Universidad de Deusto
Biblioteca

S. THOMÆ

PARS III

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

TERTIA PARS

OPERVM SANCTI THOMAE AQVINATIS,

Angelici Doctoris, Diui

Thomæ Aquinatis Summæ Theologiæ Pars tertia, Reuerendiss. D. Thomæ de Vio, tit. sancti Xisti presbyteri, Cardinalis Caietani Commentarijs adaucta atq; illustrata. Huic etiam adiectis plurium Quæstionum seu dubiorum elucidationibus, atq; Rerum omnium, singulariumq; locorum Indice copiosissimo.

LVGDVNI.
Apud Vincentium à Portonarijs.
M D XL.

FACULTAD DE TEOLOGIA Univ. de Deusto BILBAO
BIBLIOTECA OMNIENSIS SOCIETATIS JESU

Universidad de Deusto
Biblioteca

AD ADRIANVM SEXTVM PONT. MAX. Thomæ de Vio Caietani, Cardinalis sancti Xisti, in Tertiæ Partis diui Thomæ Aquinatis Commentarios, Præfatio.

Sapientia attingit a fine vsq; ad finem fortiter, ac disponit omnia suauiter. Sapientie. 8. ¶ Etsi diuinam hanc sentētiam beatissime pater in mūdi administratione deus opt. Max. omni tempore verissimam esse ostendit, dum sua prepotēte vi, hec omnia pulcherrima opera effecit, que videmus, ac pro sui incomprehēsibilis consilii prudentia ⁊ benignitate, cum magno vsu ⁊ commoditate generis humani, in debitos fines dirigit ⁊ ducit. Sa⁹ superioribus tamen diebus singulari quadam ratione altitudinem illam diuitiarum sapiētie ⁊ scientie sue qua fortiter ⁊ suauiter agit, sese ad nos inclinasse, clarioribus omni luce signis ostendit. Nam quum pro deligendo pontifice Max. in conclaui essemus: vndeq; ille comitionum quodam quasi estu efferuescerent, tāq; impetu studiorum, huc illuc incerte ferrentur, ita vt nulla deinde tam spes in tanta partium dissensione, creādi pontificis haberetur: ecce repente eterna sapientia, emisso in nos spiritu sancto, qui quondam super aquas ferebatur, fluctus varios, motusq; petentium sedauit, atq; humanos conatus deuicit fortiter. Ad vnius namq; vocem (vt de Ambrosio legitur) qua Cardinalis Dertusensis, pontificatu maximo dignus ostendebatur: ita, Deo agente, omnes commoti sunt, vt sine mora, omnium suffragiis, in summum pontificem deligerentur. Quis vero digitum dei hunc fuisse non videat? Nam quum hominū consilio et fauoribus ea res agitur, petitorum presentia que vigeat, principum gratia ⁊ fauor, ecce atq; id genus ꝯplurimum valere solent. Tantum vero abest, vt eiusmodi tu rationibus fretus, quibus homines niti consueuere, hanc celsissimam apostolice dignitatis sedem conscenderis, vt quum Hispaniam prouinciam Cesaris non sine gubernares, patribus fere omnibus ignotus, principumq; fauores ad alios accederent, a te vno vnus spiritussanctus non recesserit, sed omnes vicerit fortiter: vt nulla habita ratione absentie tue, que non parum detrimenti christiane reipub. afferre posse videbatur: nulla, q; nunq; Rome fuisses, id quod periclitanti ecclesie ac presentaneo remedio indigenti obesse nonnihil suspicari poteramus: nulla, q; Cesaris doctor ⁊ pater extitisses, que res factiosoꝝ mentes ꝯmaxime perturbare potuisse, suffragantibus omnibus ad tanti honoris culmen euectus sis. Preserebat certe nostris oculis spiritus ille sapientie ⁊ fortitudinis, lumen quoddam immensum religionis, pietatis, prudentie, liberalitatis, integritatis ⁊ eruditionis tue, quibus excellentissimis virtutibus in tāti muneris functione adhibitis, ⁊ absentie tue ⁊ nunq; vise a te Rome, damna si qua forent cumulatissime farcires: teq; nō Cesari singularem, sed ceteris etiam principibus omnibusq; aliis christianis populis pastorem, doctorem, ⁊ patrem cōmunem exiberes. Fortiter igitur nobiscum egit deus fortis, vt sic itidem suauiter cuncta disponeret. Quid enim suauius ecclesie euenire poterat, hoc tē pore quo turpissimis moribus fedata, bonis spiritalibus destituta, ignorantie tenebris obsessa, nouis heresum tempestatibus agitata, bellorum tumultibus inter christianos principes concussa, turcarū imperia re labefactata ac diminuta exilit, quid inquam suauius sponse isti ecclesie tot ac tātis malis afflicte euenire poterat, q; te sponsum datum diuinitus inuenire? Qui innocentia ⁊ vite integritate veterem illam ecclesie sanctimoniam in nostram etatem reuocaturus sis: qui summo studio ac diligētia nihil non instauratum relinques: qui sane doctrine splendore illo, qui in tot libris quos edidisti lucet, omnem ignorātie caliginem dissipabis. Qui clarissima tua authoritate, diuino iudicio nunc tantum amplificata, ⁊ nationem germanam, apud quā semper valuisti ꝯplurimū, omnibus heresum maculis que nūc in illa funduntur expurgabis, ⁊ inter christianos principes cōpositis rebus, ferocem turcam magnis copijs Italie minitātem retardabis, exterminabisq;. Credō equidem (nec vana erit fides) optimum deū, qui suis manibus te in hac Petri sede collocauit, illam etiam tibi aduersus turcas felicem victoriam reseruasse, vt primus reformatis per te Christianorum ⁊ sacerdotū precipue moribus, barbare ille nationes tum demum credere incipiant in Christi ecclesia veram esse religionem ⁊ pietatem, quod ob multorum vite turpitudinē hactenus illis incredibile visum est. Quēadmodum igitur diuina sapientia in te deligendo attigit a fine vsq; ad finē fortiter, ac suauiter vniuersa disposuit: ita ⁊ tu cum primis religione tum illa etiā qua maxime fulges sapientia ⁊ consilio, in gubernanda republica christiana, fines totius orbis attinges fortiter, suauiterq; prophana ⁊ sacra dispones. Ita enim christianorum omnium vota expoſcūt: qui prope voce vna in te spem illam sese habere clamant, vt cuncta instaures ac reformes. Ita virtus tua ⁊ integritas requirunt, quibus res oēs quātecūq; sint, ⁊ quātiuis difficiles, te iāpridē gerere ⁊ cōficere posse probauisti. Ita de. nū mirabilis hec tui electio, que ab illo qui facit mirabilia magna solus profecta est, merito ⁊ optimo suo iure postulat, vt iuste iudices in nationibus, ruinas ecclesie impleas, auaritieq; tanq; hydre capita renascentia, igne charitatis extirpes. ¶ Mihi vero in hoc cōmuni christianorum gaudio, quo maxime itidem mee letitie signum aliquod ⁊ indiciū exhiberem, oblata est occasio ista, disponēte suauiter spiritusancto, vt hec nostra in tertiā partem diui Thome cōmentaria, licet superiori anno absoluta fuissent, vsq; in presens tamen in publicum non exirent, quo sic tibi nominatim illa dedicaremus. Cui enim alij potiuse? Pulchre siquidem congruit, vt has nostras de Christo elucubrationes: tibi christi vicario cōsecremus, iudeq; illarum sis ⁊ censor, qui eruditissimus ⁊ omnium christi pastor existis: vt quum de tuo nutu christianarum rerum summa pendeat, nihil eorum que ad doctrinam pietatis pertinent, absq; tua censura ⁊ comprobatione peruulgetur. Illum igitur cui laborauī, quicq; nō in furore sed in benignitate sua te principem nobis dedit, precor, vt sanctitatem tuam ꝯmaxime longeuam esse velit: quo felici successu de tot malis sublapsa ecclesia, in dignitatem pristinam restituatur.

Vale pater beatissime. Rome die x. Martij. Anno salutis 1522.

Questionum et Articulorum Index.

Tertie partis summe diui Thomaquinatis, questionum ⁊ articulorum Index.

Questio prima de cōuenientia incarnationis christi.
1 Utrum cōueniēs fuerit deum incarnari. car. 1.
2 Utrū fuerit necessarium ad reparationem humani generis. car. 2.
3 Utrū si nō fuisset peccatū de⁹ fuisset icarnatus. 3.
4 Utrū principalius sit incarnatus ad tollendū originale peccatum ꝙ actuale. 4.
5 Utrum cōueniens fuerit deū incarnari a principio mundi. 4.
6 Utrū eius incarnatio differri debuerit vsq; ad finem mundi. 4.
¶ Questio. 2. de mō vnionis verbi incarnati quo ad ipsam vnionem.
1 Utrum vnio verbi incarnati sit facta in natura. 5.
2 Utrum sit facta in persona. 5.
3 Utrum sit facta in suppposito vel hypostasi. 6.
4 Utrū persona vel hypostasis xpi post incarnationē sit cōposita. 7.
5 Utrum sit facta aliqua vnio anime ⁊ corporis in Christo. 8.
6 Utrum natura humana fuerit vnita verbo accidentaliter. 8.
7 Utrum ipsa vnio sit aliquid creatum. 8.
8 Utrum sit idem quod assumptio. 9.
9 Utrum sit maxima vnionum que creaturis conueniunt. 10.
10 Utrū vnio duarū naturarū in Christo fuerit facta per gratiam. 11.
11 Utrum eam, aliqua merita precesserint. 11.
12 Utrum gratia fuerit homis Christo naturalis. 12.
¶ Questio. 3. de modo vnionis ex parte persone assumentis.
1 Utrum assumere conueniat persone diuine. 13.
2 Utrum conueniat diuine nature. 13.
3 Utrum natura possit assumere abstracta personalitate. 14.
4 Utrum vna persona possit assumere sine alia. 15.
5 Utrum quelibet persona possit assumere. 15.
6 Utrū plures persone possint assumere vnā naturā numero. 15.
7 Utrum vna ꝑsona possit assumere duas naturas numero. 16.
8 Utrum magis fuerit conueniens de persona filij ꝙ assumpserit humanam naturam ꝙ de alia persona diuina. 17.
¶ Questio. 4. de modo vnionis ex parte nāe humane assumpte.
1 Utrū humana nā fuerit magis assumptibilis a filio dei ꝙ alia nā. 17.
2 Utrum assumpserit personam. 18.
3 Utrum assumpserit hominem. 20.
4 Utrum fuisset conueniens ꝙ assumpsisset humanam naturam separatam a singularibus. 20.
5 Utrū fuisset ꝓueniēs ꝙ assumpsisset hūanā nāz 1 oīb⁹ ei⁹ singlaribꝫ. 21
6 Utrum fuisset conueniens qō assumpsisset humanam naturā in aliquo homine ex stirpe ade progenito. 21.
¶ Questio. 5. de modo vnionis ex parte partium humane nature.
1 Utrum filius debuerit assumere verum corpus? 21.
2 Utrum debuerit assumere corpus terrenum scilicet, carnez ⁊ sanguinem. 21.
3 Utrum assumpserit animam. 22.
4 Utrum assumere debuerit intellectum. 22.
¶ Questio. 6. de modo assumptionis quantum ad ordinem. 9
1 Utrum filius dei assumpserit carnem mediante anima. 22.
2 Utrum assumpserit animam mediante spiritu siue mente. 23.
3 Utrum anima fuerit prius assumpta ꝙ caro. 23.
4 Utrum caro fuerit prius assumpta ꝙ anime vnita. 24.
5 Utrum tota nā humana sit assumpta mediantibus partibus. 24.
6 Utrum filius dei assumpserit humanaz naturā mediante gratia. 25.
¶ Questio. 7. de coassumptis a filio dei in humana natura. pertinentibꝫ ad perfectionē. s. de gra Christi prout est singulario homo.
1 Utrum in anima Christi sit aliqua gratia habitualis. 25.
2 Utrum in Christo fuerint virtutes. 26.
3 Utrum in Christo fuerit fides. 26.
4 Utrum in Christo fuerit spes. 26.
5 Utrum in Christo fuerint dona. 26.
6 Utrum in Christo fuerit donum timoris. 27.
7 Utrum in Christo fuerint gratie gratis date. 27.
8 Utrum in Christo fuerit prophetia. 27.
9 Utrum in Christo sit plenitudo gratie. 28.
10 Utrum talis plenitudo sit propria Christi. 28.
11 Utrum gratia Christi sit infinita. 28.
12 Utrum gratia Christi potuerit augeri. 29.
13 Qualiter hec gratia se habeat ad vnionem an. s. subsequatur vel precedat. 29.
¶ Questio. 8. de gratia Christi sm qō est caput ecclesie.
1 Utrum Christus sit caput ecclesie. 30.
2 Utrum sit caput omnium quantum ad corpus vel solum quantū ad animas. 30.
3 Utrum sit caput omnium hominum. 30.
4 Utrum sit caput angelorum. 31.
5 Utrum gratia sm quam est caput ecclesie sit eadem cum gratia habituali sm qō est quidam homo singularis. 31.
6 Utrum esse caput ecclesie sit proprium Christi. 31.
7 Utrum Diabolus sit caput omnium malorum. 32.
8 Utrum antichristus possit etiam dici caput malorum. 32.
¶ Questio. 9. de coassumptis a filio dei in natura humana ptinentibus ad perfectionem s. de scientia Christi in cōmuni.
1 Utrum Christus habuerit aliquam sciam preter diuinam. 32.
2 Utrum habuerit scientiam quaz habent beati vel cōprehēsores. 33.
3 Utrum habuerit scientiam inditam vel infusam. 33.
4 Utrum habuerit aliquam scientiam acquisitam. 34.
¶ Questio. 10. de scia beata que pertinet ad animam Christi.
1 Utrum anima Christi comprehenderit verbum sine diuinam essentiam. 35.
2 Utrum cognouerit omnia in verbo. 35.
3 Utrum anima in verbo cognouerit infinita. 36.
4 Utrum videat verbum sine diuinam essentiam clarius qualibet alia creatura. 37.
¶ Questio. 11. de scientia indita vel infusa anime Christi.
1 Utrum sm hanc scientiam Christus sciat omnia. 37.
2 Utrum hac scientia xti potuerit non conuertendo se ad phantasmata. 37.
3 Utrum hec scientia fuerit collativa. 38.
4 Utrum hec scia in chro fuerit minor scientia angelorum. 38.
5 Utrum fuerit scientia habitualis. 38.
6 Utrum fuerit distincta per diuersos habitus. 38.
¶ Questio. 12. de scientia anime xpi acquisita vel experimentali.
1 Utrum sm hanc scientiam cognouerit omnia. 39.
2 Utrum in hac scientia profecerit. 39.
3 Utrum aliquid ab homine didicerit. 39.
4 Utrum xps aliquid acceperit ab angelis. 39.
¶ Questio. 13. de potentia anime Christi.
1 Utrum habuerit omnipotentiam simpliciter. 40.
2 Utrum habuerit omnipotentiam respectu corporalium creaturarum. 40.
3 Utrum habuerit oīpotentiā respectu proprij corporis. 41.
4 Utrū habuerit oipotentiā respectu propie sue voluntatis. 41.
¶ Questio. 14. de defectibꝫ quos ipse in humana natura assumpsit quātum ad corpus.
1 Utrum filius dei assumere debuerit in humana natura corporis defectus. 42.
2 Utrū assumpserit necessitatē hiō defectibus subiacendi. 41.
3 Utrum contrarerit hos defectus. 42.
4 Utrum assumpserit omnes huiusmodi defectus. 42.
¶ Questio. 15. de defectibus quos ipse assumpsit. in humana natura quātum ad animam.
1 Utrum in christo fuerit peccatum. 43.
2 Utrum in eo fuerit fomes peccati. 43.
3 Utrū in eo fuerit ignorantia. 43.
4 Utrum anima Christi fuerit passibilis. 44.
5 Utrum in Christo fuerit dolor sensibilis. 44.
6 Utrum in Christo fuerit tristitia. 44.
7 Utrum in Christo fuerit timor. 44.
8 Utrum in Christo fuerit admiratio. 44.
9 Utrum in Christo fuerit ira. 45.
10 Utrum simul fuerit viator ⁊ comprehensor. 45.
¶ Questio. 16. de his que consequuntur vnionem quātum ad ea que cōueniunt Christo sm se.
1 Utrum hec sit vera: deus est homo. 45.
2 Utrum hec sit vera: homo est deus. 46.
3 Utrum Christus possit dici homo dominicus. 47.
4 Utrum ea que conueniūt filio hominis possint predicari de filio dei: ⁊ econuerso. 47.
5 Utrū ea que cōueniunt filio hois possint p̄dicari de diuina natura: et de humana ea que conueniunt filio dei. 47.
6 Utrum hec sit vera: filius dei factus est homo. 48.
7 Utrum hec sit vera: homo factus est deus. 48.
8 Utrum hec sit vera: Christus factus est creatura. 49.
9 Utrum hec sit vera: iste homo demonstrato Christo incepit esse vel fuerit semper. 49.
10 Utrū hec sit vera: Christus sm qō homo est creatura. 50.
11 Utrum hec sit vera: Christus sm qō homo est deus. 50.
12 Utrum hec sit vera: Christus secundum quod homo est hypostasis vel persona. 50.
¶ Questio. 17. de his que pertinent ad vnitatem Christi quantū ad esse.
1 Utrum Christus sit vnum vel duo. 51.
2 Utrum in Christo sit trā vnum esse. 51.
¶ Questio. 18. de his que ptinent ad vnitatem Christi quantum ad voluntatem.
1 Utrū in xpo sit alia voluntas diuina ⁊ alia humana. 53.
2 Utrum in humana natura Christi sit alia voluntas respectu sensualitatis ⁊ alia respectu rationis. 54.
3 Utrū ex parte rationis fuerint in xpo plures volūtates. 54.
4 Utrum in Christo fuerit liberum arbitrium. 54.
5 Utr volūtas hūana xpi fuerit oino ꝓsona ipsi volūtati dine i volito. 54.
6 Utrum in Christo fuerit aliqua contrarietas voluntatum. 55.
¶ Questio. 19. de his q̄ ptinēt ad vnitatē quātū ad operationē xpi.
1 Utrū in xpo fuerit vna opatio dinitatis ⁊ humanitatis vel plures. 55.
2 Utrū in xpo fuerint plures opationes sm humanā nām. 56.
3 Utrum sm operationē humanam aliquid sibi meruerit. 56.
4 Utrū per eam aliquid nobis meruerit. 57.
¶ Qō. 20. de his que cōueniunt xpo sm subiectionē eius ad patrem.
1 Utrum Christus sit subiectus patri. 57.
2 Utrum sit subiectus sibiipsi. 57.
¶ Questio. 21. de oratione Christi.
1 Utrum Christo conueniat orare. 58
2 Utrum cōueniat sibi sm sensualitatem. 58

Universidad de Deusto
Biblioteca

Questionum et Articulorum

3 Utrum conueniat sibi orare pro seipso an pro aliis tantum. car.58.
4 Utrum oratio eius sit exaudita. 58.
¶ Questio.22.de sacerdotio Christi.
1 Utrum conueniat christo esse sacerdotem. 59.
2 De hostia huius sacerdotis. 59.
3 De effectu huius sacerdotij. 59.
4 Utrum effectus sacerdotij huius pertineat ad ipsum solum / an ad alios. 59
5 De eternitate sacerdotij eius. 60.
6 Utrum debeat dici sacerdos sm ordinem melchisedech. 60.
¶ Questio.23.de adoptione christi.
1 Utrum conueniat deo filios adoptare. 60
2 Utrum hoc conueniat soli deo patri. 61.
3 Utrum sit propium hominum adoptari in filios. 61.
4 Utrum christus possit dici filius adoptiuus. 61.
¶ Questio.24.de predestinatione christi.
1 Utrum christus sit predestinatus. 61.
2 Utrum sit predestinatus sm q homo. 62.
3 Utrum eius predestinatio sit exemplar nostre predestinationis 65.
4 Utrum sit causa nostre predestinationis. 63.
¶ Questio.25.de adoratione christi.
1 Utrum vna et eadem adoratione sit adoranda diuinitas christi: et eius humanitas. 63.
2 Utrum caro christi sit adoranda adoratione latrie. 63.
3 Utrum adoratio latrie sit exhibenda imagini christi. 64.
4 Utrum sit exhibenda crucі Christi. 64.
5 Utrum sit exhibēda matri eius. 65.
6 Utrum reliquie sanctorum sint adorande. 65.
¶ Questio.26.de hoc q Christus dicitur dei et hominum mediator.
1 Utrum esse mediatorem dei et hominum sit propium Christo. 65.
2 Utrum hoc ei conueniat sm humanam naturam.
¶ Questio.27.de sanctificatione beate virginis.
1 Utrum beata virgo fuerit sanctificata ante natiuitatem ex vtero. 66.
2 Utrum fuerit sanctificata ante animationem. 66
3 Utrum per huiusmodi sanctificationem fuerit sibi sublatus totaliter fomes peccati. 66.
4 Utrum per huiusmodi sanctificationem fuerit consecuta: vt nunquam peccaret. 67.
5 Utrum per huiusmodi sanctificationem adepta fuerit plenitudinem gratiarum. 67.
6 Utrum sic sanctificari fuerit sibi propium post Christum. 68.
¶ Questio.28.de virginitate beate Marie.
1 Utrum fuerit virgo in concipiendo. 68.
2 Utrum fuerit virgo in partu. 69.
3 Utrum permanserit virgo post partum. 69.
4 Utrum votum virginitatis emiserit. 69.
¶ Questio.29.de desponsatione matris dei.
1 Utrum Christus debuerit de desponsata nasci. 70.
2 Utrum fuerit verum matrimonium inter matrem dñi et Ioseph. 70.
¶ Questio.30.de annunciatione beate virginis.
1 Utrum conueniens fuerit annunciari ei qđ in ea generādum erat. 71.
2 Utrum conueniens fuerit hec annunciari per angelum. 71.
3 De modo per quem ei annunciari debebat. 71.
4 De ordine annunciationis. 71.
¶ Questio.31.de conceptione saluatoris quantum ad materiam de qua corpus eius est conceptum.
1 Utrum caro Christi fuerit sumpta de Adam. 72.
2 Utrum fuerit sumpta de Dauid. 72.
3 Utrum genealogia Christi conuenienter teratur ab euangelista. 72.
4 Utrum decuerit Christum nasci de femina. 73.
5 Utrum fuerit de purissimis sanguinibus virginis eius corpus formatum. 73.
6 Utrum caro Christi fuerit in antiquis patrib⁹ sm aliqđ signatū. 73.
7 Utrum caro Christi in patribus fuerit peccato obnoxia. 74.
8 Utrum fuerit decimata in lumbis abrae. 74.
¶ Questio.32.de conceptione Christi quātum ad principiū actiuum.
1 Utrum spūsanctus fuerit principiū actiuum in cōceptione christi. 74.
2 Utrum possit dici q Christus sit conceptus de spiritu sancto. 75.
3 Utrum possit dici q spiritussanctus sit pater christi sm carnem. 75.
4 Utrum beata virgo aliquid actiue egerit in cōceptione christi. 75.
¶ Questio.33.de modo et ordine conceptionis christi.
1 Utrum corpus christi in primo instāti cōceptionis fuerit formatū. 76.
2 Utrum in primo instanti cōceptionis fuerit a verbo animatum. 76.
3 Utrum in primo instanti conceptionis fuerit a verbo assumptum. 77.
4 Utrum conceptio illa fuerit naturalis vel miraculosa. 77.
¶ Questio.34.de perfectione prolis concepte.
1 Utrū in primo instāti cōceptionis Christus fuerit sanctificat⁹ p gr̄am. 77.
2 Utrum in eodem instanti habuerit vsum liberi arbitrij. 77.
3 Utrum in eodem instanti potuerit mereri. 78.
4 Utrum in eodem instanti fuerit plene comprehensor. 78.
¶ Questio.35.de natiuitate saluatoris.
1 Utrum natiuitas sit nature vel persone. 78.
2 Utrum christo sit attribuenda alia natiuitas preter eternam. 79.
3 Utrum sm natiuitatem temporalem beata virgo sit mater christi. 79.
4 Utrum debeat dici mater dei. 79.
5 Utrū xpo sm duas filiationes sit filⁱ dei p⁹ et virginis matris. 79
6 De modo natiuitatis: vtrum christus fuerit natus sine dolore matris. 80.
7 Utrum conueniens fuerit eum nasci in bethleem. 81.
8 Utrum fuerit congruo tempore natus. 81.
¶ Questio.36.de manifestatione Christi nati.
1 Utrum natiuitas christi debuerit esse omnibus manifesta. 81.
2 Utrum debuerit aliquibus manifestari. 81.
3 Quibus manifestari debuerit. 81.
4 Utrū debuerit ipse se manifestare vel potiⁿ manifestari per alios. 82.
5 Per que alia manifestari debuerit. 82.
6 De ordine manifestationis. 83.
7 De stella per quam manifestata fuit eius natiuitas. 83.
8 De veneratione magoꝝ qui per stellā xp̄i natiuitatē cognouerūt. 83.
¶ Questio.37.de legalibus circa puerum Jesum obseruatio.
1 Utrum debuerit circūcidi. 85
2 Utrum fuerit conuenienter ei nomen impositum. 84.
3 Utrum debuerit offerri in templo. 84.
4 Utrum mater dei debuerit purganda ad templum accedere. 85.
¶ Questio.38.de baptismo Joannis.
1 Utrum conueniens fuerit q Joannes baptizaret. 85.
2 Utrum ille baptismus fuerit a deo. 85.
3 Utrum contulerit gratiam. 85.
4 Utrum alij preter Christum illo baptismo debuerint baptizari. 86.
5 Utrum baptismus ille cessare debuerit Christo baptizato. 86.
6 Utrum baptizati baptismo Joannis essent postea baptizandi baptismo Christi. 86.
¶ Questio.39.de baptizatione Christi.
1 Utrum Christus debuerit baptizari. 86.
2 Utrum debuerit baptizari baptismo Joannis. 87.
3 De tempore baptismi. 87.
4 De loco baptismi. 87.
5 De eo q sunt ei cęli aperti. 87.
6 De spiritussancti apparitione in specie columbe. 87.
7 Utrum illa columba fuerit verum animal. 88.
8 De voce paterni testimonij. 88.
¶ Questio.40.de modo cōuersationis Christi.
1 Utrum Christus debuerit solitariā vitam ducere: an inter homines conuersari. 88.
2 Utrum debuerit austerā vitam ducere in cibo/potu/et vestitu/an alijs communem. 89.
3 Utrū debuerit abiecte viuere in hoc mūdo/an in diuitijs et honore. 89.
4 Utrum debuerit viuere sm legem. 89.
¶ Questio.41.de tentatione Christi.
1 Utrum conueniens fuerit Christum tentari. 90.
2 De loco tentationis. 90.
3 De tempore tentationis. 90.
4 De modo et ordine tentationis. 90.
¶ Questio.42.de doctrina Christi. 91.
1 Utrum Christus debuerit predicare solum Judeis / vel etiam gentilibus. 91.
2 Utrum in sua predicatione debuerit turbationē iudeoꝝ vitare. 92.
3 Utrum debuerit predicare publice vel occulte. 92.
4 Utrum debuerit docere solo verbo vel scripto. 92.
¶ Questio.43.de miraculis a Christo factis in generali.
1 Utrum expedit Christus debuerit miracula facere. 93.
2 Utrum fecerit ea virtute divina. 93.
3 Quo tempore inceperit miracula facere. 95.
4 Utrum per miracula fuerit sufficienter ostensa eius diuinitas. 95.
¶ Questio.44.de miraculis Christi in speciali.
1 De miraculis que Christus fecit circa spirituales substantias: vtrum fuerint conuenientia. 94.
2 De miraculis que Christus fecit circa celestia corpora. 94.
3 De miraculis que Christus fecit circa homines. 94.
4 De miraculis que Christus fecit circa irrationales creaturas. 95.
¶ Questio.45.de transfiguratione Christi.
1 Utrum conueniens fuerit Christum transfigurari. 96.
2 Utrum claritas transfigurationis fuerit claritas gloriosa. 96.
3 Utrum conuenienter adducti fuerint testes huiusmodi transfigurationis. 96.
4 De testimonio paterne vocis. 97.
¶ Questio.46.de passione Christi.
1 Utrum cōueniens fuerit christum pati p liberatione hominū. 97.
2 Utrum fuerit alius modus possibilis liberationis humane. 97.
3 Utrum iste modus fuerit conuenientior. 97.
4 Utrum fuerit conueniens q in cruce pateretur. 98.
5 Utrum sustinuerit omnes passiones. 98.
6 Utrum dolor quem in passione sustinuit fuerit maximus. 99.
7 Utrum tota anima eius pateretur. 99.
8 Utrum passio eius impediuerit gaudium fruitionis. 100.
9 De tempore passionis. 100.
10 De loco passionis. 100.
11 Utrum fuerit cōueniēs christum simul cū latronibus crucifigi. 100.
12 Utrum passio christi sit eius diuinitati attribuenda. 101.
¶ Questio.47.de causa efficiente passionis Christi.
1 Utrum christus fuerit ab alio occisus vel a seipso. 101
2 Et quo motiuo seipsum tradiderit ad patiendum. 101.
3 Utrum pater tradiderit eum ad patiendum. 102.
4 Utrum fuerit conueniens q per manus gentium pateretur vel potiꝰ a iudeis. 102.
5 Utrum occisores eius eum cognouerint. 101.
6 De peccato eorum qui Christum occiderunt. 103.
¶ Questio.48.de modo efficiendi passionem christi.
1 Utrum passio Christi causauerit nostra salute per modū meriti. 103.
2 Utrum per modum satisfactionis. 103.
3 Utrum per modum sacrificij. 105.

Inder.

4 Utrum per modum redemptionis. car.104.
5 Utrum esse redemptorem sit propium Christi. 104.
6 Utrum causauerit effectum nostre salutis per modum efficientie 104.
¶ Questio.49.de effectibus passionis Christi.
1 Utrum per passionem Christi simus liberati a peccato. 104.
2 Utrum per eam simus liberati a pōte diaboli. 105.
3 Utrum per eam simus liberati a reatu pene. 105.
4 Utrum per eam simus deo reconciliati. 105.
5 Utrum per eam sit nobis aperta ianua celi. 105.
6 Utrum per eam fuerit xp̄us adeptus exaltationem. 106.
¶ Questio.50.de morte Christi.
1 Utrum conueniens fuerit Christū mori. 106.
2 Utrum per mortē fuerit separata vnio diuinitatis et carnis. 106.
3 Utrum fuerit separata vnio diuinitatis et anime. 107.
4 Utrum Christus in triduo mortis fuerit homo. 107.
5 Utrum corpus eius fuerit idem numero mortuū vtriusq. 107.
6 Utrum mors eius fuerit aliquid operata ad nostrā salutē. 107.
¶ Questio.51.de sepultura christi.
1 Utrum fuerit conueniens christum sepeliri. 108.
2 De modo sepulture eius. 108.
3 Utrum corpus eius fuerit in sepulchro resolutum. 108.
4 De tempore quo iacuit in sepulchro. 108.
¶ Questio.52.de descensu christi ad inferos.
1 Utrum conueniens fuerit xp̄m ad inferos descendere. 109.
2 In quem infernum descenderit. 110.
3 Utrum totus fuerit in inferno. 110.
4 Utrum aliquam moram ibi traxerit. 110.
5 Utrum sanctos patres ab inferno liberauerit. 110.
6 Utrum de inferno liberauerit damnatos. 110.
7 Utrum liberauerit pueros in peccato originali defunctos. 110.
8 Utrum liberauerit homines de purgatorio. 111.
¶ Questio.53.de resurrectione Christi.
1 Utrum necesse fuerit christum resurgere. 111.
2 Utrū necesse fuerit ipsum tertia die resurgere. 111.
3 Utrum ipse pumus resurrexit. 111.
4 Utrum ipse fuerit causa nostre resurrectionis. 112.
¶ Questio.54.de qualitate christi resurgentis.
1 Utrum post resurrectionē christus habuerit verum corpus. 112.
2 Utrū corpus eius fuerit gloriosum. 112.
3 Utrum resurrexit cum corporis integritate. 113.
4 Utrum corpus eius resurrexerit cum cicatricibus. 113.
¶ Questio.55.de manifestatione resurrectionis.
1 Utrum resurrectio christi omnibus hominibus manifestari debuerit: an solum quibusdam specialibus personis. 113.
2 Utrum fuerit conueniens q̄ eis videntibus resurgeret. 114.
3 Utrum post resurrectionē debuerit cū suis discipulis cōuersari. 114.
4 Utrum fuerit conueniens quod discipulis suis in aliena effigie apparet. 114.
5 Utrū resurrectionē suam argumentis probare debuerit. 114.
6 De sufficientia illorum argumentorum. 115.
¶ Questio.56.de causalitate resurrectionis christi.
1 Utrum resurrectio Christi sit causa nostre resurrectionis corporū. 115.
2 Utrum sit causa nostre iustificationis animarum. 116.
¶ Questio.57.de ascensione christi.
1 Utrum fuerit conueniens Christum ascendere. 116.
2 Secundum quam naturam cōueniat sibi ascensio. 116.
3 Utrum propria virtute ascenderit. 116.
4 Utrum ascenderit super omnes celos corporeos. 117.
5 Utrum ascenderit super omnes spirituales creaturas. 117.
6 De effectu ascensionis: vtrum sit causa nostre salutis. 117.
¶ Questio.58.de sessione Christi ad dexteram patris.
1 Utrum sedeat ad dexteram patris. 117.
2 Utrum conueniat ei sm diuinam naturam. 118.
3 Utrum conueniat sibi sm humanam. 118.
4 Utrum hoc sit propium christi. 118.
¶ Questio.59.de iudiciaria potestate Christi.
1 Utrum iudiciaria potestas sit attribuenda Christo. 118.
2 Utrum conueniat sibi sm q homo. 119.
3 Utrum eam ex meritis sit adeptus. 119.
4 Utrum eius potestas iudiciaria sit vniuersalis respectu omnium hominum. 119.
5 Utrum preter iudicium qđ agit etiā hoc tempore sit expectandū aliud iudicium vniuersale per ipsum futurum. 119.
6 Utrum eius iudiciaria potestas etiam ad angelos se extendat. 120.
¶ Questio.60.de sacramentis: quid sit sacramentum. 120.
1 Utrum sacrm sit in genere signi. 120.
2 Utrum omne signum rei sacre sit sacramentum. 120.
3 Utrum sacrm sit signum vnius rei tm vel plurium. 120.
4 Utrum sacrm sit signum quod est res sensibilis. 121.
5 Utrum ad sacrm requiratur determinata res sensibilis. 121.
6 Utrum ad sacrm requiratur significatio que est per verba. 121.
7 Utrum requiranr determinata verba. 121.
8 Utrum illius verbis possit aliquid addi vel subtrahi. 122.
¶ Questio.61.de necessitate sacramentorum.
1 Utrum sacra fuerunt necessaria ad salutem humanam. 122.
2 Utrum fuerint necessaria in statu ante peccatum. 122.
3 Utrum fuerint necessaria in statu post peccatum ante christū. 123.
4 Utrum fuerint necessaria post christi aduentum. 123.
¶ Questio.62.de effectu principali sacrorum qui est gratia.
1 Utrum sacramenta none legis sint causa gratie. 124.
2 Utrum gratia sacramentalis aliquid addat super gratiam virtutum et donorum. 124.
3 Utrum sacramenta contineant gratiam. 124.
4 Utrum sit in eis aliqua virtus ad causandam gratiam. 125.
5 Utrum talis virtus in sacramentis deriuetur a passione christi. 125.
6 Utrum sacramenta veteris legis gratiam causarent. 125.
¶ Questio.63.de effectu sacramentorum qui est character.
1 Utrū ex sacramentis causetur character aliquis in anima. 126.
2 Quid sit ille character. 126.
3 Cuius sit character. 127.
4 In quo sit sicut in subiecto. 127.
5 Utrum sit indelebilis. 127.
6 Utrum omnia sacramenta imprimant characterem. 128.
¶ Questio.64.de causa sacramentorum.
1 Utrum solus deus interius operetur in sacramentis. 128.
2 Utrū institutio sacrorum sit solum a deo. 129.
3 De potestate quā christus habuit in sacramentis. 129.
4 Utrū illam potestatē potuerit alijs cōmunicare. 129.
5 Utrum ptās ministerij in sacramentis conueniat malis. 129.
6 Utrū mali peccent dispensando sacramenta. 130.
7 Utrum angeli possint esse ministri sacramentorum. 131.
8 Utrum intentio ministri requiratur in sacramentis. 131.
9 Utrum requiratur ibi recta fides: ita quod infidelis non possit tradere sacramentum. 131.
10 Utrum requiratur ibi recta intentio. 132.
¶ Questio.65.de numero et modo sacramentorum.
1 Utrum sint septem sacramenta. 133.
2 De ordine eorum adinuicem. 133.
3 De comparatione eorum. 133.
4 Utrum ola sacra sint de necessitate salutis. 134.
¶ Questio.66.de sacramento baptismi quantum ad ea que ad ipsum pertinent.
1 Quid sit baptismus: vtrum s. sit ablutio. 135.
2 De institutione huius sacramenti. 135.
3 Utrum aqua sit propria materia huius sacramenti. 135.
4 Utrum requiratur aqua simpler. 136.
5 Utrum hec sit conueniens forma huius sacramenti: Ego te baptizo in nomine patris et filij et spūsancti. 136.
6 Utrum aliquis possit baptizari sub hac forma: ego te baptizo in nomine christi. 136.
7 Utrum immersio sit de necessitate baptismi. 136.
8 Utrū requiratur trina immersio. 136.
9 Utrū baptismus possit reiterari. 136.
10 De ritu baptismi. 137.
11 De distinctione baptismatum. 137.
12 De comparatione baptismatum. 137.
¶ Questio.67.de ministris baptismatis.
1 Utrum ad diaconum pertinat baptizare. 137.
2 Utrum hoc ptineat ad presbyterum vel solum ad episcopum. 137.
3 Utrum laicus possit sacrm baptismi conferre. 138.
4 Utrum hoc possit facere mulier. 138.
5 Utrum non baptizatus possit baptizare. 139.
6 Utrum plures possit simul baptizare vnum et eundem. 139.
7 Utrum necesse sit esse aliquem qui baptizatum de sacro fonte recipiat. 139.
8 Utrum suscipiens aliquem de sacro fonte obligetur ad eius instructionem. 139.
¶ Questio.68.de suscipientibus baptismum.
1 Utrum omnes teneantur ad suscipiendum baptisma. 140.
2 Utrum aliquis possit saluari sine baptismo. 140.
3 Utrum baptismus sit differendus. 140.
4 Utrum peccatores sint baptizandi. 141.
5 Utrum peccatoribus baptizatis sint imponēda opa satisfactoria. 141.
6 Utrum requiratur confessio peccatorum. 141.
7 Utrum requiratur intentio de parte baptizati. 141.
8 Utrum requiratur fides. 142.
9 Utrum sint pueri baptizandi. 142.
10 Utrum pueri indeorum sint baptizandi invitis parentibus. 142.
11 Utrum aliqui sint baptizandi in materno vtero existentes. 143.
12 Utrum furiosi dementes sint baptizandi. 143.
¶ Questio.69.de effectibus baptismi.
1 Utrum per baptismum auferantur omnia peccata. 143.
2 Utrum per baptismum liberetur homo ab omni pena. 143.
3 Utrum baptismus auferat omnes penalitates huius vite. 144.
4 Utrum per baptismum conferantur homini gratie et virtutes. 144.
5 De effectibus virtutum qui per baptismum conferuntur. 144.
6 Utrum etiam paruuli per baptismū gras et virtutes accipiāt. 144.
7 Utrum per baptismum aperiatur baptizato ianua regni celestis. 144.
8 Utrum baptismus equalē effectum habeat in hoib⁹ baptizatis. 145.
9 Utrum ficto impediat effectum baptismi. 145.
10 Utrum recedente fictione baptismus obtineat effectum suum. 145.
¶ Questo.70.de circūcisione que precessit baptismum.
1 Utrum circūcisio fuerit preparatoria et figuratiua baptismi. 145.
2 Utrum fuerit conuenienter instituta. 146.
3 Utrum ritus circūcisionis fuerit conueniens. 146.
4 Utrum circūcisio conferret gratiam. 146.
¶ Questio.71.de preparatoriis que cōcurrunt simul cum baptismo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Questionum et Articulorum Index.

1 Utrum catheclsmus debeat precedere baptismum, 146.
2 Utrum baptismum debeat precedere exorcismo. 146.
3 Utrum ea que aguntur in catheclsmo vel exorcismo aliquid efficiant vel solum significent. 147.
4 Utrū baptizati debeāt cathecizari vel exorcizari p sacerdotes. 147.
¶ Questio. 72. de sacramento confirmationis.
1 Utrum confirmatio sit sacramentum, 147.
2 De materia huius sacramenti. 147.
3 Utrum sit de necessitate sacramenti q̄ chrisma fuerit per episcopum cōsecratum. 148.
4 De forma ipsius. 148.
5 Utrum imprimat characterem. 148.
6 Utrū character confirmationis characterē baptismalē p̄supponat. 148.
7 Utrum conferat gratiam. 149.
8 Cui competat recipere hoc sacramentum. 149.
9 In qua parte recipiatur. 149.
10 Utrum requiratur aliquis qui teneat confirmandum. 149.
11 Utrum hoc sacramentum per solos episcopos detur. 149.
12 De ritu eius. 150.
¶ Questio. 73. de sacramento eucharistie.
1 Utrum eucharistia sit sacramentum. 150.
2 Utrum sit vnum vel plura. 150.
3 Utrum sit de necessitate salutis. 150.
4 De nominibus eius. 151.
5 De institutione ipsius. 151.
6 De figuris eius. 151.
¶ Questio. 74. de materia eucharistie sm̄ speciem. 151.
1 Utrum panis et vinum sint materia huius sacramenti. 151.
2 Utrum ad materiā huius sacri requirat determinata quātitas. 151.
3 Utrum materia huius sacramenti sit panis triticeus. 152.
4 Utrum sit panis azimus vel fermentatus. 152.
5 Utrum materia huius sacramenti sit vinum de vite. 152.
6 Utrum sit admiscenda aqua. 153.
7 Utrum aqua sit de necessitate huius sacramenti. 153.
8 De quantitate aque que apponitur. 153.
¶ Questio. 75. de cōuersione panis et vini in corpus et sanguinem Christi. 155.
1 Utrum in hoc sacramento sit corpus christi sm̄ veritatem.
2 Utrum in hoc sacro remaneat substantia panis et vini post p̄secrationē. 154.
3 Utrum substantia panis post consecrationē huius sacramēti annihilet̄ur aut in pristinam materiam resolvatur. 155.
4 Utrum panis possit converti in corpus christi. 156.
5 Utrum in hoc sacramento remaneant accidentia panis et vini. 157.
6 Utrum remaneat forma substantialis panis. 157.
7 Utrum ista conversio fiat in instanti. 157.
8 Utrum hec sit vera. ex pane fit corpus christi. 158.
¶ Questio. 76. de modo quo corpus christi existit in hoc sacramento.
1 Utrum totus christus sit sub hoc sacramento. 158.
2 Utrum totus christus sit sub vtraq̄ specie sacramenti. 159.
3 Utrum totus christus sit sub vtraq̄ parte specierum. 159.
4 Utrum dimensiones corporis christi tote sint sub hoc sacramēto. 159.
5 Utrum corpus xp̄i sit sub hoc sacramēto localiter. 160.
6 Utrum corpus christi moueatur ad motum hostie vel calicis post consecrationem. 160.
7 Utrum corpus xp̄i sub hoc sacro possit ab oculo aliquo videri. 160.
8 Utrum verū corpus christi remaneat in hoc sacro cū miraculose appareat sub specie pueri vel carnis. 161.
¶ Questio. 77. de accidētibus remanentibus in hoc sacramento.
1 Utrum accidentia sint sine subiecto. 161.
2 Utrum quātitas dimēsiua sit subiectum accidentium aliorum. 162.
3 Utrum huiusmodi accidentia possint immutare aliq̄d corpus extrinsecum. 162.
4 Utrum possint corrumpi. 162.
5 Utrum possit ex eis aliquid generari. 163.
6 Utrum possint nutrire. 163.
7 Utrum in fractione panis sp̄ēs sacramētalis frangatur. 165.
8 Utrum vino consecrato possit liquidum admiscere. 164.
¶ Questio. 78. de forma huius sacramenti. 164.
1 Utrum hec sit cōueniens forma huius sacri/hoc est corpus ꝛc. 164.
2 Utrū forma cōsecrationis panis sit cōueniens/hoc est corpus ꝛc. 165.
3 Utrū sit queniēs forma p̄secrationis sanguinis/hic est calix ꝛc. 165.
4 Utrum in verbis dictarum formarum sit aliqua vis creata effectiua consecrationis. 165.
5 Utrum locutiones in predictis formis sint vere, 166.
6 De comparatione vnius forme ad aliam. 166.
¶ Questio. 79. de effectibus huius sacramenti.
1 Utrum hoc sacramentum conferat gratiam. 166.
2 Utrum effectus huius sacramēti sit adeptio glorie. 167.
3 Utrum effectus huius sacri sit remissio peccati mortalis. 167.
4 Utrum per hoc sacr̄m remittatur peccatum veniale. 168.
5 Utrum per hoc sacr̄m remittatur tota pena peccati. 168.
6 Utrum hoc sacr̄m preseruet hominem a peccatis futuris. 168.
7 Utrum hoc sacr̄m prosit alijs q̄s sumentibus. 168.
8 Utrū per potū veniale impediat effectus huius sacramenti. 168.
¶ Questio. 80. de vsu siue sumptione huius sacri in cōmuni.
1 Utrum sint duo modi manducandi hoc sacramentum. s. sacramentaliter et spiritualiter. 169.
2 Utrū soli hoi cōueniat mānducare sp̄aliter hoc sacr̄m. 169.
3 Utrum solius hominis iusti sit manducare sacramentaliter. 169.
4 Utrum peccator manducans sacramentaliter peccet. 169.
5 Utrum hoc sit grauissimum omnium peccatorum. 170.
6 Utrum peccator accedens ad hoc sacramentum sit repellendus. 170.
7 Utrum nocturna pollutio impediat hominem a sumptione huius sacramenti. 170.
8 Utrum sit solum a ieiunis sumendum. 170.
9 Utrum sit recipiendum a non habentibus vsum rationis. 171.
10 Utrum sit quotidie sumendum. 171.
11 Utrum liceat omnino abstinere. 171.
12 Utrum liceat consecrare corpus sine sanguine. 172.
¶ Questio. 81. de vsu quo Christus vsus est isto sacramento. 172.
1 Utrum ipse christus sumpserit corpus suum et sanguinem. 175.
2 Utrum dederit ea inde. 175.
3 Utrum dederit et assumpserit corpus passibile vel impassibile. 175.
4 Quomodo se habuisset christus sub hoc sacramento: si fuisset in triduo mortis reseruatum aut consecratum. 175.
¶ Questio. 82. de ministris huius sacramenti. 175.
1 Utrum consecrare hoc sacramentum sit proprium sacerdotis 175.
2 Utrum plures sacerdotes simul possint eādem hostiā cōsecrare. 176.
3 Utrum dispensatio huius sacramenti pertineat ad solā sacerdotē. 176.
4 Utrum liceat sacerdoti consecrāti a cōmunione abstinere. 176.
5 Utrum sacerdos peccator possit conficere hoc sacramentum. 176.
6 Utrum missa mali sacerdotis minus valeat q̄ boni. 177.
7 Utrum heretici et scismatici vel excōmunicati possint conficere hoc sacramentum. 177.
8 Utrum degradati. 177.
9 Utrum peccent a talibus cōmunionem recipientes. 177.
10 Utrum liceat sacerdoti omnino a celebratione cessare. 177.
¶ Questio. 83. de ritu huius sacramenti. 177.
1 Utrū in celebratione huius mysterij christus immoletur. 178.
2 De tempore celebrationis. 178.
3 De loco et aliis q̄s pertinent ad apparatū huius celebrationis. 178.
4 De his que in celebratione huius mysterij dicuntur. 179.
5 De his que circa celebrationem huius mysterij fiunt. 179.
6 De defectibus q̄ circa celebrationē huius mysterij cōmittūtur. 180.
¶ Questio. 84. de sacramento penitentie.
1 Utrum penitentia sit sacramentum. 181.
2 De materia huius sacramenti. 181.
3 De forma ipsius. 181.
4 Utrum impositio manus requiratur ad hoc sacramentum. 182.
5 Utrum hoc sacramentum sit de necessitate salutis. 182.
6 De ordine eius ad alia sacramenta. 182.
7 De institutione eius. 182.
8 De durratione ipsius. 183.
9 De continuitate eius. 183.
10 Utrum possit iterari. 183.
¶ Questio. 85. de penitentia sm̄ q̄ est virtus. 183.
1 Utrum penitentia sit virtus. 185.
2 Utrum sit virtus specialis. 184.
3 Sub qua specie virtutis contineatur. 184.
4 De subiecto eius. 184.
5 De causa eius. 184.
6 De ordine eius ad alias virtutes. 185.
¶ Questio. 86. de defectu penitentie. 185.
1 Utrum omnia peccata mortalia per penitentiam auferantur. 185.
2 Utrum possint sine penitentia tolli. 185.
3 Utrum possit vnum remitti sine alio. 185.
4 Utrum penitentia auferat culpam remanente reatu. 186.
5 Utrum remaneant reliquie peccatorum. 186.
6 Utrum auferre peccatum sit effectus penitentie inquātum est virtus vel inquantum est sacramentum. 186.
¶ Questio. 87. de remissione venialium peccatorum. 186.
1 Utrum sine penitentia peccatum veniale possit remitti. 187.
2 Utrum possit dimitti sine gratie infusione. 187.
3 Utrum peccata venialia remittantur per aspersionem aque benedicte et sumptionem pectoris et oratione dñicam et alia huiusmodi. 186.
4 Utrum peccatum veniale possit remitti sine mortali. 188.
¶ Questio. 88. de reditu peccatoꝝ per penitentiam dimissorum.
1 Utrum peccata per penitentiam dimissa redeāt simpliciter per sequēs peccatum. 188.
2 Utrum aliquo modo per ingratitudinem redeant specialius sm̄ quosdam peccata. 188.
3 Utrum redeant in equali reatu. 189.
4 Utrum illa ingratitudo per quam redeunt sit speciale peccatū. 189.
¶ Questio. 89. de recuperatione virtutum per penitentiam.
1 Utrum per penitentiam restituantur virtutes. 189.
2 Utrum restituantur in equali quantitate. 189.
3 Utrum restituatur penitenti equalis dignitas. 190.
4 Utrum opera virtutum per peccatum sequens mortificentur. 190.
5 Utrum opera mortificata per peccatū per penitentiā reuiuiscant. 190.
6 Utrum opera mortua. i. sine charitate facta p̄ piam vitificent. 190.
¶ Questio. 90. de partibus penitentie in generali.
1 Utrum penitentia habeat partes. 191.
2 De numero partium eius. 191.
3 Quales partes sint. 191.
4 De diuisione eius in partes subiectiuas. 191.

¶ Questionum et Articulorum Indicis finis.

Index Textus.

¶ Lector pariis tuis Tho. aquinatis Index amplissimus.

A

Abbas Baculo/canonicus libro/episcop⁹ anulo investiūtur. q. 62. 1. c. fo. 123.
Abel/abrahe et melchisedech sacrificio: cōparatur eucharistia in missa. q. 85. 4. 5. fo. 179.
Ablutio manuū in missa fit ad decentiā: et ad significādā emundationē etiā a minimis pctis. q. 83. 5. 1. fo. 180.
Ablutio pedum veteris testamēti/in nouo testamento pretermittitur: et retinetur lotio manuum. q. 83. 5. 1. fo. 180.
Abraham primus inter antiquos primissionē accepit de xp̄o nasciturō. et primus fe⁹ societate infidelium segregauit. q. 70. 2. c. fo. 140.
Abrahe et dauid: christus spāliter dicit filius. q. 31. 2. o. fo. 72.
Abrahe descēdentes decimati sunt in eo: preter christum. q. 31. o. fo. 74.
Abrahe. ſ. Abel Dauid.
Absolutio vniuersalis a culpa et a pena fit in perceptione baptismi: et in martyrio. q. 68. 2. 2. fo. 140.
Absolutio in publico facta/vt in missa prima et completorio/nō est sacramentalis. q. 84. 3. 1. fo. 182.
Absolutio sacerdotis: instāliter remittit culpā. q. 84. 3. 3. fo. 182.
Absolutionis sacralis forma dz fieri p verbū indicatiuū. q. 84. 3. o. fo. 179.
Absolutionis sacralis forma differt a forma baptismi et cōfirmationis: et est ista: ego te absoluo. q. 84. 3. o. fo. 179.
Abstractio circūscriptiua per intellectū a deo vilo sicuti est: est impossibilis. q. 3. c. fo. 14.
Abstractio scie ex corpalib⁹ in statu innocētie nō fuisset. q. 61. 2. c. fo. 122.
Abstractio quātitatis mathematice non fit a materia intelligibili: sed a materia sensibili. q. 77. 2. 4. fo. 162.
Abstractum et cōcretum in diuinis sunt idem realiter: et differūt sm̄ rationem. q. 17. 1. c. fo. 51.
Accessus est prior recessu in ordine cause agētis et finalis: sed est posterior tpe et ex parte subiecti. q. 85. 6. 2. fo. 185.
Accidens nō est ens sed entis: est nobilius suo subiecto sm̄ quid/simpliciter aūt est econuerso. q. 11. 3. 3. fo. 38.
Accidēs pōt esse sine sbō virtute dei. q. 75. 5. o. f. 157. 4. q. 77. 1. o. fo. 161.
Accidens non potest transire de subiecto in subiectum. q. 62. 3. 2. fo. 124. 4. q. 77. 1. c. fo. 162.
Accidens pōt esse subiectum accidētis/sed tam. q. 77. 2. 1. fo. 162.
Accidentia panis et vini sunt in sacramento altaris virtute dei et ibi manent. q. 75. 1. o. fo. 157. 4. q. 76. 1. 3. fo. 159.
Accidentia ista habent quātitatē p̄o sbō. q. 77. 2. o. fo. 162.
Accidentia ista nō sunt subiective in aere. q. 77. 1. c. fo. 162.
Accidentia ista hnt modū essendi agēdi et patiendi sbe: ideo sine forma substantiali virtute divina pñt agere et pati q̄dā poterat ista per se. q. 77. 3. 4. 5. 6. 7. 8. o. fo. 161.
Accīa ista immutāt corpa exteriora: possunt agere ad formā substantialem. q. 77. 3. o. fo. 162.
Accidentia ista nutriunt. q. 77. 6. o. fo. 163.
Accīa panis p̄cerati pñt frāgi: nec tñ ipsa frāgif. q. 77. 7. o. fo. 136.
Accidētia vini p̄cerati pñt misceri cū alijs liquorib⁹. q. 77. 8. o. fo. 164.
Accidentia ista corrūpi possunt sicut et ante consecrationem dupliciter. s. per se et per accidens. q. 77. 4. o. fo. 162.
Accidentia ista sunt composita et esse et quod est. q. 77. 1. 4. fo. 162.
Accidentis propria diffinitio nō est ens in subiecto: sed est res cui⁹ essentie competit habere esse in subiecto. q. 77. 1. 2. fo. 162.
Accidentium sacramenti altaris operatiōes/quedā sunt naturales: et quedā miraculose. q. 75. 6. 3. fo. 157.
Accidentiū istoꝝ quō ex eis possit aliq̄d fieri: et q̄ necesse est ex eis fieri aliquid cum corrumpuntur. q. 77. 5. o. fo. 163.
Accidētiū istorū fractio tria significat. q. 85. 5. 7. 8. fo. 180.
Accidentium istorū corruptio nō est miraculosa: sed miraculū presupponit. q. 77. 4. 3. fo. 163.
Accidētiū istoꝝ immutatio nō facit ibi desinere corp⁹ xp̄i: nisi qua corrūperetur sba panis et vini si adesset. q. 76. 6. o. fo. 160. 2. q. 77. 4. o. fo. 162.
Accidētale quenit alicui q̄dā aduenit ei post eius esse cōplerū: nisi trahatur in cōmunionē illius esse completi. q. 1. 6. 1. fo. 9.
Acetum et vinum differunt specie. q. 74. 5. 2. fo. 153.
Acetum nō pōt naliter mutari in vinum. q. 74. 5. 2. fo. 155.
Actio dei est sua essentia. q. 9. 1. 1. fo. 32.
Actio forme sbalis vel accidētalis dependet a deo. q. 77. 3. 2. fo. 162.
Actio primi p̄incipii pprie dicit operationē aūt actiones secundoꝝ: et sed dicuntur operata. q. 19. 1. c. fo. 55.
Actio instrumēti duplex. i. sm̄ proprietā formā: et vt mouet a principali agēte. q. 13. 1. c. fo. 55. 2. q. 2. 1. 2. fo. 124.
Actio prima est alia ab actione principalis agētis: sed a ꝑo est eadē. q. 19. 1. c. 1. 2. c. fo. 56.
Actio speciem habet a forma agētis. q. 19. 1. 3. fo. 56.
Actio non attribuitur instrumento propter: sed principali agenti. q. 13. 3. c. fo. 41. 2. q. 13. 9. 1. fo. 45.
Actio attribuit instrumēto sicut imediate agenti: sed p̄incipali agēti sicut in cuius virtute agit instm. q. 66. 5. 1. fo. 134.
Actio p̄incipalis agentis et instrumenti nō potest esse eadē numero essentialiter. q. 19. 1. c. fo. 55.
Actio est per aliquā formam. q. 19. 1. 3. fo. 55.
Actio eadem ex diuersa intentione facta/potest esse bona et mala. q. 82. 5. 3. fo. 176.
Actio qualitatis que est ad formā sbalem nō fit nisi in virtute forme substantialis: nec ipsa forma est principiū actionis nisi mediante qualitate. q. 77. 3. 3. fo. 162.
Actus duplex. s. vnus qui est ipsa operatio: et actus qui est res operata. q. 18. 2. o. fo. 56.
Actus diuersi quoꝝ vnus est ordinatus ad alterum/non dimittūt habitū. q. 8. 5. 2. f. 3. c. fo. 162.
Actus sunt suppositoꝝ: ppositio ista deficit i spebus sacri altaris. q. 7. 3. c. fo. 162.
Adam in statu innocētie indigebat gra. q. 61. 2. 1. fo. 123.
Adam nō poterat se transferre in aliā formā. q. 13. 3. 2. fo. 41.
Adam habuit aliq̄d carnis et ossis q̄s nō ptinebat ad integritatē psone ipsius: et de ea formata est mulier. q. 1. 5. 2. fo. 73.
Ade peccatum fuit superbia. q. 1. 1. c. fo. 4.
Ade pctō ad alios p carnis ꝓpagationē derivat. q. 19. 4. 1. fo. 57.
Ade pctō originale q̄s est pctō nāe: derivatum est ad posteros a peccato actuali ipsius/quod est pctō psonale. q. 8. 5. 1. fo. 31.
Ade peccatū originale fuit in eo duplex. i. per modū actualis peccati: et per modum peccati quasi nālis. q. 81. 1. fo. 52.
Admiratio est de aliquo nouo et insolito. q. 35. 8. c. fo. 45.
Admiratio fuit in christo. q. 15. 8. o. fo. 45.
Adoptatio dei facit adoptatū esse idonenm: sed adoptatio hominis presupponit idoneum. q. 23. 1. c. fo. 60.
Adoptatio conuenit tñ persone. q. 23. 4. 1. fo. 61.
Adoptio filiorum dei est per cōformitatem imaginis nālem. q. 3. 5. 2. fo. 15. 4. q. 45. 4. c. fo. 96.
Adoptio. ſ. Assimilatio. Frater.
Adoptare cōuenit toti trinitati: nō possit appropriari p̄i. q. 23. 2. o. fo. 61.
Adoptare homines conuenit deo. q. 23. 1. o. fo. 60.
Adoptare est admittere ex gra ad ꝑticipandum hereditatem. 3. q. 23. 1. c. fo. 50.
Adoptari conuenit soli creature rationali: nō omni/sed solum habēti claritatem. q. 23. 3. o. fo. 61.
Adoptari cōuenit etiam angelis: sed non primo. q. 23. 3. 2. fo. 61.
Adoptiuus. ſ. Christus.
Adoratio imaginū xp̄i tradita est ab apostolis: ut eas de depinxisse imaginē xp̄i que rome habetur. q. 25. 3. 4. fo. 64.
Adorande est mater xp̄i hyperdulia: nō aūt latria. q. 25. 5. o. fo. 65.
Adorande sunt reliquie sctōrū dulia tñ. q. 25. 6. o. fo. 65.
Adorare imagines xp̄i licet nōc: nō aūt in veteri testamēto licuit facere quātūcūq; similitudines adorandas. q. 25. 3. 1. fo. 64.
Adorari debet deitas: humanitas xp̄i vno adoratiōe latrie. q. 25. 1. o. f. 63.
Adorari debet tota trinitas: vna latria. q. 25. 1. 1. fo. 63.
Adorari debet humanitas christi vt vnita verbo latria: nō autem sm̄ se/sed hyperdulia. q. 25. 2. o. fo. 63.
Adorari/debet deꝰ latria propter deitatē: et dulia ꝓpter dominiū. q. 25. 2. c. fo. 63.
Adorari debet psona xp̄i latria rōne deitatis: dulia rōne humanitatis
ſfecte omni munere gratiarū. q. 25. 1. c. fo. 63.
Adorari debent caro christi: et imago eius latria. q. 25. 3. o. fo. 64.
Adorari debet crux ꝓpria christi eadem adoratione latrie cum christo in quantū ipsum repesentat: et testigit membra eius/et eius sanguine est perfusa. q. 25. 4. o. fo. 64.
Adorari dz imago crucis christi in alia materia (puta lapidis vel ligni) latria. vt imago christi tñ. q. 25. 4. o. fo. 64.
Adorari debent omnia alia xp̄i/vt claui/lancea/corona/ psepe/et hmōi: rōne contactus tñ. q. 25. 4. 3. fo. 65.
Adorari nō pōt creatura latria: sine pcto. q. 25. 6. o. fo. 65.
Aduentus christi duplex. ſ. in carne: et ad iudicium. q. 1. 6. 3. fo. 5. 2. q. 36. 1. 1. 3. fo. 81.
Aduentus primus fuit ad manifestādā veritatem: ad liberādū a pctis: et ad trahendum ad deum. q. 4. o. 1. c. fo. 88.
Aduentus sūs erit manifestus: primus vero occultus. q. 36. 1. 1. fo. 81.
Agens inquātū hmōi est in actu. q. 8. 5. c. fo. 31. 2. q. 77. 3. c. fo. 162.
Agens perfectum non impeditum et cuius ratio nō est successiua/pōt operari in primo instanti in quo est. q. 34. 2. 1. fo. 78.
Agens duplex. ſ. ꝑncipale: et instrale. q. 48. 6. c. fo. 104. 2. q. 62. 1. c. fo. 123.
Agens instrale est mouens motum. q. 19. 1. 2. fo. 56.
Agens scḋarium nō agit sine ꝑncipali/sed ei cooperat. q. 71. 4. c. fo. 147.
Agens instrale exequitur actionē ꝑncipalis agētis per aliquā actionē ppriam sibi. q. 62. 1. c. fo. 123. 2. q. 64. 5. c. fo. 129.
Agens ꝑncipale agit sm̄ exigentiam sue forme in⁹ aūt instrumētale: qui agit vt motū ab alio. q. 65. 5. 2. fo. 128.
Agens omne preter deum/nō attingit materiam primā: sed ꝑsupponit eam. q. 75. 4. c. fo. 156.
Agere potest aliquid vltra speciem suam: non quasi virtute ppria: sz virtute principalis agentis. q. 77. 3. 5. fo. 162.
Agnus iugiter oblatus mane et vespere: erat principale sacrificium veteris legis. q. 22. 3. 3. fo. 59.
Agnus paschalis fuit ꝑfigura eucharistie: ratione passionis christi. q. 73. 5. c. fo. 151. 2. q. 80. 10. 1. fo. 172.
Agnus paschalis fuit figura eucharistie quantū ad tria q̄ in ea cōtinent. q. 73. 6. o. fo. 151.
Agno paschali significabatur q̄ oblatio veri agni. ſ. christi esset sacrificium consummatiuū aliorum alioꝝ. q. 22. 3. 3. fo. 59.
Agonia fuit in xp̄o sm̄ ꝑtem sensitiuam: non aūt sm̄ rōnem. q. 18. 6. 3. fo. 55.
Agresta est in via ad gignē vini: iō nō est vinū. q. 74. 5. 3. fo. 155.
Alimentum corporale cōuertit in sbam aliti: sed alimentum sp̄uale quertit holem in sem̄. q. 73. 3. 3. fo. 150.
Altare significat crucem xp̄i. q. 83. 2. 2. fo. 178.
Altare significat christum. q. 83. 3. 2. fo. 178.
Altare debet esse lapideum. q. 83. 3. 5. fo. 179.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tare in veteri lege fiebat in vno loco.q.83.3.5m.f.179.
uterū simplr/facit diuersitas accidētis:is aliud sm dd.i.sm essentiā/facit diuersitas subē/nisi adsit diuersitas suppositop. q.17.1.7.fo.51.
imyduum qr esset tristico corruptionē videt q panis ex eo cōfectus possit fieri corpus chr̄isti.q.74.3.4m.fo.151.
Amor dei est ad oēs boles quātum ad eop naturam:sed odit eos quātū ad eorum/culpam.q.49.4.1m.fo.105.
Angelus fuisset specie ab alio angelo.q.69.8.3m. fo.145.
Angelus nō potuit peccare in primo instanti.q.34.3.1m.fol.78.
Angel9 nō est minister alicui9 sacr̄i:nec alic9 rei sacralis.q.64.7.o.fo.131.
Angelus nō pōt manducare sacramētaliter eucharistiam/nec spiritualiter/sed christum.q.80.2.o. fo.169.
Angeli t hoies ordinant sub corpe ecclesie mystico.q.8.4.c. fo.31.
Angeli t hoies possunt illuminari a christo dādo eis gratiam t scientiā. q.8.4.c.3m. fo.31.q.13.2.o. fo.40.
Angeli meruerunt in primo instanti sue creationis.q.34.3.1m.fo.78.
Angeli fuerūt ministri sacerdotū christi.q.22.1.1m.fo.59.
Angeli subsunt iudiciarie potestati christi.q.59.6.o. fo.120.
Angeli essentia indiuiduatur seipsa.q.77.2.c. fo.161.
Angeli cognitio est duplex.f.matutina t vespertina.q.9.3.c.fo.33.
Angeli cognitio non est discursiua.q.11.3.3m.fo.58.
Angeli apparitio in principio est cum terrore:sed bonis tādem consolationem facit/nō autē malus.q.30.3.5m.fo.71.
Angeli apparitio facta mulieribus ad sepulchrum christi/fuit primo per vnum:deinde per duos.q.55.6.5m.fo.115.
Angeli potūs est irremediabile:ideo eius natura nō fuit assumptibilis a filio dei.q.4.1.c.3m./3.18.
Angelor caput est christus sm q deus:t sm qđ homo.q.8.4.o.fo.31.
Angelor apparitiones in veteri testamento:ordinabant ad apparitionē nīj dei in carne.q.30.3.c.fo. 71.
Angelor corpora assumpta nō habent virtutes naturales/quas ostendunt:nec operationes vite.q.55.6.1m.fo.115.
Ex angelor noib9/ppietates t officia eor accipiunt.q.67.1.c.fo.137.
¶ Anima est forma corporis dans ei esse:ex quo sequitur:esse animatū. q.75.5.2m. fo.157.
Alia sententia nobilior est in hoc:q in brutis.q.2.1.1m.fo.6.c.5.1.fo.7.
Alia duplr patr.f.a lesione corpis:t a ppria opatiōe.q.15.4.c.fo.44.
Anima nō mouetur:nisi per accidens. q.59.5.3. fo.120.
Anima rationalis nō recipit esse a deo:nisi in corpe.q.6.1.4.o.fo.24.
Anima rationalis in corpore constituta partitur duplr.f.passione corpalis t animali.q.15.4.c. fo.44.
Est tota in toto t tota in qualibet parte sui corpis.q.46.7.c.fo.99.
Nec est homo contra hugonem de sancto victore.q.50.4.c.fo.107.
Sed est ppria forma corporis:t motor eius.q.8.2.c.fo.30.
Anima in statu innocentie nō perficiebatur quātum ad sciētiam vel gratiam per aliquid corporale.q.61.2.c. fo.122.
Alia separata hz volūtate imobilē respectu finis.q.52.6.3.fo.110.q.73.f.111
Alia separata:habuit post mortē hz statū immutabilē.q.59.5.1.3.fo.120.
Alia separata pōt ite[illegible]ligere absq; uersione ad phātata/mata. q.11.2.c.f.37.
Anima cuiuslibet beati naturaliter vtitur discursu. q.11.3.3m.fo.58.
Anima cuiuslibet sancti t iatronis post mortem t descen. um christi ad infernū illustrabatur t fruebat diuina gloria.q.52.4.13. fo.110.
Anima, ℣. potentia.
Alia t pi t ydolatra ei9 it i sacro altar̄ ex nīlī 2comitātia.q.76.1.1m.f.158.
Alia xpi ē nobilior āgelis nō ex nāt̄ ex sublimitate stat̄. q.63.2.f.24.
Et est super omnes creaturas.q.59.6.3m. fo.120.
Et ea nihil fuit potēti9 simplr:t aliqđ fuit potēti9 ea hz qđ.q.14.2.3.f.42
Anima christi est instr̄m diuinitatis. q.13.2.1m.fo.41.
Et vt sic habuit instrāle motū ad oēs mutationes miraculosas ordinabiles ad instaurationē rer:nō aūt ad earū annihilationē.q.13.2.c.3.f.41.
Anima xpi p sciam acq̄sitā sciuit oēs scibile p actionē intellect9 agētis:nō aūt subas separatas/nec singularia preterita vel futura.q.12.1.o.fo.59.
Anima xpi per scientiam inditam poterat intelligere conuertendo se ad phantasmata:t sine eis.q.11.2.o. fo.57.
Alia xpi p sciam infusam cognoscebat oia cognoscibilia ab hoie p lumen intellect9 agētis:t oia q̄ p reuelationē holb9 innotescūt.q.11.1.o.f.57.
Et per eam poterat cognoscere subas separatas.q.11.1.2. fo.57.
Et etiam oia singularia.q.11.1.3m.fo.57.
Anima christi in ℣bo nō comprehēdit diuinā essentiam.q.10.1.o.fo.35.
Cognoscit tm in eo oia que q̄nq; sunt:t etiā holim cogitatus:nō aūt oia q̄ sunt in potētia dei.q.10.2.o.fo.35.
Cognoscit etiā in verbo oia q̄ de9 nouit scia visiōis:nō aūt oia que nouit simplici intelligentia.q.10.1.2m.fol.35.
Et sic in eo infinita in potentia:non aūt in actu.q.10.3.o.fo.36.
In verbo etiam comprehēdit essentiam ois creature/t quicquid est in potentia eius.q.10.1.3.c.fo.35.
Anima christi, ℣. potentia.
Animal duplex.f.verum:t phantasticum.q.59.7.c.fo.88.
Ajalta i ve.le.pp suā teneritudinē an.8.dies nō offerebāt.q.70.3.3.f.146
Annihilare soli deo conuenit.q.13.2.c.fo.40.
Annūciatio christi cōueniēter facta fuit beate v̄gini.q.30.1.o. fo.71.
Annūciatio christi cōueniēter facta fuit p angelum:qui t in ordine archā gelorum:t subtiliter credit fuisse mne.q.30.2.o.fo.71.
Facta fuit cōueniēter in specie t y silone corporali.q.30.3.o.fo.71.
Et conuenienti modo t ordine.q.30.4.o.fo.72.
Annūciationis dīce euāgelii exponitur.q.30.4.o.fo.71.
Anteq̄s importat ordinē ad futurū vere vel imaginarie.q.28.3.1m.f.69.
Antichristus nō erit vnitus diabolo in psona.q.8.8.c.1m.fo.32.
Antichristus erit caput malorum omniū perfectione malitie:non autem ordine vel influxu.q.8.8.o.fo.31.

Apertio ianue regni celor est remotio impedimenti glorie.q.59.5.o.fo 87.t.q.49.5.o. fo.105.t.q.69.7.o. fo.144.
Apostoli nullū sacr̄m instituerūt.q.64.2.o.fo.129.t.q.72.1.1m.fo.147.
Apli ministrātes sacra: etebāt aliq̄ fo2 ℣box tradita a xpo.q.72.4.1.f.148
Apostoli multa tradiderūt occulte nō in scriptis:vt formas sacramentorum.q.25.3.4m.fo.64.t.q.72.4.1m.fo.148.
Apli fuit baptizati baptismo xpi/a xpo.q.38.6.2.f.86.t.q.84.7.4.f.185
Apostoli baptizabāt alios:sed p̄dicabāt p se.q.67.2.1m.fo.138.
Apostoli cōfirmati sunt a christo sine materia:sed nō cōfirmabant alios cōter sine materia.q.72.2.1m.t.4.1m. fo.148.
Apostolis missio spūsanc. facta est in specie lingue ignee.q.39.6.4m.fo. 88.t.q.72.2.1m.fo.148.
Apparitio dr a missōe visibili:t venit xpi/nō fuit mitti.q.39.8.1.f.88.
Apparitio xpi posīt resurrexerit:legitur facta duodecies.q.53.3.3m.4. fo.114.t.q.85.5.6. fo.180.
Apparuit christus in alia effigie.q.55.4.o.fo.114.
Apparuit christus post resurrectionē ad p̄bandū eam t ic̄titatem resurgentis.q.55.6.c. fo.115.
Appuit xpo q̄busdā post ascēsionē in spē ppia.q.57.6.3m.fo.117.
Appetit9 cōcupiscibilis t irascibilis:obedit imperio rōnis.q.15.2.1m.fo. 43.t.q.19.2.c.fo.56.
Appetitus sensitivus inquātum obedit rōni pōt dici rōnalis:t voluntas participative.q.18.2.c.fo.54.
Appropriat vnitas pri:eq̄litas fili:metus sc̄o spūsan.q.58.2.3.fo.118.
Aqua habet multas ppietates.q.66.3.c. fo.134.
Aqua pluuie ghatur ex vaporibus aqueis/t mixtor vi nāe resolutis in veras aquas:ideo cn ea pōt fieri baptismus.q.66.4.5m.fo.134.
Aqua vera exiuit de latere christi in cru...q.65.4.3m. fo.134.
Aqua benedicta nō est sacr̄m:sed dispositio ad sacra deleno venialia:t ordinata p̄ demones t impedimētū sacror.q.65.1.6.8.fo.131.
Aqua benedicta dr̄ur cōtra impugnationē exteriorem demonū:t potest iterari.q.71.2.3.fo.147.
Aqua nō bñdicta bñdicte addita:tota fit bñdicta.q.77.83. fo.164.
Aqua debet poni in calice t parum.q.74.8.o.fo.153.
Aqua nō permixta vino cōficitur:licet nō apponēs peccet.q.74.7.o.fo. 153.t.q.83.6.4.c.fo.180.
Aqua artificiali in vino posita:licet fieri non debeat/conficitur:non aūt in pane.q.74.7.3.fo.153.
Argumentum dicit9 duplr.f.rō rei dubie:t signum euidens sensibile.q. 55.5.c.fol.114.
Ars nō pōt inducere formā substantiālem nisi mediante.q.75.6.1. fo.157.
Artis forma est similitudo vltimi effect9 inducti ab artifice.q.78.2.c.fo.165.
Artificialium formę sunt accidentia.q.66.4.c.fo.134.
Ascendere in celum fuit cōueniens christo.q.57.1.6.o.fo.115.
Ascendit christus sm virtutē nām.q.57.2.o.fo.116.
Ascendit christus, ppria virtute virtusq; nāture.q.57.3.o.fo.116.
Ascendit christus supra oēs celos:t sup oēm creaturā.q.57.4.5.o. fo.117.
Ascendenti christo accreuit gaudiū quo ad modū:nō autē quo ad essentiam glorie.q.57.1.2. fo.116.
Ascensio christi transcēdebat cōem holum notitiam/quo ad terminū ad quem solum.q.55.2.2m.fo.114.
Nec statim post resurrectionem facta fuit:propter fidem confirmādam. q.57.1.4.fo.116.
Hec fuit in instanti.q.57.3.3m.fo.117.
Ascensio christi fuit causa nostre salutis.q.58.6.o.fo.117.
Et aperuit nobis paradisum q̄ ad locū:nō q̄ ad visionē.q.49.5.4.f.106.
Ascensio christi, ℣. Conuersatio. Christus.
Assimilari possumus tripliciter filio dei.q.23.3.c.fo.61.
Assimilatio talis p charitatē ficit rōnē adoptionis.q.23.3.c.fo.61.
Assumere dicit actum assumētio:t terminū.q.3.1.2.4.c. fo.15.
Assumere, pprie cōuenit psone:t nō nature.q.3.1.2.3.o.fo.13.
Assumere nature cōuenit rōne principij tm:sed psone rōne principij t termini.q.3.2.o.fo.13.t.4.2.fo.15.
Assumere natura posset/abstracta psonalitate.q.3.3.o. fo.14.
Assumere posset deus naturam angelicam:sine corruptione personalitatis angelice.q.4.1.3.fo.18.
Assumere t scarnari:pōt̄ euenire cuilibet psone sine alia.q.3.4.5.o.fo.15.
Assumere naturam humanā in omnibus suis suppositis:nō fuit conueniens.q.4.5.o.fo.21.
Assumens nō est assumptum:vniens ℣o est vnitum.q.2.9.c.fo.10.
Assumens, f. psona est vniens:sed nō econuerso.q.2.8.2m.fo.10.
Assumi cōuenit nature:nō persone.q.4.o.fo.17.
Assumi potest eadem natura numero:a tribus personis.q.3.6.o.fo.15.
Assumi possunt due nature humane/ab vna psona.q.3.7.o.fo.16.
Assumi non debuit natura humana imediate in adam.q.4.6.2m.fo.21.
Assumi/cōuenit nature humane rōne sui t non rōne suppositi:ideo nō cōuenit deo. q.16.4.3m.fo.47.
Assūpta est nil hūana q vnita:nā dīna ē vnita/si nō assūpta.q.2.8.c. f.10.
Assumpta est nā humana in individuo.q.2.2.3.fo.6.t.5.2m.fo.7.
Assumpta est natura humana cōuenienter de stirpe ade.q.4.6.o.fo.21. q.31.1.o. fo.72.
Assūpta est a filio dei caro mediāte alia:t alia mediāte spūs.q.6.1.2.o.f.23.
Assumpta est caro xpi de adam/de dauid/t de abrahā.q.31.1.2.o.fo.72.
Assumpta est anima christi t creata in eodem instāti.q.6.3.4.o.fo.24. q.q.33.1.2.3.o.fo.77.
Assumpta nō fuit colība in vnitatē psone spūscti.q.39.6.2m.7.c.fo.88.
Assumptam fuisse naturam humanam a verbo dei accidentaliter:est hereticum.q.2.6.c.fo.7.
Assumpte sunt partes mediante toto/ordine intentionis:sed econuerso ordine executionis.q.6.5.o.fo.24.

Assumpsit filius dei naturam humanam cum omnibus perfectionibus suis.q.9.1.c.fo.32.t.q.18.1.2.o.fo.35.
Assumpsit deus conuenienter carnem de muliere.q.31.4.o.fo.75.
Assumpsit filius dei animam rationalem.q.5.3.4.o.fo.22.
Assumpsit xpo corpus de muliere:t nō attulit ipm de celo.q.5.2.o.fo.21.
Assumpsit christus verū corpus/et non fantasticum.q.5.1.o.fo.21.
Assumpsit xpo nām hūanā itegrā t pfectā.q.9.1.c.f.32.t.q.18.1.2.c.f.53.
Assumpsit christus partes vnitas.q.1.5.c.fo.7.
Assumpsit Christ9 oēs defectus naturales corporis/cōes toti nature hūmane/sed nullum defectum contraxit.q.14.o.fo.42.
Nec aliquē defectū ale assumpsit aut fuit.q.15.o.fo.43.t.q.31.7.o.f.74.
Assumptibilis est tantū natura humana sm congruentiam:quelibet vero natura de potentia dei absoluta.q.5.1.fo.17.
Assumptio dicit actionē vel passionē/sm q diuersimode aliqua respicit: et differt rōne ab vnione t incarnatione.q.2.8.o.fo.10.
Assūptio nāe hūane queniēt9 scā ead filiatiōi ad pr̄is/f.f.q.3.8.o.f.17.
Assumptio xpi non fuit tm per inhabitationem gratie.q.2.6.c.fo.7.
Assumptis duabus naturis humanis ab vna persona/ illa persona esset tantum vnus homo.q.3.7.2.fo.17.
Assumptus non fuit homo a filio dei.q.4.3.o.fo.20.
Aue maria exponitur vlgr ad ly t bñdictus.q.30.4.o.fo.72.
Auersio t quersio est i ol pctō mortali.q.86.4.c.f.186.t.q.88.1.c.fo.188.
Augmentum formarū dupliciter terminatur.q.7.12.c.fo.19.
Aures, ℣. Baptizatus. Exorcismus.
¶ Azim9 pāis puritatē sigt̄:t thi greci eo pficiēs peccaret.q.74.4.c.f.152

Baptismata

Pharisei9 erant vnita.q.38.13.fo. 85.
Baptism9 ioānis fuit queniēs.q.38.1.o.f.85
Baptismus Joan. nominatur ab ipso.q.38.2.1.fo.85.
Baptism9 Jo. nō erat p se sacr̄m:sed dabā sacrale disponēs ad baptismū xpi:ideo aliquali9 pertinebat ad legem Christi.q.3.1.1.fo.85.
Baptism9 Jo. fuit a deo q ad ritū t a Joāne q ad effectū. q.38.1.o.fo.85.
Baptismus Jo. non fuit commendatus aliquo precepto in sacra scriptura:quia parum erat duraturus.q.38.2.3.fo.85.
Baptismus Jo. erat preparatorius ad baptismū xpi.q.38.1.3.o.fo.85.
Baptismus Jo. erat quasi protestatio t professio penitentie:quam confebat baptizando.q.38.3.1.fo.85.
Et non imprimebat characterem.q.38.6.2.fo.86.
Nec in ipso remittebantur peccata.q.38.6.1.fo.142.
Nec conferebat gratiam.q.38.3.o.fo.85.
Nec ad ipsum admittebātur pueri:nec gētiles.q.38.4.3.fo.86.
Baptismus Jo. fuit preparatorius ad baptismum Christi: per exercitiū actus.q.70.1.3.fo.145.
Et cessauit Joanne incarcerato.q.38.5.o.fo.86.
Baptismus est sacr̄m necessariū simpr̄ absolute.q 65.4.c.fo.115.
Baptism9 pūb9/sub hīs fobis collat9/ego baptizo vos/ est baptism9:sed nō fieri nisi necessitas cogat.q.66.5.4.fo.135.q.2.q.67.6.1.fo.138.
Baptism9 nō dr reiterare in ille de q dubitāt an sit baptizat9 sub hac forma baptizet:si nō ea baptizatus ego te baptizo.q.66.9.4.fo.137.
Baptism9 pt fieri p aspionē effusionē t imersionē in aq̄:a quē rina i...ersio nō est de necessitate:aut dēat ēc intēta vel nō.q.66.7.8.o.fo.136.
Baptismus quo ad solēnitatē hz tps determinatū.q.66.10.1.fo.137.
Baptismus non dr iterari.q.66.9.o.fo.136.
Baptismus est sacr̄m maxime necessarium:t sine eo aut re/aut voto labi piedi si casu p̄uenīat morte/nullus pōt saluari.q.68.1.2.o.fo.140.
Baptism9 fuit ultim9 quo ad ipm sacr̄m in baptismo xpi:t ei9 necessitas quo ad vsū indicta fuit post passionē t resurrectionē. q.66.2.o.fo.134.
Baptism9 est ptestatio t sacr̄m fidei.q.66.1.1.fo.133.t.q.68.1.1.fo.140.
Baptismus solenniter celebratus:debet sumi a pbytero curato:vel eius vicario.q.67.4.1.fo.138.
Baptism9 dr differri in adultis/ad pbationem/instructionem/t reuerentiam:non autem in pueris.q.68.3.o.fo.141.
Baptism9 est ianua oim sacror.q.68.5.c.fo.141.t.q.73.3.c.fo.150.
Baptism9 aperit ianuā regni celestis.q.39.5.o.f.87.t.q.69.7.o.f.144.
Et p ipm hēm9 introitū t regnū dei.q.39.5.c.3.fo.88.t.q.66.2.3.fo.134.
Et hz vim illuminatiuā t fecūdatiuā ad bona op̄a.q.66.5.o.fo.144.
Baptismus t circuncisio cōferebant gratiam:sed baptismo copiosior/et ex sua virtute vt institm passionis Christi iam perfecte/circuncisio vero vt signum future.q.70.4.c.fo.146.
Baptismus dimisset ante passionē Christi:non introduxisset in regnum celorum.q.69.7.1.fo.144.t.q.70.4.4.fo.146.
Baptism9 tinet p̄fectionē salut:nō aūt circuncisio/ō baptism9 olb9 pplis pponit circuncisio ℣o soli populo indeo9 data est.q.70.2.3.fo.146.
Baptismus cōtinet virtutem xpi que est vniuersalis cā salutis omnium et remissionis omnium petōum.q.70.2.4.fo.145.
Bāptism9 incorporat xpo corporali fides aūt mētalr.q.69.5.1.fo.143.
Baptismus est sacr̄m passionis t mortis Christi.q.73.3.3.fo.151.
Baptismus figurat xpo passo t resurgēti inquātum per ipm homo moritur pctō t incipit nouam vitam.q.66.2.c.fo.134.
Baptism9 dat9 a meliori nō ē melior.q.64.1.2.fo.129.t.q. 81.6.1.f.177.
Deptismus impedit peccata futura ne fiant.q.68.3.3.fo.141.
Baptismus principaliter datur p̄ remi ot̄iginale.q.66.9.c.fo.136.
Baptismus delet omnem culpam originalem/t mortalem:t q̄nq; venialem.q.69.1.o.fo.143.t.q.81.1.1.fo.187.
Baptismus statim tollit culpam originalis peccati t penam carentie visionis diuine que respiciunt personam:nō autem penalitates respicientes naturam.q.69.3.o.fo.144.
Baptism9 absolnit ab omni pena.q.68.5.o.fo.141.t.q.69.1.o.fo.143.
Baptism9 triplex.f.sanguinis/flaminis/t fluminis.q.66.11.12.fo.137.

Baptismus sanguinis liberat ab omni culpa et pena. q.68.2.1.fo.140. ci.q.87.1.1.fo.187.
Baptismus, ℣. Apostoli. Christma. Confirmatio. Eucharistia. Fides. Immersio. Sanctificat. Sanctificatio. Unctio. Vor.
Baptismi diuerse differentiones.q.66.1.o.fo.133.
Baptismi forma que fit:sm latinos t grecos. q.60.8.c.fo.122.t.q.66.5. o.fo.134.t.q.67.6.c.2.fo.138.
Baptismi forme addēdo t bñ marie/sūt aliqđ opūs nomē ei9:nihil agit: si nō intendat ministr̄ q nō ei9 pfit baptizato/valet.q.60.8.c.fo.122.
Baptismi forme interruptio q baptizantis intentionē intercipit/tollit sacramentū baptismiq; vero baptizāris intentionē non discōtinuat/sacr̄m baptismi non tollit.q.60.7.8.o.fo.122.
Baptismi materia est aqua etiam qualitercūq; transmutata dummodo non soluatur eius species.q.66.1.3.4.o.fo.133.
Baptismi materia nō est aqua rosacea vel alchimica:sed bene aqua pluualis.q.66.4.5.fo.134.
Baptismi mā remota est aqua: prima ℣o est ablutio.q.66.1.o.fo.133.
Baptismi sermo dirigitur non solum ad hominem:sed etiam ad creaturā in sensibiles.q.66.5.3.fo.135.
Baptismi ritus t solēnitas nō sunt de necessitate:sed fiūt ad deuotionē/ et instructionem/et contra demones.q.66.10.c.fo.137.
Baptismi causa duplex.f.principalis.f.trinitas:t instrumentalis.f.minister.q.66.5.c.fo.134.
Baptismi cā principalis est passio xpi respectu ministrāti9 tm est cā instrumentalis respectu sancte trinitatis.q.66.5.1.fo.134.
Baptismi propius minister est sacerdos:non autem diaconus nisi in necessitate.q.67.1.2.o.fo.137.
Baptismi effectus duplex.f.character t gratia.q.68.8.c.fo.142.t.q.69. 10.c.fo.145.
Baptismi effect9 duplex.f.p se.i.gharia i vitā spūalē t p accēs/ideſt quem diuina virtus in eo miraculose operatur.q.69.8.c.fo.146.
Baptismi efficacia est a passione christi t a spū.f.q.66.10.1.2.11.fo.13.7.t q.69.1.o.fo.143.
Baptismi pricipalis effectus est delere peccata.q.39.5.c.fo.87.t.q.79.5. 1.fo.168.
Baptismi sacr̄m sine charitate ē opus dei:sd nō est opus meritū in facto. q.69.10.2.fo.145.
¶ Baptismū recipiēs vel alia sacra a ministro malo nō peiso nō peccat: nisi cōtet ei in peccato.q.64.6.1.fo.130.
Baptism9 precedit catheclismus.q.71.1.o.fo.146.
Baptismo Joannis ipse voluit baptizari.q.39.1.2.o.fo.86.
Baptismo facto in mari:illa tantū aqua cōtrahitur:que venit ibi in vsū. q.74.2.3.fo.151.
Baptismo hoies adoptantur in filios dei.q.39.8.3.fo.88.
Baptismo:hō gnatur ad vitā spūalē.q.66.3.c.f.134.t.q.67.3.7.c.f.138.
Et fit medius xpi:t incorporatur ei.q.68.1.c.1.2.5.c.fo.140.
Et in mortem xpi baptizatur:t cōsepelitur.q.49.3.2.f.105. 1.q.51.c.1.c.fo.108.t.q.68.5.7.c.fo.141.
Baptismo:fit remissio culpe.q.69.10.2.t.3.fo.145.
Baptismo:fomes mitigat.q.66.3.c.fo.134.t.q.69.4.3.fo.134.
Baptismo:nō remouetur fictio:sed per penitentiā sequentē.q.69.9.2.t 10.2.3.fo.145.
Baptizandi sunt pueri.q.68.9.o.fo.140.
Baptizandi nō sunt pueri infidelibus inmixtis parētibus.q.68.10.o.f.142.
Baptizandi puerū cā mater nō dr occidi:sed mortua potest aperiri:vinctre prole in vtero.q.68.11.3.fo.143.
Baptizandi sunt amentes t furiosi a nativitate t cōtinue:nō aūt alij/nisi quando hītes vsum rōnis hoc volunt.q.68.12.o.fo.143.
Baptizandi nō fiūt dormientes:nisi ppter periculū t primus voluerint.q. 68. 12.3.fo.143.
Baptizando si baptizādus moriat salutē cōsequitur pp desideriū baptismi.q.68.2.7.9.o.fo.141.
Baptizando nō dr tm nomibus:sed in nomine.q.66.5.6.fo.135.
Baptizādis adult9is:fides ē necia q ad gr̄am:nō q ad caracterē.q.68.8. o.fo.142.
Baptizādo hīo vsus rōnis tenet hīe rectā fidē t pātionē q ad remissionē pcōr:itēnonē ℣o q ad sacr̄m.q.68.7.2.f.142.t.q. 86.1.1.fo.186.
Baptizādo malo existēto peccat mortal:nisi in necessitate t sine solennitate.q.64.6.3.fo.130.
Baptizare i nole trinitatis fi sufficit:nisi trinitas exprimat.q.66.6.o.f.135.
Baptizare in nole genitoris:vel si ptendant alia nola ppria:ppria/nihil agitur.q.60.7.2.fo.122.t.q.66.5.7.fo.135.
Baptizare i nole xpi/nō ē bap9: nisi reuelet/sic aplis.q.66. 6.o.fo.135.
Baptizare pōt t masculus q̄ femina in necessitate/si deſit miſter aptior. q.67.3.4.5.o.fo.138.
Baptizare pōt in necessitate:qui nō est baptizatus et infidelis/ dūmodo in forma ecclesie baptizet.q.67.5.o.fo.138.
Baptizare seipm nō hz tm pp fidē t desideriū suscipiēdi baptismū saluare tur.q.66.5.4.fo.134.t.q.68.2.7.o.fo.142.t.q.82.4.2.fo.176.
Baptizari tenentur oēs.q.68.1.2.o.fo.140.
Baptizari pōt plures ab vno:si sit necessitas:plures tm nō pōt eundē baptizare.q.66.5.4.fo.135.t.q.67.6.o.fo.138.
Baptizari nō debet:manēs in proposito peccandi.q.68.4.o.fo.141.
Baptizari nō dr puer existens in vtero matris.q.68.11.o.fo.143.
Baptizari dr puer apparēte aliquo mēbro si iminet periculum:in reb aptis zandus est:nisi sit caput.q.66.7.5.fo.136.t.q.68.11.4.fo.143.
Baptizari nō debent bruta animalia.q.68.12. 1.fo.143.
Baptizati sunt multi a Joāne/preter xpm:nōnullī aūt oēs.q.38.4.o.fo.86.
Baptizati baptismo io. baptizari tenebant baptismo xpi.q.38.6.o.f. 86.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Baptizati tenentur restituere male ablata.q.68.5.3.fo.141.
Baptizari ab hēticis i fōra ecclie nō debēt rebaptizari.q.66.9.2.fo.137.
Baptizatis rite et pueris cōferunt gr̄a ⁊ virtutes.q.69.6.o.fo.144.
Baptizatis pueris equalis gratia confert: sed adultis inequalis/ſm gra duo devotionis.q.69.8.c.fo.145.⁊.q.89.2.2.fo.189.
Baptizatis sit triplex vnctio.q.66.10.2.fo.157.⁊.q.72.11.3.fo.150.
Baptizatis datur vestis alba.q.66.10.3.fo.137.
Baptizato ēpō mulr ipm de fonte suscipit: qui nō est baptizat⁹ vt ipe regenerāret/sed vt alios regnāret: nō idiguit pedagogo.q.67.7.1.fo.139.
Baptizato christo: aperti sunt celi.q.39.5.o.fo.7.
Et audita est vox patris.q.39.8.o.fo.8⁸.et.q.45.4.o.fo.97.
Et apparuit spūs.s.in specie columbe.q.39.6.o.fo.88.
Baptizator⁹ a Joā.rpō nec prm⁹ nec vltim⁹ debuit esse.q.19.3.4.f.87.
Baptizatus fuit Joannes a christo.q.38.6.3.fo.86.
Baptizatus fuit christus in tordane: quia per ipsum fuit introitus in terram promissionis.q.39.4.o.fo.87.
Baptizatus dz leuari de fonte ab aliquo ⁊a docto in diuinis imminēte periculo.q.67.7.o.q.8.1.fo.139.
Baptizatus instrui dz de fide a lenāte de fonte si sint inter infideles: vel nisi parentes suppleant.q.67.8.3.fo.139.
Baptizar⁹ ascribit ad duo.l.ad aggregationē fidelīū: ⁊ ad sacr⁹ participationem.q.65.6.c.fo.128.q.66.2.c.fo.137.⁊.q.70.1.c.fo.143.
Baptizatus participat totaliter virtutem passionis christi/ ⁊ cōsequitur remissionē reatus totius pene.q.88.4.3.fo.186.
Baptizatus baptismo flaminis consequitur omnium peccatorum remissionem.q.69.1.2.fo.143.⁊.q.4.2.fo.144.
Baptiz⁹ unis sputo i aur⁹ ⁊ naribꝰ: ⁊sal i os ei⁹ mittit.q.71.2.3.c.f.147.
¶Bartho.miraclose occīdabat se: ⁊ se offendebat sic volebat.q.54.1.1.f.112
¶Beitudo hois perfecta cōsistit in visione dei p essentiā.q.52.5.c.fo.110.
Beatitudo est ūncipalr in aia: secūdario in corpore.q.15.10.o.fo.45.
Beatitudo anime redundat in corpus.q.57.3.c.fo.117.
Beatitudo est naturaliter appetibilis.q.18.1.3.fo.54.
Beitudinē an passionē rpi nullꝰ potuit hre/iscti pres meruerit eā p fidē passōis rpi q ad ppūa pſona nō quo ad nām cōem.q.49.5.1.fo.105.
Beator⁹ dignitas in animis ⁊ in corpore erit ſm gradus meritor⁹: nō ſm diuersitatem sexus.q.55.1.3.fo.114.
Beator⁹ gloria excedit omne bonum presentis vite.q.46.6.3.fo.99.
Beneficia dei tota: singulis hoibus sunt exhibita.q.1.4.3.fo.4.
Bibere pluries in die: nō frangit ieiunium.q.80.8.4.fo.171.
Blasphemia i spm̄.s.ā dr finalr pna ē ptm̄ olno irremissibile: illa scz ex certa malitia/aut ipūs.ss.dr non remitti.s.de facili.q.86.3.3.fo.185.
Bonitas dei est tua essentia.q.1.1.c.fo.1.
Bonum duplex.s.cōmutabile: ⁊ incōmutabile.q.86.4.c.1.fo.186.
Bonum duplex.s.simplr: ⁊ ſm quid.q.1.3.3.fo.38.
Bonū plura recūrit ad sui ꝑstitutionem: ⁊s malum.q.90.2.4.fo.191.
Bonum vnius hominis cōtinuatur a ⁊teri per charitatem: ⁊ per intentionem facientis.q.82.6.c.3.fo.177.
Bona exteriora sunt bona sctarij nō aūt ūncipalia.q.15.6.2.fo.44.
Bona spūalia pōt sit a pūb⁹ possideri: nō aūt cotpalia.q.23.3.fo.61.
¶Butum.s.Baptizari.Eucharistia.Miracula.

Caducus

Wod⁹ impedit a celebratione. q.82.10.3.fo.177.
¶Caym verbū reprobatur.q.84.10.c.fo.183.
¶Calix dz esse de auro/vel argento/vel stanno.q.83.3.6.fo.179.
¶Calor disponens ad formam ignis/manet post aduentum eius quasi quidam effectus talis forme.q.2.3.2.fo.33.
Calor ⁊ alterabilitas et agibilis est i corpe glose ex nā sua.q.54.2.1.1.f.112.
Calvarie locus dicitur communis locus decollatorum: non a capite adibi sepulti.q.46.10.3.fo.100.
¶Capacitas duplex.s.nālis potentie ⁊ obedientialis.q.1.3.3.fo.3.
Caput ad alias partes corporis habet ordinem/perfectionem/ ⁊ virtutē influendi.q.8.1.ª.c.fo.30.
Caput influit i alia mēbra duplr.l.intrinsece ⁊ extrinsece.q.8.6.7.c.fo.31.
Caput ē a q̄ fit⁹/mot⁹ ⁊ gubernatio ceterorū mēbrorū dependet.q.8.1.c.f.32
Caput est in quo vigent oēs sensus.q.8.1.c.fo.30.⁊.q.66.7.3.fo.156.
Caput ecclesie/hoim/ ⁊ angelorū: est christus.q.8.1.1.3.4.o.fo.30.
Caput esse ecclesie est proprium christo.q.8.6.o.fo.31.
Caput malorum est diabolus.q.8.7.o.fo.32.
Caput esse malorum conuenit antichristo.q.8.8.o.fo.32.
Caput.s.Angelus.
¶Caracter est spiritualis potestas ad aliquas sacras actiones ordinata.q.63.2.o.fo.126.⁊.q.72.5.c.fo.148.
Caracter nō est pprie in ghe nec in spe: sed reductiue.q.63.2.c.fo.126.
Caracter est sacrm ⁊ reo sacri.q.63.3.2.63.fo.127.
Et dz rōnē signi/rōe sacri sūbit rōne ꝑfiguratōis.q.63.1.2.1.2.4.f.126
Et ſ participatio sacerdotij christi.q.63.3.c.fo.127.
Et indelebiliter manet in anima.q.63.5.o.fo.128.
Caracter non fuit in christo.q.63.3.c.fo.128.
Et th christus est caracter patris.q.63.1.2.fo.126.
Caracter baptismi est aliud a caractere confirmationis et ordinis.q.63.6.o.fo.128.⁊.q.72.5.c.fo.148.
Caracter baptismi est potentia passiua: confirmationis autem ⁊ ordinis est potentia actiua.q.63.2.c.fo.126.
Caracter est a solo deo tanq̄ a pūcipali agente: sed ab homine sicut a ministro.q.64.1.c.fo.128.
Caracter sacrālis est pprie caracter christi.q.63.3.o.fo.127.
Et ſm oēs imprimitur in quibuscūq̄ sacris.q.63.10.fo.126.
Et ipūs ē solū in sacris nove legis. q.62.6.3.fo.126.⁊.q.63.1.3.fo.126
Et imprimitur solum in tribus.s.in baptismo/confirmatione et ordine. q.63.6.o.fo.128.
Caracter est potentia spiritualis.q.63.2.c.fo.126.
Et per ipsum deputantur fideles ad actus cōuenientes presenti ecclesie. q.63.1.2.3.1.c.fo.126.
Caracter est in anima sicut quedā virtus spūalis et instrālis emanans a deo.q.63.2.c.et.5.1.2.fo.126.⁊.q.64.1.c.fo.128.
Caracter est subiue in pō ale: ⁊ nō imediate in cēn⁹ ei⁹.q.63.4.o.f.125.
Caracter.v.Baptismus.Milites.Sacerdos.Sacramenta.
Caracter bestie ē obstinata malitia: vel pfessio illiciti cult⁹.q.63.3.3.f.127
Caracteris diffinitio.q.63.2.3.o.fo.127.
Caracterē baptismi nō hīs: multū aliū pōt recipere.q.72.6.o.fo.148.
Caracterem ordinis vel baptismi: nec ordinans/nec baptizans potest auferre.q.82.8.2.fo.177.
¶Charitas quantūcūq̄ minima potest resistere cuilibet tēptationi.q.62.6.3.fo.126.et.q.70.4.c.fo.146.
Caritas datur ſm mensuram subiecti.q.69.8.3.fo.145.
Caritas non potest esse sine gratia.q.79.1.c.fo.16.
Caritas de se preseruat a pcō: sed habens eam peccat ex mutabilitate liberi arbitrij.q.79.6.2.fo.168.
Caritas imperat oi virtuti: ideo pōt dici virt⁹ spūalis.q.85.2.1.fo.184.
Caritatis precepta: fundāt oia precepta moralia.q.47.2.1.fo.101.
Caritatis actus est duplex.s.elicitus ⁊ imperatus.q.85.2.1.fo.184.
Caritatis effectus est vita spūalis ⁊ dei coniunctio.q.109.6.c.fo.190.
Caritatē vr gr̄az nullꝰ pōt cognoscere ⁊ hīe p certitudinē.q.80.4.3.f.170.
¶Caro ūt triplr.s.nā/culpa/ ⁊ corruptio carnis.q.1.4.3.1.fo.113.
¶Cathecismus est quoddam sacramentale pertinens ad solennitatē baptismi.q.67.3.1.fo.138.
Cathecismus pertinet ad sacerdotem pri⁹ ꝑaliter: ad lectorem vero secundario.q.67.3.2.fo.138.et.q.71.4.o.fo.147.
Cathecism⁹ ē instructio credēdor⁹ explicite: ꝑcedēs bap^m.q.71.1.o.f.146.
Cathecismus.v.Instructio.
Cathezizandi sunt pueri.q.71.1.2.3.fo.146.
¶Causa ptorima est a qua denominatur effectus.q.4.1.1.fo.18.
Causa alicuius effectus duplr.s.directe ad illum agendo: ⁊ indirecte nō impediendo cum possit.q.4.7.1.c.fo.101.
Causa naturalis et sufficienti posita ponitur effectus: sed non posita causa voluntaria.q.56.1.1.fo.115.
Causa continet effectum multis modis.q.62.3.c.et.4.c.fo.124.
Cā primo operat in sibi ppinquios: ⁊ per illud in alia.q.56.1.c.fo.115.
Causa efficiens non potest esse posterior effectu ordine durationis: licet finalis.q.62.6.c.fo.126.
Causa principalis non potest propie dici signum sui effectus: sed tantū causa instrumentalis.q.62.1.1.fo.124.
Cause principali assimilat effectus: nō cause instrali.q.62.1.c.fo.115.
¶Cecus miraculose illuminat⁹: naturalr videt.q.7.4.3.fo.1.3.
Ceii partem non opz esse superiorem christo: sed christus ⁊ corpora gloriosa sunt supra omnes celos.q.57.4.c.1.fo.117.
¶Cena christi fuit luna quartadecima: sed passio eius fuit luna quintadecima.q.44.2.2.fo.95.et.q.46.9.1.fo.100.
Cen⁹.s.Eucharistia.
Centurio ⁊ petrus reuersi sunt christum ex humilitate: zacheus autem ex amore.q.80.10.3.fo.171.
¶Chrisma benedicit dr ab epō in cena dñi.q.72.3.o.7.12.3.fo.148.
Chrisma non est de necessitate baptismi: sed quodammodo perficit ipm. q.66.12.2.fo.137.
Chrisma admixtum aque non tollit quin in ea possit fieri baptismus.q.66.4.2.fo.134.
Chrisinate signat in fronte confirmandus duplici rōne.q.72.9.c.fo.149.
Cibi vsus de se non est peccatum: aliquo ⁊ tamen ꝓhibet⁹ ꝑter significationem.q.40.4.2.fo.90.
Cicatrices apparebunt in corpore christi in iudicio.q.54.4.c.fo.113.
Cicatrices cum quibus christus surrexit/semper erunt in corpore eius/fulgentes.q.54.4.o.fo.113.
Cicatrices semp erūt in corporib⁹ gloriosis martyrū.q.54.4.c.fo.113.
Circuncisio erat sacramentum preparatorium ad baptismum: minus⁹ tamen exprese figurans eū quo ad exteriora/q̄ colūna nubis/ ⁊ transitus maris rubri/que th non erant sacra.q.70.1.2.fo.145.
Circuncisio erat ꝑparatoria baptismi quo ad pfessionē fidei: baptismus vero Joan. quo ad exercitium actus.q.70.1.3.fo.145.
Circuncisio erat quedam professio fidei Christi/aggregans antiquos collegio fidelium ꝓparatoria et figura baptismi.questio.70.1.2.o.fo lio.145.
Circuncisio est quedā protestatio legis implende.q.40.4.c.fo.89.
Et erat necessaria ad distinctionē ⁊ significationem.q.70.1.o.fo.145.
Et debuit differri vsq̄ ad tempus abrahe.q.70.2.o.fo.145.
Et debuit dari ante legem moysi.q.70.2.1.fo.140.
Et necessario fiebat octauo die: non autem ante etiam imminente morte.q.70.3.3.fo.146.
Et prętermittentes eam in deserto excusabantur: nisi ex contemptu prętermisissent.q.70.4.3.fo.146.
Nec fit nunc nec antiquitus/cū cultro lapideo: nisi in quibusdam famosis circuncisionibus.q.70.3.2.fo.146.
Circuncisio necessario fiebat in mēbro generationis.q.70.3.1.fo.146.
Et data fuit conuenienter soli populo israel.q.70.2.3.fo.146.
Et solis maribus data fuit.q.70.1.4.o.fo.146.
Circuncisio conferebat gratiam/quo ad omnes effectus positiuos et priuatiuos.q.62.6.3.fo.116.et.q.70.4.o.fo.146.
Et non imprimebat caracterem/nisi in corpore.q.70.4.c.fo.144.et.q.72.5.3.fo.148.

Circuncisio si post passionem Christi haberet locum/introduceret in regnum.q.70.4.4.fo.146.
Circuncisio primo paliter tollebat peccatum originale: et consequenter quodlibet aliud.q.70.4.o.fo.146.
Sed ante circuncisionis institutionem: homines saluabantur per solam fidem.q.68.1.1.fo.140.et.q.70.4.2.fo.146.
Circuncisionē nō hītes si in deserto moritur sunt: eadē rō est de hijs/et de eis qui moriebātur ante octauum diem tpe legis.q.70.4.3.fo.146.
Circuncisus est christus multiplici ratione.q.37.1.o.fo.84.
Circuncisio.v.Justificatio.
¶Clamor christi in cruce fuit miraculosus.q.47.1.2.fo.101.
Claritas corpis glosi/erit a glia alę.q.45.1.c.f.96.⁊.q.54.2.1.2.f.112.
Claritas rpi trāsfigurati fuit claritas glōe quātū ad essentiā/sed nō ipsū ad modū essendi: qui nō fuit per modū permanētis.q.45.1.o.fo.96.
Claritas vestimētor⁹ rpi significat claritatem sanctor⁹.q.45.1.3.fo.96.
Claritate tm̄ fuit trāsfiguratio rpi: ⁊ nō ſm aliā dotem.q.45.1.3.fo.96.
Claritatem sui corporis/beati possunt ostendere ⁊ occultare.questio.54.1.2.3.c.1.fo.112.
Clauum vsum nō hīt scismatici/hereticī/suspēsi/degradati/excōicati.q.64.9.2.3.fo.131.et.q.82.9.o.fo.177.
Clausio paradisi duplex.s.ꝓ pctō originale: ⁊ actuale.q.52.5.c.fo.110.
¶Cognitio est duplex.s.nālis ⁊ꝓ gratiā.q.55.1.c.fo.114.
Cognitio est duplex.s.inueniendo ⁊ addiscendo.q.9.4.1.fo.34.
Cognitio singularium pertinet ad p.rfectionem anime intellectiue/ ſm cognitionem practicam.q.11.1.3.fo.36.
Cognitionis perfectio duplex.s.ex parte cogniti: et ex parte cognoscētis.q.10.4.1.fo.55.
Cognoscitur vnūquodq̄ inquātū est in actu.q.10.3.c.fo.36.
¶Columba habet septem proprietates: quibus septem dona spiritus.s. designat.q.39.6.4.fo.88.
Columba apparens super Christum baptizatum: ſ ium spiritum.s. demonstrauit.q.39.8.2.fo.88.
Et in spē eius apparuit spūs.s.ꝑpter quatuor.q.39.6.4.fo.88.
Columba illa fuit verum animal.q.39.7.o.fo.88.
Columba illa/peracto ministerio cessauit/vt flamma que in rubo apparuit moysi.q.39.6.2.fo.88.
Columba.v.Assumpta. Turtur.
Comestio christi post resurrectionem vera fuit: angeli vero non.q.54.2.3.fo.113.et.q.55.6.3.fo.115.
Comedes dauid panes sctōr: excusat ꝑpter necessitatē.q.40.4.3.fo.90.
Commutatio sicut est in beneficijs/rependendo gratiam: sic et in offensis puniendo.q.85.3.3.fo.184.
Cōprehēdere diuinā essentiā: nullꝰ intellect⁹ creat⁹ pōt.q.10.1.o.fo.35.
Compiehensor simul ⁊ viator/christus fuit.q.15.10.o.fo.45.
Cōe sp̄ē pt⁹ ꝑpō eiusdē ghis: n ūt ſi sint diuersor⁹ generū.q.7.13.2.f.29.
¶Concepta fuit beata virgo ex semine viri.q.27.2.4.fo.66.
Concepta fuit b.virgo in peccato originali.q.27.1.3.4.2.2.fo.66.
Et iō romana eccla nō celebrat festū ꝓceptiōis b.marie: tolerat tñ ꝓsuetudinē quarūdā eccliar⁹ illis celebritatib⁹/ꝑ sctificatiōe ei⁹.q.27.2.3.fo.66.
Conceptio christi hz tria priuilegia a spū.s.q.32.4.1.fo.76.
Cōceptio rpi spālr attribuit spūsc: ls sit a tota trinitate.q.32.1.o.f.74.
Conceptio christi est de spiritu.s.efficienter ratione corporis: ⁊ consubstialiter ratione verbi.q.32.2.o.fo.75.
Conceptio christi fuit in instanti.q.33.1.2.3.o.fo.76.
Cōceptio rpi cū sit fcta ex muliere/more ⁊quit hebreor⁹ q̄ dicunt mulieres/non virginitate corruptas: sed feminas.q.28.1.3.fo.69.
Conceptionis christi fidem habuit.b.virgo.q.30.1.c.2.fo.71.
Conceptionis christi materia.b.virgo preparauit actiue: ⁊ tñ in ipsa conceptione nihil actiue operata est.q.32.4.o.fo.75.
Et christus in primo instanti sue cōceptionis fuit perfectus ſm alam/et figuram corporis: nō autem ſm quantitatem.q.33.1.o.fo.76.
Et ipse christus/in primo instanti sue cōceptionis/fuit sanctificatus quo ad animam et corpus.q.34.1.o.fo.77.
Et in eodē instāti huit vsū libert arbitrij: ⁊ opōr⁹ tact⁹.q.34.2.o.fo.77.
Et hūit plenitudinē gr̄e: ⁊ cognitōis.q.34.1.2.fo.78.1.q.72.1.4.f.147
Et habuit maiorē gratiā oibus comprehensoribus.q.34.4.c.fo.78.
Et meruit/et in eo comprehensor fuit.q.34.3.4.o.fo.78.
Et gloriā imo: talitatis sue quā in primo instāti sue cōceptiōis meruit: potuit ēt mereri q actꝰ sequētes/nō vt magis esset debita: ſ vt pluribꝰ causis debeat ei.q.34.3.3.fo.78.1.q.49.6.2.fo.106.2.q.593.c.fo.119.
Conceptus est christus miraculose ex: perpetua virgine: nō ex virili semine.q.28.o.fo.78.⁊.q.31.5.o.fo.73.
Cōceptū/ppue dr corpꝰ rpi ex spūsctō: ⁊ nō de spūsctō.q.32.2.1.fo.75.
¶Concupiscentia est nālis hoi/sīn vt recta ſm rōnem.q.15.2.2.fo.43.
Cōfessio petōr⁹ ds.interior: deo: exterior sacerdoti.q.68.6.c.2.fo.151.
Confessio de mortalibus requirit q̄ homo ꝓponat ab oibus ⁊ singulis peccatis mortalibus abstinere.q.87.1.c.1.fo.187.
Confessio ante introitum misse significat emundationem etiam a minimis peccatis.q.83.6.1.fo.180.
Cōfessio petōr⁹ exterior/nō ē nēcia ad bapm: hz interiorē.q.68.6.o.f.141
¶Confirmata fuit beata virgo per secundam sanctificationem in bonitate q̄ non poterat fieri in contrarium.q.27.5.2.fo.68.
Confirmatio est sacrm.q.72.1.o.fo.147.
Confirmatio est efficacius sacrm baptismo ad perficiēdū in bono: baptismus vero ad remouendum malum.q.71.11.1.fo.150.
Confirmatio est spirituale augmentum/promouens hominem in spiritualem etatem perfectam.q.72.1.1.c.fo.149.
Confirmatio non est de necessitate salutis.q.65.4.c.fo.135.
Confirmatio fuit immediate instituta a christo.q.71.1.3.fo.147.
Confirmatio confertur tantum ab epō.q.72.11.o.fo.149.
Et cōferri potest a sacerdote/ex cōmissione solius pape: non autē a diacono.q.72.11.1.fo.149.
Confirmatio debet dari cuilibet baptizato cuiuscūq̄ etatis sexus vel cōditionis/et morienti.q.72.8.o.fo.149.
Confirmatio datur tantum in fronte.q.72.9.o.fo.149.
Cōfirmatio roborat homē ꝓ altos: eucharistia in se.q.71.9.1.fo.149.
Confirmatio perficit effectum pnie ⁊ baptismi.q.72.2.fo.149.
Confirmatio confert excellentiam hominis ad ie: non autem ad alium/sicut ordo.q.72.8.1.fo.149.
Confirmationis propria materia est chrisma.q.72.2.o.fo.147.
Cōfirmationis sacrm hz determinatam formā.q.71.4.o.fo.148.
Cōfirmationis sacrm christus nō debuit sumere.q.72.1.4.fo.147.
Cōfirmationis effectū nullus ꝓsequit/sine voto eius.q.72.6.1.fo.149.
Confirmationis effectum quidam miraculose acceperunt: anteqū baptizarentur.q.72.2.1.et.4.1.et.6.1.fo.148.
Cōfirmationi cōpetit perfectio ad quam homo perducitur per augmentum: eucharistie vero illa que est alicuius extrinseci hominem cōseruantis.q.73.1.1.fo.150.
Confirmans ⁊ confirmandus debent esse in gratia et debent esse confessi et ieiuni de consilio.q.72.7.1.et.12.2.fo.159.
Confirmans ⁊ ordinans imponit manus.q.84.4.c.1.fo.182.
Confirmandus debet teneri ab alio confirmato cuiuscunq̄ etatis/vel sexus.q.72.10.o.fo.149.
Confirmatus existens in pctō mortali cuius cōscientiam nō hz/vel cui⁹ non est plene contritus/dummodo non sit fictus/consequitur remissionē peccatorum.q.72.7.1.fo.149.
Confirmato cōfertur plenitudo gr̄e: ⁊ spūsancti.q.72.1.o.fo.147.
Confirmato datur potestas spiritualis ad pugnandum contra hostes fidei visibiles.q.72.5.o.fo.148.
Confirmati ꝓmouentur ⁊ configurant⁹ rpō.q.72.1.4.et.4.3.fo.1.17.
Confirmati gratiam habentes consequuntur plenam remissionem peccatorum.q.72.7.2.fo.149.
Confirmati decedentes maiorē gloriam cōsequuntur/ sicut ⁊ hic maiorē obtinent gr̄am.q.72.8.4.fo.149.
¶Consecratio templi altaris vestium ⁊ vasorū non sunt sacra: sed sunt dispositiones quedam ad sacra.q.65.1.6.fo.152.
Consecratio domus significat sanctitatem ecclesie: altaris vero christi.q.85.3.2.4.fo.178.
Consecratio altaris ⁊ ecclesie fit multiplici rōne.q.83.3.o.fo.178.
Cōsecratio altaris nō dz fieri sine reliquijs martyrū.q.83.3.2.fo.178.
Consecratio ecclesie nō dz reiterari: nisi ecclesia/vel pollute sanguine vel semine.q.83.3.3.fo.179.
Consecratio ecclesie vel altaris si fuerit dubia: tūc debent cōsecrari.q.83.3.3.fo.179.
Consecratio quelibet est indelebilis ꝓmanentibus rebus consecratis.q.76.6.2.fo.160.2.q.82.8.c.fo.177.⁊.q.83.3.3.fo.179.
Consecrationes res inaiate adipiscuntur quandam spūalem virtutē/qua sint apte ad diuina.q.83.3.4.fo.179.
Consecrare ola soli epō quenit: eucharistia excepta.q.82.1.4.2.3.3.f.176
Consecrate eccle.e ligna nō debent cedere ad vsum laicorū: sed monasterij vel comburi.q.83.3.3.fo.178.
Consecrate res vetuste/vt palle/debent comburi/ ⁊ cineres reponi honeste.q.83.3.3.fo.178.
Consecratio eucharistie pōt fieri a malis sacerdotibus et ab ecclia scisa sed peccant grauiter.q.64.9.2.3.fo.131.⁊.q.82.5.7.8.9.o.fo.176.
Consecrans pp malū finem peccat: sed pficit sacrm.q.64.2.2.fo.129.
Consecrans tenetur sumere eucharistiam sub vtraq̄ specie/quotiescunq̄ celebrat.q.80.12.o.fo.172.⁊.q.82.4.o.fo.176.
Consecrans quid agere debeat si ante vel post consecrationē perceperit aquam nō esse in calce.q.83.6.4.fo.180.
Consecrans eucharistiam sicte: grauius peccat q̄ indigne sumens eam.q.80.6.2.fo.172.
Cōsecratiōe panis ⁊ vini fcā nō manet forma sbalis eor⁹.q.75.6.o.f.157.
Sed cōuertitur forma panis in formā corporis rpi.q.75.6.2.fo.157.
Et quātitas panis ⁊ vini manet: sicut cetera accidētia.q.76.1.3.fo.159.
Cōsecratiōe languis facta vinū aliud imūsum nō cōmiscetur ei: nisi fiat tanta permixtio quod sanguis rpi desinat ibi esse: nec est simile de aqua benedicta.q.77.8.o.fo.164.
Consecratione corporis rpi facta: si sacerdos deficiat dz per aliū suppleri nō autem si ante.q.83.6.1.fo.180.
Conseruare res ne in nihilū decidāt: soli deo cōuenit.q.13.2.c.fo.40.
Consilium sine dubitatione conuenit tpō.q.11.3.1.fo.38.
Contemptus maior de deo per peccatum: maiorem reatū incurrere facit.q.85.3.c.1.fo.188.
Cōtrahi dr qō simul cum sua ⁊ā ex necessitate trahitur.q.14.3.c.fo.42.
Contraria possunt inesse eidem: nō ſm idem.q.46.8.1.fo.100.
Contrarijs cōposita' necessario dissoluuntur.q.14.1.c.fo.42.
Contrariorū/vnum est ⁊ alterius paccidens tm̄.q.50.13.fo.105.
Contritio dz esse de singulis peccatis mortalibus.q.87.1.c.1.fo.187.
Cōtritio de venialibus nō requirit ꝓpositū nō peccandi.q.87.2.1.fo.187
Contritio virtualis ⁊ nō habitualis: requiritur ad remissionem venialiū.q.87.1.o.fo.187.
Contritio nō semper delet omnem penam.q.86.4.o.fo.186.
Cōtritionis dolor duplex.s.sensitiuus ⁊ intellectiuus.q.84.8.9.o.fo.183.
Cōuersatio rpi cum discipulis ante ascensionē fuit crebra.q.55.3.3.f.114
Conuersatus est rpō inter homines.q.40.1.o.fo.88.
Et ſm vtram austeram ⁊ pauperem.q.40.2.3.o.fo.89.
Et ſm legis precepta.q.40.4.o.fo.89.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Conuersio pōt esse sine auersione: vt in pctō veniali. q.86.4.c.fo.186.
Conuersio panis in corpus xpi differt ab aliis. q.75.4.8.0.fo.156.
Et est supernaturalis. q.75.5.0.fo.157.
Et difficilior creatione. q.75.8.3.fo.158.
Et nit tantum in primo instanti prolationis totius forme. q.75.7.0.fo. 157.q.78.4.3.fo.166.
Et importat ordinem substantiarum. q.75.4.1.fo.156.
Nec est formalis: nec substantialis: ōne transubstantiatio. q.75.4.0.fo.156.
Cōuersione panis in corp⁹ xpi facta: xpo nullo mō mutato: in conuersionibus ꝯo naturalib⁹ subiectū semper mutamur. q.75.4.0.fo.156.
Nec substantia panis annihilatur: nec conuertitur in precedentem materiam. q.75.3.0.fo.155.
Sed quertitur tota sub a panis: in totū corpus Christi. q.75.4.0.fo.156.
Cor est prima pars virtute in ordine partiū animalis. q.90.3.3.fo.191.
Comelius & filius ante baptismū habuerūt gram & virtutes p fidē & desiderium baptismi: implicite vel explicite. q.69.4.2.fo.144.
Corporale debet esse album & lineum. q.83.3.7.fo.179.
Corpora plura possunt simul esse in eodem loco virtute dei: non antē naturaliter. q.54.1.1.fo.112. et q.57.4.1.fo.117.
Corpora gloriosa erunt palpabilia: sicut corpus Christi post resurrectionem: et habebunt qualitates tangibiles. q.54.2.2.fo.112.
Corpora gloriosa erunt colorata colore debito: fm naturam suarum partium. q.54.2.1.fo.112.
Corpus mortuū cuiuscūq; alterius hois a Christo nō est idē numero qō prius dum viueret/ppter diuersitatem forme: est tn idem identitate materie. q.25.6.3.fo.65.et.q.50.5.1.fo.107.
Corpus Christi fuit in ꝑsam et in alijs patribus fm originem: non antē fm aliquid signatum. q.31.6.0.fo.73.
Corpus Christi est operatione. ff. formatum. q.31.5.1.3.fo.73.
Et fuit optime cōplexionatum/ideo in eo maxime viguit sensus tactus. q.46.6.1.fo.99.
Et debuit augeri: sicut corpora aliox hoim. q.33.1.4.fo.76.
Et in pfecta etate habuit decētē & mediocrē quātitatē. q.33.2.2.fo.76.
Corpus xpi vinum & mortuū/erat idem numero simplr: ideſt absolute/& non erat idem numero simplr ideſt totaliter. q.50.3.0.fo.107.
Corpus Christi fuit verū corpus: & non fantasticum. q.5.1.0.fo.21.
Et fuit subiectum impressioni corporum celestium. q.12.4.3.fo.40.
Et defectib⁹ et infirmitatib⁹ nisi quenienter subiacuit. q.14.1.0.fo.42.
Corpus xpi in ꝑs⁹ fue ꝓceptionis minorē quantitatē habuit: & habeant alioꝝ hoim corpora in principio sue alterationis. q.33.2.2.fo.76.
Corpus Christi post resurrectionem fuit verum corpus/ sicut prius ante mortem. q.54.1.0.fo.112.
Corpus Christi mysticum est tota ecclesia. q.8.1.3.c.fo.30.
Corpus. ℣. Quantitas.
Corpus et sanguis Christi sunt vnum sacm formaliter et fm finem: sed plura materialiter. q.73.2.0.fo.150.
Corpus Christi mysticum est tn res in hoc sacto. q.73.1.c.fo.150.
Corpus Christi nō incipit esse in hoc sacmēto per motum localem: sed per conuersionem panis in ipsum. q.75.2.4.c.fo.154.
Corpus Christi est in hoc sacto. q.76.1.0.fo.158.
Corpus Christi non esse in hoc sacramento nisi vt in signo: est hereſis. q.75.1.3.fo.150.et.q.75.1.0.fo.155.
Corpus xpi sine sanguine & econuerso/& vtrunq; sine alia fuisset/ siquis in triduo mortis eius consecrasset. q.81.4.0.fo.175.
Corp⁹ xpi elocati & celo in eucharistia aut inisibilit mō. q.75.1.3.fo.154.
Corp⁹ xpi in hoc sacto nō pōt videri oculo corporali. q.76.7.0.fo.160.
Corp⁹ xpi est ve in ℔ sacto: qn in eo appet puer vel caro. q.76.8.0.fo.161.
Corpus Christi predicto modo apparens non debet sumi: sed cum reliquijs reponi. q.82.4.3.fo.176.
Et sacerdos tunc debet iterum celebrare vel sufficit spiritualis manducatio. q.82.4.3.fo.176.
Corpus xpi sub sacto vt ab angelo & beatis visione beata: non aut visione nāli: sicut nec a viatore/nec etiam a demone. q.76.7.c.fo.160.
Corp⁹ xpi offert p salute corporis & sanguis p salute alex fm similitudinem: fm rē ꝺo virtutis offert p utroq; q.74.1.0.fo.151.& q.79.1.3.fo.167.
Corpus Christi manducatur sacraliter tantū: spualiter tantū: sacraliter & spiritualiter simul. q.80.1.2.3.o.fo.169.
Corporis Christi species non sunt causa alicuius spiritualis effectus: nisi mediante corpore Christi. q.73.1.2.fo.150.
Corpis xpi: forma plectationis q̄ sit. q.60.8.c.fo.122.& q.78.2.0.fo.165.
Corpis xpi caro & os & alia hmōi sunt sub spē vini ex nāli ꝯcomitantia: et sub spē panis ex vi sacri: sanguis ꝺo ecōuerso. q.76.1.2.2.c.3.fo.159.
Corporis Christi quantitas/et alia accidentia sunt in hoc sacto ex naturali concomitantia tantum. q.76.1.3.et.3.4.0.fo.159.
Corpois Christi tota quātitas est indifferēter sub magna & parua quātitate specierum. q.76.1.3.et.4.0.fo.159.
Corporis xpi accha sunt in hoc sacto mediāte suba: nec pōt immutare medium vt sic ab alicq corporali oculo videri possint. q.76.7.c.fo.160.
Corpois Christi accidētia intrinseca sunt in hoc sacto non autē accidentia per comparationem ad extra. q.76.5.3.fo.160.
¶ Corruptio ℟ ℣. separatio forme a materia resolo in elemēta. q.50.5.c.f.107
Costa. ℣. Adam.
Creatio magis respicit esse ꝯ rationem. q.2.7.3.fo.10.
Creatura est mutabilis. q.15.2.c.fo.40.
Creature continebet: suppositum & natura differūt. q.17.1.c.fo.51.
¶ Crux Christi designat mystice vitam christianam. q.4.4.c.fo.98.
Et est remedium contra peccatum totius mundi. q.46.10.3.fo.100.
Crucis mortem Christus conuenienter assumpsit. q.46.4.0.fo.98.
Crucis signum multiplex in missa significat passionem Christi/fm diuersas partes. q.83.5.3.fo.180.
Crucis signum non requiritur in sacro penitentie. q.84.4.3.fo.182.
Crucifigi voluit Christus in loco caluarie. q.46.10.3.fo.100.
Crucifixus est Christus hora tertia linguis iudeorum/& hora sexta manibus militum. q.46.9.2.fo.100.et.q.83.2.3.fo.178.
Crucifixi cum Christo dicuntur qui quelibet arctioris discipline institutа subeunt. q.46.11.c.fo.100.
Crux. ℣. Altare.
¶ Culpe remissio fit per coniunctionem hois ad deum a quo separat ois culpa mortalis perfecte: et venialis imperfecte. q.86.4.c.fo.186. et. q. 67.1.c.folio.187.
Culpe et pene vniuersalis absolutio fit in perceptione baptismi: & in martyrio. q.68.2.2.fo.140.et.q.87.1.2.fo.187.
¶ Cultus dei exterior est quedam fidei protestatio per exteriora signa. q. 63.4.3.fo.128.
Cultus dei consistit in recipiendo diuina: vel in tradendo ea alijs. q.63. 2.3.4.5.c.fo.126.
Cultus dei in statu nature hominib⁹ determinabat solo interiori instinctu: et non aliqua lege exteriori. q.60.5.3.fo.121.
Ad cultū diuinū primet aliquod iacm tripli. f. per modum actionis: per modum agentis: et per modum recipientis. q.63.6.c.fo.128.

Damnatio propter peccm adē nō enadūtur ab aliquo nisi p prim: & sol⁹ fuit ab ea immunis. q. 87.1.c.f. 67.et.q.49.2.1.fo.105.& q.52.7.2.fo.111.

Damnati habent voluntatem in malo cōfirmatā: nec penitent de malis que fecerunt ratione. alpe/sed ratione pene. q.86.1.c.fo.183.
Damnate anime dolor/et credit omnem dolorem presentis vite/etiā Christi. q.46.6.3.fo.99.
Damnatorum bona que hic fecerunt deus remunerat in hoc qō tolerabilius patientur futurum iudicium. q.8.6.3.fo.190.
Dare ipm. f. & dupli. f. authoritative: & sic est tm dei/& ministeriale: et sic hoies & Christus fm q̄ homo dicuntur eū dare. q.8.1.1.fo.30.
Datur nobis spū. f. nō nisi eū gratia gratum faciente. q.72.7.c.fo.149.
David & abrahe/Christus spāliter dicitur filius. q.31.2.o.fo.72.
David. ℣. Abraham. Comedens. Paulus.
¶ De/dicit principiū & cōsubstantialitatem: ex ꝺo dicit principiū tm/ideo quicqd est de aliquo est ex aliquo: sed non econuerso. q.75.8.c.fo.158.
Debitum dupler. f. necessitatis: & decentie. q.44.5.3.fo.142.
Decimatio est actus figuralis. q.31.6.c.fo.74.& q.45.1.7.fo.132.
Decimatio non conuenit Christo: sed cuilibet alij. q.31.8.o.fo.74.
Decime & oblationes in veteri lege erant sacramenta: non autem nunc. q.65.1.7.fo.132.
Decimati dicuntur qui sunt prefigurati indigere curatione/ que est per Christum. q.32.8.c.fo.74.
Defectus consequentes corruptibilitatem & passibilitatem corporis nostri: curati sunt a Christo. q.14.4.1.fo.43.
Defectus. ℣. Assumpsit. Corpus Christi.
Degradatio aufert ordinis executionem quasi in perpetuū: sed excōicatio. volumptas ad emendationem. q.82.8.3.fo.177.
Delectatio vehemens impedit tristitiam. q.46.8.2.fo.100.
Delectatio intellectus speculatiui nō pōt habere dolorē vel tristitiam ex parte sui obiecti: qō est verum absolute consideratum: potest tn habere dolorem ex parte subiecti. q.46.7.c.1.4.fo.99.
¶ Demon est caput omnium malorum/non influxu interiori: sed gubernatione exteriori. q.8.7.o.fo.32.
Demon et antichristus sunt tm vnum caput malorum. q.8.8.1.fo.32.
Demon non statim tentat hominem spiritualem de grauibus peccatis. q.41.4.c.fo.91.
Demon hz potestatem aliquā in homine: ex hoc qō subditur pctō originali vel actuali. q.71.2.c.1.fo.147.
Demon etiam nunc potest deo permittente hoies tentare quantum ad animam: & vexare quantum ad corpus. q.49.2.2.fo.105.
Demones cognoscebant Christum esse messiam promissum in lege: non autem diuinitatem eius/nisi per coniecturas. q.29.13.fo. 70. et.q.41. 1.1.fo.90.et.q.47.5.c.fo.102.
Demones nō ꝓmittunt facere ea q̄ possunt nāliter. q.29.13.fo.70.
Demones expelli virtute dei: et non virtute demonum: sufficienter probatur a Christo. q.43.1.3.fo.91.
Demones intrare porcos: & affligere illum quos Christus liberauit permissum fuit a Christo triplici ratione. q.44.1.4.fo.94.
Demones fuptores expellunt inferiores ex parte: non aut a ꝺño alex: sed christus utroq; modo expellit utrosq. q.43.1.3.fo.91.
Demonum suggestione fiunt omnia peccata. q.8.7.o.fo.2.
Demonum tentatio non semper est peccatum. q.41.1.3.fo.90.
Demonum manus nulli ante passionē Christi cuadere potuit: qn deficēret ad infernū. q.49.2.2.2.5.1.fo.105.& q.52.1.2.6.2.fo.110.
Demonum nequitias contra homines: paratum est remedium ex passione Christi. q.49.2.2.3.fo.105.
Denominari possunt omnia que habent ordinem ad aliquid vnum ab eo. q.60.1.c.fo.120.
Denominatur vnumquodq; fm illud quod conuenit ei primo et per se. q.60.4.1.fo.121.
¶ Descensus dupler cuenit xpo. f. de celo: & ad inferos. q.57.2.2.fo.116.
Descensus ad imperfectionem nostre nature cōsideratur in mysterio incarnationis. q.33.3.3.fo.77.& q.34.1.1.fo.77.
Descensus Christi ad inferos fuit conuenies. q.51.1.o.fo.109.
Et per essentiam descendit ad limbum patrū: sed per effectū ad quelibet infernum. q.52.2.o.fo.19.
Et descendit post mortem statim ad infernum/& sanctos ibi existentes liberauit. q.52.4.1.2.5.1.fo.110.
Descendens Christus ad inferos tādiu ibi fuit fm animam: quādiu corpus eius fuit mortuum. q.52.4.o.fo.110.
Et illuminauit limbum partim/quo ad eos tm. q.52.2.1.fo.109.
Et tantum iustos liberauit. q. 52.3.6.7.8.o.fo.110.
Et damnandos confutauit de incredulitate eorum/sed purgandis dedit spem glorie. q.52.1.c.5.6.1.fo.109.
Et liberauit a purgatorio sufficiēter purgatos: vel q̄ dū hic viuerent hoc meruerūt per fidem & deuotionē ad mortem ipsius. q.52.8.1.fo.110.
Descēdit xps aliqñ de celo ad terrā: postq; ascendit. q.57.c.3.fo.117.
Desertū. Nulli⁹ de filijs israel⁹ deserto: motu⁹ est ibi. q.70.4.3.1.46.
Desponsatio beate marie fuit facta/multis rōnibus. q.29.1.o.fo.70.
¶ Deus est forma. q.2.1.c.fo.5.2.q.93.3.fo.34.
Et est infinitus. q.10.3.2.2.fo.30.
Et est immutabilis. q.46.2.c.fo.97.2.q.57.1.1.fo.116.
Deus scit infinita etiam scientia visionis. q.10.3.o.fo.30.
Dei⁹ nō pōt videri p essentiā nāliter ab aliqua creatura. q.10.4. 2.fo.35.
Deus tot⁹ intelligit ab intellectu nro: nō autem totaliter. q.10.1.2.fo.33.
Dei⁹ sol⁹ est a q̄ mouet voluntas creature: vt a ꝓn⁹ itrinseco. q.18.1.1.f.54.
Deus est ops: & pōt facere quicquid hz rōnem entis. q.83.1.c.fo.4.2.
Et potest facere que non facit. q.1.3.3.fo.3.
Et pōt trāsmutare ompē mām in quacunq; formam. q.28.1.3.fo.69.
Et pōt facere raritatē & densitatē esse sine mā. q.77.2.3.4.7.1.2.1.fo.162
Et potest immediate facere omnem effectum cuiuscunq; agentis sine eo. q.77.1.c.fo.162.
Deus potest facere preter ordinem totius nature. q.43.2.c.fo.95.
Nec propter hoc faceret contra naturam. q.4.4.2.1.fo.94.
Dei⁹ pōt facere aliqd melꝰ hūanitate xpi/mre ei⁹ beatitudine/& gra fm se non aūt vt relatio ad deum. q.7.12.2.fo.19.q.q.1.3.43.fo.35.
Deus immediate producit omnia. q.6.1.1.fo.23.
Deus produxit creaturas non ex necessitate. q.50.2.3.fo.106.
Deus pōt mutare formā in formā: & mām in mām. q.75.4.c.3.fo.156.
Deus dicitur habitasse in xpo corpoꝛaliter: tripliciter. q.2.10.1.fo.12.
Dei⁹ est in oi creatura p essentiā: ꝑsentiā: & potentiā: in sanctis p gratia: in xpo solo per vnionem personalem. q.8.10.2.fo.12.q.6.1.1.fo.25.
Deus potuit liberare hominem sine passione Christi absolute loquendo. q.46.2.o.fo.97.
Deus est homo: est propō per se: & in materia naturali. q.16.1.1.fo.46.
Deus est homo/& econuerso: est ꝓpositio vera & ꝓpria. q.16.1.2.o.fo.45.
Deus factus est homo/& econuerso: si ly factus determinet compositionē est vera. q.16.6.7.o.fo.48.
Deus est caput Christi. q.8.8.2.fo.32.
Dei esse & essentia sunt idem realiter. q.13.1.c.fo.40.
Dei cognitio per essentiam est soli deo naturalis. q.9.4.c.fo.34.
Dei scientia dupler. f. visionis: & simplicis intelligētie. q.10.2.2.fo.29.
Dei essentia videtur immediate. q.93.3.fo.34.& q.10.4.c.1.fo.35.
Dei visio est naturalis homini beato. q.9.2.3.fo.33.
Dei voluntas est causa omnis boni. q.86.2.c.fo.186.
Dei prescientiam falli/& eius voluntatem & dispositionem cassari/est impossibile. q.46.2.c.fo.97.
Dei voluntati conformatur humana voluntas/fm voluntatem per modum rationis. q.18.5.c.fo.54.
¶ Diaconus nō est ꝓprius minister alicuius sacti. q.67.1.o.fo.137.
Diaconus est ꝓprius dispēsator sanguinis xpi: non aūt corporis xpi: misi de licentia epi/vel presbyteri/vel in necessitate. q.8.3.o.fo.176.
Diaconus. ℣. Predicare.
Diacono cōpetit purgare tantū. f. ciuere immūdos: sacerdotib⁹ cōpetit illuminare: episcopis perficere. q.64.1.1.fo.129.q.q.67.1.1.2.2.fo.137. et.q.82.3.3.fo.176.
Diacono cōpetit assistere & ministrare maioꝛib⁹ sacerdotib⁹ in oib⁹ agendis circa sacra ecclesie. q.67.1.c.fo.137.q.q.71.4.c.fo.147.
Diacono non licet tangere corpus Christi. q.83.3.o.fo.176.
Dies bi dupliciter. f. naturalis: & artificialis. q.53.2.3.fo.111.
Dies naturalis fm ecclesiam incipit in media nocte: non autem dies artificialis. q.80.8.5.fo.171.
Dies creationis a luce in noctem cōputant: econuerso vero triduū Christi in sepulchro. q.51.4.1.fo.108.q.q.52.2.3.fo.111.
Diffinit & denotatur vnūquodq; fm illud qō conuenit ei primo & per se non aūt per illud quod conuenit ei per aliud. q.60.4.1.fo.121.
Diluculum potest dici pars diei a noctis. q.51.4.2.fo.109.
Dimēsio quātitatiua diuersificat p magnū & parū quantū ad determinationem mensure: non quātum ad essentiā. q.77.8.4.fo.164.
Dimensio eorumpitur dupliciter. q.77.4.o.fo.164.
Dionysius dicit in quadā epla q̄ Christus operabatur diuinitus ea que sunt hominis. q.28.2.3.fo.69.& q.4.2.c.fo.96.
Dispositio dupliciter se habet ad id ad quod disponit. f. vt via ad perfectionem: et vt effectus. q.9.3.2.fo.33.
Dispositio sequitur naturaliter formas ad quam disponit: licet precedat eam via generationis. q.7.13.2.fo.29.
Dispositio prima materie: est quātitas dimensiua. q.77.2.c.fo.162.
Dispositio est in eodem subiecto cum eo ad quod disponit propinque. q. 63.4.1.fo.128.
Distinctio diuinarum personarum non esset remotis relationibus. q.3. 3.folio.14.
Diuinum ꝺicatur de essentia: & de personis diuinis. q.16.3.3.fo.47.
¶ Docere duplr. f. principaliter infundendo lumen: & instrāliter dirigendo. q.69.5.2.fo.144.
Docere domestica admonitione permittitur mulieri priuatim: non aūt publice in ecclesia. q.95.1.3.fo.114.
Doctor prim⁹ & principalis doctrine spūalis: fuit xps. q.7.7.c.fo.27.
Doctrina tripliciter est occulta. f. ex intentione docentis: & q; paucis proponitur: et ex modo docendi: & hoc modo tantum doctrina Christi fuit occulta. q.42.3.c.fo.92.
Doctrinā suā Christus noluit scribere: triplici rōne. q.42.4.o.fo.92.
Docuit Christus multa in parabolis: & ea ola digna credi: & de sua sapientia palam ꝓposuit: sed non ola profunda. q.42.3.o.fo.92.
Dolor causatur ex lesione sensus tactus percepti: tristitia vero ex apprehensione mali interioris. q.15.6.c.fo.44.
Dolor & tristitia fm se sunt mala: sed fm ꝓposita ꝑsentia mali/ aut ratione fuge mali/pōt esse bona honesta & vtilia. q.35.4.q.15.5.6.c.fo.44.
Dolor & gaudiū appetit⁹ sensitiui: nō ꝑt esse simul. q.84.9.2.fo.183.
Dolor requirit duo. f. iunctionē mali: & perceptionē ei⁹. q.35.6.o.fo.44.
Dolor verus sensibilis fuit in Christo. q.15.5.c.o.fo.44.
Dolor Christi non impediebat delectationem fruitionis eius: nec econuerso. q.15.5.3.fo.44.& 9.3.fo.45.
Dolor xpi in passione puenit vsq; ad rōnē superiorē. q.46.8.o.fo.100.
Dolor Christi interior & exterior fuit maximus. q.46.6.o.fo.99.
Dolor xpi fuit maior dolore cuiuscūq; tristitie magis tolebat de miseriis qꝫ de passione sua: & doluit p oib⁹ penis simul. q.46.6.3.4.fo.90.
Dolor Christi fuit maior dolore ademi passus fuisset. q.46.6.3.fo.99.
Dolor nō est in beatis: de malis que fecerunt. q.84.8.c.fo.185.
Dolorem minuit innocentia patientis quo ad numerū: sed auget intensiue per se/qz magis indebitū. q.46.6.5.fo.99.
Dolorem mater Christi non habuit in pariendo. sed maximam iucunditatem. q.35.6.o.fo.85.
Dominicus potest predicari de qualibet re Christi: non autem de homine Christo. q.16.3.o.fo.47.
Donatus hereticus rebaptizans est dānat⁹ in ꝯcilio toletano. q.66.8.c. fo.136.
Donec qñq; significat tps certū: qñq; vero tps infinitū. q. 28.3.3.fo.69.
Donum timoris fuit in xpo. q.7.6.o.fo.27.
Et donum linguarum. q.7.7.3.o.fo.27.
Dona spūssancti xpo plenissime habuit. q.7.5.o.fo.27.
Dona recepit xps inquātū est homo. dat ea inquātū deus. q.7.1.2.f.27.
Dona addunt supra gram pfectiones potentiarū. q.62.2.o.fo.114.
Dona spiritussancti perficiunt potentias anime vt sequant motū spūs. f. virtutes aūt vt sequantur motum rationis. q.7.5.1.fo.27.
Et manent in patria fm aliquem modum. q.7.5.3.fo.27.
Dotes corporis glorioſi sunt quatuor. q.45.1.3.fo.96.
Dotes corporis proueniunt ex redundantia glorie anime ad corpus. q. 28.1.3.fo.69.
Dotes corporis nō fuerūt in xpo ante eius resurrectionem fm habitum: sed miraculose per virtutem diuinam. q.28.1.3.fo.69.
¶ Dubitatio est in natura ignorante: & nō in deo. q.18.4.1.fo.54
Dubitatio dupler: scz infidelitatis: & admirationis. secunda fuit in mente xpi nō prima. q.27.4.2.fo.97.& q.30.2.fo.72.
Dubia. ℣. Adotatio.
Duo dicitur quan habens dualitatem in alio/ sed in ipso de quo ꝺdicantur duo. q.17.1.6.fo.51.
Duricies est in sacro eucharistie sine materia. q.77.5.1.2.2.fo.163.
¶ Ecclesia dicitur dupliciter. f. vie: & patrie. q.8.4.2.fo.31.
Ecclesia omniū fidelium noui & veteris testamenti est vna. q. 8.3.3.f.31.
Ecclesie corpus mysticum consistit ex hominibus/angelis/viatoribus/& beatis. q.8.4.c.1.fo.31.
Ecclesiam ingredi/& audire verbum dei vsq; ad missam catheczuminis: nullus prohibetur. q.83.4.4.fo.179.
Eclipsis apparens in passione Christi fuit miraculosa. q.44.1.2.fo.95.
Effectus quicūq; in creaturis est cōmunis toti trinitati propter vnitatē nature. q.23.2.c.fo.61.
Effectus positiuus prior est effectu priuatiuo: ordine forme: & ordine materie est econuerso. q.62.63.fo.126.& q.70.4.c.fo.146.
Egiptus raro habet nubes. q.44.2.2.fo.95.
¶ Electio est idem quod voluntas vt ratione: & est propius actus liberi arbitrij. q.18.4.c.fo.54.
Electio sequitur inquisitionem/in hominibus tantū. q.18.4.2.fo.54.et q.34.2.2.fo.78.
Electio non est de fine: sed tantum de his que sunt ad finem. q.18.4.c. folio.54.
Electio conuenit christo. q.11.2.1.fo.38.4.o.fo.54.q.q.34.1.2.fo.78.
Et conuenit deo respectu creaturarum. q.18.4.1.fo.54.
Et conuenit beatis. q.18.4.3.fo.54.
Electum a deo ad aliquid/ita ipsum preparat & disponit vt sit idoneum ad illud. q.27.4.c.fo.67.
Eligere est propius actus liberi arbitrij. q.18.4.o.fo.54.
¶ Energuminus dicitur quasi intus laborans. q.71.2.1.3.fo.147.
Enoch raptus est ad paradisum terrestrem: vbi cū helia creditur vivere vsq; ad antichristum. q.49.5.2.fo.106.
Ens dicitur duplr. f. simplr: & fm quid. q.11.5.3.fo.38.
¶ Episcopus solus potest dispēsare illas perfectiones quibus homo perficitur per comparationem ad alios. q.82.3.3.fo.176.
Episcopus dicit pax vobis: sacerdos vero/ dominus vobiscum. q.83.3.6.fo.180.
Episcopus. ℣. Immestiri. predicare.
Episcopi vicem gerunt aploꝝ. q.67.2.1.fo.138.& q.72.11.c.fo.149.
Episcopi perfectiuam dispensationem/ sic sacerdos participat: sicut discipulus illuminatiuam virtutem sacerdotis. q.82.3.3.fo.176.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝓ̄ sicu ꝯplatus quia est supra facer dotium respectu mystici corporis Chri
ti:non autem respectu veri.q.82.1.4.fo.176.
¶ Eq̄litas z q̄titas rerum est in diuinis:nō sūt molis.q.58.3.o.fo.118.
Equalis est quelibet ꝑsona diuina alt̄ duab⁹ ꝑsonis.q.45.4.c.fo.93.
Equinoctiali tempore creatio mundi/z passio Christi facte sunt:mdcxxxv
vero generaret in estate.q.46.9.3.fo.100.
Equales non potest reddi deo/nec parentibus:sed sufficit reddere quic
quid est possibile.q.85.3.2.fo.184.
¶ Esse simplr est supernus ad esse hoiem.q.16.9.2.fo.49.
Esse āi non est ꝑsonale nō est esse simplr:sed ꝑm qđ.q.17.2.c.fo.51.
Esse pertinet ad hypostasim sicut ad illud quod hz esse ad naturā vero si
cut ad illud quo aliquid habet esse.q.17.2.c.1.fo.51.
Esse simplr in xpo est vnū:sed esse ꝑm quid sunt duo.q.17.2.c.fo:51.
Esse capitatum/esse corpoream/z esse animatū per inēt ad ꝑsonā fonte:
sed ex his non fit nisi vnum esse sortis.q.17.2.c.fo.52.
Essentia.ℵ.Deus.Natura.
¶ Eucharistia ē sacrz z sacrificiū.q.73.1,4.o.f.150.z.q.79. 5.7. o.fo.168.
Et est vnum sacramentum.q. 73.2.o.fo.150.
Et nominatur sacrificium/communio/eucharistia z viaticum.q.73.4.
o.fo.151.z.q.79.2.1.fo.167.
Eiⁿ istō fuit ꝓueniēs z necia i cena dñi:z nō aī / nec post.q.72.12.3.f.150.
Eius institō fuit necessaria per modū cibi z potus.q.73.1.2.o.fo.150.
Eucharistia habuit multas figuras inveteri testō:quarum precipua fuit
agnus paschalis.q.75.6.o.fo.151.
Eucha⁹ i missa ꝑpat sacrificio abel abrae z melchisedech.q.83.4.8.f.179
Eucharistia excellit oia sacra veteris ac nove legis.q.65.3.o.fo.133.
Et est perfectio aliorum/actorum.q.75.1.c.fo.151.
Et est ꝓsummatio z finis olm sacrō:q.q.63.6.c.f.128.z.q. 65.3.c.2.fo.133.
Et est signū ecclesiastice vnitatis.q.67.2.c.fo.138.z.q.83.4.3.fo.179.
Et per eam datur cōplementum primi actus vite spiritualis.q.79.1.c.2.
fo.167.z.q.82.2.3.fo.176.
Eucharistia est posterior baptismo ordie tractādi de eis. q.65.2.o.fo.132
Eucharistia ē posterior bapmo i ꝯceptiōe:hz ē pot i actione.q.73.5.4.f.151.
Eucharistia continet Christum realiter: non autem alia sacra.q.65.3.o.
fo.133.z.q.75.1.o.fo.153.z.q.76.o.fo.158.
Eucharistia perficitur in cōsecratione materie:alia vero sacra in vsu eiⁿ.
q.73.1.3.fo.150.z.q.74.2.3.fo.154.
Et differt a bapmo z ab aliis sacris.q.73.1.3.c.f.150.z.q.78.1.c.f.164
Eucharistia hz panē z vinum ꝓ sui materia.q.74.1.o.fo.151.
Eiⁿ mīa quātacūq; pōt ꝓsecrari:nūmō sit cura sacerdote.q.74.2.o.fo.151.
Eucharistia nō ꝓficit de q̄ lotiōe pāi intincti vino.q.74.6.c.fo.153.
Eucharistia conficitur ex pane tritici tm̄.q.74.3.o.fo.152.
Et ꝑfici pt ex pane misto ex aliis ḡnis/si māet ꝑs tritici.q.74.3.3.f.152
Et ex siligine generata ex grano frumenti.q.74.3.2.fo.152.
Sed non potest confici ex amido/vel pasta/vel pane corrupto ꝑm speciē.
q.74.3.4.z.4.4.1.2.fo.152.
Eucharistia dz confici ex azimo:ex fermentato autē conficere esset graue
peccatum/sicut apud grecos in azimis.q.74.4.o.fo.152.
Eucharistia debet confici de vino vitis tantum.q.74.5.o.fo.152.
Et potest confici de musto in necessitate:non autem de vua/nec de aggre
sta.q.74.5.3.fo.153.
Nec de aceto ꝑfici pōt:hz bñ de vino acescenti:hz pctm est.q.74.5.2.fo.153.
Eucharistia a solis sacerdotibus consecrari pōt.q.82.1.o.fo.175.
Eucharistia sub dio celebrari conceditur / si adsint sacra mysteria ad id
officium pertinentia.q.83.3.1.fo.178.
Eucharistia ꝺupl⁹ sumit.f.sacrāt⁹ z spūaliter.q.80.1.2.3.o.fo.169.
Eucharistia vere sumitur a petētibus sacrāliter tm̄.q.80.3.o.fo.169.
Et vere sumit ab infideli:hz nō ꝑmo nec scđo mō ꝓpte.q.80.2.3.fo.169.
Et vere sumit a bruto p accīs:hz nō ꝑmo mō nec scđo.q.80.3.3.fo.169.
Eius sumptio non est de necessitate salutis ꝑm sed ex statuto Christi et
ecclesie.q.73.3.o.fo.150.z.q.80.11.o.fo.172.
Eam sumere quotidie tenebāt̄ omnes in primitiua ecclesia:post ter in
anno:nunc autem semel.q.80.10.4.fo.172.
Eucharistia debet quotidie sumi : nisi ex hoc devotionem sentiret quis
diminui.q.80.10.o.fo.171.
Nec dz plures i die sumi:nisi i casu.q.80.10.5.fo.172.z.q.83.2.2.fo.178.
Nec sub ꝑcie vini datur populo:ꝓpter periculum effusionis. q.74.1.
3.fo.151.z.q.80.12.c.fo.172.
Eucharistia si sumatur ab eo qui est paratꝰ/est laudabilius q̄ ab ea ab
stinere.q.80.10.c.fo.171.
Et nō sumētes eā de ꝑsilio sacerdotis/excusantur a transgressiōe ꝑcepti:
non autem manentes in peccatis.q.80.11.3.fo.172.
Eucharistia dz sumi a ieiunis totaliter:nisi i casu mortis. q.80.5.o.fo.171.
Et eius sumptionem impedit omnis cibus sumptus post mediā noctez:
non autem sumptus ante.q.80.8.5.fo.171.
Nec deglutitio saliue/vel cibi reliqui inter dētes/vel reliquie aq̄ vel vini
quib⁹ laual os/trajecte nō in magna q̄ntitate.q.80.8.4.fo.171.
Nec corporales immunditie perpetue vel diuturne:cito vero trāseuntes
impedunt̄ congruentia.q.80.7.3.fo.171.
Et iter eiⁿ sūptionē z ceteros cibos requrit aliq̄ mora.q.80.8.6.fo.171.
Eucharistia nō dz vari pueris nisi inciptentib⁹ hīe aliqualē vsum rōnis:
quib quidam greci contrarium faciant.q.80.9.3.fo.171.
Eucharistia dz dari habentib⁹ debilē vsum rōnis:z amētib⁹ qui cū essent
cōpotes mētis devotione ostenderūt:nisi timeat̄ periculū amentib⁹ vero
a nativitate non debet dari.q.80.9.o.fo.171.
Eucharistia dz dari demoniacis:nisi certū sit q̄ ꝓ crimine torqueantur:
nō autem energuminis.q.80.9.2.fo.171.
Eiⁿ sumptio q̄nq; impedit de necessitate:q̄nq; de ꝑgruo.q.80.7.o.fo.170.
Eucharistia debet negari publice petētibus publicis:occultis vero occul
te vel generali mentione.q.80.6.o.fo.170.
Et eam sumens in peccato ignorato/facta discussione diligenti:nō pec
cat.q.80.4.5.fo.170.
Eucharistia indigne sumit ab infideli q̄ a fideli petēte.q.80.5.2.fo.170.
Et sumens eam indigne/q̄n ꝑ grantus/q̄nq; minus grauiter peccat/re
spectu aliorum peccatorum.q.80.5.o.fo.170.
Eucharistia nō dz dari ad sumēdū ex ꝑmētū de petis.q.80.6.3.fo.170.
Eucharistia nō ipimit characterē.q.63.6.c.fo.128.z.q.80.10.1.fo.172.
Eucharistia inquantū est sacrm prodest tantum sumentib⁹:sed vt est sa
crificium prodest etiam alijs.q.79.7.o.fo.168.
Eucharistia est sacrm passionis z mortis Christi.q.73.3.3.fo.151.
Et est memoriale passionis Christi.q.73.4.5.o.fo.151.
Eucharistia ordinat ad refectionem mentis.q.73.1.2.c.fo.150.et.q.79.
8.c.folio.169.
Et habet effectus suos in coniunctis sibi per fidem et charitatem.q.79.
1.2.fo.167.
Et est sacramentum charitatis Christi expressiuum:et charitatis nostre
sacrificium.q.75.1.c.fo.154.
Eius effectus non principalis/sed consequens augmentū charitatis est
diminutio fomitis.q.79.6.3.fo.168.
Eucharistia facit omnem effectum vite spiritualis:ad similitudinem ci
bi corporalis.q.79.1.o.fo.167.
Et eam sumens sacramentaliter consequitur maiorem gratiam/q̄ ꝑius
sumendo spiritualiter tantum.q.80.1.3.fo.169.
Eucharistia gram cāt/auget/z excitat eā z virtues l actū.q.79.1.o.f.167.
Eucharistia preservat a peccato dupliciter.f.roborando interius:z municēdo
exterius.q.7.6.o.fo.168.
Eius effectus impeditur in parte per peccata venialia presentia:non au
tem per preterita.q.79.8.o.fo.168.
Eucharistia delet peccata venialia.q.79.4.o.fo.168.
Et delet mortalia:quoz q̄s nō hz ꝑscientiā/nec affectū.q.79.3.o.fo.168.
Et per eam fit ablutio scelerum triplr.q.79.3.1.fo.168.
Eucharistia delet penam debitam pto peccatis:non quidē totam:sed ꝑm
mensuram peccatorum z devotionis.q.79.5.o.fo.168.
Eucharistia liberat a purgatorio inquantum est sacrificium satisfactorū
pro peccato.q.82.2.1.fo.111.
Eucharistie figura exꝑssius fuit oblatio melchisedech quo ad illud q̄ est
sacrm tm̄ figuris veteris legis:sed econuerso quo ad illud q̄ est res et
sacramentum.q.63.3.3.fo.113.z.q.73.6.c.fo.151.
Eucharistie sacrificiū q̄tidie oblatū i ecclia nō ē aliud q̄ sacrificiū xp̄i:hz est
eiⁿ cōmemoratio.q.22.3.1.fo.59.z.q. 73.4.o.fo.1 1.z.q.83.1.o.fo.176.
Eucharistie signū z cā est effusio sanguinis z aq̄ ex latere xp̄i:oblatio mel
chisedech respectu eius q̄ est sacrm tm̄/manna respectu eius q̄ est res
tm̄/agnus paschalis respectu eius q̄ est res z sacramentum sunt tm̄
signa.q.73.6.o.fo.151.z.q.74.6.1.fo.153.
Eucharistie signum fuit agnus paschalis rōne passionis Christi : māna
vero vt cibus fidelium.q.73.5.6.c.fo.151.z.q.80.10.2.fo.172.
Eucharistie res duplex.f.contenta.i.Christus : et non contenta.i. corpus
Christi mysticū.q.60.3.c.fo.120.z.q.80.4.c.fo.169.
Eucharistie res z sacrm est corpus xpi verū:res tm̄ est effectus eiⁿ.f. gra
tia:sed sacrm tm̄ est materia eius.q.73.1.3.2.6.c.fo.150.
Eucharistie res et sacramentum est in materia:res tantum est in suscī
piente.q.73.1.3.fo.150.
Eucharistie sacrō/comprehenditur totum mysterium nostre salutis:idco
ꝓpe ceteris sacris solēnius celebrat.q.83.4.c.3.6.fo.179.
Eucharistie forma conuenienter significatur in facto esse / non autem in
fieri.q.78.1.o.fo.165.
Eucharistie forme conuenienter premittūtur hec verba:z eleuatio oculis
&c.et manducate &c.q.78.1.1.2.fo.164.
Eucharistie panis z vini/forma ꝓcrationis ponit.q.78.1.2.3.o.fo.164.
Eucharistie panis z vini forme sunt locutiones vere:z habent virtutem
factiuam rei.q.78.5.o.fo.166.
Eucharistie panis z vini forme nō se mutuo expectāt.q.78.6. o.fo.166.
Eucharistie z cuiuslibet sacramenti forma habet virtutem instrumenta
lem a Christo.q.73.4.o.fo.165.
Eucharistie forma importat solā cōsecrationē materie:forme vo aliorum
sacrorum important vsum materie.q.78.1.4.5.c.fo.164.
Eucharistie locus non est vacuus:nec plenus corpore Christi / sed specie
bus sacramentalibus.q.76.5.2.fo.160.
Eucharistie dispēsatio pertinet ad sacerdotem tm̄.q.82.3.o.fo.176.
Eucharistie minister operā rātum pronunciando verba : in aliis autem
sacramentis etiam preter hoc/actum exteriorem exercendo.q.78.1.c.
3.folio.164.
Et ad eucharistie consecrationem tenetur quilibet sacerdos saltem in se
stis preciptis.q.82.10.o.fo.177.
Eucharistie celebratio:est Christi immolatio.q.83.1.o.fo.178.
Eucharistiam Christus consecravit eadem forma qua z nos:quam dedit
ecclesie:z semel tantum protulit.q.78.1.1.fo.164.
Eucharistiam videre conceditur omnibus baptizatis etiam peccatoris
bus:sed non baptizatis negatur.q.80.4.4.fo.170.
Eucharistiā recipiēs vel missam audiens a malis sacerdotib⁹ ab ecclesia
precisis/peccat.q.64.9.1.3.fo.131.z.q.82.9.o.fo.177.
Eucharistiam amittens/vel cuius negligentia beatum sumit eam/vel
sanguis stillat extra/vel euomens/qualiter penitere debet, questio.83.
6.7.folio.181.

Eucharistiā tāgere soli sacerdoti hz nisi in necessitate.q.82.3.c.fo.176.
Eucharistiā spūalr māducerūt ꝑres veteres testamēti.q.80.1.3.f.169.
Eucharistia baptismo z confirmatione hō indigeret/etiam si nunq̄a grā
baptismi caderet:non aīr penitentia.q.84.5.6.o.fo.182.
Eucharistia cōsecrata/suba panis z vini non manet.q.75.2.o.fo.154.
Eucharistia ꝓsecrata/diuinitas/alia/q̄titas tota/z alia accīdia ꝑsi/sunt
in ea ex nālī ꝓcomitantia tm̄:hz totū corpus eiⁿ.f.caro/ossa/nerui z hmōi
sunt sub specie vini ex nālī concomitantia tm̄:sed sub specie panis ex vi
sacrī:sanguis vero econuerso.q.76.1.2.3.4.o.fo.159.
Eucha⁹.ℵ.Accho/Betⁿ/Angelⁿ/Alia/Cōseratio/Cōuersio/ Corpⁿ.Xpi.
Euthices in motte retractauit suam heresim.q.43.c.fo.133.
¶ Ex/aliqn importat ordinē terminoz aliꝰ idētitatē.q.75.8.c. fo.158.
Exclusiua dictio addita ꝓcipali agēti nō excludit ifīz.q.78.4.1.f.165.
Exemplar semper perfectissimum quid.q.56.1.3.fo.115.
Exorcismus non est sacrm:sed sacrale.q.67.3.2.fo.138.
Exorcismus debet precedere baptismum.q.71.2.o.fo.146.
Exorcismus datur contra impugnationem interiorem demonum:nec po
test iterari.q.71.2.3.fo.147.
Exorcismus ordinatur cōtra impedimēta baptismi.q.71.3.3.fo.147.
Exorcismus nō cōfert gratiā nec remissionē culpe.q.71.3.o.fo.147.
Exorcismi effectus duplex.f.expulsio potestatis demonis : z apertio sen
suum ad mysteria z mandata dei.q.71.3.ca.fo.147.
Exorcismo/demō expellit/i ex suffatiōe:expulsovis pelu dīk/i bñdictiōe cū
manⁿ ipōne:ꝑfectio fidei signat/i salutis ois missiōe:doctrine dei receptio
ipīus ad aures/z apptobatio ipīus ad nares signat in auriū z narīū ipsius
linitione:hz aptitudo ad pugnādū in olei inunctiē.q.71.2.3.c.fo.147.

Facies

Christi emittebat radios.q.44.3.1.fo.95.
Factū est/q̄nq; ꝺt nouitatē ꝑticipationis sine mutatione fa
ctī:q̄nq; cum facti mutatione.q.16.6.ca.2.fo.48.
¶ Fecunditas bonoz operū duplex.f.in se/z in alijs.q.89.5.3.fo.144.
Femina nō pōt esse principiū generationis actiuū.q.67.4.2.fo.138.
Fermentum fermentem charitatis significat.q.74.4.3.fo.152.
Ferri cādētio tactu nō hz ꝑpriam inocētiā vel crimē.q.80.6.3.fo.170.
Festum consecrationis ecclesie fit octo diebus.q.83.3.4.179.
Festum conceptionis b.marie non celebrat ro.ecclia.q.27.2.3.fo.66.
Festum.ℵ.Concepta.
¶ Fictio est ondere dicto vel facto velle/qđ nō vult.q.69.9.3.fo.145.
Fictio relata ad rē significatā đd.q.55.4.1.fo.114.z.q.76.3.c.fo.161.
Fides formata quid.q.68.4.3.fo.141.z.q.73.3.3.fo.151.
Fides Christi semper necessaria fuit.q.68.1.1.fo.140.
Fides nostra z antiquorum patrum est eadem.q.70.1.c.fo.145.
Fides est sine qua nullus vnq̄ potuit saluari.q.61.5.c.2.fo.135.et.q.68.
1.1.fo.140.z.q.73.5.c.fo.151.
Fidei est in demonibus:sed coacta.q.76.7.c.fo.161.
Fides nō fuit in Christo:neq; est in beatis.q.73.3.o.fo.26.
Fides est nobilior virtutib⁹ moralibus ratione obiecti.q.73.1.fo.26.
Fidei obiectum est res diuina non visa.q.73.3.o.fo.26.
Fidei actⁿ charitate informatⁿ:pōt esse meritorius.q.73.2.fo 26.
Fidei meritum cōsistit in hoc q̄ homo ex obedientia dei assentit ḡs que
non videt.q.73.2.fo.26.z.q.55.5.2.1.3.fo.115.
Fidei scripturaeq; diuine nō potest subesse falsum.q.46.2.4.fo.97.
Fidei cognitio creuit per successionem temporum quo ad explicationē
non quo ad fidei rationem.q.61.3.2.fo.123.
Fidei xpi genus humanū triplr fuit incopotatū.q.68.1.1.fo.140.
Fidem rectam habens circa sacrm baptismi potest errare in aliis articu
lis.q.68.8.3.fo.142.
Fide fota z mūdamur a peris/stute passiōis xpi.q.49.1.5.z.5.1.fo.105.
Fide xpi sancti ꝑeo liberari sunt ab oi pctō z reatu pene actualiter:nō aūt
a reatu peccati originalis.q.52.5.2.z.7.1.z.8.3.fo.111.
Fieri tunc res dicuntur qñ innotescunt.q.33.2.1.fo.41.
Fieri dicitur dupliciter.f.in instanti:z successiue.q 33.3.1.fo.77.et.q.75.
7.2.fo.158.z.q.73.1.c.fo.165.
Fieri dicit ordinē terminoz z vnitatem subiecti.q.75.8.c.fo.158.
Figura ꝓpriē est tantum in corporeis.q.65.2.1.fo.127.
Figure siūtudo quid magis significet.q.74.3.2.fo.152.
Filiatio z adoptio conuenit tm̄ persone.q.23.4.o.fo.61.
Filiatio est tm̄ eius qđ gnātur in similitudinē generātis.q.42.3.c.fo.75.
Filiatio quibus cōueniat.q.31.3.c.fo.75.z.q.35.3.2.fo.79.
Filiationes in Christo sunt due.q.35.5.o.fo.79.
Filius dei est verus deus.q.43.4.o.fo.93.
Fingere quod nihil significat est mendacium.q.55.4.1.fo.114.
Fingere.ℵ.fictio.
Finis est ꝓior in intēione agētis:nō in executione.q.61.3.1.fo.123.
Et ad ipm ordinat aliqđ duplr.f.necessario/z ad bene esse.q.1.2.c.fo.7.
¶ Fomes quid.q.15.2.c.fo.43.2.q.2 7.3.c.fo.67.
Fomes peccati non fuit in Christo.q.15.2.o.fo.43.
Fomes in.b.maria in prima eius sanctificatione fuit ligatus:in scda ve
ro totaliter ablatus.q.27.3.o.fo.67.
Et in ea adeo debilitatus est z extinctus:vt ad pctm actuale nunq̄ incli
naretur.q.27.3.c.4.1.c.3.2.fo.67.
Fomes per baptismum minuitur.q.69.4.2.fo.144.
Fomitis impugnationem interiorem Christus non sustinuit.q.15.2.
3.folio.43.
Fomitis effectus duplex.q.27.3.c.fo.67.
Founa vel est ipsa nā rei:vel constituit naturam rei.q.13.1.c.fo.40.
Forma completa est in subiecto secundum conditionem subiecti : instru
mentalis vero secundum conditionem principalis agentis, questi.63.
5.1.folio.128.
Forma substantialis nō suscipit magis vel minus.q.75.7.c.fo.158.
Forma separata a materia est intellectualis.q.75.5.c.fo.157.
¶ Forme in compossibiles in eodem supposito facunt propositionem in
materia remota:compossibiles autem in materia contingenti vel natu
rali.q.16.1.1.fo.46.
Forme ples eiusdē ꝑfi nō pōt simul inesse eidē subiecto.q.35.5.c.fo.80.
Forme sacrales tradite sunt apostolis a Christo.q.7.1.4.1.fo.155.
Fornarium inchoatio improbatur.q.51.4.c.3.fo.76.
Forma.ℵ.Ars/Actio/Adam/Deus/Indiuiduū/Laici/Naturales/Na
tura/Nomen/Operatio.
Formali entis cūq; remoto:tollitur species.q.86.4.1.fo.186.
¶ Fortitudo est in irascibili.q.15.2.c.fo.43.
Fortitudo spiritus ostenditur in resistēdo concupiscentie carnis sibi cōtra
rianti:maior aūt est in cōpatiendo eas totaliter:z hoc solo modo fuit
in Christo.q.15.2.3.fo.43.
¶ Ff in sacra scriptura ponit quadrupliciter.q.28.3.5.fo.69.
Fratres Christi sumus per adoptionē.q.23.1.2.fo.61.
Fratres Christi in euāgelio dicūtur consobrini eius.q.28.3.c.fo.69.
Fruebat superior pars anime Christi ipso patre.q.46.8.o.fo.120.
Frustra dicitur qđ est ad finem quem non attingit.q.11.5.2.fo.38.
¶ Fundamentum.ℵ.Penitentia.

Gabriel

Est summus in ordine archangelorum z fortitudo dei
nominatur.q.50.2.4.fo.71.
Galilea vt interpretatur transmigratio significat gen
tilitatem : vt vero interpretatur revelatio significat patriam celestem.
q.51.3.4.fo.114.
Gaudiū z tristitia de quib⁹ sint cōtraria &c.q.84.9.2.fo.183.
¶ Genealogia quo denoletur.q.28.1.2.fo.69.z.q.31.2.1.fo.72.
Genealogia Christi exponit.q.28.1.2.fo.69.z.q.31.3.o.fo.72.
Generatio nālis nō recipit aliquā potētiā actiuā in mā.q.32.4.c.3.fo.76.
Generatiōis nālis tota virtⁿ actiua est ex ꝑte matris:z passiua ex ꝑte fe
minis.q.32.4.c.fo.72.z.q.67.4.3.fo.138.
Gnationis/est idē modus olim q̄ sunt et nūc ꝑfi.q.18.2.4.fo.69.
Generatiua poⁿ est in ꝑfecte:in mīe vo imꝑfecte.q.32.4.2.fo.76.
Genitum z passum/quo ꝑdicentur de filio dei.q.16.1.1.fo.48.
Genus aliqđ ponit pto in qđ vel spēm̄ qđ nō de eo ꝑdicat.q.65.2.
1.fo.127.
Et nisi rōne nīe:nō āt rōne eiⁿ qđ ꝓpriet ad indiuiduationē.q.2.3.3.fo.7.
Genⁿ masculinū et neutrū ad que referātur.q.17.1.c.f.51.z.q.52.3.c.f.110.
Genus masculinū designat quidđas formatū z perfectū:neutrū vo cđđa
informatum z imperfectum.q.17.1.c.fo.51.
¶ Generis primum est causa olim q̄ sunt post.q.56.1.c.fo.115.
¶ Gloria.ℭa q̄ sunt glie quo ad aiam:z quo ad corpus:primo ꝺpe debuerūt
esse in xpo/q̄m in alio.q.53.3.3.fo.111.
Gloriosum.ℵ.Claritas.Corpus.palpabile.
Gratia est quedā ꝓticipata similitudo diuine nature.q.2.10.1. fo.13.z.q.
3.4.3.fo.15.z.q.62.1.c.fo.125.
Gra est forma hīs esse cōpletum z mutabile in alia.q.63.5.1.fo.128.
Gra ē immediate in essentia alie &c.q.7.2.c.fo.26.z.q.62.2.c.1.fo.124.
Nec eius subiectū immediatum est corpus.q.79.1.3.fo.161.
Gra ē in facto ēt̄ialr vt i signo z cā instrali &c.q.63.3.c.o.fo.125.
Gra a solo deo cātur.q.62.1.c.fo.123.z.q.5.c.fo.125.z.q.64.1.c.fo.128.
Dz eius cā instralis tm̄:sunt humanitas xpi/ministri ecclie/z sacra.q. 62.
1.o.fo.123.z.q.64.1.o.fo.128.
Nec eā dat hō interius infundēdo:sed exterius exhortando ad ea q̄ sunt
gratie.q.3.6.2.fo.31.
Nec eam causant sacra veteris legis.q.62.6.o.fo.125.
Gra differt essentialr a hīlibet virtute.q.62.2.c.fo.124.z.q.89.1.c.f.189.
Gra dr duplr.f.donū dei acceptum:z deus gratis donās.q.2.10.c.fo.12.
Gra duplex.f.gratum faciens:z gratis data.q.7.7.c.1.fo.27.
Gratia cum plenitudine duplex.f.ex parte gratie:z hec ꝓpria est hoi xpo
z ex parte habētis gram/z hec cōcatur alijs ꝓpm.q.7.10.o.fo.28.
Gratia gratis data ordinatur ad manifestationē fidei:z doctrine spiritua
lis.q.7.7.c.fo.27.
Gratia gratū faciens ordinatur ad actus meritorios interiores z exterio
res:gratia gratis data ad exteriores.q.7.7.1.fo.17.
Gratia gratū faciens est a qua fluunt virtutes z dona:ad ꝑficiēdū potē
tias alie.q.7.2.c.fo.26.z.q.62.2.c.fo.124.z.q.85.1.c.fo.178.
Gratia gratum faciens vt iustificat hoiem a peccato dr operans:hz respe
ctu operis meritorii dr cooperans.q.86.4.2.fo.186.
Et effectus gratie operantis est ꝑior effectus gratie cooperātis.q.86.
4.1.fo.186.
Et effectus primus gratie gratum facientis/est remissio peccatorum.q.
72.7.1.fo.149.
Gra gratū facies amittit ꝑ quodlibet peccatū mortale.q.80.3.c.fo.186.
Gratia eadem maior est ꝓficiens q̄ incipiēs:sed in diuersis hoc nō est
necesse.q.89.2.4.fo.189.
Gratia nō potest cadere sub merito:qz est ꝓncipium merendi.q.2.11.c.
fo.12.
Gra minima pōt resistere cuilibet concupiscie/z mereri vitam eternā.q.
62.c.3.fo.126.z.q.70.4.c.fo.146.
Gra quod semel facit/perpetuo manet.q.88.1.4.fo.188.
Gra nunq̄ amittitur sine culpa:z illud quod ex gra dei cōceditur/nunq̄
obsq; culpa revocatur.q.50.2.c.fo.106.
Gra non infunditur in habētibus vsum liberi arbitrij:sine actuali mo
liberi arbitrij in deum/z in peccatum.q.87.2.c.fo.187.
Et gratie infusio z terminus preparationis subiecti/sunt in eodē insta
ti.q.89.2.c.fo.180.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Gra ſtrutū ⁊ donoꝝ dei ſufficiēt ꝓficit ēntiā ⁊ potētias ale/q̄ ad gñale ordinationē actuāndā gra ſacrat̄ q̄ ad aliqđ ſpāles effect⁹.q.62.2.1.fo.124.
Gra ſacrātis eſt ipſa gra cōiter ſupteris nō dr̄ equoce.q.62.2.3.fo.124.
Gratia ſacralis addit ſupra gratia cōiter dict⁹ ⁊ ſup virtutes ⁊ dona quoddam aurillū dei ad habendū ſacrū ūnem.q.62.2.2.fo.124.
Gratia ſacramentalis ordinat̄ ad tollēdū pctā ⁊ ad perficiendū animū ad cultū diuinum.q.62.3.c.fo.123.⁊.q.63.1.6.c.fo.128.2.q.65.1.c.fo.132.
Gratia ſacramentalis excludit peccata preterita: virtutes ⁊ dona peccata ꝓſentia ⁊ futura.q.62.2.2.fo.124.
Gratiā nō pōt haberi ante ſumptione enchariſtie/niſi ex voto ad eā ꝓpter ꝓpto vel eccleſie.q.73.⁊.c.1.fo.150.2.q.79.1.1.fo.167.
Gratia miraculoꝝ: et ceſſatiſſime data eſt alex̄pi.q.11.2.3.fo.41.
Gratia Chriſti que dicit̄ gratia vnionis/capitis/⁊ ſingularis perſone/ eſt vna per eſſentiam.q.8.5.o.fo.31.
Gratia vnionis ⁊ habitualis fuit xp̄o hoi nālis.q.2.12.o.fo.12.
Gratia vnionis ⁊ habitualis ſunt ſimul tpe/ſed natura/⁊ intellectu prima precedit ſecundam.q.7.13.o.fo.29.
Gratia habitualis fuit in Chriſto.q.7.1.o.fo.25.
Gra vnionis eſt eſſe ꝑſonale qđ̄ gratis a deo datur humane nāe in ꝑſona verbi/qđ̄ quidem eſt termin⁹ aſſumptionis.q.6.6.c.fo.25.
Gratia vnionis in Chriſto dupliciter dicit̄r.ſ. volūtas dei dans gratis: et donum eius.q.2.10.c.fo.12.
Gratia vnionis fuit ſimp̄r infinita in ꝓpoſito/gra habitualis ei⁹ fuit infinita ſm rōnem gre/finita vo ſm rōnem entis.q.7.11.o.fo.28.
Gratia Chriſti non potuit augeri/ſicut nec gratia beatorum: gratia autē viatoris puri poteſt augeri.q.7.11.o.fo.29.
Gratia holo puri quantūcūq; creſcat non poteſt adequari gratie Chriſti: ideo non ſunt eiuſdem rationis.q.7.11.3.fo.29.
Hic plenitudinē xp̄o habuit i ſūmo/⁊ q̄ ad oēs effect⁹ gre.q.7.9.o.fo.29.
Hic plenitudo ſupler: vna ex parte gre q̄ eſt ꝓpria Chriſto: alia ex parte ſubiecti: q̄ conuenit etiā aliis ꝑ Chriſtum.q.7.10.o.fo.28.
Hic ⁊ deitatis plenitudo habitat in Chriſto corpoaliter: per vnionē perſonalem ad corpus: ⁊ contra vmbram.q.2.10.2.fo.12.
Et in ipſo fuerunt excellētiſſime oēs gre gratiū date.q.7.7.o.fo.27.
Nec dicit̄r in Chriſto/ſicut in aliis ſanctis.q.7.7.1.fo.27.
Hatte plenitudo fuit in.b.maria ſuper omnes poſt Chriſtū.q.7.10.c.1. fo.28.2.q.27.5.o.fo.68.
Hic ꝑfectio ē i.b.maria: ⁊ rū 2ª eſt potior ꝓma/⁊ 3ª 2ª.q.27.5.2.fo.68.
Hatte prima perfectione.b.maria fuit mundata a culpa originali/⁊ a fomite/ tertia ab omni miſeria.q.27.5.2.fo.68.
Hic ꝓma ꝑfectione adepta eſt gram inclinātē ad bonū/ſed 2ā confirmata fuit in gra ⁊ in bono/tertia adepta eſt gratiā ꝓſummatā.q.27.5.2.fo.68.
Hic plenitudo ⁊ ꝓſilog⁹ obſeruatio inchoanit in.b. maria. primū fuit in ea ꝑfecte/ſēm vo perfecte cepit in Chriſto.q.18.4.2.fo.70.
Gratie nona infuſio non requiritur ad remiſſionem venialium.q.65.1. 6.fo.133.1.q.87.2.o.4.1.fo.187.
Hic nona infuſio requirit̄ ad remiſſionē mortalium.q.87.2.3.fo.177.
Hatia/homo poteſt vitare omnia ⁊ ſingula mortalia: et ſingula venialia/ſed non omnia.q.87.1.1.fo.18⁷.
Hatia.ℌ.Charitas.Bonum/Remiſſio/Virtus.
Habent q̄ ſint ſine non habent in ſe principium actiuū ſui motus: ſed tantum paſſiuum.q.31.4.c.fo.75.
Hraeci baptizando dicunt: baptizetur ſeruus Chriſti talis/in nomine patris ⁊c.q.66.1.1.fo.134.⁊.q.67.6.c.fo.138.
Hraeci confciunt ex fermentato: ⁊ peccarēt ſi in azimo conficerent.q.74. 4.c.fo.152.
Hraeci dant euchariſtiā pueris nō hītibus vſum rōnis.q.80.9.3.fo.171.
Hraeci.ℌ.Euchariſtia/Literarum/ Significatio.
Hregorius.ℌ.Papa.

Habitat ℌ.Deus/Gratia.

Habitus primoꝝ principioꝝ ſunt nobis nāles.q.9.1.con.fo.32.
Habitibus omnibus ordinatis/ vltima perfectio reſeruatur ſupremo in genere ſuo.q.72.11.c.fo.149.
Helias ſublenat⁹ eſt in celū aereū: nō aūt in celū empyreū: ⁊ viuit cum enoch in paradiſo terreſtri vſq; ad antichriſtum.q.49.5.2.fo.106.
Hereſis incurritur ex verbis inordinate prolatis.q.16.8.c.fo.45.
Hereſio arriā: q̄ filius dei eſt minor patre ratione diuine nature/ et q̄ eſt creatura.q.10.2.1.fo.35.⁊.q.16.8.c.fo.49.
Hereſis origenis: q̄ anima xp̄i cū aliis a ꝑ⁹ fuit creata.q.6.3.c.fo.23.
Hereſis neſtorij: q̄ b.maria nō eſt mater dei.q.35.4.o.fo.79.
Hereſis eutichetis: q̄ in Chriſto eſt tm̄ vna natura compoſita ex natura diuina ⁊ humana.q.2.6.c.fo.8.⁊.q.18.1.c.fo.53.
Et q̄ corpora reſurgēttium ⁊ xp̄i nō erūt palpabilia.q.54.3.c.fo.113.
Hereſis hebionis/cherinthi ⁊ fotini: q̄ xp̄s nō fuit aſſūmen/ hꝫ pur⁹ hō uerūt̄ dicit̄.q.2.11.c.fo.12.⁊.q.28.1.c.fo.68.⁊.q.35.4.c.fo.79.
Hereſis hebionis/ q̄ xp̄s ꝓceptus eſt ex ſemine viri.q.28.1.c.fo.68.
Hereſis galantiarū/ q̄ corpus xp̄i nō fuit mortuū.q.50.5.c.fo.107.
Hereſis helui dij: de ꝑgine maria.q.28.3.c.3.fo.69.
Hereſis nazareoꝝ: de fide Chriſti.q.74.4.c.fo.152.
Hereſis nouatianoꝝ/ q̄ peccans poſt baptiſmum non poteſt reſurgere ad gratiam per penitentiam.q.84.10.c.fo.183.
Hereſis neſtorij ⁊ diokori: de xp̄o.q.2.3.6.c.fo.7.⁊.q.4.3.c.fo.20.
Hereticū pōt ordinare ſi ſeruāt formā eccleſie ⁊c.q.64.9.2.fo.131.
Hereticū eſt credere iuramētū eſſe in oi caſu illicitū.q.64.9.1.fo.131.
Herodes occidit pueros innocentes.q.36.6.3.fo.83.
Hiſpania.ℌ.Hatinitas.
Homo habet q̄ ſit homo a ratione.q.19.1.c.fo.56.
Homo ſignificat naturā humanā: ⁊ qualiter.q.4.3.c.1.fo.20.
Homo dupler.q.5.1.2.o.fo.21.⁊.q.43.3.o.fo.93.
Homo eſt naturaliter politicus.q.65.1.c.fo.132.
Homo vnus numero dr̄ dupl⁹.q.3.6.1.1.7.2.fo.16.
Hoſio actio volūtaria ⁊ deliberata rōnis dr̄ humana.q.19.2.o.fo.56.
Hominem lapſum oportuit reparari: ⁊ nō angelū.q.4.1.c.1. fo.17.1.q.6.2. 2.fo.23.⁊.q.46.1.4.fo.97.
Honor eſt reuerentia alicui exhibita ꝓpter ſui excellētiā.q.25.1.c.f.63.
Honor dinerſus debet eidē ſm plures cās excellētie.q.25.1.c.fo.63.
Honor debet alicui dupl⁹.ſ.vel rōne ſui: vel rōne alteri⁹: ⁊ exhibet toti rei ſubſiſtēti/ſz cā honoris pt̄ eſſe aliqđ ei⁹ nō ſubſiſtens.q.25.1.o.fo.63.
Hoſtia nō ꝓfecrata nunq̄ dr̄ dari ꝓo enchariſtia.q.80.6.2.fo.170.
Hoſtia.ℌ.Idolatrare/Miſſa.
Hoſtie pars miſſa in calice nunq̄ dr̄ dari infirmis.q.83.5.9.fo.180.
Hoſtiā eādē ſit ꝓſecrāt ordinati ꝓ ordinati ꝓceleb̄antes. q.82.2.c.f.176.
Hoſtias mitas ſumēs ſyna miſſa: n̄ peipit maiorē effectū.q.79.7.3.f.168
Humilis nihil audit mirabilius q̄ ſuā excellētiā.q.30.4.1.fo.72.
Humiliauit ſe Chriſt⁹ quadruplr̄. q.49.6.c.f.106.⁊.q.53.1.c. fo.111.1.q. 54.2.c.fo.112.⁊.q.59.3.o.fo.19.

Idolatrare

Facit qui dat hoſtiam non conſecratam ꝓeu chariſtia.q.80.6.2.fo.170.

Ieiunij⁹ a cibis dupler.ſ.nature.⁊ eccleſie.q.80.8.4.fo.171.
Ieiunium nature ſoluitur per quēcūq; potum: non autem ieiunium eccleſie/niſi fiat in fraudem.q.80.4.fo.171.
Ieiunitas ante paſcha ſit quadraginta diebus/multis rationibus: ⁊ commendatur per multa ꝓ eius effectus.q.40.1.3.fo.89.
Ieiunij⁹ xp̄i nō ex neceſſitate fuit: ſz ad nr̄aꝝ inſtructionē.q.40.2.3.fo.89.
Ieiunium.ℌ.Chriſtus.
Ieremias verbis ⁊ myſteriis paſſionem Chriſti apertiſſime prenūtiauit. q.27.6.c.2.fo.9.
Ieruſalē eſt in medio terre habitabilis.q.46.10.1.fo.100.
Ieſus ſignificat naturā humanā ſub determinatio individualiꝝ ꝓpietatibus.q.16.5.c.fo.48.⁊.q.17.1.c.fo.51.
Ieſus ꝓuenīēt impoſitū eſt xp̄o in ſua circūciſione.q.37.2.o.fo.84.
Ieſus ē nomē nouū: ⁊ ꝓpriū imꝑtū ſ̄gē xp̄i alē ⁊vlez ſalutē.q.37.2.2.f.84
Ieſus.ℌ.Nomen.
Ignorantia non fuit in Chriſto.q.15.3.o.fo.44.
Ignorantia dupleꝛ.ſ.iuris/ vel facti: prima non excuſat a pctō/ ſed bene ſecunda.q.47.3.3.fo.103.⁊.q.80.4.5.fo.170.
Illabi mentī ſoli deo ꝓpriū.q.8.8.1.fo.32.1.q.64.1.c.fo.128.
Illuminatio fit in inſtanti.q.75.7.c.fo.158.
Illuminat ſacerdos tradendo ſacramenta gratie: non autem infundendo gratiam.q.64.1.1.fo.1⁹.
Imagiatio ⁊ ſenſ⁹ nūq̄ coḡſcit nām rei: ſi tm̄ accūa.q.76.7.c.fo.160.
Imaginatio egritudinis in ego cauſat eas.q.13.3.3.fo.41.
Imaginatiua eſt altior potentia ꝙ ſenſus exteriores: in quo tm̄ eſt maxima certitudo.q.103.2.fo.71.
Imago. Idem eſt motus in rem ipſam: ⁊ in imaginem eius inquantū huiuſmodi.q.83.3.fo.31.1.q.25.3.c.1.fo.64.
Imago.ℌ.Adoratio.
Immerſio trina in bap^mo nō eſt de neceſſitate: tm̄ dr̄ fieri.q.66.8.o.f.136
Immerſio capitis in baptiſmo ſufficit.q.66.7.3.fo.136.
Immerſio.ℌ.Baptiſmus.
Immerſione/effuſiōe/⁊ aſperſione aq̄ ꝑt fieri baptiſmus.q.66.7.o.fo.136.
Immerſione trina intenta/ non perficitur baptiſmus niſi in tertia: vna vero intenta perficitur in ea.q.66.8.3.fo.137.
Immolari conuenit Chriſto in figuris veteris teſtamenti: ſed vere in ſacramento altaris.q.83.1.o.fo.178.
Imperio rationis obediunt aliqualiter potentie ſenſitiue: non autem naturales nec vegetatiue.q.19.2.c.fo.56.
Impoſitio manus ſ̄gē coptoſum gre effectū: nō non redrīt in baptiſmo negⁿ in pnia/ſed tm̄ in ordine ⁊ confirmatione.q.8⁴.4.c.2.fo.182.
Impoſſibile aliqđ ꝓ difficili ſumitur.q.6.1.2.fo.185.
In. Corpoalia dicunt̄r eſſe in loco quia cōtinentur: ſpiritualia vero quia continent.q.57.4.1.2.fo.117.
Incarnari deū/fuit poſſibile ⁊ cōueniens.q.1.1.o.fo.1.
Incarnari deū/fuit neceſſariū ad bene eſſe/nō ſimp̄r.q.1.2.o.fo.1.
Incarnatio dei non fuiſſet/ſi homo non peccaſſet: ſiuis potentia dei ad hoc non limitetur.q.1.3.o.fo.3.
Incarnatio dei principaliter fuit propter liberationem hoiꝝ. q.1. 5.c.fo. 4.1.q.40.1.c.fo.88.2.q.44.3.c.fo.95.
Incarnatio dei fuit ad delendum omne pctm̄.q.1.4.o.fo.4.
Incarnatio facta eſt conuenienti tpe.q.1.5.6.o.fo.4.
Incarnatio comparatur inuentuti propter vigorem ⁊ ſeruorem: ſenectuti vero propter numerum annoꝝ.q.1.6.1.fo.⁹.
Incarnationis myſterio monſtratur bonitas ſapientia iuſtitia et potentia dei.q.1.in oppoſitum.fo.1.
Incarnationē Chriſti preceſſit aliquoꝝ liberatio ſm ſpm̄ per fidem: ſed non ſm carnem.q.27.3.c.fo.67.⁊.q.25.3.2.fo.110.
Incarnatione deus nullo mō mutat.q.1.1.1.fo.1.⁊.q.1.6.1.fo.9.
Incineratio non conuenit corpoi Chriſti. q.51.3.o. fo.108. et.q.53.1.c. 1.folio.111.
Incipere ſignificat eſſe nunc ⁊ nō priuſ: ideo ab inferiori ad ſuū ſuperius cum verbo incipit non valet ꝓpa.q.16.9.2.fo.49.
Individuum dicit̄r de parte in toto.q.16.12.2.fo.50.
Individuum de ſui ratione dicit incommunicabilitatem: ⁊ non poſſe eſſe in pluribus.q.77.2.c.fo.162.
Individuationis principium in rebus materialibus eſt dupler.ſ.materia prima: ⁊ quantitas dimenſiua.q.77.2.c.fo.162.

Individuatur forma receptibilis in materia per ipſam materiā: nō receptibilis autem in materia/per ſeipſam.q.77.1.c.fo.162.
Individuatur ēntitas dimēſiua dupliciter.q.77.2.c.fo.162.
Infidelitas eſt grauiſſimum peccatum.q.80.5.c.fo.170.
Infinitū dupliciter dicit̄r.ſ.priuative ⁊ negative: primum conuenit quātitati ⁊ eſt ignotum: ſecundum conuenit forme ⁊ eſt cognoſcibile.q.10.3.1m.fo.36.
Infinitū incōtū huiuſmodi a nullo intellectu cognoſcitur.q.103.
Infinitū vnomodo/pōt eſſe finitū alio modo.q.10.3.1m.fo.36.
Infinitum ſm eſſentie rationem eſt ſolus deus.q.10.3.2m.fo.36.
Infinitum ſimp̄r ⁊ oībus modis an ſit vnū vel plura.q.10.3.3m.f.36.
Infinitū numero vel cōtinuitate ſi daretur eſſet finitū ſm eſſe ⁊ eſſentiam: ⁊ eſſet comprehenſibile a ſcientia dei.q.10.3.2.fo.36.
Infinitum non eſt ſubſtantia ſed accidit rebus: ideo ſicut multiplicat ſm ſubiecta/ita ⁊ proprietas eius.q.10.3.3.fo.36.
Infinito ſimp̄r quo ad oia nihil pōt eſſe maius: ſz infinito ſz aliqđ determinati eſt aliqđ maius extra illum ordinē.q.10.3.3.fo.36.
Ingratitudo quid ſit.q.88.4.o.fo.189.
Ingratitudo cōmittit̄r dupliciter.ſ.agēdo contra beneficium dei: ⁊ agendo contra formam beneficij.q.88.2.o.fo.188.
Ingratitudo ſm quā peccata redire dicuntur/incurrit̄r ex quolibet peccato contra deum.q.88.4.o.fo.189.
Ingratitudo quomodo incurratur.q.88.2.2.fo.188.
Ingratitudo.ver. Redeunt.
Innocentes mortui ꝓ chriſto in bethleem / fuerunt martyres.q. (36.2.3.fo.82.
Innocentes.ℌ.Herodes.
Innocentia eſt irrecuperabilis.q.89.3.c.fo.190.
Innocentia.ℌ.Ferri. Matrimonium. Penitentia. Sacramētū. Chriſt⁹.
Inſtantia duo qualitercūq; ſignata habent tempus mediū: niſi rhdeāt motibus non menſuratis ex motu celi.q.75.7.1.fo.158.
Inſtans quomodo dr̄ tur.q.33.1.3.fo.76.⁊.q.75.7.1.fo.158.
Inſtans.ℌ.Motus. Remiſſio. Tempus.
Inſtantanea operatio pōt eſſe ab intellectu ⁊ volūtate.q.34.1.c.fo.77.
Inſtantanea mutatio quomodo poteſt eſſe.q.71.7.c.fo.158.
Inſtantanea mutatio pōt fieri tripl⁹.q.75.7.c.fol.158.
Inſtructio quadruplex ponit̄ur.q.71.4.3.fo.147.
Inſtructio fidei dupler.ſ.catheceminoꝝ: tm̄ circa baptiſmum: ⁊ populi chriſtiani circa miſſam.q.83.4.4.fo.179.
Inſtrumentalis virtus eſt incōpleta ⁊ virtualis.q.62.4.o.fo.125.
Inſtrumentalis virtus non eſt propie in genere: ſed reducit̄ur ad genus ⁊ ſpeciem virtutis perfecte.q.62.4.1.fo.125.
Inſtrumentalis virtus nō eſt in ſubiecto ſm conditionē ſubiecti: ſed ſm cōditionem principalis agentis.q.63.5.1.⁊.2.fo.128.
Inſtrumentum dupler eſt.q.62.5.c.fo.125.
Inſtrumentum dupler.ſ.alatum ⁊ inalatum.q.64.8.1.fo.131.
Inſtrumentum animatum indiget habitu ad operandum: non autem inanimatum.q.7.1.3.f. 26.
Inſtrumentū.ℌ.Actio.Ala.Baptiſmus.Docere.Euchariſtia.Forma. Gratia.Iuſtificatio.Meritū. Miracula.Mutatio. Ordo. Paſſiones. Peccata. Reliquie. Sacramenta. Signum. Vas. Chriſtus.
Inſtrumento datur virtus dupl⁹.ſ.qñ accipit formā inſtrumēti: ⁊ qñ mouet a principali agente.q.62.4.3.fo.1.⁊.5.⁊.q.72.3.2.fo.148.
Inſtrumentis pluribus ordinatis ad aliquē effectū que virtus ⁊ quō in eis inueniat̄ur.q.62.4.4.fo.125.⁊.q.82.1.1.fo.176.
Intellectus ⁊ voluntas ſunt potentie naturales: ⁊ conſequit̄ur naturam anime de neceſſitate.q.18.1.c.3.4.fo.⁷5.
Intentio que requiratur ad perfectionē ſacramēti ꝓ.q.64.5.o.fo.131.
Intentio eſt neceſſaria in baptizante.q.66.8.3.fo.136.
Intentio miniſtri peruertit̄ur dupliciter.ſ. reſpectu ſacramenti/⁊ reſpectu ſequentium ad ſacramentum prima tollit veritatem ſacramenti: non autem ſecunda.q.64.10.o.fo.131.
Intentio eccleſie expreſſa in forma facti ſufficit ad perfectionē eius: niſi contrarium exprimatur ex terminis.q.64.8.2.fo.131.
Intentio que ſit neceſſaria baptizandis.q.68.7.o.⁊.8.3.⁊.9.1.2.12.1. fo.142.2.q.86.2.1.fo.186.
Intentionē habens ſuſcipiendi baptiſmum quomodo illum conſequat̄ur.q.68.2.o.fo.140.
Intētio.ℌ.Baptiſmus.Peccatum.
Intinctus.ℌ.Euchariſtia.Chriſtus.
Inueſtiri dicit̄r canonicus per librum/abbas per baculum: ⁊ epūs p anulum.q.62.1.c.fo.113.
Ioannes baptiſta fuit terminus veteri legis: ⁊ initium noue.q.38. 1.2.fo.85.
Ioannes baptiſta pertinet ad teſtm̄ nouum.q.38.2.1.2.fo.85.
Ioannis baptiſta exultatio in vtero matris non fuit ab eo per liberum arbitrium eius: ſed fuit a deo: ideo miraculoſa.q.27.6.c.fo.78.
Ioannis tota vita fuit ꝓparatoria ad chriſtum.q.38.1.2.fo.85.
Ioannes euangeliſta predilig̃ebatur a chriſto: ꝓpter multa.q.45.3. 4.folio.97.
Ioſeph vir marie ſemp fuit virgo.q.28.3.5.⁊.4.c.3.fo.69.
Iperdulia.ℌ.Adoratio.
Ira dupler.ſ.per zelum.i.ſm ordinem inſitie: ⁊ per vitium.i.contra rationem.prima eſt laudabilis/ſecunda eſt cum peccato.prima fuit in chriſto: non autem ſecunda.q.15.9.o.fo.45.
Ira cauſatur ex triſtitia illata.q.15.9.c.fo.45.
Iterari.ℌ.Bis.Baptiſmus.Catechiſmus.Exorciſmus.Pnia.Sacrm.
Iudei ſunt ſerui principū ſeruitute ciuili: que non excludit ordinē iuris naturalis vel diuini.q.68.10.1.fo.143.
Iudeoꝝ tribus ſacerdotalis ⁊ regia: quō coniuganf.q.31.2.2.fo.72.
Iudeoꝝ principes cognouerūt chriſtū eſſe meſſiam: ſed nō cognouerūt diuinitatem eius nili per confeſſionem.q.47.5.o.2.6.c.fo.102.
Iudeoꝝ facta erant figuralia.q.46.2.2.fo.134.
Iudex nō pōt dimittere culpā in oīb cōmiſſis/vel in rēpublicā/ſi tue in ſuperiorem principem.q.46.2.3.fo.97.
Iudicium generale eſſe qñ ſit neceſſarium.q. 9.1.o.fo.119.
Iudicū dies eſtati cōparatur.q.46.9.3.fo.100.
Iudicare omnes homines/quo ad retributionem premij vel pene ꝑtinet ad chriſtum.q.59.4.2.⁊.5.1.fo.116.
Iudiciaria auctoritas ſoli deo cōuenit: ſz committit̄ holb⁹: maxime chriſto ſm humanam naturam.q.59.8.o.fo.117.⁊.q.59.1.o.fo.119.
Iudiciaria poteſtas toti trinitati quomodo cōueniat: ⁊ cuilibet perſone.q.59.1.o.fo.118.
Iudiciaria ꝓtās cōuenit chriſto multis de cauſis.q.59.3.o.fo.119.
Iudiciaria ꝓtās ſuper oēs res humanas cōuenit chriſto: qt ala eius eſt ſuper oēs creaturas.q.59.4.⁊.⁊.3.fo.119.
Iudiciaria ꝓtās ſup oēs āgelos cui attribuit̄ a chriſto.q.59.6.o.f.120.
Iudiciariā ꝓtātē ſuper res ſpales/chriſtus exercere noluit: nec regnū terrenum temporaliter adminiſtrare.q.59.4.1.fo.119.
Iuſtitia que ſit.q.85.3.c.fo.184.
Iuſtitia inter illos quoꝝ vnus eſt ſub poteſtate alterius: vt hoīs ad deū/ſerui ad dñm: nō eſt iuſtitia niſi ſm quid.q.85.3.c.1.fo.184.
Iuſtitia eſt ad alterū: cuius materia nō eſt ille ad quem eſt iuſtitia/ſed res q̄ diſtribuunt̄ur vel cōmutant̄ur.q.85.3.1.fo 184.
Iuſtitia eſt in voluntate ſubiective.q.85.4.c.fo.184.
Iuſtitia originalis ex quo ſit.q.27.3.c.fo. 67.
Iuſtitie dei ordo dependet a volūtate diuina.q.46.1.3.fo.97.
Iuſtum dicit̄r dupl⁹.ſ.ſimpliciter/⁊ ſm quid.q.85.3.c.fo.184.
Iuſtitia inter illos quoꝝ vnus eſt ſub poteſtate alterius: vt hoīs ad deū/ſerui ad dñm: nō eſt iuſtitia niſi ſm quid.q.85.3.c.1.fo.184.
Iuſtitia eſt ad alterū: cuius materia nō eſt ille ad quem eſt iuſtitia/ſed res q̄ diſtribuunt̄ur vel cōmutant̄ur.q.85.3.1.fo 184.
Iuſtitia eſt in voluntate ſubiective.q.85.4.c.fo.184.
Iuſtitia originalis ex quo ſit.q.27.3.c.fo. 67.
Iuſtitie dei ordo dependet a volūtate diuina.q.46.1.3.fo.97.
Iuſtum dicit̄r dupl⁹.ſ.ſimpliciter/⁊ ſm quid.q.85.3.c.fo.184.
Iuſtificatio i hītib⁹ vſus rōnis requirit̄ motū.ſ. iuſtificē gre: remiſſionē culpe: motū liberi arbitrij in deū: et in peccatū.q.86.6.1.fo.186.
Iuſtificationis deus eſt cauſa principalis: paſſio chriſti eſt cauſa meritoria/ſacramenta eccleſie inſtrumentalis.q.64.1.c.fo.129.
Iuſtificationis animarum cauſa inſtrumentalis ⁊ exemplaris eſt chriſti reſurrectio.q.56.2.o.fo.116.⁊.q.62.5.3.fo.125.
Iuſtificationis actus ſunt ſimul tempore: ſed vnus eſt altero prior ordine nature.q.87.3.c.fo.187.
Iuſtificabat circūciſio xp̄i ad omnes gratie effectus: aliter tamen q̄ baptiſmus.q.70.4.o.fo.146.
Iuſtificare impiū eſt maius q̄ creare celū ⁊ terrā.q.43.4.2.fo.94.
Iuſtum.ℌ.Iuſtitia.

Laicus ℌ.Sacerdos.

Latria.ℌ.Adoratio.
Latro ſtatim motiēs quō intrauit in viſionem dei.q. 52.4.3.fo.110.
Inter latrones chr⁹ crucifix⁹ eſt rōne ſ̄duplici.q.46.11.o fo.100.
Laurentius diaconus baptizabat in neceſſitate tm̄.q.67.1.3. fo.137.
Laurētius ⁊ vincētius huerūt paſſionem grauioꝝ quo ad aliqđ q̄ chriſtus non aūt quo ad oēs cauſas dolorū.q.46.6.1.fo.99.
Lazarus reſuſcitatus ſtetꝛ mortuꝰ ē.q.53.3.c.1.1.2.2.q.3.3.2.3.f.114.
Leprolus nō dr̄ publice celebrare: ꝑtīm dicer miſſas occulte/niſi lepra pp corroſionē mēbroꝝ: ⁊ ſūd h̄ reddiderit ip̄oteē.q.82.10.3.f.177.
Lex quomodo dr̄ tur.q.70.1.2.fo.146.
Lex nature vt obtenebrata erat in cordibus holum/determinat legi dei ſcripta.q.60.5.1.fo.121.⁊.q.61.3.2.fo.123.⁊.q.70.2.1.fo.146.
Lex vetus fuit cōuenienter data poſt circūciſionē.q.70.2.1.fo.146.
Lex vetus ſcripta in lapidibus: nona ꝓo in cordib⁹.q.4.1.4.1.f.93.
Legis precepta/chriſtus obſeruauit: ⁊ ſm ea in oībus conuerſatus eſt.q.37.1.3.o.fo.83.⁊.q.40.4.o.fo.89.
Legis note fiat⁹ ē medi⁹ iter ſtatū veteris legis ⁊ glie.q.61.4.1.f.115.
Lex.ℌ.Sabbatum. (4.3.1.fo.81.
Liber de infantia ſalvatoris eſt apocriphus.q.35.6.3.fo.80.⁊.q.36.
Liber de mirabilibus ſcripture non eſt auguſtini nec authenticus.q. 45.3.2.fo.96.
Liberalitas ⁊ magnificētie ſūmū gradū oſtdit i ſe chr⁹: ⁊ tēndo oēs diuitias/⁊ faciēdo pauperib⁹ erogari q̄ ſibi dabant.q.7.2.3.fo.16.
Liberum arbitrium ſe hꝫ naturaliter ad bonum: ad malum autem ꝓter naturam.q.34.3.1.fo.78.
Liberum arbitrium viatoris poteſt fleeti ad bonū ⁊ malum.q.52.6.3. fo.110.⁊.q.86.1.c.fo.185. (1.c.fo.185.
Liberū arbitriū i dānatis eſt ꝑfirmatū in malo.q.52.6.3.fo.110.q.86.
Liberū arbitriū fuit in chr̄o/ſicut ēt eſt in beatis.q.18.4.o.fo.74.
Egillius vſum habuit in primo inſtāti ſue cōceptionis.q.34.2.o.f.78.
Liberum arbitrium.ℌ.Eligere.
Limbus inferni: ſic dictus rōne ꝓuationis glorie: nō eſt omnino diuerſus a ſinu abrahe.q.52.1.2.4.fo.109.
Et in eo exiſtes gaudiū magnū habūt de gīa ſgata.q.51.3.1.fo.110.
Sed patiebantur dolorē de dilatione glorie: non autem penā ſenſibilē ꝓ peccato. chriſtus autem ſoluit vtrunq; primum gloriam prebendo/ſecūdum ab eo preſeruando.q.52.1.2.fo.109.
Linguarum omnium donum fuit in chriſto: quo tamen non eſt vſus/ quia ſolum in vna gente predicauit.q.7.3.3.fo.17.
Linguis ignea ſpūſcūs ſup apl̄os deſcēdit.q.39.6.4.fo.88.2.q. 72. 2.mirl.ℌ.Baptiſmus.Exorciſmus. (2.1.fo.147.
Linum.ℌ.Corporale.
Liquor.ℌ.Accidens.
Literarum figure quibus greci tria ⁊ ſex repreſentant: ſatis ſunt ꝓ pmque apud eos.q.46.9.2.fo.100.
Locale.ℌ.Ane elus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Locus nō attribuitur deo neq; persone Christi: circūscriptiue / aut diffinitiue.q. 52,3.3.fo.110.
¶ Lucas.ſ. Adoratio.
¶ Lumen matutū offuscat lumen minus eiusdem ordinis: non autem alterius ordinis.q.5.4.2.fo.22.2.q.9.1.2.fo.33.
Lumen scientie nō offuscat ſ; clarescit in anima rōnali / & cuiuslibet hois/ per lumen scientie diuine.q.5.4.1.fo.22.2.q.9.1.1.fo.33.
¶ Lucrum. Circa tepus abrahe erat fides per idolatria diminuta: et rōnāl' augmētū carnal' concupiscie vsq; ad pctm̄ ꝫ nām obscurata. M q.7.c.2.1.fo.144.

Macula In corpore & anima ꝓtingit dupl'r.q.87.1.3.fo.187.
Macie diuerse ꝓsurgūt ex diuersis pctis.q.8 .c.f.188
¶ Magdalena prohibetur tangere christum.q.55.6.3.fo.115.
¶ Magi adorantes ꝑm ſm Augustinū fuerūt malefici: sed ſm alios fuerunt sapientes astrologi & potentes.q.36.3.1.fo.82.
Magi moti sūt ex scriptura sethy ad sequēdā stellā: vel ex pphetia balaam: vel ducti ab angelis: vel inspirati a deo.q.36.5.4.fo.83.
Magi venerunt ad chm̄ tanq; primitie gentiū.q.36.1.12.1.o.fo.82.
Magi amiserunt stellam: multipliciratione.q.36.8.3.fo.85.
Magi tribus modis venerunt ad Christum.q.36.3.5.1.5.4.1.6.c.3m. fo.82.
Magis recedentibus: herodes pueros interfecit.q.36.6.3.fo.85.
Maius dicit dupl'r.ſ. intensiue: & extensiue.q.1.4.c.fo.4.
Maducatio Chri post resurrectionē fuit vera comestio.q.55.6.1.f.155.
¶ Manna fuit pcipua figura eucharistie q. 3.6.c.fo.1.1.
Manna fuit figura eucharistie inquantū sumitur vt cibꝰ ſi deliū.q.80. 10.1.fo.1.2.
Mansuetudo est subiectiue in irascibili.q.152.c.f.45.
Magnimitas quo reducatur in pudriā scrmitutem.q.88.3.2.f.189.
Mannus est organum organorum: ideo ei opera attribuuntur.q.65.5. 1.fo.180.
Mannus est sūb a quedam indiuidua.q.1.11.2.fo.50.
Manus impositio.ſ. Ordinatio.
¶ Maria & ioseph fuerūt de eadē tribu.q.28.1.2.f.69.2.q.1.1.1.f.71.
Maria fuit de stirpe aaron: q.29.1.4.fo.70.
Maria nata est ex melchi salome/iecunia & heli.q.31.2.3.4.3.2.fo.72.
Maria quicquid accepit a parentibus fuit actu pars corporis eius: ideo illud non fuit materia corporis Christi.q.31.1.c.fo.73.
Maria in ventre matris sue non habuit vsum libert arbitrij.q.2.3. c.fo.66.
Maria habuit tantam claritatem in facie q ioseph non cognosceba t illam donec pareret.q.1.83.3.fo.69.
Maria cum corpore assumpta est in celum.q.27.1.c.fo.66.
Maria quo habuit donū pphetie sapie & miraculoꝝ.q.27.5 3.f.68.
Maria meruit chm̄ portare: nō qz meruit ipm̄ icarnari: ſz qz meruit talem gradū puritatis vt congrue esset mater dei.q.2.ſ.3.fo.12.
Maria est vere mater dei.q.35.4.o.fo.79.
Maria fuit vere mater Christi.q.35.3.o.fo.79.
Maria cū ioseph vouit vginitatē absolute.q.28.4.o.fo.69.
Maria nec multiplicauit cōceptꝰ nec fuit subiecta viro.q.30.2.2.f.71.
Maria fuit expers maledictionis enc.q.35.6.1.f. 10.
Maria ſm aliquos non fuit turbata in visione angeli: sed in sermone eius.q.30.3.3.fo.71.
Maria fuit istructa ab angelo: qz erat iferior angel. ꝑtū ad statū: ſz esset superior quantū ad dignitatē ad quā eligebatur.q.30.2.1.fo.71.
Maria ꝓtius instructa est ab angelo ꝙ ioseph.q.30.1.2.fo.71.
Maria habuit a spūsctō duplicē purgationē.q.27.3.3.fo.67.
Maria si ante passionē Christi fuisset mortua nō intrasset paradisus: sicut nec alij sancti.q.1.7.1.3.fo.66.
Maria per primam sanctificationem fuit semper immunis ab omni pecato actuali etiam veniali.q.27.4.o.6.1.fo.67.
Maria figurabat ꝑ tabernaculū veteris legis.q.27.2.in opp'm.f.65.
Maria.ſ. Adoratio. Baptismus. Concepta. Eucharistia. Gratia. Matrimonium. Primogenitus. Sanctificatio.
Marie puritas fuit maxima sub Chro.q.27.2.2.fo.66.
Marie debetur honor non equalis sed consimilis: & eniaēctior quam ceteris creaturis inquantum est mater dei.q.25.1.o.fo.85.
Marie pfectio & triplex. ꝑ1a fuit i ei' sanctificatiōe: 2a i filij' dei' ꝓceptiōe: tertia in ipsā glorificatiōe. In ꝓma fuit liberata a culpa originali: in scā totaliter emūdata 13a fuit liberata ab oi miseria.q.27.1.2.f.68. In ꝓma & pfectiōe adepta & gratia telmātē eā ad bonū i scā confirmata & in bono: i tertia pfecta & in fruitione omnis boni. q.27.1.2.fo.66.
Marie immunitas a pctō p sanctificationē causabat ex tribꝰ .ſ. ligatione fomitis / gra abundanti & prouidentia dei.q.27.1.c.fo.67.
¶ Martyrum plene liberat a pena & culpa. q.68.1.1.fo.140.q.87.1. 2.fo.187.
¶ Mater vt aliqua ex hoc q̄ concepit & genuit.q.35.1.4.c.fo.69.
Maternitas conuenit tm̄ viuentib' ꝓcipue animalib'.q.32.3.c.f.75.
¶ Materia non agit ad sui formationem.q.31.4.c.1.fo.75.
Materia est primum subiectū: & non pōt esse in alio. q.77.2.c. f.162.
Materia nō est diuisibilis nisi per quantitatem.q.77.2.4.fo.162.
Materia est duplex.ſ. sensibilis: & intelligibilis.q.77.2.4.fo.162.
¶ Matrimonium est formaliter indiuisibilis coniunctio animorum coniugum.q.29.2.c.fo.70.
Matrimonium verum fuit inter mariā & ioseph: & habuit vtranq; per fectionem requisitam.q.29.2.c.fo.70.
Matrimonii in quo fuerit fuit sacramentum.q.61.2.3.fo.123.
Matrimonium contrahere potest quilibet habens vsum rationis inuitis parentibus.q.68.10.c.fo.142.
Matrimonij duplex est perfectio: quarum prima cōsistit in animorum coniunctione: secunda in operatione.q.29.2.c.fo.70.
Matrimonij debita & plus educatio fit de scda pfectiōe ei': quā ſm fuit inter Mariam & ioseph: & non primum.q.29.2.c.fo.70.
Matrimonij fines duplex. ſ. principalis: qui est generatio & educatio prolis: & secundarius: qui est mutuum obsequium.q.29.2.c.fo.70.
Matrimonij materia.ſ. Penitentia.
¶ Mediator dei & hominum est solus Christus principaliter: ministeriali ter autem sunt prophete &c.q.26.1.o.f.5.
Mediator dei & hominū est Chro ſm q̄ homo.q.26.2.o.fo.65.
Medicina confortatiua que datur liberatis a febre ad confortationem/moceret si daretur febricitantibus.q.80.4.2.fo.169.
Medicinalis vtī possum̄ ꝓfectis ꝓ necessitate corpis: ſz in ꝓnctib' ad solā decētiā hoestatis debem' eē ꝓcti simplicibus.q.51.2.1.fo.108.
Medium virtutis moralis attenditur ſm ꝓportionis: et non secundum ꝙtitatem rei.q.46.6.2.f.99.
Meditū iustitie & cōlitas ꝙ ꝓstituit iustitia iter alia.q.85.3.2.fo.184.
¶ Melchisedech dicitur esse sine patre/matre/genealogia/principio & fine: qz scriptura non ponit licet habuerit.q.22.6.3.fo.60.
Melchisedech propter dicta assimilatus est filio dei.q.22.6.3.fo. 60.
Melchisedech sacrificio ꝓparat eucharistia in missa.q.83.4.8.f.179.
Melchisedech sacrificium fuit precipua figura eucharistie quantum ad id quod in ea est sacm̄ tantum.q.61.3.3.fo.123.2.q.73.6.c.fo.151.
Memoriale.ſ. Eucharistia.
¶ Mendicitas duplex. ſ. cōtraria volūtati: & voluntaria. ꝑma & occasio furti & periurij: nō aūt secunda. Chro elegit eā.q.40.3.1.fo.89.
Menstruus sanguis est in feminis loco seminis: & est ꝓpria materia corporis Christi & aliorū: nō aūt semen femine.q.31.1.o.fo.73.
Menstruus sanguis digestione purificatus est mā conceptus: non autem impuritatem corruptionis habens.q.31.3.3.fo.73.
Menstruus sanguis est potā totū ſm potentiā passiuā.q.31.3.1.fo.73.
Merces imputatur ei qui operatur ſm debitum.q.49.6.c.fo.106.
Meritum importat equalitatem iustitie.q.49.6.c.fo.106.
Meritum non est nisi eius quod non dum habetur.q.19.1.c.fo.57.
Meritū Christi vel cuiuscunq; hominis non precessit vnionem incarnationis.q.1.1.fo.12.
Meritum.ſ. Operatio.
Ex merito habitum nobilius est eo quod habetur sine merito: & diuturnius merent. & maior est quam gloria corporis.q.19. .c.fo.57.
Merendi principium: est ex parte anime. sed corpus est instrumentum actus meritorij.q.19.6.1.fo.106.
¶ Mereri non potuit aliquis gratiam incarnationis Christi ex congruo: sed ex congruo.q.2.ſ.1.c.fo.12.
Mereri non potest nisi viator.q.19.2.c.1.fo.57.
Meruit Chro per suam passionem salutem sibi: & omnib' membris suis.q.19.3.4.o.fo.56.2.q.48.1.c.fo.105.
Et meruit sibi gloriam corporis: non autem gloriam anime: nec scientiam/nec gratiam/nec deitatem.q.19.3.o.fo.56.
Emeruit alijs gloriam beatitudinis qō alij homines non possunt.q. 19.4.2.o.57.2.q.46.3.c.fo.97.
Et meruit ingressū hō: nō inquantū deus.q.53.4.2.fo.112.
Et nihil ad meritū principe docuit: qō ipse excellēti' nō ipleret.q.7.3.1. Ej meritum fidei habuit.q.73.2.fo.26. (fo.26.
Messias.ſ. Judei.
¶ Metaphorice dicta: non oportet ſm ola esse similia. q. 8.1.2.fo.50.
¶ Milites quare charactere insigniant.q.61.1.c.fo.127.
¶ Minister existens in peccato mortali: si exhibet se ministrum dei et ecclesie in dispēsatione sacrorū: peccat mortaliter.q.64.6.o.f.142.
Minister.ſ. Angelus. Diaconus. Eucharistia. Sacerdos. Sacrm.
¶ Miraculum. Spirituales effectus dei: vt iustificatio impij & illuminatio non sunt miracula: sed sunt miraculorum.q.24.3.1.fo.95.
Miracula quotū diminuit meritū fidei.q.43.1.1.fo.91.
Miracula Christi de quibus est fides fuerunt occulta: sed probantia fidem fuerunt manifesta.q.29.1.2.fo.70.
Miracula vera facere ꝓpria virtute & instrumentaliter quibus conuenit.q.13.1.3.fo.41.2.q.43.2.c.fo.93.2.q.78.4.2.fo.165.
Miracula facere quenit sctis & qño.q.84.4.4.fo.182.
Miracula facere concedit̄ homini & qño.q.43.1.o.fo.93.
Miracula quare fecerit Jo Bap.q.38.1.2.f.85.
Miracula conuenientissime facta sunt a Christo: vt ostēderetur eius gratia vnionis & eius doctrina supernaturalis.q.43.1.o.fo.93.
Miracula fiebant a Christo virtute diuina.q.43.2.c.fo.93.
Miracula fiebant a Christo virtute ꝓpria: que sufficientia erant ad manifestandam deitatem ipsius.q.43.4.o.fo.93.
Miracula Christus cepit facere in nuptijs.q.43.3.o.fo.93.
Miracula facta sunt a Christo circa demones/angelos/celos/homines/bruta & elementa.q.44.o.fo.94.
Miracula.ſ. Clamor. Joannes.
Miraculorum gratia excellentissime data est anime Christi.q.13.2.4. 3.fo.41.
Miraculosa fuit conceptio Chri ex virgine.q.33.1.q.35.3.2.f.79.
Miraculosa fuit natiuitas ꝓt & quare.q.35.1.2.f.79.2.q.44.1.3.95.
Miraculose facta a Chro erāt perfectissima.q.44.1.2.1.fo.95.
¶ Misericordie maioris est impios iustificare ꝙ celos facere: sed sunt equalis potentie.q.43.4.2.fo.94.
Misericorditer agendo deus non agit contra iustitiā.q.46.1.3.f.97.
¶ Missa quid dicatur.q.83.4.9.fo.179.
Missa propter quotidianos defectus: quotidie in ecclesia regulariter celebratur.q.85.1.c.2.fo.178.

Etiā canone misse non orātur ꝓ his qui sunt extra ecclesiam.q.79 7.2.fo.168.
Missa potest dici & incipi apparere aurora: non aūt de nocte/nisi in nātiuitate christi: & vigilia pasce.q.83.7.4.fo.178.
Missa ꝙ hora regulariter celebrat̄ solēniter.q.83.2.c.fo.178.
Missa melius sacerdotio inuētū hoīs ꝓ efficacia & ei' deuotione est magis fructuosa: nō aūt inquantū proferūt in persona totius ecclesie. q.64.1.1.fo.129.1.q.82.c.o.fo.177.
Misse solēnes & priuate quot debeant interesse.q.85.5.11 fo.180.
Misse priuate celebrant diebus festiuis in tertia/diebꝰ festiuis in sexta/diebus ieiuniorum in nona.q.83.2.3.fo.178.
Misse tres possunt dici a quolibet sacerdote in natali domini.q.83.2. 4.4.fo.178.
Misse plures celebrari in vna die ab eodem est ꝓhibitum: nisi in die natiuitatis & vrgente necessitate.q.83.2.5.fo.178.
Misse plures celebrant in die: et quousq; do.q.85.2.2.fo.178.
Misse ꝓces singule: & q̄ in eis dr & fiūt exponūt.q.83.4.5.o.fo.179.
Misse defectibus & ꝓculis sufficieter occurri pōt.q.85.6.o.fo.180.
Misse celebrāde impedimēta.q.81.10.3.fo.177.2.q.81.3.o.fo. 178.
Missam audire &c. a peccatore nō sciato ab eccla.13.q.82.9.c.fo.177.
Missam celebrans in peccato mortali/vel inducens talem sciēter: peccat mortaliter.q.82.9.o.fo.177.
Missam audiens ꝑcūs ab ecclesia per sententiā/vel notoriū fornicarij/ ſz sustineatur a prelatis/peccat mortaliter.q.81.9.o.fo. 177.
Missam ſz dicere in loco non sacro: causa necessitatis/& non aliter nisi de licentia episcopi.q.83.3.o.fo.178.
Missarū multiplicatio/sacrificij oblationē/& effectū multiplicat: non aūt multitudo hostiarum in vna missa.q.79.7.3.fo. 168.
¶ Missio visibilis super apparitionem addit aut totaliter mittentis. q.39.5.1.fo.28.
Missio filij est ꝓter ordine nāe missione spūssancti.c.7.13.c.fo .29.
Missio christi ad predicādū iudeis tm̄ facta fuit.q.42.1.o.fo.91.
Missio visibilis spūssancti super christum in baptismo facta fuit in specie columbe.q.39.6.4.fo.88.
Missio.ſ.ſ. super christum in transfiguratione: facta fuit in specie nubis.q.45.4.4.2.fo.97.
Missio spūssancti ad apostolos facta fuit in linguis igneis.q.39. 6.4.fo.88.2.q.72.2.c.fo.147.
¶ Mixtio.ſ. Accidēs. Aqua. Christma. Consecratio. Eucharistia.
¶ Mors est naturaliter horribilis humane nature.q.46.6.c.fo. 99.
Mors & omnis defectus corporalis: sunt pena peccati originalis.q.1. 4.2.fo.4.1.q.14.1.3.1.4.c.fo.41.
Mors christi quomodo fuerit violenta.q.14.1.o.f.41.1.q.46.3.2.fo. 98.1.q.47.1.o.fo.101.
Mors chri est cā effectiua repatiōis vite nre: & destructiōis mortis nre: ſz est causa exemplaris destructionis mortis nre.q.56.1.4.fo.116.
Mors christi in sieri causauit salutem nostrā merendo eam: nō aūt in facto esse/sed eā effective.q.50.6.o.fo.101.
Mors christi est causa efficiens gratie: & causa sufficiens salutis nostre q.50.6.o.fo.107.
Mors christi est dupler cā. ſ. directa. i. agēdo: & indirecta. ſ. nō ꝓhibēdo. prima fuit in christi occisoribus: scā in christo.q.47.1.c.fo.101.
Mortis & alioꝝ defectuū in nā hūana est dupler cā. ſ. remota. i. cōtrarietas principioꝝ: & proxima. i. peccatum.q.14.3.2.fo.42.
Morti a iudice ꝓdenatus: nō dꝫ eripi ꝙ mra.q.68.10.1.fo .143.
In morte chri fuit eius alia a corpe separata.q.50.3.c.4.2.4.c.1.f.107.
Deitas tm̄ non fuit separata ab anima eius.q.50.3.o.fo.107.
Necꝫ a carne eius.q.50.2.o.fo.106.
Mori christum: fuit conueniens.q.50.1.o.fo .106.
Mori christum: fuit necessarium.q.14.2.c.fo.47.
Mori voluit christus nō ex morbo: nec in senectute: ſz ex passione ſlata/& in iuuentute.q.46.3.2.& 9.4.fo.98.& q.51.3.c.fo.108.
Mortuus est christus ex obedientia.q.47.1.o.fo .101.
Mortuū fuisse chm̄ vere: est articulus fidei.q.50.4.& 5.c.fo.107.
Mortuum passum & sepultum esse filium dei: dicitur in symbolo fidei. q.50. in oppositum.fo.106.
¶ Motus dicitur dupliciter.q.21.1.3.fo .58.
Motus dicitur naturalis dupliciter.q.32.4.c.fo.75.
Motus nō denotat a subiecto: sed a termino.q.35.1.2.fo.78.
Motus localis vel augmēti nō pōt esse in instanti.q.33.1.c.fo. 76.
Motus cum sit actus imperfecti nō ꝓpie est in genere: sed reducitur ad genus actus perfecti.q.62.4.1.fo.125.
¶ Monens primum in quolibet genere: quomodo moueatur.q.12.3.c. fo.39.1.q.22.4.c.fo.60.
Monēs se/diuidūtur in duas partes: quarum vna est mouens/& alia mota/quod conuenit tm̄ animatis.q.3.1.4.c.fo.75.
¶ Moyses fuit testis transfigurationis: nec tm̄ apparēs assumpsit ꝓpriū corpus/sed aliud. sicut angeli.q.45.3.c.2.fo.97.
¶ Mutatio tripler. ſ. nālis/miraculosa/& in nihilū.q.1.3.2.c.fo.40.
Mutatio possibilis fieri a quacunq; creatura: potest fieri ab anima christi secundum q̄ est instrumentum verbi: non autem secundum ꝓpriam naturam.q.13.2.2.fo.41.
Nihil potest esse alicubi vbi prius non erat nisi vel per loci mutationem vel alterius conuersionem in ipsum.q.75.1.c.fo.154.
Mutatio dicit ordinē termino p: & vnitatē subiecti.q.75.8.c.fo.158.

Nares. ſ. Baptizatus. Exorcismus.
Nasci & esse quibus conueniat: & quomodo.q.35.1.c.fo .78.
Nasci dicuntur capilli: sed non dicuntur filij.q.32.3.c.fo.75.
Nasci voluit christus de populo indeorū.q.4.6.3.fo.21.
Nasci voluit christus in bethleem in diuersorio: non in hierusalē nec rome nec in nazareth.q.35.7.o.fo.81.
Nasci. ſ. Christus.
¶ Natiuitas attribuit alteri dupl'r. ſ. vt subiecto nascēti: & vt termino primo mō tm̄ suppositi cōuenit: secundo forme & hāc.q.35.1.c.fo.78.
Natiuitas christi ex parte matris fuit naturalis: ſz ex parte operationis. ſ. fuit miraculosa.q.35.3.2.fo. 79.
Natiuitas christi dupler. ſ. eterna: & temporalis.q.35.2.o.fo.79.
Natiuitas christi non debuit omnibus manifestari: nec tm̄ parentib' nec omnibus occultari.q.36.2.2.o.fo .81.
Natiuitas christi ostēsa fuit per signa conuenientia.q.36.5.o.fo. 82.
Natiuitas christi fuit primo manifestanda quibusdam electis: de q̄ber cōditione hominum.q.36.3.o.fo.82.
Natiuitas christi fuit manifestanda. primo per alias creaturas. secundo per seipsum.q.36.4.o.fo .82.
Natiuitas christi fuit ostensa primo pastoribus: secundo magis: tertio simeoni: & anne.q.36.3.6.o.fo.82.
Natiuitate christi ostensa herodes & iudei turbant.q.36.2.3.fo.82.
Natus est christus non per relationem: sed solum per exitū ꝓlis de vtero matris.q.28.1.1.fo.69.
Natus est christus in nocte.q.83.1.2.4.fo.178.
Natus. ſ. Christus.
¶ Nato christo: oleum fluxit rome/& in hispania apparuerunt tres soles pulsatim vnus.q.36.3.3.fo.82.
¶ Natura dicitur a nascendo.q.2.1.c.fo.5.
Natura dicit quadruplr. primo nātiuitas: secundo principium intrinsecū motus: tertio forma & materia: quarto essentia rei.q.1.1.c.fo.5.
Natura non est serua nec domina: sed persona ratione nature.q. 20. 1.1.& 2.o.fo.57.
Natura. ſ. Deus.
Nature create potestatē aliquid excedit tripliciter.q.43.4.c.1.fo.93.
Naturam anime rationalis visio dei excedit: et quo.q.92.3.fo.35.
¶ Naturale dupler est.q.2.11.o.fo.11.
Naturale est ciuilibet creature vt transmutetur a deo secundum eius voluntatem.q.44.2.1.fo.94.
Naturale. ſ. Operatio.
¶ Nazareth inter ꝓphetas floruit: ideo christus voluit ibi conuersari: nō autem nasci.q.35.7.2.fo.81.
Nazareth. ſ. Christus.
¶ Necessarium dicitur dupl'r. scilicet absolute & ex suppositione.q.12. c.fo.2.2.q.46.1.c.fo.97.1.q.84.5.c.fo .182.
Necessitas legem non habet.q.80.8.c.fo.171.
¶ Niniuite spāli modo egerunt penitentiā.q.84.7.1.fo.183.
¶ Nomen apud nos ab aliqua forma impositū: nūc ꝙ pluraliter dicit: nisi propter pluralitatem suppositorum.q.3.7.1.fo.17.
Nomen imponitur a ꝓprietate eius cui nomen imponitur: vel a tēpore vel a cognatione vel ab euentu.q.37.1.c.fo .84.
Nomen impositum diuinitus alicui: significat aliquod donū gratuitū ei collatum.q.37.1.c.fo.84.
Nomen datur rei a suo complemento.q.6.1.3.fo.120.
Nomen significans naturā cōmunē: potest supponere in concreto pro quolibet eius suppōsito.q.16.1.c.fo.46.1.q.35.4.c.fo. 79.
Nomen hoc. ſ. deus potest supponere p omnibus: & singulis personis diuinis.q.16.1.c.fo.46.1.q.33.4.c.3.fo.79.
Nomen qō ꝑdicatur de aliquo ſm rationem perfectam non est dicendum de eo ſm rōnem imperfectam.q.3.3.c.3.fo.15.
¶ Nomina imponebantur in circūcisione: sicut nunc imponūtur i baptismo.q.37.2.3.fo.84.
Nomina multa christi significant idem qō iesus.q.37.2.1.fo.162.
Notorium tripler. ſ. per fāmam conuictum per confessionē in iure factā: & per euidentiam facti.q.82.9.3.fo .177.
Nox. ſ. Missa. Natiuitas.
Numerus denarius est signum perfectionis: inquātū est quod ālmodo terminus omnium numerorum.q.31.8.c.fo.74.
Numerus pluralis ponitur ꝓ numero singulari in sacra scriptura. q.46.11.3.fo.101.
¶ Nutrit & non est actus forme sed materie que accipit formam nutriti recedēte forma nutrimenti.q.77.6.c.fo.163.

O

Obedientia Importat necessitatē respectu ei' qō ꝓcipit: & voluntatē respectu ipletionis ꝓcepti.q.47.2.2.fo.102.
Obedientia ꝓfertur omnibus sacrificijs.q.47.2.c.fo.101.
¶ Obiectū intellect' est qs q̄d est.q.10.3.2.fo.36.1.q.76.7.c.fo.160.
Obiectum intellectus est substantia.q.7.1.5.2.fo.17.
Obiectum seu finis intellectus est species inteligibilis: & non phantasma.q.11.2.1.fo.38.
¶ Oblatio melchisedech figurabat sacrificiū nrm q̄ ad mām: & q̄ ad passionē chri illud figurabāt agn' & alia sacra veteris legis.q.61.3. (5.fo.124.
Oblatio. ſ. Missa. Sacrificium.
¶ Obationes & decime in veteri lege erant sacramenta: nunc autem non: quia tunc erant figuralia.q.65.1.7.fo.153.
¶ Obligari ꝓt vn' ꝓ alio: in hoc q̄ sūt ō necitate salutis.q.71.1.3.f.146.
¶ Obstetrix non fuit in natiuitate christi: nec tacta mater eius omnia per se fecit.q.35.6.1.fo.80.
¶ Occisio christi fuit ab alijs & non a se: nisi indirecte non impediendo cum posset.q.47.1.o. fo.101. (fo.103.
¶ Occidēs & volēte iniuriā facit occiso: deo & reipublice.q.47.6.3.
Occidētes christū peccauerūt grauissime q̄ ad pōtifices & iudā: minꝰ

Universidad de Deusto
Biblioteca

vero quo ad alios.q.47.6.o.fo.103.
Occidere innocentem: non licet. q.47.6.o.fo.103.
¶ Offensa dei est inimita propter inimitatem dei.q.1.2.2.fo.2.
Officium quod cuiq; accipit tenetur exequi.q.67.8.c.fo. 39.
¶ Oleum tantū duorū propriē dicitur oleum.q.71.2.3.fo.148.
Oleum significat gratiam & misericordiam dei.q.72.2.o.fo.147.
Oleum. ℣. Unctus.
Olei ppietates duę sūt spūs s. vbi magis inuenit.q.72.2.3.f.148.
Oliua semper frondibus virens: quid sit.q.72.2.5.f.148.
¶ Omnipotentia consequitur diuinam naturam nec potest communicari creature.q.13.1.c.so. 4.o.
Omnipotentia non fuit in anima Christi cum sit pars humane nature.q.13.o.fo.4.o.
Omnipotentia. ℣. Deus.
¶ Operatio a quo recipiat speciem.q.19.1.1.fo.58.
Operatio quid sit.q.19. 4.fo.56.
Operatio attributur subsistenti & hypostasi vt operanti: nature vero vt principio operatiuo.q. 9.1.3.fo.56.4.2. 1.1.57.
Operatio particularis & propria ostendit probitatem virtutem actus q.43.44.fo.94.
Operatio humana in christo est tm vna rōne principii: sed multe rōne obiectū & potentiarū: & multe nō humane.q.19.2.o.fo.56.
Operatio que & quomodo fuit in Christo.q.13.1.2.3.f.78.
Operatio christi vel alterius cuiuscūq; homis nō potuit esse meritoria incarnationis christi ex condigno: sed bene ex congruo.q.2.3.o.fo.12.
Operationes due sunt in christo.q.19.1.o.fo. 15.
Operatiōes sensitiue: egestatiue & naturales in christo: singulariter pertinebant ad voluntatem eius humanam.q.19. 1.c. fo.56.
Opus dicitur motuum duplr. effectiue: & primarie.q.8 1.2.f. 190.
Opera multa prius facta mortificant & peccati mortalis q ad meritum vite eterne.q 88.1.3.fo.138.
Opera bona facta in charitate an possint mortificari.q 89.4.1.f.190.
Opera hominis viua & mortua: que dicantur.q.89.4.3.6.o.f.190.
Opa mortificata remittit & priuat: nō aūt mortua.q.89.4.6.o.f.193.
Opera mortua sunt merito ria respectu remunerationis temporalis: & ad tolerabilius patiendum.q.89.6.3 fo.190.
Opera peccati per pnam abolent & tm se: nō aūt ogā et charitate facta: sed impedimentū accipiunt ex pte hois peccātis.q.89.5.1.f.190.
Opera. ℣. Suffragia.
¶ Opposita pūt dicari de eodē & nō sm idē.q.16.4.1.fo.4.7.
¶ Oratio duplex est.q. 1.1.2.o.fo.58.
Oratio quare ut necessaria post baptismū.q.39.5.c.fo.87.
Oratio malorū exaudit ingitū sit in pona ecclie q.82.6.c.fo.177.
Oratio mali sacerdotis priuata: non est fructuosa.q.82.6.c.fo.177.
Oratio christi pertinet ad sacerdotium eius.q.22.4.1.fo.60.
Oratio christi pro se duplex.q.21.3.4.o.fo. 8.
Oratio christi secundo modo exaudita est: nō puto mō.q.21.3. 4.o.fo.58.
Oratio christi qualis fuerit.q.21. .o.1.4.c.4.fo.58.
Oratio christi virtute baptismi aperit celū credentib⁹.q. 39.5.c.f.87.
Orationes nr̄as etiā mētales ad sanctos directas: ipsi cognoscunt in verbo sicut & omnia alia que ad eos spectant. q.10.2.c.fo.35.
Orare & postulare bona p alios dēm. ilē & p nobis.q.21.3. .fo 58.
Orauit pro sm hūanitatē tm.q.21.1.o.2. .c.fo.58.& 43.2.2.fo.93.
Orauit christus pro se & pro nobis.q.21.3.o.fo.58.
¶ Ordo duplex. s. verus & imaginatus.q.28.3.1.fo.69.
Ordo in rebus duplex. s. a principio: & ad finem.q.6.1.1.fo.35.
Ordo duplex. s. nature: & temporis.q.1.c.fo.23.
Ordo & confirmatio a solo episcopo conferuntur.q.e.
Ordo non dat ab eho ppria virtute: sed instituitur.q.82.8.2.fo. 177.
Et in hoc differt a cellētia ptātis in diuinis mysteriis.q.84. .c.f. 182.
Ordinis potestatem episcopus nō pōt auferre.q.82. .2.fo.177.
Ordines pertinent ad diem dominicam.q.83.2.3.fo.178.
¶ Origines. ℣. Hereticus.
¶ Originale. ℣. Baptismus. Concepta. Passio. Peccatum. Pena. Penitentia. Pueri.
Os. ℣. Baptizatus. Exorcismus.
Os. ℣. Corpus. Eucharistia.

P

Palpabile dicit aliqd duplr. s. rōne resistentie & ratione sue spissitudinis.q.54.1.2.fo.112.
Palpabile secundo modo non conuenit celis: sed bene corpori glorioso.q.54.2.2.fo.112.
Palpabile est corruptibile secundum naturam: sed incorruptibile per gloriam.q.54.2.2. fo.112.
Panis. ℣. Eucharistia.
Papa in ecclesia habet plenitudinem potestatis.q.72.1.1.fo.149.
Papa ex hac potestate: que sunt ordinis episcopalis concedit inferioribus: vt conferre misterio.q.72.1.1.fo.149.
Papa gregorius concessit simplicibus sacerdotibus conferre sacramentum confirmationis.q.72.1.1.fo.149.
Paradisus. ℣. Ascensio. Baptismus. Claustra. Enoch. Helias. Latro. Maria.
¶ Paradisi terrestria ianua per peccatum ade clausa est: in signum precisionis aditus regni celestis.q.49.5.c.fo.105.
¶ Parasceues die non consecratur eucharistia: tamen sumitur a sacerdote corpus christi sine sanguine.q.83.2.2.fo.178.
Parentes. ℣. Baptizatus.
Partes triplex. s. integralis: subiectiua & potētialis.q.90.1.3.c.fo.191.
Pars integralis duplex. s. essentialis: & quantitativa.q.90.2.c.f.191.
Pars vna integralis potest continere totum virtualiter: non autem essentialiter.q.90.3. .f.191.
Pars. ℣. Portia.
¶ Partis proprietas denominat totum quando proprietas nō potest conuenire multis partib. q.16.8.c.fo.49.
Partes habēt rōne materie: totum vero rōnem forme.q.90.2.c.f.191.
Partes sunt in quas in materialiter totum diuiditur.q.90.2.c.fo.191.
Partes quantitatis sunt partes materie.q.90.2.c.fo.191.
Partes integrales hnt ordinē vel virtutis vel ēpis.q.96.3.5.fo.195.
Partes essentiales naturaliter que sint.q.90.2.c.fo.191.
Partes anime dicuntur potentie eius.q.46.7.c.fo.99.
Partium ratio est: vbi est multitudo ex parte materie.q.90.1.c.fo.191.
Partib⁹ singulis subiectiuis inest tota rō toti⁹ simul & equalit. & ptib⁹ potētialibus adest totū p̄ tota silentia ei⁹: nō aūt partib⁹ integralib⁹.
Partus. ℣. Maria.
(q.903.c.f.191.
¶ Pascha & panes azimi: q dicant.q.48.9.1.f.100.& q.74.4.1.f.141.
Pascha quando incipiebat.q.46.9.c.fo.100.& q.74.4.1.f.141.
¶ Passio duplex. s. innata: & illata.q.41.1.c.fo.175.
Passio anime duplex. s. perfecta & imperfecta.q.46.7.3.fo.99.
Passio anime & voluntaria quid differant.q.46.1.1.fo.103.
Passio est magis propria in appetitu sensitiuo: quam in intellectiuo.q.15.4.c.fo. .
Passio & passibilis qualitas tantum: sunt in tertia specie qualitatis.q.41.1.2.fo.1 7.
Passio omnis anime sēsitiue est mata: nō aūt sm peripateticos.q.15.4.1.fo. 4.2.o.46. .2.fo.99.
Passio pro christo suscepta obtinet vim baptismi.q.87.1.1.fo.187.
Passio Christi fuit bona ex voluntate Christi: mala vero ex parte occidentium.q.2.1.2.1.fo.19.2.o.4. .3.1.4.1.2.6.3.fo.102.
Passio Christi fuit necessaria.q.46.2.o.fo.97.
Multus fuit conuenientior modus redemptionis nostre quam per Christi passionem.q.46.3.o.fo.97.
Passio christi incepit a infero: finita est a gētibus.q.47.4.o.f.102.
Passio Christi attribuitur suppposito diuino: non ratione nature humane: sed nature humane.q.46. .2.o.fo.121.
Passio Christi tota quia erat voluta a deo: a iudeis vt afflictiua christi.q.18.5.c.fo.1 .
Passio Christi fuit ei voluntaria: & sue voluntati subiecta. q.46.2.c. fo.99.q.46.10.fo.1 1.
Passio Christi ratione diuersorum agit per diuersos modos.q.48.6. 1.fo.102.q.48.3.5.c.fo.125.
Passio Christi habuit aliquem effectum: quem non habuerunt merita precedentia.q.48.1.3.fo.103.
Passio vna minima christi sufficiebat p omni pctō.q.46.2.3.1.2.6.f.99.
Passio christi est ppria & remissionis peccati triplr.q.49.1.o.fo.105.
Passio Christi est causa vnius remissionis peccatoris: quam oportet singulis applicari per fidem.q.49.1.4.fo 105.q.49.1.2.3.fo.105.
Passio christi vt a voluntate eius fuit satisfactio pro omni peccato.q. 23.1.2.fo.59.1.q.48.2.1.fo.1 3.
Passio christi fuit quali pretium per quod liberati sumus a seruitute diaboli: peccati: & pene.q.46.fo.104.
Passio christi sufficienter abstulit peccati originale.q.49.5.c.fo.105.
Passio christi est causa nostre iustificationis quo ad terminum a quo: sed resurrectio eius quo ad terminum ad quem.q.62.3.3.fo.1 3.
Passio. ℣. Cena. Dolor.
Passionis Christi fructe fit salus: & peccati remissio.q.69.1.1.fo.143. q.73.5.c.fo.151.
Passion: pater tradidit christū: & ipse seipsum ex charitate: iudas ex cupiditate: iudei ex inuidia: pilatus ex timore.q. 1.7.3.o.fo.102.
Passionem suam christus voluit voluntate deliberata: licet voluntas naturalis dissentiret.q.18. .c.fo. 4.2.q.47.1.o.1.2.2.fo.101.
Passione christi liberare homine fuit maioris misericordie & iustitie quam si deus remisisset peccata sine satisfactione.q.46.13.fo.97.
Passione sua: christus meruit nobis salutem nostram.q.48.1.o.f.105.
Passione sua: xpo mernit exaltari quadrupliciter.q.49.6.o.fo.106.
Passione sua: xpo a peccatis nos liberauit causaliter.q. 9.13.fo.103.
Passione xpi: redempti sumus & liberati a potestate diaboli triplicit er.q.48.4.o.fo.104.q.49.4.o.fo.105.& q.52.1.c.fo.109.
Et liberati sumus a peccato comuni totius nature: & ptoptius peccatis singulorum.q.49.5.c.fo.105.& q.52.5.c.1.fo.110.
Et reconciliati sumus deo patri.q.49.4.o.fo.105.
Et dupliciter liberati sumus a reatu pene.q.49.c.o.fo.1 5.
Passione sua: Christus instituit ritum christiane religionis.q. 62.5. c.fo.121.q.63.3.c.fo.127.
Et aperuit nobis ianuam celi: sed per ascensionem suam introduxit nos in possessionem eius.q.49.5.o.fo.105.
Passione sua christus consecutus est gloriam resurrectionis: non ex vi sacrifi. q. sed ex deuotione & charitate.q.22.4. .fo.60.
Passiones sanctorum prosunt ecclesie per modum exhortationis et exempli & non per modum redemptionis.q.48.5.3.fo.104.
Passiones in alia christi non ferebant ad illicita: nec fugiebant: nec impediebant iudicium rōnis: sicut factū in nobis.q.1 .4.o.fo.44.
Passiones & actiones oēs christi mirabiliter operabant in virtute deitatis ad salutem humanam.q.48.6.c.fo.104.& q.56.1.3.fo.116.

Passibilis fuit anima christi dupliciter. s. passione corporali: et anima li.q.1 .4.c.fo.44.& 1.10.c.3.fo.45.
Patrēdo christus oia pcepta veteris legis implenit.q.47.2.1.fo.101.
¶ Passus est christus conuenienti tempore.q.46.9.o.fo.100.
Passus est christus in loco conueniēti. s. in hierusalē.q. 46.10.o.fo.100.
Passus est christus ab extrinseco omnes passiones humanas secundum genus tripliciter.q.46.5.o.fo.98.
Pati cōtingit dupliciter. s. rone obiecti & rone subiecti.q.46.7.o .fo.99.
Pati dicitur tota anima dupliciter. s. m essentiam suam: & sm omnes eius potentias.q.46.7 .8.o.fo.100.
Pati oportuit & sm & quare.q.48.1. .fo. 103.
¶ Pater est ppriū nomē psone pris: nō genitor.q.66.1.7.fo.135.
Paternitas conuenit viuētibus: precipue animalibus.q.3 .5.c.fo.75.
Pati. ℣. Passio.
¶ Paulus in sua cōuersione vidit christum corporaliter.q.57.6.3.f.117.
Paulus vidit essentiam dei lumine glorie se habente per modū passionis transeuntis.q.45.2.c.fo.96.
Pauli epistole & psalmi dauid frequētant in ecclesia.q.83.4.c.f. 179.
¶ Paupertas voluntaria cōmendatur.q.40.3.o.fo.89.
Paupertas voluntaria quid sit.q.40.3.3.fo. 89.
Pauperem vitam christus elegit in hoc mundo.q.40.3.o fo.89.
¶ Pax totius mundi facta est a christo in ortu suo.q.3 .8.1.fo.81.
Pax. ℣. Episcopus.
Peccator dicitur dupliciter. s. propter peccatum preteritū: & propter ppositum peccandi.q.68.4.c.fo. 141.
Peccatum dupliciter. s. actuale: & quasi naturale.q.8.3.1.fo.51.
Peccatum non semper est ex contemptu: & in omni peccato contemnitur deus in precepto suo.q.88.4.c.fo.18 .
Peccatum spēm recipit ex intentione peccantis.q. 88.4.c.fo.189.
Peccatum cordis/oris/& operis: sunt tres species: sed huiusmodi peccati quod est in corde/ore/& opere simul sunt partes quasi integrales.q.90.3.1.fo.191.
Peccatum singularis persone non nocet nisi sibi.q.19.4.1.fo.37.
Peccatum transit actu/& manet reatu.q.62.2.2.fo.124.
Peccatum triplex est.q.80.3.c.fo.170.
Peccatum veniale quousq; remittinon potest.q.87.2.2.fo .187.
Peccatum originale nature est: sed actuale persone.q.81.1.fo .81.
Peccatum originale quo sit voluntarium.q.84.1.3.fo.181.
Peccatum originale contrahitur in infusione anime rationalis.q .27. 1.4.fo.66.
Et traducitur ad omnes qui fuerunt in adam sm rationem seminalē: nō aūt ad alios.q.15.1.1.fo.43.& q.31.8.o.fo.74.
Et sibi obnoxio fuit caro christi in antiquis patribus. ibidem.
Et trahitur a patre non a matre.q.70.1.4.fo. 45.
Nec pōt esse in aliquo cum veniali sine mortali.q.90.4.3.fo.19.
Et per ipsum/ persona primo infecit naturam: sed in alijs hominibus est econuerso.q. .5.1.fo.3 .1.q.69.3.3.fo. 144.
Peccatum originale est minus voluntarium quocunq; peccato actuali: & respectu nature est grauius veniali: sed respectu persone est econuerso.q.1.4.c.1.fo.4.
Peccatum veniale nullam proprie maculam causat in anima: nec cōtrariatur habitui charitatis: sed feruoui eius: ideo impedit actus virtutum.q.87.1.c.1.2.c.2.fo. 187.
Et potest esse in solo habente vsum liberi arbitrii.q.87.2.c.fo. 187.
Et ipso homo potest quandoq; carere in hac vita: sed non diu.q.79. 4.2.fo.168.
Et ante baptismū esse nō pōt sine mortali.q.90.4.3.fo.191.
Peccatum veniale potest remitti sine alio veniali: non autem sine quolibet mortali.q.87.4.o.fo.18 .
Et eius remissio causatur tripliciter.q.87.3.o.fo.187.
Et omnia venialia deleri possunt vno actu charitatis sine actuali eorum cogitatione.q.87.1.o.187.
Peccatum veniale potest remitti sine sacramento penitentie: non aūt sine aliquali actu virtutis.q.87.1.o.fo. 187.
Peccatum mortale auertit mentem a deo: veniale vero retardat affectum in deum.q.87.1.c.fo .187.
Et ipsi mortali adhereno si ad baptismum accedit: fictus accedit.q. 69.3.fo.14 .
Et per ipsum mortificantur opera prius in charitate facta.q.89.4. o.fo.190.
Peccatum mortale potest remitti sine sacramento pnie: non autem sine virtute penitentie.q.86.2.o.fo.185.
Peccatum vnum mortale non pōt remitti sine alijs.q.86.3.o.fo. 186.
Peccatum. ℣. Adam. Passio. Penitentia. Redemt. Remissio. Sacrm.
¶ Peccati gravitas duplex. s. ex parte peccati: & ex parte peccantis. q. 80. .c.fo.170.
Peccato publico pena temporalis publica imponenda est: & publica merita publice premiari oportet.q.55. .1.fo.114.
Peccato homo dupliciter obligatur. s. ad seruitutem diaboli: & ad reatum pene.q.48.4.c.fo. 104.
Peccata dimittere: conuenit christo authoritative vt deus: instrumentaliter vero sm humanam naturam.q. 6.11.2.fo. 10.
Peccata possunt remitti a deo: sine pena.q.46.2.3.fo.97.
Peccata dimittit deus per authoritatem: sacerdos vero per ministerium.q.84.3.3.fo.18 .
Peccata omnia in hac vita sunt remissibilia.q.86.1. .3.fo.185.
Peccatoū emundatio qūo sit perfecta.q.22.1.c.fo.59.
Peccatorum veniam consequimur per charitatem.q.49.1.c.fo.105.
Peccatorum mortalium remissio requiri: singulorum detestationem actualem: venialium vero virtualem.q.87.1.c.fo.187.
Pena duplex: s. sensus: & damni.q.52.2. .fo.1 9.
Pena vt pena infligitur tantum pro culpa propria: sed vt satisfactoria insligitur etiam pro alterius culpa.q. .4.1.3.fo.42.
Pena anime separate patientis excedit omne malum huius vite.q. 46.6.3.fo.99.
Pena sensus nō debet mortuis cum solo pctō originali.q.14.2.fo.4.
Pena minor debetur peccato originali quam veniali.q.1.4.1.fo. 4.
Pena peccati originalis duplex.q. 52. .c.f.110.
Pena temporalis debetur veniali: eterna vero mortali &c.q.86. 4.o. fo.186.
Pene reatu: homines tenebantur dupliciter.q.52.5.c.fo.110.
Pena corporali: vnus punitur pro culpa alterius/ratione consensus. q. 2.6.3.f.177.
¶ Penitentia vt est dolor voluntatis cum electione recta/est virtus vel actus eius: non autem vt passio.q.85.1.o.fo.185.
Penitentia est virtus specialis.q.85.2.o.fo.184.
Penitentia est virtus moralis: & non theologica.q.85.3.1.fo.184.
Penitentia est species iustitie commutative.q.85.3.o.fo.184.
Penitentia sm q est virtus importat dolorem peccati cum proposito emendationis.q.85.2.1.2.2.3.c.fo.184.
Penitentia ponit medium inquantum infert debitam penam pro culpa secundum acceptationem superioris.q.85.3.2.fo.184.
Penitentia est in peccatore qui voluntarie recompensat emendam.q. 85. .o.fo.184.
Penitentia que est ante baptismum: non est sacramentum: sed actus virtutis.q.90. .1.fo.191.
Penitentia vt virtus est subiective in voluntate: sed vt passio est in cōcupiscibili.q.85.4.o.fo.184.
Penitentia comprehendit omnes virtutes.q.85.3.4.fo.184.
Penitentia est posterior natura & tēpore/fide/spe/& timore seruili &c. q.85.6.o.fo.1 6.
Penitentia esau & antiochi non fuit vera.q.86.1.1.fo.185.
Penitentia in generali est a natura: sed cum aliqua determinatiōe est a lege veteri: a nouā vero vt sacrm none legis.q.84.7.o.fo.182.
Penitentia est sacramentum.q.84.1.o.fo.1 1
Et fuit institutum a Christo dando claues: sed ostendit efficaciam eius post resurrectionem.q.84.7.o.fo.182.
Et est necessarium/solis habentibus peccatum.q.85.5.o.7.c.c.f.185.
Et potest/& debet iterari.q.84.10.o.fo.183.
Penitentia est a deo & a nobis sed quo.q.85.5.o.fo.185.
Penitentia debet esse continua secundum habitum: non autem secundum actum.q.8 .9.o.fo.181.
Penitentia quid requirit.q.84.10.o.f.183.
Penitentia interior quousq; debet durare.q.84.7.o.fo.183.
Pnia & gaudiū circa idē cōtrariant: si aūt sint de diuersis vel de eodē sm diuersa/sic gaudiū & tristitie nō est cōtrarietas.q. .4.9.2.fo.183.
Penitentia est fundamentum contra destructionem peccati. q.84.6. 2.fo.182.
Penitentia solennis non debet reiterari.q.84.10.2. fol.183.
Nec penitens se lenniter debet ordinari.q.89.3.3.fol.190.
Penitentia quomodo fuerit in Christo.q.84.7. .fol.183.
Nec penitētie sacramēto Christus est vsus ad se/nec ad alios. q.84. 3.3.et.7.4.fol.182.
Penitentia est de quolibet peccatorum genere: sed de mortali proprie et principaliter: de veniali/proprie & non principaliter: de originali vero/improprie.q.84.2. .fol.181.
Penitentia vt sacramentum/non est necessaria ad remissionem venialium: sed bene virtualis.q.87.1.o.et.2. .fol.187.
Penitentia vt sacramentum/habet partes: non autem vt virtus: nec alia sacramenta.q.90.1.o.fol.191.
Penitentia ante baptismum/penitentia peccatorum mortalium/& penitētia venialiū/sūt partes. s. spēs pnie/vt est virtus.q.90.4.o.f.191.
Penitentia reparat omnes defectus ad perfectum: & promouet in vlteriorem statum.q. .2.fo.189.
Et per eam gratia infunditur per quam fit remissio peccatorum: & ominium virtutum restitutio.q.89.1.c.fo.189.
Et restaurat dignitas amissa per peccatum. s. filiatio dei: non autem innocentia: sed aliquid maius quandoq; nec tertia dignitas. s. ecclesiastica.q.89.3.o.fo.190.
Et homo liberatur a peccato & restituitur in statum pfectum: sed ei non exhibetur aliquid de nouo pertinens ad cultum dei.q.63.6.c. fo.128.
Et delere potest omne peccatum viatoris: non autem damnatoris. q. 86.1.o.fo.185.& q.87.1.o.fo.187.
Et etiam per eā vt est sacrm restaurant oēs virtutes & gratie: nō autem per virtutem penitentie: nec semper restaurantur in gradu ēqli: sed in maiori vel minori.q.89.1.c.2.2.o.& 5.3.fo.189.
Penitentia vera peccata preterita removet: & a futuris preservat.q. 84.8.1.fo.1 5.
Et requirit non solā reintegrationem equalitatis iustitie: sed magis reconciliationem amicitie.q.90.2.c fo.191.
Et expellit effectiue quodlibet peccatum: formaliter vero oppositum tantum. s. in penitentiam.q.85.2.3.fo.184.
Et tollit totam culpam: sed nō semper totum reatū.q.86.4.o.fo.186.
Nec tollit omnes reliquias peccati actualis: nisi penitentia tam perfecta sm omnes eius partes.q.86.4.3.2.5.o.fo.186.
Pnia vt sacramentum quam efficaciam habeat.q.84.7.c.fo.18 .q. 86.6.3.fo.187.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et pnie vt virtus est/effect⁹ est remissio culpe: sed principaliter pnie vt sacrm:t principaliter gr̃e ꝗ sacramenti:t principaliter iterũ charitatis t fidei/quam penitentie vt virtus.q.86.6.o.fo.186.
Penitentie actus primus/se habet vt vltima dispositio ad gratiã consequendam:sic̃ vero procedit tam ex gratia ꝗ virtutibus. q. 89.1. 2.2. .c.fo.189.
Pnie act⁹ quo causat in nobis.q.85.5.c.fo.185.
Pnie sacrm nõ cõsistit in cõsecratione materie:nec in vsu materie cõsecrate/sed in remotione materie.i.peccati.q.84.3.c.fo.182.
Penitentie t matrimonij sacramentorum materia que sit.q.84.1.1.2. 2.4. .c.fo.181.
Penitentie materia duplex.s.proxima t remota.q.84.2.o.fo.181.
Penitentie materia exhibetur a deo interius in pirãdo: sed minister tantum complet absoluendo.q.84.1.2.fo.181.
Penitentie forma est ista: absolvo te.q.84.3.o.fo.181.
Pnie partes mãles sunt ↄtritio confessio t satisfactio:sed partes eius essentiales t cuilibet sacrm sunt materia t forma.q.90. .2.o.f.191.
Penitentie partes materiales/sunt integrales:nõ autem subiective: nec potentiales.q.9 .5.o.fo.191.
Pnie partes quẽ habeãt ordinem.q.90.3.3.fo.191.
Penitentie vt sacrm satisfactio que dicatur.q.90.2.3.fo.191.
Penitentia/remota auersione a deo:remanet tamen inordinata conuersio ad bonum creatum.q.86.4.1.2. .c.fo.186.
Penitens recurrit ad deum sicut seruus/filius t vxor/ad dominum/ patrem t virum.q.85.3.c.fo.184.
Penitentie verba t facta sunt materia sacramenti penitentie:que vero sunt ex parte facer:fortis habent modũ forme.q.84.3.c.1.2.4.3.fo. 182.q.86. .c.fo.186.
Penitentia.ℌ.heresis Impositio.Minuite.Opera. Resurgens. Sacramentum. Tabula.Uirginitas.
¶Perfectio triplex.s.dispoñs/forme/t finis.q.27.5.2.fo.68.
Perfectio rei duplex.s.prima que consistit in forma:ex qua spẽm sortitur:t secunda que est operatio qua res sine attingit.q.29.2.c.fo. 70.
Perfectio humane salutis consistit in charitate q.4 .3.c.fo.98.
Perfectum est primo imperfecto ordine nature t perfectionis:sed econuerso ordine temporis t generationis.q.1.5.2.2.6.c.fo.4.
Perfectus in virtute non existens/indigne sumit officium predicationis.q.41.3.1.fo.99.
¶Perfecto adueniente non manet imperfectum.q.93.1.f.33.
¶Perpiens aliquis quomodo esse potest.q.64.6. .fo.142.
¶Persona est rationalis nature individua subsistentia.q. 2.2.c.fo.6.
Persona quid dicatur.q.2.2.3.fo.6.2.q.16.12.2.fo.70.
Persona quibus sit communicabilis.q.3.1.2.fo.14.
Persona addit supra essentiam dei secundum intellectum:quia essentia potest intelligi sine persona:non autem econuerso. q.3.3.o.f.14.
Persona t essentia in diuinis sunt idem re:t differunt ratione.q. 16.3. fo.48.2.q. 17 1.c.2.3.fo.52.
Persona filij dei est suppositum nature humane.q.16.1.2.3.c.fo.46.
Persona in Christo est tantum vna.q.17.1.c.fo.51.
Persona Christi secundũ se est simpliciter:sed vt in duabus naturis subsistit potest dici composita/licet improprie.q.2.4.o.fo.7.
Persone vnitas requirit vnitatem esse completi et personalis. q. 191. 4.fo.56.
Petrus.ℌ.Centurio.Testes.
Pythagoras t Socrates doctores excellentissimi nihil scripserunt.q. 42.4.c.fo.92.
Plante habent simul potentiam generationis actiuam et passiuam: nec in eis est distinctio maris t femine.q.32.4.c.fo.75.
Plenitudo ℌ.Conceptio.Donum.Gratia.Prudentia.Reuerẽtia.Sacerdos.Scientia.Unctio.
¶Pollutio nocturna quandoq; prouenit ex causa extrinseca spiritualiter:quandoq; ex causa intrinseca spirituali vel corporali.q.80.7.c. fo. 171.
Pollutio nocturna et qualibet trium dictarum causarũ potest t sine peccato t cum peccato veniali: vel mortali existere.q.80.7.c.fo.171.
Pollutio nocturna cuius causa est sine peccato:vel cum peccato venali / non ex necessitate impedit sumptionem eucharistie : si vero sit cum peccato mortali impedit ex necessitate.q.80.7.c.fo.171.
Pollutio nocturna cuius causa est sine peccato vel cum peccato venali: nisi sit perpetua vel diuturna: aut necessitas assit: impedit sumptionem eucharistie ex quadam congruentia.q.80.7.c.fo.171.
Pollutio nocturna ex congruentia impedit sumptionem eucharistie: t propter reuerentiam sacramenti: t propter mentis euagationem eam sequentem.q.80.7.c.fo.171.
¶Possibile vel impossibile duplex.s.simpliciter t absolute:t ex suppositione.q.46.2.c.fo.97.
¶Potentia creature duplex.s.naturalis t obedientialis.q.13.1. fo.3. 7.q.21.1.c.fo.17.
Potentia actiua cuiuslibet rei sequitur formam eius que est principium agendi.q.13.c.fo.40.
Potentia quecunq; communicabilis cuicunq; creature multo abundantius communicata fuit anime Christi.q.13.2.2.fo.41.
Potentia.ℌ.Deus.
Potentie anime deriuantur ab eius essentia.q.7.2.c.fo.26.
Potentie anime mutuo se impedimt.q.15.93.fo.45.
In potentijs t operibus omnibus ordinatis:vltima perfectio reseruatur supreme arti aut virtuti.q.72.2.c.fo.149.
¶Potestas duplex scilicet auctoritatis/ et excellentie. qõ.64.3.4.c. fo.129.
Potestas prima respectu sacramentorum fuit in christo ℌm q̃ deus:secunda vero secundum humanam naturam.q.64.3.4.c.fo.129.
Potestas secunda in quattuor principaliter consistit. q.64.3.4.c.fo. 129.2.q.84.5. .2.7.4.fo.182.
Potestas excellentie potuit a christo cõcari alijs.q.64.4.o.fo.129.
Potestas propria christi in sacramentis duplex.q.64.4.o.f.129.
Potestas.ℌ.Judicium.Ordo.Papa.
¶Predestinatio est preordinatio diuina ab eterno de his que per gratiam dei sunt fienda in tempore.q.24.1.c.fo.62.
Predestinatio conuenit Christo:t persone christi.q.24.1.o.fo.62.
Predestinatio Christi est causa exemplaris predestinationis nostre/ ratione effectus.q. 14. .40.fo.63.
Predestinatus est christus secundum quod subsistit in humana natura/esse filius dei:non autem propriae factus est filius dei.q.24.1.2. 3.fo. .2.
Predestinatus est christus secũdum quod homo/esse filius dei.q. 24. 2.o.fo.62.
Predestinatus est christus ℌm q̃ filius dei esse homo:tamen magis ꝓprie dicitur econuerso.q.24.2.3.fo.62.
Predestinatus est homo/esse filius dei:t econuerso.q. .4.2.3.fo.62.
¶Predicatio non debuit pretermitti a Christo: propter scandalum iudeorum.q. .2.2.o.fo.52.
Predicare christus incepit in.30.anno etatis sue.q.39.3.o.fo.87.
Et predicauerunt christum et apostoli a principio iudeis tantum.q. 4. .1.o.fo.91.
Predicare i.recitare euãgelij in ecclesia pertinet ad diaconum:docere .i.exponere ad ℌm ꝓprie q.67.1.1.fo. 137.
Predicare est proprius actus epi: dignior ꝗ baptizare.q.67.1.1.2. . 1.fo.1 .2.q.71.4.3.fo.147.
Predicari in abstracto de deitate/non conuenit his que sunt nature humane:nec econuerso q.16.5.o .fo.47.
Predicari in concreto possunt ea ℌ sunt nature humane de filio dei:et econuerso.q.16.5.8.c.fo.47.2.q.20.2.o.fo .57.
Predicari non potest de christo in abstracto natura humana:nec partes eius.q.3. .3.fo.17.2.q 16.12.o.fo.50.
Predicari põt de christo in recto nã divina/tam in abstracto ꝗ in cõcreto:humana vero natura tm in concreto.q.17 1.o.fo .51.
Predicari possunt simpliciter de christo ratione humane nature ea de quibus suspicari non potest ꝙ divine persone conueniant ℌm recipiã sed ea que oblectationem habent circa alteritatem naturam nõ sunt dicenda de christo absq; determinatiõe.q.16.8.o.f.49.2.q.20.2.c.f.57.
Predicator dr esse absolutus a cura rex. secularium.q.40.3.c.fo 89.
Predicator nõ debet semper esse in publico.q.40. .3.fo.89.
Predicator non debet assumere predicationis officiũ: nisi prius purgatus / t virtute perfectus.q.41.3.1.fo.90.
¶Prepositio ad accessum quẽdam designat.q.58.3.c.fo .18.
Prescientia.ℌ.Deus.
¶Preseruatus ab aliquo dicitur ille: qui est purgatus vel solutus ab illo q.32.4.1.fo.76.2.q.52.2.2 fo.109.
¶Primogenitus dicitur primo natus: licet nullus post eum sit: ideo christus est primogenitus marie.q.28.3.4.fo.69.
¶Primo est naturaliter quod est per se / eo quod est per accidens.q. 84. 6.c.fo.182.
Prophetia.ℌ.Missa.
¶Propassio est inchoata in appetitu sensitiuo/nõ vltra /precedens:sicut e fuit in christo.q.15.4.c.2.6.2.2.7.1.fo.44.
¶Propheta dr quasi procul fans:vel procul videns.q.7.8.o.fo.27.
Prophetia in sua ratione non includit enigmaticam cognitionem.q. 7.8.1.fo.27.
Prophetia ꝓdestinationis completur sine arbitrio nostro causante nõ autem sine eo consentiente.q.30.1.1.fo.71.
Prophetia que hz simul intellectualem t imaginariã visionem/ nobilior est illa que habet alteram tm.q.30.3.1.fo.71.
Prophetia nõ cõuenit deo/nec angelis/nec beatis.q.7.8.c.fo.27.
Prophetia cõuenit christo inquantũ fuit viator.q.7.8.o.fo .27.
Propositio.ℌ.Actus.Deus.Christus.
¶Prudentia est directiua omnium moralium virtutum.q.85.4. fo: lio.184.
Prudentia requirit memoriam preteritorum/cognitionem presentiũ t prouidentiam futurorum.q.11.1. .fo.37.
Prudentie plenitudinem christus habuit/secundum donum consilij. q.11.1.3.fo.37.
Psalmi comprehendunt per modum laudis/quicquid continetur in sacra scriptura.q.83.4.c.fo.179.
Pueri ex peccato ade peccatum originale contrahunt / t mortalitati sunt subiecti:ideo possunt per christum gratiam accipere/ t necesse fuit eos baptizari.q.68.9.o.fo.141.
Pueri in maternis vteris existẽtes:baptizari nõ pñt.q.68.11.o.fo.145.
Pueri infidelium nõ hñtes vsum rõnis nõ sunt baptizãdi inuitis parẽtibus:habentes aũt vsum rõnis baptizari pñt.q 68.10.o.fo.142.
Pueri antiquorũ saluabãtur in fide parentum.q.68.10.c.fo.141.
Pueri.ℌ.Catheciszandi.Stoici.Salus.
Pueris vsu rationis carentibus/non est danda eucharistia .q.80.93. fo.111.
¶Purgatio beate Virg.duplex.s.mentem in vnum colligens:t a fomite.q. .73.3.fo.67.
Purgatio b.Marie post partum est facta non propter aliquam immunditiam:sed aliqua rationibus.q.37.4.o.fo.85.
Purgatio.ℌ.Maria.

¶Purgatus.ℌ.Predicator.
Purificatio.ℌ.Purgatio.
¶Putrefactio cuiuscunq; corporis prouenit ex infirmitate nature eiꝰ nõ potẽtis amplius corpus continere in vnum.q.51.3.c.fo .108.

Q

Qualitas ℌ.Passio.Quantitas.
¶Quãtitas dimẽsiua est prima dispositio materie.q.77.2.c.fo.162.
Quãtitas t ℚlitas quid sint.q.77.2.c.fo.162.
Quantitas se tenet ex parte nature.q.90.2.c.fo.191.
Quãtitas dimensiua quo modo duat.q.77.2.c.fo.162.
Quãtitas debita alicui speꝰ:quãdã latitudinẽ hz.q.33.2.2.fo.76.
Quãtitas quam corpus habet cum primo sibi infunditur anima quo proportionatur.q.33.2.2.fo.76.
Quantitas in sacramẽto altaris quid.q.77.2.o.fo.162.
Quantitati omni mathematice finite potest fieri additio.non autem omni naturali.q.7.12.1.fo. 29.
¶Quo est/t quo est:in solo deo nõ differunt.q.5.2.3.t.3.1.fo.13.

R

Ratio dicitur dupliciter.s.per essentiam:t per participationem. q.18.2.c.1.fo.55.
Ratio t intellectus non sunt diuerse potentie.q.18.5.2.fo.54.
Ratione formali alicui⁹ rei remota:remouet spẽs.q.86.4.1.fo.186.
¶Reatus non est idem omnũ peccatoꝝ.q.88.1.c.fo.188.
¶Rebaptizari.ℌ.Baptismus.Donatus.
¶Redẽptor noster dicitur christus:t quõ.q.48.6.3.fo.104.
Et ad redẽptionẽ duo requruntur.q.48.3.o.fo.104.
¶Redeunt peccata dimissa/per sequẽs peccatũ:t quõ.q.88.1.o.f.188.
Redeunt per ingratitudinem peccata venialia/t ipsum originale: sicut t mortalia.q.88.2.2.fo.188.
Redeunt per sequens peccatum peccata dimissa:sed nõ est necesse ꝙ tantus reatus redeat quantus erat omnium peccatorum preteritorum.q.88.3.o.fo.188.
Redire.ℌ.Ingratitudo.
¶Redundantia fit in corpus ex his que sunt in anima nisi in christo patiente.q.14.1.1m.fo.42.2.q.15.5.3.1.6.c.2.9 .3.fo.44.2.q.44.2.c. 1.fo.96.
¶Reduplicatio.Quod cõuenit alicui cum reduplicatione non semper cõuenit ei simpliciter sine ea.q.16.10.3.fo.50.
Reduplicatio.ℌ.terminus.
Reiterari.ℌ.Confectio :penitentia.
¶Relatio tm vna est aliqñ ex parte vnius extremi/t ex parte alterius extremi sunt multe.q.35.5.3 .fo.80.
Relatio innascitur aliquando ex mutatione alterius termini tantum. q.2.7.c.fo.9.
Relatio incipiens esse ex tempore:ex aliqua mutatione causatur.q.2. 8.c.fo.10.
Relatio seruitutis t dominij fundatur super actione t passione :ideo ꝓprie nõ cõuenit nature:sed persone.q.20.2.2.fo.57.
Relatio eadẽ est in oibus simul trahentibus idem.q.35.5.3.fo.80.
Relatio in patre/differt spẽ a relatione in matre.q.35.5.c.3 fo.80
Relatio scientie ad scibile est realis:econuerso autem est rationis tantum.q.35.5.3.f.80.
Relatio dei ad creaturas est in creatura realiter:t in deo ℌm rationẽ. q.2.7.o.fo.9.2.q.35.5.c.fo.80.
Relationis vnitas ex quo dependet.q.2.7.2.fo.10.
Relationũ vnitas t pluralitas specifica sumit ex causa:numeralis ex subiecto:nulla vero ex termino.q.35.5.c.fo.80.
¶Relative dicta possunt de nouo predicari de aliquo absq; eius mutatione.q.16. .2.fo.48.
¶Religiosi crucifixi cum christo qui dicantur.q.46.11.c.fo.100.
¶Reliquie sanctorũ an habent virtutem.q.1 .3.fo.41.
¶Reliquie quedam peccati remanent post absolutionẽ.q.86.5.o.fo. 186.2.q.89.1.3.fo.189.
Reliquie.ℌ.Adoratio.Penitentia.
¶Remissio culpe non potest esse sine gratia.q.62.6.3.fo.126.2.q.87. 4.o.fo.188.
Remissio culpe t pene eterne quid.q.86.4.2.2.6.1.fo.186.2.q. 88.1. 4.fo.186.
Remissio peccatorũ in primitiua ecclesia dabatur ad innocationem nominis christi: t non alterius.q.64.3.c.fo.129.
Remissio peccati mortalis potest esse sine sacramento penitentie: non autem sine virtute penitentie.q.86.2.o.fo.185.
Remissio peccati venialis potest esse sine sacramẽto penitẽtie:nõ tñ sine aliquali actu virtutis penitentie.q.87.1.o.2.2.2.fo.187.
Remissio venialiũ quo ad culpam nisi sit impedimentũ fit in oi⁹ susceptione gratie:sed non semper quo ad penã.q.87. .3.o.fo.187.
Remissio.ℌ.gratia.Passio.Peccatum.Penitentia.
¶Remissionem peccatorum consequitur homo in primo instanti sue penitentie.q.84.8.1.fo.183.
¶Remittẽs offensam in se cõmissam:nõ iniuste agit.q.46.2.3.f. 97.
Remitti.ℌ.Peccatum.Sacramentum.
¶Resurrectio.Octaua etas erit etas resurgentiũ.q.70.3.3.fo.146.
Resurrectio christi fuit necessaria.q.55.1.o.fo.111.
Resurrectio christi fuit conuenienter tertia die:t non statim:nec in fine mundi.q.51.4.o.fo.108.2.q. 53.2.o.fo.111.
Et fuit mãe diluculo.q.51.4.3.f.109.2.q.53.2.3.f.111.2.q.83. .4.f.178.
Et non debuit primo manifestari omnibus:sed quibusdam/t primo mulieribus.q.55.1.o.fo.113.
Nec debuit immediate videri ab hominibus sicut ascensio eius/ sed per angelos eis nunciari.q.55.2.o.fo.114.
Resurrectio Christi sufficienter probata fuit ab ipso:duplici testimonio.q.55.5.6.o.fo.114.
Resurrectio christi quid sit.q.56.1.1.o.fo.115.
Resurrectio christi quid sit.q.56.1.4.fo.116.
Resurrectio.ℌ.Christus.
Resurrectionis christi explanatas ad que se extendat.q.56.1.3.f.116.
¶Resurrexit christus in iuuenili etate:vt futurum resurgentium qualitatem prenunciaret.q.46.9.4.fo.100.
Resurrexit corpus christi glorios um t integrum cum qualibet parte eius.q.54.1.3.o.fo.112.2.q.55. .4.fo.115.
¶Resurgens per penitentiã in minori charitate habebit manus gaudium accidẽtale de bonis primo factis in charitate ꝗ de factis post in minori:non aũt manus gaudiũ essentiale.q.89.1.3.fo.190.
Resurgentis christi corpus/fuit eiusdem nature: sed alterius gloxie. q.54.2.2.2.5.c.fo.112.
Resurgentes cum christo/mortui sunt iterum secũdum augustinum. q.53.1.1.fo.112.
Resurgentium/christus fuit primus simpliciter:aliqui vero primi secundum quid.q.53.3.o.fo.111.
Reuelãtur hominib⁹ ea que supra homines sunt ex diuina institutione mediantibus angelis.q.55.2.c.fo.114.
Reuerentia.Christus secundum ꝙ homo prie ceteris habuit plenitudinẽ affectum reuerentie ad deum.q.7.6.c.fo.27.
Roma.ℌ.Natiuitas.

S

Sabbatum Christus se exaltat a trãsgressiõe sabbati.q. 40. 4.1.fo.89.
Sabbati precepto nõ prohibent opa diuina/aut que sunt ad cultũ dei aut que sunt de necessitate salutis etiã corporalis.q.40.4.1. .f. 89.
¶Sacerdos fuit christus simul t hostia pacificorum: t hostia pro peccato t holocaustum.q.22.1.2.o fo 59.
Sacerdos fuit chs t rex t legislator:nõ aũt alij homines.q.22.1.3.f. 59.
Sacerdos est chs ℌm q̃ homo:non aũt ℌm q̃ deus. q. 22.3.1.fo.59.
Sacerdos noue legis operat in persona christi.q.22.4.c.fo.60.
Sacerdos vt peccator participat effectum sui sacerdotij: non autem vt sacerdos.q.22.4.1.fo.60.
Sacerdos inquantum medius inter deum t hominem habet nomen angeli.q.22.1.1.fo.60.
Sacerdos spiritualiter de quo dicatur.q.82.1.2.fo.176.
Sacerdotis ꝓpriũ officiũ ꝙ sit.q.22.1.c.1.2.4.c.f.60.2.q.26.1.o.f.65.
Sacerdotis officio que cõueniant.q.22.5.5.c.2.c. .1.fo.60.
Sacerdotis sacrificij oblatio duo cõtinet.q.22.4.2.fo.60.
Sacerdoti comparantur ministri/sicut secundarius agens principali.q.73.4.c.fo.147.
Sacerdotes noue legis tenent locum septuaginta duorum discipulorum christi.q.67.2.2.f 138.
Sacerdotale ptãt christi habuit excellẽti⁹ angelis.q.22.1.1.fo.60.
Sacerdotiũ christi dat gratiã:t satisfacit ꝓ nobis.q.22.3.o.fo.59.
Sacerdotium christi manet in eternum.q.22.5.o.fo.60.
Sacerdotum christi dicit ℌm ordinem melchisedech.q.22.6.o.fo.6.
Sacerdotij christi figuratio.q.22.6.2.fo.60.2.q.61.3.3.fo.127.
Sacerdotium fuit in christo/in triduo mortis.q.52.4.3.fo.107.
Sacerdotium veteris legis fuit figura sacerdotij christi:sed multum distans.q.22.1.2.2.c.fo.60.
Sacerdotiũ leuiticum secundum carnis originem deriuabat ad posteros.q.31.8.4.fo.74.
Sacerdotij effectũ in se suscipere:nõ cõuenit christo. q.22.4.o.fo.59.
Sacerdotij fotus origo est christus.q.50.4. .fo.107.
Sacerdotij diuini plenitudo est in christo.q.43.1.c.fo.128.
Sacerdotij christi homo sit particeps per ola facta.q.63.6. .fo. 128.
Sacrm est in genere signi.q.60.1.o.fo.120.
Sacramẽtum ꝓprie cuius rei sit signum.q.60.2.o.fo 120.
Sacrm est signum passionis christi/gre/t glorie.q.60.3.o.fo.120.
Sacramẽtum ꝓprie semp est aliqua res sensibilis.q.60.4.o.fo .121.
Sacramẽtum vnũ perficitur verbis t rebus inquantũ conueniũt in vno.s. in significando.q.60.6.1.fo.121.2.q.62.4.4.fo.125
Sacramẽtum perficitur a proferente corrupte formam:nisi fiat ex industria/vel tm ꝙ tollatur significatio.q.60.7.3.2.8.o.fo.122.
Sacramẽtum nõ requirit necessario fidem ministri.q.64.9.o.fo.131.
Sacramentum quid sit.q.60.2.3.fo.120.
Sacrm sp̃ale ibi ordinat/vbi occurrit sp̃ale effectꝰ gre.q.72.1.c.f.147.
Sacramentum dicitur tripliciter.q.60.1.c.3.fo.120.
Et de his tribus dicit nõ educe sed analogice.q.60.1.3.fo.120.
Sacramentũ est signũ rememorativũ passionis christi/demonstrativũ gratie/t prenuntiativum future glorie.q.60.3.c.fo .120.
Sacramẽtũ hz in se tria.s.cãm/formam t finem.q.60.3.c.fo.120.
Sacramentum tantum in pna:sunt actus exteriores penitentis t absolutio;res vero t sacramentum est pena interior:sed res tantum est remissio peccatorum.q.84.1.3.fo.181.
Sacramentum.ℌ.Baptismus.Character.Catheczismus . Cõfirmatio. Eucharistia.Exorcismus.Penitentia.
¶Sacramenti mã indiget duplici benedictione.s.cũ instituitur: t cũ applicatur ad effectum.q.72.3.2.fo.148.
Sacri cuiusq; ordinis attingere dr illo in q̃ tuba eiꝰ cõsistit.q.72. .4.c.f.148.
Sacramẽti effectus nõ impetrat ofone ecclesie vel ministri.sed ex merito passionis christi.q.64.1.2.fo.129 . (72. .2.fo.148.
Sacra veteris t nouelegis sunt ꝓfessiones fidei.q.62.4.c.fo.125.2.q.
Sacramẽta reqrũt res determinatas ex institutione dei.q.60.5.o.f.121.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Index Textus.

Et eoꝝ q̄ habēt māz corpalē actus hūani nō sunt de essentia ipsorū: sed dispositiue se habent ad ea.q.84.1.1.fo.181.
Sacramenta quedā requirūt sanctificationē māe de necessitate: quādo vero de solēnitate tm.q.66.1.5.fo.134.1.q.72.3.o.fo.148.
In indigentibus materia sanctificata: primo materia consecratur per episcopum.q.72.3.o.fo.148.
Sacramenta quoꝝ effect⁹ non dependet ex opere hūano habēt materiā sensibile: non aūt si ex eo dependet.q.84.1.1.fo.181.
Sacramenta in quibus confertur superabundans gratia habent materiam corporalem non autem alia.q.84.1.1.fo.181.
Sacramenta requirunt formā determinatā verboꝝ. q.60.7.o.f.121.
Et eorum forma vel materia debēt esse illa quibus homines communius vtuntur.q.60.7.2.fo.122.1.q.60.5.7.fo.115.
Et ipsis sacramentis adiunguntur verba: que expressius significant in lege noua quam in lege veteri.q.60.6.o.fo.121.
Sed verba sunt vt forma: res vero sensibiles vt mā.q.60.6.c.2.fo.121.
Sacramēta sunt necessaria ad salutē humani gñis. q.61.1.o.fo.122.
Sacramenta in statu innocentie nō fuissent necessaria.q.61.2.o.f.122.
Sacramēta fuerunt necessaria tempore legis nature post peccatum: sed indeterminata.q.60.5.3.fo.121.
In statu legis nature/solo interiori instinctu determinabatur homini bus/quibus rebus sensibilibus ad dei cultum vterentur. q. 60.5.3. fo.121.1.q.61.1.2.fo.123.
Sacramenta determinata necessario fuerunt addita per legē moysi/ supra sacramenta legis nature.q.60.5.3.fo.121.1.q.61.3.o.fo.123.
Sacramenta alia necesse est esse in lege noua quam in lege veteri.q. 60.6.3.fo.121.1.q.61.4.o.fo.123.
Sacramenta simplicia: necessaria/sunt tantum tria.q.65.4.o.fo.133.
Sacramenta noue legis a quo instituta.q.64.1.c.fo.129.
Sacramenta conferri possunt per mimistros malos.q.64.5.o.fo.129.
Sacramenta conferunt precise ecclesia seruātes formam ecclesie: quāsi non ferunt nihil conferunt.q.84.1.8.5.o.fo.180.
Sacramenta suscipere quis reneatur.q.65.1.6.2.fo.130.
Sacramenta producunt suum effectū virtute forme & materie.q.84. 6.c.fo.186.
Sacramenta consequunt virtutem spiritualem ex benedictione christi: & applicatione ministri ad vsum sacri.q.62.4.3.fo.125.
Sacramenta diuersa: diuersimode purgant/illuminat/ & perficiūt. q. 65.1.3.fo.132.
Et eorum effectus est dupler.q.62. principio.fo.123.
Sacramenta ecclesie quare ordinantur.q.65.1.c.fo.132.
Et eorum efficacia est ab institutione christi.q.64.3.c.fo.129.1.q.66. 6.c.fo.135.1.q.72.1.1.fo 147.
Et eorum interiorem effectum operatur christus per authoritatem vt deus: sed vt est homo meritorie/& efficienter vt instrumentum principale.q.64.3.o.fo.129.
Et eorum effectum non operatur deuotio ministri etiam impetrādo: sed aliquid annexum.q.64.1.2.fo.129.
Sacramenta omnia sunt instituta contra aliquod peccatum. q.65.1. c.fo.132.
Et omni sacramento commune est: q̄ per illud exhibetur remedium aliquod contra peccatum/per hoc q̄ gratiam cōfert. q.65.6.c.f.128.
Nec tamen ordinatur directe contra peccatū veniale.q.65.1.8.f.132.
Sacramenta veteris legis que propie dicantur. q.60.2.2.fo.120.
Et erant prenuncia christi venturi.q.60.6.3.fo.121.
Et eorum causa finalis erat passio Christi.q.61.3.1.fo.123.
Sacramenta veteris legis erant plura.q.65.1.4.fo.132.
Sacramenta veteris legis sanctificabant applicando ad diuina: non autem iustificando.q.62.6.c.3.fo.126.
Et nihil interiꝰ efficiebāt: ideo dicunt iustitie carnis.q.72.5.3.f.148.
Nec purgabant a culpaq.37.4.3.fol.85.
Nec propria virtute iustificabant: sed significabant fidem qua iustificabant patres anti qui.q.62.6.o.fo.125.
Nec habebant in se aliquam spiritualem virtutem operatiuam spiritualis effectus.q.63.6.c.fo.125.1.q.65.1.1.fo.126.
Sacramenta nouę legis conferunt gratiam: non autem sacramentalia.q.71.3.2.fo.147.
Sacramenta & sacramentalia que habent effectum perpetuum non possunt iterari.q.82.8.c.2.fo.177.
Sacramenta quatuor dicuntur maiora.q.65.3.4.fo.133.
Sacramentorum noue legis numerus & sufficientia.q.65.1.o.fo.132.
Sacramentorum noue legis ordo exponitur.q.65.1.4.o.fo.133.
Sacramentorum effectum/christus vt homo poterat conferre sine sacramentis vt institutor: eorum & non alius homo. q.72.2.1.fo.148.& q.84.5.3.fo.187.
Sacramentis omnibus/sanctificatur homo: quod fit per gratiam.q. 63.6.1.fo.128.
¶Sacrificium dupler.q.22.1.c.fo.59.1.q.82.4.c.fo.176.
Sacrificium dici potest omne quod deo exhibetur: vt spiritus feratur in deum.q.22.1.c.fo.59.1.q.48.3.c.fo.103.
Sacrificium externū est signum sacrificii interioris: quo quis se offert deo.q.22.2.c.fo.59.1.q.82.4.c.fo.176.
Sacrificium debet offerri soli deo.q.48.3.c.fo.103.
Sacrificium offerens debet esse particeps sacrificii.q.82.4.c.fo.176.
Sacrificium expiationis erat solennissimum: & erat pcipue figura eucharistie.q.73.6.c.fo.151.
Sacrificium quod offerebatur quotidie mane & vespere erat agnus: & figurabat oblationem christi esse sacrificium consummatissimum.q.22.3.3.fo.59.
Sacrificium verum fuit passio christi.q.48.3.o.fo.103.
Sacrificium fuit ipsa occisio christi respectu voluntatis eius: non autem quo ad voluntatem occidentium, q.22.2.2ᵃᵐ.fo. 59.1.q.48.3.3. fo.104.
Sacrificium christi fuit efficacissimum ad delendum peccata/ratione deitatis.q.22.3.1.fo.59.
Sacrificio indiget homo propter tria.q.22.2.c.fo.59.
Sacrificio attribuuntur quatuor.q.22.3.1.fo.59.1.q.48.3.c.fo.103.
Sacrificia & oblationes in statu legis nature indeterminata erant et ab antiquis patribus solo interiori instinctu seu precepto legis nature fiebant: & pro libito vnusquisq; determinabātur, q.60.5.3.fo. 121.1.q.61.3.2.fo.123.1.q.70.2.1.1.4.2.fo.146.
Sacrificia veteris testamenti significabant passionē christi.q.48.3.o. folio.103.
Sacrificiorum veteris legis figuratio.q.48.3.1.fo.105.
Sal.ℱ.Babtizatus.Exorcismus.
¶Salus esse non potest sine manducatione spirituali eucharistie.q. 80.1.c.fo.172.
Salus.ℱ.Baptismus.
¶Saluabantur pueri antiquorum in fide parentum. q.54.5.c.fo.78. 1.q.70.4.2.fo.146.
Saluari nullus vnquam potuit: sine fide christi.q.61.3.c.2.fo.123.1.q. 62.1.o.fo.140.
¶Sanctificatio dupler scilicet totius humane nature: & personalis. q.27.2.4.fo.66.
Sanctificatio iterum dupler.q.34.3.c.fo.78.1.q.70.4.2.fo.146.
Sanctificatio in vtero: aliis que sunt preter legem communem: ordinantur ad vtilitatem ecclesie.q.27.6.c.fo.68.
Sanctificatio maior fuit in beata maria ℘ in Joāne baptista: & in eo maior quam in hieremia.q.27.6.1.fo.68.
Sanctificatio.ℱ.Maria.Sacramentum.
¶Sanctificari dicitur tripliciter.q.34.1.2.fo.77.
Sāctificari nō potuit beata Maria in parētibus: nec in cōceptiōe eiꝰ: nec ante infusionem anime rationalis.q.27.1.1.2.2.o.fo.66.
¶Sanctificata fuit.b.Maria primo ℘ malo.q.27.1.o.fo.66.
Sāctificata fuit.b.Maria in vtero a peccato originali.q.27.1.3.f.66.
Et sanctificata fuit bis.q.27.3.c.fo.66.
Sanctificati ℘cipue sunt in vtero q̄ immediatius ordinati sunt ad ſgnificādam sanctificationem christi.q.27.6.o.fo.68.
Sanctificati non meruit hieremias & Joannes baptista ante infusionem anime rationalis.q.27.2.1.fo.66.
Sanctificari in vtero debent baptizati.q.68.1.3.fo.140.
¶Sanctificatos esse aliquos in vtero non est credendum: de quibus non loquitur scriptura.q.27.6.c.fo.68.
¶Sanguis non est actu pars: sed est potentia totum.q.31.5.1.fo .73.
Sanguis christi est pretium redemptionis nostre.q.48.4.3.fo.104.
Sanguis christi totus in passione eius effusus refluxerit cum eo: qui autem habetur in quibusdam ecclesiis fluxit ex quadam imagine. q. 54.3.1.fo.115.
¶Sanita⁊.Christus quemcunq; curauit: sanauit mente et corpore.q. 44.3.3.fo.95.
¶Sanari non posse/ille dicitur: qui non potest de facili sanari .q.86. 1.2.fo.185.
¶Satisfactio pro se/vel pro alio: dicitur pictum quoddam.q.48.4. c.fo.104.
Satisfactio nō debet imponi nouiter baptizatis.q.68.1.o.fo.141.
Satisfactio de vno peccato sine alio/esse non potest.q.86.3.o.fo.186.
Satisfactio actualis gratiam presupponit & auget/is ex proposito satisfaciendi gratia confertur.q.90.2.2.fo.191.
Satisfactio christi per passionem suam/pro peccatis humani generis fuit sufficiens & abundans.q.48.2.4.c.fo .105.
Satisfactione-penitens consequitur perfectum effectum gratie.q.90. 2.2.fo.191.
Satisfacere deo pro humana natura/nulla pura creatura potuit.q.1. 2.2.fo.12.q.46.1.3.fo.97.
Satisfacere potest vnus pro alio: non autem conferi vel conferi. q. 48.2.1.fo.103.
Satisfacere pōt homo deo ſm equalitatem proportionis: non aūt ſm equalitatem quantitatis offense.q.85.3.o.fo.184.
Satisfeciſset plene minima pena christi / pro genere humano.q. 46. 6.c.fo.99.
Satisfecit christus pro tota natura humana sufficienter: non autē efficienter.q.79.7.1.fo .168.
¶Scandalum.Eius occasione non est veritas dimittenda.q.42.1.o. folio.92.
¶Scientia quid sit.q.12.2.c.fo.39.
Scientia est de eo quod aliquomodo est.q.10.3.c.fo.36.
Sciētia acquisita/ad quā opinio disponit: potest remanere cognitio per syllogismum dialecticum causata.q.9.2.2.fo.34.
Scientia in statu innocentie non fuisset acquisita ex sensibus.q.61.2.o. folio.132.
Scientia increata est supra naturam anime rōnalis.q.9.2.3.fo.33.
Sciētia aliis creata fuit in christo. pter scientiā diuinam.q.9.1.o.fo .32.
Scientia diuina christi non offuscabat scientiam humanā/sed magis claram reddebat.q.9.1.2.fo.33.
Scientia anime christi est nobilior ſm quid ℘ anima eius/non autem simpliciter.q.11.1.3 fo.38.
Scientia practica & speculativa fuit in christo.q.12.1.3.fo.40.
Et eis scie/virtutis & gre plenitudo fuit in christo.q.15.3.c.1.fo.44.

Index Textus.

Sciētia beatorum fuit in christo.q.9.1.o.fo.33.
Scientia aie christi in verbo/participatur scientie visionis dei quo ad numerū scibiliū non quo ad claritatem.q.10.2.3.fo.35.
Scientia indita anime christi fuit habitualis: non autem scientia eius beata.q.11.5.o.fo.38.
Scientia infusa fuit in christo/& quare.q.9.5.o.fo .33.
Sciētia christi indita/fuit distincta in multos habit⁹.q.11.6.o .fo.38.
Scia ꝛpi infusa quo erat discursiua.q.11.3.o.fo.38.
Scientia infusa in anima christi fuit multo excellentior ℘ in angelis & quomodo.q11.4.o.fo.38.
Scientia acquisita fuit in christo.q.9.4.o.fo.34.1.q.12.o.fo.39.1.q.15. 8.o.fo.45.
In scientia acquisita christus profecit.& quare.q.12.2.o.fo.39.1.q.15. 8.o.fo.45.
Scientia.ℱ.Anima.Deus.
Scientie habitus quo acquiratur.q.9.4.3.fo.34.
Scientie quantitas attenditur ſm numerum scibilium: & ſm claritatē cognitionis.q.10.2.3.fo.35.
Scientiam christus nō accepit ab hoīe: nec ab angelis.q.12 .3.4.o.fo.39.
¶Scismatici & heretici retinent potestatem sacramentalem: non autē vsum.q.64.9.2.3.fo.131.1.q.82.9.o.fo.177.
¶Scriptura ordinatur ad impressionem doctrine in cordibus auditorum/sicut ad finem.q.42.4.c.fo.92.
¶Se/est relatiuū reciproci: & refert de suppositū.q.3.2.1.fo.13.
¶Sedere ad dexteram patris in beatitudine eius/conuenit soli christo ſm vtrāq; naturam.q.58.o.fo.117.
Sedere ad dexterā filij vel spūs.ſ.nō cōuenit pat⁹.q.58.2.3.fo.118.
Sedere ad dexterā patris conuenit spūi.ſ.ſm veritatem/sed nō appropriat ei equalitas nec sessio ad dexterā/sed filio.q.58.2.3. fo. 118.
Sedere ad dexteram dei non cōuenit sanctis: sed bene esse cōstitutum ad dexteram dei.q.58.4.1.fo.118.
Sedere ad ſinistrā in beatitudine: nulli sancto cōuenit.q.58.1.2.f.118.
¶Semen masculi non est sicut materia in conceptione animalis: ſs solum sicut agens.q.28.1.5.fo. 69.
Semē mulieris nihil facit ad generationē prolis.q.31.3.3.fo.73.
Semen femine est imperfectum in genere seminis: & resolutur cū concupiscentia.q.31.5.1.fo.73.
Virtus anime q̄ est in semine per spiritum qui in semine includitur/q̄ formatur corpus in generatione.q.31.1.1.fo.74.
Sensitiua operatio.ℱ.Operatio.
¶Sensibilia cōia maxime diiudicat visus.q.55.6.4.fo.115.
¶Sensualitas significatur per serpentem.q.18.2.3.fo.54.
¶Sepulchrum.Christus fuit in sepulchro vna die & duabus noctib⁹ q.51.4.o.fo.108.2.q.51.2.c.fo.121.
Sepultura ſm motē cuiuslibet gētis seruanda est.q.51.2.2.fo.108.
Sepultura ꝛpi opata est efficienter nostrā salutē.q.51.1.2.2.2.4.f.108.
¶Sepultus fuit chr⁹ onienter: & cōuenienti mō.q.51.1.2.o.fo.108.
¶Seruitus ciuilis non excludit ordinem iuris naturalis vel ciuilis. q.68.10.2.fo.143.
Seruituti diaboli homo fuit iuste relictus a deo: licet ille iniuste inuaserit eum.q.46.3.1.fo.98.1.q.48.4.2.fo.104.
¶Significatio dictionis & cōsignificatio q̄d differūt.q.60 .7.3.fo.121.
¶Signum primo & principaliter conuenit sensibilibus: non autē intelligibilibus.q.60.4.1.fo.121.
Signum multorum ordinatorum ad vnum non est fallax: sed certum. q.60.3.1.fo.121.
Signum effectus quid dicatur.q.62.1.1.fo.124.
Signi pōt esse signū respectu diuersoꝝ.q.48.3.2.fo.104.
¶Symbolum cantatur post euangelium ad ostendum q̄ populus doctrine fidei assentit: & cantatur in festis de quibus ſ liqua mētio in eo.q.83.4.c.fo.179.
¶Simpliciter dicitur dupliciter.q.50.5.c.fo.107.
¶Singulare dicitur de parte in toto.q.16.12.2.fo.49.
¶Sinus abrahe dicebatur ratione quietis & pena sensibili.q.52.2. 4.fo.109.
¶Situs est de rōne quātitatis dimēsiue.q.77.2.c.fo.162.
Socrates.ℱ.Pythagoras.
¶Sodomia quid sit.q 70.2.1.fo.146.
Sol.ℱ.Eclipsis.Miraculosa.
¶Somniorum causa dupler.q.80.7.c.fo.170.
¶Speculū fractū reꝛsentat multas imagines.q.76.3.c.fo.159.
¶Spes habet dupler obiectum scilicet bonum expectatum: & auxilium dei.q.7.4.c.fo.26.
Spes quid sit.q.7.8.2.4.q.1.fo.27.
Spes est de perfectione propria si sit futura.q.7.4.3.fo.26.
Spei theologice principale obiectum est gloue anime: non autem gloria corporis.q.7.4.2.fo.26.
Spei virtutem/christus non habuit: licet habuerit spem respectu aliquorum.q.7.4.c.fo.26.
Sputum.ℱ.Baptizatus.Exorcismus.
¶Status hominum triplex scilicet veteris legis: noue legis: & patrie. q.55.2.c.fo.111.
Status triplex.q.55.2.c.fo.111.
Statue.ℱ.Anima.Deus.Christus.
¶Stuprum/filia sacerdotis etiam nupta deprehensa in stupro lapidabatur infamia tantum/sed flammis exurebatur: alie vero lapidabantur.q.29.1.4.fo.70.
¶Subiectio christi penitus libet alterius hominis ad deum/est triplex. q.20.1.o.fo.57.
Subiectus fuit sibijpsi christus & quomodo. q.22.o.fo.57.
Subiectus est homo potestati dei: secundum quam nunq; desijt esse dei.q.48.4.1.fo.104.
Subiecta sunt nunc omnia deo & christo sed quo.q.20.1.3.fo.58.
¶Substantia dicitur dupliciter.q.2.6.3.fo.9.
Substantia quid sit.q.77.1.2.fo.162.
¶Successio est in mutatione formali: non autem in conuersione substantiali: que importat ordinem substantiarum/quarum vna conuertitur in alteram.q.75.4.1.fo.156.
¶Suffragia peccatoris in persona totius ecclesie facta prosunt mortuis.q.82.6.c.fo.177.
Suffragia quibus prosint. q.89.6.3.fo.190.
¶Superficies est primum subiectum colorum.q.77.2.c.fo.162.
¶Suppositum & natura quomodo differant.q.2.2.c.fo.6.
Suppositum in christo est tantum vnum.q.2.3.o.fo.7.
Suppositum.ℱ.Persona.

Tabula

Secunda post naufragium: est pnia.q.84. 6.o.fo.182.
Tactus.Proles in vētre matris: antēq̄ habeat animā rationalem/sentit per tactum.q.34.2.3.fo.78.
¶Temperantia tanto est perfectior in hoīe: quanto magis prauis concupiscentijs caret: & ideo fuit in christo.q.7.2.3.fo.26.
¶Templa & quecunq; alia consecrata ab angelis: non debent amplius consecrari.q.64.6.c.fo.130
¶Tentatio triplex.q.15.2.3.fo.43.
Tentatio christi debuit fieri in deserto.q.41.2.o.fo.90.
Tentationis occasio dupler.q.41.2.2.fo.90.
Tentationis primi hominis & christi ordo.q.41.4.c.fo.91.
¶Tentando christum diabolus/a nemine videbatur: & ostendit sibi regna signando digito/nihil tamen oculis eius repreſentādo.q.41. 4.7.fo.91.
Tentari voluit christus quadruplici ratione.q.41.1.o.fo.90.
Tentari debuit christus post ieiunium.q.41.3.o.fo.90.
Tentat demon hominem spiritualem: sed non statim de grauibus.q. 4.14.2.fo.91.
¶Tentatus est christus: sed non solum in deserto.q.41.2.3.fo.90.
Tentatus fuit christus vndeno ieiunij preter illas tres tentationes quas habuit post ieiunium.q.41.3.2.fo.90.
¶Tempus.Unitas & pluralitas temporis & instantis accipitur tantum secundum primum motum celi: qui est principium omnis motꝰ & quietis.q.75.7.1.fo.158.
¶Tenebre tempore passionis christi facte sunt in vniuersa terra: a sexta hora vsq; ad nonam.q.44.2.1.fo.94.
¶Ternarius numerus: est numerus perfectus.q.53.2.c.fo.111.
¶Testamentum quid sit.q.78.3.3.fo.165.
¶Testes transfigurationis fuerunt conuenientes.ſ.moyses/helias/petrus/Joannes/iacobus & deus pater.q.45.3.4.o.fo.96.
¶Thomas inducitur tangere christum.q.54.4.in oppm.c.2.f.113.
Thomas aliud vidit & aliud credidit.q.54.4.in oppm.c.2.f.113.
¶Thurificatio non cessauit in nouo testamento: in quo ea vtimur ex statuto ecclesie primo ad reuerentiam sacramenti altaris: secūdo ad representandum effectum gratie.q.83.5.2.fo.180.
¶Timor respicit duo.q.7.6.o.fo.27.
Timor & trisitia quam conuenientiam habeant.q.35.7.c.fo.45.
Timor facit pallere: sed verecundia rubere.q.72.9.c.fo.149.
Timoris donum secundum q̄ respicit diuinam eminentiam/ & secundum q̄ appetitus eius fugiebat lesionem corporis. q.7.6.o.fo.27. 1.q.15.7.o.fo.45.
¶Totum triplex.q.90.12.c.fo.191.
¶Transfiguratio christi conuenienter facta est.q.45.1.o.fo.96.
Transfiguratio.ℱ.Claritas.Missio.Testes.
¶Transsubstantiatio.ℱ.Conuersio.Eucharistia.
¶Triduo mortis/christus nō fuit vere homo.q.50.4.o.fo.107.
Triduo mortis/corpus christi non fuit vnum/nec animatum.q.50. 4.c.fo.107.
Triduo/christus fuit totus in sepulchro: non autem totum.q.52.3.o. fo.110.
¶Trinitas non potest dici pater ꝛpi nec secundum humanitatē/ nec secundum diuinitatem.q.32.3.o.fo.75.
¶Tristitia causat ex appetitu boni presentis.q.35.6.7.c.fo.44.
Tristitia interior mitigat directe a virtute moralis: ſ dolor exterior indirecte.q.46.6.2.fo.99.
Tristitia secundum stoicos non est vtilis: ideo quelibet secundū eos est vitanda.q.46.6.2.fo.99.
Tristitia vera fuit in xpo.q.15.6.o.fo.44.1.q.46.6.o.fo.99.
Tristitia fuit tm in ratione inferioris christi.q.46.8.o.fo.100.
Tristitia.ℱ.Dolor.
¶Triticum.ℱ.Eucharistia.
¶Turtur & columba erant sacrificia pauperum: & multa significant spiritualiter.q.37.3.4.fo.85.

Uas

Dicitur dupliciter.q.62.3.1.fo.124.
¶Uegetatiua.ℱ.Operatio.
¶Uelleitas quid sit.q.21.4.c.fo.58.
Uenialе.ℱ.Peccatum.Penitentia.Redeunt.Remissio.
¶Uerba tenent precipuum locum inter signa quibus homo aliquid significat alteri.q.60.6.1.1.fo.121.
Uerbum producere propium est patri.q.39.8.2.fo.88.
¶Uerecundia quid respiciat.q.85.1.2.fol.184.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Index Textus.

Tercecundia.ℌ.Timot.
Viaticum.ℌ.Eucharistia.
Uincentius.ℌ.Laurētius.
¶ Vindicativa sub quo contineatur.q.85.5.3.fo.184.
¶ Vindicta dupler.q.15.9.c.fo.45.
¶ Vinum vitis calefacit/letificat:ꝛ est propie vinum:alia vero per similitudinem eius.q.74.5.c.1.fo.152.
¶ Violatio.Que violari non licebat:dicebantur antiquitus sancta.q.50.1.2.1.1o.
¶ Virginitas quo ad principalem dignitatem recuperari potest/non quo ad secundam.f.innocentiam.q.89.3.c.1.fo.190.
¶ Virtus de ratione sua reddit opus bonum.q.7.6.1.fo.27.
Virtutes sunt subiective in potentijs anime.q.7.2.c.fo.26.
Virtutes morales sunt connexe.q.85.c.c.fo.185.
Virtutes omnes simul tempore incipiunt esse in anima secundum habitus:sed ordine nature vna est prior alia ℘m actus.q.85.c.c.f.185.
Virtutes infuse non auferunt contrarias dispositiones/sicut acquisite:deo patiuntur difficultatem in operando.q.89.1.3.fo.189.
Virtutes supta gratiam addūt quasdam perfectiones determinate ordinatas ad ppr̄os actꝰ potētiarū.q.7.2.c.f.26.4.q.61.2.o.f.124.
Virtutes omnes fuerunt in christo:ad perficiendas singulas potentias ad omnes actus anime.q.7.2.o.fo.26.
Virtutes morales fuerunt in christo.q.7.2.3.fo.26.
¶ Visio intellectualis est excellentior visione corporali ꝛ imaginaria sola.q.30.3.1.fo.71.
Visio.ℌ.Deus.Natura.
Visus.ℌ.Sensibilia.
Vita.ℌ.Joannes.
¶ Vita christi non debuit esse solitaria.q.40.1.o.fo.88.
Vita christi non fuit semper in publico.q.40.1.3.fo.89.
Vita contemplativa simpliciter est melior ℌ activa.q.40.1.2.f.89.
Vita cōis in cōi cōversatione/approbatur.q.40.1.1.fo.89.
Vite actme opus dupler.q.40.1.2.fo.89.
¶ Vitam activam spūalem/christus elegit.q.40.1.2.fo.89.
Vitam aliꝰ cōformē ꝛ nō auferēdi.christo debuit eligere.q.40.1.o.f.89.
¶ Vivificare effective convenit deo:non autem formaliter.q.2.5.3.fo.8.7.q.5.3.2.fol.22.
¶ Vnum sive animatum est superius ad hominem ꝛ ad animal.q.50.4.in oppositum.fo.107.
Vnum est predicatum essentialemon accidentale.q.50.5.c.fo.107.
¶ Unctio baptizatorum in summitate capitis significat spiritus.s.fmo ipsos defensum:ad habitationē deo consecrandā.q.78.1.3.fo.156.
Unctio chrismatorum in fronte significat spiritus.s.septiformem gratiam ℌ omni plenitudine sanctitatis scientie ꝛ virtutis super ipsos venire.q.72.1.3.fo.150.
Unctio extrema est contra reliquias peccatorum.q.65.1.c.fo.132.
Et ei⁹ virtutes vide.q.5.7.3.c.f.187.7.q.84.1.1.f.181.7.q.65.1.4.f.137.
Unctionis extreme ā ab episcopo cōsecrari debet.q.72.3.c.3.f.148.
¶ Unio ex duobus vel tribus:tripliciter fit.q.1.1.c.fol.5.
Unio anime ꝛ corporis est de ratione hominis.q.30.4.c.fo.107.
Unio nature divine ꝛ humane/est aliquid creatum.q.2.7.o.fo.9.
Unio verbi dei facta est in persona divina:ꝛ non in natura.q.2.1.2.o.fo.5.7.q.50.2.c.1.fo.106.
Unio verbi dei facta est in supposito.q.2.2.3.o.fo.60.
Unio nature humane cū verbo dei/nō est accidentalis.q.2.6.o.fol.8.
Unio nature divine ꝛ humane est maxima ex parte cuius ℌ quo facta est:non autem ex parte vnitorum.q.2.9.o.fo.1.
Unio anime ꝛ corporis fuit in christo.q.2.5.o.fo.8.
Unita est divina natura non solum anime:sed etiam corpori Christi.q.2.10.2.fo.12.
Unitas divine persone est maior quam vnitas nature ꝛ persone in nobis ꝛ quam vnio anime ꝛ corporis.q.2.9.3.fo.11.
Unitate speciei sublata/auferetur vnitas numeralis:nisi idem suppositum subsistat in duabus naturis.q.3.o.5.2.fo.107.
Unum ex multis fit tripliciter.q.2.1.c.fo.5.
Unum numero dicitur dupliciter.q.3.6.1.7.7.2.fo.16.
Unum dicitur tripliciter.q.73.2.c.fo.150.
Uolūtas.ℌ.Deus.
¶ Uoluntas dupler est.q.18.2.c.1.fol.54.
Uoluntas dupler est.q.18.3.4.5.c.fo.54.
Uoluntas vt natura/ꝛ voluntas vt ratio non differunt essentialiter secundum potentias.q.18.3.c.1.fo.54.
Uoluntas mouet omnes potentias anime.q.85.4.4.fo.185.
Uoluntas suscipiendi baptismum sufficit:quando quis baptizari deliberans/morte prevenitur.q.68.2.c.1.fo.140.
Uoluntas in christo est dupler.q.18.1.o.fo.53.
Uoluntas humana in christo dicitur tripliciter.q.18.1.3.fo.54.
Uoluntas humana in christo est dupler.q.18.1.o.fo.54.
Uoluntas humana rationalis in christo fuit tantum vna per essentiā: sed due ex parte actus.q.18.3.o.fo.54.
Uoluntas sensualitatis/ꝛ vt natura/in Christo voluit aliud ℌ deus non autem vt ratio.q.18.5.o.fo.54.4.q.13.4.o.fo.58.
Uoluntas vt ratio/ꝛ voluntas vt nā/vel sensualitatis in christo: nullam contrarietatem inter se habuerunt.q.18.6.o.fo.55.
Uolūtas ꝛ quicquid aliud fuit nature humane in christo/semper mouebatur secundum nutum voluntatis divine.q.18.1.1.4.fo.53.
Uoluntas pietatis in christo/est voluntas vt nā.q.18.3.3.fo.54.
¶ Uomitus.Si quis p ebrietatē/vel vo:acitatē/aut infirmitatis causa eucharistiam eno̅miter penitet:ꝛ quomodo.q.8.83.6.7.fo.181.

¶ Votum.Opus ex voto est laudabilius ℌ sine voto.q.28.4.c.f.69.
Votum virginitatis beata maria ante dispensationem sub conditione fecit:post vero simul cum sponso suo/absolute virginitatem vouit.q.28.4.o.fo.69.
¶ Uox super christum in baptismo fuit a tota trinitate: sed manifestative appropriatur patri.q.39.8.2.fo.88.
Uox illa non est natura patris loquentis/ sicut nec species columbe est natura spiritus ſ.nec species hominis in qua demonstratus est filius:est natura filij dei.q.39.8.2.fo.88.
¶ Uoce illa declaratur solus pater vt loquens:sicut naturam humanam solus filius assumpsit:ꝛ in columba solus spiritussanctus demonstratus est.q.39.8.2.fo.88.
Uterus.ℌ.Baptismus.Joannes.Maria.Sanctificatio.
¶ Uti aliquo ℓ dupliciter.f.vt principio vsus/ꝛ vt obiecto:hoc modo aliquis male vtitur eucharistia/ꝛ non primo modo.q.80.4.3.fo.170.

X

Xps In sacramento continetur sub aliena specie/tripliciter ratione.q.75.1.o.fo.157.
Et totus est sub qualibet parte vtrinsq; speciei.q.76.1.3.o.fo.159.
Xps totus continetur sub duplici specie sacramenti eucharistie: aliter tamen ꝛ aliter.q.76.2.o.fo.159.
Xps ad motum sacrameti nō mouetur per se: sed solum per accidēs.q.76.6.o.fo.160.
Xps in eucharistia non est vt in' loco.q.76.1.fo.160.
Xps videt se corporaliter sub facie.q.76.7.2.f.161.
Xps si in triduo fuisset in eucharistia:passus fuisset in eo/passione insita/non passionis illata.q.81.4.o.fo.175.
Xps sumpsit corpus suum ꝛ sanguinem in eucharistia. q.81.1.o.fol.175.7.q.84.7.4.fo.183.
Xps sumpsit eucharistiam sacramentaliter/ꝛ spiritualiter: sed aliter quam ceteri.q.83.1.3.fo.175. (passibili modo.q.81.1.o.fo.175.
Xps dedit in sacramento discipulis corpus suū passibile sed sub imo
Xps dedit eucharistiā inde i cena:ꝑter buccellā intictā.q.81.2.o.175
Xps significat nām vnionē ꝛ hūanā.q.16.5.c.fol.47.7.q.17.1.c.fol.51.
Xps nolnit nasci de sacerdotibus.q.22.1.2.fo.59.
Xps potest dici bis natus.q.35.2.4.fo.79.
Xps tanquam dominus conditor omnium temporum elegit tempus in quo nasceretur.q.31.8.o.fo.81.
Xps voluit nutrisi in nazareth/ꝛ nō nasci:q̄ voluit florere p virtuosam conversationē/ꝛ nō per carnis originem.q.35.2.fo.81.
Xps in sua infantia ꝛ pueritia inullo differebat ab aliis puerio/ quo ad exteriorem conversationem.q.20.1.3.fo.70. (q.13.3.2.fo.41.
Xps secundū aliquid fuit in triplici statu.f.innocentie/culpe ꝛ glorie.
Xps nullū habuit petm.q.14.3.o.f.4.7.q.15.1.o.fo.43.7.q.31.7.o.fo.
Xps non est filius dei adoptivus.q.23.4.o.fo.61. (74.
Xps fuit filius adoptivus Ioseph.q.28.1.1.fo.68.
Xps fuit malo angelis scīm vtranq; naturā.q.22.1.1.fo.59.
Xps ℌm humanitatem influit in angelos ꝛ in eis aliquid causat.q.8.4.c.1.3.fo.31. (7.q.11.4.o.fo.39.
Xps perfectus videt essentiā dei ℌ oēs angel:ꝛ holes.q.2.4.o.fo.36.
Xps ℌm diuinitatem fuit causa sue resurrectionis:non autem ℌm humanitatem.q.53.3.o.fo.112.
Xps post resurrectionē eius apparuit plurib⁹: ℌ nō est cōversat⁹ cū discipulis suis continue sicut prius.q.55.3.o.fo.114.
Xps vbi corporaliter ante ascensionē mānerit/nescit.q.55.3.2.fo.114.
Xps p baptismū regat ꝑsonā:ꝛ p resurrectionē nām.q.69.3.3.f.144.
Xps in triduo fuit totus vbiq:sed non totum.q.52.3.o.fo.110.
Xps ℌm q̄ homo est ꝑsona/suppositū/hypostasis/ꝛ res nāe: olim ista ram propositionum idem est iudicium.q.16.12.3 fo.50.
Xps ℌm q̄ homo hȝ gr̄am vnionis:est vera.q.16.11.1.fo.50.
Xps ℌm q̄ est iste homo est deus:est vera.q.16.11.3.3.fo.50.
Xps ℌm q̄ homo est suppositum/vel hypostasis/vel persona:si ly homo stet pro persona/propositio est vera.q.16.12.o.fo.50.
Xps ℌm q̄ homo est deus:proprie est magis neganda ℌ affirmanda q.16.11.o.fo.50. (q.17.1.1.fo.51.
Xps est tantū homo/est falsa:sed hec est vera/xps est tm id q̄ est hō.
Et ꝛpo demonstrato/hec est falsa:iste homo incepit esse:nisi addatur aliquid.f.ℌm humanitatem.q.1.9.o.fo.49.
Xps est creatura ℌm humanā nām/ꝛ minor patre/est vera.sed hec est falsa/xps est creatura/nisi addat/ℌm humanā nām.q.16.8.o.f.49.
Xps ℌm q̄ homo est creatura est magis cōcedēda ℌ negāda:sed hec est negauda/xps ℌm q̄ hic homo est creatura.q.16.10.o.fo.50.
Xps est in quē antiq̄ pres ferebant per eādē fidē ꝛ dilectionem qua ꝛ nos in ipsum ferimur:ideo ꝓtinebāt ad idem corpus ecclesie ad q̄s tpo pertinemus.q.6.5.3.fo.24.1.q.6.3.3.fo.31.
Xps ℌm q̄ homo/est caput ecclesie.q.8.1.o.fo.30.
Xps ℌm alam ꝛ ℌm corpus est caput holm:q̄ ad vtrūq;.q.8.2.o.fo.30.
Xps ꝛ alij dīr capita ecclesie:sed differenter.q.8.6.o.fo.31.
Xps est caput hominum ℌm diuersos gradus.q.8.3.o.fo.30.
Xps est caput omnium qui fuerunt a principio mundi vsq; ad finem ipsius:omnium qui ad ecclesiam pertinent ℌm omnē locū ꝛ tpo et statū/ꝛ propria virtute.q.8.3.6.c.fo.110.
Xps habuit summū gradū fortitudinis.q.15.2.3.fo.42.
Xps virtute sue deitatis in se ꝛ in suis discipulis sine abstinentia carnem comedebat.q.40.1.2.fo.89.
Xps habuit multo perfectius quicquid est perfectionis ꝛ virtutis in fide ꝛ spe.q.7.9.1.fo.28.
Et eius voluntas informabatur charitate ꝛ aliis virtutibus.q.49.6.2.fo.106.

Commentariorum Index.

Christus quo ad intellectū habuit plenam dei visionem:sed quo ad imaginativam habuit qualēd similitudines in quibus ponit specialiter divina.q.7.8.primum.fo.27.
Christus est vnum/ꝛ vnus:sed non duo.q.17.1.o.fo.51.
Christus ea que ab alijs obseruāda instituit/primo ipse observauit.q.81.1.c.fo.175.
Chꝰs est aliquid qō est pr̄:ꝛ est aliq̄d qō nō est pater.q.17.1.4.fo.51.
Chꝰs nō pōt dici filius spūsan.nec ēt totꝰ trinitatis.q.32.3.o.fo.75.
Christi ꝑsona simpliciter cōstituit ℌm nām diuinā:nō aūt ℌm nām humanam nisi ℌm quid/vt ab ea denominatur homo.q.3.1.3.fo.15.
Chꝰt ꝑsona est tota in quolibet loco:sed nō totaliter.q.52.3.3.fo.110.
Christi nā hūana est in ipso nobilior/ℌ in alijs.q.2.2.2m.2.5.fo.6.
Christi humanitas quid sit.q.7.1.3.fo.26.7.q.13.2.c.fo.40.
Christi humanitas quid dicatur.q.2.2.3.fo.6.7.q.12.2.3.fo.316.
Christi virtus quid.q.52.8.2.fo.111.
Christo nō attribuit natura humana in abstracto nec partes eius.q.2.8.c.fo.10.7.q.17.1.c.fo.51.2.q.50.3m.fo.107.
Christus.ℌ.Anima/Apparitio/Ascensio/Corpus/Crux/Demō/Dolor/Gratia/Judei/Judiciaria/Meritū/Miracula/Nasci/Natinitas/Occisio/Operatio/Oratio/Passio/Persona/potestas/Predestinatio/predicatio/Resurrectio/Reuerētia/Sacerdos/Sanguis/Sacramēta/Sedere/Sepulchrū/Sepultura/Subiectus/Tētatio/Triduo/Trinitia/Virtus/Vita/Unio/Voluntas.
¶ Zachens.ℌ.Centurio.

Finis.

¶ Contentorum in commentarijs tertie partis alphabetica annotatio.

A

¶ Inverbo tiori. ibi timorosus ℌm q̄ re spicit diuinā eminētiā debet ly fuit in christo.

Absolutionis Forma in quib⁹ verbis consistat. q.84.ar.3.fo.171.
1 ¶ Abstractionis duplicis dilucidatio.q.3.ar.4.fo.14.
2 Abstractionis per modū resolutionis nomine quid intelligatur.q.3.ar.3.ad.3.fo.14.
3 Abstractis per intellectū diuinis personalitatib⁹ an possit intelligi natura diuina assumere.q.3.ar.3.ad.2.fo.14.
1 ¶ Actus habetur ℌm quandam eminentiam/ergo est actiuo aliquinam valeat consequentia.q.8.ar.5.fo.31.
1 ¶ Affirmatio si est causa affirmationis ꝛ negatio negationis.ista regula tenet in solis causis propriis.q.64.ar.6.ad.1.fo.130.
1 ¶ Agens ꝓprie dr̄ posse vt ꝓprium effectū ꝛ vt in ꝓpria nām/q̄ vnica trāsmutatiōe pōt educere de potētia in actū.q.18.ar.1.ad.5.f.65.
1 ¶ Altaris ꝛ aliarum rerum ecclesiasticarū inanimatarum consecrationis virtus.q.83.ar.3.fo.178.
1 ¶ Amy dum.Eucharistia.5.
1 ¶ Analogia.Nomen.5.
1 ¶ Angeli dicere necessitatē reparationis/quomodo intelligatur. q.4.ar.2.fo.18.
2 Angeli.Ministrare.1.
1 ¶ Anima separata an in cōi resurrectione huius vel alterius reuersa ad corpus retineat suam ꝓprium terminationē.an perdat illam et terminetur personalitate totius.q.6.ar.3.fo.23.
1 ¶ Antichristus an dicatur caput omnium malorum tam demonūm ℌ hominum.q.8.ar.8.fo.32.
1 ¶ Arguere an liceat a destructione antecedentis.q.17.arti.1.fo.51.
1 ¶ Armeni.Eucharistia.7.
1 ¶ Ascendisse chꝰm in celū virtute anime glorificate cū dicit:intelligatur tantum de motu locali ascensionis.q.57.ar.3.fo.116.
1 ¶ Assumi naturam per se separatā non fuisse conueniens/ quomodo intelligatur.q.4.ar.4.fo.20.
2 Assumptibile no attēditur ℌm potētiā passiuā naturalem/ergo ℌm cōgruētiā:an valeat consequentia.q.4.ar.2 fo.18.
3 Assumptionis terminus propius quid sit/absolutum ne aliquid vel relativum.q.2 ar.8.fo.10.
4 Assumptionis m mysterio an sit ordo nature partium humane nature adinuicem ꝛ partium ad totum.q.6.ar.1.ad duran.fo.23.
5 In assumptione carnis quomodo dicitur animam mediare scīm.o. tpo.q.6.ar.1.ad.3.fo.23.
6 Dupliciter potest intelligi subsistentiam anime preexistentē in assumptione corumpi.q.3.ar.3.fo.24.
7 An verbum assumpserit humanam naturam, mediantibus eius partibus.q.6.ar.5.ad primum.fo.25.
8 An persone divine,conueniat primo ratione essentie divine assumere terminative.q.3.ar.2.fo.11.
9 An sit possibile diuinis personis vt due vel tres assumant vnā naturam humanam.q.3.ar.6.ad sco.fo.15.
10 Plures ꝑsone nō pōt assumere vnam ꝑsonā.Ibidem ad duran.
1 ¶ Athanasij similitudo de alia rationali intelligitur ℌtum ad vnitatem suppositi.q.2.ar.1.fo.5.
1 Augmentum non esse sine motu locali intelligitur de motu locali formaliter vel equivalenter.q.33.ar.1.fo.76.

B

Baptizare Aliquem extra necessitatis casum eo modo quo in necessitatis casu licet/an sit peccatum mortale.q.67.ar.4.ꝛ.5.fo.38.
2 Baptizare vnum quomodo duo possint vel non possint:ꝛ qua forma vti debeant.q.67.ar.6.fo.138.ꝛ.139.
3 Baptizari quo debeant filij iudeorum.q.68.ar.10.fo.141.ꝛ.143.
4 Baptizato siete an recedēte fictione incipiat baptismus valere ad salutem.q.69.ar.9.ꝛ.10.fo.145.Fictio.1.
5 Baptismus quomodo recedente fictione valeat ad salutem.q.69. ar.9.ꝛ.10.fo.145.
6 Baptizatos fuisse Joānē ꝛ apl̄os a chꝰo rōnabile est.q.38 ar.6.f.8.
7 Baptizādus an de necessitate debeat habere intentionē suscipiendi baptismū.q.68.ar.7.fo.142.29 minister.5.
8 Baptizādo plures si nō inter cederet alia mutatio ℌ dicer⁹ baptizo vos/nō videret ad ℌ magna nēcitas exigi.q.67.ar.4.ad.2.fo.140.
9 Baptizandi ꝛ predicandi officium nō conuenire diaconis/quomodo verum sit.q.67.ar.1.fo.137.
10 Baptismus celebratus in nomine christi vel trinitatis an valeat. q.66.ar.6.fo.135.
11 Baptismus verus an sit si aliqua ex tribus immersionibus omittatur.q.66.ar.8.fo.136.
12 Baptismus quare sit irreiterabilis.q.66.ar.9.fo.136.
13 Baptismus in voto parentum an sufficiat in necessitatis casu ad salutem parvulorum.q.68.ar.1.ꝛ.2.fo.140.
14 Baptismi ꝓprius effectus quis sit.q.61.ar.2.fo.124.
15 Baptismi differēdi tps quo debeat determinari.q.68.ar.3.fo.140.
16 Baptismo quare attribuatur aperire ianuā paradisi.cū sit p⁹ie prius effectus mortis christi.q.69.ar.7.fo.145.
17 Baptismalem exorcismum aperire sensus/ꝛ unctionem in vertice baptizati operari conservationem gratie baptismalis/quomodo intelligatur.q.70.ꝛ.71.ar.3.fo.146.
Ecclesia.2.Eucharistia.2.Fictio.1.Minister.2.3.
1 ¶ Baptizandē ex q̄ deus est vnus/quo intelligat.q.13.arti.3.fo. 6.
1 Beato emilidet quenit videre ola ad se specfatia.q.10.ar.2.fo.35.
1 ¶ Boni de ratione loquitur aliud est ℌ loqui de ratione talis boni.q.1. articu.1.in co2.fo.2.

C

Character Sacramētalis an sit deputatiꝰ hominis ad cultum dei.q.63.ar.1.fo.126.
2 Character sub quo genere generalissimo ponatur/ꝛ in qua specie. q.63.ar.2.ad sco.ꝛ duran.fo.126.
3 Character est in genere potentie.Ibidem.
4 Character est ℌpetie potētiarum connexū ministrio chꝰi.Ibidem.
5 Character non est per se in genere.Ibidem.
6 Character an sit ℌtue in potentia pure passiua.q.72.ar.5.fo.148.
7 Character an sit in intellectu.q.63.ar.4.fo.127.
8 Character i bapmoꝛ locū dispōnis ꝛ forme.q.69.ar.9.ꝛ.10.f.145.
9 Character an sit potentia pure passiua.q.72.ar.5.fo.148.
10 Character confirmationis de necessitate ꝓsupponit characterem baptismi.q.72.ar.6.fo. 148.
11 Character sacrorum ordinum de necessitate ꝓsupponit characterem baptismi.Ibidem.
1 ¶ Charitatis fervor in hac vita quis sit qui non compatitur peccatum venniale.q.87.ar.1.fo.187.
1 ¶ Cause due totales virtutibus ꝓprijs agētes ac eiusdē rōnis/nō possunt vnū ꝛ eūdē per se effectum producere.q.67.ar.6.fo.140.
1 ¶ Celebrare.Eucharistia vi.
1 ¶ Circumcisio christianoꝝ in duo ꝓ dicentium se circumcidi vt cōformentur christo an sit licita.q.37.ar.1.fo.84.
1 ¶ Columba in cuius specie spūsanctus descendit super christū baptizatum.an fuerit verum animal.q.39.ar.7.fo.88.
1 ¶ Cometa quare putatur esse potius signum mortis ꝓncipium ℌ altorum hominum.q.36.ar.7.fo.63.
1 ¶ Cōmunicare se alijs importat perfectionem ad minus in his ℌ duo communicantur.q.1.ar.1.in co2.fo.1.
2 Cōicare sciēs ꝓtinet ad dōi rōnē:nō ēdē determinate p modū nāe aut libere:ℌ cōiter ꝛ indeterminate ad vtrūq; modum.Ibidem.
3 Cōmunicare cū excōicatis p concilium constantien, concessum est:ℌ tertiō in duobus casibus.q.82.ar.9.fo.177.
4 Cōio an nō solū eccle ℌ et christi precipio sit necia.q.80.ar.11.fo.172.
5 Cōio popularis sub vtraq; spē:an sit licita.ea.q.ar.12.ꝓp⁹.fo.172.
6 Communio sub vtraq; specie:an sit in precepto.Ibidē de hac specialiter materia:questiuncula.1.
7 Communio sub vtrāq; specie:an sit necessaria omnibus comprehendendo etiam infantes.Ibidem.
8 Cōio dicta an sit necessaria olbus adultis.An omnibus sacerdotibus.An omnibus confitentibus.Ibidem.
9 Cōmunio sub vtraq; specie:an sit vtilior ℌ sub specie panis tantū eo.ar.questiuncula.2.fo.174. (fo.174.
10 Cōio popularis sub vtraq; spē:an expediat eccle christi.eo.ar.q.3.
11 Judicium discretionis requisite ad cōionē in pueris:debet a parentibus ꝛ confessore fieri.q.80.ar.9.ad vlt.fo.171.
1 ¶ Cōfiteri semel in anno an iure.i.fu.2 petō mortali ex his teneatur.
2 Confitens sua peccata ante baptismū (q.65.ar.2.ad.4.fo.132.
receptum non est absolnendus.q.68.ar.5.ꝛ.6.fo.141.
1 ¶ Confirmationis sacro deputati fideles ad fermitum speciale speciatio ad officium principis.q.65.ar.3.ad.2.fo.133.
2 Cōfirmatiōis facti an ea⁹ sit ita ꝓprius minister q̄ a nō ea⁹ factanmta est:ꝛ th ex dispēsatiōe aplica nō ea⁹ possit illā conferre.q.72.ar.8.
3 Chrisma.per totum. (9.10.ꝛ.11.fo.149.
1 ¶ Coniunctionis in ḥa posita distinctio ex ꝑte extremoꝝ:vel ex parte terminorum sit sufficiens.q.2.ar.9.fo.31. (q.2.ar.10.fo.12.
2 Conjunctionis humane nature ei ꝑsona filij dei duplex acceptio.
3 Cōiuncta duo realiter an vbi ē vnū opoteat eē ꝛ reliquū.q.76.arti.2.
1 ¶ Cōuersio duplex.f.formalis ꝛ ſbalis.q.75.ar.4.f.156. (fo.158.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Compositio ex cõtrarijs an sit pria causa mortis ⁊ aliorũ defectũ humane nature/an vero peccatum.q.15.ar.5.fo.44.
2 Compositionis ratio imperfectionẽ componẽtium formas/an importet.q.2.ar.4.ad.3.dubium.fo.7.
3 Compositionis multiplex genus. Jbidem.
1 ¶ Consecrare. Sacerdotes.1.
1 ¶ Constantinum fuisse mundatũ a lepra in baptismo nullius auctoritate constat.q.69.ar.8.arg.3.fo.145.
1 ¶ Contritio ẽm essentiam an sit pars sacri.q.90.fo.191.
1 ¶ Contactus christi quilibet an sit sanctificatiuus totius sacramẽti an solus contactus in vsu constitutiuo sacramẽti.q.32.ar.3.fo.148.
1 ¶ Conueniens claudit in se possibile/⁊ addit super illud.q.1.art.1. in ti.fo.1.
1 ¶ Conuerti vnũ in aliud potest dupliciter.s.per trãsubstãtationẽ ⁊ per transmutationem.q.2.ar.1.fo.5.
2 Conuertibilitas cuiuscunq; creature in quãcunq; aliam ẽm agẽs virtutis infinite quomodo intelligatur.q.75.ar.4.ad.3.fo.156.
3 Conuertibilitatis ratio que sit.q.75.ar.4.ad.1.fo.156.
1 ¶ Corpus esse vicinius persone propriæ animã autẽ nature humane/quomodo intelligatur.q.6.ar.1.ad.2.fo.23.
2 Corpus quando sit animale ⁊ quando spirituale ẽm augustinum. q.54.ar.3.fo.113.
3 Corpora elemẽtaria sicut habent duplices motus/ita corpora celestia vitra naturalem inclinationẽ ad suos cursus possunt mutari in illud qõ autor nature facit.q.44.ar.2.fo.94.
4 Corporum celestium visione an possint comprehendi virtutes eorum.q.12.ar.1.ad primũ.fo.39.
1 ¶ Creature an possibilis sit sublimior gradus diuine visionis quã sit gradus anime christi.q.10.ar.4.ad.3.fo.36.
2 Creaturas denominari aliquales ex eo qõ cõuenit eis ẽm propriã causas:nõ aũt ex eo qõ cõuenit eis ẽm primas ⁊ vniuersales causas quomodo sit intelligendum.q.44.ar.2.fo.18.
2 ¶ Christma quid sit.q.72.ar.1.ad.2.fo.147.
2 ¶ Christma esse consecratum ab episcopo an sit de necessitate sacramenti.q.72.ar.3.fo.148.
3 Christmatis consecrationẽ an papa possit committere singulari sacerdoti. Jbidem.
Confirmatio per totum.
1 ¶ Chrysostomus. Passio.9. paulus.1.
1 Christus principalius venit abolere peccatũ totius nature:ꝙ peccatum vnius persone.q.1.ar.4.fo.4.
2 Christus si naturali generatione aliquẽ produxisset/purum hominem produxisset.q.2.ar.5.ad.2.fo.8.
3 Christus quomodo dicatur caput ecclesie.q.8.ar.1.fo.30.
4 Christus in vsu scientie infuse nõ indigebat conuersione ad phantasmata. ad duran.q.11.ar.2.fol.37.
5 Christus an voluerit humana voluntate per alios homines aliqd fieri ⁊ non potuerit facere ꝙ fieret.q.13.ar.4.fo.41.
6 Christus certus erat de euentu mortis ⁊ reliquorum malorũ futurorum ⁊ quomodo.q.15.ar.7.fo.45.
7 Christus nõ debet dici homo dominicus:⁊ quare.q.16.ar.3.fo.47.
Christus an meruerit exteriora bona/qz dignitas merẽdi spectat ad charitatem:ac per hoc pertinet exteriorũ bonorũ presentie coeue. q.19.ar.3.fo.59.
9 Christus predestinatus est filius dei:an hec locutio sit propria.q. 24.ar.2.ad.2.4.5.fo.62.
10 ¶ Christus proprie est mediator inter deum ⁊ hominem.qõ.26. ar.4.fo.65.
11 Christus ante ioannis baptisma quid exercuerit.q.4.ar.1.fo.88.
12 Christus in quibus fuit exemplum perfectionis.q.4.ar.2.fo.89.
13 Christus quare nihil scripserit.q.41.ar.4.fo.92.
14 Christus gloriam anime sue deriuauit in corpus in transfiguratione.q.45.ar.2.fo.90.
15 Christus sua passione implevit legem totam ⁊ omnem iustitiam omnis generis iuris ⁊ preceptι.q.47.ar.2.fo.101.
16 Christi anime descensus ad inferos/ad infusionẽ lumẽnis glorie in sanctis patribus operatus est.q.52.ar.2.fo.109.
17 Christus in suo descensu duo genera a purgatorio libe, auit.articulo.8.fo.111.
18 Christus an corporaliter visus fuerit a paulo:⁊ an visio illa tunc fuerit quando dixit/saule saule quid me persequeris.q.57.articu.7. folio.117.
19 Christus inquantum homo an stet vel sedeat in celo.q.58.arti.2. folio.118.
20 Christus ẽm qõ homo an dicendus sit filius dei.q.58.ar.3.fo.118.
21 Christi actiones humane possunt dupliciter considerari.q.1.ar.2. ad.3.fo.3.
22 Christi persona dupliciter distinguitur.q.2.ar.4.fo.7.
23 In christi persona sunt due rones subsistẽdi in duabus naturis:licet sit ibi vna subsistẽs simplr ⁊ vna ratio subsistẽdi simplr. Jbidẽ.
24 Christi persona esse cõpositã an sit simplr ⁊ formalr verũ. Jbid.
25 Christi natura humana se habet ad personã filij dei sicut se habet natura ferri ad personam ferri.q.2.ar.10.fo.12.
26 Christi natura corporalis quomodo possit agere in angelos.qõ. 8.ar.4.ad.3.fo.30.
27 Christi anima non videt in verbo quicquid videt verbum.q.10. ar.2.ad.2.fo.35.
28 Christi anima an ex hoc ꝙ scit omnia que scit deus scientia visionis:sequatur ipsam scire infinita.q.10.ar.3.fo.36.
29 Christi animã an bene concludat habere per scientiam infusam notitiam omnium singularium.q.11.ar.1.fo.37.
30 Christi anima an imperfectius quocunq; angelo intuitiue cognouerit in ꝓprio genere quicquid intueri vtriq; datum est.q.11.arti.4. fo.38.ad 1corum.
31 Christi anime species intelligibiles infuse an fuerint perfectissime.q.11.ar.6.ad 1co.fo.38.
32 Christi anime an insit virtus instrumẽtalis ad omnia miracula.q. 13.ar.2.fo.41.
33 Christi privilegium est mereri alĩo ex cõdigno.q6.19.ar.4.fo.57.
34 Quomodo intelligat ꝙ inquantũ christi humanitas operabatur virtute diuinitatis sacrificium christi erat efficacissimũ ad delenda peccata per gratiam.q.22.ar.3.ad.1.fo.59.
35 Christi carnẽ efficere/aliter attribuitur persone spiritussancti:et aliter filio eandem assumere.q.3.ar.1.fo.74.
36 Christi corporis formatio in primo instanti fuit perfecta essentialiter:non autem quantitative.q.33.ar.1.fo.76.
37 Christe anime an incõueniat ꝙ aliqua perfectio actus secundi ei de nouo adueneriat.q.34.ar.2.fo.77.
38 Christi doctrine excellẽtia penes que attendat.q.42.art.1.fo.91.
40 Christi animam an habuerit potestatem preseruãdi corpus suum a morte.q.47.ar.1.ad 1com.fo.101.
41 Christi anima vnde habuerit predictam potestatem. Jbidem.
42 De xpi clamore in cruce dup'r modus dicẽdi.eo.ar.ad.2.f.101.
43 Christi mortis celeritas fuit ⁊ naturalis et voluntaria. Jbidem.
44 Christi verba/ego pono animã meam ꝛc,⁊ similia quomodo intelligantur.q.50.ar3.ad.1.fo.107.
45 Christi corpus vinum ⁊ mortuum an fuerit idem numero simpliciter.q.50.ar.5.ad 1com.fo.107.
46 Christi mors an fuerit meritoria ex parte ale.q.50.ar.6.fo.107.
47 Christi corporis preseruatio a putrefactione an attestẽt virtuti ipsius nature ⁊ voluntarie morti.q.51.ar.3.fo.108.
48 Christi mortis tres dies ⁊ dies creationis mũdi diuersimode ordinantur.q.51.ar.4.fo.100.
49 Christi descensus ad inferos/an fuerit ẽm subsãtiam anime an solum ẽm effectum.q.52.ar.2.fo.109.
50 Christi penalitates intrinsece ẽtũ duranerint.q.52.ar.4.fo.110.
51 Christi humanitas quid sit.q.50.ar.1.fo.115.
52 Christi corpus an conuenienter opinemur esse extra totã cõtinentem celestium corporum:sicut ꝙ planta pedis eius sit supra cõcauũ supremi celi.q.57.ar.4.ad duran.fo.117.
53 An sicut ex defectu materie magnificẽtie in christo nõ sequit defectus magnificẽtie interioris:ita nec ex defectu materie fidei sequat defectus fidei.in eodẽ.q.7.ar.3.fo.26.
54 An spes in christo respectu secũdario speratorũ fuerit habitus aliquis.q.7.ar.4.fo.26.
55 An oporteat in xpo ponere scientiã inditã/⁊ quare.q.9.art.3.f.33.
56 In christo nõ fuisse scientiã ex suo genere acquisibilẽ per infusionẽ/ vt fuit in adam:cur in litera asseratur.q.9.ar.4.fo.34.
57 An in christo concessa cognitione abstractiua omnium singulariũ:cõcedenda sit cuiuslibet singularis ꝓpria species in christi intellectu.q.11.ar.1.ad 3co.fo.37.
58 An in christo fuerit cognitio intuitiua omnium singularium. ad 3co.q. 11.ar.1.fo.37.
59 Christo nõ est adempta potestas deriuãdi gloriam anime ad corpus:ergo gloria illa claritatis que apparuit in christo in trãsfiguratione/derivata est ab anima:an hec ratio valeat.q.45.ar.2.fo.96.
60 Christo conuenientium mediante natura humana distinctio,qõ. 48.ar.3.fo.104.
61 Christum deleuisse ola peccata mundi qũo intelligat.q.1.ar.4.fo.4.
62 Christum fuisse assumptum a diabolo quid sit.q.41.art.4.fo.91.
63 Christum palã docuisse ⁊ in occulto nihil fuisse loquutũ/quomodo intelligatur.q.41.ar.3.fo.92.
64 Christum sedere ad dexterã patris cum dicitur/quam distinctionem importet ly ad.q.58.ar.2.fo.118.

D

1 **Debitum** ẽm decentiã ad opus operatũ est debitũ ẽm necessitatem ad opus operãs ministri.q.64.ar.6.f.130.
1 ¶ Demones an cognouerint christũ esse messiam in lege ꝓmissum. q.44.ar.1.fo.94.
2 Demones an cognouerint christũ esse verũ deũ.q.44.ar.1.fo.94.
4 Denominatio,humanum.1.
1 ¶ Deus intelligi põt tribus modis plusq; genere diuersis cõicare seipsum creature.q.1.ar.1.in cor.fo.1.
2 Deus an fallere possit.q.5.ar.5.fo.21.
3 Deus est hõian ly ꝓpõsit in mã nãli ⁊ p se.q.16.ar.2.ad.2.fo.46.
4 Quo intelligatur/deũ supponere/pro xpe.q.16.ar.2.ad.2.fo.46.
5 An solus dei natura predicet de supposito.q.17.ar.1.fo.51.
6 In deo nihil inuenri ꝓter rõnẽ sue nãe/quo intelligat.q.2.a.1.f.6.
7 In deo inuenit duplici modo subsistẽs ⁊ hõs nãm.q.3.art.2.fo.15.
1 Diabolus.Quo diabolus machinãdo in mortẽ xpi exceserit mozdum potestatis sibi a deo tradite.q.49.arti.2.fol.105.Christus.62.
1 ¶ Differentia inter suppositũ ⁊ naturam an habeat locum in angelis.q.2.ar.2.in cor.fo.5.
1 ¶ Displicere põt dupliciter sumi.q.24.ar.8.7.9.fo.185.
1 ¶ Distingui ẽm rem contingit dupliciter.primo vt due res/quarũ vna nihil est alterius.scõo sic vt vna res includat totã aliã/⁊ superaddat ei aliquid aliud.q.2.ar.2.in cor.fo.5.
1 ¶ Domina eminẽtia in hmoi re reuerẽtiali xpi an habuerit rõnẽ re-

uerẽdi quatenus eminẽtia dei absolute/an ẽt nus potens est infligere malũ.q.7.ar.6.fo.27.
1 Docere.Excellentior est modus docendi verbo ih̃ scripto.q.41.ar.4.fo.92.Christus.38.
1 ¶ Dolor est passio appetitus sensitiui ex corporis lesione percepta sensu.q.15.ar.5.fo.44.
1 ¶ Donum nullũ perdi sine culpa:qũo verificetur.q.30.ar.2.fo.106.

E

1 **Ecclesia** Jn hoc ꝙ ecclesia ꝓ parvulis credit intẽdit renũciat:est quedam accommodatio.q.68.ar.9.fo.142.
2 Ecclesie fides quomodo prosit infanti baptizato.q.68.ar.9.ad.2.fo.142.
1 ¶ Episcopus dum cõsecratur an debeat pontifici celebranti cõcelebrare.q.82.art.2.fo.177. Christma.2.Confirmatio.2.
1 Esse in psona/ꝙ est cõtra rationẽ forme cõis/quomodo intelligatur.q.4.ar.4.fo.20. Existentia.1.2.
1 ¶ Eucharistie sacramentum quid dicatur.q. 73.ar.2.fo.150.
2 Eucharistie sacramentũ an sit absolute necessarium ad salutem.q.73.ar.3.fo.150.
3 Eucharistie sacrãm an esset in pane solũ celebrãdo vinũ nõ inueniret.q.74.ar.1.fo.150.
4 Eucharistie sacramentũ quomodo debet fieri. q.74.ar.2.fo.151.
5 Eucharistia.Ex qua materia debeat fieri panis consecrabilis.q.34.ar.3.fo.152.
6 Una non est consecrabilis.q.74.ar.5.fo.152.
7 Eucharistie in sacro salsum est ꝙ greci offerant calicẽ dñi cũ vino tẽp:hoc est armeni non greci olim faciebant. Jbidem ar.6.fo.153.
8 Eucharistie in sacramento ds modica aqua vino misceri. Jbidem.
9 An oporteat aquã ex qua fit panis ꝓ hoc sacro esse verã ⁊ naturalẽ.q.74.ar.7.fo.153.
10 De existẽtia corpis xpi in sacro eucharistie/quidex sacra scriptura habeat.q.75.ar.1.f.153.
11 Diuerse opiniones circa nouitatẽ cõtinẽtie ⁊ nouitatem conuersionis. Jbidem.
12 Eucharistie in sacro quomodo se habeant accidentia nouitas continẽtie ⁊ nouitas conuersionis. Jbidem.
13 An hec propositio/aliqd nõ põt eẽ vbi ptius non erat:nisi vel ꝓ loci mutationẽ vel alterius conuersionem in ipsũ.sit vera/⁊ bene applicet ad esse in sacramento.q.75.ar.1.fo.154.
14 Eucharistie in sacramẽto quot interueniũt mutationes.q.75.ar.2.fo.154.
15 Eucha in sacro si ẽa panis remaneret non esset verũ qõ christ dixit/hoc est corpus meũ. Jbidem.ad 1co.⁊ Duran.
16 Eucharistie in sacro si esset alia ẽa sub accidẽtibus panis ih̃ corpus xpi/an contrariaret veneration eucharistie. Jbidem.
17 Eucharistie i sacro panis nõ redigit in nihilum:sed mutat ẽa panis in corpus xpi ẽm ambitũ.q.75.ar.3.ad.3.fol.166.ad 1cotũ.
18 An conuersio panis in corpus xpi dicatur ⁊ manẽs ẽm suũ esse antiquũ sit possibilis.q.75. ar.4.fo.166.ad 1co. Conuertibilitas.1.
19 An hec sit ꝓpria/quod erat panis est christi corpus. Jbidem.
20 Si corpus xpi hz partes ⁊ ꝓprietates suas sub modo sacramẽtali/an simplr necessario sequatur ꝙ habeat eas sub existẽtia naturali.q. 76.ar.2.fo.159.Intellectus.3.4.5.
21 Christum esse sub hostia est quodãmodo esse relationum.q.76.art.6.fo.160.
22 An ad motũ hostie corpus christi moueatur per accidens. Jbidem ad 1co.
23 Eucharistie in sacramẽto quo accidẽtia sint sine subiecto/diuerse opiniones.q.77.art.1.2. 3.5.folio.161.
24 An in rarefactione specierũ sacramẽtalium nova illa ẽtitate participata que ꝓ rarefactionẽ fit/fit naturaliter a naturali agente.q.77.ar.5. fo.163.ad scotum.
25 De modo quo in insãti gnonis noue speci spẽs sacrãtibus/fit mã q.77.ar.5.fo.163.
26 An ola ẽa quibus vtimur in cõsecratione sanguinis sint de necessitate sacri.q. 78.in tribus primis ar. fo.164.
27 An sola ẽa quibus vtimur in cõsecratione a sacerdote plata (pretermisso canone) conficiãt sacrm.qõ.78. ar.1.ad. 4.fo.164.
28 Eucharistia.Sacrm.5.
29 De veritate ⁊ cõsignificatione huius locutionis sacralis/hoc est corpus meum.fo.164.
30 Eucharistie sacramenti oblatio quomodo fiat.q.79.arti.5.fo.168.
31 De tempore/modo ⁊ subiecto sex effectuum eucharistie.q.79.ar.1.fo.168.
32 Dominus cũ dicit nisi manducaueritis ꝛc, loquitur de manducatione spirituali in voto seu habitu.q.79.ar.1.fo.166.
33 Eucharistie sacramentum sumens quid consequatur.q.79.ar.1.fo.166.
34 Eucharistie sacramentum quibus negandum.q.80.ar.6.fo.170.
35 Quum dicitur sacramenti eucharistie rẽ tãtum esse gratiam suscipientiũ/aut vnitatem ecclesie/aut corpus christi mysticum : hec omnia sumuntur ꝓ vno ⁊ eodem scilicet gratia dei. q.73.ar.1.ad.3.fo.150.
36 Habere rẽ sacramẽti eucharistie per votum ecclesie quid sit.q.73.ar.3.fo.150.
37 Inter suscipientem eucharistiam ⁊ suscipiẽtem baptismum in peccato mortali/differentia.q.79.arti.3.ad primum.fo.167.
38 Eucha sacramẽti sumens cõtritus/sed nõ cõfessus de peccato mortali:habens copiã cõfessionis:an peccet mortaliter.q.80.ar.4.fo.160.
39 Eucha sacrm sumẽs :in pcõ mortali an cõmittat grauius peccatũ oibus peccatis q̃ sunt cõtra puras creaturas.q.80.ar.5.fo.170.(171.
40 An expediat ẽtidie celebrari.q.80.ar.10.fo.
1 ¶ Existere per se:⁊ per se separatim existere: qũo differant.q.2.ar.2.ad.3.fo.6.
2 Existentia.An de mẽte diui tho.nullum sit in christo esse actualis existentie creatum.q. 17. arti.2.fo.51.
3 An ita sit in veritate ꝙ in christo nulla sit existẽtia subsistialis nisi diuina. Jbidem ad 1co. duran.⁊ Jo.de neapoli.
1 ¶ Experiẽtia an solũ pariat scientiam similiter ẽm spẽm.q.12.ar.1.ad duran.fo.39.

F

1 **Fictio** simul cũ peccatis commissis post baptismũ:per penitentiam delenda est.q.69.ar.2.ad.2.4.5.fo.145.
1 Filium dei assumpsisse hominem :an debeat concedi.q.4.ar.3.ad.2.fo.20.
2 Filiatio est ita suppositi vt subiecti ꝙ natura.q.35.arti.5.fo.79.
3 Filiatio tpalis xpi an sit rõs tm. Jbiẽ ad 1co.
1 ¶ Finito ol posse fieri additione:qualiter intelligatur.q.7.ar.11.ad primum.fo.20.
1 ¶ Fomes peccati qũo sit inordinata concupiscẽtia habitualis.q.27.ar.1.fo.67.
2 An ex hoc ꝙ fomes est cõcupia cõtraria ratio habitualiter/liceat inferre:ꝙ fomes est inclinatiuus ad malũ ⁊ difficultatiuus i bono. Jbiẽ.
3 Qõ fomes in beata virgine per diuinam protidentiam perfectius ligabatur ih̃ per interiorem sanctificationem qũo intelligatur. Jbidẽ.
1 ¶ Forme eiusdem speciei anp possint esse simul in eodem subiecto.q.35. ar.5.fo.79.

G

1 **Gratia** sumitur aliquando vt comprehẽdit sub se quẽcunq; infusum habitum.q.1.ar.10.fo.12.
2 Gratia cuiuslibet singularis persone an habeat ẽtitatem alterius rationis a quantitate gratie xpi.q.7.ar.11.fo.28.
3 Gratia cuiuslibet et singularis persone:an sit vel virtus particularis:⁊ gratia xpi velut virtus vniuersalis. Jbidem.
4 Gratia vnionis in xpo duo in se claudit.q.7. arti.13.fo.19.
5 Multorum dictorum.s.tho.de gratia vnionis ratio. Jbidem.
6 Gra christi dupliciter ẽt pria.q.8.ar.1.fo.30.
7 Gra viatoris ⁊ cõprehẽsoris.q.34.a.4.f.78.
8 Gratie intensio:gradus an comprehendat sub annexis que per deuotionẽ ministri imperari pũt recipiẽti sacrm.q.64.ar.1.fo.128.
9 Gratie habitualis quomodo finis sit vnus personalis.q.7.ar.12.fo.19.
10 Quare nullus pure viator attingat ad summum gratie ex parte gratie. Jbidem.
11 Dabile est summum possibile in gratia ẽm s.tho.q.7.ar.9.fo.28.
12 Gratiam habitualẽ in xpo ponere:an necesse sit.q.7.arti.1.fo.25. (fo.28.
13. Xpm ex pnõ vle ghis habitũ gra zquo itelligat

14 Gram in nobis efficiter causare christi actiones:qũo intelligatur.q.8.ar.1.ad.1.fo.30.

H

1 **Habitus** per se infusi habitus per se acquisibiles sunt diuersarum rationum intrinsece ⁊ essentialiter.q.9.art. 4. ad.2.3.fo.34.
1 Heresim incurri ex verbis inordinate prolatis/quomodo intelligatur.q.16.ar.8. f.48.
2 Heresis est arriana dicere christum minorem patre. Jbidem.
3 Heresis quid sit. Jbidem.
4 Heresis nona de conceptu christi refellitur. q.31.ar.5.fo.73.
Cum hereticis in vocabulis communicare quomodo prohibitum sit.q.16.arti.8.fo.48.
1 Hypostasis.Homo.1.2.Christus.22.vniti.3.
1 ¶ Homo dicitur ⁊ est deus propter vnionem ⁊ quo.q.2.ar.8.fo.10.
2 Homo quomodo predicetur de deo.q.16.ar. 1.ad 1co.fo.46.
3 Hominem predicari de deo ratiõe relationis quomodo verificetur.q.16.ar.4.ad.4.f.46.
4 Homo est factus deus/an in ista propositione ly homo possit supponere simpliciter ⁊ personaliter.q.16.ar.7.fo.48.
5 Iste hõ factus est deus an hec sit vera. Jbidẽ.
6 Quare ista dicatur simpliciter vera/deus est homo:ista autem simpliter falsa/homo factus est deus. Jbidem.
7 Iste homo.i. christus incepit esse/an hec debeat simpliciter negari.q.16.ar.9.fo.49.
1 Humanum. Quum dicitur ꝙ humana natura non constituit diuinam personam simpliciter:sed constituit eam ẽm ꝙ denominatur a tali natura: quomodo denominatio sumat. q.1.ar.1.ad.3.fo.13.
2 Humana natura in xpo an inclinet ad ꝓpriam personalitatẽ.q.4 ar.2.ad.3.fo.18.
3 Humane dignitatis explicatio. q.4.a.1.f.21.
4 Humanitas qũo sit triplici intellectu. Jbidẽ.
1 ¶ Honorari vt causa honoris non est honorari simpliciter:quia ly vt causa honoris est cõditio diminuens.q.15.ar.1.fo.63.
1 Hostia.Sacerdotes.1.

I

1 **Janua** Celi per similitudinẽ dicitur fruitionis diuine ꝓsecutio.q.49.art. 5.fo.105.Baptismus.16.
2 Quare nõ fuerit ꝓueniens deũ incarnari immediate post peccatum rõnes.q.1.art.3.fo.4.
3 Incarnatio xpi nõ debuit fieri in ꝓno mundi nec in finem mundi differri.q.1.ar.6.fo.4.
4 Incarnationis mysterium quomodo significetur.q.1.ar.1.in ti.fo.1.
5 Incarnationis pluralitatẽ quare.s.tho. hic non inuestigauerit. Jbidem.
6 Incarnatio nis potitatẽ quo tractauit. Jbidẽ.
7 De incarnatione dupliciter loqui contingit. eo.ar.ad.1.fo.1.
1 ¶ Inesse. Jn ista maria:oẽ qõ lest alicui pẽsue ptineat ad nãm illi sue nõ/vnit eĩ ꝓsona:sumit inesse ꝓpter:vt tale esse distinguit ꝑ extra secus adiacere.q.2.ar.2.fo.6.
1 Infernus puerorũ a sctõ thoma cõphẽdit sub inferno damnatorũ.q.52.ar.2.fo.109.
1 ¶ Informandi dupler est mod. q.2.ar.1.f.5.
1 Ingratitudo quantificatur ex beneficio.q. 88.ar.1.ad.1.fo.189.
1 ¶ Intellectus creatus an possint simul videre infinita:ita ꝙ distincte cognoscat quodlibet eorum.q.10.ar.3.ad. 1.fo.36.
2 Intellectus humanus an possit vti scientia infusa non conuertendo se ad phantasmata. q.11.ar.2.fo.37.
3 Intellect angelicus ⁊ anime separate ⁊ hominis beati differunt.q.96.ar.1.fo.161.
4 Intellect beatus an ꝑ actũ beatificũ videat corpus christi in eucharistia.q.76.ar.7.fo.17.
5 An corpus xpi sacrati videat ab intellectu viato-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Commentariorum

ris nec ab intellectu angelico naturali/ q1 iste modus essendi sit penitus supernaturalis.q. 76.ar.7.fo.171.
1 ¶Intelligēdi actꝰ quo deus intelligit/an possit fieri actꝰ intelligēdi quo alia xpi formaliter intelligeret.Et si non/an hoc sit q1 est alterius nature.q.9.ar.1.fo.31.Chſo.30.31.32.33.
1 ¶Intendē ōr quis aliqd tripliciter.f.actuali/habitualiter.q.64.ar.8.ad.3.fo.131.
1 ¶Interito iocosa ministri an tollat veritatem sacramenti.q.64.ar.10.ad.2.fo.132.
1 ¶Iram componi ex tristitia t appetitu vindicte quomodo intelligatur.q.15.ar.9.fo.49.
1 ¶Irregularitas homicidij ex defensione commissi.q.89.ar.5.fo.190.
1 ¶Iude peccatū an maius fuerit peccato iudeorum.q.47.ar.6.fo.103.
1 ¶Iudeorum maiores an cognouerint chſm esse messiam.q.47.ar.5.fo.102.
1 ¶Iudicium perfectū de re mutabili an detur. q.59.ar.5.fo.120.
2 Iudicia diuina ad que se extēdant.q.59.ar.5. fo.120.

L

Locus Unus altior altero esse in superficie concava celi empyrei ad quem sensum dicatur.q.57.ar.5.fo.117.
2 ¶Lune dies quotus fuerit qñ chſs mortuus est.q.46.ar.9.fo.100.
2 ¶Lux maior offuscat minorē t quomodo.q. 5.ar.4.ad.2.fo.22.

M

Magdalene Erronee visionis rōnabilis cā/qñ xpm estimauit hortulanum.q.55.ar.4.ad.2.fo.114.
1 ¶Matores quādo t quomodo debeant reprehendi.q.42.ar.2.fo.91.Iudei.1.
1 ¶Maledictum esse a deo quid sit.q.46.ar.4. ad.3.fo.98.
1 ¶Maria xpo cur sit adoranda.q.25.ar.5.f.65.
2 Maria virgo fi sanctificata fuisset ante animationē/an idignisset redemptione xpi.q.27.a.2.f.66.
3 Maria virgo nō fuit sanctificata ante animationem/ergo post animationē an valeat consequentia.q.27.ar.5.fo.66.
4 Affirmandum vt rationi cōsentaneū est/q in propria domo mūcta est in vtero habēs.q.29. ar.2.ad.3.fo.71.
5 Maria virgo an sit vere mater xpi/q1 corpus christi ex ipsa sumptum est.q.35.ar.5.fo.79.
1 ¶Mater an aliquo modo actiue cōcurrat ad generationem prolis.q.32.ar.4.ad sco.fo.75.
2 ¶Materia ppria forme an sit ante aduentum forme.q.6.ar.4.fo.24.
1 Medium rei t rationis quomodo dicātur.qō. 48.ar.2.fo.103.
2 Medium.Natura.5.
1 ¶Meritoria opatio ꝺtuplex.q.4.ar.4.fo.20.
2 Primus actꝰ meritorius tam in angelis qꝫ in nia xpi fuit vere actꝰ liber/cuius ex nā determinatus ad bonū.q.34.ar.3.fo.28.xpo.21.22.
2 ¶Ministrare sacramēta an angeli possint.q. 64.ar.7.fo.131.
2 Minister indignus in articulo necessitatis quo laico licet baptizare/baptizans an excusetur a peccato.q. 64.ar.6.ad.3.fo.130.
3 Minister indignus an excuset a peccato tam si baptizet cum solēnitate quā sine solemnitate.Ibidem.
4 An ymoi administratio sacri ab indigno ministro sit ex suo gne pcīi mortale. Ibidem.
5 Ministri mētalis intētio an exigat ad perfectionem sacri.q.64. ar.8.fo.131.
Ministrū indignū in duobꝰ calibꝰ ly inducere 6 ad exhibitionē sacri.q.64.ar.10.130.
7 Ministri ecclie infirmi operant in sacris/ergo possunt sacra cōferre ehā si sinꝫ mali.an valeat cōsequentia.q.64.ar.5.fo.130.
1 ¶Miraculum quod christꝰ fecit in nuptijs/ratiōabiliter creditur fuisse primū eius miraculum.q.43.ar.3.fo.93.
2 Miracula que in sacra scriptura nō cōtinētur an credenda sint.q.27.ar.6.fo.68.
3 Miracula que fecit xpo manifestant sufficienter ipsius deitatem.q.43.ar.4.fo.93.
1 ¶Missa mali sacerdotis an sit tāti meriti q̄ti est missa boni.q.82.ar.6.fo.177.
3 Modus substātie t modus q̄ntatis in litera positi/in quo differant.q.76.ar.1.fo.158.
2 Modo substātie an intelligat id qō cōiter dr esse indiuisibiliter.Ibidem.
1 ¶Motus in imagiē quatenus imago est/an sit idē cū motu in rem ipsam.q.25.ar.3.fo.64.
1 ¶Motus duplex quo instrumentus mouetur. q.62.ar.4.fo.25.
1 ¶Mutatio omnis species quedā mortis est. q.54.ar.3.f.113.

N

1 **Natiuitas** Quum dr q̄ natiuitas attribuitur ꝓprie vt subiecto nascenti/intelligit de subiecto denominationis. q.35.ar.1.fo.78.
1 Natiuitas xpi nō debuit manifestari omnibꝰ ne meritū fidei minueretur.qō.26.ar.2.fo.80.
1 ¶Natura composita quid sit.q.2.ar.1.fo.5.
2 Natura an sit est determinata ad vnū effectū/ita sit determinata ad vnū modū pducendi illum.q.28.ar.1.fo.68.
3 Nature ordine existēte sm quodlibet genus cause/cur diuus tho.ordinem nature duobus eorum appropriat.q.6.ar.3.fo.24.
4 Nature ordinē ex pte māe in mysterio incarnationis cur diuus tho.pertransierit.Ibidem.
5 Cur diuus tho.in hoc mysterio medij p5 nāe ordinē ex pte agētis fm ordinē operationis in co1.ar.3.q.6.nō meminerit/quū tamē de illo in responsione ad primum tractauerit.fo.25.
6 Naturalis virtus nō pōt trāsmutare ad certā formam nisi determinatā materiam.q.28.ar.1. ad quintum.fo.68.
1 ¶Nomen ab aliqua forma impositum nunqꝫ pluraliter dicit nisi ꝓpter pluralitatē suppositorum.q.3.ar.7.ad.2.fo.17.
2 Nominis alicuius triū personarū omissio tollit veritatē baptismi.q.66.ar.6.fo.135.
3 Nominum passiones sm modū significandi quomodo allate sunt.q.2.ar.2.ad.1.fo.6.
4 Nominum mutatio quo ad significatū in sacramentorum formis an tollat veritatē sacramenti.q.60.ar.5.ad.7.fo.125.
5 Nomina multiplicia ad vnum/in vno/vel ab vno/abusiue vocant analoga.q.60.ar.1.f.120.

O

1 **Offensa** An directe opponat gratie.qō. 86.ar.2.fo.185.
1 ¶Ordines tres de facto in vniuerso inueniūtur.q.1.ar.3.in responsione ad dubia in co1.fo.3.
2 Ordo necessarius simpliciter est ad salutē ecclesie:loquēdo de ecclesia simpliciter t absolute.q.65.ar.4.fo.133.
1 ¶Ortho sicut t voluntas distinguit in simpliciter vel fm quid.q.21.ar.4.fo.58.
1 ¶Originale t actuale peccatū in quo differant.q.1.ar.4.fo.4.

P

1 **Panis** Assus.Eucharistie.5.
1 Paruuli in maternis vteris pericitantes/an possint p sacramentū baptismi in voto parētū suscepti saluari.q.68.ar.11.f.143.
1 ¶Pati est cōmune qꝫ dolere.q.46.ar.6.fo.99. ad sco.
1 Passionis xpi necessitas an cōuenienter ḡrak antecesserit de eiꝰ politate sit ḡsitū.q.46.art.2.fo.96.
2 Liberationis humane modus per xpi passionem cōueniētior fuit/qꝫ per solā dei voluntatem.q.46.ar.3.fo.98.
3 Circa passionis xpi effectum tria notabilia.q. 49.ar.5.fo.105.
4 Passioni t mti tradere inuitū innocētem/est impium t crudele absolute loquēdo:nō aūt in ordine ad deum/cuius sunt vita t mors.qō. 47.ar.3.ad primum.fo.102.
5 Passiones sanctorū an eccle ꝓficiant p modum redemptionis.q.48.arti.5.ad.2.fo.104.
6 Passionum xpi generalis quedā explicatio. q.46.ar.5.fo.98.
7 Passionū ǵnalitatē/ad ikām quare ipse fuerit.q.46.ar.5.fo.98.Ratio superior.1.
1 ¶Pater vnica paternitate an referat ad plures filios.q.35.ar.5.fo.79.
2 Patres sancti in limbo quē dolorem habuerint.q.52.ar.5.ad.1.fo.110.
2 Paulus ita se obligatū omnibus xpi bñficijs ajebat:vt nō solū vna cū alijs/sed et ipse teneretur pro oibus.q.1.ar.4.ad.3.fo.4.Chſo.18.
1 ¶Paupertas per se voluntaria que sit.q.40. ar.3.ad.1.fo.89.
1 ¶Peccans scīo an ex hoc ipso grauius peccet qꝫ primo peccauerit.q.88.art.1.ad.1.fo.188.
2 Peccata dimitti sine fide passionis christi ex plicite vel implicite/impossibile est potētia ordinaria.q.49.ar.1.fo.104.
3 Peccatum veniale an opponat feruori charitatis.q.87.ar.1.ad.3.fo.187.
4 Peccata venialia an remittātur q̄cunq; gratia infundatur.q. 7.ar.2.fo.187.
1 Penitentia de quo iure sit.q.84.ar.7.fo.182.
2 Penitentie virtus quid sit.q.85.ar.2.fo.185.
3 Penitentia an sit virtus acquisita.q.85.art.6. fo.184.
4 Penitentie sacrām an habeat materiā ex qua constituatur.q.84.ar.1.2.2.ad sco.fo.18.
5 Penitētie sacrāmēti res an sit interior penitētia an ornatus aliquis.Ibidem.
6 ¶An totū sacramentū penitentie/compositū sc̄z ex materia t forma/causet remissionē peccatorum ratione vtriusq; partis.Ibidem.
7 Penitētie actus sub quo contineatur.qō.85. ar.3.fo.184.
8 An remissio culpe sit effectus penitētie vt est actus virtuosus.q.86.ar.6.fo.186.
9 Penitentie sacramenti partes que sint.q.90. ar.1.fo.191.
10 Penitētie sacramentū sine satisfactione an sit verum sacramentum.q.90.ar.2.fo.191.
1 ¶Persona.Quomodo verificetur q̄ persona diuina impedierit naturā humanā a propria personalitate.q.4.ar.2.ad.3.fo.8.
2 An sola persona diuina possit ꝓpter suam infinitatem subsistere in duabus naturis.q.3.ar. 1.ad.2.fo.13.
3 Persona diuina quomodo est infinita.q.3.ar. 7.fo.16.
4 Persona seu hypostasis quid addat supra naturam singulare.q.4.ar.7.ad.2.ad sco.2 an realium.fo.10.
5 Persone incōmunicabilitas an conuenienter assignetur per hoc qō est nō posse predicari de pluribus.q.3.ar.1.fo.13.
6 Persone quatuor attribuuntur.q.2.ar.2.in.1, parte co1.fo.6.
7 Personam aliquam fieri hominē quur nō impotet mutationem in subiecto acquirente naturam humanam.q.16.ar.6.ad.2.fo.48.
8 Personalitatibus trium personarū per intellectum circumscriptis an remaneat in intellectu vna personalitas dei.q.3.ar.3.ad secundū folio.14.
1 ¶Possibile vel impossibile l ecclesiasticis mysteriis t naturalibꝰ/attenditur fm potentiam ordinariam.q.75.ar.2.fo.154.
2 Potens in vno t nō in amplius habere potestatem limitatā ad vnum:quomodo intelligatur.q.5.ar.7.fo.16.
3 Potētia distinguitur in naturalē t obedientialem.q.1.ar.3.ad.3.fo.3.
1 ¶Predestinatio quid est.q.24.ar.1.fo.61.
2 Predestinatio vt respicit predestinata quid presupponat.q.1.ar.1.ad quartum.fo.3.
3 Predestinationis effectus duplices.q.1.art.3. in responsione ad dubia.fo.3.
4 Predestinatiōis ꝓphetia quomodo cōpleatur.q.30.ar.1.fo.71.Chſtus.9.
1 ¶Predicator verbi dei que debeat cauere.q. 40.ar.3.fo.89.
2 Predicandi actus est de numero actuum confessionum.q.64.ar.6.ad.1.fo.130.
1 ¶Productio.Naturalis modus ꝓductionis alicuius diuersus penes hoc quod est pduci in corpore vel extra t ante corpus arguit diuersitatem nature rei producte.q.6.ar.3.fo.24.
1 ¶Propheta.Ad prophete rōnem quid requiratur.q.7.ar.4.fo.26.
1 ¶Propositio affirmatiua falsa ex repugnantia terminorum quō fiat.9a.q.16.ar.10.fo.50.

Q

1 ¶Quotidie.Eucharistia.vi.

R

1 **Ratio** Superioratē xpi in eius passione an pateret ex pte obiecti.q.46.artic. 7.folio.99.
1 ¶Reddere.Quomodo reddatur equivalens Dūs t parentibus.q.1.articulo.2.ad tertium. folio.33.
1 ¶Reducens aliquid de potētia in actum est in actuan hec propositio sit vera tam in causis principalibus quam instrumētalibus.q.9. ar.1.fo.2.
1 ¶Regi.Quō ōr iferiora regi ꝓ superiora itelligan habeas fer sacra scriptura.q.27.ar.6.f.68.
3 Sanctificatio q̄ fit p sacerdotiu xpi t ppetuare cōsecrata manēte.q.63.ar.3.fo.128.
4 Sāctificata si fuisset dta xpo aī atiationē/an incurrisset pēn originale.q.27.ar.2.fo.66.
1 ¶Satisfacere p pcō nō potuit purꝰ hō sufficiēter adeqn culpā cōmissam/ forālr loquēdo de puro hoie.f.vt ōr nō solū p exclusionē ꝓiunctionis cū diuino suppposito:sed etiā per exclusionē influxus diuine misericordie gratificantis.Ad sco. q.1.ar.2.ad.2.fo.2.
2 Satisfacere an possit vnus pro alio.q.48.ar. 2.fo.103.
3 Satisfaciendi impossibilitatem quid causet. q.1.ar.2.ad.1.fo.2.ad sco.
4 Satisfactio xpi est perfecta t condigna fm equalitatē ad culpā cōmissam.q.1.ar.2.ad.2.f.2.
5 Omnis alia satisfactio efficacia habet ex satisfactione xpi ex duplici capite.q.1.arti.2.ad 2.fo.2.
6 Satisfactio sacrālis ex hoc ipso q̄ est pars sacramenti auget gratiā.q.90.ar.1.ad.2.fo.191.
1 ¶Sepulchri christi in petra exciso ad qd spectet.q.51.ar.2.fo.108.
1 ¶Sexus.An valeat iste ꝓcessus/distinctio sexus est a natura ꝓpter diuersam operationē ad generationē oportunam.ergo est penes diuersitatem agentis t patientis:ergo tota virtus actiua est ex parte maris/passiua vero ex parte femine.q.32.ar.4.fo.75.
1 ¶Siliqo.Eucharistia.5.
1 ¶Similitudo inter effectū t cām qō in tertia cōclusione litere salnet.q.50.ar.6 .fo.107.
2 Similitudines pprias vel poetarū tāq; similia chria sp̄aliū interpetari/scribere aut pdicare ꝓsumptuosum est.q.60.ar.5.ad.1.fo.121.
3 Similitudo in litera assignata inter resitutū in homine t duntō/t humanam naturam in ꝓpria t aliena persona: quomodo intelligatur. q.2.ar.2.ad.2.fo.6.
1 Socrates nihil scripsit sub nomine proprio. q.42.ar.5.fo.92.Chſtus.27.
1 ¶Spelta.Eucharistia.5.
1 ¶Spiritus sā an recte in scratura esse effector fluentis dei.q.32.ar.1.fo.74.
1 ¶Status.Aliud est hominem post mortē fuisse in tali statu immutabilem secundum animam/ t aliud est fuisse in statu non impedibilem.q. 59.ar.5.ad.1.t.2.fo.120.
2 Quod si status innocentie superiora nullomodo dependebant ab inferioribus quomodo intelligatur.q.61.ar.2.fo.123.Regi.1.
1 Subsistere in diuinis formaliter loquēdo est magis personale qꝫ essentiale.q.3.ar.2.fo.14.
1 ¶Substantia in diuidualis secundum materiam signatam ḡstitute percipitur a cogitatiua.q.76.ar.7.fo.161.
2 Substantia individualis vt hꝰ modū essendi pure substātie percipit a solo intellectu.Ibidē
1 ¶Suppositum.Illud quod suppositum dicitur addere supra naturā/an oporteat esse ens reale.q.2.ar.2.fo.6.
2 Quod suppositum addit supra naturā an os esse intrinsecum supposito.q.2.ar.2.fo.6.
3 Quid sit illud quod suppositum addit intrinsecum sibi supra hanc sua naturam.Ibidem.
4 Suppositum.q.2.ar.3.in ti.fo.7.

T

1 **Traductio** De qua traductione loquitur euangelista quum dicit beatum ioseph noluisse beatam virginem traducere.q.29.ar.2.ad 3.fo.70.
1 ¶Tentatio christi fuit virtuosa contra nostras tentationes.q.41.ar.1.fo.90.
2 Tentatio omnis ad intrinseco an sit peccatū. q.41.ar.1.ad.3.fo.90.
3 Tentationū ordinis conueniens ratio in litera ponitur.ea.q.ar.4.fo. 91.
4 An christus si miraculum fecisset conuertendo lapidem in panem a se edendum/ peccasset,eo.ar.ad primum.
5 Tentationes vincendi modus est recursus ad sacras scripturas t exempla sanctorum.q. 41.ar.1.fo.90.
6 Tentationū christi ordinē explicat matthes ꝑm tempus.q.41.ar.4.ad.5.fo.91.
7 Tentatus quare fuerit christus a diabolo. q.41.ar.4.fo.91.
1 ¶Timor.Motꝰ appetitꝰ sensitiui ex malo futuro apprehenso/abstrahendo q certo vel incerto/an sit vere timor.q.15.ar.7. fo.44.

U

1 **Uerbū** Dei assumpsisse humanam nām in aliquo/dupliciter exponitur. q.2.ar.3.ad.2.fo.11.
1 ¶Virginitati mentalis non ꝓeiudicat consensus in copulam coniugalem: t quare.q. 29. ar.1.fo.70.
1 Virtus heroica nō differt spē a virtute cōiter dicta.q.7.ar.2.ad.2.fo.26.
2 Virtus attribuitur capiti humano: t quo respectu.q.8.ar.1.fo.30.
3 Virtutis perfectio an regulariter tollat fomitem.q.15.ar.2.fo.43.
4 A virtute operatiua virtutem deitatis non esse comprehensam ab humanitate Christi: an bene declaretur.q.10.ar.1.fo.33.
5 Virtus.Sacramentum.3.
1 ¶Visio dei est soli deo similiter naturalis.q. 9.ar.2.ad.3.fo.33.
1 ¶Unctio extrema quomodo ꝓparet ad eu charistiam.q.65.ar.3.fo.135.
1 ¶Unio incarnationis quare est in persona t non in natura.q.2.ar.2.ad.1.fo.6.
2 Uniri deo in ꝓsona nec cōueniens est nec inconueniens carni humane ꝑm conditionem sue nature: t quare.q.1.ar.1.ad.2.fo.1.
3 Uniri alicui in hypostali t viniri fm hypostasim quomodo differant.q.2.ar.6.ad. . fo.9.
4 Unio dividitur in vnionē in persona/t vnionem in natura.q.2.ar.2.ad.3.fo.6.
5 Quod vnio sit fm esse subsale verbi:et est persone/quomodo intelligatur.q.2.art. 6.ad.1. 2.fo.9.
6 Unio humane nature ad verbum formaliter loquendo non est per vnionē instrumenti distinguendo.q.2.ar.6.ad.4.fo.9.
7 Unio.homo.1.
8 Unio dicit in facto esse t assumptio in fieri an hec differentia sit ex parte rei posita.q.2.ar. 8.fo.10.
9 Unio incarnationis an sit maxima post vnionem diuine trinitatis.q.2.ar.9.fo.11.
10 Unio ad deum fm esse personale est maior et perfectior quam fm operationem:an sit vera propositio.q.4.ar.2.ad.2.fo.18.
11 Unionis mysterium quare incarnationis nomine significetur.q.1.ar.1.in ti.fo.1.
12 Unionis diffinitio quantum ad relationem quam significat vel quantum ad coniunctionem quam consequitur.Et an dicta coniunctio sit quid creatum.q.2.ar.7.fo.9.
13 Unionis t assumptionis differentia an sit realis:vel rationis tantum.q.2.ar.8.fo.10.
14 Unionis relatio quid sit.q.2.ar.8.fo.10.
15 Unionis t assumptionis prima differētia in litera posita qualiter intelligat.q.2.ar.8.f.10.
16 Unionis in xpo gra an sit prior ordine executionis t intentionis gra habituali seu sūma gra t gliа in eodem.q.34.ar.1.fo.27.
17 Nulla opatio illius hois q̄ est xps:potuit precedere vnionem.q.2.ar.xi.fo.12.
18 Unionis gratia quare est excellentius t permanentius donum quam gratia operationis.q.50.ar.2.fo.106.
19 Unioni incarnationis nihil tam simile invenitur:vt est vnio anime intellectualis ad corpus q.2.ar.6.ad.1,2,2.fo.8.
Athanasius.1.
20 Unionē nāe hūane in persona verbi dei negare:quid sit.q.2.ar.2.f.6.
21 Unionem anime t corporis in christo nō constituit noua persona:sed ad preexistentem personā dei cōposita natura singularis ex alia t corpe adiuncta est.q.2.ar.5.ad.1.fo.8.
1 ¶Uolutus...Quadruplex est circa volitū distinctio.q.1.ar.3.fo.3.
2 Uoluntatis actus per mom nāe distinctus contra actum voluntatis per modum rationis contrarium eligentis:nihil aliud est quā velleitas.q.18.ar.5.fo.55.
3 Uoluntatis actualis immutatio an ad omnē remissionem peccatorum actualium requiratur.q.86.ar.2.ad.1.fo.185.
1 ¶Uotum.Quod frustra esset votum nisi ꝑm pieretur quando opotunitas adesset: quō intelligatur.q.88.ar.xi.fo.172.
2 ¶Una.Eucharistia.5.

Finis.

Index Commenti.

Sacerdoti An liceat totaliter a celebratione misse abstinere.qō. 82. ar.10.fo.117.
2 An peccatū humanī modi omissionis sit peccatum mortale.Ibidem.
3 An plures sacerdotes eandē hostiam consecrare possint.q.82.ar.1.fo.176.
4 An sacerdotis noui ēpo eos ordinati cōcelebrent.dicēdo simul cū ipo verba cōsecratiōis. q.82.ar.1.fo.176.
1 ¶Sacramētū an sit vere t ꝑm rē causa instrumentaliter agens ad gratiam.q.62.ar.1.fo.123.
2 Sacramētum causare in instanti nō incōuenit nec denum agere in tempore.qō.62.ar.1.fo.123.
3 Sacramētalis virtus inexistēs verbis sacralibus quid sit.q.78.ar.4.fo.145.
4 Sacrm imprimere characterē ex sacra scriptura nō habet:sed ex ecclesie ꝓuidentia non multum antiqua.q.63.ar.1.fo.126.
5 Sacrm perfici vbi sanctificatio perficitur/quō intelligatur.q.66.ar.1.fo.133.
6 Sacramentum an perficiat solū nolbus que sunt in cōi vsu.q.66.ar.7.ad.7.fo.134.
7 Sacrm recipiens est peccato mortali vel quia eius cōscientia nō hꝫ/vt qz nō ꝑfecte cōtritus qñ cōsequat gram in remissione peccatorū:ita q̄ virtute sacramenti fiat de attrito contritus. q.72.ari.7.fo.149.
8 Sacra noue legis possunt cōsiderari vt cause t vt signa.q.8.ar.12.fo.172.
9 Sacrorum principalis effectus/est gra distincta contra characterem.q.62.ar.1.fo.123.
10 Sacralis gra distinguit species a gratia virtutum t donorum.q.62.ar.2.fo.123.
11 Conditio requisita ad sacramēta/nō sufficit q̄ sit fm habitum:sed oportet q̄ sit fm virtutē. q.62.ar.5.fo.131.
12 Sacrorum formule in antiquis turibꝰ nō inueniantur oēs expresse:in cōcilio florentino sub eugē.4.oēs expsse sunt.q.72.ar.4.fo.148.
13 Sacris noue legis inest quedā virtus supaddita:que quidē virtus nihil aliud est q̄ motus quo instrumētū mouet a principali agēte.q.62. ar.4.fo.125.
14 In sacris res t verba coeunt in vnū signū: qz velut materia t forma cōstituunt vnū sacrm: qō nō nisi vnū signū est.q.60.ar.6.ad.2.fo.121.
15 Ad sacri perfectionē nō requirit de necessitate sacri eius formā cōstitui ex cōiunctis verbis in aliqua lingua:sed tantū de necessitate precepti ecclesie.q.60.ar.7.fo.122.
16 In sacris plato verborū corrupta nō impedit formā sacramentoꝝ. Ibidem ad tertium.
17 In sacramētis nō debet esse tanta interruptio in forma verborū q̄ cōtinuitas orationis soluatur.q.60.ar.8.fo.122.
18 Sacris an filij innocentes in statu innocētie indiguissent.q.61.ar.2.fo.122.
1 ¶Sacrificium offerri per modū satisfactiōis quare dicat:t effectū eius ꝓpium esse q̄ ex ei ipsius quatenus satisfactorii est fit.qō.22.ar. 4.ad.2.fo.60.
2 Sacrificium christi sumitur duplr.f.fm se:t fm suum morale sacrificium.ea.q. ar.3.fo.60.
3 Sacrificium leui.12.preceptū vtrū offerretur pro matre an pro filio.q.32.ar.3.fo.84.
1 ¶Sanguis qui erat in corpore xpi an esset diuinitati vnitus.q.5.ar.2.fo.21.
2 Sanguis xpi effusus in passione:an totus resurrexerit cum eo.q.54.ar.3.fo.113.
3 Sanguis aliqn miraculose in calice apparens: qua adoratiōe sit adorādus.q.76.ar.8.fo.161.
4 Sanguinem totū resumere an fuerit necesse christo resurgēti.q.54.ar.3.fo.113.
1 ¶Sanctificatio pōt sumi 2l.q.17.ar.2.f.66.
2 Sanctificatio beate virginis in vtero matris/ gēānm est ꝓ superiora nō ꝑm quid/sed simplr t absolute.q.59.ar.6.fo.122.Superiora.1.
1 ¶Remissio.An aliqua culpa a deo remittat sine gratia.q.87.ar.4.fo.187.
2 Remisso peccato mortali/remanere lordinatam conuersionē ad cōmutabile bonū/quomodo intelligatur.q.87.ar.4.ad.1.fo.186.
3 An ad remissionē peccati mortalis detestatio t displicētia virtualis sufficiat.q.87.a.1.f.187.
1 Relatio realis tria requirit.q.35.art.5.fo.79.
1 ¶Resurgentes cū xpo an ad vitā ꝑfectiōr immortalem surrexerint.q.53.ar.3.fo.112.

S

Sacerdoti An liceat totaliter a celebratione misse abstinere.qō. 82. ar.10.fo.117.
2 An peccatū humanī modi omissionis sit peccatum mortale.Ibidem.
3 An plures sacerdotes eandē hostiam consecrare possint.q.82.ar.1.fo.176.
4 An sacerdotis noui ēpo eos ordinati cōcelebrent.dicēdo simul cū ipo verba cōsecratiōis. q.82.ar.1.fo.176.
1 ¶Sacramētū an sit vere t ꝑm rē causa instrumentaliter agens ad gratiam.q.62.ar.1.fo.123.
2 Sacramētum causare in instanti nō incōuenit nec denum agere in tempore.qō.62.ar.1.fo.123.
3 Sacramētalis virtus inexistēs verbis sacralibus quid sit.q.78.ar.4.fo.145.
4 Sacrm imprimere characterē ex sacra scriptura nō habet:sed ex ecclesie ꝓuidentia non multum antiqua.q.63.ar.1.fo.126.
5 Sacrm perfici vbi sanctificatio perficitur/quō intelligatur.q.66.ar.1.fo.133.
6 Sacramentum an perficiat solū nolbus que sunt in cōi vsu.q.66.ar.7.ad.7.fo.134.
7 Sacrm recipiens est peccato mortali vel quia eius cōscientia nō hꝫ/vt qz nō ꝑfecte cōtritus qñ cōsequat gram in remissione peccatorū:ita q̄ virtute sacramenti fiat de attrito contritus. q.72.ari.7.fo.149.
8 Sacra noue legis possunt cōsiderari vt cause t vt signa.q.8.ar.12.fo.172.
9 Sacrorum principalis effectus/est gra distincta contra characterem.q.62.ar.1.fo.123.
10 Sacralis gra distinguit species a gratia virtutum t donorum.q.62.ar.2.fo.123.
11 Conditio requisita ad sacramēta/nō sufficit q̄ sit fm habitum:sed oportet q̄ sit fm virtutē. q.62.ar.5.fo.131.
12 Sacrorum formule in antiquis turibꝰ nō inueniantur oēs expresse:in cōcilio florentino sub eugē.4.oēs expsse sunt.q.72.ar.4.fo.148.
13 Sacris noue legis inest quedā virtus supaddita:que quidē virtus nihil aliud est q̄ motus quo instrumētū mouet a principali agēte.q.62. ar.4.fo.125.
14 In sacris res t verba coeunt in vnū signū: qz velut materia t forma cōstituunt vnū sacrm: qō nō nisi vnū signū est.q.60.ar.6.ad.2.fo.121.
15 Ad sacri perfectionē nō requirit de necessitate sacri eius formā cōstitui ex cōiunctis verbis in aliqua lingua:sed tantū de necessitate precepti ecclesie.q.60.ar.7.fo.122.
16 In sacris plato verborū corrupta nō impedit formā sacramentoꝝ. Ibidem ad tertium.
17 In sacramētis nō debet esse tanta interruptio in forma verborū q̄ cōtinuitas orationis soluatur.q.60.ar.8.fo.122.
18 Sacris an filij innocentes in statu innocētie indiguissent.q.61.ar.2.fo.122.
1 ¶Sacrificium offerri per modū satisfactiōis quare dicat:t effectū eius ꝓpium esse q̄ ex ei ipsius quatenus satisfactorii est fit.qō.22.ar. 4.ad.2.fo.60.
2 Sacrificium christi sumitur duplr.f.fm se:t fm suum morale sacrificium.ea.q. ar.3.fo.60.
3 Sacrificium leui.12.preceptū vtrū offerretur pro matre an pro filio.q.32.ar.3.fo.84.
1 ¶Sanguis qui erat in corpore xpi an esset diuinitati vnitus.q.5.ar.2.fo.21.
2 Sanguis xpi effusus in passione:an totus resurrexerit cum eo.q.54.ar.3.fo.113.
3 Sanguis aliqn miraculose in calice apparens: qua adoratiōe sit adorādus.q.76.ar.8.fo.161.
4 Sanguinem totū resumere an fuerit necesse christo resurgēti.q.54.ar.3.fo.113.
1 ¶Sanctificatio pōt sumi 2l.q.17.ar.2.f.66.
2 Sanctificatio beate virginis in vtero matris/ an habeas fer sacra scriptura.q.27.ar.6.f.68.
3 Sanctificatio q̄ fit p sacerdotiu xpi t ppetuare cōsecrata manēte.q.63.ar.3.fo.128.
4 Sāctificata si fuisset dta xpo aī atiationē/an incurrisset pēn originale.q.27.ar.2.fo.66.
1 ¶Satisfacere p pcō nō potuit purꝰ hō sufficiēter adeqn culpā cōmissam/ forālr loquēdo de puro hoie.f.vt ōr nō solū p exclusionē ꝓiunctionis cū diuino suppposito:sed etiā per exclusionē influxus diuine misericordie gratificantis.Ad sco. q.1.ar.2.ad.2.fo.2.
2 Satisfacere an possit vnus pro alio.q.48.ar. 2.fo.103.
3 Satisfaciendi impossibilitatem quid causet. q.1.ar.2.ad.1.fo.2.ad sco.
4 Satisfactio xpi est perfecta t condigna fm equalitatē ad culpā cōmissam.q.1.ar.2.ad.2.f.2.
5 Omnis alia satisfactio efficacia habet ex satisfactione xpi ex duplici capite.q.1.arti.2.ad 2.fo.2.
6 Satisfactio sacrālis ex hoc ipso q̄ est pars sacramenti auget gratiā.q.90.ar.1.ad.2.fo.191.
1 ¶Sepulchri christi in petra exciso ad qd spectet.q.51.ar.2.fo.108.
1 ¶Sexus.An valeat iste ꝓcessus/distinctio sexus est a natura ꝓpter diuersam operationē ad generationē oportunam.ergo est penes diuersitatem agentis t patientis:ergo tota virtus actiua est ex parte maris/passiua vero ex parte femine.q.32.ar.4.fo.75.
1 ¶Siliqo.Eucharistia.5.
1 ¶Similitudo inter effectū t cām qō in tertia cōclusione litere salnet.q.50.ar.6 .fo.107.
2 Similitudines pprias vel poetarū tāq; similia chria sp̄aliū interpetari/scribere aut pdicare ꝓsumptuosum est.q.60.ar.5.ad.1.fo.121.
3 Similitudo in litera assignata inter resitutū in homine t duntō/t humanam naturam in ꝓpria t aliena persona: quomodo intelligatur. q.2.ar.2.ad.2.fo.6.
1 Socrates nihil scripsit sub nomine proprio. q.42.ar.5.fo.92.Chſtus.27.
1 ¶Spelta.Eucharistia.5.
1 ¶Spiritus sā an recte in scratura esse effector fluentis dei.q.32.ar.1.fo.74.
1 ¶Status.Aliud est hominem post mortē fuisse in tali statu immutabilem secundum animam/ t aliud est fuisse in statu non impedibilem.q. 59.ar.5.ad.1.t.2.fo.120.
2 Substantia individualis vt hꝫ modū essendi pure substātie percipit a solo intellectu.Ibidē
1 ¶Substantia in diuiduali secundum materiam signatam ḡstitute percipitur a cogitatiua.q.76.ar.7.fo.161.
2 Substantia individualis vt hꝫ modū essendi pure substātie percipit a solo intellectu.Ibidē
1 ¶Suppositum.Illud quod suppositum dicitur addere supra naturā/an oporteat esse ens reale.q.2.ar.2.fo.6.
2 Quod suppositum addit supra naturā an os esse intrinsecum supposito.q.2.ar.2.fo.6.
3 Quid sit illud quod suppositum addit intrinsecum sibi supra hanc sua naturam.Ibidem.
4 Suppositum.q.2.ar.3.in ti.fo.7.

T

1 **Traductio** De qua traductione loquitur euangelista quum dicit beatum ioseph noluisse beatam virginem traducere.q.29.ar.2.ad 3.fo.70.
1 ¶Tentatio christi fuit virtuosa contra nostras tentationes.q.41.ar.1.fo.90.
2 Tentatio omnis ad intrinseco an sit peccatū. q.41.ar.1.ad.3.fo.90.
3 Tentationū ordinis conueniens ratio in litera ponitur.ea.q.ar.4.fo. 91.
4 An christus si miraculum fecisset conuertendo lapidem in panem a se edendum/ peccasset,eo.ar.ad primum.
5 Tentationes vincendi modus est recursus ad sacras scripturas t exempla sanctorum.q. 41.ar.1.fo.90.
6 Tentationū christi ordinē explicat matthes ꝑm tempus.q.41.ar.4.ad.5.fo.91.
7 Tentatus quare fuerit christus a diabolo. q.41.ar.4.fo.91.
1 ¶Timor.Motꝰ appetitꝰ sensitiui ex malo futuro apprehenso/abstrahendo q certo vel incerto/an sit vere timor.q.15.ar.7. fo.44.

U

1 **Uerbū** Dei assumpsisse humanam nām in aliquo/dupliciter exponitur. q.2.ar.3.ad.2.fo.11.
1 ¶Virginitati mentalis non ꝓeiudicat consensus in copulam coniugalem: t quare.q. 29. ar.1.fo.70.
1 Virtus heroica nō differt spē a virtute cōiter dicta.q.7.ar.2.ad.2.fo.26.
2 Virtus attribuitur capiti humano: t quo respectu.q.8.ar.1.fo.30.
3 Virtutis perfectio an regulariter tollat fomitem.q.15.ar.2.fo.43.
4 A virtute operatiua virtutem deitatis non esse comprehensam ab humanitate Christi: an bene declaretur.q.10.ar.1.fo.33.
5 Virtus.Sacramentum.3.
1 ¶Visio dei est soli deo similiter naturalis.q. 9.ar.2.ad.3.fo.33.
1 ¶Unctio extrema quomodo ꝓparet ad eucharistiam.q.65.ar.3.fo.135.
1 ¶Unio incarnationis quare est in persona t non in natura.q.2.ar.2.ad.1.fo.6.
2 Uniri deo in ꝓsona nec cōueniens est nec inconueniens carni humane ꝑm conditionem sue nature: t quare.q.1.ar.1.ad.2.fo.1.
3 Uniri alicui in hypostali t viniri fm hypostasim quomodo differant.q.2.ar.6.ad. . fo.9.
4 Unio dividitur in vnionē in persona/t vnionem in natura.q.2.ar.2.ad.3.fo.6.
5 Quod vnio sit fm esse subsale verbi:et est persone/quomodo intelligatur.q.2.art. 6.ad.1. 2.fo.9.
6 Unio humane nature ad verbum formaliter loquendo non est per vnionē instrumenti distinguendo.q.2.ar.6.ad.4.fo.9.
7 Unio.homo.1.
8 Unio dicit in

Universidad de Deusto
Biblioteca

positio operis in prologo.
Opus significat materiam ari/& explicat. q.1.arti.1.an
ti.car.1.
¶ Quare vnionis mysterium no
mine incarnatiõis significetur.
Ibidem.
¶ Conueniens dandit in se possibile/& addit su
per quod Ibidem.
Non tñ hoc ꝓ hac tigauit hic possibilitatem
incarnationis ex nulla scientia probat suum
subiectum: ex quo titulo cõuenientie satisfec
erit etiam materie de possibilitate. Nec tñ dissol
uit hic a scripto.n.3.sen.a possibilitate inchoã
re: qui sibi non erat doctrine ordinator. Ibidez.
¶ Aliud est loqui de ratione boni/& loqui de ra
tione talis boni.eo.ar.co1.car.1.
¶ Communicare se aliꝭ importat perfectionẽ/
ad minus in his quibus cõicatur. Ibidem.
¶ Communicare seipsum/pertinet ad boni ra
tionem: nõ quidẽ determinate ꝓ modũ nature
sed habere: ꝙ cõster & indeterminate ad vtrũq;
modum. & quomodo. Ibidem.
¶ Tribus modis plusq; genere diuersis/deus
intelligi potest cõmunicare seipsum creature.
Ibidem.
¶ Dupliciter & catholice cõtingit loqui de incar
natione. eo.ar.ad.1.car.1.
¶ Vniri deo in persona: nec conueniens nec in
conueniens est carni humane ꝑm cõditionem
sue nature: & quare. eo.ar.ad.2.car.1.
¶ Purus homo nõ potuit sufficienter/adequan
do culpã cõmissam satisfacere/ꝓto peccato: for
maliter loquendo de puro homine. ad sco. art.
2.ad.2.car.2.
¶ Infinitas offense causat impossibilitatem sa
tisfaciendi simpliciter/in puro homine: forma
liter loquẽdo de puro homine. Ibidem ad sco.
¶ Satisfactio christi est ꝑfecta & condigna ꝑm
equalitatem ad culpã cõmissam. Quum signi
dem actiones xpi humane possint cõsiderari/
& vt sunt res quedã create ac pinde finite: & vt
egrediuntur ac exercẽtur a diuino suppposito:
sco modo sunt infinita entia personaliter/&
infinite efficacie in genere meriti seu satisfa
ctionis. Ibidem ad duran.
¶ Licet ad deos & parẽtes nõ possit reddi equa
les a creatura: põt tamẽ reddi a diua persona
incarnata. Ibidem
¶ Charitas in xpo satisfaciẽtese tenet ex parte
dei non vt cui satisfaciendum est: sed vt satisfa
ctor est. Ibidem.
¶ Omnis alia satisfactio efficax est ꝓcipatiue
Ibidem.
ex satisfactione Christi/ ex duplici capite.
¶ Distinctio potentie in naturalẽ & obiectalem
ar.3.ad.3.car.3.
¶ Hec propositio/predestinatio ꝓsupponit ꝓe
scientiam futurorũ/intelligitur sic. predestina
tio vt respicit predestinata/presupponit ꝓe
scientiam futurorũm predestinatorum/ sed
eorum que presupponnat vel ordinantur per
predestinationem. eo.ar.ad.4.car.3.
¶ Quomodo dicta propositio sit ad propositũ
solutionis argumenti predestinationem chri
sti necessariam absq; peccato arguentis. Ibid.
¶ Duplices effectus predestinationis. Ibidez.
¶ Tres de facto in vniuerso inueniuntur ordi
nes. Ibidem.
¶ Ad sco. propositem q incarnatio etiam sine
peccato fuisset. Ibidem.
¶ Quadruplex distinctio/prima inter volitum &
volibile. scda inter magis & minus natura voli
tum. tertia inter primo natura vel a quo nõ con
uertit cõsequentia/vel primo causalitate. quar
ta inter primo natura volitum: prout primus est
a quo non cõuertitur consequẽtia. de facto vel
possibili. Ibidem.
¶ Quomodo intelligatur/christũ deleuisse ola
peccata mundi. ar.4.car.4.
¶ Quomodo intelligatur peccatũ originale per
se loquendo esse maius extensiue q̃ actuale,
Ibidem.
¶ Christus principaliter venit abolere peccatũ
totius nature quam peccatum vnius persone/
est simpliciter & absolute concludo responsiua
quesito litere. Ibidem.
¶ Quomodo hec chrysó. verba intelliganf/sed
& qui ꝓ omnib⁹ se solũ iudicaret obnoxium,
eo.ar.ad.3.car.4.

¶ Quinque rationes quare nõ fuerit conueniẽs
deum incarnari immediate post peccatum. ar.
3.car.4.
¶ Dupler motus humane nature de imperfecto
ad perfectum. ar.6.car.4.
Dupliciter Potest intelligi aliquid con
uerti in aliud. s. per transub
stantationem/& per transmutationem. q.2.art.
1.car.5.
¶ Dupler modus informandi. Ibidem.
¶ Omnis natura composita ex materia & forma
in se est cõmunicabilis pluribus: & de facto po
test inueniri in pluribus/nisi cõstet ex tota sua
materia. Ibidem.
¶ Similitudo athanasij. sicut aia rationalis et
caro vnus est homo &. intelligitur quantum
ad vnitatem suppositi. eo.ar.ad.2.car.5.
¶ Distingui ꝑm rem contingit dupliciter. art.2.
co1.car.5.
¶ An differentia posita in litera inter suppositi
um & naturam: habeat locum in angelis.
Ibidem.
¶ An illud quod suppositum dicitur addere su
pra naturam: oporteat esse ens reale. Ibidez.
¶ An illud quod suppositum addit supra natu
ram: oporteat esse intrinsecum supposito. Ibi.
¶ Quid sit illud quod suppositum creatum ad
dit intrinsecum sibi supra hanc naturã suam.
Ibidem.
¶ Quomodo verificetur quod in deo nihil in
uenitur preter rationem sue speciei. Ibidem.
¶ In ista maxima: omne quod inest alicui perso
ne siue pertineat ad naturam illius siue non:
vnitur ei in persona. sumitur inesse ꝑsone ꝓ
prie/vt inesse distinguitur contra extrinsecus
adiacere. Ibidem. car.6.
¶ An passiones nominum ꝑm modos significan
di/cõuenienter non ꝓto ratione sed ꝓto mani
festatione differentie inter naturam & personã
dei ꝑm rationẽ in litera afferantur. eo.ar.ad.1.
car.6.
¶ An distinctio vnionis in vnionem in persona
aut in natura: sit sufficiens. Ibidem.
¶ Suppositum quare dicatur. artic. 1o.3. titu.
car.7.
¶ An cõsenienter persona christi distinguatur
ꝑm id quod in se est/& ꝑm rationẽ hypostasis.
ar.4.car.7.
¶ An in persona christi sint due rationes subsi
stendi in duabus naturis/& vnum subsistens
duobus. Ibidem.
¶ An sit simpliciter & formaliter verũ/personã
christi esse compositam. Ibidem.
¶ Ratio compositionis imperfectionem compone
nt ium formaliter importat. Ibidem.
¶ Multiplex genus compositionis. Ibidem.
¶ Ex vnione anime & corporis in christo nõ con
stituitur nova persona. articu.5.ad primum.
car.8.
¶ Verbum dama. assumpsit naturam humanã
in athomo/dupliciter exponitur. eo.ar.ad 2m.
car.8.
¶ Si christus naturali generatione aliquẽ pro
duxisset: purum hominem produxisset. Ibid.
¶ Nihil in rebus creatis inuenitur vnioni incar
nationis tam simile vt est vnio anime intellecti
ue ad corpus. arti. & ad primum & secundum.
car.9.
¶ Et quomodo hec vnio sit ꝑm esse substan
tiale verbi non vt est natura: sed vt est persone.
Ibidem.
¶ Quid interslit iter vniri alicui in hypostasi/et
vniri ꝑm hypostasim. eod. articu. ad tertium.
car.9.
¶ Unio nature humane ad verbum non est for
maliter loquendo per vnionẽ instrumenti defi
nienda. eo.ar.ad. 1. car.9.
¶ Distinctio de vnione/vel quantum ad relatio
nem quam significat: vel quantum ad coniun
ctionem quam consequitur. articulo septimo.
car.9.
¶ An hec sit vera/homo dicitur & est deus ꝓ
pter vnionem/inquantum terminatur ad hy
postasim diuinam. eo.ar.ad.3.car.10.

¶ An prima differentia inter vnionem & assum
ptionem posita in litera sit vera. artic. octauo.
car.10.
¶ Secunda differẽtia/scz qõ assumptio dicitur
vt in fieri/vnio autẽ sicut in facto esse: ex parte
rei posita est. Ibidem.
¶ An relatio vnionis sit relatio equiparantie.
Ibidem.
¶ Qualis sit differentia inter vnionem & assum
ptionem: an rationis tantum an etiam realis.
Ibidem.
¶ Quid sit ꝑprius terminus assumptionis: ab
solutum ne aliquod an relatiuum. Ibidem
ad sco.
¶ An distinctio in litera posita: scz coniunctio
nem posse accipi ex parte extremorum vel ex
parte termini: sit sufficiens. ar.9.car.11.
¶ An vnio incarnationis sit maxima post vnio
nem diuine trinitatis. Ibidem ad duran.
¶ Natura humana christi se habet ad personã
filij dei/sicut se habet natura sortis ad perso
nam sortis. ar.10.car.12.
¶ Statia aliquando sumitur/vt comprehendit
sub se quecunq; infusum habitum. Ibidem.
¶ Dupler acceptio cõiunctionis humane natu
re cum persona filij dei. Ibidem.
¶ Nulla operatio illius hominis qui est chr̃s
potuit precedere vnionem. ar.11.car.12.
An Incommunicabilitas persone conuenien
ter assignetur per hoc quod est non posse
predicari de pluribus. questione.3.art.1.ad sex
cundum. car.13.
¶ An sola diuina ꝑsona possit subsistere in dua
bus naturis ꝓpter suam infinitatẽ. Ibidem
ad sco.
¶ Quomodo sumatur denominatio/quum di
citur q̃natura humana non constituit diuinam
personam simpliciter: sed constituit eam secun
dum q̃ denominatur a tali natura. eo. arti. ad
tertium. car.13.
¶ An persone diuine conueniat primo ratione
essentie diuine assumere terminatiue. articu. 2.
car.14.
¶ In deo inuenitur duplici modo subsistens et
habens naturam. s. communiter & incõicabili
ter. Ibidem.
¶ Subsistere in diuinis formaliter loquẽdo/ est
magis personale & essentiale. Ibidem.
¶ Dilucidatio duplicis abstractionis. s. ex par
te rei & ex parte intellectus. ar.3.car.14.
¶ An abstractio per intellectum diuinis perso
nalitatibus/possit intelligi natura diuina assu
mere. Ibidem.
¶ An circunscriptis per intellectum personali
tatibus trium personarum/remaneret in intel
lectu vna personalitas dei. eo.ar.ad secundum
car.14.
¶ Quid intelligatur nomine abstractionis per
modum resolutionis. eod. articul. ad tertium.
car.14.
¶ An sit possibile diuinis personis/vt due vel
tres assumant vnam naturam humanã. art.6.
ad sco. car.16.
¶ An recte in litera exponatur autoritas ansel.
scz plures persone nõ possunt assumere vnum
& eundem hominem. Ibidem ad duran.
¶ Quomodo intelligatur hec propositio/ quod
potest in vnum & non in amplius/habet poten
tiam limitatam ad vnum. articulo septimo.
car.16.
¶ Persona diuina non solum est infinita in essen
do & causando ratione nature diuine: sed est
etiam infinita in terminando ratione sue per
sonalitatis. Ibidem.
¶ Nunc̃ nomen ab aliqua forma impositum/
pluraliter dicitur/nisi ꝓpter pluralitatẽ sup
positorum. Ad sco. eo.ar.ad. 1. car.17.
An hec consequentia valeat. assumptibile nõ
attenditur ꝑm potentiam passiuam natu
ralem: ergo ꝑm cõgruentiam. q.4.art.1.car.17.
¶ Quomodo intelligenda sit hec ꝓpositio/crea
ture denominantur aliquales ex eo quod con
uenit eis ꝑm ꝓprias causas: non autem ex eo
quod conuenit illis ꝑm primas & vniuersales
causas. Ibidem.
¶ Quo pacto intelligatur q̃ in angelis deficit
necessitas reparationis. Ibidem.
¶ An hec propositio sit vera/maior & perfectior
est vnio ad deum ꝑm esse personale/q̃ que est
ꝑm operationem. eo.ar.ad.2.car.18.

¶ Quid ꝑsona seu hypostasis addat supra na
turam singularem. ar.2. ad 1o. & aurco car.18.
¶ An humana natura in xpo incliuet ad ꝓpriã
personalitatem. eo.ar.ad.3.car.19.
¶ Quo pacto venãcet/q̃ ꝑsona diuina impedie
rit naturã humanã a ꝓpria ꝑsonalitate. Ibid.
¶ An debeat cõcedi/q̃ filius dei assumpsit ho
minem. ar.2.ad.2.car.20.
¶ Quo intelligi/q̃ est contra rationẽ forme cõ
munis/esse in persona. ar.4.car.20.
¶ De quibus operationib⁹ cõster & meritorijs
sit sermo/quũ dr q̃ nõ fuisset conueniens naturã
per se separatam assumi &c. Ibidem.
¶ Quare omne tho. probãs humanitatẽ diui
nam aut humana/ non memnerit hũanitatis
angelice. Ibidem.
¶ Explicatio ꝺ̃ dignitatis hũane. ar.6.ca.21.
¶ Notabile er aug. ꝑp vertentes in dubiũ/
an deus posit fallere. q.5.art.1.
car.21.
¶ An sanguis qui erat in corpore xpi/esset diur
nitati vnitus. ar.1.car.22.
¶ Cur malos offuscat minor: nõ quo ad substã
tiam lucis/sed quo ad effectum. arti.3.car.22.
An in mysterio assumptionis sit ꝺ̃do nature
partiũ humane nature adhunc & partiũ
ad totum. q.6.ar.1.ad duran.car.23.
¶ Quo intelligat q̃ corp⁹ est vnitum ꝑsone ꝓ
prie: alis nõ humane. eo.arti.ad.2.car.23.
¶ Quo apud duũ tho. aia dicatur mediare in
assumptione carnis. eo.ar.ad.3.car.23.
¶ Dupliciter põt intelligi subsistẽtiam alc̃ pre
existẽtem corrumpi in assumptione. ar.3.car.23.
¶ An in cõi resurrectione aia separata huius
vel illius reuersa ad corpus/retineat suã ꝓ
priam terminationẽ: an perdat illam/& termi
netur personalitate forme. Ibidem.
¶ Naturaliꝫ modus ꝓductionis alicuius/uersus
pence hoc q̃ est ꝓduci in corpe. vel extra &
ante corpus: arguit diuersitatẽ nature rei ꝓ
ducte. Ibidem.
¶ An materia ꝓpria forme sit ante aduentũ for
me. ar.4.car.24.
¶ Cur existẽte nature ordine ꝑm q̃libet genus
cause/diuus tho. ordinẽ nature duob⁹ eorum
ꝓpoziet. ar.5.car.24.
¶ Cur ordinẽ nature ex ꝑte mãe in mysterio in
carnationis diuus tho. pertransierit. Ibidem.
¶ An verbum assumpserit naturã humanã me
diantibus eius partibus. ad sco. & duran. eod.
ar.ad.1.car.24.ñ.
An rite ratio reddat quare necesse sit ponere
in xpo gram habitualẽ &c. q.7.ar.1.ca.25.
¶ Virtus heroica nõ differt specie a virtute cõ
ter dicta. ar.1.ad.2.car.26.
¶ An sicut ex defectu materie magnificentie in
xpo nõ sequit defectus magnificẽtie interioris
ita nec ex defectu materie fidei sequitur defec
tus fidei in eo. ar.3.car.26.
¶ An spes in chr̃o respectu scibilis sperator um
fuerit habitus aliquis. ar.4.car.26.
¶ An diuina eminentia in timore reuerentiali
christi habuerit rationem reuerẽtie quatenus
eminentia dei absolute: an quatenus est potẽs
infligere malum. ar.6.car.27.
¶ Ad rationem prophete redrik/ q̃ cognoscat
ea que sunt procul ab his cum quibus ipse est.
ar.8.car.27.
¶ De mente diui thome datur summum possi
bile in gratia. art.9.car.28.
¶ Ista propositio christus est vniuersale primi
pium generis habentium gratiam/ intellꝫ de
principio vniuersali non contento itali genere.
Ibidem.
¶ An gratia cuiuslibet singularis persone ha
beat quantitatem alterius rationis a quantitate
gratie chri. ar.1.ad 3m. car.28.
¶ Quomodo finis gratie habitualis ẽ vnio per
sonalis. ar.12.car.19.
¶ Quare nullius pure viatoris attingit ad summ
gratie ex parte gratie. Ibidem.
¶ Quo verificetur hec propositio/ omni finito
potest fieri additio. eo, ar.ad 3m. car.29.
¶ Ratio multorum dictorum. 9.tho. de gra vnio
nis. ar.13.ad.3m. car.
Esse caput/ dicitur de christo metaphorice
solum. q.8.ar.1.car.30.
¶ Virtus attribuitur capiti humano: scz quo re
spectu. Ibidem.
¶ Gratia christi dupli dicitur prima. Ibidem.
¶ Quo actiones christi causent efficienter in no
bis gratiam. eo.ar.ad primũ car.30.
¶ Quomodo corpalis natura christi possit age
re in angelos. ar.4 ad.3.car.31.
¶ An valeat iste processus act⁹ hr ꝑm quã dã emi
nentiã & actiõ alio⁹ gñis de christo. ar.5.car.31.
¶ An antichristus dicat caput oium malorũ tã
demonũ q̃ hominũ. ar.8.car.32.
¶ An diabolus & antichristus sint duo capita/
an vnum tantum. Ibidem.
An sit pot⁹ actũ intelligẽdi quo deus mtelli
git/ her actũ intelligẽdi q̃ aia christi for
maliter intelligeret. q.9.ar.1.car.32.
¶ An ista ꝓpositio/reducens aliꝺ de potentia
in actũ/est in actu: sit vera. ar.2.car.33.
¶ Visio dei est solo deo simpliciter naturalis. eo.
articu.ad.3.car.33.
¶ An bn in l'a ꝑcur hec scto/op3 in xpo pos
nere selam mdtã p hoc q̃ dicit q̃ eius intelle
ctus potio fuisset imperfectus. ar.5.car.33.
¶ Quo debeat intelligi hec ꝓpositio/litere fru
stra est quod caret propria operatione & an in
dicta propositione sit sermo de omni propria
operatione alicuius. ar.4.car.34.
¶ Que scientia per se/& que per accidens dica
tur infusa. Ibidem.
¶ habitus per se infusi & habitus per se acqui
sibiles sunt dinerlarum rationum intrinsece &
essentialiter. eo.ar.ad.2m. & 3m. car.34.
¶ Cur in litera asseratur in xpo nõ fuisse scien
tiam ex suo genere acquisibilem per infu
sionem: vt fuit in adã. Ibidem.
An bene declaret a virtute operatiua virtutẽ
deitatis non esse cõprehensam ab huma
nitate xpi. q.10.ar.1.c.35.
¶ Quomodo intelligatur hec propositio/ Cui
libet beate conuenit/quod vidẽtia omnia spe
cialia ad se. ar.2. car.35.
¶ Anima christi nõ videt in verbo quicquid vi
det verbum. eo.ar.ad 2m. car.35.
¶ An er hoc quod anima christi scit omnia que
scit deus scientia visionis/sequatur ipsam scire
infinita. ar.3.car.36.
¶ An intellectus creatus possit simul videre
infinita: ita quod distincte cognoscat quodlibet
eorum. eo.ar.ad.ꝺm.cã.36.
¶ An sit creature possibilis sublimior gradus
diuine visionis quã sit gradus anime christi.
ar.4.ad.2m.car.36.
An concessa in christo cognitione abstractiua
oiuꝫ singularium/precedẽte sit cuiuslibet
singularis propria species in christi intellectu.
q.15.ar.1.ad sco.car.37.
¶ An in christo fuerit cognitio intuitiua oium
singularium. Ibidem.ad sco.
¶ An ex ratiõe litere bene cõcludatur in anima
christi per scientiam infusam notitia omnium
singularium. Ibidem.
¶ An nãte vinculũ inter intellectuꝫ humanum &
phantasmata efficiat/vt nõ possit ei infusa vti
scia nisi puertẽdo se ad phãtasmata. ar.1.c.37.
¶ An chr̃s indigebat cõuersione ad phãtasma
ta in vsu scientie infuse. Ibidem ad duran.
¶ An aia christi impfectus q̃cũq; angelo intui
tiue cognoueret in ꝓpio gñe. dcꝺ intueri vtri
q̃ datum est. ar.4.ad sco.car.38.
¶ An species intelligibiles infuse ale christi fue
rint perfectissime. ar.5.ad sco.car.39.
An ex visione corpoꝝ celestiũ possit cõprehẽdi
ri tuto cor.q.12.ar.1.ad.2.ad duꝝ.c.39.
¶ An experientia pariat solum scientiam simi
liũ ꝑm speciem. Ibidem ad durã.
Hec ꝓpositio: libet res hꝫ po2m actiuã re
rũ ad q̃s se extẽdit fue nãe pfectio/ scl
ligit in gñe rerũ actiuaꝝ. q.13.ar.1.car.40.
¶ An in anima christi sit virtus instru...talis
ad omnia miracula. ar.2.car.41.
¶ An chr̃s voluerit hũana volũtate aliꝺ fieri
q̃ alios hoieꝫ: & ñ potuerit facere q̃ fieret. ñ. 4.
Quo licuerit hic vbi de defectibus corporis
agitur/ignorantiam inter defectus cõ
munes computare. q.14.ar.4.car.41.
An perfecto virtutis regulariter tollat fomi
tẽ. q.15.ar.2.car.43.
¶ Dolor est passio appetitus sensitiui ex corpo
ris lesione percepta sensu. ar.5.car.44.
¶ An compositio ex contrarijs sit causa prima
mortis &c. eo.ar.ad primũ. car.44.

¶ An motus appetitus sensitiui ex mate sutus
apprehenso/aduersãdo a certo vel incerto.
sit vere timor. arti.7.car.44.
¶ An ex hoc q̃ christus omnia certo cognoui
sufficienter credatur de timore quo ad incertis
diem cuentus. Ibidem.
¶ Quomodo intelligendũ sit ꝑam ꝓpositi ex tri
stitia & appetitu vindicte. ar.9.car.45.
An hec ꝓpositio: de⁹ est homo: sit in mater
naturali. q.16.ar.1.ad.1.
¶ An dicta propõ sit q̃ se. Ibidẽ c.46.
¶ An homo predicetur de deo sicut species &
sua hypostasi. Ibidem. ad sco.
¶ Quomodo verificetur q̃ homo predicat de
deo ratione relationis. eo.ar.ad.4.car.46.
¶ Quomodo intelligatur: in ista propositione
deus est pater/& deus supponit ꝓ persona
patris. ar.2.ad.2.car.47.
¶ An cõgrue l'a reddat rõ. Ihc Ihsus chr̃o nõ
debet dici homo dominicus. ar.3.car.47.
¶ Quare personam aliquam fieri hominem/&
importat mutationẽ in persona acquirente na
turam humanam: quam tamen fieri hominem
absolute importet mutationẽ in obiecto acci
dente natura humana. ar.6.ad.2.car.48.
¶ An in ista ꝓpõe/hõ est fact⁹ deus: & hõ po
sit suppouere & simplr & ꝑsonaliter. ar. car.48
¶ An etiã factũ sit q̃ ille hõ sit deus. Ibidem.
¶ Quare ista ꝺr simplr vera/de⁹ fact⁹ est hõis
aut simplr falsa/hõ factus est deus. Ibidem.
¶ Quo intelligat q̃ ex verbis inordinate pla
tis incurrit hereſis: & quo prohibitis sit cõcare
cũ hereticis in vocabulis. ar.5.co1.car.49.
¶ Non est euangelica: sed arriana vox: xpo est
minor ꝑ̃sicut & hec: xpo est creatura. Ibidẽ.
¶ An ex eo q̃ ꝑm fiat mitr ꝓ suppositi/ liceat
inferre ista esse falsa. misse hõ. ex xpo incepit ee
ar.9.ad duran. & sco.car.49.
¶ An propositio affirmatiua falsa ex repugnan
tia terminoꝝ possit fieri vera per additos re
duplicationẽ vel determinationem non tol
lentem illam repugnantiam. ar.10.c.50.
An in solo deo natura predicetur de suppo
sito. q.17.ar.1.car.51.
¶ An liceat arguere a destructione antecede
tis. Ibidem.
¶ An de mente diui tho. multũ sit in xpo esse
actualis existentie de genere substantie creatu
sed sola existentia increata. ar.1.car.51.
¶ An ita sit in veritate q̃ in christo nulla sit se
quentia subalis nisi diuina. Ibidem ad sco. du
ran. & Jo. de neapo.
Uniuersaliter Loquendo act⁹ volũ
tis ꝑ modũ nãe: distin
ctus contra actum voluntatis per modum ra
tionis contrarium eligentis: nihil aliud est
velleitas. q.18.ar.5.car.55.
An Christus meruerit exteriora bona: q̃
dignitas merendi spectat ad charitate
ac per hoc ꝓsequitur exteriorum bonorũ prose
tie cocue. q.19.ar.3.car.57.
¶ Primi legium christi quid sit. ar.4.c.57.
Sicut Uolũtas distinguit in simplr vel
ꝺ̃: ita oratio ꝓout est petitio distin
guit in simplr vel ꝑm quid. q.21.ar.4. car.
Quo Intelligat q̃ inquantuꝫ xpi hũanitas
operabatur virtute diuinitatis: sacrifi
cii xpi erat efficacissimũ ad delenda peccata
per gratiam. q.22.ar.2.ad.1.c.59.
¶ Quare ꝺr sacrificiũ offerri ꝑ modũ satisfac
nie &c. ar.4.ad.2.c.60.
¶ Sacrificiũ christi sumit duplr: scz ꝑm se: &
suũ mystale sacrificiũ. ar. c.60.
Quomodo Intelligat q̃ hitudo est qua
de⁹ est dines. q.23.ar.1.c.61.
Predestinatio Quid sit. q.24. arti.
c.62.
¶ An hec loquutio sit ꝓpriam: ꝙ predestinatus
est filius dei. c.ar.ad.2.c.3.car.62.
Honorari vt causa honoris quid sit.
23.art.1.car.63.
¶ An motus in imagine quatenꝰ imago est
idẽ cũ motu in rem ipsam. ar.3.car.64.
¶ An processus diui tho. quo probat imagi
xpi esse adorandã eadẽ adoratione qua chris
tus/sit bonus. Ibidem ad duran.
¶ An dei imagines sint licite. eo. art. ad primũ.
cart.64.
¶ An beata virgo rõe xpi cui fuit intrinsece co

Universidad de Deusto
Biblioteca

ere sit adorãda adoratione latrie.ar.5.car.65.

Quid z vñ tanti sit illud quo xp̃o mediat/ meretur z satisfacit.q.26.ar.2.ad.1.3m.car.65.

Sanctificatio pōt dupl̃r sumi.p.io vt ē de suo in suū.sco vt ē de negato in affirmatū.q.27.art.2.car.66.

¶Quo valeat ille pcessus plen̄ cōcepta aū infusionē ānāte rōnalis nō est culpe obnoxia.ꝑ quōcūq; aū aiationē beata v̄go sanctificata fuisset: nō incurrisset originalis peccati maculā: ergo non indiguisset redemptione xpi.Jbidem.

¶An er hoc q̄ beata virgo non fuit sanctificata ante aiationē sequat̄ q̄ sanctificatio eius fuerit post animationem.Jbidem.

¶Quomodo fomes sit mortificata cōcupiscentia habitualis.ar.3.car.67.

¶An er hoc q̄ fomes est cōcupiscētia Fuia rōni habitualr/siccat inferre q̄ fomes est inclinatius ad malū z difficultatiuus in bono.Jbidem.

¶Duplr pōt exponi ly pfectus/quū dr q̄ fomes in beata v̄gine/pfectr ligabat̄ p̄ primaz p̄uidētiam ꝑ p̄ interiore scificationē.Jbidē.

¶An autoritas aplī/sed manifestatio ipsius ꝛc. bene inducat ad pbandū q̄ p̄uilegia gratie que dantur alicui⁹ p̄ter communē legem/ ordinantur ad vtilitatem.ar.6.car.68.

¶An sanctificatio beate virginis in vtero mris: ex sacra scriptura habeatur.Jbidem.

¶An credenda sint miracula que in sacra scriptura non continentur.Jbidem.

An sicut natura est determinata ad vnū effectū: ita sit determinata ad vnū modū producendi illum.q.18.ar.1.car.69.principio.

¶Quo intelligat hec ppositio/virtus nālis nō potest trāsmutare ad certā formā nisi determinatam materiam: co.ar.ad 5m.car.69.

¶Illud ppue dicit agēs posse vel ppriū effectū z vt in ppriā mām:q̄ vnica trāsmutatiōe pōt educere de potentia ad actum.Jbidem.

Consensus in copulā cōiugalē nō pōdicat virginitati mentali:qr in copula cōiugali non cōtinetur copula carnalis nisi in potentia.q.29.ar.1.car.70.

¶Affirmandū vt rationi cōsentaneum est/q̄ in propria domo inuenta est beata virgo in vtero habens.ar.2.ad.3.car.70.

¶Dubium est de qua traductione loquat̄ euangelista/quū dicit beatū Joseph noluisse beataz virginē tradu cre:an.f.de traductione in infimam/an simplr in domesticum cōsortium/an potius in vtrūq;.Jbidem.

Nō intelligatur ꝓphetiam predestinatio⁹ mis compleri sine nostro arbitrio causante.q.30.ar.1.car.71.

Refellitur error nouiter exortus/de cōe ptione xpi.q.31.ar.5.car.73.

Alr z alr attribuit plone spūsan.efficere carnē xpi/filio assumē cāde.q.32.ā.1.ca.74.

¶An ex eo q̄ spūsan.efficit ppriā operationē filiorum dei que est damare abba pater/recte infertur q̄ ipse est effector filiorum dei.Jbidem.

¶Quo valeat ille pcessus/distinctio seruus est a natura ꝓpter diuersam operationē ad gnōnē oportuna:ergo est penes diuersitatē agētis et patientis:ergo tota virt⁹ actiua est ex pte matris:passio vero ex parte femine.arti.4.car.75.

¶An mater cōcurrat aliquo modo/actiue ad generationem p̄olis.Jbidem ad sco.

Quum dicit augmentum nō esse sine motu locali:de quo motu intelligat.q.33.ar.1.car.76.

¶Formatio dicit corporis in primo instāti fuit perfecta essentialr/nō aūt quantitative.Jbid.

An gratia vnionis in xpo sit pior gratia hītua ꝛc.q.34.ar.1.car.77.

¶An inconueniat q̄ aliqua perfectio actus fedi de nouo aduenerit alē christi.ar.2.car.77.

¶Primus actus meritorius tam in angelis quā in xpi alis fuit vere actus liber.ar.3.car.78.

¶Quid dicus tho.senserit de hac cōe:an gra viatoris sit minor gratia cōprehensoris etiaz ꝑm suam quantitatem.ar.4.car.78.

In litera quum dicit/q̄ natiuitas attribuitur persone vt subiecto nascēti: intelligit de subiecto denominationis.q.35.ar.1.car.78.

¶An bene ꝓdicat q̄ beata virgo est vere mater xpi/z quomodo.ar.3.car.79.

¶Tria concurrūt ad relationē realem:scz causa subiectum z terminus.ar.3.car.79.

¶An relationes plurificent secundū terminos. Jbidem ad sco.

¶An pater vnica paternitate referat̄ ad plures filios.Jbidem ad sco.car.80.

¶An forme eiusdē speciei possint simul esse in eodem subiecto.Jbidem ad sco.

¶An hec ratio valeat filiatio est ita suppositiue subiecti q̄ nō nature:ergo in xpo nō est filiatio temporalis realis. Jbidem ad sco.

¶An filiatio tpalis xpi sit rōnis fm.ibi.ad sco.

Christi natinitas nō debuit ne p̄ attestatio nem quidē omnib⁹ manifestari: et quare.q.36.ar.1.car.81.

¶Quare cometa vt signū mortis p̄tinuit̄ magis q̄ aliorum hominum.ar.7.ad.3.car.83.

An circūcisio xpiana indutu dicentium se circuncidi vt conformēt xpo sit licita.q. 37.ar.1.car.84.

¶An sacrificium leuit.12.p̄ceptū/pio peccato p̄olis offerebat̄.ar.3.car.84.

Ronabile est/q̄ ioannes z apli baptizati fuerint a xpo.q.38.ar.6.ca.86.

An columba in cuius specie descēdit spūssan. super xpm baptizatū/fuerit verū aial.q. 39.ar.7.car.88.

Quid christus ante ioannis baptisma exercuerit.q.40.ar.1.car.88.

Virtuosa fuit xpi tētatio cōtra nos tentationes.q.41.ar.1.car.90.

¶Modus vincēdi tentationes/est recursus ad diuinas scripturas z sanctorū exēpla.Jbidem.

¶An ois tētatio ab intrinseco:sit peccati.eo.art. ad.3.car.90.

¶Quare diabolus xpm tentauerit.ar.4.ca.91.

¶An cōueniens ratio ordinis tentationi in litera ponatur.f.vt a tenuioribꝰ ad grauiora cōscendat tentatio spiritualium.Jbidem.

¶An xpo si miraculū fecisset cōuertēdo lapides i panē edēdū a seipo peccasset.c.ar.ad.1.c.91.

¶Ordinē tentationū xpi explicat matheus fm tempus.eo.ar.ad.5.car.91.

¶Quid sit xpm fuisse assumptū a diabolo.Jbi.

¶Quomodo z qñ debeant publice reprehendi maiores.ar.1.car.91.

¶Quo intelligat q̄ xpo pala. docuit/ z in occulto loquutus est nihil.ar.3.car.92.

¶Excellentior est modus docēdi verbo q̄ scripto.ar.4.car.92.

¶Socrates nihil scripsit sub ꝓprio nole.Jbid.

¶Quare xpo nihil scripserit.Jbidem.

Ronabiliter factū/fuisse simplr primū xpi miraculum.q.43.ar.3.car.92.

¶Miracula que xpo fecit/sufficiēter manifestāt ipsius deitatem.ar.4.car.93.

An demones cognouerint xpm esse messiam in lege ꝓmissum.itē an cognouerint ipm esse verum deum.q.44.ar.1.car.94.

¶Sicut corpo aeternitatis hīt duplicem motū naturales:ita corpora celestia vltra naturales inclinationē ad suos cursus pōt immutari in illud qđ autor⁹ nature facit.ar.3.car.95.

Quo ista ratio ire valeat/nō est adepta xpo ꝓpter demādi gratiaz aie ad corp⁹:ergo gratia illa claritat̄ que apparuit in xpo in trāsfiguratione/derivata est ab ala.q.45.ar.2.c. 96.

An cōuenienter in hīa querat̄ necessitate passionis xpi ad saluē humanam/ ꝓpius ip̄ quesitū sit de ei⁹ possibilitate.q.46.ar.2.c.97

¶Quo intelligantur hec christo.verba/sed etiā absq; morte corp⁹ alicubi depositus.ar.3. car.98.

¶Quid sit esse a deo maledictum.ar.4.ad 3m. car.98.

¶Generalis quedā explicatio xpi passionū.art. 5.car.98.

¶Quare ad literā xpo generalitatē passionum susceperit.Jbidem.

¶Dolere importat actū appetitus alalis:pati aūt communius est.ar.6.ad sco.car.99.

¶An rō supiot aīe xpi in ipsius passione ex pte sui obiecti pateretur.ar.7.car.99.

¶Quoto hme die fuerit xpo mortuus.artic.9. car.100.

An aia xpi habuerit ptātem ꝑseruādi corpus suum a morte.q.47.ar.1.ad sco.cart.101.

¶Si aia xpi habuerit ꝓdictā ptātem.Jbidem.

¶Duplex modus dicēdi de clamore xpi in cruce.eo.ar.ad.1.car.101.

¶Celeritas mortis xpi fuit duplex.Jbidem.

¶Christus passionē adimpleuit legē totā/z obediētialiter obs ḡtis iuris z ꝓcepti.ar.2.car.101.

¶Hec ꝓpositio/innocētē hoiem passioni z morti tradere iustū est impiū z crudele/qđo intelligatur.ar.3.ad.1.car.102.

¶An maiores iudeoꝝ cognouerint christum esse messiam.ar.5.car.10.

¶An peccatū iude fuerit grauius peccato ꝓncipum iudeorum.ar.6.ad.1.car.103.

An vnus possit ꝓ alio satisfacere z nō cōtenti aut cōferri ꝛc.q.48.ar.2.car.103.

¶Medium rei in actib⁹ nostris moralib⁹ quasre dicatur.Jbidem.

¶Distinct̄ ꝓcōuenientiū xpo mediante natura humana.ar.5.car.104.

¶An passiones sanctorū ꝓficiant ecclesie per modum redemptionis.eo.ar.ad.3.car.104.

Sine fide passionis xpi explicite vel implicite impōsibile est peccātū ordinariū holeꝝ peccatorū remissionē cōsequi.q.49.ar.1.c.105.

¶Quo diabolus machinādo in morte xpi exceferit modū ptātis sibi a deo traditę.ā.1.c.105.

¶Janua celi per similitudinē dicitur fruitionis diuine consequutio.ar.3.car.105.

¶Tria notabilia cē passionis christi effectū.ibi.

Ista propō nullū donū diuine gre pdit sine culpa/qđ locū habeat.q.50.art.2.c.106.

¶Quare gra vnionis est excellētius z permanentius donum ꝑ gratia operationis.Jbidem.

¶Quo intelligēda sint hec duo verba/ego pono animam meam ꝛc.ar.3.ad.1.car.107.

¶An corpus ꝑ vnum z mortuū fuerit idē numero simplr z oib⁹ modis.ar.5.ad sco.c.107.

¶An mors xpi in facto esse/fuerit meritoria ex parte anime.ar.6.car.10⁷.

¶Quo saluet similitudo inter effectū z causam in tertia conclusione litere posita.Jbidem.

Ad quid spectet exclusio sepulchri xpi i petra. q.51.ar.2.car.108.

¶An preseruatio corporis xpi a putrefactione attestetur nature ipius virtuti z volūtarie moti.art.3.car.108.

¶Tres dies mortis xpi z creationis mundi diuersimode ordinantur.ar.4.car.108.

Divus tho.in lra sub inferno dānatorū cōprehendit etiam infernū puerorū. q.52.ar.2.car.109.

¶An ēt ad infusionē luminis glie in sanctis patribus operatus sit descēsus aie xpi.Jbidem.

¶An descēsus xpi ad inferos fuerit fm subam anime/an solū fm effectum.Jbidem ad durā.

¶Penalitates christi quantum duraverint.ar. 4.car.110.

¶Cum quiete z immunitate sanctorū patrū in limbo a pena sensus:stat dolor seu afflictio ex spe dilata.ar.5.ad.1.car.110.

¶Duo genera liberatorū a purgatorio in descensu christi.ar.8.

An illi q̄ cū xpo surrexerūt/ad vitā pemt⁹ immortalē surrexerint.q.53.ar.3.car.112.

Celum resisteret tactui siquis ad oīdē lune pertransire vellet/ibi existēs:nō tñ sentiret tactu densitas cius.q.54.ar.2.c.112.

¶Omnis mutatio species quedā mortis est.ar. 3.car.113.

¶An totus sanguis xpi in passione effusus/ resurrexit cum eo.eo.ar.ad ar^m.car.113.

¶An xpo resurgente/oportuerit sanguinē secū reassumere.Jbidem.

¶Quando ꝑm anguſ.corpus sit alale z quādo spirituale.Jbidem.

Ronabilis causa erronee visionis magdalene/dum xpm estimauit hortulanum.q.55.ar.4.ad.2.car.114.

Humanitas christi quū sit organū coniūctū psonaliter verbo dei:est velut vle instm dei ad quecūq; miracula facienda:exceptis his que spectant ad primā rerum creationem.q.56.ar.1.car.115.

Quum dicitur xpm ꝓpria virtute glorificare anime ascendisse in celū nō intelligitur nisi de ipso motu locali afectionis.q.57. ar.2.car.116.

¶An cōuenienter opinemur corpus xpi esse extra totā cōtinētiam celorū corporeorū:ita q̄ plāta pedis eius sit.ā.supiciem cōnexā supremi celi.ar.4.ad duran.c.117.

¶Ad quē sensum.ā.cōnexū seu in superficie cōnexa celi emp̄rei dicat vnus locus altior alter o.ar.5.ca.1.17.

¶An xpo corporalr visus fuerit a paulo: z an ista visio fuerit tunc quū dixit/saule saule quid me persequeris?ar.6.car.117.

An xpo inquantū homo stet/an vero sedeat in celo.q.58.ar.1.car.118.

¶Quam distōiem impoztet ly ad.quū dr xpo sedere ad dexteram patris.ar.2.car.1:8.

¶An ista sit concedenda/Christus fm q̄ homo est filius dei.ar.3.car.118.

Perfectū iudicium de re mutabili non pōt ꝓfualiter dari ante illius consummationem.q.59.ar.5.car.119.

¶Divina iudicia extendūr se etiam ad ea que sunt per accidens.Jbidem.

¶Aliud est hoiem post mortē sortiri statū immutabilem fm alam:z aliud est sortiri statū non impedibilem.eo.ar.ad.1.2.3.car.119.

¶Quum dicit inferiora regi ꝑ superiora:quo sit intelligendum.ar.6.c.120.

Hoia multiplicia ad vnū vel in vno vel ab vno/abusiue vocant analogā.qō.60. ar.1.car.126.

¶Presumptuosum ac sacrilegum quid sint.ar. 3.ad primum.car.121.

¶An sacramentis rea z verba quid operentur. ar.6.ad.2.car.121.

¶An sacramentis rea z verba quid operentur. ar.6.ad.2.car.121.

¶Quādo oratio ht pfectū significationē ex ꝓpria etate vel accommodatione vsus in ceteris loquutionibus:ad sacri pfectiones quid amplius requiratur.ar.7.ad 2m.car.122.

¶Corruptio plationis hoīū in formis sacrorum/nō impedit sacri veritatē seu perfectionē. eo.ar.ad.3.car.122.

¶Interruptio orationis q̄ est forma sacri/nō dr esse tota ꝑ iuncta communē morē hominū cōmunitas solutur ipsius orationis.art.8.car.122.

An solum se adā intelligit dictū litere/q̄ in statu innocētie superiora nullo mō dependebant ab inferioribꝰ:z q̄ ista ꝑstum ad superiorem partē non indiguisset accipere aliquid a corporalibus rebus ad sui perfectionem.q.61. ar.2.car.122.

¶An filij innocentes indiguissent sacramentis. Jbidem.

De principali effectu sacrorū: qui est gra dispicta cōtra characterē.q.62.ar.1.ca.122.

¶An sacrm sit vere z fm rem causa instrumentaliter agens ad gratiam.Jbidem ad sco.

¶Non incōuenit sacrm causare in instanti/nec deum agere in tempore.Jbidem ad sco.

¶An serra sit effectiua causa instrumētalis. Jbidem ad sco.

¶Quis sit effectꝰ ꝓprius baptismi.ar.1.c.124.

¶Gratia sacramentalis distinguit̄ specie a gratia virtutis z donorū/non sicut habitus ab habitu:sed sicut gratuitus diuinum auxilium a gratuito habituali dono.Jbidem.

¶In sacris nouę legis est quedā virtus supadita:que quidē virtus nihil aliud est q̄ motus quo instrumentū mouet a principali agente ad ꝓpium principalis agentis effectū inducendum.ar.4.car.125.

¶Duplex est motus quo instrumentū pōt mouer.f.simplex z virtuosus.Jbidem.

Sacra imprimere characterē/ex sacra scriptura nō habet:sed ex ecclesie autoritate non multum antiqua.q.63.ar.1.car.126.

¶Quo valeat hec ꝓpria/character sacrālis est deputatiuus hois ad cultū cōsistentē in recipiendo z tradendo:ergo est potentia.art.1.car.126.

¶Sub quo gñe generalissimo z i qua specie ponatur character.Jbidem ad sco.z duran.

¶Quo valeat hec litere ratio/si relatio characteris fundaretur immediate super essentia anime/cōueniret naturalr omni aie.Jbidē ad sco.

¶Quomodo valeat rō litere/probano q̄ character nō est habitus.qr omnis habitus est bonus vel malus.Jbidem ad sco.

¶An character sit subiectiue in potentia ne... 4.ad sco.z duran.car.127.

¶An character sit in intellectum ad sco.eo.arti. ar.3.c.127.

¶Quomodo valeat ratio litere ꝓbāo characterem esse in intellectu.f.qz diuinus cultus ad quē character disponit/est q̄dam fides ꝓfessatio per exteriora signa/ideo character est in intellectu in quo est fides.Jbidem.

¶Character non pōt poni in alia potentia q̄ intellectu vel voluntate.Jbidem.

¶Quis sanctificatio que fit per sacerdotē: christi/est ꝓpetuare ꝓsecrata manēte.ā.5.car.128.

An interior gradus gratie comprehendatur sub anneris effectui sacramenti que per deuotionē ministri impetrari possunt recipientis sacramentum.q.64.ar.1.car.128.

¶Quo pacto hec rō ire valeat ministri ecclesie instrumentaliter operant̄ in sacris/ergo pāt sacramēta cōferre etiā si sint mali.ar.5.car.129.

¶Debitū fr decētia ad opⁿ opatū est debitū fr necitatē ad opus opans ministri.ā.6.car.130.

¶Ista regula si affirmatio est cā affirmationis z negatio negationis/tenet in solis causis ꝓpriis.eo.ar.ad primū.car.130.

¶Actus predicandi est de numero actuum consecratorum.Jbidem.

¶In duob⁹ casib⁹ lz inducere indignum ministrū ad exhibitionē sacri.eo.ar.ad.2.car.130.

¶Ex indulto cōcilij constantiē.licitum est ab ex communicatis ministris recipere sacramenta: nisi in duobus casibus.Jbidem.

¶An minister indignus in articulo necessitatis (quo laico lz baptizare) baptizans excusetur a peccato.eo.ar.ad.3.c.130.

¶An diⁿ tho.i ista ītēdat excusare sacerdotē i aligna in articulo necitatis baptizādi.cū in baptizē cū solēnitate q̄ sine solēnitate.Jbidem.

¶An hmōi administratio sacri ab idigno ministro/sit ex suo gñe peccatū mortale.Jbidem.

¶An angeli possint administrare sacramenta. ar.7.ad sco.car.131.

¶An mentalis intentio ministri exigat ad perfectionem sacramenti.ar.8.car.131.

¶Additio redita ad sacra n̄ sufficit q̄ sit fr habitū/si ois q̄ sit fm vtutē.eo.ar.ad.3.car.131.

¶Tripliciter dicitur dis aliqđ intēdere.f.actualiter vtualiter z habitualiter.Jbidem.

¶An intentio iocosa ministri/tollat veritatem sacramenti.ar.10 ad 2.car.132.

An tuſ⁹ (sine pcō mortali cessio) teneat femr in anno ꝓfiteri.q.65.arti.2.ad.4.car.132.

¶Quomodo extrema vnctio ꝓparet ad eucharistiam.ar.3.car.133.

¶Quomodo fideles per cōfirmationē deputentur ad speciale seruitium spectans ad officium principis.eo.ar.ad.2.car.133.

¶Quū ponit ordo necessarius simplr ad salutē ecclie/intelligit ō ecclia simplr z absr ā.4.c.133.

Quo ista processus valeat.ibi perficitur sacramētū:ybi perficitur sanctificatio:ergo car.133.

¶An mutatio nolum quo ad significatū in formis sacramentorū/tollat veritatē sacramenti.ad.7.car.134.

¶Omissio nominis alicuius trium personarum tollit veritatem baptismi.ar.8.car.135.

¶An baptismus in nomine christi aut trinitat̄ celebratus/valeat.Jbidem.

¶An trina inersione intēta ja ministro/si aliqua omittat:sit verus baptismus.ar.8.car.136.

¶Qualide sunt rōnes.q.tho.ex eo q̄ i morte christi baptizati sumus:z q̄ baptismus imprimit characterem:concludentis baptismum esse irreiterabilē.ar.9 ad sco.car.136.

Quo verum sit/ predicandi z baptizandi officium non conuenire diacono.q. 67.ar.1.car.137.

¶An baptizare extra necessitatis casum eo modo quo in necessitatis casu licet: sit peccatum mortale.ar.4.2.5.car.138.

¶Supposito q̄ plures simul possint vnū baptizare vtroq; ablūēte z dicente:ego te baptizo: an ista plures simul possint vnum baptizare vtroq; ablūēte z dicente:nos te baptizamus. ar.6.ad duran.z pe.de pal.car.138.2.139.

¶An plures sit possint vnū baptizare:vno ablūēte z altero ꝓba ꝓferente q̄ vnitas ministri baptismi ex duabus ꝑsonis integret.Jbidē.

¶An hmōi tho. sufficienter discutiat formaꝺb⁹ vti possent plureovnū baptizātes.Jbidē.

¶Quomodo fieri seu intelligi possit duo agentia totalia quāmis instrumentalia eiusdem rationis:producere efficaciter simul vnum effectum:non perfectum magis quā si ab vno eorum tantum produceretur:z hoc in subiecto capaci perfectionis effectus z de effectu suscipiente magis z minus.Jbidem.

¶Si baptizādo plures:nō ītercederet alia mutatio q̄ dicere baptizo vos: nō videret magna ad hoc necessitas exigi:eo.ar.ad.2.car.140.

An in casu necessitatis: ad salutē puerorum sufficiat baptismus in voto parentum. q.68.ar.1.2.c.140.

¶Qualiter debeat determinari tempus dilationis baptismi.ar.2.car.140.

¶Sua pcā ei⁹ deuotione ꝓtēdes aī baptismū non sunt absoluendi.ar.3.2.6.car.141.

¶An ex parte baptizati ira necessaria sit intentio suscipiendi sacm baptismi: vt si illa desit/ baptismus nullus sit.ar.7.car.142.

¶In hoc q̄ ecclesia pro parvulis credit/ intendit/ z renuntiat: est quedam accommodatio. ar.9.c.142.

¶Quomodo fides ecclesie ꝓsit infanti q̄ baptizatur.eo.ar.ad.4.car.142.

¶An filij iudeorum seu aliorum infideliū possint seu debeant inuitis parentibus baptizari.ar.10.c.142.7.143.

¶An parvuli in maternis vteris periclitantes possint per sacramentum baptismi:in voto parentum suscepti/saluari.ar.11.car.143.

Quare Aperire ianuā regni celestis/ quū sit p se ꝓmo effectꝰ mortis xpi atteri bnatur etiam baptismo.q.69.ar.7.car.144.

¶Nullus quroutate conflat conflātium fuisse mundatum a lepra in baptismo.ar.8.articulo 3.ca.ta.145.

¶An recedēte fictione baptizatus cōsequat̄ remissionem peccatorum ex vi baptismi.art.9.z 10.car.145.

¶Quomodo baptismus recedente fictione incipiat valere ad salutem.Jbidem.

¶Character diuersimode ꝓdicatur baptismate tenet locū z dispōnis z forme.Jbidem.

¶Fictio (quemadmodū aliud est q̄ impeditio gre) p̄piam delenda est simul cū pctis cōmissis post baptismum:eo.ar.ad.2.3.4.car.145.

¶Aliud ē dimidiū a deo expectare veniā:z aliud variis mediis a deo expectare veniā.ibi.

Quo Intelligat q̄ exorcismus baptismalis aperit sensus:z q̄ unctio q̄ fit in vertice baptizati:operatur cōservationē gratie baptismalis.q.70.2.3.ar.3.car.146.

Mixtū Ex oleo z balsamo (quod christma vocatur) est regularis materia cōfirmationis de necessitate ꝓcepti z non de necessitate sacramenti.q.72.ar.1.2.car.147.

¶An sit de necessitate sacramenti māj cōfirmationis esse ꝓsecratā ab episcopo: ita q̄ nec plenitudo apostolice potestatis ꝓsit dispensative subrogare simplicem sacerdotem ad consecrationem dicte materie.ar.3.car.148.

¶An quicūq; chri contactus sit sanctificatiuus māe sacramenti:an vero solus cōtactus in vsu constitutivo sacramenti.Jbidem.

¶Licet in antiquis uribus nō inueniāt exp̄sse omnes sacramentorum forme in cōcilio tamē ꝓfitem.omnes exp̄esse sunt.ar.4.car.148.

¶An character sit potentia pure passiua.art.5. car.148.

¶Character cōfirmationis de necessitate sacr ponit characterem baptismi:sicut z ordo sacer baptismum.ar.6.car.148.

¶Quando accedēs ad sacramētū cū pctō mortali:vel quia eius conscientiam non habet:vel quia non perfecte contritus:gratiam ex sacro consequat̄ in remissionē pctōrū.ar.7.car.149.

¶An epūs sit ita ꝓprius minister cōfirmationis q̄ a non epūo facta nulla est:z th ex dispensatione apostolica non epūs possit illam conferre.ar.8.9.10.z.11.car.149.

Quū Dicit sacramēti eucharistie rē tātū ē gratiā suscipientiū aut vnitatē eccle: aut corp⁹ xpi mysticū:hec ola simunt ꝓ vno eodē.f.gra dei.q.73.ar.1.ad 3.car.150.

¶Sacramentū eucharistie dicitur multa materialiter:z quare.car.150.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Commentariorum Inder.

¶An sacm eucharistie sit absolute necessarius ad salutem ar.3.car.150.
¶Habere vem sacramēti eucharistie per votuz ecclesie: quid sit. Ibidem.
An si aliquis nō inueniretur vinum/esset so ius panis cōsecrādus.q.7 .ar.1.car.151.
¶Aliud est iudicū de ptia ⁊ ēntitate materie eucharistie.ar.1.car.151.
¶Quum triticū ab omnib⁹ ponat ꝓpria materia panis sacramentalis: quomodo debeat consuli.ar.3.car.152.
¶An presbyter grecus i ecclesia grecaꝝ ritū grecum in conficrando seruare teneatur. artic.4. car.152.
¶Una non est consecrabilis.ar.5. car.152.
¶Saltum est q greci offerāt calicē nīsi cuz vino tm: hoc enim armeni non greci olim faciebant. ar.6.car.153.
¶An opozteat q quā ex qua fit panis ꝓ sacro/ esse aquā veꝝ ⁊ nāturalem.ar.7. car.153.
Quid de entia corporis xpi i sacro eucharistie ex auctoritate sacre scripture habeatur.q.75.ar.1.ca.155.
¶Diuerse opiones circa nonitatē ⁊tinctie ⁊ no uitatē zuersionis: Ibidem.
¶Quo ādiuncē se hēant nonitas continentie ⁊ nonitas zuersionis Ibidem.
¶An hec ꝓpō: aliquid nō pōt ee vbi ꝓius non erat/ nisi vꝝ loci mutatione vel ꝓ alteri⁹ zuersione in ipm sit ya/⁊ bā applicet ad ee i sacro. ar.2.ad sco.⁊ duran.car.154.
¶In ecclesiasticis mysteriis ⁊ nātib⁹ attēditur pole vel impole fm posm ordinatiō. Ibidē.
¶Quot simplr ⁊ absolute loquēdo itereuniant in sacro eucharistie mutationes. Ibidem.
¶Quo hec rō lre valeat. Si sit panis remanet: non esset vez quō xpus dixit: h est corpus meū. ec. sed fuisset potius dām/ hic est corpus meū. Ibidem ad sco.
¶An si cēt alia fōa sō accēntib⁹ pāis q corporis xpi: ꝓtrahi aret veneratiōi eucharistie. Ibidem ad sco.
¶Solvitur ad sco. tenentem panem ēpuis per accēs redigi in nihil.ar.3.ad 3m.car.156.
¶Duplex conuersio scz formaꝝ ⁊ balis ar. 4. car.156.
¶An zuersio panis in corpus xpi perstentes ⁊ manēs secūdum suū eē antiquum/sit possibilis. Ibidem ad sco.
¶An hec sit ꝓpria/qb erat panis/est corpus xpi. Ibidem.
¶An rō zuertibilitatꝭ totⁱ vni⁹ rei i totā aliā rē/ est cōiectio earū in cōi nā entis cōio oibus creaturis. thn.co.arti.ad 3m.car.156.
¶Quo intelle modus conuertibilitatis totalis in ista positus. Ibidem.
¶Quo hec rō ire de zuertibilitate cuiusq creature in q̄cunq; alia valeat. f. agēs ētutꝭ infinite qō hz actionē in totum ens/ pōt conuertere ꝛc. Ibidem ad duran.
¶An forma sbalis panis zuertat in aiam xpi fm q dat esse corpoteū.ar.5.ad sco.car.157.
An hec ppositio sit ya/si aliqua duo sunt realiter conjuncta: vbicūq; est vnū eoꝝ/ opz ⁊ reliquū esse.q.76.ar.1.ad duran.car. 158.
¶Differētia inter modum sbe ⁊ modū quātitatis in litera politos/co.ar.ad 3m.car.158.
¶An p modū sbe intelligat in ista ic qō communiter bī/esse indimibiliter. Ibidem.
¶An simpliciter necessario sequat/si corpus xpi hz ptes ⁊ ꝓprietates suas sub modo sacrali/ q habeat eas fm ēntitatē nāli.ar.1.ad sco.car.159.
¶An nō solū sba corpis xpi/sz et quātitas eius naturali zcomitātis ztineat in hoc sacramento. ar.3.car.159.
¶Christum esse sub hostia/est quo ddā esse retinum.ar.6.c.160.
¶Utrum corpus xpi ad motū hostie moueat per accidens. Ibidem ad sco.⁊ puran.
¶Substantia individualis fm mām signatam ēntitate ꝓpria a cogitatiua: sba vero individua luyt hz modū essendi pure subē/percipit a solo intellectu.ar.7.car.163.
¶An intellect⁹ tā angelicus sp aie separate sp etia hois beati possit nāliter videre existētiam corporis xpi in eucharistia. Ibidem ad sco.
¶An intellect⁹ beatus p actū beatificū videat corpus xpi in eucharistia. Ibidem ad sco.
¶An corpus xpi fm esse sacrale non videat ab intellectu viatoris/nec ab intellectu angelico naturali: quis sit modus essendi est penitus ignotus. Ibidem ad sco.
¶Qua adoratiōe adorādus sit sanguis aliqñ miraculose in calice apparens.ar.8.car.161.
Duo opiones de mō esse: di accidentium eucharistie fixe ⁊ stto .q. 77.tribus ptmis ar.car.161.
¶Tres opiones de mō quo i istanti ghonis none substātie ex specieb⁹ sacrālibus/ sit mā. ar.5.c.ar.173.
¶An in rarefactione spērū sacramentalium/ noua illa quātitatis ptcula que p rarefactionē fit: sit vñiter a nīli agente. Ibidem ad sco.
An ola yba quib⁹ vtimur in foꝛa ꝓsecrationis sanguinis/sint ō necessitate sacri. que stio.78.trib⁹ ptmis ar.c.144.
¶An sola verba consecrationis ꝓlata a sacerdote cōficiant sacm eucharistie/ prētermissis alijs que in canone misse continētur. co. ar.ad 4m.car.164.
¶Quid stetur⁹ sacramentalis inexistens yb⁹ sacramentalibus.art.4.car.165.
¶De veritate ⁊ cōsignificatione hnius ꝓnōis sacramentalis/hoc est corpus meum. vbi demonstratione quam in ea exerçet ly hoc.arti.5. car.166.
De tempore modo ⁊ subtecto ste effectuum eucharistie.q.77.arti.1.car.166.
¶Sumēs eucharistiam pōt eē ita dispōs⁹: q nec sēcē vitā gre/nec de nouo moꝛtaliter peccet sumendo. Ibidem.
¶Duo quidā dicūt/ nisi manducaueritis carnem filij hois cē. loquitur de manducatione spūali in voto seu in habitu. co.ar.ad pm.car.167.
¶An differētia iter suscipiētē baptismū ⁊ suscipiētez eucharistiam/ quo ad hoc qō est esse vel non esse in peccato mortali: sit vera. arti.3.ad pm.car.167.
¶Oblatio eucharistie ex sui ēntitate sufficit ad satisfaciēdū pro ol pena: sit aūt satisfactoria offerentibus vel pro quibus offertur. secundum quantitatem sue deuotionis.ar.5.car.168.
An contritus non aūt cōfessus de pcō moꝛtali/ hīta copia ꝓfessoris idonei/sumēs eucharistiā peccet moꝛtaliter.q.80.ar.4.car.169.
¶An sacrilegiū idigne cōicātis sit graui⁹ pcm omnib⁹ pctis que sunt contra puras creaturas. ar.5.car.170.
¶An occultis peccatoꝛibus petentibus denegāda sit communio.ar.6.car.170.
¶Iudiciū discretionis redūte ad cōionē i pueris/ḃz a parētib⁹ ⁊ confessore fieri.ar.9. ad vl. car.171.
¶An ei pediat ēntidie celebꝛare.art.10.car.171.
¶Quale intelligat/q frustra esset votū nisi ipleret qñ opportunitas adesset.ar.11.car.172.
¶An cōmuno nō solū ecclesie sz ehti ꝑcepto sit necessaria. Ibidem.
¶An cōio pp̄aris sub vtraque spē sit licita. ar.12.c.172.
¶An cōio sub vtraq spē sit in ꝑcepto. Ibidem.
¶An cōio sub vtraq spē sit necessaria omnib⁹ comprehendendo ēt infantes. Ibidem.
¶An dicta cōio sit necessaria omnibus adultis Item an sit necessaria omnibus sacerdotibus. Item an sit necessaria olb⁹ cōficientib⁹. Ibidē.
¶An vtilius sit sumere eucharistiā sub vtraq specie/ēt sub specie panis tm. Ibidem.
¶Sacramenta noue legis possunt considerari vt cause ⁊ vt signa. Ibidem.
¶An expediat eccliē ehti q populus cōicet sub Repulsio vtraq specie. Ibidem.
Cuius ſ scoti chimere negātis quod corpus christi sub sacro ānihilatū fuisset/ si in propria specie annihilatum fuisset: cōcedētis autem quod in triduo corpus christi sub sacramento fuisset mortuum quia in ꝑpa spē fuit mortuū. q.51.ar.4.c.175. vide supra. q. 76. arti.2.
An ꝑles sacerdes eādē hostiā ꝓsecrare possit. Itē an noui sacerdotes cōcelebꝛent epo/ dō si cum ipso consecrationis verba. Item an consecratus epo dēat pontifici celebranti cōcelebꝛare.q.82.ar.2.car.176.
¶An missa mali sacerdotis sit tāti meriti quāti est missa bon. ar.6.car.177.
¶In cōcilio cōstātie. cōcessū ē oīb⁹ xpīfidelib⁹ cōicare cū excōicat/ nisi in.2. casib⁹. Ā.9.c.177.
¶An sacerdoti liceat totaliter a celebratione abstinere.
¶Item an peccatum hmōi omissionis sit pcm moꝛtale.ar.10.c.177.
De virtute altaris/ecclesie ⁊ alioꝝ inanimatoꝝ cōsecratoꝝ.q.83.ar.3.car.178.
An sacramentum penitentie habeat māz ex q cōstituat.q.84.ar.1.c.2.ad sco.car.181.
¶An res sacramenti penitētie sit interior pnia/ an ornatus aliquis. Ibidem.
¶An totū sacm pnie/oppositū scz ex mā ⁊ forma) causet remissionem pcōz ratione vtriusq partis. Ibidem.
¶An sola fōa absolutis cōfitat i his duob⁹ ybis/ scz absoluo te: si ōs tū alijs ybis ꝓtetur: puta remitto tibi pctā sacm eēt ꝑfectū. ar.3.car.181.
¶An pbis sit de imre nāli q ad dolorē ⁊ voluptis remediū ⁊ aliqō signū doloris ar.7.car. 82.
¶Displicere potest sumi ꝑtie ⁊ negative. ar.9. c.9.c.183.
An pnia fōtus sit vere ⁊ pōe vna spēlis fōtus distincta a ceteris fōtib⁹. q.85.ar.2.c.183.
¶An act⁹ pnie liceat sub ꝓmutatiua iustitia. Itē an sit ita in cōmutatiua iustitia. Item an recidat cēe simpliciter vel fm acceptationem dei tāti. ar.3.ad sco.⁊ duran.car.184.
¶An pnia sit fōtus acquisita. ar.6.ad sco.⁊ durā. cart.185.
An offensa directe opponat gre. q. 86.ar.2. car.185.
¶An ad omnem remissionē peccatoꝝ actualiū reqratur actualis imutatio voluntatis. co. ar. ad pm.car.185.
¶Quo intelligat q remisso pcō moꝛtali/remaneat lordinata zuersio ad ꝓmutabile bom. ā. 4. ad primum. car. 186.
¶An remissio culpe sit effectus penitētie vt est actꝰ virtuosus.ar.6.car.186.
An ad remissionem pcti moꝛtalis/ reqrat vt homo actualr singla moꝛtalia detestetur. q.87.ar.1.car.187.
¶An virtualis displicētia sufficiat ad remissionem peccati moꝛtalis. Ibidem.
¶An veniale peccatum opponatur feruori charitatis. Ad duran. co.ar.ad 3m.car.187.
¶Quis sit ille feruoꝛ charitatis in hac vita/ q̄ non compatitur secum veniale. Ibidem.
¶An quando cung gratia infunditur: peccata venialia remittantur.ar.2.car.187.
¶An aliqua culpa/a deo remittat sine gratia. arti.4.
An ꝓ peccato/ex hoc ipso gratuita peccet ꝓ pus peccauerit.q.88.arti.1. ad primū. car.188.
¶Ingratitudo quantificatur ex beneficio.ar.5. car.189.
De irregularitate homicidij ex defessione cōmissi.q.89.ar.3.car.190.
An contritio/ꝑfectio ⁊ satisfactio sint partes sacri pnie.q.9.ar.1.ad sco.⁊ durā.ca.191.
¶An ꝓtritio fm essentiam sit pars sacramēti. ar.2.ad sco.⁊ duran.car.191.
¶Satisfactio sacrālis ex hoc ipso q est pars sacramēti/anget gratiam.co.ar.ad 2m.car.191.
¶An sacramentū penitentie sine satisfactione/ sit verum sacramentū. Ibidem ad duran.

Finis.

Thome de vio Caietani Cardinalis sancti Xisti: in tertiam partem diui Thome aquinatis Commentarij.

Quia salutoꝛi nr̄e. Debituz diuo Tho. famulatū persoluere cupiēs: expeditis cōmentationibus trium libroꝝ sue summe: ad vltimum me cōfero: expositurus texꝝ multarū qōnū fm modū in cōmentarijs primi libri inchoatū (vt pe rētibus hoc mouē gerā) ac dicturus qō rōnis fidei q̄ lumini cōsonum apparebit/ sīr mādo semp rone aut authoritate omnem salam: vt nulli⁹ mee authoritati reseruet locus. Diuidit igit pns liber (vt in illo apparet principio) in partes tres principales: quarū prima de dño nro Ihesu xpo vꝝ q̄ ad.3. scrageliuaz ptēdit: scda vero de sacris inde inchoāz/ impfecta relicta ē ob immaturā doctoris mortē: tertia autē de immortalitate resurgētium/ oino deficit. Nos aūt si eius opera dederit/ qualēz adiūgem⁹ qones circa vtilia ad animaꝝ salutez/ q̄ opportune apparebūt: ne repetere alioꝝ dicta cōingat. ¶Prima aūt pōs de Iesu xpo/ iser partes distinguit: prima de vnione nīe dei et humane nāe/ vsq ad quintādecimā.q. inclusiue: scda de his q sequunt vniones/ a sextadecima vsq ad vigesimāsextam. tertia de ingressu saluatoris in mūdū/a.27. vsq ad.39. quarta de ꝓgressu saluatoris i hoc mūdo/a quadragesima vsq ad .45. quinta de exitu saluatoris ex hoc mūdo.a. 46.vsq ad.52. sexta demum de exaltatione saluatoris post hanc vitam/ a quinquagesimatertia vsq ad.59.tractat. ¶Secunda deinde principalis pars de sacramentis/in octo distinguitur partes: quarum prima de sacramentis in communi/ reliqua septem de singulis septem sacramentis sigillatim tractant.

a ¶Incipit tertia pars summe angelici doctoris sancti Thome de Aquino. ¶Prologus.

Dia Saluatoꝛi nr̄o Ihesu Christo reste angelo populū suū saluū faciēs a pcīs eoꝝ. viam virtutis nobis i seipso demōstrauit: ꝑ quā ad beatitudinem imortalis vite resurgēdo peruenire possimus: necesse est vt ad cōsummationē totius theologici negotij, post cōsideratiōē vltimi finis humane vite. ⁊ virtutū ac vitioꝝ, de ipso oīm saluatore ac beneficijs eiꝰ humanū genꝰ ꝑstitis, nostra ꝓsideratio subsequat. ¶Circa quā primo cōsiderandū occurrit de ipso saluatore. Scdo de sacris eiꝰ: quib⁹ saluatē conseq̄mur. Tertio de fine immortalis vite: ad quaz per ipsum resurgendo peruenimus. ¶Circa primū duplex cōsideratio occurrit. Prima est de ipso incarnatiōnis mysterio: fm qō deus ꝑ nīa salute factus est homo. Scōa de his q̄ per ipm saluatorem nostrū, fidei deum incarnatum sunt acta ⁊ passa.

¶De conuenientia incarnationis. Cō.1.

Circa primū tria cō sideranda occurrūt. Primo quidez de cōuenientia incarnatiōis Christi. Scōo de modo vnionis verbi incarnati. Tertio de his q̄ cōsequūtur adhāc vnionē. ¶Circa primū querūtur sex. Primo vtrum conueniens fuerit deū incarnari. Scōo vtrū fuerit necessariū ad reparationē gñis humani. Tertio vtrū si nō fuisset pctꝝ seu homo pctōr. deꝰ incarnatus fuisset. Quarto vtrū principalius sit incarnatus ad tollendum originale pctm q̄ actuale. Quinto vtrū cōueniēs fuerit deū incarnari a principio mūdi. Sexto vtrū eiꝰ incarnatio differri debuerit vsq̄ in finem mundi.

a ¶Utrum conueniens fuerit deum incarnari. Arti.1.

AD primū Sic ꝓcedit. Cōe qō fuerit q̄uenies deū incarnari. Cum em deus ab eterno sit ipsa essentia bonitatis. sic optimum est ipm esse sicut ab eterno fuit. Sed deus ab eterno fuit absq; oī carne. Ergo cōueniētissimuz est ipm nō esse carni vnitum. Non ergo fuit conueniens deū incarnari. ¶Ꝑ. Que sunt in infinitū distantia, inconuenienter iungūtur: sicut incōueniens iūctura esset, si quis pingeret imaginē in qua humano capiti cerui iungeretur equina. Sz deus ⁊ caro in infinitū distāt cū deꝰ sit simplicissimus, caro aūt maxime composita, ⁊ ꝑcipue humana. Ergo incōueniens fuit q deus carnē vniret humane. ¶Ꝑ. Sic distat corꝰ a summo spū, sicut malitia a summa bonitate. Sed oīno inconueniens esset qō deus q̄ est summa bonitas, malitiā assumeret. Ergo nō fuit cōueniēs qō summꝰ spūs increatus corꝰ assumeret. ¶Ꝑ. Inconueniens est vt q excedit magna ꝓportione aliquid in minimo. ⁊ cui imminet cura magna ne ab qua se trālleret. Sed deū q totius mūdi curam gerit, tota rerū vniuersitas capere nō sufficit. Ergo vt inconueniēs qō intra corpusculū vagiēs infantie lateat, cui parū putatur vniuersitas: ⁊ tandiu a sedib⁹ suis absit ille regnatoꝛ. atq; ad vnum corpusculū totius mundi cura transferatur, vt volusian⁹ scribit ad Augustinum.

Sz ꝓtra. Illud videtur esse conueniētissimum vt per visibilia monstrētur inuisibilia dei: ad hoc est totus mūdus est factus: vt patet per illud apo. rom.1. inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta cōspiciūtur. Sed sicut dām. dicit in principio tertij lib. per incarnatiōis mysteriū mōstratur simul bonitas, ⁊ sapiētia, ⁊ iustitia, ⁊ potētia dei vel virtus. Bonitas quidē qm nō despexit ꝓpriū plasmatis infirmitatē. Iustitia vero: qm hoie victo nō alio ꝙ hoie fecit vinci tyrannū, neq; vi erripuit ex monte holem. Sapiētia vero: qm inuenit difficillim decētissimā solutionē. Potentia vero siue virtus infinita: q nihil est maius ꝙ deum fieri hominem. Ergo conueniens fuit deum incarnari.

b ¶Rñdeo Dicendum, quod vnicuiq; rei conueniens est illud eiusdem: ita q̄ sub titulo conuenientie satisfactum est et materie de possibilitate incarnationis ⁊ arte procedendi. Quam autem in tertio sen. au thor inchoauerit a possibilitate/ non obstat propositio: quia in illo opere non erat ipse ordinator doctrine/ sed vt commentator questiones emergentes mouebat: hic autem ipse author est ordinis doctrine et ideo artificiose procedens supponit deum incarnatum/ et querit de illius conuenientia.

b ¶In corpore eiusdem primi articuli vnica est conclusio respōsiua questo. Conueniens fuit deum incarnari. Probatur. Unicuiq; rei cōuenit quicquid competit illi secundum rationem sue nature: ergo deo conueniens est quicquid pertinet ad rationem boni: ergo deo cōueniens est summo modo se communicare creature: ergo conueniens fuit deum incarnari. Antecedens manifestatur ex hoc quod ratiocinari conuenit homini/quia fm rationem sue rationalis nature cōpetit. Prima vero consequentia probatur: quia ipsa natura dei est essentia bonitatis: vt dio. dicit. Secunda autem consequentia ꝓbatur: quia ad rationem summi boni spectat summo modo se cōmunicare creature, q̄ ꝓbatur: quia ad rationem boni spectat se cōmunicare aliis. Tertia denique ꝓbatur: quia hoc quod est summum bonum sen deum summo modo se communicare creature/ maxime fit per hoc quod naturam creatam sic sibi continuat

3.di.1.q.1.ar.2. Et. 4.3 c.40.43 53.54.2 55. Et opuſ. 2.ca. 5.2 6.et op⁹ 3.c.207. et.208.

3.di.1.q.1.ar.3.3. 2.q.1.ā. 2.1. Et di.14. q.1.ar.1. q.1.ca.et 2.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sit vt ex verbo ala & carne vna fiat ꝑsona: vt Aug. dicit. Hic est plan⁹ processus ire. ¶ In ãte hui⁹ ꝑcessus hoc solũ notandũ occurrit: q ꝓpter sui claritatẽ in ſſa manifestãt in vna sola natura/quã potuisset inductiue manifestari in duobus: sat esũ fuit inchoasse inductionẽ in re tam manifesta. ¶ In primo ãte. s. deo cõueniẽs est quicq̃d pertinet ad rõnẽ boni. memẽto distinguere q̃ aliud est loqui de rõne boni & aliud de rõne talis boni: puta angelici / celestis humani / leonini et cuiuslibz alterius bonorum. Quãdo nãq̃ sũt que spectant ad rõnẽ talis boni q̃ non spectant ad rõnem boni absolute: latrare licet dem ad bonitatẽ canis / rõnari ad bonitatẽ hominis / moueri ad bonitatẽ celi / & sic de aliis ꝓprijs bonis creaturarũ ſpectant: & ſũ nihil horũ spectat ad rõnem boni simpliciter / & ꝓ: patrea nihil horũ conuenit deo: sed quicq̃d pertinet ad rõnẽ boni nõ limitati a dẽ vel illã naturã creatam/sed absolute cõsiderati/totum cõueniens est attribuere deo: quia natura dei est ipsa bonitas.

1.q.2.ar. 6. ꝑm. Et. 3. di. 1.q.1.ar. 1.3m.

¶ Circa lectã cõsequẽtie(Ergo deo cõueniens est summo modo se cõmunicare creature) probationem: scz quia ad rõnem boni pertinet vt se alijs cõmunicet &c. Dubium primo occurrit: q̃ cõmunicare se alijs nullam perfectionem importat: aliquin deo ab eterno dum se nõ cõicauit alijs/defuisset aliqua perfectio: q̃ est impossibile: quod autem nullam perfectionem importat/non spectat ad rationem boni: cui nihil preter aut extra boni latitudinem cõuenire ſag est: non recte igitur assumitur q̃ cõmunicare se alijs pertinet ad rationem boni. ꝓ Circa eiusdem sequele probationem eandem/dubium lectõ occurrit: quia ineſſicax inuenitur: quoniã tranſitur ex naturali cõditione boni ad voluntariam boni conditionem. Quod non licere pãtet ex eo q̃ voluntaria libere a bono procedunt: non enim inferũtur ex naturalibus/vtpote neceſſarijs & alterius ordinis: non ergo ex qua cũq; dei naturali conditione potest efficaciter inferri aliquod opus ipſius liberum: vt patet. Manifestatur autem hunc errorem in hoc passu interuenire: quia ex spectantibus ad rationem boni infertur summum bonum/ac per hoc deum cõmunicare seipsum creature. Constat enim q̃ pertinentia ad rãtionem boni conueniunt ipsi bono & deo naturaliter: & q̃ communicare seipsum conuenit deo summo bono libere: non recte igitur processum est in litera.

¶ Ad primum dubiũ dicitur q̃ licet posset distingui cõmunicare se alijs/ſm q̃ importat actionem/que est perfectio agentis in actu (que in deo est sua substantia) & ſm quod importat illationem effectus ad extra: vt in primo libro patuit. Quia tamen non oportet in proposito ad hec recurrere/scito q̃ falsum simpliciter est q̃ communicare se alijs non importat perfectionem: & probatio eius non valet/ex eo q̃ non ponit perfectionem in communicante/inferens ergo non importat perfectionem: stat enim q̃ importet perfectionem & non in cõmunicante/sed in illis quibus cõmunicatur. Et vere sic est: nam bonum communicare seipsum alijs/dato q̃ nullam addat perfectionem bono cõmunicanti seipsum/necessario tamen perfectionem ponit in illis alijs quibus seipsum cõmunicat: & natura boni spectat communicare seipsum alijs/nõ vt ipsum cõmunicãs sit melius/sed vt alia bonificentur per ipsum: & propterea ratio litere verum assumit & optime procedit ad intentum.

¶ Ad secũdum dubium dicitur q̃ cum bonum sit vnum transcendentium & comprehendat sub se non solum bonum ſm esse nature/sed et am bonã voluntatem/ac per hoc abstrahat ab vtroq; essendi & cauſandi modo. s. per modum nature vel voluntatis: consequens est q̃ id quod pertinere dicit ad rationem boni/non minus ꝯ ipſum bonum & illius ratio abstrahat a modo nature vel libertatis: ac per hoc cõmunicare seipsum pertinere ad boni rationem intelligendum est non determinate per modum nature/aut libere/sed cõmuniter & indeterminate: vt in vnoquoq; verificetur ſm illius modum. vnde & in litera non concluditur aliquis dictorum modorum communicandi se: sed absolute q̃ cõicare seipsum/creature supremo modo (siue hoc fiat naturaliter siue libere nõ exprimendo) spectat ad summum bonum: ea ratione quia si bono conuenit cõmunicare se/cõsequens est q̃ magis bono conuenit magis cõmunicare se: & consequenter summo bono cõuenit summe cõmunicare se. vnde patet q̃ non infertur voluntarium ex naturali: sed commune ex communi.

¶ In tertia cõsequẽtia memento primo formaliter intelligere terminos/distinguẽdo de creatura vel de creatura tali/puta homine/angelo vel celo &c. nam non est hic sermo de creatura tali: sed de creatura absolute/qui assumitur q̃ summo bono ꝓuenit summo mõ se cõicare creature. Notate secũdo verba & signate misteria: ex summo modo cõmunicare se creature/infertur incarnationis cõueniẽtia. Tribus nãq; modis pluſq; genere diuersis deus ꝺ̃ est ipſum summũ bonũ: intelligi potest cõmunicare seipsum creature. Primo quasi naturaliter cõmunicando seipsum: & sic cõmunicauit seipsum vniuersoi: creãdo & conseruando libere vniuersum. Secũdo supernaturaliter cõmunicando seipsum: & sic cõmunicauit seipsum vniuerso/elevando omnes intellectuales & rõnales substantias in consortium divine nature per gratiã: cuius nõ solum capaces gratuita benignitate effecit/sed etiam actualiter participes ab initio: vt ex Augustini authoritate deduxit. Est autem inter

no fuit. sed per hoc q̃ nouo modo se creatura vnuit, vel potius eã sibi. Est aũt cõueniẽs vt creatura q̃ ſm rõnẽ sui mutabilis est, nõ semper eodẽ modo se habeat. Et ideo sicut creatura incepit esse cum prius non esset. ita conuenienter cum prius non esset vnita deo in ꝑsona, postmodum ei fuit vnita.

¶ Ad secũdum dom. q̃ vniri deo in vnitate ꝑsone, nõ fuit cõueniẽs carni humane ſm cõditionem sue nature. q̃ hoc erat supra dignitatẽ ipſius. cõueniens tñ fuit deo ſm infinitã excellẽtiã bonitatis et⁹. vt sibi eã vniret ꝓ salute humana. ¶ Ad tertiũ dom. q̃ quelibet alia cõditio ſm quã creatura queq; cũq; differt a creatore. a dei sapiẽtia est instituta: & ad dei bonitatem ordinata: deus enim propter suam bonitatem cũ sit increatus, immobilis & incorporeus ꝓduxit creaturas mobiles & corporeas. Et sic malum

ria ꝺ̃ cõsummate: que quia nõ possunt sic cõmunicari vt naturalia sint creature/ideo supernaturaliter ac ex superabũdãtore gratia deus q̃ sibi soli ex naturali ordine reseruerat propriam/cõmune fecit creature: vt cõegnaret cum illo. beata in illius quoq; visione ac fruitione: ita q̃ dei cõmunio que impossibilis est naturali ordini/possibilis est ſm supernaturalẽ ordinẽ gratie. Tam excellentissimus aũt est amor summi boni erga creaturã/vt nõ sat fuerit illi cõicare se ſm naturalẽ ordinẽ creature creãdo vniuersũ/. nec etiam sat fuerit eidem cõicare se creature ſm ordinem gratie eleuando ipſam ad cõsortium divine nature: sed ad id vnum q̃ reliquum erat & inest cogitabile/elevauit creaturam ad personalitatẽ scz diuinam: q̃ ad tertium & supremũ modum cõicandi se spectat: ſm sic dein hunc tertium modum cõmunicat se deus creature/non tribuendo illi similitudinem aut bonum aliquod creatum naturalis vel supernaturalis ordinis/sed ꝓpriam personam ſm suam propriam substantiam quam in semetipsa habet communicat creature: sicq; sibi deo creatę nature cõmunem personam facit vt creatura hoc est homo sit ſm rem verum dei/quod est deus. Hic ꝓcul dubio est ſummꝰ modus quo summũ bonum cõmunicare se potest creature: non est enim intelligibilis maior modus quo posset communicari deus creature. Hoc autem modo deum communicasse se creature & non solum creature tali ex hoc q̃ incarnatus est/ex eo patet q̃ incarnatio est elevatio totius vniuersi in diuinam personam: nam si pure spiritualis natura vt est angelica/assumpta fuisset/creatura corporea elevata non fuisset: & similiter & celestis natura fuisset assumpta/sensitiua/vegetatiua & creatura nõ fuisset huius elevationis particeps: & similiter si solam corpoream quãcũq; naturam aut vegetatiuam/aut sensitiuam assumptisset: intellectualis natura elevata nõ fuisset. Assumendo autem naturam humanam quod significatur per incarnationem/totius vniuersi natura elevata est ad diuinam personam: ita q̃ deus vere creature absolute se summo modo cõmunicauit: quia toti vniuerso se summo modo communicauit dum incarnatus est: quia vt in litera ex Aug. dicitur: sic omnia coeunt in vnam personam/caro anima intellectus & verbum dei: hec enim ideo author admisit ad probãdam vltimam sequelam/quia per hec significatur totum vniuersum/ac per hoc: commodo dei ad creaturam absolute. habes ergo hinc potissimam rationem incarnationis ex bonitate diuina erga vniuersum: si potissima ratio est que ex communissimo bono/vtpote maxime diuino sumitur: quam dominus docuit Joan. 3. sic deus dilexit mũdũ vt filiũ suũ vnigenitũ daret, vt omnis qui credit in ipsum nõ pereat. sed habeat vitã eternã. Ergo necessarium fuit ad humanam salutem deum incarnari.

c ¶ In responsione ad primum einsdem articuli primi/nota duplicem modum loquendi de incarnatione: vel dicendo deum vnisse se creature/vel dicendo deum vnisse creaturam sibi. Vterq; sanus & catholicus & ideo vterq; in litera ponitur: sed secũdus melior/quia formalis. & ideo in litera primus corrigitur quodãmodo per scm. Et ratio est: quia secundus modus dicendi mutabilitatem significat in creatura/tanq; rem aliam ab deum & deum significat vt terminum: ac per hoc deus significatur vt immutatus: terminus enim absq; sui mutatiõe terminare potest. In primo autem modo significatur econtra quantum est ex modo dicendi: nõ quo ad rem dictam. Melius est ergo vti secundo modo loquendi & dicere deum vnisse creaturam sibi.

d ¶ In responsione ad secũdum einsdem ar. nota in litera haberi negatiuam. s. vniri deo in persona non fuit conueniens carni humane ſm conditionem sue nature/& non habetur affirmatiua inconuenientis. Et merito: quia vere negatur de quacũq; creatura cõuenientia & quecũq; naturalis potentia ad vnionem personalem cum deo: falso tamen affirmaret repugnantia aut inconuenientia ad huiusmodi vnionem: quoniam neutram partem sibi creatura vendicat. Creatura enim ſm nature sue conditionem nõ habet vnde sibi vendicet cõuenientiam ad talem vnionem/nec habet vnde sibi vendicet inconuenientiam ad eandem: sed totus

ordo creature ad huiusmodi vnionez: ad excellẽtiã bonitatis et ꝓtãs diuine ipsetat: solã logicã obedientie potẽtia i creatura sainatur.

a ¶ Super arti. 2.

Ad istũ articuli 2ecũdi nota q̃ in hoc articulo non queritur absolute an deũ incarnari fuerit necessarius/vt in primo arti. fuit q̃ de incarnationis cõueniẽtia absolute: sz q̃rit hic de necessario ad certũ finẽ. & reparationẽ humani: supponit em hic genus humanũ lapsũ peccatisse saluteq; suã/& querit an ad reparationẽ ipsi⁹ necessarij fuerit deũ incarnari.

3.di.4.q 3.ar.1.3. Et 4.di. 10.ar.1. 3. Ecol.43 ar.2.q.2 2. Et 4.ſ. ca.55.2. Et pref. 45.to.6

Et sicuto q̃ ista tractat a magro sniarus i 4 to sen. di. 10. respectu ri patitionis ꝓpi. b ¶ In corpe articuli dicitur ſm primo primo huius dicitur necessario ad aliquẽ finẽ. scilo iuxta primũ modum primo dictum. Et ratio huius dicti est quia necessarium ad finem est per suã omnipotentẽ virtutẽ potentem humanã naturã multis alijs modis reparare. Scõo autẽ modo necessarium fuit deum incarnari ad humane nature reparationẽ. Vñ Augu. dicit. 13. de tri. c. 10. verum etiã ostẽdamus nõ alium modũ possibilez deo defuisse/cui⁹ prãti oia equaliter subiacent/sed sanãde miserie nostre cõueniẽtorem alium modũ nõ fuisse. ¶ Et hoc quidẽ cõsiderari põt quãtũ ad ꝓmotionẽ hois in

Sic procedit. Vñ q̃ nõ fuerit necessarius ad reparationẽ humanã ꝓ vbũ dei incarnari. Verbo em dei, cũ sit deꝰ pfect⁹ (vt in ꝓmo habitũ est) nihil ꝺ̃fuit⁹ p carnẽ assumptã accreuit. Si g̃ verbũ dei incarnatũ humanã nãm reparauit, etiã absq; carnis assumptiõe ea potuit reparare. ¶ Ꝑ. Ad reparationẽ humane nãe. q̃ per pctm collapsa erat, nihil alĩs requirebat q̃ ꝑ pctm collapsa erat, nihil alĩs requirebat q̃ per pctm collapsa erat, nihil alĩs requirebat q̃ per pctm collapsa erat, nihil alĩs requirebat q̃ per

Universidad de Deusto
Biblioteca

satisfactis/sic q̄ sit suppositū diuinū/acepet hoc infinitum/ simpliciter: quod tamen in littera nō.

¶Contra 3m arg q̄ satisfactio christi est cōdigna fm equalitatē ad culpā cōmissam/occurrit durādus in 3° sen. di. 20. q. 2. Christus inquantū hō vel rōne humane nāe non potuit reddere equivalēs beneficijs omnibus ab ipso receptis: ergo non potuit reddere equivalens pro peccatis hūane nature nec ipsi met si peccasset. Añs patet: quia ad deos et parentes non pōt reddi equivalens: vt dicitur. 8 ethi. Cōsequentia est nota: tū quia redditio equivalentis opis q̄ sit de non alias debito illi cui redditur tum q̄ si actus christi non sufficit ad adequandum beneficia/ constat q̄ nihil superest sibi quo possit aliorū culpas adequare. Et quia durān. in verbis istis insinuat se loqui de christo secundum quod homo/quasi abstrahendo a supposito diuino: patet oppositum esse de mente eius dum in quarto sen. di. 13. q. 3ª. tam tertium quam quartum hic dictum impugnando dicit. Quidam dicunt quod licet homo ex se non possit satisfacere reddendo equivalens: potest tamen ex hoc quod sibi communicatur meritum passionis christi: quod fuit aliquo modo infinitum. Sed ꝓm scilicet quod nullus possit reddere equivalens simpliciter/vidētur melius dictum: quia nec ipse christus secundum quod homo potuit deo reddere equivalēs beneficijs acceptis: cum ergo quicquid erat in christo secundum humanam naturaz esset totum obligatum deo et ei debitum/non potuit esse satisfactio de condigno pro quocunq; peccato/considerando narrām operis vel rei: ꝛ solum secundum gratuitam acceptationē dei. hec ille. Ubi patet ex hoc ipso quod impugnat pōnē dicentem quod satisfactio christi est infinita: quod non loquitur de christo secundum quod homo abstrahendo a suppōsito diuino quoniam positio illa ꝛ infinitatiez eē in opere christi/hūano quidem/separationem suppositi cuius est operari: sed loquitur de christi satisfactione quam mediante natura assumpta effecit/tam gratias agendo quam adequando peccata.

¶Contra quartum dictuz scilicet quod omnis alia satisfactio efficax est ex satisfactiōe christi/occurrit ipse met author: i quarto sen. di. 15. q. 3ª. ā. 2. ad primum/dicens/Alij dicunt quod etiam quantuz ad acceptōnem/ pro peccato satisfieri potest virtute meriti christi quod quodammodo infinitum fuit. Et in hoc idem redit quod prius dictum est scilicet quod nō potest satisfacere secundum equalitatem/sed secundum acceptationem diuinam: quia per fidem mediatoris gratia data est credentibus: si tamen alio modo gratiam daret/sufficeret satisfactio per modum predicti. Ubi patet quod author: idem dat iudicium de satisfactione mea siue habeam gratiam per fidem iesu christi/siue alimnde habeꝝ gratiam: ac per hoc non fit ex satisfactione christi: satisfacieno simpliciter/sed solum secundum acceptationem eius. positum hic docere vt. Et similiter non fit ex satisfactione christi efficax: cuius oppositum exp̄sse hic docet.

¶Ad horum euidentiā aduertēdum est: q̄ de satisfactione pro peccato tria hēr in hoc ope loca. primus est vbi/vbi de necessitate incarnatōis pro reparādo humano genere tractat. scds est infer⁹/vbi de necessitate passionis xpi tractat. tertius est in tractatu de sacro pnie/vbi de tertia illius parte q̄ satisfactio est/tractādum est. Et in hoc vltimo loco de satisfactione pro peccato actuali directe tractandum est: in primis aūt duobus communiꝰ tractat: q̄ de satisfactione etiā pro peccato originali tractatur. Uñ in primo ita quasi rōnes author: attulit ad ostendendum q̄ purus hō satisfacere nō potuit pro peccato quarz prima directe respicit peccū originale secunda aūt cōter de peccato/sub quo tam originale q̄z actuale quod est simplr peccatū (q̄ solum solum esse mortale) comprehēditur/loquitur. Hinc fit vt onus hoc in loco acceperim differēdo de satisfactionis sufficientia. non enim rationē secūdā littere ꝛ conclusionē illius pertransire potui sine huiusmodi discussione. Et nisi obiectiones arguētū exigerēt/conclusionē vt ex tertia scda q̄ impugnat rōnem in tractaremet imisserem vinculum de subito gratitudinis vinculo satisfaciēdi/sicut nec author hic miscet: ꝛ referuare hec tractatui de penitentia. Undeꝝ obiectionibus fiat satisfactio per equalitatez distinguitur cōtra christum deū ꝛ hoiem. Exclusio divine misericordie gratificātis op⁹ ad hoc quod sit acceptū/p̄z: q̄ satisfactio per equalitatez distinguitur cōtra satisfactionē per gratiā acceptantis. Et hac enim distinctione innecta prime patet/q̄ cum dicit pur⁹ hō satisfacere nō potest fm equalitatem p peccato/ꝛ sitr q̄ christus satisfacere pōt pro peccato fm equalitatem: sensus est q̄ exclusa misericordia dei ac acceptātis opus alicuius p satisfactione loquendo de viribus puri hois ꝛ viribus dei ꝛ hominis/puri⁹ homo nō pōt satisfacere/ deus ꝛ hō pōt satisfacere. Et ly hic sensum sit sufficienter probatus ex littera: ꝛ manifestus sit ex hoc q̄ est vere formalis de puro hole vt satisfactoꝛe ipsi deo p peccato/ꝛ de deo ꝛ homine vt satisfactore deo p peccato: ampliuꝰ etiā manifestatur authoritate anthonis in 4.° sen. di. 15. q. 3ª ar. 2. ad 3m. vbi habet hec verba. Sicut offensa habuit quādā infinitatem ex infinitate diuine maiestatis/ita q̄ satisfactio accipit quādā infinitatē ex infinitate diuine misericordie prout est gratia informata per quam deo acceptum redditur quod hō reddere pōt. Hec ille. Ubi clare vides q̄ diuina misericordia gratificās satisfactionem/ e regione ponit cōtra id q̄ homo reddere pōt: ꝛ quod constat per misericordē gratiam satisfactionis vim assequi: et satisfactionē etiam infinitam quodammodo esse. Confirmatur q̄ idem sensus ex diuino theo⁹ compendio ad fratrem rainaldū in secunda parte/ in cal. 16. Unde patet primo quod omnia argumenta inferentia q̄ homo concurrente gratia seu charitate poterit satisfacere pro peccato/nō sunt contra authorem/ intellectum. Patet secundo differentia aliorum ab author: nam alij doctores charitatez seu gratiaz ad satisfactionem concurrentez/ex parte hominis satisfactionis posuerūt: et ideo dixerunt purum hominem posse pro peccato satisfacere. Author vero gratiam et charitatem ex parte divine misericordie gratificantis ac per hoc acceptantis opus humanum potuit/hominem q̄ purum cum suis viribus/et similiter deum et hominem cum suis viribus ex parte satisfactoris potuit: ꝛ ideo dixit illum non posse christum vero posse satisfacere. Et salua illorum reuerentia/dupliciter reprehensibiles sunt: et quia contra positionem authoris appoluerunt suam vt contrariā/in quo mō firatur non penetrasse eos hanc pōnem: et quia nō formaliter de puro homine et de deo homine vt satisfactoribus simpliciter vel secundum acceptationem divine misericordie loquuti sunt/vt author fecit: ꝛ propterea tanquam claram iniam non aliter probauit: quoniam clarissima vere est formaliter intellecta. ſ Ad primi ergo dubij obiectionem ex sco. dicitur quod añs est verum: vt patet ex allegatis verbis authoris ex quarto sen. sed consequentia negatur q̄ questio est de puro homine vt satisfactore p equalitatem/excludendo diuinam gratificationem acceptantem: consequentia autem infert de homine non excludendo sed includendo diuinam misericordiam acceptantem per gratiam: vt patet. ſ Ad secundam dicitur quod formaliter loquendo/actus meus natus est tollere longe maiꝰ bonum potens illi inesse quam possit secundo reponere in seipso: quoniam vt meus actus/est peccatum mortale tollens charitatem: et vt meus actus nunquam poterit charitate informari: iuxta illud osee 13. perditio tua ex te/salus autem ex me. Et propterea cum dicitur tamen quod homo reddere pōt: ꝛ quod constat per misericordē gratiam satisfactionis vim assequi: et satisfactionē etiam infinitam quodammodo esse. Confirmatur q̄ idem sensus ex diuino theo⁹ compendio ad fratrem rainaldū in secunda parte/ in cal. 16. Unde patet primo quod omnia argumenta inferentia q̄ homo concurrente gratia seu charitate poterit satisfacere pro peccato/nō sunt contra authorem/ intellectum. Patet secundo differentia aliorum ab author: nam alij doctores charitatez seu gratiaz ad satisfactionem concurrentez/ex parte hominis satisfactionis posuerūt: et ideo dixerunt purum hominem posse pro peccato satisfacere. Author vero gratiam et charitatem ex parte divine misericordie gratificantis ac per hoc acceptantis opus humanum potuit/hominem q̄ purum cum suis viribus/et similiter deum et hominem cum suis viribus ex parte satisfactoris potuit: ꝛ ideo dixit illum non posse: christum vero posse satisfacere. Et salua illorum reuerentia/dupliciter reprehensibiles sunt: et quia contra positionem authoris appoluerunt suam vt contrariā/in quo mō firatur non penetrasse eos hanc pōnem: et quia nō formaliter de puro homine et de deo homine vt satisfactoribus simpliciter vel secundum acceptationem divine misericordie loquuti sunt/vt author fecit: ꝛ propterea tanquam claram iniam non aliter probauit: quoniam clarissima vere est formaliter intellecta. ſ Ad primi ergo dubij obiectionem ex sco. dicitur quod añs est verum: vt patet ex allegatis verbis authoris ex quarto sen. sed consequentia negatur q̄ questio est de puro homine vt satisfactore p equalitatem/excludendo diuinam gratificationem acceptantem: consequentia autem infert de homine non excludendo sed includendo diuinam misericordiam acceptantem per gratiam: vt patet. ſ Ad secundam dicitur quod formaliter loquendo/actus meus natus est tollere longe maiꝰ bonum potens illi inesse quam possit secundo reponere in seipso: quoniam vt meus actus/est peccatum mortale tollens charitatem: et vt meus actus nunquam poterit charitate informari: iuxta illud osee 13. perditio tua ex te/salus autem ex me. Et propterea cum dicitur tamen quod homo reddere pōt: ꝛ quod constat per misericordē gratiam satisfactionis vim assequi: et satisfactionē etiam infinitam quodammodo esse. Confirmatur q̄ idem sensus ex diuino theo⁹ compendio ad fratrem rainaldū in secunda parte/ in cal. 16. Unde patet primo quod omnia argumenta inferentia q̄ homo concurrente gratia seu charitate poterit satisfacere pro peccato/nō sunt contra authorem/ intellectum. Patet secundo differentia aliorum ab author: nam alij doctores charitatez seu gratiaz ad satisfactionem concurrentez/ex parte hominis satisfactionis posuerūt: et ideo dixerunt purum hominem posse pro peccato satisfacere. Author vero gratiam et charitatem ex parte divine misericordie gratificantis ac per hoc acceptantis opus humanum potuit/hominem q̄ purum cum suis viribus/et similiter deum et hominem cum suis viribus ex parte satisfactoris potuit: ꝛ ideo dixit illum non posse: christum vero posse satisfacere. Et salua illorum reuerentia/dupliciter reprehensibiles sunt: et quia contra positionem authoris appoluerunt suam vt contrariā/in quo mō firatur non penetrasse eos hanc pōnem: et quia nō formaliter de puro homine et de deo homine vt satisfactoribus simpliciter vel secundum acceptationem divine misericordie loquuti sunt/vt author fecit: ꝛ propterea tanquam claram iniam non aliter probauit: quoniam clarissima vere est formaliter intellecta. ſ Ad primi ergo dubij obiectionem ex sco. dicitur quod añs est verum: vt patet ex allegatis verbis authoris ex quarto sen. sed consequentia negatur q̄ questio est de puro homine vt satisfactore p equalitatem/excludendo diuinam gratificationem acceptantem: consequentia autem infert de homine non excludendo sed includendo diuinam misericordiam acceptantem per gratiam: vt patet. ſ Ad secundam dicitur quod formaliter loquendo/actus meus natus est tollere longe maiꝰ bonum potens illi inesse quam possit secundo reponere in seipso: quoniam vt meus actus/est peccatum mortale tollens charitatem: et vt meus actus nunquam poterit charitate informari: iuxta illud osee 13. perditio tua ex te/salus autem ex me. Et propterea cum dicitur tamen

offensam infinitā fm quid/exhibere deo. Et ideo optime et efficaciter in littera ex infinitate offense dei infertur q̄ oportet satisfactorem simpliciter esse non solum hominem sed etiam deum: vt sic propriis viribus exhibeat actum infinite efficacie.

¶Ad tertiū dubiū rūdet/q̄ actiones Christi humane ſ. amare deū/volūtarie pati ꝛ hmōi/habēt duas ꝓditiones. Altera est q̄ sunt res q̄dā creatę: sic sunt finita entia simplr: nō enī sūt deitas. Altera est q̄ sunt res pſone diuine vt ppriū suppositi cuius sunt: ꝛ sic sunt infinita entia personaliter: et sunt infinite efficacie in tali genere/puta meriti seu satisfactionis/ ex hoc ipso q̄ sunt opa ipsius dei/vt ppriē persone erentia opera illa. ſ Et ex hoc ꝑz primo solutio ꝛobiectionis scoti in dubio ꝓcedēti: nā passio Christi ly fuerit bonū finitū essentialiter/fuit tñ bonū infinitū pſonaliter: ꝓpterea fuit infinite efficacie in satisfactiē do: nullū aūt cuiusc̄unq; pure creature meritū est infinitum pſonaliter. ſ Ꝑz dein de hoīs otertū dubiū veritas/quia ex ꝓ ipso q̄ pſona xpi solvit ꝓ pcō satisfactio ipsa est infinita pſonaliter/ac per hoc adequās offensam infinitam ex infinitate maiestatis offense. Et sicut adequat offensa totiꝰ mūdi ꝛ diminā maiestatem/ita adequat beneficia collata totiviniuerso adeo gloriosa: ita q̄ actio Christi ex hoc ipso q̄ est infinita personaliter/sufficiens est ad adequādū ꝛ excedendum ola tam nature assumpte q̄ reliquo vniuerso collata beneficia: ꝛ sitr ad excedendum offensas totius mundi in deum: q̄si quāto maior est satisfactor aut gratiarum actor tanto efficacior est: si ergo in infinitū excedit oēs petiones ꝛ oēs creatas res/ꝓio est q̄ sufficiat pro omnib⁹ ꝛ excedat ola. Uñ Christus sufficiēter gratias egit deo p̄o olbus beneficijs sue humanitati collatis ꝛ satisfecit ꝓ peccatis totius mūdi/ex hoc ipso q̄ persona divina agebat gratias ꝛ satisfaciebat: quia persona divina excedit in infinitū bec omnia. Et nihil obstat q̄ persona divina mediāte humana natura hec operabat: nā humana opera/supra hominē operabantur/divine sc̄z vt inferius clare patebit/cū de infinitate operū Christi ꝛ modo operādi einsdē erit sermo. ſ Et licet ad deos et patrem deo nō possit reddi equivalens a creatura: potest tñ reddi equivalens a divina persona incarnata. Et rursus licet quanto magis creatura gratias agit deo/tanto magis deo obligetur: quia ipsi gratiarum actio nouum est beneficiū/q̄ tunc accrescit creature et divina largitate: quicquid sic nec vllum est sibi a principio incarnationis ꝓstitum beneficium: ideo ipsa ex hoc ipso q̄ humanos actus divinos personaliter exhibet deo: omnia creata sufficienter adequat ꝛ excedit. Ubi scito q̄ quia verbum caro/ex ꝓpriis viribus sue persone ꝛ charitatem ꝛ gratiam in anima informante carnē assumptam (iuxta illud/quasi vnigeniti a patre plenum gratie ꝛ veritatis/charitas nō se tenet in Christo ex parte dei vt cui satisfaciendum est/sicut in ceteris hominibus dictum est computari: sed se tenet ex parte persone satisfacientis/ hoc est ipsius dei vt satisfactoꝛ est. Et ꝓpterea non potest de Christi satisfactione dici q̄ est equivalens per accōptationem ꝛt non per equalitatem: sicut de aliorum satisfactionibus dictum est. ſ Ad quartum dubium predeclaranda est veritas rei/ꝛ deinde ad verba authoris descendendum est. Christus dominus secundum veritatem dupliciter caulat satisfactionem nostram: primo vt causans charitatem ꝛ gratiam in nobis/qua satisfactio nostra acceptatur: secundo vt satisfactor perfecte pro peccatis totius mundi. Et ex hoc satisfactio mea habet ex duobus capitibus efficaciaz: primo ex charitate in me qua fit ꝛ est deo accepta. secundo ex hoc q̄ innititur super satisfactione Christi. Et q̄n̄ neutro modo satisfactio mea est sufficiens simpliciter/sed secūdum acceptationem/quia charitas se tenet ex parte dei acceptantis/ et communicatio satisfactionis Christi misericorditer mihi fit/non translatendo equalitatem simpliciter in meam satisfactionē/sed plus ꝛ minus participantem Christi satisfactionē cōstituendo: ideo non est sensus hui⁹ litere q̄ satisfactio mea habeat efficaciā equalitatis simplr ex satisfactione Christi: vt obiū est. Sed est sensus q̄ habet ex satisfactione Christi efficaciā sicut imperfecta/participative habent a perfectis esse et posse: sicut ignita habēt ab ignie esse ignea. ſ Nec in quarto sen. author cōtrariaz dicit: sed dicit ḥ: q̄m docet q̄ quātum ad hoc q̄ est satisfactio nē mea non esse sufficientem simplr sed p acceptationem diuinā: in ideēdit dicere q̄ satisfactio mea est ex charitate et ex cōmunione passionis Christi. Et hoc veruz est q̄ ex neutro capite redditur sufficiēs in se simpliciter. Cōsideravit quoq; ibidem author satisfactionem meaz vt est ex merito christi per cōmunionē gratie et charitatis: ꝛ ideo dicta simplr in octaue tertie partis. Et addidit ꝓtoti doctrine/ q̄ hinc ois puri hois satisfactio tollitur sup satisfactione Christi: ita q̄ si quis alimnde gratiā haberet non vt membrum Christi/satisfactio eius esset fm acceptationem ex divina misericordia per charitatem gratificante illam: sed non haberet efficaciam ex satisfactione Christi: ꝛ ideo imperfectior esset. Mea autem satisfactio q̄ membrum Christi sum/efficax est ex: charitate ex satisfactione Christi. Et quia ex Christo capite ꝛ nobis membris constituitur vna persona mistica/ideo satisfactio mea coniuncta satisfactioni Christi fit equalis simpliciter vt est satisfactio mistice persone: imo et quandoq; superexcedit: iuxta illud ad Colosſ. 1. adimpleo ea que desunt passionum Christi in carne mea/pro corpore eius quod est ecclesia.

¶Ad primum ergo dom̄, q̄ oēs alie cause q̄ sunt assignate ꝓtinent ad remedium pcti. Si enim homo nō peccasset, perfulsus fuisset lumine divine sapiētie: ꝛ iustitie rectitudine pfectus a deo, ad ola necessaria cognoscenda et agenda. Sed quia hō deserto deo, collapsus erat ad corporalia. cōueniens fuit vt deus carne assumpta etiaz per corporalia ei salutis remediū exhiberet. Uñ dicit Aug. super illud Jo. verbū caro factū est, Caro te obcecauerat, caro te sanat: q̄n sic venit Christus, vt de carne, carnis vitia extingueret. ¶Ad scōm dicēdum, q̄ in ipso modo productionis rerū ex nihilo divina virtus infinita ostenditur. Ad perfectionem etiam vniuersi sufficit, quod naturali modo creatura oriri-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Nonis vt sic: non vt redemptiuo et liberatiuo: vt scotus glosandas dicit authoritates dicentes quod sine peccato non fuisset incarnatio.

b ¶ In rñsione ad 3m nota diſtinctionē de potā nāli et depota obediētiali hinc sumi: et quo diſtinguunt: q nālis infra ordinē nālū, ſiſtit obedientialis vero secundum ordinem ad diuinam potentiam attenditur: illa semper impletur, ista quandoq impletur et quandoq nen impletur.

c ¶ In rñsione ad 4.m eiuſdem articuli tertij dubium occurrit pō circa illā ppōnē: pdestinatio ſiluppōnit pſciēciam futurorū: q falsa est. Nam pdestinatio petri nō ſiupponit pſciēciam petri predestinandi aut ſalvādi/sed econtra pſciēcia petri ſalvandi ſiupponit predestinationem petri: vtpz et hoc qō ideo scit deus petrum ſalvandū q predestinat eum/et non ideo pdestinauit petrum quia/preuidit petrum ſalvandum: vt pz ex pima p.q. 23. ar. 5. vbi determinatum est quod preſcientia meritorum non est causa predestinationis. F Dubium secundo occurrit: q impertinens est ſolutioni argumenti de predestinatione chriſti quod ſupponatur preſcientia futurorū: q ſine preſupponatur ſine non/opositet ex voluntate diuina reddere rationem quare predeſtinatus est per tale medium vel ſub tali ratione: vt in corpore huius articuli fit: et non ex parte intellectus preuidentis: preuiſio enim non est ratio futuri effectus: vt patet. F Dubium tertio ex scoto in tertio, ſen. di. 7. q. 3. ec ratione predeſtinationis animę chriſti inferente ſine prędicto tamen quod incarnatio et ſine peccato fuiſſet. Probatur q hoc multipliciter. Primo, predeſtinatio cuiuscunq ad gloriam precedit ex parte obiecti naturaliter preſcientiam peccati vel damnationis cuiuscunq: ergo multo magis hoc est verum de predeſtinatione illius animę ad ſummam gloriam. F Secundo. Ordinate volens/per prius vult ſibi et poſt hoc quod est fini propinquius: ergo ſicut prius vult alicui gloriam quam gratiam/ita inter predeſtinatos quibus vult gloriam ordinate/prius vult gloriam illi quem vult eſſe prorimum fini: ac per hoc prius animę chriſti quam alteri vult gloriam: et prius cuilq vult gloriam et gratiam quam prędideat illi oppoſita ſtorum habituum ſcilicet gratię et glorię: ergo prius vult animę chriſti gloriam quam prędideat adam caſurum. F Tertio. Redemptio ſiue gloria animę redimende non est tñ bonum quantum est gloria animę chriſti: ergo non propter ſolam iſtam cāz vt deꝰ pdeſtinaſſe illā ad tātā gloriā. F Quarto. Quia nō ē ſimile tā ſummū bonū i entib⁹ eſſetiū occaſionatū: ſez pp min⁹ bonū.

F Quito ñ ē ſimile bū pō pordinaſſe Adā ad tñ bonū quā chriſtum: qō tamen ſequeretur. F Immo vlterius ſequeretur abſurdius: ſcilicet quod deus predeſtinando adam ad gloriam/prius prędiſſet ipſum caſurum in peccatum quam predeſtinaſſet chriſtum ad gloriam/ſi predeſtinatio ſi lius animę tantum eſſet pro redemptione aliorum: quia redemptio non fuiſſet/niſi caſus et delictum precediſſet. Et hoc ſit rectum ſcoti argumentum. F Ex quibus concludit scotus quod prius nā quaz aliquid prędidebatur circa peccatorem ſiue de peccato ſiue de pena/deus elegit ad celeſtem curſum omnes quos habere voluit/ſiue angelos ſiue homines in certi/z determinatis gradib⁹: z nullꝰ est pdeſtinatꝰ tñ qz alius prius est caſurus: vt ſic nullū oporteat gaudere de lapſu alterius. Et hoc pro 7ō ar⁰.

¶ Ad euidentiam horum ſciendum est/quod hec propoſitio: predeſtinatio ſupponit preſcientiam futurorum: poteſt intelligi primo reſpectu omnium futurorum: et ſic videtur non predeſtinatio petri non ſiupponit preſcientiam futuri gñe petri: q patet ſic. Preſcięcia futuri preſupponit futurum ſub ratione futuri: quoniam vt dicitur in primo po. qō non est/non poteſt ſciri: gloria autē petri est primo futura p pdeſtinationez: vt pz: ē igit fm nāe ordinē primo pdeſtinatio petri ad gloriam/z ex hoc głia petri est futura: z ſic prędet a deo. Supponit q preſcientia alicui⁹ futuri/pdeſtinationem: ac p hoc pdeſtinatio nō ſiupponit preſcientiā oiuz futuroz. Sed o pōt intelligi de pdeſtinatione quo ad conſtituta p pdeſtinationē/z preſcięcia reꝰ aliorꝫ futuroz: ita q ſenſus eſt: pdeſtinatio vt reſpicit pdeſtinata/preſupponit preſcientiam futuroz/nō pdeſtinatoz/ſed coz q ſiupponunt velordinant/p pdeſtinationē. Et ſic poſitio est vera. Quā vt clarius intelligas: diſtingue inter effectus pdeſtinationis: qm q̄az ſunt nō ſolnz ordinati ſed ꝓſtituti p pdeſtinationem: vt głia z gſa: z vt ſunt z media vt ſic: q̄dā/aūt ſunt ſolū ordinati p pdeſtinationem: vt anima illius hominis qui est ſanctus petrus/et reliqua ſpectātia ad nāles ordinē vniuerſi. hec. n. futuri/nōē hñt ab eterno ex prędictia diuina z nō ex pdeſtinatione diuina: ſi pdeſtinatio ñſi ſupueniens/ſicut ordo gſe impunit ordini nāe/ordinat alaz ſancti petri in głiaz eternā mediāte gſa ꝛc. Et qm inter ſupponſita a pdeſtinatione nō ſolū ſunt res nāles ſ. ſtructūres vniuerſum fm nālē ordinē: ſz et defectus in pure nālib⁹ vt monſtra/z in animalibus vt egritudines/z in rōnalib⁹ vt ignoātia z malū meriz qō ē petri: ſcilicet ſimplr loquēdo pdeſtinatio ſupponit p uidētiā vniuerſi nālis/ita ſimplr loquēdo ſupponit preſcięciā futurorum p̄mētiū ad ordinē vniuerſi nālē/z ſi poſſet ſi illo futuroz. Interi q̄ conſtat ꝓtineri petā hoium: qm nō ſpectat nām peccare ad originē gſe/ſed ad originem in deum ſicut in finem. hoc autem exedit limites perfectiōis nature. vt creatura vniatur deo in perſona.

b ¶ Ad tertium dicendum, quod duplex capacitas attendi poteſt in humana nā. Una quidem ſecundum ordinem potentie naturalis: que a deo ſemp impletur, qui dat vnicuiq rei ſecunduz ſuam capacitatem naturalez. Alia ẽ fm ordinē diuine potētie: cui olos creatura obedit ad nutuz: z ad h̄ pertinet iſta capacitas. Nō aūt deꝰ oēz talē capacitatē nāe ipleret: alioqn deꝰ nō poſſet facere in creatura niſi qō facit: qō falſuz est: vt i pīo habitū eſt. Nihil aūt pōhibet ad aliq̄d maꝰ humanam nām ꝓductā eē poſt peccatum: Deus enim ꝓmittit mala fieri, vt inde aliq̄d melius eliciat. Vñ 2ª ro. 4. vbi abundauit delictum, ſuperabundauit et gratia. Unde et in benedictione cerei paſchalis dicitur, O felix culpa: que talem ac tantum meruit habere redemptorem. ¶ Ad quartum dicē dum, quod predeſtinatio preſupponit preſcientiam futurorum. Et tō ſicut deus pdeſtinat ſalutē alicuius, hois q ofones aliosū ſplendā. ita ēt pdeſtinauit opus incarnationis in remedium humani peccati. ¶ Ad quintū dicendū, quod nihil pōhibet aliquā reuelari effectum, cui non reuelatur cauſa. potuit igitur primo homini reuelari incarnationis myſterium, ſine hoc quod eſſet p̄ſcius ſui caſus. Non enim quicunq cognoſcit effectum, cognoſcit et cauſam.

dinem ñāe: q̄ er nobis ſolis peccamus/vt pz: z authoritate ſcripture firmatur, oſee. 13. ꝑditio tua ex te iſrael. Et hic pz falſaz eſſe ſcoticā imaginationē q p̄ petrꝰ pdeſtinet ad gloriā q̄ preuideat peccaturus: qm ſicut pius pnideꝫ petrꝰ fm ea q̄ ſecluſo ordine gſe ſibi cōueniēnter predeſtinet: q̄ primo pnideꝫ fm futura ſibi fm ordinē ſimplicis, puidētie diuine quā fm futura ſibi fm ordinē diuine pdeſtinatōis ita pius pnideꝫ peccaturꝰ quam predeſtinet, eadem rōne: q ſez petrū peccare ſpectat ad ordinem diuine pꝛouidentie/z per ſuperuenientem ordinē diuine pdeſtinatiōis vel reprobationis ordinat fm ordinem gſe ad redēptionem vel eternam punitionez. Et ſi ſpicacius tres qui de facto in vniuerſo inueniunt ordines cōſideraueris⁹/ vez ordinez nature/ordinem gratie z oz/dinem dei z creature ſimul: videbis⁹ q̄ ſecundus ſupponit p̄m/z tertiꝰ ſupponit ꝓtrūq: z ſiſ pordinatio z preuiſio primi preſupponitur a preordinatione et preuiſione ſecundi: et ſimiliter preordinatio et preuiſio tertij preſupponit preordinationē z preuiſionem vtriuſq. Ita quod deus primo ordinauit vniuerſum: ſecundum ordinem nature: et quoniam vniuerſum ſecundum talem ordinem non attingit ad fruitionem diuinam/ſuperaddidit ordinez gratie: z qui talis ordo non pertingit ad vnionem ſummo modo poſſem cum deo/preordinauit creaturam ad vnionem perſonalem cum deo. Quocirca quum peccata pertineant partim ad ordinem nature z partim ad ordinem gratie vt oppoſita illi/conſequens est/quod predeſtinatio tota chriſti vt ſit ſiliꝰ dei/ſupponit preuiſionem futurorum peccatorum/ vtpote ſpectans ad preſupposita ordines in genere cāe materialis. Unde ad ſingula dubia deueniendo. F Ad primum dubium dicitur/quod propoſitio ſ. ſa eſt vera: vt declaratum est: et est ad propoſitum argumenti: quod preſcientiam chriſti neceſſariā abſq peccato arguebat. Reſpondeo nam q̄ ad hoc/non exigit quod predeſtinatio chriſti ſupponat preſcientiam glorie chriſti: ſed requirebat quod preſupponit preſcientiam peccatoꝝ: z in quo nim remedium chriſto est predeſtinatus: ordinatio nāz medicine ꝓ ſupponit notitiam morbi. F Ad ſecundum vero dubium dicitur/quod in hac reſponſione ad quartum argumentum que nunc diſcutitur/non erat reſpondenda ratio predeſtinationis incarnationis in remedium peccati: ſuffitiēdū erat q̄ cū predeſtinate icarnationis neceſſitate ſtat quod predeſtinata ſit in remedium peccati. Et hoc manifeſtatur ratione: quia predeſtinatio preſupponit preſcientiam futurorum ariſtum: qualia ſunt peccata: vt declaratum eſt. Et exemplo predeſtinationis alicuius puta pauli mediante oratione alterius puta ſtephani: quod exemplum ſi ēt quo ad preſcientiam medij intelligendum creditur. exponendum est quod predeſtinatio pauli quo ad conuerſionis effectum preſupponit preſcientiā ſi oſonis ſtephani: z ſic de aliis. vt ſic lit ſimile ēt quo ad hoc quod predeſtinatio incarnationis preſupponit preſcientiam peccati humani.

F Ad 3m ex scoto dubiū bt quadruplici ytēdo diſtinctiōe. Prima est inter volitum et volibile: nam aliud est aliquid eſſe magis volibile/aliud est illū eſſe magis volitū: ſalus n. olum hoium est magis volibilis fm ſe q̄ ſalus aliquoz tñ: vt pz/qz longe maius bonū eſt nō tñ est magis volita a deo: qui iz velit volūtate abſte oēs holes ſaluos fieri/nō tñ vult volūtate beneplaciti ſalutē olum ſed quoſdaz tñ hoium: vt pz. Non pōt ſ. ex q̄ aliq̄d ex parte obi fz ſe eſt maius bonū ac per hoc magis volibile/inferri ergo est magis volitū a deo. 2ª inter magis z priꝰ nā volitū. 3ª est inter prius nā vel a quo nō quertit ꝓſtitia/vel prius cālitate. 4ª est inter prius nā volitū pout prius est a quo nō quertit ꝓſtitia/vt de facto vel poſſibili: accipiēdo enim prius nā ḥ est prius cālitate fm aliq̄ genus cauſe/coincidūt prius z magis fz illud genꝰ cāe: volumus n. ꝑhus z magis ſanitatem q̄ purgationē fm genus cāe finalis: econtra aūt fm genus cāe materialis locādo diſponēs ex parte māe: z q: eā finalis est ſimplr z absolute prior/ſō volumus ſimplr z absolute prius z magis ſanitatē. Sed ſi ſumat prius nā a quo nō quertitur ꝓſtitia/vt scotus ſumit in ꝓpoſito) ytere/4ª diſtōne iter ſic primo volitz de fcto/vel prius volitū de poſſ. Et dicito q multoz ordinate volitoz/quoz vnū ſe hꝫt finis/aliud vt medium/aliud vt effectus/illud q̄ est finis ꝓſtat esse magis z prius nā hoc est cālitate volitum. Et reſpectu diuine volūtatis loquēdo cōſtat q: est prius nā de poſſ volitum/non autem quod sit prius nā volitū de facto: hoc est ꝓſtat q̄ pōt esse volitū illud ſine medio/z effectu/nō tñ ꝓſtat q de facto sit a deo volitū illud ſine tali medio/effectu z occaſione. Et hoc est in quo deficiunt argumēta ſcotica: q: ex magis z priꝰ cālitate z priꝰ nā ſm ꝓtiā volito de poſſ a deo/iferꝫ volitū esse a deo de fcto. Et ſi aſſumat q finis ē magis z prius nā ſm ꝓtiā de facto a deo volitꝰ: petitio principij cōmittitur: q aſſumitur ꝓbāndū. hoc. n. quū rōne ꝓbari non poſſit/q: nemo nouit que ſunt dei niſi ſpūs dei op⁹ ad ſcripturas ſacras deuenire/ſi noſſe volumus q de facto deus ordinauit incarnationē futurā ſiue adā peccet ſiue non. Nos. n. q: ex ſcriptura non habemus incarnationē niſi redemptiuā. dicimus q: ex potuiſſet deus velle incarnationē etiam ſine redemptione futurā: de facto tñ noluit eā niſi ſic: q: ipſe non aūt reuelauit ſuam voluntatē: ex ſola ipſius reuelatione cognoſci pōt. F Cū ḡ primo arguit. Predeſtinatio cuiuſcūq ad gloriā ꝑcedit ex ꝓte obiecti ꝛc. dz q. ppō eſt ſimplr falſa/loquēdo de ꝓſtitione pcti (vt pz ex dictis) q: pdeſtinatio ad gloriaz ſiupponit ordinē puidētie/in q ꝓuidenꝫ pcta. F Ad 2dm dz/q ordinate volēs/prius nā hoc est caualitate finali/z prius nā hoc est fm nō ẽ̄am/de poſt tñ/vult ſine z ꝓpinquiꝰ ſint: nō aūt de facto: q: ſtat cū illo ordine q̄ ſimul de facto vellt

3. di. 1. q. 2. ar. 2. 6 Et opuſ. 10. arti. 28. Et opuſ. 11. ar. 23 Et opuſ. 53. 21.

pnetionem illoz/ita q: non vellt ſine tali medio z occaſione: q: ſic ei cōplacet.

Et tō nihil valēt illationes/de facto infertes q: pri nā deus gloriā velit ſine pcti remedio. F Ad tertiū etiā p. z ex dictis/q̄ ſtat deū nolle de facto marimā bonum niſi pnetū tali minori bono. F Et ſīr ad quartū dz/q nō dede cet diuinā ſapiētiaz diſpoſuiſſe tam ex cel ſium bonū ſe facturā non niſi occaſionali/ pctō ſuū miam ad id pnocāte. F Ad quintū negat ſcia: q: ſi vt apl⁹ dicit: pdeſtinauit alios ꝓtinus ſie ri imaginis ſilij ſui: Chriſt⁹ est ḡ primo pdeſtinatꝰ de facto. F Ad tertū dz/q̄ nō est absurdū deus ꝓuidiſſe cauſa ade q̄ pdeſtinaſſe rpm: ſicut nō est absurdum deū pri⁹ preuidiſſe le poté curſurū. z monſtra futura z reliqua ad nature ordinē ſpectātia ḡ pdeſtinaſſe rpm. F Ad ſeptimuz reſtat dom/q̄ cū dz/ nullius est pdeſtinatus q: alius ꝓuiſus est cauſare/ꝓpoſitio est vera: q: puiſio futuri caſus ade nō eſt ſufficiēs cā pdeſtinationis rpi: ſed ſi ſuppa preuiſionē futuri ca⁹ ade/apponāt mia dei volentis cauſam illū vt ſuū cōpulare z p ſeipm ſanctificare iā habebitur q̄ ideo rpꝰ est predeſtinatus filiꝰ dei/q: deꝰ vult ſatisfacere p caſu humano. Nec er ḡ op⁹ gauderet de lapſu alterius: ſed de miſericordia dei/q̄ alteri⁹ lapſum ꝓuiſum cognouerit in alterius bonum.

¶ Super articulum. 4.

In articuli quarti etiā dē prime. q. corpore tria ſiunt. Primo manifeſtatur id q̄ dicitur hec ſupponit. f. Chriſtum deleſſe omnia peccata mūdi. Cum enim hec queſtio ſit coparatiua (f. an principalius pro originali q̄ pro actualibus peccatis deus incarnatus ſit: z preſupponit politicum certam/ſez q̄ pro vtriſq peccatis ingar nauit ſit: z hoc eſt q̄ primo in litera dr. Ubi nota q̄ non eſt ſermo de oſtinus pro pctis angelorꝫ: z hoc denotat litera cuz dicit/ſed ad delectionem mōſtratur modus quo deus incarnatus deleuit oia pcta/ſez non tñ eſſeema negatiua. Non oia pcta hominū delentur per Chriſtū. Et ratio huius eſt defectus hominū. Probatur auctoritate dñi Joan. 3. Sēda affirmatiua. Chriſtus exhibuit q̄ ſufficiēs fuit ad omnium pctoꝝ deletionem. Probatur ex aplo. Ubi nota/q̄ quia actus actiuoꝝ fiunt in patiēte diſpoſito/z nō in his que agentis actionem non ſuſcipiunt: ideo quantūcunq ignis ſit ſufficiēs cauſa calefaciēdi aliquem/niſi ille primus ſit igni non calefit: nō ex defectu ignis/ſed holis qui nō accedit ad ignē. Arrulit Chriſtus medicinam ſufficientiſſimā pro olibus: z niſi iungamur Chriſto per fidem z obediētiam/in pctis noſtris remanemus: nō ex defectu remedij/ſed ex defectu noſtro: dum magis amamus cenebras ſenſibiliū bonorum q̄ lucem intelligibilis diuinię bonī. Tertio in litera rñdetur queſtio duab⁹ cōcluſionib⁹: altera implicite/altera explicite. Prima que nō exprimit quātū ad magnitudinē pcti intēſiuam/Chriſtus principalius venit ad tollēdum pctm originale quam actuale. Utraq cōcluſio aſſumit vnā et eādē materiā. Tāto principalius venit ad aliquod pctm quāto illud pctm maius est/ſed ſubmittit diuerſam minorem: nā. p. prima ſubmittit pctm actuale eē maius intenſiue/p ſcām. Tō pctm originale eē maius extenſiue.

¶ Ubi due ſtatiz occurrūt dubitatiōes. Prima est: q: falſum eſt q̄ regulariter loquēdo pctm originale ſe ſit maius extēſiue q̄ actuale: q̄m oēs infecti originali ſint etiam infecti actuali pctō/regulariter loquēdo z ſublatio impedimentis: q̄ dico ꝓpter beatā vgineꝫ z ſanctos martyres antez vſum rōnis qui nō potuerūt actuali peccare. F Scda dubitatio est: q: et ſi hō hꝫ cōcluſionē ſimplr falſa nō ḥ tñ q̄m hō est hꝫ an absolute dōm. Ut q̄ rpꝰ principalius p originali q̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

fies an in ꝑn⁹ humani generis debuerit incarnatio ee:et propterea iuxta duplices status in ꝑn⁹ duplicit cõsiderat̃ negatiue.ꝑ⁴ c.Nõ fuit conueniens a ꝑn⁹ humani generis aũ peccatum deum incarnatum fuisse.ꝓbatur, opus incarnationis principaliter ordinatur ad reparationem nature per abolitionez peccati:ergo non fuit conueniens aũ peccatum deum incarnari.ꝓbat̃ sequela ratione: quia medicina non datur nisi infirmis:et authoritate dominj dupliciter. ꝑ 2ª est.Non fuit cõueniens deum incarnari statim post peccatum.ꝓbat̃ 4ª.ꝓmo ex conditione peccati. humanum peccatum proueniebat ex superbia hominis: ergo eo erat modo liberandus vt humiliatus cognosceret se liberatore indigere: sed hoc cõueniebat fit relinquẽdo homez ꝑmo i statu nãe/deinde sub iugo legis:vt expert⁹ ꝛs virtutis vires defectũ suũ reclamaret ꝑ gr̃a:ẽ. Ola clara sunt i lra.Et fir mat magis ex rõne ad ꝑ⁹.ducẽdo ad inconueniens ſubie/ctz ꝓtẽptum ſi statim incarnatio post pctm fuisset.Sedo ex ordine ꝓmotionis in bonũ:q̃ rõ in rẽſione ad 3ᵐ magis explicatur/ita q̃ sic est formanda.Nãa plas zuenit ꝓcedere de imꝑfecto ad ꝑfectũ:ẽ cõsummata ei⁹ ꝑfectio in vnione ad deũ nõ statim hũana erat.Sño ꝓbatur aph auẽre in lra.Cõsequẽtia aũt vt manifesta relinquitur. Et meritoꝛ:q̃ nõ ꝓcederet ẽ imꝑfecto ad ꝑfectũ. ℔ſi ꝓgrediẽdo ẽ media ꝛ appꝛopinquãdo ad diuinã vnionẽ ſi ſtati incarnatio fuisset: nam defuisset vnio ꝑm ltem magis ac magis illustratũ ꝑm ſucceſſionẽ tẽporiꝛ ſimiliter media vnio ꝑ charitatẽ ꝓtriarchaꝝ ac ꝓphaꝝ ẽ ſibi media vnio per diuturnũ famulatuꝫ vnius ꝓpli erhibitũ deo in ſacrificijs ẽ⁹ initiabat hũanũ genus ad fiendũ illud ieſu chriſti in ara crucꝫ ſacrificium. Tertio ex dignitate ẽbi incarnati:ꝑ ꝑ⁹.ꝛ ſilr 4.o ex vitando tempore fidei.Et tu adde 5ᵃᵐ ex ſolliditate fidei:ma

ſ.q.4.ã. 1.c.Et.q. 43.ã.3. 2ᵐ. Et q.44.¹ ã.3.c. Et ſi.q.23. ã.4.5ᵐ.

ꝓpter nimiã charitatẽ ſuã qua dilexit nos, cũ eſſem⁹ mortui peccatis ꝓuiificauit nos in chriſto.Sed charitas nõ tardat ſubuenire amico neceſſitatẽ patiẽti: ſm illõ ꝓuer.3. ne dicas amico tuo vade:ꝛ reuertere, cras dabo tibi,cũ ſtatim poſſis dare.Ergo deus incarnatiõis opus differre nõ debuit.ꝙ ſtatim a ꝓncipio ꝓ ſuã incarnationẽ hũano generi ſubuenirj. ℭ ꝑ.1.tim.ꝑ⁹ 2. Chriſs venit in hũc mundũ pctores ſaluos facere. Sed ꝓles ſaluari fuiſſent ſi a ꝑn⁹ hũanꝫ gẽti deus incarnat⁹ fuiſſet: ꝑmꝫ eſt ignoraũtes deũ, in ſuo pctõ perierunt in diuerſis ſceleribus. Ergo cõueniẽti⁹ fuiſſet q̃ a ꝓncipio humani gẽris deꝫ incarnatus fuiſſet. ℭ ꝑ.Opus gr̃e nõ eſt min⁹ ordinatũ ẽ⁹ op⁹ nãe. Sz nã initiũ ſumit a ꝑfectio:vt dicit Boe.in lib.de ꝓſo.ẽ op⁹ gr̃e ẽ ꝓn⁹ debuit eſſe ꝑfectũ.Sed in ope incarnationis ꝓſiderat ꝓfectio gr̃e: ꝙ illõ,verbũ caro factũ eſt,ꝛ poſtea ſubdit, plenũ gr̃e ꝛ veritatis. Ergo ℭhriſtus a ꝓncipio humani generis debuit incarna⁹i.

Sed Cõtra eſt,q̃ vꝛ gal.4.At vbi venit plenitudo tꝑis:miſit deꝰ filiũ ſuũ factũ ex muliere:factũ ſub lege.Ubi dicit glo.q̃ plenitudo tꝑis eſt q̃ ꝑfinitum fuit a deo ꝑfe q̃ mitteret filiũ ſuũ. Sz deꝰ ſua ſapiẽtia oia diſſinit. Ergo cõueniẽtiſſimo tpe deꝰ eſt incarnat⁹.Et ſic cõueniẽs nõ fuit q̃ a ꝓncipio humani generis deus incarnaretur.

Rñdeo Dõm⁹,q̃ cũ op⁹ incarnationis ꝓncipaliter ordinetur ad reparatiõez humane nãe ꝑ peri abolitionẽ manifeſtũ eſt q̃ nõ fuit cõueniẽs a ꝓncipio humani gẽris ante pctm deũ icarnatũ fuiſſe: nõ cñ datur medicina niſi ꝛ infirmis. Unde ipſe dñs matth.9.dicit,non eſt op⁹ valentib⁹ medico,ſed male habentib⁹:non cñ venit vocare iuſtos:ſz peccatores. ℭ Sz nec etiã ſtatim poſt peccatũ cõueniens fuit deum incarnari.ꝓ Primo quidẽ ꝓpter conditionem humani pcti,q̃ ex ſuperbia ꝓuenerat. vñ eo mõ erat hõ liberãdus,vt humiliatus recognoſceret ſe liberatoꝛ indigere. Uñ ſup illud gal.3.ordinata ꝑ ãgelos i manu mediatoꝛ; dicẽ gl.Magno ẽ ꝓſilio ſcm ẽ,vt poſt bois caſuꝫ ſi illico vi filiꝰ mitteret.Reliq̃t cñ deꝰ ꝓ⁹ hoiez libertate arbitrij in lege nãli,vt ſic vires nãe ſue cogñ̃ret,vbi cũ ꝓficeret,legez accepit:q̃ data ina luit mor⁹ non legis.ſed nãe vitio.Ut ita cognita ſua infirmitate,clamaret ad medicũ,ꝛ gr̃e quereret auxilium. ꝓ Sedo ꝑ ordinẽ ꝓmotionis in bonũ:ſm quẽ ab ipfecto ad ꝑfectuꝫ ꝓcedit.Uñ ap⁹s dicẽ ꝑ⁹ coll.15.nõ ꝓus q̃ ſpũale ẽ.ſed,q̃ aiale, deinde q̃ ſpũale:ꝑmꝫ hõ de terra terrenus.ſcõs hõ de celo celeſtis.ꝓ Tertio ꝑ dignitatẽ ẽbi incarnati:q̃ ſup illud gal'.4. at vbi venit plenitudo tꝑis dicẽ glo.Quanto maior inder veniebat tãto ꝑcõiũ ſeries lõgioꝛ ꝓcedẽbat.ꝓ 4.º ne ſeruoꝛ fidei tꝑis ꝓlixitate tepeſceret:q̃ circa finẽ mũdi refrigeſcet charitas multoꝛ.Uñ luc.18.dicit.Cũ filius hominis veniet, putas inueniet fidem in terra?

Ad ꝑmũ Ergo dõz,q̃ charitas nõ differt amico ſubuenire.ſalus tñ negotioꝛ opportunitate ꝛ ꝑſonarũ ꝓditiõe.Si cñ medic⁹ ſtati a ꝑn⁹ egritudiñ,medicinam daret infirmo,min⁹ ꝑficeret,vel magis lederet q̃ iuuaret.Et iõ etiaz dñs nõ ſtatim a ꝑn⁹ icarnationis remediũ hũano gẽri erhibuit,ne illud ꝛtẽneret ex ſuꝑbia,ſi ꝑus ſuã infirmitatẽ nõ cognoſceret.

b ℭ Ad ſecũdũdõz,q̃ aug. ad hoc reſpõder in lib.de ſer queſtionibus paganoum dicens q.2.quod tunc voluit chriſtus hominibus apparere,ꝛ apud eos prediçari ſuaz doctrinam,quando ex vbi ſciebat eẽ qui in eum fuerant crediturj:his enim tempoꝛib⁹ er his in locis tales omnes in eiꝰ predicatione futuros eẽ ꝓſciebat.quales non quidem omnes,ſed tamen multi in eius corporali preſentia fuerunt,qui nec in eum ſuſcitatis ab eo mortuis credere voluerunt. ꝓ Sed hanc reſponſionem reꝓbans ídez aug.in lib.de perſeuerantia dicẽ. Nunquid poſſumus dicere tyrios ꝛ ſydonios talibus apõ ſe virtutib⁹ factis credere noluiſſe,aut credituros non fuiſſe ſi fierent:cum ipſe deus atteſtetur eis quod acturi eẽnt magne humilitatis penitentiam.ſi in eis facta eẽnt diuinarum illa ſigna virtutum.proinde vt ipſe ſoluens ſubdit ſicut apoſtolus ait,Non eſt volentis neq̃ currentis,ſed miſerentis deꝰ:qui quos piet̃ dit ſi apud eos fcã eẽnt ſuis miraculis crediturꝰos,q̃b⁹ voluit ſubuenire:alijs autem non ſubuenit.de quibus in ſua ꝓdeſtinatiõe occulte q̃dez ꝛ aliud iuſte iudicauit:ita mlꝫ ꝛ ei⁹ in his q̃ liberant.ꝛ ñ tatem in his qui puniuntur ſine dubitatiõe credamus. ℭ Ad 2ᵐ dõm,q̃ ꝑfectũ q̃dẽ ẽ ꝑus ipfecto,ꝛ diuerſis q̃dẽ tpe ꝛ nãcoꝑs eniz q̃ ꝑfectũ ſit q̃ alia ad ꝑfectionẽ adducit/ſz l vno ꝛ eodẽ ipfectũ ẽ ꝓprius tpe etſi ſit poſterius nãi.Sic ergo ipſectionẽ nãe hũane duratione ꝓcedit eterna dei ꝑfectio:ſz ſequit ipſaz ꝑſumata ꝑfectio eius l vnitẽ ad deuꝫ.

ℭ Utrum incarnatio differri debuerit vſq̃ ad finem mundi. Arti. 6

Ad ſextũ Sic ꝓcedit. Uſ q̃ incarnatiõis opus differri debuerit vſq̃ in finẽ mũdi.Dſ eñ in ꝑſ. Senectus mea i mia vberi in nouiſſimo:vt glo.dicit.Sed tempus icarnationis eſt maxime tempus miſericordie, ſz illõ ꝑſ. q̃n venit tẽpus⁹ miſereꝛi ei⁹,Ergo icarnatio differri ꝺbuit vſq̃ i finẽ ſeculi. ℭ ꝑ.Sic deſiñẽ,ꝑfectũ ieodẽ tpe ẽ poſteriꝰ ipfecto q̃ illõ q̃ ẽ marie ꝑfectũ.ꝺz eẽ oino vltimũ i tpe. Sz ſũma ꝑfectio hũane nãe ẽ i vnitẽ ad ꝺbũ:q̃ i chſo ꝓplacuit oẽz plenitudinem diuitatis inhitare:vt apl's dicit col.ꝓio.Ergo icarnatio differri ꝺbuit vſq̃ in finem mũdi. ℭ ꝑ. Nõ ẽ ꝓueniẽs fieri ꝑ duo'q̃ ꝑ vnũ fieri ꝑt. Sz vn⁹ chſi aduẽrus ſufficeꝛ poterat ad ſaluãẽ hũane nãe: q̃ erit i fine mũdi.Ergo nõ oportuit q̃ anteꝛ veniret per icarnationẽ.Et ita icarnatio differ

Sz otra ẽ (ri debuit vſq̃ in finẽ mũdi. q̃ vꝛ abac.3.In medio ãnoꝛ notificies.Nõ ẽ debuit icarnatiõis miſterij,per qõ mũdo inotuit:vſq̃ in finẽ mũdi differre.

Rñdeo Dõm.q̃ ſicnõ fuit ꝓueniẽs deũ incarnari a ꝑn⁹ mundi: ita nõ nõ fuit ꝓueniẽs q̃ icarnatio differreꝛ vſq̃ i finẽ mũdi.ꝓ Qõ q̃dẽ appet primo ex vnione dine ꝛ humane nãe.Sic.n.dcin eſt, ꝑfectũ vno⁹ tpe ꝓcedit ipfectũ,alio⁹ eoꝝ ſo.ipfectũ:tpe ꝓcedit ꝑfectũ.In eo.n.q̃ de ipfecto fit ꝑfectũ,ipfectũ tpe ꝓcedit ꝑfectũ:i eo vero q̃ ẽcã ꝑfectionis efficiẽs.perfectũ tempoꝛe ꝓcedit ipfectũ.ꝓ In ope aũt icarnationis vtrumq̃ ꝺcurrit:quia nã humana in ipſa icarnatiõe ẽ ꝓducta ad ſũmã ꝑfectionẽ.Et iõ nõ ꝺcuit q̃ a ꝑn⁹ hũani gẽris icarnatio fcã fuiſſet.Sz ipz ꝺbũ icarnatũ ẽ ꝑfectiõis hũane nãe cã efficiẽs:ꝑm illõ ioã.ꝑ⁰

eſt.pp ꝑm motũ nõ decuit icarnari deũ in ꝓn⁹ mũdi:vt ꝺdictũ eſt pp 2ᵐ motũ non decuit differri incarnationẽ in finẽ mundi. Et ipſa igit vnione duaꝝ nãrum diuine,ſ.ꝛ hũane in chſo/neutrum ꝓueniens eſſe ꝓ:q̃ ꝑm aduerſat ꝓgreſſui humane nãe de imꝑfecto ad ꝑfectum. 2ᵐ aduerſat authoritati diuini ꝺbi incarnati/ad deducendũ de poſ ad actum ꝓximatũ nãz hũanã in ꝓprio ſuppoſitis iuxta 2ᵐ motũ.Cetera ſunt clara.

ℭ Super ꝑtionis.2.

Articulum primum.

Quã.ꝑ⁰ qõ. 2.d eclarãd⁹ eẽt ritus⁹ niſi in corꝓe articuli declararetur.

a ℭ In corꝓe articuli ſunt due partes principales: i ꝑa declaratur ritulus/declarando quid ſignificet in ꝓpoſito tinã. Ubi nota quod auꝛ thor diſcurrendo per diuerſas ſignificationes ordine quodam conuenientes nomini nature decernit in hac queſtione naturam ſignificare eſſentiam retinet er hac determinatione vt clauſulam reliquit tinãm articuli.Et ve re ſic eſt:quoniam ex hoc ipſo quod natura nomine eẽntium intelligimus,clare conſtat quid eſt vnitꝛ in nã ſalicet vnitꝛ ad eẽntie integritatẽ:vt expreſſe auth⁹ dedu zit ex eodem ꝓpoſito in.4.cõtra gẽ. cap.41. Querere igitur an vnio verbi incarnati ſit facta in nãli:et querere an ver bum et humana natura ſint vnita inquantũ ẽ⁹ an conuenerint ad integrandum vnã eſſentiam. ꝑ In secunda parte corporis rñdetur queſtio negatiue vnica cõclusione. Impoſſibile eſt vnionem verbi incarnati eſſe factam ſine natura. hec autez ꝓcluſio tali mõ et ordine in lra probatur. primo ponit dictũ trimembris ẽ mõ quo aliq̃d vnũ er pluriꝰ conſtitui põt:ꝑm⁹ modus eſt/q̃ aliq̃d vnũ fiat ex pluribus ꝑfectis/remanẽtib⁹ i ſua integritate:ſcõ mod⁹ eſt q̃ aliq̃d vnũ fiat ex pluriꝰ perfectis q̃dẽ/ſed nõ ꝑmanẽtib⁹ ſz trãſmutatis:tertiꝰ eſt q̃ aliq̃d vnũ fiat ex pluribus ꝑmanẽtib⁹ q̃dẽ/ſz imꝑfectis. Et iuxta ſingulos modos/ſeruato ordi ne quo recitati ſunt/ꝓbat concluſionẽ ꝓpoſitam tripliciter vt ꝑz clare in litera.

ℭ Circa illã ifc rõnẽ qua ꝓbat nõ poſſe aliq̃d ꝙerti in diuinã nãm/ex eſt inſnabilitatione:ſicut panis in ſacro altariſo ꝙertit in corpus ẽpi.ſcõ ꝑ tã ꝙerſionẽ ſicut alimẽtũ ꝙertit in corꝓ alatis q̃ nutriti:ꝛ ſitr elemẽ ſubꝺas in mixto.Nõ eſt in ꝑtiꝰ rõne ſermo de ꝙerſione primo mõ:q̃m non valeret rõ:quia hoc q̃ aliq̃d eſt inſnabile/nõ ſequit̃ q̃ nõ poſſit diuina vir tute trãſnbiliatiari in ipm:q̃n poti⁹ de facto in corꝓ Chriſti gloſum/q̃ eſt incorruptibile ꝛ ingenerabile ꝙertitur panis in euchariſtia. Sed eſt ſermo de cõuerſione ſcõ modo:q̃ de tali diſputatur in ſcõ modo quo ex pluribus perfectis tranſmutatis fit vnum:vt patet in litera.

ℭ Circa rõnẽ illã q̃ diuina nãz ꝛ humana nõ ꝑñt ꝓſtituere aliq̃d ꝑ modũ forme ꝛ mãe.Nota duo. ꝑmũ eſt ly ꝑſertim corꝓtei:dixit eſſ ꝫ author ad ꝑſernãdũ formonẽ ſuũ ab infotmatiõe ſm eſſe intelligibile. Dictũ eſt eñ in primo li.q.12.q̃ diuina eſſentia ꝑñt eſſe forma intelligibilis intellect⁹ creati:ſz alteri⁹ rõnis ac ordinis eſt eſſe formã in eẽ intelligibili intellect⁹ creati/ꝛ ꝓuenire eñ alicui corꝓi ꝑ modũ forme ꝛ mãe ad ꝓſtituẽdũ aliquã nãm:hoc eſt maximã ipſi ꝓfectionẽ ꝛ informationẽ rei ſm eſſe male ponere i diuina nã.illud aũt nullã ipſectionẽ aut informationẽ ſm eẽ ponit in diuina eẽ⁹:vt ibi patuit.Sedõ eſt q̃ ſeqla ſi ſa ſubiuncta,ſ.ſequẽt eñ q̃ ipſo reſultãs eẽt cõcabilis ꝓtib⁹/fundak ſup illa ꝓpõne:ergo nã cõpoſita ex mã ꝛ forma/eſt cota ꝓtib⁹:q̃ ex ꝑmõ celi ſumit.

a ℭ De mõ vnionis ꝺbi incarnati. Qõ.1.

Deinde Cõſideꝛãdũ eſt de mõ vnionis ꝺbi incarnati.Et ꝑmo q̃tum ad ipſam vnionẽ.Secõ q̃tũ ad ꝓſonã aſſumentẽ.Tertio q̃tũ ad naturã aſſumptam.

ℭ Circa ꝑm̃ q̃runt.12.ꝓmo vtrũ vnio ꝺbi incarnati ſit fcã in nã.Secõ vtrũ ſit fcã i ꝓſona.Tertio vtrũ ſit facta in ſuppoſito vl hypoſtaſi.Quarto vtrũ ꝓſona vl hypoſtaſis xꝑi poſt icarnationẽ ſit cõpoſita.Quinto vtrũ ſit fcã aliq̃n vnio aie ꝛ corꝓis xꝑo.Sexto vtrũ nã hũana fuerit vnita ꝺbo accſitalr.Septimo vtrũ ipa vnio ſit aliq̃d creatũ.Octauo vtrũ ſit idẽ qõ aſſũptio. Nono vtrũ ſit marĩa vnionis.Decimo vtrũ vnio duarũ naturarũ in xꝑo fuerit facta ꝑ gratiã.Undecimo vtrũ eã aliqua merita ꝓcesserint.Duodecimo Utrũ gratia vnionis fuerit homini chriſto naturalis.

ℭ Utrũ vnio ꝺbi icarnati ſit fcã in nã. Ar.1.

Ad ꝑmũ Sic ꝓcedit. Uſ q̃ vnio ꝺbi incarnati ſit facta in vna nã. Dicit.n.cyrillus,ꝛ iducit̃ in ge ſtis cõcilij calcedoñ. Nõ oꝛz in telligere duas naturas,ſz vnã nãm dei virbi incarnatã. Qõ q̃dẽ nõ eẽt niſi vnio fieret in nã.Ergo vnio ꝺbi icarnati fcã eſt in natura. ℭ ꝑ. Ath.dicit.Sicut aia rõnalis ꝛ caro vn⁹ ẽ hõis:ita deꝰ ꝛ hõ vnus ẽ xꝑo:ſz aia rõnalis ꝛ caro cõueniũt i ꝓſõne vni⁹ nãe hũane. Sic ꝙ deꝰ ꝛ hõ ꝓueniũt i ꝓſõne vni⁹ nãe vni⁹ nature.Ergo vnio fcã ẽ i natura. ℭ ꝑ.Duarũ naturarũ vna nõ denoiak ex altera, niſi aliquo mõ mutẽ trãſmutenẽ. Sed diuina natura ꝛ hũana in xꝑo abinuicẽ denoiank: dicit enim cyrillus diuinã naturã eẽ incarnatã:ꝛ greg.nazanzenus dicit hũanã naturam eſſe deificatã:vt ꝑz ꝑdicta.Ergo ex duabus naturis videtur eſſe facta vna natura.

Sed contra Eſt,q̃ dicit in determinatiõe concilij calcedoñ.Confitemur in nouiſſimis diebus filium dei vnigenitum in duabus naturis inconfuſe, immutabiliter,indiſcrete,inſeparabiliter agnoſcendum:nunq̃ ſublata differentia naturarum propter vnionẽ. Ergo vnio non eſt facta in natura.

a **Rñdeo** Dicẽdũ,q̃ ad huius queſtionis euidẽtiam oportet ſuo eſſe perſonali per vtrãq̃ naturam ꝺſtinam ſcilicet ꝛ humanam: vt infra patebit. Intellige igitur ſimilitudinem quantum ad ipſam vnitatem ſuppoſiti,vtrobiq̃ ſubſiſtentis in duobus:ibi in natura animalis ꝛ carnis/hic in natura dei ꝛ hominis:diuerſimode tamen iuxta diuerſas conditiones eorundem. Diligenter autem penſandoſilla verba litere inquantum eſt vnus aliquis ſubſiſtens in carne ꝛ anima:ꝛ corꝓore vnitis hec ſcrutari in queſtionis q̃arte articulo ſcõ:vbi inquiretur ꝛ diſſinidum eſt quid perſona humana/puta petrus:addit ſupra ſuam hoc eſt ſingularem humanitatem qua eſt hic homo.

ℭ Super articulum ſecundum.

In articulo ſecundo eiuſdem ſecunde queſtionis predeclarandus eſſet titulus niſi in corꝓore articuli declararetur.

a ℭ In corꝓore igitur articuli tria fiunt: primo declaratur ly perſona, ſecundo ly vniri in perſona: per hec enim duo titulus patet.tertio reſpondetur queſito vnitꝛa concluſione affirmatiua Unio verbi incarnati eſt facta in perſona/ita quod non in natura. ℭ Primum ſit declarando differentiam in-

I.ar. 2.ꝛ 6.c.212. 1.ſſtũ ad vnitatẽ ſuppoſiti vtrobiq̃. Nec aliũ ſonãt ꝺbo athanaſij niſi ſimilitudinẽ quo ad vnitatẽ modus conſtituendi vnũ ſuppoſitus:neq̃ enim illo mõ vnum ſuppoſitus chriſti eſt ex ſtat̃ divina ꝛ hũana natura/ſicut vn⁹ homo cõſtituitur ex ala ꝛ corꝓore:q̃m vn⁹ hõ puta petrus conſtituitur ex anima et corꝓe vt veris partibus componentibus ipſum petrus: eſt eñ perſona petri cõpoſita ex hac anima ꝛ ẽ corꝓe vt partibus ſuis:chriſtus autem non conſtituitur in infra patebit. Intellige igitur ſimilitudinem quantum ad ipſam vnitatem ſuppoſiti,vtrobiq̃ ſubſiſtentis in duobus:ibi in natura animalis ꝛ carnis/hic in natura dei ꝛ hominis:diuerſimode tamen iuxta diuerſas conditiones eorundem. Diligenter autem penſandoſilla verba litere inquantum eſt vnus aliquis ſubſiſtens in carne ꝛ anima:ꝛ corꝓore vnitis hec ſcrutari in queſtionis q̃arte articulo ſcõ:vbi inquiretur ꝛ diſſinidum eſt quid perſona humana/puta petrus:addit ſupra ſuam hoc eſt ſingularem humanitatem qua eſt hic homo.

ſ.q.3.ã.3. ratio.

ca.35.37 q.4.1. Et ſi.q. 20.ar.1. c. Et vnio. arti.1. Et opuſ. 5.ca.211. 212. et 225.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ter personam ⁊ naturam/ex diuersa significatione nominū nature ⁊ persone. Ubi scito q̄ plone ⁊ nature nois⁹ nō itelligim⁹ hec vocabula natura ⁊ plona/que ipōnāt naturā ⁊ plonā in actu signato: ꝫ nola q̄ significāt nāz ⁊ plonā in actu exercito: vt hūanitas ⁊ hō seu sortes/⁊ sic de aliis. Ita q̄ ex eo q̄ aliud sighat humanitas ⁊ silia nola nāz/⁊ aliō sīgnāt sortes ⁊ alia nola plonaz/mōstrāt o ria in rebus significatis. ſ. nā ⁊ plona. Procedit aūt ista ex dria inter naturam ⁊ suppm ad differēnā iter naturā ⁊ plonā/a cōtoti⁹ tradēs doctrinā. Suppositū em̄ addē sit q̄ pma tuba/ede ē ol nature gñis subē/plona aūt in sola rōnali seu intellectuali natura inuenit: ita q̄ sicut suppositū signi ficat pmā subam in ōcib⁹ spē subē sit/ita plona signat primaz subam in gñe intellectualibus hūde. Et ppea in ista dict⁹ q̄ dria assignata iter naturā ⁊ suppositū intelligenda est ēt inter naturā ⁊ plonā: Dicitur em̄ p ly plona/ly natura ad rationale: ꝛ pinde est acsi diceret/suppositū nature rōnalis.

¶ Et q̄m diuersimode in diuersis ainent⁹ tur aliud ⁊ aliud q̄ significat nois⁹ nature ⁊ plone: q⁹ l ḡhsdā inuenit aliō ꝫ rōnes ſm: tō in ista post ppositā driam significati p naturaz ⁊ significato p plonam/ quatuor facit. Primo ostendit quare in q̄dsdā ſm rem distinguāt natura ⁊ suppositū: dicēs hoc ī esse q⁹ nature ſt inueniri aliquid cōmune ꝫ preter id q̄ de rōne sua form̄ alī ē. Et hāc rōnē ita pōderat author: vt ex affirmatione affirmationē: ⁊ ex negatiōe negationē ī fera: hoc ē q⁹ in illis substātijs in quibus inuenit aliq̄d/ vltra naturā specificā/suppositū ⁊ natura distinguunt ſm rem: ein illis in quib⁹ nihil inuenitur preter naturam specificā/suppositum ⁊ natura nō distinguuntur ſm rez.

Secundo explanat in quibus substantijs manifeste subsumi pōt distinctio talis ſm rem vel nō distinctio: ꝛ dicit q̄ſ in substātijs compositis ex materia ⁊ forma/in ḡbus inueniuntur ⁊ accīa ⁊ principia individuātia preter naturam specificam/suppositū ⁊ natura distinguūtur ſm rem: ⁊ dicit/ distinguūtur nō rāc̄ due res separate sed tanc̄ eadem superaddens aliqua alia. Ubi notanda distinguant/quod distinguī ſm rem cōtingit dupliciter: primo sicut due res quarum vna nihil est alterius: vt albedo ⁊ dulcedo: vt sortes ⁊ plato ec. Alio modo sic vt vna res includat totam aliā ⁊ superaddat ei aliquid aliud: ⁊ hoc modo suppositum distinguitur a natura ſm rem: q̄ scilicet includit naturam ⁊ addit aliqua alia. Et ne hoc voluntarie dici videat/ ex duobus effectibus hoc probat: primo ex modo significandi: quia hinc ꝓtenenit q⁹ significatur suppositum per modū totius: ⁊ natura p modū partis formalis perfectiue suppositi. secundo ex negatiua predicatiōe: q̄ hic homo non est sua humanitas: ex hoc enim quod sortes est vt totum quoddam respectu nature ⁊ aliorum superadditorum: ꝓtenenit vt rūgit: quod sic significetur vt totum ⁊ natura vt pars: constitutiua tamē ipsius ⁊ quod falsū sit affirmatio nature de sorte: vt pote partis de toto. Quarto sub alio ngmbro subsumit substantiam diuinam/in qua natura ⁊ suppositum sola ratione distinguuntur: quia nihil in deo vltra suam naturā inuenitur.

¶ Sz occurrūt circa hec multa dubia. Primū est an dria realis posita hic cōsiderare quid sit natura. Sciendū ē est ergo q⁹ nomen nature a nascēdo est dictum. Unde primo est ipositū hoc nomē ad significandū gñationē viuentiū: que natuitas vl' pullulatio ōr vt dicatur natura quasi nascitura. Deinde trālatū est nomē nature ad significandū q̄libet principiū intrinsecum motus: ſm q⁹ phs dicit in. 2. physi. q⁹ natura est principiū motus in eo in quo ē p se ⁊ nō ſm accīs. Hoc aūt principiū vel forma est vel materia: vnde q̄nq̄ natura dicit forma: q̄nq̄ vero mā. Et q⁹ finis gñationis naturalis est in eo q̄ gñatur: essentia ḡhē: q̄ significat diffinitio: unde est q⁹ huiusmodi essentia spēi vocatur ēt natura. Et hoc mō boeti⁹ naturā diffinit in lib. de duabus na. dicens, natura est vnāquāq̄s rē formans specifica dria: que. ſ. cōpler diffōnem spēi. Sic ergo nūc loq̄mur de natura: ſm q⁹ natura significat essentiam: vel q̄ d̄ est: siue q̄dditē spēi. Hoc aūt mō accipiēdo naturā: impōle est vnionē verbi incarnati esse factā in natura. ¶ Tripl⁹ em̄ est aliquid vnū ex duobus vel pluribus cōstituit. Uno modo ex duobus integrio: pfectis remanentibus. Mō quidē fieri nō pōt nisi in his quorum forma est cōpositio vel ordo vel figura sicut ex multis lapidibus absq̄ aliquo ordine adunatis: per solam cōpōnē fit acerwus, ex lapidibus aūt ⁊ lignis ſm aliquē ordinē dispositis: ⁊ēt ad aliquā figurā redactis. fit domus. Et ſm hoc ponuerūt aliq̄ vnionē ee per modū cōfusiōis q̄.ſ. est sine ordine: vel cōmassatiōis: que. ſ. cū ordine. Sz hoc nō pōt esse. Philo q̄dē, q⁹ cōpositio vel ordo vel figura nō est forma subalis. ſz accīalis. Et sic seq̄retur q⁹ vnio incarnatiōis nō cēt p se sed p accīs: q̄d infra improbabit. Secūdo q⁹ ex hmōi nō fit vnum simplr. sed ſm quid: remanēt enim plura actu. Tertio q⁹ forma talū nō est natura, sed magis arg⁹: sicut forma domus. Et sic nō cōstitueretur vna natura in christo, vt ipsi volunt. ¶ Allo mō fit aliquid vnū ex perfectis, sed trāsmutatis: sicut ex elementis fit mixtum. Et sic aliqui dixerunt vnionem incarnationis esse factam per modū complexionis. Sed hoc non pōt esse. Primo quidez, q⁹ natura diuina est omnino imutabilis: vt in prima parte dictū est. Unde nec ipsa potest conuerti in aliud, cuz sit incorruptibilis: nec aliud in ipsam, cum ipsa sit ingenerabilis. Secūdo, q⁹ id q̄d est cōmixtum, nulli miscibilium est idem specie: differt enim caro a quolibet elementorū specie. Et sic christus nō esset eiusdem nature cum patre nec cuz matre. Tertio, q⁹ ex his que plurimum distant, non potest fieri commixtio: soluitur enim spēs vnius eorū puta siquis guttam aque, amphore vini apponat. Et ſm h⁹ cū natura diuina in infinitū excedat humanam naturam, nō potest esse mixtio: sed remanēt bit sola natura diuina.

¶ Tertio modo fit aliquid ex aliquib⁹ non permixtis vel permutatis, sed imperfectis: sicut ex anima ⁊ corpore fit homo: ⁊ similiter ex diuersis membris vnum corpus constituitur. Sed hoc dici nō potest de incarnationis mysterio. Primo quidē: q⁹ vtraq; natura est ſm rationē suam perfecta: diuina. ſ. ⁊ humana. Secundo, q⁹ diuina natura ⁊ humana nō possunt constituere aliquid p modum partiū quātitatiuarum, sicut membra cōstituūt corpus: q⁹ natura diuina est incorporea. Tertio per modum forme ⁊ materie: q⁹ diuina natura nō pōt esse forma alicui⁹ p̄sertim corporei. Sequeretur em̄ q⁹ spēs resultās esset cōicabilis pluribus: ⁊ ita essent plures christi. Tertio, q⁹ christus non esset humane nature nec⁹ diuine nature. Dria em̄ addita variat spēm: sicut vnitas numerū sicut dicitur in octauo metaphy.

Ad primū Ergo dōz. q⁹ autoritas cyrilli exponit⁹ in quita synodo sic. Si q̄s vnā naturā verbi dicat natā dicēs, nō sic accipiat sicut pfes docuerunt, q⁹ ex diuina natura ⁊ hūana, vnione secundū subsistēciam facta: sed ex talibus vocibus naturā vnaz siue subam diuinitatis ⁊ carnis christi introducere conetur: talis anathema sit. Nō ergo sensus est q⁹ in incarnatione ex duabus naturis sit vna natura cōstituta: sed q⁹ natura verbi dei, carnē vnitt sibi in persona.

b ¶ Ad ſm dōz. q⁹ ex alia ⁊ corpe ꝓstituit⁹ in vnoq̄z nām duplex vnitas: nāe ⁊ persone. inter suppositū ⁊ naturā. hēat locū in angelis. Et est rō dubij: q⁹ in ꝓma par. q. 3. ar. 3. dixit author in substātijs segatis suppositū esse idē ſm rē q⁹ natura: ita q⁹ gabriel est sua gabrielitas: cui⁹ oppositū ōr hiz de sorte/q⁹ ſ. nō est sua humanitas. Ꝓ In oppositū aūt est: q⁹ hic ōr⁹ in q̄bus inuenit aliq̄d ꝓter naturā spēi/⁊ suppositū differt ſm rē a natura: q⁹ in suppōsito in eluditur natura spēi/⁊ q̄dā alia que sunt ꝓter naturā spēi. Constat aūt in angelis inueniri multa ꝓter naturā spēi: vt entitia actualis ⁊ alia accidētia: q̄uis nō inueniant in eis principia individuātia. ergo.

¶ Sedm dubiū ē an illud q⁹ suppositū, ōr addere supra naturā oporteat eē ens reale: an sufficiat q⁹ sit negatio aliū ſm doctrinam authoris.

¶ Tertiū dubiū ē an illud q⁹ addit suppositū supra naturaz oporteat eē intrinsecū suppōsito: an sufficiat q⁹ sit extrinsecū. Et ē sermo de suppōsito ⁊ natura singularis: hoc est de sorte et hac sua hūanitate. Et est rō dubij diffīcultas vidēdi q̄d est illū ītrinsecū ⁊ diuersitas opinionū: ꝫ nō ēt dictū in cōmētariis ꝓme ꝓtis ꝓin loco allegato/vbi dicit⁹ q⁹ nō differunt intrinsece.

¶ Quartū dubiū/est q̄d sit illud q⁹ suppositū creatū addit⁹ in trinsecum sibi supra hāc naturā sua. Et ē rō dubij: q⁹ hinc non apparet q̄d sit illud ꝓprei obscuritatez ꝓp varias opiniones. Unde aūt cogitur aliquid dicere: q̄m dicit⁹ ⁊ affirmamus verbū dei nō assumpsisse ꝓsonā hūanā: ꝫ assūpsisse hanc hūanitatē: ⁊ dicit⁹ q⁹ ꝓsona hūana ē insassūptibilis: hec aūt natura assumpta est.

¶ Quintū dubiū est circa illud q⁹ i deo nihil imponit ꝓter rōnē siue speciei: quū i deo cōsiteamur ꝓsonales ꝓprietates realiter se distātes/preter naturam absolutaz ac cōmunem olbus distinctis ꝓsonis essentiam.

Zodiatus ꝓta ar. 1. tdnctio.

Ꝓ Ad primum dubium dicitur/quod sententia litere ibi ins proculdubio locum habet in angelis: vt patet inferius in. q. 4. ar. primo ad tertiū: vbi natura āgeli abūs angeli personalitate/assumptibilis a diuina ponitur persona (quod cōstat nō esse intelligibile si suppositū ⁊ natura essent omnino idem secundum rem) ⁊ quod in angelis propter hanc litere rōnem quam author etiam in quol. 2. q. 2. ar. 2. tractat/suppositum differt secundū rem a natura. non tamen omni modo quo differunt hec in compositis ex materia ⁊ forma: vt ibidem dicitur: q⁹ suppositū in subūs materialibus differt a natura ēt q⁹ includit singularitatem nature quā nō includit natura. Talis aūt differentia nō sainatur inter suppositum ⁊ naturaz in subūs separatis: sed illa differentia q̄ ponitur hic/cōmunis est omnibus substantijs creatis. ſ. quod suppositum includit naturam etiam hāc ⁊ addit q̄dā alia: natura aūt ēt hec nō includit illa. Nec obstat doctrina habita in prima ꝓte: q⁹ ibi ē ſmo de idēntate reali ex: intrinseco realiter deligatio nature ita q⁹ cū pluribus modis possit ꝓtigere distō suppositi a natura/ ibi nō est ſmo nisi de illo mō q̄ dicit penes aliq̄d reale ītrinsecū designatum nature. Quo clare ꝓz suppositū differre ab entia q̄ dissone signata in subūs mālib⁹: sortes em̄ manifeste, differt ab hūanitate: q⁹ includit principia individuātia q̄ determiant nām. ſ. hūanitatē ꝓstituēdo hūanitatē ec hic ḡhus nō dicat ꝓ hoc solū sortes ab hūanitate: sic em̄ in āgelis nō dicit suppositū ⁊ natura. Nec ꝓpes author fuit ibi diminut⁹ aut falsus: excluso illo

modo distōnis suppositi a nā/excludēs ī dēntatē suppositi ⁊ nāe in subsistētijs imālibus ⁊ ꝓter in deo: q̄m ibi est ꝓcessus iste sol⁹ reprehēdi possit: istus th articulus sequētib⁹ irreprehēsibilis fuit: q̄si ex sequētib⁹ in illa/ met. q. articulis excludunk a deo/de quo ē ꝓncipalis q̄o/ aliq̄ modi q̄b⁹ ꝓt suppositū ſm rē distinguī a nā: excludendo. n. ꝓpōnē ec entia ⁊ eē ⁊ q̄cūq; accīa ⁊ q̄cūq; cōponibilitate/satis clare ꝓz q⁹ entie illi nihil ꝓter rōnem spēi inerunt est ac p hoc omnes modi dubus suppositum potest distingui a natura exclusi ibi inuenīt⁹ a deo/non antez q̄b angelis/de quib⁹ non erat tunc q̄s. Sē fus ergo doctrine illius est/quod in substantijs immālibus suppositum ⁊ nā sunt idem/secundum rem intrinsece: ista quod ly intrinsece/ referat ad nām ēt hāc an ut referatur ēt ad suppositū/ub dubio relinquatur: quonīā in ferius distinctiōē est. Ꝓ Ad 2m dubiū ōr/q⁹ proculdubio opz esse ens reale q̄ suppositz addit supra nāz: q⁹ ēt illud quo differt ſm rez a nā. Constat enim q⁹ dria ſm rem inter aliqua nō ē nisi ratione alicui⁹ entis realis: in hac aūt dria dicit⁹ q⁹ est dria ꝓ rē: igitur opz q⁹ sit sēm aliquam realitatem. Ꝓ Ad 3m ⁊ 4m dubiū ſndendum est in. q. 4. arti. 2. vbi melius ītelligi poterit dicēda/ꝓsiq; tot de plona interim discussa apertaq; fuerint.

Ꝓ Ad 5m dubiū ōr/q⁹ in deo ꝓter rōnez sue nāe nihil aliud inuenitur: aliud aūt dicono nō solum realiter/sed formaliter loquēdo de formalitate diue nature/put ipsa in se est. Detras namq; si diffīniret ſm sua meritā: claudēret in rōne sua formalissima et simplicissima non solum quid est sapiētie/intellectus/volūtatis ⁊ reliquarū absolutaz perfectionū: sed quid est paternitatis filiationis ac ꝓcessionis. Sed q⁹ noster intellectus non pōt illius celsitudinem capere: mose nō distinctas rōnes formales essentie ⁊ personalis ꝓpietatis formamus: falsas in re ynica: ex cellēti re q̄ iddē rate: vir tualiter continente has distinctas rationes quas formamus.

¶ Sedm aūt quid ꝛz est vnīri in ꝓsona: declaratur ponēdo vnā vniuersalem: oē q⁹ ineſt alicui persone/siue pertineat ad naturā eius siue non/ vnītur ei in ꝓsona. Ubi scito latitudinē vnionis in ꝓsona hꝛe tripliceē gradū: ꝓmo extrinseca/vt vestis ⁊ locus. sedo accidētia inherētia: vt albedo ⁊ hmōi. tertio partes: vt manꝰ ⁊ reliqua membra. quarto essentia ipsa etiā singularis: vt hec humanitas: hz esse sortes vestem/albedinē/ manū eōstat aliud esse suppositū vestito ⁊ aliud suppositū ꝓsone vestite illa veste: suppositū em̄ vestis est sua panni/nō hō qui vestitur. Reliqua vero tria tez est qui integrat ex suis membris: ⁊ qui cōstituitur in esse suo specifico nis in persona diuersitas magna: q̄m accidētia vnītur quidem sorti in persona/sed nō vt ptinētia ad integritatē ꝓsone: vt ꝓz. Partes ēo vnīunk ꝓsone sortis vt cōstitutiua ipsi⁹ sortis: ista q⁹ tā partes q̄ natura vnīuntur sorti in ꝓsona subaliter: sed partes ꝓm esse subale partiale: nāvero ſm esse subale totī⁹ nature. Et q⁹ in hoc articulo sola q̄s de vnione in ꝓsona tractat/⁊ inferi⁹ discussa est in arti. 6. an hmōi vnio in Christo sit subalis vel accīalis: ideo ꝓsenti ꝓposito sufficit indistincte determinare q⁹ vnio est in ꝓsona: nō curādo de modo seu gradu vnionis personalis. Et ꝓpteea in litera ꝓz q⁹ omne q̄s ineſt alicui persone/siue pertineat ad naturam eius siue non/vnītur ei in persona. Et per hec patet titulus articuli.

¶ Conclusio resp̄ōsiua probatur sic. Uerbum habet naturam humanam sibi vnitam/⁊ non ad suam naturam diuinam pertinentem: ergo vnio est facta in verbi persona ⁊ non in natura. Antecedens ꝓter ex fide. Consequentia probatur: quia si non vnītur ei in persona/nullo modo vnītur ei: ac per hoc tota fides subuertitur. Assumptum sic tandatur super illa maxima: omne q̄s ineſt alicui persone/siue pertineat ad naturam ei⁹ siue non/vnītur illi in ꝓsona. Et hoc est patet q̄s negare vnionem nature humane in persona verbi dei/est negare naturaz humanaz inesse verbo dei: q̄s est negare incarnationez. Sed est circa ꝓcessum hūc questio: q̄m maxima illa: omne q̄s ineſt alicui persone/siue pertineat ad naturam illius siue non/vnīt ei in ꝓsona: aut intelligitur q⁹ ly ineſt veri ficetur ꝓ quocunq; modo ineſcendi/aut de aliquo seu aliqui bus modis ineſſendi. Si intelligitur ista ultime ꝓ quocunq; modo ineſcendi/ falsa cōprobatur: quum et vestis dicat esse/in ꝓsona vestita/quā cōstat nō vnīri in ꝓsona. Si intelligat re stricta ad aliquē vel ad aliq̄o essendi modo (puta vt forma in subo/aut pars ī toto/aut ſm ee subale vel accīale) pbāda esset minoriz. q⁹ verbū dei habeat naturā hūanā. vnītā sibi tali mō. Procedit⁹ ergo ista maxima/aut in probatione subsūptorum.

Ꝓ Ad hoc ōr q⁹ in illa maxima: oē q⁹ ineſt alicui ꝓsone ec. subaliter ineſſe ꝓsone ꝓprie/vt ineſſe distinguit contra ec: trinsecus ad ia cere: qualiadmodū ve silo/locus/tēpus et alia huiusmodi adiacent nobis et non sunt ſm veritatē in nobis. Unde non oportet descendere ad determinatos modos essendi in persona/sed sufficit q⁹ vere ineſt persone quocūq; modo illud verificetur. Et q⁹ ſm fidei doctrinam verbum dei factus est homo ſm rem/ideo non oportet probare/sed supponere veritatem subsumpti. ſ. q⁹ natura hūana ineſt verbo dei ſm rem. Exīstit siquidem hūanitas ēpi nō p seipsam/sed in verbo dei: qualis modus quo exīstit in illo nō ſit manifestus. Procedit igitur ratio litere efficaciter ad conclusionem intentam.

b ¶ In rīsiōe ad primū eiusdē scōi articuli dubium/occurrit: quoniā questio ⁊ argumentū est de rebus/sc̄z de vnione nature hūane ad diuinam personā vel naturam: ⁊ filio autem recurrit ad distōnem rōnis ſm modos significandi. Hoc autem nō ūcere patet ex eo quod abstrahendo ab omnibus modis signandi qui ad voces spectant/⁊ contemplando intellectualiter mysteriū incarnationis/sicut angeli/cōstat q⁹ vnio ſm rem itelligit facta in ꝓsona ⁊ nō nature verbi. Nō erat igitur ad modos significādi recurrendū ꝓ ratiōe quare vnio est facta in persona verbi ⁊ nō in illi⁹ nā.

¶ Ad hoc dicitur q⁹ author altissimā reddit rōnē quare vnio est in ꝓsona ⁊ nō in natura: ⁊ est adeo ꝓfunda ac formalis vt nō solū cōprehendat quare vnio est in persona verbi ⁊ nō in illius natura/sed ēt cōprehendat quare vnio est in persona dei ⁊ nō in dei natura: ita q⁹ dato q⁹ deus non esset trinitas/sed deitas ipsa per seipsam persona esset/(vt philosophi intelligunt deū subsistere) responsio ista inuenitur satisfactiua argumento cui nō satisfaciūt rōnes recurrentium ad distōnem inter essentiā diuinam ⁊ formale cōstitutiuum persone ⁊ alia huiusmodi dicentium: vt ꝓz. Merito aūt author hoc fecit: q⁹ argumentum ex identitate nature dei cū dei persona ꝓcedit/quocunq; modo persona in deo ponatur: siue secundum philosophos siue secundum veritatem reuelatam. Stat igitur rīsio in hoc: quod quia natura diuina habet rationem nature/⁊ plona diuina hz rōnem subsistētis in natura/⁊ hanc differentiā manifestat diuersus modus signandi: ⁊ vnio nature humane in mysterio incarnationis

Universidad de Deusto
Biblioteca

non addit aliqđ rõni nãe/sed bñ addit aliqđ rõni psone:qz addit subsistere in natura humana/ideo vnio facta est nõ in nã sed in psona. Et qđ nõ additunctũ fuerit aliqđ ad naturã dei/patet in ifa:qz nec per apposnem nec transmutationem. Qđ ño additunctũ fuerit aliqđ persone dei/probat: qz humana natura vnit psone dei vt psona dei in natura humana subsistat: ex eo enim q psone vt distinguit a tra nam/est subsistere/in natura/sequit manifeste qđ apponẽ do persone q in aliquã alia natura subsistat vnio fit in psona. Unde pz qđ passiones nominum fm modos significãdi/nõ pro ratione sed pro manifestatione dfie inter nam r personã dei fm rationem/allate sunt. Et rõ realis altissima ad realem cõclusionem allata est:manifestans q etiam cum omni modo identitate formali nature r psone divine/stat qđ vnio est facta in persona r nõ in natura dei.

¶ In respõsione ad scom/dubium occurrit circa similitudinem in litera assignatam inter sensitivũ in homine r bruto/r humanam naturam in proprια r aliena personam/mã falsum assumitur qđ sensitivum in bruto est forma completiva:est enim velut forma gllica tam in homine qz in bruto:vt p3. Et ppterea nõ est mirum si est nobilius in homine/ad quẽ trahitur per nobilissimã differentiam sui generis/scz rõnale.

¶ Ad hoc dz/q sillogismus ille optima est r optime declarat ppositũ/sed supponit inter animã intellectiuã r alias animas aialiũ tantam esse diuersitatem:qđ iste sit in genere formarũ materialiũ/illa vero est in genere formarum immaterialiũ. Ac p hoc sensitivũ ad formas brutorũ se hz vt ad res infra latitudinẽ sui generis:ad animã vero intellectiuã qu est hois forma/est qua radicaliter sumitur ppria hois dfia/se hz vt ad formam nobilitatis ordinis. Hoc enim supposito qđ ista esse verũ:p3 q sensitivũ in bruto q per proprium sui generis formã est/hz infra sui generis latitudinem/hanc dignitatem que est esse completiuũ in specie. In hoie vero qz nõ p ppriã sui ordinis formãest/nõ hz infra sui gnis latitudinem/hanc dignitatem que est esse cõpletiuũ in specie. Et sic natura humana in ceteris holbus hz infra ppte species latitudinẽ dignitatẽ pprie personalitatis:in christo vero nõ hz ppte personalitatis dignitatem. Sz sicut sensitivo dignius est habere esse ispecificum completum per formã nobilioris ordinis. s. per animam intellectiuam/ita natura humana in christo maiori donata est dignitate ex hoc q ad personalitatem divinã assumpta est. Et quibus clare patet sensus litere r similitudinis sine vlla dissonantia.

¶ In rñsione ad tertiũ nota ly separatim:apposuit siquidẽ author ly separatim vt sciant nouitũ discernere inter p se existere r per se separatim existere:cuilibet nãq sube siue cõplete sine in cõplete ouenit p se existere: nã p hoc distinguit ẽ accõs:cui ouenit nõ p se hz in subo existere: accidis enim esse est inesse:sube aũt est eius per se. Sed p separatim existere/nulli sube que est pars alterius cõuenit:qz nõ existit separatim a suo toto. Et sic nõ ouenit humanitati xpi fmis nõ sit paro:qz nõ existit separatim. a verbo dei sed in verbo dei:sed li separaretur a verbo dei/per se separatim existeret:sicut si paro aliqua separet a suo toto/p se separatim existeret.

¶ Occurrit hoc in loco vbi primo distinguimus vnionem in persona ab vnione in natura/trãseũdo cum communi cursu doctorum quod vnio incarnationis aut est in natura aut in persona seu hypostasi:vt patet in tertio sen. Occurrit iuxtã qđ nõ facilis de sufficientia distinctionis dicte. s. aut in natura aut in persona:q ẽ ter de processu huius articuli r aliorũ. Est aũt ratio dubii:qz aliter in cõi loquendo de natura r suppposito/r aliter in spãli loquẽdo in diuinis fm fidẽ reuelatis inuenimus:nam in cõi loquendo suba nõ dr nisi de duobus. s. nã r hñte naturam/hoc est prima suba:vt patet ex. s. meta. r in hoc articulo. In diuinis aũt inuenim tria: sc natura/hñtẽ naturã vt indiuiduũ nature/r hñtem nãm vt hypostasim. Ita quod inter deũ r creaturas hec est dfia in proposito:qz in creatis subsistentia indiuiduũ nature r hypostasis solo noie distinguunt/et idem est inuenire aut deesse indiuiduũ nãe r hypostasim:vt pz in natura humana assumpta a verbo dei. Est enim assumpta natura/hec. s. hec humanitas:qz nõ est ibi ppria hypostasis hũane nature/nã humanitas illa nõ hz ppriã personalitatẽ/deficit quoz ibi ppriũ individuũ nature humane:nullus enim hic hõ ibi inuenitur nisi filius dei:sicut nulla hypostasis ibi inuenitur nisi filij dei. Solo igit noie distinguuntur hic hõ r hypostasis/suppositum/seu psona hũana/puta sortes:r ppea in creaturis duo rẽ inueniunt/nã scz r suppositũ:In deo aũt magna inuenitur dfia inter inclusiuũ nãe diuine/hoc est hũc deũ:r hypostasim:nã hic deus cõis est fm rẽ xpi r filio. s. r nõ significat hypostasim de cuius rõne constat esse incõcabilitatẽ:tam pr aũt qz filius qz. s. psonaz seu hypostasim diuinã sigat. Et ppea tria cũ inueniant in deo:scz hec deitas hic deꝰ r pson/puta xpũ dei/sufficientie primo argnit distinctio facta/aut vnio est facta in nã aut in pson:nã posset dici qđ facta nec in nã nec in pson/sz in idiuiduo nature diuine. s. in hoc deo. Ruit quoq; pcedens ife:q si vnio xpi incarnati nõ est facta in pson nulla vnio est ei. Ruit r illa maxima:oẽ quod inest alicui ad naturã eiꝰ sine nõ vnit ei in pson:qm si natura hũana assumpta esset ab hoc deo:nõ vnirẽt i pson:sz in individuo nãe. r verbũ est hic deus. ¶ Ad hoc dubiũ 4. dr sic. pto humanã naturam in vli. sed in athomo. i. in individuo (sicut dam. dicit) alioqn oporteret q cuilz hoi cõueniret esse dei xpi:sicut cõuenit xpo. Sciẽdũ est tm q nõ qlz individuũ in gñe hẽ ẽ in rõnali natura hz rõnez pson:sed solũ illud qđ p se existit, nõ autez qđ existit in alio pfectioi. Un manus sortis cuius sit qđã individuũ. nõ tm est pson:qz non per se existit:sed in quodã perfectioi. s. in suo toto. Et hoc ẽt pot significari in hoc pson vbi ba individua:nõ enim manus est sba, sed pars sbe. Licet ergo hec humana natura sit quoddam individuũm in gñe sbe qz tamen non per separatum existit, sed in quodam perfectioi. s. in persona dei verbi, consequens est quod non habeat personalitatem proprιam. Et ideo facta est vnio in persona.

3.dist.6. q.1.ar.1. r di.7.q. 1.art.1.c. r dist.10. q.1.ar.2. q.3. Et. 4.3. c.54.38. et 39. Et vn 10. ñ.1.2. r 3.4m. et 5.9m. Et 3ñ 4.ñ.6.2 ñ.9.q. 2.ñ.1.et 3.c. Et opꝰ.1.c. 21.2.22 r opusc. 3.c.2.17. 2.182.19 9.220.

Tum qñ in diuinis inuenitur deus vnus numero:cõis patri r filio. s. r. s. ergo inuenitur deꝰ hic cõis pri r filio. s. r. s. Cõsequẽtia pz: qr idẽ addit ly vnus numero supra ly deus:qđ addit ly hic supra ly deꝰ. Alis pz ex fidei sma: qua cõstitemur ps. r filiũ. s. r. s. esse vnũ numero deũ:dñs dicimus deus pa. deꝰ ñs. deꝰ. s. r. s. tm nõ tres dis:sed vnus est deus. est. n. pculdubio sermo de vnitate numerali. Nec hoc est ponere quaternitatẽ:sicut nec ponendo hoc cõcretũ deus:ponitur quaternitas:significat enim hñtem deitatẽ:sicut hic deus: vtrobꝫ sicdem nole ponitur vnꝰ nũero hãs deitatẽ:cõis tribꝰ psonis:qnis ly deus nõ explicet vnitatem numeralẽ qnã explicat ly hic deꝰ. ¶ Scõ rñdet qđ Guts ponãt in diuinis individuũ nature sc. hic deus:qz tm nullus ẽ hic deꝰ nisi pr aut filius aut. s. r. s assumptio opz ẽstat ad hũc deũ determinate. s. vel prem vel filiũ vel. s. r. s. Ideo hic deus nõ posset assumere naturã nisi vt est pson:r ideo vnio aut est in nã aut in pson. Sed hec rñsio ambigua vel falsa est:r eius dicta examinanda sunt in. q.5. ar.3. vbi tractabit an abstracta p intellectũ psonalitatem in deo possit fieri assumptio nature humane. ¶ Tertio rñdet distinguẽdo ly vnio:dño q equocatur de vnione:qm alterꝰ rõnis est vnio verbi incarnati:ab vnione qua hic deus cẽt incarnatus. In hoc aũt articulo qđ est de vnione verbi incarnati:vt patet in illius titulo:ita qđ supponit hic vnio verbi incarnati:r queritur quas litaz vnionis:supponitur pson filij dei quã verbũ sigt esse incarnatam esse vnitã carni:r q̃ritur modus quo est facta hec vnio:an scz in persona. Ubi aũt hic deus incarnatus esset:nõ supponeret xpũ incarnatũ:sz supponeret hic deũ incarnatũ:r ẽrerek modus vnionis an in natura an in pson an in solo individuo nature, patet aũt vniones has esse diuersas rõne sumpt ex eo q vnio xpi incarnati est ad incõcabilẽ terminũ:verbũ enim incõcabile est cuiꝰ suppposito:vnio aũt hniꝰ dei incarnati si ẽt:ad cõcabilẽ ẽt terminũ. est em hic deus cõis olbus pson diuinis. Sz hec rñsio lz veritatẽ dicat quo ad id qđ de fcõ inuenit in vnione xpi incarnati: qz fm ritatẽ vnio terminat ad incõcabilẽ terminũ vt ficmõ satisfacit tñ difficultati mote formaliter:qñ in hoc articulo etsi supponit xpũ incarnatum nõ tñ supponit vnionẽ hanc esse in pson:ac per hoc nõ supponitur vnionem esse ad terminũ incõcabilẽ. Imo quũ xpũ incarnatũ sit fm se r nãe diuine r subsistens in natura diuina r pson:est ẽsi ipla deitas r deus/r est hic deus:r est xpũ. sicut in primo articulo q̃stũ est an vnio xpi incarnati sit facta in natura:ita deinde debebat inqiri an sit facta in idiuiduo nature:r demum queri an sit facta in persona:vt sic discussis ẽt oẽs modus vnicis quo verbũ incarnatum vnitum intelligi põt carni:hetenim sicut si verbũ incarnatum vnitum esset carni in natura: vnitum diceretur ipsum verbum carni:ita si verbũ incarnatũ vnitum esset carni quatenus est individuum nature quatenus est hic deus:diceretur verbum incarnatum vnitum carni. ¶ Unde quarto rñdetur distinguẽdo ly pson:quod persona sumit dupliciter:primo fm completam rõnẽ pson seu hypostasis: et sic significat singulare hño naturã subalem incõcabiliter: ita qđ incõcabilitatem denotauerit boetius in diffinitione persone per ly individua suba:qm equiualet ad ly suba prima:que alio noie dr hypostasis. Alio modo sumitur fm rõnem quidẽ pson:sed imperfectãre sic significat singulare hño subalem naturã: ita qđ sola incõcabilitas illi deest ad pfectã rationem persone. Et hac distinctione stante dr:qđ nomen persone seu hypostasis aut suppositi potest sumi dupliciter. Primo simpliter r sic appellatione persone in diuinis nõ venit hic deus:qz nõ hz cõpletam rõnem pson:sed solam pater aut filius vel spũs. s. Alio modo vt pson distinguitur contra naturam:ita quod ex vno extremo ponatur natura vt sic:r ex alio extremo ponatur persona:sicut cũ distinguimus naturã cõtra habẽtem naturam:r sic appellatione persone venit non solum pson cõplete: sed persona incomplete:venit non solum pater aut filius aut spiritus. s. sed etiã hic deꝰ. Et qz in hoc articulo sermo ẽt de persona vt distinguit contra naturam, vt sic:vt patet in processu articuli ex communibus deo r reliquis substãtijs: hõ persona hic sumit vt completẽdit etiã hunc deũ: r ppterea optime dictũ est qđ si non vnirẽtur in persona/nullo mõ vnirẽtur. Et reliqua dicta solida sunt. patet autem hanc esse intentionem authoris/ex eo qđ in litera in corpore articuli/pro eodem habetur indiuiduum subsistens in natura r suppositus: sed autem hic deũ esse individuũ subsistens in natura diuina/r nõ habere cõpletam rõnẽ suppositi. Et rursus dicitur in corpore articuli loquendo de deo/q na tura diuina dicitur suppositum/fm q est subsistens: quid clarius? Constat enim hunc deũ significare naturã diuinã fm q est subsistens: est em hic deus subsistẽs in natura divina: vt patet ex modo significãdi. Cõiter igitur supositi seu personẽ ratio hic sumitur: vt. s. significat hoc subsistens in natura. Et hec quarta rñsio amplectẽda est r vtpote lre cõsona/r omnem ambiguitatẽ tollẽs.

3.ñ.6.c. 4.q.16.ã 3.c.

a ¶ Super arti 3m.

In titulo articuli tertii duode clarã: da sunt/que tamẽ in corpore articuli habẽtur, primo declarandi sunt termini. s. suppositum et hypostasis. Sedo declaranda est ratio questionis. Suppositum (vt in litera dicitur) ea ratione vocatum est: qz supponitur vniuersalio q̃ in aliquo sunt: sine sint substantialia sive accidentalia. suppositur autẽ per hoc qđ illorum predicationes recipit. Unde suppositum hominis est hic homo. puta sortes: quia hic homo est de quo predicatur tam esse hoiem q̃ esse album/ q̃tus/ filium/ locatum/ agens r. Et quia sup positum est nomen sẽe intentionis sicut genus: ideo suppositum significat ppriã denotationem prime sube/puta huius hominis seu sortis: et ppterea non inuenitur suppositũ i alijs pdicamẽtis: sz i solo pdicamẽto sube. Hypostasis autem greca est vocabulũ: et idem significat qđ apud nos subsistãtia/ loquẽdo de suba que proprie principale et martime dr: vt habek i pdicamẽtis. Et sligt primaz subam. s. Nõ huius qõnis non hz ortũ a re/sed ab opinione: qm fm rem in qõne precedentis articuli devnione in persona tractandum est devnione in hypostasi seu suppposito: qm in natura rationali seu intellectuali loquendo / synonyma sunt persona / hypostasis et inperpositus: quodlibet enim horum: nihil aliud importat q̃ primã substantiã in natura rõnali. Sed ignorãtia (vt in litera dr) quoz rundam q primã vocẽ ignorantiam/ distin guẽdo siellectu hec/ et dicẽdo qđ vnio est facta in persona r non hypostasi. / obtinuit vt post articulum de vnione in persona/in quireretur de vnione in hypostasi.

3.dist.6. q.2.ã.3.

b ¶ In corpore articuli nõ opus ẽ distinctione/sed annotatione quod in determinatione huius articuli patet taz primã q̃stionem opinionẽ relataz a magro sen. in.6.di.tertij sen. esse heresim olim ab ecclesia dãnatam. Et tam primã q̃stionẽ quam secundam sunt/ sua verba de humanitate Christi notanda: scilicet quia tamen venit in vnionem cuiusdam completi scilicet totius christi. put ẽ deus r homo rc. Ingerunt siquidem hec verba difficultatem/ de/ compositione Christi: de qua/ quia sequens tractat ar ticulus: trãseamus.

a ¶ Sup arti. 4.

In titulo quarti articuli difficilli mi hoc soluz ad uertendum occurrit quod ratio huius questionis est multiplex antiquorum doctorum authoritas/ exprimens Christi personam compositam: vt hic r in tertio sen. a magistro in vi.6. habes.

a ¶ Utrum vnio verbi incarnati facta sit in supposito vel hypostasi. Arti.3.

Ad tertiũ dr sic, qđ vnio verbi incarnati nõ sit facta i supposito siue in hypostasi. Dicit enim Aug. in ench. Divina substantia r humana, vtra q̃ est vnus dei filius, sed aliud ꝓpter verbũ, r aliud ꝓpter hoiez. Leo papa etiam dicit in epla ad flavianum, vnũ hoiũ confiscat miraculis: aliud succubit iniurijs. Sz aliud r aliud differt supposito, ergo vnio xpi incarnati nõ est facta in supposito. ¶ p. Hypostasis nihil aliud est q̃ substãtia particularis: vt Boet. dicit in lib. de duabus na. Manifestum est aũt, q in christo est quedã alia substãtia particularis preter hypostasim verbi: sez corpus r alia r cõposita ex eis. Ergo in ipso est alia hypostasis preter hypostasim verbi. ¶ p. Hypostasis verbi nõ continetur in aliquo q̃sie neq; sub spẽe: vt pz ex his q̃ in prima parte dicta sunt. Sed christus fm q est factus hõ cõtinetur sub specie humana: dicit enim dionysius de divinis nominibus. Intra nãe nostre terminos venit, qui oẽm totius nature ordinem superexcedit. Non aũt ptinetur sub specie humana, nisi sicut hypostasis quedã humane speciei. Ergo in christo est alia hypostasis ꝓter hypostasim xpi dei. Et hic idẽ qđ primo.

b Sed cõtra est. 3.lib. Jn dño Jesu xpo duas nãs cognoscimus, vnã aũt hypostasim.

Rñdeo Dom. q dđã ignorãtes habitudinẽ hypostasis ad personã, licet cõcederẽt in christo vnã solã personam: posuerũt tm aliam hypostasim dei. et aliam hoiis: ac si vnio sit facta in persona, nõ in hypostasi. ¶ Sz quidẽ apparet erroneũ tripliciter. Primo ex hoc qđ persona super hypostasim nõ addit nisi determinatã naturam. s. rõnalem. fm q Boet. dicit in lib. de dua. na. q persona est rõnalis nãe individua subsistãtia. r ideo idẽ est attribuere ꝓpriam hypostasim humane nãe in christo. r ꝓpriã psonã. Nõ intelligẽtes scti pres, vtrũq; in cõcilio quinto apud Cõstãtinopolim celebrato dãnauerũt, dicẽtes, Si quis introducere conetur in mysterio christi duas subsistẽtias seu duas psonas/anathema sit: nec em abiectione psone vel subsistẽtie suscepit sancta trinitas. incarnato vno de sctã trinitate deo xpo. Subsistẽtia aũt idẽest qđ res subsistẽs, qđ est ꝓpriũ hypostasis: vt ptz p boetiũ in lib. de dua. na. r Scõ q si dcꝫ qđ persona aliqđ addat sup hypostasim, in quo possit vnio fieri. hoc nihil aliud est q̃ ꝓprietas ad dignitatẽ ptinẽs: fm q a quibusdaz dr, qđ persona est hypostasis ꝓprietate distincta. ad dignitatẽ ptinẽte. Si g facta sit vnio in persona r nõ in hypostasi, q̃ns erit q nõ fz facta sit vnio nisi fm dignitatem quãdam. Et hoc est approbãte synodo ephesina dãnatus a cyrillo sub hoc xpo: Si qs invno xpo dividit subsistẽtias post adunationẽ sola copulãs eas ꝓiunctione, q̃ fm dignitatẽ quãdã, vel authoritatẽ est vel fm potẽtiã, r non magis ocurru fz adunationẽ naturaliẽ: anathema sit. Tertio, qr tm hypostasis est cui attribuũtur operationes r ꝓprietates nature. r ea etiã qđ ad naturẽ rõnẽ ptinẽt in ocreto: dicimꝰ eũm q hic hõ rõcinatur, r est risibilis, et est alal rõnale. Et hac rõne hic hõ dr esse suppositũ: q. s. supponit his q̃ad hominẽ ptinẽt, eoꝝ ꝑdicationes recipiens. Si ergo sit alia hypostasis in christo ꝓter hypostasim xpi, sequit q de aliquo alio q̃m de xpo verificenẽ ea q̃ sunt hois: puta eẽ natũ de ẏgine, passum, crucifixũ, r sepultũ. Et b etiã dãnatũ est approbãte concilio epheſi sub his xpis, Si qs ꝓnis duab? vel subsistẽtijs eas q̃ sunt in euãgelicis r aplicis scripturis imparit voces, aut de xpo a scris dictas, aut ab ipso de se: r quasdã qdem velut hoi ꝓter illud ex deo verbũ spãle intellecto applicat, quasdã vero velut deo decibiles, soli ex deo pfe xpo: anathema sit. Sic ergo pz esse heresim olim ab ecclesia dãnatã dicere qđ in christo sunt due hypostases vel duo suppposita: siue q vnio nõ sit facta in hypostasi vel suppositro. Et in eadẽ synodo legit. Si qs nõ pfitẽt carnit fm subsistẽtiã vnitũ ex deo pfe xpo: anathema sit.

Ad primũ dr sic, Ergo dom, qđ sicut accidentalis dfia facit aliud. Manifestũ ẽ aũt qđ alteritas q̃ puenit ex differẽtia accidentali, potest ad eandem hypostasim vel suppositum pertinere in rebus creatis: eoqđ idẽ nũero pt diuersis accũtib? subesse nõ ãt ꝓtingit in reb? creatis q idẽ nũero subsistere possit diuersis eẽntijs vel naturis: fz vn? r idẽ xpo subsistit in duab? nãis. Et sicut q dr alterũ r alterũ i creaturis, nõ sligt diuersitatẽ suppositi, fz solũ diuersitatẽ formaz accũtaliũ: ita q dr xpo alio r aliud, nõ ponat diuersitatẽ suppositi vl hypostasis. fz diuersitatẽ nãz. Un gre. nazãzen dicit i epla ad didymũ, Aliud r aliũ sũt ea ex qbꝰ? salvator est, nõ aũt ali? r ali?: dico vero aliud r aliud econtrario q̃ trinitate dr: ibi est alius, r alius dicim? vt nõ subsistentias confundamus, nõ autem aliud r aliud.

c ¶ Ad 2m dđz, q hypostasis ligt duz particularẽ, nõ q̃cũq; mõ. fz, put ẽ i suo cõplemẽto. Scõm ño q venit i vnionẽ alicꝰ magis cõpleti. si dr hypostasis: q̃sicut man? vl peꝰ. Et sic hñana nãi xpo, q̃uis sit suba particularis: q tm venit in vnionẽ cuiusdã ꝓpleti. s. to tiꝰ xpi, put ẽ deꝰ r hõ, nõ ꝓt dici hypostasis vl suppoꝫ. Sz illo cõpletũ ad qđ cõcurrit, dr esse hypostasis vel suppositũ. ¶ Ad tertiũ dom, q in rebꝰ creatis res aliq̃ singularis nõ ponit in gñe vel in spẽ rõne eꝰ qđ ptinet ad eius individuationẽ: fz rõne nature, q fm formã determinat: cui individuatio magis sit fm materiaz in rebus cõpositis. Sic ergo dom est, qđ xpo ẽ in specie humana ratione nature assumpte: non ratione ipsius hypostasis.

a ¶ Utrũ psona vel hypostasis christi post incarnationem sit composita. Arti. 4.

Ad quartũ dr sic, qđ psona xpi nõ sit composita. Persona enim xpi nõ ẽ aliud q̃ psona vel hypostasis verbi: vt ex dictis patet. Sed in verbo nõ est aliud ꝓpria r natura: vt pz ex dcis in pria pte. Cũ g natura verbi sit simplex (vt in prio ostũm ẽ) impoſe est q psona xpi sit cõposita. ¶ p. Dis cõpositio vl esse ex partibus. Sed divina natura non põt hre rõnẽ partis: qz ois ps hz rõnẽ imperfecti. Ergo impoſe est q psona xpi sit cõposita ex duabus naturis.

¶ p. Nõ cõponit ex aliq̃bus, vl esse hõge neũ eis: sicut ex corpore hõ nõ cõponitur nisi corpus. Si ergo ex duabus naturis aliq̃d sit xpo cõpositũ, q̃ns erit qđ illud non erit

Ad quartũ dr sic, Persona xpi nõ ẽ aliud q̃ persona verbi incarnati nõ sit facta i supposito siue in hypostasi. Dicit enim Aug. in ench. Divina substantia r humana, vtra q̃ est vnus dei filius, sed aliud ꝓpter verbũ, r aliud ꝓpter hoiez. Leo papa etiam dicit in epla ad flavianum, vnũ hoiũ confiscat miraculis: aliud succubit iniurijs. Sz aliud r aliud differt suppositro. ergo vnio xpi incarnati nõ est facta in supposito. ¶ p. Hypostasis nihil aliud est q̃ substãtia particularis: vt Boet. dicit in lib. de dua. na. Manifestum est aũt, q̃ in christo est quedã alia substãtia particularis preter hypostasim verbi: sez corpus r alia r cõposita ex eis. Ergo in ipso est alia hypostasis preter hypostasim verbi. ¶ p. Hypostasis verbi nõ continetur in aliquo q̃sie neq; sub spẽe: vt pz ex his q̃ in prima parte dicta sunt. Sed christus fm q est factus hõ cõtinetur sub specie humana: dicit enim dionysius de divinis nominibus. Intra nãe nostre terminos venit, qui oẽm totius nature ordinem superexcedit. Non aũt ptinetur sub specie humana, nisi sicut hypostasis quedã humane speciei. Ergo in christo est alia hypostasis ꝓter hypostasim xpi dei. Et hic idẽ qđ primo.

b Sed cõtra est. 3.lib. Jn dño Jesu xpo duas nãs cognoscimus, vnã aũt hypostasim.

Rñdeo Dom. q dđã ignorãtes habitudinẽ hypostasis ad personã, licet cõcederẽt in christo vnã solã personam: posuerũt tm aliam hypostasim dei. et aliam hoiis: ac si vnio sit facta in persona, nõ in hypostasi. ¶ Sz quidẽ apparet erroneũ tripliciter. Primo ex hoc qđ persona super hypostasim nõ addit nisi determinatã naturam. s. rõnalem. fm q Boet. dicit in lib. de dua. na. q persona est rõnalis nãe individua subsistãtia. r ideo idẽ est attribuere ꝓpriam hypostasim humane nãe in christo. r ꝓpriã psonã. Nõ intelligẽtes scti pres, vtrũq; in cõcilio quinto apud Cõstãtinopolim celebrato dãnauerũt, dicẽtes, Si quis introducere conetur in mysterio christi duas subsistẽtias seu duas psonas/anathema sit: nec em abiectione psone vel subsistẽtie suscepit sancta trinitas. incarnato vno de sctã trinitate deo xpo. Subsistẽtia aũt idẽest qđ res subsistẽs, qđ est ꝓpriũ hypostasis: vt ptz p boetiũ in lib. de dua. na. r Scõ q si dcꝫ qđ persona aliqđ addat sup hypostasim, in quo possit vnio fieri. hoc nihil aliud est q̃ ꝓprietas ad dignitatẽ ptinẽs: fm q a quibusdaz dr, qđ persona est hypostasis ꝓprietate distincta. ad dignitatẽ ptinẽte. Si g facta sit vnio in persona r nõ in hypostasi, q̃ns erit q nõ fz facta sit vnio nisi fm dignitatem quãdam. Et hoc est approbãte synodo ephesina dãnatus a cyrillo sub his xpis: Si qs invno xpo dividit subsistẽtias post adunationẽ sola copulãs eas ꝓiunctione, q̃ fm dignitatẽ quãdã, vel authoritatẽ est vel fm potẽtiã, r non magis ocurru fz adunationẽ naturaliẽ: anathema sit. Tertio, qr tm hypostasis est cui attribuũtur operationes r ꝓprietates nature. r ea etiã qđ ad naturẽ rõnẽ ptinẽt in ocreto: dicimꝰ eũm q hic hõ rõcinatur, r est risibilis, et est alal rõnale. Et hac rõne hic hõ dr esse suppositũ: q. s. supponit his q̃ad hominẽ ptinẽt, eoꝝ ꝑdicationes recipiens. Si ergo sit alia hypostasis in christo ꝓter hypostasim xpi, sequit q de aliquo alio q̃m de xpo verificenẽ ea q̃ sunt hois: puta eẽ natũ de ẏgine, passum, crucifixũ, r sepultũ. Et b etiã dãnatũ est approbãte concilio epheſi sub his xpis, Si qs ꝓnis duab? vel subsistẽtijs eas q̃ sunt in euãgelicis r aplicis scripturis imparit voces, aut de xpo a scris dictas, aut ab ipso de se: r quasdã qdem velut hoi ꝓter illud ex deo verbũ spãle intellecto applicat, quasdã vero velut deo decibiles, soli ex deo pfe xpo: anathema sit. Sic ergo pz esse heresim olim ab ecclesia dãnatã dicere qđ in christo sunt due hypostases vel duo suppposita: siue q vnio nõ sit facta in hypostasi vel suppositro. Et in eadẽ synodo legit. Si qs nõ pfitẽt carnit fm subsistẽtiã vnitũ ex deo pfe xpo: anathema sit.

Ad primũ dr sic, Ergo dom, qđ sicut accidentalis dfia facit aliud. Manifestũ ẽ aũt qđ alteritas q̃ puenit ex differẽtia accidentali, potest ad eandem hypostasim vel suppositum pertinere in rebus creatis: eoqđ idẽ nũero pt diuersis accũtib? subesse nõ ãt ꝓtingit in reb? creatis q idẽ nũero subsistere possit diuersis eẽntijs vel naturis: fz vn? r idẽ xpo subsistit in duab? nãis. Et sicut q dr alterũ r alterũ i creaturis, nõ sligt diuersitatẽ suppositi, fz solũ diuersitatẽ formaz accũtaliũ: ita q dr xpo alio r aliud, nõ ponat diuersitatẽ suppositi vl hypostasis. fz diuersitatẽ nãz. Un gre. nazãzen dicit i epla ad didymũ, Aliud r aliũ sũt ea ex qbꝰ? salvator est, nõ aũt ali? r ali?: dico vero aliud r aliud econtrario q̃ trinitate dr: ibi est alius, r alius dicim? vt nõ subsistentias confundamus, nõ autem aliud r aliud.

c ¶ Ad 2m dđz, q hypostasis ligt duz particularẽ, nõ q̃cũq; mõ. fz, put ẽ i suo cõplemẽto. Scõm ño q venit i vnionẽ alicꝰ magis cõpleti. si dr hypostasis: q̃sicut man? vl peꝰ. Et sic hñana nãi xpo, q̃uis sit suba particularis: q tm venit in vnionẽ cuiusdã ꝓpleti. s. to tiꝰ xpi, put ẽ deꝰ r hõ, nõ ꝓt dici hypostasis vl suppoꝫ. Sz illo cõpletũ ad qđ cõcurrit, dr esse hypostasis vel suppositũ. ¶ Ad tertiũ dom, q in rebꝰ creatis res aliq̃ singularis nõ ponit in gñe vel in spẽ rõne eꝰ qđ ptinet ad eius individuationẽ: fz rõne nature, q fm formã determinat: cui individuatio magis sit fm materiaz in rebus cõpositis. Sic ergo dom est, qđ xpo ẽ in specie humana ratione nature assumpte: non ratione ipsius hypostasis.

a ¶ Utrũ psona vel hypostasis christi post incarnationem sit composita. Arti. 4.

Ad quartũ dr sic, qđ psona xpi nõ sit composita. Persona enim xpi nõ ẽ aliud q̃ psona vel hypostasis verbi: vt ex dictis patet. Sed in verbo nõ est aliud ꝓpria r natura: vt pz ex dcis in pria pte. Cũ g natura verbi sit simplex (vt in prio ostũm ẽ) impoſe est q psona xpi sit cõposita. ¶ p. Dis cõpositio vl esse ex partibus. Sed divina natura non põt hre rõnẽ partis: qz ois ps hz rõnẽ imperfecti. Ergo impoſe est q psona xpi sit cõposita ex duabus naturis.

¶ p. Nõ cõponit ex aliq̃bus, vl esse hõge neũ eis: sicut ex corpore hõ nõ cõponitur nisi corpus. Si ergo ex duabus naturis aliq̃d sit xpo cõpositũ, q̃ns erit qđ illud non erit

Universidad de Deusto
Biblioteca

b ¶ In corpe articuli pōit vna distinctio bimēbris de psona xpi: ⁊ furta singula membra singule apponūt cōclones. Distinctio est persona ⁊ duplr. pmo fm id qđ in se est: ⁊ fm rōnē hypostasis. Prima cōclo est. Persona xpi fm illud qđ in se est/est oino simplex. Probat: qz natura verbi dei est oino simplex. Icta cōclo est. Persona xpi fm rōnē psone seu hypostasis subsistit in duab⁹ naturis: ḡ est ibi vnū subsistēs/⁊ due rōnes subsistēdi: ḡ sic persona est cōposita. Ans pbat: qz rō hypostatis consistit in hoc/qd est subsistere in aliqua natura: ex hoc enim manifeste hz qđ verbum dei fm persone seu hypostatis rationem subsistit in duabus naturis. Prima vero consequentia quo ad primam partem euidens est ex dictis: quo ad scām ex vi āntis aperte sequit: qđ ti subsistit in duabus naturis/opz qđlz naturā esse rōnem subsistendi in illa, scda vero sequela pbat: qz vnū duobus subsistit. ex hoc nāq; q due subsistendi rōnes sic coeunt in vnā personā vt vnū duobus subsistat: ipsa est q persona sic/hoc est fm rōnem hypostasis est composita.

¶ Circa dicta hic multa occurrūt dubia. Primū est circa distinctionē in litera posita: nā non apparet sensus illius. Tum qz mēbra distinctionis coincidunt/qm psona xpi fm id qđ in se est/hz rōnem psone: implicat ergo dicere oppositū. Et rursus psona xpi fm rōnem psone est illud qđ in se est quā psonaliter/formaliter ⁊ realiter hz vnū verbō dei. Tum qz in prima distinctione distinguitur verbū dei aut cōtra sua pēonalitatem/aut contra sua pēonalitatē in cōi. Nō pōt dici pmū: qz eque simpler est verbū dei vt sua pēonalitas: vt pz. Nec 3m: qz hic sensus nō pōnat verbis quas distinctionis mēbra significant ur in lra. Nā 3m mēbrū explicat in lra per rōnem hypostasis simplr ⁊ absolute: ⁊ nō p rōnē hypostatis contracte seu determinate quatenus subsistit in natura hūana: vt pz in lra. Iuxta hūc qūt sensum opz dicere qđ 3m mēbrū est psona christi quatenus hypostasis hūana. Nec qz tertiū: qz sic ēt 3m in lra mēbrū claudere ⁊ in primo ⁊ asserere simplicationē 3 dictorum: nā qđ de facto in re zuenit alicui 3m rōnem pdicti suppositi: cōuenit illi 3m id qđ in se est: vt pz inductive: deqđ est de facto in re cōuenit sorti 3m rōnem alis cōuenit sorti fz id qđ in se est: vt sentire: moueri ⁊ hmōi. sortes. ergo 3m illud qđ in se est mouetur ⁊ sentit: ac per hoc dcām cōuenit psone christi seu verbi 3m cōem rōnem psone de facto ⁊ in re cōuenit illi 3m qđ in se est. Persona est seu hypostasis in cōi predicatū supernus est re spectu christi seu verbi: vt pz. Et hinc vlterius inferunt duo contradictoria, s. q persona christi 3m qđ in se/est oino simplex/⁊ est composita.

¶ Scōm dubiū est circa illas lās ppositiones 3z est ibi/hoc est in psona christi alia ⁊ alia rō subsistendi/⁊ sit vnum duobus subsistit. Vident est ambe false/⁊ ptra doctrinā authoris. P Falsa ddē: qz in psona christi non est 3m fidē catholicam nisi vna subsistentia/que 3z est ex natura⁹ diuina: ad quam trahitur per assumptionē natura humana: sola ergo diuina natura est psone christi rō subsistendi: ac per hoc falsum est qđ habeat aliam ⁊ aliā rōnem subsistendi. Et eadē rōne falsum est qz vnū subsistat duob⁹: qz ly duob⁹ denotat duas rōnes subsistendi: Huius verū sit qđ vnū subsistat in duob⁹. P Cōtra authorē vero: qz in quarto cōtra gen. ca. 4. 9. in solone scde obiectionis dicit/verbū dei nō hz subsistentiā ex natura hūana/sed magis naturam humanā ad suā subsistentiā trahit: nō est per illaz sed in illa subsistit. hec ibi. Que sub aliis verbis reperit ibidē in solutiōe dcte obiectionis. Nō possunt esse hec simul stare: nā si natura hūana vt hic dicitur/est ratio subsistendi persone christi: sequitur qđ persona xpi p naturam humanam ⁊ ex natura humana subsistat: ⁊ si nō subsistit p naturā humanā nec ex natura humana/sequitur qđ natura humana nō sit illi ratio subsistendi.

¶ Tertium dubiū est an sit simplr ⁊ formaliter verū psonā christi esse cōpositam. Et quidē qr sit formaliter verū/apparet ex eo qđ cōpositio cōuenit persone xpi fm ipsam rōnē psone: vt in litera hac dr. Qđ ac. convenit alicui 3m aliquam rōnem formalē/conuenit illi sub hac vel illius rōnis formaliter: verbi gratia/qz cōgregare visum cōuenit substātie 3m rōnē nigri/si substantia sub hac vel nigri significet. ppositio enunciāo congregare visum de illa/erit vera formaliter cuius denotatiue: vt si dicat ethiops est congregatiuus visus. Est ergo formaliter vera ista enunciatio: psona xpi est composita: ex quo esse compositum attribuitur christo ratiōe persone: vt dictum est. Et ex hoc vlterius sequitur quod sit simpliciter vera/retenta identitate subiecti.

P Ad primū dubiū dr/qp distinctionis mēbra contra se inuicē distinguunt per hoc quod ly in se est/denotat verbum dei 3m illud qđ cōuenit sibi ad intra: sub quo constat comprehendi esse deum/esse filiū dei/esse subām/sapientiam/⁊ reliqua que conueniunt ei ex natura vel proprietate⁹ personali. Ita qđ loqui de persona christi 3m illud qđ in se est/est loqui de psona christi 3m illud quod conuenit sibi ad intra: loqui vero de persona christi 3m rōnem hypostasis est loqui de persona christi indefinite 3m illud qđ conuenit illi ad intra/⁊ 3m illud quod conuenit eidem ad extra: nam persona christi est persona nature diuine/⁊ est persona nature humane. Ita quod vbi in primo membro indistincte continentur quecūq; conuenient verbo dei ad intra/in secundo membro distincte vnum eorum sumitur scilicet esse personam seu hypostasim. Et quoniam esse hypostasim seu personam/de facto comprehendit indistincte ⁊ esse hypostasim ad extra respectu diuine nature/et esse hypostasim ad extra respectu humane nature: ideo distinctio cum suis membris solida inuenitur: nec vnū membrum includit distincte aliud. Et simile est de illa distinguneretur diuina sapientia dupliciter secundum qđ est in se/⁊ fm rationem sapientie: ⁊ sic diuina pnitas fm qđ in se est/⁊ fm rōnem pnitatis: ⁊ sic de similibus. Manifeste nam q; apparet ex his q; membra nō coincidūt: qz ly esse sapientia cōueniat sapiētie fm qđ est in se: alia tñ est psideratio sapientie fm rōnem sapientie vt sic/⁊ alia consideratio eius fm qđ est in se/vt est ipsa deitas ⁊c. Et sic est in proposito/q; licet esse personam seu hypostasim conueniat verbo dei fz illud quod in se ē: alia tñ est consideratio eius quum in eo cōsideratur illud qđ est ad intra/⁊ alia cōsideratio eius quum cōsideratur in eo ratio hypostasis: qua nō solum ad intra/sed ad extra extendit se. Non est ergo distinctio ista in membra totaliter separata: sed in primo inciditur aliquid secundi ⁊ in secundo aliquid primi: vt patet ex dictis/⁊ in exemplis allatis.

Unde ad questionem sōe obionis pōm est tertiū: scz qm in hac distinctiōe verbū dei distinguitur contra personalitatē in cōi/hoc est absolute: sumptū: vt ipsa tertius verba sonāt/dicendo alio mō fm rōnem psone vel hypostasis ad qđ pēt subsistere in aliqua natura. Ubi clare pspicere potes scōm membrum; consistere in rōne hypostasis sine additione vlla. Et quū contra hoc obiicitur primo/qz scōm in litera mēbra claudere tur in primo: rndetur qz hoc nō est verū simplr/hoc est totaliter: sed fm aliqd vt pz ex dictis: quod non esse inconuenies monstratū est. P Et quū obiicit scdo: qz hic inferūtur duo contradictoria simul: scz qm psona xpi fm illud qđ in se est/nō est cōposita ⁊ est cōposita: qz quod de facto ⁊ in re cōuenit alicui fm rōnem pdicati superioris/cōuenit illi fm illud quod in se est ⁊c. Rndetur q; quali in equiuoco laboramus: aliud siquidē est cōuenire alicui quid sorti fm illud qđ in se est/hoc est cōuenire illi quod in se est sortes: aliud est aliqđ conuenire sorti fm illud qđ in se est/hoc est esse de numero eorū que cōueniunt sorti fz sūā subam. Currere est cōuenit sorti fm illud quod in se est in scdo sensu: qz currere cōuenit illi rei q̄ est sortes/sed nō ē de numero intrinsecorum sorti. Simile quid accidit in ppōsito: qm esse pōnā tā ad intra/qm ad extra/conuenit verbo dei fm illud quod in se est/hoc est illi rei que vere est in re verbū dei: ipsa enim persona filij dei deus verus/⁊ persona divine ⁊ humane nature. Et nō cōuenit verbo dei fm illud quod in se est in scdo sensu/hoc est nō est de numero eor. que conueniunt verbo dei ad intra: vt pz: furta hanc nāgs sensum conuenit verbo dei fm id quod in se est esse pōnam ad intra. s. in diuina natura. Illa ergo maior assumpta sub primo sensu sumatur/vera est: sed vt patet nō obstat huic doctrine: qz in litera verbū dei fm qđ in se ē/sumitur in scdo sensu. Nec infert contradictoria. s. infert verbum dei esse fm id quod in se est: hoc est illam rem q̄ est verbum dei/esse ⁊ omnino simplicem ⁊ esse compositam: qđ fm dicta est verū: vt in litera patet. Si vero sumatur in primo sensu/falsa est: vt patet in exemplis de currere ⁊ moueri.

P Ad scōm dubiū dr distinguēdo simplr vel in tali natura. Ubi nota qz ly ppāie loquēdo nō possit fieri distinctio ista nisi in naturis particularibus/considerando naturalē ordinem vniuersi: qz nō inuenit vna hypostasis subsistens in pluribus naturis simplr: sed solū in pluribus naturis pticularibus vt sortes subsistit in natura animē rōnalis ⁊ in natura carnis. Quia singularissimū tamen est incarnati verbi mysteriū/distinctiōe dicta op⁹ est/verbum siquidem dei subsistit simplr ⁊ in natura diuina ⁊ in natura humana. Sed subsistere simplr ⁊ in natura diuina/et vno ⁊ eodē habet. s. ex hoc quod ē esse verbū dei: nā ex hoc dicitur ⁊ subsistens in diuina natura/⁊ de fine additione aliqua subsistens. Subsistere aūt in humana natura aliunde hz: nam hoc conuenit ei ex tpe: nō constituit ipsum in subsistere simplr: qz pōnit ipsum subsistere. Si loquamur ergo de subsistere simpliciter/vna est rō subsistendi in pona christi: qz vnū est ibi subsistere simplr/sicut vnica subsistentia ⁊ vnicū subsistēs. Sed si sit sermo de subsistere in tali natura/due sunt in pona xpi rones subsistendi tā in facto esse: altera subsistendi in natura diuina/ altera subsistendi in natura humana. Et rō quidem subsistendi in natura diuina est in fieri ēternā de facto esse: altera subsistendi in natura humana/ altera subsistendi in natura humana. Et rō quidem subsistendi in natura diuina est in fieri ēternā de facto esse: antē esse deū: ratio vero subsistendi in natura humana in fieri est assumptio humane nature/in facto esse aūt/esse hominem: ex hoc enim qđ verbū facū est caro/hoc est homo/ita qđ vere est homo/subsistit verbum in humana natura in qua prius non subsistebat. Sunt ergo in persona christi due rones subsistendi in duabus naturis/divina scz ⁊ humana: licet sit ibi vnū subsistens simplr/⁊ vna ratio subsistendi simplr. Et similiter vnū subsistit duob⁹ vt rōnibus subsistendi in duobus: scz in esse diuino ⁊ esse humano. Et q hec pz quo pacto non dissonent a seinuicem diuersa dicta authoris: qđ dicta hic vera sunt de subsistere in tali natura: dicta alibi vera sunt de subsistere simpliciter.

P Et si instetur q authori hic ponit duas rones subsistendi sine additione aliqua: ⁊ nō dicit q est alia ⁊ alia rō subsistendi in tali ⁊ tali natura. Rndetur quod qtam premiserat idem pro fundamento ad hypostasim ipse erare subsistere in aliqua natura: ideo absq; repetitione subintelligi vult/q de rōne subsistendi in aliqua natura sermo fuit. s. P Ad tertium dubium habita rōne eo: q̄ que author in tertio sen. di. 6. dicit/huius nō tā alta sunt vt hec/respondetur/quod qz apud nos compositio absq; imperfectione componentium intelligi non potest salua sua ratione formalis: ideo non simpliciter neq; formaliter admittenda videtur in persona christi/sed cum determinatione aliqua tollente imperfectionem vnius componentis admitti potest: et admissa est simpliciter et formaliter ab

antiqs ⁊ ab authore. Ad cuius aliqualē cognitionē (qm vt dio. dixit est in effabilis) videndū ē multos eē cōpōnis modos: vt in. q. 3. 3ę par. habitū est. Cōpositio nāq; alia est ex partib⁹ ēntitatiuis/alia ex mā et forma/alia ex nā ⁊ suppōsito/alia ex ēntia ⁊ esse/alia ex ghe ⁊ dīa/alia ex subo ⁊ accidēte: ⁊ oēs ipotāt ipfectionē vtriusq; cōponētis: vt pz discurrēdo. Sed si ab vna istarū hoc est a cōpōne ex natura ⁊ suppōsito auferāt/qđ est imperfectionis ex pte suppositi/saltē pōt in pona xpi cōpositio ex natura humana ⁊ suppōsito: et fm hoc pona xpi esset cōposita. Et qm iste modus cōpōnis cōuenit pone xpi fm rōnē psone seu hypostasis/ingētū. s. pona xpi subsistit in duabus naturis/ hoc mō pona xpi pōt dici cōposita. Et instantiū inuenit hmōi cōpōs in pona xpi/vt dicat author in li. 4. 3 gen. ca. 49. in solutione sexte obionis: q natura humana ē simplicior ēntitas/ubi inquātū verbus est hic hō. Et postea in solutione decime obionis declarat qđ signific at ⁊ supponit per ly hic hō: dicens qđ in nā humana subsistit est hic hō: ⁊ hoc quo ad significationē. vñ ipm verbū supponit cū dī: hic hō: et hoc ad suppositionē. Et i q. de vnione verbi incarnati ar. primo ad 15. dicit: q natura humana est simplicior/ formaliori illo hoie q̄ est ex hōu caro facti/et nō verbū fm se. Sed qđ talis cōpositio est cōpositio vnius cum alio seu alijs/et vnius ex alio seu alijs/et in lra solū tractari vī cōpositio ex his: qđ tractatur compositio persone Christi quasi subsistat ex duabus naturis: vt pz in litere processu. Ideo vtrocq; cōpositionis mō ploratrans in duos⁹ esse/diuino scz ⁊ humano ex duabus subsistit naturis. Me diuina quidē natura patet q ex illa subsistit: de humana aūt in symbolo athanasij habet: dū dr/perfectus hō ex anima rationali ⁊ humana carne subsistēs: vbi exprēsse Christus vt pfectus hō dr subsistēs ex anima rōnali ⁊ humana carne/⁊ nō solū in anima rōnali ⁊ humana carne. Magister quoq; sen. in. 3. di. 6. 2. 7. plurics affirmat Christi personā ex duab⁹ subsistere naturis: exponēdo scām opinionē q est determinatio quā hic docemur: quā oēs catholici amplectūr. In pfessiōe quoq; epōz qđ ordinandi: credis vnicū ⁊ vnū filiū dei in duab⁹ ⁊ ex duabus naturis/⁊ rndet credum persona verbi cōiungitur cum hoc qđ est esse hūc hoiem: non qđ assumpserit hunc hoiem/sed quia facta est hic homo assumēdo hāc humanitatem. Sed quo hoc sit excedit humanā mentem: stat sit nobis nosse qz est: dum reuelatum est qđ verbū est ille homo qui vocatur Christ⁹. Quo dicant ⁊ principia individuātia ⁊ accidētia que hz; que vnīuntur illi non in natura sed in persona/que nō claudūtur in natura humana. P Ad questiones enūtiande. Alterum est ratio cōpositionis/que quia imperfectionem cōponentium formaliter importat/nō potest formaliter ⁊ simplr attribui persone Christi. Alterū est generalis regula seruāda in attributis Christo/si sunt cōia nature ⁊ persone/⁊ oppositū cōuenit persone: vt inferi⁹ patebit de hoc qđ est esse creaturam ⁊ incipere esse/ne denotetur qđ persona Christi in se sit cōposita/sit creatura/⁊ inceperit esse/quocūmodi. Unde ad primam obiectionē dr qđ defectus predicationis formalis hic est ex parte predicati: qđ formaliter/sumptū nō cōuenit persone. Defectus aūt predicationis simpliciter/est ex parte cōmunitatis pdicati respectu talis subiecti. Persone Christi/vendicātis sibi in se oppositū. Communiter tamen sim pliciter ⁊ propterea merito author illas duas cōditiones que arguēbo ad alterā partē rangūtur/apposuisse videtur: ⁊ doctores posteriores non vtuntur compositionis nomine in mysterio incarnationis. Quo tñ vtendum puto cū aliquo adiectiuo: puta qđ est cōpositio ineffabilis/ qđ sine dubio est: quia ⁊ ipsa intellectū nostrum. Propter hoc enim antiqui doctores

1. q8. 16. ar. 1. c. Et 3. dis. 6. q. 3. ar 1. 1. Et 4. 3 ca. 57. et 42. co. 1 Et opus. 3. c. 125.

c ¶ Ad scōm dōm. qđ illa cōpositio pone ex naturis nō dr esse rōne partiū: sed portē rōne numeri: sicut qđ illud in quo duo cōuenīunt, pōt dici ex eis cōpositū. ¶ Ad tertiū dōm. qđ nō in oī cōpositione hoc verificat, qđ illud qđ cōponit sit homogeneū cōponentibus: sed solū in partibus cōtinui. Nam cōtinuum nō cōponitur nisi ex continuis: animal vero cōponitur ex anima et corpore: quorum neutrum est animal.

a ¶ Utrū sit facta aliqua vnio anime ⁊ corporis in Christo.

Arti. 5.

Adhūc Sic pcedit. Qz q xp̄o nō fuerit vnio anime et corporis. Ex vnione enī anime ⁊ corporis in nobis causatur pona vel hypostasis hois. Si ergo anima ⁊ corpus fuerūt in Christo vnita sequit qđ fuerit ex vnione aliqua hypostasis cōstitutra. Nō aūt hypostasis verbi dei, que est eterna. Ergo in Christo erit aliqua persona vel hypostasis pter hypostasizyerbi: qđ est ɔ pdicta. ¶ Ex vnione anime ⁊ corporis. ɔstituit nā humane speciei. Dam. aūt dicit in. 3. lib. qđ in dño Iesu Christo nō est cōem spēm accipere. Ergo in eo non est facta anime ⁊ corporis vnio: ¶ Ad. Alia non cōiungit corpori, nisi vt viuificet ipm. Sed corp⁹ xpi poterat viuificari ab ipso verbo dei. qđ est fons ⁊ pncipiū vite. Ergo i Christo non fuit vnio anime et corporis.

Sed ɔ Est, qr corp⁹ nō dr alatū nisi ex vnione aie. Sed corp⁹ xpi dr animatū: fm illud qđ ecclia cāt. aiatuz corpus sumēs, de virgine nasci dignat⁹ est. Ergo in christo fuit vnio anime ⁊ corporis.

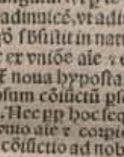
b Rndeo Dōm. q. xp̄o dr: hō vnio ce cum alio hoib⁹: vt pote eius dē spēi ex hō: fm illō apīl phil. 2. i fīlitudine hoim fact⁹. Pertinet aūt ad rōnez spēi humane q aia corpi vnitat: nō em forma cōstituit spēm nisi p hoc q fit act⁹ māe. Et hoc est ad qđ gñatio terminat: p quā nā species intēdit. Uñ necesse est dicere q in xp̄o fuerit aia corpi vnita: ⁊ Ium est hereticū: vpote derogans veritati humanitatis Christi.

5. di. 2. q 1. ar. 3. q. 3. di. 7. q. 1. ar. 1. c. pn⁹.

c Ad pmū Ergo dōm. q ex hac rōne moti videnf illi q negauerūt vnionē ale et corporis in xp̄one p hoc. s. cogerent personā nouā vel hypostasim in xp̄o inducere: qz videbāt q in puris hoib⁹ ex vnione ale ad corp⁹ constituit pso na. Sed hoc ideo in puris hoib⁹ accidit: qz aia ⁊ corp⁹, sic in eis cōungūtur. vt p se exi stāt. Sed in xp̄o vniunt adinuicē, vt adiuncta alteri puncipalitati, qđ i Ilisiit in natura ex eis cōposita: ⁊ pp hoc ex vnīone aie ⁊ corporis in xp̄o nō cōstituit noua hypostasis, seu pona: sed aduenit ipsum cōiūctū pone seu hypostasi persistenti. Hec pp hoc sequit q sit minoris efficacie vnio aie ⁊ corpis in xp̄o q̄ in nobis: qz ipsa cōiunctio ad nobilio non admisit virtutē aut dignitatē, sed auget sicut aia sensitiua in aialibus cōstituit spēm qz cōsideratur vt vltima forma: non aūt in hoibus, q̄uis in nobis sit virtuosior ⁊ nobilior, ⁊ hoc pp adiunctionem vltertoris ⁊ nobilioris perfectionis. s. aie rationalis: vt ēt supra dictum est.

d ¶ Ad 2m dōm. q verbū dam. pōt intelligi dupliciter. Uno⁹ vt referat ad hūanā nām: q quidē nō hz rōnez cōis speciei scōm qđ ē in

Christo fuerit alia vnita corpori. Probatur. Ad rōnem speciei humane pz tinet q aia corpori vnita: ergo necesse est q in xp̄o alia fuerit vnita corpori. Antecedēs probat dupliciter. Primo: qz ipsa nō cōstituit spēm nisi per hoc q est actus materie: ex hoc. n. pz q non est ispēs humana nisi aia sit act⁹ corporis: qđ est esse vnitū corpori: actus. n. est vnitus materie cuius est act⁹. Secundo: qz hoc. s. aiam esse in corpore/est ferminus ghationis ordinate a natura ad spēm: ex hoc nāq; q natura per generationē tendit ad spēm/⁊ terminatur ad vnionē aie ⁊ corporis: manifeste patet q spēs cōstituitur et cōiunctione aie ⁊ corporis. Et hic patet antecedēs. Cōsequētia vero probatur: qz xp̄o dicitur homo vniuoce cū aliis hoibus. Probatur: qz est eius dē speciei. Probatur: qz est in similitudine hoiuz factus. Et est pculdubio sermo de similitudine substātiali: qz ē sermo de silitudine holum: nō de similitudine hominū qualitatū aut qualitium aut quolibet aliter se habentiū: homo enim subsistēs spēi humane ⁊ nō qualitatis aut qualitatis nomen est. Et hoc nāgs q eiusdem est spēi xp̄o quatenus homo cum aliis hoib⁹: sequitur manifeste q si spēs humane nature in aliquo cum aliis hoib⁹, ne anime ⁊ corporis in xp̄o quoq; talis vnio erigatur. Corollarium est q contrarium dicere est hereticum. Probatur: qz derogat veritati humanitatis christi: vt p⁹ ex dictis.

Aiul⁹ articuli. 5. clarius est in se. Et oritur qđ hec quinā: ex difficultate rei in se: qz in xp̄o nō est propria hypostasis/que cōstituere deberet ex vnione anime ⁊ corporis. Tum ex erroribus eorum qui negauerunt in Christo talem vnionem.

b ¶ In corpore. 5. articuli vnica est conclusio responsiua questionis affirmatiue/cum suo corollario. Conclusio est ista. Necesse est dicere quod in xp̄o alia fuerit vnita corpori, q rationem partius 5. di. 2. q 1. ar. 3. q. 3. di. 7. q. 1. ar. 1. c. pn⁹. Hoc autem cōstat ex his verissimum: qz ratio partis repugnat diuinitati et quodāmodo humanitati: ratio nāq; duorū conuenientium in vnum non repugnat esse. Cum quo tamen stat qđ cōpositio ista longe malos sit ɔ duorum conuenientium in vnam personam: vt pater ex dictio et dicendis/specialiter in hac questione secunda.

a ¶ Super arti. 5.

c ¶ In rñsione ad primū eius dē articuli/dīce hinc optimū ac clarū loquēdi modū in hoc mysterio: scz q ex vnione aie ⁊ corporis in xp̄o nō constituitur nouā pona/sed ad pexistentē plonā dei/composita natura singularis ex aia ⁊ corpore adiecta est. Opz ergo ex hac aia ⁊ hoc corpore vnitis aut constitui nouā plonā humanā/aut ātiquā plonā cōstitui in hoc q sit pona hūana. Et hoc fm verificat in xp̄o: hypostasis em verbi dei ignārū est hic homo/q naturam humanam hāc cōstituit: vt author in quarto cōtra gen. ca. 4. 9. in solutione septime obionis dicit. Ob ēt dicere plonam verbi constitui in hoc qđ est esse personā humanā p hāc naturam humanā: hic enim homo personam humanam significat.

d ¶ In responsione ad 2m eiusdē articuli aduerte q damasceni verbū tas tritum: scz verbū assumpsit natnram humanā in atomo: dupliciter exponit. primo quod ly in atomo/importet ly in individuo: ⁊ sic exponit in litera pteseni. Et qz proprie loquendo natura humana in individuo est idē qđ natura humana in hoc homine/nā hic homo est idīuiduū nature humane/⁊ hic homo est hypostasis nature humane: ⁊ cōsequenter hec verba in simāt qđ verbū assumpserit naturam humanam iam in hoc hoie/ fz in hypostasi/iam plonatā: qz qđ assumitur presupponitur assumptioni scōm nāe ordinē, ideo author ad excludendum talem sensum addidit: non in

Universidad de Deusto
Biblioteca

alio ydiuiduo qđ sit suppositū vel hypostasis illi⁹ nature ꝺ̄ in ꝑsona filij dei. Iurta quē modū exponunt similes loquutiones in .6.c.7.di.3. sen. vt ꝑ ibi. Sed ꝺ̄ exponit facilius: ita q̄ ly in atomo/importet ly singulare: et sic clarius sensus ē q̄ ꝑbū assumpsit nām humanā singulare: q̄ assūpsit nām humanā hāc. Et iurta hunc sensum est valde tritū: nec eget glossa.

¶ In eādē ꝛnsione ad ꝟm circa verba/nec⁹ esū gnatus est/nec⁹ vnq̄ gnabit alius ꝛps ꝛc. Ad

Quarto

vnō solo ydiuiduo: sed ꝟm q̄ ē abstracta ab oī ydiuiduo: put in nuda cōtēplatiōe cōsiderat: vel ꝟm q̄ ē in oib⁹ ydiuiduis. Filius autē dei nō assūpsit hūanā nāz. pur est in sola cōsideratione intellect⁹: q̄ sic nō assumpsisset ipsam rem hūane nāe. Nisi forte diceret qđ hūana nā ē q̄dā idea separata. sicut platonici posuerūt hoiem sine mā: sed tunc filius dei nō assumpsisset carnē: ꝺ̄ illud qđ ꝺ̄: luc. vlti. Spūs carnē & ossa nō hz. sicut me videtis hre. ℣ Similr ēt nō pōt dici q̄ filius dei assumpserit hūanā nām. pur est in oib⁹ idiuiduis eiusdē spēi: q̄ sic oēs hoies assūpsisset. Relinquitur ergo. vt dama. postea dicit in eodē lib. q̄ assūpserit nām hūanā. quasi ex vnōe ale & corꝑis nō resultet vna cōis nā q̄ est hūana: ꝺ̄ est referendū ad vntonē duarū naturarū. diuine. s. & hūane. ex q̄bus nō componitur aliq̄d tertiū q̄ sit qđā nā cōis: q̄ sic illud esset natū ꝑdicari de pluribus: & ꝺ̄ bi intendit. Vñ ꝺ̄bit. Nec⁹ eīn gnatus est. nec⁹ vnq̄ gnabit alius ꝛps. ex deitate & hūanitate. in deitate & hūanitate. deus ꝑfectus. idē & homo ꝑfectus.

¶ Ad tertiū ꝺ̄m. q̄ duplex est ꝓncipium vite corꝑalis. Unū qđē effectiuū: & hoc mō ꝑbū dei est ꝓncipiū oīs vite. Alio mō ē aliquid ꝓncipiū vite formalr: cū eīn viuere viuentibus sit esse(vt dicit ꝓbs scđo de ala) sicut vnūq̄q⁹ formalr est ꝑ formā suā. ita corpus vnit⁹ aīam. Et hoc modo nō ponitur corpus viuere per verbū: q̄ non potest esse corporis forma.

a ¶ Utrū natura humana fuerit vnita verbo dei accidentaliter. Arti. 6.

Ꝺ sextū Sic procedit. Videt qđ humana nā fuerit vnita verbo dei accidētaliter. Dicit enim apo. phil'. 2. de filio dei. q̄ habitu inuentus est vt homo. Sed habitus accidētaliter aduenit ei cuius est: siue accipiatur habitus ꝓout est vnum de decē ꝑdicamentis. siue ꝓout est ꝑes qualitatis. Ergo humana nā accidentaliter vnita est filio dei.

¶ ℘. Oē qđ aduenit alicui post esse cōpletum. aduenit ei accidentaliter: hoc. n. ē dicimus accīs qđ ꝑt & adesse & abesse alicui preter subiecti corruptionē. Sed natura humana aduenit ex tpe filio dei: habēti esse perfectum ab eterno. Ergo aduenit ei accidētaliter. ¶ ℘. Quicquid nō ꝓtinet ad nām seu essentiam alicuius rei. est accīs eius: q̄ oē qđ ē. aut est ſuba. aut accīs. Sz hūana natura nō ꝓtinet ad essentiaz vel nām diuinā filij dei: q̄ nō est facta vnio in natura: vt. ℣. dicīt. Ergo opz q̄ nā hūana accīraliter filio dei aduenerit. ¶ ℘. Insūper accīraliter aduenit. Sed hūana natura in ꝛps fuit diuinitatis instr̄m. dicit enim damn. in tertio lib. q̄ ea ro christi instrumentum diuinitatis existit. Ergo vt q̄ humana natura fuerit filio dei vnita accidentaliter.

Sz cōtra Est. q̄ illud qđ accīraliter ꝑdicat. nō ꝑdicat qđ. ſz

patent ex eo quod dicendo sortes est albus aut magnus / enunciamus esse accidentale sortis: ꝺ̄o aūt sortes est capitatus aut hō enunciamus vtrobiq̄ esse substantiale sortis. Quia igitur persone pōt aliq̄d in ꝑsona vnīri tam substantialiter ꝙ accidentaliter: ideo merito posīq̄ cōcīsum est naturam humanam esse vnitam filio dei in persona / queritur an sit illi vnita substantialiter an accidentaliter. Hic est sensus tituli.

b ¶ In corpore artículi tres sunt principales partes: in ꝓma narrantur due hereses extreme circa questum: in scđa ad alteram earū reducūtur due opiniones extreme posite a magistro sen. in. 6. di. tertij sen. in tertia ponitur sententia sti dei.

Ꝺ̄o ad primum/ clare constat aliatas hereses eē extremas dum euthicetis erroꝛ coniunctionez in christo inīatum subsīantialem esse dicit/ quod. ex subsīantijs duabus composita est vna natura: nestorij aūt errot cōiunctionem istam inantr̄z accītalem potuit/ qđ separauit ꝓnoīa filij dei a ꝑsona filij hominis. Ille confudit naturas/ & vnez tam naturā ꝙ ꝑsonā posuit esse in: ꝓposīe separauit & naturas et ꝑsonas/ dicens in ꝛps duas esse & naturas & ꝑsonas: coniunxit aūt eas accidentali vnīone penes quinq;: vt in ſa clare habes. hec de primo.

℣ Quo ad ꝟm/ posteriorū magroꝝ errores tractant: qui pulcre se catholice dicere / opiones duas introduxerūt: extremas apud magistrū sen. sez primam & tertiam: quam tñ ambe ex parte vnius extremi/ hoc ē nestoriani errotis se tenent. Naz vtriq; cōuenīt in hoc ꝙ ponunt in ꝛps diuersas hypostases/ ita qđ alia est hypostasis filij dei & alia hypostasis filij hominis: ac per hoc vtriq; segant in ꝛps naturas & hypostases seu ſuppositaz. Et accidentalem. pinde vnionem ponunt humane nature ad ꝑsonam filij dei. Quānio diuersimode: quia primi ponunt sub nomine ꝑsone/ dicendo hypostases duas vnīri in. ꝑsona: quod monstrat̄um est non esse intelligibile/ nisi ꝑsone nomen accidens significet. Alij vero ponunt vnīri per modum vestīs: constat nanq; qđ esse vestitum / accidentale

tūm esse ponit in ꝑsona que vestita est. Et omnia clare patēt in litera.

℣ Quo ad tertiū primo ponit suia fidei/ q̄ vere est media: scilz q̄ vnio est ꝟm ſubam/ vtſuba importat ꝙ ꝑsonā: hypostasim vel ſuppositū: et hoc ℣ nestorij & posteriores magistroꝝ. & q̄. nō est ꝟm ſubam/ vt ſba importat per essentiā nām seu q̄ditatē. & hoc euthicetē & dioscorum. Probatur q̄ autoritate sexte synodi: vbi ꝓz vnionē carnis ad verbū dei ꝟm cōpositionem q̄ est ꝟm ſubſiſtētiā/ confessim esse. Scđo modū loquēdi docet circa recitatas sentētias tres a magistro sen. in. 6. di. tertij: q̄ sez nulla earū vocanda est opinio: ſz 2ª di eēda est smia doctrina q̄ tūc dicet aūt & nestorij sequaces. diuisione gaudētes affectualē vnitatez introducūt: sancta ℣o dei ecclesia. vtriusq; ꝓ fidē ipietatē reiiciēs. vnionē ℣ bi dei ad carnē ꝟm cōpōnē. cōsitet. qđ est ℣z ſubsiſtēnā. Sic ē ꝓz ꝙ scđa triū opi. quas magr ponit. q̄ asserit vnā hypostasim dei & hois nō ē dicēda opio. ſz sma catholicē fidei: silr ēt ꝓna opi. q̄ ponit duas hypostaseo: & tertia que pōt vnionē accītalē. nō sūt ꝺ̄e opiones. ſz hereses in cōcūſo ab ecclesia dānate.

Ad primū Ergo ꝺ̄m. q̄ sīc dain. dicit in. 3. lib. Nō necesse est omnifariam & indefectiue assīkari exēpla: q̄ ꝺ̄. n. ē oib⁹ sīle. idē vnq; erit & nō exē-

obstat q̄ insitio fiat per contactum seu continuationē: q̄a quod facit in corꝑibus situs. hoc facit in spiritualibus ordo ꝟm aug. Consonat aūt hec ſimilitudo doctrine sacre scripture apoc. 5. vicit leo de tribu iuda radix dauit: & .12. ego radix & genus dauid: per hec enim patet filiū dei se habere ad dauid hoc est ad naturam suaz ex dauid/ vt radix. Hoc inquam magis ad metaphoricam ꝙ ad ꝓpriam theologiam spectat: nām falsum est q̄ ramus naturalis. & ramus insitus sint vniti in vno posito ꝟm veritatez. Quod ex. 5. meta. patet/ quū dicitur q̄ quinq; sunt vnū. nūero/ sunt vnū specie/ ḡnio nō econtra: cōstat autem ad sensuz q̄ ramus insitus et ramus naturalis differūt ſtinguūtur specie: vt patet ex fructibus: sunt igitur distincti nūero in genere substantie. Quod est dicendum ſingulr ſuppositalr per vnionē ad ꝑsonā filij dei. Et ꝓpter hoc ꝑfecte dicit. ſicut in resurrectione corꝑus adueniet anime preexisteti: non tñ accidentaliter: q̄ ad idē esse assumetur. vt ſ. corꝑus habeat eē vitale ꝓ aīam non est aūt sic de albedine: q̄ aliud est esse albū. & aliud est esse hois cui aduenit albedo. Verbum autem dei ab eterno esse cōpletū habuit ꝟm hypostasim sine ꝓo-

tatis differentia consistit in primo alimēto nā ramus plātatus in terra inde primū habet alimētū impurū & digerit illud: ramus vero insitus ex arbore habet primū alimētū iam depuratū in truco arboris/ habile ad sui nutritionem/ augmētationē & fructificationē. Unde ramus insitus ponit quasi radices in arbore vnde nutrit̄ur: sicut plantatus ponit radices in terra/ vnde alitur. & ꝓpterea nō cuiuscūq; nature ramus pōt cuilibet arbori inseri: sed oportet ꝓportionē esse inter alimētū decoctū ꝓ arbore/ & alimētum rami talis nature. ℣ Ait si q̄ ſpiā diceret maxima posīa ſimilitudine insitionis ad incarnationem q̄ ramus insitus est eiusdē speciei cū truco: quia tūc fit vnū ſuppositū vtriusq; q̄. cōinatur ramus insitus arbori. Adueratur hec ꝓcessq; tam erit ab vnione insitionis quatenus insitio est: q̄m insitio ad ramos alterius speciei extenditur/ & declinat ad insitionē talē. ſ. per vnitatē cōtinuitatis. Quod formaliter loquēdo nihil aliud est dicere/ ꝙ dicere vnitatē aduenientis partis alicui toti cōtinuo/ maxime esse ſz milē vnioni incarnationis: quod est ridiculū. ℣ Reuerendus ergo ac tiquos doctores/ & dicant cum authore in quarto cōtra gen. ca. 41. nihil in oibus creatis inueniri huic vnioni tam ſimile sicut est vnio aīme intellective ad corꝑus: q̄ etiā hic cōfirmatur / ꝺ̄ ſimilitudo ista affertur & explanatur. Ubi aduerte q̄ ſimilitudo ista quātū ad vnum non tenet: quātū ſcilicet ad hoc q̄ alia vnītur corꝑi vt forma materie/ ac per hoc vt pars comparti vnius humane nature ex eis cōpoſite: vt tam hic ꝙ ibi expresse dicitur/ sub aliqo tamen verbio. Sed tenet quantum ad hoc q̄ anima vnītur corꝑi vt instrumento coniuncto: vt ibi dicitur: vel & in idē redit quātū ad hoc q̄ corꝑus assumitur ad esse ꝓpriū anime/ ꝓout est ꝑsonā cu ſubſiſtentia. Et ꝺ̄ vnione quidem per modū instrumenti in loco ꝓprio hoc est in respōſione ad quartum erit sermo. Hic autem declarāda vtrunq; est vnio ad esse vt est ꝑsone. ℣ Ad cuius aliqualem perceptionem fingamus animā rationalē per se ſubſiſtere ante corꝑus/ sicut de facto ita est in animabus de/ sanctorum ante resurrectionē: ſubſiſtunt enim interim per seipsas absq; corꝑe aliquo. hoc stante cōſidera q̄ anima per se ſubſistens aduenienti sibi duo cōmunicat corꝑi/ scilicet esse & ſubſistere: vel dupliciter communicat suum esse corꝑi. Primo per modum nature: & hoc facit informando corꝑus: ex hoc enim q̄ informat ipſuz dat ei esse ſpecificum quod natura significat. secundo per modū ꝑsone: & hoc facit cōmunicando suum ſubſistere corꝑi: cuius q̄ non solū ipsa anima per suum ſubſistere ſubſistat/ sed corꝑus ſubſistat per illudmet subſistere: ſubſistit enim corꝑus aduenies non per nouum ſubſistere/ sed per antiquum anime ſubſistentiam. Quocirca si in vnione rationalis anime & corꝑoris consideretur secundus tantum modus/ abſtrahendo a primo/ habebitur exemplum in rerum natura inter reliqua ſimillimum: quomodo vnio est humane nature ad verbum ꝟm esse ſubſtantiale ipſius verbi/ nō vt est nature sed vt est ꝑsonaet in litera dicitur. Nam sicut anima rationalis corꝑus sibi vnītum in resurrectione trahit ſecluſa informatione ad esse ſuum ꝓout est ꝑsonē/ hoc est ꝓout est ſubſiſtere: & non trahit ad esse suum ꝓout est natura/ hoc est ꝓout est conferens esse ſpecificum: ita verbum dei naturam humanam sibi vnitam trahit ad esse ſuum vt est ꝑsone/ hoc est vt est ſubſiſtere: quia nā humana in christo nō per se separatim existit: sed in verbo dei ac per hoc ſubſiſtere verbi est ſubſiſtere humane nature: ille enim homo qui vocatur iesus christus/ vere est ſubſiſtens & nō alia ſubſiſtentia ꝙ increata & eterna ſubſiſtentia filij dei. et non trahit ad esse ſuum vt est nature/ hoc est vt consert naturam deitatis:

Universidad de Deusto
Biblioteca

non enim humana natura in Christo ad naturā deitatis transijt/aut aliquā aliā naturā ex illa acquisiuit: sicut corpus ex vnione ad esse anime vt est nature/nouā ex illa naturā ac speciem acquirit. Et hec non solum pro exempli similitudine sed pro expositione responsionis ad secundum sufficiāt pro nunc.

ad ¶ In rñsione ad tertū cāte ⁊ perspicaciter cōsidera: q̄ ppie seu propriissime loquēdo/vniri alicui i hypostasi/cōmo est/q̄ vniri illi ſ3 hypostasim: nā quicq̄d ptinet ad hypostasim siue subale siue accidētale sit/vnit sorti in hypostasi seu psona: vt in ar. 2. huius. q. autho⁹ dixit: ſ3 nō omne tale vnit sorti ſm hypostasi3. Et hoc dico sumendo ly in/vt denotat solum in esse persone: ⁊ ly ſm/vt addit modū coniunctionis. inter personam ⁊ id quod vnitum est illi ſm personam. scilicet per modū subsistentis. Est em videre in sorte esse albū ⁊ esse capitatum: ⁊ vtrunq̄ est vnum sorti in persona q̄ vt patet in. 5. meta. ca. de vno/quecūq̄ sunt in aliquo indiuisa/ sunt vnum in illo. sortes autem et sua albedo nō sunt diuisi subo seu hypostasi: q̄ſ vna ⁊ ca

nam: ex tempore aūt aduenit ei nā humana non quasi sumpta ad vnū esse prout est nāe (sicut corpus assumit ad esse aie) ſ3 ad vnum esse. prout est hypostasis vel psone. Et ideo humana natura non vnit accēntaliʒ filio dei.

d ¶ Ad tertium dōm. q̄ accēs diuidit contra subam. Substātia aūt (vt pz. 5. meta.) dupliciter dicit. Uno modo pro essentia siue natura: alio mō pro supposito siue hypostasi. Uñ sufficit ad hoc q̄ non sit vnio accidētalis. q̄ sit facta vnio ſm naturā. ¶ Ad ārtū dōm. q̄ nō oē q̄ assumitur vt instſm. ptinet ad hypostasim assumētis: sicut pz de secur⁹. ⁊ gladio. nihil tñ prohibet illud q̄ assumitur ad vnitatē hypostasis. se habere vt ille ſm: sicut corpus hois vel mēbra eius. Nestor⁹ ergo potuit q̄ natura humana est assumpta a verbo solum per modū instſi. non aūt ad vnitatem hypostasis. Et ideo nō cōcedebat q̄ homo ille vere eēt filius dei: sed instrumentum eius. Unde cyrillus dicit in epistola ad mōachos egypti. Hūc emanuelē. i. Christū. nō tanq̄ instrumēti officio assumptū dicit scriptura: sed tanq̄ deum vere humanatum. id est hominem factum. Dam⁹. autem potuit natura humanam in Christo esse. sicut instrumentū ad vnitatē hypostasis pertinēs.

¶ Utrum vnio nature diuine et humane sit aliquid creatum. Articulus 7.

Ad septimū Sic procedit. Uidet. q̄ vnio nature diuine et hūane. nō sit aliquid creatum. Nil em creatū in deo pōt esse: quia quicquid est in deo. deus est. Sed vnio est in deo: q̄ ipse deus. est humane nature vnitus. Ergo videt. q̄ vnio nō sit aliq̄d creatum. ¶ Ꝑ. Finis est potissim. ī in vnoquoq̄. Sed finis vnionis. est diuina hypostasis. siue persona. ad q̄a terminata est vnio. Ergo videt. q̄ hmōi vnio maxime debeat indicari ſm cōditionem diuine hypostasis. que nō est aliquid creatū. Ergo nec ipsa vnio est aliquid creatū ¶ Ꝑ. Propter quod vnumquodq̄. et illud magis. Sed homo dicitur esse creator. ppter vnionē. Ergo multo magis ipsa vnio non est q̄d creatū. sed creator.

Sed ⁊ Omne q̄ incipit esse ex tempore. est creatum. Sed vnio incepit esse ex tempore. Ergo vnio est aliquid creatum.

Rñdeo Dōm. q̄ vnio. de qua loquimur. est relatio quedā. q̄ conquidē hicnō a posterioribus/sed a priori. ex vnione hypostatica habent vnionem instrumenti talis: dum ex hoc q̄ instrumentum aliq̄s pertinet ad esse hypostasis/saluat naturam humanam. posse dici vnitam verbo vt instrumētū cōiunctū. Tu ergo vtrinq̄ pūce/hinc resolutionē inde manuductionē sumens. ¶ Super arti. 7.

Rticulus articuli septimi eiusdem. 2. q. 1 corpore articuli statim declaratur.

a ¶ In corpore articuli duo facit: primo declarat quid sit vnio de qua est questio: secundo respondet questio cōclusione affirmatiua. Quo ad primum dicit: q̄ vnio de qua est questio/est relatio quedam inter duas naturas coniunctas in vna persona filij dei. Ita q̄ tria de vnione dicit: primo quod quid est/dicendo quod est relatio quedam: secundo extrema dicte relationis/dicendo inter diuinam naturam ⁊ humanam: tertio fundamētum dicte relationis/dicēdo ſm q̄ conueniunt in vna persona filij dei. Ubi nota q̄ est hic questio de vnione quātum ad relationem quam significat: ⁊ non de vnione quātum ad fundamentum ad quod cōsequitur/ q̄s est coniunctio naturarum in persona filij dei: quam conclusum est esse vnionem substātialem/⁊ non ſm esse relatiuum. Et sic patet titulus articuli. ¶ Quo ad secundū cōclusio est. vnio pro relatione est aliquid creatum. Probatur. Omnis relatio inter deum ⁊ creaturam est realiter in creatura ⁊ nō in deo: ergo ista vnionis relatio nō est in deo realiter: sed in natura humana est realiter: ergo est aliquid creatum. Antecedens ⁊ ex dictis in prima par. assumitur: ⁊ probatur: quia insequitur per mutationem creature. et non per mutationem dei. Cōsequentia prima ex declaratione tituli patet. secūda autem relinquit per se nota: quia quicquid realiter est in creatura/est creatum.

¶ In hoc articulo cautissime aduerte distinctionem predictam de vnione/vel quantum ad relationem quam significat/ vel quantum ad coniunctionem in persona ad quam consequitur: quoniam plus differunt hec duo quam celum ⁊ terra. Unio enim pro relatione est in genere relationis/⁊ est ens reale creatum: vt in litera dicit. Unio autem pro coniunctione nature humane in persona diuina (quum consistat in vnitate: que est inter naturam humanam ⁊ personam filij dei) est in genere seu ordine substantie: ⁊ non est aliquid creatum sed creator. Quod ex eo constat: q̄s vnum non addit supra ens naturam aliquam: ⁊ vnumquodq̄ per illudmet quod est ens est ⁊ vnum: quod enim est ens accidentale per aliquam formam: est vnum accidentale per illam: ⁊ quod est ens relatiuum habet vnitatem secundum esse relatiuum: ⁊ quod est ens per formam substantialem: habet vnitatem secundum esse substantie. Ac per hoc natura humana in Christo quia per esse substantiale subsistentie persone filij dei est iuncta nature diuine: oportet quod illud vnum esse in quo indiuise sunt natura diuina ⁊ humana in Christo: sit esse vnum substantiale ⁊ diuinum. Et vere sic est: quia esse subsistentie filij dei in quo non distinguuntur ambe nature: substantia est: deus est: q̄ verbum dei est: vna ⁊ eadem quippe subsistentia subsistit filius dei in natura diuina ⁊ in natura humana: ⁊ cōsequēter diuina ⁊ humana nā Christi sunt

indiuise in illa subsistētia vtriq̄ cōi. Quis inter se valde distinguant. ¶ Et si cōtra hanc doctrinā obijciatur q̄ hmōi coniunctio incepit esse ex tēpore/⁊ pter est aliquid creatū. Rndendum est q̄ hec coniunctio quātū ad illud q̄ ponit in ipso esse ſm se/nō incepit esse ex tpe/ſ3 est ab eterno: ſ3 quātū ad hoc q̄ natura humana fortita sit illud subsistere/incepit esse ex tēpore. Uerbi gratia si alia rōnalis fuisset ab eterno sine corpore/q̄n fuisset in tempore tūcta corpori/nec esse cōporis icepisset in tēpore: q̄ n si ei alius esse corporis ſ3 illud eter nū esse aīe. Nec vnū esse subale corporis cū alia. icepisset ex tē pore quātū ad illud q̄ ponit illa vnitas in esse ſm se: q̄ non vnū quid multiplicīter dicatur/ q̄ pprie est actus est: vt dicit in. 2. de aīa. ſ3 bn incepisset ex tpe illud vnum esse quātum ad hoc q̄ corpori illud eternū eē cōmunicaretur: q̄ fieret per gnationem q̄ corpus traheret ad esse anime. Sta enim accidit in proposito/ dum per assumptionem nā humana trahit ad esse subsistentie filij dei. ex hac. n. assumptione subsistētia qua filius dei ſ3 la subsistebat natura diuina/cōicat nature humane: ita vt ēt ipsa natura humana per illā subsistat/⁊ filius dei in humana natura subsistat: hoc aūt est vnū esse in psona/ambas nās. Ubi pz nihil creatū interuenire/nisi passionē q̄ natura humana trahitur ad esse verbi. Sup hāc aūt cōiunctionē/super hoc vnū esse fundat cōsequentiue vnio p relationē: sicut sup cōiunctionē subalē corporis ⁊ aie/fundat relatio vnionis inter aiam ⁊ corpus. Est igitur vt vnico verbo dicā/ vnio nārū in christo relatio creata quedā/hoc est ens reale creatū. Ad primū ergo dicendū q̄ hec coniunctio quātū ad illud q̄ ponit in ipso esse ſm se/nō incepit esse ex tpe/ſ3 est ab eterno: ſ3 quātū ad hoc q̄ natura humana fortita sit illud subsistere/incepit esse ex tēpore. Uerbi gratia si alia rōnalis fuisset ab eterno sine corpore/q̄n fuisset in tempore tūcta corpori/nec esse cōporis icepisset in tēpore: q̄ n si ei alius esse corporis ſ3 illud eternū esse aīe. Nec vnū esse subale corporis cū alia. icepisset ex tē pore quātū ad illud q̄ ponit illa vnitas in esse ſm se: q̄ non innascitur ſm mutationem dei. Sic ergo dicēdū est. q̄ hec vnio de qua loquimur. nō est in deo realiter. sed ſm rationem tm: in humana aūt natura que creatura quedā est. realr est. ⁊ ideo opz dicere q̄ sit q̄ddam creatum.

Ad primū Ergo dōm. q̄ hec vnio nō est in deo realr: ſ3 ſ3 rationē tm. dicit enim deus vnitus creature. ex hoc q̄ creatura est vnita deo absq̄ ei⁹ mutatione. ¶ Ad secm dōm. q̄ ratio relationis sicut ⁊ motus dependet ex fine vel termino. sed esse eius dependet a subiecto. Et q̄ vnio talis non habet esse realr nisi in natura creata (vt dictum est) consequens est quod habeat esse creatum.

b ¶ Ad tertiū dōm. q̄ homo dr ⁊ est deus. propter vnionē. inquātum terminatur ad hypostasim diuinā. Nō tamē sequitur q̄ ipsa vnio sit creator vel deus: quia q̄ aliquid creatū. hoc magis respicit esse ipsius q̄ rationē.

a ¶ Utrum vnio verbi incarnati sit idē q̄ assumptio. Art. 8.

Ad octauū Sic procedit. Uidetur q̄ idem sit vnio q̄ assumptio. Relationes enim sicut et motus specificantur ſm terminum. Sed idē est terminus assumptionis et vnionis. ſ. diuina hypostasis. Ergo videtur q̄ nō differāt vnio ⁊ assumptio. ¶ Preterea. Jn mysterio incarnatiōis idem videtur esse vniēs ⁊ assumēs. vnitum ⁊ assumptum. Sed vnio ⁊ assumptio videtur sequi actionem et passionē vnientis ⁊ vniti. vel assumentis ⁊ assumpti. Ergo videtur idē esse vnio quod assumptio. ¶ Preterea. Dam⁹. dicit in. 3. libro. Aliud est vnio. aliud incarnationis. vnio tamen fuit illam demōstrat copulationē. ad quē autez facta est nō adhuc: humanatio aūt ⁊ incarnatio determināt ad quem sit facta copulatio. Sed similiter assumptio non determinat ad quē facta sit copulatio. Ergo videtur vnio idem esse quod assumptio.

Sed ⁊ tra Est. q̄ diuina nā dicitur vnita. nō aūt assumpta.

b Rñdeo Dicendum. quod sicut dictum est. vnio importat relationem ex pte termini vnitatē personalē filij dei in vtraq̄ nā: q̄ſ relata vnionis nō est q̄dā vnionis relatio/nec ad hypostasim diuinam q̄dā: sed ad hypostasim filij vnā psonaliter in vtraq̄ natura. Sicut et vnionis relatio inter corpus ⁊ aiam nō est ad aiam q̄dā se habēte/ſ3 ad aiam cōcārē subale suū esse cōcipiēta relatio vnionis hūane nāe ad hypostasim diuinā/nō est ad hypostasim filij dei ārēūq̄ se habēte/ſ3 ad filij dei hypostasim vnā psonaliter. Et q̄ sua⁹ author in hac rñsiōe ad tertū loquit de relatione vnionis inter naturā humanā ⁊ psonā filij dei: vt clare sonant verba litere/ dicētis inquātū terminatur ad hypostasim diuinā ;nō dixit ad nām diuinam vt prius direxat/sed dixit ad hypostasim diuinam vnitā ēpsōaliter ex pte termini relōnis vnionis posuit. Et pmissa 5. di. 5. q. 1. ā. 1. q̄ 3 de valet ac si dixisset homo est deus propter vnionē inquātū in illa inuenit ſm rēvnitas psonalis diuine nisi ppter vnionē. hoc est relationē vnionis: scilicet diuine. ſ. ipsam relationē vnionis ſm rē ⁊ vtraq̄. sed cū ista cōditione desideras/ dicito hō est deus. ppter vnionē/hoc est relationē vnionis nō simpliʒ/ sed cū ista cōditione explanante quo apponimus ly propter/ad relationē vnionis: scilicet inquantū terminatur ad hypostasim diuinā: ita q̄ ly inquātū terminatur ad hypostasim/diminuit cālitatē relationis: imo admittit cālitatē a relatione/⁊ trāsfert cālitatē illā ad terminū. Sicut. n. quū dicimus q̄ gnationis mot⁹ inquātū terminat ad substātiā/est in gne sube/intēdimus q̄ gnatio ⁊ rōne termini sortit ⁊ dat esse subale. ita dū dr q̄ relatio vnionis inquātū terminatur ad hypostasim diuinā/hoc est rōne hypostasis diuine ad quā terminat/dat q̄ hō est deus. Et ſſ sermo de hypostasi diuina/nō ēlitercūq̄ se hāte/sed terminate in rerū nā relationē vnionis nature hūane ad ipsam: hypostasis siquidē diuina terminās relationē realē vnionis ad ipsam/est hypostasis diuina: vt dictū est) nō qualitercūq̄ se hāte: ſ3 vna psonaliʒ cū hūana nā. Cōstat aūt euidentissime/q̄ rōne talis termini hō est deus: ⁊ q̄ hoc admitti potuit/q̄ relatio vnionis rōne talis termini dat q̄ hō est deus: ⁊ cōsequēter dici vere potuit q̄ deus est hō pp vnionē inquātū terminat ad diuinā hypostasim. ¶ Ad primā igit obionē dr. q̄ falsum supponit: q̄. ſ. ideo hō pp vnionē sit deus/q̄ verū est in cōi loquēdo/vnū ex tremū vnionis est reliquū q̄ vnio terminat ad reliquū: hanc. n. vlem nec somniamus. Sed vt declaratū est/fundat veritas dicti in litera sup hoc: q̄ hoc extremū vnionis hui⁹ est tale. ſ. hypostasis diuina vna psonaliʒ cū nā humana. ¶ Ad secām quoq; dr/q̄ hō est deus ſm subam. esse nāe: deū: q̄s cōcatur hoi: nō est ex relatiōnū: ſ3 in gne seu ordine sube. Et cuius esse aliq̄d in cōi loquēdo: pp terminū relōnis dr esse relatiū: esse tn aliq̄d rōne talis termini. ſ. psone dine: vni⁹ psona liter cū nā humana: nō est esse relatiū: ſ3 esse diuinū. Et sic pz q̄ nō ex toto quēdo literā: sed de vnione q̄ ad relationē loquēdo: vera est litera.

a ¶ Super articulum octauum.

In titulo articuli. 8. sunt tres termini: vnio: assumptio/⁊ idē. ¶ Et primus q̄dē termin⁹ declarat⁹ est in precedenti articulo. secūdus in corpe declarabit. tertius aūt absolute sumēdus est: sicut facet. Jn calce aūt articuli solūdo crp̄imetur qua diuersitate seu differentia sunt non idem: puta realiter. vel rationis vel vtraq̄.

b ¶ In corpore articuli rñdet q̄stio vnica cōclusione. Inter vnionem ⁊ assumptionē triplex est differētia. Declarat manifestādo singula mēbra sigillatim ⁊ ordinate: ita vt pcessus clar⁹ fiat in litera. ¶ Et prima q̄dē ac principalis dr̄a est in re formaliʒ signata nā vnio significat relationē assumptio actionē vel passionē: ⁊ ſſ sunt in diuerso gne sicut relatio diuersum est genus ab actione ⁊ passione. Et q̄ vnio significet relationē in litera no. pbat: ſ3 assumit ex precēdēti articulo. Ex q̄ ad manifestā dā dictā differētiā: primo pbat in hoc mysterio inueniri ſm rē duo. ſ. ipsam relationē vnionis: ⁊ actionē ⁊ passionē: q̄s ois relatio recipiens esse reale ex tpe: causat ex aliqua mutatione: mutatio aūt in actione ⁊ passione cōsistit. Relatio igitur vnionis inter naturā humanā ⁊ dminā in christo: quū ceperit esse ſ3 rē in natura hūana ex tpe op3 q̄ ex aliq̄ causata sit mutatione: q̄ in aliq̄ patiēte ex aliq̄ actione ⁊ actione ⁊ passione: quū vnio significet relationē: ſſ est q̄ assumptio ſignat actionē vel passionē. Et manifestatur ꝑa: q̄ assumptione aliTertia Sen. Thome.

Universidad de Deusto
Biblioteca

quis ōr assumēs tāq̄ agēs/ꝛ aliq̄d ōr assumptū tāq̄ patiēs. ¶ Scōa aūt dr̄ia est: q; assumptio ōr sicut in fieri/vnio aūt sicut in facto esse. Probat/ex signo seu effectu: q; vnēs ōr eē vnitū/assumēs autē nō ōr eē aliquitū: h̄ est/vnitū predicat de vniente/dicēdo hoc est illud assūptū aḡt nō sic p̄dicat de assumēte. Et q; hoc deriuet ex dcā dr̄ia/manifestat: q; iter ly hō ꝛ ly nā humana hec est dr̄ia in mysterio incarnatōis: q; hō significat natūrā humanā vt in termino assumptionis: constat aūt terminū assumptionis spectare ad incarnationē vt in facto esse: nā hō humana signat nāz humanā vt que assumitur: q̄d̄ spectat spectat ad incarnationē vt fieri. Dicimus autē q; vnēs. f. filius dei est hō: ꝛ non dicim⁹ q; idē assumens est natura assumpta.

¶ Tertia vero dr̄ia est/q; assumptio determinat terminū a quo ꝛ ad quē: ꝛ vnio autē nihil horū determinat. huius differētie ꝑmo reddit rō ex prima: q; relō equiparātie nō magis se hz ad vnum extremū q̄ ad aliō: actio autē ꝛ passio diuersimode se hnt ad agēs ꝛ patiēs: ꝛ ad diuersos terminos. Ex hoc ēm sequitur: q; cū vnio sit relatio equiparātie multū extremo ꝛ determinet: assumptio autē quia est actio vel passio: determinare potest sibi terminos a quo ꝛ ad quem. Scōa manifestatur de assumptione ex ethimologia nois. Tertia manifestatur ex signo: fcz q; indifferenter vnio extremū dicitur vnitum alterius: non autem assumptum: vt patet in litera dicte. ¶ Circa hec dubiū primo occurrit de ꝑma differētia. Nam nō solum assumptio fed etiam vnio significat actionē. Quod etiā ex litera ꝑbatur. dū dicitur q; vnēs dicit esse vnitū: ꝛ filius est vnēs sibi natūrā humanā: ꝛ in rationē ad ꝑma: q; persona patris vniuit naturam humanā filio. Certū est ēm q; vnire est agere: ꝛ ideo cōe est patri ꝛ filio ꝛ. f. ꝛ similiter q; vniens est agēs. Ruit igitur differētia ꝑria. ¶ Dubiū scōo occurrit de scōa dr̄ia: q; aut intelligit quo ad rē significata: aut quo ad modū significādi. Nō quo ad modū significandi: q; tam vnire q̄ assumere significat p modū verbi: ome aūt verbū significat per modū fluxus ꝛ fieri. Nec quo ad rē significatā: q; natura humana de qua verificat q; est vnita: nō predicatur de quocūq; vniēte: q; nec deus nec filius est natura humana. ¶ Dubiū tertio occurrit de eo q; in tertia differētia ōr vnionē hāc esse relationē equiparātie: q; cōstat ex p̄cēdēti articulo esse relationē in ꝛ ex altero ēm extremo: q̄m in sola nā humana hz esse: relatio aūt equiparātie vt ipm nomē sonat: eque se hz ad vtrūq; extremū. ¶ Dubiū quarto occurrit: qualis sit dr̄ia inter vnionē ꝛ assumptionē: an rōnis tm: an etiā realis. Et ex ratio dubij: q; in litera in calce rñsionis ad tertiū cōcludit q; assumptio differt rōne ab vnione ꝛ incarnatiōe: clarūq; ex q; assumptio nō differt realr: sed rōne tm q̄ incarnationē: cū ergo simul ꝑ̄oneantur assumptioni: sola rōnis dr̄ia apparet. In oppositū aūt est: q; actio et passio distinguūtur realiter a relatione cōsequēte cōiunctum quod per actionem ꝛ passionē fit: sed assumptio ꝛ vnio sic se habēt: ergo.

¶ Dubiū quinto est de termino assumptionis: a d quid. f. terminat: ac quis est. ꝑ̄mus terminus assumptiōis: an absolutū aliquod vel relatiuū. Et est ratio dubij ex parte rei: q; ifta actionē nullū absolutum fit in ꝑsona diuina: ꝛ filr nullū absolutū ponit in nā humana: fz nec etiā in ꝑsona diuina realis relatio acq̄rit: sed in sola nā humana fit de nouo solumō relatio realis vnionis ad ꝑsonam filij. Cōstat aūt q; termin⁹ actiōis ꝑ̄mus est illud ens q̄ fit p actionē illā: sola igit relatio realis vnionis hui⁹ nāe humane ad ꝑsonā filij: est termin⁹ ꝑ̄mus actiōis ꝛ passiōis: assumptiōis nole importare. ¶ Ratio vero dubij ex pte rei fz: est: q; doctores aliqui hoc dāt. Scot⁹ em i tertio sen. di. ꝑma. q. ꝑ̄. fz hmōi assumptionē terminari ad relonē vnionis: q; nullū est ibi absolutū nouū ta in nā q̄ in ꝑsona: ponēs hāc relonē nō spectare ad genꝰ relonis: fz esse de gne respectuū extrinsecus aduenticiū: q. f. nō necessario sequūt fundamētū et posito termio. Quales dicit eē vnionis respect⁹ iter aiam ꝛ corp⁹: si ꝑenitia seorsum vniretur de nouo: ꝛ panis ꝛ q̄titas sacrī vniretur. nullū esset absolutū i hmōi vnionib⁹ acq̄reret: fundās vnionis relonē: fz ad solā vnionis relonē terminaret actio vnientis. ¶ Dubiū. q̄to i tertio sen. di. q. ꝛ. fz actiōis q̄ assumptiōis nole signat⁹ ꝑ̄tie loquēdo terminū ītrinsecū eē rem vnionis q̄ht eē nō relonis q̄nte: fz modū quēdā realē: sicut iberere ē modus realis ꝑ̄is nām accētis. Ad hmōi nāz respect⁹ dicit posse esse mōtū ꝛ actionē nālem: vnionis ad vnionem nature humane i ꝑsona diuina/sola diuina actio potuerit terminari. ¶ In oppositū aūt est q; auth⁹ hic dicit in calce corporis articuli: q; assumptio determinat ꝑ termino ad quē/ꝑsonalitatē diuinā: vt. f. ꝑsona diuina in humana nā subsistat. Cōstat aūt h nō eē respectū/fz eē absolutum/vt pote de gne seu ordine subē: ē. ¶ Ad ꝑmū dubiū ōr: q; ꝑma dr̄ia optima eē dr̄ia tū ad formale significatū. Ad cui⁹ euidētiā ꝓsiderādū est fundamentū in ifa positū: scz q; in mysterio incarnatōis quātū ad ꝑpositū spectat/duo tm inueniunt. f. actō ꝛ passio/ꝛ relō vnionis ꝛ q; relō vnionis nō fit alia actione ꝛ passiōe ab illa actione ꝛ passione quā significat assūptio/fz illa actio q̄ ē assumere/factio est vniōis: nō curādo pro nūc de mō quo fit vnionis relō p actionē illā: hoc em ad q̄ntus dubium spectat.

Cuius enim fundamēto fi supponas/ q; ly vnio est ꝛ nomē/cū declinat hec vnio vnionis: est et verbū/cuz dicimus vnio vnit vnitū: ꝛ q; idē formaliter significat vt nomē ꝛ vt verbū: sicut similitudo ꝛ assimilare. Videbis q; ex q; nomē vnionis formaliꝛ significat relonē/ et verbū vniēdi: significat formaliter relationē: significat essi vnire vnionē facere/sicut assimilare similitudinē facere. Si nāq; diligenti⁹ ad positū fundamētū retulerio significatū hoc. f. facere vnione/clare perspicies q; quum ly facere illā/supponat actionē quā assumptio significat/inter vnionē ꝛ assumptionē hāc ꝑmo inuenies dr̄iam q; assumptio actionē ꝛ passionem formaliꝛ explicat/q̄ in incarnatiōe inuenit: vnio ℞o ꝛ vnire inde dematū/formaliꝛ relationē explicat: q̄uis vnire per modū actionis significet illā relationē. Cōcedit ergo q; in cōi vnio verbū significat actionē/hoc est vnionem facere: sed q; in ꝓposito/ly facere nō dicit actionē ꝑticā ipsius relationis distinctā ꝟ actionē significatā p ly assumere/ideo ꝛ vera est dr̄ia ꝑma assignata in ꝓposita mā/q; vnio significat formaliter relationē/assumptio actionem vel passionē: ꝛ vera est dr̄ia ꝑma assignata in ꝓposita mā/q; vnio significat formaliter relationē/assumptio actionem vel passionē: ꝛ vere dicit q; assumptio determinat ꝑ termino ad quē/ꝑsonalitatē diuinā: vt. f. ꝑsona diuina in humana nā subsistat. Cōstat aūt h nō eē respectū/fz eē absolutum/vt pote de gne seu ordine subē: ē. ¶ Ad ꝑmū dubiū ōr: q; ꝑma dr̄ia optima eē dr̄ia tū ad formale significatū. Ad cui⁹ euidētiā ꝓsiderādū est fundamentū in ifa positū: scz q; in mysterio incarnatōis quātū ad ꝑpositū spectat/duo tm inueniunt. f. actō ꝛ passio/ꝛ relō vnionis ꝛ q; relō vnionis nō fit alia actione ꝛ passiōe ab illa actione ꝛ passione quā significat assūptio/fz illa actio q̄ ē assumere/factio est vniōis: nō curādo pro nūc de mō quo fit vnionis relō p actionē illā: hoc em ad q̄ntus dubium spectat.

Ad ꝑmū Ergo dōm. q; vnio ꝛ assumptio non eodē modo se habēt ad terminū. sed diuersimode: sicut dictū est. ¶ Ad scōm dōm. q; vniens et assumēs nō oīno sunt idem: nam oīs persona assumens est vniēs, non autē econuerso. Nam ꝑsona patris vniuit nāṁ humanā filio. non aūt sibi: ꝛ ideo ōr vniens, non assumēs, quasi ad se ꝛmens. Persona aūt filij, que sibi humanā nām vniuit, est vniēs ꝛ assumens. Et silr nō est idem vnitum ꝛ assumptū: nāz diuina nā ōr vnita, ꝛ non assumpta.

¶ Ad tertiū dē m. q; assumptio determinat cui facta est copulatio ex pte assumentis, in quantum assumptio ōr quasi ad se sumptio: sed incarnatio ꝛ humanatio ex parte assumpti, q̄ est caro vel natura humana. Et ideo assumptio differt ratione ꝛ ab vnione ꝛ ab incarnatione seu humanatione.

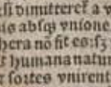
quasi ab alio ad se sumptio. Unio autē nihil horū determinat: vñ indifferenter dicitur q; humana nā est vnita diuine ꝛ econuerso. Nō autē ōr diuina nā assumpta ab humana: sed econuerso: q; humana nā adiuncta est ad ꝑsonalitatem diuinaz. vt. f. persona diuina in humana natura subsistat.

3. dist. 5. q. 1. ar. 1. q. 1. Et 4. ꝑta. q. 8. a. 1.

eleuata est ad esse diuinum. Relatio aūt vnionis/est nāe hūane ad filiū dei ꝑmo/ꝛ ad nām diuinā ꝓter: ꝛ nō est relō cāltatis passiue: alioq̄n cōiter esset ad totā trmitatē. Qō ℞o distinguāt realr ab vnire/ideo dicit/ꝛ verificat nō ꝑm ipsas actiones/sed ꝑm terminos: q̄m ꝑ̄mus terminus eius actiōis q̄ est assumere/realr differt a ꝑpio termino actionis q̄ est facere relationē vnionis vt sic: vt in sequēti patebit dubio. Quamuis vnū ꝛ idē sit facere q; assumere ꝛ vnire ipsa tm̄ ꝓpter hoc q; assumere/est ꝓprie dictus (vt ꝑdictus est) q̄d per se ꝑmo terminat ad ꝑpium terminū assumptionis/ꝛ ex ꝓsequenti ad vnionis relationē: vt nūcupatum patebit. Qō vero sola rone differat ab humanatiōe ꝛ incarnatione: ꝑs: q; eadem est actio/idē terminus diuersimode vt in litera dr̄i/explicatus. Et hoc aūt q; in litera dr̄i/q; vnio differt rōne ab assumptiōe aut ecōuerso/nō hf q; differāt sola rone sicut reliqua q̄h⁹ cōnuerāt. Ad ꝓmū dubiū dr̄i/q; assumptio hz ꝑ terminū suo ꝑ̄ssime loquendo/ens absolutū sup q̄ fundatur relatio vnionis: est aūt illud ens absolutū nō ꝑsona filij dei sola/nō hec natura hūana sola/fz filiū dei esse hoiem: q̄m nec ꝑsona diuina/nec hec nā hūana sit q; assūptio nē/quia tuc sit simul facta ex assumptione. Sz filiū dei ee hoiem/ht ꝑ assumptionē: ꝛ ita sit q; ex ꝑmo ꝑ assumptionē fit: ꝛ ad q̄d assumptio ꝑmo tēdit: ad q̄ssiuit. n. filiū dei ꝑ assumptionē esse hoiez: q̄d est esse in gne subē/ꝛ nō in gne relationis aut cum suo respectu. Et ad hoc esse q; se ꝑmo incarnationē ordinari/patet ex symbolo fidei: dū dr̄i de filio dei: ꝛ incarnatus est de spū. ex maria virgine/ꝛ hō factus est. hinc. n. clare pz/q; tā actio q̄ passio q̄ in incarnatione intercuenit/ad hoc ꝑ se ꝑmo ordinata ꝛ terminata est/q; filius dei factus est hō: ꝑcludubio nō relatiue/sed subalr: aliq̄ nō esset hō: nō ei esse re hō q; nō est subsistialiter homo: quū esse hoiem sit esse subam alatā sensibilē rōnalē/ꝛ nō sit relatiue tm̄ se habere ad subam alatā sensibilē rōnalē. Et q; cōstat ꝓsupposito hoc esse absoluto/relonē vnionis fundari super hoc esse: nō dicēdū est q; ad relationē vnionis in hoc mysterio nulla actio aut passio/nulla mutatio q̄ se ꝑmo terminat: vt author expresse dicit in. 3. sen. di. 2. q. 1. ar. 2. q. 1. 3⁹ est vera relatio/more alia relationū: nō ꝑdicta ꝑ seipsas/iuxta doctrinā ḡnti phy. sed cōsurgēs ex nouo eē absoluto facto ex assumptiōe. Vñ negare relonē vnionis habere fundamētū absolutū/ita q; incarnationē nullū ens absolutū factū est/ꝛ cū hoc dicere q; filius dei est factus hō ꝛ est vere hō ꝑm rē/est ignotare. ꝑpriū vocē: ꝛ conftert cū sentētia fidei verbis solis q; deus est hō substātialiter/cū nefotio aūt cōsentire ꝑm rem q; deus est hō acciderāliter ꝛ ꝑm esse relatiuū. Est ꝛ ampleci ꝑm verba decretalē/damnantē dicētes christū ꝑm q; hō nō esse aliq̄d/ꝛ refutare rē sū ꝑm rē: q; ꝛ si solū esse relatiuū sit de nouo in mysterio incarnationis/filius dei ꝑm q; hō nō aliquid sed ad aliquid est. ¶ Ut aūt negātiū vnionis relationē habere nouū esse absolutū factū ꝑ incarnationē ꝑ fundamēto/ꝛ silr assumptionē terminari ad nouū esse absolutum subē. f. filiū dei esse hominē/error⁹ connincatur: ex fundamētis eoz in phia monstratur. Manifestū liquidē est q; si albedo ꝛ subiectū seorsū preexisterēt/ꝛ silr panis ꝛ quātitas/ꝛ silr materia ꝛ corpus/ꝛ postea vnirent/relatio vnionis inter ea sup nouo esse absoluto consurgeret: cuius oppositū ab aduersarijs assumitur ad ꝓpositū. Nec hoc q̄ dicimus egent ꝓbatione/sed manifestatione: cōstat em q; subiectū in primo exēplo acquireret de nouo esse albū/ꝛ in scōo esse quātū/ꝛ in tertio esse vnū: nec pōt inficiari q̄n q̄libet horū esse sit ꝛ esse absolutū/ꝛ de nouo per actionē vnitiuā factū. Patet igitur q; relatio vnionis est vere relatio de genere relationis/cōuenies cū illis in modo essendi ꝛ fiēdi. ℣ Et er his patet solutio oīum obiectoꝝ. ¶ Et si cōtra ꝑdictam sententiam afferātur due rationes scoti ibidē/cōtra absolutū fundāg relationē vnionis. ꝑmo: q; illud absolutū necessario esset vnitū verbo/si est: nulla em̄ videtur talio entitas in creatura. Secundo: q; talio entitas aut esset substātialis aut accidentalis: nō accidentalis/vt patet: nec substātialis: q; esset eadē materie aut forme aut composite substāte. Sed dicēd est idē aliquī substātie/manet manēte illa: natura igit assumpta: si dimitteret a verbo: reciperet illud: ac ꝑ hoc esset fundamētū vnionis absq; vnione. ℣ Rndēdū ex dictis est: q; vt dicitur. 7. meta. nō fit ꝑhera nō fit ex: fz fit ꝑhera ex ea: ꝛ silr in ꝓposito nō fit filius dei: nō fit humana natura: sed fit filius dei homo. Et similiter si cut si albedo ꝛ sortes vniretur: acquireret de nouo sortes esse albū ꝛ si postea separarentur: tam sorte q̄ albedine seorsum ītrinsecus: amitteret sortes esse albū: ita q; licet nō corrūperetur albedo: corrumperetur tū esse album: sicut in vnione nō generaretur albedo: sed esse albū. Esse enim album significat esse absolutū in cōpositione cōsistēs q̄s generatur ꝛ corrūpitur per vnionē ꝛ separationem. Et similiter si corpus ꝛ anima separatim existentia vniretur: acquireret corpus esse vniū: ꝛ si postea separarētur: vtroq; seorsum cōseruato: amitteret: ꝛ ꝑpius esse vniū: q; est esse subale in cōpone cōsistēs. Ita in ꝓposito: q; filius dei acq̄siuit per assumptionē esse holem: ꝓportionaliꝛ loquēdo si separaret nā hūana a filio: amitteret filius dei esse holem q; acq̄situ rat: q; cōstat esse absolutū ens subale in cōpone cōsistēs. Et loquo: nō de cōpone alio ꝛ corpus: quā esse ꝓsupponit: sed de cōpone nāe ꝛ suppositi: in qua cōsistit esse holem. opz enim aliquē holem eē hominē: ꝛ impoe est eē fingere eē hoiem in rerū nā nisi aliquem hoiez. Ita igit (quātum ad ꝓpositū spectat) se hz esse hominem ad filiū dei qui ve est hō: sicut se hz esse vniū ad corpus: seu esse albū ad subz ꝛ similr ita se hz natura humana ad eē dei filii: sicut ala ad corpus ꝛ albedo ad subm. f. Et ꝓpter ea vt iam dictum est q̄ndāmō dū ḡnatur ex vnione ꝛ corrūpit ex separatione nō albedo nec subm: fz eē albū: ꝛ silr nā anima nec corpus: fz esse alatū ꝛ esse vniū. Ita ex ꝛ assumptionis nō fit filius deus nō fit natura humana: sed fit esse hoiem: nō in eōi fz hūe: ꝛ similiter si separaretur natura humana: corrūperet nō natura humana: fz esse holem hūe: nā si sibi reciperet natura humana: no esset idē homo: sed aliud homo fieret q; in nā illa subsisteret nō eiꝰ christus subsisteret in illa nā: fz aliꝰ hō. ¶ Ut aūt aliter etiā declarem⁹ rñdere hēo q; esse hoiem est illa entitas absoluta: q; fundat relationē vnionis in mysterio incarnationis: ꝛ q; ifta entitas si est necessario est vnita verbo. Impoe est silr eē inuenire eadē nā humana separata a verbo: q̄uis possit inueniri eadē nā humana separata a verbo: q̄m esse hoiem: numerat ad numerationē individuoꝝ holo. Si et natura humana separaret a verbo: eo ipso q; fieret ꝛ esset aliꝰ hō: eēt aliud numero esse hoiem: quo ille alius esset hō: ꝛ aliud quo nūc verbū dei est hō: q̄m vt iam dictū est: esse holem in cōpone nature ꝛ suppositi cōsistit: ac per hoc variato suppōito: variabit nūerāl. Sicut si albedo migraret de subo in subm: esset aliud ꝛ aliud numero esse albū: nurta nūerū subiectoꝝ: ꝛ silr si ala migraret de corpore in corpus: esset aliud ꝛ aliud numero esse vniū: nurta numerationē corꝓoꝝ eadē rōne: q; in cōpositio hec oia cōsistūt: ꝛ diuersitas numeralis diuersitatē subo⁹ seu suppositoꝝ comitat. Et sic pz: q; est aliq̄ entitas absoluta: q̄ quidāmo est in nā creata. f. hūana nā christi. f. esse holem: q̄ si est eadē numero: necessario est vnita ꝑsone diuine. ¶ Ad scōam aūt obiectionē dicit: q; ifta entitas est subalis: ꝛ idētificat subē cōpositē: hoc est hunc hoiem aūt hunc nature humane. Et ideo si hoc nā assumpta dimitteret: nō remaneret relatio vnionis: q; nec remaneret hic hō idē nūero. Et sicut stat: q; remaneret hec eadē nūero nā hūana: ꝛ non remaneret idē hic hō: fz esset alius numero hō: alia numero subā cōposita (de prima subā: nō de q̄ditate loquēdo: ita stat q; nā assumpta pōt dimitti nō remanēte eo de hoc hoie. Imo implicatz dictoria remanere eūdē hūc hoiez: nām assumpta dimitti: q; tūc in nā dimissa subsisteret alius homo ꝛ nō christus: ꝛ subsisteret christus ꝛ nō alius homo. Et error⁹ pceſſus scotici est ex eo: q; subā cōposita est duplex. f. nā. ꝛ individuū: fcz hec hūanitas ꝛ hic hō. Nec opz illud q̄ est idē subē cōposite: hoc est: hunc hoi: esse idē hunc hūanitati: ꝛ ideo nō opz remanēre hūanitate hac si dimitteret: remānere id q̄ est idē hunc hoi: ꝛ ille est eē holem inuētū in hoc hoie q̄ est christus. Et hec dicta sint. loquēdo de termino assumptionis ꝑm rē: hoc est actionis ꝛ passionis intellectē per nomē assumptionis: nā loquēdo de termino assumptionis vt importatur in vocabulo assumēdi: remitto te ad literā: q; nā humana est ꝛ terminus a quo: ꝛ ꝑsona diuina est vt terminus ad quē. Que ideo ꝓ notitiā dixerim: vt nō putēt doctrinā datā a verbis authoris discrepare: fz attēdāt q; ꝑm varias cōsiderationes varie assignari ꝑt termin⁹. Nos aūt ad rem spectauimus: vt actioni reali ꝛ effectui tā excellenti suū ꝓpriū ac primo terminū in re realē assignarem⁹. Et hz nō manifestauerimus quo q̄ dictū est sit: manifestissim⁹ tū ex fidei doctrina q; ita est. Et hoc sufficere dz in tāto mysterio: q̄ vt aug. dicit si vel hoc haberet: nō esset admirabile: ꝛ si exemplū haberet: nō esset singulare. Et ideo cauē exempla accipienda sunt: vt scilicet vtcunq; percipiamus mysteriū altitudinē: nec metiamur illud viribus ingenioli humani.

a ¶ Super articulum nonum.

In titulo articuli, 9. aduerte primo: q; quū ifā distinctum sit de vnione vel ꝑ relationē vnionis: vel ꝑ cōiunctionē ad quā cōsequit relatio vnionis: h̄ in loco nō sumit vnionis relonē: fz ꝑ cōiunctionē ipsa: ꝛ ꝑz in ꝓncipio cōtra articuli: ꝛ ex ꝑditoꝝ de ipsa inqrit: fcz de excellētia eiꝰ reiq; ꝑ cōiunctionū. Ridiculū. n. est hoc ḡrere de relatione nisi rōne fundamēti: nā secluſa rone fundamēti: nulla vnionis relatio est maior alitate subo⁹ seu suppositoꝝ comitat. Et sic pz: q; est aliq̄ entitas absoluta: q̄ quidāmo est in nā creata. f. hūana nā christi. f. esse holem: q̄ si est eadē numero: necessario est vnita ꝑsone diuine. ¶ Ad scōam aūt obiectionē dicit: q; ifta entitas est subalis: ꝛ idētificat subē cōpositē: hoc est hunc hoiem aūt hunc nature humane. Et ideo si hoc nā assumpta dimitteret: nō remaneret relatio vnionis: q; nec remaneret hic hō idē nūero. Et sicut stat: q; remaneret hec eadē nūero nā hūana: ꝛ non remaneret idē hic hō: fz esset alius numero hō: alia numero subā cōposita (de prima subā: nō de q̄ditate loquēdo: ita stat q; nā assumpta pōt dimitti nō remanēte eo de hoc hoie. Imo implicatz dictoria remanere eūdē hūc hoiez: nām assumpta dimitti: q; tūc in nā dimissa subsisteret alius homo ꝛ nō christus: ꝛ subsisteret christus ꝛ nō alius homo. Et error⁹ pceſſus scotici est ex eo: q; subā cōposita est duplex. f. nā. ꝛ individuū: fcz hec hūanitas ꝛ hic hō. Nec opz illud q̄ est idē subē cōposite: hoc est: hunc hoi: esse idē hunc hūanitati: ꝛ ideo nō opz remanēre hūanitate hac si dimitteret: remānere id q̄ est idē hunc hoi: ꝛ ille est eē holem inuētū in hoc hoie q̄ est christus. Et hec dicta sint. loquēdo de termino assumptionis ꝑm rē: hoc est actionis ꝛ passionis intellectē per nomē assumptionis: nā loquēdo de termino assumptionis vt importatur in vocabulo assumēdi: remitto te ad literā: q; nā humana est ꝛ terminus a quo: ꝛ ꝑsona diuina est vt terminus ad quē. Que ideo ꝓ notitiā dixerim: vt nō putēt doctrinā datā a verbis authoris discrepare: fz attēdāt q; ꝑm varias cōsiderationes varie assignari ꝑt termin⁹. Nos aūt ad rem spectauimus: vt actioni reali ꝛ effectui tā excellenti suū ꝓpriū ac primo terminū in re realē assignarem⁹. Et hz nō manifestauerimus quo q̄ dictū est sit: manifestissim⁹ tū ex fidei doctrina q; ita est. Et hoc sufficere dz in tāto mysterio: q̄ vt aug. dicit si vel hoc haberet: nō esset admirabile: ꝛ si exemplū haberet: nō esset singulare. Et ideo cauē exempla accipienda sunt: vt scilicet vtcunq; percipiamus mysteriū altitudinē: nec metiamur illud viribus ingenioli humani.

In titulo articuli, 9. aduerte ꝓmo: q; quū ifā distinctum sit de vnione vel ꝑ relationē vnionis: vel ꝑ cōiunctionē ad quā cōsequit relatio vnionis: h̄ in loco nō sumit vnionis relonē: fz ꝑ cōiunctionē ipsa: ꝛ ꝑz in ꝓncipio cōtra articuli: ꝛ ex ꝑditoꝝ de ipsa inqrit: fcz de excellētia eiꝰ reiq; ꝑ cōiunctionū. Ridiculū. n. est hoc ḡrere de relatione nisi rōne fundamēti: nā secluſa rone fundamēti: nulla vnionis relatio est maior alitate subo⁹ seu suppositoꝝ comitat. Et sic pz: q; est aliq̄ entitas absoluta: q̄ quidāmo est in nā creata. f. hūana nā christi. f. esse holem: q̄ si est eadē numero: necessario est vnita ꝑsone diuine. ¶ Ad scōam aūt obiectionē dicit: q; ifta entitas est subalis: ꝛ idētificat subē cōpositē: hoc est hunc hoiem aūt hunc nature humane. Et ideo si hoc nā assumpta dimitteret: nō remaneret relatio vnionis: q; nec remaneret hic hō idē nūero. Et sicut stat: q; remaneret hec eadē nūero nā hūana: ꝛ non remaneret idē hic hō: fz esset alius numero hō: alia numero subā cōposita (de prima subā: nō de q̄ditate loquēdo: ita stat q; nā assumpta pōt dimitti nō remanēte eo de hoc hoie. Imo implicatz dictoria remanere eūdē hūc hoiez: nām assumpta dimitti: q; tūc in nā dimissa subsisteret alius homo ꝛ nō christus: ꝛ subsisteret christus ꝛ nō alius homo. Et error⁹ pceſſus scotici est ex eo: q; subā cōposita est duplex. f. nā. ꝛ individuū: fcz hec hūanitas ꝛ hic hō. Nec opz illud q̄ est idē subē cōposite: hoc est: hunc hoi: esse idē hunc hūanitati: ꝛ ideo nō opz remanēre hūanitate hac si dimitteret: remānere id q̄ est idē hunc hoi: ꝛ ille est eē holem inuētū in hoc hoie q̄ est christus. Et hec dicta sint. loquēdo de termino assumptionis ꝑm rē: hoc est actionis ꝛ passionis intellectē per nomē assumptionis: nā loquēdo de termino assumptionis vt importatur in vocabulo assumēdi: remitto te ad literā: q; nā humana est ꝛ terminus a quo: ꝛ ꝑsona diuina est vt terminus ad quē. Que ideo ꝓ notitiā dixerim: vt nō putēt doctrinā datā a verbis authoris discrepare: fz attēdāt q; ꝑm varias cōsiderationes varie assignari ꝑt termin⁹. Nos aūt ad rem spectauimus: vt actioni reali ꝛ effectui tā excellenti suū ꝓpriū ac primo terminū in re realē assignarem⁹. Et hz nō manifestauerimus quo q̄ dictū est sit: manifestissim⁹ tū ex fidei doctrina q; ita est. Et hoc sufficere dz in tāto mysterio: q̄ vt aug. dicit si vel hoc haberet: nō esset admirabile: ꝛ si exemplū haberet: nō esset singulare. Et ideo cauē exempla accipienda sunt: vt scilicet vtcunq; percipiamus mysteriū altitudinē: nec metiamur illud viribus ingenioli humani.

Universidad de Deusto
Biblioteca

naturarū in pſona, veruntū ⁊ hoc in rūſione ad vltimū tractabitur.

b ¶ In corpore articuli duo fiūt: primo ponit diſtinctio bimēbris: deinde rndet q̄ſto cū diſtōne/iuxta mēbra ppolite diſtōnis. Eſt aūt diſtō iſta, vnio incarnationis dupl⁹ pſideratur: vel ex parte nārum ꝓiūcta ꝛ: vel ex parte eius in quo cōiunguntur. Primo ergo diſtō: q̄ vnio claudit in ſe duo: primo extrema q̄ iunguntur, ſcōo vnū in quo coniunguntur: eſt enī vnio cōiunctio aliquorū in aliq̄ vno. Principalis aūt rō ꝓpoſite q̄ſtionis eſt. Vnio nārum i Chriſto ex pte ei⁹ in quo vniunt: eſt maxima. Probatur: q̄ vnitas diuine pſone i qua vniunt eſt maxima. Sc̄aria ꝓclusio eſt. hm hāc vnio ex parte nārū que coniungūtur, non eſt maxima nec aliter ꝓbatur.

¶ Circa diſtōnes in ſra aſſignatas: dubiū nō diſſimulādū occurrit. ¶ Cū vō dr̄ ficiōs: q̄ ꝓiūctio aliquo ꝛ. i aliquo vno: pōt accipi nō ſolū ex parte eorū q̄ cōiunguntur: vel ex pte ei⁹ in quo coniunguntur: ſed etiā ex pte conſtitutionis extremoꝝ i illo vno. Verbi gratia: coniunctio corporis ⁊ aīe in ſorte: poteſt accipi ex pte aīme ⁊ corporis/vel ex parte ſortis: vel ex parte cōiunctiōis illorū in ſorte. Et in ſra hoc tertiū mēbrum deficit: ⁊ tā hoc eſt ꝓncipale⁹ mēbrū ꝓpoſito cōſideratū: q̄m non dr̄ ppue loquēdo vnio maior ex parte extremoꝝ nec ex pte termini/ſed ex parte cōiunctionis extremorū in termino. Cōtingit ſiqdē in ſorte coiungi multa accētia: que ly ex parte ei⁹ in quo cōiunguntur. ſ. perſona ſortis: habēt maximam vnitatē: nō tñ ꝓpterea ſunt maxime vnū: q̄ ꝓiunctio ipſa in ſorte nō eſt maxima: ſed minima. ¶ Dubiū ſcḋo oritur hinc circa ꝓclusionem ꝓncipalē: q̄m non niſi abuſiue ſaluat ex illa vnionē incarnationis eſſe maximam poſt vnionē trinitatis diuine: q̄ tñ ⁊ author ſaluare nititur in ſra: ⁊ bernardus in libro de ꝛſideratōe: aſſerit. Et ꝓbat ſequela: q̄m non niſi abuſiue diceret q̄ vnio creaturarū vniuerſi eſt maxima: q̄ ex parte eius in quo vniunt eſt maxima: q̄ vnitas dei in quo vniūtur eſt maxia vnitatē: ita eſt ꝟ in ſra: q̄ diuine humanēq̄ nature vnio in Chriſto eſt maxima ex pte ei⁹ in q̄ vniunt: q̄ vnitas diuine pſone in qua vniuntur eſt maxima. Et ſiſt non ſolum vnitas naturārū diuine ⁊ humane eſſet maxima: ſed etiā vnio accētium Chriſti: puta viſus ⁊ auditus: eſſe albi ⁊ criſpi: eſſet maxima ex parte eius in quo vniūtur: q̄ vniūtur in pſona diuina: cuius vnitas eſt maxima: hoc em nō eſt ſaluare vnionē incarnationis eſſe maximā: niſi abuſiue: vt patet. ¶ Et multiplicat ꝺnbiſ ex duobus in. 5. di. tertiū ſen. q. ꝑma. dicēte vnionē incarnatiōis eſſe maximā quantū ad dignitatē: ⁊ nō quātū ad intrinſecā rōnē vnionis. Et hoc ſcōm ꝓbat: q̄ illa vnio eſt quātū ad rōnē vnionis maxima: cuius extrema magis ⁊ intimi⁹ efficiūt vel efficiuntur vnū: ſed extrema multarū vnionū ⁊ nō incarnationis ſunt talis: ergo. Maior ꝓbatur: q̄ vnione vt ſic: aliqua ſunt vnū: ratio aūt vnius eſt ratio indiuiſi. Minor ꝓbatur: q̄ materia ⁊ forma conſtituunt vnū per eſſentiā: ⁊ vnū eſt inſeparabile ab alio manēte conſtitutiua: nō ſic aūt cōſtat eſſe extrema incarnationis. Vñ gloſſat durandus bernar. q̄ intelligit de maxima vnione quātum ad dignitatem.

¶ Ad hāc queſtionē ꝛndetur: q̄ diſtinctio male intelligit: nā neutrius diſtinctionis mēbrum accipiēdum eſt hm ſe: ita q̄ quū diſtinguit cōiunctionē poſſe accipi ex parte extremoꝝ ſiue ex parte termini: nō intelligitur ex parte extremoꝝ hm ſe: ⁊ ſiſr nō intelligit ex parte termini hm ſe: ſed quēadmodū primū mēbrū intelligitur ex parte extremorū inter ſe: ita hm intelligitur ex parte termini vt cōiungentiū. Et ſic nō deficit tertiū mēbrū: ſed tertiū mēbrū eſt id q̄ diſtinguit in primo ⁊ hm: nā cōiunctio ipſa duoꝝ in aliquo vno: diſtinguit: q̄ accipi poteſt ex parte extremoꝝ inter ſe: vel ex parte eius in quo cōiungūtur vt ſic. Verbi gr̄a cōiunctio aīme ⁊ corporis in hole: pōt dupl⁹ accipi: primo ex parte aīe ⁊ corpis: nō hm ſe: ſic enim valde diſtāt: ſi inter ſe: q̄ inter ſe iūgunt vt actus ſubalis ⁊ potētia. Alio mō ex parte ei⁹ in quo iunguntur inquantū iunguntur in illo: puta inquātū ſunt i vna natura cōpoſita: puta humanitate: vel inquantū ſunt in vna pſona: puta ſorte. Et hic eſt verus ſenſus diſtinctionis ſic: obiectiones aūt ꝓcēdūt cōtra aliū ſenſum: quo ſumuntur extrema que iunguntur hm eſſe: ⁊ id in quo iunguntur hm ſe. Et ideo nō eſt mirū ſi deficit: ſi deducit ad inconueniētia: ⁊ ſi nō ſaluat intētū niſi abuſiue. ¶ Ex hijs ꝑz ſolutio ſcḋi dubij: nā ſenſus litere eſt: q̄ nature diuine ⁊ humane q̄ in myſterio incarnatiōis vniūtur: cōiunctio duplr̄ pōt accipi: vel ex pte naturarū inter ſe: ⁊ ſic per ſe nota reſpuit q̄ pars negatiua: ſicut vere eſt per ſe nota: q̄ inter ſenō vniūtur: niſi ſicut cā ⁊ inſtrumētū cauſe: vbi cōſtat nō eſſe maximā vnionē. Vel ex parte eius in quo vniūtur hoc eſt ex parte pſonalis cōiunctionis quā obtinēt in vna pſona diuina: hoc eſt idē eſt ac dicere ex parte pſone diuine in qua cōiungūtur vt ſic: hoc eſt idē eſt ac dicere ex parte pſone diuine inquātū eſt perſona vtriuſq̄ nāe: hoc em eſt accipere cōiunctionē ex parte ei⁹ in quo iunguntur vt ſic/hoc eſt formaliter loquēdo. Quocirca q̄ vt patet ex dictis / vnitas pſonalis cōiunctionis quā obtinēt in vna pſona diuina ſubſtātialiter ⁊ nō accidētaliter / vt accīa Chriſti: ⁊ vnjuncture ſubaliter nō vt ꝓtes (vt manus ⁊ caput) ſed vt totū/vt natura ipſa/vt hec hūanitas vnitur ſortis: vniunt nō ſolū ſubſtātialiter abſq̄ partū impfectione/ſed ſic ſubaliter vniunt in vna ſimplicissima et indiuiſibilissima ac incōponibili vnitate ſubali pſonali cōmuni vtriq̄ nature/vt ſuperet merito oēm aliā vnionez quocūcunq̄ i alio vt ſic. Ita q̄ ly ala ꝛcet pus ſortis vniatur ſubaliter/⁊ l vna nā humanitatis / et in vna pſona ſortis/mō tñ magis ly pluriḃ⁹ modis vniūt q̄ natura diuina ⁊ humana in Chriſto: quia vniuntur ⁊ in natura ⁊ in perſona/iſte aūt vniunt tñ vno modo/ſcz in perſona. Sed vnio hec in iſta vnio mō eſt maior q̄ ſit illa in vtroq; me ⁊ formaliꝝ quantificatur cōiunctio in tertio/eſt vnitas perſonalis ſimplicissima ⁊ incōponibilis ⁊ indiuiſibilissima: ad quā cōſtat q̄ nec vnitas pſonalis ſortis: nec vnitas eſſentialis humanitatis/ nec ambe ſimul aſcēdūt: vt ꝑz. Notāter aūt dixi/vnionē in alio: dixi em hoc ad ꝓſeruādā doctrinā hāc ab vnione aliquorū inter ſe: q̄m vt in litera ꝑz/nō ex hac parte ſecḋm ſolū ex parte vnionis in aliquo vno vnio naturarū in Chriſto eſt maxima. Si tñ vnio hec incarnationis ꝓſpicitur: q̄ eſt duoꝝ inter ſe/ſcz pſone diuine ⁊ humane nāe/ ſic etiaz inuenit maxima/⁊ excedēs oēo alias vniones ꝓpter dictā rōnem. Et hm quid excedit vnionē trinitatis/vt ꝺz in rūſione ad vltimū ex aug. q̄ hō poti⁹ eſt in filio dei q̄ filius in patre: q̄. ſ. idē eſt ſuppoſitū hoīnis ⁊ filij dei/nō eſt aūt idē ſuppoſitū patris ⁊ filij. Appellat aūt hm q̄d maior: hinc iſta vnitas: q̄ hō importat vtrāq; nām ſcz humanā ⁊ ſuppoſitū: ⁊ nō quo ad naturā ſignificatā ſed quo ad ſuppoſitū tñ eſt magis in filio dei q̄ filius in patre: merito autem quod hm aliquid ſui eſt magis vnū ⁊ hm aliq̄d minus vnū/appellat hm quid ⁊ nō ſim pliciter magis vnum. Et per hec ꝑz expoſitio litere totius articuli.

¶ Ad durandū aūt ꝺz/ exto: quet bernardi ſuiam/⁊ vilificat cā: de vnione enim inquātū vnio/hm ipſam rōnē vnionis loquit bernard⁹: preponēs vnionē trinitatis: q̄ nō eſſet ꝓponēda quo ad dignitatē: q̄ tota trinitas nō eſt dignioꝝ pſona filij: formaliter igit bernardus/formaliter ⁊ aut hoc loquit/formaliꝝ ⁊ nos itelligim⁹ atq; ſaluam⁹ vnionē incarnatiōis eſſe poſt vnitatē trinitatis maximā ſimplr̄. Et quum dicit/illa ſunt magis vnū quorum extrema magis ⁊ intimius conſtituūt vnū: ꝺz q̄ addendū eſt hic ꝓpoſitioni/vel ſunt vnū inter ſe vel in tertio: aliquin negel: q̄ volūtaria eſt. Nā ex trinſeca rōne vnionis ⁊ vni⁹ nihil aliud habēt q̄ ꝓ vnita aut fiūt aut ſunt vnū/hoc eſt indiuiſa inter ſe vel in tertio: pſone em diuine nō fiūt ſed ſunt vnum in tertio/hoc eſt in diuina eſſentia. Et ſiſr in ꝓpoſito one nature ſunt vnū in perſona diuina/⁊ natura humana eſt vna pſonalr̄ cū perſona diuina. Et ſic negatur minor. ſ. q̄ mā ⁊ forma magis ⁊ intimius ſunt vnū in eſſentia humanitatis: nō em eſt min⁹ vnū/vnū in pſona ſubſtātialiter ⁊ ſimplicissima q̄ vnū in ſuba ⁊ pſona cōpoſita. Et quū ꝓbat er inſepabilitate: rndet q̄ etiā hic non pōt fieri ſeparatio ſaltē cōſitētia olim extremoꝝ: q̄m ſi humana nā ſepararet a ꝟbo/nō eſſet idē ſed alⁱ hō: ⁊ ſiſr pſona diuina amitteret eſſe hoiem. Cōſtat aūt q̄ tam eſſe hoiem eſt cē ſubale/q̄m eſſe aliū hoiem eſt eſſe aliā ſubam. Et ſi hec apparēt mirabilia ⁊ incōpꝛehēſibilia nobis/nō ꝓpterea ſunt reijcienda/ſed credēda ⁊ veneranda. ¶ Super Arti. 10.

Textus articuli decimi clarus eſt.

a ¶ In corpore articuli duo fiūt: primo ponit diſtō bimembris de gr̄a: ſcḋo rndet q̄ſto trib⁹ ꝓclomb⁹. Diſtō eſt. gr̄a ꝓ volūtate dei gratuita/vel ꝓ gratuito dono. Ubi nota duo: q̄m eſt q̄ in vtroq; mēbro ſit mētio de gratuito: q̄ volūtas q̄ſq; eſt debita q̄ſq; gratuita: volūtas em inſtituū miniſtrāt⁹ eſt volūtas ex debito dātis vnicuiq; q̄ ſuū ē: volūtas aūt ñ ex debito: nec mercenarie nec vi aut metu dāt⁹/ſz amore bñolētie: gtuita eſt. ⁊ ſiſr donū gratuitū ē q̄ ex talivolūte dāt. Sc̄ḋz ē/q̄ appellatōe dōi gratuiti nō ſolū venit hitualis gr̄a: ſz et q̄cūq; donū grat⁹ ꝓcēſſus: ſiue illū ſit actuale aliq̄s auxiliū/ſiue ḡcūq; alia res. Uñ q̄ hoc mēbrū ſubdīdit in litera q̄ſtis nō ſub forma ſubdiuiſiōis/ideo nūerus cōclusionū excedere vt mēbra diuiſionis: quū tñ in veritate iuxta tria mēbra in litera poſita/ſcz gratuitā volūtatē dei/⁊ gratuitū donū habitualis gr̄e: ⁊ gratuitū donū ipſius vnionis/tres ſint cōclusiones. ¶ Prima igitur cōclusio eſt ſumēdo gr̄am ꝓ gratuita dei volūtate vnio incarnationis facta eſt ꝓ gratiā/ ſicut ⁊ vnio ſanctoꝝ ad deū ꝓ cognitionē ⁊ amorē. Probat: q̄ ad hoc q̄ nā humana cleuet in deū ſine ꝓ eſſe pſonale ſine ꝓ operationē/ eget dei volūtate gratuita: q̄ vtrūq; eſt ſupra facultatē nāe ſue. Secūda cōclusio eſt ſumēdo gratiā ꝓ gratuito dei dono/hoc ē gr̄a habitualis. Unio incarnationis nō eſt facta ꝓ gratiā / vnio ſanctoꝝ ad deum ñt ꝓ gr̄am. Probat: q̄ in cōi loquēdo fit mal⁹ ad perfectionē operationis requiritur q̄ potētia ſit ꝑfecta habitū: ad hoc ut q̄ nā ſit in ſuo ſuppoſito nō exigit habitus aliēs. Differēt ia autem inter hos duos vniones in hoc conſiſtit: q̄ vnio ſanctoꝝ ad deū eſt ꝓ elevatiōnē ad operationes cognitionis ⁊ amoris: vnio aūt chriſti eſt ꝓ elevationē nāe hūane ad eē pſonale filij dei: nulla ḡ gratia ꝛ mediat/ſed ibi. Ubi nota primo q̄ hinc hēs apud authores eodē te habere modo naturā humanaz chriſti ad pſonā filij dei/ſicut ſe haberet ad perſonā ꝓpriā/⁊ ſicut ſe hz nā ſortis ad pſonā ſortis: maz hinc hēs q̄ ex eo q̄ formaliꝝ loquēdo inter nām ⁊ ꝓpriū ſuppoſitū nullus erigit habitus: ideo inter nām hūanā ⁊ pſonā filij dei in chriſto nullus erigit habitus: fundat. n. ꝺ. ꝑcipius ſup illa ꝓportionalitate/vt patet. Nō ſecūdo q̄ gratie habitualis in ꝓpoſito nō mēnō retinguit ad gratiā ꝓponit i eſſentia ale: vt diſtinguit a charitate caliqbus habitibus infuſis: ſed cōmuniter ſumit vt comprehēdit ſub ſe quēcūq; infuſum habitū. Et hoc habes in litera er eo q̄ habitus a perfectionē operationis reſtitus/in potētia operatiua ponit: q̄ non verificatur de gratia reſtricta ad habitū in eſſentia: vt patet. ¶ Tertia cōclusio eſt ſumēdo gratiā ꝓ gratuito dei dono/quicḋ ſit illud. Unio incarnationis eſt gratia. Probatur: q̄ eſt donū dei cōcēſſum humanitati chriſti/nullis ꝓcēdētibus meritis. Ubi nota primo q̄ hoc modo loquēdo de gratia/ipſa vnio appellatur gratia modaliter: q̄. ſcilicet gratuite facta eſt/ſcilicet abſq; vllo merito: ⁊ hinc ſit vt in chriſto ponatur vltra habitualē gratiam gratia vnionis/que eſt ipſa vnio gratuito concēſſa. Nota ſecundo q̄ caute author loquitur/non dixit q̄ hoc modo ſumēdo gratiam vnio ſit facta per gratiam/ſicut dixit in ꝓcēdētibus cōclusionibus/⁊ ſicut ꝺſtū eſt in titulo articuli: ſed dixit q̄ ipſa vnio eſt gratia. Et ratio eſt: quia ly per/denotat cauſalitatē gratie ſuper vnionē: eiuſdē autē ad ſeipſum nō eſt cauſalitas.

b ¶ In rūſione ad primū eiuſdē articuli: nota ex ſupra dictis in ſrtuio. 7. eiuſdem q. ꝙ cōiuctio humane nature cū perſona filij dei: que nihil aliud eſt q̄ vtriuſq; indiuiſio ſit eſſe perſonali ipſius filij dei) poteſt dupliciter accipi: ſcilicet vel ſm illā entitatē poſitiuam que eſt illud eſſe perſonale ſiliius nature create: vel ſm mutationē ⁊ relationē, qua vnitur ⁊ vnita relative dicitur humana natura perſone illi⁹ nullā ſiquidē aliud ens reale apparet interuenſſe aut inuenīri in hoc myſterio/ultra extrema. Et ſiquidē vnionis gratia ꝓ gratuito dono ſumatur ſecundo modo/ſic eſt donū creatū quoniaz tam mutatio paſſiua qua natura humana elevata eſt ad eſſe perſonale dei q̄ relatio vnionis/iter creatas reſt. Si vero vnionis gratia ſimiliter ꝓ dono gratuito ſumatur primo modo/ſic quo ad rem datā in creatum donum eſt/ quia data eſt perſonalitas divina naturā create: quo ad ſubſtantialem vero cōpoſitionem ſeu cōſtitutionem perſonalitatis cū natura/donuz creatum eſt: vt patet. Et quia vnionis gratia/hec omnia cōcludit/ideo /quandoq; reo increata ponit⁹ ⁊ in hac litera dum dicitur: maius anteſt ipſa res q̄ ipſa ſimilitudo eius participata: ⁊ eſt ſermo de re divine nature ⁊ perſone iuſta q̄ vnionis gratia conſtituit. Quandoq; autē ponitur res creata/dum ex voluntate dei gratuita facta dicitur in hac litera ꝺſtū eſſe inferius arſ. 12. q. 98. arti. 4. c. huiuſmet. q. ⁊ verus eſt quantum ad communiones illius eſſe divini ad naturā humanam/que per aſſumptionē facta eſt/et ad quam relatio vnionis conſequit. Et 3. col. 2. ti. Et heb. 1. l. 4. co. 3.

a ¶ Super articulū vndecimum.

Nō titulo articuli. xi. videq; in precedentibus et hoc atq; ſequenti articulo queſtio eſt de cauſa vnionis. Et quoniam triplex illius cauſa aſſignatur/ſcilicet gratia/merita et natura/ideo expedito. 10. articulo de gratia/in hoc. 11. querit de meritis/an ſcilicet vnio

Questionis II. Articulus XI.

12

ſit facta ex meritis. Et primo ſic. Et videt⁹ q̄ nō. Nihil eſt ſibi ipſi cauſa eſſendi. Sed vnio incarnationis eſt ipſa vnitas perſone filij dei ad naturā aſſumptā. Ergo vnio incarnationis nō habet cauſam meritoriam.

Sed cōtra Eſt. q. aug. dicit in li. de ꝑde. ſan. Quisq; in capite nr̄o ꝑcēdētia merita ſingularis illius gr̄atiōis ſuenerit. ipſe in nobis ꝑceden tia merita multiplicate regr̄iationis ingrat. Sz nulla merita ꝑcēſſerit regr̄iationē noſtrā: hm illud ti. 3. nō ex operibus iuſtitie q̄ fecimus nos. ſz ſm ſuam miſericordiam ſaluos nos fecit per lauacrū regr̄iatiōis. Ergo nec illā chriſti gr̄iationē aliq̄ merita preceſſerūt.

b Rndeo Dicēdū. q̄ quātū ad ipſuz chriſtū. manifeſtū eſt ex premiſſo. q̄ nulla ei⁹ merita potuerūt ꝑcēdere. nec ex meritis fuerit: et demum in. 12. queritur an ſit naturalis chriſto ⁊c. hoc eſt a natura.

b ¶ In corpore articuli ſunt tres concluſiones. Prima eſt: Nulla chriſti opera fuerunt meritoria vnionis. Probatur. Ille homo qui eſt chriſtus/a principio ſue cōceptionis fuit filius dei hypoſtatice: ergo omnis illius hominis operatio ſubſequuta eſt vnionem: ergo nulla eius operatio potuit eſſe meritum vnionis. Antecedens declaratur primo ex differentia inter ſententiam fidei ⁊ hereſim fotini. Et probatur ſecundo auth̄oritate angeli luc. primo. Conſequentie autem relinquitur vt per ſe note. ⁊ vere ſic eſt: quoniā prima patet ex hoc ipſo q̄ omnis operatio cuiuſcūq; hominis ꝓſupponit illū hominem: oppoſitum enim nō eſt intelligibile. Ad em autē eſt dicere q̄ omnis operatio chriſti ꝓſupponit vnionē/⁊ dicere q̄ ꝓſupponit perſonā illius hominis: q̄m nō niſi per vnionē habetur perſona illius hominis q̄ eſt ipſa perſona filij dei. Et hoc igitur q̄ perſona illius hominis eſt perſona filij dei per vnionē nature humane ad perſonam filij dei optime

Universidad de Deusto
Biblioteca

euidenter sequitur/q̄ omnis operatio illius hominis presuppo-
ni vnionē: qz presupponit illū hominē. Sed a quoq; patet ex hoc: qđ
meritum precedit saltem nature ordine premnium: vt p3. ¶ Dubium
hoc in loco nonnullū occurrit: qz licet hinc habeat q̄ ois operatio illi⁹
hois subsequuta est vnionē: nō tamē hinc habet q̄ ois opatio illius
nature humane subsequuta est vnionē. Et dicere quispiā q̄ illa na-
tura humana sicut
ſm se ꝓsupponitur
nature ordie vnio-
ni: qz assumptio ꝓ-
supponit qđ assum
tur) ita ſm aliquod
opus eius puta ut el
ligere z velle: ē. sunt
instātanea: ꝓsuppo-
nuntur ordine nāe af
sumptōi: z per illū
velle informatū cha
ritate nā illa meruit
assumi in eodē instā
ti rēpotis z ptis⁹ na-
tura. ¶ Ad hoc du-
biū non opz aliūde
q̄ ex ire fundamēto
rndere: ita rñ vt nō
sit sermo de potētia
diuina absolute: quā
dicitur q̄ nō potuit
aliqua operatio fie
dere vnionē: sed de
potētia quā ordo re
rū hz simplr: et in
my sterio icarnatio-
nis. Quū em natu-
ra humana i Christo assumak ad esse
ꝓsonale dei: idez est
ordo nāe humane
Christi ad ꝓsonā fi-
lij dei: q̄ est nāe hu-
mane sortis ad ꝓso-
nam sortis. Et ideo
sicut natura sortis
ꝓtius natura ꝓsona
tur p sortem q̄ ope
retur: tū qz esse ꝓso-
nale vtpote substā
tiale est priꝰ q̄ ope
rari: tum qz primus
terminus vt qđ ge-
nerationis est ipse
sortes: z deinde na-
ture ordine consequuntur operatio-
nes etiā naturalissi-
me: vt si sol fieret/primo fieret suppositum solis: z deinde luceret/
q̄uis in eodē instāti: ita ꝓtius natura humanitas Christi ꝓsonaꝫ
per verbum dei q̄ operetur: ꝓpter vtrāq; dictā rationē: qz ſ. perso-
nari spectat ad esse subsistētiale: cōsert enim subsistere: qđ prime sub-
stātie solius est: z qz primus terminus generationis Christi vt quod:
fuit persona filij dei: nicēte angelo/qđ ex te nascetur sanctū: vocabi-
tur: ꝓ culdubio cum rei veritate ꝓ filius dei. Non potest ergo poni
q̄ anima Christi ꝓtius natura q̄ vniretur/intelligeret aut amaret:
¶ Sēda conclusio est. Nulla opera cuiuscūq; alterꝰ hominis potue-
runt esse meritoria huius vnionis ex cōdigno. ꝓbatur tripliciter:
primo qz vnio ista superat vnionē beatitudinis: que ꝓprie cadit sub
merito. sēdo qz vnio ista est principiū gr̄e: que nō pōt cadere sub mer
to. tertio qz vnio ista est reformatiua totius humane nature: cuiꝰ to-
tius bonū cōstat no posse a singulari puro hole causari. ¶ Tertia cō-
clusio est. Sancti partes meruerunt incarnationē de cōgruo: desides
rādo z petendo. ꝓbat: qz cōgruū est deū exaudire sibi obedientes.
Et hoc etiā modo exponi potest q̄ beata virgo meruit Christū por-
rare sēz merito congrui. a ¶ Super grā. 12.

In titulo articuli. 12. Nota q̄ ideo in titulo apponitur ly ho
minis: ita q̄ nō querit vtrū gratia vnionis sit Christo natu-
ralis: sed an sit naturalis Christo homini: vt denotaretur q̄
difficultas huius dubii ex parte eius q̄ est esse hominem
se tenet. Nō enim est questio de Christo ſm q̄ deus: sed ſm
q̄ est homo an gratia vnionis sit illi naturalis.
b ¶ In corpore articuli duo fiunt: primo ponitur vna distinctio de ly
naturalis: sēdo respondetur questio ꝓpter. Distinctio est ſm natura-
le dupliciter: vel qđ causat ex principijs essentialibꝰ rei: sicut passio ex pn
cipijs subiectificiat moueri de subiecto: ſm ex principijs corporis grauis:
vel qđ ab ipsa natiuitate hꝫ. ꝓbat primo distō: qz natura dr dupliciter. ſ.
metā. ſ. de essētia z de natiuitate. ꝓbat sēdo ſm mēbrū antecedens
duplici sacre scripture. Nota hic q̄ ſm mēbrū. ſ. nāe a natiuitate: du-
pliciter intelligit pōt: vno mō vt denotet sola: coexistas/qz. ſ. inceperit si-
mul tpe: sicut de ceco a natiuitate dicim⁹: qz cecitas sil incepit cū hole
esse cecus. Alio mō vt denotet nō sola cōcuratio: sed et causalitas/

ita q̄ ex vi natiuitatis hēat illud: sicut dicim⁹ q̄ sertꝫ digitꝰ est nāliter
ex natiuitate in vtero/qz. ſ. ex vi talis natiuitatis abūdātis in mā re.
esse sertitus est sertū digitū. In ꝓposito intelligitur ſm mēbrū vtroq;
mō: z ad ſm mēbrū spectat autoritas apli/eram⁹ nā filij ire: qm ex vi
natiuitatis nre p ꝓpagationē ex adā sumus filij ire: dū ex vi natiuita-
tis nre in vtero inficimur petō originali. Ad ꝓmū aūt modū spectat
autoritas sapie: qm
cognouiset de ꝗb⁹ lo-
quit/nō ex vi natiui
tatis contrahebant
petā parentū: ſs ma
litia illoꝝ ita cito le
ciperet: vt dicat in
utero incepisse: intra
cōsuetū modū lo
quēdi sermone em-
phatico. Prima cō-
clusio est. Gra siue
vnionis siue habi
tualis non est nālis
Christo vt cāta ex
principijs humāe, na
ture. Sēda conclusio
est. Gra vtraq; pōt
dici nāliter Christo:
quasi prouenies ex
natura diuina Chri
sti in nām humanā
eiusdē. Tertia cō-
clusio est. Gra vtraq; est
nālis Christo/su-
mēdo nāle a natiui
tate. ꝓbat in ꝓmo
sensu/hoc est
ſm cognitātē: qz ab
initio conceptionis
fuit nā hūana diuine
ꝓsonevnita/hoc q̄
ad gratā vnionis:
z anima eius fuit mu
nere gr̄e repleta/et
hoc q̄ ad gr̄am ha-
bitualē. In sēdo aūt
sensu/hoc est ex vi
natiuitatis: ꝓbatur
in ꝓsione ad tertiū
ex ꝓpietate natiui
tatis Christi: qz sic
cōcepꝰ est ex spiri-
tu. ſ. vt esset idē nā
lis filius dei z hole.
Tertia hanc nati
uitatis vim angelo
dicēte spūs. ſ. supue
niet in te/z virtꝰ al
cabitur filij dei. Illa est causalis/ideoq; z qđ nascet ex te/scrit filꝰ
dei: manifestat ad hoc esse ordinatā actionē spūs. ſ. vt ex vi talis nati
uitatis natū esset filius dei: qđ in ipsa gratia vnionis cōsistit. Gratia
aūt habitualis vt in proprio tractatu patebit/est in Christo velut ꝓ-
prietas ꝓ̄s gratiā vnionis: sicut splendor solem. ¶ Nota hic tria: ꝓ
mo q̄ ḡnus in litera diuise sint explanationes z ꝓbationes tertie cō
clusionis ſm duos assignatos in sēdo mēbro sensus: qz tñ veri sunt
in litera ponūtur/z vtrīusq; viuti clarēt nouitēr: ideo adnuam dicta
in ꝓsione ad tertū/z tunc ad corpora articuli. sēdo q̄ author plus do-
nauit q̄ ꝓmisit: dū q̄siuit de gra vnionis/z rādit de gra vnionis z ha
bituali. tertio q̄ dum in sēda cōclusione dr: q̄ gra Christi pōt dici na
turalis ex diuina nā: author caute apposuit duo vocabula: ꝓmo pōt
dici: sēdo quasi ꝓuenies. ¶ Est siquidē considerādum: q̄ ad hoc vt alꝰ
quid dicatur ꝓprie naturale a natura pro essentia duo cōcurrūt: pri
mū est causalitas: sēm modꝰ causandi: oportet esse vt causetur a na
tura: z q̄ naturali modo nō libere causetur a nāle: est passio a ꝓnci
pijs nature: sic ferri sursum a leuitate causat: sic nāle distinguit cō
tra liberū. In ꝓposito aūt q̄ omnis cāritas dei ad extra est libera z
nulla est naturalis: ideo gratia in Christo ex diuina nā causata defi
cit a naturali in mō quo fit: z pōt dici naturalis quo ad ꝓmū: qz ex
diuina cātur natura. Quo ad sēm vero pōt dici naturalis nō formā-
liter: qz in veritate non naturaliꝫ sed libere cātur/sed ḡ̃ virtualiter
seu cōditionaliter: h est qz si diuine nature cōperet ad extra vterq;
modus causandi. ſ. nāliter vel libere: vtraq; gra in Christo naturali
ter causaretur: qz gratia vnionis spectat ad esse personale ipsi⁹ diui
ne nature/ac per hoc ad causalitatē naturalē ptineret si ibi inueni-
ret: gra vero habitualis in Christo spectaret ad ꝓpietatē humane
nature iuncte iam ſm esse diuine nature. Et ꝓptera author verit. dī
ei pōt naturalis quasi ꝓuenies: ſignificās p hoc q̄ ḡ̃ naturalē modus
quo gra in Christo fieri dici pōt: q̄uis in veritate nō sit mod⁹ nāliꝰ.
Hoc aūt singulariter de gratia Christi dici pōt: qz relicto holꝰ z etiā
angelo cōnat q̄ nō solū vat sed varet deus gratiā suā. put vult: vtpo
te nō cōicans suū esse personale: nec innetis sibi ſm esse influens.

¶ Super questionis. 1. Arti. 1.

Titulus articuli primi. q. 3. clarus est.
a ¶ In corpore articuli vnica est ꝺcō rñsiua q̄sito. Persone
cōpetit ꝓprissime assumere nām. ꝓbat. Persona est
principiū z terminꝰ assumptionis: ergo sibi ꝓuenit ꝓprissi-
me assumere. Dīs quo ad ꝓmā partē ꝓbat: qz assumere est
actio diuina: agere
aūt ꝓprie est perso-
ne. Quo ad secūdā
ꝺo: qz vnio facta est
non in nā sed in ꝓ-
sona: vt patet ex su-
pra dictis. Consēq̄n
tia autez ꝓbatur:
qz in verbo assūptio
nis important tria:
principiū/actus z ter
minus: qm assume-
re dr quasi ad se su-
mere. Ex hoc nanq;
q̄ assumere impor-
tat hec tria/z ly oia
cōperunt persone/
qz ipsa est principiū z
terminus actus ta-
lis/vt in ante dicit/
ꝓnes manifeste est q̄
assumere propissi-
me competat perso
ne. Ubi nota tria: ꝓ
mo q̄ exponēdo as-
sumere ḡ̃ ad se su
mere. qz ly se est ꝓ
nomē reciprocū: vn
ꝓlr seu bis denotat
illū pro quo stat cō-
currere ad actiones
illas: vno modo sen
semel vt principiū/
z semel seu alio mo-
do vt terminum. Et
ꝓptērea author ex
hoc/q̄ assumere di
citur quasi ad se su
mere/vitat q̄ ipor-
tat principiū z termi-
nū actus: nisi em ly
se virtutē denota-
ret/non esset ad se
sumere/sed esset su
mere ad aliū. Sēdo
q̄ in ista ꝓclusione
addit ly propissime:
qz vt infra patebit/non soli ꝓsone
cōuenit assumere: ſs
soli ꝓsone conuenit
ꝓprissime. Tertio
qđ hic est sermo de
persona diuina vt sic
non curando vtrū ipa
sit vna sola persona di
uina/vl plures: vtrū
absoluta vel relati-
na: eius siquidem
est proprie agere vt
quod agit: z eius est
terminare vnionem personalem vt quod subsistit in vtraq; natura.
b ¶ In responsione ad primum eiusdem primi articuli. Aduerte q̄ tā
mirabilis est hec incarnationis coniunctio: vt cū hoc q̄ fatemur deus
vere acquisiuisse esse hominem/quiuere factus est homo: quia tamē
hmōi subale esse acquisiuit sine quacūq; ipsius dei mutatione/ac per
hoc sine quacunq; fui ꝓfectione: ideo hic vere quoq; dr q̄ nihil est per
incarnationem additū deo/z q̄ nō deus sed hō ꝓ incarnationē perfi-
citur. Et ad hoc tantū allatū esse exemplū de vnione adoptionis nre
intelligez: qz sicut in vnione filiorum ꝺoptiuoꝝ nō addit aliqđ deo:
sed qđ minus est apponitur homini: ita ꝓportionaliter in vnione nā
lis filij nihil apponit deo: sed deus impgit hominī vt hō perfectꝰ sit:
hoc est vt hō sit deus: qđ infinitā ꝓfectionē apponit nature humane.
c ¶ In rñsione ad ſm/dubiū occurrit circa incōicabilitatē ꝓsone vt in
litera describit: ſs cz penes hoc q̄ non pōt de pluribꝰ suppositis ꝓdi
cari. Ut siquidē satis rudis hmōi assignatio incōicabilitatis: qm ta-
lis incōicabilitas conuenit cuilibet singulari creato: tā in gñe accīdis
q̄ in gñe substē: nā hoc albū: z similiter hec a. hec bedo: z hec humanitas/
non potest de pluribus suppositis ꝓdicari: qrvt in ante predicamen
to dicitur: cuilibet singulari conuenit non dici de subiecto. ¶ Ad hoc
dicitur/q̄ in theologia non votuit forte breuius: clarius z formalius
describi incōicabilitas persone q̄ descripta est in litera: qz apud theo
logos omnis natura est cōmunicabilis pluribus suppositis: q̄uis di

uersimode: qz nā diuina cōis est per identitatē patri z filio z spūi san.
Et hec nā creata pōt esse cōis ꝓ assumptionē: vt infra patebit) pri z fi
lio z spūi san. ꝓsona quoq; cōis est pluribus nālis: vt p3 de ꝓsona filij
dei subsistente in duabus nāls diuina z humana: z de persona sortis
communi pluribus accidentalibus tamen natūris: vt in litera dici-
tur. Restat ergo vt propria incommunicabilitas
persone consistat in
hoc quod no potest
esse communis plibꝰ
suppositis: hoc ē si-
bīpsi z alteri suppo-
sito: z hoc ē qđ in ira
expimit per nō pos-
se predicari de plurī
bus suppositis. Ista
doctrina est subtilis-
sima: sed obiectio er
rat in hoc: qꝰ ꝓ eo
dem accipit non ꝓ-
dicari de pluribus:
de quo aristo. loquī
tur in ante predica-
mentis: z non predi
cari de pluribus sup
positis: de quo au-
thor in litera loqui-
tur: quum hec differē
valde: quoniam non
posse predicari de a-
liquo vel aliquibus
vt superius de infe-
riori/ꝓuenit oi singu
lari: vt obiectēdo bñ
dicitur: ſs non posse
predicari de pluribꝰ
suppositis/soli pers
sone conuenit: qz soli
persone repugnat.
3.dī.5. q.2.a.1.
3 dam de hoc humani
tas/q̄ illi in est hec
albedo: pōt de pluri
bus suppositis pre-
dicari: vt p3 ſi a plu-
ribus diuinis perso
nis assumeretur.
¶ In eadem respon
sione ad ſm/dubiuꝫ
occurrit circa illud:
hoc aūt est ꝓprie di
uine ꝓsone ꝑ quā eiꝰ in-
finitas ex vi nat in ea
concursus naturā p
non accēs taliter/sed
ſm subsistentiam. et
de conclusione et de
ratione eius. Duo si
qđē hic dnr: ꝓmo af-
firmatur hec ꝓclusio
ſs cz sola diuina ꝓ-
sona pōt subsistere i
duabus naturis: se-
cūdo assignatur ra-
tio ſtius cōclusionis
infinitas diuine per
sone. Ubi due q̄stio-
nes determinantur:
prima est an aliqua
persona creata pos-
sit subsistere in duabus naturalis. Asseritur siquidē hic pars negati-
ua: dū dicit q̄ ꝓprium est diuine persone vt fiat in ea concursus natu
rarū ſm subsistētiā. Sēda est: an hec ꝓprietas cōueniat diuine ꝓsone
ꝓpter infinitatē ipsius: asserit nāgs in litera ꝑo affirmatiua. Et vt
ina qđē q. scotus in 3. sen. di. prima. q. 4. disputat z dubiā relinquit.
Secūdam aūt ibidē tractās/oppositā tenet: arguitq; dicēs. Ista ra-
tio nō videtur cōcludere: qz verbū nō est infinitū ſm rationē ꝓsonali-
tatis sue/ſm quam subsistificat naturam assumptā: igitur non rēd
ritur infinitas in illo supposito quod sic subsistificat. Antecedēs pa
tet: qz tunc aliqua perfectio formaliter ocesset patri que est in filio.
¶ Ad horū euidētiā primo soluēda est obiectio scoti: z exinde solidi-
tas vtriusq; dicti in litera mōstrāda. Ad obiectionē ergo scoti negan-
dū est antecedens: cuius possit distingui/dicendo q̄ verbū est/inti-
tō ſm rationē personalitatis sue/pōt dupliciter intelligi: ſs cz radicali
ter vel formalr: z q̄ verbū est infinitū ſm rationē deitatis radicaliter
qz ex deitate quiēdē est in deo/infinitate hz: sed ſm suā personalita-
tem est formaliter infinitū: qm personalitas diuina nō est cōstitutiua
persone nisi infinite. Et quēadmodū personalitas verbi. ſ. filiatio dis
formaliter est subsistens/alioquin nō esset cōstitutiua persona/q̄
liter inclusa in personalitate verbi/nec est finita/nec abstrahēs a fini
to z infinito: sicut relatio iquātū relatio: qz subsistētia ꝓfectionē sonat

Universidad de Deusto
Biblioteca

simplr:vt pz. Nec ppes sequitur vt scot⁹ arguit:pbando añs/q aliq pfectio formalr deesset pri que est in filio:qm ea de pfectione qua ps onalitas verbi formalr dicit in filio/personalitas pris dicit in pfe:vt pz de perfectione subsistentie. Sed cõtingit hic errare si psonalitates dicunt⁹ sic formaliter metimur/vt eas nihil aliud formalr esse putem⁹ q̃ relationi reali formalr cõuenit:qõ alienũ est a celsitudine personalitat⁹ divine formaliter sumpte: qm vt dictũ est/ cõuenit illi formaliter subsistentia:alioquin non eet personalitas: qr non esset cõstitutiua se tota psone. Cõstat autem qõ nimo vel quatenus subsistẽs/ naturam humanam subsistantificat. Unde patet q verbum secundũ illam sue personalitatis rationez qua est subsisteys:ac per hoc infinite subsistẽtie/vices humane persone formaliter et eminenter in mysterio incarnationis supplet: eſt enim verbum persona humane nature. Et confirmatur: quia per illud idem quo verbum subsisit in duabus naturis/ divina scilicet et humana: potest subsistere quãtum est ex parte sua in infinitis naturis: quoniam vbi pluralitas non facit differentiam / nec infinitas faceret differentiam si infinitas possibilis esset. Sed verbum per suam personalitatem quatenus est constitutiua persone (quod est dicere quatenus est cõstitutiua subsistẽtis in divina natura) habet q possit in duabus naturis subsistere: ergo per suam personalitatem vt subsistẽtem in divina natura: põt subsistere in infinitis naturis: sed posse subsistere in infinitis nãis est subsistẽtie infinite: igit subsistẽtia q̃ verbũ de facto subsistificat hũanã nam exigit infinitatẽ. Cadẽ ei⁹ est rõtio. cuius q̃ nũc subsistit in duab⁹ & q̃ subsisteret in infinitis. Preterea verbi personalitas i sua formali rõne claudit subsistẽtiã: ergo pfectionẽ simplr: ergo est infinita formaliter. Alias probatũ est. Prima ꝓna. pbat primo: quia subsistẽtia nõ solũ est pfectio: sed maxima pfectio: nullũ nãs diuinus esset perfectũ nisi subsistẽs. Secõ ex diffinitione pfectionis simplr. i. q in quolibet melior ẽ ipsa q̃ nõ ipsa: arguit sic. In quolibet ente vt sic/ melior est subsistẽtia q̃ quilibet istoꝝ. incõpole: ergo est pfectio simplr. Tertia ꝓna est euidẽs. Et apls scot⁹: qũ oia perfectio simplr/ est in deo infinito formalr. Ex dictis igr si bñ ꝓsiderẽt/ fidelitas ihe tã in cõcõne q̃ illius rõne appetit nã ex hoc q̃ psona divina ex sue psonalitatis perfectione ẽ illius subsistentia ponit/ hz q̃ possit in plib⁹ nãis subsistere/manifeste hz q̃ quũ illa pfectio sit infinita: ppriũ erit divine psone ob eius infinitatẽ q̃ in ea nat concursus nãrũ fm subsistẽtiã. Et per hoc solo vtriusq; qõnis appet. Nec ex his sequit vt scotus ibidem. q. 5. conat deducere/ divinã nam esse per se primo terminũ vnionis/ ppea qz infinitas pmo est nãe: qm infinitas dei vt est nãe/ dat pfectionem infinitã in essendo. i. in cãndo: vt ault est q̃ psone/ dat pfectionẽ infinitam in terminando. Quo sit vt quia terminare nam assumptã/ nulla cãlitate dicit/ pũr infinitas in terminãdo: nulla cãlitate det: i. tñ cõstat q̃ exigit ad hoc qvna p̃son subsistat in infinitis nãis si esset. Quãdo ergo obijcit scotus/ q cõtinentia ptialis in termino/ q̃ equisuiere põt tot psonis pertinet ad dependentiã inter eãm. i. cãtã vt sic/ simplr negãdũ est: i. dom est q̃ qz terminare nam aliena subsistendo in illa ex infinitate psone: nõ i cãndo sed in terminãdo/ q̃uenit/ ideo q̃ vocat q̃li cõtinẽtia ptualis psonalitatis in psona divina/ nõ spectat ad dependẽtiã cause. i. cãti vt sic: sz ad dependẽtiã psone sumte in terminãdo ad psonã ifinitã in terminãdo. Et q̃ hz q̃uenit cuilibet alie persone rõne sue ppriꝰ psonalitatis: ideo vt infra patebit: ppria psonalitas verbi: sc⁹ filiatio est de facto per se primo terminus incarnationis.

d ¶ In eodẽ primo articulo in rõsione ad tertiũ. Aduerte vt caute verbum denotationis intelligas: qũ legis q̃ nã humana nõ cõstituit divinã personã simplr: sed cõstituit eã fm q̃ denolatur a tali nã. nõ est sumitur hic denolatio pro quacũq; denolatione: quũ denominent aliqua ab extrinseco: vt sortes dicit locatus aut vestitus: aliqua ab accidente: vt sortes dicitur albus: & aliqua a substantia/ vt sortes dicitur animatus vel corporeus. Sed sumit⁹ pro denominatione subalis: nec⁹ restringit hic denolatio ad denolatio nẽ in ãpredicamẽtis diffinitas ihus & de illa ista hec verificetur: de denominatione subali loquẽdo. Nam persona filij dei est vere persona humana: & inquantũ est persona humana/ constituit per naturã humanam: ita q̃ natura humana in Christo non constituit filij dei personam quatenus est persona sed quatenus est persona humana. Et hoc intendit ista: quoniã ly humana denolationẽ subalem a nãlis imponit. Et quoniã filij dei persona sic facta est persona humana vt ipse filius dei vere sit homo: ideo dixi q̃ denominatio ista non sic restringitur: quin verificetur etiã subalis vnionicatio: persona siquidem verbi ita est humana q̃ est etiam homo vnionce cum reliquis hominibus. Tanta est autem excellentia incarnationis/ vt non possit vnicus via aut ratione dici fs oportear multis vijs ac modis mysterij illius cognitionẽ qualeincunq; inuestigare: et ideo nunc per denominationẽ nũc per vnionocationem incedimus.

¶ Super articulum secundum.

Ntitulo articuli secundi nota omnes tres terminos: nam ly natura diuine/ in hoc articulo sumitur nõ vt sumitur per modum nature tantuz/ vt significat nole deitatis: sz etiã vt sumit⁹ p modũ subsistẽtie in nã vt sic/ vt significatur nomie dei seu dei hui⁹: ita q̃ appellatiõe nature divine venit hoc in loco non solum deitas: sed deus & deus hic. Nec hoc ẽgo somnio/ sed ex responsione ad tertium clare habeo: vt ibi declaratur & nunc supponatur: ita q̃ natura diuina sumitur hic vt distinguitur contra personam simpliciter/ hoc est secundum completam rõnez persone. ¶ Ly coniuncta sumitur nõ de possibili sed de facto: quoniã an natura possit assumere/ in sequenti tractabitur articulo: sed an de facto verum sit q̃ deitas/ deus/ hic deus assumpserit nãm queritur: vt patet ex responsione ad fm: vbi dicitur q̃ assumere cõuenit nãe divine ratione persone verbi. ¶ Ly assumere vnuoce sumitur/ vt. s. terminatur ad vnionem personalem verbi quato descripta iam in antecedentis est: vt ex responsione ad fm iam allegata pz. ¶ Rursus aduerte quod quum queritur hic an nãe divine conueniat assumere: intento qõnis est an sic conueniat q̃ possit vere dici q̃ natura divina assumpsit nãm humanã. Et in hoc claudit⁹ an nature divine conueniat assumere vt quod assumit: ita q̃ non sufficit questioni dicere q̃ natura divina est qua seu quo facta est assumptio: sed inquirimus an sit quod seu que assumpsit naturam humanam. hec de titulo.

b ¶ In corpore articuli vnica est cõclusio principalis. Nãe cõuenit secundario assumere nãm. Probatur. assumens est principiũ & terminus assumptionis: sed nã divina est secundum se pn̄m: & fm se sed rõne persone est termin⁹ assumptionis: ergo nã divina est secõdario assumẽs sez ad sui personã. Maior. pbat ex eo q̃ in verbo assumptionis importatur vtrũq;. s. principiũ & terminũ assumptionis esse idẽ. Minor quo ad primã ptẽ probat: qz ẽtute nãe divine assumptio facta est: quo ad secãm vero: qz esse terminũ assumptiõis cõuenit primo psone: vt patet ex precedenti articulo. Ubi q: etiã desit q̃ psona est etiaz principium assumptionis vt q̃: adeo hic repetit q̃ propriissime: & additur q̃ primo cõuenit persone assumere. Secũda autẽ pclusio adiuncta propter elucidãda similia: est/ q̃ natura divina per hunc modum sez secũdario est incarnata: quia sez carnem ad sui personam assumpsit.

c ¶ In responsione ad fm quo ad omnes eius partes nota pro sequẽti articulo. Tria enim hic dicuntur: primum est de cõmunitate conuenientium nature divine secundum se: vt distinguitur cõtra personam secundum de assumere. quod de facto ei cõuenit ratione verbi. tertiũ de illa subuncta causalia: scilicet & ideo illi soli persone conuenit. Ad hec enim in sequenti articulo recursus erit.

d ¶ In rõsione ad tertiũ etiã dẽ scõs articuli. Aduerte q̃ qz argm ad hoc tẽdebat q̃ nãe divinã q̃uenebat assumere ẽt vt ꝓ assũptiõe hoc est vt ꝓncipio quod assumere &. qz nã hz rõnem principij vt quo non vt quod. & author intẽdit q̃ nature divine conuenit assumere in ratione principij non solũ quo/ sed quod: ideo in hac rõsione dicit: sicut quo ad esse/ idem est in deo quo & q̃ & ita quo ad agere. Et ideo natura divina est quo deus agit assumptionẽ & q̃ agit illam: quia est ipse deus agens: q̃ nihil aliud est q̃ dicere/ quia deitas hec est hic deus: hec enim sunt abstracta & cõcreta nature divine singulariter significate. Ubi clare videre potes bene expositũ fuisse titulũ articuli. habes quoq; hinc sensum dictorũ in corpore articuli de termino assumptionis: quũ &. q̃ nãe divine non cõuenit esse assumptionis terminũ fm se/ sed rõne psone. Nã hinc pz & ex rõsione ad fm/ q̃ appellatione psone hic intelligit sola psona simplr & pfecte habens rõnez persone: vt est verbũ dei. & appellatione nature intelligit tam nã in abstracto q̃ in concreto/ tam deitas q̃ deus/ tã hec deitas q̃ hic de⁹. habes enim hinc q̃ ipse seu hic deus cõcurrit ad assumere vt principium q̃. & non vt terminus. habes ex responsione ad fm/ q̃ ideo solit persone verbi conuenit assumere vt termino/ quia esse terminũ assumptionis conuenit deitati ratione persone vel dicquid clarius: Resat igitur indubitata apud authorẽ cõclusio: q̃ per se primo terminus assumptionis in mysterio incarnationis est persona verbi. vt sic/ vt distinguitur cõtra naturam & individuũ nature & alios personas: hoc est/ est verbum vt distinguitur a deitate hac & hoc deo & patre et spiritusancto. ¶ Questio nõ dissimulãda ex duran. in. 3. sen. di. 5. q. 2. occurrit: pbante q̃ persone diuine cõuenit primo rõne essentie diuine assumere terminatiue: ita q̃ ad vnionẽ personalẽ. Et verbi cũ natura humana nõ cõsequit sed peregitur vnio nature divine cũ natura humana. Premittit autẽ suppositionẽ vnã: sc⁹ subsistere in diuinis est vnicũ & absolutũ. ac per hoc cõpetit omnibus psonis diuinis ratione essentie: sicut cetera essentialia. hanc autẽ suppositionẽ pbat duplr. Primo rõne: qr psona diuina per aliud formalr est subsistens & per aliud formaliter est suppositũ: qr per essentiã & nõ per ꝓprietatẽ relatiã est subsistens & per ꝓprietatẽ relatiuã est suppositũ. Qz subsistere dicit esse fm pfectissimũ modũ essendi: perfectissimus autẽ modus essendi est in se existere/ non ad aliud esse: essentia autẽ facit formaliter in se existere/ ꝓprietas aũt relatiua ad aliud esse: igit subsistere in diuinis est essentiam & non per proprietatẽ relatiuam. Secõdo autoritate aug. in. 5. de tri. Quis reo ad seipsam subsistit: quãto magis de⁹. Probari quoq; potest tertio ad hominem/ hs ad S. Tho. qui apud ipsum in. q. de po. q. 9. ar. 1. ad 3. essentia diuina non hz subsistere a ꝓprietatibꝰ psonalibus/ sed ecõtra ꝓprietates psonales habẽt q̃ subsistant ab essentia diuina. hac igitur suppositione stãte probat duranꝰ intentuz sic. persona diuina per illud quo subsistit/ primo terminat dependẽtiã nature assumpte: ergo rõne essentie diuine primo terminat. Antecedens est per se notũ. Consequẽtia aũt ex suppositione probata pz: qr per essentiam diuinam & non per ꝓprietatem personalem subsistit. Et sic patet q̃ terminare assumptionẽ & vnionẽ primo conuenit nature divine. Et directe sunt hec contra doctrinam presentis articuli: vbi expresse dicitur q̃ esse terminum assumptionis nõ conuenit nature divine fm se/ sed ratione persone. ¶ Ad hanc ẽ rõnẽ sic procedendũ est: q̃ primo ostendẽdum est q̃ subsistere in diuinis est essentiale & psonale/ sicut reo: ita q̃ sicut tã essentia q̃ psona quelibet est fm seipsam formaliter reo/ & simul nõ ẽ tres. i. tres reales sunt: ita tã essentia q̃ persona quelibet est fm seipsam formaliter subsistẽs/ & simul nõ sunt ẽ tres. sed treo subsistentie. Deinde ad q̃sitũ deueniendũ est. Ad euidentiã aũt primi nõ est procedendũ ex significatione subsistẽtie quã ite vel ille assignat: hz ex his q̃ ab omnib⁹ acceptãtur. Et ꝓpterea hinc ichoandũ reor/ q̃ infra latitudinẽ subaz semꝑ sermonẽ hũc intelligẽdo/ dicia manifesta inuenit inter nãm & subsistentiã: nõ est trinitas psonarũ: hz & sola trinitas relonũ vt sic/ hoc est fm esse & nõ fm psonalitates: q̃ a fidei doctrina alienũ est/ ꝓbatur q̃ alia est psona patris/ alia filij/ alia spũssancti. Autoritas ad hoc author⁹ est in p⁹ pri: q. 40. Ubi dicit ar. 5. in co. ꝓpietates psonales nõ intelligunt⁹ a diuersis hypostasib⁹ diuinis & forme subo pertinẽs/ sed ferũt secũ ipsas hypostases: & in rõsione ad 3m dicit: paternitate nõ solũ est pr: hz ẽs seu hypostasis. Quid clarius: & in q. 9. de po. dei. ar. 4. dicit/ psona diuina formali significatiõe signat distinctũ subsistẽs in nã diua. ¶ Q̃s aũt subsistẽtia magis sit formaliter psonale q̃ essentiale: ex duob⁹ pt̃z, primo qr psona in cõi in formali suo significato includit subsistẽs: vt author expresse dicit in dicto articulo dicte. q. de potẽtia dei: et pz ex diffinitione boe. qz in recto sigt subam individuã: hoc est subam ꝓmã: q̃ ꝑfat esse subsistẽs ꝑmũ: nã aũt in cõi fi sigt subsistẽs. Secõ ex eo q̃ subsistẽs i nã dina vt subsistẽs: hz rõnẽ psone/ cuius incõplete: et eo nãq; q̃ & i nã dina subsistẽs cuius cõiter: unduit quãdo rõnẽ psone ꝓpinquãdo ad rõnẽ psone & hsido rõnẽ psone incõplete. signũ hz q̃ subsistere/ q̃ hz rõnẽ subsistẽtis magis quenit formalr psone q̃ nãe: magis q̃ & formalr psonale q̃ cẽntiale. Notãter aũt dixi formalr: qz radicaliter ꝑstat diuinã essentiã hz ꝓmo rõnẽ subsistẽtie: ita q̃ si sic loq̃ hz/ psone diuine mediãt subsistẽtia ad cẽntia & nõ ecõtra. Et fm hoc salina differẽtia inter deũ & creaturas/ q̃ in creaturis nã mediãt subsistere ab hypostasi nõ est subsistit hec humanitas nisi p hypostasim: in diuinis vero deitas seipsa subsistit. Et io paternitas cõstituit hypostatim paternũ qz est eadẽ deitati: ita q̃ ex deitate hz ẽ originalr seu radicalr/ ex seipsa aũt formalr & subsistat/ & cõstituat hypostatim: q̃ est cõstituere subsistẽs hypostatice. Ex his aũt pz & dõ dom ad duranꝰ. q̃ suppositio sez quodãmodo est vera & quodãmodo falsa: qm subsistere nõ vno mõ, dicit: sed essentialiter vel psonalr & si referat ad subsistere essentiale vera est: si aũt ad psonale/ falsa est: sunt. n. i diuinis tres subsistẽtie psonales/ sicut tres psone. Ad rõnẽ aũt duranꝰ dicit ꝙ essentia: & psona diuina & aliud est subsistens essentialr q̃ & essentia: & ꝙ aliud suppositũ/ q̃ ꝓpietatẽ psonalẽ & hoc idẽ est subsistẽs psonalr: subsistit. n. in psona & cẽntialiter/ q̃ est hic deus/ & psonalr q̃ est hec psona. Et quũ dr/ subsistere dicit esse & perfectissimũ modũ essendi/ trãseat: hz nõ valet ergo nõ est & relationez diuinã inquãtũ est forma psonalis: sed bñ valet ergo nõ est & eã inquã tũ est relatio. & sitr valet ergo nõ & ad aliud se habere vt sic: eũ q̃ stat & sit & ad aliud se hẽre vt est forma hypostatica. Sitr nihil obstat q̃ dicit ꝑfecte totũ formalr loquendo. Et dicit & subsistere nõ dicit modũ essendi ad aliud formalr loquẽdo: eũ q̃ stat & dicat modũ essendi cõstitutiũ & ad aliud. nõ inquãtũ ad aliud/ hz inquãtũ est forma hypostatica: vt latius in cõmentarijs prime partis tractatũ est. Ad aurhoritatẽ aug. dr & sicut subam individua: formalr loquẽdo nõ est ad aliud hz ad se. & sitr psona nõ est ad aliud/ hz ad se (nullus. n. est persona aut subam individua ad aliud) ita subsistẽs est ad se & nõ ad aliud. Et hoc solũ intẽdit aug. vt pz ex discursu ipsius ex cõibus deo & creaturis: & hoc est verissimũ vt patet exercẽdo hec: nulla est rẽs dicit subsistãtia individua: aut hypostasis/ aut psona/ aut subsistẽs ad aliud. Sed sicut cum his stat q̃ gratia materie subsistãtia, individua & hypostasis & persona in diuinis significat relationẽ nõ ad aliud: sed vt rẽ hypostaticã. stat stat q̃ subsistẽs & subsistẽtia significet relationẽ vt rẽ hypostaticã. Ad ꝓbationẽ ad holem tertio allatã ex autoritate authoris/ iam dictũ est. ¶ Ex his quoq; pz ad dicẽdũ sit ad rõnẽ durã. Q̃ ꝓpositũ: nã tota rõ cõsistit in hoc: ꝙ illud primo primo terminat dependentiã nature assumpte per q̃s subsistit. Et ad hoc dicẽdũ est iuxta dicta: q̃ si subsistit stat pro subsistere essentialiter/ falsum assumit: si aũt stat pro subsistere psonalr/ verũ dr: sed arguẽs in primo sensu loquit: & pro hec rõsio data est nõ faciendo difficultatẽ in verbo dependentie/ quũ arguens dixit terminat dependẽtiã nature assumpte: q̃s ideo dico: q̃ dependẽtia nõ nisi inter causam & effectũ vt sic: propue saluari videtur: terminus aũt assumptionis vt sic: nullam causalitatem ad naturã assumptã habet: alioqn tota trinitas necessario esset terminus assumptionis: q̃ indimisa est causalitas trinitatis ad extra. Et hoc magis manifestat/ q̃ psona divina rõne ꝓpietatis psonalis/ cuius nõ est fm se cãre/ primo terminat assumptionẽ: nõ rõne nature/ cuius est fm se cãre. Nã & psone divine rõne ꝓpietatis psonalis cõuenit ꝙ se primo terminare nam/ vsquea deo vt etiã nã divina interminata. quodãmodo sit fm se/ & ad ꝓpietatẽ psonalẽ vltimo terminet: intelligimus enim hũc deũ q̃si interminatũ donec determinemus patrẽ aut filiũ aut spiritusctũ. Ex hoc igit q̃ psonalitas divina ipsaz nãm divinã terminat oĩdẽ q̃ & hũ rõne sue psonalitatis primo terminat nãz assumptã: vt sic vna verbi psona terminet duas nãs/ divinã sez & hũanã/ sicut subsistit in duabus nãis/ divina sez & humana: cuius diuersimode. Ola igit cõsonãt veritati doctrine articuli huius/ dicentis q̃ assumere terminatiue cõuenit primo psone/ ita q̃ nature nõ cõuenit nisi rõne psone.

paterne/ constat q̃ non constituit personam patris: & si constituit personam patris/ constituit quasi subiectũ paterne relationis: ipsum aũt quasi subiectum paterne relationis: ipsum aũt quasi subiectum paterne relationis constat esse subsistantiam individuam/ subsistentiam/ hypostasim. Idẽ est ergo dicere q̃ subsistentia non est personalis/ & dicere q̃ personalitas nõ est personalis: quia per sonalitas subsistentia sit: qz cõstituere personã est ꝓstituere subam individuã in nã intellectuali. Et cõfirmat: qz etiã fingendi data licentia impoſe est intelligere subam individuã in nã intellectuali/ & nõ intelligere subsistens in nã intellectuali. Cõstat aũt luce clarius q̃ ly suba individua loco cuius ponim⁹ subsistẽs/ importat formaliter psonalitatẽ: claudit ergo psonalitas in se formalr subsistẽtiã: nec oppositũ est intelligibile. Et cõfirmat: qz nisi esset trinitas subsistẽtiũ: nõ esset trinitas psonarũ: hz est sola trinitas relonũ vt sic/ hoc est fm esse & nõ fm psonalitates: q̃s a fidei doctrina alienũ est/ ꝓbatur q̃ alia est psona patris/ alia filij/ alia spũssancti. Autoritas ad hoc author⁹ est in p⁹ pri: q. 40. Ubi dicit ar. 5. in co. ꝓpietates psonales nõ intelligunt⁹ a diuersis hypostasib⁹ diuinis & forme subo pertinẽs/ sed ferũt secũ ipsas hypostases: & in rõsione ad 3m dicit: paternitate nõ solũ est pr: hz ẽs seu hypostasis. Quid clarius: & in q. 9 de po. dei. ar. 4. dicit/ psona diuina formali significatiõe signat distinctũ subsistẽs in nã diua. ¶ Q̃s aũt subsistẽtia magis sit formaliter psonale q̃ cẽntiale: ex duob⁹ pt̃z, primo qr psona in cõi in formali suo significato includit subsistẽs: vt author expresse dicit in dicto articulo dicte. q. de potẽtia dei: et pz ex diffinitione boe. qz in recto sigt subam individuã: hoc est subam ꝓmã: q̃ ꝑfat esse subsistẽs ꝑmũ: nã aũt in cõi fi sigt subsistẽs. Secõ ex eo q̃ subsistẽs i nã dina vt subsistẽs: hz rõnẽ psone/ cuius incõplete: et eo nãq; q̃ & i nã dina subsistẽs cuius cõiter: unduit quãdo rõnẽ psone ꝓpinquãdo ad rõnẽ psone & hsido rõnẽ psone incõplete. signũ hz q̃ subsistere/ q̃ hz rõnẽ subsistẽtis magis quenit formalr psone q̃ nãe: magis q̃ & formalr psonale q̃ cẽntiale. Notãter aũt dixi formalr: qz radicaliter ꝑstat diuinã essentiã hz ꝓmo rõnẽ subsistẽtie: ita q̃ si sic loq̃ hz/ psone diuine mediãt subsistẽtia ad cẽntia & nõ ecõtra. Et fm hoc salina differẽtia inter deũ & creaturas/ q̃ in creaturis nã mediãt subsistere ab hypostasi nõ est subsistit hec humanitas nisi p hypostasim: in diuinis vero deitas seipsa subsistit. Et io paternitas cõstituit hypostatim paternũ qz est eadẽ deitati: ita q̃ ex deitate hz ẽ originalr seu radicalr/ ex seipsa aũt formalr & subsistat/ & cõstituat hypostatim: q̃ est cõstituere subsistẽs hypostatice. Ex his aũt pz & dõ dom ad duranꝰ. q̃ suppositio sez quodãmodo est vera & quodãmodo falsa: qm subsistere nõ vno mõ, dicit: sed essentialiter vel psonalr & si referat ad subsistere essentiale vera est: si aũt ad psonale/ falsa est: sunt. n. i diuinis tres subsistẽtie psonales/ sicut tres psone. Ad rõnẽ aũt duranꝰ dicit ꝙ essentia: & psona diuina & aliud est subsistens essentialr q̃ & essentia: & ꝙ aliud suppositũ/ q̃ ꝓpietatẽ psonalẽ & hoc idẽ est subsistẽs psonalr: subsistit. n. in psona & cẽntialiter/ q̃ est hic deus/ & psonalr q̃ est hec psona. Et quũ dr/ subsistere dicit esse & perfectissimũ modũ essendi/ trãseat: hz nõ valet ergo nõ est & relationez diuinã inquãtũ est forma psonalis: sed bñ valet ergo nõ est & eã inquã tũ est relatio. & sitr valet ergo nõ & ad aliud se habere vt sic: eũ q̃ stat & sit & ad aliud se hẽre vt est forma hypostatica. Sitr nihil obstat q̃ dicit ꝑfecte totũ formalr loquendo. Et dicit & subsistere nõ dicit modũ essendi ad aliud formalr loquẽdo: eũ q̃ stat & dicat modũ essendi cõstitutiũ & ad aliud. nõ inquãtũ ad aliud/ hz inquãtũ est forma hypostatica: vt latius in cõmentarijs prime partis tractatũ est. Ad aurhoritatẽ aug. dr & sicut subam individua: formalr loquẽdo nõ est ad aliud hz ad se. & sitr psona nõ est ad aliud/ hz ad se (nullus. n. est persona aut subam individua ad aliud) ita subsistẽs est ad se & nõ ad aliud. Et hoc solũ intẽdit aug. vt pz ex discursu ipsius ex cõibus deo & creaturis: & hoc est verissimũ vt patet exercẽdo hec: nulla est rẽs dicit subsistãtia individua: aut hypostasis/ aut psona/ aut subsistẽs ad aliud. Sed sicut cum his stat q̃ gratia materie subsistãtia, individua & hypostasis & persona in diuinis significat relationẽ nõ ad aliud: sed vt rẽ hypostaticã. stat stat q̃ subsistẽs & subsistẽtia significet relationẽ vt rẽ hypostaticã. Ad ꝓbationẽ ad holem tertio allatã ex autoritate authoris/ iam dictũ est. ¶ Ex his quoq; pz ad dicẽdũ sit ad rõnẽ durã. Q̃ ꝓpositũ: nã tota rõ cõsistit in hoc: ꝙ illud primo primo terminat dependentiã nature assumpte per q̃s subsistit. Et ad hoc dicẽdũ est iuxta dicta: q̃ si subsistit stat pro subsistere essentialiter/ falsum assumit: si aũt stat pro subsistere psonalr/ verũ dr: sed arguẽs in primo sensu loquit: & pro hec rõsio data est nõ faciendo difficultatẽ in verbo dependentie/ quũ arguens dixit terminat dependẽtiã nature assumpte: q̃s ideo dico: q̃ dependẽtia nõ nisi inter causam & effectũ vt sic: propue saluari videtur: terminus aũt assumptionis vt sic: nullam causalitatem ad naturã assumptã habet: alioqn tota trinitas necessario esset terminus assumptionis: q̃ indimisa est causalitas trinitatis ad extra. Et hoc magis manifestat/ q̃ psona divina rõne ꝓpietatis psonalis/ cuius nõ est fm se cãre/ primo terminat assumptionẽ: nõ rõne nature/ cuius est fm se cãre. Nã & psone divine rõne ꝓpietatis psonalis cõuenit ꝙ se primo terminare nam/ vsquea deo vt etiã nã divina interminata. quodãmodo sit fm se/ & ad ꝓpietatẽ psonalẽ vltimo terminet: intelligimus enim hũc deũ q̃si interminatũ donec determinemus patrẽ aut filiũ aut spiritusctũ. Ex hoc igit q̃ psonalitas divina ipsaz nãm divinã terminat oĩdẽ q̃ & hũ rõne sue psonalitatis primo terminat nãz assumptã: vt sic vna verbi psona terminet duas nãs/ divinã sez & hũanã/ sicut subsistit in duabus nãis/ divina sez & humana: cuius diuersimode. Ola igit cõsonãt veritati doctrine articuli huius/ dicentis q̃ assumere terminatiue cõuenit primo psone/ ita q̃ nature nõ cõuenit nisi rõne psone.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super articulum tertium.

a Articulus articuli q̄ in corpe articuli declaratur/pertranseūdus est:eo tñ pacto vt post declarationē litere amplius declarēt. ¶ In corpore articuli duo fiunt. Primo distinguitur ac declaratur vnus terminus questiōis:scilicet ly abstracta. Secundo respondetur questo vnica cōclusione. Distinctio duplex in

a ¶ Utrum abstracta personalitate per intellectum natura possit assumere. Arti.1.

litera ponitur. Vna explicite de duplici modo quo se habere potest intellus ad diuina:vel cognoscēdo deum sicuti est/vel cognoscēdo deū per modū ipsius intellus.s. multiplr̄ z diuisim. Altera implicite de duplici abstractione:vel ex pte rei vnde fit abstractio/vel ex pte intellectūs: prima erit abstractio spectat ad p̄mū modū cognoscēdi rem sc̄z sicuti est:scīa aūt abstractionis spectat ad ꝫm modū cognoscēdi rem:sc̄z multiplr̄ z diuisim/quod in re vnum est. Iuxta primū mēbrū/tam modi cognoscendi quā abstractionis dicitur q̄ est impossibile aliquid abstrahi i deo: quoniaz oia sunt ibi vnum/saluo distōne personarū ⁊c. Iuxta secūdū modū tā cognitionis q̄ abstractionis dicit:q̄ potest aliquid abstrahi in deo:quia potest cognosci vnum non cognoscendo aliud: vt patet de attributis z proprietatibus personalibus.

3.dist.5.q.2.ar.3.

¶ Nota hic q̄ primꝰ modus cognitionis z abstractionis pertpicietur impossīlio in diuinis si videbis quare hz locū in creaturis z in ꝺbus. Qñ em̄ in re inuenit aliud z aliud esse siue in actu siue in potēcia/tūc inuenit abstractio ex parte rei:nā albū abjhoie z ecōtra abstrahere possum ex parte rei: q̄ aliud est esse albū z aliud esse hoiem. Formā quoq; a mā z ecōtra abstraho:q̄ aliud est mā:aliud forma:aliud em̄ ē corp⁹: aliud ala. Aial quoq; a rōnali z ecōtra abstraho ex parte rei:q̄ aliud est esse animal: aliud est esse rōnale:ḡnus in aliquo coincidāt in vna rē:z simile est de alijs hmōi indiciū. Et per oppositū/si aliq̄ ꝺr plura/ita simplr̄ coeant vt nec actu nec potēcia distōnē aliquā hēant/sed vna simplicissima res sit altioris ordinis equalens oibus:non hz ibi locū abstractio ex parte rei:qm̄ abstractio ex pte rei distōnē aliquā ex pte rei profundamento ipsius exigit:alioqn ex pte rei nō se rz:quū abstractio distōnem quandā ita includat vt sine distōne nō sit intelligibilis. Eo nāq; ipso q̄ abstraho:distinguo vel distōnē suppono: z ꝓpterea si ex parte rei est abstractio:ex parte rei supponitur distinctio. Un q̄ deꝰ est simplicissima res altissimi ordinis oia prehabens in sua vnica re realit et formalit:ideo nulla ibi ex parte rei pōt fieri abstractio:saluo tñ psonarū distōne. Nec ꝓpterea cenſenda est fictitia abstractio ex parte intellectus tantū:qm̄ talis abstractio tieret nō hēat in re distōnē sibi correspondentē:hz tñ alteriꝰ rōnis fundamētū in re:sc̄z celsitudinē rei virtualr̄ pthēntis hmōi distōnē. Et vt vnico verbo dicā:abstractio ex pte rei z abstractio ex pte intellus tñ:differūt sicut effectꝰ ex cā vniuoca z ex cā equiuoca:qñ in prima:distinctio abstractionis est ex distinctione inuenta in re:in secunda vero distinctio abstractionis est non ex distōne inuenta in re:sed ex re virtualiter cōtinente hmōi distōnem. In nulla igitur hmōi abstractionū est mēdacū:sed vtraq; vere fulta ḡnuis diformiter ex pte rei. ¶ Et per hoc pt̄z titulꝰ articuli: sub quali abstractione vertitur in dubiū quā queritur an abstracta personalitate z̄c, Patet enim q̄ de abstractione ex parte intellus tñ est q̄:qñ psonalitas z deitas nullo mō distinguūtur ex nā retsed est ibi vna simplicissima res:vnꝰ in se simplicissime adeo excelse rōnis formalis:vt hēat formaliter z ꝓpria deitatis z ꝓpria personalitatis:z ꝓpria subſtātie z propria relationis:z ꝓpterea virtualr̄ dicit ptinere talia distōnē: qō abusiue ab aliis vocat distingui formalr̄ ex nā rei. Sed his omissis:z sola intellecta abstractione psonalitatis:quonis mō ex p̄mat⁹ dupliciter poterit titulus articuli hui⁹ intelligi. Primo vt abstractio personalitatis fiat a deo. Scōo vt abstractio personalitatis nō fiat a deo:sz ab actu incarnationis etiā terminative. Si enim personalitas abstrahi intelligitur adeo:sensus est:an si deus non haberet personalitatez quā de facto hꝫbet: posset assumere z precipue terminative. Si vero abstractio fiat solū ab actu incarnatiōis:sensus est:an existēs deus sicuti est:sc̄z vno in subḡ z trino in psonis:possit hic deus inquātū hic deꝰ ſm se nō rone patris aut alij aut spūssan. assumere:hoc est z facere et terminare assumptionē. Et in primo quidē sensu cōiter a doctorib⁹ tractari vr:z ab authore hic tractat:in secōo aūt tāgi quidē inueniō ab authore aliqlr̄:sz ordinate discuti minime. Absolutē igit ē q̄ hec p̄m in primo sensu pseque do exponē ifra:z deinde ꝺ secōo tractanda est sensu. Vet̄ ꝑ ꝑo.

¶ Quo ad scām conclusio rñsiua questo affirmatiue ē, abstracta secūdomodo per sonalitate: possumꝰ intelligere nām diuinam assumentem. Hec cōclo non aliter pbabit in ifra:qi soluendo obiectiones in rēsiōnibus argumentorum sufficienter manifestabitur.

c Ad p̄mū. Ergo dōm. q̄ qz in diuinis idem est quo est z q̄ō est, quicqd eoꝝ que attribuūt deo in abstracto. ſm se considerek alijs circūscriptis, erit aliquid subsistens. z per ꝺnō persona: cū sit in nā intellectuāli. Sicut igit nūc positis p̄prietatib⁹ personalib⁹ in deo dicim⁹ tres psonas:ita exclusis p̄ intellm̄ ꝓprietatib⁹ personalib⁹, remanebit in ꝺsideratione nr̄a, nā diuina vt subsistēs z vt persona. Et per hūc modū pōt itelligi q̄ assumat nām hūanā rō de ne sue subsistētie vl psonalitatis. ¶ Ad ꝫs ꝺm:q̄ erit circūscriptus p intellectū psona litatibus trium personarum, remanebit in intellectu vna personalitas dei, vt tudet intelliguntq̄ quam poterit terminari assumptio, sicut nunc dicimus eam terminari ad e personam verbi. ¶ Ad tertium dicendum, q̄ abstracta personalitate per intellectū: ō nihil remanere per modum resolutionis: quasi aliud sit qō subjicik resolutꝰ z aliud ipa resolutio:qi ꝺcēdo cōsiderak in deo. cōsiderak vt suppositū subsistens. Pōt tñ aliq̄d eoꝝ que ꝺnr de deo intelligi sine alio, non per modū resolutionis:sed per modum iam dictum.

a ¶ Utrum vna persona possit sine alia natura creatam assumere. Arti.4.

5.dist.1.q.2.ar.1.

Ad quartū Sic dicit. ¶ Aſ q̄ vna psona non possit assumere naturā creatam alia non assumēte. Indmisa enim sunt opera trinitatis:vt dicit aug. in enchi. sicut autē trib⁹ psonarum est vna essentia, ita z vna operatio. Sed assumere est operatio quedam. Ergo nō potest conuenire vni psone diuine quin cōueniat alij. ¶ Ꝫ. Sicut dicim⁹ psonā filij incarnatā, ita z nām:totā em̄ diuina nā in vna suaz hypostasiuz incarnata est:vt dicit dam. in 3. lib. Sed natura cōis est trib⁹ manēt psona patrie quānis ſm neutram abstractionē abstractis psonalibus ꝓprietatib⁹ remaneat hypostasis:vt ibi ꝺx. ¶ Ad hoc ꝺr: q̄ termo ife huius est formalr̄ intelligēdus de abstractione resolutiua:z nō de hac vel illa spē abstractionis resolutiue. Pro cuꝰ intellectu cōsiderandū est:q̄ qi resolutio cōpositionē opponit:cuiꝰ signū est q̄ vnaquaq; res in ea resolui ex quib⁹ cōpositā est:z q̄ vltimū in resolutione p̄mū in cōpositione ꝺr:ideo vbi nulla est cōpositio rerū vel intellectuū: ibi nulla resolutio formalr̄ z ꝓprie loquēdo locū hꝫ. Cō positionē aūt intellectuū dico:nō ex parte intellectꝰ tñ:multiplr̄ z intelligētis simplicissimū:sed ex parte rei:ḡnis est cōpositio ex gñe z differētia:vbi non rerū sed rationū cōpositio est ex parte rei. Natura si quidem gñis alia est a nā ofie:vñ z separate inueniunt:ḡnis in vnā rem cocant:z ꝓpterea ex nā rei oriꝫ distinctio z cōpositio intellectuū gñis z ꝺfie:z cōsequēter resolutio:ita q̄ abstractio resolutiua ptinet sub se abstractionē gñis a differētijs:z vlis a particularib⁹:z forme a mā:qñ in omnib⁹ his ꝓprie sumptis inuenit compositio z resolutio rerū vel intellectuū ex parte rei. Et qñ in deo nulla est cōpositio siue ꝑ rē siue ſm rationē ex parte rei:nō optime in ifra ꝺr q̄ in deo nō hꝫ locū abstractio resolutiua:ita q̄ hoc qō in calce huius rñsionis dicit: est illudmet qō dictū est in pncipio corpis huius articuli:q̄ intelligēdo deū sicuti est:nō habet in eo locū abstractio. In cuius signū in eoꝝ hui⁹ rñsionis cōtraponit id qō in corpore articuli cōtrapositū est: sc̄z abstrahere ex parte intellectꝰ tñ:multiplr̄ z diuisim intelligētis qō simpliciter est. ¶ Ad id autē qō obiicit ex p̄ma parte:ꝺr q̄ author hic loquit de illa abstractione de qua ibi loquutus est: sed alr̄:q̄ ibi loquutus est de speciebꝰ abstractionis resolutiue sc̄z vlis a particularibus:z forme a mā:hic loquitur de ipsis in suo gne:sc̄z abstractione resolutiua. Rursus ibi negat remanere psonas, admittēdo in illa mā abstractionē nō resolutiuā/sz ḡli ad modū resolutiuarū:qm̄ ex ipse ibi ꝺr q̄ ibi nec vle nec ꝑticulare/nec forma nec materia inuenik z c. hꝫ neſutiuā ꝓprie z formalr̄ sumptā. Que ꝓfatā nō obstare/si nō resolutiua abstractio proprie z formalr̄/sed ad modū/ad imitationē resolutiue abstractionis/in diuinis admittitur abstractio z vniuersalis a particularibus z forme a mā:vtraq; enim sic admissa continek sub abstractione/nō resolutiua sed ex parte intellectus tñ. Un oia consonant:et hec de gone hac in primo sensu. ¶ In secōo aūt sensu/an sc̄z abstractio personalitatib⁹ ab actu incarnationis posset nā diuina assumere humanā:pienotā ꝺa sunt duo. Primū est/q̄ ista abstractio intelligik quo modō in cāndo abstrahimus de fetō a psonis/nō simplr̄/sed tangēndo per se p̄mo rone cāndi:qm̄ indimisa sunt opa trinitatis:z diuine p̄ocreāre cānt p se primo inquātū sunt hic deus:q̄ cānt pse p̄mo rone nāe. Ita stando in ista hypothesi/abstractio fieret a p se primo terminare assumptionē:vt sc̄z psone nō ſm se/sz rone subsistētie nāe hoc est inquantū sunt hic deꝰ/p se p̄mo terminarēt assumptionē: sicut de facto p se p̄mo illā cānt inquantū sunt hic deus. ¶ Secōm est/q̄ disputatio z decisio qōnis inerta hūc sensum/nō ꝺx cgredi ad aliquā conditionē ꝺ de facto nō remanet in deo stante huiusmodi abstractione/sz pōtest eēt vt in primo sensu cōcessum est:z ꝺx stare infra limites earū cōditionū q̄ in deo remanere de facto intelliguni stāte hmōi abstractione. Et ꝓpterea q̄ abstrahēdo psonalitates a p se p̄mo terminare assumptionem/nō remanet psonalitas p se p̄mo terminās:sz remanet subsistētia nāe p se primo terminās/remanet hic deus p se primo terminās: sicut mō de facto hic deꝰ est p se primo cāns. Et rursus q̄ psonalitates nō abstrahūt a sc̄ario terminare assūptionē/sicut nec mō abstrahunt a sc̄ario hoc est p nām cārē:qm̄ oporteret psonas per naturam

terminare/sicut opz mō p nām cārē:iō ſm q̄ ꝺcēdū est. Et ꝺm est/q̄ deꝰ posset assumere nām humanā:et terminare! tūc ista assumptio p se primo nō ad nām diuinā vt sic/sed ad indiuiduū nāe diuine/hꝫ est ad subsistēs i diuina nā/hꝫ est ad hūc deū. Cōstat em̄ tātā esse ꝺfiam inter diuinā nām vt nām z subsistens in nā diuina:vt deitas nec genitā nec ginans sit in mysterio trinitatis/deꝰ aūt sit ginans z genit⁹:z a fortiori in mysterio incarnatiōis subsistēs vt subsistēs terminaret/z nō nā vt nā. Et qm̄ subsistens in nā diuina hꝫrōnē hypostasis seu psone (incōplete tñ:vt pt̄z ex superius dictis) iō si hic deus primo terminasset assumptionez: esset ynio nō in nā sz in psona seu hypostasi/incōplete tñ quo ad p se primo terminū. Qō ideo ad ꝺq̄ quo ad secūdariū terminū cēt ēt vnio in psona cōplete: nā sicut hic deus nō inuenit nisi pater z filius z spūssan. ita tūc hic deus hō nō inueniretur nisi pater et filius et spūssan. Sicut.n. hūc ꝺcēd cōe

a ¶ Super articulum quartum.

Articulo intelligendo est vt sonat. ſ. vt ꝺe vna persona verificetur assumere/z ꝺe alia non.

b ¶ In corpe articuli nō ponit formalr̄ sz elicitiue cōclusio rñsiua:nā in corpore nō habek nisi ista cōclusio. Una p sona pōt assumere sine alia/nō quo ad operationē sed quo ad terminum. Ex q̄ tñ habek ista vera simpliciter. Una persona pōt assumere sine alia assumēte. Et hāc principaliter intendit author. Pro hac ergo in litera cōclusio posita primo manifestat quare duas partes habet: q̄ assumptio importat duo. ſ. operationē z terminū. Secōo ꝑbatur quo ad partē negatiuā. ſ. non quo ad operationē: q̄ actus assumētis fit virtute diuina cōi tribus psonis. tertio ꝑbatur quo ad partē affirmatiuā. ſ. quo ad terminū: q̄ terminus est persona. quarto manifestat tota cōclusio: q̄ tres persone fecerūt naturā vniri vni persone. Ex hac aūt cōclusione z eius probatione manifeste sequit principalr̄ intenta cōclusio tacita: nā ex eo q̄ assumere importat virtūq; ſ. operationē z terminū/ops virtūq; inueniri in illo de quo vere enūciandū est assumere z nō alterum tñ. Et q̄ in nulla persona diuina inuenitur virtūq; nisi in vna tñ: ideo vni persone conuenit assumere sine alia assumente

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In rñsione ad ꝑmū ꝓpice doctrinā dātā in ꝓcedēti articulo de gōne nouiter mota/cōsonā esse authori hic dicēti q̄ rō illa .f. sicut essentia est cōis ⁊c. pcedit ex pte opationis ⁊ subtilgēti ⁊ scḝr ꝓclo/si sola illā opationē importaret assumptio absq; termino q̄ est ꝑsona. Unhēs q̄ si assumptio nō importaret ꝑsonā p termino/q̄ assumptio est cois/trib⁹ ꝑsonis: sed in hypothesi seu abstractiōe posita/ assūptio nō importaret ꝑsonā ꝑ se ꝑmo termino (de tali enim termino sermo est) sz hūc dem: igitur in tali casu assumptio communis esset tribus personis ꝑm authoris doctrinam.

a ¶ Super articu. 5.

Titul⁹ clarus ē/ nihil aliud apponendo ꝙ titulus sonet: quod dico q̄ non queritur an simul potuerit alia ꝑsona eandem naturam assumere: sed simpliciter an potuerit assumere. Ad q̄ verificandum nō requiritur simultas: sufficit/ q̄ sicut sol⁹ filius est incarnat⁹/ ita solus pater fuisset incarnat⁹ aut solus spiritusſanctus.

b ¶ In corpore articuli vnica est conclusio respōsiua quelibet affirmatiue. pater vl spiritusſan. potuit carnem assumere sicut ⁊ filius: ꝓbatur. Diuina virtꝰ potuit naturam humanam vnire personē ꝑnis vel spiritusſancti sicut vnit eā persone filij: ergo pater vl spiritusſan. potuit carnem assumere. Alis ꝓbatur syllogistice. virtꝰ indifferenter se habēs ad tudo filiationis nālis. q̄ nō conuenit nec ꝑtinet spūsſancto: ꝓ dicit ro. 8. quos ꝑscuit ⁊ ꝓdestinauit conformes fieri imagini filij sui. Ergo vl q̄ nulla alia ꝑsona potuerit incarnari ꝓter ꝑsonaz filij. ¶ ℘. Filius dicit missus ⁊ genit⁹ natiuitate tpali. ꝑm q̄ incarnatus est. Sed ꝑtī nō conuenit mitti. q̄ etiā est innascibilis: vt in prima ꝑte habitū est. ergo saltē ꝑsona patris nō potuit incarnari.

Sed ꝓtra Est. q̄ quicq̄d pōt filius pōt pater ⁊ spūssanct⁹ alioquin non esset eadem potēsia trium ꝑsonarum. Sed filius potuit incarnari. Ergo similiter pater ⁊ spiritusſanctus.

b **Rndeo** Dicendū. q̄ sicut dictū est. assumptio duo importat. f. ipsum actū assumētis. ⁊ terminū assumptionis: principiū aūt actus. est virtus diuina: terminus aūt est ꝑsona. Virtus aūte diuina cōmuniter ⁊ indifferenter se habet ad oēs personas: eadē etiā est cōmunis rō ꝑsonalitatis in tribus personis. licet proprietates personales sint differentes. ¶ Quandocūq; aūt virtus aliqua indifferenter se habet ad plura. pōt ad q̄libet eorū suā actionē terminare: sicut ꝑz in potētijs rōnalibus q̄ se habēt ad oppositā: quorū vtrūq; agere possūt. Sic ergo diuina virtus potuit nām humanā vnire eam ꝑsone filij. Et ideo dicendū q̄ pater vel spūssan. potuit carnē assumere, sicut ⁊ filius.

ro persona: ex hoc enim q̄ vtrunq; concurrere posse in Xpō ꝑsona/ antecedens dicit/ consequens est q̄ quelibet persona potest assumere q̄ cōclusio dicit. Ubi nota q̄ hoc q̄ ꝓ probatione ꝑtis ex principio corporis articuli allatum est/ potest aliter introduci: vt scz velint suppositio quedā monstrās requisita ad posse assumere/ ⁊ ad q̄ resolui opz potentē assumere: scz in ſtutē diuinā ⁊ ꝑsonalitatē. Et sic formatur syllꝰ vt ꝓxima ad probandum antecedēs: ⁊ consequentia relinquitur per se nota.

a ¶ Super Artic. 6.

Titulus articuli ex tam dictis patet intelligendus de personis diuinis ꝑm suas personalitates. ꝑprias vt abinuicem distinguuntur. Potest siquidem dupliciter intelligi an plures personē olne possint vnam ⁊ eandem naturam assumere. ꝓmo loquendo de personis vt conueniunt in natura diuina/ hoc est secunduz quod sunt vnus deus: et in hoc sensu questio superius discussa est ⁊ hic non queritur. Secundo loquendo de personis vt abinuicem propijs personalitatibus distinguuntur: ita quod quelibet persona trahat naturam illam ad suam propriam ꝑsonalitatem/ sic vt non ꝑsonetur in alia: et hoc quod ꝑsonatur in vna est e contra/ sed ꝑsone distinguntur in vna. vt distinguitur ab alia. Cuius oppositum accideret si hic deus ꝓmo incarnatus esset: quoniam vna et eadem ratione quelibet persona diceretur incarnata/ scilicet ratione indiuidui nature. Et vt vnico verbo dicatur questio hic est an plures ꝑsone possint vnam numero naturam assumere vt per se ꝓmo diuersi termini assumptionis: sic enim non quelibet persona diuina/ sed quelibet persona diuina assumens/ per se ꝓmo terminaret assumptionem. Ad hoc denotādum author non querit an omnes ꝑsone diuine possint assumere: sed an due: vt ex vna tate intelligas q̄ non est sermo de ꝑsonis vt conueniunt: sed vt distinguuntur: ac per hoc quelibet ꝑsona trahat naturam illam ad suam propriam ꝑsonalitatem. Ita quod quelibet persona trahat naturam illam ad suam propriam ꝑsonalitatem / sic vt non ꝑsonetur in alia: et hoc quod ꝑsonatur in vna est e contra/ sed ꝑsone distinguntur in vna. vt distinguitur ab alia. Cuius oppositum accideret si hic deus ꝓmo incarnatus esset: quoniam vna et eadem ratione quelibet persona diceretur incarnata/ scilicet ratione indiuidui nature. Et vt vnico verbo dicatur questio hic est an plures ꝑsone possint vnam numero naturam assumere vt per se ꝓmo diuersi termini assumptionis: sic enim non quelibet persona diuina/ sed quelibet persona diuina assumens/ per se ꝓmo terminaret assumptionem. Ad hoc denotādum author non querit an omnes ꝑsone diuine possint assumere: sed an due: vt ex vna tate intelligas q̄ non est sermo de ꝑsonis vt conueniunt: sed vt distinguuntur: ac per hoc quelibet ꝑs

Universidad de Deusto
Biblioteca

vel aliena psonalitate/ pz ire nā psonata ,ppua psonalitate nō pōt assumi/ q ire psonata aliena pōt assumi: qz sez p ,ppriā terminat cōstituēdo illā/ q aliena nō pstituēdo illā. Diuersā quoq; rō ē vtrobiq; terminādi: nā z diuina psona terminat ex sua infinitate/ vt pote aliena psona subsistens in alia nāt; dēm est enim .s. q; ppriū est diuine psone ob sui infinitatē subsistere simul in diuersis naturis) z nā humana nō nāli qz obedientie potēcia personatur per alienā psonā: psona autem sortis non ex aliqua excellentia qz ex naturali adeptione terminat personaliter naturā suam et econtra natura sua naturaliter est per illaz adequabilis personaliter. Et hinc ē quenit/ q cū habet psona diuina sit infinita: habet psonare pōt humanitatē hāc non ex indigētia nature(vt dictū est) sed ex sufficientia perfēne potentis cōicare illi nature etiam suā personalitatem. Ex his autem habes q nō solū dependentia huius humanitatis respectu singularū personarū diuinarū quo ad assumi est diuersaruz rōnū inter se: sed etiā q dependentia seu terminatio huius humanitatis respectu dine persone z respectu persone propie sunt diuersarū rationū: licet oēs cōueniāt in vna communi rōne terminī quia sez sunt ad persōnā. Ruit ergo a fūdamentis vndiq; fabrica scotica: z meritō: quoniam hāc humanitatē personari simul a plurib⁹ personis diuinis/ nihil aliud est q; cōmunicare hanc humanitatī plures personalitates alienas infinitas/ appropriādo illas illi. Et p hec patet quare repugnat hanc humanitatem habere simul plures personalitates creatas aut creataz z increataz: quia sequeret verobiq; esse implicatio contradictoriorum: dum natura hec in propria personalitate/ poneretur vna persona cum alia persona. Et nō repugnat habere simul plures personalitates increatas: quia per hoc non ponitur vnaz personam assumi in vnitatem personalem alterius persone. Et hec pro nunc sufficiant de hac questione. ¶ In eodē articulo in calce corporis circa autoritatem anselmi/ Aduerte q durandus in tertio sententi di. prima questione 2a. ta latenter arguit autoritatem quasi exponentem per ly vnum eundemq; hominem/ personam humanam: dicens contra hanc expositionem. Anselmus concedit q vna persona assumpsit hominem/ z negat plures personas posse assumere vnum hominem: non intelligitur igitur persona per hec. Sed quoniam durādus ipse postmodum dicit Anselmū dicere sic/ impossibile est plures personas diuinas esse vnam personam cum vno eodemq; homine/ ex seipsomet communendus est. Anselmus volebat excludere aliquid qđ possit sub apparenti questione cadere: non potest autem aliter cadere sub apparenti questione/ q plures persone diuine sint vna psona/ nisi quia vnirentur in vna persona humana. Et sic exponit author: non enim potest intelligi q sint plures persone diuine in vna persona diuina: quia hoc statim offert apparentem valde contradictionem. Exponendo igitur sententiam anselmi optime in litera dictū est: siue preponatur ly vna persona cum vno eodemq; homine: siue non ponatur ly vna persona/ z dicatur impossibile est assumere vnū eundemq; hominem: sensus enim semper est idem: sez q; impossibile est plures personas assumere vnam personam. Nec id qđ obijcit durandus obstat: quia aliud est dicere/ assumit hominem/ z aliud assumit vnum eundemq; hominē. Nam prima propositio etsi est aliqualiter improprija: glosatur tamen q; intelligitur quo ad naturā: vt ptz ex magistro in tertio sen. di. 6. Secunda autem ppter ly vnum eundemq; tralvitur ad individuum subsistens in natura humana/ quod constat esse suppositum/ nullus enim vnus homo inuenit in natura humana nisi sistens dei.

b ¶ In cod. 6. arti. in rñsione ad primū aduerte diligenter verba autoris/ dum hac positione facta dicit q; tres psone essent vnus homo/ et tamen non propterea essent vn⁹ homo simplr/ aut non propterea esset vnus hō simplr. Dicit enim hec ambo ppter differentiam que esset inter vnum deum et vnum hominem in trib⁹ personis: quoniam tres persone sic sunt vnus deus q; sunt vnus numero deus/ z est ibi vere sic essentvnus homo/ q; non essent vn⁹ numero homo quia nullus esset divinus numero homo communis patri z filio z spiritui sancto sicut ē vnus numero deus cōmunis pri z filio z spiritui sancto. Et similiter non esset ibi vnus homo simplici ter: quia nō esset homo vnus secundum naturam z personā: quam vnitatem importat vnus homo simpliciter: sz essent tres homines numero in vna natura humana: qz essent plures persone humane secundum vnam naturam humanaz. Sed quoniā hoc advocabula spectat: pni refert si scitur qđ esset in re/ qualiter cunq; exprimeretur.

a ¶ Super art. 7.

Si titulo arti. 7. aduerte q; iste q̄stiones que hic monētur de possibili/ non ideo mouentur vt discutiatur dei potentia: sed vt exinde mysterium incarnationis facte magis innotescat. Manifestatur siquidem ex his que discutiendo has questiones dicuntur/ qualis quantus z. est per se primo terminus incarnationis scilicet persona verbi z qualis est huiusmodi vnio ex respectu ad alias personas z naturas magis ac magis explicatur.

b ¶ In corpore articulivna est cōclusio responsiua questo affirmatiue: persona diuina preter naturam quam assumpsit potest aliam numero naturam assumere. Ubi antequam afferatur probatio nota/ qđ quia assumere principium z terminum assumptionis importat: ideo conclusio probatur primo ex parte principij scilicet potentie diuine in diuina persona: secundo ex parte termini/ scilicet personalitatis diuine. Unde quo ad primum probatur sic. Quod potest in vnum et non in amplius/ habet potentiam limitatam ad vnum: sed potentia diuine persone est infinita/ nec limitabilis ad aliquid creatum: ergo. Quo ad secundum probatur sic: si non posset assumere aliam naturam/ sequeretur quod personalitas diuine nature esset ita comprehensa per vnam naturam quod ad eius personalitatem alia assumi non posset: sed hoc est impossibile: quia increatum a creato comprehendi non potest. ergo.

¶ Circa illam ppōnem: quod pōt in vnū z non in amplius/ hz potentiam limitatā ad vnū. Aduerte q; est intelligēda formaliter. s. si quantum est ex parte potentie pōt in vnum z non in amplius: nam si aliunde prouenuret q; posset in vnū z non in amplius/ puta ex mō agendi: quia agit per modū nature que ē determinata ad vnū/ nō argueret limitationē potētie. Sed si ex ipsa potētia est q; possit in vnū tm/ limitationez inālla arguit: qm potētia: vt potētia extēdit se ad pole: qđ nō pphēdit vnitatem ita q; excludat multitudinē. Ut in ar. vltimo. q. 4. in prima parte. dictū est q; nō ex ipotētia ptis est q; vnus tm filij sit genitus: z habilis in divis. Et qz hec ppō ptedit ex pte potētie/ ō simplr z absolute assumpta est p̄positio illa.

¶ Circa probationē ex parte termini/ nota diligētissime authoē habere pio in couenienti ac impossibili plonas diuinā vt terminuz compehendi a natura creata. hoc. n. nihil aliud est dicere q; docere (qđ iam prelibauim⁹ respondendo scoto) hoc q; persona diuina nō solum est infinita in essendo z cūdo ratione nature diuine/ sed est infinita in terminando rōne sue psonalitatis: incōprehensibilitas siquidē increate psone vt termini a natura creata vt assumpta nihil aliud significat q; infinitatē in terminādo increate plone. P. Et vt exēplū dei balduriādo vt possim⁹ rēsonemus: dicendū est q; infinitas diuinavt est nāe seu naturalis constituit infinitū ens z infinitam cūm: vt autē est persone seu psonalis/ constituit infinitam personā vt sic: q; claudit in se infinitatē in terminādo. Et ō pōt quelibet diuina persona subsistere nō solū in pluribus naturis: sez nāli vt assumpta: z ē in pluribus assumptis: z eadē rōne in infinitis si infinite inuenirent sit.

c ¶ In rñsione ad primum perspice q; constitit in hoc: qđ natura sube create multiplicatur multiplicato supposito constituto per ipsam: non aūt multiplicato supposito non cōstituto q; ipsa z: vt pz in lra.

d ¶ In rñsione ad secundū obiectio scoti in 3. sen. di. 1. q. 3. occurrit/ dicēdo q; hoc q; sequeret qđ possemus dicere q; plures persone sunt plures dij. probatur. qz hoc tale cōcretum habet vnitatem vel pluralitatem ex vnitate vel pluralitate suppositi.

e Ad hoc dicitur qđ in litera non dicitur affirmative multiplicari concretū multiplicato supposito: vt arguēs forte accepit/ Sed ponitur vniuersalis regula negatiue. q. nunqz nomen ab aliqua forma impositum pluraliter dicit nisi propter pluralitatē suppositorū. Et ista regula est vera tam in concretis adiectiuis qz substantiuis tam subalbinis qz accītalibus: ita qđ semper ad plitatē cōcretoz/ erit pluralitas suppositoz. Sz cū hoc stat q; pluralitas suppositorū nō sufficiat qđq; z exigit ēt pluralitas forme significate vt de cōcretis substantiuis in ar. 3. q. 39. prime par. p3. Et ppea qz vnitas suppositi/ optime inferat singularitatē cōcreti substantiui/ hic est ly hō

ad aliqđ creatum. Uñ nō est d⁹m, q; psona diuina ita assumpserit vnā n[illegible] humanā q; nō potuerit assumere aliam. dereī em ex hoc seq̄ q; psonalitas diuine nature esset ita cōprehēsa p vnā naturā hūanā q; ad el⁹ psonalitatē alia assumi nō possit. Qđ est impossibile: nō enim increatū a creato compehendi pōt. ptz ergo q; siue cōsiderem⁹ psonam diuinā sm virtutē, que est principium vnionis, siue sm suā psonalitatē, q; est terminus vnionis: opz dicere q; psona diuina preter naturā humanā quam assumpsit, possit aliā numero naturā humanam assumere.

c **Ad primū** Ergo dōm, q; natura creata pficit in sua ratione p formā. q; multiplicat sm diuisionem materie. Et iō si cōpō materie z forme constituat nouum suppositum. ppēs est q; natura multiplicetur sm multiplicationē suppositorum. Sed in mysterio incarnatiōis vnio forme z materie. i. anime z corporis nō cōstituit nouū suppositū: vt supra dictū est. z ideo posset esse multitudo sm numerū ex pte nature pp diuisionem materie ablaq; distōne suppositoz. z. d ¶ Ad scām pōm, qđ posset videri dōm, qđ dicta pōne facta sequerek q; essent duo homines propter duas naturas ablaq; hoc q; essent ibi duo supposita: sicut econuerso tres psone dicerentur vnus homo. pp vnam naturā assumptā: vt supra dictum est. Sed hoc nō vr esse verū: qz nominibus est vtendum sm q; sunt ad significandum imposita: qđ quidē est ex cōsideratiōe eorum que apud nos sunt. Et ideo. oportet circa modum significandi z consignificādi considerare ea que apud nos sunt: in quibus nūqz nomē ab aliqua forma impositū p̄ naturaliter dr, nisi pp pluralitatē suppositorum. Illāq; enim q; est duobus vestimentis idumus nō dr duo vestiti: sed vnus vestitus duobus vestimētis: z q; habet duas qualitates dr: sm gulariter aliqlis sm duas qualitates. Natura autē assumpta quātū ad aliqđ se hz per modū indumenti: hz nō sit similitudo quātū ad ola: vt supra dictū est. Et iō si psona diuina assumeret duas naturas hūanas, ppter vnitatē suppositi, diceret vn⁹ hō. hēs duas naturas humanas. Contingit ā t q; plures homines dicunt vnus ppl's, pp hoc q; conuenit in aliquo vno: non aūt pp vnitatē suppositi. Et similiter si due plone diuine assumerent vnam numero humanam naturā, dicerentur vnus homo, vt supra dictum est) nō vnitate suppositi, sed inquantū conueniunt in aliquo vno. e ¶ Ad tertiū dōm, q; diuinaz humana natura non eodē ordine se hēt ad vnā personā diuinaz: sed p̄ prius cōparatur ad ipsam diuina natura. vt pote q̄ est vnum cum ea ab eterno. Sed natura humana cō paratur ad personam diuinam per posteri⁹ vt pote assumpta ex pte a diuina persona: nō quidem ad hoc q; natura sit ipsa psona, hz q; plona in natura subsistat: filius em dei est sua deitas, sed nō est sua hūanitas. Et iō ad hoc q; natura humana assumāk a diuina persona, requritur qđ diuina natura vnione personali vnitatur toti nature assumpte. i. sm oēs partes eius. Sed duarū naturarū assumptarū esset vniformis habitudo ad psonaz dinā, nec vna assumeret aliaz. Uñ nō oporteret qđ vna earum totaliter alteri vnireturi. Omnes partes vnius omnibus partibus alterius.

¶ Utrum fuerit magis conueniens q; persona filij assumeret humanam naturam q; alia persona diuina. Arti. 8.

A **D octauū** Sic procedi tur. Uñ qđ non fuerit magis cōueniēs filio dei incarnari q; patrez vel ſſ. Per mysterium enim incarnationis, holes ad veram dei cognitionem sunt perducti: sm illud ioan. 18. in hoc nat⁹ sum, z ad hoc vent in mundū, vt test. phi. veritati. Sed ex hoc q; persona filij dei est incarnata, multiplicetur fuerit a ꝑa dei cognitione, ea q; dicuntur de filio sm humanā naturam, referentes ad ipsam filij psonā: sicut arrius q; posuit inequalitatē psonarū propter hoc qđ dr ioā. 14. pk mat⁹ me est. Multoq; de error nō pueniſſet si psona patris incarnata fuisset: nullus enim estimasset patrē filio minorem. Magis ergo vr fuisse cōueniens q; persona filij incarnarek q; persona filij.

¶ Ꝑ. Incarnationis effect⁹ vr esse recreatio quedam humane nature: sm illud gal. vlti. In xpo iesu neq; circūcisio aliqđ valet nec ppuciū, hz noua creatura. Sed potentia creandi appropriak patri. Ergo magis decuisset pfem incarnari q; filiū. ¶ Ꝑ. Incarnatio ordinak ad remissionē peccatoū: scōz illud matth. 1. Uocabis nomē eius iesum. ipse em̄ saluū faciet populū suū a ptis eoz. Remissio aūt ptoz attribuit. ſſ. sm illud io. 20. accipite spiritū scīm quoruū re. pec. re. eis. Ergo magis congruebat personam. ſſ. incarnari q; personam filij.

Sed cōtra Est. q; dam, vt i tertio li. In mysterio incarnationis manifestata est sapiētia z vr dei: ptz q; decentissima: virtus aūt, qz victū fecit rursus victorē. Sed virtus z sapiētia appropriantur filio: sm illud prime cor., primo, xpm dei virtutē z dei sapiam. Ergo conueniens fuit personā filij incarnari.

a **Rēspōdeo** Dōm, q; cōueniētissimus fuit psona filij incarnari. f. primo quidem ex parte vnionis.

1. q. 39. ar. 8. 3m. Et 3. di. 1. q. 1. ā. 2. Et. 4. 3. co. 19. ñ. 2. 42.

Iam⁹ 8. articuli clarueſt. a ¶ In corpore vnā cōclo rñsiua q̄sito affirmatiue. Cōueniētissimū fuit psonā filij incarnari. Probatur tripliciter: primo ex parte vnionis. Sicut cōueniēter vninur: psona filij z humano nā rā sm cōem creaturē rōnē q; sm ppriā rōnē sunt filie: ergo. Minor quo ad primā ptē z pbat simplr: qz verbū dei est exēplaris similitudo oīs creature qz verbū artificis est exēplaris similitudo eorū qz verbū artificis est exēplaris/ similitudo ab artifice: ꝑ qđ fiūt ab artifice: ꝑ qđ applicando ad dedncendā inde conuenientiā incarnationis. primo in cōditū: holes ad veram dei cognitionem. ea q; dicuntur de filio sm humanā naturam, referentes ad ipsam filij psonā: sicut arrius q; posuit inequalitatē psonarū propter hoc qđ dr ioā. 14. pk mat⁹ me est. Multoq; de error nō pueniſſet si psona patris incarnata fuisset: nullus enim estimasset patrē filio minorem. Magis ergo vr fuisse cōueniens q; persona filij incarnarek q; persona filij. ¶ Ꝑ. Incarnationis effect⁹ vr esse recreatio quedam humane nature: sm illud gal. vlti. In xpo iesu neq; circūcisio aliqđ valet nec ppuciū, hz noua creatura. Sed potentia creandi appropriak patri. Ergo magis decuisset pfem incarnari q; filiū. ¶ Ꝑ. Incarnatio ordinak ad remissionē peccatoū: scōz illud matth. 1. Uocabis nomē eius iesum. ipse em̄ saluū faciet populū suū a ptis eoz. Remissio aūt ptoz attribuit. ſſ. sm illud io. 20. accipite spiritū scīm quoruū re. pec. re. eis. Ergo magis congruebat personam. ſſ. incarnari q; personam filij.

Sed cōtra Est. q; dam, vt i tertio li. In mysterio incarnationis manifestata est sapiētia z vr dei: ptz q; decentissima: virtus aūt, qz victū fecit rursus victorē. Sed virtus z sapiētia appropriantur filio: sm illud prime cor., primo, xpm dei virtutē z dei sapiam. Ergo conueniens fuit personā filij incarnari.

a **Rēspōdeo** Dōm, q; cōueniētissimus fuit psona filij incarnari. f. primo quidem ex parte vnionis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

bernual. 2º ex ꝟ hꝰa ppia pfectio hois vt rōnalis/q̄ ẽ sapia/siſtit i pticis pā lo vbi dei. Cū vbi exemplo/sicut pfectio discipuli i pricipādo verbuz magri/cauēte/fōs sapie ꝛc. Probat deide applicādo: q̄ sup̄a pticipatiōnē diuini vbi i q̄ ppia pfectio hois ꝟs mētē ꝓsistit/quentemtissime apponit vt ipz vbū dei pſonaliꝫ vniat nature hūane: ꝛ ꝓsumata sit hois pfectio: vt sc̄z ꝟ inchoat in pticipatione ipsi⁹ vbi hūana pfectio/ꝓsumet nō i participatione/sed i personaū adeptione ipsius verbi. Reliqua rationes clare patēt in litera.

a ¶ Super questionis. 4. Articulum primum.

Itul⁹ articuli primi. q. 4. i cuius ꝓncipio ꝺclarat quod i telligitur de assumptibili non ſm potēſtiam passiuam naturalem: set in respōſione ad primum nec ſm̄ cundum potentiam obſie ad omnipotentiā dei: ſed ſecundum potentiam congruitat⁹ ad vnionem personalem. Et ratio olum in locis ſuis patebit.

b ¶ In corpore articuli est vnica conclusio. Sola natura humana est assumptibilis. Rōs quo ad exponentem affirmatiam ꝓbatur: quo ad dignitatē quidē: q̄ natura humana nata est attingere per propriaz operōnē cognoſcēdo et amādo vbū dei: quo ad necessitatē ꝺo/q̄ subiacens petō originali indigebat reparatione. Quo ad exponētē aūt negatiua ꝓbat: q̄ creature irrōnali deest dignitas: nature ꝺt ageliæ deest ꝟgruitas necessit⁹. Cōsequētia ꝓbat: q̄ assūptibile dicit aptū natū assumi a diuina pſona ṅ ꝓ potēſtia passiua naturali: ſ̄ ꝓ potentiam cōgruitatis ad vnionē pſonalē diuinā. Hoc vltimo assūptū ꝓbat: q̄ potēſtia passiua nālis non ſe extēdit ad id qđ transcēdit ordinē naturalem.

¶ Circa ẖ dubitationes ſūt/q̄ et dicte i rōnibꝰ argumentoꝝ ſolunt⁹ ꝓ ordinē dubiū ẽ circa ꝓma illā assūptibile ṅ attendit ẖ potēſtā passiuā naturalē/ergo ſm ꝟgruēniā: quia ꝓſſit ēnderi/ꝓnitia non valet: q̄ſ potest arctāri ſm potentiam obſie.

f Ad ẖ ex rōnibꝰ ad primū in lſa rndet/q̄ creature denominantur aliquales ex eo q̄ conuenit eis ſm ꝓpria/ꝛ nō ex eo qđ conuenit eis hꝰ ꝓmas cyles cās: poſ ät obedīc² ꝟuenit creature i ordie ad ꝓmā cāz/vt ꝓz: potēſtia ät ꝟgruitas ſ̄ attēdit hꝰ ꝓpria ipsi⁹ creature: ꝛ iō creature ẖnolant aliqles ẖ assūptibles hꝰ ꝟgruitatē ṅ hꝰ obedītiā. Ex ẖ rñſio ṅ vꝰ solida: tū q̄ ẽt hꝰ authorē hūana natura ꝺt assūptibil⁹ potētiam obedīc². Tū q̄ assūptibile ẽ denoiatio ꝟueniēs creature ſolū ex ordie ad deū cāz vltimā: quia tā deū ſit ꝓptium esse diuine persone ſubſistere in pſibus naturis. Tuz q̄ creature denominant aliqles ex eo qđ ꝟuenit illis ſm cās primas vles: ꝺicunt cnis create ꝛ cōseruate ac ꝟseruabiles ex prima cā: ꝺt et natura repata ex prima et vltima cā deo ꝛc.

f Ad hec ẖ⁹ ꝓ in rñſione ad ꝓm allata: hꝰ creature denolantur aliqles ex eo qđ conuenit eis ſecundū ꝓprias cās/non autem ex eo quod conuenit eis ſecundum primas et vles cas⁹: intelligenda est cum grano ſal. q̄ ſ̄ do opp⁰ denoiatio nes conueniunt illis 2ᵐ ꝓpas ꝛ ꝓmas cās.

Et hanc gloſam māfestat author: ꝺ e sue intentionis in ſubiuncto exemplo de motore: qui ſecundum ꝓpria ꝺt incurabilis/huic ſecundū deum oppoſitam denominationem habeat et ꝺicat curabilis. Ita quod intēdit author: quod quando denominatio aliqua ſic ſe hꝰ ad creaturas q̄ ſe cundum ꝓpria affirmative ꝛ ſm primaz cām negatiue aut eō ſm ꝓ⁹ negatiue ꝛ ſm primā cāz affiue ſūt denolande: rōe creatur⁹ ẖnolant aliqles ſimpliciter hꝰ ꝓpria ꝛ ñ hꝰ primā cāz ſ̄ cūi additiōe: vt ꝓz i exꝓlo ſe. Motor⁹ ẖnolari ꝺt curabilis ꝛ incurabil⁹ hꝰ ꝓpria/et ſecundum primaz cauſam curabilis iō ſimpliciter ꝺt curabil⁹ vel incurabil⁹ attēdēdo ad ꝓpria hꝰ primā ẽt cāz ſ̄ ꝺt cū additiōe. curabil⁹ vel potētiā. Et ſic ẽ ꝓpoſito: creatur⁹ ſimpliciter ꝺicit assūptibil⁹ ad vnionē pſonalē ꝛ laliter ptibiles q̄ illa carēt: cū q̄ ſm ſtat⁹ oꝛis nat⁹ ſūt ꝺicāt assūptibiles cū additiōe. ſ̄ ꝺt potētiā. f Ad primā ſ̄ obiectionem ꝺicitur quod potētia obie q̄ respondet obpotentie diuie/claudit⁹ ꝓpter ſub ẖnolatōe ex obpotētia ꝺi/einſdē. n. rōnis ẽ q̄ ẖnolet natura aſſūptibil⁹ ex potētia obediē tie/q̄ creatura ſ̄ ꝺicit pot absolute: ꝺ iō ſ̄ termiſſa ei ẖ ꝓcessu ſicut potētia ꝺi. f Ad ſecundam ꝺicitur q̄ hꝰ assumptibile ꝺicat ſolummodo in ordie ad deū: ratiōē ſ̄ ſm ẖ ẽt ex ꝓte ꝟgruēte nāe hꝰ illi⁹ ꝓpa/ꝛ ex ꝓte obpotētie ꝟ hꝰ oppoſito mō nā aliq̄ ẽ denoiabilis: ꝛ iō hꝰ ꝓpa ꝺt ꝟgruē assūptibilis vr assūptibilis. f Ad tertiā ꝺicit q̄ creature denolant⁹ simplr aliqles ex ifa sane intella. ¶ Dum ſm ẽ q̄uo ꝓz: ẽ q̄ l ageli⁹ ſūciat necessitas reparōis: quā ageli⁹ nā adhuc repatiōe idigeat. f Ad ẖ ⁹ q̄n ſtēdit author excludere ab angelis: ca natura idigētiam seu necessitatē repatiōis: hꝰ ꝟgruētiā necessitatis. Ita q̄ hꝰ in ageli⁹ nā ſit maior indigētia/q̄ irrepabilis ẽ illius lapſus q̄ tñ necessitas illa nō hꝰ ꝟgruitatē ad reparationē: q̄ ẽ necessitas nō vie hꝰ ter mini: iō notāter ꝺ: q̄ deest ageliæ nāe cōgruitas ex ꝓte necessitatis: nā i corpe artículi ẖ in rñſione ad tertium.

¶ Nota ꝺictis huiꝰ articuli illā ꝓpōnes de po⁹ passiua nāli/ q̄ nō ſe extēdit ad id q̄ trāſcēdit nālē ordinē: q̄n verißima ẽ et formalis ꝛ ꝓpria: et ꝺm illa iudicāda q̄ h ⁹ utq⁹ illic inueniāt dicta. Sc̄m quā ꝓ⁹ potētia nālis ſ̄ ſe extēdit ad vnionē dei ꝛc. Ubi ꝛ hic ꝺt de natura hūana ꝟsꝰ itellectualia/ q̄ nata ẽ aliqualiꝫ cōtingere ꝓ opationez verbum dei.

c ¶ In rñſione ad ꝓm cinſdē primi articuli nōm ẽ/q̄ hinc appa ret author nō ẽ ſatis re ſuis dictis 1.3. ſē. di. 1. q. ꝓ⁹. ar. ſ. necre tractare illa: ſ̄ alit⁹ ac theologo dignⁱ loquut⁹ ẽ de assumptibili/sniam eādē ſuās/ꝛ ſmonē ſ̄ ſi cohibeno. Ubi ꝛ ptranſeūdo i hac rñſione ꝓ termi nꝰ nr discuſiōes ꝟſtiū vt ad effectū ꝺi: ne ſolꝫ potētie assumeret ageli aut lapidē. Ubi ⁹ nos authoris vestigia sectā reo/q̄nē illā an deꝰ posſit assumere lapidis naturā/nāq̄ cōter accepta: tam ꝛ ſufficiēter diſcuſſam: ꝛ quaſi offenſiuā piarū auriū in illius diſcuſſione/relinq̄nendā ꝺurim⁹. Unde hec ſi vis in authote in loco allegato/ꝛ aūt maior ꝛ pfectio eſt vnio ad deū ſm esse pſonale q̄ ſ̄ q̄ est ſm opōnē: q̄n ꝓpli: q̄ secuſſum iſta ſupta/vnio pſonalis cēis ⁹ rōnalib⁹/irrōnalib⁹/vnio ſm ſe in quo cōſtant cū oibus ſubſis: q̄ cōuenit eis inquātū ſunt nature rōnalibus potētes ſubſiſtere: vnio aūt ſm opōnē pfecte felicitatis cōuenit eis inquan ſm opōnē fruitiōis bte q̄ ſm eē pſonale: ꝛ ppea iſta ꝓpō negatur ſecuſus adoptiuū q̄ ad vnionē pſonalē: q̄n illō iplicat ꝺictionē/hoc nō. Bioſſat aūt q̄ ẖa ẽ in natura capax vtriuſq⁹ vnioīs. Et aliq̄ de veritate illiꝰ ẽt ſūcta ẖginitate: ꝛ de btā ẖgine ꝺt q̄ beanio: fuit ꝓcipiēdo fidē: ꝓi ẖ carnē ẖi. ¶ In oppm ẖt ẽ life auētas ex aug. ſuper illud verbū caro: factum est. f Ad hāc qōnē ꝺm q̄ ꝓuldubio/may⁹/ nobili⁹/excellentiꝫ/per fectiuq⁹ est vniri deo ipſona q̄ ꝓ q̄ſam ꝛ aliam cōlummatā. Et rō habita est in vltimo articulo ꝓcedentis. q. qr. ſ. vnio pſonalis nō est vnio: pticipatiua: ſed ꝓ ſubam dei: conferens nō ſimilitudinem aut pticipationē dei/ſed ipſum esse pſonale dei: ita vt perſona dei fiat perſona nature assumpte. Unio aūt ꝓ fruitionē vnio pticipatiua dei est/conferens nō esse dei/sed ſimilitudinē ꝛ adoptionem filiale. Et ſic ꝺicitur vnio personalis maior: q̄ cōſert maius ſ. esse deū nō participatiue sed personaliter: q̄to nāe maius est esse deū pſonaliꝫ q̄ participatiue: tanto maior est vnio personalis q̄ participatiua. Est ꝛ perfectio: q̄ confert perfectiuꝫ: ſ̄z esse deū ſm substantiam hoc est hypoſtaſim: nō ſm accūtia/vt ſunt operatiōes q̄ſ fruitiue deo: quāto em perfectius est esse deū personaliꝫ q̄ accidentaliter/tāto ꝑfectior est vnio pſonalis q̄ ꝓ operationem. Et ideo ſimpliciter ꝛ absolute

Comenienter enim ea que ſunt ſimilia, vniuntur. Ipſius aūt persone filij qui est verbum dei, attenditur vno quidez mō cōis cō uenientia ad totam creaturam: quia verbū artificis, id est conceptus eius, est ſimilitudo exemplaris eoꝝ que ab artifice fiunt. Unde verbum dei quod est eternus conceptus eius, est ſimilitudo exemplaris totius creature. Et ideo ſicut per participationez huius ſimilitudinis, creature ſunt in ꝓpriis ſpeciebus inſtitute, ſed mobiliter, ita q̄ vnionem verbi ad creaturam, non participaram ſed perſonalem, conueniens fuit reparari creaturam in ordine ad eternam et i mobilem perfectionem. Nam et artifex per formā artis cōceptā qua artificiatū condidit, ipſum ſi collapſum fuerit, reſtaurat.

f Alio mō hꝰ cōueniētiaz ſpāliter cū humana natura, ex eo q̄ verbū est ꝓceptus eterne ſapientie, a qua oīs ſapientia hominum derivat. Et iō per hoc hō in ſapiā pficitur, q̄ ẽ propria eius pfectio, prout est rōnalis, q̄ participat hꝰ verbū dei: ſicut diſcipul⁹ inſtruct⁹ p hꝰ q̄ recipit verbū magri, vñ ecc. ꝓ 6ᵗ. fōs ſapiē tie verbum dei in excelſis. Et iō ad ꝓſūmatā hois pfectionē ꝓuenies fuit vt ipſum hꝰ verbū dei humane nature ꝓſonaliꝫ vniret. f Scōo pōt accipi rō huiꝰ ꝟgruēte ex fine vniōis, q̄ est ipletio ꝺestinationis, eoꝝ. ſ. q̄ ꝓdestinati ſunt ad hereditatē celeſtē: que nō debetur niſi filijs ei⁹: ſm illud ro. 8. ſi filij, ꝛ heredes. Et iō ꝟgruū fuit vt per eū q̄ est filiꝰ naturalis, hoies ꝓticiparēt ſilitudinē huiꝰ filiationis ſm adoptionē: ſicut apl̄s ibidem dicit. Quos preſci, ꝛ predeſtin. conform. fieri ima. ſ. fui.

f Tertio potest accipi rō hꝰ cōgruentie ex petō ꝓmi parētis: cui ꝓ incarnationē remedium adhibet. Peccauerat. n. ꝓm⁹ hō appetēdo ſciam: vt ꝓz ex verbis serpētis, ꝓmittētis homini ſcientiā boni ꝛ mali. Uñ ꝟueniēs fuit vt ꝓ hꝰ ſe ſapiētie, hō reduceret in deū. q̄ per inordinatum appe⁰ ſcientie recesſerat a deo.

Ad primum

Ergo dōm. q̄ō nihil ẽ qđ hūana natura assūpte, q. 4. ſ̄ ſi poſſit abuti: q̄ñ ẽt ipa ꝺi bonitate abutit: hꝰ illō ro. 2. An diuitias bonitat⁹ eius cōtēnis? Uñ ẽt ſi pſona ꝓis fuiſſet ⁊ incarnata, potuiſſet ex hꝰ hō alic⁹ error⁹ occōnē ſumer⁹: q̄ſi filiꝰ ſufficere nō potuiſſet ad humanam naturā reparādā. ¶ Ad 1ᵐ dōz. q̄ ꝓma reꝝ creatio ſcā est a po⁸ ꝺi ꝓ is ꝓ hꝰ. Uñ et recreatio ꝓ verbū fieri debuit a po⁸ dei patris, vt recreatio creatiōi rñderet: hꝰ illō. 2. cor. 5. Deꝰ erat in chro. mūdū recōciliās ſibi. ¶ Ad 3ᵐ dōz. q̄ ſpūſancto, ꝓpriū est q̄ ſit donū ꝓ is ꝛ filij. Remiſſio aūt pctoꝝ fit ꝓ ſpūſcm tangꝫ ꝓ donū dei. Et iō ꝟueniētius fuit ad iuſtificationē hominū. q̄ incarnaretur filius, cuius ſpūſanctus est donuz.

¶ De mō vniōis ex ꝓte nāe hūane aſſūpte. q. 4.

Deinde

conſideraduz est vnio ex ꝓte aſſūpti. ¶ Circa q̄ꝫ ꝓ conſideradū occurrit de his que ſunt a hꝰ ꝺo aſſumpta. Scōo de coaſſum

tur q̄ ſola natura hūana ſit assumptibilis.

Ad primū

Ergo dōm: q̄ creature denominant⁹ aliquales ex eo q̄ cōpetit eis ſm ꝓprias cauſas: non aūt ex eo q̄ cōuenit eis ſm cās primas ⁊ vniuerſales: ſicut ꝺicim⁹ aliquē morbū incurabilē: non quia nō pōt curari a deo: ſ̄ q̄ ꝓpria ꝑncipia ſubti curari nō potest. Sic ergo ꝺt aliqua creatura nō esſe assumptibilis: non ad ſubtrahendū aliq̄d potētie diuine: ſed ad oſtendendū conditionē creature, que ad hoc aptitudinē nō habet. ¶ Ad 2ᵐ dōm. q̄ ſilitudo imaginis attenditur in natura hūana ſm q̄ est capax dei. ſ. ipſū attingēdo ꝓpria operatione cognitiōis ⁊ amoris. Siſtitudo aūt veſtigij attenditur ſolū hꝰ repreſentationē aliquā, ex impſſione diua in creatura exiſtez: nō aūt ex eo q̄ creatura irrationalis, in qua est ſola ratio ſilitudo, posſit ad deū attingere p ſuā ſolā opationē. Mō autē deficit a minori, nō hꝰ congruitatē ad id qđ est maius: ſicut coꝝ⁹ qđ nō est aptum ꝑfici alia ſenſitiua, multo min⁹ est aptum ꝑfici alia intellectiua. Multo aūt maior ⁊ pfectio: est vnio ad deū ſm eē pſonale, q̄ ipſa ſm opōnē. Et ideo creature irrōnales que deficit ab vnione ad deū p opationē, nō hꝰ ꝟgruitatē vt vniat ei ſm eſſe pſonale. ¶ Ad tertium dōm, q̄ qđā dicūt ageli⁹ nō eē assumptibile. q. a pcepto ſue creatiōis ẽ in ſua⁹ ꝓpriate pfect⁹, cū nō ſubiaceat gnātiōi ⁊ corruptioni. Uñ nō posſet in vnitatē diuine pſone aſſumi. niſi ei⁹ pſonalitas deſtrueret: qđ nec⁹ cēuenit incorruptibi litati nāe ei⁹, nec⁹ bonitati aſſumētis: ad quā nō pōtinet q̄ aliq̄d pfectiōis in creatura aſſumpta corrūpat. Sed hoc nō vꝰ excludere ratiōe idigeat. f Ad ẖ ⁹ q̄n ſtēdit author excludere ab angelis: ca natura idigētiam ſeu necessitatē repatiōis: hꝰ ꝟgruētiā necessitatis. Ita q̄ hꝰ in ageli⁹ nā ſit maior indigētia/q̄ irrepabilis ẽ illius lapſus q̄ tñ necessitas illa nō hꝰ ꝟgruitatē ad reparationē: q̄ ẽ necessitas nō vie hꝰ ter mini: iō notāter ꝺ: q̄ deest ageliæ nāe cōgruitas ex ꝓte necessitatis: nā i corpe artículi ẖ in rñſione ad tertium.

¶ Nota ꝺictis huiꝰ articuli illā ꝓpōnes de po⁹ passiua nāli/ q̄ nō ſe extēdit ad id q̄ trāſcēdit nālē ordinē: q̄n verißima ẽ et formalis ꝛ ꝓpria: et ꝺm illa iudicāda q̄ h ⁹ utq⁹ illic inueniāt dicta. Sc̄m quā ꝓ⁹ potētia nālis ſ̄ ſe extēdit ad vnionē dei ꝛc. Ubi ꝛ hic ꝺt de natura hūana ꝟsꝰ itellectualia/ q̄ nata ẽ aliqualiꝫ cōtingere ꝓ opationez verbum dei.

c ¶ In rñſione ad ꝓm cinſdē primi articuli nōm ẽ/q̄ hinc appa ret author nō ẽ ſatis re ſuis dictis 1.3. ſē. di. 1. q. ꝓ⁹. ar. ſ. necre tractare illa: ſ̄ alit⁹ ac theologo dignⁱ loquut⁹ ẽ de assumptibili/sniam eādē ſuās/ꝛ ſmonē ſ̄ ſi cohibeno. Uñ ꝛ ptranſeūdo i hac rñſione ꝓ termi nꝰ nr discuſiōes ꝟſtiū vt ad effectū ꝺi: ne ſolꝫ potētie assumeret ageli aut lapidē. Ubi ⁹ nos authoris vestigia sectā reo/q̄nē illā an deꝰ posſit assumere lapidis naturā/nāq̄ cōter accepta: tam ꝛ ſufficiēter diſcuſſam: ꝛ quaſi offenſiuā piarū auriū in illius diſcuſſione/relinq̄nendā ꝺurim⁹. Unde hec ſi vis in authote in loco allegato/ꝛ aūt maior ꝛ pfectio eſt vnio ad deū ſm esse pſonale q̄ ſ̄ q̄ est ſm opōnē: q̄n ꝓpli: q̄ secuſſum iſta ſupta/vnio pſonalis cēis ⁹ rōnalib⁹/irrōnalib⁹/vnio ſm ſe in quo cōſtant cū oibus ſubſis: q̄ cōuenit eis inquātū ſunt nature rōnalibus potētes ſubſiſtere: vnio aūt ſm opōnē pfecte felicitatis cōuenit eis inquan ſm opōnē fruitiōis bte q̄ ſm eē pſonale: ꝛ ppea iſta ꝓpō negatur ſecuſus adoptiuū q̄ ad vnionē pſonalē: q̄n illō iplicat ꝺictionē/hoc nō. Bioſſat aūt q̄ ẖa ẽ in natura capax vtriuſq⁹ vnioīs. Et aliq̄ de veritate illiꝰ ẽt ſūcta ẖginitate: ꝛ de btā ẖgine ꝺt q̄ beanio: fuit ꝓcipiēdo fidē: ꝓi ẖ carnē ẖi. ¶ In oppm ẖt ẽ life auētas ex aug. ſuper illud verbū caro: factum est. f Ad hāc qōnē ꝺm q̄ ꝓuldubio/may⁹/ nobili⁹/excellentiꝫ/per fectiuq⁹ est vniri deo ipſona q̄ ꝓ q̄ſam ꝛ aliam cōlummatā. Et rō habita est in vltimo articulo ꝓcedentis. q. qr. ſ. vnio pſonalis nō est vnio: pticipatiua: ſed ꝓ ſubam dei: conferens nō ſimilitudinem aut pticipationē dei/ſed ipſum esse pſonale dei: ita vt perſona dei fiat perſona nature assumpte. Unio aūt ꝓ fruitionē vnio pticipatiua dei est/conferens nō esse dei/sed ſimilitudinē ꝛ adoptionem filiale. Et ſic ꝺicitur vnio personalis maior: q̄ cōſert maius ſ. esse deū nō participatiue sed personaliter: q̄to nāe maius est esse deū pſonaliꝫ q̄ participatiue: tanto maior est vnio personalis q̄ participatiua. Est ꝛ perfectio: q̄ confert perfectiuꝫ: ſ̄z esse deū ſm substantiam hoc est hypoſtaſim: nō ſm accūtia/vt ſunt operatiōes q̄ſ fruitiue deo: quāto em perfectius est esse deū personaliꝫ q̄ accidentaliter/tāto ꝑfectior est vnio pſonalis q̄ ꝓ operationem. Et ideo ſimpliciter ꝛ absolute

deest ꝟgruitas ex ꝓte necessitatis: q̄ etſi nā angelica ſaliq̄ꝫ pct⁹ ſubiacet. ẽ tñ ei⁹ peccatū irremediabile: vt in prima ꝓte habituz est. ¶ Ad quartū dōm, q̄ ꝑfectio vniuerſi, nō est ꝑfectio vni⁹ pſone vel ſuppoſiti. Sed eius q̄ est vnū pōne vel ordine: cui⁹ plurime ꝓtes nō ſunt assumptibiles, vt dictū est. Unde relinquitur, q̄ ſolum natura humana ſit assumptibilis.

a ¶ Utrū filiꝰ dei assūpserit pſonā. Artī. 2.

Ad ſcōm

Sic ꝓcedit. Ut q̄ filiꝰ dei assūpserit pſonā. Dicit. n. dam. in. 3. li. q̄ filiꝰ dei assumpſit humanā nām in atomo. i. in individuo. Sed individuum rōnalis nature ẽ pſona: vt ꝓz ꝓ boe. lib. de dua. na. Ergo filiꝰ dei pſonā assumpſit. ¶ Ꝑ. Dam. dicit, q̄ filius dei assumpſit q̄ in natura nſa plātauit. Plātauit aūt ibi pſonalitatē. Ergo filius dei assumpſit pſonā. ¶ Ꝑ. Nihil cōſumit niſi q̄ est. Sz inocē. tertiꝰ dicit in quadā decre. qđ ꝓna dei cōſumpta pſonā hois. Ergo vꝰ q̄ pſona hois fuerit prius assumpta.

Sed cōtra

Est. q̄ aug. dicit i li. de fide ad pe. q̄ deus naturam hois assumpſit, nō personam.

b ¶ Rñdeo

Dōm, q̄ aliq̄d ꝺr assumi ex eo q̄ ad aliq̄d sumuꝫ. Uñ illud qđ assumit, oꝛ ꝓintelligi assumptiōi: ſicut illud qđ mouet localiꝫ, ꝓintelligit ipſi motui. Persona aūt nō ꝓintelligit in hūana natura assumptioni: hꝰ magis se hꝰ vt terminus assumptionis: vt. ſ. deum est. Si esſ ꝓintelligeretur, vel oporteret q̄ corrūperetur, ꝛ ſic frustra esſet assumpta: vel q̄ remaneret post vnionē, ꝛ ſic essent due pſone, vna assumens, ꝛ alia assumpta. Qđ est erroneū: vt ſupra ostenſum est. Unde relinquitur q̄ nullo modo filius dei assumpſit humanam perſonam.

Locus ſequentis notatio.

ſequentis articuli qōne q̄ hic hꝰ: q̄ ſi angel⁹ ſam creat⁹ assumeret ꝓſonalitas eius corūperetur: ac per hoc aliq̄d perfectiōis in creatura aſſumpta corūperet. Et hoc em inſinuat q̄ ꝓſonalitas ageli aliquid ꝑfectiōis ad ditit ſupra naturā angeli: q̄ō et innuit de ol ſuppoſito ꝛ pſona ſentiendum ſ. i tritōe ad ꝑfectio vniuerſi. ſi ẽ ꝑfectio vni⁸ pſone vt ſuppoſiti.

a ¶ Super articulum ſecundum.

Itulus articuli. 2. latis clar⁹ ẽ. q̄ ad q̄d nobis plo⁸ hūane: hꝰ quo ad q̄d rei. longo tractatu in hoc articulo pertractā⁹ ẽ. b ¶ In corpe articuli vnica ẽ pclo rñſio q̄ſito negatiue. Filius dei multomō assumpſit pſonā hūanā. Probat. Illud q̄ assumit oꝛ ꝓintelligi assumptioni: pſona nō ꝓintelligit in hūana natura assūptiōi: ergo pſona nō assumpſit. Maior ꝛ ꝓbatur localiꝫ/opꝰ ꝓintelligi ipſi motui. Minor ꝓbat ducēdo ad ꝓpriū ꝓpria ꝓintelligeret/oporteret ipſum vel corrūpi/ꝛ esſe frustra esſe assūpta, vt ꝓbat ſupra. ¶ In hoc articulo queſtio difficillima occurrit: quid persona ſeu hypoſtasis addat ſupra naturam ſingularem. Et hoc tam in ſubſtantiis cōpoſitis: ma: hoc corpore: ſimiliter ꝺ addit gabriel ſupra ſuā naturā ſingulare. Et est ſpāliter ex verbis huius articuli hic ⁊ inde rō dubiꝰ: q̄ tā in corpe ar ticuli ẖ in rñſione ad tertiū, hꝰ q̄ addit aliq̄d poſitiuū, dū ꝺr q̄ personam oporteret corrūpi ſi perſiteret aſſūpta ꝓ iſtā, ꝛ precedenti quoq; articulo de angeli persona dictum est/cum adinuentione qđ aliquid perfectionis corrumperetur. Et rurſus dicitur quod persona divina ſua vnione impediret/impedimentum nihilo plus habet assumpte nō deest propria personalitas propter defectum alicuius quod ad perfectionem humane nature ptinet: ſ̄z pp addītionē ꝛc. ſi esſi pſona adderet aliq̄d poſitiuū ſupra deest nō pp defectū alic⁹ qđ ad pfectionē ſpectat: ⁊ſtat esſi q̄ ſi pſonalitas

Universidad de Deusto
Biblioteca

positiuū aliqđ addit/illud ad pfectionē spectaret: eū pſona significet pfectissimū đd i gñe subē. ℣ Simplr ät r gñaliť rō dubij magni est tāta diuersitas opinionū/r obscuritas rei. Claudunt ät in qōne ista 4or ģsita: pm ē an pſona supra hāc nāz addat i se aliqđ/an solū ꝑz rōnē: 2m an suppositū q addat aliqđ i se/an illud sit positiuū vl negatiuū: 3m an illū sit irrīsecū pſone an extrinsecū: r 4m q đ ē illō positiuū vel negatiuū/itrinsecum vel ꝓnotatū. Quę ad

Ad primū

Ergo dōz, q näm hūanaz assumpsit filius in atomo. i. i individuo: qđ nō est aliud a supposito increato. qđ est pſona filij dei. Ān nō sequitur q pſona sit assūpta. ¶ Ad 2m dōm, qđ nāe assumpte nō deest ꝑpria pſonalitas ꝑ defectū alicᵘ qđ ad pfectionē hūane nāe pertineat. Sed ꝑp additionē alicᵘ, qđ est supra humanā nām: qđ ē vnito ad diuīnā pſonaz.

ē ꝓstitutiua ſubi entitatis realis: Huic sit ꝓcomitās r circūloquens ꝓstitutiuum illud: qñq: qđ subm entitatis realis vt sic/purū ens reale eēns sufficit: negatio. n. quum nihil formalr sit/nō dat formalr aliqui entī ex capax entitaꝛ realis. Si ꝙ hec hūanitas r hic hō ita se hñt/q huic hūanitati, in rerū nā repugnat eē p se ꝑ ꝓ suscipitiuū haꝛ. entitas tū realiū/sez actus eēndi vel filiationis/r huic hoc

Ad primū

Ergo dōz, q näm hūanaz assumpsit filius in atomo. i. i individuo: qđ nō est aliud a supposito increato. qđ est pſona filij dei. Ān nō sequitur q pſona sit assūpta. ¶ Ad 2m dōm, qđ nāe assumpte nō deest ꝑpria pſonalitas ꝑ defectū alicᵘ qđ ad pfectionē hūane nāe pertineat. Sed ꝑp additionē alicᵘ, qđ est supra humanā nām: qđ ē vnito ad diuīnā pſonaz.

¶ Ad 3m dōm, q ꝓsumptio ibi non ꝑportat destructionem alicuius, quod ꝑtius fuerat, sed impeditionem eius, quod aſr eē posset. Si enim humana natura non eēt assumpta a diuina pſona, nā humana ꝑpriaz pſonali tatem hñret: r ꝑ tanto dicitur persona consumptibile persona, ꝛz improprie, q persona diuina sua vnione impediuit, ne humana natura propriam personalitatem haberet.

tiuū reale claudi t ꝛ hoc qđ nō claudit r in hac hūanitate/ q fiat per hoc primo susceptiuum huiᵘ rei/ cuiᵘ illa nō est capax. hec rō vt̄ conuincere intem bñ dispositus ſtātib⁹ fundamētis. ℣ De ꝙbus scito qđ ꝙuis thomiste aliđ videant negare fundamētū hoc/ tñ ad

p se ꝺ ſubz actꝰ eēndi q̄z. phātasia l. q. 17. ofidek aliena a doctrina aut rho: / nullᵘ tñ iſiciari potest fundamētū hoc eē diui tho. q̄ ad p se ꝺ subz filiationis realꝭ. Et hoc sufficit efficacie hꝰ rōnis: qđ totavis rōnis ꝓsistit in h/ q cōstitutiuū rei in hoc qđ est de p se ꝺ ꝓ suscipitiuū entitatis realis/ oꝫ esse realitatē aliquā: sed hic hō in hoc dr ab hac hūanitate/ q claudit in se aliđ q̄ ē p se ꝺ ꝓ suscipitiuū aliciuꝰ entitatis realis repugnāt: huic hūanitati q̄ claudit in se realitatē cōstitutiuaz in esse quo differt ab hac hūanitate: ſz nō dr nisi in eē pſonali. q̄ hic hō est hypostasis sine pſona/ hec hūanitas nō: q̄ glonalitas hꝰ hols addit aliquā realitatez intrinsece ꝓstitutiuā pſone hūane/supra hāc hūanitatē. hec rō/ſz nisi ad manifestā/ dū dā sentiat aucthor de dria iter suppm̄ r nāz allata ē: apud alios nāq; scio ſ valere: q̄ ponit i chō ſ solū plura eē/ſz ēt nouā filiationē realem. Et hoc ipsum magis arteſtat q̄ ſnia authoris est q̄ dicta est: q̄ ꝓ diuersitatem realitatum ꝓstitutiuarum illud: qñq: qđ ſubm entitatis realis vt sic/purū ens reale eēns sufficit: negatio. n. quum nihil formalr sit/nō dat formalr aliciui entī ex capax entitaꝛ realis. Si ꝙ hec hūanitas r hic hō ita se hñt/q huic hūanitati, in rerū nā repugnat eē p se ꝺ ꝓ suscipitiuū haꝛ. entitas tū realiū/sez actus eēndi vel filiationis/r huic hoc

¶ Ad 3m dōm, q ꝓsumptio ibi non ꝑportat destructionem alicuius, quod ꝑtius fuerat, sed impeditionem eius, quod aſr eē posset. Si enim humana natura non eēt assumpta a diuina pſona, nā humana ꝑpriaz pſonalitatem hñret: r ꝑ tanto dicitur persona consumptibile persona, ꝛz improprie, q persona diuina sua vnione impediuit, ne humana natura propriam personalitatem haberet.

ſtātib⁹ fundamētis. ℣ De ꝙbus scito qđ ꝙuis thomiste aliđ videant negare fundamētū hoc/ tñ ad

p se ꝺ ſubz actꝰ eēndi q̄z. phātasia l. q. 17. ofidek aliena a doctrina aut rho: / nullᵘ tñ iſiciari potest fundamētū hoc eē diui tho. q̄ ad p se ꝺ ſubz filiationis realꝭ. Et hoc sufficit efficacie hꝰ rōnis: qđ totavis rōnis ꝓsistit in h/ q cōstitutiuū rei in hoc qđ est de p se ꝺ ꝓ suscipitiuū entitatis realis/ oꝫ esse realitatē aliquā: sed hic hō in hoc dr ab hac hūanitate/ q claudit in se aliđ q̄ ē p se ꝺ ꝓ suscipitiuū aliciuꝰ entitatis realis repugnāt: huic hūanitati q̄ claudit in se realitatē cōstitutiuaz in esse quo differt ab hac hūanitate: ſz nō dr nisi in eē pſonali. q̄ hic hō est hypostasis sine pſona/ hec hūanitas nō: q̄ glonalitas hꝰ hols addit aliquā realitatez intrinsece ꝓstitutiuā pſone hūane/supra hāc hūanitatē. hec rō/ſz nisi ad manifestā/ dū dā sentiat aucthor de dria iter suppm̄ r nāz allata ē: apud alios nāq; scio ſ valere: q̄ ponit i chō ſ solū plura eē/ſz ēt nouā filiationē realem. Et hoc ipsum magis arteſtat q̄ ſnia authoris est q̄ dicta est: q̄ ꝓ diuersitatem realitatum ꝓstitutiuarum illud: qñq: qđ ſubm entitatis realis vt sic/purū ens reale eēns sufficit: negatio. n. quum nihil formalr sit/nō dat formalr aliciui entī ex capax entitaꝛ realis. Si ꝙ hec hūanitas r hic hō ita se hñt/q huic hūanitati, in rerū nā repugnat eē p se ꝺ ꝓ suscipitiuū haꝛ. entitas tū realiū/sez actus eēndi vel filiationis/r huic hoc

ſit dīa propſe loquēdo: sed est terminus vltimus/ac vt sic purus nature ſbe. ℣ Ubi tria dicꝰ: ꝓio q̄ est terminus nature: q̄ ꝑhac ex hoc q̄ naturā personari est naturā terminari/r pſonare ē terminare naturā: ꝙ terminꝰ eiꝰ naturā humanā in ꝛpo pſonari ꝑ verbū/q: terminat ꝑ illius pſonā: r ecōtra ꝑhac pſonare naturā illā q̄ terminat illā. ſcdo q̄ est vltimꝰ: q̄ natura nunq̄ est vltimare terminata donec pſonet: quātūcūq; eēt idiuidue/ nisi pſonet/nō est vltimate terminata: vt ꝑz de humanitate xpi/ que est ſm se in se ſingularis r terminabilis ꝑ pſonā verbi aut ꝑpriā/termināta aūt ꝑ pſonā verbi. Constat aūt q̄ sit terminata est pſonalitate, ꝑpria vel aliena/ſtāte illa nō est terminabilis vltra/ nisi forte extenſine: nō ex ꝑte sui/sed ex oiporētia alterius potētis ēt ſei ꝑm terminū illius efficere: vt ſuperius dictum est/ſi vna natura assumerek a duabᵘ pſonis diuis. Sed hoc nō tollit q̄n prima pſona assūmēs terminauerit vt vltimꝰ terminꝰ: ſz terminos multiplicat extenſine. est igitur pſonalitas terminꝰ vltimꝰ nature. Qđ aūt tertio addidi vt sic purus/ad maiorē explicationē nō ad necessitatē appositi est: ad instruendū nouitios q̄ terminare vt terminare/ nullā dicit causalitatē: r explanādū q̄ pſonalitas vt terminās naturam/ nullā cōlitatē dicit respectu nature terminate: ita q̄ nō solū est extrā gña nec in gñe cāe materialis se hꝫ ad naturā: ſz vt terminꝰ eiꝰ. Uīs in myste rio incarnationis dictū est q̄ vnio pſonalis ſm nullū genus cāe attēdit. Nec hoc est ſigmentū/sed testimoniū hꝫ ex terminio ẽntitatis: ꝓuctum est/ſi pſonalitatē negationē eē formalr dicere ly/cur nō ſtat in ſnis tāto ꝑhabiliori quāto magis pſona cōi ꝓfessioni: Theologi q̄z pſonalitatē in dīis positiuā rez/quū ex illa ꝑpſonalitate ois pſonalitas in celo: r terra noiē/sicut ex illo ꝑre ois ꝑmitas iustra apli/miaz: docent nos ad dine pſonalitatis aliquālē imitationē/ēt i creaturis ꝑfectiuā positiuā rem esse. ℣ Amplius/dicētes: pſonā ꝺbi in chō supplere pſonaz hūanā: constat q̄ nō dicūt q̄ ſupplet nihil, negatio ät ē nihil formalr: ſz i tēdūt qđ supplet ſubam quā signat pſona hūana seu hic hō: nō igit pſonalitas negatio aut modᵘ signdi aut extraneū qđ est/sed ſuba: loco cᵘ in chō ē pſona ꝺbi q̄ ſe est h hō r pſona hūana. ℣ Amplius/ſi nā assūpta a ꝺbo ꝺberet ab eo i suis ꝓpriis nālib⁹/eēt tūc alia pſona ꝺbi ꝺi: q alia pſona illiusmet nāe hūane: q̄ eēt tūc alia suba illiusmet hūanitat: ꝙ alia ſnia ſubē: q̄ pſonalitas addit supra illā singularē nām/ ſubam intrinsece ꝓstitutiuā formalr pſone in eē pſonali. Nec pōt dici qđ pmā ꝑiam q̄ eēt alia pſona negatiue tm: qđ ꝑtat q̄ ſi solū ſi esset eadē pſona cū pſona ꝺbi/ſz poneret i nmer: q̄ illa: qđ eēnt due pſone/non minus q̄ mō sunt pſone ꝺbi r pſona mea. Est igit pſonalitas realitas ꝓstitua pſone vt sic: r ſō ad eā ꝛequūt negōes ac repugnātie ad eēns r esse ꝑtē: q capacitates ad pſonales realitates/vt sit actꝰ eēndi r filiatio/q̄ est hꝺa ex: r reliq̄ q̄ hypostasi attribuunt. Est ät hmōi realitas i gñe subē reductiue/sicut reliq̄ realitates ꝓstitutiue ſubaꝛ: vt rōnale r hmōi ꝑ

ma r determinatissima in natura tali: r sic nō esset hō vninoce. Et si reputatur nō incōueniēs q̄ careat illa: arguo q̄ ista natura non posset dimitti sibi quin oporteret ſibi dari nouā realitatē vel remanere nō pſonā. Tertio q̄ sequit q̄ ista natura nō posset dimitti vel esse pſonata: q̄ talis realitas nō est realitas nature/nec pōt cōtineri ꝑdictate in aliqua natura q̄ nō est eadē sibi. Quarto sequerek q̄ nā intellectualis posset fieri actu existens r nulla pſona. ꝓz sequela: q̄ natura q̄ assūmit est ꝓtius ſcipsa vt est ſub realitate pſonalitatis: q̄ nō est eadē realr aut formaliter nature: r sic si nō assumerek/sed relinqueretur sibi/nō esset pſonata ꝑsonalitate creata vel increata. ℣ Deinde arguit aureo. apud capo. in. 3. ſen. di. 5. q. 3. ꝓtio ex aucte damasceni. Assūmpsit verbū quicquid in nā nā plantauit. Et si dicatur q̄ assumpsit totū qđ ꝑtinet ad nām/nō totū qđ ꝑtinet ad ſuppositum. Contra: terminus humanitatis est aliqđ humanitatis, ergo assumpsit etiā terminū humanitatis. Ans ꝑbat: q̄ ꝓunctū est aliquid linee. ℣ Scdo. Si terminatio r pſonalitas est aliqua realitas: ergo ens/ergo ḋitas r quidditas ꝑz. 7. meta. ergo natura aliq̄: ergo est assumptibilis/ averbo. Et confirmatur: q̄ si distinguitur realiter a natura/posset deus ipsaz separare realiter/r separatim assumere. ℣ Tertio q̄ ex hoc sequunt multa incōuenientia: primū est q̄ ꝺbū nō posset supplere vicez illius termini: quū sit quid subsisteno r nō ſolū termin⁹: cōm q̄ verbū nō esset hō: q̄ terminatio illa ſi poneretur nō esset homo, tertiū q̄ angelus nō posset assumi a verbo: quū in eo nō differat q̄ ḋd ē ab eo cuius est/ ſm ꝓhm. quartum est/q̄ ꝓma substantia nō haberet rationē ꝓme substantie p essentiam/ſc. per istā realitatem: r sic ſcḋa substantia esset magis substantia: q̄ ꝓma tm quātum ꝓma nō esset substantia. Quintum est/q̄ nulla res subsisteret per se/sed per aliud a se: sicut corpus nō terminatur per se/sed per superficiem: r tamen conceditur quod substantia ſubsistit per se. Et ꝛtum est quod natura haberet magis r rationē ſuppositi: q̄ſn natura ſubsistantia ex tribus constituta: ſez materia, forma, r illa realitate. Cū igitur ista sint adſona: nō poteſt illa positio poni.

¶ Ad primum scoti ꝺr nullum incōueniens esse q̄ aliqua realitas creata sit assumptibilis. ꝓo cuius clara resolutione distinguendum est/q̄ sicut substantia ꝺr ſuppr: ſz ꝺr hypostasis r ꝺr naturalis entitas seu realitas li/hoc est ſpectante ad naturam vt natura distinguitur cōtra hypostasiz r econtra. Et qđ ſm damasceni in christo naturalia duplicātur/q̄ duas habeat Christus naturas ḋiuinā ſez r humanam: personalia autem non multiplicantur/sed in vnitate ſiſtunt: q̄ vnica tantum in Christo pſona ſ. hypostasis verbi/deo in christo sequendo damasceni doctrinam imo ecclesie ſniam/sic consequenter loqui debemus quicquid ſpectat ad naturam humanam vt distinguitur contra hypostasim humanam: est r assumptum est/r assumptibile fuit, quicquid autem spectat ad personalitatem humanam vt distinguitur contra naturam humanam/nō est assumptibile/non est assumptum/non fuit nec est in Christo. Et ſub membro hoc cō tinētur multe entitates reales: quarum ḋissimodes: ſez personalitas q̄ actus essendi/r filiatio realis temporalis: vt infra in ſnis patebit locis. Et ideo nihil horum est a assumptibile diuersimode tamen: q̄ personalitas repugnat contradictorie assumi: actui vero essendi repugnat secundus ordinem rerum: vt infra. q. 17. patebit. Et omnes authoritates ſonātes aliquam integritatem, aut vniuersalitatem assumptorum vel assumptis bilis/intelligēde sunt in gñe naturaliū vt distinguunt cōtra pſonalia.

¶ Et ꝓterea cū primo obūcit scotus/q̄ quod est inassumptibile est incurabile. Et probat glossa ex ipsius damasce. doctrina: ponētis personalia nō esse assumpta. Ad secundam einsdem probationem negatur illa propositio/ quoniam alicui create rei repugnat assumi: vnde in litera dicitur quod oporteret personalitatem contrumpi si natura angelica vel humana preexistens assumeretur. ℣ Ad secundus scoti conceditur quod in christo nō est realitas/ create pſonalitatis: ſz falsum est quod ista realitas sit actus liſſima: quum sit constitutiua ſubiecti actus essendi. Et similiter falsum est quod sit determinatissima: imo non est determinata/sed terminus: terminus enim non est terminatus: sicut nec albedo est alba. Adūncta autem sequela quod christus non esset homo vninoce/nihil valet: vt dictum est tho. docet: quia vninocatio in nomine hominis attenditur secundū nature humane rationem/et non secundum personalitatem: ratio autez nis personalitas sit diuersa. ℣ Et enim contra concessum defectum realitatis personalis create in christo arguitur: quia sequeretur q̄ sibi dimisse humanitati assumpte oporteret nouam dari realitatem. Respondetur q̄ oporteret nouam realitatem adesse/sed non de nouo per aliquam nouaz actionem dari: sola enim separatio/(vt auctor ḋr. 17) dat complementum subiato impedimento illius perfectionis: sicut ablato impedimento gratuito descendit deosum. Jam enim potest ex litera presenti quod persona diuina assumendo impedit naturam assumptaz a propria personalitate. ℣ Ad tertium scoti/negatur sequela: nec probatio allata probat illa: quia concesso quod ratio realitas nec est natura nec per identitatem continek in natura: negatur sequela: r dicitur quod ratio realitas ex natura separata a verbo haberet: est enim separatio reductiua de potētia ad actum/ illoꝝ. q̄ cōtinctio impediebat. vt ꝑz in cōmuni. hmōi aūt realitas ꝓtinet in natura/quasi in potentia. pro quanto natura est terminabilis ex se talis realitate: nō vt actu sed vt termino. ꝓprio. ℣ Ad quartum dicitur/q̄ si est sermo de potētia naturali/negat sequela: quia non probat: da si humani pōt naturaliter fieri sine posteriori. Si vero sit sermo de potētia diuia/sa teor: nullam me videre impossibilitatis rōnē quare non possit deus naturam absq; omni personalitate ꝓseruare: cū actu tñ essendi miraculose cō

Universidad de Deusto
Biblioteca

sequente absq; personalitate que est propium illius subiectum secundū
nature ordinem/cui diuina non est aliqualis potentia. Et scito quod sicut
cuz de integritate z perfectione ac non defectu hominis in christo est ser
mo/intelligitur quo ad naturalia vt distinguuntur contra personalia: te
nente et athanasio/perfectus homo ex anima rationali z humana carne
subsistēs: vbi expresse perfectionem hominis in christo/in constare ex alia
rationali z humana carne posuit: clarum est autem perfecto nihil deesse:
nihil ergo deesse perfecto homini christo asseritur si et anima rationali z
humana carne constare dicitur: cum qua perfectione liquet stare defectū
personalitatis quicquid sit illa. Ita quando est sermo de nouitate aut ac
quisitis seu acquisibilibus per humanitatem assumptam si sibi dimitte
retur/z dicitur nihil noui acquiri aut aduenire/sed per seipsam subsistere
intelligitur de his que non ex ipsa separatione consequuntur: z quod di
missa sit per seipsam dimissaz subsisteret: in quo clauditur id quod ex se
paratione datur seu consequitur in ipsa natura: negatio enim z exclusio z
exceptio non cadunt super concomitantibus ipsam separationez q̄ ponī
tur. Constat autem ex dictis ab authore/quod separatio dat totalitatem
seu complementum qua seu quo hypostasis differt a natura. z quod na
tura assumpta impedita est a propria personalitate que ad ipsam conse
queretur separatam: quoniam cessaret vnio que impedit. Et si ad has
duas glosas te resolueris ppicias omnia soluta/clara z consona.

¶Ad auteoli primum respondetur primo/quod quicquid in natura plꝫ
tatum est/assumpsit verbum: in natura dixit dama. non in persona. verū
tamen q personalitas plantata est in natura/ad quam sequeretur si non
esset impedita per assumptionē dicitur secundo quod ly quicquid distri
buit pro plantatis in natura/ita quod conueniant sibi vt distinguitur cō
tra personas. Et si contra hoc applicetur instantia allata: scilicet termiⁿ
humanitatis est aliquid humanitatis: respondetur quod terminus vti
mus/de quo solo est sermo/sit aliquid humanitatis/potest dupliciter in
telligi. primo quod ita sit aliquid humanitatis distincte contra perso
nam/quod conueniat sibi absq; personalitate. z sic negatur. quia implī
cat duo cōtradictoria simul: quoniam est constitutiuus personalitatis.
Alio modo quod sit aliquid humanitatis totaliter cōplete: z hoc est verū
quia est terminus eius: z vltra hoc est aliquid in potentia ipsius huma
nitatis/ꝙs se est terminabilis termino proprio. Ad secundū negatur pro
prie loquendo prima sequela: quoniaz huiusmodi entitates z realitates
constitutiue non sunt ipsa entia que sunt: sed sunt quibus aliqua sunt: ꝫ
enim modo actus essendi est tam essentialiter constitutiua entium entia dici
tur. Unde secunda sequela nihil valet: nec habetur. 7. meta. Ad confir
mationem negatur illa conditionalis: si distinguuntur realiter ptt sepa
rari z separatim assumi: quoniam omnia distincta realiter/sunt sepa
rabilia saltus virtꝫ. Ad tertium negatur sequela multoꝝ inconue
nientium: z ad primum inconueniens negatur sequela: probatio a utem
assumit falsū. z p nobis. Assumit dē falsū dicēdo q vbum ñ ē termina
tio: nā vbū est sua psonalitas/que est vltima terminatio nature diuine: si
cut personalitas humana est terminatio nature humane: salua semp dif
ferentia que subintelligitur inter diuina z creata. Est autem pro nobis:
quia ex hoc quod verbum est terminatio subsistens/sequitur quod potes
supplere vices terminationis create/que non est suum terminatum vt
pote prehabens quicquid est in huiusmodi creatis terminationibus.

Ad secundum inconueniens similiter negatur sequela: nec probatur p
hoc/quia terminatio illa non est homo: quia non oportet quod termina
tio illa sit homo sed quod constitutum per terminationē illam sit homo.
Quod est verum: quia persona humana que constituitur illa terminatio
ne est homo. Et patet nullitas huiusmodi arguendi ex differentijs: ex ꝫ
enim quod rationalitas non est animal/non sequitur ergo constitutum
per rationalitatem non est animal. Ad tertium inconueniens negatur
similiter sequela: quoniam in angelis etsi nō distinguitur natura ab hac
natura/quoniam sepsa est hec: z hoc intendit pha/distinguitur tamen
natura a persona: de qua distinctione vel indistinctione philosophus ni
hil dixit: pha enim indistincte vtitur nomine indiuidui z hypostasis: et
solum pertractat de distinctione quidditatis z eius cuius est secundū p̄n
nature z individuationis. Nec mirum cum etiam authoris in prima par.
q.3. ita indistincte z tractet z decidat questionem de distinctione nature z
suppositi: puto autem in causa fuisse/quod vsq; hodie/non fuissent exci
tata ingenia humana ad perscrutandas subtilitates inter personam et
individuum naturam/nisi mysterium trinitatis z incarnationis revela
tum ad hoc inuitasset. Ad quartum dicitur exponendo sensum proposi
tionis. subsistantia prima est prima substantia per essentiam: quoniam pt
dupliciter intelligi: primo p essentiam completam: z sic est verissima: z se
quitur ex positione nostra. Alio mō p essentiā absq; termio ppio: z sic est
falsa: quoniaz sufficit ad rōnē pme subē esse sine termino. Nec est verū q̄ pri
ma subā nō sit subā in quārū prima: sicut nō est verū q homo in quantum
hō nōt alal: cuius nec rōnalitas sit animal/nec psonalitas/sit ipsa subā.
Ad 5m nego sequela: quia subā dicit subsistere p se: quia p suā essentiaz
cōpletā seu terminatā subsistit. Sed verū est quod sequitur q subtantia in
terminata seu incōpleta non p se subsistat: sed opz q sit terminata ppio
termino. Nec subsistere p ppriū terminum diuiditur contra subsistere
p se/quia propius terminus alicui sui est/sicut linea terminari p puncti
z corpus superficiē/distinguitur ꝫ terminari p se/quia nō sic est, aliud ter
minus ppius quin sit aliqua terminati: corpus enim de ghe quātitatis
nō est aliter terminabile q̄z per superficiem ppriā. Ad 6m negatur sequ
la: z probatio assumit falsum: quia terminus z nō subsistat termino. aliud est
enim subesse alicui: z aliud terminari per illud: nā autem terminatur p
personalitatem/sicut linea terminatur puncto. Ad 7m negatur propter
loquēdo sequela: quia terminus nō cōponit cum terminato. sed bñ sequ
tur quod vltra subsistentiam pio essentia que soluitur in mām z formā z ponit
subam compositam etiam singularē/inuenitur aliter subsistentia p hypo
stasim simplex vel cōposita: que quia nihil addit supra singularē entitatem

sti terminum/non ponit in numerum cum illa z suis partibus. Et hec de
stinctionem iam accepimus ab arist. in 5. meta.

Restat nūc satisfacere obiectioni in oppositum in principio allate ex ꝫ
bis authoris in responsione ad secundum eiusdem articuli: z dicendum
est quod si subtiliter inspiciantur/littera imponit defectuz p pte perso
nalitatis in humanitate assumpta. Et causam reddit non defectum alti
cuius quod pertinet ad perfectionem nature vt distinguitur contra perfec
tionem/sed additionem alicuius quod est supra naturam/scilicet personali
tatis diuine. Ubi clare patet secundum planum littere sensum quod des
fectus personalitatis supponitur/z causa illius defectus redditur: z non
dicitur simpliciter nihil deficere/sed nihil deficere ipsectans ad perfectio
nem nature. Cuius oppositum non diximus/sed hoc exposuimus exīpso
met quod intelligitur de natura vt distinguitur cōtra hypostasim: vt cla
rius ēt pater hic in responsione ad tertium: quum dicitur quod natura q̄
assumitur/impeditiua propria personalitate: aliquid ergo illi deficit nō
pertinens ad perfectionem nature/sed ad personam/que impeditur.

In eodem articulo in responsione ad tertium/circa illud: persona diui
na sua vnione impediuit ne humana natura propriam personalitatem
haberet. Dubiū primo occurrit an humana natura in christo inclinetur ad
propriam personalitatem. Et est ratio dubii: q̄ quod inclinetur apparet
ex hoc quod impeditur ab illa/nihil enim impeditur nisi ab eo in quod
tendit quod vero non inclinetur apparet ex hoc: quia si inclinaretur natu
raliter in propriam personalitatez/quiesceret violente in aliena persona
qualis est persona diuina: nullum autem violentum perpetuum.

Dubium secundo occurrit quo pacto verificatur quod persona diuina
impedierit naturam humanam a propria personalitate: obscurū quippe
valde est: q̄ non appet quum per sonalitas humana nata est consequi ad
naturam humanam aut fluere ab illa quum non ponatur in natura hūa
na cāliter aliqua respectu personalitatis. Ad primum dubium dicunt
quidam quod humanitas christi habet naturalem inclinationem ad p
priam personam: p: obantes hoc quatuor. primo quia natura carens alī
quo sibi debito/solo diuino miraculo/naliter inclinat in illud/sicut ignis
carēs actu cōburēdi pueros/dani. 3. naturaliter inclinabatur ad combus
rendū. 2o q̄ humanitas christi est einsdē cōditionis quātū ad nāles potēn
tias z habilitates cū ceteris humanitatibus: ꝫ reliquę naliter inclinant
in ppias hypostases: ergo. Tertio ea sicut accīa quātūcūq; separatum
hz semp aptitudines nāle ad inherendū: ita essentia subē hz semp aptitu
dinem naturalē ad per se esistendum. Et ꝫ sequela: quia sic diffinit subsis
tia/q̄s est res per se exīs. Quarto: q magis in seperabiliter z p se cōsequi
tur naturā subē propria suppositatis quā nō pōt nisi miraculose carere: cū
potentiā naturalē pnta in ipm ppius actus: sed potētia naturalis quanti
cunq; careat actu/semp naliter inclinatur in actum: ergo. Sed hec opi
nio intellecta vt sonat falsa est: z aliter dicēdum est distinguendo/quod
humanitas christi pōt pfiderari z iudicari dupliciter: primo sm se: hoc est ab
strahendo a personalitate diuina qui actu iuncta est: z sic verum est q hēt
naturalē inclinationem ad ppriā personalitatem/sicut reliquę humanitā
tes sm se sumpte: quā sunt einsdē rationis. Et hinc puenit q̄ si separares
tur a verbo q propriam personalitatem haberet q̄m ipsa separatio in re cōs
ferret id: quod sibi in abstractione considerate natum est conuenire. Nec
est opus. pbare q humanitas sm se naliter inclinatur ad ppriā personali
tatē: quā hoc est per se notū ex eo q naliter q̄libet humanitas inuenitur
in ppria personalitate personata: excepta christi humanitate ex maximo
miraculo. Constat aūt ex dcō phi. q vnūq̄q sicut naturaliter agitur/
ita aptū natū ē agi. Et ex hac cōclusione p se nota: scz humanitas quelibet
sm se inclinatur naturaliter in ppriā personalitatem: potes arguere q̄s
personalitas nō solā negatiōē sed positiuum addat nature/ad q̄s cons
comitatur negatio: q̄m nulla naturalis habilitas est per se primo ad neg
gationē: sed ad positiuū cui q̄libz annectitur negatio: q̄ naturalis inclī
natio est per se primo ad aliquid z nō ad nihil formaliter: negatio autez
nihil formaliter est. Nec est vera responsio eorū ad hoc/dicendo q̄ corpo
ra naturalia q̄ naturaliter possunt nō esse habent inclinationē ad nō esse
q̄ aer ex sua diaphanitate ē naturaliter habilis vt sit: tenebrosus: q̄m
corpora naturalia ideo pōt nō esse: q̄ materia eorū appetit p se ptio aliud
esse/cui annexa est negatio pūcta corporis. z simul diaphanitas est p se
ptio ad lumēicū lumen sit actus diaphani: z nō est ad negationē luminis
nisi p accīs: q̄ scz deest illi propria pfectio. f. lumē. Nihil aūt horū potest
dici de habilitate nature ad personalitatem ppriā/si ponit negatio: q̄ p
se ptio ponitur ad negationē: cū ad nihil aliud sit ēt ad negationē q̄ ponī
tur psonalitas. Alio autem modo/cōsideratur z iudicatur humanitas
christi vt est/hoc est vt de facto est vnita persone diuine: z sic iudicāda est se
cundum id quod factita est ex vnione ad diuinam personam. Et sic dicen
dum est quod nō inclinatur ad propriam personalitatem habendam: q̄
regulare est vt potētia naturalis ad aliquid/si perficiatur p aliud perfe
ctius sic q̄ contineat quicquid est in illo ad q̄s naturaliter inclinatur/ nō
inclinetur amplius in illud: vt pote iam satiato appetitu suo naturali es
perfectioni cōtinente ēt illud ad q̄s naturaliter rēdebat: neq; est min⁹ est
satiatus appetitus ex acīsitione illius pfectionis q̄s fuisset satiat⁹ ex acī
sitione illi⁹ iperfectionis ad q̄s tendebat: ꝫ si acīsitisset illud iperfectuz
ꝫz fuisset explet⁹ appetit⁹ ne amplius appeteret: ꝫs quiesceret in illo absq;
alteri⁹ appetitu: ergo si ponit q̄ acīsierit id in quo continet dcēd in alio
est desiert in illo absq; alterius appetitu. Sic aūt est in ꝙsito vtendo po
tentia z actu prout locum hñe pōt inter terminabile z terminum: q̄m pers
sona diuina cōtinet excellenter in se ēt interminādo/ dcēd hꝫ personalitas
creata: quā sit infinita z in essendo z interminādo. Et pptera hūanitas
christi assūpta ad personalitatē diuinā: totū appetitū personalitatis plnis
satiata ac cōsummata hz: z pōt quiescit absq; appetitu quocūq; alterius
personalitatis. Sicut si mā alicui⁹ gñabilis hñet vnā formā cōtinentem
dcēd i qualibet forma gñabili esse pōt: quiesceret i illa ita q̄ nulla alia
appareret: quamuis secundū se hoc est abstrahendo ab illa forma consi

derata naliter inclinaret ad ppriā formā gñabilem. Et q̄m humanitas
christi differēter q̄liter ab assūpta: z ita assūpta: q̄ in assūptiōe cōside
ratur sm se: q̄ q̄ ab alumit in intelligit assūptionē: tā aūt assumpta in dicat
sm q̄ est vnita psone diuine: dico quodcūq; dicendum est q̄ persona
diuina ipediuit nām humanā a propria psonalitate/ z nō est dicendū q̄d
psona diuina ipedit humanitatē a ppria psonalitate. Per ipedimētū est in

5. di. 6. q. 2. art. 2. z di. 7 li. 2. Et op⁹. 1. ca. 21. Et opus 3. ca. 215 Et 10. 1. 13. co. 5. fin. Et phi. 2. co. 4. fin.

Utrum persona diuina assumpserit hominem. Arti. 3.

Ad tertiū Sic pceditur. Q̄ q̄ persona diuina assumpserit hominē. Dicit enim pf. Beatus quem elegisti z assumpsisti. q̄ glo. exponit de christo. Et aug. dicit in lib. de agone christiano. q̄ filius dei hoiez assumpsit. z in illo humana ppessus est. Ihc. hoc nomē hō significat naturā humanā. Sed filius dei assumpsit humanā naturam. Ergo assumpsit hominē. Ihc. filius dei est homo. Sed nō est homo. quē nō assumpsit: q̄ sic esset pariter ratione petrus vel quilibet alius hō. Ergo est homo quem assumpsit.

Sed contra Est authoritas felicis pape z martyris. q̄ ita producit in ephesina synodo. Credimus in dominū nostrū. iesum xpm de virgine maria natum: q̄ ipse est dei sempiternus filius z verbū: z nō homo a deo assūpt⁹. vt alter sit pie ter illum: neque enim hominem assumpsit dei filius. vt alter sit preter ipsum.

Rñdeo Dcz. q̄ sicut supra dictū est. illud q̄d assumitur. nō ē terminus assumptionis: sed assumptioni pre

dicamentalis. Dictū est autem q̄ indiuiduum in quo assumit humana nā. nō est aliud q̄z diuina psona. que est terminus assumptiōis. Hoc aūt nomē hō significat humanā nām prout nata est in supposito esse: quia vt dicit damas. sicut hoc nomē deꝰ significat eū q̄ hz diuinā naturā. ita hoc nomē hō significat eū qui hz naturā humanā. Et tō nō est propie dictū q̄ filius dei assumpsit hominem. supponēdo (sicut rei veritas se hz) q̄ in xpo sit tm vnū suppositum z vna hypostasis. Sed sm illos q̄ ponūt in christo duas hypostases vel duo suppositā. conuenienter z propie dici posset q̄ filius dei hominē assumpsisset. Unde z prima opi. que ponitur in secta d. 5. tertij lib. sententiarum. concedit hominem esse assumptum: sed illa opi. erronea est: vt supra dictum est.

Ad primū Ergo dōm. q̄ hmōi locutiones nō sunt exponende. vbicūq; a sacris doctoribꝰ ponunt: vt dicamus hoiem assumptū. q̄ eius nā est assumpta. z q̄ assumptio terminata est ad hoc vt filiꝰ dei sit hō. Ad sm dōm. q̄ hoc nomē hō sīgat nām humanā in cōcreto. put. s. est in aliquo supposito. z tō sicut nō possumus

pediuntur enim in compositis subīs principia nature constituta sam natura a constitutione sui termini: vt ex litera habetur presentis articuli in q̄sta litere allate ex. q. 2. z similiter in subītijs angelicis natura ipsa q̄ fit impediretur in suo fieri a consequutione sui termini. Et ppterea inducto impedimento nō opottet querere aliam causam donantē cōplementum: q̄m ipsa nā sm se hz in se sufficiens consequutiuū sui termini.

Super articulum tertium.

Finitus tertij articuli directe q̄rit de homine vt distinguitur contra naturam humanam.

In corpore articuli duo fiunt: primo rñdetur questio negatiue: scdo excluditur error contrarius. Conclusio rñsa est. non est propie dictum quod filius dei assumpsit hominem. probatur. homo significat humanā naturam in supposito: ergo non est propie dictum q̄d filius dei assumpsit hominem. Ad cedens probatur ex authoritate dama. sicut deus signat eū qui habet dei tatem. ita homo enim qui habet humanitatem. Consequentia ꝙbatur. quia q̄d assumitur nō est terminus assumptionis. sed preintelligit illius. diuisiuū autem in quo natura humana assumitur est terminus. scz diuina persona: igitur si homo significat humanā naturā in supposito. nō assumitur. Ubi nota quod congenita author reuerētia ad sacros doctores effecit vt minus exp̄esserit in conclusione q̄s. ꝙbauerit in pmissis: probauit enim q̄ filius dei nō assumpsit hominem. expressit tm q̄ nō est ppie dictum quod filius dei assumpsit hominem. q̄ hoc innuentur q̄z affirmatum in sacris literis. cū grano salis intelligendū. Error qui excluditur in litera concedentium in xpo plura suppositā. satis patet.

In responsione ad primum nota duas glosas. quarum ꝙbus pie pōt exponi dicta sanctorū. prima vt exponatur hō quo ad naturam: z hanc dederat magister sen. in 3ia tertij sen. di. 6. Scda est vt exponatur assumptio nō in facto esse: q̄ assumptio in facto esse hz hoiem. p termino: q̄ hoc effecit assumptio: z ad hoc terminata est q̄ filius dei est homo.

In responsione ad scm dubiū nouitioꝝ occurrit. q̄ videtur concedēdū q̄ filius dei assumpsit hominē: q̄ predicata tenentur formaliter: constat autem q̄ filius dei assumpsit hominē quo ad formā seu naturam. Ad hoc dicitur quod nō est hic questio de ꝙpone in qua homo est ꝑdicatum: q̄m sub hac nec q̄one cadit an homo sit assumptus a filio dei. vbi est subiectum. Sed est q̄ de re: an scz res significata nomine hois sit assumpta a verbo dei: z q̄ res significata est habens humanitatem. z habens humanitatem non est nisi suppositum. quod non est assumptum: ideo in litera dicitur q̄d sicut non potest dici suppositum assumptū. ita nō pōt dici homo assumptus.

In responsione ad tertium quum legis nonitie quod filius dei est homo cuius naturam assumpsit: caue ne. fallario. puta quasi sit quidā alius homo cuius naturam assumpsit. Sed intelligē quod filius dei ideo est homo cuius naturam assumpsit. quia ipse est ille homo cuius naturam assumpsit: ita quod z y homo non pto alio q̄s filio dei supponit. indistincte tamen z ly cuius. refert non alium hominem q̄s filium dei. supponit. indistincte positum diuinum habens humanam naturam.

Tertia. o. Thome.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super articulum quartum.

Notitulo ly debuit denotat debitum congruentie: vt in pncipio huius. q. 4. vbi distinguuntur articuli eius patet. Ly abstracta in corpore articuli declaratur.

¶ In corpore articuli tria sunt: primo declarat titulus quātū ad ly abstracta a singularib⁹, distinguendo, quod dupliciter potest intelligi: primo qd habet esse secūdū rē separatum a singularib⁹ mālib⁹: 2° q habeat esse obiectiuū i intellectu: sc̄dm̄ q sit ille intellectus, diuin⁹ vel humanus. Scdo tractat qđ 2° sēnu. 3° tractatur in 2° sēn. Tertio ibi autē sēnsu an fuerit cōueniēs filiū dei assumere humanitatē p se separatā: sm̄ eē duplr tractat in tres: primo p interpōnez eī qđ hypostasis potuit sic vnīri in rerū nāt: 2° ibi afferēdo rōnē arti. 2° scdo ibi obiectio⁹, si eēt humanitas sic separata: rndet negando ad cōnē, q si eēt sic, nō fuisset conueniēs q assumeret a filio di. Et 3° ibi, quia humanitas cōis nō est ps̄o nabilis: q nō est individuabilis: ps̄ona. n. idicit⁹ qđā ē assūptio autē ad ps̄olem vnionē ter minat. Vbi tria tanguntur articuli eius patet. Sz in vnoquoq; gñe illud qđ est p se, potissimum est. Ergo filius dei debuit assumere humanitatē p se. Qui qdē sm̄ platonicos est humana natura ab idiuiduis separata. Ille āc igit debuit filius dei assumere. ¶ Humana natura non est assumpta a filio dei prout signatur in cōcreto per hoc nomē hō: vt dcm̄ est. Sic āt signifiat, put ē i singularib⁹: vt ex dictis patet. Ergo filius dei assumpsit naturaz humanam prout est ab individuis separata.

Sz cōtra Est. q dicit dam. in 3. li. Deus verbū incarnatū nō eā q̄nuda cōtēplatione considerat natūrā assumpsit: ñ. n. icarnatio hoc. 3 deceptio z fictio icarnatiōis esset. Sz hūana nā put ē ab individuis separata vel abstracta, in nuda contemplatione cogitatur: quia secundum seipsaz nō subsistit. vt ibidē dam. dicit. Ergo filius dei nō assumpsit humanā naturam secundum quod est a singularibus separata.

Rñdeo Dcz. q nā hois vel cuiuscūq; alterius rei sensibilis, pter eē qđ in singularib⁹ hz. duplr p̄t intelligi. Uno mō ḡsū p seipsaz eē hēat: sic̄ platonici posuerunt. Alio mō sicut in intellu exīs, vel hūanū vel diuino. Per se qdē subsistere non pōt: vt pbs̄ 7 pbat in. 7. meta. q. 2 ad nām spēs rerū sensibiliū ptinet mā sensibilis que ponit in eius diffōne: sicut carnes z ossa in diffōne hois. Uñ nō pt esse q natura hūana sit pter materiam sensibilē. ¶ Si tñ eēt hoc mō subsistēs natura hūana, nō fuisset cōueniēs. vt a filio dei assumeret. Primo quidē: q assumptio ista terminat ad personam: h autem est contra rōnē forme cōis vt sit i ps̄ona: q i ps̄ona idiuidua. 2°, q natura cōi nō pōt attribui nisi opationes cōes z vtes, 3m q̄s hō nō mereret nec demeret. Cūtsi illa assumptio ad hoc fcā sit, vt filius dei in natura assumpta nobis mereret. 3°, q natura sic exīs nō est sensibilis: sz intelligibilis. Filius aūt dei assumpsit hūanā naturā, vt hoibus in ea visibilis appareret: 3 illud baruch. 3. post hec in terris visus est, z cū hoib⁹ cōuersatus est. Sil̄r. Et non potuit assumi humana natura a filio dei, sm̄ q ē in intellu diuino: quia sic nihil aliud est ḡ natura diuina: z p hūc modū ab eterno ē eēt in filio dei hūana natura. Sil̄r ñ ꝓuenit dicē q filius dei assūpsit hūanā naturā, put est in intellu hūano: q hoc nihil aliud eēt ḡ q intelligeret assumere naturā hūanā. Et sic ñ nō assumeret eā i rerū natura, esset intellus falsus. Nec eēt aliud ista nature humane assumptio quam fictio quedam incarnationis: vt dam. dicit.

Ad primū Ergo dcz. q filius dei icarnat⁹ cōis oīuz saluator⁹: ñ cōitate gñis vl spēi, q attribuit nāe ab idiuiduis sepate. Sz cōitate cāe, put filius dei incarnat⁹ est vtis ea ad salutis hūane.

Ad 2um dom. q per se hō, nō inuenit in rerū natura: ita q sit pter singularia, vt platonici posuerūt. Cuius quidaz dicāt q plato nō intellexit hoiem sepatū eē nisi in intellu diuino. Et sic nō oportuit q assumeretur a filio, cū ab eterno sibi affuerit. ¶ Ad tertiuz dom. q quāuis natura hūana nō sit assumpta i ꝑcreto, vt supposituz ꝑintelligatur assumptionis: sic tamen assūpta est in individuo quia assumpta est vt sit in individuo.

B. 1. q. 2. ar. 2. 3m q. 5. 2m. q. 4. q. 4. ar. 2. 1m. q. 5. c. Et 3. di. 1. q. 3. ar. 3. 3m. & di. 6. q. 1. ar. 1. q. 3. 3m.

telligibilis relatiue, q̄ sit repñtata intellectui z termin⁹ actꝰ intellīdi: sīc̄ est q̄ ad hūanitatē sic, nīl̄a actio trāsēs real⁹ pt ēmi⁹, sīc̄ nec ad cēlarē repñtatū i stamā aut memoriā: ad ipsaz stamā vl mōtū possit actio real⁹ trāsēs ternin⁹, vt p3. Et q̄ assūptio sit ḡ actionē realē trāsēntē i hūanitatē q̄ assumit, sīc̄ assūptio ñ pt terminari ad hūanitatē sic: actōes āt reales imanentes pñt terminari, ad res sic, positū est imaginari, z amare celarē repñtatum. Sed z actiones reales transeuntes pñt dupliciter sicut z ipsa humanitas pōt dupliciter accipi sc̄z secundum quod sunt i rerum natura, z secundum quod intelligūtur, verbi gratia seca re lignum, vt est in rerum natura, z est vere secare, z secare lignum, prout aliquis imaginat aut intelligit secare lignum: z h non est vere secare lignū, sed est intelligunt imaginari qđ ligneum secat, primo sic̄dē mō, q̄ solo sunt vere actiones reales trāsēntes nō pñt terminari ad nāz sic. 2° autem mō pñt, sīc̄ tūc nō ipse actiōes in pñti rate terminār ad nāz sic, sed imaginatio seu intellus earū. Et ideo optie in ifa pro actu z qđ est assūptionis nāe sic, dr, assumere hūanitatez sic, nihil aliud ē ḡ intelligi assumere nāz hūanā. Et sic esse ps̄ sic̄dē celarem repñtatū, nihil aliud ē ḡ intelligi seu imaginari occidere celarē: z facē fortem imaginatū tm̄ regē, nihil aliud est ḡ imaginari facē fortez regem. Et qm̄ ex hmōi actionib⁹ imaginatio aut intellectus terminari ad res, non sequitur q̄ sic sit in rerum nā (nō enīz inuenit ppea lignū sectū aut celar occis⁹ aut fortez rez) ideo optime deducitur in littera, qđ nō assumeret hūanitatē i rerū nā. Et q̄ eēt intellect⁹ falsus: q̄ ab eo qđ res est, vel non est, intellus dr verus vel falsus. Et q̄ esset fictio incarnationis, non incarnatio ipsa vt clare iam patet: sicut fictio comestibilis panis est, comedere panem in imaginatione tantum.

¶ Dubitz restat hic ḡre quā humanitas in intellectu triplici esse habeat, s. diuino angelico z humano, de quibus tantū intellectib⁹ author loquitur. Et est: omittēs humanitatē ꝑm esse qđ hz in intellectu angelico. Qđ hoc dicit facile prima facie potest: qđ q̄ intellectus angelicus medi⁹ est inter diuinum z humanū, per extrema dedit intelligēdum medium. Subtilius autem z verius dicitur, qđ quia esse obiectiuum in intellectu, sufficienter per hos duos essendi modos distinctum est, s. qđ aut est idem qđ

Utrum filius dei nām humanā assumere debuerit in omnibus individuis. Arti. 5.

3. 1. q. 3. 2m. Et 3. di. 2. q. 1. 3. 2. q. 1.

Ad quintū Sic procedit. Uidetur q̄ filius dei humanā nāz assumere debuerit in omnibus individuis. Illō esī qđ pt⁹ z per se assumptum est, est natura hūana. Sed q̄ conuenit p se alicui nature, cōuenit omnib⁹ i eadē natura existēb⁹, ḡ cōueniēs fuit vt nā humana assumeret a dei ꝓbo in oibus suis suppositis. ¶ Ꝯ. Incarnatio dīna processit ex dīna charitate, vñ dr Jo. 3. sic deus dilexit mundū, vt filiū suū vnigenitū daret. Sz charitas facit vt alicui se cōicet amicis, quantū est posse. Posse aūt fuit filio dei vt pleo naturas hominū assumēt, vt supia dcm̄ ē, z eadē ratione omnes. Ergo conueniens fuit qđ filius dei assumeret nām hūanam in omnib⁹ suis suppositis. ¶ Ꝯ. Sapiēs operat⁹ pfīē opus suum breuiori via qua pt. Sz breuior via fuisset si omnes homines assūpti fuissēt ad nālem filiationē, ḡ p p vnū filiū nālem, multi in adoptionē filiorū adducant: vt dicitur gal. 4. Ergo humana natura vbuit a filio dei assumi in omnibus suppositis.

Sed cōtra Est. q. dam. dicit in. 3. lib. q. filī⁹ dei nō assūpsit humanā nām que in specie cōsiderat: neq; enim oēs hypostases eius assumpsit.

Rñdeo Dom. quod non fuit conueniens q̄ humana natura in oib⁹ suis suppositis a ꝓbo assumeret. Primo q̄ tolleret multitudo suppositorū hūanē; ḡ ē ei cōnaturalis. Cū enim in natura assūpta nō sit considerare aliud ꝓpr̄ pter personam assumētem (vt supra dictum est), si nō esset humana nā nisi assūpta seḡret q̄ nō eēt nisi vnū suppo⁹ hūane nāe, qđ est ps̄ona assumens. 2°, q̄ hoc derogaret dignitati filij dei incarnati, put est priogenitus in mltis frib⁹ sm̄ hūanā nāz, sīc̄ est priogenit⁹ oīs creature ꝑz dīnā: eēnt enim tūc oēs hoies equalis dignitatis. 3°, q̄ conueniens est qđ sicut vnū suppositū diuinū est incarnatū, ita vnam solā nām humanā assumpserit: vt ex vtraq; parte vnitas inueniatur.

Ad primū Ergo dcz. q assumi pit sm̄ se hūane nāe: q. f. nō conuenit ei rōne ps̄one, sicut nāe diuine conuenit ei sm̄ se, sicut principiare ad ꝑn⁹ essentialia ei⁹, vel sicut nālis ei⁹ ꝓpietas: p quē modū cōuenit et oīb⁹ ei⁹ suppositis. ¶ Ad sēm dom. q dilectio dei ad hoies manifestat nō solū in ipa assumptiōe hūane nāe, hz ꝑcipue p ea q̄ passus est i hūana nā, p alijs hoib⁹: sm̄ illud Ro. 5. Cōmēdat aūt deus suā charitatē i nobis: q̄ cum inimici essem⁹, rps. p nobis mort⁹ est, qđ locū nō hēret, si in oib⁹ hoib⁹ natura hūanā assumpsisset. ¶ Ad tertiū dom. q ad bnitatē vie, quā sapiēs operator obseruat, primo q nō faciat p multa qđ sufficiēter pōt fieri p vnū. Et ibi conueniētissimū fuit q per vnū hoiem oēs alij saluarentur.

esse naturale intelligētis, aut est esse relatiuū rōnis, quo dr z est representatū et terminatiuū etc. Et vtroq; mō ercleius ab assumptione, ita est, vt neutro mō humanitas vere assumeret: sed vel natura intelligētis illā assumeretur, vel esset fictio assumptionis: ideo non oportuit scīdm̄ esse doctorem de humanitate sc̄m̄ esse qđ habet in intellectu angelico: quoniam incidit in alterum dictorum.

¶ Super arti. 5.

3. q. 31. ar ti. 1. Et 3. dist. 2. q. 1. ar ti. 1. 2. q. 2 Et opus. 3. c. 224

Iuꝰ articuli tres sunt: primo declarat titulus quātū ad ly abstracta a singularib⁹, distinguendo quod dupliciter potest intelligi: primo qđ habet esse secūdū rē separatum a singularib⁹ mālib⁹: 2° q habeat esse obiectiuū i intellectu: sc̄dm̄ q sit ille intellectus, diuin⁹ vel humanus. Scdo tractat qđ 2° sēnu. 3° tractatur in 2° sēn. Tertio ibi autē sēnsu an fuerit cōueniēs filiū dei assumere humanitatē p se separatā: sm̄ eē duplr tractat in tres: primo p interpōnez eī qđ hypostasis potuit sic vnīri in rerū nāt: 2° ibi afferēdo rōnē arti. 2° scdo ibi obiectio⁹, si eēt humanitas sic separata: rndet negando ad cōnē, q si eēt sic, nō fuisset conueniēs q assumeret a filio di. Et 3° ibi, quia humanitas cōis nō est ps̄o nabilis: q nō est individuabilis: ps̄ona. n. idicit⁹ qđā ē assūptio autē ad ps̄olem vnionē terminat. Vbi tria tanguntur articuli eius patet. Sz in vnoquoq; gñe illud qđ est p se, potissimum est. Ergo filī⁹ dei debuit assumere humanitatē p se. Qui qdē sm̄ platonicos est hūana natura ab idiuiduis separata. Ille āc igit debuit filius dei assumere. ¶ Ꝯ. Humana natura non est assumpta a filio dei prout signatur in cōcreto per hoc nomē hō: vt dcm̄ est. Sic āt signifiat, put ē i singularib⁹: vt ex dictis patet. Ergo filius dei assumpsit naturaz humanam prout est ab individuis separata.

Sz cōtra Est. q dicit dam. in 3. li. Deus verbū incarnatū nō eā q̄nuda cōtēplatione considerat naturā assumpsit: ñ. n. icarnatio hoc. 3 deceptio z fictio icarnatiōis esset. Sz hūana nā put ē ab individuis separata vel abstracta, in nuda contemplatione cogitatur: quia secundum seipsaz nō subsistit. vt ibidē dam. dicit. Ergo filī⁹ dei nō assumpsit humanā naturam secundum quod est a singularibus separata.

Rñdeo Dcz. q nā hois vel cuiuscūq; alterius rei sensibilis, pter eē qđ in singularib⁹ hz. duplr p̄t intelligi. Uno mō ḡsū p seipsaz eē hēat: sic̄ platonici posuerunt. Alio mō sicut in intellu exīs, vel hūanū vel diuino. Per se qdē subsistere non pōt: vt pbs̄ 7 pbat in. 7. meta. q. 2 ad nām spēs rerū sensibiliū ptinet mā sensibilis que ponit in eius diffōne: sicut carnes z ossa in diffōne hois. Uñ nō pt esse q natura hūana sit pter materiam sensibilē. ¶ Si tñ eēt hoc mō subsistēs natura hūana, nō fuisset cōueniēs. vt a filio dei assumeret. Primo quidē: q assumptio ista terminat ad personam: h autem est contra rōnē forme cōis vt sit i ps̄ona: q i ps̄ona idiuidua. 2°, q natura cōi nō pōt attribui nisi opationes cōes z vtes, 3m q̄s hō nō mereret nec demeret. Cūtsi illa assumptio ad hoc fcā sit, vt filius dei in natura assumpta nobis mereret. 3°, q natura sic exīs nō est sensibilis: sz intelligibilis. Filius aūt dei assumpsit hūanā naturā, vt hoibus in ea visibilis appareret: 3 illud baruch. 3. post hec in terris visus est, z cū hoib⁹ cōuersatus est. Sil̄r. Et non potuit assumi humana natura a filio dei, sm̄ q ē in intellu diuino: quia sic nihil aliud est ḡ natura diuina: z p hūc modū ab eterno ē eēt in filio dei hūana natura. Sil̄r ñ ꝓuenit dicē q filius dei assūpsit hūanā naturā, put est in intellu hūano: q hoc nihil aliud eēt ḡ q intelligeret assumere naturā hūanā. Et sic ñ nō assumeret eā i rerū natura, esset intellus falsus. Nec eēt aliud ista nature humane assumptio quam fictio quedam incarnationis: vt dam. dicit.

Ad primū Ergo dcz. q filius dei icarnat⁹ cōis oīuz saluator⁹: ñ cōitate gñis vl spēi, q attribuit nāe ab idiuiduis sepate. Sz cōitate cāe, put filius dei incarnat⁹ est vtis ea ad salutis hūane.

Ad 2um dom. q per se hō, nō inuenit in rerū natura: ita q sit pter singularia, vt platonici posuerūt. Cuius quidaz dicāt q plato nō intellexit hoiem sepatū eē nisi in intellu diuino. Et sic nō oportuit q assumeretur a ꝓbo, cū ab eterno sibi affuerit. ¶ Ad tertiuz dom. q quāuis natura hūana nō sit assumpta i ꝑcreto, vt supposituz ꝑintelligatur assumptionis: sic tamen assūpta est in individuo quia assumpta est vt sit in individuo.

Utrū ꝓueniēs fuerit q filius dei humanā nām assumeret ex stirpe ade. Arti. 6.

Ad sextū Uīr q̄ nō fuerit ꝓueniēs vt filī⁹ dei nām hūanā assumeret ex stirpe ade. Dicit em̄ apo. ad heb. 7. Decebat vt esset nobis pontifex segregat⁹ a pctōib⁹. Sz magis eēt a pctōib⁹ segregat⁹ si nō assumpsisset nām humanā ex stirpe ade pctōis. Ergo vī qđ nō debuerit de stirpe ade nām hūanā assumere. ¶ Ꝯ. In qlibet gñe ꝑn⁹ nobil⁹ est eo qđ est a pncipio. Si igit assumere voluit hūanā nām, magis debuit eaz assumere in ipso adā. ¶ Ꝯ. Gēiles fuerūt magis pctōres q̄ iudei: vt dicit glad gal. 2. super illud nos nā iudei, z nō ex gentib⁹ pctōres. Si ḡ ex pctōribus naturā humanā assumere voluit, debuit eā magis assumere ex gētibus ḡ ex stirpe abrahe, qui fuit iustus.

Sz ꝰ Est. q̄ luc. 3. gñatio dñi reducit vsq; ad adam.

Rñdeo Dom. q̄ sicut aug. dicit i 13. de tri. Poterat deus hoiem alūde suscipere, nō de gñe isti⁹, ade. q̄ sic⁹ pctō obligauit gen⁹ hūanū: sed melꝰ iudicauit de ipso, qđ victū fuerat, gñe assumere hoiem deus, p quē gñis hūani vincere inimicū. ¶ Et hoc pp tria. Primo qđē, q̄ hoc vī ad iustitiā ptinere, vt ille satisfaciat q̄ peccauit, z ideo de natura p pctō corrupta debuit assumi id p qđ satisfactio erat implēda pro tota natura. Scdo, q̄ hoc ē ptinere ad maiorē hois dignitatē: dum ex illo gñe victor diaboli nascit, qđ p diabolū fuerat victū. Tertio, q̄ p hoc deī potētia magꝭ ostēdit: dū de nā corrupta z infirma assumpsit id, q̄ in tātā ꝑfūtē z dignitatē est ꝓmotum.

Ad primū Ergo dcz. q rps obuit eē a pctōibus segregatus q̄tū ad culpā, quaz venerat destruere: nō q̄tū ad nām, quā venerat saluare: ꝑz quā debuit p oia fribus assimilari: vt idē apo. dr ad heb. 2. Et in ꝑ ē mirabiliter ē ei⁹ innocētia: q̄ de massa pctōrū sīta, nā assumpta tanta hūit puritatē. ¶ Ad sm̄ dom. q (sicut dcm̄ est) oportuit eū q̄ pctā venerat tollere, eē a pctōribus se gregatū q̄tū ad culpā: cui ada subiacuit, z quez rps a suo delicto edurit: vt dr sap. 10. Sp̄orrebat āt eū q̄ mūdare oēs venerat, nō eē mūd ādū, sicut z ipis gñe mort⁹, pt mūmoues eī mobile sm̄ illū motū: sicut pmū alterās ē ina alterabile. Et ideo nō fuit ꝓueniēs vt assumeret hūanā nām in ipso adam. ¶ Ad tertiū dom. q̄ rps marie debebat eē a pctōibus segregat⁹ q̄tum ad culpam, qua si summā innocentie obtinēs, cōueniens fuit vt a primo pctōe vsq; ad rp̄m ꝓueniret mediātib⁹ q̄busdā iustis, in q⁹ ꝑfulgerent quedaz insignia future scitatis, q̄t pp hoc etiam in ꝑplo ex quo rps erat, nascitur⁹, instituit deus quedam scitatis signa, que inceperunt in abraaz: qui primus promissione accepit de christo, z circūcisionem in signū federis consummandi: vt dicitur gen. 17.

Super arti. 6.

Iuꝰ articulus est: z ō ꝓtius q̄ pote z rat deus creare vnam naturā humanam in supposito verbi sicut creauit adam non p propagationez. Poterat

ēt aliquē aliū hoiez ex sua vrote creare inocētez, z in inocētia ꝓueriātez sicut creauit adā z euā: z ex illa innocente stirpe humanā nām assumere z nō ex stirpe ade poterat z vnā solā ꝑsonē creare innocētē, ex q̄ nasceret.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sicut natꝰ est de maria virgine filia ade. Cum igitur multis alijs modis incarnatio fieri potuisset: ꝗ̄ rum est ꝺ̄n cōueniens ter sit facta ex stirpe ade.

¶ In corpore articuli vnica est conclusio respōsiua quæstio affirmatiue / ꝓbata triplici ratiōe / ꝫ authoritate augustini proposita. Et omnia clare patent. Siste tamen paululum in secunda ratione: et intellige minimuz ꝺd de nostra dignitate explicari / per hoc ꝙ nobis peccatoribus victis collatū est vincere per caput ex nobis sumptum: longe enim dignior: sum / ꝙ dei filiationes per adoptionem quum spreuissem peccādo / factus sum dei filius in persona / fact⁹ sum deus in ꝑsona. ¶ Nullum enim mihi dignitatis collatum fateor / ꝙ ex inimico factus sum amicus dei: ꝙ qui offendi / satisfeci: qui demeruī / meruiq; victus sum / vici etiam diabolum ꝫ et triūphaui de ipso: qui eram in regione longinqua et vulneratus a latronibꝰ ꝛc. factus sū dominus angelorum. Sed oēs superat dignitates / ꝙ factus sum deus personaliter: ꝙ mei generis tam infimi tāq; corrupti ac deo inimici. mei inquam generis ꝺn⁹ ergo verus est deus / nō participatiue sed subsistialiter. Ad maximā ergo peccatoris horū minis dignitatē ꝑpendat / ꝙ de stirpe peccatrice carnē assumꝑsit deus.

¶ Super questionis. Arti. 1.

¶ Utrū dei filius debuerit assumere verum corpus. Arti. 1.

¶ De modo vnionis ex parte partium humane nature. Questio. 5.

¶ Deinde cōsiderādum est de assūptiōe partium humane nāe. ¶ Et circa hoc q̄ūtur. 4. Primo, vtrū filius dei debuerit assumere verum corpus. Scōo, vtrū assumere debuerit corpus terrenū. ſ. carnē et sanguinem. Tertio, vtrū assumpserit animā. Quarto, vtrum assumere debuerit intellectum.

¶ Ad primū Sic ꝓcedit. Ut ꝙ filiꝰ dei nō assumpserit verū corpꝰ. Dicit enī phil. 2. ꝙ in similitudinē hoim factus est. Sed ꝙ̄ est ꝺm veritatē nō ꝺr esse ꝺm similitudinē. ꝙ filius dei nō assumpsit verū corpus. ¶ ℈. Assumptio corporis in nullo derogauit dignitati diuinitatis: dicit enim leo papa in sermone de nati. ꝙ nec inferiorem nām ꝺsumpsit glorificatio, nec superiorez minuit assumptio. Sz hoc ad dignitatē dei ꝑtinet, ꝙ̄ sit oīno a corpore separatus. Ergo vt ꝙ̄ ꝑ assumptionē nō fuerit deꝰ corpoꝛ vnitus. ¶ ℈. Signa debent rādere signatis. Sed apparitiones ve. test. q̄ fuerūt signa apparitionis ¶ Christi, non fuerunt ꝺm corporis veritatez, sed ꝺm imaginariam visionē: sicut ꝑz Isa. 6. vidi dñm sedētem ꝛc. Ergo videtur ꝙ̄ etiaz apparitio filij dei in mundo, non fuerit ꝺm corporis veritatem, sed solum ꝺm imaginationem.

Sed ℈ Est, ꝙ̄ dicit Aug. in li. 83. q. Si fantasma fuit corpꝰ ¶ Christi, fefellit ¶ Christus. Et si fallit, veritas non est. Est autem veritas ¶ Christus. Ergo nō fuit fantasma corpus eius. Et sic patet ꝙ̄ verum corpus assumpsit.

Rñdeo Dom̄, ꝙ̄ sicut ꝺr in li. de ecclesiasticis dogmatibꝰ, Natus est dei filius, non putative, quasi imagi natū corpus hūs. sed corpus verum. ¶ Et huius rō pōt tripl⁹ assignari. Quarū ꝓma est ex rōne humane nature: ad quaz ꝓtinet verū corpꝰ hre. Supposito igit ex ꝓmissis ꝙ̄ cōuenies fuerit filiū dei assumere humanā naturā, ꝺns est ꝙ̄ verū corpus assumpserit. ℈ Scōa rō sumi pōt ex his q̄ in mysterio incarnationis sunt acta. Si esn nō fuit verū corpus eiꝰ, sed fantasticū, ꝙ̄ nec veraz mortē sustinuit, nec aliq̄d corꝑ ꝙ̄ euāgeliste de eo narrāt. ꝺm veritatē gessit: sed solū ꝺm apparētiam quādā. Et sic etiā sequeret ꝙ̄ nō fuerit vera salus hois subsecurā: opz esn effectū cause ꝓportionari. ℈ Tertia rō potest sumi ex ipsa dignitate ꝑsone assumentis: ꝙ̄ cū sit veritas, nō decuit vt in eius opere aliqua fictio esset. Ut vt dns hūc errorē ꝑ seipsum excluderet dignatus est luc. vlti. cū discipuli cōturbati ꝛ ꝑterriti, putabāt se ꝺm videre, ꝛ nō verum corpus: ꝛ ideo se eis palpandum ꝓbuit, dicens, Palpate ꝛ videte: quia ꝓritus carnem ꝛ ossa non habet, sicut me videtis habere.

Ad primū Ergo dom̄, ꝙ̄ similitudo illa exprimit veritatem humane nature in ꝛpo, ꝑ modū quo oēs qui vere in natura humana existunt: silles specie esse dicūtur: non aūt inrelligit similitudo fantastica. Ad cui⁹ euidēciam apo. subtungit, ꝙ̄ factus est obediens vsq; ad mortem, monē aūt crucis. Ꝙ̄ fieri nō potuisset si esset sola similitudo fantastica. ¶ Ad scōm dom̄, ꝙ̄ ꝑ hoc ꝙ̄ filiꝰ dei verū corpꝰ assumpsit in nullo est eius dignitas diminuta. Unde Aug. dicit in lib. de fi. ad pe. Exinanuit seipm̄, formā serui accipiens, vt fieret seruꝰ, sed forme dei plenitudinē nō amisit. Non esn filius dei sic assumpsit verum corpus, vt forma corꝑis fieret. ¶ Nō repugnat diuine simplicitati ꝛ puritati. Hoc esn esset assumere corpus in vnitatē nature. ¶ Nō est impossibile: vt ex supia dictis ꝑz. Sed salua distinctione nāe, assumpsit corpꝰ in vnitatē persone. ¶ Ad tertiū dom̄, ꝙ̄ figura ꝺz rūdere rei quantū ad similitudinē. nō quātuz ad rei veritatē. Si esn ꝺm oia esset silitudo, tam nō esset signū, sed ipsa res: vt ꝺm. dicit in. 3. li. Conueniens ergo fuit vt apparitiones ve. test. essent ꝺm apparētiam, quasi figure: apparitio autem filij dei in mundo, esset ꝺm corporis veritatem, quasi res figurata per illas figuras. Unde dicit apo. scōe col. 2. Que sunt ymbra futurorum, corpus autem ¶ Christi.

¶ Utruz dei filius debuerit assumere corpus terrenū. ſ. carnē ꝛ sanguinē. Arti. 2.

Ad scōm Sic ꝓcedit. Ut ꝙ ꝛpsonū habuerit corpꝰ carnale siue terrestre, ꝗz celeste. Dicit esn aplꝰ. 1. ad cor. 15. Primus hō de terra terrenus, scōs hō de celo celestis. Sed primus hō. ſ. adam fuit de terra quātum ad corpus: vt ꝑz gen. 1. Ergo etiā scōs hō. ſ. ¶ Christus fuit de celo quātum ad corpus. ¶ ℈. 1. ad corn. 15. 52. Caro ꝛ sanguis regnum dei non ꝓsidebunt. Sed regnum dei ꝑcipaliter est in ¶ Christo. Non ergo in ipso est caro ꝛ sanguis, sed magis corpus celeste. ¶ ℈. Omne ꝙ̄ est optimū, est deo attribuēdū. Sed inter oia corꝑa nobilissimū est corpus celeste. Ergo tale corpus debuit ¶ Christus assumere.

Sed ℈ Est, ꝙ̄ dns dicit luc. vlt. Spiritus carnē ossa nō hz, sicut me videtis habere. Caro autem ꝛ ossa non sunt ex materia celestis corꝑis, sed ex inferioribus elementis. Ergo corpus ¶ Christi non fuit corpus celeste, sed carneum et terrenum.

Rñdeo Dom̄, ꝙ̄ eisdē rōnibus apparet, quare corꝑis ¶ Christi nō debuit esse celeste, quibus ostensum est ꝙ̄ nō debuit esse fantasticum. ℈ Primo esn quia sic ꝛ veritas humane nature nō saluaretur in ¶ Christo si corpus eius esset fantasticū / vt ꝓsuit manicheus: ita etiā non saluaretur si ponꝛetur celeste: sicut ꝓsuit valentinus. Cum esn forma hois sit quedam res naturalis, requirit ꝺterminatam materiam. ſ. carnes et ossa, que in hois ꝺffinitione ponit opz: vt patet ꝑ ꝓhm. 7. meta.

¶ Scōo, quia hoc etiā derogaret veritati eorum que ¶ Christus in corpore gessit. Cum enim corpus celeste sit impassibile et incorruptibile (vt ꝓbatur in primo de celo) si filius dei corpus celeste assumpsisset, non vere esuriisset, nec sitisset, nec etiam passionem et mortem sustinuisset.

℈ Tertio etiam derogaret veritati diuine. Cum enim filius dei se hominib⁹ ostenderit quasi corpus carneum et terrenum habens, fuisset falsa demonstratio si corpus celeste habuisset. Et ideo in libro de eccle siasticis dogmatibus dicitur, Natus est dei filius carnem ex virginis corꝑe trahens, et non de celo secum afferens.

ꝛpm subsistentiam ꝓsone ꝛ ꝺm qualitatem superioris ordinis. Unde sunt doctes corporis de quibus loquit. Allata ꝛh expositio nō est refutanda / ꝫ reuerenter amplectenda ita vt ēt saluet ꝺctam corꝑis ꝺm virtutē formatiuā. Tum q; adam fuit imediate a deo ꝺm debitū nāe ordinē: exigit ꝛidē rerū ordo sup̄ ꝓsita nouitate mūdi / vt ꝓma individua ꝑfectaz ꝺ̄ speciē fiant nō ex semine ꝫ imediate a deo: q̄m vt ꝺz. 12. meta. ꝑfecta sunt naturaliter ꝓtota ꝑfectio: ¶ christus ūt stante tam naturali modo ghatiōis hūane per commixtionē maris ꝛ femine / miraculose supra naturę leges conceptus ē ꝺuina virtute absq; semine humano. Tū quia adam a deo immediate factꝰ (sicut ꝛ boues ꝛ leones secundum suos naturas) dicit ¶ christi vero conceptio ꝑficitur apte ꝓ patur spūsan. vt ꝛ. telligatur ad hoc a deo imediate factus homo vt spiritualis fit. Ita quod non ex sola negatione hūani seminis / sed ex ꝫ quod supra nature leges ex spūsancto. ꝺicitur conceptus. ¶ ferentia ꝓsita est in ter ¶ christum ꝛ adam quantuz ad corpus: q; ¶ christus de celo celestis: ille ō terra terrestris.

¶ In hoc 2º articulo ꝺbium occurrit de assumptione sanguinis: an ꝛz sanguis ꝺ erat in corꝑe ¶ christi / erat vnius ꝺuisnitati. Et est ratio ꝺ ꝺbij er ꝓhia: quia sanguis non est ꝑs corꝑis humani: ꝛz alimentum eius quod constat non esse actꝰ sed poꝰ corꝑ⁹ quod alitur: est enim sanguis alimentum decoctum / ꝙerenduz non conuertꝫ in mēbra. Et confirmat authoritate nō solū ar. 2. de ꝓbus alal. sed ꝺui rho. I multis locis ꝛ singulariter in fermo in q. 21. ar. 3. ad ꝓmū. Ubi ponit ꝺfferentiam inter ꝺfact carneo ery na parte / et sanguinem ex alia parte: in hoc ꝙ̄ caro et ossa sunt actu ꝑtes corporis humani / sanguis aūtez non est actu ꝑs sed est ꝓtentia totum. Et ideo caro et ossa non ꝓssunt absq; corruptione ꝛ ꝺminutione corporis auferri. sanguis aūt sine corruptione ꝯicatur.

¶ Ad hoc ꝺicitur ꝺm authoris doctrinam in. 4. senten. ꝺstinct. 44. q. prima, q; partes humani corporis sunt ꝺplices: quedaz sic sunt actu partes ꝙ̄ intransmutabiles in alias partes: vt carneo ossa nerui / et membra / vt manus pedes ꝛc.

Ad primū Ergo dōz, ꝙ̄ ¶ christus ūr de celo descendisse ꝺupl⁹r. Uno mō rōne dine nāe: nō ita ꝙ̄ nā dina in celo esse ꝺsierit, ꝺz ꝙ̄ ꝛ infimis nouo modo esse cepit. ſ. ꝺm nām assūptā, ꝺm qđ Joā. 3. nemo ascēdit in celū, nisi ꝙ̄ descēdit de celo filiꝰ hois ꝙ̄ in celis est. Alio⁹ rōne corꝑis: nō ꝙ̄ ipsū corpꝰ ¶ christi ꝺm suam ¶ bam de celo descenderit, ꝺz ꝙ̄ virtute celesti. ſ. ¶ est eius corpꝰ formatū. Unde aug. dicit ad otosium, exponēs authoritatem inductā. Celestē dico ¶ christum, ꝙ̄ nō ex hūano cōceptus est semine. Et hoc etiā mō hylari⁹ exponit in li. de tri. ¶ Ad 2ᵐ dōm. ꝙ̄ caro ꝛ sanguis nō accipiunt ibi ꝓ substantia carnis ꝛ sanguinis: sed ꝓ corruptiōe carnis ꝛ sanguinis. Que quidē in ¶ christo nō fuit quantū ad culpam: fuit tñ ad tꝺs quantū ad penaz vmop⁹ nre redemptionis explerēt. ¶ Ad 3ᵐ dōm. ꝙ̄ hoc ipsū ad maximā dei gloriā ꝑtinet ꝙ̄ corpus infirmū ꝛ terrenū ad tanta sublimitatē ꝓueniret. Uñ i ephesi. synodo legit ꝺctū sct⁹ theophil⁹: dicentis, Qualꝫ artifex optimi non in ꝑtiosis tñ māeb⁹ artem ostendēres, in administratione sunt. ꝺm vltimū lutū ꝛ terraz dissoluiam plerunq; assumētes, sue discipline demōstrantes ꝗutē. multo magis laudank: ita oīum optim⁹ artifex dei verbū, non aliquā ꝓtiosam mām corporis celestis apprehendens, ad nos aduenit, sed in luto magnitudinem sue artis ostendit.

¶ Utrū filiꝰ dei assūpserit animam. Arti. 3.

Ad tertiū Sic ꝓcedit rur. Ut ꝙ filius dei animam nō assumpserit. Jo. enim incarnationis myſterium tradens dixit: verbum caro factum est, nulla facta de anima mentione. Non autem dicitur caro factuz, eo ꝙ sit in carnem conuersum, sed quia carnem assūpsit. Nō ꝙ vt assūpsisse aiam. ¶ ℈. Alia necessaria est corpoꝛi ad ꝫ ꝙ ꝑ eā vinificek. Sz ad ꝫ nō fuit necessaria corꝑi ¶ christi, vt videl⁹ qđ ꝺm ꝛpm dei est de ꝗ ꝺr in ꝑs. domie apō te est fons vite. Supfluū ꝙ̄ fuisset aiam adesse, ꝛpo pñte. Deꝰ aūt ꝛ nā nihil frustra facit: vt ēt ꝓbo ꝺr in ꝓmo de ce. Ergo vt ꝙ filius dei animā non assumpserit. ¶ ℈. Ex vnione aie ad corpus, ꝓstituit nā cōis ꝙ̄ est species humana. In ꝛpo aūt Jesu ꝛpo non est cōem speciē accipere: vt ꝺfin. ꝺcit in 3. lib. Non igitur assumpsit animam.

Sed ℈ Est, ꝙ̄ Aug. ꝺr in li. de agone xpiano, Nō eos audiam⁹ qui solū humanū corpꝰ ꝺcūt esse susceptū a ver bo dei: ꝛ sic audiūt qđ ꝺctū est, verbū caro factū est, vt negēt illū hoiem, vel animā vel aliquid hois habuisse, nisi carnem solam.

Rñdeo Dom̄, ꝙ̄ sicut ꝺr Aug. in li. de hereſib⁹: opinio fuit primo qđē arrij, ꝛ postea apollinaris, ꝙ̄ filius dei solā carnē assumpsit absq; aia: ponēteꝫ ꝙ ꝛpo fuerit carni loco ale. Ex quo seqbat qđ in ꝛpo nō fuerint due nature, ꝗz vna tñ: ex aia esn ꝛ carne vna nā hūana constituit. ¶ Sed hec positio stare nō pōt ꝓpter tria. primo qđē, qz repugnat authoritati scripture i qua ꝺns de sua aia facit mētionē Mat. 26. tristis est aia mea vsq; ad monē, et Jo. 10. ptātē habeo ponendi animā meā. Sed ad hoc rūdebat apollinaris, ꝙ̄ in hoc ꝛpo anima metaphorice sumit: per quē modū in ve. test. dei anima cōmemorat Isa. 1. kalendas vestras odiuit anima mea. Sed sicut ꝺcit Aug. in li. 83. q. euāgeliste in euangelica narratione, narrāt ꝙ̄ miratus est Jesus, ꝛ iratus ꝛ cōtristatus, ꝛ ꝙ̄ esurijt. Que qđē ita demonstrāt eū veram animā habuisse, sicut ex hoc ꝙ̄ comedit, ꝛ dormiuit, ꝛ fatigat⁹ est. demōstrat eū habuisse verū corpus humanū. Alio ꝺn si ꝛ hec ad metaphoraz referātur, cū sīla legātur in ve. test. de deo, pertinet ꝗdes euangelice narratiōis. Aliud esn est qđ ꝓphetice nuntiatur in figuris, aliud qđ ꝺm rerū ꝓpietatē ab euāgelistis ꝺsiotice scribitur. ſ. Scōo derogat ꝑdictus error utilitati incarnationis: que est liberare hominis. Ut enim argumētatur Augu. in lib. cōtra felicianū. Si accepta carne, filius dei alam omisit: aut memoria scieno⁹. medicine indigētē nō credidit. aut a se aliena purāo, redemptiōis bificio nō donauit. aut ex toto inſanabilē iudicās, curare nequiuit. aut vt vilē ꝛ ꝗ nullis vsibus apta videretur abiecit. Hoīū duo blasphemiā importāt in deū: quo esn diceretur opꝰ si curare nō potuit desperatā: aut quo oīum des⁹, si nō ipse fecit alam nām? Duoꝰ aūt alijs, in vno aie cau sa nescitur, in altero meritū nō tenet. Aut intelligere cām putādus est aie, qđ ea ad accipiendā legem habitu insite rōnis instructā, a peccato voluntarie trāsgressiōis nitik separe. Aut quo eius generositatē nouit. ꝙ ignobilitatis vitio dicit esse despectam. Si ouginem attē das, ꝓtiosior est aie ꝑs: si trāsgressionis culpā, ꝓp intelligentiā, peior est carne. Ego aūt ¶ christum ꝛ ꝑfectā sapiam scio, et ꝓssimū esse nō ꝺbito. quoīū ꝓio melioreꝫ ꝛ prudentie, capacem nō desperet. Scōo eā ꝙ magis fuerat vulnerata, fuscepit, ſ. Tertio vero hec positio est cōtra ipsam incarnationis veritatē: caro enim ꝛ cetere ꝑtes hois ꝓ aiam spēm sortiunt. Unde recedente aia nō est os, aut caro, nisi equiuoce, vt ꝑz ꝓ ꝓhm in. 2. de aia 7. metaphy.

Ad primū Ergo dōm. ꝙ̄ cū ꝺr, verbū caro factū est, caro ponit⁹ ꝓ toto hoie: acsi ꝺceret, ꝛ bū hō factū est. sicut ꝛ isa. 40. videbit oīs caro pariter qđ os ꝺm loquutū est. Jō aūt tot⁹ hō ꝙ̄ carnem signifi catur, ꝙ̄ vt ꝺr in aucte iducta ꝑ carnē filius dei visibilis apparuit. Uñ subditur, ꝛ vidim⁹ gloriā eius. Vel tō, ꝙ̄ vt aug. dicit in lib. 83. q. in tota illa vnitate susceptiōis ꝓncipale ꝛpm est, extrema aūt atq; vltima caro. Uoleno ita ꝙ euangelista cōmēdare ꝓ nobis ꝺlectionē humilitatis dei verbū ꝛ carnē nolault: omittens aiam. ꝙ̄ est verbo inferior, carne ꝓstantior. Nonabile ēt fuit vt nolaret carnem: que ꝓpter hoc ꝙ magis ꝺstat a verbo, minus assumptibilis videbat. ¶ Ad scōm ꝺz: ꝙ verbū ē fons vite, sicut ꝓma cā vite effectiua. Sed anima est ꝓncipium vite corꝑi tanꝯ forma ipsius: forma aūt est effectus agētis. Uñ ex ꝓdicta verbi magis concludi posset qđ corpꝰ esset alatū: sicut ex ꝓdicta ignis pōt concludi quod corpus cui ignis adheret, sit ca-

Quedā vero sic sunt actu ꝑtes / qđ sunt in ꝓtētia etiā ad alias ꝑtes: et talꝫ vident esse quatuor humores ex quib⁹ ꝺmus: inter quos est sanguis. Uñ quia hmōi habent aliquo modo rationē ꝑtis in actu et alius quo modo ꝑtis in ꝓtētia / ideo ꝺuersa de eis ꝺcitur: nā inquantum sunt ꝑtes in actu / verificatur qđ corpus nostrum componitur ex eis: vt in ꝓncipio ꝺcti lib. aristoteles testatur: ꝛ vt vero sunt in potentia ꝗ ad alias ꝑtes / verificatur quod est alimentum corꝑis. Et per hoc patet responsio ad rationem in oppositum: ꝺcendo qđ sanguis est corꝑis alimentum / sed non tantum: quia est ita alimentum vt etiam sit ꝛpm se ꝑs corꝑis. Ad authoritatem ꝺui Tho. ꝺcitur quod loquitur de ꝑte totali⁹ in actu / quum ꝺcit qđ non potest sine corruptione aut ꝺminutione ſubtrahi: non autem de ꝑte ꝑtim in actu et ꝑtim in potentia / qualis est sanguis. Absq; ꝺbio igitur credendū est filium dei assumpsisse corpus terrestre / ꝫ est carnem ꝙ̄ sanguinem / vt ꝺuidendo questiones ad hoc ꝛtinentes ꝑplicar.

¶ Super arti. 3.

Utrū filius ꝓcedens assumpserit animam ꝓportionatam corꝑi. Arti. 3.

¶ In corpore articuli duo sunt. Primo recitatur error arrij et apollinaris. Secundo reprobatur tripliciter. Quo ad primum ponitur positio ista in se: et sua sequela. In secundo: quia negatur anima in ¶ christo / sed ponitur verbum loco animę. In sua vero sequela: quia negantur due nature in ¶ christo: quoniam non est ibi natura humana: vel quoniam ex anima et corꝑe vna natura constituitur / nec ꝓ hoc ex eo quod est loco animę ꝛ corꝑe vna esset tantum natura. prima expositio tamen ista re consonat / de natura humana loquēn. Quo ad secundū afferuntur tres rationes: prima ex authoritate scripture: secunda ex ratione deducente ad inconueniens ex aug. tertia ex ratione conuincente quod ignorat ꝓ ꝓpria vocem positio ipsa: qz ponendo carnē negat carnē

Universidad de Deusto
Biblioteca

et per hoc veritati incarnationis ꝓtruriat. Vide de hijs in quarto cōtra gen. ca. 32.

¶ Super arti. 4.

Jtulo ppter apolli narez mot⁹/ 3.di. 2.q 1.ar.3.q. 2.c. Et 4. ꝑ. c.33. Et veri. q.20.ar. 3.c. Et vnio. ar.1.c. Et opal. 5.c. 212. conuictum ad confitendū in Christo animam: ⁊ confitentem animam sensitiuam in Christo/sed nō mentem/sed loco mentis verbum: vt habes in 4.contra gen. ca. 33. et in litera.

¶ In corpore articuli duo fiūt. primo ponitur error apollinaris: ⁊ rōnes videntur satis clare. In prima aduertie/q nō dicit author admirationem esse actum rationis: sed qđ exigit rationem / duz ablatione collatum esse certus cum causa esse non potest.

¶ In responsione ad sēm perfice/ q lux maior dicitur offuscare minorem/ nō quoad subſtātiam lucis/ sed quoad effectum quia facit nō apparere effectum minoris: quum nihil rollat a luce minore. Quoad substātiam vero lux maior perficit minorem / augēdo effectū filius: nec enim illuminatus a candela/ cum superilluminat a sole/ nō perdit priū lumen/ sed acquirit maius lumen: augetur enī lumen ex presentia maioris lucis: quod in litera vocat perfici. Uñ non sunt duo lumina in eodē/ sed idē perfectius.

¶ Super qōnis. 6. Articulum 1.

Jtul⁹ primi articuli q. 6. ꝛ telligēdum est vt sonat: qm̄ in corpore distinguetur: et motus est occasione verborum Augu. et magistri sentē. in. 2. dist. tertij sen. ponentium ordinez in ista assumptione.

¶ In corpore articuli duo sunt. primo declaratur ille terminus mediante in triplo. positus. secūdo respondetur questo ibi/ sic ergo si attendimus. Primum fit declarādo/distinguēdo/ꝛ eūdendo/subdistinguendo/ꝛ conferendo membra distincta inter se. Declaratur i primis qđ medium importet ordinem/ quod probatur: quia dicitur respectu principij et finis: quorum vtrumq; importat ordinem aliquem ad quē spectat/secundum quez dicitur principiū aut finis. Unde et medium secundum aliquem ordinem oportet quod sit medium: nec oppositum intelligi potest. Distinguitur preterea ordo in ordinem temporis vel nature: et exclusо ordine temporis a mysterio assumptiōis (vt in hac eadem questio. patebit) subdiuiditur ordo nature in ordinez dignitatis ꝛ causalitatis. Exemplatur in litera. Conferuntur autē hi duo nature ordines inter se secundum connexionem: pro quanto secundus ordo consequitur aliquo modo primum. Et dicitur aliquo modo: qꝛ non oportet vniuersaliter quodcūq; inferius esse causam superius digni/ non enim leonina natura ē causa nature formice/ licet sit formica longe dignior. 3.di.3. q.1.ar.1.q.2. Et 5.di. 13.qu.1. ar.1.3. Et 4.di. 14.ar.1. q.1.2.

¶ Quo ad secundum respondetur quesito duabus conclusionibus sub tā duplicem modum medij secundum dictos duos nature ordines: scilicet medium dignitatis et medium causalitatis. Prima est. sicut dei vnitur sibi carnem mediante anima / loquendo secundum ordinem dignitatis. Probatur: quia anima inuenitur media inter deū et carnem secundum dignitatis gradum. Secunda est / quod secundum ordinem causalitatis filij dei vniuit sibi carnem mediante anima. Probatur. anima est aliqualiter causa carnis vnitē filio dei: ergo est medium in causando vnionem carnis ad filiz dei. Antecedens probatur dupliciter. primo quia caro non est assumptibilis nisi per ordinem quez habet ad animam rationalem. secundo quia caro per ordinem ad animam rationalem habet qđ sit caro humana: sola autem natura humana est assumptibilis: vt patet ex primo dictis. 4.q.2.ar.1.q.1.c. Et 3.dist. 13.qu.1. ar.1.3. Et dist. 14.ar.1. q.1.2. 3.dist. 5.ar.2.q.1. Et 4.di. 4.ar.3.q.1. Et 3.di. 5.ar.1.q.1. Et 4.di. 49.ar.1.q.1. Et 3.di. 5.ar.1.q.1. Et 4.di. 49.ar.3.q.1.

Ad primū dicit. Sic ꝓcedit. Et q fi lius dei nō assumpserit carnez meditāte alia. Perfectior esse est modus quo filij dei vnit hūane nature ꝛ partib⁹ ei⁹. qđ quo est in oibus creaturis. Sed in creaturis est immediate per essentiam potētiam ꝛ psētiā. Ergo multo magis filij dei immediate vnit carni. et nō mediāte anima. ¶ Ꝑ. Anima ꝛ caro vnita sunt dei verbo in vnitate hypostasis seu persone. Sed corp⁹ immediate pertinet ad personā siue hypostasim hois. sicut et anima. quinimo magis videt se de propinquo hꝑe ad hypostasim corp⁹ qđ est materia q̄ anima q̄ est forma: qꝛ ꝑn⁹ individuatiōis, q̄ importat in noie hypostasis, videtur esse mā. Ergo filius dei non assumpsit carnem mediante anima. ¶ Ꝑ. Remoto medio separātur ea q̄ per medium coniungūtur: sicut remota superficie, cessaret color a corpore, qui inest corpori per superficiez. Sed separata per morē anima, adhuc remanet vnto verbi ad carnem: quod infra patebit. Ergo verbum non coniungitur carni mediante anima.

Sed ꝛ Est. q̄ Aug. dicit in epla ad volusianū. Ipsa magnitudo diuine ꝑsonꝫ. animā sibi rōnalē, ꝛ per eandem corpus humanum, totūq; omnino hominem in melius mutandum. coaptauit.

Rñdeo Dom̄. q̄ medium dr respectu ꝓncipij et finis. Uñ sic ꝑn⁹ et finis ipoztāt ordinē, ita ꝛ medium. Est aūt dictis.

Ante hz ad vlteriora ꝓgrediamur/declarādū ceseo qđ scrit author hui⁹ mā. ꝛ in quo ipugnat. Scito igit q̄ sunt hic due ꝓncipales difficultates. Prima est circa ordinē ptiū inter se nō absolute sed relatas ad assumptionē: ꝛ hec tractat hic quo ad ꝓtes eēntiales. f. aiaz ꝛ corp⁹: ꝛ i sequenti arti. quo ad ꝓtes potētiales. f. mētē ꝛ sensus. Altera est/circa ordinē inter ꝓtes ꝛ totū. f. aiaz ꝛ corp⁹/ꝛ nām hūanā: ꝛ hec tractat in ar. 5. h⁹. q. Et in vtraq; q̄one sunt varie opiniones. Duradūs nā q̄ in 3. sen. di. 1. q. 1. negat oēm nāe ordinē in mysterio assumptionis/tam in partibus ꝛ toto relatis ad assūptionē. Scotus vero in 3. sen. dist. 2. q. 1. aliquo modo negat vtrobiq; ordinez nāe/ꝛ aliq mō affirmat. Negat siqdem vnā ꝓtem esse mediā vt qđ assumit respectu alteri⁹: et similiter ꝓtes esse mediū vt q̄ assumit respectu totius nāe hūane. Affirmat aūt vnā ꝓtē esse mediū vt q̄ respectu totꝫ ꝛ respectu alterius ꝓtis: qꝛ anima est constitutiua ꝛ nāe et carnis vt sit assūptibilis. Doctrina aūt authoris media via incedit: qm̄ ꝛ concedit nāe ordinē vtrobiq; f. tam in partib⁹ inter se quam in ptibus ꝛ toto inter se/ꝛ relatis sp ad assumptionem: et ꝓtim concedit secundum nature ordinem medium vt quod: ꝛ ꝓtim non concedit medium vt quod: et vltr concedit mediuz vt quo in hoc assumptionis mysterio. Declaro singula/ꝓpposita distinctiam dicta/ quod mediare secundum naturę ordinem vt cā assumptionis ex ꝑte assūpti/ contingit dupliciter. Unomodo quod sic sit causa. quod aliud assumatur quod ipsa causa ꝓassumi intelligatur: quasi sit ꝓgressus quidam in his que assumuntur. Et ꝓtius secundum nature ordinem assumatur anima et deinde caro: sicut dicimus quod ꝓtius generatur homo q̄ risibile secundum nature ordinem: quamuis sit ꝛpe: qꝛ risibile ꝓsupponit hominem vt quod. et genitum. Et hoc modo author concedit partes nature animam scilicet et corpus ꝓtius natura assumi quam totam naturam: ꝓtius tñ nō sm̄ qđ. hoc est sm̄ ordinem exequutionis: vt in. 5. patebit articulo. Ubi afferenꝫ argumēta hoc. ꝛ durā. 3. h. ꝛ solueꝫ. Alio⁹ q̄ sit cā vt aliū sit assūptibile/sine vt q̄ sine vt qđ nō curādo. ꝛ hō affirmat author vtrobiq; ex medium. f. ꝛ iter ꝓtes inter se/ꝛ iter ꝓtes ꝛ totū. Et explicando distincte iniaz suā/sentit q̄ aia est mediū vt q̄ tñ respectu carnis ꝛ q̄ aia ē ex mediū vt q̄ ꝓtialis tñ respectu totiꝰ: ꝛ q̄ aia ꝛ corp⁹ sūt mediū vt q̄ respectu totiꝰ ꝑs exequutiōis ordinē. ¶ Quocirca ꝓmo afferēda sūt argtᵃ durā. Secundū. Natur ordinis ē iter aiaz ꝛ carnē relatas ad assūptionē: deide declarāda ē positio authoris de mediatione aie ad carnē / tā quo ad mediationē causalē q̄ quo ad modū ꝛcs vt quo/ꝛ nō vt qđ: ꝛ demū rādebit obiectis. Scilicet ānto referuā carnis afferre: qꝛ ꝑ mediū vt qđ sūt: qđ nos non tenemꝰ cōparādo partes dicimꝰ vt qđ assumit: ita q̄ neutra mediāte altera vt qđ. sed qđ caro assumat mediāte aia vt quo: vt clare patebit. f. Arguit q̄ durā. si in assumptione esset ordo nāe/ aut esset ex parte assumptōis aut ex ꝑte assumpti: ꝛ nō ex ꝑte assumptōis: qꝛ ponit assumptio vnica: vnꝰ q̄ ad scipm nō vnit duobꝰ nō vt duo sunt ꝛ vt vnū. neutrū eoꝝ est mediū: qm̄ mediū distinctionē exigit ad illud cuꝰ est mediū: sed filij dei vnitꝰ est p se ad carnē nō vt plura sunt sed vt vnū sunt: qꝛ vnit eis inquātū sunt ꝓtes vnꝰ. ¶ Ad qđ aūt vere sm̄ rē nāe ordo intersit inter aiam ꝛ carnē in assumptiōe/ ex hoc ipso ꝓz q̄ est ibi vera causalitas realis. Ad qđ clarior⁹ notitiā offerēda est dria inter aiam ꝛ carnē respectu assumptionis: cōparādo siqdē hec duo ad assumptionē manifeste ꝓstabit. q̄ iter actionē assumptiuā ꝛ actionē creatiuā vtriusq; hec intuenti dria: q̄ respectu aie nulla alia actio mediat: ꝛ respectu carnis mediat actio aiatiua carnis. Nā ꝓpposita actione creatiua carnis quā est caro assumptibilis sm̄ q̄gruitatē, sic est de assumptibili est sermo: nisi sit alata seu humana: alata aūt aut humana non est nisi illa nisi per actionē aiatiuā illi⁹: actio aūt aiatiua ꝓstat q̄ aiam ponit in carne: q̄ realiter faciēdo illā in esse alato et humano/ vere vt cā media causat carnis assumptibilitatē. Ꝓsupposita aūt actione creatiua aie/non expectat alia actio q̄ aliqđ supaddat anime p qđ fiat assumptibilis: sed fiatim est assumptibilis. Est igit anima p actionē assumptiuā attingibilis absq; actione media: caro aūt sine mā nō nisi media actione animati ⁊c: est igit inter carnē ꝛ animā inter se relatas ad assumptionē/ordo na-

ture sm̄ cansalitatē in re. Et qm̄ ex hoc q̄ anima sic cansat carnē assumptibilē/ nō sequit q̄ aia ꝓius nā assumit: sed bene sequit q̄ est rō q̄ caro assumat: vt in litera dr. nō est nisi in fieri rōnd aūt qđ se hz ad carnē vt rō qđ assumat: se hz vt quo: ꝛ nō opz q̄ se habeat vt qđ/ideo ex hac doctrina authoris nō plus habeo q̄ q̄ aia mediat vt eī media vt qua seu quo: ita qđ nō ꝓius natura anima vt qđ assumitur / sed ꝓius natura anima vt quo assumitur: assumi natura vtrūq; vt quod assumitur. Ita q̄ referendo animā ꝛ carnem inter se ad assumi vt quod/multꝰ est nature ordo: qꝛ neutrū est alteri mediuz vt quod. Et si ad hoc tendebat duran. non contradico sed quia non inuenio se sic declarasse/vt scotus fecit: ideo ꝛc. Mouetur autem ad negandum qđ anima est mediū vt quod respectu carnis in assumptione: quia nulla apparet ratio quare debeat hoc concedi: quādo enim tam anima q̄ caro sit assumpta vt quod assumitur/ paritaliter tamen seu vt pars: qꝛ tamen anima non intelligitur ꝓis assumpta q̄ anima et carnē. qđ ꝑ creationem actionem sortitur ex mō sue creationis/qꝛ sez creatur in corpore/ nec caro ꝓius assumitur q̄ sit animata: ideo inter animam ꝛ carnem vt sunt que assumunt nullum video ordinem nature aut intellectus: sed solum vt dicunt. q̄ anima est causa carni vt quo qđ assumatur. f. Ad obiectionem aūt durandi dicitur q̄ in assumptione est nature ordo ex parte assumptoꝝ. Et cum contra hoc arguit/quia vnitū pluribus non inquātum sunt plura sed vnū ⁊c. negatur minor: qm̄ filius dei assumpsit animā ꝛ corpus vt sunt plura: qꝛ assumpsit illa vt sunt due partes eſſentiales realiter distincte inter se. Ad probationē dr q̄ alia est cōcedere affirmatiuā/scilicet assumpsit ꝓtes vt sunt vnū: ꝛ aliud est cum dicta affirmatiua cēcedere etiam negatiuā/scilicet nō assumpsit partes vt sunt plures res. Affirmatiua nūq; importat qđ partes sunt assumpte vt vnum in toto: ꝛ hoc est dictu qđ partes sunt assumpte vt sunt in toto: negatiua aūt importat qđ partes nō sunt assumpte sm̄ se ipsas/sed quod assumptio terminatur ad totū tātū/ꝛ ad partes nō nisi vt sunt in toto. Constat aūt ex doctrina sacra filiū dei assumpsisse ita partes in toto quod tamē ad ipsas partes in seipsis terminata est assumptio: alioquin oportuisset in morte christi fieri nouas assumptiones anime in se ꝛ corporis in seipsis in toto non erant. Dicitur igit q̄ filius dei assumpsit animā ꝛ carnē inquātum sunt partes vnius nature: sed ex hoc non sequitur ergo inquātum sunt vnum ꝛ nō inquantum sunt plures: qꝛ assumpsit inquantum sunt vnum in natura vnica/ꝛ inquantum sunt in se plures res partiales/tamen.

¶ In responsione ad 6m eiusdē primi articuli/nota primo hanc doctrinam/quod scilicet nō eodem ordine se habent partes nature humane ad personalitatem alienam. f. verbi dei quo se haberent ad personalitatem propriam. f. persone humane. Et ratio in litera redditur ex altitudine dignitatis ꝑsone. Et hec bene retinenda/ꝛ applicato quū discutitur assumptionis mysterium quo ad ordinem assumpto: ſū: ꝛ nō fundeo ꝛe super ordine eorūdem ad propriam ꝑsonalitatē. vt in 5. articulo ratio fiet super hoc fundamento asseretur. f. Nota 6to/quod prima verba litere. f. ceptus est vicinius persone ꝓprie/anima aūt nature humane: nō carent scrupulo: quoniam etsi vera sunt sm̄ cōia hominꝫ a aliis subiis sensibilibus: quoniam in eis anima vicinior est nature ꝛ corpus persone: qꝛ anima constituit formaliter naturam/ꝛ materia individuat: persone autem constat in dividuum. maxime appropinquare: vnde ꝛ creduntur idem oino quo ad rem apud multos. Sēm tñ ꝓpria principia hominis videtur oppositum: q̄m anima intellectiua q̄ est ex se indiuisibilis ꝛ defert secū indiuisibilitatis quā cōicat: suppositū ꝓpinquius est ꝑsone q̄ ꝓprium est indiuisibile: adeo vt ipsi ꝑsone ꝓprio cōueniat. f. Sed hoc non obstat: qꝛ alia intellectiua in suo esse/ꝓmēdicat hecceitatē a corpore/ex occasionaliter: nec defert secū subsistentiā ꝓpriam sibi vt quod subsistit/nisi in potētia: sed vt ꝓprij illius principium vt quo. Unde licet aliquid plus ꝓpinquitatis habeat ad hypostasim q̄ alie anime: quia ex ꝓprio ordine defert vt quo tamen actus subsistendi: non tamen propinquior est q̄ corpus quod ipsam animam ꝛ suum esse ndi actum individuat. Stant ergo solida verba litere.

¶ In responsione ad tertium eiusdem articuli/ clare habes quo pacto apud authorem intelligitur animam mediare in assumptione carnis: scilicet cum tribus conditionibus. ¶ Prima est secundum apertitudinem/ quia scilicet reddit carnem aptam ad assumi / faciendo ipsam animatam ꝛ humanam. Secunda est secundum congruitatem: quia

Universidad de Deusto
Biblioteca

hec aptitudo nō est necessitatis ꝫ gruitatis: nā ꝛ deꝰ posset sine illa assumere carnē, ꝛ ca⁹ sic apta nō necessitat ad assumptionē: ꝫ ex hoc ipso qō caro est hūana est habilis de ꝛgruo vt assumat, hoc est assumptibilis est de ꝛgruo, tertia est in fieri: qz ꝛditio ista qua caro est de ꝛgruo assumptibilis nō mediat in fieto esse, ꝫ in fieri tm. Et ꝓpterea cessante tali ꝛditione actualiꝫ vt de facto cessauit in morte xpi, qz caro xpi in triduo nō erat aliꝫ actualiꝫ nec hūana nec ēt caro nisi equoce: non ꝓpterea desinit vnio assumpte carnis ad diuinā hypostasim: quā oportuisset desinere si alia eēt media in fieri, ꝫ in principio assumptiōis caro nō nisi aiata ac humana assumit. Et hinc habes qō caro ipsa in se termiat assumptinā actionē: et nō solū vt aiata et vt humana, hnō attingeret eā nisi eēt aiata aut humana: sicut aliqꝭ accipit in vroꝛē mulierē pulchraz, ꝝ seipsam mulierē, ꝫ nō acciperet eaz nisi esset in principio quā accipit pulchrā: vt in lra dr. Et ꝓpterea in morte ꝛpi desinēte hūanitate ꝓ mortez, non de nouo fūdi debet assumpsit aiam ꝛ corpus: ꝫ ꝙ in principio facta est assumptio ꝛ terminata ad totū ꝛ parteꝫ ꝑm se, non debuit terminari ad partes deniente toto: quin nec ipm totū est mediuz in assumptiōe nisi in fieri ꝑm ordinem intentionis: vt infra patebit.

locis .3. ar. 1. no. tatis.

¶ Super arti. 2.

QUo titlo notas qō si termini declarādi sūt vt in ꝓclusione sumū tur, nō restat locꝰ argumētis primo ꝛ tertio: ꝫ si in titulo reliquunt indistincti (ita th vt noie ſpūs intelligat mēs seu ꝓa intellectiua) locꝰ relinquit argumētis oppoſitoꝝ. ¶ In corpore articuli vnica ꝛ cō clusio ſtra ſua queſito affirmatiue. Filius dei assumpſit animā mediante ſpū, ꝓbatur dupliciꝫ. Primo rōne. Assumpſit ceteras partes anime mediāte intellectu, tam ꝑm ordinē dignitatis ꝙ ꝑm ordinem ad cōgruentiā assumptiōis: ergo assumpſit animā mediāte ſpū. Añs ꝓ prima parte ꝓbatur: qz intellectus est dignior. ꝓto ſcōs: qz anima nō est assumptibilis nisi ꝑ illud quo est ad imaginē dei. Conſequētia ꝓbatur ex precedenti articulo ex illa rōne. Scōo ꝓbatur cōclusio authoritate dam. ꝑ Aduerte hic duo: primo qō hic est cōparatio partiū potētialiū. i. partis ſuperioris, que vocatur ſpūs ſine mens ſiue intellectus, ꝛ partis inferioris, q est pars ſenſitiua ꝛ vegetatiua: q vocatur anima. Et qñ oēs ille partes ſunt assumpte a verbo, diſtinguūtur etiā genere inter ſe: ꝛ ordine quodā ſe habent ad verbū, tum quo ad dignitatem tum quo ad assumptibilitatem, quia pars ſenſitiua nō est assumptibilis nisi qz coniuncta est intellectiue, ſicut nec caro nisi quia est pars hois: ideo Aug. dixit, ꝛ author declarauit, qz aſſumpſit animā. i. partē ſenſitiuam mediante ſpiritu. i. parte intellectiua. ꝑ Et ſcito qꝫ ſi cōſideretur iſte due partes nō ſm qꝰ vnūtur in vna ſubſtantia anime, qz ſenſitiuum est in intellectiuo vt trigonū in tetragono: vt dr. Scōo de anima, ſed abſtrahēdo ab illo vel alio modo cōiunctois, et cōſideretur ipſe partes diuerſe, ꝛ qō cōiuncte ſunt in hoie non curando de modo quo ſunt coniuncte: ſimile est iudicium de illa ꝓpoſitione, aſſumpſit carnem mediāte anima, ꝛ aſſumpſit animum mediante ſpiritu. Et ꝓpterea Aug. ſimul vtrāq; ꝓtulit, ꝛ in litera ſimilis dr vtraq; mediatio: ſalvātur enim vtrobiq; ꝛ gradus dignitatis ꝛ cauſa et cāuſati, dum pars intellectiua ex hoc qō cōiungitur parti ſenſitiue, perficit illā et eſt illi ratio quod ſit aſſumptibilis. Quocirca non requiras hic cauſalitatem, ſicut pars eſſentialis que eſt forma eſt cauſa alterius conſtitutiua ſed proportionaliter cauſalitatem, ſicut pars potentialis formaliter et ſuperioris ordinis eſt cauſa partis inferioris: oportet enim proportionaliter inquirere et intelligere cauſalitatem ſicut proportionaliter ſunt partes, que dicuntur partes eſſentiales et que dicuntur partes potentiales.

¶ Super articulum tertium.

QUo titlo hȳ quidā ſumit hȳ ꝓpoſitā qō eſt de ꝓlongatione ꝓpls. Et oc caſio huius eſt poſitio origenis. ¶ In corpore articuli fiunt tria. primo ponit poſitio origenis. ſcōo reprobat in vno ſenſu. tertio reprobat in alio ſenſu. Diſtinctio patet ſatis clara est in lra. Quo ad ꝓmū poſitio origenis referꝫ ꝙd duo ſ. ꝛ quo ad aias oīm holm et ꝙd animā xpi. ſ. qō eos fuerūt a ꝓncipio ſimꝫ create. De ꝙ origenis pōneyde ſi vis in. 2. ꝫ gē. ca. 83. qñ hic nō tractat nisi ſi quo ad aias xpi in ordine ad aſſumptionē. Quo ad ſcōm, qz dupliciꝫ poni pōt aiaꝫ xpi ab initio mundi creatā fuiſſe: vel creatā ꝛ nō ſimul aſſumptā a filio dei, vl ſic creatā ꝛ ſil aſſumptā a filio dei, ſꝫ poſtea i vtero virginis carni vnitā: ō in lra vtergꝫ modꝰ excludit. ꝑ Et ꝓ ꝑm poni concluſio hec. Inconueniens eſt animā xpi ab initio creatā eē et nō ſimul aſſumptā. ꝓbatur ducendo ad inconueniēs: qz ſic fuiſſet alterius ꝓſone, qō eſt inconueniēs, vel remāſiſſet, qō eſt impoſs: qz non fuiſſet vnio ꝑm ſubſtētiā. ꝑ Vbi nota ꝓmo qꝫ author loquit hic de ſubſiſtētia tā, ꝫ ſi loqꝛet de ꝓſonalitate: qz aia ſeꝑata differt a ꝓſona ſolū ꝑ hoc qō eſt incōpleta

origenis.

J. ar. 4. q. 31. a. 1. 2. 3. et. 6. 7. ar. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. et. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Ad p̃m̃ dr̃ q̃ ppia mã alicui⁹ forme dupl̃ dr̃ 3 fieri tm̃ / vel in fctõ esse. Zn̄ ppolito aũt sermo est de mã ppia in facto esse: obiectio aũt ꝓcedit de ma ppia in fieri. ¶Ad sc̃m cõcedit / q̃ sm̃ mãe ordinẽ caro vltimo dispõitur hz magis rõnẽ ppie mãe q̃ caro mortua: hz in ordine ad resurrectionẽ q̃ sola dicit põt po⁹ fieri / caro mortua hz magis mãe ppie rõnẽ: qz ista tã in facto esse fuit ppia mã isti⁹ aie / z dedit huic aie ldiuidua tionem / er reuntẽda est illi ad recõstituendum eundẽ numero holem. Ds in equiuoco laboram⁹: qm̃ aliter sumit ꝓpia mã in gnatione / vbi mãe ordo attendit / et aliter in resurrectione vbi diuinus ordo considerat. Quia tñ apud theologũ vtra q̃ dr̃ ppia mã / ideo caute author i litera non dixit hũc ordinẽ non hz nisi pũte aia rõnali corpi: hz dixit nõ hz antecẽ aia adueniat: cũ hoc ei stet q̃ habeat etiam post mortẽ / ex quo 3z semel aia assut corpori: cũ p⁹ aũt dicto nõ staret q̃ haberet post mortem ppia mã.

¶Zn rhõne ad sc̃m eiusdẽ articuli / videtur rõnẽ naturalẽ quare nõ arguit diuersitatẽ 3z nature auferre a ꝓpo naturalẽ modum ꝓducẽdi carnẽ / et argueret diuersitatem nature si aia ꝓducta esset ante corp⁹: q̃ hz in carnis ꝓductione varietas esset penes antecedentia tm̃ / in quibus ponit in ipsis ꝓstitutiuis intrinsecis. Et rõ assignat: q̃ materia nata est esse ante formã / et dispõni ad illã: forma aũt non hz anteq̃ aia rõnalis et adueniat: q̃ simul dũ aliq̃ mã fit ꝓpia alicui⁹ forme, recipit illã formã. vñ in eodẽ instãti terminat alteratio, in quo itroducit forma substãs. Et inde est q̃ caro nõ debuit ante aiam rõnalem esse caro humana, q̃ factũ est aia rõnali aduenãte. Sicut igit aia nõ ẽ pu⁹ assũpta q̃ caro, q̃ hz naturã anime est vt pu⁹ fit q̃ corpori vniat, ita caro nõ debuit prius assumi q̃ anima, q̃lia non prius est caro humana q̃ habeat animam rationalem.

Ad pm̃ Ergo dõm, q̃ caro humana fuit esse q̃ aiam. Et ĩ q̃ añ aduẽtũ aie, nõ est caro humana: sed pũt esse dispõ ad carnẽ humanã. Zn cõceptione tñ xpi spũs. l. q̃ est agẽs infinite ꝓtutis, fil̃et materiam dispposuit / ad perfectũ perduxit.

¶Ad sc̃m dõm, q̃ forma actu dat speciẽ: mã aũt quãtũ est de se est in po⁹ ad speciez. Et ĩ q̃ rõnẽ forme esset, q̃ preexisteret nãe spẽi. q̃ perficit ꝓ vnionẽ ei⁹ ad mãm: nõ aũt est ĩ mãm materie q̃ preexistat nature spẽi. Et ĩ q̃ dissimiliudo q̃ est inter originẽ nostrã / originẽ Christi, sm̃ hoc q̃ caro nr̃a pu⁹ cõcipit q̃ animek, nõ aũt caro Christi est sm̃ illud q̃ ꝓcedit nature cõplemẽtũ: sicut / ꝓ nos ꝓcipimur ex semine viri, non aũt Christus. Sz dr̃ia q̃ esset quantũ ad originẽ aie, redũdaret in diuersitatẽ nature. ¶Ad tertiũ dõm, q̃ verbũ dei ꝓ pu⁹ intelligit vnitũ carni q̃ aia ꝓ modũ cõem quo est de ceteris creaturis ꝓ essentiã, potẽtiã et ꝓsentiã. Primus tñ dico, nõ tpe, sed nã: pu⁹ esse intelligitur caro vt quoddã ens, q̃ a ẽbo hz, q̃ vt animata, q̃ hz ab aia. Sed vnione ꝓsonali ꝓmo ꝓ sm̃ intellectũ opz q̃ caro vniat nõ est nata esse ante materiã. hãc tñ rõnẽ intelligito ꝓ ratione ꝓueniẽtie: quare sc̃z ꝓueniens fuit carnẽ ꝓpi non naturali / hoc est alioꝛ. holm̃ more fieri ꝓ dispõnes ꝓcuias / sed miraculose statim ꝓcipi ꝓfectũ: animã vero ꝓuenies fuit nõ miraculose ante corpus sed naturaliter hoc est sm̃ aliarũ cursum fieri / sc̃z creãdo infundi / et infundẽdo creari. Qm̃ vt ex antedictis pz / diuersus modus ꝓducẽdi animã / sc̃z in corpore vel extra / et ante corp⁹ / in diuersitatẽ nature non redũdaret si miraculose aliqua anima fieret extra / et ante corpus / sed si naturaliter fieret extra / et ante corpus: q̃ sc̃z naturaliter factum fuisse opz ponere illos qui in cõstitutione mũdi sic factũ putant: vt predictũ est. ¶Zn rñsione ad tertiũ / distingue / et ordina nonitte vnã / et eãdem carnẽ sm̃ diuersa ꝓdicata subalta ꝓponendo magis cõe minus cõi: verbi gratia: sm̃ q̃ est corpus / sm̃ q̃ est animatũ &c. Et pl̃icies q̃ caro prius natura attingit a ẽbo effectiue per essentiã potẽtiã et ꝓsentiam, q̃s terminatiue per vnionẽ personalẽ: q̃ prius natura e⁹ quoddam ens puta corpus q̃ animata. Sed prius natura est animata q̃ vnita verbo personaliter: tũ quia ꝓstituitur in esse assumptibili per esse animatũ: tum quia caro cõstituitur in natura rationali per esse animatũ anima rationali. Constat aũt q̃ non est assumptibilis nisi vt pars nature rationalis: non solum ex parte sui / sed etiam ex parte persone: q̃ ne significat non quã mũdet hypostasim / sed hypostasim nature rationalis.

¶Super articulum. 5.

Rñdeo Dõm, q̃ cũ dr̃ aliq̃d mediũ in assumptiõe icarnatiõis, nõ designat ordo tpis: q̃ fit facta est assumptio totius / et sm̃ partiũ: ostẽsum est esse q̃ nalis reducit ad ordinẽ nature sm̃ genus cause agẽtis: tanq̃ in quo clarius relucet: q̃m sm̃ ordinẽ agentiũ ordinãtur / et fines / et finaliones et forme genitoꝛ: res natura priores sm̃ ordinẽ finis aut forme in his que fiũt ne tanto prius / et perfectior. Res vero vt sunt tã in materie trãsmutatione aliq̃ reale. l. vel sm̃ ipsam intentionem eoꝛ: sicut domus est in intentione artificis: vel secundum quod saltem in inchoata transmutatione sunt sicut alteratio est prioꝛ generatione: vel sm̃ se: vt ab ipsis incipit exequtio: vt fundamentũ est prius parietibus. Qperito igitur natura ordinẽ duobus appropriauit author: generibus causarũ: q̃ sunt priores in esse: tũ quia clarius relucet prioritas nature in istis: tum q̃ prioritas aliorũ apud gentiles reducit ad ista. ¶Ad sc̃m dr̃: q̃ in mysterio incarnatiõis mirabila fuit transmutatio materie: nulli instãtanea formatio corporis ab in⁹mẽta virtute ipũssan. / illa instantanea formatio q̃ ponit a ẽbo ꝓtius ꝓ sm̃ genus cause materialis fit q̃ anime rõnalis aduẽtus in eã: q̃ anima reciperetur: cuius esset actus in quo fieret. Quia tñ in illo prioꝛi natura nõ erat assumptibilis / vt ex dictis pz / cõstituta est in esse assumptibili per esse animatũ: ideo author loquens hic de priore / posteriore sm̃ naturam in ordine ad assumptionẽ: nihil de prioritate ex parte materie vtpote extra ordinem ad assumptionẽ dicit / sed tanq̃ impertinẽtẽ ad propositum dimisit. ¶Ad tertiũ dr̃: q̃ in ꝓpõne causa est quare rñdendo quesito tacuit ordinẽ ex quo tionis / o: quia sc̃z rñdendum est quesito simpl̃: de medio simpl̃: r non de medio sm̃ quid: ac per hoc de medio sm̃ ordinem simpl̃: r non sm̃ ordinem sm̃ quid. Unde meritũ medius sm̃ quid: refert uault rñsionibus argumentoꝛ: soluta questione de meditatione simpliciter / absolute.

¶Zn eodem articulo in responsione ad primum dubium occurrit ex sco. / duran. arguẽtibus in tertio sen. di. 2. ꝙ hanc doctrinã: q̃ hz non assumpserit totũ mediũbus partibus. Argut ergo sco. primo in. q. 2. sic. Primo assumptũ nõ est natura humana: sed pars seu partes e⁹: ergo assumens nõ est primo hõ. Et cõfirmatur: quia sicut in instãti assumptionis se habuit ad totum / partes ita / modo: igitur et modo nõ est primo homo: sicut socꝛ est primo hõ: q̃ videtur incõueniẽs. Amplius videtur sequi q̃ Christus nõ sit homo. Probatur: quia denominatio a parte vel partib⁹ nõ dat denoiationẽ a toto. Preterea, ꝓpter duas vniones verbi ad partes nature, humane non est homo: ergo requiritur tertia que sit totius

fit toti⁹ primo / ꝓpter quã tertiã verbũ est hõ: sz ista sufficit sine aliis duabus: igit ille due supfluũt. Demũ, ꝑbat ostẽsiue: q̃n nã tota est ꝓtio sine medio assumpta. Q̃ est in se ꝓtio ꝓsonabile, si sibi dimitteret ẽ in alio ꝓtio ꝓsonat q̃n assumit: sz tota nã / et nõ ꝓ pte vel ptes / est primo / immediate ẽ mõ ꝓsonabilis in se si sibi dimittat: ẽ. ꝓbatur maioꝛ: q̃ in eodẽ instãti nãe t ẽ in se ꝓsonatꝛ si sibi dimitteret / ꝓsonat in alio vel ab alio: q̃ nihil ante illud instãs est natũ assumi / q̃ non prius fuit nã singularis: nec post illud instans assumitur q̃ cũ esset ꝓsona in se. Minor: ꝓbatur: q̃ in eodẽ instãti nãe in q̃ partes ꝓcedit totũ, neutra nata est cẽ ꝓsona: sed tũc prius q̃n ex istis vnitis est tota natura: q̃ tũc ipsa tota est ꝓsona in se si non impediatur ab assumẽte. ¶Duran. aũt in. q. 6q. 2. arguit dupl̃r / 1o trãdo totaliter ordinẽ nature in assumptione totius / et ptiũ primo: q̃ totũ / et partes vnitis ei⁹ enim assumpte sunt ioino sunt idem re. sc̃lo q̃ assumptio vna est vnit⁹ ad vnũ: sz assumptio hũane nãe est vna adunata / q̃ ad ꝓsonalitatẽ ẽ. Ig ergo est vnius. f. nãe integre ex suis ptibus: cõstat. n. ex esse mpt̃a: ergo tã n. q̃ ptes sunt assumpte vt vnũ: non est igit ordo realis inter totũ / et partes in assumptione. ¶Ad euidẽtiã põnis q̃ in hac lra explicat / sciẽdũ est q̃ quũ ordo opõnis seu exequtionis eadẽ / eodẽmo ittelligat habere media si ẽ fm nãm tm̃ / et si est fm ꝓgressum opõnũ. Uerbi gratia domus siue fiat ꝓ multas operationes / vt ab arte successiue fit / siue fiat tota sil̃a deo / eadẽ media ptrãsit: puta fundamentũ: parietes / tectũ: et sil̃r eodem mõ / hoc est q̃ q̃lt bet eoꝛũ est vt mediũ q̃. Nã sicut successiue opando / primus tr̃ fit fundamẽtũ vt q̃ ptiale / et mediate fũdamẽto fit parietes et vt q̃ ptiale / et postea tectũ vt q̃ ptiale / et oib⁹ mediatib⁹ vt q̃ ptialib⁹ fit dom⁹ vt q̃ totale. Ita sil̃r ois opando / opatio illa pri⁹ nã hz exequtiõis ordinẽ attingere intelligit fundamẽtũ / et postea piete &c. vt dictũ est. haberet ei ogõ illa vnica vnũ ꝓ se primo terminũ ordine intentionis. f. totũ: quia esset vltim⁹ ordine exequtiõis / multoꝛ ꝓtiales terminoꝛ ordie exequtiõis priores / vno ꝓ se primo itẽto terio. f. toto. Silr. nõ accidit in mysterio icarnatiõis / in q̃ fit tota nã / et oes ptes ei⁹ factee assumpte sunt: nisi q̃ ad assumptionẽ referẽdo totũ / et ptes / nõ immẽit ordo inter ptes: vt ꝑdictũ ẽ: sic vt vna prius nã assũpta fit vt q̃ ꝙ altera: q̃ fit nã aia / et corp⁹ assũpta sunt. Sz dr̃ lucrat ratio ordo iter ptes sumẽt / et totũ: q̃. f. m exequtiõis ordinẽ pri⁹ nã teriata ẽ assũptio ad ptes sil̃ / hoc est aiam / et corp⁹ vt terminos ptiales / ꝙ ad totũ: nõ aũt q̃ primo vt prio intẽtũ vltimo terminata / et / rõne hui⁹ primo intẽti terminata / intelligit ad ptes: sicut rõne dom⁹ terminata / intelligeret creatio dom⁹ ad ptes ei⁹ ex q̃bꝰ / stat dom⁹. Negãtes aũt hũc exequtionis ordinẽ iter ptes / et totũ in assumptiõe / imaginãnt q̃ assumptio etiã exequtiue teriata ẽ pri⁹ ad totũ q̃ ad ptes: nõ q̃ diffusa seu ẽ sil̃ extẽsa est assũptio a toto ad ptes: nõ vt nõ oportuerit de nouo / more dyuino assumere ptes: hz remãserit respectu ptiũ. Et q̃uis ptio aspectu hec se primo respicit totũ: nec est vt factio tot⁹ / sz ẽ pertitio elevatio / et / aut opando incipe dr̃ a ꝑ se ptio intẽto / ex q̃ supponit ille ẽ. Si tñ perspicaci⁹ ituiti fuerimus q̃ ordo resolutionis verat testis ẽ ordis copõnis: q̃ i primũ in resolutione fuit vltimũ in copõne: / cõstare nos meminerimus. Sic igit ptes aũt nãe assũpte / remãserũt / peripiem⁹ q̃ ex hoc ipso facto reuelauit de⁹ q̃ assumiẽdo ichoauit ad assumptiõẽ: ordie a ptib⁹ ad totũ: velut ꝓ mũ in copõne assũptiõis: fuit assũptio ptiũ: vt sic dixa sapia dispoſuerit et suauiter assumptionẽ sm̃ exequtionẽ / resolutionẽ. Quo fit vt ꝑbabilius sit pũ in lra posita / fuit a aug. fauore. ¶Ad primã sc̃o. Distinguit ꝙ ꝙ assũptũ dupl̃r: vt q̃ totale / et q̃ nõ totale seu ptiale: / et sic primũ assũptũ teriata totali: vel nõ teriata totali. / et sic q̃ nã ẽ ꝓtio assũpta vt q̃ totale vel teriata totali: assũptio nẽ: ptes ẽ sit sm̃ opõnis ordinẽ primo assũpte nõ teriata totali: assũptio / nõ vt q̃ totale. Cũ ẽ dr̃ / ꝓtio assũptũ nõ ẽ nã hũa: negat̃ / quẽdo de ꝓtio assũpta teriata totali assũpta / et sil̃r de ꝓtio assũptove totale passiũ assũptiõis: i q̃ tñ sensu ox ꝓficari tale ano / si ꝓne sue ꝙ bẽt valere / et icõueniẽtia sec. ¶Ad ꝙ firmanem negat̃ / et sil̃ nõ sloſe habeat ꝑbũ assumẽdo tũc / sc̃z q̃ ꝙ illo ifãti assũptio erat dupl̃r. f. fieri

et / vt infacto ẽ: q̃ tũc erat vox dicẽs / nãe ẽ vnita / et imo te añ ẽ ẽ erat vnita: q̃ deiceps falso diceret: q̃n assũptio remãet / i fieri sz i fcõ ẽ. Et ꝓpterea cõceditur q̃ quãtũ ad fcm̃ esse / codẽ modo se habuit tũc / et hz modo / et sic tũc filius dei vere fuit primo homo / sicut sortes est primo homo ex primo assumpto terminato totaliter assumptione / et sil̃ ex ꝓtio assũpto vt totali passiuo assũptõis: q̃ta / et nũc / et eterni. ¶Ad alia duo sil̃ dr̃ / q̃ nec sm̃ tam⁹ / ẽbũ dici holem a ptialib⁹ assũptis / et a nõ totalr teriata assũptiõe / et sil̃ nec / nec ẽ ibi tot assumptiões / sz vnã tm̃ / sm̃ nãe ordinem exequẽdo, p̃grediẽte ꝓ⁹ ad ptes ꝙ ad to / tũ: q̃ sum⁹ certi q̃ si resoluẽdo desit a toto / et nõ a ptibus. ¶Ad rõnẽ at oñiũ q̃ ẽ fundamẽtũ opõnis sue / rñdet ex auctoris doctri⁹ ꝓnotata i ar. ꝓtio h⁹. q. 1 rñsiõe ad 2m̃ q. f. ñ est silis ordo assũptoꝛũ ad ꝓsonã assumẽtẽ q̃ eẽt ordinẽ ad. ꝓpiã ꝓsonalitatẽ: cõ oppm̃ ꝓ fundamẽto sco. assũt. Et rõ author ibidẽ ẽ: q̃ ꝓsonã assumẽs ẽ altioꝛ ordine q̃ eẽt ꝓsonã ꝓpã. Et ne luo luak ittelligo distinctionẽ q̃ ꝓ dr̃ / q̃ q̃ q̃ est de ordie assũptionis / nõ de ordie ꝓsona tionis / ẽ ne cõcedat / dicat q̃ ꝓ esse ꝓsonã / sil̃r ꝓ esse ꝓsonari / ẽ ittelligi posse fieri vel fieri ꝓsonã vel q̃ sil̃ cõsti tuiũ ꝓsonę vel ẽ ittelligi posse fieri vel fieri aliq̃d ꝓsone. Si primum / intelligat ꝓcedat totũ / absq̃ declaratione tũ tãẽ iptinẽs: q̃ nõ ẽ q̃ de pri⁹ nã ꝓsonabili / illo ꝓ vt sit ꝓsona aut q̃ ẽ ꝓstitutiuũ ꝓsonis: ẽ q̃ ꝓ ꝓ fũdãtũ ad vnitatẽ ꝓsonę, si ẽ 2o ittelligunt dei termini / ad ꝓpinquitatẽ q̃dẽ ẽ: is min⁹ ꝓpriũ. Uerũm nõ fiat vis i vocabul / r ratio / nẽ: rñdeat q̃ maioꝛ ẽ ẽa de ꝓtio ꝓ ordinẽ ittẽtionis / nõ aũt ꝓ ꝓtio ẽ ꝓ ordinẽ exequtionis. Zus. n. q̃ ẽ i se ꝓ se ꝓtio ꝓsonatę / illo ꝓtio ordie ittẽtionis nõ ꝓtio ordie exequtiõis ꝓsonat i alio: ẽ ẽ fit aliq̃d aliene ꝓsonę a ꝙ assumẽt. ꝓ. n. vel ptes ei⁹ fiat q̃ pri⁹ ꝓ exequtionẽ fiat vel manet aliq̃d aliene ꝓsonę ẽ tota nã / ẽ i se ꝓ se ꝓtio ꝓsonatę ẽ fi sibi dimittere tur. Probo aũt maioꝛ: q̃ ad hũc sensũ applicat: nihil vz: q̃ sm̃ exequtiõis ordinẽ illo totũ nõ i se toto / sz i ptẽ vel ptib⁹ ei⁹ ꝓtio ꝓsonare ẽ: ẽ fieret aliq̃d assumẽt: ꝓsonę ẽ eẽt i seipso toto ꝓsonabile ẽ sibi dimittẽt. Et cũ ẽ ẽ affert / q̃ i illo ꝓtio illo totũ ẽ ẽ natũ assumi / q̃ ẽ ẽ nã singulare: rñdet q̃ verũ ẽ q̃ nõ ẽ natũ assumi i seipso toto ad illo nãe ẽ sis: sz ẽ natũ assui sz sui ptẽ vt ptes ad illo illius ẽ sz exequtionis ordinẽ: q̃m q̃ ꝓ nata ẽ assui vt sit aliq̃d ꝓsonę assumẽt: / ẽ sis solũ nã integra sit vt ꝓsonę vel q̃ ꝓstitutiua ꝓsonę ptes ãt eẽ ẽ ꝓsonabiles / ẽ assũptibiles ad vnitatẽ ꝓsonalẽ aũt ẽ sz exequtionẽ assui / ittelligat totũ. Ubi scito q̃ sz reẽ ꝓsonę ꝓpe ꝓ sz exequtionẽ ittelligat ꝓsonari tota nã ẽ ptes: q̃ ptes puta aia / et corp⁹ ad ꝓsonãdũ / currũt mediate tota nã cõstituta ꝓ illa: ad assũptibiliẽ tatẽ / in a dina ꝓsona pri⁹ sz exequtionẽ currũt preo. f. aia / et corp⁹ / ẽ nã integra. Qt ad exequẽdã assũptionẽ ñ oz mediare exequtiue sz ittẽtionẽ tm̃ / tota nãz: q̃m ꝓnat dinã ꝓsonã posse ichoare assũptionẽ aptiũ ẽ. Ig ꝓ rediẽdo ad totũ: / r ronabily costat q̃ de eõ ficfecit: vt ꝓbatũ ẽ reẽ ꝓsonę ꝓpe ẽ nisi nãlio ordo ptiũ ad ꝓpriã ꝓsonã attẽdit / q̃ ẽ et exequtiue mediate totũ. Et ĩ ẽ hz solũ fundamẽtũ: vt ex author allatũ est / rõ eo. codẽ ordie ptes nãe hũane / totũ ordinat̃ ad ꝓpriã / et hanc rõnẽ negat q̃ nã hũana sit olo / ideẽ ẽm rẽ q̃ fuit ptes ẽ / et sil̃ sumpte. Et q̃n q̃ hec supponẽda potẽ ẽ discutiẽda hic est / ĩmõ mozo. ¶Ad sc̃m dr̃ q̃ assũptionẽ esse vni⁹ ẽ ittingit dupl̃r: ẽ vni⁹ simplicis / vel vni⁹ cõpositi. Et rursus vni⁹ cõpositi sm̃ q̃ vnũ tm̃ est / vel nõ solũ sm̃ q̃ est in se vnũ: hz etiã sm̃ suas ptes. Et subiũgit q̃ incarnatio ẽ assũptio vna / et ad vnũ: / vnius vltimo mõ exponit o: q̃ sic filius dei assumpsit vnã nãm hũanã cõpositã ex alia / et corpe: vt ẽ simul tpe / ꝓtio nã sm̃ nos corpus in seipsis: / nõ solũ sm̃ q̃ sunt vnum in tota nã: q̃ nihil aliud aliqui oporteret filium dei in more de novo assumpsisse corpus / aiam, quod sco. insolutum dimisit: / duran. male videtur posse euadere. Nihil igit ex illatio illa nã integra est assumpta: ergo ptes assumpte sunt vt vnũ: intelligẽdo eũ ꝓ filio: ẽ vt sunt in se diuerse. ¶Sup ar. 6. Zulus articuli. 6. intelligendus est vt sonat.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In corpore ar. vnios est ꝺcto rñsiua ꝺsito: gra nō pōt itelligi vt medi ū in assumptione hūane nāe. Et ꝓbat sic. Gra 3ꝫ dici pōt duplr ꝺ dem in Chō. i. gra vnionis ⁊ gra hitualis: ⁊ 3oo ipsa voluntas dei gratis donās. Sed nullo istoꝝ modoꝝ hz rōnē medij in assumptiōe hūane nāe: ergo. Probat sigillatim: pmo de gra vnionis: qz est ipm esse pſonale gratꝫ datū: qđ in assumptiōe se hz vt terminꝰ nō vt medi ū. 2o de gra habitua li: qz se hz vt effectꝰ cōsequēs vnionē: vt p3 Jo. 1. 3o de volūtate dina: qz se hz vt cā efficiēs nōvt medi ū. ¶ Nota hic ꝓ o q gra pōt duplr in esse. i. formalr vel effective. ⁊ qz gra pmis duobꝰ modis 9z formalr: 3o autē effective: ideo i ista authoꝝ duplicem ttm in Chō in pmo corpis ar. dixit: scz vnionis ⁊ hitꝰ: vtra q; em est formalr in Chō. Dina aūt voluntas est gra effectiua: ac ꝓ h velut extrinseca cā: ⁊ ꝓpea nō est in litera cōmerata iter gras in chō: illa siquidē ꝓpositio in: denotat esse i chō formalr: sicut forma est in subō. Nota 2o q cū ds gratiose dat se ipsum alicui: tunc ipsemet vocat ⁊ est gra: iurta cōem vsuz loquēdi quo cōcessum gratiose donuz gra vocat: ꝺū dicimus: ihe fecit mihi hanc gratiā ⁊c. Et hoc mō qz res data humane nature in mysterio assumptionis est esse pſonale filij dei: ideo i ipsum esse personale vt induit rōnē doni gratiose concessi vocat gra: vnionis aūt qz per vnionē hꝰ a natura cui datum est. De hac tñ vnionis gra pp varia quedē ipsa dicit videnꝫ in art. vlti. q. 7. erit latior ſmo. Nota 3o q autoꝝ se ipso doctior/opinionē quā in 3o sent. sequutus est dist. 2. q. 2. ar. 2. q. prima. De gra habituali q erat medi ū cōgruentie reꝰ assumptionis/hic cōfutat ꝙcte 10. cuāge. Et sic tene q primo nā humanitas chri assumpta est quā gra habituali donata fuit ex pſonaꝫ ea ois fluēta gre in hoie illo essent/pleno gre ⁊ veritatis.

¶ Super q̄nem. 7.

Nduitisē questionū gra chri aducte q 3 gratia in chō ponitur: 5cz gra vnionis/gra singularis/ ⁊ gra capitalis. Et q3 gra vnionis est ipa coniunctio pſonalis dei ad nām humanā (de qua tractatū est: ideo autor dicit q de ipa tractatū est: q̄uis nō sub hoc gre/sed rei que est gra: ⁊ ꝓpterea de alijs duabꝰ tractandū est, vt ex supra dictis p3. Ergo natura humana non est assumpta mediante gratia.

Rñdeo Dōm. q in chō ponit gra vnionis ⁊ gra hitualis. Gra ergo nō pōt intelligi. vt meꝺ in assumptione humane nāe. sine loquamur de gra vnionis sive de gra hituali. Gra n. vnionis est ipsum esse pſonale qđ gratis ditius dat humane nature in pſonaverbi: qđ quidē est terminus assumptionis. Gra aūt hitualis pertinēs ad spūalē sanctitatē illius hois. est effectꝰ q̄daz 9sis vnionē: ſm illud ioā. pmo. vidimus gloz eius q̄si vnigeniti a patre. plenū gre ⁊ veritatis. Per qđ dat intelligi q̄ ex hoc ipso q ille homo est vnigenitus a patre. qđ hz p vnionem. hz plenitudinē gre ⁊ veritatis. Si vero intelligat gra volūtas dei. aliquid gratis faciens vel donans: sic vnio facta est p gram. non sicut p meꝺ. 5z sicut p cām efficientem.

Ad primū Ergo dōm. q vnio nra adeū est p operationē inquantū 5cz eū cognoscimus ⁊ amamus. ⁊ ideo talis vnio est p gram habitualē. inquātum opatio pfecta ꝓcedit ab habitu. Sed vnio nature hūane ad verbū dei. est ſm esse pſonale: qđ nō depēdet ab aliquo habitu: 5z immediate ab ipsa nā. ¶ Ad 2ᵐ dōm. q alia est pfectio subalis corpis: gra vero est pfectio aie accſitalis. Et ſ̄ gra nō pōt ordinare aiam ad vnionē pſonalē: q̄ nō est accidentalis/sicut alia corpꝰ. ¶ Ad 3ᵐ dōm. q verbū n̄m vnit voci mediante spū: nō quidē sicut medio formali. sed sicut p meꝺ mouēs. Naz ex verbo concepto interius. ꝓcedit spūs: ex quo formaliꝫ vox. Et similiter ex verbo eterno procedit spiritussanctus. qui formauit corpus christi: vt infra patebit. Nō aūt ex hoc sequitur q̄ gra. f. f. sit formale medi ū in vnione predicta.

¶ De gratia christi prout est quidam singularis homo. Questio 7.

Deinde cōsideranduz est circa sumptis a filio dei in humana natura. Et primo de his que ptinēt ad pfectionem. 2° de his que ptinēt ad defectū. ¶ Circa primum cōsideranda sunt tria. Primo de gra christi: scꝺo de scientia eius: tertio de potentia ipsius. ¶ De gra aūt christi cōsiderandū est duplr. Primo quidē de gra eius ſm q est qđā singularis homo. scꝺo de gra eius ſm q est caput ecclie. Nam de gra vnionis iā dictū est. ¶ Circa primū querunt. 13. Primo vtrū in aia christi sit aliq̄ gra hitualis. Scꝺo vtrū i chō fuerint ỽrtutes. tertio vtrū i eo fuerit fides. quarto vtrū fuerit i eo spes. quinto vtrū i chō fuerint dona. sexto vtrū in chō fuerit timoris donū. septimo vtrū in chō fuerint gre gratis date. octauo vtrū in chō fuerit ꝓphetia. nono vtrū i eo fuerit plenitudo gre. decimo vtrū talis plenitudo sit ꝑpa christi. vndecimo vtrū christi gra sit infinita. duodecimo vtrū potuerit augeri. decimotertio qualiter hec gratia se habeat ad vnionem.

¶ Utrum in anima christi sit aliqua gratia habitualis. Ar. 1.

¶ Super articulum primum.

Rtculus ar. pmi intelligēdus est vt sonat: ita q nō ogz q ly gra limitet ad gram singularis hois: q̄si statim. vt ois gra hitualis sufficiēter exprimik q de pfectione ale in seipsa ē q̄: hit us. n. ē pfectio eius cuius est hitualis pfectio. Et ne idem sepius repetat/ h eode mō intelligēdi sunt tili/ sequētia articuloz de virtutibꝰ/et donis. ¶ In corpore grī est vnica conclusio rñsiua q̄sito affirmatiue. Necesse est ponē in chō gram hitualez. Probꝫ. 5°. p° q ala illa maxime ꝓpinq ē pnō gre. 2° q ala illa nobilissimas opatiões videdi ⁊ amā dideū hz. 3° q chs mediator gram i alios redundante hīe dz. Ubi nō q ly necē in cōclone posita non denotat necitatē logicam: h ē q ipole olo ē alr se hre: qm nō est hic qō de tali necitate/nec rōnes i ꝑa allate ad h tendūt. Sed est ſmo de necio ſm ordinē rebus cōsonū. seu ſm poꝺm dei ordinatā: ita q ipole est alr se hre ſtate ordis ad dispōna kapia ſtarukt: sic dicimꝰ i nālibus necium est q hō fiat ab hoie ⁊ leo a leōe: ⁊ in artificialibꝰ qđ domꝰ fiat ab artifice ⁊c. ¶ Ad cōcludunt rōnes ꝑte. Utrū aūt ic qđ 1.2. rōne 62. f. q. nece ē rōnalē creaturā p gram eleuari ad videdū ꝺamādū deū. dicat necitatē simpr/ñ est ꝓpria ꝓpr: cui sat ē q dicat necitatem ſm ordinē rebꝰ statutū ⁊ pſonū: sic. n. aie chri cōdōnes exquirim⁹ nō sp de dina oipotentia differimus.

¶ In eodē arto ē rōnē 3am dum occurrit: q̄m qō ista tota posita ē de gra chri ſm q ē singularis hō. Et rō ātē ista. ꝓcedit de chō ſm q est caput aliozū hoium. Dicuntē igit. vꝑ a gra singlari ad gras capitalē. ¶ Ad hoc ꝺ p°. q̄t alia rō capit; q̄d q̄s alia rō capit; sed quā ista sit ſmo de chō ſm q ē mediator. nō scit q diuerat ad chm ſm q est caput. ¶ Ad 2° me li° q gra chri i ordine ad gen⁹ humanū/ si ue 5z ordinē mediatoz/ sive capit; sine alq̄ alio sit mō/ h i se duo. ¶ Ad 3° ē bonitatis: q̄m i donem ad dignū fokalr redditi ꝑ vt sit mediator vl caput ⁊c. ¶ Ad 2° ē bonū aliox dū mediat ⁊ iſtinit ⁊c. Et 5z 2° spectat ad gras capitale. 3° ttī mō spectat ad gram singularē. Et ꝓpterea optime in litera cōcludit ex effectu mediatiōis vel influxus in alios/ē hitū in chō ꝙ significatē ipm sokalr ⁊ cōstituētē i tali eminē/ vt ex ipo i alios

redūdet gra. ¶ Cōstat. n. bonitatē ⁊ dignitatē hāc magnū esse bonum singularis hypostalis vel aie: sicut si ex necessitate illūmādi alios/inferrē q̄ illud in se valde lucidū 9z esse. Nulla ē est diuersio: 5z gratia singularis ex effectu cōcluditur. ¶ Super articulū secundū.

Ad 3ū titulo scdi articuli. q. 7. aduerte/ q̄ qđ est de virtutibus/ q̄ simplr vocant virtutes ḡles i phia ⁊ i theologia simul sunt morales: ⁊ rursus in theologia sunt theologales: he. n. bonuz facit hītē. ¶ Intellectuales aūt virtutes nō simplr bonū: sed ſm intellectū facūt hoiem bonū: nō em dicit homo bonꝰ ex hoc q est doctꝰ/ 5z ex hoc q instruc/ tpatꝰ/ fortis/ ⁊c. Uñ de illis postea erit q̄. quum 5ve de scientia anime christi tractabitur. ¶ In corpe arti. vnica cōclone rñsiua ḡlito affirmatiue. Christus oēs virtutes habuit. Probat. Status christi fuit pfectissimus: ergo ex ipsa ꝓpria cesserūt virtutes ad pficiēdū singulas opatiōes aie/ quātū ad oēs ale actus. q̄ christus habuit oēs virtutes. Alius supponitur. Consequētia pma quātū ad duo in ea cōtēta. ꝑbatur pma ex ꝓpria ꝓbatione. q̄ virtutes ꝓcedūt ab habitu. Sed vnio nature hūane ad verbū dei. est ſm esse pſonale: qđ nō depēdet ab aliquo habitu: 5z immediate ab ipsa nā. ¶ Ad 2ᵐ dōm. q alia est pfectio subalis corpis: gra vero est pfectio aie accſitalis. Et ſ̄ gra nō pōt ordinare aiam ad vnionē pſonalē: q̄ nō est accidentalis/sicut alia corpꝰ. ¶ Ad 3ᵐ dōm. q verbū n̄m vnit voci mediante spū: nō quidē sicut medio formali. sed sicut p meꝺ mouēs. Naz ex verbo concepto interius. ꝓcedit spūs: ex quo formaliꝫ vox. Et similiter ex verbo eterno procedit spiritussanctus. qui formauit corpus christi: vt infra patebit. Nō aūt ex hoc sequitur q̄ gra. f. f. sit formale medi ū in vnione predicta.

¶ De gratia christi prout est quidam singularis homo. Questio 7.

Deinde cōsideranduz est circa sumptis a filio dei in humana natura. Et primo de his que ptinēt ad pfectionem. 2° de his que ptinēt ad defectū. ¶ Circa primum cōsideranda sunt tria. Primo de gra christi: scꝺo de scientia eius: tertio de potentia ipsius. ¶ De gra aūt christi cōsiderandū est duplr. Primo quidē de gra eius ſm q est qđā singularis homo. scꝺo de gra eius ſm q est caput ecclie. Nam de gra vnionis iā dictū est. ¶ Circa primū querunt. 13. Primo vtrū in aia christi sit aliq̄ gra hitualis. Scꝺo vtrū i chō fuerint ỽrtutes. tertio vtrū i eo fuerit fides. quarto vtrū fuerit i eo spes. quinto vtrū i chō fuerint dona. sexto vtrū in chō fuerit timoris donū. septimo vtrū in chō fuerint gre gratis date. octauo vtrū in chō fuerit ꝓphetia. nono vtrū i eo fuerit plenitudo gre. decimo vtrū talis plenitudo sit ꝑpa christi. vndecimo vtrū christi gra sit infinita. duodecimo vtrū potuerit augeri. decimotertio qualiter hec gratia se habeat ad vnionem.

¶ Utrum in anima christi sit aliqua gratia habitualis. Ar. 1.

Ad primū Sic ꝓcedit. Uꝺ q̄ i alia assumpta a ỽbo non fuerit gra hitualis. Gra. n. ē quedā participatio dinitatis i creatura rōnali: ſm illd 2ᵉ pe. pmo. Per quē magna ⁊ ꝑtiosa ꝓmissa nobis donauit. vt dine simus cōsortes nāe. Chs aūt est deus. nō participatiue. sed ſm ỽitatē. Ergo in eo nō fuit gra hitualis. ¶ Ꝺ. Gra ad h est necia hoi. vt p eam bñ opek/ ſm illud pˢ coil. 15. abūdātius oīb⁹ laboraui. nō ego aūt. 5z gra dei mecū ⁊ ēt ad hoc q hō cōsequat vitā eternā: ſm illud ro. 6. gra dei. vita eterna. Sed chs ex hoc solo q erat nālis filius dei. debebat ei hereditas vite eterne: ex h ēt q erat verbū p qđ facta sunt oia. aderat ei facultas oia bñ operandi. Non g̃ ei in hūanā nām indigebat alia gra nisi vnione ad verbum. ¶ Ꝺ. Illud qđ operatur p modū in ſtiā. nō indiget habitu ad ꝓpias operationes. sed habitus fundat in principali agēte hūmana aūt natura in chisto fuit sicut instrm diuinitatis: vt dicit dam. in. 3. lib. Ergo non debuit in christo esse aliqua gratia habitualis.

Sed cōtra Est. q̄ ỽba isa. 11. Requiescet sup eū spūs dñi. ¶ Qui quidē in hoie esse ỽ per gram hitualē: vt in prima parte dictum est. Ergo in christo fuit gratia habitualis.

Rñdeo Dōm. q neče ē ponē in chō gram hitualē. pp tria. f. p q̄dem ꝓ vnionē ale illi⁹ ad ỽbū dei. Quāto enim aliq̄ receptiuū ē. ꝓpinqus cause influenti tāto magis ꝓticipat de influētia ipsi⁹. Influxus aūt gre ē a deo: ſm illū pl. gram ⁊ gl'iam dabit dñs. Et ſ̄ maxie fuit cōuenies vt ala illa reciperet influxū dine gre. f. Scꝺo pp nobilitatē illius aie: cui opones oportebat ꝓpinqssime attingē ad deū p cognitionē ⁊ amoꝛē: ad q̄ necesse est eleuari rōnalē nām per gram. ¶ Tertio pp habitudinē ipsius christi ad genus humanū. Christus. n. inq̄tū hō est mediator dei ⁊ hoium: vt ỽ 1ª me ad tim. 2. ⁊ ſ̄ oportebat q̄ haberet gratiā ēt in alios redūdātem: ſm illd Jo. pmo. De plenitudine eius omnes accepimus. ⁊ gratiam ꝓ gratia.

Ad primū Ergo dōm. q chs est verus deus ſm pſona ⁊ natura diuina: 5z qz cū vnitate pſone remanet diſtō nārum (vt ex supra dictis p3) anima christi nō est p suā essentiā diuina: vñ opz q̄ fiat diuina p ꝓticipationē. que est 5z gratia. ¶ Ad 2ᵘᵐ dōm. q chs inquantū est nālis filius dei. debeꝫ hereditas eterna q̄ est ipsa beatitudo increata. p increatā actū cognitionis ⁊ amoris dei. eundē f. quo pater cognoscit ⁊ amat seipm cˢ actꝰ alia capax nō erat pp differentiam nature. Uñ opouebat q̄ attingeret ad deum per actum fruitionis creatum: qui quidē esse nō pōt nisi per gratiam. Similiter ēt inquantū est verbū dei. hñit facultatem oia bñ operandi opōne dina. 5z qz pueter opōnē dinā oz ponī in eo opōnē humanam capitalē. 2° tñ mō spectat ad gram singularē. Et ꝓpterea optime in litera cōcludit ex effectu mediatiōis vel influxus in alios/ē hitū in chō ꝙ significatē ipm sokalr ⁊ cōstituētē i tali eminē/ vt ex ipo i alios

malē: sed maioris ⁊ minoris ꝓfectionis tñ. ¶ Et cōsonat rōni/ fugiēti ad instar nāe ꝓstatē vbi vnum sufficit. Cōstat. n. q̄ ad actum fortitudinis quātūcūq̄ celsum/ sufficit fortitudinis latitudo: sicut in natura libus videmus q̄ ad quātūcūq̄ illuminationis actum sufficit latitudo luminis: ⁊ ad actū frigefactionis latitudo frigoris: ⁊ sic de alijs. ¶ In rñsione ad tertū aduerte/ q̄ in virtutibꝰ q̄ sunt passionū moderatiue/ vt sūt iste de q̄ bꝰ est sermo hic/ duo inueniri possunt. Primū est ipm in alia: et hoc ē interior dispō appetitꝰ hūanus: ut sic ſ̄ dispositꝰ ne abduci possit a recto ꝓpe passiōes: et hoc ē ſm ꝓr necessariꝰ hīt ꝙ virtutē. Et q̄ ad hoc oēs morales virtutes moderatiue passionū optime salvāt in christo. ꝺū alius sic hītuātū intꝰ habuit tā circa diuitias q̄ circa venerea/ vt pe nitꝰ abiecerit illa a se ſm rectā rōnē: ⁊ iō ſ̄ume in eo cōmendatur et liberalitas/ et magnificētia/ ⁊ tpantia. Scōm est q̄ ad actꝰ exercitiū. Et sic nō opz christū oīsvirtutis ꝓpio actu exteriori vti: qm nunq̄ fuit ſ̄pa q̄ cōueniens esset pſone sue/ q̄ vte ret oīb⁹: 5z aliqbus ttīs. Qūq̄ em fuit tēpus vtēdi magnifice tia. q̄ circa magnos sumptꝰ qz nunq̄ fuit cōueniēs vt esset diues/ ⁊ habeꝫ ỽ ma speciei. Ergo videtur q̄ etiā in christo fuerit fides: cū nihil imperfectionis importet.

Sed ꝺ Est. q̄ dicitur heb. 11. q̄ fides est argumentum non apparentium. Sed christo nihil fuit nō apparēs: ſm illud quod dixit ei petrus Jo. vlti. tu oīa nosti. Ergo in christo non fuit fides.

Rñdeo Dicendū. q̄ sicut in secunda parte dictū est. obiectū fidei est res diuina nō visa. Habitus aūt virtutis sicut ⁊ q̄libet alius recipit speciē ab obiecto. Et ideo excluso q̄ res diuina sit nō visa. excluditur ratio fidei. Christus autē a primo instanti sue conceptionis plene vidit deum per essentiam: vt infra dicetur. Unde in eo fides esse non potuit.

Ad primū Ergo dicēduz. q̄ fides est nobilior virtꝰ virtutibus moralibus. q̄ est circa nobiliorē materiam: sed ttī importat quēdam defectū in cōparatione ad illā materiam. qui defectus in christo nō fuit. Et ideo non potuit in eo esse fides. licet fuerint in eo virtutes morales. q̄ in sui ratione hūanmodi defectū nō importāt per comparationem ad suas materias.

¶ Ad secū dū dicēdū. q̄ meritum fidei consistit in hoc. q̄ homo ex obedientia dei assentit illis q̄ non videt: ſm illud ro. pmo. ad obediendū fidei in omnibus gētibus. p nomine eius. Obedientiā autē ad deum plenissime habuit christus: ſm illud phil. 2. factus est obediens vsq̄ ad mortē. Et sic nihil ad meritū pertinens docuit. quod ipse excellentius nō impleret. ¶ Ad tertiū dicēdū. q̄ sicut gl. dicit. fides. ꝓpie est qua creditur que non videntur. Sed fides q̄ est rerum visarum. impropꝛie dicitur. ⁊ ſm quādam similitudinem. quantum ad certitudinem. aut firmitatem adhesionis.

Rñdeo Dicendū. q̄ sicut in secunda parte dictū est. sicut gratia respicit essentiā aie. ita virtus respicit potētiā eius. Uñ opz q̄ sicut potētie aie dermanē ab eiꝰ essentiā. ita virtutes sint q̄dā derivationes gratie. Quāto aūt aliq̄ principiū est pfectꝰ. tāto magis imprimit suo effectꝰ. Uñ cū gratia christi fuerit pfectissima. ꝙio est q̄ ex ipa ꝓcesserint virtutes ad perficiendum singulas potentias aie. quantū ad oēs aie actus. Et ita christus habuit oēs virtutes.

Ad primū Ergo dōz. q̄ gratia sufficit hoi quātū ad oia q̄ ordinat ad btitudinē. Hoc tñ q̄dā pficit gra immediate p seipsam: sicut gratū facere deo. ⁊ alia hmōi: q̄dā aūt mediātibꝰ virtutibꝰ. q̄ ex gra ꝓcedūt. ¶ Ad 2ᵘᵐ dōm. q hubit⁹ ille heroicꝰ vel dinꝰ. nō dꝛt a virtute cōiter dcā. nisi ſm pfectionē modū: iquātū. f. aliq̄s est dispositꝰ ad bonū q̄dam alterius mō q̄ cōiter hoibꝰ cōpetat. Uñ p. ꝺ nō ofidit q̄ christus nō hūerit virtutes: 5z q̄ hūerit eas pfectissime vltra cōem modū. Sicut ēt plotinꝰ posuit quēdā sublimē modū virtutū. q̄o esse dixit animi purgati. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ liberalitas ⁊ magnificētia cōmendant circa diuitias. iquātū aliq̄s nō tīm appetit ad diuitias. q̄ velit eas retinere ꝑtermittēdo id. q̄ fieri oz. Ille aūt mime diuitias appetit ad q̄ penꝰ eas cōtēnit ⁊ abiecit pp perfectionis amoꝛē. Et ſ̄ in ꝺ ipso q̄ christꝰ oēs diuitias cōtēpsit. ondit in se ſ̄mū gradū liberalitatis ⁊ magnificētie. Licet ēt liberalitas actū exercuerit ſm q̄ sibi cōueniēs erat. faciēdo pauperibus erogari q̄ sibi dabant. Unde cū

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Sz occurrit statim hic dum, quũ obz hẽat rõnẽ mãe circa quã ẽstat hitus/ꝙ pacto ex defectu mãe cẽ quã/ꝑt inferri defect⁹ habit⁹: quum et⁹ diuitiarũ seu magnoꝝ ſuptũ (circa q̃s ẽ magnificẽtia) iteruenit. Cui nõ ꝑt ſiliꝛ dici qꝛ i chro fuit fidei hit⁹/ꝙuis defuerit illius mã ẽẽ quã/ſz res dina nõ apparẽs: ſicut fuit i eo magnificẽtia: ꝙuis illius defuerit mã cẽ quã.

¶ Ad ȳ ẽz/qꝛ ꝙuis mã circa quã uersat⁹/ꝛ obm coicide re iueniant: alia th ẽ rõ ſofal' obtẽ: alia rõ ꝓpria mãe. Et ĩ ſi deficiat aliq̃d ſub rõne mãe/nõ ꝓpa opz deficere habitũ: ſed ſi deficit ſub rõe formali obiect⁹: opz habit⁹ illꝫ rõnẽ ſoꝛ malẽ deficere. Et ſi i pole fuit ꝛ ẽ obiectũ aliq̃s formaliꝛ locuz hꝫe respectu alien⁹ impoſe q̃s ẽ ꝛ fuit in illo locũ hꝫe hitũ illũ. Jn ꝓpoſ⁹ ẽt to. rũ oppm inenit reũ magnificẽtie ꝛ fidei: qꝛ reũ fidei/reꝙ que ſunt mã q̃ creduntꝫ/ inueninnt apd itellectũ chſi: vt trinitas ꝛc. ſz nõ ſub illa rõe foꝛl' q̃ creduntꝫ/ qꝛ non vt nõ viſe: qꝛ hmõi rõ formaliꝛ ꝓ nit impfectionez in chſi aĩa: rtiõ nec fuit nec cẽ potuit chſo hit⁹ fidei. Reſpectu ãt magnificẽtie/reſ q̃ ſũt mã magnificẽtie/vt dimitie: defue rũt: ſed rõ formaliſ ea ꝛ: qũo. ſ. q̃ũ/vbi ſi cut/ꝑ q̃ ꝛc. 03/expo nẽde cẽnt: nõ deerat alo chſi: qꝛ h̃ nullaz impfectionez ponit ĩtus ĩ aĩa ei⁹/ſicut nec ẽt defectus mãe magnificẽtie redun dabat ĩ aliq̃s impfe ctiõez ale. Et ĩõ ꝓpti me ex defectu obti fofalis/ꝙfect⁹ fidei cõclusus ẽ: ex defe ctu ãt mãe magnifi cẽtie/ñ ſequit defe ctus magnificẽtiem teriozis. ¶ Jn rñſio ne ad 2m eiuſdẽ ar ticuli. Nota gloſam aliã: quo oẽs virtutes includẽdo ẽt fidẽ ꝛ ſpẽ fuerũt in chſo: ſcz q̃tũ ad meritũ. ¶ Jmpleuit ſiquidẽ excellẽtius q̃cũq̃ meritoꝛũ act⁹ eſt/tã credẽdo q̃ ſperãdo: q̃uis nõ eodẽ mõ/qꝛ non credẽdo aut ſperãdo: ſicut q̃cũq̃ cognoſcit ſenſue/cognoſcit intellectue: ſed non eodẽ mõ.

¶ Super articulum quartum.

Jtulus clarus/de ſpe que eſt virtus theologica/querẽs.

¶ Jn corpore art. duo ſunt: ꝓmo rñdet q̃ſito negatiue. ſ. in chro nõ fuit ſpes: ſcdo ponit dñia inter defectũ fidei ꝛ defe ctũ ſpei in chro: qtũ ad hoc: q̃ fides nullo mõ fuit in chro ſpes ãt q̃tũ ad ſcdam ſpaꝛ: in chro fuit. ¶ Primũ ꝓbat ſic. Spes eſt de deo nõ habito vt obiecto: ergo in chriſto nõ fuit ſpes. Añs ꝓbat quo ad duo: ſcz ꝙ ſpes ſit de nõ habito vt obiecto: ꝛ q̃ dei in aſſentiẽdo: ſ. ſpei in expectãdo. Scdm etiã ꝓbat ex cõueniẽtia theologicarũ virtutũ: qꝛ oẽs ſunt de deo vt obiecto. Cõſequẽtia aũt ꝓbat: qꝛ chſo ab imꝛio cõceptionis ſue: plene fruitionẽ dinã hũit. Differẽtia aũt ſcdo loco ꝓpoſita inter fidẽ ꝛ ſpẽ in chro: declarat: po nẽdo ꝓmo cõuenientiã exterĩuã fidei ꝛ ſpei: qꝛ. ſ. vtraq̃ eſt de ſolo deo vt obiecto: ꝛ extendit ad alia a deo: ſcdario ꝛ ſubdiuidendo deinde diſ ferẽtiam cũ ſua rõne: q̃ fides nec ẽſtũ ad ꝓncipale creditũ nec ꝙ ad ſecundario creditur: locum hz in chriſto: qꝛ hoc poneret imper fectionem cognitionis intuſ in aĩa chriſti. Spes aũt ẽſtum ad ſcdario tantũ ſperata: in chriſto locũ habuit: qꝛ nõ ola ſperata habebat actu a ꝓncipio: vt pz de immortalitate corꝓis: ꝛ eiuſdẽ gl̃ie: quib⁹ ẽſt cẽ rere nulla imperfectionẽ poſuit in aĩa chriſti: ſed ſpectat ad aſſum ptionẽ defectũ corꝓaliũ: quos diſpẽſatiue ob imm̃ſam ſuam mi

fuerunt excellentiſſime dona. Probatur. ala chriſti perfectiſſime a ſpũ ſco mouebat: ẽz in chro fuerũt excellẽtiſſime dona. Añs ꝓbat ex duplici et authoritate euãgelij. Cõſequẽtia ꝓbat ex q̃ditate donoꝝ: ſcz q̃ũt ꝓpie ꝓfectiones poſſẽtiarũ ale ꝑm ꝙ ſunt nate moueri a ſpũſancto.

¶ Super articulum ſextum.

Jtulus clarus eſt.

¶ Jn corpore arti. vnica ẽ ꝙo rñſiua q̃ſito. Jn chro fuit timor dei/nõ reſpectu mali/ẽz reſpectu eminentie dei/ꝑ ceteris holdus, nec ꝙciuſtio in litera ꝓmũ declarat quo ad termios duos/distinguendo duo obiecta timoris ſcz malũ terribile/et eminentiã potẽtiꝫ i fligere malũ. Que ꝓbat: qꝛ niſi eſſet emi nẽs/non timeretur. ¶ Deinde declarat q̃d ſit in chriſto iſte affectus timoꝛus emi nentie: dicẽdo q̃ eſt affectus reuerẽtialis tãte eminẽtie. ¶ Dem̃z ꝓbatur quo ad primã ꝓt̃ affirmatiã autoritate apoſto li ad hebreos 12 quo ad cõparatiũ auctoꝛitatis, Replebit ea ſpi ritus timoris dñi.

¶ Occurrit hic dum circa timoꝛẽ reuerẽtialẽ chriſti: ex eo q̃ eminẽtia dei potẽtiꝫ infligere malꝫ/aut habuit rõnẽ reuereñ di ſtenuis eminẽtia dei abſolute/aut ẽtenuis eminẽtia eſt po tentia infligere ma lum. ¶ Non põt dici primũ, cũ q̃ eminen tia dei vt ſic/venerũ dũ adorãdũ q̃ ſonat nõ timẽdũ/quũ nõdũ cat oꝛdinẽ ad malũ. Tum qꝛ expreſſe au thoꝛ in art. primo. q. 42. prime fecũde dicit q̃ tam deus q̃ ſ. liber alius poſſo: eſt obiectum timoris vt cauſa mali: ac ꝙ hoc deus obiectũ timoꝛiꝫ vt eminẽs/nõ abſolute/ſz vt eminẽtia ẽ cãtua mali: intelligi tur. Cũ etiã in hac li tera cõfirmatur: vbi eminẽtia ponitur rõ q̃ timeatur/ qꝛ ſupa tua eſt ad cauſandũ malũ. ¶ Nec põt di ci ſcdm: qꝛ chriſt⁹ nul lum malũ pene ꝓ culpa/aut ſeparatione a deo timebat/vt in lit. a dicitur. Jn idẽ aũt redit timere malũ aliq̃s/ꝛ timere malũ aliq̃s ẽm plenitudinẽ. nõ cõpeti tur. Nec differũt niſi ſicut per ſe ꝛ per aliud: qꝛ. ſ. malũ ꝙ ſe timemus potentiam autẽ influctuã per aliud/hoc eſt ꝓpter malũ: quia in oꝛ dine ad poſſibile malũ ab illa potẽtia/timoꝛ inſurgit. Unde ſi ſubtra hatur ab eminẽti potẽtia oꝛdo ad malũ, nulla reſtat ratio timoris. Et qꝛ ſic fuit in chriſto: q̃ſi certus ac ſecurus erat q̃ nullũ poterat a deo ſibi prouenire malũ fugiẽdũ per donũ timoris/cõſequẽs eſt q̃ nec re ſpectu diuine eminẽtie fuit in chriſto timoꝛ reuerẽtialis: nã timoꝛ re uerẽtialis q̃dã timoꝛ eſt. ¶ Ad hoc dicitur/q̃ ꝓcul dubio deus non eſt obiectũ timoris niſi in oꝛdine ad malũ: qꝛ bonũ nõ timetur niſi in oꝛ dine ad malũ/q̃s eſt per ſe primo timoris obiectũ: ẽ ideo eminẽtia di uina in ꝓpoſito ponitur timoris obiectũ, nõ abſolute/ſed vt cauſa mali. ¶ Uerũ duplicẽ hz diuina eminẽtia oꝛdinẽ ad malũ, vt cã ad ẽf fectũ: primo abſolute: ſecũdo vt ſubſtat diuine uolũtati. Et cõſideret diuina eminentia ꝑm ſuum poſſe q̃s hz ad cauſandũ malũ, ſic ꝓxcul dubio/timendi rationem retinet: qꝛ ꝑm ſe hz poſſe cauſare malũ. Si vero ꝙ ſideret diuina eminentia/vt ſtat ſub determinatione diuine vo lũtatis ad nõ cauſandũ exequntiue malũ. ſic nõ habet rõnẽ timẽdi: qꝛ hec conditio reddit creaturã ſecuram ꝛ certã de impoſſibilitate malꝫ in effectu. Poteſt ergo diuina eminẽtia nõ ſolũ abſolute/quo nõ eſt ob iectum timoris: ſed vt cã mali abſtrahere a poſſibili exequntiue mali ꝛ ſic eſſe obiectũ timoris ab ſq̃ oꝛdine ad malũ poſſibile euenire: ſed nõ põt vt cã mali: ab ſtrahere ab hoc qꝛ ip ſa ꝑm ſe erit potẽs cã re malũ. Et quia ſic erat in chriſto/ideo vtrũq̃ de chriſto di cit. ſ. ꝛ q̃ non erat in eo timoꝛ mali poſſi bilis/fugiẽdi. ſ. ꝓ do nõ timoris/ꝛ q̃ erat in eo timoꝛ eminen tie diuine potẽtis in fligere malũ. Conſẽ plando ſiq̃dẽ dimiñ eminẽtiã vt cauſam potẽtẽ q̃ãtum ex ſe eſt infligere malũ/ſurgebat timoꝛ reue rentialis ad illã: ſi cuius ſcĩdo eminẽtiã illã eſſe cãm determi nata ad non cauſan dũ in ſe hmõi malũ: ſecurus eſſet ab q̃ ſuſpitione quacunq̃ hmõi mali. Et per hec patet ſoluẽo ob iectorum/ꝛ q̃ omnia conſonant.

¶ Jn rñſione ad ꝓmũ eiuſdem articuli ſextuſ diſtinctiones ĩã dictã de duplici oꝛ dine cauſe ad eſſe ctũ/applicuerio ad literam/videbis diſ ferẽtiã inter timoꝛis bonũ ꝛ ſpei virtutez in litera poſitam.

¶ Habet ſiq̃dẽ actoꝛ ſiue boni ſiue mali duplicem oꝛdinẽ ad ſuum effectũ: primo ꝑm ſe ꝙ ẽſto eſt po tẽs cauſare bonũ ſi ne malũ etiã mlti: ſe cundo vt ꝓparatus eſt ad exequntiones bõi vel mali. Tũc ãt timetur malũ vel ſperatur bonum ex actoꝛe: q̃n vterq; oꝛ do interuenit: q̃n an tẽ ꝓnmus tñ / tunc actoꝛ tm reſpicitur. ¶ Jn litera igit̃ po nitur differentia in ter virtutẽ ſpei ꝛ ꝛo nũ timoris: in hoc q̃ ſpes eſt reſpectu bo ni in exequntione/et reſpectu actoris bo ni vtrouq; modo. Timoꝛ vero eſt reſpectu actoris vt exe cutoris q̃ vterq; eſt cauſare. Et rõ reddit in litera ex cõi rõne doni ꝛ virtutis: qꝛ. ſ. ex cõe eſt virtuti ꝛ dono ꝙ ſe pri mo reſpicere bonũ: qꝛ virt⁹ ꝓ ꝛio bonũ facit. hic. n. ſecdm q̃ ſpes q̃ nõ ſolũ inq̃tũ bonũ. ſz ꝑm ꝓpriã rõnẽ ſpei directe reſpicit bonũ/ q̃a ꝙ cõ uenire nata ſunt ſpei retineat: ac ꝙ ẽſto ſit bõi hñdi ſen⁹ habiti. Timoꝛ ãt qꝛ. ſ. ꝓpriã rõnẽ timoris directe reſpicit malũ: ſz ẽtens⁹ eluas⁹ ẽ ĩ celſitudinẽ boni: ꝓpriẽ ꝛ ꝙ ſe reſpicit bonũ: nõ retinet ea q̃ ſe te nẽt ex pte mali: ſz ad id q̃s ſe tz ex pte boni rẽdit. Et ĩõ minꝰ retinuit de aſpectu ad malũ/tioris bonũ i chro: ꝺ̃ i ſolũ tẽdebat actoꝛẽ mali: nõ vt exequtiuũ: ſz vt i ſe potẽtẽ cãre malũ. Cuo ſit vt hñt⁹ ſpei i chro nõ fuerit: vtpote ponẽs deũ nõ hñi ab aĩa chriſti timoꝛ: ãt bonũ i eo ſue rit: vtpote ſolã reuerẽtiã actoris mali ponẽs in chriſti aĩa.

¶ Super articulum ſeptimum.

Jtulus articuli ſeptimi vt ſonat intelligitur.

¶ Jn corpe vnica ẽ ꝙo rñſiua q̃ſito affirmatiue. Jn chro fue rũt excellentiſſime oẽs gr̃e grat⁹ date. ꝓbat. O pz eũ ẽ do cet hẽe ea q̃ ſua doctrina manifeſtet: ẽ opz in chriſto excellentiſſime

¶ Utrum in chriſto fuerit ſpes. Art. 4.

Ad quartũ Sic ꝓce dit. Uſ q̃ in chro fuerit ſpes. Dſ. n. in ꝑſal. ex ꝑſona chriſti, in te dñe ſperaui. Sed ȳtus ſpei eſt q̃ hõ ſperat in deũ. Ergo virtus ſpei fuit in chro.

¶ Ꝓ. Spes ẽ expectatio future beatitudis vt in ſcẽa ꝓte hitũ eſt. Sz chr̃s aliquid expe ctabat ad beatitudinẽ ꝓtinẽs: vez gl̃iam corꝓis. Ergo videt ꝙ in eo fuerit ſpes. ¶ Ꝓ. Unuſquiſq; ꝑt ſpare illo q̃ ad eꝰ ꝓfectionẽ ptinet, ſi ſit futuꝝ. Sz aliq̃d erat futuꝝ q̃ ad ꝓfectionẽ chr̃i ptinet: ẽm illõ ephe. 4. ad cõ ſummationẽ ſcõꝝ in opus miſterij. in edifi cationem corꝓis chriſti. Ergo videtur q̃ chriſto competebat habere ſpem.

Sed cõtra Eſt. q̃ 02 rom. 8. q̃ vi det q̃s. q̃d ſperatꝫ Et ſic pz, q̃ ſiẽ fides ẽde nõ viſio, ita ꝛ ſpes. Sz fides ſi fuit i chro, ſiẽ dcm̃ eſt. ergo nec ſpes.

Rñdeo Dom̃, q̃ ſiẽ dcr̃one fidei ẽ q̃ aliq̃s aſſentiat his q̃ue nõ vi det. ita de rõne ſpei eſt, q̃ aliq̃s expectet id q̃ nõdũ hz. Et ſicut fides inq̃tũ eſt virtus theologica. nõ eſt de quocũq; nõ viſo. ſed ſo lũ de deo ut a ẽt ſpes inq̃tũ eſt ȳtus theologica. hz ꝓ 0 obto ipm deũ: cuꝰ fruitionẽ hõ principaliꝫ expectat ꝙ ſpei ȳtutẽ. Sz ex ꝓñti ille q̃ hz ȳtutẽ ſpei, ꝑt ẽt in alijs dñũ auxiliũ expectare: ſicut ꝛ ille q̃ hz ȳtutẽ fidei. nõ ſolũ credit deo de reb⁹ dñis. ſz de q̃buſcũq; aliis dñitus ſibi reuelat⁹. Chr̃s ãt a ꝓncipio ſue cõceptiõis plene hũit fruitionẽ dinã (vt ifra dicẽt) ꝛ tõ ȳtutẽ ſpei nõ hũit. Habuit ũ ſpez reſpectu aliquoꝝ. q̃ nõdũ erat adept⁹: ſz nõ hũerit fidẽ reſpectu q̃ruc̃q; qꝛ. ſz plene cognoſceret oĩa. ꝙ q̃ totaliꝫ fides excludebat ab eo: nõ tñ adhuc plene hẽbat oĩa q̃ ad eꝰ ꝓfectionẽ ptinebãt: pura imortalitate ꝛ gl̃ia corꝓis, quam poterat ſperare.

Ad ꝓmũ Ergo dom̃, q̃ hoc nõ ꝺ̃ de chro ſm ſpẽ q̃e ȳtus theologica. Sed eo q̃ quedã alia ſperauit nondũ habita: ſicut dcm̃ eſt. ¶ Ad ſcdm dicendũ, q̃ gloria corꝓis nõ pertinet ad bea

titudinem, ſicut in quo ꝓncipaliter beatitu do cõſiſtat: ſz p quandã redũdantiã a gloria aie: vt in ſcẽa parte dcm̃ eſt. Uñ ſpes ſm q̃ũ virtus theologica. nõ reſpicit beatitudinem corꝓoris: ſz beatitudinẽ aie: que in dna fru tione cõſiſtit. ¶ Ad tertiũ dom̃, q̃ edificatio eccl̃ie p cõuerſionẽ fideliũ, nõ ptinet ad ꝓfe ctionẽ chr̃i q̃ in ſe ꝓfectus eſt: ſz ẽm q̃liter ad ꝓticipationẽ ſue ꝓfectionis inducit. Et q̃ ſpes ẽt ꝓpie reſpectu alicuius q̃d expectat ab ipſo ſperãte hũdũ, nõ ꝓpie ꝓdicit q̃ vir tus ſpei chriſto rõne inducta conueniat.

¶ Utrũ in chriſto fuerint dona. Art. 5.

Ad quintũ Sic ꝓce dit. Uſ q̃ in chro nõ fuerint dona. Sicut enim cõiter ẽt dona dank in actu tonum virtutũ. Sed id q̃ eſt in ſe perfectũ nõ indiget exteriori auxilio. Cuz igitur in chriſto fuerint ȳtutes ꝓfecte, videt ꝙ in eo ſi fuerint dona. ¶ Ꝓ. Non videt eſſe eiuſdẽ dare dona ꝛ recipe: q̃ dare ẽ hũtis, ac cipere ãt nõ hũtis. Sz chro cõuenit dare do na: ẽm illõ pſ. dedit dona hoĩb⁹. Ergo chro non cõuenit accipe dona. ſ. ſ. ¶ Ꝓ. Quatuoꝛ dona videnꝫ ptinẽ ad cõtẽplationẽ vie. ſ. ſa pientia, ſcientia, intellect⁹, ꝛ cõſilium. q̃s ptinet ad prudẽtiam: vſi ꝛ ꝓpho in. 6. ethic̃ numerat iſta inter virtutes intellectuales. Sed chro habuit cõtemplationẽ patrie. Ergo non ha buit huiuſmodi dona.

Sed cõtra Eſt q̃ dicit Iſa. 4. ap: prehẽdẽt ſeptẽ mulie res viz. ſpũ. gl̃i. ſ. ſeptẽ dõa ſpũſancti, chriſtũ.

Rñdeo Dom̃, q̃ ſicut in ſcẽa ꝓte ctũ eſt. dona ꝓpie ſunt perfe ctiones q̃dã potẽtiarũ ale, ẽm q̃ ſũt nate mo ueri a ſpũſco. Manifeſtũ ẽ ãt, q̃ aia chr̃i ꝑfe ctiſſime a ſpũ. ſ. mouebatur: ẽm illud luc. 4. Jeſus aũt plenus. ſ. ſ. regreſſus ẽ a iordane, ꝛ agebaꝫ a ſpũ in deſertũ. Uñ manifeſtũ eſt, q̃ in chriſto fuerunt excellentiſſime dona.

Ad ꝓmũ Ergo dom̃, q̃ illꝫ q̃ eſt ꝓfectũ ẽm ordinẽ ſue na ture, idiget adiuuari ab eo q̃s eſt altioris na ture: ſiẽ hõ q̃tuncũq; ꝓfectus, indiget adiu

Rñdeo 2ꝺ, ꝛ vtroq; mõ bñ. Ꝓio q̃ ifra ꝓbabit non eſt ẽa i actu non olo eiuſdẽ rõnis: ſ. ſ. ẽt⁹ ſpei i chro. Nã act⁹ q̃ ſpat immortalitas corꝓis: nõ ẽ olo eiuſdẽ rõnis expte obti nob. ꝛ chro: q̃m nob hz rõnẽ ardui gl̃ia illa: in chro ãt nõ. Et rõ ẽ q̃, hñti gl̃iã ale: gl̃ia corꝓis ꝙ ẽ ꝛ vr. ¶ 2o, q̃ illa ꝓpõ ſi ẽ ẽa q̃ſi ꝓncipiũ elicitiuũ act⁹ ẽ melius diſpoſitũ ad actũ illũ q̃ ſi cẽt hituatũ. Sic ãt ẽ i. ꝓpoſito: q̃ſiuolũtas chr̃i fruẽs deo nõ in ſpe ſz i re: ẽ melius diſpoſita ad expectãdũ ſcdario ſpata: q̃ ſi hñet hitum ſpei ꝛ ꝛocertũ ꝛ excellentiuꝫ eſt res quam ſpes. Quocirca expectatio q̃ voluntas chr̃i ferꝛ i ſcdario ſpata: deficit a ꝛ ẽe actuali ſpei: ꝛ ex pte obi: ꝛ ex pte ſubi: ꝛ magis hz rõnẽ deſide rij q̃ ſpei. Nec miꝝ: qꝛ cũ ſpes ſit de gl̃ie ẽmpfecto ꝓpꝛio: ẽto minus ſpei hr̃: ẽto magis ab impfecto recedit. Utraq; rõ clara fit ſi ad bõs aſpexeris: i q̃b⁹ ſpes ẽ: ꝛ nõ ẽ ſicuti chro: expectãt. n. corꝓis gl̃ia im mortalẽ. ¶ Ad 2m 0: q̃ act⁹ ꝑt dici theo⁹ ꝛ ſ: ꝛ ex pte elicitꝰ ꝓncipij: vl ex pte ꝓncipialio obti. Et q̃ actualis illa ſpes corꝓis imortalis ſ. ex pte elicitiui ꝓncipij nõ ſit de ſcõ act⁹ theo⁹ (qꝛ nõ ẽ actu a ȳtute theo⁹ ẽ th q̃tũ ẽ ex ſuo gñe act⁹ ſcdarij⁹ tñ virtutis theo⁹ ẽ. Ex pte ẽo obi fofal' ẽ magis theo⁹ actus q̃ ſi ẽt a ȳtute theo⁹ ꝛ: qm̃ ſi eſſet a ȳtute theo⁹ ꝛ. ſ. ſpe obm formale eẽt ꝺ̃ hñdus: qꝛ i oꝛdine ad deus hñdũ ſpaꝫ gl̃ia corꝓis. In chro aũt fiẽ ꝛ in bẽis rõ formalis obi eſt ꝺ̃ hitus: h. n. rõ ſuccedit ſpato ꝓncipali q̃ foꝛle obtũ eſt ſpei: ac ꝙ h

Tres ſperatis chr̃i ꝛ beato ꝛ: loco obi fofalis ſue ſpei ſucce dere videt. Et ꝓ hr actus ſcdarius ſpei remanentem magis theologicum reddit.

¶ Super articulum quintum.

Jtulus articuli quinti clarus eſt.

¶ Jn corpe art. vnica ẽ ꝙo rñſiua q̃ſito affirmatiue. Jn ẽſo

Universidad de Deusto
Biblioteca

fuisse oēs gras gratis datas. Alis ꝓbat: qr alias sua doctrina eēt inutilis. Consequcta vero ꝓbat: qr xps est ꝑmus & ꝑncipalis doctor fidei: & gne gratis date sunt ea p que fides xpūs doctrina manifestatur. ¶ Ubi nota q xps dr ꝑmus & ꝑncipalis fidei doctor: vel qr ꝑfectissime primatū in docēdo/vel qr no obstante sed revelante ꝑte deipso est ꝑmo hic. Et hoc auctoritati apli ad hebreos 2. cōsonat. Ubi salutem manifeste narrationis a dño in quo deus nouissime loquutus est ꝑmissse dr. ¶ Super Bnūt q xps est ꝑmus ac principalis doctor: fundat ꝓpria/nō solū gras/sed etiā excellētissimo modo gras in xpo. Decet eīm primū ac ꝑcipuum doctorē/excellētius alijs se habere i doctrina & requisitis ad illā: pq̄ in lra i calce corporis/huius seqtie rō tangit dicendo/sicut i ꝓlo & principali fidei doctore.

¶ In rnsione ad ꝑmū etiā dē 7ª art. quū legis dr iam iter christ & alios scōs: in q̄ in alijs scis gre gratis date dicunt/nō sūt in xpo/intelligē nō de diuersitate & vnitate. Alī i xpo & oēs gre grat date sint vna gra/alijs vero sanctis alia sit gratis ꝓphetie/alia gra sanitatum/alia gra miraculoꝝ &c. qm̄ sicut ꝓtutes infuse que spectāt ad gram gratū faciētē/multiplicant i xpo sicut in alijs scis/et nō oēs ꝓtutes i christo sunt vna ꝓtas multiplicank tā in xpo q̄ alijs scis gre gratis date. Sz intelligē de diuisiōe totius & ꝑtū: h est q̄ in xpo fuit tota plenitudo grārum grat' data & i alijs scis fuit ꝑticlr: qr vni scō vna gra/& alii alia/iuxta doctrinā apli. Et rursus vni scō talis gra (puta ꝓphetie aut miraculoꝝ ꝑm talē mēsurā) i xpo ante tota plenitudo &c. Et rō assignat i lra: qr hūanitas christi erat organū cōiunctū diuinitati/alij vero scis mouent a deo vt inlra separata. Quod si plenius nō intelligis/vide vltra primo dicta/in 4.o contra gentiles capitulum. 41m.

J.q.31.ar ti.2. Et.22c. q.174. ar.3. Et pf.44. intellige de diuisiōe col.2. Et mat. q̄ in xpo fuit tota 1.col.2. plenitudo grārum Et 10.4. grat' data & i alijs L.6.co.1. scis fuit ꝑticlr: fi. Et.1. qr vni scō vna gra/ cor. 15. & alii alia/iuxta doc l.2.co.1. trinā apli. Et rursus vni scō talis gra

¶ Super articulum octauum.

Articulus octauus articuli intelligitur vt sonat.

¶ In corpore arti. vna est rclusio rnsiua questio affirmatiue s. in xpo fuit ꝓphetia. ꝓbat. Xps fuit nō solū cōprehensor/sed viator/& cognoscebat ac dicebat q̄ ꝓcul ab aliquo erāt notitia: ergo fuit ꝓphetia. Consequentia ꝓbatur: qr ad ꝓphetiam requrit/q̄ cognita sint ꝓcul ab alijs cum quib⁹ cognoscens et annuncians est. Quod ꝓbat ex differētia ꝑm loci & ꝑm tempus/et consequenter ex differentia inter pure comprehensores & viatores.

¶ Ubi nota primo ex libro precedēti. q.173. arti. primo. & ex q.174. art. 5. q̄ cognitio ꝓphetica dupliciter sortit esse procul. s. vel ex parte cognitionis: & penes hoc distinguit cognitio ꝓphetica cōiter dicta/a visione dei p essentiā. Vel ex ꝑte cognoscētis: & penes hoc distinguitur ꝓphēta moysi & xpi a cognitiōe beātōꝝ: qm̄ hi nō sunt ꝓcul: qz comprehēsores rnt: moyses āt fuit simpr viator: xps no cōprehensor. Et ꝓpea auctor ꝑ i loco ꝓphetiā in xpo inuestigat: & concludit ex ꝑte cognoscentis: qz s. xps erat viator. Nota 2o nouisse/q̄ ꝓbatio lre ꝑm locū & xps/repetitiōe eiusdē loci & silr tpis respectu diectis & alioꝝ eget. Ita q̄ exde loco ad ꝑtē negatiuā: 5z. Si vero aliquis in syria exīs/ea q̄ sunt ibi ānuciaret/subaudi ꝑcutiens in gallia cū ꝙb⁹ nō est: a quib⁹ tū ꝓcul fūt gesta i syria: non esset ꝓphetia: quia quin scribentes lras ex syria de gestis ibi: scīnt ꝓphete. Et silr in exēplo de ꝑte. nō fuit ꝓphetiā: q̄ exdras scripsit posteris: cū aliis nō fuit/& a ꝙb⁹ procul fuit/editificationē scripture: alioquin oēs historici essent prophete. Exigitur ergo ad ꝓphetam: vt rnsiue simul cōcurrus cōditiōis: scz q̄ cognoscat ea q̄ sunt ꝓcul ab alijs o cib⁹ ipse est: & ī nec de nec sancti/aut angeli sunt ꝓphete: sed viatores. ¶ Nota tertio q̄ duplici rōe xps inquantū viator: pōt dici prophēta. Primo/vt ly inquantū viator/denotat cōditionē tam cognitiōis q̄ cognoscētis: qz scz ꝓphetia conuenit christo ratione cognitionis spectātis ad viam/siue intellectu siue imaginatiua (vt dicitur hic in rnsione secūda ad primū) & cōuenit sibi ratione conditionis cognoscentis: qz erat viator. Secundo vt ly inquantum viator: denotat conditionem cognoscētis tm: ita q̄ christus quacūq̄ creata cognitione nouerit occulta alijs ꝓphēta & quia cognitio illa viatoris est: quamuis nō inquantum viator est sibi conueniat. Nec propterea sequitur christus ratione cognitionis comꝑhensiue est ꝓphēta/ergo inquantum comprehensor est ꝓphēta: qm̄ ratione cognitionis comꝑhensiue: nō in quocunq̄ sed in viatore est ꝓphēta christus. Valeret aūt si rōne cognitionis cōprehensiue absolute christus esset ꝓphēta: qd̄ nō dicimus. Et ad hoc tendit rnsio ꝓxima ad ꝑm cū toto corpore arti. dū de cognitionis cōdōne nulla est cura: sed de cōdōne cognoscētis. ¶ Nota nouitie quarto: q̄ quum dicit christus inquantum viator est ꝓphēta: ly inquantum nō reduplicative tenetur: alioquin omnis viator esset ꝓphēta: sed specificative: qm̄ denotat conditionē in christo qua suscipit predicationē ꝓphete. Est.n. ꝓphēta q̄ est viator: sicut sortes est crispus inquantum capillatus: q̄ crispitudine habet non inde quia capillatus.

¶ Super articulū nonum.

Articuli noni ab authore i ꝑn⁰ corpis declār/q̄ plenitudo ꝓportat totalitatē & ꝑfectionē tā q̄ hr̄e gras totalr & ꝑfecte. Et q̄ totalr & ꝑfecte 2ª inuenit: vel i gne alij vel simplr: intelligē hic q̄ ē ꝑmo de totalitate & ꝑfectiōe simplr & q̄ questio est an in christo fuerit gratie plenitudo simplr. ¶ In corpore articuli tria sūt: ꝓmo declarāt termi & ꝓ distinguūt. 2o rndet vnica. pclusione de plenitudine itēū. 3o rnsiua ea conclusione de plenitudine ꝓtestata. ¶ Declarat̄ in ꝓmo: ly plenitudo: & distinguitur/vel intēsiue vel virtualiter. Prima autē cōclusio est. In christo fuit plēitudo gratie intēsiue. Probat habuit gratiā in fūmo: ergo. Cōsequē & retinēt ꝑ se nota. Ad cedēs vero ꝓbat 2ª. ꝓmo ex ea: qz alia christi erat ꝓpinquissima cāe gre/q̄ personaliter cōiuncta. quāto aūt ꝓpinquior/tanto magis gre recipit: ergo in summo ꝓpinq̄ est in summo gre. Secūdo ex effectu. Anima christi accepit gratiā/vt ex ea trāffunderet in alios: ergo habuit summā gratiā. Et ꝓ3 sequa in exēplo de calore & igne. ¶ Ad hic ꝓmo/q̄ dr expsse litera loquēs de quātitate intēsiue gratie/dicit q̄ christus habuit ea in fūmo. Et hoc diligēme nō ad attribuētes an xpoti/q̄ nō dat̄ summā possibile in gratia: nō. n. hret christ⁹ gratiā in summo intēsiue/nisi haberet summū possibile: sicut nō haberet albedo in summo/si possibile esset dari albedinē intēsiorē: vt patet. ¶ Nota scōo/q̄ author nō dixit anima christi recipere gratiā vt esset i aliqo gre cū absolute & simpliciter: & cum additione: apposuit. m. ly q̄dammodo/dicēs/vt ex ea quodammō trāsfunderet in alios. Deus el ipse est gratie cā simpliciter et absolute. alia āt christi quodāmō. De quo mō inferius erit sermo diffusius in loco ꝓprio. ¶ Sēda conclusio est. Christus hūit plenitudinē gre quātū ad virtutē. ꝓbatur: qr virtus primi principij alicuius gnis/vlr se extēdit ad oēs effectus illius gnis: vt ꝓ3 de sole respectu gnātionis. ¶ Ubi nō q̄ hic nō occurrit q̄o de ꝓclone: & rō cui nō caret scrupulo: q̄m ꝑm esse principiū vle gnis hūtis gratiam/dupliciter ꝓtest intelligi: primo vt ꝑn⁹ ꝓtētū in gne talis: & hūtis gras: vel vt ꝑn⁹ vle talis gnis nō cōtētū in tali gne: & supra illud. Et ꝓo intelligat: dato q̄ sit vera/nō tñ sic. ꝓbat in litera: q̄m in lra subsumit sub illa maiore de principio vlī ex gen⁹: sicut si sol pone ret cā gnis eoꝝ q̄ gnant & corrūpit/ipse ex gen⁹ corruptibilis gnabilisq̄ erit. Sz 2o intelligat/ꝓpō nō apparet. Nā xps est vn⁹ hūtis gratiā: & nō est ex genus hūtis gram: iuxta illud plenū gratie & veritatis. Jo. 1. ¶ Ad hoc dr: q̄ ꝓpō illa/xps hūit gratiā vt vle ꝑn⁹ in genere hūtis gratiā intelligit de ꝑno vt nō ꝓtēto in tali gne: & q̄ cōcedēdū est: q̄ xps nō est in gne ꝓ3 supra. gen⁹ hūtis gratiā: q̄m est supra gnē hūtis gratiā in esse gre. ¶ Est signāde inter ꝑm & alios hntes gram hec dicta: q̄ alij hūt gratiā p adoptionē/xps āt nō p adoptionē/ꝛ3 p nām. Nā ceteri filij sunt adoptiui: xps āt nō/ꝛ3 de eo luc. 1. ad dām virginē dcm est q̄d ex te nascet scm. Quū & legis gen⁹ hūtis gratiā: intellige pinde ac si legēs gen⁹ filioꝝ adoptiuoꝝ. dr: q̄d genus hūtis gram ꝑ adoptionē est. ¶ Et q̄: xps est vle principiū gnis hūtis gram: sicut si sol poneret vle ꝑn⁹ gnabilis ꝑm nām tō ops q̄ gra christi extēdat se ad oēs gre effectus: sicut virtꝰ solis ad ola gnabilia i nā se extenderet. ¶ In rnsione ad 3ᵐ dē ad 3ᵐ eius dē art. aduerte: q̄ aliō ēt loq̄ de gra formalr hēnte: & aliō de ipa re/imo ipsis reb⁹ q̄ sunt gra & dona gre. Nā gras in nuenit in deo ꝑm se formalr (quū create rei nomē sit: sicut bñficiū/dona vero gre i deo sunt ēt formalr: vt ꝑz de sapia/intellectu: charitate: iustitia &c. Et ꝓpea quinto donis gre: auctor ꝓ ad rōnē gre: 1z donoꝝ gre alpicies dixit duo: ꝓpō q̄ plenitudo gre: hē ē donoꝝ gre: attēdit in christo ꝑm capacitatē creature, 2o q̄ nō attēdit ꝓ cōparationē ad plēitudi nē infinitā bōtatis dmine: & nō dixit gre dmine. desce dūt enim gre creature ñ a gra. in deo: sed a bonitate in deo. Ita ꝙnter gram fofalr: & reo q̄ sūt dona gre: ꝑm iter est: q̄ dona gratie: q̄ cōta sūt deo & creatu re: si dicunt plene in esse creature: intelligit ꝑm capacitatem creature: nō fecūdū suas rōnes formales absolute: ꝑm 1z in sola dmine sūt bonitate. Sra 2o si ponitur plene simplr & absolute in creatura: non opz q̄ limitatio dē fubilitelligat: q̄ scdm suā rōnes create rei nomē est. ꝓtiū. Quo circa ideo inlra rnsionis hr distincta ē plenitudo ꝑm capacitatē creature: & ꝑm q̄ I deo: q̄ de donis gratie: q̄ tie q̄ descēdūt. a ꝑfe luminum a gebatur.

I.ar.10.& 12.c.2.3. di.13.q.1 ar.1.q.1. & dis.15. q.1.ā.2. quinta. Etopus. 3.c.22.1. Etopus. 60.co.3. 90.9.

3.d if.13 q.1.ā.2 q.2.

¶ Sup arti. decimū.

Articulus occasionē sumit ex eo q̄ multis sacraferi pturā attribuit plenitudo gratie: vt patet de beata virgine & stephano.

¶ Uz i christo fuerit plenitudo gre. Ar. 9.

Ad nonū Sic ꝓcedit. Uī q̄ nō fuerit i xpo gre plēitudo. Agra. n. deriuāt a virtutes: vt i scōa ꝑte dictū ē. Sz i xpo fuerūt oēs virtutes mō. n. fuit in eo fides neq; spes: vt ostensum est. ḡ in xpo nō fuit gre plenitudo. ¶ ꝙ. Sicꝑz ex his q̄ i 2ª ꝑte dcā sūt: gra dicit i opantē et coopātē. Spās āt gra dr ꝙ iustificat ipm. Nō q̄dē nō hūit locū in xpo. q̄ nunq̄ subiacuit alicui pctō: ḡ i xpo nō fuit plēitudo gre. ¶ ꝙ. Jac. 1. dr. Omne datū optimū & oē donū ꝑfectū, desursum est descēdēs a patre luminū. Sz q̄ descēdit. habent ꝓticulariter & nō plene. Ergo nulla creatura nec etiā aia xpi pōt habere plenitudinem donoꝝ gratie.

Sz cōtra Est q̄ dr Jo. 1. Uidimꝰ eū plenū gratie & ueritatis.

Rndeo Dicēdū q̄ plene dr hēri, q̄ ꝑfecte & totalr hr. Totalitas āt & ꝑfectio ꝑt attēdi dupliciter. Uno modo quātū ad quātitatē extēsiuā: puta si dicā aliquē plene hēre albedinē, si hēat eā ḡtūcūq; nata: & hī. Alio modo ꝛ3 intute: puta si aliq̄s dicat plene hēre vitā, q̄ hz eā ꝑz. 50 effectꝰ vt opavite. & sic hz plene vitā hō si āt brutū aial vel plāta. Utroq; āt mō xps habuit gre plēitudinē. Primo igit q̄d ad plenitudo: q̄ in illa celesti ꝓta vbi plenitudo ē oīs boī. Iz q̄dā data sunt excellēter, nihil tñ possidet singlr: vt ꝓz gregorius in homel. de cētū ouib⁹. Ergo in statu vite hr gratie plenitudo a singulis hominibus. Et ita plenitudo gratie non est propria christi.

Sed ꝛ Est. q̄ plenitudo gre attribuitur xpo iquātū est vnigenitus a patre: ꝑm illud Jo. 1. vidimꝰ eū ḡsi vnigeniti a patre: plenū gratie & veritatis. Sed esse vnigenitū a patre est ꝓprium xpo. Ergo & sibi ꝓprium est, esse plenum gratie & veritatis.

Rndeo Dom. q̄ plēitudo gre ꝓt attēdi dupliciter. Uno modo ex ꝑte ipsius gre aliomō ex ꝑte hūtis gras. Ex ꝑte q̄dē ipsius gre dr cē plēitudo, ex eo q̄ aliq̄s ptigit ad summū gre, & christus ad eēntiā & christus ad ꝓtutē: qr. 1. hz gras & i maria excellētia ḡ ꝓt hēri, & i maria extēsiōe ad oēs gre effectꝰ. & talis gre plenitudo ē ꝓpa xpo. Ex ꝑte vō subiecti dr gre plenitudo. qñ ḡo hz plene gram ꝑm suā cōditionē siue ꝑm iectionē, put i eo ē intēta gra vlq; ad terminū ꝓfixū ei a deo: ꝑm illud ephe. 4. vnicuiq; nrm data ē gra ꝑm mēsurā donationis xpi. Siue etiā ꝑm virtutē inquātū. 1. hz facultatē gre ad ola q̄ ptinēt ad suuz hō ipostāt fides & spes: hz q̄cūq; ꝑfectiōis i fide & spe. i xpo ē mlto ꝑfectꝰ. Sic & igne nō sūt oēs modi caloris defectui ex effectu subiecti: sed quicūq; ptinet ad ꝑfectionē caloris.

¶ Ad 1ᵐ dom: q̄ ad gratiā opantē ꝓ se ptinet facere iustū: hz q̄ iustū faciat ex ipso. Et accidit ei ex ꝑte subiecti, in q̄ ꝑcussi inuenit. Aia xpi hz gratiā iustificata ē p gratiā opantē, iquātū p eā facta & iusta & facta a ꝓncipio sue cōceptiōis: si q̄ aliquādo fuerit peccatrix aut ēt nō iusta.

¶ Ad 2ᵐ dom: q̄ ad gratiā opantē p se ptinet facere iustū: hz q̄ iustū faciat ex ipso. Et accidit ei ex ꝑte subiecti, in q̄ ꝑcussi inuenit. Aia xpi hz gratiā iustificata ē p gratiā opantē, iquātū p eā facta & iusta & facta a ꝓncipio sue cōceptiōis: si q̄ aliquādo fuerit peccatrix aut ēt nō iusta.

¶ Ad 3ᵐ dōz. q̄ plēitudo gre attribuit aie xpi hz capacitatē creature: nō āt p cōparationē ad plenitudinē infinitā bonitatis dmine.

¶ Uz plenitudo gre sit ꝓpria xpi. Arti. 10.

Ad decimū Sic ꝓcedit. Uī q̄ plenitudo gre non sit ꝓpria xpi. Nō. n. est ꝓpria alicui, cui non sibi soli ꝙuēit. Sz ecē plenū gra. qbuscūq; aliis attribuit: dicit. n. luc. 1. dtē ꝙgl. ave gratia plena. Et act. 7. stephanus plenus gra & fortitudine. Ergo plēitudo gre nō est propria xpo. ¶ ꝙ. Illud q̄ pōt cōicari aliis p xpm. si vī eē ꝓpriū xpo. Sz plenitudo gre pt cōicari p xpm aliis: dic. n. apo. ephe. 3. vt ipleamini in oēz plēitudinē dei. Ergo plenitudo gre nō ē ꝓpria xpo. ¶ ꝙ. Stat⁹ vie ꝓportionatiuꝰ statui ꝓfic. Sz i statu ꝓfic erit q̄dā plenitudo: q̄ in illa celesti ꝓta vbi plenitudo ē oīs boī. Iz q̄dā data sunt excellēter, nihil tñ possidet singlr: vt ꝓz gregorius in homel. de cētū ouib⁹. Ergo in statu vite hr gratie plenitudo a singulis hominibus. Et ita plenitudo gratie non est propria christi.

Sed ꝛ Est. q̄ plenitudo gre attribuitur xpo iquātū est vnigenitus a patre: ꝑm illud Jo. 1. vidimꝰ eū ḡsi vnigeniti a patre: plenū gratie & veritatis. Sed esse vnigenitū a patre est ꝓprium xpo. Ergo & sibi ꝓprium est, esse plenum gratie & veritatis.

Rndeo Dom. q̄ plēitudo gre ꝓt attēdi dupliciter. Uno modo ex ꝑte ipsius gre aliomō ex ꝑte hūtis gras. Ex ꝑte q̄dē ipsius gre dr cē plēitudo, ex eo q̄ aliq̄s ptigit ad summū gre, & christus ad eēntiā & christus ad ꝓtutē: qr. 1. hz gras & i maria excellētia ḡ ꝓt hēri, & i maria extēsiōe ad oēs gre effectꝰ. & talis gre plenitudo ē ꝓpa xpo. Ex ꝑte vō subiecti dr gre plenitudo. qñ ḡo hz plene gram ꝑm suā cōditionē siue ꝑm iectionē, put i eo ē intēta gra vlq; ad terminū ꝓfixū ei a deo: ꝑm illud ephe. 4. vnicuiq; nrm data ē gra ꝑm mēsurā donationis xpi. Siue etiā ꝑm virtutē inquātū. 1. hz facultatē gre ad ola q̄ ptinēt ad suuz

¶ In corpore est vna distinctio bimembris cū duabus cōclusionibus rnsiuis ꝑm singula membra. Distinctio est hec. Plenitudo gratie dupliciter est vel ex parte gratie: vel ex ꝑte subiecti. Prima cōclusio rnsiua est plenitudo gratie ex parte gratie: ꝓpria est xpo. Secūda est. Plenitudo gratie ex ꝑte subiecti: nō est ꝓpria xpo: ꝛ3 cōis est multis per ꝑm. Prima cōclusio ꝓbatur: qr solus xps pertingit ad summū gratiarū intēsiue ꝛ3 tum ad essentiā: ꝛ3 extēsiue ḡrū ad virtutē. Secūda aūt ꝓbat: qr alijs gratia dat intēsiue: ꝑm mēsurā eis a deo ꝑfixā: iuxta apostoli authoritatē. Et silr dat virtus gratie ad ola q̄ ptinēt ad suū officiū vel statū iuxta alia apostoli autoritatē. ¶ Nota hic primo q̄ distinctio in ꝑcedēti articulo posita de plenitudine gratie intēsiue vel extēsiue: diuidit quodlibet membrū distinctionis in hoc articulo facte. Nam plenitudo gratie secūdum se attēditur hic tam intensiue ꝛ3 extensiue: & similiter plenitudo gratie ex parte subiecti attēditur tā intēsiue q̄ extēsiue. Quocirca in articulo precēdēti plenitudo gratie absolute hoc est sine additione cōsiderata distincta q̄ est. Dic ꝛo cū explicata additione vel

Universidad de Deusto
Biblioteca

9 pte sui: vel ex pte subi: cõsideratꝫ ⁊ distincta ē. Vñ in chõ ē plẽitudo gre simplr intẽsiue ⁊ extẽsiue: iuxta p̃cedẽtē artm. Et in eodē solo est plenitudo gre ex pte gre tã intẽsiue q̃ extẽsiue: ⁊ i eodē ⁊ alijs p̃ ipm est plenitudo gre ex pte subi: iuxta hūc artm. S. i chõ plẽitudo ex pte fõis coincidit cū plenitᵉ gre fm se: qñ vnigenitꝰ a pre decet plenitudo gre fm se. In alijs aūt ē plenitudo ex pte subi tm tale iuxta quam dicit ephe. 3. mihi (etsi omniū sctorū minimo data est gratia hec illuminare oēs ⁊c. Et talis gratie plenitudo non est propria christo: sed communicatur alijs per christum.

Ad primū Ergo dom. q. bt. xvirgo dicta ē plena gra. nõ ex pte ipsius gre: qz nõ habuit gram in suma excellẽtia q̃ pt heri, nec ad oēs effectꝰ gre. Sz bt fuisse plena gra p cõpationē ad ipaz: qz. l. hẽbat gram sufficiẽtē ad sanctũ illũ, ad quem erat electa a deo, vt ecc. l. mf vnigeniti eius. Et sic̃ stephanꝰ & plenꝰ gra, qz hẽbat gram sufficiẽtē ad h̃ q̃ eēt idoneus minr ⁊ testis vel, ad qđ erat electꝰ. Et idē dom ē de alijs. Barũ th plenitudinũ vna ē plenior altera: fz q̃ aliq̃s ẽ plenior q̃ duinus ad aliã vl ille rioꝛē statũ. Ad 2m dom. q. apls ibi loquit de illa plenitudie gre q̃ accipit ex pte subi. in cõparatiõe ad id ad qđ hõ ẽ dinus ad ordinãtur oēs sci: vel aliq̃d spãle, qđ ptinet ad excellẽtiam aliquoꝝ. Et fm h̃ q̃dã plenitudo gre ẽ cib⁹ leis cõis: vt. l. habeãt gram sufficiẽtez ad meritũ vitã eternã. q̃ i plena dei fruitiõe ꝓsistit, ⁊ hãc plenitudinẽ optat apo. fidelibꝰ q̃b⁹ scribit. Ad 3m dom. q. illa dõa q̃ sunt cõia in p̃ria, f. vilio, cõpheõ, ⁊ fruitio, ⁊ alia hmõi, bñt quedã dõa sibi cõuenientia in statu vie. q̃ ẽt sũt cõia oib⁹ scis. Sũt tñ q̃dã p̃roga tiue sanctoꝝ in p̃ria ⁊ via, q̃ nõ bñt ab oib⁹.

Utrũ christi gratia sit infinita. Arti. 11.

Ad vndecimũ Sic procedit. Vñ q. gra xpi sit infinita. Omne. n. imẽsũ ẽ infinitũ. Sed gra xpi ẽ imẽsa. dr. n. Joã. 3. Nõ enim ad mẽsuram dat deus spiritũ sc̃z christo. Ergo gra christi est infinita. Ꝑ. effectus infinitus demõstrat ꝑtutẽ infinitã q̃ nõ bt fun dari nisi in entia infinita. Sed effectus gre cm accidẽs: ac p hoc impfectius ens q̃ suba quecũq; ⁊ esset infinita fm rõnẽ linee. Et sile accidit in habitibus tm q̃titatẽ p̃fectiois: multiplicatis tm rõnẽ: q̃ sez pñt inxta multiplicẽ p̃fectionis. Hñtatẽ: multiplicꝫ dici finita vel infinita. Ita q̃ fm quãtitatẽ calis p̃fectionis sunt finita. ⁊ fm quãtitatẽ alterius rõnis p̃fectionis sunt infinita: vt si esset albedo infinita intẽsiue fm latitudinẽ albedinis: esset infinita fm rationẽ albedinis: esset tñ finita fm quãtitatem p̃fectionis simplr: qm esset accidẽs: ac per hoc impfectus ens. Iudꝫ subtãtia quãtocũq; crescere ponat calor in tali subo in quãtocũq; finite p̃fectionis. Ad 1m dom. q. gra xpi se extendit ad oia q̃ sunt gre. Vñ augu. ꝺ exponẽs dicit. Mẽsura diuisio q̃dã donoꝝ ẽ alij. n. dak p spiñ sermo sapiẽte, alij fmo scie: fz christo q̃ dat. nõ ad mẽsuram accepit. Ad 2m dom. q. gra xpi hz in finitũ effectũ rũ pp infinitatẽ p̃dicti gre. eum pp vnitatẽ dine psone. cui ala christi vnita est. Ad 3m dom. q. min⁹ p augmẽtũ pt pueni re ad q̃titatẽ maioris, in hꝰ q̃ q̃ hñt q̃titatẽ vni⁹ rõnis: fz gra alteri⁹ hois cõpat ad gratã xpi sic̃ q̃dã nõ q̃titatiue pticularis ad vlem. Vñ sic̃ vt igñs ptinens q̃titatiue crescat. nõ pt adeq̃re ꝛtutẽ solis: ita gra alteri⁹ hois quãtocũq; crescat. non potest adequare gratã christi.

Utrũ gra christi potuerit augeri. Arti. 12.

2.dis.15. q.1.art. 1.q.4.ꝫ di.17.q. 2. arti. 4.3m. Et 3. di. 13.q.1.ā. 2. q.3.ꝫ 4. dist. 18. arti. 5.c. Et isa. 11.1.2. primo.

Ad duodecimus Sic̃ procedit. Vñ q. gra xpi potuerit augeri. Oi. n. finito pt fieri additio. Sz gra christi fuit finita: vt dictũ est. Ergo potuit augeri. Ꝑ. Augmẽtum gratie fit p ꝛtutẽ dinã: fm illũ 2. ad cor. 9. potẽs est aũt deus oẽm gratiam abũdare facere i nob. Sz ꝛtus dina cũ sit infinita, nullo termino coarctat. Ergo videt q̃ gra xpi potuerit eẽ maior. Ꝑ. 2. luc. 2. bz puer iesus p̃ficiebat sapia ⁊ etate ⁊ gra apũ deum ⁊ holes. Ergo gra xpi potuit augeri.

Sed cõtra Est. q. bt. Joa. 1. vidimꝰ ecũ q̃si vnigenitũ a pre plenũ gre ⁊ vitatꝫ. Sz nulli bt eẽ aut itelligi maius q̃ q. aliq̃s sit vnigenitꝰ a pre. Et go etiam non potest esse vel intelligi maior gratia quam illa, qua christus fuit plenus.

Ad primum Ergo dicẽdũ, q. q̃ loquamur de quantitatibus mathematicis: cuilibet finite quãtitati pt fieri additio: qz ex parte quantitatis nõ bt tñ de fine p̃sequẽdo / sed de fine perfite: ꝺ finaliter aũt nõ bt aut bñsit / sed qz est: licut deus q nec est nec eẽ potest aut quolibet augeri p creaturas / finis ca. 21. Quocirca vnio p̃sonalis fm. q est gre habitualis, nõ assequẽdus p ea / fz qz ipsa emanat ab vnione p̃sonali / ordinata ad vnione p̃sonale vt ad finẽ qz est: sicut creature fiũt a deo pp deum vt finẽ earũ qz est. Nec est hoc remotũ ab ordine quẽ in rebus gnalibus videmus: qm in istis p̃spicimus q. nõ solũ q̃cedẽtes dispenes fz cõsequẽtia ꝺ accitia ordinant ab indistãtia primo na genita / vt ad hanc: eiciendã disciplinabile. qđ cõsequit ad formã hois ordinatur ad hoiem vt ad finẽ. Stat g̃ solida ifa doctrina / tradẽs gram habitualẽ christi esse in summo qz cõsonat ⁊ cõmẽsurat summe vnioni vt fini.

Scdm ẽ. ctusio est. Gratia christi nõ potuit augeri ex parte subiecti. probat rõnẽ. qz christus ab initio fuit plene cõprehensor / ac per hoc in termino. Et a similiq; nec beator in patria gratia pt ob dictam rationem augeri. Et a dissimili tam hẽs q̃ precedẽs cõclusio manifestatur: qz pure viatorũ gratia pt augeri ex parte gratie: qz nõ pertingunt ad summũ fm se) ⁊ ex parte subiecti: qz adhuc sunt in via / et non peruenerunt ad vie terminum. Ubi nota q. ideo absq; alia probatione in litera asseritur nullum pene viatorem attingere ad summum gratie ex parte gratie: qz cõsequuntur secũdo. videlicet summũ gratie ex parte gratie / ⁊ gratia virtutis vniuersalis nõ gratia fm se summa. ad qđ potest spectare ad rationẽ gratie / se extendit: et si ad quodlibet perfectionis gratie se extendit. summa gratia est. Et quoniam vtrũq; costat esse plenitudinis. ppter vnigeniti a patre / quẽ ipsa plenitudo gratie cõstituit ab initio comprehẽsorẽ. ideo absq; he sitatione aliqua asserendum est nullam puram creaturam esse in via sue in patria ad summum gratie ex parte gratie pertingere.

In rñsione ad primum eiusdẽ. 12. articuli: cõsidera perspicaciam rñsionis / non solũ. ppositioni obiecte satisfactiõis / sed ex radice oppositi monstrãtis: ppositionem sic dem illã / omni finito pt fieri addi tio / quã finitũ ⁊ infinitum ẽntatis primo sit / distinguit fm posse dupliciter quantum fuerit cõsiderari mathematice (hoc est abstrahendo a materia sensibili: vt loquimur de linea / superficie / vel corpore absolute / vel physice / hoc est vt ad specificas naturas rerum naturalium ꝑtinentium: vt quantitas humana / vel celestis

intẽsiua vel extẽsiua gre xpi. Et vt hec doctrina facilius intelligat dicam. sub exẽplo. Calor eius dẽ esse in spẽi sue in igne: sine in aere / sine i mixtis: verũtñ ignis adequat calorẽ fm se: qz tãti tã extẽsiue q̃ intẽsiue est susceptiuus calorꝭ: q̃tus natꝰ ẽ eẽ fm se calor. Aer aũt sine mixtũ qcũq; calorẽ p̃ticipat: ita q̃ statim vt calor in alio q̃ igne ponit intelligit: limitatꝰ ꝛ deficio a p̃fectiõe quã natꝰ ẽ calor fm se, h̃ ꝛe intelligit: ex h. n. ipo q. calor i subo iadequate calorẽ fm se ipsum ponit: limitatus ac deficiẽs ponitur. Et ppes quãtocũq; crescere ponat calor in tali subo inadequate / nũq̃ pueniet ad q̃titatẽ p̃fectiõis calorꝭ i igne adeq̃to subto: eo q̃ tale augmẽtũ ẽt si in infinitũ ponat cõtinebit ⁊ sistet ifra latitudinẽ subti ptis pãtis: ꝛ tota latitudo succumbit subto adeq̃to. Ad 2m ꝓpositũ igñ hic redeũdo dicim⁹ inxta pus hanc doctrinã: q̃ fz nõ q̃ ẽt finite p̃fectionis: nõ q̃ ẽt finite p̃fectionis: ẽ finite entitatis: ⁊ eẽ. Et dicit in 2ª cõclusione. q. gra hitualis christi est finita fm rõnem entis: h̃ ẽt / ẽ ens finitum.

In 3ª aũt. q. cadez est infinita fm rõnez gratie: hoc est / ẽ gra infinita. Ad 3ª cõclusio i fra ꝓximo: dicẽdum. Explanat quidẽ et quãtũ ad vim nolo: fz q. ẽt infinita: q. non est limitata fm aliquã creatã mẽsuram: ⁊ ẽtum ad rẽ. qz hz q̃dã pot̃ p̃nere ad rationem gre. Et ẽtum ad exemplum: de luce solis, probatur aũt. Sic christi cõferr gratia sicut cuidã vli fñ gratificationis i humana natura: ergo aie christi gratia est infinita. Ad primũ Ergo dom. q. id qđ dr, pf nõ ad mẽsurã dat spiritũ filio, vnomõ exponit ꝺ dõo qđ deꝰ pf ab eterno dedit filio. f. diuinã nãm: que ẽ donũ infinitũ. Utrũ q̃dã gl. dicẽ dicẽdũ, vt tãtus sit filius q̃tus ꝛpf. Aliomõ ꝛ referri ad donũ q. datũ ẽ hũane nãe. vt vnitꝰ dine psone: q. ẽt est donũ infinitũ. Utrũ gl. dicẽ dicẽdũ, Sicẽ pf plenũ ⁊ p̃fectũ genuit filiũ, sic ꝛ plenũ ⁊ p̃fectũ est vnitũ hũane nãe. tertiomõ p̃t referri ad gratã hmalẽ: mquãtũ gra xpi se extendit ad oia q̃ sunt gre. Utrũ augu. ꝺ exponẽs dicit. Mẽsura diuisio q̃dã donoꝝ ẽ alij. n. dak p spiñ sermo sapiẽte, alij fmo scie: fz christo q̃ dat. nõ ad mẽsuram accepit. Ad 2m dom. q. gra xpi hz in finitũ effectũ rũ pp infinitatẽ p̃dicti gre. eum pp vnitatẽ dine psone. cui ala christi vnita est. Ad 3m dom. q. min⁹ p augmẽtũ pt pueni re ad q̃titatẽ maioris, in hꝰ q̃ q. hit q̃titatẽ vni⁹ rõnis: fz gra alteri⁹ hois cõpat ad gratã xpi sic̃ q̃dã nõ q̃titatiue pticularis ad vlem. Utrũ sic̃ vt igñs ptinens q̃titatiue crescat. nõ pt adeq̃re ꝛtutẽ solis: ita gra alteri⁹ hois quãtocũq; crescat. non potest adequare gratã christi.

Utrũ gra christi potuerit augeri. Arti. 12.

Ad duodecimus Sic̃ procedit. Vñ q. gra xpi potuerit augeri. Oi. n. finito pt fieri additio. Sz gra christi fuit finita: vt dictũ est. Ergo potuit augeri. Ꝑ. Augmẽtum gratie fit p ꝛtutẽ dinã: fm illũ 2. ad cor. 9. potẽs est aũt deus oẽm gratiam abũdare facere i nob. Sz ꝛtus dina cũ sit infinita, nullo termino coarctat. Ergo videt q̃ gra xpi potuerit eẽ maior. Ꝑ. 2. luc. 2. bz puer iesus p̃ficiebat sapia ⁊ etate ⁊ gra apũ deum ⁊ holes. Ergo gra xpi potuit augeri.

Sed cõtra Est. q. bt. Joa. 1. vidimꝰ ecũ q̃si vnigenitũ a pre plenũ gre ⁊ vitatꝫ. Sz nulli bt eẽ aut itelligi maius q̃ q. aliq̃s sit vnigenitꝰ a pre. Et go etiam non potest esse vel intelligi maior gratia quam illa, qua christus fuit plenus.

Ad primum Ergo dicẽdũ, q. q̃ loquamur de quantitatibus mathematicis: cuilibet finite quãtitati pt fieri additio: qz ex parte quantitatis nõ bt tñ de fine p̃sequẽdo / sed de fine perfite: ꝺ finaliter aũt nõ bt aut bñsit / sed qz est: licut deus q nec est nec eẽ potest aut quolibet augeri p creaturas / finis ca. 21. Quocirca vnio p̃sonalis fm. q est gre habitualis, nõ assequẽdus p ea / fz qz ipsa emanat ab vnione p̃sonali / ordinata ad vnione p̃sonale vt ad finẽ qz est: sicut creature fiũt a deo pp deum vt finẽ earũ qz est. Nec est hoc remotũ ab ordine quẽ in rebus gnalibus videmus: qm in istis p̃spicimus q. nõ solũ q̃cedẽtes dispenes fz cõsequẽtia ꝺ accitia ordinant ab indistãtia primo na genita / vt ad hanc: eiciendã disciplinabile. qđ cõsequit ad formã hois ordinatur ad hoiem vt ad finẽ. Stat g̃ solida ifa doctrina / tradẽs gram habitualẽ christi esse in summo qz cõsonat ⁊ cõmẽsurat summe vnioni vt fini.

Scdm ẽ. ctusio est. Gratia christi nõ potuit augeri ex parte subiecti. probat rõnẽ. qz christus ab initio fuit plene cõprehensor / ac per hoc in termino. Et a similiq; nec beator in patria gratia pt ob dictam rationem augeri. Et a dissimili tam hẽs q̃ precedẽs cõclusio manifestatur: qz pure viatorũ gratia pt augeri ex parte gratie: qz nõ pertingunt ad summũ fm se) ⁊ ex parte subiecti: qz adhuc sunt in via / et non peruenerunt ad vie terminum. Ubi nota q. ideo absq; alia probatione in litera asseritur nullum pene viatorem attingere ad summum gratie ex parte gratie: qz cõsequuntur secũdo. videlicet summũ gratie ex parte gratie / ⁊ gratia virtutis vniuersalis nõ gratia fm se summa. ad qđ potest spectare ad rationẽ gratie / se extendit: et si ad quodlibet perfectionis gratie se extendit. summa gratia est. Et quoniam vtrũq; costat esse plenitudinis. ppter vnigeniti a patre / quẽ ipsa plenitudo gratie cõstituit ab initio comprehẽsorẽ. ideo absq; hesitatione aliqua asserendum est nullam puram creaturam esse in via sue in patria ad summum gratie ex parte gratie pertingere.

In rñsione ad primum eiusdẽ. 12. articuli: cõsidera perspicaciam rñsionis / non solũ. ppositioni obiecte satisfactiõis / sed ex radice oppositi monstrãtis: ppositionem sic dem illã / omni finito pt fieri addi tio / quã finitũ ⁊ infinitum ẽntatis primo sit / distinguit fm posse dupliciter quantum fuerit cõsiderari mathematice (hoc est abstrahendo a materia sensibili: vt loquimur de linea / superficie / vel corpore absolute / vel physice / hoc est vt ad specificas naturas rerum naturalium ꝑtinentium: vt quantitas humana / vel celestis

Universidad de Deusto
Biblioteca

primomo ꝓba ē ꝓpō illa. Sedo aūt falsa: vt ꝓ rōne ẽtitatis celi. Et q; rō/ ſ rectitatis determinate ad nāz talē repugnat additio: ē forma nālis (vt ꝓ ex ſcdo de ala) nō ita radicē attingēs/ ſubdit: quāto magis ipſi forme nāli ſuūt repugnat additio: q̄ſi ſi forma nālis efficit: vt ſ titas/ cui ꝑ ſe nō repugnat additio/ excludat additionē: multo magis efficit vt a ſe ꝓba excludat additionē. Quo ſit vt q; gra eiuſdē eſt rōis q̄ ad finitatē vel infinitatē cū formis nālib⁹/ quū ſit illa? vna/ de q̄b⁹ ſcriptuz eſt: ola in nūero/ pōdere/ ⁊ menſura diſpoſuiſti) ideo gratia chriſti ⁊ finita et excludens additionem ſimul eſt. ¶ In rniōe ad ꝑm eiuſdē 12. articuli aduerte: q; qz in i ꝑa gra chri relata ad ꝓpriū finē excludit meli⁹ ſe; tñ cōpatit aūdā mai⁹ ſcu meli⁹ ſe; nō mālſte ſta ſtadocet gra; xpi ⁊ poſſe ꝓſidera ri. Pro ꝑm tā q̄ ſi e eſt: ſ ẽ ꝑm ꝓpriū intrinſecū entitatē: q̄ ẽ tale ens inter entia vniuerſi. ⁊ ſic pōt aliq̄ eē nobili⁹ ens q̄ ipſa ſit: imo ois ſubſa eſt nobilior ſcōm ſui guis rōnē illa: quum ſit eſſentialit accīs. Aliomō ꝑm id ad q̄ ipſa ſua entitas tāte pfectiōis ordinat vt ad ꝓpriū finē. Et ſic nō pōt fieri aliq̄d ma ius aut melⁱ illa q̄ſi ſuapte nā cōmēſura ta eſt vnioni pſonali dei vt ꝓpō ſnit: q̄ nihil eē pt melⁱ. ¶ Et vt melⁱ patuit q̄ i i ꝑa ſubiūgunt: pſpi caciter attēdēdū eſt/ a dina ſapia ⁊ aliq̄d ordinatū ſtū eſt exꝑte rei ordinate/ ad vnionē pſonalem ſiuꝰ dei: vt ꝑ ſe: vt pſe cto gre ꝑm ſe: vel ꝑ accēns: vt huāna nā. Per accēns aūt q̄dē eue nit q̄tū ē ex ꝑte huāne nāe: vt ꝓplaceret deo illam eligere ad vnionē pſonalē ſui/ qui in ipſa nā huāna ꝑm ſe nullā hz ꝓpor tionē aut cōmēſura tionē ad aſſumptibi litatē: q; nullā hz po tentiā paſſiuā ad ea q̄ oēm nālem ordinē trāſcēdūt: ſ; diuina ch; ſtitas ac ſapiētia eleuauit illā/ ordinā do ipſam vt aſſumere ſ. Gra aūt ẽ ꝑm ſe totaliꝫ perfecta/ q; ex ꝓpriꝰ ordinis vt pote ſupnālis ac diuini rōne: ad ſupnāle ac diuū q̄d ordinatur: par eſt vt ſnapte nā ad vnionē pſonalē in ſui fūma piena pfectione ordinetur ac cōmē uretur: ac ꝓ hoc nō ꝑ accēns: ſ; ꝑ ſe a dina ſapia ad vnionē pſonalē ordinat. Et ſic in i ꝑa ſt ꝓ vnioni pſonali cōueniēt ſufficiēter ſalis mēſura gre: hoc eſt gra in ſummo ſ; ſe: ꝑm dine ſapie ordinē q̄ ola diſpoſuit ab eterno ſuāuiter. Quocirca ꝗlibet ens aliq̄ ens in ſe ꝑm ſuā intrinſecā entitatē melius gra q̄ eſt in chro fieret: nō fieret tā ens ſnapte nā ordinatū ꝑ ſe ad melⁱ⁹ q̄ ordinet perfecto q̄ in ch⁹o eſt gratie: ⁊ hoc aperte intendit ꝑa per ſe intellecta. ¶ In reſponſione ad tertiū: aduerte q̄ ſilitudo pfectus chriſti: quo ad ſaplam/ gratiā/ ⁊ etatem in i ꝑa aſſeritur quo ad partē affirmatiuā. ſ. q; oficiebat quo ad effectus etatis: ſient quo ad effectus ſapientie ⁊ gre. ⁊ hoc conſtat eſſe veriſſimum: q̄n opera ſua conſona etati faciebat. Sed nō aſſeritur quo ad partē negatiuā. ſ. q; nō ꝓficiebat ſm etatem ipſius/ ſicut non ꝓficiebat ſm ipſam ſapientiā ſeu gratiā: q̄n cōſtat q; eſſet ſalſum hoc. nā ch⁹o vere ꝓficiebat ipſa etate: quoniā ſm etatis menſuram corporalis progreſſus eſt: cōſtat enim chriſtū vere ꝓmo infantē/ ꝑm/ deinde puerum/ inde adoleſcentem/ atq; in virum tandem perfectum ꝓ ſe totaliꝫ ꝓfectum. Et ſic ſ. q. 48. a. 1. c. 2 q. 49. a. 2. ca. Et 3. diſt. 13. q. 1. arti. 2. Et 4. q. 19. a. 5. c. fin. ⁊ ar. 4. q. 2 ar. 3. c. Et opuſ 3. c. 223. Et opuſ 60. ca. 3. co. 9. Et. 1. co. 71. 1. co. 2. ⁊ ephe. 1. f.

ctum emerſiſſet/ ſicut ceteros holes) ſenſum ⁊ p incrementa temporū/ augente naturali virtute membra/ roborq; viribus minuſtrante.

¶ Super articulum. 13.

In corpore vnica eſt concluſio ꝓpria queſito. Fra vnionis in chro precedit gram habitualē eius: non ordine temporis: ſed nature ⁊ intellectus. Probat triplr. Primo. miſſio filij eſt ꝑ ordinem miſſionis ſpūſcti: ergo gratia vnionis ꝛc. Ans ꝓ batur: q; ſpūſſan. ꝓcedit nāe ordine a filio: ⁊ dilectio a ſapientia. Cōſequētia ꝓ ꝓ: q; gra vnionis ſit ipſam vnionē attendit miſſio filij/ ⁊ ꝑm gram habitualem attēdit miſſio ſpūſcti. ¶ Ubi nota: q; caute loquit in ſta auctho: dū miſſiones ordinat ſm priuū et poſteri⁹ nāe: proceſſiones aūt filij ⁊ ſpūſancti ordinat q̄dez nāe ordine: ſ; nō ſm priuū ⁊ poſterius: q; vt in 2. di. ꝑmu ſen. 6ri diuinis eſt ordo nāe/ nō q; alter ē ꝑ alterō: ſ; q; alter ē ab altero. Miſſiones aūt ad ca ſunt ex trinitatē reſpectes: poſtitatē etiā ⁊ poſteriozitatē nāe in ſuis rōnibus ac rebus admittunt. Sedo. ꝓtia dei tatis eſt ꝑ ſpēdere ei⁹: ſ; vnio ē ipſa ꝓpria: gō hitual/ ſpēdoz ei⁹: ergo. Tertio actio ⁊ gra ad ipſam ordinātis: ꝓponit hypoſtaſim: ſ gra hitualis ꝓponit vnionē. Alis ꝓbat: q; actiones ſunt ſuppoſitoꝝ. Cōſequentia ꝓ: q; gra vnionis facit hypoſtaſim in nā humana. ¶ Ubi caute pſpice: q; aliud eſt dicere: nō ꝓponit hypoſtaſim: ⁊ aliud ē dicere ſi ꝓponit hypoſtaſim in nā huāna. Fra enim vnionis ꝓponit nō facē hypoſtaſim ibi dem: ſi ſola i. chro hy poſtaſis ē: ſi eadem gra vnionis nō ꝓponit: ſ; facē in chro hypoſtaſim i huāna nā: dū facit q; perſona filij dei fit non ſolum perſona diuina: ſed etiā perſona humana: dū facit q; ſubſiſtat nō ſolum in na tura diuina: ſed etiaz in natura humana. Et hoc eſt quod in litera dicitur: ⁊ ſuper hoc ratio fundatur: intendens q; actio humana ſuppoſiti hypoſtaſim humanā ꝛc. ¶ In reſponſione ad. 2. ⁊ 3. occurrit reddenda ratio tot dictoꝝ de gratia vnionis. Dicitur enim de ipſa in hoc articulo in principio corporis: q; gratia vnionis eſt ipſa vnio: et in hac reſpōſione: q; eſt ſupza omne genus: ⁊ in articlo. 1. huiuſmodi. q; eſt infinita/ ſecundum q; ipſa perſona verbi eſt infinita: ⁊ in articu. 5. q; ſexte in corpore dictum eſt: quod gratia vnionis eſt ipſum eſſe perſonale: quod a gratis diuinitus datur humane nature in perſona verbi: ⁊ in articu. 12. q. 3. ad tertium: dicitur q; gratia vnionis eſt cauſata a tota trinitate: q̄ ⁊ hic replicatur in corpore articuli: dū principiū appropriatur alicui⁹ gre vnionis: ponitur perſona filij. Hec ſiquidem dicta licet diſſonare inter ſe videantur: ſa cile tamen diſtincte perſpicientibus q; gra vnionis duo in ſe claudit. ſ. eſſe verbi pſonaliter terminans humanitatem chriſti: ⁊ cōpoſitionē ſeu cōiunctionē vtriuſq; nec loquor de termination: cōiunctione: aut vnione q̄ eſt relatio: ſed de fundamento q̄ eſt eſſe dei ⁊ hominis: q̄ cōſtat eſſe ſubam: ⁊ ꝓpe dicta duo in ſe claudere. ſ. ꝓpriū vnitū ⁊ ipſam conjunctionē: de hmoi enim vnione in litera dicit: q; eſt eſſe pſonale: q; eſt infinita ſimpliciter

3. diſt. 13. q. 1. a. 2. q. 2. Et opu. 3. c. 221. Et opu. 60. ca. 3. co. 9.

Ad ꝑmū

Ergo dōz. q; ang. ibi gra; noīat gratuitā dei voluntatē, gratis ōfficia largiētē. Et ꝓ ꝓ eadē gra ꝺt hoīe: quēcūq; fieri chriſtianū: q̄ gra factus eſt hō chro: q; vtrūq; gratuita dei voluntate abſq; meritis fcm ē. ¶ Ad ꝑm dōm. q; ſic di ſponi⁹ his q̄ ſucceſſiue ꝓficiūt. ita nāli ꝓfectiōem ſeq̄t. q̄ aliq̄s tā ꝑfecus ē: ſic calor q̄ fuit diſpō ad formā ignis. ē effect⁹ ꝓpriꝰ ex fora ignis tā ꝑfectus. Huāna aūt nā in chro vnita ē pſone ẋbi a ꝑn⁹ ablq; ſucceſſiōe. Ad gra hitualis nō ſtelligit vt ꝑcedē vnionē. ſz vt ꝓ his eā, ſic q̄dā ꝓpietas nālis. Ad 2. aug. ꝺt in enchi. q; gra ē q̄dā mō chro hoi nālis.

¶ Ad tertiū dōz. q; cōe ē ꝓpriū ꝓ: ſi vtrūq; ſit vni⁹ gnis. Sz in his q̄ ſūt dū ꝓcrū gruz nihil ꝓhibet ꝓpriū eſſe ꝓpriū cōi. Gra aūt vnionis nō ē i gne gre hitualis: ſz ē ſuꝑ oē gen⁹, ſic ē ipſa dina ꝑſona. ¶ Ad 3. ꝓpriū nihil ꝓhiber eē ꝓpriū cōiuz: ſi ſe hz ꝓ addōnē ad cōe, ſed poti⁹ eſt principiū ⁊ origo eius q̄ eſt cōe.

Sed ꝓtra

ſeruꝰ me⁹. ſuſcepiā eū. ⁊ poſtea ſequit. Dedi ſpm meū ſuꝑ eū. q̄ ꝺdē pertinet ad donū gre huāne. Ad 1. reſpondetur q; ſuſceptio nāe humane in vnitatē pſone. precedit gratiam habitualem in chriſto. ſicut ipa pſona dina: q; eſt ſupza oē gnōs: q̄ſi ꝑ fundamētū relatiōis vnionis nihil aliud ē. q̄ vnū eē duū ⁊ holem i eē dino pſonali. Unū aūt quā nihil poſit ini addat ſup ens q; vnū ꝺr (vt ꝺr in. 4. met.) ꝓpō ē: q; nihil in ꝓpoſito addat ſup eē pſonale ꝺbi. ac p ꝑ vnio. ꝑ ſuo ꝓncipali ſum pta. ſ. ꝑ ipa re in q̄ vnunt ⁊ ſūt vnū ens: vna ꝑſona ambe nāe: iſinita ē: ſupza oē gnōs ē. eē ꝑ ꝺbi eſt: eē pſonale ē: ꝑ eo ꝓ o q̄ addit ipa vnio ſu per rē i q̄ ē vnio: tpale q̄d eſt: cātū a tota trinitate ꝑm rē/ ⁊ p appropriationē a filio: gratis ēceſſum hūane nāe ē. ¶ De q̄ q̄d ſit ſupⁱ⁹ declaratū eſt ibalbutiēdo eſt. Cōſona igit ſunt ola autoris dictaue vnione ſeu vnionis gra: ſane intellecta.

¶ Sup. q. 8. Arti. 1.

Ad 1⁹ primi articuli ciar⁹ ē.

¶ In corpore arti primo ꝛndet aut⁹ directe q̄ſito vnica cōclone. 2o ꝺclarat. term vnū cōclonis. Et igit concio rniōis. Chro caput eccie ꝺr ꝑm ſilitudinē humani capiſ. Pro ꝺat. ſicut tota eccla ꝺr vnū cor⁹ ad ro. 12. ꝑm ſilitudinē cor poris huius ſtat ex trinitatē reſpectes: poſtitatē etiā ⁊ posteriozitatē nāe in ſuis rōnibus ac rebus admittunt. Sedo. ꝓtia dei tatis eſt ꝑ ſpēdere ei⁹: ſ; vnio ē ipſa ꝓpria: gō hitual/ ſpēdoz ei⁹: ergo. Tertio actio ⁊ gra ad ipſam ordinātis: ꝓponit hypoſtaſim: ſ gra hitualis ꝓponit vnionē. Alis ꝓbat: q; actiones ſunt ſuppoſitoꝝ. Cōſequentia ꝓ: q; gra vnionis facit hypoſtaſim in nā humana. ¶ Ubi caute pſpice: q; aliud eſt dicere: nō ꝓponit hypoſtaſim: ⁊ aliud ē dicere ſi ꝓponit hypoſtaſim in nā huāna. Fra enim vnionis ꝓponit nō facē hypoſtaſim ibi dem: ſi ſola i. chro hy poſtaſis ē: ſi eadem gra vnionis nō ꝓponit: ſ; facē in chro hypoſtaſim i huāna nā: dū facit q; perſona filij dei fit non ſolum perſona diuina: ſed etiā perſona humana: dū facit q; ſubſiſtat nō ſolum in na tura diuina: ſed etiaz in natura humana. Et hoc eſt quod in litera dicitur: ⁊ ſuper hoc ratio fundatur: intendens q; actio humana ſuppoſiti hypoſtaſim humanā ꝛc. ¶ In reſponſione ad. 2. ⁊ 3. occurrit reddenda ratio tot dictoꝝ de gratia vnionis. Dicitur enim de ipſa in hoc articulo in principio corporis: q; gratia vnionis eſt ipſa vnio: et in hac reſpōſione: q; eſt ſupza omne genus: ⁊ in articlo. 1. huiuſmodi. q; eſt infinita/ ſecundum q; ipſa perſona verbi eſt infinita: ⁊ in articu. 5. q; ſexte in corpore dictum eſt: quod gratia vnionis eſt ipſum eſſe perſonale: quod a gratis diuinitus datur humane nature in perſona verbi: ⁊ in articu. 12. q. 3. ad tertium: dicitur q; gratia vnionis eſt cauſata a tota trinitate: q̄ ⁊ hic replicatur in corpore articuli: dū principiū appropriatur alicui⁹ gre vnionis: ponitur perſona filij. Hec ſiquidem dicta licet diſſonare inter ſe videantur: ſa cile tamen diſtincte perſpicientibus q; gra vnionis duo in ſe claudit. ſ. eſſe verbi pſonaliter terminans humanitatem chriſti: ⁊ cōpoſitionē ſeu cōiunctionē vtriuſq; nec loquor de termination: cōiunctione: aut vnione q̄ eſt relatio: ſed de fundamento q̄ eſt eſſe dei ⁊ hominis: q̄ cōſtat eſſe ſubam: ⁊ ꝓpe dicta duo in ſe claudere. ſ. ꝓpriū vnitū ⁊ ipſam conjunctionē: de hmoi enim vnione in litera dicit: q; eſt eſſe pſonale: q; eſt infinita ſimpliciter

Ad ꝑmū

Sic ꝓcedit. Ur q; chriſti ſm q; eſt caput eccle. Mō. 8. ſ. Omnia ſubiecit ſub pedibus eius. Sed ſm hoc ſolū ſubiecta ſunt ei creatura: q; ſm hoc ſolū ſubiecta ſunt ei creatura: q; ſm hoc ſolū ſubiecta ſunt ei creatura: q;

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶In corpe arti vnica est 3o rñsiua ſsito affirm. Tota hũanitas xpi ſm. ſ. aiam ⁊ corp⁹ iſtituit hoies: ⁊ ẽptũ ad alam pn⁹: ⁊ ẽptũ ad corpus scdario. Pro. 2o 3o. pbat: dr dr. Tlitia ei⁹ pticula. Prob⁹ sic. hũanitas xpi hz vim iſtituẽdi hoiẽ ⁊ pducta dei ẽbo: cui corp⁹ vnit p aiam ⁊ corp⁹ hũanũ hz nãle ordinẽ ad aiaz 2ᶜ. ſ. vt mã ad founã: vt ifiz ad pncipale motore: ẽ tota hũanitas xpi 2c. Ubi nõ q̃ qz duo cõtinent in pdone. ſ. q̃ corp⁹ xpi influat: ⁊ q̃ corpa alioꝝ recipiãt iſtuxũ a corpe xpi iſtũ duo pñ⁹ assumpta fuit in ifa. Alterũ ẽe corpi xpi ⁊ aliorũ holim corpiũ⁹ de duplici nãli ordine inter corp⁹ ⁊ aiaz: ex quo hz cõio mutua: q̃ nõ solũ corp⁹ accipit ab aia: fz aia accipit a corpore mini strãte sibi. ⁊ hic hẽs pñter / q̃ corp⁹ xpi nõ est alienũ a viribus sue aie: ⁊ q̃ corpa alioꝝ nõ excludũt a donis suarũ aiarũ. alterũ pñm p̃ns ẽ corpi xpi: ptimens duo. ſ. q̃ hũanitas xpi hz vi iſtituẽdi ex pductione pſonali ad deũ: ex q̃ corp⁹ xpi pductũ ẽ vbo mediante aia. Ex ijs ſtãt ſimlr: q̃ corp⁹ xpi mediãte aia hz vim influriuã ex vbo, sic hz mediãte aia pductionẽ ad illũet sic ⁊ expte iſtituẽt aia xpi pn⁹: ⁊ corp⁹ scdario inueniãt: ⁊ ſiliꝝ ex pte recipiẽtiũ iſtuxũ aie hoium pn⁹ / ⁊ corpa scdario inueniant: et vtrobiqz eadẽ sit rõ ſ. pp nãle ordinẽ corporis ad aiaz. Deckꝫ tur deinde / q̃ corp⁹ scdario recipiat iſtuxũ / 2ᶜ. ſſificari: sez p modũ misteriũ: vel p modũ derivationis. Nã q̃n ẽ pñti vita aia iustificat: monet mẽbra corpis ad assẽsũ dã. ꝓ seruã dã / tuẽdã angẽ dãqz aie iustitiã ⁊ sic corp⁹ nm scdario. vt misser aie monet a iustificãte aiaz Qñ vero in resurrectiõe aia gliosa iũcta erit corpi / ex gria aie derivabit gria in corp⁹: ⁊ sic a gloriãte immortali diuinaq̃ vita aiaz glorificabitur secundario corpus redundante gloria anime in corpus.

¶ Super articulum tertium.

Titul⁹ clar⁹ est. ¶ In corpe articuli duo fiũt. pmo declar modus q̃ corp⁹ xpi mysticũ hz mẽbra. 2o rñdet q̃stio. Ex pdis aũt inter corp⁹ nãle ⁊ mysticũ q̃ ad modũ hñdi mẽbra simul vel succ̃ssiue / declarat mod⁹: quo corp⁹ xpi mysticũ hz mẽbra. ſ. nõ solũ in actu sed in potẽtia. Et potẽtia q̃dẽ in pposito dupl⁹ inueniti. ſ. q̃nq̃ reducek: ⁊ q̃ nunq̃ reducẽ ad actũ. Act⁹ vero tripl⁹ citer: vel ſm fidẽ / vel ſz charitatẽ vie / vel ſm fruitionẽ patrie. ¶ Ubi nota primo / q̃ nõ distinguit potẽtia in potẽtiã reducibilẽ vel nõ reducibilẽ ad actũ: in potẽtia q̃ de fcõ q̃nq̃ reducẽ ad actũ: ⁊ in potẽtiã q̃ de fcõ nũq̃ reducẽ ad actũ / quãs reducibilis fuerit ad actũ: aliquin nõ fuisset in potẽtia. ¶ Nota 2o / q̃ hz fides / vt in rñsione ad 3oz hẽs iostituat mẽbra xpi in ſpẽte ⁊ ꝑm dã. q̃ tũ infra latitudinẽ acr cõſiſtit / ideo hic primus gradus actꝰ in esse gre in mẽbris xpi ſſiãs gnãz fidei. ¶ Odcluſsiue rñsua est. Ch⁹ ẽ caput oim hoium / diuersimode tñ loq̃ndo: gñaliꝫ hz totũ mũdi tps. Probat deducẽdo p quinq̃ gradus / ſm q̃s holes vniunt ch⁹o. ¶ Ubi nota autorẽ in ser ſtat⁹ oẽs holes distinguisse / ⁊ oẽs ordãs eorũ cõprehẽdisse. In primo vtl: in scdo viatores in charitate: in tertio viatores in fide tm: in quarto viatores sine fide / predestinati tm: in quinto viatores sine fide nõ pdestinati: in sexto dãnati sunt. Et primꝰ qui dẽ gradꝰ hz hodie oino sit clarus: relatus tñ ad totũ mũdi tps / prehẽdit sub se btõs / etiã ipeditos / quibꝰ in termino: vt erãt sancti pfes in tympo ante mortẽ ch⁹i. Cõphẽdunt siquidẽ in primo gradu oẽs actu ch⁹o cõiuncti immutabiliꝫ secũ in termino: quales tunc erant sancti patres quibꝰ sola patefactio celi deerat. ¶ Scõs ꝙ gradꝰ trifariã distinguit: nãq̃ ꝑtlet tã exiites i purgatorio (q̃ adhuc ex vita totaliꝫ nõ sunt) q̃s exiites i charitate / q̃ pdestinatos / q̃ etiã exiites i charitate fz pñtẽ iustitiã rñq̃s pstat ẽ placitos, vt enumeratos qz sũt i via ⁊ charitate / ꝑputant iter mẽbra ch⁹i actualiꝫ: fz primi duo simpliciꝫ: tertiũ fz pñtẽ tm iustitiã. ¶ Tertiꝰ q̃q; gradꝰ q̃ ẽt ꝑm actũ fz ipfectũ attẽdit: duo ꝑtlet gña holim. ſ. dẽ tã pdestinatos ⁊

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super articulum. 6.

IN titulo articuli sexti/nota q in dubiū 2r pōt verti an esse caput ecclesie sit, ppriū chr̄o. primo in ordine ad deū et ꝑsonas patris et spūs. 2o, in ordine ad creaturas angelicas et hūanas. Jn hac tamen ista nō disputatur et ꝓr non queritur nisi sc̄o modo dicta q ly proprium excludit cōmune christo et aliis creaturis. De deo enim patre dictū est: caput Christi (ac per hoc ecclesie totius: hoc est totius integri cuiuspotis ecclesiastici ex capite et membris cōstantis) deus. De spiritusan. autem/q est cor ecclesie. Et ꝓpria esse caput homogeneum. 1. ejusdem nature specificeve/generice/proprius Chr̄o esse: et nō cōmūe totius trinitati relictus est. Nunc superest videre/an sit ꝑmune christo sc̄m naturā humanam et alteri creature: an soli Christo conueniat. ¶Jn cuius porte articuli vnica ē distinctio bimembris cū dnab⁹ cōclusionibus⁹ rationis iuxta singula membra. Dicō est de esse caput: vel ꝑm influxum interiorē: vel ꝑm exteriorem gubernationes. Prima cōclusio est. Esse caput ecclesie sc̄m interiorem influxum est proprium Christo. Probatur: quia sola hūanitas Christi habet virtutē iustificandi: quia sola cōiuncta est personaliter diuinitati. Secunda cōclusio est. Esse caput ecclesie secundū exteriorem gubernationem/est cōmune christo et aliis: differenter tn. Prima conclusionis ut potest clara/manifestāt authoritates. Sc̄a autē pars ex duplici differentia. Prima ex extensionē vel restrictionem: quia gubernatio christi extenditur ad omne tēpus/omnem locū/omnemq statum. s. vie et termini: aliorū vo restringitur vel ad certum locum/vel certū tempus: vel certū statum. Scōa/ ꝑm virtutem propriam vel vicariam: quia christus propria autoritate ē caput et autoritatibus.

¶In rēspōsione ad tertiū eiusdē articuli discerne nouitie inter ostiū et ostiarium ecclesie ac regni celorum sibi soli ꝑmanus reseruauerit: et tamen ostiarū aliis communicauit/ claues regni celestis tribuendo/ et petrus tuendo.

Sed cōtra Est. q vī Joā. primo plenitudine eius nos oēs accepim⁹. Sc̄m hoc aūt est caput nostrū, q ab eo accipimus. Ergo ꝑm hoc q habuit plenitudinē gr̄e ē caput nr̄m. Plenitudinē autē hr̄e habuit ꝑm q ꝑfecte fuit in illo gr̄a personalis: vt supra dc̄m est. ergo ꝑm gr̄am ꝓsonalē est caput nr̄m. et ita nō est alia gratia capitis et alia gratia personalis.

Rndeo Dōm. q qr vnūqq̄q agit inquātū ē ens actu, ops q idē sit actus quo aliq̄d est actu et quo agit: sicut idē est calor quo ignis est calid⁹ et q̄ calefacit. Non tn̄ ois actꝰ q̄ aliq̄d est actu, sufficit ad hoc q sit ꝑncipiū agēdi in alia: cū em̄ agēs sit pfectū⁹ patiēte/ vt aug. dicit. 12. sup gen. ad l'am: et phs in. 3. de aia) ops q agēs i alia hēat actū ꝑm eminētiā quandā. Dcm est aūt supra q in aia christi recepta est gr̄a ꝑm maximā eminētiā. et ideo ex eminētia gr̄e quam accepit, cōpetit sibi q gr̄a illa ad alios deriuetur: qō ꝓtinet ad rōnē capitis. Et tō eadē est ꝑm essentiā gr̄a ꝓsonalis, q̄ alia christi est iustificata, et gr̄a ei⁹ ꝑm quā est caput ecclie, iustificans alios. differt tamē ꝑm rationem.

Ad ꝑmū Ergo dō⁹. q ꝑm originale in adā, qō est pcm̄ nāe deriuatū ē a pcō actuali ipsi⁹, qō ē pcm̄ personale: qr in eo ꝓsona corrupit nām: quia corruptione mediāte, pcm̄ ꝑmi hois derivatur ad posteros, ꝑm q nā corrupta corrūpit personā. Sed gr̄a nō derivat a chr̄o in nos mediāte nā humana: q̄ solā ꝓsonalē actionem ipsius chr̄i. Unde non ops in chr̄o distinguere duplicē gr̄am: quarū vna rideat nāe, alia ꝓsone: sicut in adā distinguit pcm̄ nāe et ꝓsone. ¶Ad ꝑm dōm. q diuersi act⁹, quorū vn⁹ ē rō et cā alteri⁹, nō diuersificāt hitū: actꝰ aūt ꝓsonalis gr̄e, q̄ ē scīm facere forall' hūnē. est rō iustificationis aliorū: q̄ ꝓtinet ad gr̄am capitis. Et inde ē q p hmōi dr̄am nō diuersificat essentia hit⁹. ¶Ad tertiū dōm, q gr̄a personalis et gr̄a capitis ordinant ad aliquē actū: gr̄a aūt vnionis nō ordinat ad actū. sed ad esse ꝓsonale. Et ideo gr̄a ꝓsonalis et gr̄a capitis conuenīt in eēntia habitus: nō aūt gr̄a vnōis. ¶Unāius ꝓsonalis gr̄a ꝓsit q̄dām⁹ dici gr̄a vnōis: ꝑ quit facit cōgruitatē ꝓxte ad vnionē. Et ꝑm hoc ꝓ essentiā est gr̄a vnionis et gratia capitis et gratia singularis ꝑsone: sed differentes sola rōne.

¶Utrū esse caput ecclie sit ꝓpriū chr̄o. ā. 5.

Ad ꝑmū Sic ꝓcedit. Uī q esse caput ecclesie nō sit ꝓpriū chr̄o. Dicit em̄. 1. reg. 15. Cū eēs parvul⁹ in oculis tuis, caput in tribus israel fact⁹ es. Sed vna est eccl'a in no. et ve. test. Ergo vī q eadē rōne aliq̄s aliud hom̄o ꝑter christū ꝓterit esse caput ecclie. christus est caput ꝓcedētiū malorū rōne ꝓfectiōis: et qr in ipso est plenitudo malitie/in aliis pars aliq̄ malitie: et qr ipse est vt verissimus malitie illi vt figura tēre future malitie. Et ꝓpea vt oparitū mysteriū iniquitatis: qr iniq̄ opātur malū, nō solū ꝑm fe: sz vt figura malitie sui capitis. Figura em̄ mysterii est re⁹ figurati: et figuratū opari dr̄ nō ꝑmse, sz ꝑm figurātes: qñ ad ipm figurā dū opant: vt cōtingit qñ mali iniq̄ agunt.

¶Memēto hr̄ doctrine accepte l. 5. methy. q ꝓfectū et impfectū trāsferimus etiā ad mala: dū dicim⁹ ꝑfectū latronē: et ꝑfectū tyrānū/ et hmōi. Sic nāq; hic dicim⁹ antichristum esse caput ratione ꝓfectionis: quia scilicet ꝑfecte malus.

¶Occurrit hic dubitz: an antichr̄s dr̄ caput olum malorū: tam demonū q̄ hominū: an hoim tātū. Et est rō dubij: qr in ista nūq; restringunt membra antichristi ad malos hoies: sed absolute dr̄ caput malorū: et q plus est dū in ista distinguunt articuli h⁹ qōnis/ post locatū articulū 7m/ an diabol⁹ sit caput olum malor̄/ locando hūc octauū dicit: an antichristus etiā possit dici caput olum malor̄. Ubi apponendo ly et: ondit q ad coſcē oēs malos refert ad ea q dicit ꝑm. ad qs retulerat diabolū. Et sic stat ꝑ diabolū. et ca put olum malor̄ tā demonū q̄ hoim. Et ꝑ hoc ꝓprie ꝓcedit. Et ꝑ hoc ꝓprie ꝓcedit. Et ꝑ hoc ꝓprie ꝓcedit.

12e. q. 84. ā. 3. q. 2. 4. Et. 3. di. 13. q. 2. arti. 1. c. Et ꝑ hoc ꝓprie ꝓcedit. 19. arti. 4. c. Et mal. q. 8. arti. 1. c. 1. Et opuſ. 1. c. 123. Et 1. ſēn. 11. co. 3. q. 4.

1.ar.7.c. Et vi. q. 29. ā. 4 c. Et. 1. co. 31. co 3.

¶Super articulum 7m.

IJtul⁹ clarus est.

¶Jn corpore articuli reperit ꝓlo supꝓpositā diſtō de capite/ ꝑm inferiorē influxū/ et ꝑm gubernationē exteriorē. Et ꝓnit deinde cōclō ꝑncipalē ꝓpositi

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In rñsionib⁹ ad primū ⁊ ꝓm simul dubiū occurrit: qꝛ in rñsione ad pmū dr diabolū ⁊ antichꝝm nō esse duo capita: ꝫ vnū caput: in rñsione aūt ad ꝓm dr antichꝝm esse membꝝ diaboli, hec enim subinuicem aduersant: qꝛ si antichꝝs est membꝝ diaboli, opꝛ diabolū esse caput antichristi: ac per hoc antichꝝs est caput subordinatū alteri capiti: ꝫ diabolus ꝓpr hoc est caput antichꝝsti. ¶ Ad hoc dr ꝙ diabolus pōt dupli cōsiderari: ꝫ ꝫ se: vel vt est in antichristo. Si ꝫ se: sic antichꝝstus ⁊ diabolus sunt duo capita, quorum vnum subordinatur alij, ſ. antichꝝst⁹ diabolo: ⁊ hoc dicit rñsio ad ꝓm. Si autez consideretur diabolus vt est in antichꝝsto, sic ambo sūt vnū caput: ⁊ sic verificat rñsio ad pmū. ¶ Vel ⁊ melius respondet ꝙ diabolus et antichristus dupliꝝ consideratur possunt: ꝓtio in ordine ad multitudinem malorū hominum (de quibus est ꝓmo) ⁊ sic ambo sūt caput vnuꝝ corꝓis mystici. Et hoc dicit ⁊ intendit rñsio ad pmum: duꝝ duo capita vnius ⁊ eiusdē corꝓis mystici excludit. Secūdo consideranꝫ inter se: ⁊ sic antichristus respectu diaboli ē membꝝ diaboli, antichꝝs autez caput eius: sicut deus caput christi. Cum quo stat ꝙ respectu multitudinis malorum hominum antichristus est caput: et sic antichristus est caput subordinatū altioui capiti, qui diabolus est. Et hoc dicit responsio ad ſm.

¶ Super questionis hone Articulū ꝓmū.

Titulus clar uc est.

¶ In corpore tria sunt, ꝓmo repetitur integritas nature assumpte ꝓ radice conclusionis. Secundo ꝛr̄ quesito vnica affirmatiua conclusione (scilicet oportet in christo esse scientiaꝫ creatam) tribus rationibus super dicto fundamento fabricatis, probando illam. Tertio confirmatur conclusio auctoritate sacri canonis, reddendo illis rationē. omnia clara sunt in litera. ¶ In responsione ad primū eiusdē articuli, dubia duo occurrunt circa illud, vnde hic actus non potuit esse anime humane Christi, quum sit alterius nature. Primum quidem circa id quod dicitur de impossibilitate actus intelligendi ipsius, qꝛ sit actus intelligendi anime Christi: nam multi reputant hoc esse possibile. Secundum circa dicti rationem, scilicet quum sit alterius nature: quoniam non apparet quantum valeat. ꝓ Circa primum igitur habeo in tertio sentē. Ioannis capreoli dist. 14. q. 1. argumenta multa Ioannis de ripa ⁊ aliorum: que quoniam procedunt ex extraneis aut immissenti illa, puta quod vitio sit speciei, aut differentiam inter naturalem ⁊ vesperti[illegible] cognitionem, aut cognitionem creaturarum in verbo, aut differentiam inter cognitionem enygmaticam ⁊ facialem aut intuitiuam: aut etiam magis extranea, aut illa que in litera hac soluuntur, ⁊ scientia debet tradi ex propriis, non ex extraneis, relecandꝫ debet superflua: ideo omittenda censui, allatis tantum duobus motiuis. Primum est, Deus respectu bonorum se habet vt species intelligibilis. ergo multo magis poterit se habere vt intellectio. Antecedens patet. Et consequentia probatur: quia magis repugnat deo ratio habitus seu habitualis forme, quam actus seu forme actualis: ſ. cū species habet rationem habitus seu habitualis forme: intelligere autem habet rationem actus: ergo, Secundum est ex auctoritate Augi. 4. de trinit. cap. viti. dicentis de visione beata quo, ꝓmo quod illa dea est bonus ⁊ beatus, secundo quod ipsa sola est summum bonum / cuius adipiscendi gratia percipimur agere quecquid ratione agim⁹. Ex his enim patet, quod visio beatifica est quid increatum: alioquin deus esset bonus ⁊ beatus alio quo creato / et alicui creatum esset summum bonum et finis vltimus ⁊c.

¶ Circa secundū ad ꝓm item occurrit ſtatim obiectio: qꝛ aliet⁹ nature / licet inferat intellectionem bonam non posse esse naturales anime humane: non tamen refert non posse cōmunicari anime humane. Magna enim differentia est inter conuenire vt natura le / ⁊ conuenire vt communicatum: ꝓpter quas ſiquidem ipsum non cōuenit rei ſumte vt naturalis rei / puta ferro / sed vt communicata ferro. Et ad diuina accedendo personalitas verbi non conuenit humanitati Christi vt naturalis sibi / sed vt cōmunicata. Quia circa sicut personalitas verbi est ipsa deitas / ⁊ rationem subſtantia / ⁊ rationem conuenit anime humane Christi / ꝙ est alterius nature: non vt naturalis anime humane / sed vt communicata. Alietas ſiquidē nature / vt monſtratum est / non phibet ꝓpter alietatis communionem / sed naturalitatem. Quare igitur est hec rō. Et ſi hec rō non valet: volūtarie oppositum philosophi ꝓbat. Ad huius questionis ſolutionem euidentem / sciendum est duplici via posse procedi ad ꝓpositū: non posse cōmunicari: sicut ſic intelligere quo formaliꝫ intelligit ſubā inferior. Altera via est ex dependentia intellectionis ab intelligēte: qꝛ ſcz intelligere est opatio vitalis intelligētis de rōne cuius operationis vitalis est, qꝙ sit ab eo cuius est operatio vitalis: alioquin vinere actualiter non esset a viuere ſubſtantialiter. Quod nō ꝓt. intelligibile: quia sic anima non esset ꝓncipium vegetandi / sentiēdi / aꝛpetendi / intelligendi / ⁊ ꝓm anima nō esset anima. Et confirmatur: quia sicut nō est intelligibile: qꝛ sortes generet platonē / ⁊ actus generandi non sit a sorte: ⁊ similiter qꝛ sortes motu animali progrediatur / ⁊ motus eiꝰ nō sit ab ipso / ſ. ſit qꝛ appetat aut velit / ⁊ appetitus eiꝰ nō sit ab ala / ita nō est intelligibile qꝛ vinat vita intellectuali actualis / qꝛ nihil aliud est ee ipsum intelligere / ⁊ qꝛ tale intelligere / tale viuere non sit ab intelligēte. Cōstat aūt qꝛ diuinus intelligere nō pōt depēdere ab aliq̄ creatura. Impoſſe est igit qꝛ actꝰ intelligēdi ꝙ deꝰ intelligit / siat actꝰ intelligēdi ꝙ creatura formaliꝫ intelligat. Et hac igit via / qꝛ actꝰ vitalis cuiuscq̄ vinentis / ant est ipsa ſubā vitalis aut est ab ipsa / pcludit ꝓmo impoſſibilitas ꝓpoſitā. ſ. Qꝛ tñ mihi ignorātes ꝓpria vocabula nō sunt capaces dicte rōnis: offert se scōa via: ex hoc qꝛ opatio est actus operantis ſm esse nāle. hec ꝓpō hꝫ duas ꝓtes: ꝓma est / qꝛ opatio est actꝰ operātis. Et quo ad illā ꝓt sobtie intelligēs ⁊ hꝫ est ꝓportionaliter de opatiōe rāsiēte et immanēte / ꝓ se nota est: nā opatio rāsiens est actꝰ agētis / vt a quo ſaltem: opatio aūt imanens est actꝰ operātis: vt ſuprā ſaltē. Scōa ꝓpō est ly scōm ē nāle. Que ē est ꝓ se nota inducēdo ad ignāre est a generāte ſm esse nāle: ⁊ sentire est ſm sentiēte ſm nāle esse: ſ. sitr desiderare ⁊ intelligere in intelligēte. Et ex terminis ꝓz: qꝛ operans inq̄tū operans ſm ſuū nāle ee opaſſicut et est. Sub hac aūt ꝓpōne ſubſtituo mēdū est qꝛ diuina ſubā nō pōt esse actus ſm esse nāle alicui⁹ creature / vt ꝓz igitur nō pōt diuinū intelligere esse intelligere quo formaliꝫ intelligat creatura. Dico aūt nāle esse / ad dſiam actus secundum esse intelligibile: vt obiectū: intellectus est ꝓfectio ⁊ actꝰ intellectus ſm esse intelligibile: nihil enī ꝓhibet ſubam aliquā q̄ est actꝰ nō ſolū in gñe entis / ſz in ordine intelligibili: esse perfectionē ac per hoc actū alteriꝰ ſm esse intelligibile. hoc siquidē mō ponūt theologi diuinā essentiā esse vt ſpeciē intelligibilē intellectus creati beatifici: ſilr phi ponēres inferiorē intelligētiam intelligere per superiorē. ſ. Et hac via ꝓcessit author in litera / asserēs ꝓpositū esse / qꝛ opatio q̄ est ſuba vnius / cōuenit aliene nature / nisi ſuba illa in esse nāli ingaturaliene nāe: qꝛ in ꝓposito esse possibile clare liquet. ſ. Et per hec ꝓz rñsio ad primā obiectionē in primo dubio. Nā ꝓz ſm nō esse idē aut par indiciū de ſpecie intelligibili ⁊ actu intelligēdi: qꝛ illa ꝓportio allata de actu ⁊ habitu obſtat: qꝛ licet ſpecies intelligibiles ſm cōes viam sint forme habituales (qꝛ tñ auicēna negauit) diuina tñ ſuba non ſupplet vicē ſpeciei intelligibilis / quatenus est forma habitualis: qꝛ habitus claudit in ſe imperfectionē potētie quā in ſua rōne admixtā hꝫ / ſed quatenꝰ est forma actualis tñ: ⁊ hoc in esse intelligibili tñ: vt dictū est.

¶ Ad authoritatē primā Aug. dr / qꝛ nō intēdit Aug. eandē numero ꝙ visionem esse beatā de nobis / sed eandē obiectiue ⁊ modaliter: quia idē obꝫ / et idē modus est vtriuſq̄ / ſ. deus per ſeipm a ſe / a nobis vt. ¶ Ad ſcdam dr / qꝛ nō inconuenit aliquā operationē creatā esse ſummū bonū / nō ſimplr / sed inter creata / ſilr esse vltimū finē. Idē ⁊ in idē redit / dr ſummū bonū inter concupiſcibilia ſimpliꝛ / ⁊ vltimus finis vt concupiſcibilis ſimpliꝛ.

¶ Ad ſcdū aūt dubū obiecta: rñdetur qꝛ ꝓceſſus litere est efficax ad ꝓbandum: qꝛ intelligere diuinū non potest esse actus anime Christi ex eo qꝛ est alterius nature. Et quum dr / qꝛ alietas nature compatitur habere actum alienū per cōmunionem. Rñdetur qꝛ licet hoc in cōi verū sit / (quia in quibusdam potest natura ipsa alteri nature cōmunicari: vt forma communicatur materie: ⁊ ignis ferro) in tali tñ natura que est incommunicabilis alteri nature in esse nature / falsum est: quia alietas nature excludit alienum actum a se: nō solum vt naturalem: sed vt cōmunicatum sibi / ita qꝛ sit actus eius. Et quia diuina natura est incōmunicabilis ꝓm esse nature cuicunq̄ nature: ideo efficaciter loquēs: explicite de ipsa author conclusit: qꝛ non potest ipsius intelligere esse actus anime humane Christi.

¶ Quod autem obijcitur quasi a ſimili de personalitate diuina communicata nature humane: facile soluitur: er eo qꝛ personalitas non communicatur vt actus create nature: authoritis autem ratio de actu loquit dumtaxat de actu qui natura est diuina: infert qꝛ non possit esse actus anime: quia est alterius nature. Non est ergo ſimilis ratio de cōmunione personalitatis vt personalitas: ⁊ actu intelligēdi vt actus intelligēdi: qꝛ personalitas diuina pōt fieri personalitas humane nature: sine hoc qꝛ sit actꝰ eius: actꝰ aūt intelligēdi diuinꝰ nō potest fieri actꝰ intelligēdi humane alterius nature: qꝛ ē ipse. Rōnabiliter igit conclusio litere asserit.

¶ Phi aūt ponentes inferiores intelligētias intelligere per ſubſtātias superiorū intelligētiarū: nō ad ueriant doctrie huius: qñ ex hocnō habetꝝ qꝛ ponāt intelligere superiorū eſſicari in feriori idez numero: sed ſolū q ſuba superioris se hꝫ reſpectu inferioris vt forma seu ſpēs inteligibilis: vt nos dicim⁹ de essentia diuina reſpectu bōrum. Un nihil obſtat eos dicere ſuſſe hꝫ sine falſa ſint ſe. ¶ In rñsione ad tertiū eiusdem articuli aduerte qꝛ author ad rem ipectās mōſtrat nō dari ſcientiā vnionis vt distinguit cōtra vnita: hoc est nō dari ex parte vnionis aliquā ſcientiam: sed ſolū ex parte naturarum vnitarū diuine ſz humane. Et loq̄tur de his ſubiectis: illi aūt q̄ allegantur in argumēto: posuerūt ſcientiā vnionis obiectiue: ⁊ ideo non curauit de illis author. ¶ Appellat aūt ſcientia vnionis vel vnitoꝝ ſubiectiue: q̄ ſcilicet consequitur ad vnitas naturaꝝ / vt diuina ad diuinam: ⁊ humana ad humanam: ⁊ que consequeretur ad ipsam vnionem naturarū: quam author monſtrat non dari. ¶ Scientia autem vnionis vel vnitoꝝm obiectiue: vocatur que de vnione vel vnitis est vt obiecto. Et talis scientia vnionis datur in Christo: quia scitur a Christo vnio: vt illi dicebant: sed non nisi scientia diuina vel humana: vt author in litera explanat.

¶ Super arti. 2.

Titulus clarus est.

¶ In corpore articuli vna est conclusio. In Christo est sciētia beata consistens in visione dei excellentissime. Concludit ista habet duas partes: ꝓma est: qꝛ in Christo est scientia beata: secunda: qꝛ excellentissime. ꝓbabat in litera ꝓmo ꝓme pars. Omne quod est in potentia reducitur in actum per aliqꝛ ens actu: homo est in potentia ad scientiam beatam in dei visione consistentem: ⁊ reducitur in actum ſtum per Christi humanitatem: ergo in Christo est scientia beata. Maior ꝓbatur in calido. Minor quo ad ꝓmam partem ꝓbatur: quia homo est capax illius beatitudinis: quia est ad imaginē dei: ⁊ ad illam ordinatur vt ad finem. Quo ad ſecundam vero: authoritate apoſtoli: deceb at enim ⁊c. Deinde in calce corporis articuli ꝓbatur ſecunda pars conclusionis. ſ. qꝛ excellentissime: quia semper eam habuit et esse perfectionem causato. ¶ Aduerte notitie: qꝛ quia propoſitiones euidentes ac ꝓpter ſe: tanꝝ ſtatim percepte: truncate qñq̄ dicuntur: ideo author maiorem sic attulit: nō curans limitare eam vt ds intelligi: ſz ſi reducitur ad actum. Nec enim omne qꝛ est in potentia reducitur ad actum / quum multa sint in potētia que nunqꝝ erunt / sed omne quod est in potentia: ſi reducitur ad actum: ops qꝛ reducatur ad actum per aliquod ens actu: hoc enim intendit litera: ⁊ hoc solum est ad ꝓpoſitum. Et ꝓpterea in minore ponūtur tot cōditiones. ſ. qꝛ hō est in potētia: ⁊ qꝛ ordinatur ad illam vt finē. Et hoc enim ostendit necessitatem: quod potētia est reducenda ad actum: licet nō in singulis hoibus: quia impoſſibile est qꝛ potentia ad finem: sit frustra in tota vniuerſali ſpecie.

¶ Circa hunc litere processum dubium occurrit: quia propoſitio illa fundamentalis: reducens aliquid de potentia in actum est in actu: huius sit verissima in cauſis principalibus: non th est vera in cauſis instrumentalibus: vt ex Alexand. patet. 12. metaph. Et ad ſenſum patet instrumenta

vnius in ꝓsona: ſm illud psal. beatus quem elegisti ⁊ assumpſisti. Non ergo opꝛ ponere in ipso scientiam beatoꝝ. ¶ Ꝓ. Sciētia dꝫ plerꝫ hominī cōpetit. vna ſm suam naturā, alia ſupra naturā. Sciētia aūt beatoꝝ que in diuina visione cōſiſtit, nō est ſm naturaꝫ hois. sed ſupra eiꝰ naturā. In Christo autez fuit alia supernaturalis sciētia multo altior. ſ. scientia diuina. Nō ergo oportuit in Christo esse scientiam beatorum.

Sed ꝫ. Sciētia dr̄ꝝ in dei cognitione ꝓsistit. Sed ipse plene cognouit deum, etiā ſm qꝛ hō: ſm illud Jo. 8. scio eum. et sermonem eius seruo. Ergo in Christo fuit scientia beatorum.

Rñdeo Dom. qꝛ illud qꝛ est in potētia. reducitur in actū ꝙ id qꝛ est actu: opꝛ enim esse calidum id per qꝛ alia calefiunt. Ihō aūt est in potētia ad sciētiam beatoꝝ (que in dei visione cōſiſtit) et ad eam ordinatur sicut ad finē: est eīn creatura rationalis capax illiꝰ beate cognitionis. inquātum est ad imaginē dei. Ad hunc aūt finem beatitudinis homines reducuntur per Christi humanitatez: ſm illud heb. 2. Decebat eum propter quem omnia et per quem omnia, qui multos filios in gloriam adduxerat, authorem saluticoꝝ per paſſionem cōſummari. Et ideo oportuit quod cognitio beata in dei visione consistens excellentissime Christo homini conueniret: quia semper causam oportet esse potiorem causato.

Ad ꝓmū Ergo dom. qꝛ diuinitas vnita est humanitati xpi ſm ꝓsonā, non ſm essentiā vel naturam: sed cū vnitate persone remanet distinctio naturarum. Et ideo anima Christi que est pars

1. arti. 3. cor. Et opꝰ 3 ca. 223.

cognouisset: ⁊ ita fuisset frustra assūpta, cuꝝ ois res sit ꝓpter suā opationē. ¶ Ad ſcōm dom. qꝛ si duo lumina acciptiant eiusdē ordinis. minꝰ offuscat ꝙ maiꝰ: sicut lumē solis offuscat lumē cādele. quoꝝ vtrūqꝝ acciptꝰ in ordine illuminātis. Si ꝫo acciptiant duo lumina ita ꝙ maiꝰ sit in ordine illuminātis. et minꝰ in ordine illuminati. minꝰ lumē nō offuscat ꝙ maiꝰ. ſz magis augeat: sicut lumen aeris ꝓ lumē solis. Et hoc mō lumē scie nō offuscat. ſz claresci at in alia xpi ꝙ lumē sciētie diuine: qꝛ est lux ꝛa illuminās oēm hoiem venientē in hūc mūdū: vt dr̄ Jo. ſ. ¶ Ad tertiū dom. qꝛ ex ꝓte vnitoꝝ, ponit sciētia in xpo, ⁊ ꝓptū ad nām diuinā, et ꝓptū ad humanā: ita qꝛ ꝓpter vnionē ſm quā est ead⁹ hypostasis dei ⁊ hois. id qꝛ est dei, attribuit hoi, et id qꝛ est hois, attribuit deo: vt ſupra dictū est. Sed ex ꝓte ipsiꝰ vnionis qꝛ pōt poni in xpo aliqua sciētia: nam vnio illa est ad esse personale, scientia autem non cōuenit personе. nisi ratione alicuius nature.

¶ Utrū Christus habuerit scientiā quā habent beati vel cōprehensores. Arti. 2.

Ad ſcōm Ut qꝛ in xpo non fuerit sciētia beatoꝝ vel cōprehensoꝝ. Sciētia est bonū est ꝙ participationē diuini luminis: ſm illud psal. in lumine tuo videbimus lumē. Sed xpo nō habuit lumē diuinū tāqꝝ participatū. ſz ipsam diuinitatē in se habuit ſubaliꝛ manentē: ſm illud colos. 2. in xpo habitat oīs plenitudo diuinitatis corꝓaliꝛ. Ergo in xpo nō fuit sciētia beatorū.

¶ Ꝓ. Sciētia dr̄ꝝ eos dr̄s facit: ⁊m illū Jo. 17. hec est vita eterna. vt cognoscant te solū verū deū, ⁊ quē misisti Jesum Christū. Sed hō ille fuit dr̄s ex hoc ipo qꝛ fuit deo

FACULTAD DE TEOLOGIA
Univ. de Deusto
BILBAO

Universidad de Deusto
Biblioteca

non esse talia in actu qualia sūt ab ipsis: vt semina in nūllibus ⁊ organa artificū testātur. humanitas aūt chr̄i nō est efficiēs p̄ncipale/sed instrumētale respectu nostre beatitudinis: nō igit̄ sequit ex sua efficiētia/q̄ sit actu beata/quamuis de facto beata sit: non ē ergo efficax processus litere.

¶Ad hoc dr/q̄ instrumētū ēt pleriq; q̄dā pure instrūm: vt organa artifex semina/⁊ hmōi. Quoddā ita instrumētū q̄ ēt ē causa sui: sicut seruus est organū dñi ita tñ q̄ libo arbitrio suo: ū motuum cāē. Quānis aūt primū instrumētoꝝ genus nō habeat actu q̄ instrumētale: efficit: tñ cūdū tñ instrumentorum genus quarenus sui dñiꝫ hēt admixtuꝫ actu hēt q̄ in alijs efficit. Et q̄ chr̄s homo sic est instrumentū dei: vt vber sit/liberē cooperet/⁊ efficiat nos beatos/ ⁊ in ira illatum est q̄ ipse est actu beatus.

¶In p̄datione scē partis pelusionis. nō nouitie/q̄ author plus conclusit q̄ potuit explicite rō alla: quia rō nō p̄bat explicite nisi q̄ chr̄s est p̄fectus btūs q̄ alij homes/⁊ tñ cōcludit̄ q̄ est beat⁹ excellentissime. Z cinit ēt hoc q̄ materie: q̄m tā declaratuꝫ est chr̄istū ēē caput oīuꝫ btoꝝ: tā hoiuꝫ q̄ angelorum: ac p hoc sub intelligēdo nunc q̄ chr̄s est cā efficiens beatitudinē nr̄aꝫ vt caput beatoꝝ/ optime infertur/q̄ ē excellentissime beat⁹: vt pote cā/vt caput.

¶In rñsione ad 3m̄ tituli de articuli/ nota distinctionē de supra naturā vel ſm nām: q̄m hinc habes intellectum diuersoꝝ dictoꝝ de beatitudine p̄fa/q̄ innenies q̄ est nālis/aut q̄ est supnālis. Uerūtū esto cauti/vt bene notes

In secundo membro ly inquantum scilicet secundum naturam suam est capax eius quoniam est conditio hec diminuens a simpliciter ad secundum quid: non enim quia homo est capax illius visionis/sequitur/ergo est illi naturalis/aut hēt ad illam potentiam naturalem: quia plus restringit ad naturalitatem simpliciter/⁊ ad potentiam naturalem scilicet naturalis inclinatio in illum actum: sed solum sequitur. quod hēt naturam que potest elenari in illum actum. Jn hoc enim differt homo ab animalibus scilicet/ex hoc ipso quod est intellectualis anime/quod b̄uta nō possunt elenari in actum videndi deum/homo autem potest elenari in illū. Quod hinc p̄uenit quia intellectualis est capax p̄ssionis illius: pars autem sensitiua tantum/non est illius capax. Quocirca visio dei est aliquo modo naturalis anime nostre sed secundum quid: quia est capax/ et sua natura illius: non est autem simpliciter naturalis illi aut alteri cuicunq; creature/sed soli deo.

¶Super articulum tertium.

Jn titulo tertij articuli ponitur diuisio terminoꝝ illorum videlicet/indita vel infusa/vt satisfiat diuersimode illā appellantibus. Scientia liquidem ista/quia simul cum natura anime datur/indita vocatur. Quia vero nō acquiritur/nec ex vi nature anime/ipsaꝫ comitat/ꝫ deo alia actione creante aiam/⁊ alia actiōe influente sciam/ quāuis sit tempore/habet/ideo infusa nuncupatur. Et reuera infusa vocanda est/si proprie loquendum est. Angelorum autem scientia indita proprie vocatur quia comes est nature vt illius proprietas naturalis: eademq; actione qua verbum dei creat angelicam naturā ſm primū in illam species intelligibiles perfectiuas intellectus angelici. Potest nihilominus gratia inaterie scilicet anime christi/dici scientia indita: pto quando comitatur naturaliter animam christi/non vt creataꝫ/ sed vt assumptam a verbo/sicut ⁊ gratia habitualis: est enim vnigeniti a patre plenus non solum gratie sed veritatis.

¶In corpore articuli vnica est conclusio respōsiua q̄sito/duplr̄ pbata. Cōclusio est. Oportet in chr̄o ponē sciam inditā. Pbatur/q̄ ex virtute impedimenti

Universidad de Deusto
Biblioteca

est per se generatio eius/nec per infusionem/que est per accns generatio eius.)Si inquā in christo non esset omnino scientia acquisita/intellect⁹ agens esset in ipso frustra: quia nihil esset impediens aut tollēs quouis modo operationem eius/et tamen non posset habere operationem suaz. In ādā siquidem caruit operatione in principali: quia non erat ibi pa tiens dispositum ad recipiendum: quia erat tam in actu ab alio agente reductū/nec erat amplius in potentia ad recipiendum intelligibilia ab intellecta gente: sicut potentia augmentativa non poterat augere: quia corpus eius iaz erat actu perfectū in quātitate naturali.

¶Ad primū igit̄ dubium dicitur/ qđ positio illa/frustra est quod caret ppia operatione: non est arctanda ad genus/ spēz/aut individuaz quodlibet vel aliqđ: sed absolute sumēda est. Et sane debet intelligi/ t. subintelle ctis conditionib⁹ generalibus/ā quibz de operibus est sermo/ subintelliguntur: scilicet quando/vbi ⁊ in quo ⁊c. debet operari. Ita quod sensus est/quod frustra est quod caret operatione/ quando debet illam habere. Et sic propositio ista efficaciter in litera probatur/et hoc qđ vnūs quodq; est propter suam operationem: frustra liquidem est quod finem suum non assequitur quando debet. ℙ Et per hoc satisfit omnibus instan cijs. Nam status beatus habet/vt tunc non debeat abstrahere intellect⁹ agens: quia homo est in termino. Et adam fuit suppositum in quo intel lectus agens non debebat abstrahere species quia intellectus potio plenius erat acquisita scientia. Et similiter potentia augmentativa non fuit frustra: quia caruit quidem operatione/sed non quando ⁊ in quo debuit operari: quoniam constat quod operatio eius debet esse in tabo imperfecto secundum quantitatez ⁊ in statu augmenti/quorum nullum locum habuit in adam/creato perfecto secundum quantitatem naturalē. Stat ergo solida prima litere propositio. ℙ Ad secundum dubium dicitur/qđ non refert vtro modo propositio intelligatur: quia vnius potentie nō est nisi vna operatio propria principalis: que se habet ad ipsam vt finis cuius/ privationem dicitur frustra: quia potentia naturalis determinata ē ad vnum/⁊ rationalis ad alterū contrariorum/principaliter respicit. Et rursus omnis potentia naturalis quedam est: ⁊ propterea vna est cuiusq; principalis operatio/fundans reliquas ordine quodam. Ad literam tamen author loquitur de operatione principali/qua est finis. Et multo minus refert quouis modo sumatur in proposito: quia si in christo non esset scientia ex suo genere acquisita/intellectus agens esset frustra: quia careret operatione principali que est finis/⁊ hoc intendit author: vt patet in ar. 2. q. 1. Et nihilominus sequi videtur quod esset omnino frustra in ipso: quia careret principali operatione/que est facere species intelligibles: ⁊ secundaria/que est facere euidentiam primarum propositionuz immediate/⁊ mediante illa facē aliquam euidentiam: qm̄ tam cognitio primoz principioz q̄ reliquoz ex illis/ad sciam acq̄sitā ex suo ghe ipectat/quā supponimus in christo nō ex/ℸ infusā ex suo ghe tm̄. Quocirca si in christo suppo neretur scia ex suo ghe acquisita/p infusionē habita/(sicut ponit in ad⁹) intellectus agēs nō careret omni op atiōe sibi ppria/z prima tm̄/ex ab stractione spēi intelligibilē: fecisset nāq; sicut de eo in ādā fecit/euidē tiam primoz ppositionū immediate/⁊ aliaz mediāte illa. Nā eodē lumine fuerūt p se/nota ādē pria principia/⁊ p cipiones p cipia/qđo sunt euidē tia nobis/quamuis nos acquiram⁹ nostra actione spēi/⁊ studio nostro/cō clusiones: ille aūt p infusionē habuit/quicquid nos acquirimus/sub illo ℸ lumine/quo acquirē nos possumus. Sed qr in christo supponitur non esse quoniomodo sciam ex suo ghe acquisitā/ℸ ex suo ghe infusam/q̄ est supra lumē intellectus agentis/ideo oino frustra ponerē/vtpote absq; omni sua propria operatione intellectus agens in christo. Et sic stat oino solida ⁊ incōcussa ppositio litere inucta ⁊ subsumptis. Et hec intelligito q̄ tum est ex parte iuℓ hoc est intellectus agētis: qm̄ ex libertate alc̄ christi po fuisset cooperari ad illnſtrādā pharasmata: ministrātia scie ilusę/quādo placuisset vti scia illa/cōuertēdo se ad phāsmata: sīr ad intellectoz multoz intelligibiliū. ℙ Ad obiecta scoti ℸ solutionē ipsam/iā incipit patere: qđ in rnsione ad tertiū amplⁱ erplanabit. Nā tm̄ author ē scia infusa ex suo ghe seu p se/⁊ scia acq̄sita ex suo ghe seu p se/sunt diuersaruz rōnū. Et licet differant penes originem ⁊ agentia diuersarū rōnum nō tñ differunt tm̄ penes originem ⁊ agentia/sed penes formalia obiecta/ac per hoc p intrinseca obiaa: vt patebit. Et ideo ridiculū est obijcere/q̄ differunt sicut homo natus ⁊ homo creat⁹/aut sicut oculi: ceci nati miraculose illuminati ⁊ oculi alioz. Hec enim vera sunt de scia acq̄sita/⁊ scia per accīo infusa: vt sunt scia ade/que ex suo ghe erat eiusdem rōnis cū nostra. Non aūt de scientia ex suo ghe infusa: qm̄ hec alterius ordinis ex intrinseco est: ⁊ iō non potest acquiri/⁊ erigi in infusionē. Et de hac author assuet⁹ sermonib⁹ formalibus ⁊ per se/loquitur in hac litera. Ista autem ad per accīdēs declinarunt: dum ad sciam cui fieri accidit q̄ sit infusio diverterūt. ℙ Unde p̄z duplicādi suppositionē: uō a pbabilitate sed a possibilitate aliena et: loquēdo p se. Sed ipse loquitur de infusa p accīs: ⁊ credit se opponere cōtra hanc literā. Et qua equocatione loquit de p se acdita ⁊p se infusa: scīēs q̄ ea que sunt p accīdēs/relinquunt ab arte. ℙ Ad rōnē aūt dicendi ex dignitate christi/videt q̄ nō eadē est rō acceptionis scie a rebus ⁊a doctore/qui res causant sciam/quasi vt instrumēta dei qui facit illas vt exē plaras a sua sapia: iuxta illud eccl. 1. effudit sapiam sup oia ops sua. Doctor vero licet se habeat vt ponēs obiectum/non tñ se habet vt ponēs obiectum tm̄: sed principaliter se habet vt ponēs conceptiones suas p voces que sūt signa eorū que sunt in ala/et ordinādo ac subordinādo has conceptiones illius/⁊ deducendo has ex illis: vt et pinet quotidie. qđ indigni erat christo dño/qui vn⁹ est magister toti⁹ generis humani. Et habes hanc rnsionē infer⁹ q.12. ar.3. ad.2^m.

¶In eodē arti. 4. rnsionib⁹ ad 2^m 5^m pōt dici facile potes q̄ virtus⁹ esse vere et intrinsece authoritatiue per se inter habitus infusum ⁊ acquisitum. Prima est secundum causas efficientes: quia infusa a superiori/acquisita ab inferiori. Secunda sequens ad istam/secundū origines scilicet infusionem ⁊ acquisitionem. Tertia est secundum obiecta: quia acquisita est cōmensurata ⁊ proportionata phantasmatizato: quod se habet ad intellectum/vt color: ad visum: vt dicitur in tertio de anima/ infusa autem est supereccedens proportionem phantasmatum. Et hec ē differentia intrinseca ⁊ essentialis: propter quam iste scientie sunt diuersarum rationū z. Et quum hec virtus differentia clarissime habeatur in litera/mirum est quomodo eorum aūtus est imponere authoritati oppositum. ℙ Et debeo sane nouisse/quod scientiam esse commensuratam phāsmati/nihil aliud est quam esse proportionatam ⁊ adequatam obiecto vt relucet in phantasmatibus: qualis est scientia humana/⁊ fuit scientia mam/est illam esse proportionatam obiecto excellentiori/⁊ excellentio ri modo quam sit obiectum phantasiabile. Et hec inferius clara erunt: quum de vtraq; scientia tractabitur: ⁊ dicetur quod scientia acquisita hz pro obiecto quod quid est/abstrahens a singularibus: ⁊ non omne quod quid est/sed sensibilium rerum tantum. Et ideo illa scientia non se extendit ad singularia: nec substantias separatas/sicut nec nostra scientia ad hec se extendit. ℙ Scientia autem infusa ex suo genere/est sicut angelica scientia/habens quiditatem pro obiecto/non abstrahentem/sed cōcretā singularibus: ita quod extendit se ad essentiam ⁊ omnia illius tunc accidentia ⁊c. vt patuit in primo li. Et similiter habet pro obiecto quiditatem non solum rerum sensibilium/sed etiam intellectualium/citra actum primum: qui soli sibi ipsi est quiditative notus/⁊ beatis vt sic: vt ibidem ostratum est. Concludo ergo: sicut in communi loquendo/habitus per se infusi ⁊ habitus per se acquisibiles sunt diuersarum rationum intrinseco ⁊ essentialiter: vt patet de charitate/fide/spe/⁊ virtutib⁹ intellectualibus ⁊ moralibus/ita in speciali de scientia dicendum est/quod scientia per se infusa seu ex suo genere/⁊ per se seu ex suo genere acquisibilis/sunt diuersarum rationum.

¶Oritur aūt ex dictis nouuz dubiū simplr ⁊ ad hominem/cur in christo asserit nō fuisse sciam ex suo ghe acquisibilē p infusionē/vt fuit in ādā. Et est ratio dubij simplr: quia melⁱ⁹ est vt christus semp habuerit talē sciam/q̄ post lapsū. tpis: actus/cui melior est potentia in bonis: vt hī nono meta. Et p̄z primo/quia eadē ratio militat de adam ⁊ christo: sicut dat⁹ est a deo vtergz doctor ghis humani. Unde si ādā qui creatus instructus/ suscependus tis ghis: habuit talē scientiam per infusionē/multo magis christus qui datus est in doctorē humani ghis: debuit perfectus creari quo ad animam: vt. s. perfecta esset scia acquisibilis ex suo genere. ℙ Ad hominē vero q̄: ista litera probetur in christo fuisse scientiam acquisitam ex suo ghe: non tñ probatur q̄ fuit talis sciēria in christo: per talē viam. s. per acquisitionē. Stat enim q̄ talis scientia fuerit in christo/⁊ non per talē viam/sed per infusionem: vt p̄z in adam/in quo quia fuit scientia acquisita ex suo ghe/ista cet non per acquisitionem/sed per infusionem/non sequitur intellectum agētem fuisse frustra: vt p̄z ex dictis. Et eadem ratione nō fuisset in christo intellect⁹ agēs frustra/si scia acq̄sita ex suo ghe/fuisset in ipso p infusionē.

¶Ad hoc dicit⁹ rōnabiliter hoc scia in christo ponitur per acquisitionem ⁊ non per infusionem: tum ex parte scientie/tum ex parte scientia/tum ex perfectione modi sciendi. Ex parte quonsam scientie: quia acquisitio est talis sciētie generatio per se/quoniā ipsa illius naturalis ghatio est infusio autē est talis scientie generatio per accidens: accidit enim ex miraculo/q̄ infundatur generatio autem per se/prestat generationi per accidens. Ex parte vero scientis: quia nobilius est quod seipsum mouet q̄ qđ ab alio mouet (vt dicitur in 8. phys.). Sciens autē p inuentionem seipsum mouet/sciens per infusionem ab extrinseco mouetur. Hoc est reducitur ⁊ potentia ad actum: illud ergo est christo attribuendum. Ex parte autem modi sciendi: qr sicut in christo fuit scientia beata modo beatoꝝ: scientia indita modo indite: ita debuit esse scientia acquisita modo acquisite: vt nullus modus sciendi conuentre potens christo illi defuerit.

¶Ad obiectionē aūt pmā dr̄: q̄ actus melior est potētia ceteris paribus: in ppositio aūt cetera nō sunt paria: nā esset mot⁹ ab alio/vbi nunc ponit mouere seipsum: carere cōnaturali ⁊ p se mō ghationis talis scientie/vt p̄z ex dictis: q̄ ponderūt illi puentioni actualis sciētie. ℙ Ad p̄firmationem dr̄: q̄ nō est similis rō: qr adam creatus est vt principiū nature humane in naturalib⁹/ ratz tm̄ corpus q̄z tm̄ anima: ⁊ qr perfecta sunt tm̄ nature ordinez prima imperfectis (vt. 12. meta. artis. dicit) ideo adam sicut tm̄ corpus creat⁹ est perfectus in quātitate/ita et tm̄ aiam creat⁹ est perfectus in scientia. Christus aūt nō est productus vt principiū hoim in esse nature/ nec in naturalib⁹ p hoc tm̄: hz doctor in scientiaz dei et regni celestis. In cuius signū. ꝓducit⁹ est tm̄ corpus quantitatis imperfectum: et sīr tm̄ anima in pura potē tia/ quo ad sciēnam nālr acquisibles. Et sicut creuit etate: et vere augmentū corporale habuit: ita aut sapientia sumul et eruditione hec dicit. Sic docuit mathes matteum aut astrolo gias hyndiaz arcanū trinitatis: et vias ac secreta regni celoz.

¶Ad obiectionē contra illā rōz: q̄ licet illa rōz intellectus agēs esset frustra: si absolute sumat: non concludat vtrūq; cz scientia talē ex imo genere acquisibilem: et vīā talē. s. per acquisitionē: qm̄ christus habuit talē scientiam ex suo ghe: quoniā ipsa illius naturalis ghatio est infusio autē est talis scientie generatio per accidens: accidit enim ex miraculo/q̄ infundatur: generatio autem per se/prestat generationi per accidens. Ex parte vero scientis: quia nobilius est quod seipsum mouet q̄ qđ ab alio mouet (vt dicitur in 8. phys.). Sciens autē p inuentionem seipsum mouet/sciens per infusionem ab extrinseco mouetur. Hoc est reducitur ⁊ potentia ad actum: illud ergo est christo attribuendum. Ex parte autem modi sciendi: qr sicut in christo fuit scientia beata modo beatoꝝ: scientia tali vero supposito. s. primo totius generis humani: sortitur infusionem pro productione quodammodo quasi per se: pro quanto principia exigūt qđ sint perfecta: quoniaz perfecta sunt naturaliter prioria imperfectio: vt dicitur. 12. meta.

¶Super questionis decime Arti. 1.

¶De scientia beata anime xpi. Mō. 10.

Sende libet ꝓdictarū sciātiaruz. Sed qr de sciētia diuina dictū est in prima parte, restat nunc dom de aliis trib⁹. primo de sciētia bā. scīho de sciētia indita. tertio de sciētia acq̄sita. ¶Si qr etiā de sciētia beata. q̄ in dei visione ꝙsistit. plura dicta sunt in prima parte: hic illa sola videnf dicēda. q̄ ꝓpie ptinent ad animā Christi. ¶Circa hoc ḡ querunk quatuor. Primo. vtrū aia xpi cōprehēderit ꝑbū siue diuinā essentiā. Scdo. vtrū in verbo cognouerit oia. Tertio. vtrū anima xpi in ꝑbo cognouerit infinita. Quarto. vtrum videat verbum siue diuinam essentiam clarius qualibet alia creatura.

¶Utrum anima Christi cōprehēderit verbum siue diuinam naturam. Arti. 1.

3.dī.14. a.1. q.2. ⁊.2. Et dī. q. 20. arg. 4. ⁊. ⁊. Et q̄l. 3. q. 2. ar. 2.c. Et opⁿ. 3 ca. 223. et 1.dim. c.1.3.40. 2.

¶Dprimū Sic ꝓceditur. Ut qđ aia xpi cōprehēderit ⁊ cōprehēdat verbū siue diuinā essentiā. Dicit enī Ilido. q̄ trinitas sibi soli nota est. ⁊ hoi assumpto. Igit hō assumptus cōicat cum sancta trinitate in illa noticia sui q̄ est sancte trinitati ꝓpria. Illmōi aūt est notitia cōprehēsionis. Ergo aia xpi cōprehendit diuinā essentiā. ¶ℙ. Magis est vnirī deo ꝙm esse ꝑsonale cz ꝙm visionem. Sz sicut dam. dicit in. 3. lib. tota diuinitas, in vna ꝑsonarū est vnita humane nature in xpo. Multo ḡ magis tota nā diuina videt ab anima xpi. ⁊ ita videt q̄ anima xpi cōprehēdat diuinā essentiā. ¶ℙ. Illud qđ cōuenit filio dei per naturā. cōuenit filio hois ꝓ gratiā: vt Aug. dicit in primo de trini. Sed cōprehendere diuinā essentiā. cōpetit filio dei per naturā. Ergo filio hois cōpetit per gratiā. Et ita videtur qđ anima Christi per gratiam verbum comprehendat.

Sed ℸ Est. qđ Aug. dicit in li. 83. q. Qđ se cōprehēdit. finitus est sibi: Sz essentia diuina nō est finita in cōparatione ad animā xpi: cū in infinitū eā excedat. Ergo anima xpi nō cōprehēdit verbū.

Rñdeo Dom. qđ sicut ex supra dictis ꝑz. sic facta est anima in vnione ad verbum. ꝙ ꝑsonaliter vnita est. quā natura incōfusa permānerit. ita. s. qđ increatum mānerit increatū. creatū mānerit infra limites creature: sicut dama. dicit in tertio li. Est aūt impossibile q̄ aliqua creatura cōprehendat diuinā essentiā. sicut supra dictum est. Et ideo impossibile est q̄ anima xpi cōprehendat verbū. Et hoc est quod dicit Aug. in epla ad volusianum. Scire te volo. nō hoc xpianā hre doctrinā. q̄ ita de⁹ infusus sit carni. vt curā gubernāde vnius tantum mānerit vel deseruerit vel amiserit. vel ad illud corpusculū ꝙsit ꝛcā collectaq; trānsluderit. Et sīr anima xpi totā dei essentiā videt. nō tñ eā cōprehēdit: qr nō totaliter eā videt. nō ita ꝑfecte sicut visibilis est: vt in prima parte exponit⁹ est. ¶Ad tertiū dom. q̄ verbū illud Aug. est intelligēdū de gra vnionis: ꝙm quā oia q̄ dicunt de filio dei. ꝙm diuinā naturā. dicitur de filio hois. propter identitatem suppositi. Et ꝙm hoc vere pōt dici qđ filius hois est cōprehēsor diuine essentie: nō quidē ꝙm animā. sed ꝙm diuinā naturam. Per quem etiam modum potest dici qđ filius hominis est creator.

¶Utrū aia xpi ꝑbo cognouerit oia. ar. 2.

Ad scām Sic ꝓceditur. Videt q̄ aia xpi in verbo nō cognoscat oia. Dicit enī Marci 13. De die autem illa. nemo scit. neq; angeli in celo. neq; filius nisi pater. Non ergo oia scit in verbo. ¶ℙ. Quāto aliq̄s perfectius cognoscit aliq̄s principiū. tāto plura in illo principio cognoscit. Sed de⁹ perfectius videt ētiā suā q̄z aia christi. Ergo plura cognoscit in verbo q̄z aia christi. Nō ergo aia christi in ꝑbo cognoscit oia. ¶ℙ. Quātuscūq; scie attēditur ꝙz quātitatē scibilū. Ergo aia christi sciret in verbo omnia q̄ scit verbum. sequeret q̄ scientia anime christi equaretur scientie diuine. creatum. videlicet increato. qđ est impossibile.

Sed ℸ Est. q̄ supillud apoca. 5. Dignus est agnus qui occisus est. accipere diuinitatez ⁊ sapientiam. Glo. dicit. i. omnium cognitionem.

Rñdeo Dom. q̄ cū q̄rit an chr̄s cognoscat oia in verbo. ly oia

3.dī.14. ar. 2. q. 2. ar. 4 3m. et 4m. Et q̄l. 9. q. 8. ar. 4. c. ⁊ q̄. 10. arg. 4. ⁊. 5. Et q̄l. 5. q. 2. ar. 1.c. Et opⁿ. 3. ca. 223. Et opus. 9. q. 82.

tute operatiua non contracta/virtutem/ deitatis absolute siue in persona. nando (de qua directe erat dicendum. siue in operando: que sub deitatis virtute comprehenditur: non esse comprehensam ab humanitate christi. Unde nulla. digressio commissa est: sed a notionibus doctrina tradita est.

¶Super arti. 2.

Initus sumendus est vt sonat: in corpore nameq; arti. dislingnetur.

¶In corpore sunt tres conclusiones: iuxta tria membra distinctionis qua distinguitur quot modis pōt distribuere lyola. In litera igit fit talis distinctio. dimembris. ly omnia potest sumi vel ꝓprie: ⁊ sic distribuit pro oibus que q̄cq; actu ꝙm aliquod tempus sunt. Uel large: ⁊ sic distribuit etiam

Universidad de Deusto
Biblioteca

p̄ his que sunt in potētia nūc reducta ad actū. Et hoc subdistinguit in duo membra: q̄ vel in potētia divina sola: vel nō in sola po[tē]a divina/ḡ erunt in potētia creature. Et ꝯ p̄a p̄z q̄ et vniuersa distinctiōe, et subdistinctione tria tm̄ membra p̄stituunt: a lic iuxta membroꝝ hoꝝ numer[um] trib[us] p̄cessionibus respondet quelibet quesito. Prima ē. Alia christi nouit in v̄bo oia ppue/hoc est q̄ quandoq; in actu sunt/erunt/aut fuerunt. Probat p̄mo absolute. Licet intellectus beatos sit differētia/multi intellectui trō deest cognoscere in verbo oia que ad ipsuz spectant: sed ad christi et eius dignitatē spectāt oia: ḡ alia christi cognoscit in verbo omnia. Probat minor: tum q̄ oia christo subiecta sunt: tum q̄ est oium iudex p̄stitutus a deo. Probatur secundo/q̄ ad cogitationes hominum ante[a] tō[tum]. 2.

¶ Circa hūc p̄cessuz dubium occurrit: q̄m ꝑpō dicens/ cuilibz beato q̄uenire q̄ videat in v̄bo oia spectātia ad se/difficultatē patit. Sed[et]ur[ge]n. ex ipsa ratiōe p̄cedēti ꝑpositioni in ka posite. s. quilibet btūs tāto plura i verbo cognoscit/ quāto ꝑfectius videt v̄bū: q̄ aliqs sanctus minus btūs/puta sctūs anthoni⁹ eēt magis btūs altero beatiore le puta sctō petro: q̄d̄ simplicat cōtradictoria. Et patet sequela/ꝑ solito quod ꝓia singularia spectent ad sctm̄ anthoni⁹ q̄ ad sctm̄ petrū: q̄ multo plures orationes emittūt ad sctūm anthoni⁹ q̄ sint singularia/spectāria ad sctm̄ petrū/ quē nemo iterpellat. ℣ Ad hoc dr/q̄ ꝑpō dicēs q̄libz beatus videre in verbo oia spectan[tia] ad se/ꝑ hoc dr[etur] intelligi. s. nisi fosset/ vt fatr/ vt cātr. Si fosset/ senſ⁹ est quod ipsa visio verbi est ēt visio spectantium ad se. Et sic sumpta ꝓpō intelligitur de spectantibus ad beatum nunc quum primo fit beatus/ q̄ non de spectantibus postea ad ipsum/quoniam hec per reuelationem ht: vt patet de angelis/qui spectantia ad ipsos de dispositione populorum sibi cōmissorum nesciebant: vt testatur eorum pugna viginti ⁊ vno diebus/dan. x. ca. Et sic ad obiectionem dicitur/quod impossibile est plura singularia spectare ad minus beatum nunc quando primo fit beatus: q̄m ex hoc ipso ⁊ ponitur minus beatus/ ponit quod visio sua in verbo ad pauciora se extendat: vt in litera dicitur. ℣ Si vero intelligatur sine formaliter siue causaliter/sic est sensus: quod quilibet beatus videt vel formaliter vel causaliter in verbo omnia ad se spectantia. Et ēt indubie verum: quoniam vel ipsa visio verbi est illorum visio/vel est causa visionis illorum: quoniam ex hoc ipso q̄ aliquis videt verbum/debetur sibi quod suo tempore innotescant sibi spectantia ad se: aliter visio illa nō substantialiter constitueret beatum. beatitudo enim est status omnium bonorum aggregatione perfectus. Et secundum hoc patet obiectionem cessare. quocunq; autem modo intelligatur/in ꝓposito infert intentum litere: tum quia omnia fuerunt subiecta christo ab instanti conceptionis sue/in quo fuit beatus videndo verbum: ⁊ sic in primo sensu processus in uenitur efficax. Tum q̄ia in christo non habet locum noua notitia per reuelationes nouas/vt in aliis beatis: ac per hoc quicquid aliis beatis cōpetit ex visione verbi formaliter vel causaliter/christo conuenit secundū ipsam visionem verbi formaliter: ⁊ sic habetur intentum.

¶ In eodem processu nota/quod author distinguendo ly omnia/in omnia quādoq; in actu/vel in omnia sue in actu sue in potētia/appellauit primam distributionem ꝓpriē/et secundam largiē: ea ratione/quia que sunt: in potentia non sunt/ q̄ sicut excludūtur a numero entium/ita excludūtur a numero omnium. Fecit autem hoc ob dignificandos sermones de christo: vt scilicet simpliciter loquendo affirmandum doceret/q̄d christus inquantum homo nouit omnia.

¶ Secūda cōclō est. Anima christi non nouit in verbo omnia que sunt in sola potentia dei. Probatur ducendo ad impossibile: quia nosse omniaq; que sunt in sola dei po[tē]a/est cōprehēdere omnia que deus potest facere: q̄d est cōprehēdere ꝺiuinā frutē: ḡ est cōprehēdere diuinā essentiā: q̄d ē impossibile. Prima ꝑa p̄batur: q̄ virt⁹ q̄ubet cōprehēditur per cognitionem oium in que potest. ℣ Ubi nota q̄d⁹ hās ꝓpōes loqui de notitia seu cōprehensione oium non inscipsis/ꝛ in v̄bo seu cā. Ex cōprehensione enim oium effectuū in seipsis nō infertur cōprehēsio cause altioris ot cētis. ⁊ ꝑtim in infinitis q̄ cedētis oia q̄ sunt in potētia tua: q̄ualio ē deus q̄d oia sint entia limitata/ipse aūt de⁹ sit infinitus esse. Sed ex cōprehensione oium possibiliū in tua causa/infertur cōprehēsio illius⁹ virtutis causatiue/q̄ sm̄ ꝓposito est oipotentia diuina: ⁊ cōsequēter cōprehensio cētie diuine. Nā in tali modo cognoscendi/ cognitio possibilium sequit nāl⁹ cognitionē cause: ac per hoc eadem maxima maritimā. Maio: aut̄ posibilium cognitio habet nō pōt in causa/ quam vt oia cōprehendit in illa: vt patet in cognitione p̄mo ⁊ principaliter: quanto enim aliquis ꝑfectius⁹ penetrat virtutem tanto plura in illis ⁊ ex illis cognoscit: adeo vt quā oia est ⁊ in illis cognoscibilia ds cōprehēdit/ taz ꝑfecte illa nouit/ vt perfectius cognoscī nequeant: adeoq; siquidē tūc cognitio cognoscibilitatē illorum. ℣ Et scito/quod mā ista/iam sit posita creaturā cognoscere oia in verbo/tam vtsio oium in verbo sit cōprehensio/in ar. 7. q. 12. primi libri dicta est. vbi rōnes est scoto ⁊ aliis: nec repetenda duri.

¶ Tertia cōclusio ē. Anima christi scit in verbo omnia que sunt in potentia creature. Probatur. Anima christi comp[re]hendit in verbo omnis creature essentiam: ergo virtutem ⁊ potentiam: ergo omnia in que potest. Omnia relinquunt in litera ꝓconstantinus: ⁊ vere constant/ꝓsuppōsito antecedente: q̄ rationabiliter affirmatur de anima christi: quia tribuendum ex est/quicquid potest excellentie tribui.

¶ In responsione ad secundum nota primo illud verbum/anima christi scit in verbo omnia que deus in se ipso scit scientia visionis: habebit ex inferius questionem non paruam. Nota secundo/quod aliud est dicere/ animam christi scire omnia nota deo scientia visionis/⁊ non scire omnia nota deo simplici intelligētia/aliud est dicere siam christi scire tantum ea que sunt nota deo scientia visionis. q̄m hoc secundo dictum aufert ab anima christi quicquid notum ē deo simplici intelligentia. Quod cōstat esse falsū ex hīs/dicere/q̄ alia christi nouit multa in potētia nūc in actu. Unde p̄z error scoti: q̄ hoc videtur imponere author in. q. 2. 14. di. tertii sen.

¶ In responsione ad tertiū aduerte/quod q; vnum ⁊ idem est numero claritatis diuine in scientia visionis ⁊ simplicis intelligentie: ideo litera nō ꝺ: ꝺsumit/quod scientia visionis in deo est clarior: ꝺ absolute/quod scientia dei excedit in infinitum quantum ad claritatem cognitionis. Quoniam circa excessus in infinitum/concedit or simpliciter/ parificatio autem non simpliciter/ꝛ fecūdū q̄d: ḃ ē q̄ ad aliq̄d: ḃ ē q̄ ad nūer⁹ scitoꝝ sciarisionis.

¶ In eadem responsione du[bi]m occurrit ex durando in. 3. sent. d. dist. 14. q. prima articulo secundo tenente/quod anima christi videt in verbo quicquid videt verbum quo ad questionem quid est: ⁊ sic scientia anime christi equatur diuine scientie simplicis intelligentie quo ad numerum scitorum/licet non quo ad claritatem cognitionis. Probat q̄ hoc sic. Videt deum/videt visione beata quicquid naturaliter representatur in diuina essentia: ergo videt quidditates omnium possibilium. Consequentia p̄z: quia diuina essentia natural⁹ iter representat omnem possibilem quidditatem. Ad⁹ ho probatur: quia nec ex parte representantis aut representationis est impedimētū/quū ex nāli necitate sit hmōi repsenta⁹ nec ex pte o⁹ſsctis/q̄ pt in lōge imo infinite maī⁹: sc⁹ centiam diuā: ḡ ⁊ in ola posibilia quidditative/que in in finitum minus sunt cognoscibilia.

¶ Ad hoc dr/q̄ ans est falsum. Et ad illius ꝓbationē dr/q̄ impedimentū in ꝓmptu est/⁊ apparet ex parte cognoscētis: qui non est capax totius repsentationis naturalis diuine essentie/sicut nec cōprehēsionis illi⁹. Et ad ꝓbationē inductā. ℣ Dr sm̄ longe maius ⁊c. rndetur/q̄ peccat p̄m figuram dictionis/sub posse in maiusꝛ minus/subsumēdo posse tali mō hoc est posse videre quidtates posse in verbo. Nā ly longe infinite maius sit videre deus/ q̄ videre oia alia: longe tamē maius est videre se deum/q̄ in ipso viso videant oēs quidditates possibiles/ q̄ videre deū. Et hoc iam docuerat author: ⁊ tū istenon erubuit concludere ex tali sophistica ratione.

1. q. 14. ar. 12. Et 3. di. 14. ar. 2 q. 2. 2[m] ⁊ q̄ō. 4. 2[m]. Et 8i. q. 20. ar. 4. ℅. ⁊ 1[m]. 2[m]. ⁊ 5[m]. Et di. 8. q. 2. ar. 1 Et opus. 9. q. 81.

¶ Super arti. 3.

Utrum anima christi in verbo cognouerit infinita. Arti. 3.

Tertiū dr. Sic procedit. Ad ℣ anima x̄pi nō possit cognoscere infinita in verbo. Quō enim infinitū cognoscat/ repugnat diffinitioni infiniti. vt dr in. 3. phy. q̄ infinitum est/cuius quātitatē accipientibus/semper est aliquid extra accipere. Impossibile aūt est diffinitionē a diffinito separari: quia hoc esset cōtradictoria esse simul. Ergo impossibile est q̄ aia x̄pi sciat infinita. ¶ Preterea. Infinitoꝝ sciētia est infinita. Sz scia aie x̄pi nō pōt esse infinita: est en capacitas eius finita. cū sit creatura. Nō ergo aia x̄pi pōt cognoscere infinita. ¶ ℣. Infinito nō pōt esse aliquid maius. Sed plura cōtinent in scientia diuina, absolute loquendo. q̄ in scientia anime christi: vt dictum est. Ergo anima christi non cognoscit infinita.

Sed cōtra. Anima x̄pi cognoscit totū suam potentiam. ⁊ oia que potest. Pōt aūt in enumdationē infinitoꝝ petētoꝝ: ℣m illud p̄le Job. 2. Ipse est propitiatio p̄ peccis nostris. nō aūt pro nostris tm̄ sed etiam pro totius mundi. Ergo anima christi cognoscit infinita.

Rndeo Dicendum, q̄ scientia non est nisi entis: eo q̄ ens ⁊ verum conuertuntur. Dupliciter autez dr aliquid ens. Uno modo simpliciter: q̄d scilicet est ens actu. Alio modo ſm quid: quod scilicet est ens in potentia. Et q̄ vt dicit in. 9. meta. vnūquodq; cognoscit ſm q̄ est actu, non autem ſm q̄ est in potentia. Et q̄ vt dicit in. 9. meta. vnūquodq; cognoscit ſm q̄ est actu, non autem ſm q̄ est in potentia. sciētia primo ⁊ principaliter respicit ens actu. secundario aūt respicit ens in potētia. q̄d quidez non ſm seipsum cognoscibile est, sed ſm q̄ cognoscit illud in cui⁹ potētia existit. Quātum igit ad primū modū sciētie, alia x̄pi non scit infinita: q̄ nō sunt infinita in actu etiam si acciptiant oia quecunq; sunt in actu ſm statu generationis ⁊ corruptionis. vbi: qui nō cōprehendit accidētia vniuersaliter/sed oēs substātias. ⁊ q̄dā trā accētia: vt p̄z de actibus nouis futuris post iudiciū. Tertio/q̄ in articulo precedēti expresse ad oia accidētia ſm q̄dūs rpo adiūgit etiā hoim cogitatio: infinitas p hoc q̄ per infinita ſm q̄dūs rpo intelligit hic ea sola q̄ simpliciter existit/q̄ nunt sc. ℣ subsistūt. ℣ Est igit doctrina authoris/q̄ oia cognita scia visionis/posit nt dici ⁊ infinita et finita. Finita q̄dē si q̄ oia distribuit p entibus similr: infinita ℣o si q̄ oia distribuit tm̄ p entib⁹ q̄ accidētib⁹ entiuz. Et propterea vtrūq; ē vez. i. q̄ scia visionis anime christi est infinitoꝝ/et q̄ non est infinitoꝝ. ℣ Quo ad 3[m]. Dicta conclusio rōnia affirmative est. Alia christi scit in v̄bo infinita in potētia/probat ꝓio. In potētia creature sunt infinita: ergo scit infinita. Probat cōsequētia: q̄ scit ola que sunt in potētia creature. ℣ Declarat ⁊ mostrans istius scie: q̄ sit q̄ est ad modū simplicis intelligētie ⁊ non per modū scie visionis. Ola ex supiadictis clara sunt.

¶ In rōnione ad ℣m, vide nouitie q̄ infinitū quantitative accipitur dupliciter. Uno modo ex parte materie ex q̄ quidem ⁊ potentiue, ex hoc sez q̄ nō habet formā quā natum est habere: ⁊ per hunc modū ⁊ infinitum in quātitate. Tale aūt infinitū ex sui rōne est ignotū: q̄: sez est quasi materia cuz potentione forme (vt ⁊ dr. 3. phy.) ois aūt cognitio est per formā vel actum. Sic ergo si hmōi infinitū cognosci debeat ſm modum ipsius cogniti, impossibile est q̄ cognoscatur: est en modus ipsius vt accipiatur pars eius post partē: vt ⁊ in. 3. phy. Et hoc modo verū est q̄ eius quantitatē accipientib⁹ sez parte accepta post partē, semper est aliquid extra accipere. Sz sicut mālia p̄it accipi ab intellectu imaterialiter ⁊ multa vnite, ita infinita p̄it accipi ab intellectu nō per modū infiniti, sed quasi finite: vt sic ea q̄ sunt in seipsis ifinita. sint in intellectu cognoscentis finita. Et hoc mō anima x̄pi scit ifinita: inquātū. ℣. scit ea nō discurrendo p singula, sed in aliquo vno: puta in aliqua creatura in cuius potētia existūt infinita, ⁊ principaliter illud obiectū intellect⁹ est q̄d q̄d est. ⁊ ō ſi q̄d quid est: hoc est ēntia est infinita: scia cōprehēsiua est infinita: ⁊ ſi q̄d quid est: seu ēntia est finita/scia est finita. Uñ quū infinita scita ab ala x̄pi sint finita ſm essentiā/⁊ infinita ſm multitudinē: nō inferunt sciam anime x̄pi esse infinitam.

¶ In hac rōnione dubiū occurrit ex adā. in. 3. sen. pbare conāte q̄ intellectus creatus nō pōt simul videre infinita: ita q̄ distincte cognoscat q̄libet eoꝝ: eo q̄ sequeret: q̄ visio illa esset infinite perfectionis in gne cognitionis: q̄ equipolleret infinitis cognitionib⁹ etiā ſpē distinctis: que ad infinit⁹ illa terminari possent. Et q̄ nō plus pōt creatura simul videre: q̄ deus possit simul facere. Et q̄: sequeret q̄ esset odiū infiniti demeriti: puta ſi q̄s vellet ex odio dei occidere infinitos homines viso simul. Uel charitas infiniti meriti: puta ſi q̄s ex charitate illos infinitos diligeret.

¶ Sed ex hac litera primū argumētū q̄d⁹ facile solui: dicendo q̄ visio nō est infinita nisi essentia comprehensa sit infinita essentialiter. Et q̄ arguens apponit ly in genere cognitionis: ad ne in equiuoco disputetur: distingue q̄ ſi per hoc intendit q̄ sit cognitio infinita simpliciter: patet rñsio ex litera hac: q̄ scilicet ꝑa nihil valet. Nec ex eo q̄ vna cognitio equipollet infinitis in aliquo certo gne: sequit q̄ sit infinita simpliciter: sed sat est q̄ sit altioris ordinis. Unū siquidem individuū superioris ordinis excedit infinita inferioris ordinis: et vna species altioris ordinis excedit perfectionē infinitarū specierū inferioris ordinis: sol est ista perfectio: oibus generabilibus ⁊ corruptibilib⁹: etiā si mūdus eternus esset. Uñ visio aie x̄pi qua videt verbū ⁊ in illo infinita/ nō solū equipollet: ⁊ excedit infinitas cognitiones terminabiles ad finita: ⁊ tñ nō est infinita simpliciter. Nec ille cōgnes eēnt infiniteperfectionis simpliciter: etiā vt cognitiones: q̄ infinitas simpliciter cōgnie (vt i hac habes litera) ñsio hētur nisi ēntia infinita ēntialiter cōprehēdat: q̄d cōstat nō inuenire in infinitis cognitionib⁹ ifinitoꝝ ſpē distinctoꝝ: creatoꝝ. vel creatiū: q̄m ⁊ singula ⁊ oia simul ynt ēntias finitas ēntialiter. Ut p̄z: si fingas infinitas

Universidad de Deusto
Biblioteca

spēs alialis: oēs em sīt ad alialis gen⁹ essentias limitatas haberēt. Simile est em de: tota latitudine possibilis: qm ois sit nō eēt actus purus: sed infra latitudinē habētū potiā admixtā. Si aut intēdit q̄ sit cognitio infinita fm qd: quā infinitas fm quid nō repugnet creature/nihil omnino ꝓbat. Ad 2m aūt ex extraneis/scīm ꝑ deū/negādū ē maiorē: q̄ modus intelligēdi ecōtrario se ḥz ad modū q̄ res i eē ponūt: nā in intellu adu nant diuīa/ad extra

uero ꝓdeuntia/diuidūtur: q̄ in cā erāt nō sic: z simul sed vnū.

Et hinc sit: q̄ videri simul, non repugnat infinitis: ꝑduct ante simul repugnat eis.

Ad 3m de merito z demerito/respondet q̄ neutrū se ḥtur infinitū: nisi ḥz qd z non simplr. Magnitudo siqdē simplr tā meritū/ꝑ demeriti/non ex multitudine obiectorū/sed ex quantitate ēntiali sui pensāt.

¶In rōne ad 3m eiusdem tertij articuli ꝓpter q̄ tota vis rōnis in consistit in hoc/q̄ ꝓpietates infiniti in quocūq; ponāt infinitas/arctāt ad subiectū infinitatis: puta ꝓpietates infiniti positi i linea arctāt ad lineā: z positi i superficie/arctant ad superficiē: z positi in uniꝛo pīb⁹/arctant ad uniꝛm parē: z positi i motibus saturni/arctāt ad circulationes saturni: z sic de aliis. Nec ḥ ōz voluntarie/z cū sufficienti rōne: q̄. infinitū nō ē subā/ḥz accīs: ꝑtat āt accīs ñ excedēt ꝑ tum sōs ḥz arctari ad illō. z si accīdēs arctatur ad subiectū/multo magis ꝓpietates comitātes accidentē nō arctātur ad ides subiectū: vt ꝓz inductive. Et hāc rōsponsionē ꝓpicaciter lerna: qm ex illa elucescent solutiōes multarū questionum/z q̄ nō inconuenit vnū infinitū esse maiꝰ alio.

¶Super arti. 4.

Titulus clarus ē. ¶In corpe arti culi est vna 2da rōsiua q̄ltis affirmative. Alia ꝛpī ꝓ ceteris creaturis ꝑfectius videt diuinam essentiaz. ꝓbatur. Ultio diuine essentie ꝙuenit omnib⁹ beatis fm participationē diuini inuinis/ꝺ riuati in eos a fonte diuini verbi/sed alia ꝛpī coniungitur ꝓpinquius verbo dei/z plenius recipit influxū luminis in quo deus videt: ē. Maior ꝓbatur ecē. 1. Minor: quo ad primam partē/q̄ coniungitur in ꝑsona. Quo ad 2dam q̄ tangit vnigenitus est plenus veri

6.q.9.Ā. 2.c.Et.j. q.11.ar. 5.1m.

tatis ioan. 1.

¶In rōne ad 2m/nota expositionē maiorīs ꝓpositiōis assūpte in corpe articuli: in qua dictū est/q̄ visio dei/attēdit fm ꝓticipationē diuini luminis. explanatur sīc dē hic q̄ visio dei attēdit z fm virtutē nature videntis/z fm lumē glīe: ḥz magis fm lumē glorie/qō spectat ad ordinē gratie. z ideo christi alia ꝑfecti⁹ videt ḥ angeli: ꝑ tanto intellectus natu

habetur per medium syllogismi dialectici. Sed omnes beati vident verbum immediate ꝓ ipsam diuinam essentiam. vt in prima parte dictum est. Ergo anima christi nō perfectiꝰ videt verbum quaz quelibet alia creatura.

¶Perfectio visionis non excedit potētiam visiuam. Sed potentia rationalis anime, qualis est anima christi. est infra potentiam intellectiuam angeli: vt patet per dionys. 4.c. cel. hier. Ergo anima christi non ꝑfectius videt verbum quam angeli.

¶Deus in infinitum perfectius videt verbuz suum quam anima. Sunt ergo infiniti gradus medij pōles. inter modum quo deus videt verbum suum. z inter modum quo alia christi videt ipsum. Ergo non est asserendum q̄ anima Christi perfectius videat verbum vl essentiā diuinā. q̄ quelibz alia creatura.

Sed contra Est, quod apost. dicit ad Ephe. 1. q̄ deus constituit Christum ad dexteram suā in celestibus sꝑa omnem pūcipatum. et potestatem. et virtutem. et dominationē. et omne nomen quod nominatur. nō solum in hoc seculo. sed etiā in futuro. Sed in illa celesti gloria. tanto aliquis est superior. quāto perfectius cognoscit deū. Ergo anima christi ꝑfecti⁹ videt deū. q̄ queuis alia creatura.

Rndeo Dicēdum. q̄ visio diuine essentie cōuenit omnibus beatis. secūdum partē ꝑtam diuini luminis derīuati in in eos a fonte verbi dei: fm illud ecclē. 1. Fons sapientie. verbū dei in excelsis. Huic autē verbo dei ꝓpinquius continguitur anima Christi. que est vnita verbo in persona. q̄ quis alia creatura. Et ideo plenius re. ꝙpit influentiā luminis. in q̄ de⁹ vt ab ipso verbo. q̄ ḥ cūq; alia creatura. Et ideo ceteris creaturis perfectius videt ipsam primā veritatē. que est dei essentia. Unde dicitur Joan. 1. vidimus gloriam eius. quasi vnigeniti a patre. plenum non solum gratie. sed etiam veritatis.

Ad primum Ergo dicendum. q̄ perfectio cognitionis. quantum est ex parte cogniti. attenditur fm medium. sed quātum est ex parte cognoscentis. attenditur fm potentiam vel habitum. Et inde est. q̄ etiam inter homines per vnum medium. vnus perfectius cognoscit aliquam cōclusionem. q̄ alius. Et per hūc modum. anima Christi. que abundantiori repletur lumine. perfectius cognoscit diuinā essentiam. q̄ alij beati: licet omnes ipsaz dei essentiam videant per seipsam.

¶Ad secūdum dicendum. q̄ visio diuine essentie excedit naturalem potētiam cuiuslibet creatūre: vt in prima parte dictum est. Et ideo gradus in ipso attēduntur magis fm ordinem gratie. in quo Christus est excellentissimus. q̄ fm ordinem nature. fm quem natura angelica ꝓfertur humane.

¶Ad tertium dicendum. q̄. sicut supra dictum est de gratia. q̄ nō potest esse maior gratia. q̄ gratia Christi. per respectum ad vnionē verbi: idem etiā dicēdum est z de perfectione diuine visionis: licet absolute considerando. possit esse aliquis gradus altior sublimioz q̄ secundum infinitatem diuine potentie.

ter rōnē. Et dō q̄ ḥs loc̄ de sublimiori gradu dine visiōis: vez q̄ dina visio ḥ aut/vl ex pte lūis glie/vl ex pte nāe tel⁹/diuersimode alij gnat sublimiori ḥd⁹ dine visiōis. p⁹ nāgs sublimat dina visio ex lūne. glie. sub limitis spūalis: q̄ lumē glie ponat genus ad spēm. vnā luminis glie inuenti de facto in chō. z alīs beatis. z alia vl alis spēs lumis glie. poles fieri. Sed hec posito diuinat nec ḥs vñ formale seu specificū o fiam inter lumina glorie oiendar: quum sit vnum oim formale abstō medio: nec varietur ipē ex receptiuis vt patet ex hoc q̄ eiusdem speciei est in angelis z hominibus. ¶Secundo ita ꝓ sublimatur diuine visionis gradus ex augmento in infinitū luminis glorie: ita q̄ a fomite terminabitur excipitur lumen glorie. quod est tale. q̄ quocūq; lumine glorie posito/adhuc potest poni maius. Et in christo est lumen glorie in summo secundum dei potentiam ordinatā: non ḥs vl posse absolute: fm quā pōt quocūq; posito semp poni maius. Et ē rō exceptionis singularis. q̄ solum lumen glorie est qualitas ꝓpria celestis patrie. Reliquę uō qualitates lumines/aut sūt vie vt fides/ aut sunt cōes vie z ptie/vt charitas. Sz huic positioni obstat: quia fm ḥ maioꝛ lumini glie non rīderet maior charitas in ptia. Ac p ḥ non q̄ḥo alius ꝑfectꝰ videret deū tanto maiorē charitatē haberet. q̄ charitatē ponit in summo simplr in rpōne sic lumen glorie posset poni maius.

¶Relinquit igit/ q̄ alio modo sublimior gradus diuine visionis intelligatur posse fieri. Sic igit si accipiamus quācūq; aliam ꝛpī sublimatur. sīc ē. Sed ista ꝛpī sublimior gradus diuine visionis. ꝓcedit ex ordine gratie. z ideo christi alia ꝑfecti⁹ videt ḥ angelī. ḥ tñ ex ordine nature. Et hoc ḥ notabiliter. q̄ hinc habes q̄ pari existere lumine glorie in hoc z angelo/ꝑfecti⁹ videt deū angel⁹ ḥ hō. Et merito. q̄ visus acutior melī⁹ videt. q̄ visus minus acut⁹/ceteris paribus. Et ex hoc viterius sequitur. q̄ si in christo fuit lumen glorie in summo secundum dei potentiam ordinatā: non ḥs vl posse absolute: fm quā pōt quocūq; posito semp poni maius. Et ē rō exceptionis singularis. q̄ solum lumen glorie est qualitas ꝓpria celestis patrie. Reliquę uō qualitates lumines/aut sūt vie vt fides/ aut sunt cōes vie z ptie/vt charitas. Sz huic positioni obstat: quia fm ḥ maioꝛ lumini glie non rīderet maior charitas in ptia. Ac p ḥ non q̄ḥo alius ꝑfectꝰ videret deū tanto maiorē charitatē haberet. q̄ charitatē ponit in summo simplr in rpōne sic lumen glorie posset poni maius.

¶Relinquit igit/ q̄ alio modo sublimior gradus diuine visionis intelligatur posse fieri. Sic igit si accipiamus quācūq; aliam ꝛpī sublimatur. sīc ē. Sed ista ꝛpī sublimior gradus diuine visionis. ꝓcedit ex ordine gratie. z ideo christi alia ꝑfecti⁹ videt ḥ angelī. ḥ tñ ex ordine nature. Et hoc ḥ notabiliter. q̄ hinc habes q̄ pari existere lumine glorie in hoc z angelo/ꝑfecti⁹ videt deū angel⁹ ḥ hō. Et merito. q̄ visus acutior melī⁹ videt. q̄ visus minus acut⁹/ceteris paribus. Et ex hoc viterius sequitur. q̄ si in christo fuit lumen glorie in summo secundum dei potentiam ordinatā: non ḥs vl posse absolute: fm quā pōt quocūq; posito semp poni maius. Et ē rō exceptionis singularis. q̄ solum lumen glorie est qualitas ꝓpria celestis patrie. Reliquę uō qualitates lumines/aut sūt vie vt fides/ aut sunt cōes vie z ptie/vt charitas. Sz huic positioni obstat: quia fm ḥ maioꝛ lumini glie non rīderet maior charitas in ptia. Ac p ḥ non q̄ḥo alius ꝑfectꝰ videret deū tanto maiorē charitatē haberet. q̄ charitatē ponit in summo simplr in rpōne sic lumen glorie posset poni maius.

J.q.12.ā 1.c.1.3. Et 3.dis. 34.ā.3. q.1.2.q. 4.c.2.q. 5.2m. Et 2i.q.20. ā.6. Et opus.3. ca.2.5.

¶De scia indita vel infusa aie chri. qō. 11.

Circa hoc dum est de scia indita vel infusa aie chri. ¶Et circa hoc que runt sex. Primo vtrū scōm hāc sciam chs sciat oia. Scōo vtrum hac scia vi potuerit non conuertendo se ad phātasma. Tertio vtrum hec scientia fuerit collatiua. Quarto de comparatione huius scie ad sciam angelicā. 5°. vtrū fuerit scia habitualis. 6° vtrū fuerit distincta p diuersos habitus.

¶Utrum secundum scientiam inditam vl infusam christus omnia sciat. Arti. 1.

Ad primū Sic ꝓceditur. Aſ qō fm hanc sciam christus non cognouerit oia. Illa enim scientia indita est christo ad perfectionem possibilis intellectus eius. Sed intellectus pōlis anime humane non videtur esse in potentia ad omnia simpliciter. sed ad illa sola in que potest reduci in actum per intellectum agentem. qui est principium actiuū ipsius. que quidem sunt cognoscibilia secūdum rationem naturalem. Ergo secundum hanc scientiam non cognouit christus ea q̄ naturalem rationem excedunt.

¶Phātasmata se hñt ad intellectum humanum sicut colores ad visum: vt dicitur primo de anima. Sed non pertinet ad perfectionē visiue potentie cognoscere ea que sunt omnino absq; colore. Ergo neq; ad perfectionem intellectus humani pertinet cognoscere ea quorum non possunt esse phantasmata. siē sūt subē separate. Sic g̃ cū hmōi scia fuerit in christo ad perfectionē anime intellectiue ipsius. videtur quod per huiusmodi scientiam non cognouerit subas separatas.

¶Ꝑ. Ad ꝑfectionē intellectus nō pertinet cognoscere singularia. Videt g̃ q̄ p hmōi sciam aia christi singularia nō cognouerit.

Sed ꝓtra Est. q̄ ḥ ysa. 11. q̄ repleuit christū spūs sapie z intellectus. scie. z pūij. Sub q̄b⁹ cōprehēdunt

actus nāe aie in statu tā vie q̄ patrie locate ꝓportionat⁹ imo debit⁹. vt ꝓz de revelationib⁹ necessariis ad factis ecclesie tā rrīb phātis q̄ militanti. Et sīc̄ dicerer potēnā hāc esse. q̄d respectu aie humane/absolute potentiam obedientie re/pectu vero eius. sīc in vtroq; statu esse naturalē. vt pote naturali cōcomitātia ꝓtē statū. nō aberraret. Usi quū rpō fuerit verus viator z cōprehēdor finaliter. optime de ipsius aia inferē. q̄ vtraq; istarum potentia reducta est ad actum. 1. inerte 2°/ q̄ iō essentie diue cognitio excepta est: q̄ nō cognoscit nāliter. nec per revelationē. Et intelligē revelationis nole quēcūq; insturi. ipēi cuiuscūq; intelligibilis. Et per cognitionē diuine essentie/ non quācunq; cognitionem. sed visionez illius. Nouit siquidem aia ꝛpī per scias indita. oium. z nām multo magis q̄ qui cūq; pha/imo q̄ aia separata. imo q̄ ageli nāli cognitione: qui clara revelatione nouit deum esse trinuz in ꝑsonis/ q̄ alia huius

Universidad de Deusto
Biblioteca

cognoscédi existēs vt existens. tum qr veritates cognoscibiles cognitione intuitiua, sunt veritates contingentes: que nō possunt cognosci per quascunq; species inatas: qr ex cognitione terminoꝝ contingentiū pōt cognosci veritas cōplexoꝝ contingentiū de illis terminis: qr illarum complexionum veritas nō includit in illis terminis, quēadmodum veritas necessaria complexionis scibilis claudit ur in extremis.

¶ Tertium dubiꝫ est qr ex rātiōe litere male videtur cōcludi in aia christi per sciam infusam notitia oim singulariuꝫ: qr explenitudine pruidentie in aia christi, nō habetur cognitio oium singulariū, sed agibiliū tm: quō prudētia sit rō agibilium extra agibilia autez sūt singularia factibilia, que spectāt ad artem) ⁊ singularia nec agibilia nec factibilia, vt singularia speculabilia: vt sūt singularia arene, semiū, atalium ⁊ hmōi.

¶ Ad euidētia horū scieūdū est, qō species intelligibiles infuse nō per accidens, sed ex ino genere non solum sunt alterius rationis a speciebus acquisitis: quia habēt aliud obiectū formale (vt contingit inter species inatas angelo ⁊ acquisitas a nob) sed sunt longe alterius ac altioris ordinis: quia sic sūt similitudines nature pura leonine, q; representāt eā in quadā dispositione accidentali subsistēte: ita quod per vnam spēm pōt intellectus cognoscere quiditatiue leonem ⁊ oia eius individua sm individuales conditiones, ⁊ intueri leones omnes actu existentes.

¶ Nec hoc est mirabile: ita quod sit incredibile, sed rōne fultū: qr sez huiusmodi species sunt exēplate a divina essentia: que vna existens est similitudo ita cuiusq; propria, vt nihil in quocūq; ptermittat irrepresentatuꝫ distinctissime. Si enim hoc de facto fatemur inueniri in divina essentia respectu omnium cur nō possibile fatemur in multis illius participationibus inueniri, quod quelibet earum representat aliquā vnā naturā cū suis quōlibet accidentibus, ⁊ qō vnite phabetur in essentia divina: sup omnes ordines, diuisim participetur in aliquib⁹ speciebus spectātibus ad suprēmum ordinem cognoscitiuorum, quales sunt substantie separate, ⁊ anime supernaturali lumine illustrate.

¶ Unde ad primum dubium respondetur, negando illationē primā: ⁊ dicendo quod vna species superioris ordinis, seu infusa ex suo genere, potest sufficere ad notitiam abstractiuam, hoc est quiditatiuā, tam speciei q̄ singularis vt singulare est nec oportet multiplicare spēs illas iuxta numerum singulariuꝫ. Relique aūt consequētie qr istam primaz supponūt, manifeste ruunt.

¶ Ad secūdū vero dubiū dr, qr qr christi anime attribuenda est scientia, infusa absq; diminutione, ideo asserendū est rōm notitia intuitiua infusa videlicet oia individua: vt in hac litera dicitur.

¶ Et ad primā obiectionē respondetur, q falsum est speciem infusam ex suo genere, abstrahere necessario ab actuali existentia: nam talis spēs potest representare naturā puta leoninā sm oia predicata quiditatiua, ⁊ sm individuales cōditiones ⁊ existentias quas hz: ac cōiuncta in ea accidentia: vt pote exēplata a divina essentia: vt exēplari talis nature sic ⁊ sic diuiduate, ac existētias ⁊ qualificate ac quātificate. ¶ Ad 2am rōnē vero: qr sine existat siue nō, eodē mō representat: fatemur: q; representare eodez mō cōtingit dupliciter. Uel ex parte representati: ⁊ sic falsum est: q; eodem modo representet leonem siue existat siue nō: qr existēte leone representatur existens, nō existente aūt nō representatur existens. Uel ex pte representantis: ⁊ sic verū est q; eodē modo representat: nō enim mutatio fit in specie illa, per hoc q; representat naturā leoninam in hoc nūc de nouo existentem: sz eodē modo se hz ex parte sui: verum ipsa natura leonina in re mutationem patit. ¶ Et breuiter ita fatemur de istis speciebus in anima christi: sicut de essentia divina vt representat hec eadem: ve qua cōstat qō representat eodē mō ex pte representantis: diuersimode aūt ex pte representati. ¶ Et per hec pz rōsio ad secundā obiectionem: qr supponit hoc falsum: sez q; spēs iste sint spēs adequate terminis incompleris. Nos autez dicimus q; spēs iste que in anima Christi sunt: sunt adeo altioris ordinis/vt intueāt divinā essentiā/vt representantē sūtatē cōtingentiū/et nō solū vt representantē nām quālibet sm se. Et ppterea aia christi intuitiue perfecte per illas videt preterita, presentia ⁊ futura.

¶ Ad tertium dubiū notandū est, q; ipsum seipso doctior fuerit aut hoc: qm in 3. sen. di. 14. q. 1. ar. 3. q. 1. 2 in. q. de veri. q. 20. ar. 6. modificans infusam xpo sciam, eximit ab ea nō solū divinam essentiam, sed singularia ⁊ cogitatiōes cordiū: qr nō ptinent hec ad perfectionē humani intellectus, ram sm nature gr̄e status. Hic aūt perspicacius discernēs intellectꝰ practici perfectionez a perfectiōe intellectꝰ speculatiui humani, pbat per hanc sciam alias xpi nosse oia singularia preterita, presentia ⁊ futura: qa ptinent ad perfectionē intellectus practici. Et vere sic est: nō solū de cogitationibus horum: sed de aliis singularibus q; oia subiecta sunt pruidentie xpi inquātū hō: vt pz ex authoritate apli ad hebr. 2. a; ipse dūi matthei vlt. data ē mihi oīs potās in celo ⁊ in terra. Et plenitudine igit pruidentie nō solum monastice, sed politice, imo regalis imo monarchice totius vniuersi (cuius pruidentie pstat pars tem esse pruidentiā) recte cōcludit ad perfectionē intellꝰ practici humani in xpo esse non in alijs hoibus, spectare cognitionem oium singulariuꝫ, que sunt subiecta pruidentie sue. Constat aūt ex. 1. ad cotin. 15. q; ola sunt christo hoi subiecta preter eum qui subiecit sibi oia: ergo sola essentie divine visione excepta, aia christi per sciam infusam scit quecunq; scit deus scientia visionis. Et per hec clare patet responsio ad obiecta.

¶ Super articulum secundum.

Titulus clarus.

¶ In corpe vnice est pclo. Alia xpi sc̄m sciam infusam potest intelligere absq; cōuersione ad phantasmata. Probatur. Conditio aie cōprehensoris est: vt nullo modo subdat suo corpori: aut ab eo dependeat: ergo aīe beate aī ⁊ post resurrectionē intelligere pōt absq; cōuersione ad phantasmata: ⁊ aia xpi potuit intelligere absq; conuersione ad phantasmata. Aīa manifestatur: qr post resurrectionē ex aia redūdabit gloria ad corpus. Et prima pōa pbat: qr in digere cōuersione ad phantasmata: est ex hoc q; aia est corpori obligata: ⁊ quodāmō ei subiecta: ⁊ ab eo dependens. Secūda pōa pbatur: qa xpi ante passionem fuit simul viator ⁊ cōprehensor: cōprehensor pōt esse ex parte anime intellectiue: viator ex parte corporis.

¶ Circa efficaciā istius pclusiōis dubiū statim occurrit: qr cōcesso totomon infertur propositū, q̄nō intenta cōclo. Nam cōclo inferēda est: quod aia christi potest absq; cōuersione ad phātasmata intelligere sm sciam infusā: in litera autem infertur nō dicta cōclusio sed absolute: q; absq; cōuersione ad phantasmata anima christi potuit intelligere.

¶ Ad hoc dr: q; author sollicitꝰ fuit nō circa verba, sed circa illud in quo consistit difficultas. Cōcurrentibꝰ aūt duobus simul ad ppositā q̄nem sez potentia intellectiua: ⁊ habitu scie infuse: ex pte scie ex suo gr̄e infusa semulla habeatur rō vincule ad phantasmata: adn potius ex hac pte hz ela natio supra phantasmata. restat vt tota difficultas ex parte intellectus: ad naturale necessitudine denūctus experiri phātasmatibꝰ: se teneat: an sez possit ēt infusa vti scia: nisi cōuertendo se ad phātasmata. Et iō difficultio huiꝰ hitate apta: mōstrādo q; intellꝰ cōprehensoꝝ: ac p hoc aie xpi nō obligat ad phātasmata: p pstiti ⁊ claro dimissum est qđ dām sit ad q̄stiō. Sz potuit ez infusam sciam: xpi aia intelligere absq; cuersiōe ad phātasmata.

¶ In eodem processu dubiū occurrit ex dura. in 3. sen. di. 14. q. 2. tenente oppositam conclusionem: hoc est quod christus indigebat cōuersione ad phantasmata in vsu scie infuse. Et ratio eius est: qr scia infusa erat perfectio aīe christi: secundum quod erat viator: naturalis aūt pditio viatoris est: indigentia phātasmatū ad vsum scie. Sed hec ratio facile apparet infirma ac volūtaria: quoniam sciētia infusa est perfectio anime christi: aut absolute: aut secūdum q; nata est cōmunicare cum angelis in habitu scientiā infusam, qđ pstat puenire aie humane nō in via sed in termino: in statu sez sepationis. Utro aūt modo sit aliquet q; non ē perfectio christi inquātū erat viator. Et qđ erat sil viatori ⁊ pprehensori: ex ista hac habes rōnē ꝗre magis vsus huiꝰ scie sequit pditiōes cōprehēsoris q̄s viatoris: qr sez i christo hec inerit pditiones viatoris habuit ex pte cōpotis: cōditiones vero pprehensoris habuit maxime ex parte anime intellectiue: ad quaz cō stat spectare scientiā infusam. Falsum est ergo scientiam infusam esse perfectionez anime christi: inquātum viatoris: erat quā ratio ducat ad oppositum.

¶ In responsione ad primum circa illud verbum: finis potentie intellectiue est cognoscere species intelligibiles: cautus esto quoniam sumitur hic species intelligibiles vt species intelligibiles: hoc ē vt representatiue sūt hoc est secundum representata per illas: ⁊ non secundum qđ sūt ipse res quedā: sic enim ad representatorum ordinē species sunt finis ultimus intellectiue potētie est int elligere res intelligibiles: inque nō nisi p ipsas intelligibiles aut earum vices seu locum tenentes representantur. Quocirca dīa in ifa posita in ter phātasmata ⁊ species intelligibiles in hoc: nō illa ⁊ ifas cognoscere est finis intellectus, intelligitur etiam sumendo vtrag; in representando. Phantasmata enim sunt singularium: species autem quiditatum. Finis autem intellectus nostri est nosse quod quid est: vt pote proprium obiectum: et non est nosse materialia singularia: q; rum tantū sunt phātasmata: que nō nisi reflexione aut extensione attingūtur ab intellectu.

¶ Super artic. 3.

Titulus vt supra.

¶ In corpe vnica distinctio est bimembris, cum cōclusionibus singulis: iuxta singula membra. Distinctio est. Sciēcia indita anime christi potest dupliciter cōsiderari. Uno modo secundum illud quod habuit a causa influente: alio modo sm id quod habuit ex subiecto recipiente. Quantum igitur ad primum, scientia indita anime christi, fuit multo excellentior q; angelorum, ⁊ quantum ad multitudinē cognitorum, ⁊ quantuz ad scientie certitudinem: qr lumē spirituale gratie, quod est inditū anime christi, est multo excellentius q; lumen quod pertinet ad naturam angelicam. Quātum aūt ad scm, sciētia indita anime christi, est infra scientiam angelicam, s. quantuz ad modum cognoscendi qui est naturalis anime humane: qui. s. est per conuersionem ad phantasmata, ⁊ per collationem ⁊ discursum. ¶ Et per hoc patet responsio ad obiecta.

¶ Super articulum quartum.

Titulus clarus.

¶ In corpe articuli est vnica distinctio bimembris, cum singulis conclusionibus. Distinctio est. Sciena indita anime christi potest dupliciter considerari, primo sm id qđ habuit ex cā influente: secūdo sm id qđ habuit ex subiecto recipiente. Prima pclo est. Scia indita ale xpi est maioris excellentiꝰ scia angelorum, quantū ad id qđ se tenet ex pte dei influētis, q; ad duo: hoc est multitudinē cognitorum: ⁊ certitudinem cognitionis. Probat: qr inmē spiritualis gr̄e inditus ale xpi est multo excellētiꝰ q; lumē nāle inditū nāe angelice. Scia 2da pclo est. Scientia indita ale xpi: nō ad id qđ se tenet ex parte subiecti recipientis: est infra scientiā angelicā. Manifestat: qr modus cognoscendi naturalis anime humane: est inferior angelico: vt patet ex cōclusione, ⁊ discursu ⁊ phantasmate. ¶ Nota hic q; forma lis dīa inter has duas additiones scie in fuse anime xpi/consistit in diuersitate eiꝰ quod se tenet ex pte gratuiti influxus/et eiꝰ quod se tenet ex parte subiecti. Et primus quidē effectus gratuiti influxus vidētur lumē gratiose inditum anime christi: quod extendens se/⁊ ad tot et ad tam excellam certitudinem parit duos hos effectus: hoc ē quod anima christi per infusam scientiaz multo plura cognoscit q; angeli (quia scit omnia creata/que quandoq; sunt) ⁊ certius scit etiam illa quoꝝ cognitio communis est sibi ⁊ angelis. Primum autem consequens subiectum recipiens/est modus recipiendi scientiaz: quia scilicet recipit illam divisim/per species minus vniuersales quam sint species angelice: hoc enim ex parte subiecti se tenet: vt in articulo sexto huius questionis patet. et hic effectus ac defectus est essentialis scientie infuse. Alīs autem effectus scilicet conferre/discurrere ⁊c. sūt accidentales: q; pūt adesse et

1. di. 14. q. 3. Et veri. q. 20. ar. 2. 2m.

5. art. 4. fin. 2. qō. 3 4. arti. 2. 3. Et 3. di. 3. q. 1. ā. 2. 2. 3di. 14. ar. 3. q. 2. 2. 3. Et 3di. q. 20. arti. 3. 1.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sbesse hyle scie ⁊ eius vsui. Uerū qz manifestiores sunt isti/ ⁊ ille seruabimur sexto arti. (vbi ex proposito tractādus erat/ tū ꝓpter ꝓpias habēs difficultates/ tū ꝓpter horū i ista hac meminit: nō tū ꝓpter hoc quia differret ēcnialis dīa/ ⁊ ꝓpter ꝓpios effectꝰ collationis/ discursus: ⁊ phātasmatū elevare/ ⁊ discere. Iz actualis discursus aut phātasmata vti: sit accidētale scie ifuse: attn scia infusa aie xpi ex hoc ipso q̄ apta nata est compari in suo vsu discursuz ac phātasmata/ manifestata a posteriori essentialiter cōsequente: inferiori scia angelica: q̄ nec discursu nec phātasmata patit suo admisceri vsui. Et q̄ anꝑ hoc ad essentiali potuetate in. 2. ar. iam manifestata/ declarauit in ktum hic/ a nouo tractādus do ctrinam/ reseruās ꝓ prio loco essentialez differētiam de particularitate specierū.

¶ Circa doctrinā ꝑ dictaz essent duo dubia ex scoto i. 3. sent. dis. 14. q. 4. Alterū de pfectione seu nobilitate sperū infusa q̄ania christi habuit in proprio gne: gꝫ hic tractādus est. Tenet siquidē q̄ aia christi impfectiꝰ quā ꝯ angelo intuitiue cognoscerit in ꝓprio gne quicquid intuetiri vtriq datū est. Et ratio sua est: quia obiectum est idē respectu vtriusq: ⁊ intellectus aie christi ē impfectior q̄ intellect angeli. ꝑ Reprimenda vor/ ponēs os in celum. sed q̄ ex errore in ꝓncipio ꝓcedit/ excusanda venit puenit enim hic error ex illo falso principio/ notitia intuitiua in proprio gne nō est per speciē/ ⁊ rursus/ ad hmōi notitiā concurrit solus intellectus cum obiecto. Primum enim ꝫ ex dictis patet esse falsum: secundum vero ex requisito lumine infuso ad cognitionem supernaturalem rerum in proprio genere/ arguitur falsitatis. Et poteo tu ex hoc lapsu arguere ꝯ hoc esse falsa/ vtpote deducentia ad infandum de christi anima sententiam: est nāq̄ secundum gratuita dona anime intellectiue/ non minoratus ab angelis/ sed super omnes angelos sublimatus: quum non nisi paulo minus. hoc est secundum corporis passionē/ vt exponit aplꝰ ad heb. 2. fuerit minoratus ab āgelis. Cognoscit ergo aia christi tā abstractiue ꝯ intuitiue per infusas species in ꝓprio gne reo lōge pfectius ꝯ q̄cunq̄ angeli: ⁊ hoc ex excellentiori lumine gratuito sibi collato/ ꝯ sit lumen naturale angelorum/ vt in litera dicitur.

Super articulum quintum.

Articulus clarus est.

¶ In corpore articuli vnica est ꝓclo. Scia idita aie chr̄i fuit habitualis. ꝓbat. Quodlibet scie indite aie chr̄i fuit habitualis. Nō ꝓbatur: quia receptum est in recipiente per modum recipientis. Consequētia vero probatur: quia modus connaturalis anime humane est/ vt recipiat scientiam per modum habitus. ꝓbatur hoc. Modus connaturalis anime humane est/ vt quandoq̄ sit intelligens in actu/ ⁊ quandoq̄ in potentia: ergo modus connaturalis eiusdez est/ vt quandoq̄ sit i habitu q̄

¶ Utrū hec scia fuerit habitualis. Arti. 5.

Ad quintū Sic procedit. Uī q̄ in xpo nō fuerit habitualis scientia. Dictū est em q̄ ajam xpi deerit maxima pfectio scientie. Sed maior est pfectio scie exītis in actu q̄ exītis in potētia vel habitu. Ergo cōueniens fuisse vt q̄ oia sciret in actu. Nō ergo habuit hmōi scīam. ¶ ꝑ. Cū habitus ordinetur ad actū, frustra vt esse hmōi scia q̄ nūq̄ in actū reducitur. Cū aūt xpo sciuerit ola (sicut tā deus ē) nō potuisset actu ola cōsiderare vnū post aliud cogitādo: qz infinita nō est enumerādo ptrāsire. Frustra igitur fuisset in eo quoūdam scia hmōi. quod est inconueniēs. Habuit ergo ꝯtualē sciam omniū quo sciuit ⁊ nō habitualem.

¶ ꝑ. Scia habitualis est quedam pfectio scientie. Perfectio aūt est nobilior perfectibili. Si igitur in aia xpi fuisset aliqs habitꝰ scie creatus, sequeretur q̄ aliquid creatum esset nobilius ꝯ aia christi. Nō igitur in aia christi fuit scientia habitualis.

Sed cōtra. Scia xpi de qua nūc loquimur, vninoca fuit scientie nse: sicut ⁊ aia eius fuit vnius spēi cū aja nra. Sed scia nostra est in genere habitus. Ergo ⁊ scia xpi fuit habitualis.

Rñdeo Dīm, q̄ sicut supra dictū est modus huius scie indite aie xpi fuit cōueniens ipsi subto recipiēti: nā receptum est in recipiente per modum recipientis. Est autem hic modus cōmūnis aie hūane, vt q̄q̄ sit intelligēs actu, q̄q̄ sit potentia, mediū aūt inter purā potētiā ⁊ actuz cōpletū, est habitus. eiusdē aūt gnis est medium ⁊ extrema. ⁊ sic ꝑz q̄ modus ꝫnālis aie hūane est, vt recipiat sciam ꝑ modū habitꝰ. Et ideo dīm est, q̄ scia indita aie xpi fuit hmōi: ⁊ poterat ea vti q̄n volebat.

Ad primū Ergo dīm, q̄ in aia xpi fuit duplex cognitio, et vtraq̄z suo mō pfectissima. Una q̄dem excedēs modū nāe hūane: q̄. s. vidit dei essentiā, ⁊ alia in ipa. ⁊ hec fuit pfectissima simplr. et talis cognitio nō fuit habitualis, sed actualis respectu oium q̄ hoc mō cognouit. Alia aūt cognō fuit in xpo ꝑz modū ꝓportionatū humane nāe: put. s. cognouit res p spēs sibi diuinitus inditas: de qua cōgne nūc loq̄mur.

Et hec cog nō fuit simplr pfectissima: sed pfectissima in gne humane cognitionis. Uñ non oportuit q̄ eēt sp̄in actu. ¶ Ad ām dīz q̄ hitus reducit in actū ad ipertū volūtatis nā hitus est q̄ q̄s agit cū voluerit. Uolūtas aūt indeterminate se hz ad infinita. Nec tñ hoc ē frustra. Iz nō in ola actualr tēdat, dūmō tendat actualiter l id q̄ cōueniebat loco et tpi. Et tō ēt habitus nō est frustra Iz non ola reducanꝫ in actum q̄ hitui subiacent, dūmō reducaꝫ in actū id q̄ cōgruit ad debituz finē volūtatis ām exigētiam negotiorū ⁊ tempoꝝ. ¶ Ad tertiū dīm, q̄ bonū sicut ⁊ ens dupliciter dr. Unomō simplr. ⁊ sic bonuz et ens dicitur suba, q̄ in suo esse ⁊ sua bonitate subsistit. Aliomō dr ens ⁊ bonū ꝑz q̄d, ⁊ hoc modo dr ens ⁊ bonū accīs. nō q̄ ipsum habeat esse ⁊ bonitatē, sed q̄ eī subm est ens ⁊ bonū. Sic igitur scia hmōi nō est simplr melior aut dignior q̄ aia xpi, sed ām quid: cū tota bonitas habitualis scietie cedat in bonitatem subiecti.

¶ Utrum hec scientia fuerit distincta per diuersos habitus. Arti. 6.

Ad sertū Sic ꝓcedit. Uī q̄ aia xpi nō fuerit nisi vn habitus scie. Esto em scia est perfectior, tāto est magis vnita: vsi ⁊ angeli superiores p formas magis vles cognoscunt: vt in prima pte dictū est. Sed scia xpi fuit pfectissima. Ergo fuit maxie vna. Non ꝯ fuit distincta per plures hitus. ¶ ꝑ. Fides nra derivatur a scia xpi: vsi dr heb. 12. aspicientes in authorem fidei ⁊ consummatorez Jesum. Sed vnus est habitus fidei de oībus credibilibus: vt in scōa parte dcīm est. Ergo multo magis in xpo nō fuit nisi vnus habitus scie. ¶ ꝑ. Scie distinguunt ām diuersas rōnes scibilium. Sed aīa christi oia scivit ām vnā rōnem. s. ām lumen diuinitus infusum. Ergo in christo fuit tantum vnus habitus scientie.

Sed cōtra Est. q̄ zach. 3. dr, q̄ su ꝑ lapidē vnuz. s. xpm, sunt. 7. oculi. Per oculū aūt scia intellr. Ergo vt quod in xpo fuerint plures habitus scientie.

Rñdeo Dīm, q̄ sicē dcīm ē, scia idita aie xpi hsiit modm cōnātē aie hūane. Est aūt ꝫnāle aie hūane vt recipiat mediū inter purā potētiā ⁊ actū cōpletū est habitus: ⁊ mediū est eiusdem gnis cū extremis. hoc est si extrema sunt nālia/ mediū est nāle: si extrema sunt ꝫnālia mediū est ꝫnāle. hoc em ad identitatē gnis spectat: q̄ tres vnitate subiecti cōis extremis ⁊ medio attendit genus. Et sic est nālis via inter extrema ꝑ mediū, ita op̄s est ꝫnālem viā ꝑ mediū in illo cui vtriq̄ extremū est vicissim ꝫnāle: alioqn transitus de alīud cōnaturale extremum non esset cō nālis/ aut sine medio/ extremis nō haberet hitus/ quo rum vtriq̄ a natura ordine exorbitat.

¶ In rñsōe ad ām aduerte/ q̄ iō cognitio aie xpi qua vidit verbum dr: perfectissima simplr: q̄ tam negative q̄ positive est perfectissima inter oēs creatas cognitiones. Sit nāq̄ ista perfecta quod nulla est pfectior: ipsa ē oi alia perfectior/ q̄ nō habet parē. Sciā autem ipsius infusā dr perfectissima non simpliciter: q̄ nostro modo est perfectissima/ sed in genere: hoc ē in genere cognitionis rerum in ꝓprio genere. In hoc siquidem genere est perfectissima/ et negatiue. q̄ nulla scia in ꝓprio genere inuenitur perfectior illa que data est aie xpi: ꝓpter unionem ipsa est pfectior. Habet aūt scia in ꝓprio genere inuenta: tam in hoibus q̄ in āgelis. ¶ In rēpōsione ad scām/ nota primo/ q̄ quum multipliciter potuisset argumēto i. 6o satisfieri. puta ex parte ipsius habitus/ dicēdo: q̄ is nō possit tali mō/ hoc ē numerādo vnū post aliud ex ire in actum cognitionis infiniti rū que habitualiter notuit/ potest tñ extra in actum cognitionis eorundem aliquotēs do/ scz simul cognoscendo actu quecūq̄ per vnam spēm repositantur: ita q̄ cognitio sit successiua quo ad numerum specierum intelligibilium que sunt finite/ ⁊ non quo ad numerū per quo ad numerū per illas cognitorum/ que sunt infinita. Nec exigit habitualis cognitio infinitorum/ vt possit exire in actum tali modo/ scilicet numerando cognitum post aliud: quoniam nō sic est in potentia ad actum consummandum/ sed ad actus inconsummabiles. Maluit tamen author alia via soluere: hoc est ex parte voluntatis/ que est reductiua habitus de otio in operationem. ⁊ docere/ quod quia voluntas indeterminate se habet ad infinita/ ad hoc deseruit infinitas habitualiter cognitorum/ vt voluntas ad quodcunq̄ infinitorum maluerit habitu vtatur: quod non esset in potestate sua/ si habitualis cognitio ad infinita se non extenderet. Quo fit vt non frustra sit infinitas cognitoruz habitualiter/ sicet nō omnia actualiter in vsum cognitōis veniant: q̄ ad hoc est necessaria: vt ad quodcunq̄ maluerit applicari possit habitus/ ꝓpio loco/ tēpore negocio/ fine ⁊ huiusmodi.

¶ Super arti. 6.

Articulus clarus est. De scientia siquidem infusa queritur an sit infusa christo in vnica specie seu habitu/ an in diuersis. Et est ratio dubii/ excellentia magna talis scientie infuse anime christi.

¶ In corpe vnica est conclo rñsiua q̄sito. Scientia idita aie

christi fuit distincta ām diuersos habitus. ꝓbat. habitus scie diuersificatur in nobis e diuersitate gnis scibilis/ sed respectu scientie indite anime christi inuenit diuersitas gnis scibilis: q̄ scientia indita aie christi distinguit in diuersos habitus. Minor ꝓbatur ex ꝑ posteriori. Minor q̄ non nisi implicite ex ira hr. hoc est in sua ꝓbatione. ꝓbat in ira sic. Cōtra. Ille est aie hūane vt recipitat spēs in minori vniuersalitate q̄ angeli. ita. s. q̄ diuersos naturas specificas ꝓ diuersas spēs intelligibiles abstracte a phātasmatibꝰ/ ⁊ qualem fuerūt species infuse aie christi/ tales fuerūt species infuse ꝓmo hoi: q̄si species infuse aie christi/ sunt non per accidēs/ sed ex suo gne infuse: et ita ad nās substantiarum specificas arctanꝫ/ vt simul indistincta earū ostēdāt distincte: alioqn aut nō nouisset hac scientia oia/ aut infinite species ponerētur: quoꝝ vtriq̄ esse falsum monstratum est. ¶ Circa hanc doctrinā junctam rñsioni ad primū dubiū super reserua: tum ex sco. in. 3. sen. di. 14. q. vlti. volente/ q̄ species intelligibiles infuse anime Christi fuerūt perfectissime: q̄ sicut ponit anime Christi collatam esse gratiā summā possibilez creature: ita ꝓbabile est infusas esse tibi species perfectissimas ⁊ mobilissimas/ per quas perfectissime nouit habitus liter res cognitione abstractiua.

¶ Ad hoc dr, q̄ ꝓportionalis similitudo assumpta est falsa. Ad cuius euidētiam sciendum est, q̄ dono gratie rñdet directe donum gloriae: ex ꝓximo sicut anime Christi collata ponitur summa gratia/ ita collata est summa gloria/ ad quam spectat cognitio beata: ⁊ non cognitio infusa/ de qua est qō. Unde quia cognitio infusa nō rñdet gratie/ gnō est/ vt male assumpta sit similitudo ꝓportionalis: vt sicut ponitur summam habere gratiā/ ita ponendum est habere summa species infusas. Et si quaeratur: cur gratia/ gloria/ ⁊ visio beata nō modificantur/ ⁊ articulantur iuxta modum naturalem anime humane/ scientiam autem infusam modificari ponitur in litera ad naturalem modum anime humane: ⁊ ideo species eius intelligibiles esse minus vniuersales/ ac per hoc minus perfectas ꝯ species angelorum/ Respondendum est ex responsione ad primum in ar. precedenti, q̄ visio beata ⁊ huiusmodi sunt de ordine connaturalium sola diuine nature: ac per hoc superexcedentium modum cuiuscūq̄ nature create. Et ꝓpterea non articulantur aut modificātur ex modo naturali anime vel angeli. Scientia autem infusa est de ordine connaturalium creaturis/ scilicet angelis ⁊ animabus nostris in statu separationis: ac per hoc est de ordine proportionatorum modo humane nature: ⁊ propterea merito ponitur ipsam modificari ⁊ dearticulari iuxta connaturalem modum humane nature: ac per hoc vt in litera dicitur/ ponitur species ipsius esse minus vniuersales et imperfectiores quam sint species angelice. Cum qua tamen imperfectione specierum stat quod scientia infusa anime Christi/ quo ad euidentiam/ certitudinem/ multitudinem q̄ cognitorum sit perfectior scientia angelica propter excellentiorem intellectum vt predictum est.

¶ In responsione ad tertium eiusdem articuli. 6. Nota/ q̄ ōs ibi arī. ponit ad intellectionem nostrum concurrere tria: scilicet obiectum in ista specie intelligibili/ ⁊ intellectum possibilem elicientem intellectionem/ et lumen intellectus agentis/ quo clarēt immediate principia/ et illis mediātibus reliqua (concurrere enim intellectum agentem non solum ad generationem specierum intelligibilium/ sed ēt ad faciēdā euidentiā cognitoruz ex eo ps/ q̄ ipse/ vt inquit auerroys in phemio de aia. est causa primarū ꝓpositionū. ꝑ cui dubio q̄ ad cuiusdē tā. ⁊ consequēter/ reliquarū/ mediantibꝰ illis primis.) Ista ꝓportionabiliter autꝫ thor ponendo scias alterius ordinis in alia humana/ posuit species ultimo ordinis et lumen alterius ordinis/ sub quo clare cognoscātur ea que ꝑ species infusas representantur. Et propterea vt in litera dr illud lumē esse ēt oibus reuelatio sicut lumen intellectus agentis: est medium sub quo/ species aūt intelligibiles est medium in quo res representatur.

¶ Sup. q. 12. arti. 1.

Articulus clarus est.

¶ In corpore articuli vnica est conclo rñsiua q̄sito. Anima christi per scientiam acquisitam/ scinit omnia illa que possunt per actionem intellectus agentis ici. ꝓbatur ex ꝓportionali similitudine inter scientiam infusam respectu intellectus possibilis/ ⁊ acquisitam respectu intellectus agentis: nam sicut illa ponitur ꝓpter perfectionē potētie intellectus possibilis/ ⁊ ita ꝓp conuenientiam potentie actiue intellectus agentis. Et ideo sicut illa se extendit ad ola ad que se extendit posse intellectuum potentia/ ita ista ad omnia que potest intellectus agens facere.

¶ In responsione ad primū ⁊ ām simul dubiū ex duabus in. 3. sen. di. 14. q. 3. occurrit/ arguente directe contra vtrāq̄ responsionē. Primo cōtra secundam dicens/ q̄ ex visione corporum celestium nullus potest cōprehendere virtutes eorum/ sed potius ex experientia effectuum. Deinde cōtra primam dicens/ quod experientia non parit scientiam nisi rerum expertarū ⁊ consimilium ām speciem: quoniam sic ex multis sensibus fit memoria/ ⁊ inde experimentum/ ⁊ inde vniuersale: q̄ est principium artis ⁊ scie/ vt dicitur in phemio meta. non ergo ex quibusdam expertis christꝰ venit in notitiam omnium: vt in litera dicitur.

¶ Ad primum horum dicitur/ quod durandus voluit esse eccos/ nam in litera non dicitur/ quod ex sola visione corporali corporum celestium christus comprehenderit celestia: sed expresse premittitur in hac ipsa responsione ad secundum vbi per modum predictum/ scilicet per experientiam: et subditur ista ām exemplariter/ sicut videndo ec. Est ergo sermo litere de visione experimentali/ ⁊ non de visione absolute.

¶ Ad secundum autem dicitur quod connexio specierum/ causarū/ effectuum/ et huiusmodi/ manifestat quod experientia in quibusdam

Universidad de Deusto
Biblioteca

puta scientias / quas non solū scientiā calis 12.3.2.3. et ar. 3 et q.15. ar. 8. Et 3. dis. 13. lit. In his et di. 14. ar. 3. q. 5. Et vi. q. 20. arti. 6. 5. Et opus. 3.c.223. Et Jo. 1. li. 23. co. 1. fi. Et hebr. 5.c.6.

Quarto. Sic pceditur. Ut q̄ fm hāc sciam xp̄s non pfecerit. Sicut n. fm sciam dtīm dis 2 fm sciaz infusam xp̄s cognouit oia, ita et fm hanc sciam acq̄sitā: vt ex dictis pz. Sed fm illas scias nō pfecit. ergo nec fm istam.

C Pro. Proficere est impfecti: q̄ pfectū additionē nō recipit. Sed in xp̄o non est ponere sciam ipfectā. Ergo fm hāc sciam xp̄s nō pfecit. C Pro. Dam. dicit. Aut pficere dīr xp̄s sapia 2 gra, vt additametū sensus suscipientem nō venerant vnionē. q̄ est fm hypostasim. Sed impiū est illā vnionē nō venerari. Ergo impium est dicere q̄ scientia eius ad ditamentum acceperit.

Sz cōtra est, q̄ dī luc. 2. q̄ ieb̄ p ficiebat fm sapiam hūanā. Illūana aūt sapia est q̄ hūano mō acq̄rit. f. p lumē intellūs agētis. Ergo xp̄s fm hāc sciam profecit.

Rñdeo Dīz, q̄ duplex ē pfect⁹ scie. Un⁹ q̄dē hz eēntiā: pur. f. phi⁹ scie augēt. Alius aūt fm effectū: puta si aliq⁹ fm eūdē 2 eq̄le scie hitū. ptio minora alio⁹ demōstret, 2 postea maiora 2 subtiliora. Hoc aūt scdo mō manifestū est, q̄ xp̄s in scia 2 gra, pfecit, siē 2 in etate: q. f. fm augmentū effectis opa maiora faciebat, q̄ f. maiorem sciam 2 gram demōstrabant. Sz cōtum ad ipm hitū scie manifestū ē q̄ hitus scie infuse in eo nō est augmentat⁹: cū a principio plenarie fuerit sibi oium scia infusa. Et multo min⁹ scia būa, in eo augeri potuit. De scia n. dīum q̄ nō possit augeri. supra in prima parte dcīm ē. Si igit p̄ter hitū scie infuluz, nō fit in aia xp̄i aliq̄s hitus scie acq̄site, vt q̄dā vł 2 mihi aliq̄si vīsuz est, nulla scia in xp̄o augmētata fuit ꝓ eēntiā: sz solū p expiētiam. Cōueniōne sp̄ū intelligibiliū in dit. arū ad phātasmata. Et fm hoc dīt q̄ scia xp̄i pfecit fm expientiā: quēredo. f. spēs intelligibles inditas, ad eā q̄ de nouo p sensum accepit. Sz q: Icōueniēs vł q̄ aliq̄ nālis actio intelligibilis xp̄o deesset, cū extrahere spēs intelligibiles a phātasmatib⁹, sit q̄dam nālis actio hois fm intellm agentē, cōueniēs vł hāc et actionē in xp̄o ponere. Et ex hoc seq̄tur q̄ in aia xp̄i aliq̄s hitus scie fuerit. q̄ per hmōi abstractionē spēr̄ū ponerit augmēta riet hoc. f. q̄ intellūs agēs, post primas spēs intelligibiles abstractas a phantasmatibus poterat et alias 2 alias abstrahere.

Ad pmū Ergo dīm. sic tū scia infusa aie xp̄i, cū scia būa, fuit effectus agētis infinite ꝓfectis, q̄ pt sic totū operari, 2 ita in neutra scia xp̄s pfecit: sed a pncipio eā pfectā hūit. Sed scia acq̄sita cātur ab intellu agēte: q̄ nō sic totū opat. sz succedsiue. Et tō ex hāc sciaz xp̄s nō a pncipio scibilit oia: sz paulati, 2 post aliq̄d tps. f. i pfecta etate. Vł ps ex h. q̄ euāgelista sīl dicit eum pfecisse scia 2 etate. C Ad fm dīm, q̄ hec ēt scia sp fuit pfecta ex tps: sz nō sp fuerit pfecta simplr 2 fm nām. Et tō potuit hre augmentū. C Ad tertiū dīz, q̄ xp̄s dam. intellr q̄tū ad illos q̄ dīt simplr fuisse factā additionē scie xp̄i. f. ex quācūq; ei⁹ sciaz: 2 petipue fm istam q̄ cātur in aia christi ex vnōe ad verbū. Non aūt intelligit de augmento scietie, que ex naturali agente causatur.

C Super articulum

Ad tertiū Sic pceditur. Ut q̄ ebs aliq̄d ab hoib⁹ didicerit. Dr. n. luc. 2. q̄ iuenerūt eū in tēplo in medio doctoꝝ interrogantē illos 2 rūdētē. Interrogare vero 2 rūdere ē addiscētis. Ergo xp̄s aliq̄d didicit ab hoibus. C Pro. Acq̄rere sciam ab hoie docente, vł eē nobilius q̄z acq̄rere sensibilib⁹? q: in aia hoio docētis sūt spēs intelligibiles i actu in reb⁹ ār sensibilib⁹ sūt spēs intelligibiles solū in potēcia. Sz xp̄s accipiebat sciam expīmētalē ex reb⁹ sensibilib⁹: vt dcīm est. Ergo multo magis poterat accipere sciaz addiscēdo ab hoibus. C Pro. Chrisī fm sciam expīmētalē nō oia a pncipio scuit. sīn ea pfecit: vt dcīm est. Sed dlz audiēs sermonē significatiuū alicuius, pōt addiscere q̄ nescit. Ergo xp̄s potuit ab hoibus aliqua addiscere. q̄ fm hāc sciam nesciebat.

Sed ꝓtra Est. q̄ dīr isa. 55. Ecce te ipm pplo dedi eū, ducez ac pceptorē gentib⁹. Preceptous ār nō est docere. sz docere. Ergo xp̄s non accepit aliquā sciam p doctrinam alicuius hois.

Rñdeo Dīm, q̄ in ōlz gñe id q̄d est primum mouēs, nō mouet fm illā spēm mot⁹: sicut pmū alter ās nō alterat. Xp̄s aūt ꝓstituit ē a deo caput ecclie, q̄mo oium hoium (vt supra dcīm est) vt nō solū oēs p ipm gram acciperent: sz et vt oēs ab eo doctrinā veritatis recipent. Ut ipe dicit io. 18. In hoc natus sum, 2 ad hoc veni in mundū, vt testimoniū perhibeā veritati. Et ideo nō fuit ꝓueniēs eius dignitati, vt a quocūq; homine doceretur.

Ad primū Ergo dīm, q̄ sicut ois gen. dicit sup luc. dīs in terrogabat, nō vt aliq̄d addisceret: sed vt interrogat⁹ eruditet. Ex vno q̄pe doctrine fonte manat 2 interrogare 2 rūdere ēpe sapiēter. Unde 1 thi dē in euāgelio sedēt, q̄ stupebāt oēs q̄ eū audiebāt. sup pudētia 2 rūsis ei⁹.

C Ad fm dīm, q̄ ille q̄ addiscit ab hoie, nō accipit imediate sciam a spēb⁹ intelligibilibus q̄ sunt in mēte ipsi⁹: sz mediāb⁹ vocib⁹ sensibilibus, cāq̄s signis intelligibiliū conceptionum. Sicut aūt voces ab hoie formate sunt signa intellectualis scie ipsius: ita creature a deo cōdite sūt sig⁹ sapie ei⁹. Unde 10. ec cli. 1. q̄ de⁹ effudit sapiam sup oia opa sua. Sicut igit dign⁹ est doceri a deo q̄z ab homine: ita dignius est accipe sciam p sensibiles creaturas, q̄z p hois doctrinā. C Ad. 3. dīm, q̄ iesus, pficiebat in scia expīmētali, sicut 2 in etate: vt dictū est. Sicut aūt etas opportuna requīrit, ad hoc q̄ hō accipiat sciam per inuentionē ita etiam ad hoc q̄ accipiat sciam p disciplinā. Unde aūt nihil fecit q̄ non cōgrueret eius etati, 2 tō audiendis doctrine fmo nib⁹, nō accōmodauit auditū nisi illo tpe, quo poterat ēt p vīā expīētie talē scie gradū attigisse. Unde greg. dicit super ezech. duodecimo anno etatis sue interrogare dignatus ē hoies in terra: q: iuxta rōnis vsuz doctrine fmo nō supperit nisi i erate pfecta.

C Utrū xp̄s aliq̄d accepit ab āgelis. ar. 4.

Ad quartū Sic pceditur. Ut q̄ xp̄s ab angelis sciam acceperit. Dr em luc. 22. q̄ apparuit xp̄o angelus de celo, cōfortās eum. Sed consortatio fit per verba consortatoria docentis: scdm illud iob. 4. ecce docuisti plurimos, 2 manus lassas roborasti, vacillātes cōfirmauerunt sermones tui. Ergo christus ab angelis edoct⁹ est. C Pro. Dio. dic 4. cel. hier. Video n. quod 2 ipse iesus. supcelestiū substātiarum: supsuBal'suba. ad nram itrāsmutabilr veniens: obediēter subiecit patris et dei p angelos formationibus. Videtur igitur q̄ ipse christus ordinationi legis diuine subiici voluerit, per quam homines mediantib⁹ angelis eruditūtur. C Pro. Sicut corpus humanum naturali ordie subiicitur corpib⁹ celestib⁹ ita ēt hūana mens angelicis mentibus. Sed corp⁹ chrī sub̄m fuit impassionibus celestiū corpoꝝ: passus est enī calorē estate, 2 in hyeme frigus, sicut et alias hūanas passiones. Ergo ēt ei⁹ mens hūana subiacebat illuminationib⁹ supercelestium spirituum.

Sed ꝓtra Est, q̄d dio. dicit. 7. ca. cel. hierar. Q̄d supremi angeli ad ipm iesum q̄nē sz sciūt, diuini quelūmis opio, 2 p nobis assūpte carnis sciam discunt, 2 eos ipse iesus sine medio docet. Non est autem eiusdem docere et doceri. Ergo christus nō accepit sciaz ab angelis.

Rñdeo Dīm, q̄ sic aia humana media est inter spūales sūbas et tāno q̄dē mō p sciam acceptā ex reb⁹ sensibilibus. Alio mō p sciaz indītā sue ipessam ex illuminatiōe spūalis sūbaz. Utroq; aūt mō aia chr̄i fuit pfecta. Ex sensib⁹ ab⁹ q̄dem fm sciam exprimētalem, ad quā q̄dem nō req̄rit sciam 2 gra. Nō aūt mediātibus angelis: q̄ perunt sic in 2. sup gen. ad literaz aug. dicit. fuisset, vt assumpta anima in fontez sapientie, vnde angeli lapiant, non ex ipso fonte, sed ex medijs riuulis derivatis ad angelos perfunderetur. Conuenit autem valde vt sicut in vnione creature infime limites sunt excelsi, ita in perfectione non creature, sed humane nature limites excedatur.

C In responsione ad primum, nota quod confortationem christi ab angelo fuisse testificationis nature humane, non auferet quin fuerit indigentie: non vt egeret instrui ab angelo, sed quia egebat exteriori ac sensibili propositione obiecti formatiui inferioris partis, ne plus erectus propassionio procederet.

C Ad quintū videntiam oportet nunc supponere ex dictis: scdm quod, in Christo non fuit recta dantia inferiorum virium in superiores, aut econuerso: sed vnicuiq; permissum

C In corpore articuli primo ponitur distinctio de duplici modo quo anima nata est scientia perficiscundo respondetur ꝓsito. Quo ad primum dicitur, quod anima dupl'r nata est scientia perficivel ex sensibilibus, vel ex substantijs, timmaterialibus. Et manifestat distinctio quia ē media inter substātias separatas q; corporales. Quo ad secundū respondetur duabus conclusionib⁹ iuxta dictos duos modos. Prima est, Anima christi perfecta ē scientia experimentali ex sensibilib⁹ abstracti angelico lumine. Probat: quia sufficit ad hanc lumen intellectus agentis. Secunda est. Anima christi perfecta est ex impressione superioꝝ quo ad scientiam infusam a deo imediate. Probatur. Sicut anima illa supra communē creature modum vnita ē sibi vnitate ꝓsone, ita supra omnes hominū mo^m imediate a deo repleta ē scientia. F Et scito: q̄ hec ratio non solum est similitudinis ꝓportionalis, sed etiā ē redditiua vere cause, quare anima christi immediate repleta est scientia infusa a deo. Indignū ēpe fuisset, vt assumpta anima in fontez sapientie, vnde angeli lapiant, non ex ipso fonte, sed ex medijs riuulis derivatis ad angelos perfunderetur. Conuenit autem valde vt sicut in vnione creature infime limites sunt excelsi, ita in perfectione non creature, sed humane nature limites excedatur.

C In responsione ad primum, nota quod confortationem christi ab angelo fuisse testificationis nature humane, non auferet quin fuerit indigentie: non vt egeret instrui ab angelo, sed quia egebat exteriori ac sensibili propositione obiecti formatiui inferioris partis, ne plus erectus propassionio procederet.

C Ad quintū videntiam oportet nunc supponere ex dictis: scdm quod, in Christo non fuit recta dantia inferiorum virium in superiores, aut econuerso: sed vnicuiq; permissum

Ad primū Ergo dīz, q̄ illa ꝓfortatio angeli non fuit ꝓ modum istructionis: sz ad dem fandā ppriet̄ humane nāe. Unde beda dicit sup luc. In documentū vtriusq; nāe, 2 angeli et ministrasse, et ꝑ egisse ꝓsidio: sz hō factus, sicut pp nos tristes est, ita pp nos ꝓfortatur: vt. f. in nobis fides incarnationis ipsi⁹ cōfirmetur. C Ad scdm dīm, q̄d dionys. dicit xp̄m fuisse formab⁹ angelicis sub̄m: non rōne sup̄fluus, sed rōne eoꝝ q̄ circa ei⁹ incarnationē agebātur, 2 circa ministrationez ei⁹, in infantili etate cōstituti. Unde ibidē subdit, q̄d per mesata Jesu ad egyptū recessio. et rursum ad dīm, q̄ filⁱ⁹ de⁹ assumpsit corpus passibile (vt infra dicetur) sed animā perfectā sciētia et gratia. Et ideo corpus eius cōuenienter fuit subiectum impressioni celestium corporum: anima vero eius non fuit subiecta impressioni celestium spirituum.

C De potēcia anime Christi. Questio. 13.

Deinde Considerandū est de potentia anime Christi. C Et circa hz querūtur quīor. Primo, vtrū habuerit omnipotentiā simplr. Scdo, vtrū habuerit oltā potētiā respectu immutationis creaturarum. Tertio, vtrum habuerit omnipotentiam respectu proprij corporis.

Quarto, vtrū habuerit oipotentiam respectu exequutionis sue voluntatis.

C Utrum anima Christi habuerit omnipotentiam simpliciter. Arti. 1.

Ad primū Sic pceditur. Ut q̄ anima xp̄i habuerit omnipotētiā. Dicit em amb. sup luc. Potētiā quā dei filⁱ⁹ naturalr hz, hō erat ex tpe acceptur⁹. Sed hoc scripue videtur esse fm animā, que est potior pars hois. Cū ergo filius dei ab eterno omnipotentiam habuerit, videt q̄ anima xp̄i ex tpe omnipotentiā acceperit. C Pro. Sicut potētia dei est infinita, ita etiā 2 ei⁹ sciētia. Sed anima xp̄i hz omniū sciētiaz q̄ scit de⁹, quodāmodo: vt supra dictū est. Ergo etiam hz omniū potentiā. 2 ita est ops. C Pro. Anima Christi hz omnem scientiam. Sed scientiarum quedam est practica, quedam speculatiua. Ergo hz eorum que scit scientiam practicam, vt. f. sciat facere ea que scit. Et sic vidētur q̄ omnia facere possit.

Sed ꝓtra, Illud q̄ est ꝓpriū dei non pōt alicui creature cōuenire. Sed ꝓpriū est dei esse, oipotentem: fm illud exo. 15. Iste deus meus, 2 glorificabo eū. Ergo alia christi cum sit creatura, non habet omnipotentiam.

Rñdeo Dīm, q̄ sicut supra dictum est in mysterio incarnatiōis ita facta est vnio in ꝓsona, q̄ tñ remansit distincto naturarū: vtraq; f. natura retinente id q̄d sibi est ꝓpriū. Potentia aūt actiua cuiusz rei, sequitur formā ipsi⁹, q̄ est ꝓncipium agendi. Forma aūt vel est ipsa natura rei, sicut in simplicib⁹: vel est cōstituēs ipsam rei nām. in his. f. q̄ sunt cōposita ex materia 2 forma. Unde manifestum est q̄ potētia actiua cuiusz rei, sequit nām ipsi⁹. Et ꝑ hūc modū, oipotētia ꝓpr se hz ad diuinā nām. Quia. n. nā diuina est ipm ee dei (vt cr̄o scriptuz est vt supra dio. 5. c. de di. no.) inde est q̄ hz potentiam actiuā respectu oium q̄ pōt hre rōnē entis: hz potētiam actiuam respectu eoū ad q̄ se extēdit pfectio sue nature: sicut calm ad calefactēdū. Cū igit alia xp̄i sit pars humane nature, impossibile est q̄ oipotētia habeat.

Ad primū Ergo dīm, q̄ hō accepit ex tpe oipotētia qua filius dei habuit ab eterno, per ipsam vnionem ꝓsone: ex qua factū est, vt sicut homo dicitur deus, ita dicatur omnipotens. Non quasi sit alia omnipotētia hois q̄z filij dei, sicut nec alia deitas: sed eo q̄d est vna ꝓsona dei 2 hois. C Ad fm dīm, q̄d alia rō est de scia 2 de potentia actiua: sicut quidā dicūt. Nā potētia actiua consequitur ipsam nām rei: eo q̄ actio consideratur vt egrediēs ab agente. Scia aūt nō semp hr p ipsam essentiā sed per assimilationem sciētis ad res scitas fm similitudines suscepptas. Sed hec ratio nō videtur sufficere: q: sicut aliquis pōt cognoscere p similitudinē suscepptam ab alio, ita ēt pōt agere p formā ab alio susceptam: sicut aqua vel ferrū calefacit p caloꝝ susceptū ab igne. Nō ergo p hoc ꝓbatur q̄d sicut aia xp̄i per similitudines omnium rerum sibi a deo inditas, potest oia cognoscere, ita p eas de similitudines possit ea facere. F Est igitur ulterius considerandū, q̄d id q̄d a supposito natura in inferiori recipit hr p inferiorem modū: nō enim calor in eadez

1. tribus articulis huius. q. Et. q. 21 1. 1. Et. 2. di. 43. q. 1. 2. 2. Et 3. dis 14. arti. 1.

C Sup. q. 13. arti. 1.

Iulianus est. C In corpore articuli primo ponitur distinctio de duplici modo quo anima nata est scientia perficiscundo respondetur ꝓsito. Quo ad primum dicitur, quod anima dupl'r nata est scientia perficivel ex sensibilibus, vel ex substantijs, timmaterialibus. Et manifestat distinctio quia ē media inter substātias separatas q; corporales. Quo ad secundū respondetur duabus conclusionib⁹ iuxta dictos duos modos. Prima est, Anima christi perfecta ē scientia experimentali ex sensibilib⁹ abstracti angelico lumine. Probat: quia sufficit ad hanc lumen intellectus agentis. Secunda est. Anima christi perfecta est ex impressione superioꝝ quo ad scientiam infusam a deo imediate. Probatur. Sicut anima illa supra communē creature modum vnita ē sibi vnitate ꝓsone, ita supra omnes hominū mo^m imediate a deo repleta ē scientia. F Et scito: q̄ hec ratio non solum est similitudinis ꝓportionalis, sed etiā ē redditiua vere cause, quare anima christi immediate repleta est scientia infusa a deo. Indignū ēpe fuisset, vt assumpta anima in fontez sapientie, vnde angeli lapiant, non ex ipso fonte, sed ex medijs riuulis derivatis ad angelos perfunderetur. Conuenit autem valde vt sicut in vnione creature infime limites sunt excelsi, ita in perfectione non creature, sed humane nature limites excedatur.

C In responsione ad primum, nota quod confortationem christi ab angelo fuisse testificationis nature humane, non auferet quin fuerit indigentie: non vt egeret instrui ab angelo, sed quia egebat exteriori ac sensibili propositione obiecti formatiui inferioris partis, ne plus erectus propassionio procederet.

C Ad quintū videntiam oportet nunc supponere ex dictis: scdm quod, in Christo non fuit recta dantia inferiorum virium in superiores, aut econuerso: sed vnicuiq; permissum

C Super articulum

Iulianus est. C In corpore articuli primo ponitur distinctio de duplici modo quo anima nata est scientia perficiscundo respondetur ꝓsito. Quo ad primum dicitur, quod anima dupl'r nata est scientia perficivel ex sensibilibus, vel ex substantijs, timmaterialibus. Et manifestat distinctio quia ē media inter substātias separatas q; corporales. Quo ad secundū respondetur duabus conclusionib⁹ iuxta dictos duos modos. Prima est, Anima christi perfecta ē scientia experimentali ex sensibilib⁹ abstracti angelico lumine. Probat: quia sufficit ad hanc lumen intellectus agentis. Secunda est. Anima christi perfecta est ex impressione superioꝝ quo ad scientiam infusam a deo imediate. Probatur. Sicut anima illa supra communē creature modum vnita ē sibi vnitate ꝓsone, ita supra omnes hominū mo^m imediate a deo repleta ē scientia. F Et scito: q̄ hec ratio non solum est similitudinis ꝓportionalis, sed etiā ē redditiua vere cause, quare anima christi immediate repleta est scientia infusa a deo. Indignū ēpe fuisset, vt assumpta anima in fontez sapientie, vnde angeli lapiant, non ex ipso fonte, sed ex medijs riuulis derivatis ad angelos perfunderetur. Conuenit autem valde vt sicut in vnione creature infime limites sunt excelsi, ita in perfectione non creature, sed humane nature limites excedatur.

C In responsione ad primum, nota quod confortationem christi ab angelo fuisse testificationis nature humane, non auferet quin fuerit indigentie: non vt egeret instrui ab angelo, sed quia egebat exteriori ac sensibili propositione obiecti formatiui inferioris partis, ne plus erectus propassionio procederet.

C Ad quintū videntiam oportet nunc supponere ex dictis: scdm quod, in Christo non fuit recta dantia inferiorum virium in superiores, aut econuerso: sed vnicuiq; permissum

1. q. 2. a. ar. 2. 1. Et 3. di. 13. q. 2. ar. 3. q. 2. 2. et 4. q. 1. 2. ar. 2. q. 2. 2. et 4. q. 1. 2. ar. 3. q. 6.

Universidad de Deusto
Biblioteca

vero ꝓtia: qz natura aut est ipsa forma, aut ꝓstituit ꝑ formã. Scda autez q̃ dat a priori: qz nã diuina est ipm esse increãscriptũ. z a fortiori: qz q̃libet alia res hz potẽtiã actiuã respectu eoꝝ ad que se extẽdit ꝑfectio tunc̃: sicut calidũ ad calefaciendũ. Tertia deinde ꝓtia: per se nota ex terminis est. Scda aũt ꝓtia principalis, ꝑbat: q1 aia xꝝ pi est ps humane nature nõ diuine. ℣ Aduerte hic: q̃ qualr oipotentia sequat esse ipm in se subsistens: ac per hoc illimitatũ z infinitum: supponim⁹ ex doctrina primi libri notũ. Alia autẽ ꝓpositio: q̃ libet res hz potẽtiã actiuã respectu eoꝝ ad que se extẽdit sue nãe ꝑfectio: cum grano salis sumẽda est: hoc est vt intelligat in genere rerum actinarũ. Quod dico ꝓp formas: que nõ sunt ex suo genere actiue vt ignitas z relatio.

¶ In rõsione ad tertium. ℣ Aduerte q̃ author hic corrigit loquẽdi modũ de scã anime christi respectu oiuz q̃ a deo fiunt. In tertio nãq; sent. dist. 14. ar. vlti. ad 5m vocauerat practicas: quã hic ꝑbat nõ esse practicã: q; nõ est factiua. Et tu doctrinam hanc sequẽtis.

¶ Super arti. 2.

IStud vt sonat: intelligendum est.

¶ In corpe tria fiũt. Prio ponunt due distinctiones, scdo ponunt tres cõclones, tertio ex dictis cõclusiõibus rñdẽt quæstioni negatiue. ℣ Quo ad primũ ponit distinctio tri membris. Trãsmutationes sunt triplices: q̃dã nãles, q̃dam miraculose, quedã ꝑm vertibilitatez in nihil. Altera distinctio est bimembris. Alia xꝝ sumit vnpliciter vel ꝑm ꝓpriã vtutez, siue nãle, siue gratiũ: vel ꝑm q̃ est instrumẽtũ dei.

℣ Quo ad 5m primo dicit. Alia xꝝ ꝑm ꝓpriã virtutem hũit potẽtiã ad illos effectus faciendũ, q̃ fuit anime cõuenientes. Hec conclusio nõ probatur, sed manifesta tur q̃ ad effectũ tres: hoc ẽ gubernationẽ corporis, dispoñẽ hmanoz actuũ, z illuminationẽ omniũ: ꝑ gram. z sciam. Scda conclusio est. Anima christi vt est instrumentum verbi sibi personaliter vniti, habuit instrumentalem virtutem ad omnes immutationes miraculosas ordinabiles ad incarnationis finem. Et hec quoq; cõclusio non aliter probatur: sed manifestatur declarando incarnationis finẽ esse sustaurare omnia, siue que in celis siue que in terris sunt: q̃ cõsummabitur, quum nona fient omnia, z deus erit omnia in omnibus. Tertia cõclusio est. Solus deus põt creaturas in nihilum redigere. Probatur: quia solus potest creare z conservare: immutatio autem in nihil rñdet creationi ex nihilo. Principalis conclusio est. Anima christi nõ habet oipotentiam respectu immutationis creaturarũ. Et relinquitur clara, tanꝫ cõsequẽs ex dictis ꝓximis: q̃ ꝑme due ꝓximes intelliguntur cũ dicitur aliorz: puta q̃ ꝑm ꝓpriã virtutẽ habuit tãm potẽtiã ad gubernandũ etc. Patet vt instrm ꝑm ꝓpriã habuit potẽtiã ad illa tãm: z nõ ad annihilandũ aut creandũ. Nec hũc sensum oꝝ ꝓbare: q̃ distinctio ipsa in ẽa facta, ꝓbat: z in ea huius gõnis clare hꝫ: vt ꝑz intuenti. ℣ Sed ti queris: quare author nõ ꝓposuit ꝑmas ꝓximates, rñdeat: q̃ ꝑma ex nãe ait: z ex dictis de gra xꝝ q̃ est capax hoiuꝫ tanꝫ gelorz etc. ꝑse nota erat dicta est. Scda autem sufficiẽter ꝓbata est ex fine monstrato: quia instrm vnctionis hz esse ad finẽ: cõmensuratũ illi: vt instrm tã. Vñ ex hoc ipso q̃ aia xꝝ pi est instrm ꝑ ꝓpriũ hbi incarnati: z finis incarnatiõis ẽ instauratio oium: hꝫ statim q̃ aia xꝝ pi instrumẽtaliter põt ad oia miracula opportuna ad instauratiõnẽ omniũ. ℣ Nota diligentissime: vt ex doctrina presentis articuli discernas ipsũ ꝑsit dã sub quoq; mẽbio cõtineat: vt inde sciãs quid cadit sub instrumẽtali xꝝ potentia.

Sed cõtra

Est: q̃ eiusdẽ est trãsmutare creaturas, cuius est eas cõseruare. Sed hoc est soli⁹ dei ꝑm illud heb. ꝑmo, portans oia verbo virtutis sue. Ergo solius dei est hꝫ oipotẽtiam respectu immutationis creaturarũ. Nõ ergo hoc conuenit anime christi.

Rñdeo

Dom. q̃ hic dupliciter distinguitur opus. Quarus prima est ex parte transmutationis creaturaruz: q̃ triplex est. Una quidem est naturalis: q̃. d. fit a proprio agente ꝑm ordinẽ nature. Alia vero est miraculosa: que fit ab agente supernaturali, supra constitutũ ordinẽ z cursum nature: sicut resuscitatio mortuorum. Tertia autẽ est ꝑm q̃ ois creatura vertibilis est in nihil.

℣ Secũda aũt distinctio est accipienda ex parte anime christi: q̃ dupliciter considerari põt. Uno modo ꝑm propriã naturã z virtutẽ, alio modo, ꝓut est instrm verbi dei, sibi personaliter uniti. Si ergo loquamur de anima xꝝ scdm ꝓpriam naturã z virtutem, siue naturalẽ siue gratuitã, potẽtiã hũit ad illos effectus faciẽdos q̃ fuit aie conuenientes: puta ad gubernandũ corpus, z ad dispoñẽdos humanos actus: z etiam ad illuminandus ꝑ gra. z scie plenitudinẽ, oẽs creaturas rõnales ab ei⁹ perfectione deficientes, per modũ quo hoc est cõuenies creature rõnali. Si aũt loquamur, de alia xꝝ ꝑm q̃ est instrm verbi sibi uniti, sic hũit instrm virtutem ad omnes immutationes miraculosas faciendas, ordinabiles ad incarnationis finem: qui est instaurare omnia, siue que in celis siue que in terris sunt. Immutationes vero creaturarum, secũdum quod sunt vertibiles in nihil, correspondẽt creationi rerum: ꝓut scilicet ꝓducuntur ex nihilo. Et ideo sicut solus deus potest creare, ita solus potest creaturas in nihilum redigere: qui etiam solus eas in esse conseruat, ne in nihilum decidant. Sic ergo dicendum est, quod anima christi non habet omnipotentiam respectu immutationis, creaturarum.

Ad ꝓmũ

Ergo dz. q̃ sicut hiero. dt., illi ꝓtia data ẽ. q̃ paulo añ. crucifixus, q̃ sepultus in tumulo q̃ postea resurrexit. i. xꝝ ꝑm q̃ hõ. Dicitur autem sibi omnia ꝓtia data, rõne vnionis: per quã factũ est, vt homo esset omnipotẽs: vt supra dictũ est. Et cũ is hoc ante resurrectionẽ inotuerit angelis: post resurrectionẽ tamẽ innotuit oibus hoibus: vt remigius dicit. Tunc aũt dr res fieri qñ innotescunt. z tũ post resurrectionẽ dicit dñs sibi datam omnẽ ꝓtatem in celo z in terra.

¶ Ad scdm dicẽdũ. q̃ hz ois creatura sit mutabilis ab alia creatura ꝑter supmũ angelũ, q̃ tñ põt illuminari ab aia christi: nõ tñ immutatio ois que põt fieri circa creaturam, potest fieri a creatura: sed ꝙdã immutationes possunt fieri a solo deo. Quecunq; tamen immutationes pñt fieri ꝑ creaturas, p̃ssunt etiã fieri per aliaz christi scdm q̃ est instrm verbi. nõ autẽ scdm ꝓpriã nãm z virtutẽ: q̃ ꝙdã hmõi immutationũ nõ ptinẽt ad aiam, neq; quantũ ad ordinẽ nãe, neq; quãtũ ad ordinem gratie.

¶ Ad tertiũ dõm. q̃ (sicut dcm est in scda ꝑte) gra xtutũ seu miraculoz dat aie alicꝰ scri, nõ vt ꝓpria virtute et cõueniat miracula facere: sz vt ꝑ xtutẽ diuinã hmõi miracula fiant. Et hec quidẽ gra excellẽtissime data est aie christi: vt. l. nõ solũ ipse miracula faceret: sed etiã vt hanc gratiaz in alios transfunderet. Unde dicit matth. 10. q̃ cõuocatis duodecim discipulis, dedit eis potestatẽ spirituum immundoz, vt ejicerent eos, z curarent omnẽ languoꝛem z omnem infirmitatem.

Et ex hoc ipso est vis actiua atq; ꝓstitutiua ipsius in esse instrumẽtiae per hoc in esse cause effective instrumẽtaliter operis miraculosi: reducit cm res illa de potẽtia obedientiali ad actũ: quũ de nõ instrumẽto fit instrumẽtũ: qđ fieri constat ex hoc solo q̃ deus vtitur illa instrumẽtaliter ad opus miraculosum. Quod nõ esse impossibile cõstat: quũ nulla sit ratio impossibilitatis: z q̃nq; de facto sic fuisse gregorius author ait, z accepi. Ubi baptismũ instrumẽtale causam ponens: z ꝓfesse docet sufficere: vt aqua ꝑm ꝓprium operationẽ corpus tangat diuendo: ad hoc vt participata operatione animã abluat. Et hoc sufficit ꝓposito z intẽto in ꝓxima parte: q̃. per hoc cõcluditur efficaciter q̃ nulla creatura põt instrumẽtaliter creare: q̃ nulla põt ꝓpriã operationẽ circa creãdũ: ponere q̃ nihil sit vt ibi dicit. In ꝓpositio aũt quum deus vtitur creatura alia instrumẽtaliter ad opus miraculosum: opus ꝓpriũ illius creature se habet vt ꝓpriũ opus miraculosum: q̃ se habet vt presentans seu deserẽs diuinũ impetus ad creaturã in qua fit opus miraculosum: vt author docuit in loco allegato in. q. de potentia. Et hoc esse verũ ex eo cõcluditur efficaciter q̃ nulla creatura põt instrumẽtaliter creare: q̃ nulla põt ꝓpriã operationẽ circa creãdũ: ponere q̃ nihil sit vt ibi dicit. In ꝓpositio aũt quum deus vtitur creatura alia instrumẽtaliter ad opus miraculosum: opus ꝓpriũ illius creature se habet vt ꝓpriũ opus miraculosum: q̃ se habet vt presentans seu deserẽs diuinũ impetus ad creaturã in qua fit opus miraculosum: vt author docuit in loco allegato in. q. de potentia. Et hoc esse verũ ex eo cõcluditur efficaciter q̃ nulla creatura põt instrumẽtaliter creare: q̃ nulla põt ꝓpriã operationẽ circa creãdũ: ponere q̃ nihil sit vt ibi dicit. In ꝓpositio aũt quum deus vtitur creatura alia instrumẽtaliter ad opus miraculosum: opus ꝓpriũ illius creature se habet vt ꝓpriũ opus miraculosum: q̃ se habet vt presentans seu deserẽs diuinũ impetus ad creaturã in qua fit opus miraculosum: vt author docuit in loco allegato in. q. de potentia. Et hoc esse verũ ex eo cõcluditur efficaciter q̃ nulla creatura põt instrumẽtaliter creare: q̃ nulla põt ꝓpriã operationẽ circa creãdũ: ponere q̃ nihil sit vt ibi dicit. In ꝓpositio aũt quum deus vtitur creatura alia instrumẽtaliter ad opus miraculosum: opus ꝓpriũ illius creature se habet vt ꝓpriũ opus miraculosum: q̃ se habet vt presentans seu deserẽs diuinũ impetus ad creaturã in qua fit opus miraculosum: vt author docuit in loco allegato in. q. de potentia. Et hoc esse verũ ex eo cõcluditur efficaciter q̃ nulla creatura põt instrumẽtaliter creare: q̃ nulla põt ꝓpriã operationẽ circa creãdũ: ponere q̃ nihil sit vt ibi dicit. In ꝓpositio aũt quum deus vtitur creatura alia instrumẽtaliter ad opus miraculosum: opus ꝓpriũ illius creature se habet vt ꝓpriũ opus miraculosum: q̃ se habet vt presentans seu deserẽs diuinũ impetus ad creaturã in qua fit opus miraculosum: vt author docuit in loco allegato in. q. de potentia.

sicut põt sine instrumẽto opus illud perficere: ita põt nõ solũ efficere per instrumẽtũ: sed per qcunq; z ybicunq; existat z quãtcũq; distet. Neq; enim minuitur aut arctatur oipotẽtia diuina ad limites instrumẽti quod assumit, sed instrumẽtũ elevatur ad oipotentiã ereq; tionẽ in tali miraculo: ad qđ efficiendũ ordinatur ad ipsa. Et ꝑpterea autoz in secunda secũde. q. 178. ar. 1. ad primũ de his loquẽs dicit: q̃ deus vtitur instrumẽtaliter interiori actu hominis: vel eius loquutio ergo tũc minus perspicaciter tertia illũ ex posuerim: nõ enim illuminatio gratiarũ habuit: cõsequẽs est vt aia sua quatenus diuini verbi instrumẽtũ, nõ qualecunq; sed cõiunctũ: omnia posset miraculosa operari efficere. Nec opus est querere aliũ modũ: aut quid: z qualiter: nisi q̃ verbũ vtatur instrumentaliter anima seu humanitate coniuncta sibi ad opera miraculosa. Applicãdo esse dicta ad verbũ z humanitatẽ christi: perspicies q̃ dicimus: que in hac littera ab author dr tradiuntur, thoz: z hic z in secunda secunde loco allegato z in primo parte. Et ad obiectionẽ ex doctrina ꝓme partis: respondetur q̃ ad instrumentum exigitur q̃ habeat ꝓpriã operationem vltra illam quam participat a principali agẽte: z q̃ operatio ꝓpria sit ꝓesupposita operationi participate: ita q̃ ꝓius intelligatur ꝓpria operatio terminari ad illud in quod tenditur: q̃ operatio participata: sicut ꝓesuppositũ ꝓius intelligitur q̃ iunctũ illi. Et huiusmodi ꝓcessum operationẽ appellauit author operari dispositiue: nõ q̃ operetur illam operationẽ ꝓprius dispoñere. Nec hãc ego fingo glosam: sed ex ipso authore inferre posse docet sufficere: vt aqua ꝑm ꝓprium operationẽ corpus tangat diuendo: ad hoc vt participata operatione animã abluat. Et hoc sufficit ꝓposito z intẽto in ꝓxima parte: q̃. per hoc cõcluditur efficaciter q̃ nulla creatura põt instrumẽtaliter creare: q̃ nulla põt ꝓpriã operationẽ circa creãdũ: ponere q̃ nihil sit vt ibi dicit. In ꝓpositio aũt quum deus vtitur creatura alia instrumẽtaliter ad opus miraculosum: opus ꝓpriũ illius creature se habet vt ꝓpriũ opus miraculosum: q̃ se habet vt presentans seu deserẽs diuinũ impetus ad creaturã in qua fit opus miraculosum: vt author docuit in loco allegato in. q. de potentia. Et hoc esse verũ ex eo cõcluditur efficaciter q̃ nulla creatura põt instrumẽtaliter creare: q̃ nulla põt ꝓpriã operationẽ circa creãdũ: ponere q̃ nihil sit vt ibi dicit. In ꝓpositio aũt quum deus vtitur creatura alia instrumẽtaliter ad opus miraculosum: opus ꝓpriũ illius creature se habet vt ꝓpriũ opus miraculosum: q̃ se habet vt presentans seu deserẽs diuinũ impetus ad creaturã in qua fit opus miraculosum: vt author docuit in loco allegato in. q. de potentia. Et hoc esse verũ ex eo cõcluditur efficaciter q̃ nulla creatura põt instrumẽtaliter creare: q̃ nulla põt ꝓpriã operationẽ circa creãdũ: ponere q̃ nihil sit vt ibi dicit. In ꝓpositio aũt quum deus vtitur creatura alia instrumẽtaliter ad opus miraculosum: opus ꝓpriũ illius creature se habet vt ꝓpriũ opus miraculosum: q̃ se habet vt presentans seu deserẽs diuinũ impetus ad creaturã in qua fit opus miraculosum: vt author docuit in loco allegato in. q. de potentia.

¶ Ad tertiũ dõm. q̃ (sicut dcm est in scda ꝑte) gra xtutũ seu miraculoz dat aie alicꝰ scri, nõ vt ꝓpria virtute et cõueniat miracula facere: sz vt ꝑ xtutẽ diuinã hmõi miracula fiant. Et hec quidẽ gra excellẽtissime data est aie christi: vt. l. nõ solũ ipse miracula faceret: sed etiã vt hanc gratiaz in alios transfunderet. Unde dicit matth. 10. q̃ cõuocatis duodecim discipulis, dedit eis potestatẽ spirituum immundoz, vt ejicerent eos, z curarent omnẽ languoꝛem z omnem infirmitatem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

creature possunt facere: quod in 3. sen. non nisi credendo dixit.

¶ In rñsione ad 1m memēto gratiā christi esse nō solū singularem sed capitalem: ita q̄ hōi illi vt vniuersali capiti cōuenit: ac per hoc gratia miraculorū/vt vniuersali instrumēto cōferī duplici vniuersalitate: hoc est vsitate miraculoꝝ: q̄ poterat omnia miracula instrumentaliter efficere: ꝛ vsitate ḡnationis sibi similiū/participatiue tñ: quia poterat instrumēta-

¶ Utrum aia christi habuerit omnipotentiam respectu propriį corporis. Art. 3.

AD tertiū Sic pceditur. Videtur q̄ aia chr̄i hūerit omnipotētiaꝫ respectu ꝓpriį corporis. Dicit enī dam. in. 3. ll. q̄ oīa naturalia fuerūt chr̄o voluntaria: volens enī eſuriuit, volens sitiuit, volēs timuit, volēs mortuus est ꝛc. Sed ex hoc deus ōz omnipotens, q̄ oīa quecūq; voluit fecit. Ergo videt q̄ aia christi habuerit oīpotentiam respectu nāliuꝫ opationū ꝓpriį corporis. ¶ ℣. In christo fuit perfectius hūana nā, q̄m in adam. In quo fm originalē iustitiam quā habuit in ī. nocentie statu, corpus hēbat oīno fm aīe, vt nihil in corpe posset accidere cōtra aīe volūtatē. Ergo multo magis aia chr̄i habuit oīpotentiaꝫ respectu sui corporis. ¶ ℣. Ad imaginationem aie. nāliter corp⁹ immutat, ꝛ tāto magis quāto magis aia fuerit fortis imaginatiōis vt in ꝓia pte habitū est. Sed aia chr̄i habuit vt tutē pfectissimā, ꝛ quantū ad imaginationem, ꝛ quantū ad alias vires. Ergo aia christi fuit oīpotēs in respectu ad corp⁹ ꝓpriuꝫ.

Sed cōtra Est. q̄s dr hebre. 2. q̄s debuit p oīa fratribꝰ assimilari. ꝛ pcipue in his q̄ pinēt ad cōditionē nāe hūane. Sed ad cōditionem hūane nature pertinet q̄ valetudo corporis. ꝛ eius nutritio ꝛ augmentū, imperio rōnis seu voluntatis nō subdantur: q̄ naturalia, soli deo qui est actor nature, subdunt. Ergo nec in christo subdebant. Nō igitur aia christi fuit omnipotēs respectu ꝓpriį corporis.

Rñdeo Dōm. q̄ sicut dr̄ī ē, aia chr̄i pōt dupl̄r considerari. Uno modo fm ꝓpriam nām ꝛ virtutē. Et hoc mō sicut ñ poterat immutare exteriora corpora a cursu ꝛ ordine nature, ita ēt nō poterat immutare ꝓpium corpus a nāli dispositione: q̄ aia fm ꝓpriam nām, hz determinatā proportionem ad suum corpus. Alio mō pōt cōsiderari aia christi fm q̄ est ins fm vnitū verbo dei in pſona. Et sic subdebat eius ptāti totalr. omnis dispositio ꝓpriį corpis. Quia tamen virtus actionis nō ꝓprie attribuit instrumēto. sz principali agēti: ral oīpotētia magis attribuit ipsi verbo dei q̄m aīme christi.

Ad primū Ergo dōm. q̄ verbum dam. est intellectū q̄tuz ad volūtatē chr̄i dinā: q̄ sicut ipse in precedēti ca. dicit, beneplacito dine volūtatis per mittebat carni pati ꝛ opari q̄ ꝓpria. ¶ Ad scām dōm. q̄ nō ptinebat hoc ad originalez iustitiam quā adā habuit in statu innocētie, q̄ aia hois habuerit virtutem transmutandi ꝓpriū corpus in quācunq; formam: sed q̄ posset ipsum cōseruare absq; omni nocumento. Et hanc etiam virtutē christus assumere potuisset. si voluisset. Sed cuz sint tres status hominū. i. innocētie, culpe ꝛ glorie: sicut de statu glie assumpsit comprehensionē, ꝛ de statu innocentie immunitatē a peccato, ita ꝛ de statu culpe assumpsit necessitatem subiacēdi penalitatibus huius vite: vt infra dicetur. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ imaginationi si fuerit fortis, naturaliter obedit corpus quantum ad aliqua: puta quātum ad calum

spectabat voluntatem. Sed comprehēdit omnes modos q̄ bus anima christi potest dici omnipotēs, respectu exequtionis propie voluntatis seu scitis respectu exequendorum per ipsum, ꝛ exequendoꝝ instrumentaliter fm̄ per ipsum, deo principaliter operante. Respectu siquidē reliquorum non ponitur omnipotens: iuxta hanc secundam responsionem auctoritate agathonis inducta. ¶ Sed dubio non caret hec secūda responsio quomodo verificetur q̄ christus voluerit humana voluntate aliquid fieri per alios homines, ꝛ non potuerit facere q̄ sic fieret: quum minus pie sonare hoc videat. Posset dici q̄ verificatur de voluntate antecedente non cōsequēte. Sed hec responsio non constat agathoni: quia hoc commune est voluntati tam diuine q̄m humane, vt cōtra voluntatem antecedentem agatur. Sententia autez agathonis/secundum differentiam inter diuinam ꝛ humanam voluntatem in hoc q̄ diuina quecunq; voluit fecit: hūana autem aliquid vult et non potest/procedit vt patet in litera.

¶ Dicendum est ergo/q̄ non incōmenit christum humana voluntate vere voluisse aliqd per aliquos operandus vel non operandum: cuius oppositū factus est: puta potuit velle/q̄ aliquis nō peccaret/desiderādo q̄ ille nō offenderet deum/ꝛ tamen ille peccabat christo nō permittente fm humanam voluntatem: q̄ non erat in potestate virtutis eius cohibere peccatum contra peccantis voluntatē. Et est sermo de christo homine fm ꝓpriam virtutem. Et hoc modo agathon dicit/q̄ voluit latere ꝛ non potuit: scilicet fm ꝓpriam virtutē. potuisset tamē secundum instrumentalem virtutem. Nec hec minus pie sonāt apud discernētes inter subiacentia ꝛ nō subiacentia christo hominī secundum ꝓpriam virtutem/q̄ decuerint humanam christi voluntatem. Sed comprehēdit omnes modos q̄ bus anima christi potest dici omnipotēs/respectu exequtionis propie voluntatis seu scitis respectu exequendorum per ipsum/ꝛ exequendoꝝ instrumentaliter fm̄ per ipsum/deo principaliter operante. Respectu siquidē reliquorum non ponitur omnipotens: iuxta hanc secundam responsionem auctoritate agathonis inducta. ¶ Sed dubio non caret hec secūda responsio quomodo verificetur q̄ christus voluerit humana voluntate aliquid fieri per alios homines/

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super articulum secundum.

TItulus intelligendus est vt sequit.

¶ In corpore duo sunt. Primo ponit vnicā distinctiō bimembris cum eō dictionibus membrorū suorū multiplicitate vtriusq; Sebo rideretur ipsius triplex conexionis. Distinctio est. Necessitas est duplex: actionis vel naturalis. Cōditio necessitatis coactionis est: qō est ab extrinseco. multiplicitas eius est qz cōtrariatur qnqz naturę, qnqz voluntati: qz tam nā si voluntas est pars intrinseca. illa aūt est ad extrinseco. Cōditio necessitatis nālis est: qcō sequit pnm naturale. inultiplicitas eius est, qz vel consequit formā vel materiaz. Prima cōclusio est. Corpus christi fm nālem cōsequentem materiam, sibi fuit necessitat mortis, et aliorum hmōi defectuū. Probatur. Carni christi pmittebat agere, et pati quę ppria. illęc gūt necessitas cātur ex pncipijs carnis humane: vt dictū est. ¶ Si aūt loquamur de necessitate coactionis: fm quidē qō repugnat nāe corporali, sic iterfi corpus christi fm conditionē ppriē nāe, necessitati subiacuit, vel aliqui pfectionis ad quā pertinebat ppriū corpus cōservare. Ergo huiusmodi defect⁹ seu infirmitates nō fuerūt i christo ex necessitate.

Sed ꝓtra Est. q apo. dicit rom. 8. Misit deus filium suum in similitudinem carnis peccati. Sed conditio carnis peccati est q habeat necessitatem moriendi, et sustinēdi alias huiusmodi passiones. Ergo talis necessitas sustinēdi hos defectus, fuit in carne christi.

Rñdeo Dicēdū. q duplex est necessitas. Una quidē coactionis: que fit ab agēte extrinseco. Et hec quidē necessitas cōtrariat nature, et volūtati: quorū virtunq; est pnm intrinsecū. Alia aūt est necessitas naturalis. que cōsequit pnā naturalia: puta fomā. sicut necessariū est ignē calefacere: vel nām. sic necessariū est corp⁹ ex necessarijs cōpositum. dissolui. ¶ Scōm igit hāc necessitatē. q cōsequit nām. corpus christi fm hm fuit necessitati mortis, et aliorū hmōi defectuū: qz sicut dcm est. bñplacito dine voluntatis. carni christi pmittebat agere, et pati quę ppria. illęc gūt necessitas cātur ex pncipijs carnis humane: vt dictū est. ¶ Si aūt loquamur de necessitate coactionis: fm quidē qō repugnat nāe corporali, sic iterfi corpus christi fm conditionē, ppriē nāe, necessitati subiacuit, velaui pfectionis, et flagelli penitentię. Scōm vero q necessitas tal repugnat volūtati. manifestum est q in christo nō fuit necessitas hoz defectuum meq; p respectū ad diuinā voluntatem meq; p respectū ad volūtatem humanam christi absolute, prout sequit rationē deliberatē: sed solū fm naturalē motū voluntatis, prout. s. naturalr refugit mortē, et etiam corporis nocumenta.

Ad primū Ergo dōm. q christo dicit oblatus, qz voluit et voluntate dina, et volūtate hūana deliberata: hz mors esset cōtra naturalē motum volūtatis humane: vt dam. dicit. ¶ Ad scōm pt⁹ rñsio ex dictis. ¶ Ad tertium dōm. q nihil tñ potentius q̄s aia christ absolute: nihil tñ phibet aliquid fuisse potentius quantū ad hunc effectum: sicut clauus ad pforandū. Et hoc dico fm q anima christ cōsiderat fm propriam naturam, et virtutem.

¶ Utrum Christus defectus corporales cō traxerit. Art. 3.

Ad tertiū Sic pceditur. Aſ. q cbſs defect⁹ corporales ꝛxerit. Illud em̄ contrahere dicimur, qō simul cum natura ex origine trahimus. Sed cbſs simul cū natura humana defectus, et infirmitates corporales per suam originez traxit a matre, cuius caro hmōi defectibus subiacebat. Ergo videt q hos defectus contraxerit. ¶ ℘. Jd qō ex pncipijs nature, ꝛe causat. simul cum natura trahitur, et ita cōtrahit. Sed hmōi pnalitates causant ex pncipijs nature hūane. Ergo eas cbſs cōtraxit. ¶ ℘. Scōm hmōi defectus cbſs alijs hoīb⁹ similat: vt vī heb. 2. Sz alij hoīes hmōi defectus cōtrahūt. q vſ q et cbſs hmōi defectus ꝛxerit.

Sed cōtra Est. q hmōi defectus ꝛhuntur ex peccato: fm illud ro. 5. p vnū holem peccatū intrauit in hunc mundū, et per peccatū mors. Sed in cbſo nō habuit locū peccatum. Ergo huiusmodi defectus cbſs non contraxit.

Rñdeo Dōm. q in verbo ꝛhendi intelligit ordo effectus ad causam: vt. s. illud dicat cōtrahi. qō simul cū sua causa ex necessitate trahit. Causa aūt mortis, et horū defectuū in humana natura ē pctm: qz per peccatū mors intrauit in hunc mūdū: vt vī ro. 5. Et tō illi, ppriē dīr hos defectus cōtrahere, qui ex debito peccati hos defect⁹ incurrit. Cbſs aūt hos defectus non habuit ex debito peccati: qz vt aug. dicit exponēs illud Joā. 3. qui de sursum venit sup oēs est de sursum venit xp̄s. i. de altitudine nāe hūane, quā hūit aſi peccatū primi hois. Accepit. n. nām hūanam absq; peccato. in illa puritate, in qua erat in statu innocentie, et sibi modo potuisset assumere humanā nām absq; defectibus. Sic igit patet q christus nō ꝛxit hos defectus, quasi ex debito peccati eos suscipiens: sed ex propria voluntate.

Ad primū Ergo dōm. q caro virginis concepta fuit in originali peccato: et tō hos defect⁹ cōtraxit. Sed cbſs nām ex virgine assūpsit absq; culpa. et aūt sibi potuisset nām assumere absq; pena: sed voluit suscipere penā pp opus nre redemptiōis implendū: vt dictū est. Et tō habuit hmōi defectus nō ꝛhendo, sed volūtarie assumendo. ¶ Ad scōm dōm. q cā mortis, et aliorū corpalium defectuū in hūana nā, est duplex. Una quidē remota. q accipit ex parte principiorū mālium humani corpis. in quantū est ex cōtrarijs compositum. sed hec cā impediebat q originalē iustitiā. Et tō prima cā mortis, et aliorū defectuū, est peccatū, q̄ qō subtracta est originalis iustitia. Et pp hoc qz cbſs fuit sine peccato, ōz nō cōtrahere huiusmodi defectus: sed volūtarie assumere.

signāt loquitur, vbi omnino theologica est materia: qualis est ista.

¶ Super articulum quartum.

TItulus consistit in vniuersalitate defectuum humanorum corporaliū: an scz oēs assumi a christo fuerit conueniens.

¶ In corpe vna est pclo rūsiua q̄sto. Nō fuit conueniens vt christus assumeret oēs defect⁹ seu infirmitates humanas. Probat. Christus assumpsit defect⁹ hūanos ad satisfaciēdū p peccato humane nature: ergo illos tñ defectus assumere debuit, q̄ sequūntur ex pctō cui tot⁹ hūane nāe, nec tñ repugnāt pfectioni scie et gre: sic igit nō fuit cōueniēs vt oēs defect⁹ seu infirmitates hūanas assumeret. ¶ Utrū christus oēs defectus corporales hominū assumere debuerit. Ar. 4.

Ad quartū Sic pceditur. Aſ. q christus oēs defectus corporales hoīum assumere debuerit. Dicit em̄ dam. qō est inassumptibile, est incurabile. Sz christus venerat omnes defectus nostros curare. Ergo oēs defectus nostros assumere debuit. ¶ ℘. Dictū est. q ad ħ q cbſs ꝓ nobis satisfaceret, debuit habere habit⁹ pfectuos in aia, et defect⁹ in corpe. Sz cbſs ex pte aie assūpsit plenitudinē oīs gre. Ergo ex pte corpis debuit assumere oēs defect⁹. ¶ ℘. Inter oēs defectus corporales recipiūt locū tenet mors. Sed christus mortem assumpsit. Ergo multo magis omnes alios defectus assumere debuit.

Sed ꝫ Est. q cōtraria nō pūt simul fieri in eodē. Sed q̄dā infirmitates sunt sibiipsis ꝛrie: vtpote ex pnijs pncipijs cāte. Ergo non potuit esse q christus oēs infirmitates humanas assumeret.

Rñdeo Dicēdū. q sicut dcm ē cbſs defect⁹ hūanos assūpsit, ad satisfaciēdū p pctō hūane nāe: ad qō requirebat q hr pfectionē scie et gre in ala. Illos q defect⁹ debuit assumere debuit. q cōsequūt ex pctō cōi tot⁹ nāe, nec tñ repugnāt pfectioni scie et gre. Sic igit nō fuit cōueniēs vt oēs defect⁹ seu infirmitates hūanas assumeret. Sūt. n. q̄dā defect⁹ q repugnāt pfectioni scie et gre: sicut ignoātia, pnitas ad malū et difficultas ad bonū. Quidā aūt defect⁹ sunt. q nō cōsequūt cōiter totā hūanā nām pp pctm pmi parētis, sicut cāsa alterius hoīb⁹ ex qbusdā pricularib⁹ cāis: sicut lepra et morbi caduci et alia hmōi. Qui q̄dē defect⁹ q̄nqz cānt ex culpa hoīs, pnta ex inordinato victu: q̄nqz aūt ex ꝛfectu ꝛtutis somatice. Quoz neutrū cōuenit christo: qz caro ei⁹ ō spūlcto ꝓcepta est. q est infinite sapie et ꝛtutis, errare et deficere nō potēs: vnde nihil inordinatū in regimine sue vite exercuit. Sūt aūt tertij defect⁹, q in oīb⁹ hoīb⁹ cōiter iuenunt. ex pctō pmi parētis: sicut mors, fames, sitis, et alia hmōi. Et hos defect⁹ oēs christus suscepit: q̄s vocat dam. nāles et indetractibiles passiones. Naturales q̄dē q cōsequunt cōiter totā naturam humanā. indetractibiles aūt. quia defectum scientie et gratie non important.

Ad ꝑmū Ergo dōm. q oēs pticulares defect⁹ holum, cānt ex corruptibilitate et passibilitate corporis, suppaditis q̄busdā pricularib⁹ cāis. Et tō cū

ad 3 ħ. q. 12 a. 4. 3m c. 1. q. 15 ar. 1. c. et q. 46. a. 4. 3m. Et. 3. di. 3. q. 1. ar. 2. 1m. et d. 15. q. 1. ar. 1. 1di. 22. q. 2. ar. 1. q. 1. Et. 4. d. 5. c. 55. 11m Et opus. 3. ca. 2. 3 q. 238.

3. q. 15. a. 5. 1m. et 2m. Et 3. di. 3. q. 2. ar. 2. q. 2. c. fi.

3. q. 31. ar. 1. Et. 3. di. 3. q. 1. c. fi. 2. d. 12 q. 1. c. Et quol. 4. q. 11. ar. 1.

ad 1 ꝫ causa: puta ex celo vel cōcursu elementi alicuius sciat oēs hmōi cōcursus causatiuos mortis spālis, nihil aliud esse q̄ defectū principij: cōcurrēs, n. causa impedit principia a naturali perfectione actionis vel passionis sue, et ideo reducitur hmōi causa ad defectū virtutis formatiue, causam ponit, in litera. ¶ Tertio q̄ author doctrinā suā confirmat dicens damascenus oīa dēs, cōfirmat simul et exponit illud. ¶ Sed restat hic dubiū, quo pacto licuerit vbi de defectibus corporis agitur, ignoātiā inter defectus cōs cōputare: quā cōstet ignoātiā esse defectuz animę. ¶ Ad hoc dicitur, q̄ author ly tractet de defectibus corporis: inserit tamē vniuersalē doctrinā de defectibus humanis, q̄ nō debuerūt assumi a christo: vt ex vniuersali ista habeat discretio inter defectus etiā corporis q̄ debuerūt vel nō debuerūt assumi. Et hoc ꝓpter pnitatē ad malū et difficultatē bonitatis alia est lex in membris huānis repugnās legi mētis: fm quā, pni sunt sensus hois ad malū, et nō q̄ volumus bonū hoc agimus. ad aūt q̄ de ignoātia admisceā, exēpli gratia positū est. ¶ Sz q hec rūsio dicta fm cūdē cōcertū sepat. dum ignoātiā vt exēplū, pnitatē vero ad malū, et difficultatē ad bonū vere interpretat. Aliī dicit, q p ignoātiā hic intelligit cōplo corpalio cātia ignoātie. Nascunt. n. q̄dē aliq; inepti ad scientiā, sic aliq; inclinati ad iā et hmōi. ¶ Sed hoc mi nō cōsonat ltere, dicit. n. ideō ꝫ defect⁹ repugnātes pfectioi scie vī gre, idest defect⁹ corpis spāles: cōstat aūt hos cōplones eroditantes a tēperātia hūane medietatis inter speciales cōpātari defectus. ¶ Un dōs est, q ignoātia duplr sumi pōt. Uel ꝫ sic est defect⁹ nō corporis, ꝫ aie, sicut scia, cōtraria. n. circa idez nata sunt fieri. Uel fm sua cām occasionalē cōem toti nature rationē, et sic est defectus tenēs se ex pte corpis: qm̄ ex hoc ipso q̄ aia fit in corpore, nō recipit intellectū scie a supioribus. Christus aūt ꝫ suscepit aias, et non suscepit tñ defectū scie, ꝓmittēte aias ex hoc q̄ fit in corpe: qm̄ ab initio ei⁹ aia repleta est et brā, et infusa scia: vt ꝓz ex antedictis. Et ideo inter defectus corporis, hoc est sentētes ex pte corporis, cōputata est hoc in loco ignorantia.

¶ In rñsione ad 2m pspicaciter vide, qō aie christi fm se debebat plenitudo oīs gratie, et scientie, ex hoc ipso q erat assumpta a verbo: est enim hoc sumptū ex toā. 10. vidimus eū plenū gratie et veritatis quasi vnigenitū a pre. Et docemur ex hoc non solū differētiam inter eā in litera inter scientiam ac gratiā, et defectus q̄ille debebāt aie christi fm se, hoc est ob ꝓpriā personā, sed vero solū ꝓpter aliud, hoc est satisfactionē, et ita plantatē. sed etiā q non sunt duo miracula gratia vnionis, et gratia virtutum in anima christi: sed sicut in naturalibus generās dat vnā gnātione formam, et scientie plenitudinē, vt cōsequentia assumptionem. Et propterea sicut debentur genito concomitātia formā, debito naturali: ita debetur assumpte anime plenitudo gratie et scientie, debito quasi nāli, seu connaturalio ordinis. Connaturalis quippe est assumpte anime plenitudo gratie et scientie.

¶ Super questionis. 15. Articulus I.

TItulus clarus est.

¶ In corpe ēnap clusio rūsiua q̄sto. Cbſs nullo mō assūpsit

Universidad de Deusto
Biblioteca

defectū pcti. ꝓbatur. Defect⁹ assūpti ꝛ ꝓ sunt assumpti ad tria. ℞ ad satisfaciēdū ꝓ nā humanā: ad cōꝓbandā suā �means: et ad exm virtutis: sed defect⁹ pcti ad nihil horū vꝫ. ergo maior pꝫ ex ꝓ ario precedētis ꝺonis. Minor singulas ꝓbat clare. ꝓbat in singulis vt non sit opus exponere.

¶ Super artī. 1m.

IN titulo homes pelis portar leiō nationem appetit⁹ sensitiui in q̄ qō Triāt recte rōni: puta in supfluas delectationē. i excessiā cupiditatē: ꝛ similia. ¶ In corpore vnica est cōclō rñsiua q̄sto. In xpo nō fuit fomes pcī. ꝓbatur 2ᵒ. ꝓ hoc sic. Virtus moralis facit rationalē ptē alę in ℊ est rōni esse subam: ꝛ tāto magis q̄to pfectior fuerit: ℊ quāto virtus in aliq̄ fuerit magis pfecta: tanto magis in eodē habilitatur vis fomitis: ℊ in xpo nō fuit fomes peccati. Añs declat. in tēperātia ꝛ mansuetudine. ꝓtia cōsequentia ꝓbat. q. ad rōnē fomitis ꝓtinet inclinatio appetit⁹ sensualis in id qō ℊ ℨ rōnē. Sed a ℨo q̄ in xpo fuit ℣tus⁹ ℨ pfectissimū gradu. Quod ꝓbat: q̄ xpo perfectissime huit ℊfam: ꝛ omnes virtutes morales. Secūdo ꝓbat cōclusio principalis: q̄ iste defectus nō est ordinabilis ad tutelā: sed potius inclinat ad cōtrariū satisfactiōi: ergo nō debuit assumi a christo. Et pꝫ sequela ex precedentibus.

¶ Occurrit hic dubiū: q̄ fm ꝑām rōnē in lra allatam: fr̄ qō nō solū in xpo: sed ⁊ in puris hoibus: puta ioanne baptista: nō fuerit fomes peccati: q̄ in i ꝑo a ꝑn⁹ fuerūt virtutes perfecte: non solum in hiru: vt sunt i pueris baptizatis) ſz in exercitio: quā fuerit tāte perfectionis: vt iustitia appellatus sit: vt dicit gl. in verbo iustitia: vbi scriptū est: Iustitia ante eum ambulabit.

¶ Ad hoc dicitur q̄ differētia inter alias christ⁹ aliorū ē: q̄ alia christi est fm q̄ crāt alię i statu innocētię ignorantia. ¶ ℣. Ista. 8. vꝫ. Antequam sciat puer vocare ꝑez suū ⁊ mātem suā auferetur fortitudo damasci. Puer autē ille est christ⁹. Ergo in christo fuit aliq̄ rerū ignorantia.

Ad primū

Ergo dōm. q̄ sicut ꝓbatur. 3. li. dupl'r vꝫ aliquid dꝛ xpo. Uno mō ſz ꝓptātē nālē ⁊ hypostaticā: sic vꝫ q̄ deus facit ē hō. ⁊ q̄ passus est ꝓ nob. Alio mō ſz ꝓptātē psonalē ⁊ hitualē: puta alīq̄ dr̄ de ipso in psona nr̄a. q̄ ſz fm se nullomō cōuenit. Añ ⁊ inter. 7. rtas ticonij q̄s aug. pōit i. 3. de doc. chr̄iana, ꝓtia ponit de dño ⁊ ei⁹ corpe: cū. ſ. chr̄i ⁊ ecclesię vna psona estimat. Et fm ħ chr̄s ex psona membroꝝ suoꝝ loquēs dic. verba delictoꝝ meoꝝ: nō q̄ ipso capite delicta fuerit. ¶ Ad ſcōz dōz. q̄ sic dic aug. 10 sup gen. ad lr̄am. nō oi mō xp̄s fuit in adā ⁊ i aliis p̄ſb⁹. q̄ nos ibi fuimus. Nos em fuim⁹ in adā fm ſcialē rōnem ⁊ ℨ copulatā subam: q̄. ſ. vt ipe ibidē dic. cū sit in scie ⁊ vsibili corpulentia ⁊ invisibili rō. vtrūq; currit ex adā. Sed chr̄s visibilē carnis ſbam de carne ℣gis sumpſit. nō ꝛo cōceptionis ei⁹ nō a scie virtli. sed lōge aliter. ac de⁹ up venit. Añ nō fuit in adā fm seminalez rōnē. ħ solū fm corpulētā ſbam. Et ſ cḥr̄s nō accepit actuē ab adā hūanā nām. sed solū mālr: actue ℣o a spūsc̄o. Sicut ⁊ ipse adā mālr sumpſit corp⁹ ex limo terre. actiue aūt a deo. Et ꝓ ħ chr̄s nō peccauit in adam: in q̄ fuit solū fm nām. ¶ Ad tertium dōm. q̄ xp̄s ex sua tēratiōe ⁊ passiōe nob auxiliat⁹ ē. ꝓ. nob satisfaciēdo: ſz pcīm nō coopat ad satisfactionē. ſz magis ipam impedit: vt dcm̄ ē. Et ſ nō oportuit q̄ pcīm in se ħret. sed solmo esset put⁹ a peō: alioquin pena quā sustinuit fuisset sibi debita ꝓ ꝓpo peō. ¶ Ad quartū dōm. q̄ de⁹ fecit chr̄m pctīm: nō q̄dē vt in se pcīm ħret. sed q̄ fecit eū hostiā ꝓ peō. Sicut ⁊ osee. 4. vꝫ. peā ppli mei comedēt. ſ. sacerdotes: qui fm legē comedēbat hostias pro peō oblatas. Et fm hunc modū vꝫ isa. 53. q̄ dns posuit in eo iniquitatem omnium: q̄. ſ. eū tradidit vt esset hostia ꝓ pcīs omniū hominuꝫ. ꝛ Uel fecit eū pcīm. i. hitem sibi similitudinē carnis peccati: vt vꝫ ro. 8. ⁊ ħ pp corpus passibile ⁊ mortale q̄d assumpſit. ¶ Ad quintū dōm. q̄ penitēs laudabile exemplū dare pōt. non ex eo q̄ peccauit: sed in ħ q̄ voluntarie penam sustinet ꝓ peō. Añ chr̄s dedit ſmaximū exēplum penitentię: dū nō pro peccato ꝓpio. sed pro peccatis aliorū voluit penam subire. ¶ Utrū in chr̄o fuerit fomes pci. Art. 2.

Ad ſcōm

Sic procedit. Uide⁹ q̄ ī xpo fuerit fomes pcī. Ab eodē em principio derivat⁹ fomes pcī ⁊ passibilitas corpis siue mortalitas. ſ. ex subtractiōe originalis iustitię: ꝓ q̄a simul inferiores vires aię. subdebant rōni. ⁊ corpus aię. Sed in xpo fuit passibilitas corpis ⁊ mortalitas. Ergo ēt in eo fuit fomes pcī. ¶ ℣. Sicut dam. dicit in. 3. lib. Benepla cito diuine voluntatis permittebatur caro chr̄i pati ⁊ opari q̄ ꝓpria. Sz ꝓpriū est carni vt cōcupiscat delectabilia sibi. Cū igit nihil aliud sit fomes ꝙ cōcupiscētia (vt vꝫ in glo. ro. 7.) videt⁹ q̄ in chr̄o fuerit fomes peccati. ¶ ℣. Rōne fomitis peccati, caro cōcupiscit aduersus spm: vt vꝫ gal. 5. Sed tanto spūs ostendit fortior ⁊ magis dign⁹ corona, q̄to magis supat hostē. ſ. cōcupiscētia carnis: ſz illud. 2. ad tim. 2. nō coronabit⁹ nisi qui legitime certauerit. Chr̄s aūt huit fortissimum et victoriosissimū spm. ⁊ maxime dignū coronā fm illud apoca. 6. data est et corona ⁊ exiit vincens vt vinceret. Videt ergo q̄ in christo maxime debuerit esse fomes peccati.

Sed cōtra

Est. q̄ vꝫ matth. 1. q̄ in ea natū est. de spūsc̄o est. Sed spūsan. excludit pctīm. ⁊ inclinationē peccati. que importat noie fomitis. Ergo in christo non fuit fomes peccati.

Rñdeo

Dōm. q̄ sicut supra dcm̄ est chr̄s pfectissime habuit gratiam. ⁊ oēs virtutes. Uirtus aūt moralis. q̄ est in rōnali ꝑte alę. cā facit esse rōni subiectā. ⁊ tāto magis. quāto pfectior fuerit ℣tus sicut tēperāntia. Secōcupiscibilē. ⁊ fortitudo irascibilē: vt in scōa parte dictū est. Ad rōnez aūt fomitis ꝑtinet inclinatio. sensualis appetitus in id qō est ℨ rōnē. Sic igit ꝓ q̄ quāto ℣tus in aliquo fuerit magis pfecta. tanto magis in eo debilitat⁹ vis fomitis. Cū igit in chr̄o fuerit ℣tus fm pfectissimū gradū. ꝙs el. q̄ in eo fomes pcti nō fuerit. Cū er ille defect⁹ nō sit ordinabil⁹ ad satisfaciendum: sed potius inclinet ad. contrarium satisfactioni.

Ad primū

Ergo dōm. q̄ inferiores vires ꝑtes corpales. vel hūoꝝ corpaliū. vel etiam ipsuꝫ aię vegetabi: vt ꝓ in ꝓio ētꝫ. Et ſ ꝙ pfectio ℣tuꝫ. q̄ est fm rōnē rectā. ñ excludit passibilitatē corpis: excludit āt fomitē pcti: cuius rō cōsistit in resistētia sensual⁹ appe⁹ ad rōnē. ¶ Ad ſcm dōm. q̄ caro nāliter cōcupiscit id quod est sibi delectabile cōcupia appe⁹ sensitiui: ſz caro hois (q̄ ē aial rōnale) ħ cōcupiscit fm mo^m ⁊ ordinē rōis. Et ħ mō caro xp̄i cōcupia appe⁹ sensitiui. nāl'r appetebat escā ⁊ potū ⁊ somnū. ⁊ alia q̄ fm rectā rōnē appetunt⁹: vt ꝓ ꝓ dam. m. 3. li. Ex ħ aūt nō sequit q̄ i xpo fuerit fomes pcī: q̄ ipositat cōcupiscētiā delectabiliū. ꝑter ordinē rōnis.

Ad tertiū

dōz. q̄ fortitudo spūs aliqual⁹ ondit⁹. ex hoc q̄ resistit cōcupie carnis sibi ꝓtrariis. fm aliq̄d: fortitudo spūs oñdit. si ꝓ ei⁹ virtutē totaľ caro cōpimat. ne ꝛ spūm cōcupiscere possit. Et ſ ħ cōpetebat xpo: cui⁹ spūs summū fortitudinis gradū attigerat. Et ſz nō sustinuerit impugnationē interioreꝝ ex parte fomitis: sustinuit tñ exteriorē impugnationē ex parte mundi ⁊ diaboli: quos superando. victorie coronā promeruit.

¶ Utrū in chr̄o fuerit ignorantia. Art. 3.

Ad tertiū

Sic procedit. Uide⁹ q̄ in xpo fuerit ignorantia. Illud. n. vere fuit in chr̄o. q̄d sibi competit ℨ hūanā nām. Sz ei si cōperat fm dinā sicut passio ⁊ mors. Sz ignorātia cōuenit xpo fm hūanā nām: dic. n. dam. in. 3. lib. q̄ ignorātē ⁊ fuilē assumpſit nām. ergo ignorātia vere fuit in xpo. ¶ ℣. aliquis dr̄ ignorare ꝙ notitie defectū. Sed aliqua notitia defuit xpo: dicit em apo. 2. ad col. 5. eum qui nō novit pctīm. pro nobis pctīm fecit. ergo in xpo fuit ignorantia. ¶ Ponit q̄ ly aū dicat ordinē tēpis fm etatē infantilē iesu xpi

¶ Super art. 3m. titulus

Titulo pal sibilitas vt sonat sumē da est.

¶ In corpe articuli duo sunt. primo rñdetur q̄sto. secundo declaratur respōsio.

¶ Quo ad primū primo distinguit de passione aie communi corpori: vel corporali: vel aiali. ¶ Secundo declaratur termi nus primus: dā. ſ. est animā pati passione corporali. ¶ Tertio rñdetur fm talē passionē q̄sto vna conclusione. Anima christi fuit passibilis passione corporali. ꝓ quo datur. Corpus christi fuit passibile tmoꝛtale: ergo necesse fuit aiam esse passibilem. patet ꝓsequentia ex terminis declaratis. ¶ Quarto declarat aliter terminos: dā. ſ. est animam pati passione animali: et hic distinguit: vel. ꝓprie vel ꝓprissime.

¶ Quinto rñdet interē talē passionē q̄si to vnica cōclusione. Anima christi fuit passibilis passiōe animali. ꝓbat. Affectiones appetit⁹ sensitimi fuerunt in christo: ergo. Añs. ꝓbat duplicater. primo: q̄ ꝓtinēt ad naturā homīnis. secūdo autoꝛitate aug. ¶ Quo ad secūdum declarat ſe cunda cōclusio rñsiua: qualiter equales fuerint passiōes animales in christo. Et ponitur triplex differentia fm triplicem modum quo deordinantur passiones vel ex parte objecti: vel principij: vel effect⁹. ita q̄ summa differētie cōsistit inter passiones esse ordinatas vel inordinatas. Et ille quidē in hoc ꝓpositō vocant passiones. iste autem ꝑ passiones. Et ſ quā de dño Jesu christo fermo est (ne eminus⁹ aures offendamus) animales passiones negamus: ꝓpassiones aūt asserimus in christo fuisse: hieronymū imitātes dicentē. de christi tristitia. non passio sed ꝓpassio est.

¶ Super ar. quintū. Titul⁹ clarus est.

¶ In corpore vnica conclusio. In christo fuit verus dolor: probatur in quo est lesio corpo

lis aia mea. Nō quidē peccatis. sed humanis malis. ſ. doloub⁹: vt glo. ibi exponit. Sic ergo anima christi fuit passibilis.

Rñdeo

Dōm. q̄ aiam in corpore cōstitutā dupl'r contingit pati. Uno mō passiōe corporali: altomō passione aiali. Passione q̄dē corpali patit ꝙ corpis lesionē. Cū em aia sit forma corpis. ꝓ hoc est ꝙ vnū sit esse aię ⁊ corpis: ⁊ cō corpe pturbato ꝑ aliquā corporeā passionē. necesse ē ꝙ aia ꝑ accidēs pturbet. ſ. q̄tū ad cē. ꝙ hz in corpe. ¶ Quia igit corp⁹ christi fuit passibile ⁊ mortale (vt supra hitū est) necesse fuit vt etiā ei⁹ aia ħ mō passibil' esset. Passione aūt aiali pati dr̄ aia fm opationē. quevel est. ꝓprie aie. vel ꝑn cipalius est aie q̄ corporis. Et q̄uis ēt fm intelligere ⁊ sentire dicat ħ mō aia aliq̄d pati: tūtū sicut in scōa ꝓte dcm̄ est. ꝓprissime dr̄ passiones aie. affectiones app⁹ sensitiui: que in christo fuerūt. sicut ⁊ cetera q̄ ad nām hois pertinēt. Añ aug. dicit in. 14. de ci. dei. Ipse dns i forma serui vitā agere dignat⁹. hūanitus ad hibuit eas vbi ad hibēdas esse indicauit: neq; em in quo verū erat hois corp⁹. eve rus hois aius. falsus erat hūanus affectus. ꝛ Sciendū tñ est. q̄ hmōi passiōes alr fuerūt in xpo q̄ in nob. q̄tū ad tria. ꝙo quidē q̄tū ad obm: q̄ in nob ꝓturbant⁹ hmōi passiones feruntur ad illicita: q̄d in xpo nō fuit. Scōo q̄tū ad ꝓn^m: quia hmōi passiones frequēter in nob ꝓuenium iudiciū rōnis: sed in christo oēs motus sensitiui appe⁹ ordinabant fm dispōnez rōnis. Añ August. dicit. 14. de ci. dei. q̄ hos motus certissime dispēlatōis gra. ita cū voluit xp̄s suscepit ad hūano. sicut cū voluit factus est hō. tertio quātū ad effectū: q̄ in nob sequit hmōi mot⁹ nō sistūt in appetitu sensitiuo. sed trahūt rōnē. q̄d in xpo nō fuit: q̄ motus nāl' hūane carni cōueniētes. sic exeūt dispōne in appetitu sensitiuo manebāt. q̄ rō ex his nullo mō impedieb⁹ facer ꝙ cōueniebāt. Añ hiero. dicit sup matth. q̄ dns nr̄vt re ritatē assumpti. ꝓparet hois. vere q̄dē cōtristatus est: ſz ne passio in aio illius ꝓparet per propassionem vt q̄ cepit cōtristari: vt passio propassio autem q̄ est inchoata in appetitu sensitiuo. sed vlterius non se extendit.

Ad primū

Ergo dōz. q̄ aia xpi potuit ⁊ de facto nō fuit. ꝑterit q̄dē resistē passiōi bus. vt ei nō supueniret. ꝓterit ꝛ ꝑtū ne dina: ſz ꝓpa voluntate se passiōib⁹ subiiciebat tā corpalib⁹ ꝙ aialib⁹. ¶ Ad ſm dōz. q̄ tullius ibi loqt ꝑ opionē stoicoꝝ: q̄ nō vocabāt passiones q̄s cunq; mot⁹ appe⁹ sensitiui. ſ. solū inordinatos. tales aūt passiones manifestū est in xpo nō fuisse. ¶ Ad tertium dicendū. q̄ passiones peccatorum. sunt motus appetitus sensitiui in illicita tendentes: quod non fuit in christo. sicut nec fomes peccati.

¶ Utrū in xpo fuerit dolor sensibilis. Ar. 5.

Ad quintū

Sic procedit. Uide⁹ q̄ ī xpo nō fuerit verus dolor sensibilis. Dicit enim hilarius in. 10. de tri. Cū pro christo mori. sit vita. q̄d ipe in monte sacrāmēto voluisse estimādus est. q̄ pro se morientibus vitā repēdite. Et infra dicit. Unigenitus deus hominē versū. nō deficiēs a se deo. sumpſit: in quo q̄uis aut ict⁹ incideret. aut vuln⁹ descēderet. aut nodi cōcurrerēt. aut fulpēsio eleuaret. afferrēt quidē hec impetū passionis. nō tñ dolorē passionis inferrēt. Nō igit in xpo fuit verus dolor.

¶ Preterea. Hoc ꝓprium videt⁹ esse carni i peō

Universidad de Deusto
Biblioteca

xalt instituꝫ phibꝫ
té defect⁹ sit mortis
q defectuꝫ proxima
ea; nō posſit ne (vt cō
positio ex Xpo) sed
remouēdo phibēs:
& h supⁿ autor do
cuit. Si vo ad singu
los alios Ade spe
ctes: inuenies petiꝫ
esse cām primā (vt
pote vlem causam
in suo vt dictū est or
dine: sed vt remouē
té phibens) cōpositionē aūt ex contra
riis in hoc hoie esse propinquā causam
mortis q defectuꝫ:
qz hec sola sufficit
ad causandā mortē
q defectus corpora
les. ¶ Sed qñ tam
cōpositio ex contra
riis qꝫ peccatum: est
causa vniuersalis: ab
solute/q particula
ris in hoc: ideo ali
ter dicit/q prius di
ctū/verū est quo ad
ipsas causas: nunc
vero dictū verū est
quo ad exequutiōes
ipsarū causarū. Haz
si ad cōpōnē ex con
trariis q pcās spectemus: inuenit cōpositio prioris q peccati collens superueniē
tem iustitiam: inuenitur posterioris cā q
hoc supⁿ docuit au
tor dicēs cōpōnem
remotā: petiꝫ vero
primā cām. Si aūt
spectemus ad exequutiones cālitatū
vtriusqꝫ: inuenimus
petiꝫ esse primā cāz mortis q defectum: qz
ab ipso icepit mors
q defectus eis: com
positio aūt vt causa
ppinqua: qz cōpositio ex cōrariis post
petiꝫ exequuta est
operationē suā qua
mortē q defectuꝫ in
tulit. Et hec est sa
expō horū dictorū.

¶ Super art⁹m. 6m.

Jtulus clarus. ¶ In corpe vnica est cōclō
rnsiua quesito. Sic
ut in christo potuit
esse verus dolor: ita
potuit in eo esse vera tristitia. Probat.
Anima christi potuit
aliquid apprehendere interius vt nociuum: ergo potuit
in eo esse vera tristitia: sicut q verus dolor. Aliꝰ manifestat
qz quantū ad se/q
quantum ad alios
potuit apprehēdere aliquid vt nociuum: vt pz in exemplis. Cōsequētia ve
ro probat qd
quid est tristitie vel
doloris: q ex vna cōi
vtriusqꝫ cā in christo:
assignat siquidem
vtriusqꝫ quiditas ex
essentiali cōuenientia
q dicta vtriusqꝫ. Ex
hoc nāqꝫ q conueniūt in ḣ q⁹ suntvna
passio appetitꝰ sensitini/cōsistēs in re
futatiōe mali pñtis
q dñt penes obm
(quia doloris obm
est malum corporis
pñs/sensu tactꝰ per
ceptū: tristitie autez
malū pñs/interius
perceptum) tuncto
his q causa doloris
potis in christo fuit
dispēsatio diuine iu
stitie/retinēs in pte
superiori q sunt glo
rie/vt pars sensitiua
ppria voldēs ere
qui posset: clare se
quitur q sicut in xpo
potuit cā vera dolo
ris eis: qñ fat fuit
ppolito eos cōfutio
nes afferre/sm ḡo
discernendū est ḣ fuit q ḣr nō fuit in
xpo timor: ꝰ timore
em diffuse i pa scbe
tractatū est. ¶ Quo
ad 2m dictō est. Timor pōt cōsiderari
ḣtū ad duo: p o qtū
ad motū appetitus
sensitiui ex apphēn
so malo futuro: 2o
ḣtū ad motū eiusdē ex apphēso malo
futuro incerto. Prīa
2o est. Jn xpo fuit ti
mor quo ad primū.
Scda 2o est. Jn xpo
non fuit timor q ad
2m. Probat auctō
rite damascen. Et
pz vtraq 2o ex dicto. Sed dubiū occurrit circa primam
cōclonem: qz motus
appetitus ex malo
futuro apprehenso:
non est timor nisi
sit cuꝫ spe euasionis
(vt in litera dicitur ex aristotele): ergo talis motus non est timor nisi
equiuoce: non saltatur per hoc sufficienter in christo timor.

¶ Dubium quoq alterum occurrit circa secundam conclusionem:
quoniam ex hoc q christus omnia futura certo cognouit: non sufficiē
ter excluditur timor: quo ad incertitudinē eventus: quoniam scientia
anime christi (vt patet ex supradictis) erat habitualis: nec oportebat
esse actualem: quoniam habitus est quo quis operatur quum vult: et
propterea poterat christus non vtendo scientia eventus/quam habe
bat/apprehendere malum futurū quasi incertuz: et sic habere insp
appetitu timorus motū quo ad omnia (sicut q tristitiā) no quo ad aliꝗd tantum. ¶ Et augetur dubium: quia ex eo quod in Christo non
erat redundantia superiorum ad inferiores partes aut econtra: sed
vnaquaqꝫ pars sibi propria exercebat consentaneum est: vt estimativa seu cogitativa Christi cum ratione non vtente scientia infusa de certitudine eventus mortis/quamuis vtente scientia future mortis/apprehenderit malum futurum vt incertum ipsi cogitative quo
ad eventum: et ex tali apprehensione fuerit timor quo ad omnia: quō
imaginativa seu cogitativa sit moueus immediatum appetitus sensitiui. ¶ Ad horum euidentiam sciendum est/quod sermo litere est
de Christo homine simpliciter et absolute: et non est de Christo secundum quid: ita quod vtraq conclusio verificatur de Christo secundum id quod conuenit Christo simpliciter. Constat autem de Christo non dici simpliciter: quod incertus erat de eventu mali futuri: sed

Sed cōtra

Est. q⁹ dicē dñs matḥ. 26. Tristis est anima mea vsq ad mortē. Et am ḃ dicit in. 3. de tri. vt homo tristitiam habuit: suscepit eā tristitiam meam confidenter: tristitiam nomino, qui crucem predico.

Rñdeo

Dom. q⁹ sicut dctm est, delectatio dine cōtemplationis, ita p dispēsationē dine virtutis retinebat in mente xpi. q⁹ nō derivabat ad vires sensitivas, vt p hoc dolor sensibil excluderet. Sic aūt dolor sensibil est in appetitu sensitiuo. ita q tristitia. Sed est dcta fm motiuū siue obiectum: nā obiectū q motiuū doloris, est lesio sensu tactus percepta: sicut cū aliquis vulneratur. Obiectū aūt q motiuū tristitie, est nocium seu malū interius apphensum siue p rōnem siue p imaginationem (vt in scda pte habitū est) sicut cū aliquis tristat de amissione grē vel pecunie. Potuit aūt aia christi interius apprehendere aliqd, vt nociuū: q ḡtuz ad se, sicut passio q mors eius fuit: q ḡtū ad alios, sicut petiꝰ, vilcipuloꝝ vel ēt iudeoꝝ occidētium ipsum. Et ꝛō sicut in christo potuit esse verus dolor, ita potuit in eo esse vera tristitia. Alio tñ mō ḡ in nob fm illa tria que supra assignata sunt, cum cōiter de passionibus anime christi loqueremur.

Ad primū

Ergo dom, q tristitia remouetur a christo fm passionē pfectā: fuit tñ in eo initiata fm passionē. Unde matḥ. 26. cepit contristari q mestus esse. Aliud enī ē cōtristari, aliud incipere cōtristari: vt hier. ibidē dicit. ¶ Ad 2m dom. q⁹ sicut augn. dicit in. 14. de ci. dei. pio tribus perturbationiḃ. f. cupiditate. letitia. et timore, stoici tres eupatias. i. bonas passiones, in aio sapientis posuerūt. f. pio cupiditate voluntatē, pro letitia gaudium, pro metu cautionē. Sed pro tristitia negauerūt aliqd posse esse in aio sapientis: qz tristitia de malo est, qꝰ am accidit nullū aūt malū existimāt posse accidere sapienti. Et hoc ideo est, qz nō credebāt aliquid esse bonū nisi honestū, qꝰ holes bonos facit: nec aliquid esse malū nisi inhonestū. p qꝰ holes mali fiunt. Quamuis aūt honestū sit principale hois bonū, z inhonestum principale hois malū (qz hec ptinent ad ipsam rōnē. q est principalis in hoie) sunt tñ quedā scāria hois bona, que ptinēt ad ipsum corpus, vel ad exteriores res corpoꝝ deferentes. Et fm hoc potest in animo sapientis esse tristitia quantum ad appetitum sensitiuum, fm apprehensionem huiusmodi malorū: non tñ ita q ista tristitia perturbet rationē. f. Et fm hoc intelligitur q non contristabit iustum quicquid ei accidet: quia. f. ex nullo accidente eius ratio perturbatur. Et fm hoc tristitia fuit in christo fm propassionem: non autem fm passionem. ¶ Ad tertium dicē dum, qꝰ omnis tristitia est malum pene: non autem est semper malum culpe: sed solum quando ex inordinato affectu procedit. Unde aug. dicit. 14. de ci. dei. ¶ Cū rectā rationē sequunt isse affectiones, z qñ z vbi opz adhibent, quis eas tūc mordidas seu vitiosas passiones audeat dicere? ¶ Ad quartū dom. q⁹ nihil phibet aliquid esse contrariū volūtati fm se, qꝰ tñ est voluntū rōne finis ad quē ordinatur: sicut medicina amara non est fm se volita, sed solum fm q ordinatur ad sanitatē. Et hoc modo mors christi z eius passio fuit fm se considerata, inuoluntaria z tristitiam causans: licet fuerit volūtaria in ordine ad finem, qui est redemptio humani generis.

¶ Utrum in christo fuerit timor. Art. 7.

Ad septimū

Sic pceditur. Uf q⁹ i xpo nō fuerit timor. Dicit enī, puer. 18. Justus qñ leo cōfidens, absqꝫ terrore erit. Sed christo fuit marie iustus. Ergo in christo nō fuit aliquis timor. ¶ Ꝫ. Hilarius dicē 10. de tri. Interrogo eos q ḣ ita existimāt: an rōne sublatus, vt mouī timuerit, q oēz ab aplis

¶ In corpore duo fiūt, p declarank cōditiōes requisite ad cāndū timorem: q⁹ 2o rndet questo cū dictōne bimembri z cōclonib⁹ duab⁹. Quo ad pm. Cōditiones sunt 4or: apprehēsio mali futuri/incerti seu potis euitari. Et in duab⁹ primis cōuenit cū tristitia: qz vterqꝫ est ex apprehensione mali: in tertia differūt: qz illa est pñtis: ista futuri. Sed hec differētia nō sufficit: qz nō est vsqquaqꝫ dcta: qñ futurū pōt habere rōnem pñtis: z tunc nō timor: sed tristitia cātur. Apprehēdit aūt malū futurū sub rōne pñtis/qñ vt certū apprehēditur: z iō incertū seu potle vitari cē dz malū futurū/q timorē ingerit. Et hec ola in ira ex cōueniētia z dcta inter tristitiaz z timorē clare pāt.

¶ Sed bñ nota ḣa
lre: si olmodā certitudinē ḣeat: qm esset certū quo ad sub
stātiā: z incertū quo ad tps (vt contingit cōiter de morte) aut quo ad ghs mortis (vt cōtingit dānatis qui sunt in inferno) q sunt gloriē/vt pars sensitiua ppria voldēs ere qui posset: clare sequitur q sicut in xpo potuit cā vera dolo
ris eis: qñ fat fuit ppolito eos cōfutiones afferre/fm ḡo discernendū est ḣ fuit z ḣr nō fuit in xpo timor: ꝰ timore em diffuse i pa scbe tractatū est. ¶ Quo ad 2m dictō est. Timor pōt cōsiderari ḣtū ad duo: p o ḣtū ad motū appetitus sensitiui ex apphēso malo futuro incerto. Prīa 2o est. Jn xpo fuit timor quo ad primū. Scda 2o est. Jn xpo non fuit timor q ad 2m. Probat auctō
rite damascen. Et pz vtraq 2o ex dicto. Sed dubiū occurrit circa primam
cōclonem: qz motus appetitus ex malo futuro apprehenso: non est timor nisi sit cuꝫ spe euasionis

40. 3. c. 33. fin. et matthe. 7. col. 3. fin.

Sed cōtra

Est. q⁹ dicitur Matḥ. 8. Audiens Jesus (s. verba centurionis) miratus est.

Rñdeo

Dicēdū. q⁹ admiratio propie est de aliquo nouo z insolito. Jn christo aūt non poterat esse aliquid nouū z insolitū, quantū ad sciam diuinam: neq; etiā quantum ad scientiā hūanā, qua cognoscit res in verbo, vel qua cognoscit res p spēs impressas. potuit tñ aliqd cē sibi nouum z insolitū fm sciam experimētalē: fm quā sibi poterāt quotidie aliq noua occurrere. ¶ Et iō si loquamur de ipso, quātū ad sciam diuinā, z sciam beatam, vel etiā infusam, nō fuit in christo admiratio. Si aūt loquamur de eo quātū ad sciam experimētalem, sic admiratio in eo esse potuit. Et assumpsit hunc defectū + ad nostrā instructionē: vt scz doceat esse mirādum, q⁹ etiam ipse mirabatur. Unde dicit aug. in primo super gen. contra manicheos, q⁹ mirabatur dñs, nobis mirandū esse significat: quibus adhuc opus est sic moueri. Omnes ergo tales motus eius non pertur batī animi signa sunt, sz docentis magisterium.

Ad primum

Ergo dicendum, q licet christus nihil ignoraret: poterat tamen aliquid de nouo occurrere experimētali eius scientie, ex quo admiratio causaretur. ¶ Ad secundum dicendum, q christus non admirabatur de fide centurionis, ea ratione quod esset magna quantum ad ipsum: sed quia erat magna quantum ad alios. ¶ Ad tertium dicēdum, quod ipse poterat facere omnia scōm virtutem diuinam: fm quam in eo admiratio non erat, sed solum secundum humanam scientiam experimentalem: vt dictum est.

Ad octauū

Sic pceditur. Uidet q⁹ in christo nō fuerit admiratio. Dicit enī pbs in primo meta. q⁹ admiratio causat ex hoc q⁹ aliqs videt effectū: z ignorat causam. Et sic admirari nō est nisi ignorātis. Sz in christo non fuit ignorantia: vt dictum est. Ergo in christo non fuit admiratio. ¶ Ꝫ. Aug. dicit in. 2. lib. q⁹ admiratio est timor ex magna imaginatiōe, z ideo pbs dicit in. 4. ethi. qꝰ magnanimus non est admiratiuus. Sz xps fuit maxime magnanimus. Ergo in christo non fuit admiratio. ¶ Ꝫ. Nullus admiratur de eo quod ipse facere potest. Sed christus facere poterat quicquid magnum erat in reb⁹. Ergo videt q⁹ de nullo admirabat.

Sed cōtra

Est. q⁹ dicitur Matḥ. 8. Audiens Jesus (s. verba centurionis) miratus est.

Rñdeo

Dicēdum, quod admiratio propie est de aliquo nouo z insolito. Jn christo aūt non poterat esse aliquid nouū z insolitū, quantū ad sciam diuinam: neq; etiā quantum ad scientiā hūanā, qua cognoscit res in verbo, vel qua cognoscit res p spēs impressas. potuit tñ aliqd cē sibi nouum z insolitū fm sciam experimētalē: fm quā sibi poterāt quotidie aliq noua occurrere. ¶ Et iō si loquamur de ipso, quātū ad sciam diuinā, z sciam beatam, vel etiā infusam, nō fuit in christo admiratio. Si aūt loquamur de eo quātū ad sciam experimētalem, sic admiratio in eo esse potuit. Et assumpsit hunc defectū + ad nostrā instructionē: vt scz doceat esse mirādum, q⁹ etiam ipse mirabatur. Unde dicit aug. in primo super gen. contra manicheos, q⁹ mirabatur dñs, nobis mirandū esse significat: quibus adhuc opus est sic moueri. Omnes ergo tales motus eius non pertur batī animi signa sunt, sz docentis magisterium.

Ad primum

Ergo dicendum, q licet christus nihil ignoraret: poterat tamen aliquid de nouo occurrere experimētali eius scientie, ex quo admiratio causaretur. ¶ Ad secundum dicendum, q christus non admirabatur de fide centurionis, ea ratione quod esset magna quantum ad ipsum: sed quia erat magna quantum ad alios. ¶ Ad tertium dicēdum, quod ipse poterat facere omnia scōm virtutem diuinam: fm quam in eo admiratio non erat, sed solum secundum humanam scientiam experimentalem: vt dictum est.

al's + affectum.

hil aliud dicitur ponendo primam cōclusionem, nisi quod timor fuit in christo quatenus causatur ex apprehensione mali futuri: ideo sibi non obstant prius dicta ex aristo. Nec obstat secunda conclusio: que negat huiusmodi timorem a christo: sed negat timorem quo ad incertitudinem contrarie a christo simpliciter. ¶ Et hinc patet solutio secundi dubii: quoniam vt dictum est/conclusio secunda asserit in christo absolute non fuisse intertitudinem cuentus mali (que est ambiguitas quedam de malo futuro) hec est enim incertitudo contrarie ac per hoc non esse timorem quo ad huiusmodi incertitudinem. Obiectiones autem soluuntur/z de incertitudine negative: et de christo secundum quid: quia vt dictum est: verificatur de christo simpliciterq erat certissimus de eventu cuiusqꝫ mali futuri.

¶ Super articulum octauum.

Jtulus clarus est.

¶ In corpore vnica est conclusio. Jn christo solum quantum ad scientiam experimentalem potuit esse admiratio. Hec conclusio primo probatur: deinde redditur ratio quare ista potentia posita est in actu. Probatio est. Admiratio est de nouo et insolito: sed christo nec secundum scientiam diuinam / nec humanam in verbo: nec inditam: sed tantum experimentalem: potuit occurrere aliquid nouum et insolitum: ergo. Ratio actus est instructio nostra. Confirmatur auctoritate Augustini.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Titulus clarus. ¶Super articulum nouum.

¶In corpore articuli sunt due cōclones risiue ēsito. Pri
ma est. Ira p vitiū nō potuit ee in chro. Secūda est. Ira p ze
lum/fuit in chro. probat. zelo vtraq; simul: mōstrādo p o
er ūb⁹ cōstat ira (i. ex tristitia et appetitu vindicte) et distin
guendo duplicē appetitū vindicte: vel nō fm ordinē rōnis: vel fm ordi
nē rōnis. Ille ira p vitiū/iste ira p zelū cōstituit: vt aug. d.
Et sic relinquūt ambe cōclones vt p se no
te. prima: qz in chro cōstat nō fuisse pēm. Secūda vo: qz enāgeliū expresse dicit de chro/zelus domus tue etc. ¶Nec putes nouitie. ppie cōpositā ex ira ex tristitia et appetitu vindicte: quum illa sit in cōcupiscibili: hic i irascibili: et rursus vt ergo est qualitas simpler. Hz cōpositas vt rangit ex nccio cōcurrētib ad ēssōnē ipsius q fo maliter est appetit⁹ vindicte: cām aūt est tristitia: qz et tristitia iniurie cātur. Et posses fi vis oclones de ducere/syllogizare facile. In xpo fuit tristitia et appetit⁹ vindicte/nō ūter sed hz rōnis ordinē: q in ipso ira nō per vitiuz sed per zelum fuit.

¶Sup articulū. 10.

Titul⁹ his
duob⁹ ter
minis de
clarat/scz
viator et
cōprehensor. ¶In
corpe vna cōclusio.
xps fuit simul cōpe
hēsor⁹ viator. phat.
Chs ante passionē
fm mentē plene vi
debat deuz: et cū hoc
alia ei⁹ erat passibil⁹
et corpus passibile et
mortale: q habet bti
tudinē ipsius ad id q
est ppriū aie: et decet ei bītudo ēssitu
ad alia: q erat simul
cōprehēsor et viator.
Ans pz ex ūdictis.
Prima pīa. probat: qz
bītudo hois pfecta
cōstitit in aia et corpe
etc. Secūdo aūt: quia
viator ē q fēdit i bti
tudinē: cōprehensor
q obtinet. Probatur
gūcte duplica apti.

¶Super. q. 16.

Hic incipit
tā de pti
m tracta
de chro
in q expe
ditia hiq de vnio
nis mysterio erant
dēa tractāt illa que
ad vnionē sequūt:
vt pz in ista. in hota
ista pars dūrā vsq;
ad qmen. 26. distin
guitur satis clare.

¶Super 27. primū.

Titul⁹ cla
ruus est.
¶In cor
pe articu
li tria fiūt.

3.dis. 15. q. 2. art. 2. q. 2.

12.e. qō. 4. 6. art. 3. 3m. Et 2.2e. qō. 158. art. 1. 2. 3. Et mal. q. 12. ar. 3. 6. 2.

sed plenitudo sanitatis. i. incorruptiōis vigor. Sed xps licet hēret corp⁹ passibile. tū fm mētem plene deo fruebat. Nō igit xps fuit viator. sed pur⁹ cōprehēsor. ¶Ş. Scti qūdā aie sunt in celo et corpa in sepulchris. fruūt qdē btitudine sz alam. quis eorū corpa mor
ti subiaceāt. et tñ nō dīr viatores. sed solū cōprehensores. Ergo pa
ri rōne licet corp⁹ christi fuerit mortale. qz tñ mens ei⁹ deo fruebatur. videt q⁹ fuerit purus comprehensor. et nullo modo viator.

Sz contra Est. q. 81 hier. 14. ¶Ut colon⁹ futur⁹ es in terra. et quasi viator declinans ad manendum.

Rñdeo q⁹ aliqs dī viator. ex eo q⁹ tendit in btitudinē: cō
prehēsor. aūt dī. ex hoc q⁹ iam btitudinē obtinet: fm illud. 1. cor. 9. sic currite vt cōprehēdatis. et phil. 3. scz aūt siquo mō cōprehēdā. Hoois aūt btitudo pfecta ꝓsistit in aīa et corpe: vt in scīa pte hitum est. In aīa qdē qtū ad id qō est et ppriū. hz q⁹ mens videt et fruit deo. In corpe vero. fm q⁹ corp⁹ resurgit spūale: et in gīte. et in glīa. et incorruptiōe: vt dī. 1. cor. 15. chīs aūt affuit passionē fm mentē plene videbat deū: et sic habebat btitudinem quantū ad id qō est ppriū aie. Sed quātū ad alia deerat ei btitudo: qz alia eius erat passibilis: et corpus passibile et mortale: vt ex supra dictis pz. Et ideo simul erat comprehēsor: inquātū habebat beatitudinē propriam animе: et simul viator: inquantuz tendebat in btitudinem. fm id qō ei de btitudine deerat.

Ad pmū. Ergo dōz. q⁹ imple ē moueri ad finē. et desecre in fine fm idē. Sed fm diuersa nihil hoc. phibet: sicut aliqs hō simul esī sciēs grām ad ea q iam nouit: raddūcēs. grātū ad ea q nō dū nouit. ¶Ad fm dōz. q⁹ btitudo ꝓncipāliter et ppriē ꝓsistit in aīa et fm mētē: scōdario tñ et qūsi instrūmētaliter requrunt ab btitudinē. corpis bōa. Sicut etiā pōs dī i pmo eth. q⁹ exteriora bōa organice deser uūtur btitudini. ¶Ad tertiū dōz. q⁹ nō ē eadē rō de aliab⁹ scōis et de xpo: pp duo. pmo. qō: qz aie scōis nō sūt passibiles. sīc fuit alia chīs. scdo qz corpa nō agūt aliqd q⁹ nō in btitudinē rēdāt: sīc xps fm corpis passiōes. i. btitudinē tēdebat. grātū ad gliam corporis.

¶De his q cōsequūt vnionē. quātū ad ea que conueniūt chro fm esse et fieri. Questio. 16.

Einde Considerandū est de his q cōsequūt vnionē. Et pmo grātū ad ea q cōueniūt xpo fm se. scdo de his q cōueniunt chro p apparitionē ad deū p⁹m. tertio de his q cōueniūt chro p cōpōnem ad nos. ¶Circa pmū duplex cōsideratio occurrit. pma qdē de his q cōueniūt chro fm esse et fieri. scda de his q conueniūt chro fm rōnēs vnitatis. ¶Circa pmū querunt. 12. pmo vtrū hec sit vera. deus est homo. scdo vtrū hec sit vera: homo est deꝰ. tertio vtrū chro possit dici hō dūicus. quarto vtrū ea q conueniūt filio hois. possint ꝑdicari de filio dei et ecōtrario. quinto vtrū ea q cō
ueniunt filio hois possint predicari de diuina nā: et de hūana ea q cōueniūt filio dei. sexto vtrū hec sit vera. filī⁹ dei fact⁹ est homo. septo vtrū hec sit ꝛa. hō fact⁹ ē deꝰ. octauo vtrū hec sit ꝛa. xps est creatura. nono vtrū hec sit ꝛa: iste hō: demfato xpo: iceptus ee: vel fuerit semp. decimō vtrū ḧ sit ꝛa: chīs fm q⁹ hō ē creatura. 11mō vtrū ḧ sit ꝛa. chīs fm q⁹ hō ē deꝰ. 12mō vtrū hec sit vera: chīstus scīm q⁹ homo est hypostasis vel persona.

Ad primū. Ut q⁹ hec sit falsa. deꝰ ē hō. Obs enī ꝑ
pō affirmatiua in mā remota est falsa. Sed ḧ
ꝑdicāta sunt maxime distātes. Cū g ꝑpō ꝑdicta sit affirmatiua. vī
q⁹ sit fālsa. ¶Ş. Magis ꝓuenit⁹ tres ꝓsone dīne admīcē q⁹ hūana nā dīna. Sz in mysterio trinitatis vna ꝓsona nō ꝑtur de aia: nō enī dicim⁹ q⁹ ꝑ ē filī⁹ vl ecōtrario. Ergo vī q⁹ nec hūana nā possit ꝑri de deo: vt dicat q⁹ deus ē hō. ¶Ş. Athanasius dicit: qō sicut aia et corpus vnus est hō: ita deus et hōvn⁹ est chīs. Sz hec est fālsa: aia est corp⁹. Ergo et hec est fālsa: deus est hō. ¶Ş. Sīc in pma pte habitū est qō ꝑdicatur de deo non relative: sed absolute: ꝓuenit toti trinitati et singulis personis. Sed hoc nomē hō non est relatiuū: sed absolutū. Si ergo vere ꝑdicaē de deo: seqre tur q⁹ tota trinitas et qlibet persona sit homo. qō ptz esse falsum.

Sz contra Est. q⁹ dicit phil. 2. Qui cū in forma dei esset exi
nanīuit semetipsum etc. Et sic ille q ē i forma dei est hō: Sed ille q sit in forma dei: est deꝰ. Ergo deus est homo.

Rñdeo q⁹ ista ꝓpō. deꝰ est hō. ab oibus christianis cōce
ditur: nō tñ ab oibus fm eandē rōnem. Quidā enī hāc ꝓpōnem cōcedūt: non fm propriā acceptionē horū ter
minorū. Nā manichei verū dēi dicūt esse hoīem: nō qdē verum. sed similitudinariū: inquantū dicūt filiū dei corp⁹ phantasticum

primo in communi recitat in quo conueniunt: et differunt christiani circa ꝓpositum: et dicit q⁹ cōueniunt omnes in affirmatiōe istius ꝓpositionis: differūt aūt in ratione affirmādi. ¶Secūdo referunt tria genera errorū circa rationem affirmādi. Primū est circa veritatem predicati: scz ly homo: et dividit in duos errores. Secundum est circa veritatē subiecti: scz ly deus: et continet vnū errorē. ¶Tertium est circa veritatē ꝓpositionis: hoc est circa esse significatum per ly est copulam verbalē dicte ꝓpositionis. et dividit in duos errores: cōputando illos quatuor modos: scz dignitatis: authoritatis: affectionis vel inhabitationis ꝓ vnico: et reliquum duarū hypostasum ꝓ altero. Ita q⁹ vniuersi errores hi sunt quinq: qui satis clare patent in litera ex primo dictis. ¶Tertio respōdetur questio vnica conclusione. Hec ꝓpositio/scz: deus est homo: est vera et ꝓpria suppositio incarnationis mysterio cum fide catholica. Probat. hoc nomē deus ex modo sue significationis pōt supponere pro ꝓsona filij dei: ergo pōt suppo
nere pro supposito hūane nature: ergo de deo pōt ꝑdicari homo. Antecedēs probat: qz nomē significans naturā cōmunē in concreto/pōt supponere pro quolibet contentorū sub natura cōi: vt pz inducti
ne in hoc tc. Consequētia aūt prima probat: qz ꝓsona filij dei est vere et ꝓprie suppositū humane nature. Secūa aūt. phat: qz de quolibet suppōsito alicuius nature/pōt vere et ꝓprie ꝑdicari nomē significās illam naturā in cōcreto. ¶Ubi nota diligētissime: q⁹ in ista ꝓpositiōe/deus est homo: deus supponit pro ꝓsona humana: qz supponit pro persona filij dei quatenus est ꝓsona humana: hinc enī litera infert q⁹ homo vere et ꝓprie predicat de deo: qz nomē nature humane in concreto vere et ꝓprie predicat de quolibet suo suppōsito: ops enī subsumere/sed deus pro ꝓsona verbi/est vere et ꝓprie suppositum nature humane: ergo. ¶Et scito q⁹ ista propositio/deus est homo/est quasi vna indefinita: et ideo ad veritatē eius sufficit q⁹ vna persona diuina sit homo et ad ꝓprietatē ipsius sufficit predicatū esse equale aut maius subiecto/vt porphirius dixit: et se habere ad subiectū quasi per modum informantis: vt euitent implicita subiecta que oporter subintelligi in ꝓpositionib⁹ indirectis: puta risibile est homo: hoc est: ille crispus: qz fortes est crispus: ita ista est vera. ꝓpria/deus est homo/quia vna ꝓsona diuina est homo: habet enī se homo ad verbum vt est persona humana/tanqz formale: vt authos docuit in. 4. contra gen. cap. 49. in solutione sexte obiectionis.

¶In respōsione ad primū/collige copias doctrine ibi cōtente. Duo siquidem ad metaphysicā/et tria ad logicam spectātia ibi docemur. Primum metaphysicū mutū logice est/q⁹ nō formarū diuersitas: sed incompossibilitas cocundi/est que fundat mām remotā. ¶Alterum mirtum fidei est/q⁹ suppōsito diuino neutra natura: diuina scz et humana inest q accidēs: sed p se. ¶Primū logicū suppōsito incarnationis mysterio est: hec. ꝓpositio deus est homo/nō est in materia remota neq; in contingēti: sed nāli. ¶Secūm est: homo ꝑdicat de deo: non per accidēs sed p se. ¶Tertiū est/q⁹ homo ꝑdicat de deo sicut spēs de sua hypostasi. Et declarat qua rōne: subiūgendo/non rō de forme significate p hoc nomē deus/qō est subiectū ꝓpositionis: sed ratione suppositi: qō est hypostasis humane nature. Et prima quidē duo ab omnibus acceptari videnī: quoniam sine his incarnationis mysteriū saluari nequit: et de his superius multa dicta sunt. Sed tria vltima non carent questione: et singula discutienda sunt.

¶Circa primū igit hoz. um. hec. ꝓpositio/deus est homo/est in materia nāli: dubiū occurrit: qz omnis ꝓpositio in materia nāli est necessaria: alioquin nō distinguerēt contra ꝓpositionē in materia contingenti: sed ista nō est necessaria: non enim deus necessario est homo) ergo non est in materia naturali.

¶Circa scm/scz q⁹ dicta ꝓpositio est p se: ex scoto et durādo in. 3. dist. tertii sent. dubiū occurrit. Scotus quidē. phat tripliter hāc ꝓpositionē esse veram non per se/sed per accidens logice loquendo. Tum quia predicatum non est de intellectu subiecti. Tum quia si sic/predicaretur de quolibet contento sub subiecto: et sic spiritussanctus et pater est homo. Tum quia in predicationibus per se/subiectum supponit determinate: quia si indeterminate tantum supponeret. hec esset per se/animal est homo: quia pōt verificari pro petro vel paulo: sed hoc subiectum deus non includit determinate plus filium quam patrem. ¶Durandus vero inquit. puto q⁹ magis proprie potest dici vera per accidens quam per se: quia omnis propositio vera per se/est vera cū reduplicatione termini supra se: homo enim secundū q⁹ homo est animal: et est risibilis. In proposito autem/deus fm q⁹ deus est homo/est falsa: quia non forma significata per subiectū est ratio inherentie predicati ad subiectum: sed solamitas suppositi: que etiā in propositionibus per accidens: est tota causa verificationis earum. Et ideo hec propositio magis est dicenda per accidens quam per se. ¶Circa tertium: scz homo predicatur de deo sicut spēs de sua hypostasi. Secundū vbi supra occurrit dictus/q⁹ ista vnio non habet similem nullū est predicatum sicut in proposito: sed hec predicatio ex pte predicati est speciei: ex parte vero modi se habendi ꝑdicati respectu subiecti/est sicut accīs quintū ꝑdicabile: quia non est de rōne subiecti: et aduenit temporaliter subiecto existēti in actu completo eternaliter: et per hoc aduenit ei vt posit abesse. ¶Ad horū euidentiā oportet tria prenotare. Primum est: q⁹ ly deus potest quantum ad propositū spectat: dupliciter considerari: primo absolute. secūdo vt contractū vel determinatum ꝑ predicatū: scz esse hominē: pōt enim supponere ly deus fm suam naturalē suppōnē pro hīte deitatē/absq; determinatiōe huius vel illius habētis deitatē: sicut hō pro hīte humanitatē. et sic cōsidera tur absolute: sicut quū dicit deus charitas est. pōt quoq; supponere pro certo supposito diuine nāe: qm talia sunt quo ad suppositionem subiecta: qualia permittunt predicata: sicut quū in symbolo dicitur/deum de deo/ly deum supponit pro filio: et ly deo/ pro patre. Et si in hac propositione deus est homo/accipiatur ly deus vt subsistit determinationi predicati. sic supponit pro persona filij que sola est homo: sicut quum dicitur q⁹ homo peccando spoliauit genus humanum sola innocentie: supponit pro vno singulari scz adam. et sic sumi in hac propositione clare author affirmat in litera in calce corporis articuli. ¶Sed quia hoc non sufficit/sciendum est secundo: q⁹ ly deus supponendo pro persona filij: dupliciter potest considerari. vel quo ad 1am significatam/que est deitas: vel quo ad ipsam personam suppositam. Et quia extrema infinuāt medium. hic subintelligas vel quo ad vtrumq. Et si quidem in hac propositione sumeretur deus supponēs pro filio quo ad 2am significatā: similiter clare constat/q⁹ ppositio esset per accidens: accidit enim deitati ratione hypostasis verbi esse hominem. Et idem est indicium si sumeretur quo ad vtrumq. Et propterea in proposito sumitur ly deus: vt supponit pro persona filij quo ad hypostasim: et hoc habes etiam clare in litera in calce responsionis ad primum. ¶Uerum quia persona filij dei habet hoc singularis simum/q⁹ est ꝑsona subsistens in duabus naturis: diuina scz et humana. ideo tertio recolēdū est/q⁹ hypostasis ꝓ qua supponit in hac propositione ly deus: hz cōditiones eternas: et hz cōditiones ex tēpore: est enim ꝓsona diuina ab eterno: est et ꝓsona humana ex tēpore. Et si supponeret pro persona filij/ est hypostasis diuina pcise: tunc etiā propositio esset per accidens: quoniam filius dei non inquantum hypostasis diuine nature: sed inquātū hypostasis humane nature/homo ꝑdicationem recipit: sed ponendo q⁹ supponat pro persona filij quo ad hypostasim fm q⁹ de facto est posīta corporaliter carne factā est vere habedimus q⁹ homo predicatur de sua hypostasi/quod dicitur eo q⁹ tractamus ipse intitulatur de his que consequuntur vnionē. Supposito ergo incarnationis mysterio/de persona filij est sermo presentialiter in litera/quum dicitur q⁹ deus hic supponit pro persona filij: imo et spēs de sua hypostasi. Supponit ergo deus p hypostasi humana. si homo predicatur de deo vt species de sua hypostasi: species siquidem humane nulla hypostasis est sua/nisi humana: que in christo est ab eterno diuina. Clarissime autē hoc supponi explicatur in principio corporis sequentis articuli: quum dicitur suppositā veritate vtriusq; nature diuine et humane/et vnione in persona et hypostasi/hec est vera et propria/homo est deus: sicut et ista/deus est homo. ¶Dic ergo explicatur q⁹ vtraq; propositio supponit conditionem de facto inuentā in persona verbi. ¶Hic preliabatio ad singula dicenda est.

¶Ad primum igitur dubium dicitur q⁹ hec propositio est: necessaria: et cīus deus absolute non sit necessario homo/deus tamen pro persona verbi incarnati est necessario homo: constat enim euidenter/ q⁹ persona humana quelibet est necessario homo: deus autem in hac propositione determinatur ad supponendum pro persona humana. Et propterea ista propositio/ etsi non quo ad significatum/ tamen quo ad suppositum per nomen subiecti/est necessaria.

¶Ad secundū vero dubium respondendo/ad primum scoti dicēdo/ista propositio est per se respectu suppositi/et q⁹ predicatum est de intellectu subiecti quo ad suppositū per illud: quāuis non sit de intellectu cius quo ad formam significatam per idem: est enim homo de intellectu hypostasis humane: ita q⁹ oppositum nesit intelligi. ¶Ad secundum negatur sequela/loquēdo de deo quo ad suppositum: illud est quod per se predicatur de deo ratione forme significate per ly deus predicatur de quolibet contento sub deo. Sed illud quod per se predicatur de deo ratione suppositi talis/pro quo supponit exigente precepto huiusmodi suppositionem/non predicatur de quolibet contento sub hoc nomine deus. ¶Ad tertiū dicitur per eandem distinctionē q⁹ in predicationibus per se ratione forme significate per subiectum/ subiectum ipsum supponit indeterminate quo ad suppositū/et determinate quo ad naturam. Sed in ꝑdicatione per se ratione certi suppositi pro quo predicatum facit supponere subiectum/secus oportet esse: quia necesse est subiectum supponere pro determinato suppositō et sic est in proposito: vt patet ex dictis.

¶Ad durandum autem ex eadem distinctione respondetur dicendo q⁹ illa maior/omnis propositio per se vera est vera cum reduplicatione termini subiecti supra se/licet admittatur in propositionibus per se veris de subiecto ratione forme significate: negatur tamen in propositione per se vera de subiecto ratione certi suppositi tm. Et ratio diuersitatis est: quia reduplicatio transfert terminum subiectum in naturam predicati/qō constat teneri formaliter: quum enim dico homo inquantum homo est animal vel risibilis/ perinde est ac si dicerem: homo inquantum est homo/est animal vel rc. ¶Ubi patet q⁹ ly homo repetitur vt predicatum: et propterea denotat humanitatem esse rationem communicationis predicati cum subiecto. Et ideo ista est falsa: deus inquantum deus est homo: significat enim deitatem esse rationem necessariam communicationis predicati cum subiecto. Nec solum ipsa est falsa/sed etiam ista/verbum inquantum verbum est homo: quia ly inquantum reduplicatiue sumptum/denotat formaz significatam: hoc est proprietatem hypostaticam verbi constitutiuam/ esse rationem necessariam connexionis predicati cum subiecto. Secus autem dicendum esset/si ly inquantum teneretur specificatiue: quoniam

Universidad de Deusto
Biblioteca

ficit: ꝛ est vera/ verbū inquantū verbum est homo: qñ esse hoiem cō/
uenit verbo ſm ppriam personalitatē. Sed q̄ hoc nō ſpectat ad per
ſonalitatē logicā/ de qua est sermo/ tāco reuertētes ad subiūcta per di-
randū: dicentē q̄ qñ sola vnitas suppositi est rō ꝯiunctionis extremo
rum/ ꝓpositio est vera ꝑ accēs. rñdemus q̄ sola vnitas suppositi ex-
trinseci ab altero falte extremoꝝ veritēs ꝓpositionē/ cōstituit illā
vera ꝑ accidens: sed
vnitas suppositi in-
trinseci vtriq; extremo/ cōstituit propo-
sitionē directā ꝑ formalem/ veraz per se
de altero extremo ꝛ
respectu formę signi
ficate sed respectu
suppositi. Sic aūt ē
in propositionibus p accidēs: pu
ta/ hō est albū: qñ in
istis suppositū ꝙ ho
minem copulat tm/
ꝛ extrinsece importa
tur per albū: q̄ pu-
ram qualitatē signi-
ficat. Et hec tam do-
cuerat author in. 3.
sen. di. 7. q. 1. artic. 1.

¶ Ad tertiū dubiuz
dicitur/ q̄ cōt⁹ videt
accepisse ꝓ subiecto
deū seu hypostasim
verbi absolute: ꝛ iō
nō inuenit quale ſit
hoc ꝑdicatuz cū sua
predicatione/ Sz au
thor: intuēs talia ēsse subiecta quo ad
ſupponē/ qualia erī
gunt ꝑdicata/ sup-
ponendo incarnatio
nis mysteriū: suppo
nit cū fide catholica
deum esse quādā hy
postasim humanā ꝛ
ꝓ illa in hac ꝓpo-
ne supponere lyde⁹.
Et propterea statim
inuenit/ non soluz q̄
predicatū ē species:
sed etiā q̄ ꝑdicatur
vt spēs de ꝓpria hy
postasi. Nec hoc ali-
quā hz difficultatez:
nisi ulaz quā ex fide
supponimus: scz per
sonam filij esse vere
ꝛ proprie personam
humanam: hac nāq;
ſuppōne facta/ clare
liquet q̄ sicut spe-
cies ꝑdicatur de sua
hypostasi. quum di-
citur. a. ē homo: si ly.
a. supponit ꝓ certa persona humana: ita in ꝓpositio ex quo ly de⁹
supponit ꝓ quadam certa persona humana. Et hinc patet quod ista
propositio/ deus est homo: duz ly deus supponit ꝓ illa persona hu
mana que est verbum incarnatum/ est per se in principio dicendi per
se respectu suppositi/ vt toties dictum est/ ꝛ non relpectu formę signi
ficate per ly deus. Et est predicatio essentialis ꝛ vnioca: vt patet ex
diffinitione vnivocorum: ꝛ author in allegatis locis explanat. Et tu
potes ex notionibus monstrare explicatam doctrinam esse veram mu
tando nomen ſubiectum: ita q̄ loco ly deus/ ponatur nomen ꝓ ꝓiū
illius persone/ quatenus est persona humana: ꝛ dicendo Jesus est
homo. Constat enim q̄ ly Jesus supponit ꝓ persona filij dei vt est
hypostasis humana: ꝓ qua dictum est etiam supponere ly deus in
hac propositione/ deus est homo. Nec est differentia inter has propo
sitiones/ deus est homo: Jesus est homo quo ad suppositū: sed quo
ad significatū per nomina ſubiecta. Quocirca sicut ista Jesus est ho-
mo/ est per se in primo modo: ꝛ essentialis ꝛ predicat speciem de ꝓ
pria persona: ita ista/ deus est homo restringendo ly deus ad Jesum:
vt vnico verbo dicatur. Et sicut non vertitur in opiniones/ an ista sit
per se ꝛ essentialis vniuoca ꝛc Jesus est homo: ita non debet in diuer
las trahi opiniones ista/ deus est homo/ intellecta quo ad supposi-
tum: er quo suppoit ꝓ Jesu. Et hinc patere potest/ quod etiam ista
propositio/ Christus est homo respectu suppositi est per se in primo
modo. ¶ Nec obstat quod scotus vbi supra obiect

pro persona filij dei.

Ad ꝑmū Ergo dōm. q̄ qñ forme di
uerse nō ꝓnt ꝓuenire ipsi
suppositū. tūc oꝑz q̄ ꝓpō sit in mā remota.
cuius ſubm ſignīat vnā illarū formarū ꝛ ꝑdi
catū alt. Sz qñ due forme ꝓnt conuenire in
vnū suppositū. nō est mā remota: ſz nālis vel
cōtingēs: sicē cū dico albū ē musicū. Nā aūt
diuina ꝛ hūana. quāꝝ sint male distāres: tā
cōueniūt ꝓ incarnatiōis mysteriū i vno sup
posito: cui neutra illaꝝ inest ꝑ accīs. ſz ꝙ se.
Et iō hec. ꝓpō. deus ē hō. nō ē neq; i mā re
mota neq; in mā cōtingēti: ſz in mā nāli. Et
ꝑdicat hō de deo. nō ꝑ accīs. ſz ꝙ se. sicē ꝙs
de sua hypostasi. nō q̄dē rōne forme signīāte
ꝙ hō nomē de⁹. ſz rōe suppositi q̄s ē hypostā
sis hūane nāe. ¶ Ad tertiū dōz. q̄ tres ꝓsōe
dine ꝓuenīūt in nā: distinguūt tū in suppōsi
to: tō nō ꝓdicē. ſi de inuicē. In mysterio aūt
incarnatiōis nāe q̄dē q̄ difficile ſunt. de in-
uicē nō ꝑdicanī fm q̄ signīanī in abstracto
(nō em nā dina ē hūana) ſz q̄ cōueniūt i sup
posito. ꝑdicanī ꝙ inuicē i concreto. ¶ Ad tertiū
dōz. q̄ aia ꝛ caro signīanī vt i abstracto sicut
diuinitas ꝛ ꝙanitas. In concreto ꝓ dīr ai a-
tū ꝛ carneū. siue corpeum. sicut ꝛ ex alia pre
deus ꝛ hō. Aſſert robiqs abstractū nō ꝑdicat
de abstracto: sed solū concretū de concreto.
¶ Ad tertiū dōz. q̄ h nomē hō ꝑdicat de deo
rōne vnionis in ꝓsona: q̄ q̄dē vnio relationem
importat. Et iō nō sequit regulā eoꝝ nolum
que absolute predicantur de deo ab eterno.
¶ Utrū hec sit vera. homo est deus. Art. 2.

Ad ſcōz Sic ꝓcedit. Uſ
q̄ hec sit falſa.
hō est de⁹. De⁹ em ē nomē incō
municabile. Sz lib. 12. reprehen-
dunt idolatre. de ꝙ h nomen
deus. q̄d est incōicabile. lignis ꝛ lapidibus
imposuerūt. Ergo pari rōne vī esse incōue-
niēs q̄ hoc nomē de⁹ ꝑdicet de hoie. ¶ Ꝫ.
Quicq̄d ꝑdicat de ꝑdicato. ꝑdicat de sub-
iecto. Sz hec est vera. deus est pr̄. vel deus
est trinitas. Si ꝙ hec sit vera. hō ē de⁹. vt ꝙ
hec etiā sit vera. hō est pr̄. vel hō ē trinitas.
Quas q̄dē ꝓz falſas. ꝙ ꝛ primā. ¶ Ꝫ. In
psal. 81. Nō erit in te deus receno. Sz hō est
q̄ddā recens: non em ehr̄s semp fuit homo.
Ergo hec est falſa. homo est deus.

Sed ꝓtra Est. q̄ 1. Io. 5. Et qui-
bus est christus secun-
dum carnem. qui est super omnia deus be-
nedictus in secula. Sed christus scōm car-
nem est homo. Ergo hec est vera. hō est de⁹.
Sed hūana nō est relatiua: vt patet. ¶ Ad hoc dicitur/ q̄ author nō dixit q̄ vnio
ratiōe cuius est ista ꝑdicatio: est relatio aut relatiua: ſz dixit q̄ relatio-
nem importat: hoc est connotat: importatur enim non solum res ſignī
ficata: sed connotata. Et propterea licet vnio nature humane ad deum
ſit ſubalis: quia tamen connotat relationem: ideo nomen predicatus
secundū illam: non ſequitur regulam absolutoꝝ ab eterno. ¶ Ultimo
posset exponi hec rñsio: dicendo q̄ hō predicat de deo rōne vnionis
in ꝓsona: quā vnionē cōstat ex ſupradictis fundamentalr esse ſubalē:
formalr relatiuā: sed ꝑdicatio est rōne vnionis fundamēt̄alis: ꝙ ſignīa
tur per vnionē formalr: vt dīta ꝙ ꝓpietatē cōſecuit ſignari. Et q̄ illa
fundamēt̄alis vnio ꝙ fundat ꝑdicationē ſtā: hz modū relatiuū: ꝙ ad
hoc: ꝙ de nono ponīta i ꝓsona dina nulla in illa mutatione ponit nisi
relatiuā/ rōne ñ reali: ſz rōnis: iō deū ē: ꝙ relōnē ipostat.
Et iō nō ſequit regulā absolutoꝝ ab eterno: q̄ ſi de nono
apponerenī aut tollerenī a deo: mutationē in ipso pōerēt.
¶ Super articulum secundum.
Jtulus clarus est.

¶ In corpe articuli vnica est cōclo rñsiua q̄ sito. hec est vera ꝛ ꝓpria/
hō est de⁹: suppōsito incarnatiōis mysterio. Probat. De⁹ ꝑdicat vere
ꝛ ꝓprie de ꝓsona filij dei: ergo ꝑdicat vere ꝛ ꝓprie de hoie. Probat
ꝑma: q̄ hō pōt supponere ꝓ quālibet hypostasi hūane nature: ſz quedā hypostasis
humane nāe est ꝓsona filij dei: ergo hō pōt supponere pro persona
filij dei. ¶ In hac
mā recolēda sunt di
cta in ꝓuore articu-
lo: q̄n ista ꝓpō de
qua est sermo: est ēt
per se in ꝓ mō re-
ſpectu suppositi per
ſubm: nō rei nature
ſignate. ꝛ ſubm tra-
hitur ad supponen
dū ꝓ tali suppositō
ex ꝑdicato: sicut de
ſua cōuertēte ꝛ quer
ſa dictū ē in precēdēti
arlo. Et ꝓ hoc ꝑz tā
corpus arīs. Christo
ad ꝑmum. ¶ In rñsio
ne ad ꝛm dum oc-
currit circa illud dic-
tū. In ista. ꝓpōne/
de⁹ ē pr̄. ly de⁹ sup-
ponit ꝓ ꝓsona ꝑsō.
Rñdet ꝓ dicē ēsse
hoc: ſz rōe suppositi q̄d ē hypostā
sis hūane nāe. ¶ Ad tertiū dōz. q̄ tres ꝓsōe
dine ꝓuenīūt in nā: distinguūt tū in suppōsi
to: tō nō ꝑdicē. ſi de inuicē. In mysterio aūt
incarnatiōis nāe q̄dē q̄ difficile ſunt. de in-
uicē nō ꝑdicanī fm q̄ signīanī in abstracto
(nō em nā dina ē hūana) ſz q̄ cōueniūt i sup
posito. ꝑdicanī ꝙ inuicē i concreto. ¶ Ad tertiū
dōz. q̄ aia ꝛ caro signīanī vt i abstracto sicut
diuinitas ꝛ ꝙanitas. In concreto ꝓ dīr ai a-
tū ꝛ carneū. siue corpeum. sicut ꝛ ex alia pre
deus ꝛ hō. Aſſert robiqs abstractū nō ꝑdicat
de abstracto: sed solū concretū de concreto.
¶ Ad tertiū dōz. q̄ h nomē hō ꝑdicat de deo
rōne vnionis in ꝓsona: q̄ q̄dē vnio relationem
importat. Et iō nō ſequit regulā eoꝝ nolum
que absolute predicantur de deo ab eterno.
¶ Utrū hec sit vera. homo est deus. Art. 2.

5. di. 7. q. 1. arti. 2.

Ad ſcōz Sic ꝓcedit. Uſ
q̄ hec sit falſa.
hō est de⁹. De⁹ em ē nomē incō
municabile. Sz lib. 12. reprehen-
dunt idolatre. de ꝙ h nomen
deus. q̄d est incōicabile. lignis ꝛ lapidibus
imposuerūt. Ergo pari rōne vī esse incōue-
niēs q̄ hoc nomē de⁹ ꝑdicet de hoie. ¶ Ꝫ.
Quicq̄d ꝑdicat de ꝑdicato. ꝑdicat de sub-
iecto. Sz hec est vera. deus est pr̄. vel deus
est trinitas. Si ꝙ hec sit vera. hō ē de⁹. vt ꝙ
hec etiā sit vera. hō est pr̄. vel hō ē trinitas.
Quas q̄dē ꝓz falſas. ꝙ ꝛ primā. ¶ Ꝫ. In
psal. 81. Nō erit in te deus receno. Sz hō est
q̄ddā recens: non em ehr̄s semp fuit homo.
Ergo hec est falſa. homo est deus.

Sed ꝓtra Est. q̄ aug. ꝛba illa
ꝛ simulia retractat i lib. re-
tracta. Uñ post verba ꝑmissa in li. retracta.
subdit. Ubicunq; hoc dixi. scz. christo Jesus sit
hō ꝑsōe. dixisse me nolle: postea q̄ppe vidi
nō esse dicēdū. Quānis nonulla rōne posset
defendi. q̄. scz. posset aliq̄s dicere q̄ ꝙ homo
ꝑsicus rōne hūane nature quā ſignificat ꝙ
nomē hōmis aūt rōne ſupponit. ¶ Ad scōm
dōm. q̄ illud vnū suppositū q̄ est hūane et
dine nāe. ꝑ q̄dē fuit dine nāe. ł. ab eterno: post
ea aūt ex tpe ꝙ incarnatiōne fcm ē sup
hūane
nature. Et hac rōne vī hūanatū nō q̄ assum
pserit hoiem: ſz q̄ assūpſit hūanā nāz. Nō au
tē sic ē cōuerſo. q̄ sup hūane nāe assūpſe-
rit dīnā nāz: vñ nō ꝓt dici hō deificat⁹ vel ho
mo⁹. ¶ Ad 3ᵐ dōz. q̄ h nomē dinū. ſiue ut ꝓ-
dicari ēt de his q̄b⁹ ꝓtur cēntialr̄ h nomē
de⁹. Dicim⁹ n. q̄ dīna cēn⁹ē de⁹. rōe idēritat⁹:
ꝛ q̄ essentia est dei siue diuina. ꝓ diuersum
modū ſignīandi: ꝛ ꝛbū dinū. cū in verbū sit
de⁹. Et sil⁹ dicim⁹ ꝓsona dīnā sicut ꝛ ꝓsona
platonis. ꝓ diuersum modū ſignīandi. Sz
ꝑsicus nō ꝓt de his de q̄b⁹ dīo ꝑdicat: nō
em cōſueuit dici q̄ aliq̄s homo q̄ est dīo: sit
ꝑsicus. Sz illud q̄d q̄liter cūq; est dīi. ꝑsicū
ꝓt: sicut ꝑsica volūtas. vel ꝑsica manus vel
ꝑsica passio. Et ideo ipse hō christus. qui est
dīo. nō pōt dici ꝑsic⁹: ſz pt caro eius dici ea
ro ꝑsica. ꝛ passio eius pōt dici passio ꝑsica.
¶ Utrū ea q̄ cōueniūt filio hoīs. possint p̄-
dicari de filio dei. ꝛ econuerſo. Arti. 4.

Ad quartū Sic ꝓce
dit. Videtur q̄ ea q̄ sunt hūane nature.
nō possint dici de deo. Impoſe
ibile est opposita de eodē predi-
cari. Sz ea q̄ sunt hūane nature. sunt contra
ria his que sunt ꝓpria dei: deus enim est in-
creatus. immutabilis ꝛ eter⁹. ad hūanā aūt
nām ptinet. vt sit creata. ꝓpalis ꝛ murabilis.
Ergo ea q̄ sunt humane nāe. nō pōt dici de

aliquis homo domini. ꝛ sic intelliguntur ibi duo
ly aliquis homo. ꝛ vnum in ly domini. ac per hoc nul veritas vnio-
nis dīnę: humane nature in vno eodemq; ſupposito. Et propterea
author hanc loquutionem nestorianam dixit. ꝛ Non est autem simi-
le de deo ꝛ diuino/ vt in litera dicitur: quia diminum identice consue-
uit sumi frequenti vſu: non sic autem dominicum.
¶ Super articulum quartum.

Ad ꝑmū Ergo dōz. q̄ aug. ꝛba illa
ꝛ simulia retractat i lib. re-
tracta. Uñ post verba ꝑmissa in li. retracta.
subdit. Ubicunq; hoc dixi. scz. christo Jesus sit
hō ꝑsōe. dixisse me nolle: postea q̄ppe vidi
nō esse dicēdū. Quānis nonulla rōne posset
defendi. q̄. scz. posset aliq̄s dicere q̄ ꝙ homo
ꝑsicus rōne hūane nature quā ſignificat ꝙ
nomē hōmis aūt rōne ſupponit. ¶ Ad scōm
dōm. q̄ illud vnū suppositū q̄ est hūane et
dine nāe. ꝑ q̄dē fuit dine nāe. ł. ab eterno: post
ea aūt ex tpe ꝙ incarnatiōne fcm ē sup
hūane
nature. Et hac rōne vī hūanatū nō q̄ assum
pserit hoiem: ſz q̄ assūpſit hūanā nāz. Nō au
tē sic ē cōuerſo. q̄ sup hūane nāe assūpſe-
rit dīnā nāz: vñ nō ꝓt dici hō deificat⁹ vel ho
mo⁹. ¶ Ad 3ᵐ dōz. q̄ h nomē dinū. ſiue ut ꝓ-
dicari ēt de his q̄b⁹ ꝓtur cēntialr̄ h nomē
de⁹. Dicim⁹ n. q̄ dīna cēn⁹ē de⁹. rōe idēritat⁹:
ꝛ q̄ essentia est dei siue diuina. ꝓ diuersum
modū ſignīandi: ꝛ ꝛbū dinū. cū in verbū sit
de⁹. Et sil⁹ dicim⁹ ꝓsona dīnā sicut ꝛ ꝓsona
platonis. ꝓ diuersum modū ſignīandi. Sz
ꝑsicus nō ꝓt de his de q̄b⁹ dīo ꝑdicat: nō
em cōſueuit dici q̄ aliq̄s homo q̄ est dīo: sit
ꝑsicus. Sz illud q̄d q̄liter cūq; est dīi. ꝑsicū
ꝓt: sicut ꝑsica volūtas. vel ꝑsica manus vel
ꝑsica passio. Et ideo ipse hō christus. qui est
dīo. nō pōt dici ꝑsic⁹: ſz pt caro eius dici ea
ro ꝑsica. ꝛ passio eius pōt dici passio ꝑsica.
¶ Utrū ea q̄ cōueniūt filio hoīs. possint p̄-
dicari de filio dei. ꝛ econuerſo. Arti. 4.

Ad quartū Sic ꝓce
dit. Videtur q̄ ea q̄ sunt hūane nature.
nō possint dici de deo. Impoſe
ibile est opposita de eodē predi-
cari. Sz ea q̄ sunt hūane nature. sunt contra
ria his que sunt ꝓpria dei: deus enim est in-
creatus. immutabilis ꝛ eter⁹. ad hūanā aūt
nām ptinet. vt sit creata. ꝓpalis ꝛ murabilis.
Ergo ea q̄ sunt humane nāe. nō pōt dici de

Sed cōtra Est. q̄ aug. dicit in li.
retrac. Nō video vtrū
recte dicatur homo dominicus Jesus chri-
stus. cum sit vtiq; dominus.

Rñdeo Dōm. q̄ sicut supra dictum
est. cum dicit homo christus
Jesus. designatur suppositum eternū. q̄b⁹ est

Sed cōtra Sic ꝓce
dit. Videtur q̄ ea q̄ sunt hūane nature.
nō possint dici de deo. Impoſe
ibile est opposita de eodē predi-
cari. Sz ea q̄ sunt hūane nature. sunt contra
ria his que sunt ꝓpria dei: deus enim est in-
creatus. immutabilis ꝛ eter⁹. ad hūanā aūt
nām ptinet. vt sit creata. ꝓpalis ꝛ murabilis.
Ergo ea q̄ sunt humane nāe. nō pōt dici de

Rñdeo Dōm. q̄ ſupposita veritate
vtriusq; nāe. dīne. ſ. ꝛ hūane.
ꝛ vnīōe i ꝓsona ꝛ hypostasi: hec est vera ꝛ pro-
pria. hō ē de⁹. sicut ꝛ ista. deus ē hō. Hoc esſi
nomen hō. nō ꝓt supponere ꝓ ſubm ꝓpriū
q̄ hō ille sit ꝑsic⁹: sed magis q̄ sit dīo.
Si aūt ꝓ h q̄ hō vī hō christus Jesus designaret
suppositū aliq̄ creatū. fm illos q̄ ponīt in
christo duo supposita. posset dici hō ille ꝑsic⁹.
inquantū assumit ad ꝓticipationē honoris
diuini: sicut nestoriani ponerūt. Et hoc etiā
modo hūana nā nō ꝛ essentialr̄ dea. ſz deifi-
cata: nō q̄dē per ꝙuersionē ipsi⁹ in dīnā nāz.
sed per coniunctionē ad diuinā nām in vna
hypostasi: vt pater per dama. in tertio lib.

Ad ꝑmū Ergo dōz. q̄ aug. ꝛba illa
ꝛ simulia retractat i lib. re-
tracta. Uñ post verba ꝑmissa in li. retracta.
subdit. Ubicunq; hoc dixi. scz. christo Jesus sit
hō ꝑsōe. dixisse me nolle: postea q̄ppe vidi
nō esse dicēdū. Quānis nonulla rōne posset
defendi. q̄. scz. posset aliq̄s dicere q̄ ꝙ homo
ꝑsicus rōne hūane nature quā ſignificat ꝙ
nomē hōmis aūt rōne ſupponit. ¶ Ad scōm
dōm. q̄ illud vnū suppositū q̄ est hūane et
dine nāe. ꝑ q̄dē fuit dine nāe. ł. ab eterno: post
ea aūt ex tpe ꝙ incarnatiōne fcm ē sup
hūane
nature. Et hac rōne vī hūanatū nō q̄ assum
pserit hoiem: ſz q̄ assūpſit hūanā nāz. Nō au
tē sic ē cōuerſo. q̄ sup hūane nāe assūpſe-
rit dīnā nāz: vñ nō ꝓt dici hō deificat⁹ vel ho
mo⁹. ¶ Ad 3ᵐ dōz. q̄ h nomē dinū. ſiue ut ꝓ-
dicari ēt de his q̄b⁹ ꝓtur cēntialr̄ h nomē
de⁹. Dicim⁹ n. q̄ dīna cēn⁹ē de⁹. rōe idēritat⁹:
ꝛ q̄ essentia est dei siue diuina. ꝓ diuersum
modū ſignīandi: ꝛ ꝛbū dinū. cū in verbū sit
de⁹. Et sil⁹ dicim⁹ ꝓsona dīnā sicut ꝛ ꝓsona
platonis. ꝓ diuersum modū ſignīandi. Sz
ꝑsicus nō ꝓt de his de q̄b⁹ dīo ꝑdicat: nō
em cōſueuit dici q̄ aliq̄s homo q̄ est dīo: sit
ꝑsicus. Sz illud q̄d q̄liter cūq; est dīi. ꝑsicū
ꝓt: sicut ꝑsica volūtas. vel ꝑsica manus vel
ꝑsica passio. Et ideo ipse hō christus. qui est
dīo. nō pōt dici ꝑsic⁹: ſz pt caro eius dici ea
ro ꝑsica. ꝛ passio eius pōt dici passio ꝑsica.
¶ Utrū ea q̄ cōueniūt filio hoīs. possint p̄-
dicari de filio dei. ꝛ econuerſo. Arti. 4.

Ad quartū Sic ꝓce
dit. Videtur q̄ ea q̄ sunt hūane nature.
nō possint dici de deo. Impoſe
ibile est opposita de eodē predi-
cari. Sz ea q̄ sunt hūane nature. sunt contra
ria his que sunt ꝓpria dei: deus enim est in-
creatus. immutabilis ꝛ eter⁹. ad hūanā aūt
nām ptinet. vt sit creata. ꝓpalis ꝛ murabilis.
Ergo ea q̄ sunt humane nāe. nō pōt dici de

aliquis homo domini. ꝛ sic intelliguntur ibi duo
ly aliquis homo. ꝛ vnum in ly domini. ac per hoc nul veritas vnio-
nis dīnę: humane nature in vno eodemq; ſupposito. Et propterea
author hanc loquutionem nestorianam dixit. ꝛ Non est autem simi-
le de deo ꝛ diuino/ vt in litera dicitur: quia diminum identice consue-
uit sumi frequenti vſu: non sic autem dominicum.
¶ Super articulum quartum.

Ad hoc dicit q̄rō
veritati innititur. ꝛ
est efficax. Nā que-
ſtio ista de nolbus. ꝛ
nolb⁹ aūt vtēdū est vt
plures vtuntur fm
phm: cōmunis autez
vſus illud dīcit: vt
cat quod est. dīi / nō
q̄ dīus est: vt in rñ-
ſione ad tertiū litera
explicat: ꝓpterea
er affirmatione pre-
dicationis essentia-
lis istius termini do
minus / bene illata
est negatio denomi-
natiui. Et similiter/
dicendo homo domi
nicus / fm cōmunem
vſum intelligitur ho
mo domini / ac p hoc
ſuppositū (vnū in
ly aliquis homo / ꝛ vnum in ly domini) ac per hoc nul veritas vnio-
nis dīnę: humane nature in vno eodemq; ſupposito. Et propterea
author hanc loquutionem nestorianam dixit. ꝛ Non est autem simi-
le de deo ꝛ diuino/ vt in litera dicitur: quia diminum identice consue-
uit sumi frequenti vſu: non sic autem dominicum.
¶ Super articulum quartum.

Ad hoc dicit q̄rō
veritati innititur. ꝛ
est efficax. Nā que-
ſtio ista de nolbus. ꝛ
nolb⁹ aūt vtēdū est vt
plures vtuntur fm
phm: cōmunis autez
vſus illud dīcit: vt
cat quod est. dīi / nō
q̄ dīus est: vt in rñ-
ſione ad tertiū litera
explicat: ꝓpterea
er affirmatione pre-
dicationis essentia-
lis istius termini do
minus / bene illata
est negatio denomi-
natiui. Et similiter/
dicendo homo domi
nicus / fm cōmunem
vſum intelligitur ho
mo domini / ac p hoc
ſuppositū (vnū in
ly aliquis homo / ꝛ vnum in ly domini) ac per hoc nul veritas vnio-
nis dīnę: humane nature in vno eodemq; ſupposito. Et propterea
author hanc loquutionem nestorianam dixit. ꝛ Non est autem simi-
le de deo ꝛ diuino/ vt in litera dicitur: quia diminum identice consue-
uit sumi frequenti vſu: non sic autem dominicum.
¶ Super articulum quartum.

Ad hoc dicit q̄rō
veritati innititur. ꝛ
est efficax. Nā que-
ſtio ista de nolbus. ꝛ
nolb⁹ aūt vtēdū est vt
plures vtuntur fm
phm: cōmunis autez
vſus illud dīcit: vt
cat quod est. dīi / nō
q̄ dīus est: vt in rñ-
ſione ad tertiū litera
explicat: ꝓpterea
er affirmatione pre-
dicationis essentia-
lis istius termini do
minus / bene illata
est negatio denomi-
natiui. Et similiter/
dicendo homo domi
nicus / fm cōmunem
vſum intelligitur ho
mo domini / ac p hoc
ſuppositū (vnū in

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In corpore articuli tria sunt. Primo refertur dicta inter nestorium et catholicos in hac quæstione. Secundo reddit rationem catholicæ doctrinæ. Tertio subjungitur opportunum documentum circa hanc catholicam doctrinam.

¶ Quo ad primum, nestoriani, qui nabis diffonibus utebant in proposito. Altera dimidietas ex parte dicatorum: quæ scilicet enim sunt prædicata, quæ dicuntur in hac quæstione. Scilicet

Universidad de Deusto
Biblioteca

cessarij determinare 9 ꝯcipiẽs ꝯ ꝓpositio ista/hõ factus est deꝰ/ sonat istũ:hoiem esse deũ/factum est. Et ꝓpterea sido in ista explicat dictus sensus eiusdẽ:scz factũ est vt hõ sit deus: ꝛ sit deus factus est hõ/factum est vt deus sit hõ. Tertio dicit ꝙ propositio vtraq; est vera in hoc sensu. Quarto ꝙ hic sensus non est ꝓprius harũ ꝓpoñ. Et rõ quidem logica est:qz ly factus/nõ est mod⁹determinativus cõponis/ sicut ly pole aut necessariũ. Ratio vero realis ad sensum respiciens/ que in ira redditur:quũ quinto subiungit/quo sensus iste põt ꝓprietas dem forte habere:est:qz hic homo de quo enunciat factũ esse deũ:non est factus deus:ista ꝙ neq; ab eterno nec ex tẽpore factũ est:vt hõ/hoc est hic hõ esset deus. Cõstat enim ꝙ ly hõ supponit in hac enũciatione pro hoc hoie:qz supponit ꝑsonaliter ꝛ determinate:ꝛ ꝙ hic hõ est deꝰ ab eterno genitus nõ factus:est hypostasis filij dei. Non est igit proprius sensus harũ loquutionũ dicere/factũ est vt hõ esset deus. Posset tñ vt dictum est in ira saluari vt ꝓprius sensus/sustinẽdo ꝙ hõ habeat supponem simplicẽ:hoc est supponat ꝑ nãturam humana in cõcreto cõiter: nam factũ est ꝙ hõ sit deus: cuius non sit factũ/ ꝙ aliquis singularis homo sit deus:qz ille singularis hõ ꝙ est deꝰ: est nãlr ꝛ ab eterno deꝰ.

¶ Occurrit h aũt circa duo q̃. Primo circa suppoñẽ simplicẽ/ꝛ proprietatẽ ꝓpoñis sic sumpte. Secũdo circa ꝑsonalẽ/an iste homo sit factus deus. Est autẽ dubitandi rõ circa primum:qz dicendo/ homo est factus deus/ly homo supponit ꝑ habente naturã humanã indeterminate:aliud enim est dicere/hic homo est factus deus:ꝛ aliud est dicere/hõ est factus deus:qm homo supponit cõfuse ꝑ habente naturã humanam:hic hõ aũt determinate. ¶ Et hinc sit primo/ vt nõ litere nihil valeat/reprobendo illã/homo factus est deus/ qz ista est falsa/ iste homo factus est deus. ¶ Fit scõ/vt nõ logice dicat in ira ꝙ supponat simplr ly homo/hãdo ꝑ homie cõiter:qm supponit ꝑsonaliter confuse tamen:imo naturalis suppositio termini cõis cõcreti/ est supponere ꝑ habente naturam indeterminate. ¶ Fit tertio/vt quia ista propositio/homo factus est deus/in ꝑsonali suppositione ꝓprissime sumpta est vera:quia in veritate homo est deus/ ꝛ nõ semper fuit deus/sed pervenionis gratiã est deus:male in litera arguitur fallitates. ¶ Fit quarto/vt scotus in tertio sententiarum distinctione septima:questione secunda:recteꝰ dixerit/ꝙ ista propositio / homo factus est deus/est simpliciter vera ꝛ propria:tum quia homo per actionem agentis est deus/ꝛ non semp fuit deus:tum qz est cõuertens illã/deꝰ factus est homo. ¶ Ad euidentiã horũ scito/ꝙ inter ꝑsonalẽ ꝛ simplicem suppositionẽ hec est dif̃a: ꝙ ly homo supponit ꝑsonaliter/ oportet predicatũ cõuenire alicui ꝑsone humane: qõ enim de nulla persona humana nec de omnibus simul verificatur/de homine personaliter sumpto non verificatur vt ꝑz discurrenti/tam in propositionibus ꝙ se quã per accidens. Si vero supponit simpliciter/predicatũ conuenit homini abstrahenti a suis suppositis:ita qõ verificatur de homine cõmuniter:ꝛ de nullo homine/nec de omnibus simul verificatur. ¶ Ad propositũ autem descendendo cõsideꝛandũ est: ꝙ in ista propositione/homo factus est deus/ly homo supponit ꝑsonaliter ꝓpue loquendo:qz ly factus est/non permittit hominem supponere nisi ꝑsonaliter:sicut quum dicitur homo factus est albus:quoniam fieri reale/nõ est hominis cõmuniter:sed hominis singularis. Et propterea ad veritatem istius/homo factus est deus/ oportet veram esse istam/aliquis homo factus est deus:sicut ad veritatẽ istius/ homo factus est albus/oportet ꝙ aliquis homo sit factus albus. Sed si ly homo supponat simpliciter:veritas eius non exigit/ ꝙ aliquis homo sit factus deus:sed sufficit ꝙ per actionem alicuius agentis factum sit/ vt de homine absolute verificetur de nouo esse deum. Et quia potest dici q̃ iste sensus est propr⁹ius sensus istius propositionis a doctoribꝰ posite/ita ꝙ de homine absolute dixerunt ꝙ factus est deus/ nec hec proprietas est vsq; quaq; clara. ideo authoꝛ dixit nisi forte ꝛc. ¶ Ad obiecta igitur respondendo dicitur/concedendo ꝙ homo ꝓprie loquendo supponit ꝓ habente naturam humanam indeterminate: ꝛ ꝙ alia est propositio/homo factus est deus: ꝛ alia/hic homo factus est deus. Sed quum infert primo:ergo ratio litere nihil valet: respondetur ꝙ efficax est:quia licet sint diuerse propositiones: negatio tamen illius singularis:scz hic homo est factus deus/ infert negationez illius indefinite:homo factus est deus: quoniam gratia materie vnũ singulare in proposito equualet omnibus singularibus:constat enim vnum tantum hominem esse deum. Et propterea sicut a negatione omnium singularium infertur negatio indefinite:ita in proposito a negatione vnius singularis destruitur indefinita. ¶ Ad secundum dicitur/ꝙ quia talia sunt subiecta/qualia permittuntur a predicatis:ꝛ predicatum integrum scz factum esse deum/ verificandum est: ꝛ non potest verificari de homine ꝑsonaliter/siue confuse/ siue determinate. ideo ad suppositionem simplicem recurrum est. Logicum quippe est/vt homo supponat simpliciter pro habente naturã abstrahendo a singularibus:non solum quo ad ſignificationẽ:sed quo ad id qõ predicato supponat.ꝛ hec non est eius naturalis suppositio: sed quũ ꝑsonaliter supponit pro habẽte naturam indeterminate. ¶ Ad tertium dicitur/ꝙ iam patet falsum esse ꝙ ꝑsonaliter sumpta illa propositio:homo factus est deus:sit vera:nec etiã verum de homine ꝑsonaliter sumpto/ꝙ per gratiam vnionis est deus. ¶ Unde ad quartum ex scoto dicitur/ꝙ si scotus vtitur suppositione simplici: verũ dicit: ꝛ affirmat ꝓpue tẽ sensus quã author in litera sub dubio reliquit. Sed in veritate ly factus est/transit in impersonale: hoc est/ factũ est vt homo esset deus. Quod non videtur de intentione scoti: volentis istam/homo factus est deus/sequi per connersionem ad illam: deus factus est homo:oportet enim ꝑsonaliter supponere hominem/si per conuersionem sequitur ad illam. Et propterea si/ vt apparet vtit suppositione personali:directe dicit contra authoꝛem, sed falsum dicit:quoniã ꝑsonaliter sumpta propositio illa/homo factꝰ est deus/ est falsa. Et quatum probatur:quia ille sunt vere/homo per actionem agentis est deus:ꝛ homo non ꝓprio erat deus. respondetur ꝙ prima est falsa:quia veritas eius exigit veritatem alicuius sue singularis. scz quod aliquis homo per actionem agentis est deus/qui ꝓprius nõ fuit deus. Constat autem ꝙ nullus homo per actionem cuiuscunq; agentis est de nouo deus:quia ille homo fuliceꝛ Jesus nazarenus: qui solus inter homines est deus/non est de nouo deus:sed ab eterno: nec per actionem alicuius agẽtis:sed eterna natiuitate a patre est deus. Nec est verum ꝙ illius dei factus est homo: conuertens sit/ homo factus est deus:sed illa/qui factus est homo est deus:sicut illa paries factus est albus:non conuertitur in istam/album factum est paries: sed in istam/quod factum est album est paries. ¶ Secundum dubium occurrens est: quia videtur ꝙ etiam factum sit/ ꝙ iste homo sit deus: nam ly iste homo/stat pro supposito eterno:non quatenus est eternũ/ seu hypostasis diuine nature:sed quatenꝰ est ex tempore hypostasis humane nature. Constat autem ꝙ factum est per gratiam diuinam/ vt hypostasis diuine nature:esset hypostasis humane nature:ꝛ ꝙ hypostasis humane nature esset ipsa verbi hypostasis. Et sic propositio esset vera:ꝛ sensum proprium habet ꝑm ꝑsonalẽ suppositionẽ. ¶ Ad hoc dicitur/ꝙ in hac vltima particula litere non est sermo deveritate:sed de ꝓpuetate sensus. Et propterea licet assignatꝰ sensus obiecendo sit verus:non tamen est ꝓprius dicte propositionis: qz ly homo ex parte subiecti personaliter ac determinate supponens/ debet sumi pro illa hypostasi absolute:ꝛ nõ pro illa vt abstrahit a ipsa/(vt obiectio sumit) quia subiecta tenentur materialiter: stat autem ꝙ absolute sumpta hypostasi illa/falsum est ꝙ factum sit illam esse deum. Ubi tamen huiusmodi dicta inueniuntur/pie interpretanda sunt:nec extendenda. ¶ Quo ad scõm tertius sensus ponit/ꝙ hõtum factus est/ponit pro copula verbali:sic enim ly factus est/ ponit circa hominẽ vt subiectũ fieri:nõ absolute:sed in ordine ad deum vt terminũ factionis:ita ꝙ sensus proprius est: ꝙ homo effectus est deus. Et in hoc sensu ꝓprie respondetur questo/ꝙ ꝓpositio est falsa ꝛ manifestat ꝛ probatur. Manifestat quidez/ꝛ ex supposita sententia fidei falsificante dictã propositionẽ:ꝛ ex cõtraria hereſi nestoꝛianoꝝ verificante eãdẽ. ponendo enim vnã tantũ in chro hypostasim:quũ illa sit genita deus ab eterno:ꝛ supponat ꝑ ly hõ nõ põt dici: ꝙ factus est deus. Ponen⁹ do aũt cũ hereticis duas in chro hypostases: optime verificat:ꝙ hõ factus est deus:qz ille homo cõiunctꝰ est deo:sicut ecõtra deus factus est homo.i. coniunctus est ille hoi ꝑm hos hereticos. Probatur aũt sic. Esse deũ verificat de hoie nõ rõne nature sed suppositi:ergo fieri deũ de suppositio quoꝙ ſificari dz:si ꝓpe est vera. Sed de suppositio nõ põt verificari fieri deũ. Probat:qz ab eterno est deus nec vnq; cepit esse deus:aut fieri deus:aut ꝙ factꝰ sit deus. ergo. Añs patet. Cõsequẽtia ꝑo ꝓbat:qz eiusdẽ est fieri ꝛ esse:si sit:quũ fieri terminet ad esse. ¶ Aduerte circa hec: ꝙ quũ in omni factioue qua vnus fit aliud:nõ solum ꝙcurrat terminꝰ sed subm seu quasi subm: ꝛ in hac factione vt in litera dicit:deus significet vt terminus per hãc propoꝛnem:hõ factꝰ est deus:restat vt hõ significet vt subm:ꝛ ideo vt in ira dz: est falsa. ꝓpo ista:hõ factꝰ est deus. Et tñ si relative iudicet ista factio: verissimũ est ꝙ deus est terminus:ꝛ hõ formaliꝛ est subm:qz ꝑm rẽ mutatio ponit in hoie formaliꝛ:ꝛ in deo nõ nisi vt in termino. Quo sit vt ad rẽ spectãdo:deberet ista ꝓpõ:hõ factus est deꝰ: dici vera: ꝛ magis vera q̃ illa: deus factꝰ est hõ:qz in illa subm factiõis ponit subm:ꝛ terminus ponit terminꝰ:in ista aũt ecõtra. Et tñ totũ oppositũ affirmat: quia ista:deꝰ factꝰ est hõ affirmat:ꝛ in euãgelio:vbũ caro fcth est:ꝛ in simbolo:ꝛ hõ factꝰ est. Illa aũt hõ factꝰ est deꝰ:cõiter dz falsa. ¶ Quorum hec propter duo. primũ est:vt nõ sistas in factione relatiua: sed intelligas in hoc mysterio fieri illud quo dz verbũ caro fctũ est ꝛ hõ factus est:esse nõ fieri relatiuũ:qz nõ caro:nõ hõ factus esset dei filius sed ad carnẽ:ad hominẽ:ꝛ militaret multũ argumẽta allata. Sed fieri subalẽ:nõ quale est fieri ꝙ mã trãsmutat in carnẽ:aut humanã nãz sed quale est fieri:quo fingeret sortẽ fieri holez. Nã sicut aliomõ se hz esse inter sortẽ ꝛ humanã naturã ex vna ꝑte:ꝛ inter materiã ꝛ dũanã naturã ex altera parte:ita dissimiliter se hz fieri inter hec ꝛ illa: quum enim dicimus:sortes est hõ:nõ denotatur aliud esse predicati ꝛ aliud subiecti:sed quũ dz:materia est humana:aliud esse essentiale denotat materie:ꝛ aliud humanitatis. Et iõ fieri mediãs inter materiã ꝛ esse humanũ:fieri subsistiale ꝙdem:sed mutatiõis est ipsius materie: inter sortẽ aũt ꝛ humanã nãm non media:ꝛ fieri mutationis: hz aut nullum:aut sine mutatione. Et ad hoc fieri spectat fieri illud quo verbũ caro factũ est:sicut ad hunc essendi modũ spectat esse illud: ꝙ verbum ꝛ homo:in primo mõ dicendi ꝙ se:vt patet ex supradictis. ¶ Secundum est:ꝙ cũ hic stat/ꝙ interuenit in hoc mysterio mutatio relatiua: secũdario tñ:ita ꝙ quũ de hoc mysterio loquẽdũ est dicito:ꝙ interuenisse hic duo:scz factio ꝛ mutatio. Et ꝙ factio qua dẽ est subsistialis: qua verbũ caro factũ est:ꝛ locũ subiecti ez in hac factione subsistantialis verbum:qz scõm rei veritatem ꝛ ꝓpietatẽ cõcurrit in hoc fieri ꝟbũ vt hypostasis que nature subsicitur:naturã subsantificans:in nã subsistens. Et natura ipsa humana/de qua est sermo/tenet locum termini quãuis non tñ:vt dicetur. Mutatio aũt est relativa: ꝛ respectu humane nã humana tenet locum subiecti:verbũ aũtem locũ termini:quia verbũ non refertur nisi qz natura refert ad verbũ. Et qm nõ de mutatione sed de factione est sermo in istis ꝓpoñib⁹:ideo illa est simplr vera:deus factꝰ est hõ:in ea siquidẽ de eo qõ est vt subm factiõis:dz ꝙ sit etiã est hõ:qõ cõstat esse verissimũ:ꝛ ꝓpriissime dcm. Ista ẽo:hõ factꝰ est deus:est simpliciter falsa:qm in ea enũciat vt terminꝰ factiõis deꝰ qui nec rõne nãe nec rõne supꝰ potest terminare factionẽ circa suppositũ hoiz ex significatione propõis positã:quũ dz:hõ factꝰ est deꝰ. ¶ In

¶ In rhiõe ad ꝑmũ aduerte nouitiz/ꝙ tota vis argumẽti ꝓsistit i illo ꝓ noiecez: qñ dixerit apls de filio suo/qz factus est ei hoc est deo filiꝰ ꝛc. Et ꝓpterea rñdo cõsistit in hoc/ꝙ ly ei idẽ significat qõ ad honorẽ eiꝰ: ꝛ construit sic/q̃ factus est ad dei honorẽ ex semine dauid ꝑm carnem.

¶ In rhiõe ad ꝑm ꝛ tertiũ habes ꝓam interpretationem grecoꝝ in gregorio. ꝛ iannonum in augustino.

¶ In rhiõe ad quar tũ vide in calce rhiõnis / ꝙ nãl humana dz subm factiõis/ nõ solũ ea ratione quia est subm mutatiõis relatiue: sed qz dicit fieri in mysterio icarnationis inuentum quenit humane nãe passiue: qm hoc fieri non est nisi ꝟbo vniti nãm humanaz in vnitatem hypostaticam: vbi cõstat verbũ ꝑsonare nãm/ꝛ nãm ꝑsonari in ꝟbo. Et ly verbũ personare naturam non sit agere (quũ non sit cõe toti trinitati: cui omnis actio ad extra cõis &/ sed soli verbo conueniat) ꝛ ꝓpter nãm a ꝟbo ꝑsonari non sit pati: qz tñ hoc fieri physice loquẽdo/ nõ est nisi ꝑsonatio humane nãe in ꝟbo/ vt nunc ꝓpio depẽdẽs a tota trinitate vt causa efficiẽte/ꝛ verbum in ipsa personatione cõcurrat vt hypostasis/ꝛ nãl humana vt patiẽs ipsam factionez sue ꝑsonalitatis in verbo/ tam verbũ q̃ nãl humana põt tigñari vt subm factionis in hoc mysterio. Et propterea in litera dz/ꝙ dici põt humanitas facta est dei/nõ aũt ꝙ hõ factus est deus.

¶ Super arti. 8.

In ꝟbo de ꝓpõe est an emnis statio ista/christus est rea tura/sit vera.

¶ In corpe due sunt conclusiones. Prima est directe rñsiua q̃stio. Non est absolute dcm/christus ẽ creatura/sed cum determinatiõe/scz ꝑm hũanam nãm. Probat. Cum hereticis nec nola debemus habere cõla: ergo cũ arrianis nõ debemus cõuenire in dicẽdo ꝛpz creaturã. Añs probatur ꝛ ex hieronymo: qz ex verbis inordinate platis incurrit hereſis: ꝙ ne hereticorum erroꝛi fauere videamur. Cõsequẽtia probatur: quia arriani dicebant christum creaturam simpliciter: quia secundum vtrangz naturaz erat creatura: quod est dãnata hereſis. ℣ Nota hic nouitie: quod ex verbis inordinate ꝓlatis incurritur hereſis: nõ forma liter quę exigit pertinaciam in voluntate: sed vel materialiter/ in signa & verboꝝ inordinatoꝝ: erroꝛ ℣ũ fidei importantiũ: vel apparẽter/ vñ inordinata ꝟba ꝑpẽm hereſis ꝓferunt. Sicut ẽt i aliis vitijs / scurrik ex aliq; ordinatione ipꝰs malicia ꝙ vltr abstinẽdũ ex imbet apls. ℣ Nota ꝛcõ/ q̃ qz q̃stio ista ẽ de noib⁹ q̃ diuersimode a diuersis intelligi pñt: nõ sufficit rõ abstinẽdi ab aliq; ioquntiõe est fuga apparẽtie: me videamur fauere hereticis et si in ꝟitate nõ faueremus. ℣ Nota tertio/ꝙ cõcare cũ hereticis in vocabulis/ꝓhibiti est ꝙ ad ꝓpria nõ aũt quo ad cõia: nã i his q̃ bñ cũ ecclesia dicunt / nos nõ cõcam⁹ cũ illis: ſz ipli cõcãt nobiscũ. Sed in iis vocibus q̃s ℣ ecclesiã lenant/ vtpote ipsis ꝓpijs/ cõcare nõ debemus. Talis autem est vox ista / ꝛpis est creatura. Usurparunt ſcz idem arriani vocem hãc de ꝛpo ꝑm id to tũ q̃ est/ꝛ nõ ꝑm ꝑte quũ ꝑm veritatẽ nõ nisi rõne ꝓpis hoc est humane nãe creatꝰ sit. Et propterea i hac enunciatiõe / ꝛpis est creatura/ vtpor⁹ hereticis ꝓpia/contra eos Aese ꝛ vocem ꝛ veritatẽ / nõ est cõcandũ cum arrianis: ꝛ iõ est simplr negauda.

¶ Occurrit hic dubiũ: qz vox ista non arriana / ſz euangelica est: ac ꝙ hoc nõ ꝓpria hereticis / ſi cõia ꝛ frequẽtãda. Probat assũpti ioan. 1. ꝛ. ℣bũ dñi / dicẽtis ſe ne determinatiõe ali qua/pater maior me est. Sed ꝑm ꝛpo absolute ꝛ simplr dixit / pr maior me est: qđ ẽ dicere ego ſũ minor pre/ꝛ idẽ est indi. iũ de ista ꝛ de illa/ꝛpis ẽ creatura: vt in ira di citur: ꝙ hoc est/vt dicere hec / nõ sit cõcare in vocabulis cuꝫ hereticis ℣ sectam euãgelica verba/destruẽdo tamẽ sensum hereticoꝝ. ℣ iõ enim ꝓhibemur loq ꝛ frequẽtare loquutiões sacre scripture / male expositas ab hereticis: alioquin oportet nouũ ſg modũ loquẽdi inuenire/ quod est fatuũ. ℣ Ad hoc dz/ꝙ saluator nõ dixit sine determinatiõe/pr maior me est qm apposuit hãc loquutionez vt rõnem ꝓcedẽtis: de ſeipso ſz assũpt⁹ nãm loquentis: ait ens / gaudere⁹ tio vtiq; qr vado ad ꝑm: qr pater maior me est. Constat enim liq̃do q̃ ꝑm hũanam nãm vadit ad ꝑrem: qr pater maior ẽ ipso: procul dubio secundum illam naturaz ꝑm quã vadit ad patrem: alioquin maiꝰ esset ꝛ non esset ratio eundi ad patres. Et contextu igit ſle quo maioritas ꝓis rõ eundi ad patrem ꝑm humanã naturam: ꝑm quã vadit ad ꝑrem. Non est ergo euãgelica sed arriana vox/ ꝛpis est minor patre: christus est creatura.

¶ Scda q̃s seu potius regula vlis ẽ. Ea q̃ nõ pñt sulpicari cõuenire ꝓpo

J. q. 20. ar. 1. m. Et 1. q. 41. ar. 3. c. 4. Et 3. d. 4. q. 3 2. 4m. ꝛ di. 11 q. 1. artic. 2. ꝛ dist. 21. q. 1. ar. 3. 2m. Et 4. 3. c. 4. 8. Et 3 d. q. 29. ar. 1. 1m. Et opuſ. 3. ca. 2. 3 Et 1. col. 15. l. 2. co 1. fi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ne chr̃m fm se/absolute affirmak de chr̃o/cuius solũ rõne nãe hũane illi cõ
uenit.¶ Ubi nota nouitie/anthore in hac ifa distinguẽ ea q̃ uenit ipo
rõne hũane nãe in duo gña:nã q̃da sunt q̃ in dabõne venire phr̃an cõue
nit/ponẽ fm se:q̃da ño q̃ clare q̃uentire intelligũt solũ rõne nãe. Et de se
cundo gñe habek rã/q̃ simplr̃ & absolute affirmant de chr̃o:vr esse cruci
fixũ:mortuũ ꝛc. De primo aut gñe tradit ã esse regulã ẽnam.s.q̃ ñ simplr̃/
ẽ cũ determinatione
affirmanda sunt de
chr̃o tenak cõcretus
ise quã ponẽdo secũ
di gñis regula dicit/
ea vero de quibus.
per hac siqdem ad
uersarie primatio
nẽ tenus insinuauit
q̃ in illis duob⁹/scz
minor pte/& creatu
ra/ola sitis gñis in
telligẽtiã: q̃ hoc vles
regulã. ꝓbak aut&
in ifa virtaꝫ regula
er cõi viu loquendi in corpanib⁹ hmanis/
er eo q̃ in illis dñs
hmõi seruak: distin
guunk siqdẽ & illis
cõia ion & pria p⁹
prijs pti. Et cõia ñ ẽ
pretiũ ill⁹ñ simplr̃ e
nũciatiõ totũ ñ enim
dicim⁹ q̃ ethiops est
albus/sed q̃ ẽ alb⁹
dentes: sed dñ dici
mus q̃ est crispus/q̃
uis solos capillos
hẽat crispos.¶ Et sci
to hic neutram obie
ctionẽ durandi in.3.
sen.di.5.militare ꝓ
phr̃ doctrinã: q̃ ad
ẽz ipiaz spectãt am
be author̃ autem ad
dubõnẽ ꝛ errorem vi
dandus tendit: & sup
hoc fundat doctrinã
hanc: vt p3 in litera.
Et ppea nec obstat/
q̃ chr̃s ẽ absolute
genit⁹ ex maria ẽ gle
nec obstat quod hũa
na & diuina natura aut suppositum non se habent vt partes: sicut capilli
& dentes: nec prædicantur de christo: sicut crispum aut album esse. Argu
mentum enim a simili: optime se habet ad modum loquendi eo tempore
dum: qualiquid sit de'rerum disparitate.

¶ In responsione ad primum: aduerte responsionem non voluntariam:
ẽz sumptã ex textu magistri/senten. in.3. dist.11. vbi hec tractatur materia.

¶ Super arttculum nonum.

Titulus vt iacet sumẽdus est de hac. ꝓpõe: iste hõ icepit esse.
¶ In corpore vnica est conclusio responsiua quesito. Iste ho
mo non incepit esse. Probatur vupliciter. Primo: quia propo
sitio est simpliciter falsa quia demonstrat suppositum eter
num. Nec obstat quod ly hõ significat naturam: quia terminus in subto
posito tenek non formaliter pro natura/sed materialiter pro subiecto.

¶ Circa hunc processum occurrit ẽmo dnrandus in.12.di.tertij sen.q.primo: reprehendẽs concludentẽ ex eo q̃ subm stat materialr̃ pro suppositõ
ſtam esse falsam: iste hõ.i. chr̃s incepit esse. Ex hoc esh inqt q̃ subm tenek
materialr̃: ẽz habeat q̃ aliqđ ẽt sibi vere attribui: q8 nõ at vibuit illi rõ
ne forme/sicut quũ dicim⁹ albus currit/nõ tñ hẽ q̃n ẽt attribui sibi/ve pos
sit quod cõuenit illi rõne forme: vt patet dicendo/ hoc album disgregat.
Ac per hoc/quum incipere esse conueniat christo ratione hũane nature:
sicut illa est vera: hic homo/demõstrato christo/est risibilis: ita ista: hic
homo incepit esse: si nihil aliud obstat nisi q̃ subm tenetur materialiter.
Utrobiq; enim supposito attribuitur quod ratione forme conuenit.

¶ Occurrit deinde scotus in.3.sen.dist.18.q.3.obijciens: quod stare ꝓ sup
posito contingit dupliciter scilicet secundum se: vel vt habet aliqđ aliud
sicut forte⁹ albus stat pro supposito ghis subẽ: non secundu se: sed vt hẽ
albedinem: & similiter hic homo. i. christus stat pro supposito diuino: non
ẽm secundum se vt est suppositum humane nature. Deficit ẽ̃ processus: ire nõ dis
tinguendo modos: quibus potest pro supposito accipi hic hõ seu chr̃s.

¶ Circa eundem processum pro quanto tandat se super hoc: quod ista ꝓ
positio: christus incepit esse: significat in supposito eterno aliquid repu
gnans illius eternitati scilicet incipere esse. Durandus quoq; ibidem occurrit: arguendo quod nec istud videtur valere: quia licet ponendo in chri
sto vnum esse tantu: valeret non tamen ponendo in ipso plura esse: sicut
oportet aliquo modo ponere. Quoniam non sequitur quod non semper
fuerit nullum esse habendo: sed quod non semper fuerit secundum esse il
lud: fecũdũ quod incepit esse: cũ quo stat quod semper fuerit ẽz aliud eẽ.

¶ Circa ꝓpõnẽ scotus ꝓ⁰ vbi supra occurrit: volẽs q̃ ista possit pcedi: r̃ſio
seu iste hõ incepit esse. Et nõ ei⁹ est: q̃ ly eẽ impottat eẽ simplr̃: hoc est de
genere sube: ꝓstat aũt chr̃m icepisse esse holem/q̃ est eẽ de gñe substãtie.
Tuetur̃q; hanc suã põnẽ ex hac distinguẽ ea q̃ uenit ipo vel est suppositũ hũane nãe. Fouetq; se/rum q̃ q̃ gñak icipit eẽ. s. phr̃
tum q̃ verbũ incepit eẽ hõ: ergo chr̃s incepit eẽ. Probak ꝓntia. Quan do
de aliq̃ 8: icipe tertiatũ q̃ aliq̃ ꝑdicatũ/de illo toto 8: icipe: sicut ſ sor
tes incipit esse albus/fortes albus incipit esse, ergo similiter ẽ in ꝓposito.

¶ Occurrit deinde tra
randno/ concludens
distinguẽdũ ẽ: & non
simplr̃ rñdẽdum/an
chr̃s inceperit esse:
qm̃ vtraq; ꝓ̃ rñdẽ
ctiõis est vera ad di
uersa referendo/ nã
turã ſcz pel suppm.

¶ Ad primo objecta
et durũdo/8: q̃ non
militãt ẽtra ꝓcentez
literã. Concedimus
siquidẽ olã que obje
ciendo dñr in cõe be
subto state mãliter:
scientes q8 aliud est
quenire suppositõ ra
ne suppositi/& aliud
quenire suppositõ/q̃
cũq; illi rõne conuenit. Unde nec sim
nianit author/ q8 ea
subm tenetur mãle
ẽ compositõ seu cõ
iunctio. Et similiter
de nomine per se pri
mo significante totũ
seu compositum aut
cõnectum cathego
rematice/& supponẽ
te per se primo ꝓ illo
vt si eo incepit esse
sphericum/sequitur
ergo sphera enea in
cepit esse: q̃ & signifi
cat & supponit per se
primo pro toto. i. sphe
ra enea. Secus autẽ
est de termino ipor
tante quidem totum
sed principaliter alteram partem: & supponẽte pro illa: cõnotãdo tñ reli
quam: tunc enim Christo precedens para incipiat esse altera: nõ infertur ta
men quod nomen supponens pro prima parte: & cõnotando tñ in suppo
sitione alteram: incipiat esse: q̃z denotaretur q̃ hoc q8 ipsa prima pars ꝓ
qua supponit: inciperet esse. Sic: adr est in ꝓpõsito: q̃m tam ly chr̃s: q̃ iste
homo: licet imporret totũ: ſcz suppositũ & naturam humanã: supponit ta
men pro supposito: & in supponẽdo ex parte subiecti connotat tm naturaz
humanam: quia subiecta tenentur materialiter. Et ꝓpterea Christo iste in
cipiat esse homo: nõ sequitur/ergo iste homo incipit esse: qi denotaret q8
persona illa inceperit esse.

¶ Ad durandũ vltimo distinguẽdũ censentẽ: dicitur quod si cautele ope
ra datur: distinguẽdo tutior & cũ magĩo sen. in.3. dist.12. eligit paro: vt ibi
patet. Sed si acculatur falsitatis: negãdo istã. ꝓpõnẽnte hõ seu chr̃s incipit
esse vt nam non sia deatur calumnie: quoniam vt iam ex dictis persuade
ri põt: loquntio ista simpliciter & absolute est falsa. Unde dãnata nup est
parisiis: & quũ appellatum esset ad apostolicam sedem: reprobata dicis
tur̃ sub alexandro septo.

¶ Scõo in litera ꝓbatur cõclusio ꝓpõsita: ſcz nõ est dõm q̃ iste homo in
cepit esse: q̃ dato q8 esset vera: nõ esset ea tendũ: ad euitãdã hereſim ar
rn: attribuentis chr̃o nõ soliũ q̃ est creatura & minor: sed etiã q̃ incepit
esse: dicendo: q̃ erat q̃n nõ erat: vt p3 in nicena synodo. Et est sensus: erat
duratio in qua nõ erat christus: q̃ nõ est ab eterno. Contra apostolum di
centem/iesus christus heri & hodie ipse & in secula: & ioannem dicentẽ: in
principio erat verbum.

¶ In rñsione ad fm. habeã q8 diximus de esse simplr̃: vt distinguit cõ
esse substãtie: puta holes & sit accidentis: quũ ponit superius ad eẽ holez.
& pari ratione ad esse substantiam: & esse accidens.

¶ Super articulum decimum.

Titulus clarus vt sonat.
¶ In corpore articuli duo fiunt. Primo dicitur quid potest
dici distinguendo: hoc est quod vtraq; pars sustineri po
test cum distinctione: q̃nia ly homo potest stare vel pro na
tura: vel pro suppositõ. Secundo in quam partem lit pos
tulandum. Et duo dicuntur. Primum circa propositionem: ſcz chr̃s fm q8 homo est creatura vel incepit esse. & dici
tur quod in partem affirmatiuam declinandum est: quia ly homo tenek
formaliter: q̃z habet vim predicati. Scõm circa alteram propositionem. i.
chr̃s secundum quod hic homo: est creatura aut incepit esse. Et dicitur ꝑ
in partem negatiuam declinandum est: q̃: ly hic: trahit hominem ad sup
positum.

et X. 50

¶ Hoc in loco aduerte/q8 q̃ ista ꝓpõsitio/chr̃s est creatura/nõ est reprobata q̃ oino falsa/sed q̃ arrianos sonans: ideo quũ de/ista mõ est ẽ̃ſitio/chr̃s
fm q̃ hõ est creatura/minor ẽ̃ſitio est: & nulla de falsitate/ẽz de vsu. Et ista
quidẽ vti ly illa nõ: q̃ in illa cũ arrio cõcurremus/in ista non. ¶ Uterũ ad
uerte/q̃ quũ de rpõ sermo sacer loquitur/& distinguit ea q̃ conueniũt illi
rõne nature ab ipte/sem̃q; vtit ly inquãtũ: aut ly fm specificatiue: dicim⁹
enim q̃ christ⁹ fm q̃
hõ crucifixus: sepul
tus: delcẽdit ad infe
ros: ꝓdicauit: ascen
dit in tẽplũ: dreuncl
sus est ꝛc. Cõstat nãq
q̃ quod in hiõ & simi
libus ly inquantum
nõ tenek reduplicari
ne/q̃m nã humana
non est ꝓ se ratio ta
liũ/sed multa ꝓ acci
dens insunt: vt p3.
S3 tenek specificati
ue: q̃m specificat ea
parte sen cõditionez
qua insunt hec: sicut
quinz ẽz ethiops fm
q̃ habet dentes/ est
albus. Under in p
posito licet possit te
neri redplicative:
(quia esse holem/est
ꝓ se ratio q̃ sit crea
tura) a sanctis tamẽ
aliq̃mprũ videk prin
cipaliter vt tenek spe
cificative: vt denotes
tur/q̃ esse creaturaz:
nõ conuenit chr̃o fm
suppositum/sed fm
naturam assumptã:
& sic icipere esse. Uer
rum inter has duas
ꝓpedictis ꝓ ẽ̃ſitas/
q̃ illa reprobata est
vt male sonans: ista
vt falsa: ita q̃ dicim⁹
istã esse falsam/chr̃s
incepit esse: istam au
tem verã: chr̃s inquã
tũ homo icepit esse.

¶ Occurrit autez ita
affirmatiua falsa ex repugnantia terminorum: non fit vera per additam
redplicationem: vel determinationem non tollentem illam repugnan
tiam. Sed redplicatio propie sumpta: non diminuit alterum extremũ:
quia est determinatio extremi ad extremum: ergo ipsũ non verificat alt
quam propositionem: quæ sine redplicatione fuit falsa. Si igitur ista est
falsa: christus incepit esse: ista non est vera: christus inquantum homo in
cepit esse. Et hoc loquendo de redplicatiua propria. Et addit quod lo
quendo de ipsa specificatiue: cuius sit vera: est tamen impropria: quoniaz
deberet specificatio se tenere ex parte predicati: puta chr̃s incepit esse fm
hominem: sicut nõ est propria illa: ethiops secundũ q̃ habet dentes est al
bus: sed ista ethiops est albus fm dentes. Et hec sint ad iam quo ad illam
ꝓpõnem: chr̃s inquantũ homo incepit esse: q̃z apud nos ista est vera: & ista
preacens falsa: cuius sortes subsumat de ista: chr̃s inquantum homo est
creatura: quia ipse tenet illius prædicamẽtum esse falsam.

¶ Ad hec dicitur sustinẽdo etiã hanc esse verã: q̃ ppie redplicative chr̃s
fm q̃ homo incepit esse: ista tñ q̃ nõ fiat difficultas circa inceptionẽ essen
di: an per se conueniat homini: an solum de facto: q̃z nõ est ab eterno: q̃m
ad propositum nõ refert. Et ꝓpterea suppositõ q̃ per se conueniat nature
humane icipere esse: sicut per se cõuenit ei esse creaturã: dicitur quod mas
sor sceti est vera: chr̃s minor: tacita/scz sed nulla redplicatio tollit/illam re
pugnantiam: est falsa. Et ad illius probationẽ expressam: q̃ scz redplica
tio nõ minuit extremũ: si ꝓpie loquimur de cõditione diminuente: cõe
ditur tollit terminũ q̃ diminuit: sicut homo in potentia: non est hõ: &
homo mortuus: non est homo: cõstat enim quod redplicatio extremi nõ
tollit illud. Sed si latior vocabulo fumitur minuere: ꝓout vtens aliquo
vnius: & non vtens aliquo eiusdem minuit illud (ꝓo quanto non totaliz
ter: seu secundum totum: sed secundum aliquid eius illo vtitur) sic conce
dimus quod redplicatio minuit quandoq; quia redplicat terminum
ratione nature seu forme: & non ratione suppositi. Et propterea tollit repu
gnantiam inuentam in prædicente propositione inter extrema. Sine redu
plicatione propter suppositum: sic enim est in proposito. Nam ista/Chri
stus incepit esse: est falsa ex repugnantia extremorum: quia incipere esse
repugnat supposito per ly christuum subiecto: & predictum fuit. Es quũ
aliquid tantum christi redplicatur: scilicet natura humana: vt contin
git in ista: christus inquantum homo incepit esse: repugnantia tollitur:
hoc est incipere esse: non significatur conuenire supposito absolute: sed ra
tione nature humane: ratione cuius in veritate conuenit illi suppositõ
incipere esse. Et propterea ista redplicata dicitur vera: & illa falsa. Nec

Universidad de Deusto
Biblioteca

3.dist.10. q.1.a.1. q.1.2.q. 3c.

er hoc quod reduplicatio est determinatio extremi ad extremum/sequitur quod nō infinuat/predicto modo: quoniam ꝛcon stat quod potest esse determinatio vnius extremi secundū suum formale ad vtrumq; ꝛ non secundum subm materiale: vt cōtingit in proposito. Ad idvero quod subditur quod specificatiue sumendo ly in quantum/propositio est vera/sed simpliciter dicit et quod est vera/ꝛ propria: quoniā specificatio nō denotat specificatum/terminum esse rationes/inherentie predicati ad subm/ꝛ propterea specificatiua: potest esse vera/in materia cōtingēti/vt est ista/sortes inquantum est pillatus est crispus. ꝛ ens inquantū ens est/sūbiectū/metaphysice. Sed denotat illud secundum quod/seu mediante quo predicatū inest subiecto/ fine per se/sine per accidens predicatum insit/sine foto/siue cō dittoni specificate. Signum autem qō huiusmodi enuntiationes/sunt non solū vere sed proprie/dicit frequens vsus earum: quum de his que conueniunt christo/discrete ac caute loquimur/ dicentes christum secundum quod erat homo pati/mori/sepulti/resurrexisse. Cui⁹ hoc tamen omnibus/ꝛ ea in littera comparatiue dicitur magis cōcedendum quam negandum vel econuerso: dice declinare ꝛ idem in alteram partem/sed non pertinaciter contendere.

¶ In responsione ad tertium vide nouitle quod sustinendo propositionem reduplicatam ꝛ proprie esse/refert author ad maiorem distinguendo sillam: quod verū est p dicari de quocūq; homine qui solum modo est suppositus humane nature/ꝛ secundum autem est de illo homine qui est suppositum diuine prius et post humane nature.

¶ Super artm 13m.

Hinc vt patet ad 1a.

¶ In corpore duo. primo distinguēdo vtramq; partem dicit posse teneri: quia terminus reduplicatus potest vel ratiōe nature/vel suppositi

¶ Utrum hec sit vera, christus secundum quod homo est deus. Arti.11

Ad vndecimum

Sic proceditur. Videtur quod christ⁹ secundum quod homo, sit deus. Christus enim est deus per gratiam vnionis. Sed Christus secundum quod homo habet gratiam vnionis. Ergo christus secundum quod homo est deus. ¶ ℘. Dimittere peccata. est ꝓpriū dei, secundum illud isa. 43. ego sum ipse. qui deleo iniquitates tuas propter me. Sed christus secundū quod homo, dimittit peccata: secundum illud matth. 9. vt autem sciatis, quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata ꝛc. Ergo christ⁹ secundū q homo est deus. ¶ ℘. Christus, non est homo communis, sed est homo iste particularis. Sed christus secundum quod est iste homo est deus: quia in isto homine designatur suppositum eternum. qz od naturaliter est deus. Ergo christus secundum quod homo est deus.

Sed cōtra.

Illud quod cōuenit christo sec℈ q homo conuenit cuilibet homini. Si ergo christus, ſm q homo est de⁹, sequitur q omnis homo sit deus. quod patet esse falsum.

Respōdeo

Dō, q iste terminus, homo, i reduplicatione posit⁹, potest dupliciter accipi. Uno modo quantum ad naturā. ꝛ sic non est verum q christus ſm q homo sit deus, quia humana natura est distincta a diuina secūdum differentiā nature. ℣ Alio modo pōt accipi rōne suppositi. ꝛ sic cum suppositum nature humane in christo, sit ꝑsona filij dei. cui per se cōuenit esse deum, verum est q christus ſm q homo sit deus. Quia tamē terminus in reduplicatione positus magis propriete tenetur pro natura cℨ pro supposito (vt supra dictū est) ideo magis est ista negāda, christ⁹ ſm q homo est deus, quam sit affirmāda.

Ad primū

Ergo dicendū, quod non secundum idem conuenit alicui moueri ad aliquid ꝛ esse illud: nam moueri conuenit alicui ratiōe materie vel subiecti, esse autem in actu, ratione forme. Et similiter non secundum idem cōuenit christo ordinari ad hoc quod sit deus per gratiam vnionis, ꝛ esse deum. Sed primum conuenit sibi secundum humanā naturam. secundum vero secundum diuinā. Et ideo hec est vera, christus secundum qō hō, hz grāz vnionis: non tñ ista, xps ſm qō homo. est deus. ¶ Ad secundum dicendū, quod filius hominis habet in terra potestatem dimittendi peccata, non virtute humane nature, sed virtute nature diuine. In qdam natura consistit potestas dimittendi peccata per authoritatem: in humana autē natura consistit instrumētaliter ꝛ per ministerium. Unde chrys⁹. super mat. hoc exponens dicit. Signanter dixit. in terra dimittendi peccata: vt ostenderet quod humane nature: potestatē diuinitatis vnitit indiuisibili vnione: quia etsi factus est homo. tamē deus verbum permansit. ¶ Ad tertium dicēdum, quod cum dicitur iste homo. pronomen demonstrationis, hoc nomen hō trahit ad suppositum. Et ideo magis est hec vera. christus secundum quod iste homo est deus: cℨ ista. christum ſm q homo est deus.

¶ Utrum hec sit vera, chr̄s ſm q homo est hypostasis vel persona. Arti.12.

Ad duodecimum

Sic proceditur. Uidetur quod christ⁹ secundum quod homo sit persona. Illud enim quod conuenit cuilibet homini. conuenit christo secundum quod est homo: est enim alīs hominibus simile: secundum illud phil. 2. in similitudinem hominum facti⁹. Sed omnis homo est persona. Ergo christus secundū quod homo est persona. ¶ ℘. Christus secundum quod homo, est substantia rationalis nature, non autem substantia vlis. ergo ista individua. Sed nihil aliud est persona q rōnalis nāe individua substantia: vt boetius dicit in lib. de duabus na. Ergo xps scōm q homo est ꝑsona. ¶ ℘. Chr̄s ſm q hō. est res humane nature, ꝛ suppositum ꝛ hypostasis eiusdem nāe. Sed ois hypostasis ꝛ suppositum ꝛ res humane nāe, est persona. Ergo christus ſm q homo est persona.

Sed ꝓtra.

Christus scōm qō hō nō est persona eterna. Si ergo chr̄s secūdū q homo sit persona, sequeretur qūd in christo sint due persone vna temporalis ꝛ alia eterna. Quod ē erroneum: vt supra dictum est.

Rñdeo

Dōm, q sicut supra dictum est iste terminus homo in reduplicatione positus potest accipi vel ratione suppositi, vel rōne nature. Cum ergo dicitur, christus ſm qō homo est persona: si accipiatur ratione suppositi, manifestum est q chr̄s scōm q homo est persona: quia suppositum humane nature nihil est aliud quam persona filij dei. ℣ Si autem accipiat ratiōe nature. sic potest intelligi dupliciter. Uno modo vt intelligatur quod nature humane competat esse in aliqua persona. Et hoc eō modo verum est: omne enim qō subsistit in hūana natura. est persona. Alio modo potest intelligi, vt nature humane in chr̄o ꝓpria ꝑsonalitas debeat, causata ex principijs humane nature. Et sic chr̄s ſm q homo non ē persona: quia humana natura non est per se. seorsum subsistens a diuina natura: quod requirit ratio persone.

Ad primū

Ergo dicendum, quod omni homini conuenit esse personam. secundum quod omne subsistens in humana natura est persona. Sed hoc est proprium homini christo. quod persona subsistens in humana natura eius, nō sit causata ex principijs humane nature. hz sit eterna. Et ideo vno modo est ꝑsona ſm q homo. alio modo non. sicut dictum est.

¶ Ad 2um dōm, q subsistātia individua que ponitur in diffinitiōe persone. importat subsistantiam completa: per se subsistentē separatim ab alīs. alioquin manus hominis ꝓsset dici persona: cum sit subsistantia quedā individua: qtū ē subsistantia individua sicut in alio existēs, nō pōt dici ꝑsona. Et ea dē ratione nec hūana natura. ℣ chr̄o: que tñ pōt dici individuū vel singulare quoddaz.

¶ Ad 3um dōm, q sicut ꝑsona significat qd cōpletū. ꝛ p se subsistēs in natura rōnali. ita hypostasis, suppositū ꝛ res nature ſ gñe ſbe significāt quiddā per se subsistēs. Unde sicut humana natura nō est p se ꝑsona seorsū a ꝑsona filij dei. ita ētnō est p se hypostasis vel suppositū vel res nature. Et ideo in sensu in quo negatur ista. chr̄s ℈ q hō est ꝑsona, oportet eam negari omnes alias.

¶ Super questionis. 17. articulum. 1.

Titulo sige oculos meritis in neutrū genus/ quinz legis an xps sit vnū vel duo. tia q ly duo in neutro ē gñe sumit. Et merito vt directe opponat ad ly vni. Nec ad dend⁹ est alīcs alius terminꝰ/ quia ens: an. 3. sit vnū ens vel duo ens. ℣ absolute vt sonat dicuticida ē ꝙstio: an xps sit vnus vel duo.

Sic enim promissus rectusq; ordo de ꝓprietatibus incarnationis myſterium seruatur: dū discussis his q ad veritatē ei⁹ fieri spectant in precedenti qō ne/in hac vltima indagāda est eor℈ q spectant ad vnitatē: inter que ꝓstat ꝓmū locū tenere vnitatē aut dualitatem simplr ꝛ absolute/ꝛ de leui ratē vl dualitatē tale. Est igit qō in hoc articulo/ an xps sit vnū vl duo sim⁹ ℈ absolute sine determinatiōe aliq. ¶ In cuius pte duo siūt. ptio rñdet ℈ dd arttēdat ē vnū vl duo in xpo. secūdo rñdet determinate q̄sito vnica ꝙclone. Uno ad ꝓmū concludo ē illa. Xps est vnū vel duo. nō ſm dualitatē nārū. ℣ ſm vnitatē vel dualitatem suppositi seu ꝑsone. probat ꝙclo hec ꝓ ad primā ptē: qr de xpo nō ꝑdicant ābe nāe t abstracto/ sed altera tñ ℈ divina. Os ꝓbat ex dria iter deū ꝛ aliam in hoc. qr in solo deo nā ſm se ꝑdicat de supposito: hic em sequitur q hūana nā ſi ꝑdicat de xpo. Quo ad scām ptē: qr ambe nāe vt in suppōsito ꝑdicant de ꝓpo sine significenꝰ i suppōsito ideterminate sine determinate.

¶ Ubi nota. qr ly diuersimode ꝓsit formari hec ptia ꝓpositionis articuli: puta ꝓmittēdo differentem habitudinem xpi ad nās ſm se/ vel vt in supposito figras: et subdēdo additionalē ꝓcessū. si ābe nāe ea. vis in rōnis consistit in hoc. Ad esse duo. exigit q xps sit aliq predicata ponētia in numerū: deitas autem ꝛ hūanitas ponunt in nūerū: sunt enim due nature. et ideo si christus esset sua humanitas esset sua deitas. christ⁹ vere esset duo. Et hoc est quod in littera dicitur. quod quia numerus dualitatis in xpo ponitur circa ipsas naturas/ ideo si ambe nature ꝛc. ℈ predicata que vere affirmantur de christo nō ponunt in numerum: deus enim ē homo in xpo nō ponunt in numerū: nō em sunt duo hūia deitatē ꝛ hūanitatē/ ℈ vnū ꝛ idē numero est hūs hūanitatem ꝛ hūs divinitatē: ꝛ sic. iesus christus/ nō ponit in numero. vt patet. In hoc consistit tota vis huius articuli. Et in hac ꝺde ꝓma gte corpis deuenit vsq; ad hoc/ q̄ si nō verarē ꝓpria carek de xpo. ēet duo xpō. q. nāe ponūr in nūero. ℈ qz nō ꝑdicat. ℈ ponit xps duo: et qz ꝑdicat vt i suppōsito. iō ℈ rōnē suppositi nūerati vl nō nūerati dō ē ēt xps vnū vel duo.

¶ Ubi occurrit duplex dubiū. ꝓmū est circa illud. In solo deo natura predicat de supposito: hz enim insistit am. an angelus sup positū nō differt a na tura.

¶ Alterius est circa ꝓcessum litere cōcludentis: qm ꝓcedit a destructiōe antis: qđ non licet. Alit enim ſ ambe nature ꝛ abstracto ꝑdicarenꝰ de xpo sequerek q xps esset duo. sed quia due nature non ꝑdicantur ꝛc.

¶ Ad primū facile patet rñsio. q. q. aliquo mō differt suppositū a nā in ālis. ℈ in illis nō differt in diuinis a natura. iō solida stat littera.

¶ Ad ꝓm dz. q. q. 11. ꝓpter argumētū a de structione antis nō ē phibitū. ideo quum ex ꝓpō hic processus: ad ꝓmū. Author ſ. quidem in hac ꝛsione ne ꝓpo monstrat hāc assumptā. ꝓponē esse verā. mōstrando sua contradictoriā affirmatiuā. ℈ xps nō est hō. Author ſ. quidem in hac rñsione ne ꝓpo monstrat hāc assumptā. ꝓponē esse verā. mōstrando sua contradictoriā affirmatiuā. ℈ xps nō est hō.

¶ Utrum in xpo sit vnum, vel duo. Arti.1.

Ad primū

Sic proceditur. Uidetur q xps nō sit vnū. hz duo. Dicit enim aug. in ꝓlo de tri. q. forma dei accepit forma serui. vtrūq; de⁹ propter accipientem deum, vtrūq; aūt homo propter acceptum homine. Sed vtrūq; dici nō potest nisi vbi sunt duo. Ergo xps est duo. ¶ ℘. Ubicūq; est aliud ꝛ aliud ibi sunt duo. Sed xps est aliud ꝛ aliud dicit em aug. in enchi. cum in forma dei esset, formam serui accepit. vtrūq; vnus. sed aliud propter verbum. aliud ꝓpter hominem. Ergo xps est duo. ¶ ℘. Xps nō est tñ homo: qz sic puro homo esset. Ergo est aliquid aliud q̄ homo. ꝛ ita in xpo est aliud ꝛ aliud. Ergo xps est duo. ¶ ℘. Xps est aliq̄d qō est ꝑs. ꝛ est aliq̄d qō nō est ꝑs. Ergo xps est aliquid ꝛ aliquid. Ergo xps est duo. ¶ ℘. Sicut in myſterio trinitatis sunt tres ꝑsone in vna natura. ita in myſterio incarnatiōis sūt due nature in vna ꝑsona. Sz ꝓp vnitatē nature, nō obstāte distiōne ꝑsone. ꝑs⁹ filius⁹ sunt ꝑsūi: ſm illud Jo. 10. ego ꝛ ꝑr vnū sumus. Ergo nō obstante vnitate ꝑsone. ꝓp dualitatē naturarū. xps ē duo. ¶ ℘. ꝓbo dicit in tertio phy. q vnū ꝛ duo denoſatiue dr. Sed xps hz dualitatē nārū. Ergo xps est duo. ¶ ℘. Sicut forma accīdentalis facit alterū ita forma substalis aliud: vt porphyr⁹ dicit. Sed in xpo sunt due nature substales, humana. ſ. ꝛ diuina. Ergo xps est aliud ꝛ aliud. Ergo xps est duo.

Sed ꝓtra

Est, q boe. dicit in li. de duabus na. Ꝺē qō ē, inquātum est. vnū est. Sed xpm esse confitemur. Ergo xps est vnum.

Rñdeo

Dōm. q nā ſm se cōsiderata ꝓout in abstracto significat nō vere pōt ꝑdicari de supposito seu ꝑsona nisi in deo: in quo non differt qō est ꝛ quo ē: vt in ꝓma ꝓte habitū est. In xpo aūt cū sint due nature, diuina. ſ. ꝛ humana. altera earū in concreto: dicimus enim q filius dei, qui supponitur in hoc nomine christus, ꝛ est diuina natura. ꝛ est deus. Sed humana natura non potest ꝑdicari de christo secundum ſ. significatur in supposito. Non enim vere pōt dici qō xps sit humana natura: qz natura humana nō est nata ꝑdicari de suo supposito. Dicitur aūt qō xps est homo. sicut ꝛ qō xps est de⁹. Deus aūt significat ꝛ hīrem deitatē: ꝛ hō significat ꝛ hīrem hūanitatem. Aliter tñ habens humanitatē significatur per hoc nomē homo. ꝛ aliter per hoc nomē iesus vel petrus. Nā hoc nomen homo importat habentē humanitatem indistincte. sicut ꝛ hoc nomen deus indistincte importat habentē deitatē. hoc aūt nomē petrus vel Jesus ꝓportat distincte hīrem humanitatē ſ. sub determinatis individualibus ꝓpietatibus: sicut ꝛ hoc nomen filius dei importat hīrem deitatem sub determinata propietate personali. Numerus autez dualitatis in xpo ponit circa ipsas naturas. ꝛ ideo si ambe nature in abstracto ꝑdicarenꝰ de xpo, sequereꝰ ℈ qō xps esset duo. Sed qz due nature nō ꝑdicant de xpo nisi ꝓut sigōant ſ suppositū ꝓponit. oportet ſm rōnē suppositi ꝑdicari de xpo vnū vel duo. ℣ Quidā aūt posuerūt in xpo duo suppōsita. sed vnā ꝑsonā. ℈ quidē vt se hre ſm eoꝝ opinionē tangīs suppositum cōpletū vltima cōpletione. Et ideo qz ponebant in xpo duo suppōsita. dicebant xpm esse duo neutraliter: sed qz ponebant vnā ꝑsonā. dicebant xpm vnum masculine. Nam neutrū genus designat quiddā informe. ꝛ imperfectum: genus aūt masculinū designat quiddā formatū ꝛ perfectum. Nec tamen aūt ponentes in xpo duas ꝑsonas. dicebant xpm nō solū esse duo neutraliter. sz etiā duos masculine. Qz vero nos ponimus in xpo vnā ꝑsonā ꝛ vnū suppositum/ vt ex supra dictis patet) sequitur qō dicamus q nō solum christus est vnus masculine, sed etiā quod est vnum neutraliter.

Ad primū

Ergo dōm, q verbum illud aug. non est sic intelligendum q ly vtrūq; teneat ex ꝑte ꝑdicati. q. d. qō xps sit vtrūq; sed tenet ex ꝑte ſbi. Et tunc ly vtrūq; ꝓnit, nō. q. ꝓ duob⁹ suppositis: hz ꝓ duob⁹ nois⁹ significatibus duas nās in cōcreto. ꝓsūm em dicere qō vtrūq; ſ. deus ꝛ hō. est deus ꝓp accipientem deū: ꝛ vtrūq; ſ. de⁹ ꝛ hō. ē hō ꝓp acceptū hominē. ¶ Ad ꝫm dicēdū q cū dr xps ē aliud ꝛ aliō. locutio ē exponēda: vt sit sensus. hūs alia ꝛ alia nām. Et hoc mō exponit aug. in lib. ꝛ felicianū. Ubi cū dr isser. in mediatore dei ꝛ hominū. aliud dei filꝰ. aliud hois filꝰ: subdit. aliud inquā ꝓpio discretione subē, nō aliꝰ ꝓ vnitate ꝑsone. Uñ greg. nazianzenus ī epla ad eledomū dr. Si opz ꝑdicos dicere. alirꝰ qđē ꝛ alirꝰ. ea ex qb⁹ salus nob⁹ ē. sic đē nō idē ē inuisibile visibili. ꝛ q absq; ꝛpe ei q sub ꝛpe nō ät ali⁹ ꝛ ali⁹. absit: h tm ābo vnū. ¶ Ad 3um dōm. q hec ē falsa. xps ē tñ hō: qz nō excludit aliud suppositū. hz aliā nām: eo q terminꝰ predicato posit⁹. formalr tenenꝰ. Si ꝺo adderek aliq̄d per q̄ traherek ad suppositū. esset ꝺa locutio: pura xps est tñ id qō ē hō. Nō tñ sequitur q sit aliq̄d aliud q̄ hō: qz ly aliud cū sit relatiuum diuersitatis ſbe. ꝓpue refert ad suppositū. sicut ꝛ oia relatiua facientia ꝓnale relationē) sequit aūt. ergo hz aliā nām. ¶ Ad quartū dōm. q cū dicit,

Universidad de Deusto
Biblioteca

matius esse falsam/scz chs̄ est tm̄ hō:qz p̄dicata tenēt formaliter. Et interponit ad bonitatē doctrine/qualr̄ posset fieri affirmatiua vera. l. chs̄ est tm̄ ia qs̄ est hō. Deinde redit ad rādēdū argumēta. Et qz p̄cessit aīa assūptū/scz chs̄ nō est tm̄ hō/rādet ad p̄mū/q̄ est aliq̄d aliud q̄ hō:dicens:nō tm̄ sequit q̄ sit aliq̄d aliud q̄ hō &c. Qñ dixerit/tz aīa sit verū/sequela tm̄ nō valet.

¶ In rñsione ad 4.m/videnduz/q̄ quō in ista p̄cedit/q̄ chs̄ est aliq̄d/q̄ non est p̄s &c. sensus ē q̄ chs̄ ē homo/hoc est suppo^m humane nāe/qđ est ee aliq̄d qđ non est p̄s: qz est ee sine subiecto/vt subsistat vt suppositū:tz subsistentia hūana/sm̄ q̄ significat in abstracto: sed sm̄ q̄ significat in cōcreto. non qđē sm̄ suppositū distinctū/sed sm̄ suppositū indistinctū:p̄out. l. subsistat nature/si aūt p̄pterea dicat⁹ indiuidua ibus. Et ideo nō sequitur/q̄ chs̄ sit aliud/z aliud:vel q̄ sit duo: qz suppositū hūane nature in chs̄o:qđ ē p̄sona filij dei/nō ponit in numerū cū natura diuina/que p̄dicatur de p̄re z filio. ¶ Ad 5^m dōm/qđ in mysterio diuine trinitatis nō diuina predicak ee in abstracto de tribus personis: ideo simp̄r potest dici q̄ tres persone sint vnū. Sed in mysterio incarnationis nō predicank ambe nature in abstracto ō chs̄o:z tm̄ non p̄t simp̄r dici q̄ chs̄ sit duo. ¶ Ad 6^m dōm/q̄ duo dicit. q. habens dualitatem: non ḡdem in aliquo alio/sed in ipso de quo duo predicant. Sit aūt p̄dicatio de suppositō.qđ importak per hoc nomē chs̄. Quamuis igitur christus habeat dualitatez naturarū/quia tm̄ non habet dualitatem suppositoz.nō potest dici christus esse duo. ¶ Ad 7^m dōm/q̄ alterum importat diuersitatem accidentis: z ideo diuersitas accidētis sufficit ad hoc q̄ aliquid simpliciter dicatur alterum. Sed aliud importat diuersitatem substantie:substantia autem dicitur non solum natura/sed etiam suppositum: vt dicitur in 5° meta. z ideo diuersitas nature non sufficit ad hoc q̄ aliquid simpliciter dicatur aliud. nisi assit diuersitas scōm suppositum. Sed diuersitas nature facit aliud scōz quid/scilicet scōm naturam/si non assit diuersitas suppositi.

Simul^m vt sonat sumēdo est simpliciter absolute. Vertit est i q̄nē/an sic dicim^s i rpo simp^r z absolute duas nās ita dicē possum^s i rpo duo eē simp^r z absolute:an ño sic in rpo ñ ē nisi vnū supp^m/vna p̄sona. ita non est nisi vnum esse. F Et notandum est/quod nō queritur de propositione/sed de re:nō em̄ queritur/an illa propositio sit vera/christus habet duo esse:sed an ch̄s̄to sint duo esse. Et licet ista questio videatur prima facie logicalis inter questiones subalternes de incarnatione/z nō inter consequentes/(vt ab authore locata est) si quis tamen profundius consideret/tuo loco posita est:quoniam vnum sequitur ens: tota autem latitudo tractatoum ante illam̄ qōnē/spectat ad esse vel fieri incarnationis in se/vel enuntiatum. Unde merito modo dey^o vel multis tractatur. Nec ꝓpterea a subalternis recedit:qa vnū vel multa non addit naturam aliquam supra ens/hoc est illud quod vnum vel multa dicitur secundum veram metaphysicam. Una enim albedinis natura/nullam entitatem addit supra albedinis naturam: z sic de aliis.

¶ In corpore duo p̄cipaliter: sunt. primo premittūtur tria manuductia ad veritatez/secundo procedit̄ ex dnabus conditionalibus:et in fertur conclusio responsiua questo/quod in christo est vnum esse tantum.

¶ Quo ad primum: premittuntur tria. Unum ex parte subiecti: quod est christus: et duo ex parte predicati/quod est habere esse vnum vel plura. Ex parte siquidē subiecti premittitur generalis regula: quod que sunt nature multiplicantur in christo/que sunt hypostatis non multiplicantur. Et ratio redditur: quia in christo sunt due nature z vna persona.

F Ex parte vero predicati premittitur primo/quod esse est de numero spectātium q̄ ad naturam z ad personam: diuersimode tamen. quia persone vt habentis sen quod est nature autem vt principium/seu quo aliquid est. Et hoc probatur a signo: quia natura significatur per modum forme quo aliquid est ens vel tale: vt patet de albedine z humanitate. Deinde premittitur aliud ex parte predicati/scilicet quod esse est duplex. quoddā a forma vel natura a pertinente ad esse personale: quoddam a forma vel natura non pertinente ad esse personale. Exemplum primi in homine/est esse quod homo habet ab anima. Exemplum secūdi est esse quod habet ab albedine/z vniuersaliter ab accidentali forma: nā anima spectat ad personalitatem sortis/albedo non. F Ponitur autem in litera duplex inter hec duo esse/differentia. prima est penes simp^r vel sm̄ q̄d: qz p̄mū eē/est esse sortis simp^r z absolute: sm̄ aūt est esse sortis nō simp^r/sed vt est tale. puta inquantū alb^o. Secūda est penes vnitatē vel pluralitatē: qz 2m̄ pōt in vna z eadē p̄sona multiplicari (vt p̄z) p̄mū aūt impoſe est in vna z eadē p̄sona multiplicari: qz impoſe est q̄ vnius rei non sit vnum esse.

¶ Quo ad 2^m/p̄ additionalis est. Si nā humana aduenisset filio dei nō hypostatice/tz accidētaliter oporteret in rpo ponere duo ee: vnū tz q̄ ee/z aliud sm̄ q̄ est hō. Sed ista conditionalis nō ualet probatur in litera: nisi qđ deducitur ex p̄missis/ut ꝓpinum. afferēdo in forte de esse ipsius tz q̄ est hō/z secundum quod est albus: z rōnē applicando/quia esse albus/non spectat ad esse q̄ sonale sortis.

¶ Secūda cōditionalis est. Si nā hūana conungitur filio dei q̄ sonali/sm̄ naturam humanā nō aduenit sibi nouū esse p̄sonale/sed solū noua habitudo peristētis ad p̄sonalitatem ad naturā hūanā. Circa quam cōditionalez fuit. apponit: nā ꝓ natura q̄ quotcūq; sint integrātia p̄sonā: non tulerit rpo esse q̄ de disset p̄sone humane quas constituisset si nō fuisset assumpta. Ad hoc nāqz fundauit se author/si p̄p̄ter quod arguit: nō aduenit nouum esse/nec aliquid nouū fuisset assumptū. Ad hoc nāqz fundauit se author/si p̄p̄ter quod arguit: nō aduenit nouum esse/nec aliquid nouū fuisset assumptū. Sed tz igit cū humana nā cōiungak filio dei hypostatice vel personali: (vt supra dictū est) z nō accidētaliter, 2us est q̄ sm̄ humanam nām non aduenit sibi nouū esse p̄sonale, sed solū noua habitudo peristētis ad naturā hūanā. Circa quam dictur esse illius persone simp̄r. sed sm̄ q̄d: sicut esse albū. est esse sortis, nō inquātū est sortes. sed inquātū est albus. Et h^oi eē nihil prohibet multiplicari in vna hypostasi vel p̄sona: aliud est esse q̄ est eē quo sortes est albus, z quo sortes est musicus. Sed illud esse q̄ p̄tinet ad ipsam hypostasim vel p̄sonā sm̄ se, impoſe est in vna hypostasi vel p̄sona multiplicari: quia impoſe est q̄ vnius rei non sit vnū esse. Si igitur hūana nā aduentret filio dei non hypostatice vel p̄sonaliter, tz accidentaliter sicut q̄dā posuerunt) oporteret ponere in chs̄o duo ee: vnū q̄dē sm̄ q̄ est de^o, aliud aūt sm̄ q̄ est hō. Sicut in sorte ponit aliud esse sm̄ q̄ est albus, z aliud sm̄ q̄ est hō: qz eē albū. nō ptinet ad sm̄ esse persona le sortis. Esse aūt capitatū, z eē corpoream. z esse aiatū. totū ptinet ad vnam p̄sonā sortis: z ideo ex oibus his non fit nisi vnū eē in sorte. Et si ptingeret q̄ post ꝓpinuitionē p̄sone sortis, aduenirēt sorti manus vel pedes vel oculi: sicut accidit in ceco nato. ex his non accresceret esse sorti. aliud esse. sed solum relatio q̄dā ad huiusmodi q̄. Loqcrek eē nō solū tz ea que ꝓtius habebat, sed etiā sm̄ ea q̄ sibi poſtmodū aduenīunt. F Sic igit cū humana nā cōiungak filio dei hypostatice vel personaliter

Universidad de Deusto
Biblioteca

non est ergo idem iudicium de natura in proprio vel alieno supposito/ quo ad vnum vel plura esse.¶ Et confirmatur:quia sicut persona assumẽs non supplet identitatem persone humane cum natura humana:ita esse persone assumentis non supplet identitatem ipsius esse persone humane/ vt nature humane.¶ Cõtra 2m̃ 9o de ptib⁹ pone/arguit. Paro aduenicno toti/non dat esse toti/sed recipit:q̃ pficit a forma totius. Quod probatur:quia si remaneret distincta sicut prius/non reciperet esse totius/ sed vel haberet proprium esse/vel nullum:sed natura humana vnita verbo non habet rationem partis/nec istam rationem partis:quia non informatur a verbo/sed remanet simpliciter distincta:igitur vel nullum est se habet vel aliquod esse proprium.

¶ Contra modum:quo ponitur chr̃o habere esse secundum naturam humanam/scilicet quod verbum nouo modo natum est se habet secundum illã/arguit. Sibyll̃ th habeat respectũ nouũ ad naturã:ille ẽ respect⁹ rationis tantum:quum per respectum rationis non dicatur subm formaliter esse aliquid:ergo verbum inquantum homo non erit formaliter aliquid consequens ẽ contra illud:extra de hereti.quitum xpo.ergo ꝛc.

¶ Contra conclusionem ipsam:scilicet in chr̃o nullum ẽ esse exĩtie subale creatum/arguit septem vel octo medijs.¶ Primo. Terminus per se generationis habet esse acquisitum per generationem:ſtimo del homiẽ per se terminus generationis ex matre:ergo.¶ Si dicatur inquit durand⁹ quod generatio terminatur ad esse diminum:non secundum se:sed relatum ad humanam naturam.cõtra. Illud ẽ per generationem acceptum: quod ẽ per corruptionem mortis perditum:sed per mortẽ xpi non ẽ amissa relatio verbi ad naturam assumptam:sed esse vitale secundum naturam humanam ergo ꝛ/illud non ẽ per generationem acquisitum:Ad hoc. ¶ Scdo. In xpo fuit duplex viuere vt ps ex ℔ qõ vnnũ per mortẽ perdidit ℨ in ipso fuit duplex esse. Et tenet sequela ex secundo de aĩa viuere viuẽtibus ẽ esse.¶ Tertio. Illa xpi creabatur:ergo habuit creatam exĩtiam. Probatur sequela/quia creatio terminatur ad exĩtias.¶ Quarto, humanitas xpi ẽ effecta ꝛ conseruata a tota trinitate:ergo secundum existere creatũ. Probat̃ sequẽtia: q̃ nõ secludum existere increatum. Probatur:q̃ nihil efficit se.¶ Quinto. Si natura assumpta verbo dimitteretur:non oporteret acquiri sibi nouum esse per generationem nec per creationem: ꝛ tamen ipsa ex hoc quod dimissa non esset annihilata:nec esset ens in potentia/vt anima antichr̃i ante creationem/ergo haberet aliquod esse in actu:ꝛ non nouum:quia per nullam mutationem positiuam:ergo idẽ quod modo habet:igitur ꝛc.¶ Et si dicatur inquit durãdus:quod habet esse nouum:ergo ẽ corrupta. Probatur dupliciter sequela. Tum quia p dicit esse simpliciter.ꝛ acquisiuit aliud esse simpliciter/Tum quia nisi ℨ sufficiat ad corruptionẽ simpliciter nature:sed requiritur quod nullum aliud esse recipiat:sequeretur quod nunquam poterit esse corruptio sine annihilatione.¶ 6o. Natura angeli posset assumi a verbo:ꝛ illa non põt manere eadem:nisi maneat sua exĩtia eadẽ sõm istos:ergo nec nã humana modo posset manere eadẽ chr̃o:nisi maneret sua exĩtia. Cõsequẽtia ẽ manifesta:quia ita ẽ intrinseca sua exĩtia vni sicut alteri.¶ 7o. Fundamentum relationis naturaliter ꝑcedit relationẽ ꝛ ℨm esse actuale:ꝑcedit rõnẽ relationis actualis. vnio ista fuit relo actualis:ergo eius fundamẽtũ ꝑcessit naturaliter ℨm esse actuale. fundamentũ illud erat ipsa natura totalis:igit ꝛc. Cõfirmat. Prius nãturaliter ala ꝑficit corpus ℨs tota natura erat nata assumi. In illo priori forma fuit actus materiei:per ꝑius dabat esse sibi:q̃ nõ corumpebat per assumptionẽ.¶ Octauo arguit ex doctrina authoris in 3ã parte.q. 50.ar. 5.ex ꝑpositi; ꝑbantis esse nõ posse separari a forma:sicut nec rotũditas põt separari a circulo:q̃ esse cõuenit forme ℨm se:sicut rotũditas circulo. Et hoc.n. arguit sic. Esse nõ põt separari a forma:ergo nec ab anima ℞sti igitur anima x̃pi habet propriũ esse.¶ Durando quoq; in 3. sen. di. 6.q. 1. vltra pcallata arguit:q̃ agere ẽ etiam suppositi sicut ꝛ esse:ꝛ presupponit esse ꝛ multiplicatur in xpo.ergo.

¶ Aureol⁹ etiã ꝛ Io. de neapoli apud capreolũ in. 6. di. tertii sen. arguũt Ille quidem:q̃ esse exĩtie ẽ actus q̃ formalr essentia ẽ esse diuinum non actuat essentiam humanam:ergo humanitas chr̃i vel ẽ actuata suo esse vel adhuc perseuerat potentialis ad esse:nam esse diuinũ nõ supplet vicẽ cause formalis inherentis.¶ Ista autẽ:tũ quia secundum damascenum quod ẽ inassumptibile ẽ increabile. Tũ qr chr̃s hõ ꝑfectus ẽnihil minus habens tam in diuinitate q̃m in humanitate. Et qui oppositũ diceret plenus diaboli ꝓiritu:scripsum gehenne filium demonstraret: vt damatus dixit in epistola recitata in lib. 9. titu. 15. historie tripartite.

¶ Dcmũ ꝓ cõtradictoria cõclusionis argũt scotus/tenẽs illã. Tũ qr humanitas chr̃i est extra cãm suã:ergo hz neõtũ ꝓtiã exĩtentiã actualẽ sicut habet, ꝓprium esse quidditatiuum:is non habeat ꝓtiã subsistẽtiã ẽ nihil positiui addit. Tũ qr verbũ subsistit in nã humana/sicut suppoit in nã/ꝓpter q̃ ꝓprie dicit hõ:ꝛ ideo est exĩtes exĩtẽtia ℨi⁹ nature. Sicut ꝓ oppositũ qr ego nõ sum pes/mens/nec subsisto respectu pedis si cut rei⁹ nãe/ideo exĩtẽtia pedis mei nõ est exĩtẽtia mei/q̃uis sit i me:ℨ cõuerso magis pes exĩtit ꝓ exĩtẽtia mei.¶ Nec est (inquit scotus) exĩtentia humanitatis chr̃i exĩtẽtia ℨm q̃d:sed simplr.tã in se/quia est existentia de gñe sube/q̃ ẽ ens simplr ℨs respectu chr̃i:qr qualis ẽ exĩtia in se/ta le exĩstere dat cuicunq; exĩti ꝓ ipsa/sed ibã exĩtit exĩtia/ista/ꝛ natura humane:ergo exĩtit simpliciter ꝑ exĩtiã nãe humanæ:ꝛ sic sunt due exĩtie simplr/nõ tolũ i chr̃o/sed chr̃i.¶ Tũ qr i chr̃o due sũt volũtates et duo velle secundum damas. ca. 62. sed esse intimius seu imediatius se hz ad essentiã/q̃ velle ad voluntatẽ:ergo magis necesse est pluritcari esse/ℨm pluralitatẽ nãrũ.¶ Vel formel sic. Ibã vt distinguit ꝓtra suppm̃/est ℔m opandi:ergo ẽ ℨ ℔m essendi in actu:qr ex immediatius se habet ꝛc.

¶ Ad cuidẽtiã hoz/nõtãt alia fundamẽta facieda:ꝛ supra positũ in ista fundamẽtũ/solide fabricandũ:Huius enim dũ nõ curam⁹ de distõne iter ponit ꝛ q̃m/dicamus esse actualis exĩtie de q̃ ẽ sermo esse actualitatem nature cuiusq; create:quia ita exacte discernit ꝓsona a natura/dicim⁹/vt i hac ista habeat/q̃ esse ẽ actus nãe/vt ꝓncipiũ q̃ ꝓsone autez vt subiecti/seu quod habet ipsum esse. Ita quod natura est principium quo ꝛmediatum ipsius ee:sed non est receptiuum immediatum ipsius esse/sed mediante persona:ita quod oportet naturam personari/ad hoc vt ab ea principiet actualiter ipsum esse. Non ex defectu nature principiantis vt quo/sed q̃ deficeret fuit ꝓprium ℔m ipsius esse/si non eet personata:persona enim ẽ cui primo ꝓuenit esse vt subo/seu q̃ hz esse seu q̃ ẽ.¶ Et si his adũtur/q̃s natura nunquam est quod est/sed semper est quo est/innititur siquidem natura existens/non vt quo exĩstit/sed vt qua aliquis exĩtit/perspicies duo. Primum quod ad hoc quod natura exĩstat/nõ exigitur quod ipsa actuet ur per existentiam/vt subm actuat per formam in eo/sed sufficit q̃s ipsa sit qua aliquis exĩstit. Nec mirum est scientibus quod non omnia vno eodemq; modo sunt:sed sat est vnicuiq; entium esse modo sibi conuenienti:sunt enim multi essendi modi. Et naturis quidem ac formis conuenit essendi modus est/non vt sint tanquam quod est/ℨ vt sint tanquã quo est:nec plus eis debetur sicut apud peripatheticos/ℨm̃ est indubitatum/quod forme sunt ꝛ non sunt absq; fat generatione ꝛ corruptione.

¶ Aliud est/quod quia ꝓius natura ꝑsonatur quam existentiam ꝓcipiam constituat/in minori est persona nature quam existentia:nec per hoc si ꝓtest ꝓueniri ne constituat ꝓpriam personam/multomagis ꝓtest ꝓuenirí ne constituat existentiam:modine liquidem quodam/personalitas ꝓius/ꝛ existentia deinde a natura constituitur ꝓpter antedictã rationẽ. ¶ Et ex his sequitur tertium/quod natura carens ꝓpria personalitate/ qr ꝓuenit ad aliena/oporter ꝙseqũter q̃s careat ꝓpria existentia:si enim ꝓ mortem humanitas ipsa corrupta est ꝑ separationẽ ad a corpore. Quã ꝛ nõ ẽ est ipsa nã humana resultãs ex ꝓtibus vnitis/oportuit quoq; desinere vnione verbi ad illã ℨm ꝙsequutis remanserit ad illã ℘s vtrãq; sui ꝓtẽ/animas ꝙs ꝛ corpus. ¶ Ad 2m̃ scoti di. q. verbũ ꝓhi verus est de viuere essentiali ꝛ de esse essentiali:viuere enim est esse essentiale. Et hoc ꝛ xpo duplex fuit:ꝛ vnũ eoꝝ q̃s in cõiunctione alr ꝛ corpis ꝓsistit/corruptus est ꝓ mortẽ. Ad probationẽ q̃ creatio terminat ad rẽ que creat sub ẽ exĩtẽtia nona ꝑsimplr non. ¶ Ad 4m̃ di. q. humanitas chr̃i effective ꝑseruat ꝛ facta ẽ a tota trinitate ℨm esse exĩtie increati cõcatum sibi. Hec sequit q̃s deus efficiat id se aut ilũ esse:ℨ q̃ effecerit ꝛ cõseruet se ℨ suum esse cõcatum humane nãe ꝓsonaliter.¶ Ad 5m̃ di. q. si humanitas chr̃i dimitteret a verbo:sortiret nouã ꝓsonalitatem ꝛ nouã exĩtiãm per aliquã nouã actionem:sed per antiquã actionẽ qua a principio effecta fuit. Illa enim actio tanq̃ impedita a cõpletione ꝓpũ effectus:ob ꝓsentiẽtẽ ꝓsonalitatem verbi:non ẽ hactenus ꝙsequata effectus ꝓprie ꝓsonalitatis ꝛ ꝓprie exĩtie. Modo autem dimissio ipsa esset tanq̃ remotio ꝓhibẽtis:ꝛ sic sortiretur effectũ none ꝓsonalitatis ꝛ nouã esse. Et ꝓbat hic esse dimissa de se haberet humanitas dimissa:ac si nõ fuisset assumpta.sed constat q̃ si non fuisset assumpta:ex ina generatione ꝓpriam personalitatẽ ꝛ ꝓcpriam exĩtiam habuisset:igitur si dimitteretur acquireret ꝓpriã ꝓsonalitatem ꝛ ꝓpriã exĩtiã:a generãte q̃ se loquẽdo:ꝛ a dimittẽte ꝑ accio tãq̃ a remouẽte ꝓhibẽo.¶ Et ꝑ hec ꝑs ad formã argumẽti:q̃ hñet esse nouum q̃ nouã mutationẽ ẽs ꝑ accidens:tanq̃ remotionẽ ꝓhibẽtis:ꝛ ꝑ annihilatẽ per se:soluto impedimẽto:sicut grane impeditum monetur a generante per se:a remouẽte ꝓhibẽte per accio. habet enim a generante humanitas ꝓius ad ꝓsonalitatẽ ꝓprie ꝛ ꝓprie exĩtiã. ℨ grauc ad motũ deorsum quum illa seipsa ad hoc tendat intime:hoc autem per gravitatem ꝛ extrinsece. In cuius signum illa per solam omnipotentiam diuinam põt impediri:hoc autem a naturalibus ꝛ volũtarijs impeditur passim.

¶ Ad obiectionẽ aũt durãdi di. q. talis dimissio esset nõnulla corruptio: q̃m corriperetur humanitas nõ in se/sed ℨm esse cõiunctus verbo:ꝛ perderet suo ꝛ personalitatẽ diuinã sibi:ꝛ exĩtentiã diuinã sibi:ꝛ acquireret personalitatẽ ꝓpriã/nõ solũ sibi/sed simplr:ꝛ a sit exĩtẽtiã ꝓpriã ꝛ sibi ꝛ simplr. Sic esset ℨm rem. ¶ Ad rõneo aũt terminos ꝙcrãdo/dr q̃ corrupto penes esse actualis exĩtẽtie:sed penes esse essentie. Cũ ex eo clare ꝓbatur humanitas Chr̃i per mortẽ corupta esse:ex hoc q̃ anima separata est a corpore. Et in hoc eõ cõuenimus vtrq; ꝛ ꝓ ꝛ esse actualis exĩtẽtie fuerit per Chr̃i mortẽ corupta. ¶ Quũ igitur ex de esse vt incidit esse essentie/negetur sequela. Et per hoc ꝓ q̃ subiecta ꝓbatio nihil valet:dicẽdo/Si nõ sufficit perdere vnũ esse exĩtẽtie ꝛ acquirere aliud/sed opz etiã nullũ aliud acquirat/ꝛ non annihilẽtur/sed corrũpatur q̃s perdat vnũ/ꝛ nullũ aliud acquirat/ꝛ non annihilẽtur. Et hoc ꝑ ꝓpositionẽ materie ab illa forma. Si esset in ipsa dimissione humanitas Chr̃i perderet vnum esse/ꝛ nullum aliud acq̃reret:quia nõ esset:ꝛ tñ nõ annihilata esset:quia remaneret ꝛ materia cui forma cadauerit/ꝛ anima intellectiua cum nona exĩstentia modo ꝑcr ꝓsito. ¶ Ad sextũ scoti/negatur/ꝛ apud nos natura angeli nõ esset eadẽ nisi sit eadem existentia.

¶ Ad septimum/conceditur q̃ fundamentum est ꝓius ℨm actualem exĩstentiam relationis:ꝛ in ꝓposito:dicim⁹ enim q̃s humanitas Chr̃i fuit ꝓius exĩtens ꝛ relata ad verbum. Sed negatur sequela:ista fuit exĩstẽs: ergo ꝓpria exĩstentia: stat enim q̃s fuerit exĩstens existentia verbi. Et hec responsio satisfacit omnibus argumentis/que fiunt de agere:q̃s ponit exĩstere:ꝛ de accidentibus:q̃s ꝛpponunt subiectũ exĩstere:ꝛ similibus:conceditur enim semper q̃s hec omnia in Chr̃o ꝛpponũt humanitatem exĩstere:sed ab exĩstentia ad exĩstentiam ꝓpriam non valere consequentia: stat enim q̃ ꝑcr exĩstat existentia communicata sibi ex ꝑsonalitate verbi sibi communicata. ¶ Ad confirmationem:dicitur q̃s anima Chr̃i informabat corpus ꝛ habet ei esse animosum: esse dico ei

¶ Ad obiecta deinde eisdem sco. contra modum/respondetur/quod ex maiori intellectu litere procedit. Interpretatur siquidem argumẽs author dicere inter verbum ꝛ naturam humanam non esse coniunctionem nisi relationis relatione rationis ex parte verbi. Et ideo arguit/ℨ si tantum habet relationem ꝛc. Hec autem sensus longe est a nobis:plus quam terra a celo:quoniam secundum doctrinam authoris sepe repetitam/inter verbum ꝛ humanitatem assumptam est coniunctio substantialis/quaz comitatur vnio relatiua. Sed quia coniunctio ista substantialis non est secundum nouum esse ipsius humanitatis sed secundum eternum esse ipsius verbi ideo author ad excindendam acquisitionem noui esse/dicit quod solum aduenit sibi noua relatio.ꝛ non dixit hoc ad excludendam coniunctionẽ substantialem secundum personalitatem vtriusq; esse:vt clare patet in litera. Quin potius quum dicto exclusiua non excludat a concomitantibus/nec fundamentum a relatione/ponendo solum nouam relationem acquirit intelligitur ꝓacquiri fundamentum illius:quod est personalis coniunctio super qua fundatur relatio noua persone ad naturam. Unde patet argumentum totaliter ruere.

¶ Ad obiecta contra conclusionem respondendo ad ꝓmum scoti dicit/ negando maiorem ad sensum argumenti:generationis enim terminus habet esse nouiter acquisitum/vel antiquum nouo modo se habens.

¶ Unde ad obiectionem durandi contra hanc responsionẽ/dicitur/quod simaior intelligatur cum precisione/falsa est ꝛ nam licet illud per generationem si acceptura/quod est per corruptionem mortis amissum:non ẽ illud ꝑfecte. Sed si ad terminũ formalem generationis ꝓpẽ restringatur/cõcedatur:sed terminus formalis est natura/vel anima in corpore:et ꝓ mortem humanitas ipsa corrupta est ꝑ separationẽ ad a corpore. Quã ꝛ nõ ẽ dici possit falsam esse minorẽ:da desinere ꝓ mortẽ humanitate x̃pi ℨ est ipsa nã humana resultãs ex ꝓtibus vnitis/oportuit quoq; desinere vnione verbi ad illã ℨm ꝙsequutis remanserit ad illã ℘s vtrãq; sui ꝓtẽ/animas ꝙs ꝛ corpus. ¶ Ad 2m̃ scoti di. q. verbũ ꝓhi verus est de viuere essentiali ꝛ de esse essentiali:viuere enim est esse essentiale. Et hoc ꝛ xpo duplex fuit:ꝛ vnũ eoꝝ q̃s in cõiunctione alr ꝛ corpis ꝓsistit/corruptus est ꝓ mortẽ. Ad probationẽ q̃ creatio terminat ad rẽ que creat sub ẽ exĩtẽtia nona ꝑsimplr non. ¶ Ad 4m̃ di. q. humanitas chr̃i effective ꝑseruat ꝛ facta ẽ a tota trinitate ℨm esse exĩtie increati cõcatum sibi. Hec sequit q̃s deus efficiat id se aut ilũ esse:ℨ q̃ effecerit ꝛ cõseruet se ℨ suum esse cõcatum humane nãe ꝓsonaliter. ¶ Ad 5m̃ di. q. si humanitas chr̃i dimitteret a verbo:sortiret nouã ꝓsonalitatem ꝛ nouã exĩtiãm per aliquã nouã actionem:sed per antiquã actionẽ qua a principio effecta fuit. Illa enim actio tanq̃ impedita a cõpletione ꝓpũ effectus:ob ꝓsentiẽtẽ ꝓsonalitatem verbi:non ẽ hactenus ꝙsequata effectus ꝓprie ꝓsonalitatis ꝛ ꝓprie exĩtie. Modo autem dimissio ipsa esset tanq̃ remotio ꝓhibẽtis:ꝛ sic sortiretur effectũ none ꝓsonalitatis ꝛ nouã esse. Et ꝓbat hic esse dimissa de se haberet humanitas dimissa:ac si nõ fuisset assumpta.sed constat q̃ si non fuisset assumpta:ex ina generatione ꝓpriam personalitatẽ ꝛ ꝓcpriam exĩtiam habuisset:igitur si dimitteretur acquireret ꝓpriã ꝓsonalitatem ꝛ ꝓpriã exĩtiã:a generãte q̃ se loquẽdo:ꝛ a dimittẽte ꝑ accio tãq̃ a remouẽte ꝓhibẽo. ¶ Et ꝑ hec ꝑs ad formã argumẽti:q̃ hñet esse nouum q̃ nouã mutationẽ ẽs ꝑ accidens:tanq̃ remotionẽ ꝓhibẽtis:ꝛ ꝑ annihilatẽ per se:soluto impedimẽto:sicut grane impeditum monetur a generante per se:a remouẽte ꝓhibẽte per accio. habet enim a generante humanitas ꝓius ad ꝓsonalitatẽ ꝓprie ꝛ ꝓprie exĩtiã. ℨ grauc ad motũ deorsum quum illa seipsa ad hoc tendat intime:hoc autem per gravitatem ꝛ extrinsece. In cuius signum illa per solam omnipotentiam diuinam põt impediri:hoc autem a naturalibus ꝛ volũtarijs impeditur passim.

¶ Ad obiectionẽ aũt durãdi di. q. talis dimissio esset nõnulla corruptio: q̃m corriperetur humanitas nõ in se/sed ℨm esse cõiunctus verbo:ꝛ perderet suo ꝛ personalitatẽ diuinã sibi:ꝛ exĩtentiã diuinã sibi:ꝛ acquireret personalitatẽ ꝓpriã/nõ solũ sibi/sed simplr:ꝛ a sit exĩtẽtiã ꝓpriã ꝛ sibi ꝛ simplr. Sic esset ℨm rem. ¶ Ad rõneo aũt terminos ꝙcrãdo/dr q̃ corrupto penes esse actualis exĩtẽtie:sed penes esse essentie. Cũ ex eo clare ꝓbatur humanitas Chr̃i per mortẽ corupta esse:ex hoc q̃ anima separata est a corpore. Et in hoc eõ cõuenimus vtrq; ꝛ ꝓ ꝛ esse actualis exĩtẽtie fuerit per Chr̃i mortẽ corupta. ¶ Quũ igitur ex de esse vt incidit esse essentie/negetur sequela. Et per hoc ꝓ q̃ subiecta ꝓbatio nihil valet:dicẽdo/Si nõ sufficit perdere vnũ esse exĩtẽtie ꝛ acquirere aliud/sed opz etiã nullũ aliud acquirat/ꝛ non annihilẽtur/sed corrũpatur q̃s perdat vnũ/ꝛ nullũ aliud acquirat/ꝛ non annihilẽtur. Et hoc ꝑ ꝓpositionẽ materie ab illa forma. Si esset in ipsa dimissione humanitas Chr̃i perderet vnum esse/ꝛ nullum aliud acq̃reret:quia nõ esset:ꝛ tñ nõ annihilata esset:quia remaneret ꝛ materia cui forma cadauerit/ꝛ anima intellectiua cum nona exĩstentia modo ꝑcr ꝓpositio. ¶ Ad sextũ scoti/negatur/ꝛ apud nos natura angeli nõ esset eadẽ nisi sit eadem existentia.

¶ Ad septimum/conceditur q̃ fundamentum est ꝓius ℨm actualem exĩstentiam relationis:ꝛ in ꝓposito:dicim⁹ enim q̃s humanitas Chr̃i fuit ꝓius exĩtens ꝛ relata ad verbum. Sed negatur sequela:ista fuit exĩstẽs: ergo ꝓpria exĩstentia: stat enim q̃ fuerit exĩstens existentia verbi. Et hec responsio satisfacit omnibus argumentis/que fiunt de agere:q̃s ponit exĩstere:ꝛ de accidentibus:q̃s ꝛpponũt subiectũ exĩstere:ꝛ similibus:conceditur enim semper q̃s hec omnia in Chr̃o ꝛpponũt humanitatem exĩtere:sed ab exĩstentia ad exĩstentiam ꝓpriam non valere consequentia: stat enim q̃ ꝑcr exĩstat existentia communicata sibi ex ꝑsonalitate verbi sibi communicata. ¶ Ad confirmationem:dicitur q̃s anima Chr̃i informabat corpus ꝛ habet ei esse animosum: esse dico ei sentiẽ: essentialiter siquidem constituebat animatum corpus. Nõ autem esse ex istentie ꝓpriũ: sed antecẽs daret hoc ꝓuenia fuit ex assumptione ad personam verbi.¶ Ad octauum ex doctrina authoris dicitur: quod doctrina authoris intelligitur de ꝛparabilitate naturali:q̃ scilicet impossibile est naturaliter formam separari a suo esse. Et ex hoc concludit ex ficcitter formas subsistentes per se abiq; materia: esse incorruptibiles: anima autem Chr̃isti absq; ꝓprio esse est:diuine omnipotentie ꝓuentione. Nec obstat ei empti. in de circulo et rotunditate: quia exemplum est similia non currunt in omnibus. Et si exigat pars exactam responsionẽ ad singula: dicito q̃s hec ꝓpositio: forme continent per se ꝓpriũ esse:potest intelligi dupliciter. Primo quod per se conueniat forme vt principio.ꝛ sic est vera:sed quia ꝑfectas principij est impediblis per superioꝛ causam:ideo cum huius ꝓpõis veritate:stat q̃ in xpo anima ꝓueniatur a ꝓprio esse:cuius per se esset principium. Alio modo intelligitur q̃ per se conueniat forme vt ꝓprio:ꝛ subiecto:sicut ꝓpria passio conuenit subio ꝓpio. Et sic hec ꝓpositio nõ est vera:nisi de forma: ꝓpria ꝑsonalitate seu subsistentia terminata:qualis nõ est anima christi: que non nisi ꝑ verbũ subsistit. Unde author ibi ex prima ꝓpositione:forma inquantum forma:subsumpta scõa de forma per se subsistente:excludit angelos incorruptibiles. Et vere sic est: q̃ implicat formam per se subsistere absq; ꝓprio esse:nõ minus q̃s circulum absq; rotunditate innesci. ¶ Ad durandum:dicitur q̃ licet esse ꝛ agere cõueniat in hoc:q̃ vtrũq; est suppositũ:q̃ rit diuersimode sunt suppositi: ideo nõ est similis de illis rõ quo ad vnitatẽ vel pluralitatẽ. Esse enim ẽ suppositi immediate vt subiectum agere autem nõ suscipitur in supposito:nisi mediante natura potẽtia ei⁹:ꝛ idcirco agere multiplicat cũ pluralitate nature:esse vero vnũ est cũ ꝑsona vna.

¶ Ad aureolum:dicitur q̃ esse exĩtie nõ actus exĩstentiã nisi terminatam:hoc est personatam seu ꝑ se subsistentem:ꝛ q̃ humanitas ẽ xpi nõ est terminata propria ꝓsonalitate:sed ꝓsonalitate verbi:ideo nõ cõuenit sibi actuari ꝑ existentiam.¶ Et hec intelligo loquẽdo de actuare ꝛ actuari per modum inhesionis. Nam si de actuare ꝛ actuari infra hoc.q. latitudinem suorum modorum sermo sit:nõ est remotũ a ꝓba diuina deũ posse actuare rem creatam. In cuius signũ diuinam essentiã esse actũ cuiusq; intellectus videntis ipsam:ꝛ theologi ꝛ ꝓbi fatentur. Quia ergo natura humana in christo est diuina ꝑsonalitate ꝛ esse diuino ꝑfici fateamur/nõ est esse diuinum. ¶ Quocirca quum dicitur/aut est actuata ꝓprio esse:aut perseuerat potentialis ad ꝓprium esse dicitur q̃. ꝓprie loquẽdo:vtraq; pars disiunctiue est falsa:quoniam ex assumptione ad diuinum esse:perfecta est potentialitas ad existentiam longe excellentius q̃s fuisset perfecta per ꝓpriam existentiã.nificut posse peruenari in ꝓpria ꝓsonalitate excellentius ꝑfectum est per personam verbi:q̃s fuisset perfectum per ꝓpriam personalitatem. Et q̃ potentie perfectio actuatio vocatur: ideo dicere potest quod potentia ad ꝓpriam existentiam est actuata:nõ ad ꝓpriam existentiam sed per diuinũ esse:longe excellentius ꝛ perfectius:q̃s futile: actuata per ꝓprium esse. Et ideo nõ remanet humanitas christi potentialis: hoc est in statu potentiali ad ꝓpriam existentiam:ad quem statum reduceret si dimitteretur a verbo:cessante tam excellenti actuatione:ꝓhibẽte naturam ab imperfectionibus sibi ꝓprijs ꝛ cõnaturalibus: persona. litate scilicet ꝛ existentia ꝓpria.

¶ Ad Ioannem de neapoli dr q̃ vtrãq; author ꝓbat cum sibi ſibus loquit de naturalibus vt distinguuntur cõtra personalia: ista q̃s xpo habuit omnia homini naturalia:nõ personalia:ꝛ quod de naturalibus est manifestum ꝓbile:est icurabile. Secus est de ꝓsonalibus. Probatur hec glosa ec fidei catholice sentẽtia:dicentis in xpo non esse ꝓsonam nisi diuinam.nõ est ergo in xpo personalitas humana:quaz tamen constat in reliquis hominibus inuenirí. Idem est aũt iudicium de personalitate ꝛ ꝓprijs ꝑsone:vt distinguitur cõtra naturam. ¶ Aut igitur dicant isti ꝓsonas nostras esse incurabiles:q̃ ꝓsona est in alsumptibilis:ꝛ similiter ℨm non perfectum hoiem:q̃ caret personalitate humana:quoũ vtrunq; alienum esse a veritate cõstat. Aut vniuersaliter sic fateantur q̃ nõ de ꝓsonalibus hois:ꝛ de naturalibus est sermo:quũ christus ꝑfectus homo dicitur: ꝛ assumptis se omnia humana:ꝛ similia. Attestante hoc symbolo athanasij explicante naturalia sufficere ad hoc quod christus sit perfectus homo:dum dicit deus:christo. perfectus homo ex anima rationali ꝛ humana carne subsistens.

¶ Ad obiecta demũ scoti pro cõtraria positione:rñdendo dr ad ꝓmũ:q̃ cõsequentia nihil valet:ꝛ esse actualis exĩstentie: realiter distinguitur ab esse essentie seu quiditatiuo. Et diuina ꝓuentione factum est:vt humanitas xpi extra causam suam actu sit per existentiam verbi:ꝛ non per ꝓpriam personalitatem. Et q̃ potentie perfectio actuatio vocatur: ideo dicere potest quod potentia ad ꝓpriam existentiam est actuata per diuinũ esse:longe excellentius ꝛ perfectius:q̃s futile: actuata per ꝓprium esse. Et ideo nõ remanet humanitas christi potentialis: hoc est in statu potentiali ad ꝓpriam existentiam:ad quem statum reduceret si dimitteretur a verbo:cessante tam excellenti actuatione:ꝓhibẽte naturam ab imperfectionibus sibi ꝓprijs ꝛ cõnaturalibus: persona. litate scilicet ꝛ existentia ꝓpria.

¶ Ad Ioannem de neapoli dr q̃ vtrãq; author ꝓbat cum sibi ſibus loquit de naturalibus vt distinguuntur cõtra personalia: ista q̃s xpo habuit omnia homini naturalia:nõ personalia:ꝛ quod de naturalibus est manifestum ꝓbile:est icurabile. Secus est de ꝓsonalibus. Probatur hec glosa ec fidei catholice sentẽtia:dicentis in xpo non esse ꝓsonam nisi diuinam.nõ est ergo in xpo personalitas humana:quaz tamen constat in reliquis hominibus inuenirí. Idem est aũt iudicium de personalitate ꝛ ꝓprijs ꝑsone:vt distinguitur cõtra naturam. ¶ Aut igitur dicant isti ꝓsonas nostras esse incurabiles:q̃ ꝓsona est in alsumptibilis:ꝛ similiter ℨm non perfectum hoiem:q̃ caret personalitate humana:quoũ vtrunq; alienum esse a veritate cõstat. Aut vniuersaliter sic fateantur q̃ nõ de ꝓsonalibus hois:ꝛ de naturalibus est sermo:quũ christus ꝑfectus homo dicitur: ꝛ assumptis se omnia humana:ꝛ similia. Attestante hoc symbolo athanasij explicante naturalia sufficere ad hoc quod christus sit perfectus homo:dum dicit deus:christo. perfectus homo ex anima rationali ꝛ humana carne subsistens.

¶ Ad obiecta demũ scoti pro cõtraria positione:rñdendo dr ad ꝓmũ:q̃ cõsequentia nihil valet:ꝛ esse actualis exĩstentie: realiter distinguitur ab esse essentie seu quiditatiuo. Et diuina ꝓuentione factum est:vt humanitas xpi extra causam suam actu sit per existentiam verbi:ꝛ non per ꝓpriam personalitatem. Et q̃ potentie perfectio actuatio vocatur: ideo dicere potest quod potentia ad ꝓpriam existentiam est actuata per diuinũ esse:longe excellentius ꝛ perfectius:q̃s futile: actuata per ꝓprium esse. Et ideo nõ remanet humanitas christi potentialis: hoc est in statu potentiali ad ꝓpriam existentiam:ad quem statum reduceret si dimitteretur a verbo:cessante tam excellenti actuatione:ꝓhibẽte naturam ab imperfectionibus sibi ꝓprijs ꝛ cõnaturalibus: persona. litate scilicet ꝛ existentia ꝓpria.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſdē eſt iudiciū de oculo adnemīte de nouo/7 oculo 2genito/ave hac et re
liqʒ ptīb⁹/ſ̄ hūanitas: pi q ſ̄ipo q̄da eſt ꝓſone verbi/qz ad ꝓnalitatē
ꝓprīā ꝑbi aſſumpta eſt/ſuerit ſufficēter poſita extra cām ſuā exās ablq
ꝓpria exiſtētia/7 ablq; hoc q̄ acruet ꝑ infōmationē inhesitam ab exiſtē
tia verbi: ſibi enim non debetur exiſtentia niſi per personam cuius eſt.
¶ Ad ſcām dr/q ex h q̄ ꝑbs tabſtitit in nā hūana ſicut ſuppīm in nā/nō ſe
quit q̄ exiſtat ꝑ ſrīā
illā nāe:/z bñ ſe-
quit eē/qnā illa ſub
ſiſtat ꝑ exiſtīā verbi.
¶ Ad ꝓbationē autē
er oppoſito de pecto
exiſtētia/dr q̄ peccat
ſm non cām vr cām.
Nem eſt q̄ ꝓpē hō-
cē eſt q̄ exiſtat huma
na exiſtīa: nec q̄ nō
eſt pes/cē q̄ nō exi
ſtat exiſtīa pedis/ſed
nō ꝓpria eſt/q̄ perſo
ne ſoli debet eſſe vt
ſubō q̄ eſt. ¶ Ad id
ꝙ obiēdit ō ſ̄litate
exiſtie humane in
ꝛpo/ſc̄z q̄ eſt exiſtia
ſimplr 7 in se et ꝛpo/
non opz aliter rīdē
re q̄ſi negata in ꝛpo
ſ̄ litia hūana/manaē
diſputatio ō ſ̄litate
exiſtētie humane in
ipſo. ¶ Ad tertiū dr/
negādo ſeqlā/eſſe eſt
intimissim imedia
ting/ſ̄ magis immīti
plicatur. ſ̄ Melīº ſ̄h
dr/q̄ intimius ſeu
imediatiº aliēt du-
plr:vel vt ꝓnº/vel vt
ſubiecto. Et ſubdit q
eſſe eſt intimius nāe
vt ꝓnº/7 velle volū-
tatis/ſed velle eſt ime
diatius voluntati vt
ſubō/ſi eē nāe vt ſub
iecto: qz eſſe non nāe
ſz ꝓſone eſt vt ſubſi ꝑ
ꝓpriū/velle oīt eſt vo-
lūtatis vt ꝓpriū ſub-
iecti. Et ꝓptere non
ſeqtur: q̄ ſi velle plu
rificaī ad pluralita-
tē volitatū q̄ eē plu
rificaī ad pluralita-
tē naturarū. ¶ Ad vl-
timā formationē ar-
gumēti/q̄cedi pōt to
tū: dici q̄ nō ex defe
ctu nāe imediate ꝓn
cipiātis eē/ſ̄ ex defe
ctu ſuſceptīni ſc̄. ꝓ-
ne ꝓprie ſit vt nā nō
ꝓncipiet actualr ac-
cīū eſſendi/7 ꝓncī-
piat actualr actus
operādi:q: non deeſt
primū ſuſceptīnum
opationis. Cōcedē er
go/q̄ natura vt diſtinguitur ſ̄ ſuppoſitō eſt ꝓncipiū 7 operādi 7 exiſten
di. Sed negetur ſequela impiicata. ergo actualiter ꝓncipiat exiſtere in
Chriſto/ſicut actualiter ꝓncipiat operari:q: natura vt diſtinguit ſ̄ ſup
poſitō/eſt nō ſolū ꝓnm/ſed etiā ſuſceptīuū ꝓrimū operādi:ſ̄ exiſtētie eſt
ſolū ꝓnm/7 nō eſt ſuſceptīuū ꝓpriū. Natura eīn humana eſt ꝓnm exiſtēdi
perſone ꝓprie vt ꝓpio ſubō/q̄ in ꝛpo nō eſt:7 ideo nō ꝓncipiat exiſtētiā
in ꝛpo:ſed operādi eſt ꝓnm ſibiꝑti vt ꝓpio ſubō diſtinguendo naturā ſ̄
ſuppoſitō:vt dictū eſt. Et ideo in ꝛpo ꝓncipiat ꝓpium operari:7 ꝓptera
operari multiplicaī ſm naturas eſſe aūt nō. ¶ Attēde diligēter et caute no
tīe/q̄ iſta deciſio pēdet ex duab⁹ q̄nibus cōibus. Altera eſt/an exiſten
tia 7 eſſentia diſtinguantur realiter. Altera/an exiſtētia ſubalis ſit ꝓsone
vt ꝓpriū ſuſceptiuū/an cōiter ſit perſone vel nature. ꝓteſupponit enim do
ctrina iſta/7 eſſe aliam rem eſſe ad eſſentia 7 eſſe deberi perſone vt ꝓpio
ſubiecto. Et q̄ſi varie ſunt opiniones circa hec/quam de Chriſti exiſten
tia humana gōeſt/nolī hec intelligere quaſi ſint fidei. Nolī pertinar eſſe
in concluſione/niſi euidentiam prius habeas de communibus queſtio-
nibus:ſed vt rationabilia ac conſona hec amplectere.
¶ In eodē dr. 2. q. 17. in rūſione ad ſcām: intellige perſpicacius/q̄ quia
ꝓnio diuinorū humanoꝝ in Chriſto eſt in perſona 7 nō in natura (cōue
nerūt nāe diuina 7 humana in vnā perſonā/nō in vnā naturā) ideo quī
gudis q̄ eſſe diuinū factū eſt eſſe hois / quia natura humana aſſumpta

De his que pertinent ad vnitatem Chri
ſti quantam ad voluntatem. Queſtio. 18.

Deinde cōſideradū eſt de vnitate ꝙtū
ad volūtatem. ¶ Et circa ꝫ
grūtur 6. Primo. vtrū in ꝛpo
ſit alia volūtas diuina. 7 alia
humana. Scōo, vtrū in hūa-
na nā chriſti. ſit alia volūtas
ſenſualitatis. 7 alia rōnis. Tertio. vtrum ex
parte rationis fuerint in ꝛpo plures volūta
tes. Quarto. vtrū in Chriſto fuerit liberum
arbitriū. Quinto. vtrum volūtas humana
ꝛpi fuerit oīno cōformis diuine volūtati in
volito. Sexto. vtrum in Chriſto fuerit alī-
qua contrarietas voluntatum.
¶ Utrū in ꝛpo ſint due volūtates. Arti. 1.

Ad primū Sic ꝓcedi
tur. Uſ q̄ꝫ
in ꝛpo nō ſint due volūtates.
vna diuina. et alia hūana. Vo
lūtas enī eſt ꝓmū mouens et
imperans in vnoquoq; volēte. Sed in ꝛpo
ꝓmū mouēs 7 imperās fuit voluntas diui
na: q̄ ola humana in ꝛpo mouebaī ſm vo
lūtatē diuinā. Ergo vſ q̄ in ꝛpo non fuerit
niſi vna volūtas ſ. diuina. ¶ ꝫ. Inſtīm nō
mouetur ꝓpria volūtate ſed volūtate mo
uentis. Sed nā humana fuit in ꝛpo ſicut in-
ſtrumentū diuinitatis eius. Ergo nā huma
na in ꝛpo nō mouebatur ꝓpria volūtate. ſz
diuina. ¶ ꝫ. Illud ſolū multiplicaī in ꝛpo.
q̄ pertinet ad naturā. Volūtas aūt nō ꝑ
ad naturā ꝓtinere: q̄ ea q̄ ſunt nālia. ſunt ex
neceſſitate. Q̄ aūt eſt volūtarū. nō eſt ne-
ceſſarū. Ergo voluntas eſt vna tm in ꝛpo.
¶ ꝫ. Daſi. dicit m. 3. li. de aliquaſ velle nō
eſt nature. ſz noſtre intelligētie. ſ. ꝓſonalis.
Sed oīs volūtas eſt aliqualis volūtas: q̄
nihil eſt in gñe q̄ nō ſit in aliqua ei⁹ ſpecie.
Ergo oīs volūtas ad perſonā pertinet. ſed
in Chriſto fuit et eſt vna tm perſona. Ergo
in Chriſto eſt vna tantum voluntas.

Sed ꝫ Eſt. q̄ dñs dicit luc. 22. pf ſi
vis tranſſer calicē iſtū a me. ve
rūtamen nō mea volūtas ſed tua fiat. Q̄ inducēs Amb. ad gratiaꝝ imperatorē di
cit. Sicut ſuſceperat volūtatē meā. ſuſcepit
triſtitiam meā. Et ſuper luc dicit. Voluntа-
tem ſuam ad hoiem retulit. patrīs ad diui-

3. dī. 14. ar. 1. q. 1. col. Et dī. 17 ar. 1. q. 1. Et 4. ſ. q. 1. 2. Et po. q. 10. ā. 4. 23. Et opuſ. 5. c. 218. Et 10. 6. ſ. 4. c. 10. ſ ſ.

nitatē: voluntas enim hominis eſt tempo-
ralis. voluntas diuinitatis eterna.

Rñdeo Dōm. q̄ quidā poſuerūt in
ꝛpo eſſe vnā ſolā volūtatez:
ſed ad hoc ponendū diuerſimode moti eſſe
videntur. Apollinarius eīn nō poſuit aīmā
intellectualem in ꝛpo: ſed q̄ verbū eſſet lo
co aīme. vel etiā loco intellectus. Uñ cum
volūtas ſit in rōne (vt ꝓbs dicit in. 3. de aīma)
ſequebaī q̄ in ꝛpo nō eſſet volūtas hu
mana: 7 ita in eo nō eſſet niſi vna voluntas.
Et ſīr eutyches. 7 oēs qui poſuerūt vnā na
turā cōpoſitā in Chriſto. cogebanī ponere
vnā voluntatē in eo. Neſtorius etiam q̄ po
ſuit vnionē dei 7 hois eſſe factā ſolū ſm affe
ctū 7 voluntatē: poſuit vnā volūtatē in ꝛpo.
Poſtmodū ꝛo macharius antiochen⁹ pa-
triarcha. 7 cipms ✠ Alexādrinus. 7 ſergius
cōſtantinopolitanus. 7 quidam eoꝝ ſequa
ces. poſuerūt in Chriſto vnā volūtatē. q̄bus
ponerent duas naturas in Chriſto ſm hy-
poſtaſim vnitas: q̄ opinabāt̄ q̄ humana
natura in Chriſto nunq̄ mouebaī ꝓpriō
motu. ſed ſolū ſm q̄ erat mota a diuinitate:
vt ꝓz ex epla ſynodica agathonis pape.
¶ Et ideo in ſexta ſynodo apud cōſtantino-
polim celebrata. determinatuꝫ eſt oportere
dici. q̄ in ꝛpo ſint due volūtates. Ubi ſic eli
gitur. Iuxta q̄ olim ꝓphete de ꝛpo. et ipſe
nos erudituꝫ. 7 ſanctoꝝ patrum nobis tra-
didit ſymbolū. duas naturales volūtates
in eo. 7 duas naturales opationes predica
mus. ¶ Et hoc neceſſariū fuit dici. Manife
ſtum eſt enī q̄ filius dei aſſumpſit hūanaꝫ
naturā perfectā: ſicut ſupra oſtēſum eſt. Ad
perfectionē aūt humane nature pertinet vo
lūtas: que eſt naturalis eius potentia. ſicut
et intellectus: vt patet ex his que in prima
parte dicta ſunt. Unde neceſſe eſt dicere. q̄
filius dei humanam voluntatem aſſumpſe
rit in humana natura. Per aſſumptionem
autem humane nature. nullam diminutio-
nem paſſus eſt filius dei in hoc que pertinēt
ad diuinam naturam: cui competit volun-
tatem habere. vt in prima parte habitum
eſt. Unde neceſſe eſt dicere quod in Chri-
ſto ſint due voluntates: vna ſcilicet diuina
et alia humana.

Ad primū ḡ dōm. q̄ dcd̄ fuit hūa
na nā Chriſti. mouebatur

naturam: qua aliquid eſt: que. ſ. eſt eſſendi principium: non ſubiectum.
Et ideo ex hoc q̄ forma ſeu anima neceſſario dat eſſe corpori: non habe-
tur quod eſſe ſit nature vt ſubiecti quod: ſed quia conſtituit naturaꝫ que
eſt quo: relinquit ſubſequnturum illud quod eſt quod: 7 ideo eſſe eſt per-
ſone in ordine ad naturam ꝛc. vt predeclaratum fuit. Superius quo-
quum tractatum fuit: an corpus mediante anima aſſumptum fuerit: de-
claratum eſt quod in calce huius reſponſionis ſubditur: ſcilicet q̄ anima
infoamando corpus: licq; in eſſe perfecto conſtituendo naturam humā
nam: eſt cauſa habitudinis vnionis humane nature ad verbum.

¶ Super. q. 18. articulum primum.

Rīdulus clarus eſt.
¶ In corpore duo ſunt. primo recitatur erronea poſitio tenen
tium partem negatiuam: ſecundo reſpondetur ſecundum ve-
ritatem. ſ. Quo ad primum refertur: q̄ in hanc communem
concluſionem multi errantes conuenerunt: ſcilicet in Chriſto
non ſunt due voluntates. Quadrifariam aūt hi diuiſi ſunt. Apollinaris
eſt ex negatione anime intellective in Chriſto: negat volūtatem huma-
nam. Eutyches ex vnitate nature cōpoſite vnā quoq; voluntatem ponit.
Neſtoꝝ ſolā creatam nām in ꝛpo ponens: voluit deo ſm conformita-

tem affectus/ negat
diuinam voluntatez
in chriſto. Macharī⁹
autem ex negatione
ꝓpriū motū in hūa-
nitate chriſti/volun-
tatem humanam in
chriſto negauit.
Ubi fides quod om
nes conueniunt in
negatione duarum
in chriſto voluntatū
dum aliqui diuinaꝝ/
aliqui humanam a
chriſto tollunt: aut
vtrāq; tollēt cogunt
7 ponere vnam ter-
tiam nature compo-
ſite. ſ. Sed de macha
rio ponere non ſatis li
quet. de voluntate ō
eſt naturalis poſ⁹: ſ
de voluntate/hoc eſt
actu volendi: quoniā
ſi negat poām/ſz mo
tum ꝓpriū humane
nāe in chſo. Uez q̄
frustra fuiſſet volun
tas ſine vllo velle ſe-
per. ideo dr quod ne
gauit humanam in
chriſto voluntatem.
¶ Uno ad 2ᵐ rīdet
affirmatiue. In chſo
ſunt due volūtates/
diuia 7 hūana. Pro-
bat dupliciter. primo au
cte ſynodi q̄ propter
hunimodi errōes
extirpandos hoc de-
terminauit. Scōo rō
ne tali. Filiꝰ dei aſſū
pſit nām hūanā ꝑfe
ctā nihil illi ꝓpter
ea defuit de ꝑfectio
ne nature diuine: ſer
go hꝫ omnia volunta
tes/diuinā ſcz 7 huma
nā. ꝓbabat confe-
quētia/ꝓ q̄ quidē
parte: q̄ ad ꝑfectio-
nē humane nāe ꝑti
net volūtas/q̄ eſt nā
lis illius poā/ſicut 7
intellēs. ꝓto 2ª vero
parte: q̄ ad diuinaꝫ
nām ſpectat volunta
tem habere: vt ex di-
ctis in prima parte
hec ambo patent.
¶ Rñlioneo argumē
tū non exponē/ſed
annotatione egēt. Et
ſ. ea ſpāliter rūſio ap
plicāda eſt ad diuer-
ſas et valde multas
qōnes/in quibus eſt
ſermo de inſtīo: et
ſpāliter quum volun
tas hois/dei inſtīm
dr ad aliquid operā-
dum ſine miraculō/
ſiue non. ſ. Et tertia
autez rūſione habeo
collectam quadrupli
cem volūtatē in ꝛpo
poni: duplicez quaſi
potentiam/diuinam
ſcz 7 humanā: et duo
gna actuū in huma-
nā/ſcz voluntatē na-
turalem/7 volūtatez
rōnalem. De quibus
ſuperiº plenius ſunt
difficultates: et infe-
rius in hac queſtio-
ne/clarior erit ſermo
in litera.
¶ Super arti. 2.

J. arti. 5. tot. 2ª 3. dī. 27. ar. 1. q. 2. Et opuſ. 3. c. 239.

Utrum in chſo fuerit aliqua voluntas ſen
ſualitatis. preter rōnis voluntatē. Arti. 2.

Ad ſcām Ut qō in ꝛpo nō
fuerit aliq̄ volū
tas ſenſualitatis ꝓter rōnis volū
tatē. Dicit eīn phs l. 3. de aīa. q̄ vo
lūtas i rōne eſt. i ſenſitiuo aūt appetitu ē tra
ſcibilis 7 ocupiſcibilis. Sz ſenſualitas ſigt
appetitū ſenſitiuū. Ergo nō fuit i ꝛpo volū
tas ſenſualitatis. ¶ ꝫ. Scōm Aug. 12. de
tri. ſenſualitas ſigſiaī ꝑ ſerpētē. Sz nihil ſer
pētinū fuit i ꝛpo: habuit em ſilitudinē alīs
venenoſi ſine veneno: vt Aug. dr ſup illud
Jo. 3. ſicut exaltauit moyſes ſerpētē i deſr
to. Ergo i ꝛpo nō fuit volūtas ſenſualitatꝭ.
¶ ꝫ. Volūtas ſequiī nām: vt dictū eſt. Sz
in ꝛpo nō fuit niſi vna nā ꝑ ꝓtem diuinā. Ergo
in ꝛpo non fuit niſi vna volūtas humana.

Sz ꝫ Eſt. q̄ Ambr. dr in. 2. ad gīanū.
mea eſt volūtas. quā ſuā dixit. q̄
vt hō ſuſcepit triſtitiā meā. Et q̄ dak intelli
gi q̄ triſtitia ꝓtinet ad humanā volūtatē in
ꝛpo. Sz triſtitia ꝓtinet ad ſenſualitatē: vt in
ſcā ꝓie habitū eſt. Ergo vſ q̄ in ꝛpo ſit vo
luntas ſenſualitatis. ꝓter voluntatē rōnis.

Rñdeo Dōm. q̄ ſicut ꝓdictū eſt. fi-
li⁹ dei hūanā nām aſſumpſit
cū oīb⁹ q̄ ꝓtinent ad ꝑfectionē ipſi⁹ nāe. In

Jtulus ſim
gularis
eſt/ nō q̄
rit de ap
petitu ſē
ſitiuo vt ſic/ſz ō appe
titu ſenſitiuo/vt hz
rōnē volūtatis: ſi ſim
ꝑr. 2 abſolute/ſz tal
ē eſt ſenſualis. Puto
aūt rōnez tituli hui⁹
fuiſſe euāgelica ꝓba-
quib⁹ mot⁹ appetit⁹
ſenſitiui velle vocat:
quez dr Uerūm non
ſicut ego volo. ¶ In
corpe ar. vnico eſt cō
cluſio. In ꝛpo fuit vo
lūtas ſenſualitatis /
ſeu ſenſualitas ꝓbata
volūtas ꝓticipatiue.
Probat ꝓmo q̄ i ꝛpo
fuit ſenſualis appeti
tus ſcōo q̄ iſte tal vo
lūtas ꝑ participatio
nē. ꝓmū ꝓbat. Fi-
liuſdei aſſūpſit nām
humanā cū oīb⁹ ꝓti-
nentibus ad ipſi⁹ na
ture ꝑfectionē: ergo
aſſumpſit cū ea ola q̄
pertinēt ad perfectio
nē nature aīalis: er-
go aſſūpſit ſenſuali-
tatē. Prīa ꝓbaīa pba-
tur: qz hūa humana in
cludit nā aīalis / ſīc
in ſpē includit genus.
Scōa aūt ꝓbat: qz
appetit⁹ ſenſitiu⁹ q̄
ſenſualitas dr. 2 vnū
de ꝓtinentib⁹ ad ꝑfe
ctionē hūane nāe aīalis.
ſ. Scōm ꝓbat. Appe
titꝰ ſenſitiuꝰ/ſcu ſen
ſualitas/vt nat⁹ obe
dire rōi/vocat⁹ ꝙ ē rō
nalis ꝑticipative. Se-
cūdo ethi. ꝑ tri rō
ne vocari pōt 7 ē vo
lūtas participatiue.
Probat: qz volūtas i
rōne eſt. nā ſicut a rō
ne ꝓcipiēte rōnalis
appetitus/7 a volū
tate quoq; ſcipiente
voluntari⁹ appetit⁹
q̄ volūtas vocat. di-
ci pōt. Imo ex hoc/
ipſo q̄ rōnalis appe-
titus/appetit⁹ dr vo
lūtas dr: qz rōnalis
appetitus nomē ē p
ꝓpriū volūtatis/7 ꝓti
cipatiue ſolū cōcaū
ſenſualitati.
¶ Aduerte hic/q̄ qz
oīs mot⁹ appetitus
ſenſitiui in ꝛpo fuit
voluntarius/ q̄ſi ēt
motus ꝓprij leuſua-
litatis in ꝓpria ob
iecta/voluntarij erāt
nā volūtarie eſurīnt
7 ſnāq̄ virīs ꝓ-
prīa ex rectore. dispo-
ſuit/ō in ꝛpo appeti
tus ſenſitiuus ſemp
rōnal 7 ſemp partici
patiue volūtas in
q̄z ſuo actu fuit.
¶ Super articulū. 5.

Jtulꝰ
clā ē.
Oēs
q̄z ha-
buit
ex di-

3. ꝑa. q. ar. 2. 2. Er. J. ar. 4. 2. 5. cor. Et. 3. dī. 17. ar. 1. q. 3. Et opuſ. 3. c. 239.

ſiſtīoe volūtatis ꝑ
daīn. q̄ aliq̄e facta.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In corpore articuli respondetur cū distinctione ad questionem, Distinctio est. Voluntas accipit potest vel pro potentia vel pro actu. Prima cōclusio in ta primū membrū. In Christo est vna tm voluntas humana essentialiter & non participatiue dicta. Secūda cōclusio inxta scōm membrum est. In Christo sunt duæ volūtates, scz voluntas vt natura / et voluntas vt rō. Probatur primo sōa cōclusio / volūtas est finis & eorū q̄ sunt ad finē alio & alio mō: ergo alterius rōnis est actus volūtatis in finē / & alteri⁹ rationis actus volūtatis in ea q̄ est ad finem: ergo in Christo sunt duæ volūtates i. duæ species actuum volūtatis. Añs p prima pars ex 2ª superioris⁹ suppōnit. Pro sōa probatur q in finez fertur simplr & absolute: q̄ fertur vt in id q̄ est fm se bonū / vt in finitatem. In id vero quod est ad finē fertur cū quadam comparatione: quia fertur in id fm q̄ hz bonitatez ex ordine ad aliud. scilz finem: vt patet de sumptione medicine propter sanitatez. Consequentia relinquitur pro enūciati / gratia materie: nam talis modo ruz diuersitas / qualis scilicet consurgit ex propriis rationibus finis & ei⁹ quod est ad finē / diuersam habet rationē in appetitiū⁹ ppriis. Probatur deinde prima conclusio: quia talis diuersitas actuū nō diuersificat potentiā. Probatur. Stat cum vna communi ratione boni que est obiectum volūtatis stante enim vnitate obieti ppriꝫ voluntatis / q̄ est bonum in communi / non diuersificatur potentia voluntatis: quāuis diuersificentur genera actuum eius & diuersa ratione generali actuum eius: cuius modi sunt motus ad bonum in se / et motus ad bonum propter aliud.

3.di.14. qr.1.q.1. col. 1 di. 17. ar. 1. q.3.5. et di.18. ar.2.5.

¶ Super arti.4.

Iuls vt sonat dicta rno ē.

¶ In corpore articuli vnica est

nem obti. q̄ est bonū. Et iō vō est: q̄ si ponamus de po⁹ volūtatis in xp̄o est vna sola volūtas hūana. cōtinuat & nō participatiue dicta. Si vō loq̄mur de volūtate q̄ē actus. sic distinguit in xp̄o volūtas. q̄ ē vt nā. q̄ē thelisis: & volūtas q̄ est vt rō. q̄ bulisis.

Ad primū Ergo dōm, q̄ ille due volūtates fi diuersificā tur fm po⁹ⁿᵐ: ꝫ solū fm dictam act⁹: vt dcm est. ¶ Ad 2ᵐ dōm. q̄ ēt intellis & rō nō sunt diuerse po⁹: vt in pma pte dictū est. ¶ Ad 3ᵐ dōm. q̄ volūtas pietatis nō vt ee aliud q̄ volūtas q̄ cōsideraf vt nāinquātū. f. refugit alienū malum absolute cōsideratum.

¶ Utr in xp̄o fuerit liberū arbitriū. Art. 4.

Ad quartū Sic pceq̄ in xp̄o nō fuerit liberū arbitriū. Dicit em Dama. in. 2 lib. Gnomin aūt (i. sniam vel mētem vel excogitatione) & pheresim. i. electionem. in dño dicere impole est. si ppie loqui volumus. Maxime aūt in his q̄ sunt fidei, est ppie loquēdū. Ergo in xp̄o nō fuit electio, & p ꝫ nec liberū arbi. cui⁹ actus est electio. ¶ Ꝑ. Phs dicit in 3. ethi. q̄ electo est appetit⁹ p̄cōsiliati. Sz ꝫsiliū nō vf fuisse in christo: q̄ nō cōsiliamur de q̄bꝰ certi sumus. Christ⁹ aūt de oib⁹ certitudinē hūit. Ergo in xp̄o nō fuit electio. & sic nec liberū arbitrium. ¶ Ꝑ. Liberū arbitrium se hz ad vtrūq̄. Sz volūtas xp̄i fuit determinata ad bonū: q̄ nō potuit peccare. sicut supra dictū est. Ergo in xp̄o nō fuit liberum arbitrium.

Sed ꝯtra Est. q̄ dr Isa. 7. butyrū & mel comedet. vt sciat reprobare malū, & eligere bonū. Quod est act⁹ liberi arbi. Ergo & xp̄o fuit liberū arbi.

Rndeo Dōm. q̄ sicut dictuꝫ est, in xp̄o fuit duplex actus volūtatis. Unus q̄dē quo eius volūtas ferebak in aliq̄d sicut hz se volūtū. q̄ pt̄inet ad rōnē finis. Alius aūt fm quē eius volūtas ferebak in aliq̄d per ordinez ad aliud q̄ pt̄inet ad rōnē eius q̄ est ad finē. Differt aūt. vt pōs dicit in. 3. ethi. electio a volūtate in hoc. q̄ volūtas per se loquēdo est ipsius finis: electio aūt eoꝝ que sunt ad finē. Et sic simpliciter volūtas. est idē q̄ volūtas vt natura. Electio aūt est idē q̄ volūtas vt rō: et est ppius act⁹ liberi arbitrii: vt in pria parte dictū est. Et ideo cū in xp̄o ponak voluntas vt rō. necesse est etiā ponere electionē, et per ꝫsio liberum arbi. cuius actus est electio: vt in pma parte habitum est.

Ad primū Ergo dōm. q̄ dama. excludit a xp̄o electionem. fm q̄ intelligit in nōe electionis importari dubitationē. Hec tm dubitatio non est de necessitate electionis: q̄ etiā deo quæ mit eligere: fm illud ephe. 1. elegit nos in ipso &c. cū tm in deo nulla sit dubitatio. Accidit tm dubitatio electioni. inquantū est in natura ignorāte. f. Et idē dicēdū est de aliis de quib⁹ fit mētio in authoritate predicta.

¶ Ad scōm dōm. q̄ electo ppōnit cōsiliū: nō tm sequitur ex ꝫsilio nisi tā determinato per iudiciuꝫ. Illud em q̄ iudicamus agendū post inquisitionē cōsilij, eligim⁹ vt in. 3. ethi. 6. Et ideo si aliq̄d iudicet vt agēdum absq̄ dubitatiōe & inquisitione precedente: hoc sufficit ad electionē. Et sic pz q̄ dubitatio siue inquisitio nō per se pertinet ad electionē: sed solū fm q̄ est in nā ignorante. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ volūtas Christi licet sit determinata ad bonū: non tñ est determinata ad hoc vel ad illud bonū. Et ideo ptinet ad xp̄m eligere per liberū arbitrium cōfirmatum in bono, sicut ad trōs.

¶ Utrū voluntas humana xp̄i, fuerit oīno ꝑformis diuine volūtati in volito. Arti. 5.

Ad quintū Sic pceditur. Uf q̄ volūtas humana in xp̄o nō voluerit aliud q̄ deus vult. Dicit em in psal. ex persona Christi, Ut facere voluntatē tuā deus meus volui. Sed ille q̄ vult volūtatē alicui⁹ facere, vult q̄ ille vult. Ergo videt q̄ volūtas humana xp̄i nihil aliud voluerit q̄ volūtas diuina ipsius. ¶ Ꝑ. Anima xp̄i habuit pfectissimā charitatē, q̄ ēt cōpehēsionē nōe scientie excedit: fm illud eph 3. supeminentē scientie charitatē xp̄i. Sed charitatis est facere q̄ hō idē velit q̄ deus. vñ & phs in. 9. ethi. dicit q̄ vnū de amicabilib⁹ est eadē velle & eligere. Ergo voluntas humana in xp̄o nihil aliud volūt q̄ diuina. ¶ Ꝑ. Christ⁹ fuit verus cōprehēsor. Sed sancti q̄ sunt cōprehēsores in pria, nihil aliud volūt q̄ q̄ deus vult: alioq̄n nō essent brī. q̄ nō hſent q̄cq̄d vellent: brūs em est q̄ hz quecūq̄ vult. & nihil mali vult: vt Aug. dicit in li. de tri. Ergo xp̄s nihil aliud voluit fm voluntatem humanam. q̄ voluerit voluntas diuina.

Sed ꝰ Est. q̄ Aug. dicit ꝫ maximi⁹ nā. In hoc q̄ xp̄s ait. non q̄ volo sed q̄ tu. aliud se ostēdit voluisse q̄ pater: q̄ nisi humano corde nō posset: cum infirmitatē nostrā in suum. nō diuinum. sed humanum transfiguraret affectum.

Rndeo Dōm. q̄ sicut dictuꝫ est. in Christo fm humanā naturam ponit multiplex volūtas. f. volūtas sensualitatis. q̄ participatiue volūtas dr voluntas rōnalis. siue cōsideretur per modum nature. siue per modū rōnis. Dictū est aūt supra. q̄ ex quadā dispēsatione filij⁹ dei ante suā passionē permittebat carni agere et pati q̄ sunt ei ppria. Et sīlr etiā permittebat oibus viris⁹ anime agere q̄ ppria. Manifestum est aūt. q̄ volūtas sensualitatis. refugit naturalr dolores sensibiles et corporis lesionē. Sīlr etiam volūtas vt natura. repudiat ea que sunt nature cōtraria. & que sunt fm se mala: puta mortē & alia hmōi. Sz hec tñ volūtas. q̄ꝫ per modum rōnis eligere pōt ex ordine ad finē. Sicut etiaꝫ in aliquo hole sensualitas eius. & etiā volūtas absolute cōsiderata refugit vſlionē: quam tñ voluntas fm rationē eligit. ꝓpter finē sanitatis. Volūtas aūt dei erat vt Christus dolores & passiones & mortez pateretur: non q̄ ista essent a deo volita fm se. sed ex ordine ad finem humane salutis. Unde patet q̄ Christus fm volūtatem sensualitatis. & fm voluntatem rationis que cōsideratur per modum nature. aliud poterat velle q̄ deus. Sed fm voluntatem que est per modū rationis. semper idem volebat q̄ deus. Q̄ patet ex hoc ipso quod dicit: non sicut ego volo. sed sicut tu. Volebat enim fm rationem diuinam implere: quāuis aliud dicat se velle scōm quandam aliam eius voluntatem.

Ad primum Ergo dicēdum. q̄ Christus per volūtatem rationalem voluit vt diuina voluntas impleretur: non autem per voluntatem

cōclusio responsiua. In Christo fuit liberum arbitriū. Probatur. In Christo ponitur vt ratio ergo electio: ergo liberum arbitrium. Antecedens probat: q̄ in Christo ponit duplex voluntatis act⁹: scilicet respectu finis. & respectu eius quod est ad finem &c. vt supra dictum est. Prima consequentia probatur: quia electio est idem q̄ voluntas vt ratio. Q̄ probatur ex differentia inter voluntatem et electionem ex tertio ethicorum quia illa finis. hec eius quod ad finem: & propterea illa voluntas vt natura. hec voluntas vt ratio. Secunda vero consequentia. pbatur: quia electio est proprius act⁹ liberi arbitrij. hoc est voluntatis. vt est liberum arbitrium: vt in prima parte dictum est.

¶ Super arti. 5.

Iuls clar⁹ de conformitate voluntatis Christi humane ad diuinam in volito. Nam de conformitate in modo volendi nulla est questio: quum impossibile sit voluntatē creatam velle eo mō quo vult deus. Sz an circa rem voluerit fuerit conformitas / ita q̄ nihil voluerit secundum appetitum humanum / quod alienum sit a volito secundum diuinam voluntatem / in dubiū vertitur: propterea quod legimus Christum fm hominē noluisse mortem. ppriꝫ. quaꝫ tñ ꝑstat eūdē voluisse voluntate diuina.

¶ In corpore arti. rñdetur cū distinctione quesito duab⁹ cōclusionibus. Distinctio est de triplici in christo humana volunta te: hoc est voluntate sensualitatis. volūtate rōnali vt est nā & volūtate rōnali vt est acceptata ex dēi ordine ad finē humane salutis. Ubi p̄mas duas voluntates aliq̄ velle q̄ dē. & tertiā velle idē q̄ dē. Assūptū ad p̄mā dam. pbat: q̄ supradictū est. q̄ filius dei ex quadā dispēsatione p̄mittebat carni agere & pati q̄ sunt ei propria. et h̄ enim fectur per viā acrōnem filij. q̄ filius p̄mittebat carni agere & pati q̄ sunt ei propria. Deinde pbant assōnes auctoritate ysaie christus ad patrē. nō sicut ego volo. ꝫ sicut tu. In his enim verbis triplex voluntas pz. scz diuina. & tu: humana cōformis diuine. & tu. & sicut tu. que est volūtas p modum rōnis. & hūana aliud volens q̄ diuina. / in hoc nō sicut ego volo. Et hec est volūtas rationalis per modum nāe rationis nostre. & motem absolute. & volūtas sensualitatis refutans dolores sensibiles &c. Ergo ex hac authoritate virtus conclusio.

¶ Nota notāter. q̄ⁿ vt in rñsione ad primum. clarius explanatur. tñ actus volūtatis per modum nature. q̄ⁿ actus sensualitatis ex ppria natura hz obiectū abstrahens ab ordine ad diuinā voluntatē: & ppteres quātū ex parte obiecti. non spectat ad hos motus cōsonitas ad diuinā voluntatem. Dico aūt quātum est ex parte obiecti. quia ex parte subiecti etiā actus isti cōformes sunt diuine voluntati in beatis. Ita q̄ inter Christe subiecti oīa: quia scz xp̄s animam & carnē passibilem habebat. beati autem non. hinc enim fit. vt Christi volūtati naturali & sensuali occurrerent aliqua vt contraria. & ista. que beatis ereptis ab omnibus possibilitate malī occurrere nequeunt: & propterea beati etiam fm naturalē voluntatis motum. et fm appetitum sensitivum conformantur diuine voluntati in volito. Christino autem non. f. Et scito / q̄ isti voluntatis motus qui in aliud tēdebant in Christo. nihil aliud sunt. q̄ velleitates: vnde aliter siquidem loquendo. actus voluntatis per modum nature. distinctus contra actum voluntatis per modum rationis contrarium elicientis. nihil aliud est. q̄ velleitas de qua dicitur in. 3. ethico. q̄ est etiaꝫ impossibilium. Ita q̄ in beatis nec electio nec velleitas est ada aliq̄ vo-

est ista. Voluntas sensualitatis nāle refugit q̄lēsionē corporis & dolores sibilēs: & volūtas vt nā repudiat. & ista nāe & fz se mala: & volūtas p modū rōnis eligit q̄cq̄ hec eadē ex ordine ad finē. & volūtas dei erat. & xp̄s morte & mala pateret: nō q̄ ista vellet fm se. fz in ordīe ad finē. ergo xp̄s fz voluntatē sensualitatis. & fm volūtatē p modū nāe. poterat aliud velle q̄ dē. & fm voluntatē p modū rōnis. semp voluit idē. q̄ dē. Añs. ꝫ his quatuor partes. quo ad primas tres ipartes probatur. ex hoc quod videmus sensualitatem & voluntatem vt naturam regere & ordinare ad finē. Et quo ad 4ᵐ. q̄ ferf in aliq̄ obiecta absolute cōsiderata. & nō ꝫ ordīe ad dīnā volūtatē. ¶ Ad 2ᵐ dōm. q̄ cōformitas voluntatis humane ad volūtatē diuinā: attēdit fm volūtatē rōnis. Scōm quā ēt volūtates amicoꝝ conco: dant: inquantū. f. nō considerat aliquod volitū in ordine ad volūtatē amīci. 1.q̄o. 19 ar.3.4.5 Et 3.p.q. 18.ar.2.a.2. 17.ar.2.a. q.1. Et 4.d. 4.q.2.a.

¶ Ad 3ᵐ dōm: q̄ ehꝰ fuit sīl cōprehensor & viator: inquātū. f. p mentē fruebat dō. & habebat carnē passibilem. Et iō ex parte carnis passibil poterat in eo aliquid accidere, quod repugnaret naturali volūtati ipsius & etiam appetitui sensitivo.

¶ Utrū i chro fuerit ꝫsen. ꝫ volūtatū. ar. 6.

Ad sextū Sic. pceditur. Uf q̄ in xp̄o fuerit ꝫsentas volūtatū. Cōtrarietas nāq̄ volūtatū attendit fm ꝫsentatē obouꝫ: sīlr & ꝫsentatus motuum attenditur fm ꝫsentatem rerminoꝝ ire ps p pbm in 5. phy. Sz xp̄s fm diuersas volūtates ꝫsa volebat: nā fz volūtatē dīnā volebat morte. quā refugiebat fz volūtatē humanā. Añs athanas. dic in lib. aduersus appollinarīū. Si chꝰ dic pf si possibile ē trāseat a me calix iste: & tū non mea, sed tua volūtas fiat. & iterū ipūs ppōsitū est: caro aūt infirma. duas voluntates hic ostēdit. humanā. quā q̄ pp ifirmitatē carnis refugiebat passionē: & dīnā ex. ꝓpterā q̄ passionē. Ergo in chro fuit ꝫsentas voluntatū. ¶ Ꝑ. Ad gal. 5. vbi q̄ caro concupiscit aduersꝰ spiritū: & ipūs aduersꝰ carnē. Est igit ꝫsentas voluntatū. qñ ipūs vnum concupiscit & caro aliud. Sz h fuit in chro ꝫ voluntatē charitatis quā ipūs cūs in ei⁹ mēte faciebat, volebat passionē: fm illud isa. 53. oblatus est, q̄ voluit. fm ät carnē. passionē refugiebat. Ergo erat in eo ꝫsentas voluntatum. ¶ Ꝑ. Luc. 22. vbi. q̄ factꝰ in agonia ꝓlixꝰ orabat. Sz agonia vf ꝫponare quādā cōpugnationē animi in cōtraria tendentis. Ergo vf q̄ⁿ in Christo fuerit contrarietas volūtatum.

Sed cōtra Est. q̄ in determinatione sexte ꝭnodi dr. Pie dicamus duas naturales volūtates. nō cōtrarias (inxta q̄ⁿ impij asserunt heretici) sed sequētem ei⁹ humanā volūtatem. et nō resistētem vel reluctantem. sed potiꝰ subiectam diuine ei⁹ atq̄ omnipotēti volūtati.

Rndeo Dōm. q̄ p̄ter ꝫsentatem voluntatū. ar. 6. fuerit ꝫsentas volūtatū. Cōtrarietas nāq̄ volūtatū attendit fm ꝫsentatē oboꝝ: sīlr & ꝫsentatus motuum attenditur fm ꝫsentatem rerminoꝝ ire ps p pbm in 5. phy. Sz xp̄s fm diuersas volūtates ꝫsa volebat: nā fz volūtatē dīnā volebat morte. quā refugiebat fz volūtatē humanā. Añs athanas. dic in lib. aduersus appollinarīū. Si chꝰ dic pf si possibile ē trāseat a me calix iste: & tū non mea, sed tua volūtas fiat. & iterū ipūs ppōsitū est: caro aūt infirma. duas voluntates hic ostēdit. humanā. quā q̄ pp ifirmitatē carnis refugiebat passionē: & dīnā ex. ꝓpterā q̄ passionē. Ergo in chro fuit ꝫsentas voluntatū. ¶ Ꝑ. Ad gal. 5. vbi q̄ caro concupiscit & caro aliud. Sz h fuit in chro fm ꝓ voluntatē charitatis quā ipūs cūs in ei⁹ mēte faciebat, volebat passionē: fm illud isa. 53. oblatus est, q̄ voluit. fm ät carnē. passionē refugiebat. Ergo erat in eo ꝫsentas voluntatum. ¶ Ꝑ. Luc. 22. vbi. q̄ factꝰ in agonia ꝓlixꝰ orabat. Sz agonia vf ꝫponare quādā cōpugnationē animi in cōtraria tendentis. Ergo vf q̄ⁿ in Christo fuerit contrarietas volūtatum.

Sed cōtra Est. q̄ in determinatione sexte ꝭnodi dr. Pie dicamus duas naturales volūtates. nō cōtrarias (inxta q̄ⁿ impij asserunt heretici) sed sequētem ei⁹ humanā volūtatem. et nō resistētem vel reluctantem. sed potiꝰ subiectam diuine ei⁹ atq̄ omnipotēti volūtati.

Ad primū Ergo dōz. q̄ h ipūs q̄ alia q̄ volūtas hūana in xp̄o

Rndeo Dōm. q̄ ꝫsentas nō pōt esse, nisi oppōnatur ad idē. & eodē. & fm idē. Si aūt fm diuersa & in diuersis existat diuersitas. nō sufficit h ad rōnē ꝫsentatis, sicut nec ad rōnē ꝫsentionis: puta q̄ hō sit pulcher aut sanus fm manū & nō fm pedem. f. Ad hoc q̄ sit ꝫsentas voluntatū in aliquo: requrit primo q̄dē, q̄ fm idē attendat diuersitas volūtatū. Si em vna volūtas sit de aliquo fiendo fm quādā rōnē vl sem. et altera volūtas sit de eodē nō fiendo fm quandā rōnē particularē. nō est oīno ꝫsentas volūtatū. Puta si rex vult suspendi latronē ꝓpter bonū publicū. & aliqs eis cōsanguineꝰ holit eū suspēdi ꝓpter amorē priuatū: non erit ꝫsentas volūtatis. Nisi forte intūl se extēdat volūtas hois priuati. vt bonū publicuꝫ velit impedire vt cōseruetur bonū priuatū. Tūc em circa idē attēditur repugnātia voluntatum. f. Scōz aūt requritur ad cōtrarietatē volūtatis: q̄ sit circa eadē voluntatem. Sic. n. hō vult vnū fm appetitū rōnis. & vult aliud fm appetitū sensitiuū. nō est hic aliq̄ cōtrarietas. Nisi forte appetꝰ sensitiuꝰ insīs peualeat. q̄ vt limitet vl retardet appetitum rōnis: sic. n. tā ad ipsaz volūtatē rōnis ꝑuenirez aliq̄d de motu ꝫuo appetitꝰ sensitiui. ¶ Sic igit dōz q̄. q̄ ꝫ volūtas nālis et volūtas sensualitatis i xp̄o aliq̄d aliq̄ voluerit. q̄ volūtas. dina & volūtas rōis ipsiꝰ: non fuit aliq̄ ꝫsentas volūtatū. Primo quidez: q̄ neq̄ volūtas nālis neq̄ volūtas sensualitatis repudiabat illā rōnē. f. q̄ dina volūtas. & voluntas rōnis hūane in xp̄o passionē volebat. Volebat. n. ēt voluntas absoluta in xp̄o saltē hūani gñis: h eius nō erat. velle h ordine ad aliꝰ. Motus aūt sensualitatis ad hoc se extendere nō valebat. f. Scōo: q̄ neq̄ volūtas dina neq̄ volūtas rōnis i xp̄o ipediebak. aut retardabak q volūtatē naturalem aut q appetitū sensualitatis. Sīlr ēt nec ecōtrario voluntas divina vel volūtas rōnis i xp̄o. refugiebat aut retardabat motum volūtatis naturalis hūane. & motū sensualitatis in xp̄o. Placebat em xp̄o fm volūtatem diuinā. & ēt fm volūtatē rōnis. vt volūtas naturalis in ipso. & voluntas sensualitatis. fm ordinē sue nature moueret. f. Añs p̄s q̄ⁿ in xp̄o nulla fuit repugnantia vel cōtrarietas voluntarum.

Ad primū Ergo vbi q̄ h ipūs q̄ alia q̄ volūtas hūana in xp̄o

baturiquia non est contradictio: contrarietas nam q̄ contradictorios in idem. & ex diuersis rationibus volendi. & nolendi vnum & idem (puta motus sortis propter commune vel priuatum bonum) dupliciter se habentia pater in exemplo litere. de voluntate principia circa mortem sortis latro pter bonum publicum & voluntate parentis vt non moriatur. pro se quidem sunt. sed non contrariantur. quia licet contraria velint (scilicet mori illum & non mori illum) diuersa tamen est ratio volendi. f. mortem et volendi non mortem: ac per hoc non est oppositio secundum eandem rationem volendi. Sed si non. f. litur hic. sed voluntas parentis circa communi & tam non sola est diuersitas rationum volendi / scilicet communis et propij: sed est oppositio earundem. q̄ⁿ a communi bonum tollitur per propium in. f. ratione. volendi. Uincit enim amor proprius amorem communis. boni / et expellit illud a ratione volendi. et vult filium non mori / etiam contra commune bonum. ob nimium amorem proprij boni. ¶ Demum declaratur eadem conclusio quo

Universidad de Deusto
Biblioteca

ad illã particulã in eadẽ volũtate ex diuersis appetitib⁹/duplr ẽt dispositis: vel cũ sola diuersitate/vel cũ diuersitate ĥtib⁹ ẽt oppõnẽ. Verbi gra appetit⁹ rõnalis vult bonũ rõis: appetit⁹ sensualis vult bonũ delectabile ẽm sensium. Si igr sistat/diuersitas appetitui est solũ: sz si vltra ꝓgredit ex ꝑte subiecti appetit⁹ boni delectabilis/vt mutet appetentẽ vel ad tardandũ vel mutãdũ appetitũ boni rõnis/tã nõ sola diuersitas est appetitũ/sed oppositio: qr opponit ille appetit⁹ delectabilis ẑ appetitũ rõnis/ẽ vincit illũ dũ immutat illuz vel annullando/vel debilitãdo illũ ex ꝑte appetibilis: vt. s. vel non velit bonũ rõnis/sed velit bonũ delectabile vel debilr velit illud. Hoc aũt qd dicimus de oppõne appetit⁹ sensitiui ad rõnẽ intelligendũ ẽz est iocũ ĥre iter actũ volũtatis ꝓ modum nãe/ẽ actũ electiõis/nã quũ in diuersa tẽdũr/si volũtas nãliter mtrũ ꝓtendit/vt opponat se electioni et vitet illam/ẑietas volũtatũ est: vt sic̃ electur⁹ dispẽdiũ honoris/fame/ac vite ob bonũ ꝑntis/a nãli volũtate vite: honoris gloriez vincat.

¶ Circa hãc ẽclnsionẽ nota/qr in cõclone nõ ẽt ad ẑietatẽ volũtatum requiri hec duo: sz si hec duo requirt ad ẑietatẽ volũtatũ in aliquo. Ap posuit fidẽs an hoc ẽz in aliquo/ad monstrãdũ qd ẑietate volũtatum in vno et eodẽ hoie loqnr. Et vr it hoc: qr sciebat/ limo ẽt in hac lra docet: qr ad ẑietatẽ volũtatũ simplr ẽt absolute nõ requirũtur hec duo: sz alterũ tm sufficit: vt ꝑtz in exẽplo de volũtate ꝓncipis/ẽt volũtate parẽtis nimis vitã filij amãtis. Sunt em vere tũc ẑietvolũntates: quãs sunt diuersoz holm. Et sz mõ volũtas petõr est ẑtia volũtati diuine: ẑ dei volũtatẽ agere dicũr. Et fidẽ hec ẑietas volũtatũ obiective/non subiective. Sed aũthor in ista lra loquitur de volũtatum contrarietate ẽ obiectiua ẽ subiectiua: ẽ ideo adiũrit lr in aliquo: et dirit ad cõtrarietatẽ volũtatũ in aliquo/hoc est obiective ẽ subiective: exigi duo sez oppositionẽ ẽm idem/ẽ oppositionẽ in eadem volũtate.

¶ Quo ad scõm cõclusio rũsiua quesito est. In Christo nulla fuit cõtrarietas volũtatũ. ꝓbat. primo ex parte primę ꝙditionis requisite ad ẑietatẽ volũtatũ: hoc est oppõnis ꝑs idẽ sen eadẽ rõnẽ. ꝓbat aũt sic. In ẋpo nec volũtas nãturalis nec volũtas sensualitatis repugnabat rõnẽ volitaz a diuina ẽ humana electione: q in Christo nõ habuit locũ repugnãtia volũtatũ ẽm idẽ. Ad⁹ ꝓbat quo ad volũtatẽ naturalẽ: qr etiã volũtate absoluta ẋpo volebat salutẽ humani ghis/ẽtia nõ vellet hoc in ordine ad aliũ: hoc est ẽtia nõ vellet eã vt rõnẽ volẽdi motẽ ꝓntia: qr ad volũtatem vt natur⁹ nõ spectat velle aliqd in ordine ad aliud/sed solũz velle vel nolle aliqd absolute. Deinde ꝓbat ẽtia quo ad volũtatẽ sensualitatis: qr ei⁹ motus nec ad acceptãdum: nec ad repndiãdũ tam excellẽm bonũ (qđ est bonum cõe eterne salutis ghis humani) se extẽdit. P Scdo ꝓbatur cõclusio ex parte fẽe petitionis requisite ad cõtrarietatẽ volũtatũ in aliquo: hoc est oppositionis in eadẽ volũtate. ꝓbat aũt sic. Neutra volũtatũ contingit ex altera impediebat aut retardabat: ergo in Christo nõ habuit locum repugnãtia volũtatũ in eadẽ volũtate. Ad⁹ manifestatur ẽ quo ad volũtatẽ diuinã humanãq electiõnẽ: qr nec ipediebat nec retardabat ex volũtate naturali aut sensualitatis: ẽ ecõuerso: qr nec volũtas nãlis nec sensualitatis impediebat a diuina aut humana electina. Placebat siquidem ẋpo ẽm diuinã volũtatẽ ẽ rõnalẽ volũtatẽ: vt ẽ volũtas sua humana per modũ nature moueret: hoc est haberet suas naturales velleitates ex specia vite: respectu integritatis corporis: respectu honoris: respectu fame: respectu gtie ẽc. ẽ appetitus sensitiuus timeret futurum: trista re ex ipresenti malo corporis ẽc.

Utrum in Christo sit vna tm̃ opatio diuinitatis ẽ humanitatis. Articulus. I.

AD primũ sic ꝓceditur. Uidetur qđ in ẋpo sit vna tm̃ opatio diuinitatis ẽ humanitatis. Dicit em̃ dio. in. 2. ca. de di. no. Discreta aũtẽ est benignissima circa nos dei opatio ꝙ hoc ꝙ ẽm nos ex nobis integre vere ẽ humanarũ est verbũ: qđ est supra subam ẽ opari ẽ pati ẽ ꝙcũq̃z humane ei⁹ diuine ẽq opationi ꝙgruũr. Ubi vnam opationẽ nolat humanã ẽ diuinã: q in greco dr theandrica. i. dei virilis. Uidet igitur esse vna opatio cõposita in ẋpo. ¶ Ꝑ. Pun cipalis agẽtis ẽ instrũ est vna sola operatio. Sz humana nã in ẋpo fuit instrũm diuine: vt supra dictũ est. Ergo eadẽ est diuine et humane nãe i ẋpo opatio. ¶ Ꝑ. Cũ in ẋpo sint due nãe in vna hypostasi vel ꝓsona, nec̃uz est vnũ ẽ idẽ ee qđ ꝓtinet ad hypostasim vl ꝓsonã. Sz opatio ꝓtinet ad hypostasim vel ꝓsonã: nihil em̃ opat nisi suppin subsistens: vñ ẽm ꝑhm actus sunt singulariũ. Ergo in ẋpo est vna ẽ eadẽ opatio diuinitatis ẽ humanitatis. ¶ Ꝑ. Sicuti ee est hypostasis subsistẽtis, ita et opari. Sed ꝓpter vnitatẽ hypostasis est i ẋpo vnũ ee: vt supra dictuz est. Ergo et ꝓpter eandẽ vnitatẽ est in ẋpo vna opatio. ¶ Ꝑ. Ubi est vnũ opatũ. ibi est vna opatio. Sz idẽ opatũ erat diuinitatis ẽ humanitatis: sicut sanatio lepiosi, vel susceptatio mortui. Ergo vl qđ in Christo sit vna tantũ operatio diuinitatis et humanitatis.

Sz ẽ Est qr amb. dicit in. 2. li. ad gratianũ ispatorẽ, Quẽ admodũ eadẽ opatio diuerse est ptãtis, nũquid sic põt minor quemadmodũ maior opari. aut vna operatio potest esse vbi diuersa subꝙa est?

Rndeo Dom. qr supradicti heretici, q posuerũt in ẋpo vnã volũtatẽ, posuerũt ẽt in ẋpo vnã opationẽ. Et vt coz opinio erronea meli⁹ intelligat: ꝓsiderandũ est, qr vbicũq̃z sunt plura agẽtia ordinata. inferi⁹ mouet ab aia, ẽ inferiores vires a rõne. Sic igit actiões ẽ mot⁹ inferiores ꝓncipij sunt magis opata qđã ẽ opationes: id aũt qđ ꝓtinet ad suꝑmũ ꝑn⁹, est ꝓpie opatio. Puta si dicam⁹ in hoie qr ambulare, qđ est pedũ, ẽ palpare, qđ est manuũ, sunt qđã hois opata: quoz vnũ operat aia ꝙ pedes, aliud q manẽ. Et qr est eadẽ aia operãs per vtrũq̃, ex parte ipsi⁹ operãtis qđ est primũ ꝑn⁹ mouẽs, est vna ẽ indifferẽs opatio: ex parte aũt ipsoz opatoz differẽtia inuenit. P Sicut aũt in hoie puro coꝙ⁹ mouetur ab aia, ẽ appetitus sensitiu⁹ a rõnali, ita in dño Jesu xpo humana nã mouebat ẽ regit a diuina. Et ideo dicebãt qđ eadẽ est opatio ẽ indifferẽs ex parte ipsi⁹ diuinitatis opantis, sunt tm̃ diuersa opata: inquãtũ. s. diuinitas Christi aliud agebat per seipsam, sicut qđ portabat ola ẋbo ẋtutis sue: aliud aũt per humanã naturã, sicut q coꝙraꝛ ambulabat. Uñ in serta ꝙnodo inducunt ẋba seueri heretici, sic dicentis, Ea que agebantur et operabantur ab vno Christo, multum differũt. Quedã. n. sunt deo decibilia. qđaz hũana: veluti coꝙalr vadere sup terrã, ꝓfecto hũanũ ẽ: cruribus ẋo vexatis: ẽ labulare sup terrã pedib⁹ nõ valẽtib⁹, sanũ gressum donare. deo decibile ẽ. Sz vn⁹. s. icarnatũ ẋbũ ẽ illud opar⁹ ẽ: ẽ nequaq̃ ẽ qđẽ huius ẋbi ẋo hr ẽnãe, neq; eo qr diuersa sunt operamenta, iõ dnas opatrices nãs atq; formas iuste deferim⁹. P Sed in ẽ decipiebar: qa actio ei⁹ qđ mouet ab altero, ẽ duplr. Una qđẽ quã hz ẽm ꝓpriã formã. alia ãr quã hz ẽ qr mouet ab alio. Sic̃ securis opõ ẽm ꝓpriã formã. ẽ icisio: hz aũt qr mouet ab artifice, opõ ei⁹ ẽ facere scãnũ. Opõ igit qđ ẽ alicui⁹ rei ẽm suã formã. ẽ ꝓpria eius: nec ꝓtinet ad mouẽtẽ, nisi ẽm qr vtit hr⁹ re ad suaz ꝓpriã formã. ẽ icisio: hz aũt qr mouet ab artifice. opõ ei⁹ ẽ facere scãnũ. Opõ igit qđ ẽ alicui⁹ rei ẽm suã formã. ẽ ꝓpria eius: nec ꝓtinet ad mouẽtẽ, nisi ẽm qr vtit hr⁹ re ad suaz ꝓpriã formã. ẽ icisio: hz aũt qr mouet ab altero, ẽ duplr. Una qđẽ quã hz ẽm ꝓpriã formã. alia ãr quã hz ẽ qr mouet ab alio. Sic̃ securis opõ ẽm ꝓpriã formã. ẽ icisio: hz aũt qr mouet ab artifice,

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Quo aũ ꝺ̃m/qꝫ titulꝰ duos terminos claudit. s. opationẽ hũanã ⁊ vnitatẽ vel pluralitatẽ iõ auth̃or ꝓtio opationẽ elucidat hũanã: ⁊ deinde illius vnitatẽ vel multitudinẽ in cõt. ℔ Dicit ꝫ tria. Primũ. Q̃ atio hũana sim ꝓ̃r est q̃ a rõne ꝓcedit ſm volũtatẽ/qꝫ hõ est hõ ꝓrõe: ⁊ ꝓpꝫm relitꝫ opa tiões attribute hoi/nõ hũane nisi ſm ꝓtẽ sũt. Et sunt triplicis ordinis. s. ex nã elemẽti/ex aĩa vegetatiua/ex aĩa sensitiua. Scõm. Dſia lter opationes hois ſm ꝓtẽ nãe humane est: q̃ q̃dam sunt ꝓticipature q̃dã/ q̃ sunt ꝓtis humane/vt q̃ sunt ꝓtis sensitiue: ⁊ q̃dã nõ/vt q̃ sunt ꝓtis vegetabilis ⁊ elemẽtaris. Tertiũ/subordinatoꝝ agẽtiũ ꝓpriis ꝓtib⁹ opationes sũt multe/agẽtiũ ꝑ vna ꝓma ⁊ eadẽ est opatio. ℔ Nota ꝫ duo. ꝑmo/q̃ q̃ rõ (vt dr. 9. meta.) est ad oppositꝫ/ ab electiõe/q̃ est actꝰ volũtat⁹/ determinatꝫ ſõ rõ ⁊ volũtas. ꝑ vnẽ co ꝑn⁹ opatiõis hũane cõputak: ⁊ idez est opationẽ eẽ a rõne ⁊ volũtate/q̃ est appetitꝰ rõis determinatꝰ. Scõ/q̃ quũ in ſra dr opationẽ hois nõ ꝓcedẽt a volũtate ꝓuenire hoi ſm aliq̃ã ꝓtẽ hũane nãe/⁊ subdistinguit ꝑ hũmane nãe in elementarẽ/vegetabilẽ ⁊ sensibilẽ. Dubinꝫ surgit de ꝓdo actu intellꝰ q̃ est hois/⁊ nõ a volũtate/ ⁊ nec ab aliquo harũ ꝓtiũ. ℔ Uſi dupl⁹ ꝑt intelligi ſra ꝓbẽs ꝓmo⁹ vt ſit ferm̃o de ghe opatiõis: tra q̃ seniũ est ſi q̃ gen⁹ opatiõis est cõmeniẽs hoi &c. Et tũc caret scrupulo ſra: q̃ dr inueniatur in hole q̃libꝫ opatio nõ avolũtate/nec ſm illa ꝑtes numerataꝫ ſra. (vt ꝓmo⁹ act⁹ intellectꝰ sq̃ꝫ opꝫ esse nãlez/ ꝓtpote ante oẽm actũ volũtatis) nõ tñ inuenit aliq̃ genus opatiõis in hoie/ q̃ nõ sit a volũtate aut ꝺ aliq̃na nolataꝫ partiuꝫ. Intelligere ẽm hois ſm ſuũ gen⁹ est a volũtate: ſquis ꝓma intellectio sit excepta. ℔ Ulio modo ꝓt itelligi/vt ſra ſntelligaẽ vt sonat. s. q̃ operatio hois non a volũtate/nõ est simplr humana: sed ꝓuenit homini ſm aliq̃ã ꝑtẽ humane nature/⁊ hic terminetur ſrila: ita q̃ sequens ꝓma ꝓtiũ humane nature oppoitur̃ ad ꝓpriũ. ℔ Dico aũt hoc: q̃ inter ꝑteꝫ humane nature est cõputanda intellectiua ꝑꝫ vt natura/ sicut sensitiua/vegetatiua/⁊ elemẽtaris. Et sic multo magis sinevlla glosa litera caret scrupulo: q̃ primus actus intellectꝰ nõ est ꝓpriꝰ human⁹: ⁊ cõvenit homini ſm ꝑtẽ intellectiuã humane nature: sequit enim actus ille ad ꝑtẽ intellectiuã vt natura quedã est/ sicut ad graue sequit moueri deorsum: vter q̃ enim motus est a generãte/deductis impedimẽtis/ et ꝑs intellectiua vt natura sumpta/optime ꝺistinguitur contra rationem appetitꝰ determinatam ad operãdum: sicut agens naturale contra agens a ꝓpõito: vt patet. ¶ Uno ad ſcõm cõclſio est. In quolibet puro homine est tantũ vna operatio humana/multe aũt non humane. Declaratur discurrẽdo sigillatim per quatuor ennmeratas ꝑteꝫ humane nature: scz elementarem/vegetabilem/sensitiuã ⁊ rationalem. Nam ex elementari ⁊ vegetabili patet ſcõa ꝑꝫ cõclſionis: quia alia ⁊ alia est operatio harum ꝑtium ⁊ volũtatis. Et sensitiua vero ꝺistinguendo priorem a ꝑticipato/patet q̃ ſm ꝓpria habet etiã aliam operationẽ/ ꝑticipatiue aũt vnamet est ipsius volũtatis operatio. Et rationali autem ꝺistinguẽdo seu replicando de quali vnitate operationis est sermo (scz penes vnitatem ꝓncipij ꝓpriaꝝ virtute) habetur q̃ vna tantũ est operatio humana in vno hoie. Cuꝰ est prima ꝑs cõclusionis: q̃ vnũ tantũ est humanũ ꝓncipiũ scz volũtas: quius diuersitas sit operationũ humanarũ penes obiecta: q̃ vocatur penes opata a quibusdaꝫ. Et quib⁹ oibus patet/q̃ sequit cõclusio quo ad vltrãq; ſnt ꝑtẽ: ⁊ a ex hoc q̃ nulla ꝑs humane nature multiplicat operationẽ humanã in vno puro hoie/ hꝫ q̃ vna tm̃ est opatio humana in vno hoie: et ex eo q̃ in eodẽ ſm diuersas hũane nãe ꝑtes multiplicant opatiões nõ hũane/ hꝫ q̃ ꝑter hũanã operationes ſunt in vno puro hoie multe operationes nõ hũane. ¶Notato hic/q̃ hic appet nõ esse hic terminonẽ de vnitate numerali aut pure ſpecifica opationis: quũ clare ꝓfiet in vno eodẽ ꝓcessu hoie eẽ diuersis ꝓtib⁹ hũanas opationes multas ſz numeꝛũ ad eodẽ ꝑn⁹ ꝺ̃ci vno hũano: sed q̃ ois hũana opatio in vno hole ad eodẽ est hũano ꝑn⁹/vna ⁊ vnita te formali sui actꝰ ꝓncipij/⁊ vnitate nichilomin⁹ numerali ioi subordinato ꝑn⁹ sibi obsequente/vna eẽ numero est moderatio hũani motus a volũtate ꝓcipiscẽtia/ ac lingua seu manus/ q̃ sũt ẽ de aliis. Diſtõ aũt ſpecifica vel etiã generica opationũ hũanarũ penes obia (de q̃ in ꝓcedẽtib⁹ libris tractatũ ꝓdiscuſſum est) i ꝓcessu mire moralis extra ꝓsens ꝓpositũ est: vt ꝓtz in ſra. ¶Quoad tertiũ/ 2clusio ẽ. Multo magis est vna opatio in rõ/ q̃s in ẽodẽ hoie. Probat: quia ⁊ opatiões elemẽtares et vegetatiue aliq̃ter volũtarie erãt/ sensitiue nullꝰ erat mos⁹ nõ ordinat⁹ a ratiõe quoꝝ oppositꝫ i hoie puro multiplicãt opatiões. ¶Adueꝛte hic ꝓmo/q̃ ois mos⁹ partis sensitiue i rõ ⁊ ordinat⁹ a rõne/ pro quãto volũtas rõnalis i rõ volebat motus naturales ꝑtis sensitiue in se esse ꝑ q̃ ad tales terminos/ ⁊ non ampliꝰ.

¶Adueꝛte ſcõo: q̃ motus naturales ꝑtis vegetatiue ⁊ elemẽtaris dicũtur in Christo volũtarij volũtate humana: ⁊ appropriatiue/ vt ꝓz et ex ſdr seu impatiue: ꝓ quãto ſubditi erãt volũtati humane xpi: vt volũtas eiꝰ erat instrm diuinitatis. Dis est duob⁹ modis verificatur de volũtate ℌmana Christi: q̃s eſuꝝit: sitinit: rc. voluntarie.

¶Adueꝛte tertio: q̃ author nõ ꝛcludit in rõ esse vnã tm̃ opationẽ humane nãe: sed quũ monſtrallet in quolibet puro hole inuentꝛi opationẽ quidem humanã vnã tm̃: operationes aũt nãe humane ſm diuersas ꝑtes multas intulit in Christo nõ solũ esse opationẽ humanã vnã (sicut in ceteris hoibus/ sed reliquas ꝑtium nature humane opationes in Christo ad illud vnus ꝓncipium operationis humane redurit: ostendendo eas esse voluntarias: ac per hoc ad vnitatem redurit non ſmpliciter: q̃ ex ꝓpriis actiuis ꝓncipiis eminant vegetatiue et elementares: sed quodammodo: quatenus. s. sunt voluntarie: et ideo comparationem concluſit: multo magis est vna operatio in Christo quam in quocunq; alio homine.

¶Super articulum tertium.

Tulus clarus est.

¶In corpore due sunt conclusiones. Prima est. Christus habuit per meritũ quicquid alij hñt per meritũ: nisi sit tale cuius meritum

ius meritũ deroget dignitati christi. Secunda est directe ñsiua q̃sito. Christus potuit aliq̃d sibi mereri. Prima cõclusio hꝫ duas partes. Et quo ad ꝓmã ꝓbatur. Habere aliquod bonũ per se/ est nobilius q̃ habere illud per aliũ: ⁊ habere per ꝓpriũ meritũ/ est habere illud per se: ergo habere per meritũ est nobilius q̃ sine merito: ergo christ⁹ habuit per meritũ quicquid alij habẽt per meritũ. Maior ꝓbatur: quia causa per se / potior est ea que est p aliud. Minor ꝓbatur /sane tamẽ expolita: q̃ intelligitur per se tã q̃ causam nõ ꝓmã qui illa est deus/ vt ꝓz ex apostolo. sed fecũdariã: q̃ est esse dei cooperatores. Consequẽtia aũt vltima ꝓbat: q̃ ois pfectio et nobilitas est christo attribuenda. ¶ Quo ad secũdam vero ꝓtem probatur cõclusio/ distinguendo bona in duo genera. q̃dam quorũ quando q̃ absentia maiores ñdimit perfectiones q̃ dignitas meręti ponat: vt gloria aie/ scientia/ gratia/ vnio ꝑsonalis verbi. quedã aũt quoꝝ coexistentia/ melior est dignitas merendi: vt gloria corporis/ assẽsio/ veneratio. Stante liquidẽ distinctione patet/ q̃ probata restat cõclusionis secũda ꝑs ex illa radice: omnis pfectio nobilitas attribuenda est christo, hinc sidem sequitur/ ⁊ q̃ dignitas meriti attribuẽda est christo nõ solũ quãtũ ad id q̃ mouet a rõne. est eadẽ opatio ꝓtis sensitiue ⁊ rõnalis. Ipse aũt aie rõnalis ẽ na opatio, si attendam⁹ ad ipm ꝑn⁹ opationis: q̃ ẽ rõ vel volũtas. Diuersificat aũt ſz respectũ ad diuersa obia. quã q̃dẽ diuersitatẽ aliq̃ appellauerũt diuersitatẽ operatoꝝ magis q̃ opationũ: iudicãtes de vnitate opationis solũ ex ꝑte opationi ꝓncipij. Sic ẽm nunc q̃rit de vnitate vel ꝑlitate opationũ i rõ. ℔ Sic igit in q̃libet puro hoie est tm̃ vna opatio q̃ ꝓprie hũana vr: ꝓter quã tñ sunt i hoie puro q̃dã alie opationes q̃ nõ sunt ꝓprie hũane, sicut dictũ est. Sꝛ hoie Jesu xpo null⁹ erat mot⁹ sensitiue partis, q̃ nõ esset ordinat⁹ a rõne. Ipse ẽt opationes nãles ⁊ corporales aliq̃ar ad ei⁹ volũtatẽ pertinebãt: unquantum volũtatis ei⁹ erat vt caro ei⁹ ageret et pateret q̃ sunt sibi ꝓpria: vt dictũ est supra. Et ideo multo magis est vna operatio in Christo, q̃ in quocunq; alio homine.

Ad ꝓmũ Ergo dõm, q̃ opatio ꝓtis sensitiue ⁊ nutritiue, nõ est ꝓprie hũana: sicut dictũ est. Et tñ in rõ hmõi opationes fuerũt magis humane q̃ a rõne ꝓcedẽtes, ⁊ ĩ rõ sunt aliq̃ar rõnales ⁊ hũane, in ⁊ũtũ. s. obediũt rõni: vt ꝓz ꝓbm in. 1. etb. ¶Opationes aũ q̃ sequunt̃ alam vegetabilẽ, vel ẽt nãm elemẽtaris corꝑis, nõ subiciunt̃ rõni, vñ nullo mõ sunt rõnales nec hũane simplr: sed solũ ꝑm ꝑtẽ humane nãe. Dicẽdũ est aũt supra, q̃ q̃n agẽs iferi⁹ agit ꝓ ꝓpriã formã. tũc est alia opatio iferioris agẽtis ⁊ superioris. ¶Uñ ꝺ agẽs iferi⁹ agit ꝓ ꝓpriã formã. tũc est alia opatio iferioris agẽtis ⁊ superioris. ¶Uñ ꝺ agẽs iferi⁹ agit nisi ſz ꝓ est motũ a superiori agere. tũc est eadẽ opatio superioris agẽtis ⁊ iferioris. ℔ Sic igit ĩ q̃cũq; hoie puro alia ẽ opatio elemẽtaris ⁊ aie vegetabilis ab opatiõe volũtatis, q̃ ẽ ꝓprie hũana. Et silr ẽt opatio aie sensitiue ꝙtũ ad id q̃ nõ mouet a rõne, ſz ꝙtũ ad id q̃ mouet a rõne, est eadẽ opatio ꝓtis sensitiue ⁊ rõnalis. Ipse aũt aie rõnalis ẽ na opatio, si attẽdam⁹ ad ipm ꝑn⁹ opationis: q̃ ẽ rõ vel volũtas. Diuersificat aũt ſz respectũ ad diuersa obia, quã q̃dẽ diuersitatẽ aliq̃ appellauerũt diuersitatẽ operatoꝝ magis q̃ opationũ: iudicãtes de vnitate opationis solũ ex ꝑte opationi ꝓncipij. Sic ẽm nunc q̃rit de vnitate vel ꝑlitate opationũ i rõ. ℔ Sic igit in q̃libet puro hoie est tm̃ vna opatio q̃ ꝓprie hũana vr: ꝓter quã tñ sunt i hoie puro q̃dã alie opationes q̃ nõ sunt ꝓprie hũane, sicut dictũ est. Sꝛ hoie Jesu xpo null⁹ erat mot⁹ sensitiue partis, q̃ nõ esset ordinat⁹ a rõne. Ipse ẽt opationes nãles ⁊ corporales aliq̃ar ad ei⁹ volũtatẽ pertinebãt: unquantum volũtatis ei⁹ erat vt caro ei⁹ ageret et pateret q̃ sunt sibi ꝓpria: vt dictũ est supra. Et ideo multo magis est vna operatio in Christo, q̃ in quocunq; alio homine.

Ad ꝓmũ Ergo dõm, q̃ opatio ꝓtis sensitiue ⁊ nutritiue, nõ est ꝓprie hũana: sicut dictũ est. Et tñ in rõ hmõi opationes fuerũt magis humane q̃ a rõne ꝓcedẽtes, ⁊ ĩ rõ sunt aliq̃ar rõnales ⁊ hũane, in ⁊ũtũ. s. obediũt rõni: vt ꝓz ꝓbm in. 1. etb. ¶Opationes aũ q̃ sequunt̃ alam vegetabilẽ, vel ẽt nãm elemẽtaris corꝑis, nõ subiciunt̃ rõni, vñ nullo mõ sunt rõnales nec hũane simplr: sed solũ ꝑm ꝑtẽ humane nãe. Dicẽdũ est aũt supra, q̃ q̃n agẽs iferi⁹ agit ꝓ ꝓpriã formã. tũc est alia opatio iferioris agẽtis ⁊ superioris. ¶Uñ ꝺ agẽs iferi⁹ agit nisi ſz ꝓ est motũ a superiori agere. tũc est eadẽ opatio superioris agẽtis ⁊ iferioris

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Aduerte hic: q primogenitum chri est meretri aliis ex codi gnoscitur sicut solus est caput ecclesie: ita solus pōt mereri ex condigno pro aliis: sanctoꝝ aūt merita aliis ꝓdesse possunt de congruo. Autoꝝ vero in responsione ad tertium dixit qō sufficiebat ad solutionem argumēti: q scz nō opz sctōs mereri pro aliis: cū quo vēz quoq; ē q nō pt sanctoꝝ meritū esse pro alio ex cōdigno.

¶ Sup. q. 20. arti. 1. 1.q. 42. arti. 4. ꝑm. 2 q. 43. ar. 7. 3ⁱᵐ.

Itus clarꝰ. ¶ In corpe vna ē cōclusio rnsiua questio. Chr̄s est subiectꝰ patri tripliciter. Primo bonitatem/seruitutē 2 obedientiā. Probat primo. Natura humana ex sui cōditione hz triplicē hanc subiectionē ad deū: ergo chr̄s est tripliciter subiectus ꝑri. Antecedēs manifestatur in singl'ribus subiectionib⁹. Cōsequentia ꝑbat: qz cuilibet hñti nāz conueniant q ꝓprie sunt illi nāe. Declaratur scdo cōclusio auctibus/singulas subiectiones attributus esse chr̄sto.

5. dist. 17. ar. 3. q. 1. 2. 4. dist. 15. q. 4. ar. 6. q. 2. ꝑm. Et 10. 11 le. 6. co. 2. fi.

¶ In rnsione ad ꝑm 2 3ⁱᵐ/habes rōnem huius articuli: ꝑ arriū scz errorē mostuosi dē. Et cū ista cautela loquendum est: 2 si sermoni cautela deest: non desit tellectui sanꝰ sensꝰ.

¶ Sup articulū 2ᵐ.

Itusꝰ ex ēk m se: fz sua ex articulo colligit q est diuersus loquendi modꝰ grecoꝝ et latinoꝝ. Cirilꝰ enī 2 dama. cū ephesina synodo negāt chr̄m subm sibi: augustinꝰ vero chr̄m sibi subz ꝑm hūanitatē affirmat. Et quia vtraq; sniа ē ꝑa: 2 ad diuersos sensus relata rō nabit' dcā ab vtriusq; nota est ⁊ istio hec.

¶ In corpe duo fiūt. Primo rndet quelito ꝑm ⁊ itatē, 2o docet mur ꝓuenīre loq̄ndi modū i hac mā.

¶ Quo ad ꝑm cū distinctione duplicis ꝓpōnis hmōi loquutionū rndet: q. ꝑ. ꝑ. fundit 2 dnīo referri vel ad diuersitatē suppositoꝝ/vel ad solā diuersitatē nāꝝ i vna

ꝑsona. Probat hec distō: q esse dīm vel seruū/attribuit' persone ꝑm aliquā nām: pōt igit referri diuersitas reālis inter dīm 2 seruū/vel ad ꝑsonā 2 nāꝝ. Simil diuersitatē/vel ad diuersitatē nāꝝ. tīn/state vnitate ꝑsone. Et ꝑa 2ᵒ iuxta primū sensum est. Chr̄s nō est subiectꝰ sibi: aut dīo sui. Manifestat: qz sic est hereſis nestorij dānata in synodo negāta a cirillo 2 dama. Scda 2o iuxta 2ᵐ sensum est. Chr̄s ē sibi subiectꝰ 2 sui dominꝰ. Hec ꝑbat ex diuersitate nāꝝ/2 autoritate aug.

¶ Quo ad 2ᵐ/modꝰ loq̄ndi ꝓgnusꝰ ē/vide chr̄o ea q sunt excellētie absolute dicanꝝ ea/o q sunt ſbiectionis: cū determinatione appōsita dicanꝝ. ſm humanā nām. Et rō est: qz christus est nomē persone/q in christo est eterna/2 deus verus.

¶ Nō hic/q ea q sūt excellētie/2 significant vt sine ꝺteriatiōe sen limitatiōe: vt ē dīo ꝑfidēte/maximū 2c. vel eū limitato terio suppōnis: puta q est dominus sui/prefidet sibi 2c. Author i litera loq̄tur de relationibus excellentie simplr 2 absolute i quum dicit q de christo sunt absolute enūciāda. Et ꝓ oppositū ea q sunt minoratio nis/nō sunt simpliciter 2 absolute enunciāda: puta q ē creatura: q est seruus: q subiectus. Et nō loq̄tur de relonibus excellētie respectu sui: nā tā rekones excellētie q rekones subiectiōis respectu sui eū determinationedi cēde sunt: sicut n. dicēdū est chr̄sto sibi subiectū ſm hūanaꝝ nām: ita dicēdum est chr̄sto ſm deitatem: dīm sui ſm hūanitatē. Et hec manifeste ꝑbant' ex rnsionibus ad primū 2 ꝑm in litera. vbi habetur q ista relatiua: nō simplr 2 absolute dicuntur respectu sui: qm exigit diuersitatem suppositoꝝ simplr loquēdo: sed cū determinatione aliqua ꝑt respectu sui veri ficari: vt etiā ex aristo. authoritate in responsione ad tertium confirmatur.

¶ Sup. q. 21. ar. ꝑmū

Itusꝰ clarus. ¶ In corpe vnica conclusio. Christo ſm q est homo: cōuenit oraꝝ. Probat. Oratio ē ꝛ plicatio ꝓprie volūtatis apud deū vt eā impleat: ergo si in christo esset triplex volūtas dīna ꝑ seipsam est effectiua eoꝝ q vult: ſm illā ꝑfal. oia q̄cūq; voluit dīo fecit. Sz q. in christo ē alia voluntas diuina, 2 alia humana, 2 volūtas humana non est per seipsam efficax ad implendum que vult, nisi per virtutē diuinam:

ctis. Cōsequētia prima ꝑbat: qz diuina volūtas est ꝑ seipsam efficax iuxta ꝑfal. Secūda ꝛo ꝑbat: qz in christo ꝑter diuinā est humana vo lūtas: que non per seipsam est efficax: sed ope diuine virtutis eget.

¶ In rnsione ad primū: vide nouitie q author primo loq̄tur de christo rone hūane nature assumpte: 2 dicit necessitatē oriūdi: nō olpoten tiā nature sue humane. Deinde loq̄tur de toto christo: 2 assignat plures rationes oriūdi: scz fidei sue deitatis 2 exempli nostri.

¶ In rnsione ad 2ᵐ vide curiose q rnsio stat in hoc: q christꝰ nesemit lazarū resuscitādū absolute: scz scimt lazarꝝ resuscitādū medio suo clamore 2c. sīle est de aliis. Et io vana ē q stio ad quid opz toꝝ media apponere: cum enim sit ꝓpter finem 2 medium: 2 cadē est q stio et solutio omnium.

¶ In rnsione ad 3ᵐ vide nouitie q ascensus est nomē motus ꝓprie dicti. Transitum aūt ad mētē: ꝑt duplr ꝓuenire mēti ſm ꝓprium mētis actū: qui vere et ꝓprie est actus ꝑfecti puta itelligere. Naz ꝑt mēti conuenīre ascēsus vel ꝑ modū motꝰ 2 actꝰ est imperfecti. 2 sic ꝓuenit nobis: q nō tamen mēte cōsecuti supnis: scz tēdimus mētis actib⁹ ad illa: sic vapores ascēdūt sursuz: q de terra elenātur 2 tēdunt sursum. Et sic christꝰ ascendit nō quoad essentiā: sed quoad motum q est actus ꝑfecti. i. exitus in actu: sicut intelligere 2 sentire dīr q̄dā motus. Et hoc modo intellectus christi semp ascēdit in deū q semper cōtēplat ipm, vt supra se existētē.

¶ Utrum christo conueniat orare ſm suam sensualitatem. Articulus 2.

Ad scōm Sic ꝓcedit. Vſ q christo cōueniat orare ſm suā sensualitatē. Dr. n. in ꝑsal. ex ꝑsona christi. Cor meū 2 caro mea exultauerūt in deū viuū. Sz sensualitas dicit appetitꝰ carnis. Ergo sensualitas christi potuit ascēdere in deū viuū exultādo, 2 ꝓt modo orādo.

¶ Ꝑ. Eius vt cē orare. cui ē ꝓsiderare illud qō petit. Sz christus petiit aliq̄d qō desiderauit eius sensualitas, cū dixit, trāseat a me calix iste: sicut dicitur matth. 26. Ergo sensualitas christi orauit.

¶ Ꝑ. Magis est vnirī deo in ꝑsona, q̄ ascēdere in deū ꝓ orationē. Sz sensualitas fuit assumpta a deo in vnitatē persone, sicut 2 q̄lz pars hūane nāe. Ergo multo magis potuit ascēdere in deū orādo.

Sz cō Est, q dicit phil. 2. q. 9ⁱ ꝑ. 2 dei ſm quā assumpsit. in sīlitudine hoiuz factꝰ ē. Sz alij hoies nō orāt ꝑ sēsualitatē. Ergo nec chr̄s orauit ſm sensualitatē.

Rndeo Dicēdū, q orare ſm sensualitatē ꝑt intelligi dupliciter. Uno mō sic, q ipa oro sit actꝰ sensualitatis. 2 hoc mō chr̄s ꝑ sensualitatē nō orauit: qz eius sensualitas etuldēnāe spēi fuit i chr̄o. 2 inobis. In nobis aūt nō pōt sensualitas orare dupliciter rōne. Primo q̄dē: qz motꝰ sensualitatis nō pōt sensibilia trāscēdere. 2 ideo nō pōt in deū ascēdere: quod requirit ad orationē. Secūdo

Ioan. 4. cor. 24 m Et. 5. di. 17. ar. 3. q. 3. Etopus. 3. c. 24. o Etopus. 7.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſta fatis clare: vt patet. Et tota mā ē clara: qm ꝛ cōstat p oratio nō ꝓterisse sensualitat; actus: ꝛ q̄ sensualitatis affect⁹ ꝓt esse mā quā oratio deo offert.

¶ Sup articulū. 3m. Jtulus clarus. ¶ In corpe due cōclusiōes. Prima est. Christus orauit p se/sensualitat; ꝛ simplicis voluntatis affectū explicando. Scda est. Chr̄s orauit pro se/explicādo petēdoq; affectū volūtatis deliberate. Prima cōclusio relinquit ex dictis clara: ꝛ aucte euangelio/ träseat a me calix iste. Scda aūt p̄bat rōne sūpt ꝛ similitudine. Chr̄s orauit pro ecclesia/ꝛ pro fide q̄ ipse est a patre ſm deitatē et humanitatē: fed ipe erat a pte ſm aliqua bona pcepta in nā humana: ꝛ ſm aliq̄ peipienda: ergo ſicut cōſonū fuit gratias agere pro pceptis. ita petere peipienda. Et ꝛ ſequentia: qa ſic vtrobiq; autor recognoſcit pater. Et hec quo ad ſidem. Quo ad exemplum vero infertur: ergo conſonum fuit exemplū dare: ꝛ gratias agēdi ꝛ petēdi. ¶ Wemēko nonitic: q̄ orationis multe ſunt ptes: quarum due ſūt gr̄arū actio ꝛ petitio: de quibus hic eſt ſermo. Et iō petitionē ꝓbat ſra chr̄s conuenire a ſimili: ſicut ꝛ gr̄arum actionem.

¶ Super artic. 4m. Jtulus clarus. In corpore articuli eſt vna cōclusio relinquit ex dictis clara: ꝛ aucte euangelio/ träseat a me calix iſte. Scda aūt p̄bat rone ſūpt ꝛ ſimil

Universidad de Deusto
Biblioteca

tion. Et sic hec tria p hūanitatē christi habuim⁹: ꝑ. Maior ꝓbat ex ꝓuerbio 17. Filio, q̄ ꝓbata est altera ꝓ cōclusionis. Nā si sacrificiū exterius ꝓ ex refone ad oblationē spūs: et ad oblationē spūs nr̄i/ concurrūt ista tria. s. remissio pec̄/cōseruatio vite gr̄e: et cōsummatio illi⁹ spūs. Et vt ad hec tria hō indigeat sacrificio. Et declarat q̄ ad singla singulis autoritatibus scripture. Minor. Nō ꝓbat autoritat⁹ sacre scripture etiā singlis ad singula.

¶ Recolito h̄ ex pᵃ 2ᵉ. q. 102. arti. 3. ad 3ᵐ. fuisse sacrificiū gñs i veteri testō holocaustū/ hostiaꝫ pro pec̄o/ et hostiā pacifica. Et holocaustū quidē ꝓfectionis statui cōsonare: q̄ totū comburebat in honorem dei. hostiā vo pacificā ad ꝓfectus statū ptinere: qui ex deo p ministros nobis coopantib⁹ est. In tres em ptes diuidebat: vnā deo in cēsam: aliā in vsum sacerdotū/ zᵗᵐ in vsum offerentiū: siue p benificijs receptis siue recipiendis esset. Hostia vo pro pec̄o/ ratū penitentiā monstrat. Et i duas secabat ptes: vnā deo in cēsam/ alterā i vsuꝫ sacerdotū: q̄z remissio pcōm nō a ptāte nostra/ sꝫ a deo p ministros ē. nisi p ꝓpriꝰ sacerdotē vel ꝑpt pctis offerret: q̄ tūc nulla erat ꝓ sacerdotū. Vñ q̄ hūanitas xp̄i p oīb⁹ istis oblata fuit ab ip̄somet: iō vt in ista q̄ fuit hostia ꝓfecta: vtpote eēns simul ꝫ hostia pro peccato/ ꝫ hostia pacifica/ et holocaustum.

¶ Super artic. 3ᵐ. Nō tit. attēde ꝺ o/ q̄ nō ḡrit an sola expiatio pc̄i sit effect⁹ sacerdotij xp̄i. Nec querit/ an expiatio pcōm sit a solo sacerdotio xp̄i: sꝫ an sacerdotiū xp̄i habeat hūc effectū qui est expiare peccata. ¶ Attēde 2°/ q̄ non est h̄ q̄ ꝺe mō hīdi hūc effectū. an. s. effective/ an meritorie/ an alio o: sꝫ in cōsulo illo. s. mō/ q̄ sacerdotū actib⁹ sacrificando offerēdo ꝛc. effectus attribuunt: ꝫ ille rursus mō/ q̄ sacrificio xp̄i natū est cōuenire q̄ sit efficax. ¶ 3° q̄ expiatio ſm nois ꝓpietatē: emūdatione seu purgatione culpārū signare vt: ꝫ sic sumit in ꝓposito. ¶ In cor poteynica est cōclo. Christi sacerdotiuꝫ hz plenā vim expiādi pc̄a. Probat. Ad perfectā emūdationem pc̄i/ duo requiruntur: dare gr̄am ꝫ satisfacere: sed xp̄i sacerdotium hz vtrūq; ꝺ. Maior ꝓbat ex duob⁹ innenkio in peccato: macula ꝫ reatu: quoꝝ primum gratia/ ſm satisfactione tollit. Minor vero autoritate ioannis ꝫ ysaie. ¶ In rēsponsione ad primū quum⁹q; inquātum xp̄i humanitas operabat virtute diuinitatis: sacrificiū xp̄i erat efficacissimū ad delēda peccata ꝓ gr̄am: non intelligas humanitatem xp̄i concurrere instrumētaliter ad creandā gr̄am in ala. Sed intelligito ꝺicā ad creationem spūalem/ cōcurrere instrumētaliter dispositiue ꝫ meritorie. Nata est enī gr̄a ſm illā viam creari in patē tedispositō: sicut alia rationalis. Et ꝓpter licet creatio absolute refutet instrumentum: creatio tn rei in patiente dispositō/ nō refutat instrumentum. Et sacrificium xp̄i inuenitur efficacissimū ad causandam gratiā iustificantē: sicut semen humanū bñ dispositum inuenit efficaciā ad causandā animā rēnalem ꝓducēdē/ hois. ¶ Uerūm tn ꝺ. ſm authoris ꝺos etrinam/ hūanitas xp̄i operari virtute diuinitatis instrumentaliter deletiōnem peccatorū per gratiam: non creatione sed infusione ꝓductā: vt supius monstratū est autoritate eius ꝫ ratiōe. ¶ In rēspōsione ad tertium/ vide nouitec⁹ christus ex hoc ipso q̄ assimilatus est agno cōtinue hostie/ figuratus dicit per ceteras sacrificia vt sacrificium olim consummatiuū. Ita q̄ non negatur christum cōparari alijs: sed distinguitur q̄ ꝑ assimilationem comparatur agno/ ꝑ cōsummationē comparatur alijs: et hoc ipso q̄ agno assimilatur: reseruatum: creatio in

Universidad de Deusto
Biblioteca

rum significat christi totum / hoc est in se membris intrantem in celum secretum eternorum bonorum. qz cum sanguine immolatorum extra significat mortuz quo christus totus celos intrauit: scz p sanguinē suum quem effudit extra celos immolando seipsum in terra. qz semel in anno / hoc est integro cursu solis / significat vnitatem sacrificij christi imperfecto cursu solis iustitie: hoc est in eternum: vt in respōsione ad tertium dicitur.

¶ Super articulum sextum.

Iesus clarus Incorporie arneu li / vnita est conclusio. Sacerdotium christi est fm ordinem melchisedech, probatur. Sacerdotium christi fuit prefiguratū per legale sacerdotium & per sacerdotium melchisedech: sed p illud defectiue: per hoc quantū ad excellentiam ipius supra legale: ergo est fm ordinem melchisedech.

¶ Antecedēs habet tres partes. Prima supponitur / q sacerdotium christi figuratū fuerit p vtrosq. Secūda / qō defectiue in legali / probatur: tum qz nō mūdabat peccata: tum qz non eternum. 3ª / q excellentia figurata esset per melchisedech / probat: qz excellentia illius repsentata fuit. Quod aūt illud fuerit excellētius legali probatur: qz sacerdos legalis decimatus fuit in lumbis abrahe: decimas soluentis melchisedech: cōstat esse excellere illā cui decime dantur. ¶ Pone materiā diffuse tractat aplo ad hebre. 7. vnde sumpta est hec ratio.

¶ Aduerte hic / q sacrificium christi sumitur duplr. primo fm seipsum / vt ab ipso Christo oblatum est in ara crucis. Et sic considerata dupliciter. Vel formaliter: fm id qđ in se est. & hoc modo christus quum dicitur sacerdos secundum ordinem melchisedech intelligit habebat semp̄ternā virtutez: & ideo animatim ille hostie reiterabantur.

¶ Utrum sacerdotium christi fuerit secundum ordinem melchisedech.

Articulus sextus.

Ad sextū Sic procedit. Videtur, quod sacerdotium christi non fuerit scōm ordinem melchisedech. Christus enim est fons totius sacerdotij, tanquam principalis sacerdos. Sed illud quod est principale, non sequitur ordinem alterius, sed alia sequuntur ordinez ipsius. Ergo Christus non debet dici sacerdos secundum ordinē melchisedech. ¶ p. Sacerdotium ve. legis, propinquius fuit sacerdotio christi, q̄ sacerdotium quod fuit ante legem. Sed sacramenta tanto expressius significabant christum, quanto propinquiora fuerunt christo: vt patet ex his que in secunda parte dicta sunt. Ergo sacerdotium christi magis debet denominari secundū sacerdotium legale, quā scōz sacerdotij melchisedech, quod fuit ante legem. ¶ p. Hebr. 7. dicitur, quod est rex pacis, sine patre, sine matre, sine genealogia, neq; numerum dierum, neq; finem vite habens. Que quidem conueniunt soli filio dei. Ergo non debet dici christus secūdum ordinem melchisedech, tanquam cuiusdam alterius, sed secundū ordinem suipsius.

Sed cōtra Est, quod dicitur in ps̄al. Tu es sacerdos in eternum, secundum ordinem melchisedech.

Rsideo Dcm, q̄ sicut supra dictū est legale sacerdotiū fuit figura sacerdotij christiani quidem quasi adequāta veritatem, sed multū ab ea deficiens. Cum quia sacerdotium legale nō mundabat peccata: tum etiam qz nō erat eternum, sicut sacerdotium christi. ¶ Ipsa autem excellentia sacerdotij christi ad sacerdotium leuiticū fuit figurata in sacerdotio melchisedech, qui ab abraham decimas sumpsit: in cuius lumbis decimatus est quodammodo ipse sacerdos legalis. Et ideo sacerdotium christi dicitur esse fm ordinem melchisedech, propter excellentiam veri sacerdotij ad figurale sacerdotium legis.

Ad primū Ergo dicendum, quod christus non dicitur esse fm ordinē melchisedech, quasi principalioris sacerdotis: sed quasi prefigurātis excellentiam sacerdotij christi ad sacerdotium leuiticum. ¶ Ad scōm dcm, q̄ in sacerdotio christi duo p̄sit considerari: scilz ipza oblatio christi, & participatio eius. Quantum ad ipsam oblationem, expressius figurabat sacerdotium christi sacerdotium legale per sanguinis effusionē, q̄s sacerdotium melchisedech, in quo sanguis nō effundebatur. Sed quantum ad participationem huius sacrificij & eius effectum (in quo precipue attenditur excellentia sacerdotij christi ad sacerdotium legale) expressius prefigurabatur, per sacerdotium melchisedech, qui offerebat panem & vinum, significantia (vt augustinus dicit) ecclesiasticam vnitatem: quam cōstituit participatio sacrificij christi. Unde etiam in noua lege verum Christi sacrificium communicatur fidelibus sub specie panis & vini. ¶ Ad tertium dicendum, quod melchisedech dicitus est sine patre, & sine matre, & sine genealogia, & quod non habet initium dierum neq; finem: non quia ista non habuerit, sed quia in scriptura sacra ista de eo non leguntur. Et per hoc ipsum (vt apostolus ibidem dicit) assimilatus est filio dei: qui in terris est sine patre, & in celis sine matre, et sine genealogia; secundum illud Isa. 53. generationem eius quis enarrabit? & secundū diuinitatem neq; principium neq; finē dierum habet.

¶ An adoptio christo conueniat. Qō. 23.

Deinde Considerandum est an adoptio christo conueniat. ¶ Et circa hoc queruntur quatuor. primo vtrum deo conueniat adoptare filios. secundo vtrum hoc conueniat soli deo patri. tertio vtrum sit propium hominiz adoptari in filios dei. quarto vtrū christus possit dici filius adoptiuus.

¶ Utrum deo conueniat filios adoptare.

Articulus primus.

Ad primū Sic procedit. Videt q̄ deo non cōueniat filios adoptare. Nullus enim adoptat nisi extraneam personam in filium: fm q̄ turpe dicunt. Sed nulla persona est extranea a deo, qui est omnium creator. Ergo videtur q̄ deo non conueniat adoptare. ¶ p. Adoptatio videtur esse introducta in defectum filiationis naturalis. Sed in deo inuenitur naturalis filiatio: vt in prima parte habitū est. Ergo non conuenit deo filios adoptare. ¶ p. Ibi hoc aliquis adoptat, vt in hereditate adoptātis succedat. Sed in hereditate dei nō videt aliquis posse succedere: qz ipse nunq̄ decedit. Ergo deo non conuenit adoptare.

Sed cōtra Est, q̄ dicitur ephe. primo. Predestinauit nos in adoptionē filiorū dei. Sed predestinatio dei non est irrita. Ergo deus aliquos sibi adoptat filios.

Rsideo Dicendum, q̄ aliquis homo adoptat alium sibi in filium, inquantum ex sua bonitate admittit eum ad participationem sue hereditatis. Deus autē est infinite bonitatis: ex qua contingit q̄ ad participationem bonorum suorū suas creaturas admittit. Et precipue rationales creaturas: que inquantum sunt ad imaginem dei facte, sunt capaces beatitudinis diuine. Que quidem consistit in fruitione dei: per quam etiam ipse deus beatus est, & per seipsum: dines inquantum scz seipso fruitur. Hoc autem dicitur hereditas alicuius, ex quo ipse est dines. Et ideo inquantum deus ex sua bonitate admittit homines ad beatitudinis hereditatem, dicitur eos adoptare, Ibo autem plus habet adoptatio diuina, quam humana: quia deus hominem quem adoptat, idoneum facit per gratie munus ad hereditatem celestem percipiendam. Ibo autem non facit idoneum eum quē adoptat: sed potius eum iam idoneum eligit adoptando.

Ad primū Ergo dicendum, q̄ homo in sua natura consideratus, non est extraneus a deo quantū ad bona naturalia que recipit: est tamen extraneus quantum ad bona gratie & glorie. & fm hoc adoptat. ¶ Ad scōm dcm, q̄ holo est operari ad supplendā suam indigentiam: nō autem dei, cui conuenit operari ad cōmunicandam sue perfectionis abundantiam. Et ideo sicut per actū creationis cōicatur bonitas diuina omnibus creaturis secundum quandam similitudinem, ita per actum adoptionis cōicatur similitudo naturalis filiationis hominib⁹: fm illud ro. 8. quos prescivit conformes fieri imaginis filij sui. ¶ Ad tertium dicendum, q̄ bona spiritualia possunt simul a pluribus possideri, non autem bona corporalia. Et ideo hereditatem corporalem nullus pōt percipere nisi succedens decedenti: hereditatem aūt spiritualē simul omnes ex integro accipiunt sine detrimento patris semper viuentis. & Quamuis posset dici, quod deus decedit fm q̄ est in nobis per fidem, & incipiet in nobis esse per speciē: sicut glosa dicit Rom. 8. super illud, si filij & heredes.

¶ Utrum adoptare conueniat toti trinitati.

Articulus secundus.

Ad scōm Sic procedit. Videtur quod adoptare non cōueniat toti trinitati. Adoptatio enī dicitur in diuinis ad similitudinem rerum humanarum. Sed in rebus humanis soli illi conuenit adoptare qui potest filios generare, quod in diuinis conuenit soli patri. Ergo in diuinis solus pater potest adoptare. ¶ p. Homines per adoptionem efficiuntur fratres christi: fm illud Ro. 8. vt sit ipse primogenitus in multis fratribus. Fratres autem dicuntur qui sunt filij vnius patris. vnde & dominus dicit Jo. 20. ascendo ad patrem meum, & patrem vestrum. Ergo solus pater christi habet filios adoptiuos.

¶ p. Gal. 4. dicitur. Misit deus filū suum vt adoptionem filiorum reciperemus: quoniam aūt estis filij dei, misit deus spiritū filij sui in corda vestra, clamantem abba pater. Ergo eius est adoptare, cuius est filium et spiritum sanctum habere. Sed hoc est solius persone patris. Ergo adoptare cōuenit soli persone patris.

Sed contra. Eius est adoptare nos in filios quem nos patrem possumus nominare. vnde dicitur Ro. 8. accepistis spiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus abba pater. Sed cum deo dicimus pater noster, hoc pertinet ad totam trinitatem: sicut et cetera nomina que dicuntur de deo relative ad creaturam: vt in prima parte habitum est. Ergo adoptare conuenit toti trinitati.

Rsideo Dicendum, quod hec est differentia inter filium dei adoptiuum et naturalem: q̄ filius dei naturalis est genitus, non factus: filius autem adoptiuus est factus: secundum illud Jo. primo. dedit eis potestatem filios dei fieri. Dicitur tamen quādoq; filius adoptiuus esse genitus propter spiritualem regenerationem: que est gratuita, non naturalis: vnde dicitur Ja. primo, voluntarie genuit nos verbo veritatis. Quamuis autem generare in diuinis, sit propium persone patris: tamen facere quemcunq; effectum in creaturis, est commune toti trinitati propter vnitatem nature: quia vbi est vna natura, oportet q̄ sit vna virtus & vna operatio. vnde dominus dicit Jo. 5. quecunq; pater facit, hec et filius similiter facit. Et ideo adoptare homines in filios dei, conuenit toti trinitati.

Ad primum Ergo dicendum, q̄ omnes persone humane non sunt vnius nature fm numerum, vt oporteat vnam esse omnium operationē & vnū effectum: sicut accidit in diuinis. Et ideo quantum ad hoc nō potuit attendi similitudo vtrobiq;. ¶ Ad secundū dicēdū, q̄ nos per adoptionē efficimur fratres christi. q. eundem patrem habentes cū ipso: qui tamen alio modo est pater christi, & alio modo est pater noster. Unde signanter dominus Jo. 20. ex eo sum dixit patrem meū, & ex eo sum, dixit patrem vestrum: est enī pater christi naturaliter generādo: quod est propium sibi. est autem pater noster, voluntarie aliquid faciendo. quod est commune sibi & toti trinitati. Et ideo Christus non est filius totius trinitatis, sicut nos. ¶ Ad tertiuz dicendum, quod sicut dictum est, filiatio adoptiua est quedam similitudo filiationis eterne. sicut omnia que in tempore facta sunt, similitudines quedam sunt eorum que ab eterno fuerunt. Assimilatur autem homo splendori eterni filij, per gratie claritatem: que attribuitur spiritui sancto. Et ideo adoptatio licet sit communis toti trinitati: appropiatur tamen patri vt actori, filio vt exemplari, spiritui sancto vt impimenti in nobis huius similitudinem exemplaris.

¶ Utrum adoptari sit propium rationalis creature.

Arti. 3.

Ad tertium Sic procedit. Videtur quod adoptari non sit propium rationalis creature. Non enim dicitur deus pater creature, nisi per adoptionem. Dicitur autem pater creature etiam irrationalis: secundū illud Job. 38. quis est pluuie pater, & stillas rosis quis genuit? Ergo adoptari non est propium rationalis creature.

¶ Preterea. Per adoptionem dicuntur aliqui filij dei. Sed esse filios dei, in scriptura propie videtur attribui angelis: secundum illud Job primo, quadam autem die cum assisterent filij dei coram dño. Ergo non est propium creature rationalis adoptari.

¶ Preterea. Quod est propium alicui nature, conuenit omnibus habentibus naturam illam: sicut risibile conuenit omnibus hominibus. Sed adoptari non conuenit omni rationali nature. Ergo adoptari non est propium rationalis creature.

Sed contra Est, quod filij adoptati dei vt pater Romanorum octauo. Sed talis hereditas conuenit soli rationali creature. Ergo propium est creature rationalis adoptari.

Rsideo Dicēdum, q̄ sicut dictum est, filiatio adoptionis est quedam similitudo filiationis naturalis. Filius autem dei naturaliter procedit a patre, vt verbum intellectuale, inter filium dei naturaliter & adoptiuum: quia ille genitus, nō factus ille factus, non genitus naturaliter. Et notanter apponitur ly naturaliter: quia generatio est duplex, naturalis et gratuita. filia propria est filio. hec conuenit adoptiuis: et ad facere spectat. est enim faciendi quedam species.

¶ In responsionibus argumentorum memento differentie inter propium & appropiatum: & videbis oppositionem nostram: nō propriam alicui persone diuine / sed communem tribus: appropiatam aūt patri, vt actori (et ideo peculiariter / dicitur ipse pater noster. filio, vt exemplari (et ideo frater noster. & si similius communis cano in parte) spiritui sancto / vt quasi exequtori in suo appropriato: quod est charitas / qua summus filij dei: ideo spiritus sanctus dicitur spiritus adoptionis filiorum.

¶ Super articu. 1.

Iesus clarus vt sonat.

¶ In corpe vnica est conclusio. Adoptari cōuenit creature rationali soli: non omni. Probatur. Filius dei naturaliter procedit a patre: vt verbū intellectuale vnū cū ipso patre existens: & filiatio adoptionis, est imitatio filiationis naturalis: nō tñ fm formam aut gradum intelligibilitatis / sed fm vnitatem: ergo adoptari conuenit creature rationali soli. Ad primū proponez induxit tres conditiones ad ppositum filij dei. prima est q̄ verbum / scōa q̄ intellectuale. tertia quod vnum cum patre.

¶ Et ideo ex ipsa p positione deducitur triplex modus gradus assimilationis ad filium dei / seu ad verbum. Primus per imitationem formę que habet in verbo / quod est omnium eminentissima similitudo. et hic communis oibus & que per verbum facta sunt. Secūdus per imitationē & gradus immālitatis. & hic proprius rōnalibus est: & sola sunt immālia. Tertius p imitationē etiā vnitatis / ad deum. & hic est ppius gratiaz charitatis huius. Scōa aūt ppositio antecedens / ex premissis clarificata quo ad terminos &. Et quo ad vltimam partem dupli probatur. Primo: qz assimilatio fm hmoi vnitatem / fit per gratiam charitatis: vt patet

3. dist. 10. q. 2. ar. 2. qō. 2. 2. 3.

1. q. 61. ar. 5m. Et 3. dist. 8. q. 1. a. 2. q. 3.

3. dist. 10. q. 2. a. 2. vnum cum patre. q. 1. 2. 2. Et. 4. 2 co. 17. fi. 2. 21. fm.

Uel ⁊ ⁊

Universidad de Deusto
Biblioteca

ex authoritate dñi Joan. 17. Secundo/ quia talis assimilatio perficit rationem adoptionis: sicut rationale perficit rōnē hominis. Probatur: quia sic similibus filiis dei debetur hereditas eterna. ¶ Consequentia vero quoad 1y soli/ euidens est: quia talis assimilatur in sola rationali natura inueniri potest. Quo ad 1y vero/ sed non omni/ probatur: quia non omnium rationalium est charitas per spiritū sanctum.

¶ Super articulum quartum.

RIsus⁹ clarus est.

¶ In corpore articuli vnica est conclusio. Christus nullo modo potest dici filius dei adoptivus. Probatur hec conclusio dupliciter. Primo. Christus est naturalis filius dei: ergo non potest dici filius dei adoptiu⁹. Antecedens probat quia filiatio conuenit non nature sed persone: vt patet ex antedicto: persona autem christi vnica z increata est. Consequentia probatur presupposita ratiōe terminorum scilicet q filiatio adoptiua est quedam participatio filiationis naturalis: quod ex dictis patet. Probatur ergo: quia quod dicitur per se: non dicitur participative. Et. 3. di. 10. q6. 2. art. 2. q. 3. 2. 4. ꝫ c. 4. Et vi. q. 20. ar. 1. 3m.

Ad pmū Ergo dōm. q deus dicit pater creature irrationalis. nō propie per adoptionem: sed per creationem. fm primam participationem similitudinis. ¶ Ad fm dōm. q angeli dicuntur filii dei filiatione adoptionis: non quia ipsis primo cōueniat. sed quia ipsi primo adoptionem filiorum receperunt. ¶ Ad. 3tium dicendum. q adoptio nō est propriū ꝺ filio nām sed consequens gratiā. cuius natura rationalis est capax. Et ideo nō oportet q omni rationali creature cōueniat: sed q omnis rō nalis creatura sit capax adoptionis.

¶ Utrum christus secundum qō homo. sit filius dei adoptiuus. Arti. 4.

Ad quartū Sic ꝓcēditur. Ad q christus fm q homo. sit filius dei adoptiuus. Dicit enim hylarius de christo loquens. Postestatus dignitas non amittitur. dum carnis humanitas adoptatur. Ergo christus scōm q homo. est filius adoptiuus. ¶ Preterea. Aug. dicit in lib. de predesti. sanc. qō eadem gratia ille homo est christus qua gratia abinitio fidei quicunq; homo est christianus. Sed alii homines sunt christiani per gratiā adoptionis. Ergo z ille homo est christus p adoptionem. z ita videtur esse filius adoptiuus. ¶ Preterea. Christus fm q homo. est seruus. Sed dignius est esse filium adoptiuum quam seruus. Ergo multo magis christus scōm quod homo. est filius adoptiuus.

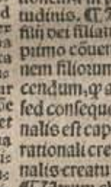
Sed ꝓtra Est. q ambro. dicit ill. de incar. Adoptiuū filium. non dicimus filium esse natura: sed eum dicimus nāe esse filium. qui verus est filius. Christus autem est verus z naturalis dei filius. scōm illud. 1. Jo. vlt. vt simus in vero filio eius Jesu Christo. Ergo Christus scōm q homo. non est filius adoptiuus.

Rñdeo Dōm. q filiatio. ꝓprie cōuenit hypostasi vel ꝓsone. non autem nature. vnde z in prima parte dictum est. q filiatio est ꝓprietas ꝓsonalis. In christo autē non est alia persona vel hypostasis quam increata. cui cōuenit esse filiū p nām. Dictum est autem supra. q filiatio adoptionis est participata similitudo filiationis naturalis. Non autem recipitur. aliquid dicitur participative. quod per se dicitur. Et ideo Christus qui est filius dei nālis nullo mō pōt dici filius adoptiuus. Secundum aūt illos qui ponunt in Christo duas personas: vel duas hypostases. seu duo supposita. nihil rationabiliter prohiberet christum hominem dici filium adoptiuum.

Ad primū Ergo dōm. q sicut filiatio non propie conuenit nature. ita nec adoptio. Et ideo cum dicitur. quod carnis humanitas adoptatur impropria est locutio. Et accipitur ibi adoptatio pro vnione humane nature ad personam filii. ¶ Ad fm dicēdum. q similitudo illa aug. est intelligenda quantum ad principium quia. s. sicut sine meritis quilibet homo habet vt sit christian⁹. ita ille homo sine meritis habuit vt esset chr̄s. Est tñ differentia quantum ad terminū: q; sez chr̄s per gratiā vnionis est filius nālis: alius aūt p gratiam habitualem est filius adoptiuus. Gratia autē habitualis in chr̄o non facit de nō filio filium adoptiuum. sed est quidam effectus filiationis in anima chr̄i: fm illud Joā. 1. vidimus gloriam eius quasi vnigeniti a patre. plenum gratie et veritatis.

¶ Ad tertiū dōm. q esse creaturę. z etiam seruitus vel subiectio ad deum. nō solū respicit personam: sed etiā nām: quod nō pōt dici de filiatione. Et ideo non est simulis ratio.

¶ De predestinatione christi. Questio. 24.

Deinde Considerandū est de predestinatione Christi.

¶ Et circa hoc querūtur quatuor. primo vtrum christus sit predestinatus. secundo vtrum sit predestinatus secundum qō homo. tertio vtrum eius predestinatio sit exemplar nostre predestinationis. quarto vtrum sit causa predestinationis nostre.

¶ Utrum christo conueniat predestinatum esse. Arti. 1.

Ad primū Sic ꝓcēditur. Videt quod Christo non conueniat predestinatum esse. Terminus enim predestinationis videtur esse adoptio filiorum: secundum illud ephe. primo. predestinauit nos in adoptionem filiorum. Sed Christo non conuenit esse filium adoptiuum: vt dictum est. Ergo Christo non conuenit predestinatum esse.

¶ Preterea. In Christo duo est considerare: scilicet naturam humanam et personam. Sed non potest dici quod Christus sit predestinatus ratione humane nature: quia hoc est falsa. humana natura est filius dei. Similiter etiam neq; ratione persone: quia illa persona non habet ex gratia quod sit filius dei. sed ex natura. predestinatio autem est eorum que sunt ex gratia: vt in prima parte dictum est. Ergo Christus non est predestinatus filius dei. ¶ Preterea. Sicut illud quod est factum non semper fuit. ita et illud quod est predestinatum: eo quod predestinatio antecessionem quandam importat. Sed quia Christus semper fuit deus et filius dei non ꝓprie dicitur quod homo ille sit factus filius dei. Ergo pari ratione non debet dici q chr̄s sit predestinatus filius dei.

¶ In corpore vna est cōclō. Chr̄s est predestinatus. Probat. Predestinatio ꝓprie. est diuina ab eterno ꝓordinatio eorum que p gram sunt fienda in tpe: sed deū esse hominē. z econuerso. est quoddam factū in tpe p gratiā vnionis. z ꝓordinatū a deo ab eterno: alioquin aliquid nouū diuine mēti accideret: ergo vnio est illa p̄destinata: ergo chr̄s est predestinatus. ¶ Aduerte. z sensum ille intentū ab autore. z vt discernas doctrinā authoris ab aliorū sententijs/ recolito q predestinationis nomē in sacris literis dupliciter venit i vsu. Uel simpliciter: hoc est sine additiōe alicuius: vt quum dicimus/ sanctus petrus fuit predestinatus. Uel cum determinatione alicuius: vt quū dicimus/ q magdalena fuit predestinata ad lauandū chr̄i pedes la chymo: et latro ad confitendū regnum christi pendentis in cruce. z similia. Et fm hoc vsu predestinatio absolute respicit eternā felicitatem vt terminum (est enim ratio ordinis electorū in vitam eternā: vt in prima parte habitum est. ideo durandus in. 3. sen. distin. 7. dicit/ q predestinatio absolute est respectu beatitudinis. distinguens predestinationem christi/ qua predestinatus est filius dei/ a predestinatione absolute. z dicēs eam esse predestinationē ad hoc/ sez esse filium dei. Scotus quoq; ibidē predestinationē christi ponit in ordine ad beatitudinem. qualī gratia vnionis fuerit medium in christo ad gratiā summe beatitudinis anime sue. Dimus aūt autos intuens gratiam vnionis esse excellentius quid gratia summe beatitudinis create: quanto magis est esse deum/ ꝺ frui deo. z gratiam summe beatitudinis cōsequi ad gratiā vnionis (non vt finis sequit ad medium: sed vt ꝓpter ad. subtilitatem: vt calor ad ignē) posuit predestinationē absolute communiter quidē respicere gratiam vnionis. vt in responsione ad primū litera monstrat. Et si perspicacius cōsideraueris/ videbis tria: sez gratiam vnionis. gratiam vnionis/ z gratiam in cōi. Et qz gratia eterne felicitatis/ cōis est omnibus electis in dei filios adoptiuos: per quas illā diffinita fuit predestinatio filiotū adoptionis: de qua in prima parte tractatū est. Quia vero gra vnionis ꝓpria est naturali dei filio/ z longe eminētior prima: ideo penes illā concludit predestinatio xpi. Consonat nanq; ratiōi: vt excellētior gratia: termini simpliciter rationem habēs/ magis terminet predestinationē simplr/ si n. hoc illā terminat. ¶ Quia aūt gratia beatitudinis patrie/ includit in se rōnez gratie/ z rōnem gre. p se primo summi z vltimi termini/ vt spēs claudit in se rationē generis: z tam gratia eterne vite/ ꝺ gratia vnionis conuenit in rōne per se primo termini summi z vltimi/ quantū est ex propriis generationib⁹ (qō ideo apposuerim: qz si beatitudo alicuius non ꝓpria generatione fieret/ sed cōsequutiue haberet. nō habere rationē per se primo termini: sed consequētia ad terminum: vt in christo dictum est cōtigisse) qi inquā hoc in se claudit. ideo autor in litera z predestinationē propriē accepta dicit respicere gratiam: z hoc habens ex antecedentibus in prima ꝓte. Uerissimū siquidē est hoc/ nō solum fuit. Si enī gratia consummata sufficit ad terminū predestinationis simplr (vt dictū est) multo magis gratia vnionis que parit gram cōabsolute. Et ꝓterea litera dicit q ratione gratie vnionis chr̄s dicitur esse predestinatus: non ad hoc vel illud: sed predestinatus.

¶ In responsionib⁹ ad 2m z 3m. attēde ꝓprio/ q fm rē nulla est inter canonis nature hūane ad filium dei: sed questio est de verificatione sermonis pauli apostoli. ꝓprie vel impropriue: in hoc vel illo sensu. Author aliquo consequente ad filium dei (puta manifestatione) difficilem sui nem namq; illam referentem predestinationem ad naturam. z alteram ambrosij referentem ad manifestationem christi: referri quoq; potest predestinatio christi ad filium dei in virtute actuali: ita quod filius dei ex semine dauid secundum carnem/ predestinatus est filius dei in virtute actualis operationis sanctificatiue. z reparatiue mūdi: ita q totum coniunctum/ scilicet filius dei in virtute actuali/ est terminus predestinationis. ¶ Et licet hec expositio satis cōsonet litere: apostoli/ subungentis opera sanctificationis. z resurrectionis mortuorū: quia tamen exponitur etiam q filius dei absolute sit terminus predestinationis/ vt author cum glosa ibidem fusiuset) ideo hanc prosequēdo. Aduerte secundo/ q author ponit christum predestinatum ratione nature: ita q ipsa persona christi ratione assumpte nature/ denominatur predestinata ad dei filiationem. Considerat quippe eternaz sat ipsam predestinatam ad filiationem dei: quia est ipsa dei filiatio m at ipsam predestinatam ad filiationem dei: quia vt sic per gratiam vnionis assequuta est filiationem dei. ¶ Quod vt clarius percipiaz vtere positionibus hereticorum: ex differentia illarum ad sententiā fidei/ videbis veritatem/ necessitatem/ propietatemq; huius sensus. Si enim verbum indutum esset carnem (vt heretici fingunt) vel per inhabitationem. aut affectionem. aut quouis modo non personaliter falsum esset q verbum secundum carnem predestinatum est vt sit filius dei per gratiam vnionis: quoniam secundum carnem nō esset ꝑsonaliter vnitum sibi dei filio. Si ꝑo quia verbum secundum carnez est personaliter vnitum sibiꝑsi/ ideo verum est dicere de filio dei qui ex semine dauid est secundum carnez. q predestinatus est filius dei. significat enim hic sermo qō ad eterno predestinatum est de filio dei naturali/ vt secundū carnem sit per gratiam vnionis filius dei: quod est carnem esse personaliter vnitam filio dei.

¶ Occurrit hic dubium ex durando in. 3. senten. di. 7. q. 3. dicente hāc loquutionem esse impropriam. propter defectum duarum conditionum requisitarum ad predestinationem. ¶ Predestinatio enim primo est ad ea que excedunt virtutem predestinati: nihil autem est quod excedat virtutem verbi incarnati. ¶ Predestinatio rursus est ad id quod est posterius natura saltem/ ꝓpriq; suscipit predicationē. z quod predestinatus est/ z qō factus est filius dei: quoniam vtrunq; ei fm humanam naturā conuenit per gratiam vnionis. Magis tamen prima conceditur: quia abstractio christi fm naturam humanam. a seipso fm vnionem personalem: magis intelligitur suppo nere ipsum predestinationi/ que est mentis actus/ quā factioni realiquum ibi sufficiat ordo nature fm intellectum: qui nimis sufficit ad factionem. ¶ Cum his tñ retine/ q ista est impropria/ christus factus est filius dei: multo plus ꝺ illa/ homo est factus deus: quia homo potest habere suppositionem simplicem (vt superius patuit) christ⁹ autem pro persona supponit. Et propterea loquutiones ille non sunt extendende: sed pie exponēde. Et quo ad sensum/ reducēde ad sensum simplicis suppositionis pro humana natura in concreto: in ta hoc qō in litera dicitur: aliquando incepit esse/ q existens in natura

§. q5. 82. arti. 1. z q. 43. a. 1. co1.

Universidad de Deusto
Biblioteca

humana/ esset filius dei: hoc enim verissimum est de existente in natura humana/ cõmuniter loquẽdo. Quãuis hic existẽs in natura humana nunq̃ inceperit esse deus: propter falsitatem exponentis negatiue/ hic existens in natura humana immediate ante nõ fuit deꝰ: hic est est deus heri hodie ⁊ in scla.

¶ Super ar. 2.

Titulus vt iacet sumatur.

¶ In corpore articuli vna est conclusio responsiua questo. Christꝰ ꝑm q̃ homo/ est predestinatꝰ esse filius dei. Probatur, hoc conuenit alicui ꝑm q̃ homo/ quod conuenit ei ratione humane nature: sed predestinatio conuenit christo ratione solius humane nature: ergo. ꝓbatur minor/ distinguendo duo importata in ꝑdestinatione; scilicet ordinem ⁊ effectum/ gratuitũ scilicet donum: ⁊ manifestãdo vtriusq̃ cõuenire humanitati christi. adiuncta auctoritate augustini.

¶ In responsione ad primum. Unde ⁊ per spice cautelã authoris: nam quia ista ꝓpositio/ Christus ꝑm q̃ homo est filꝰ dei simpliciter est falsa (vt ex. q. 16. superiꝰ patet) ⁊ sic simpliciter ⁊ absolute sequeretur ex ista: christus ꝑm q̃ homo predestinatus est esse filius dei/ si quo ad materiale predestinationis ponꝰ poneretur hec vera, ideo author sustinens antecedens/ exponit illud limitate.

¶ Posset tamen dici absq̃ antecedentis limitatione/ quod in consequente apponenda ꝑm intellectũ est gratia vnionis: ista q̃ ex isto antecedẽte/ christus ꝑm q̃ homo predestinatꝰ est filꝰ dei: sequitur ergo christus ꝑm q̃ homo est filius dei: subintelligendo vel exprimẽdo per gratiam vnionis. Ista q̃ ex ista sit falsa/ christus secundũ q̃ homo est filꝰ dei/ quia significat christum secundum naturã humanam esse naturalem filium dei) ista tamen est vera/ christus secũdum q̃ homo est per gratiam vnionis filius dei, et lutem. q̃ quidẽ est suppositi agentis ꝓpter beatitudinis finẽ. Sed ꝺ rõne ſpãli: q̃ esse filium dei, nõ conuenit hũane nãe: est esse falsa, humana nã est filius dei. Nisi forte q̃s velit sic exponere extorta expõne: q̃ predestinatus est filius dei in virtute. i. predestinatũ est, vt humana nãvnitetur filio dei in ꝑsona.

¶ Relinquitur ergo q̃ ꝑdestinatio attribuat ꝑsone christi: non quidẽ ꝑm se, vel ꝑm q̃ subsistit in diuina nã: sed ꝑm q̃ subsistit in humana nã. Uni cũ prediterisset apl's qui facꝰ est ei ex semine dauid ꝑm carnẽ: subiunxit, qui predestinatꝰ est filius dei in virtute: vt daret intelligere q̃ ꝑm hoc q̃ est factus ex semine dauid ꝑm carnem, est predestinatus filiꝰ dei in virtute. Quãuis esset sit nãle illi ꝑsone ꝑm se considerate, q̃ sit filius dei in virtute: nõ tamen est ei nãle ꝑm humanã naturã, ꝑm q̃s hoc sibi conuenit per gratiã vnionis. ¶ Ad tertiũ dõm, q̃ ouige. super epistolã ad ro. dicit hanc esse litera apli. Qui predestinatus est filius dei in virtute. ita q̃ nõ designet aliqua antecessio, ꝛfic nihil habet difficultatis.

Alij vero antecessionez q̃ designatur in hoc participio predestinatus: referunt nõ ad id q̃ est esse filiũ dei, sed ad eius manifestationem. Scõm illũ consuetũ modũ loquendi in scripturis, quo res dicuntur fieri, q̃n innotescunt: vt sit sensus, q̃ christus predestinatus est manifestari filius dei. Sed sic nõ ꝓprie predestinatio accipit: nam aliqs dicitur ꝓprie predestinari, ꝑm q̃ dirigit in finem beatitudinis; beatitudo aũt christi non dependet ex nostra cognitione. ¶ Et ideo melius dicẽdũ est, q̃ illa antecessio quã importat hoc participiũ predestinatꝰ: nõ refert ad ꝑsonaz ꝑm seipsam, sed rõne humane nãe. Quia sez persona illa erat ab eterno fuerit filius dei: hoc tñ nõ fuit semp, q̃ subsistẽs i nã hũana, fuerit filius dei. Unde aug. dicit in li. de prede. san. Predestinatꝰ est Jesus, vt qui futurꝰ erat ꝑm carnẽ filius dauid, esset invirtute filius dei. ¶ Et est cõsiderandum q̃ licet hoc participiũ predestinatꝰ, importet anteceſſionem, sicut ⁊ hoc participiuz factus: aliter tñ et aliter. Nã fieri pertinet ad ipsam rem ꝑm q̃ in se est: ꝑdestinari aũt pertinet ad aliquẽ ꝑm q̃ est in apprehensione alicuius preordinantis. Id aũt q̃ subest alicui formevel nãe ꝑm rem, potest apprehendi vel prout est sub forma illa, vel etiam absolute. Et q̃ absolute non cõuenit persone christi q̃ inceperit esse filius dei, conuenit aũt ei ꝑm q̃ intelligit vel apprehenditur vt in nã humana exiſtẽs (q̃ sez hoc aliq̃s incepit esse, q̃ in natura humana existens esset filius dei) ideo magis est hec vera, christus est predestinatus filius dei, quam ista, christus est factus filius dei.

¶ Utrum hec sit falsa: christus ꝑm q̃ homo est predestinatus esse filius dei. Art. 2.

3.dist.10. q.1.ar.1. q.3. Et.4.5. ca.9.ad 3m.

Ad scõm tur. Uidek q̃ hec sit falsa: christus ꝑm q̃ hõ, est predestinatus esse filius dei. Hoc enim est vnusquisq̃ ꝑm aliquod tempus, quod est predestinatꝰ esse: eo q̃ predestinatio dei non fallitur. Si ergo christus ꝑm q̃ hõ est predestinatus esse filꝰ dei, vt sequi q̃ sit filꝰ dei ꝑm q̃ homo. Hoc aũt est falsum. Ergo et primũ. ¶ Ꝑ. Illud q̃ conuenit christo ꝑm q̃ hõ, conuenit cuilibet homini, eo q̃ ipse est vnius ſpei cũ aliis hõibus. Si ergo christus ꝑm q̃ hõ, est ꝑdestinatꝰ esse filius dei, sequerek q̃ cuilibet hoi ꝺ conueniat. Hoc autez est falsum. Ergo ⁊ primum.

¶ Ꝑ. Hoc ab eterno ꝓdestinatur, q̃ est aliquando fiendũ in tempore. Sed magis hec est vera, filius dei factus est homo, quã ista homo factus est filius dei: vt supra habitum est. Ergo magis hec est vera, christus secũdum q̃ est filius dei, predestinatus est esse homo, quam ecõuerso, christus secundũ q̃ est homo est predestinatus esse filius dei.

Sz ꝓtra Est. q̃ Aug. dicit in li. de gloria, inquantum homo factus est dei filꝰ, predestinatum esse dicimus.

Rñdeo Dõm, q̃m ꝑdestinatiõe duo ꝓnt cõsiderari. Unũ quidẽ ex parte ipsius ꝑdestinationis eterne. ⁊ scõz hoc importat antecessionẽ quandã respectu eius q̃ sub ꝓdestinatione cadit. Alio mõ ꝓt cõsiderari ꝑm effectũ tpalẽ: qui quidem est aliq̃ gratuitũ dei donũ. Dõm est q̃, q̃ ꝓ vtrũq; istoꝝ attribuit ꝑdestinatio christo, rõne solius humane nãe. Haz humana nã nõ semper fuit verbo vnita: ⁊ ei etiã hoc ꝑ gratiã est collatũ, vt filio dei in persona vniret. Et ideo solũ rõne humane nature predestinatio competit christo, vnde Aug. dicit in li. de prede. san. predestinata est ista humane nature tanta ⁊ tam excelsa subuectio, vt quo attolleretur alius, non haberet. Hoc autez dicimus cõuenire alicui ꝑm q̃ homo, quod ei conuenit ratione humane nature. Et ideo dicendum est q̃ christus ꝑm q̃ homo est predestinatus esse filius dei.

Ad primũ Ergo dõz, q̃ cũ ꝺ. christus ꝑm q̃ hõ, est ꝑdestinatꝰ esse filius dei: hec determinatio ꝑm q̃ homo, potest referri ad actũ significatũ per participiũ dupliciter. Uno modo ex parte eius, q̃ materialiter cadit sub predestinatiõe. ⁊ hoc modo est falsa. Est em sensus, q̃ ꝑdestinatũ sit, vt christus ꝑm q̃ homo sit filius dei. ⁊ in hoc sensu pcedit obiectio. Alio modo ꝓt referri ad ipsam ꝓpriã rõnẽ actus: put. f. ꝑdestinatio importat in sui rõne antecessionez ⁊ effectum gratuitum. Et hoc modo conuenit christo rõne humane nature: vt dictũ est. Et ꝓ hoc dicit predestinatꝰ ꝑm q̃ hõ. ¶ Ad scõz dõm, q̃ aliq̃d põt conuenire alicui hoi rõne humane nãe dupliciter. Unomõ sicq̃ humana nã sit cã illius: sicut esse risibile conuenit soti rõne humane nãe, ex cuius principijs causatur. Et hoc mõ ꝑdestinari nõ cõuenit nec christo nec alteri homini rõne hũane nãe. ⁊ in hoc sensu procedit obiectio. Alio mõ ꝺ: conuenire aliquid alicui rõne humane nãe, cuius hũana natura est susceptiua. ⁊ sic dicimus christum esse predestinatũ rõne humane nature: q̃ predestinatio refertur ad exaltationem humane nature in ipso: vt dictum est. ¶ Ad tertiũ dicendũ. q̃ sicut Aug. dicit in lib. de predesti. sanc. Ipsa est illa ineffabiliter facta hominis a deo verbo susceptio singularis: vt filius hominis simul propter susceptum hominem, ⁊ filius dei propter susceptum vnigenitum deum, veraciter ⁊ proprie diceret. Et ideo quia illa susceptio sub predestinatione cadit tanquam gratuita, vtrunq; potest dici: scilicet q̃ ⁊ filius dei predestinatus sit esse homo, et filius hominis predestinatus sit esse filius dei. Quia tamẽ gratia non est facta filio dei, vt esset homo, sed potius humane nature, vt filio dei vniretur: magis proprie potest dici, q̃ christus secundum q̃ homo est predestinatus esse filius dei. quam q̃ christus secundum q̃ filius dei sit predestinatus esse homo.

quia in antecedente illo/ christus scõm q̃ homo est predestinatus filius dei/ subintelligitur per gratiã vnionis, ideo in consequente quoq; ꝓtest subintelligi. Et sic cõcedim⁹: q̃ illud vnusquisq; quando: q̃ est/ quod predestinatus est esse: et. q̃ christus ꝑm q̃ homo predestinatꝰ est esse filius dei non q̃ naturam: sed per gratiam vnionis. Et ꝺ christus ꝑm q̃ homo est filius dei per gratiam vnionis. Unde glosa interlinearis ad roma. 1. dicit: Secundũ q̃ homo gratia sola predestinatus/ vt sit filius dei in eadem potentia ⁊ virtute diuinitatis cum patre/ per vnionem verbi.

¶ In responsione ad secũdũ collige hinc ex authore illam distinctionem de ly secundũ q̃/ seu inquãtum: vel reduplicatiue vel specificatiue. primum enim membrum litere exponit reduplicatiue/ dendo causam. Secundum autem specificatiue/ determinando conditionem qua subiectum recipit predicatum. Et hoc mõ scilicet specificatiue tenet: quũ dicitur/ christus secundus quod homo est predestinatus filius dei: sicut quum dicitur/ fortes secundum quod habet capillos est crispus.

3.dist.10. q.3.ar.3.

¶ Super artim. 3m.

5.dist.10. q.1.ar.3. Et ro.1. L.3.colũ. 1ma.

Titulus clarus. ¶ In corpe vnica est distõ dimẽdus: ⁊ due cõclusiones, rñdentes singulis distinctiõis membris. Dicõ est. Predestinatio ꝛ ſumitur. Uel er parte actus: vel er parte termini. Prima pelo est. Predestinatio christi ex parte actꝰ nõ est exẽplar nre. Probꝰ: qr er parte actꝰ vnoactu ⁊ modo eterno deus christꝰ ⁊ nos predestinauit. In actu liquidẽ diuino ⁊ mõ ex pte dei nulla est dfia: quum sint ola vnamet res: ipsa, f. deitas. Scda cõclo. Predestinatio christi est nre exemplar ex pte termi, q̃ ad deum: hoc q̃ ad bonũ terminãs: q̃ ad modũ ꝑdi illud bonum. Probat ꝑm. qr xps ad filiationẽ nãlem nos ad adoptiuam. Probꝰ ꝛm: qr christꝰ ꝓ gram/excludẽte omne meritũ: nos ꝓ gram/includẽte meritũ xpi: qr de plenitudine eius accepimus. ¶ Memẽto notanter: q̃ xps ꝺ. predestinatꝰ/ vt sit filꝰ dei nãlis, mõ exposito. f. rõne hũane nãe ꝓ gratz vnionis ꝑsonal. Reliqua ſũt plana.

¶ Super artm 4.m.

Titulus clarus vt iacet.

¶ In corpe vnica dictõ cũ duplici cõclone: fiẽ i pcedẽti articlo. ⁊ qr ſibi clara ſunt/ pertransiemus.

¶ Sup. q. 25 Arti. 1.

Titulꝰ nõ ẽ Hitate: ſz ẽ idẽtitas/ vel diuersitate adoration: q̃rit: an. f. vna eadẽq; adoratio/ aliquãcunq; ſit illa/ ſiminet ad christi hũanitatẽ: ẽ ad illũ termiat diuersitatez. Et est rõ dubij hꝰ: vsus ecclie: ⁊ decretuz ante ſynodi q̃ ſ. Ifra afferẽ. Tractaturq; hec materia in. 3. ſen. distin. 9.

¶ In corpe articuli duo ſũt. ꝓmo distinguit termini. Deide rãdet q̃sito. Distinguitur ẽ ꝓmo id. q̃ honorat. 2º vnitas vel ꝑlitas honoris. Dicitur igit i honorato res honorata ẽ cã honoriſ. ⁊ ꝺ: q̃ reoho norata ẽ tñ ꝓpter ſeu totũ ſubſiſtẽs. ⁊ ꝓpter excludendo ꝓtes: ex

¶ Utrum predestinatio christi ſit nostre predestinationis exemplar. Arti. 3.

Ad tertiũ Sic procedi tur. Uidek q̃ predestinatio christi nõ ſit exemplar nostre ꝑdestinatiõis. Exẽplar. n. perfitit exẽplato. Nihil aũt perfitit eterno. Cũ igit predestinatio nra ſit eterna. vt q̃ predestinatio christi nõ ſit exemplar nostre ꝑdestinationis. ¶ Ꝑ. Exemplar ducit in cognitionẽ exemplati. Sed nõ oportuit q̃ deus ducerek in cognitionẽ nre ꝑdestinatiõis ex aliquo alio: cũ dicak ro. 8. quos ꝓscivit, hos ꝑdestinauit. Ergo predestinatio christi nõ est exẽplar nre ꝑdestinatiõis. ¶ Ꝑ. Exemplar est cõforme exẽplato. Sz alterius rõnis vt esse ꝑdestinatio christi q̃ ꝑdestinatio nra: q̃ nos ꝑdestinamur in filios adoptiõis: christꝰ aũt est predestinatus filius dei in virtute: vt ꝺ ro. pũo. Ergo eius predestinatio non est exemplar nostre predestinationis.

Sed ꝓtra Est. q̃ Aug. dicit in lib. de predest. san. Est pclarissimum lumẽ predestinatiõis ⁊ gre ipse saluator, ipse mediator dei ⁊ hoium, homo xpus iesus. Dicit aũt lumẽ predestinatiõis ⁊ gre, inquantum p eius ꝑdestinationẽ ⁊ gram manifestatur nra ꝑdestinatio, q̃ vt ad rõnem exemplaris pertinere. Ergo ꝑdestinatio christi est exemplar nostre predestinationis.

Rñdeo Dõm. q̃ predestinatio dupliciter cõsiderari. Uno mõ ẽm ipm actũ ꝑdestinatis. ⁊ sic ꝑdestinatio christi nõ põt dici exemplar nre ꝑdestinatiõis: vno ẽm mõ. ⁊ eodẽ actu eterno ꝑdestinauit deus nos. ⁊ christm. Alio mõ pt ꝑdestinatio cõsiderari ꝑm illud ad q̃d aliquis ꝑdestinat: q̃d est predestinatiõis termin⁹ ⁊ effect⁹. Et ꝑm hoc predestinatio xpi ẽ exẽplar nre ꝑdestinationis. ⁊ ꝺ duplr. Primo q̃dẽ ẽptũ ad bom ad q̃d ꝑdestinamur. Ipse em est ꝑdestinat⁹ ad ꝺ q̃ esset dei filius nãl: nos aũt ꝑdestinamur ad filiationẽ adoptiõis: q̃ est q̃dã ꝓticipata filiatiõ nãl. Uñ, ꝺ ro. 8. quos ꝓscivit, hos ꝑdestinauit cõformes fieri imaginiſ filij sui. Alio mõ ẽptũ ad modũ ꝓdicti illud bonum: q̃d est p gram. q̃d quidẽ in christo est manifestissimum qr nã humana in christo nullius suito ꝓcedentibus meritis est vnita filio dei. Et de plenitudine gratie eius nos oẽs accepimus: vt dicitur Jo. primo.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ illa rõ ꝓcedit ex pte illi⁹ act⁹ ꝑdestinatis. ¶ Et ſilr dõm ad 2m. ¶ Ad tertiũ dõm, q̃d nõ ẽ necessariũ q̃d exẽplatũ exẽplari quãtũ ad ola cõformek: ſz ſufficit q̃ exẽplatum aliqualiter imitetur ſuũ exemplar.

¶ Utrum predestinatio christi ſit causa nostre predestinationis. Arti. 4.

3.dist.10. q.3.ar.3.

Ad quartũ Sic procedit. Uñ q̃ ꝑdestinatio christi nõ ſit causa nostre ꝑdestinationis. Eternũ em nõ hz causam. Sz ꝑdestinatio nostra ẽ eterna. Ergo ꝑdestiatio christi nõ est cã nre ꝑdestinationis. ¶ Ꝑ. Illud q̃d ꝺ pẽdet ex simplici dei voluntate, non habet aliã causam nisi dei volũtatẽ. Sz ꝑdestinatio nr⁹ ex simplici volũtate dei depẽdet: vt ei ephe. 1. ꝑdestiati ꝑm ꝓpositũ eius q̃ oia opat ꝑm cõſiliũ volũtatis ſue. Ergo ꝑdestinatio christi nõ ẽ cã nre ꝑdestiationis. ¶ Ꝑ. Rẽota cã rẽouetur effect⁹. Sz rẽota ꝑdestinatione christi, nõ rẽouek nr⁹ ꝑdestinatio: q̃ ẽt si filꝰ dei nõ incarnarek, erat alius modus pollo

vſu loquẽdi: q̃ ſi dicim⁹ manũ honorari. Et q̃ hꝰ pticalitatẽ rñdetur obiectio: q̃ ꝓtes q̃q; dñr honorari: ꝑ hz ſe: hz vt totũ honorek. Et de eadẽ ꝛ filius: i veste: nucio ꝛc. ¶ Ubi hẽs aliã distõẽ honorati. f. ꝑm se: vel ꝑm aliud ꝑ ſe. Totũ. n. honorat ꝑ hz se: ꝓ ũt amago: ⁊ nucẽ⁹: ꝑm aliud ꝑ est totũ in ſe pte: repũtatũ in ſe imagine: mittẽte in ſenũcio. Cũ ẽt honoris ẽ id vñ ꝑ hz honorat⁹ excellẽtia. probꝰ: qr honor est/ reuerẽtia exhibita alicui ꝓpter ſui excellẽtiã. Unitas vero ⁊ pluralitas honoris diſtinguit: q̃ ꝓt attendit: vel ꝑm cãm honoris: vel ꝑm terminũ ꝓ ſe. ꝓpriũ adorationis. Et ꝓpea ſi cotingit in vno eodẽ hoie mueniri diuerſas cãs honoris: erit illius honor vnus ⁊ multiplex. Unus ex parte persone q̃ terminus est: multiplex ex parte cauſe multiplicis: vt patet ꝺ vno hoie honorato ꝓpter ſcientiam/ et ꝓpter virtutẽ moralem et theologalem.

¶ Cõclo rñdeo ꝙſito eſt. Adoratio christi est vna ex pte ꝑsone adorate: ⁊ est plures ex pte cãe diuine/ vel humane. Probat ꝓmo ꝺ eo q̃ ad ꝓmã partẽ: qr in christo vna tantũ est hypoſtaſis. Quo ad ſecam quia alia rõ honoris ẽ ſapietia diuina/ alia ſapietia hũana. Deinde ꝺ hoc ex oppoſito: qr. f. ſi eſſent plures hypoſtaſes in christo/ adoratio eis nõ eſſet vna: et ex pte adorati: ſ. totalr adoratio christi nõ eſſet vna: ſed diuerſa. ⁊ hoc est dãtũ in ſynodis ꝛc.

¶ Circa ꝑmiſſionẽ nota cautiſſime: q̃ honorari vt cãm honoris: nõ est honoi ſimpliciter: ſz cuz tali determinatiõe: ita q̃ ly vt cõ honoris: ẽ ꝺ: tio diminues honoratũ. Ita q̃ nõ ꝙz argumẽtũ: ſapia honorat vt cã honoris: ẽ honorat. Et h ꝓpie loquẽdo: q̃ honoratur nõ ẽ niſi terminatio paſſiue actũ honorãti: nõ terminat aũ honoris actũ: niſi ꝑ ſona eui exhibet honor. Et hic ouitur/ q̃ christo debet ſimꝛ vna adoratio: ⁊ q̃ hũanitas eius vt abſtrahit ab hypoſtaſi/ ẽ adorabilis/ ſicẽ cetere cãe adorãdi/ imadorabiles ſũt ꝑpe loqndo. Et tñ mueniꝛ q̃ honorandꝰ christꝰ ꝙſt. 25. deb⁹ hmõi q̃ honorarꝰ/ vt adorãt: nõ ſi faciẽdo vim i vocabulis: loqre vt ꝓpe loquunt. Et intelligez/ q̃ ideo eccla christm vnica adoratione adorat/ ꝺo ei/ miſerere nobis. ⁊ nõ ꝺo ei: miſerere ⁊ interede: qr ad vnitatẽ ꝑſone reſpicit. Et hinc ſynodi anathema-

1.q.58. ar.1.c.fi. 2.m. Et 3.dis. 9.q.1.ã. 2.q.1. Et. dist. 29.arti. 1.4.m. Et 3.d. 29.arti. 4.4.m.

Universidad de Deusto
Biblioteca

processit ctra adorantes chm duab⁹ adorationib⁹: ppie essi loquuti sunt de honorato seu adorato. ¶ Rursꝰ circa eãdē distinē nota: q cā honoris br id q̄ pona excellit. Hoc aūt imenit ar. Uel p modū sor: vt sapiā/ br/ stat⁹. Uel p modū opatiōis: vt creare/ gubnare/ vlcere/ docere/ misereri ꝛc. Utrūq; esn̄ e vn q̄s excellit: excellāt esn̄ holes n̄ solū sapia/ po⁹/ virtute/ dignitate: sz et q̄ vicerūt/ q̄ docuerūt/ q̄ ordinarūt ꝛc. Et vtrunq; istra hāc habes: p̄m in corpe: p̄m in rnsione ad p̄m. ¶ Circadistōnē alterā ex litera sumptā de mō duplici quo res adorata adorat (vel p̄m se vel p̄m alīd in se) aduertēdū ꝓmo ex litera illā hr: dum br de ptib⁹ q̄ nō p̄m se honorāt: sz totū in illis honorāt. Et subdit p quez modū pōt aliqs honorari in exteriori: puta veste/ imagine vel nūcio. Ex his esn̄ clara hr dicta distō. dū totū p̄m se honorāt: ꝛ q̄n ptes honorant: totuz honorat in ptib⁹. hoc esn̄ est parte honorari sz q̄ totū est in pte. Et sic terveris honorat sz q̄ pona est sub illa. Imago quoq; venerat: p̄m q̄ repātata pona est in illa. Et sic nunci⁹ honorat/ p̄m q̄ p̄nceps est in illo. ¶ Aduerte scdo q̄ qr ista quo dāmō honorank/ ꝛ q̄ dāmō nō (qr p̄m se non honorank: p̄m so aliud in ipsis honorat) idcirco de eis ꝛ affirmatiua ꝛ negatiua significatur. Br esn̄ q̄ ptes ꝛ hmōi n̄ honorank. f. ppue/ qz nō p̄m se) ꝛ q̄ honorāt. f. p̄m alīd in ipsis. Et q̄n clarius est vna istiuz tractat⁹: sntia hec diluci dāda amplius est vi lentiēdo illā. ¶ Scdo igit tertio: duplicēe eē opionē ēca honorationez pone in suis extrisecis puta imagine ꝛc. Altera ē q̄ pona honorat in illis: qd hz qōdā eē illius. Altera ē: q̄ pona honorat i illis nō qz hz eē in illis: sz q̄ illa excitāt: quertūtur q̄ holes ad pona illā honorādam. Ita q̄ iter has opiones tāta est distātia: q̄ prima ponit extrinseca ḧ terminare honorationē: nō p̄m se: sed p̄m q̄ pona ē in illis. scda aūt ponit extrinseca ḧ non terminare honorationem q̄uis mō. Et hinc distant scdo/ q̄ p̄m p̄mā extrinseca dr honorari: tertia scdaz aūt extrinseca nō nisi abusiue: ꝛ cōicādo in nominib⁹ cū vulgo dicunt honorari. Qd aūt hoc sit veri⁹ sit manifestius patebit. Sed hinc q̄uis non hēatur ab authore p̄ma

3. dist. 9. q. 1. a. 2. q. 1. a. q. 4. um.

opinio de hoc ad verbū: satis tñ insinuat: quū dicit: q̄ totū honorat in partib⁹: ꝛ q̄ p hūc modū hō honorat in exteriori: vt veste: imagine aut nūcio. Clare aūt aperit inferius hec scnia: quū nō solū br q̄ magis aut cur adorāda est: sz exprimit terminatiue: duo motū in imagine ꝛ persona esse vnū: si em mot⁹ est in imagine: imago ipsa nōnull⁹ terminꝰ ē mot⁹. Est ergo p̄ma opio authoris: inter⁹ discrēdā. 3. Hūc aūt plibata hec sint: vt scias dubitare ꝛ discernere.

¶ Super arti. 2.

Tres modi sunt declarus. ¶ Incoꝛ pote articuli cū distōne rār duab⁹ cōclusionib⁹. Prīa est. humanitas chri vt res adorata: ē adōranda adoratiōe latrie. Pcdat: q̄ ipsam sic adorari/ nihil aliud est ḡ hūbū incarnatū adorari. Pcdat hoc a simili: sicut adorare vestē regis: ē adorare regē vestitū. Secunda est. humanitas chri vt rō adorādi: nō est adoranda adoratione latrie: sz dulie: hoc ē persona chri honorāda est dulia rōne hūanitatis plene gre ꝛc. Declarat ḧ q̄: reuerencia fi nili rōnali nāe debet. Prīa ꝓbat ex sufficienti distōne mot⁹ alc in imagine. destructo esn̄ altero mēbro: reliquū optie iferk. Scda ẓ ꝓbatur ex eadē aristotel⁹ doctrina: q̄ mot⁹ i imagine vt sic/ ē vn⁹ q̄ motu i rē repātata. Tertia ꝓbatur: q̄ ipsa adorak adoratiōe latrie. ¶ Circa radicē ꝓcessus/ ꝓpōnē dus ex multiplici capite occurrit. Prīo esn̄ obiect ex parte mot⁹: 2o ex pte imagis. 3o ex pte vnitat⁹. Ex pte siqdē mot⁹ br/ q̄ ppō est ẓa de Nā ẓ at ẓa de motu appetitiuo/ in q̄ vtik illa hic antor: Adoratio esn̄ cogscit imago ꝛ imaginatū: q̄ vnū relatiuoꝝ diffinit reliquū. Et sic diffinite nouit vnū correlatiuū: diffinite nouit reliquū vt br. ¶ Ad obta. Quicūq; aūt amat pfez: nō ppea amat filiū. ¶ Ex pte ẓo imaginis: q̄ imago vt imago: est relatiuum. Ita ẓ at vnitatis: q̄ vt litelligit de motu Nā mot⁹ i rē ẓ sz ie mediate: ꝛ i illāmet mediāte sua imagine: nō ē oino idē vt pz. Si ẓ aliōd: rūc ex hac ꝓpone nō iferk ꝓpositū: q̄ ex motu vnitate fm q̄dnō sequit vnitas specifica adoratiōis imagis ꝛ exēplata explicet: sed ipsa aut⁹ hoc: q̄ tū i ista inferk: q̄ latria adorāda imago r̄ br ẓ ipsa adorat. q. 2. occurrit. Nā primo impugnat ꝓcessum hūc/ er eo q̄ aliud est/ motum esn̄ et verū: fm falsum: nā sunt correlatiua: q̄ licet simul appehendātur/ dicunt tñ ꝛ sunt diuersa: relatiui esn̄ esse est ad aliud se habere. Ad propositū aūt oporteret imaginē r̄ē esse vnū: seu vnius rōnis: si adoratio rei br exhideri imagini. ¶ Deinde dicit: q̄ imago chri tria solt deo debetur per se: ꝛ coniunctis sibi: vt hūanitati chri: sibi per se/ nec p̄ se/ nec q̄ accidēs: imago aūt: est vt imago creatura/ est extrinseca a deo: ꝛ ideo cit/ q̄ cōmune dictū q̄ author in litera tradit/ est improprie dictū: et exponēdū est: qz res cognita seu rememorata per imaginē/ ad phtiā imaginis adorak: ac si esset in se ꝓpō: nā q̄ adoratio ad imaginē alterius nō terminetur. ¶ Ad hoīa cuidētia/ sciēdā est: q̄ dictū in litera positū ex aristo. de imagine vt est res q̄dā/ ꝛ vt est imago: pōt dupliciter intelligi. ¶ Primo vt distinguak imago in imaginē māt⁹/ vel formalē. Putant aurū: vel figurā seu relatiōnē. Et ꝓpter q̄ dicam⁹ adorari imaginem chri nō fm māt: sed fm formā: hoc est figurā chri vel relatiōnē ad chm. Et hic sensus accept⁹ vt cōiter/ quātū memini. Et q̄n tā figura ḧ relatio/ vt hoc a creatoris nāiō aut falso aut impropie dictū putatur/ q̄ imago chri sit adoranda adoratione latrie. ¶ Sed hunc sensum longe esse a vero sensu aristotelis ꝛ authoris: ꝓz ex duob⁹. Prīo/ quia imago vt res quedā cōprehēdit imaginē ꝛ fm māt⁹ ꝛ fm formā sumak vt marmorea/ aut aurea. Et sic sumit vt res q̄dā ex pte forme realis siue rōnis. hoc enim ola sub vno membro distinctionis cōprehendunk. f. sub imagine vt res quedā est: licet ex empla denk de mā: q̄

¶ In hoc articulo: ꝛ spāliter in rnsione ad p̄m. Uide q̄ accepturi cōnē facrā: aut sacrificio misse assistētes/ tā cozp⁹ ḡ sāguīe dñicū adorare nos exp̄imnr adoratiōe latrie: nā vt deū sūme honoramus: non distinguēdo inter cozp⁹ ꝛ eū cuius est corpus: dicēdo/ p̄ne nō sum dignus. ꝛ alias similes orōnes. Adorationē siquidē dn̄ic chro debitā rōne hūane nāe/ eccla in mēte retinet: nō in vsu: ad euitādos (vt dcm est) errores.

22. q. 2. art. 5. 3m. 4. qō 94. a. 2. 1m. Et. 3. a. 4. co. 1. a. 5. 2m Et. 3. di. 9. q. 1. a. 2. q. 2.

¶ Utrum imago chriſti sit adoranda adoratione latrie. Arti. 3.

Adtertiū Sic pceditur. Uf qō imago xpi ū sit adorāda adoratione latrie. Dicitur esn̄ exo. 20. Non facies tibi sculptile neq; oēz silitudinē. Sed nulla adoratio ē facienda ꝺ pceptū. Ergo imago xpi n̄ est adorāda adoratiōe latrie. ¶ Ꝑ. Quib⁹ gētiliū nō debem⁹ cōiacere: vt apo. dicit ep̄b. 5. Sed gētiles de ḧ pcipue inculpank. q̄ cōmutauerūt gloriā incorruptibilis dei in silitudinē imaginis corruptibilis hois: vt br ro. p̄mo. Ergo imago xpi nō est adorāda adoratiōe latrie. ¶ Ꝑ. Chro debek adoratio latrie rōne dignitatis, nō rōne hūanitatis. Sed imagini dignitatis eius que est aie rōnali impssa. non debek adoratio latrie. Ergo multo mīs imagini corpali, que repātat hūanitatē ipsius. ¶ Ꝑ. Nihil vt eē in cultu dino faciendū: nisi q̄ est a deo instītutum. vsi 2 apo. 1. ad cosin. xj. traditurus dominam de sacrificio ecclesie. dicit. Ego accepi a dño q̄d ꝛ tradidi vobis. Sed nulla tradītio in scriptura inuenit de adorandis imaginibus. Ergo imago chriſti nō est adoranda adoratione latrie.

Sed cōtra ḡ dam. inducit basilīū dicētē, Imaginis honor ad ꝓtypū puenit. i. exēplar. Sz ipz exēplar. f. chro ē adorādus adoratiōe latrie. Ergo ꝛ eius imago.

Rndeo Dom, q̄ sicḀ dicit in li. de memoria ꝛ reminiscētia: ꝛ ē mot⁹ alc in imaginē. Un⁹ q̄dē in ipsa imagine. fm q̄ res q̄dā ē, altomō i imaginē, iquātū ē imago alterī⁹. Et iter hos duos mot⁹ ē hec dista: q̄ p̄m⁹ mot⁹ q̄ qs mouek in imaginē. vt ē res q̄dā. ē alt⁹ a motu q̄ est in rē: sc̄dus ait mot⁹, q̄ ē in imaginē inq̄tū ē imago vn⁹ ꝛ idē cū illo q̄ est in rē. Sic ḡ dom est, q̄ imagini chri, inquātū ē res q̄dā (puta lignū sculptū vel pictuz) nulla reuerentia exhibet: q̄ reuerentia nō nisi rōnali nāe debet. Relinquit ergo q̄ exhibeak ei reuerentia solū, inquātū est imago. ꝛ sic sequit q̄ eadē reuerētia exhibeat imagini chri ꝛ ipsi chro. Cum ergo chro adorek adoratiōe latrie, ꝺns ē q̄ eius imago sit adoratione latrie adoranda.

Ad ꝓmū Ergo dom, q̄ nō, phibetur illo ꝑcepto facere ḡ cha q̄ sculptura vel silitudinē. sz facere adorā dā. Uñ subdit, non adorabis ea neq; colees. Et q̄ sicut dictū est, idē est motus in imaginē ꝛ in rē, eo modo phibetur adoratio imagis. In ipsa ẓ dē/ q̄ ipsa est ḡ exercet actū terminādi motū: q̄ ipsa est exēplar ad q̄ dicit. Sc̄dz aliud ho in ipsa: q̄ rō terminādi est exēplar q̄ est aliud ab ipsa/ ꝛ cōstat q̄ ē i ipsa. ¶ Ex his aūt est facile ꝓspicere/ ꝛ efficacia ꝓcessus ise/ ꝛ sitatē doctrine ei⁹/ ꝛ cām defect⁹ aliōz declinātū. Ꝺ si qdē hmōi motus adoratiōis q̄ imago chri vencat/ terminat ad imaginē chri ꝛ ḡ ꝛ ꝓpue loquēdo. Et q̄ terminat ad ipsam nō ḧten⁹ ē res (ḧ ē nō ḧten⁹ exercet actū rei i seipsa fm rē q̄ ē ma) sz ḧten⁹ ē imago. ē rō q̄ imago ei⁹ adorak: ꝛ eē chm in imagine, ꝛ cō ditio in ḡ rō adorādi monet ad adoradū. ꝛ terminat adoratione. Et ꝓpea nō exhibet adoratiōis honoꝛ creature/ sz creatori: q̄ nō exhibet eōdem adorate rei: sz rōni adorādi. q̄ ē ipe chro. Et ḧ ē q̄ in ista diuit⁹ author: q̄ ꝓ hūc modū. f. q̄ totū in pte honorak/ adorat ē ds i imagine. Deō⁹ falsum item aristotelice ꝓponis/ cūz suisse cr̄ādi. ¶ Ad obta. Ꝺ dicēs ꝓpōnē ex pte mot⁹ nō ꝓz ꝓ ha ē de vtroq; mot⁹ ghe. f. appetitiu ꝛ apphēsiu: q̄m ipole ē intelligere aut colere imaginē vt exercet ipsa ē ḧ rō terminādi vtrūq; motū. f. Jn eḋoco q̄s laborāt, obta ex pte imagis: q̄m vt tā pz: ignorāt imaginē vt exercet imagis actū: q̄ cū adorak/ nō relo nec fig⁹/ sz ꝑsona adorak repātata i imagine vt i ꝑsona ḧ adorat. f. Ad obta ex pte vnitatis br ē ē mot⁹ vnitate sim⁹ ḧ ē spēcifica: q̄ est sermo de vnitate mot⁹ fm ꝓ se ꝓpō terminū: ex q̄ vnitas specifica mot⁹ sumit. Nec obstat dcta peneo cē sine me vel cū me: q̄ nō luenit hic mem⁹ ex pte ter⁹/ sz solū fm ꝓdōnē diuersam einsdē termini: eadē siqdē ꝑsona repātata/ terminat sorak motū/ veli scipsa/ vel sua imagine. Cōdones aūt q̄ n̄ variāt ipz terminī/ ꝓpter nec ipz mot⁹ i term⁹. Ad obta aūt oppōdi/ br ḡ sane iteilla imagie vt imagine ipe nō vidit/ ꝛ tō oprie inferk/ q̄ honoꝛ exhibit⁹ rei/ exhibēd⁹ ē imagi ni. Error enim fuit: q̄ nō est inter⁹ q̄d ipostat imago vt imago in actu exercito. ¶ Ad alīd obtonē einsdē br/ q̄ imago xpi ꝓpue loquendo est adorāda adoratiōe latrie/ q̄ soli creatori debet. Dñō ā ab obiectente inducta/ ō ꝑ se vel ꝑ accns ꝓiecto: refutāda ē vt insufficiēs. Distinguit siqdē m prīo ar⁹ hy. q. honorari vt rē nō honorādi ꝛ 2⁹ vt fm se/ vel fm alīd. Et ad 2mum m/ vt idi br/ ꝛ dcīatū ē/ spectat adorari pona in sua imagie. Exhibet siqdē chri imagini latria vt rer⁹ fm chriſtū in ipsa vel chro i sua imagie: q̄uis neutz ē aliud ḧ exhibere latriā creatori Jesu chro. ¶ Ad 3m einsdē br/ q̄ author sz ē cēd esn̄ ē ꝓpe dcm: ꝛ fi ē ob ignoātiā q̄dā/ iter ꝓpria locūdi: vt obiciēs facit. Cui⁹ error ex ḧ pōt ꝓici: q̄ si imago chri ñ nisi q̄ ad mēoīa aut cognitiōez reducit in memoriā chriſti adorari adoratiōe latrie. Et si ḧ ponos i ꝓa actiōa ꝓcipiēs ꝛ vi debis q̄ecc⁹ nō io imagiem r̄ adorat/ q̄ fecit fidē cū signū rememoratiuū ꝛ ꝓtiſz q̄ imago r̄ adorāda latria ḧ io cā adorat. Et ā esset h⁹ adoratiōis ista lege ant ꝓhen⁹ posita: fictio istius modi fm̄ adorantiū ds ecc⁹m a indeoꝛ ꝑcorūq; q̄dā imaginū cultui detrahēs/ mor⁹ fidē eripuisset. q̄ iuste dānabīz lese maiestat⁹/ iniurātes imagib⁹ ꝓnc. Mōstrāt ḧ imaginē q̄ imaginē honorādā sat debonorādas eē. ¶ In rnsione ad p̄m einsdē arti. circa imaginos dei/ dubiū occurrit an sint

manifestius hz rōnē cuiuscdam rei. Scdo/ ex eo q̄ mot⁹ in imaginē vt est figura quedā vel relo: nō est vnus⁹ cū motu in rē: sz diuersus ab illo. Sicut esn̄ intell⁹ ꝛ affect⁹ in figure ꝛ relonis cōsideratiōe ꝓpriatim: vt patet dū alicui forma ipsius figure placet: velletq; illā relonē habere ad se vel aliquē suoꝝ/ ex quo est ita pulchra. Est esn̄ tunc mot⁹ animi in imaginē formalē: ꝛ tñ nō in rem. Jmo oppositū motum hz q̄ ꝛ versus rē: puta quia displicet q̄ imago tā pulchra/ sit imago illius cui⁹ est. ¶ Et igit secundo mō intelligendas/ q̄ res ḧ imaginez distinguit quo ad vtrunq; ꝓpriū actum: ita q̄ imago terminat motum vt res/ quatenꝰ exercet actum rei cuiusdā vt res est. ꝛ sistit terminat motū in ḡ tum imago: ḧtenus exercet actū imaginis. Et q̄ res vt res in se est quedā entitas: ꝛ ideo tūc termināt vt res/ q̄n rōne sui fine formalē siue mālīter terminat. Et quia imago tūc ḧten⁹ exercet actū imagis: q̄n rō eius actus ē exēplar/ ipsa ēt ē additio agētis (sic. n. tñ motus tā appetibilis⁹ q̄ appetitus⁹ in ipsam/ ad exēplar sui terminatur) ḧ mot⁹ imagine ḧtenus est imago est in ipsa ḡ dē/ sz fm aliud in ip

Biblioteca Universidad de Deusto

Universidad de Deusto
Biblioteca

licite. Et est ratio dubij: qz auctas damascenj in lra dānat illas inspiētie z impietatis. Et ea dē est rō nunc de deitate que erat in veteri lege quo ad rem figurabilem vel nō sm se: cōstat aūt in veteri lege imagines dei esse prohibitas occasio quoq; false opinionis de deo ex imaginibus eadem vtrobiq; est. Unde non desunt doctores reprehēdentes imagines sancte trinitatis. ¶ In oppositū autē est ecclesie vsus: admittēs trinitatis imagines: representantes non solū filiū incarnatū: sed patrē & spūm sctm. Addunt & hui⁹ verba: sonātia q; posteā deus est incarnat⁹: potest adorari in imagine.

¶ Ad hui⁹ rei euidētiā aduertēdū est: q posse formari imagines dei seclusa incarnationis mysterio. Primo vt res diuina figuret p imagines. Et sic inspiētie quo ad ptē apphendimus: & ipietatis sm partē appetitiuā / figurare qđ diuinum est: vt dam. dicit. Et hac rō necdānant imagines dei vt dē⁹ est: z ingerunt erroneā de deo opinionē. Et ꝫ mō in ecclesia dei cōstat nō habere imagines dei.

¶ Secō vt spēs dei in scripturis tradite figurent: sicut & depingit spūssancti⁹ in forma colūbe: nō vt spūssan. figurata mōstretur. Et hoc frequēti vsu ecclia passim efficit: & de deo: & de xpō / & de angelis / & de sanctis: vt ꝑz quā deus depingitur imaginibus specierū in quibus visus ꝺz in testō veteri: vt in forma senis antiqui. s. dierū: dani. 7. & christus in forma agni: & angeli cum ser alijs: & euangeliste in forma quadruor alaium. Et hec non solū pinguunt: vt offendātur (sicut cherubin olim in tēplo ipse fecit vt adorent: vt frequens vsus ecclesie testatur. ¶ Tertio: vt ex similitudinibus apud nos etiā fictis: ad figurabilia ascēdamus: sicut angelorum imaginem: facimus iuuenem pulchrum / alatum / cum dicamus: non q talis sit angelus: sed vt ex similitudine ꝺbi natura. s. humana (apposita sanctitate p dīa dema: & inētute ꝓ perfectione / & alio conjunctis ꝓ celeritate) vel sic ex sensibilib⁹ ad insensibilia venerando ascendamus. Et hoc modo alicubi spūssanctus in forma senis / orbem pugillo concludentis &c figuratur. Hic autem tertius modus satis ꝓpinquus est ritui paganorum: figurantium deum diuersimode ꝓ aliq; causa est diuersorum effectuum: vt in forma nuncie ratione sapientie: & huiusmodi. ¶ Dicto premisso sciēdū est: q figurare diuinū primo modo: est actus ex suo genere malus. Mozatur: quia cadit super repugnante materia: repugnat siquidem deitati: figurabilem esse. Figurare aūt deum secundo vel tertio modo ad actū instructionis: est actus ex suo genere bonus qm nāle est hoi per sensibilia discere insensibilia. Un picture codices sunt ꝓpter hoc: sicut libri in quib⁹ per hec sensibilia docemur intelligibilia cōtemplari / pp ea dicti sunt. & sic moyses fecit duas cōstituit angelorū in templo. Sed ad actum cultus figurare hec: actus est solitarie sumptus / non bon⁹ nec eligibilis: sed declinabilis: sicut occidere hominē / si solitarie ꝓponat: non est actus eligibilis aut laudabilis: sed si nihil ad derelictionē malus et vituperabilis. Sed si figurare deū ad actū cultus / vel fiat quibuscūq; circūstātijs (puta aūctore ecclesiastice cōsuetudinis: securitate ab errore occasione: pietate q; colentiū) redd dik actus iste honestus: sicut si occidere hominem / induat circūstātias: publice ptātis / actū ꝓcipētis ꝓ iustitia ac cōe bonū: erit occidere hominem / act⁹ honestus. ¶ Cauere ergo oꝑz / ne facilis sit fnia ꝺ quancūq; parte: ymāgia siquidē in ꝓmis est rō errouis. Nā si ex falsa aliqua opinione de deo aut angelis &c. aliqua ꝓcessit aut ꝓceperat imago tertij modi / vel secūdi vel lignum in quo fuisset suspensus: sed magis illud abhorret. Christus aūt in ligno crucis opprobriosissimaz mortem passus est ꝺm illud sap. 2. morte turpissima condemnemus eum. Ergo non debemus crucem venerari. sed magis abhorrere. ¶ Preterea. Humanitas christi adoratione latrie adoratur, inquantum est vnita filio dei in persona. Quod de cruce dici non potest. Ergo crux Christi non est adoranda adoratione latrie. ¶ Preterea. Sicut crux christi fuit instrumentum passionis eius & mortis, ita etiam & multa alia (puta clauj, corona & lancea) q̄b⁹ tñ non exhibemus latrie cultuz. Ergo vt ꝙ crux christi nō sit adoratiōe latrie adoranda.

Sed ꝓtra Est, q̄ illi exhibemus latrie cultuz, in quo ponimus spem salutis. Sed in cruce christi ponimus spem salutis, cantat enim ecclesia ꝙ crux aue spes vnica, hoc passionis tempore, auge pijs iustitiam, reisq; dona veniam. Ergo crux christi est adoranda adoratiōe latrie.

Rñdeo Dicz, q̄ sicut supra dictū est, honor seu reuerentia nō debetur nisi rōnali nāe: creature aūt insensibili nō debet honor vel reuerētia nisi rōne rōnalis nāe. Et hoc dupl'. Uno modo inquantuz repsentat rōnalē nām aliquo modo inquātū ei quocunq; modo coniungit. Primo mō cōsueuerunt homines venerari regis imaginem: secūdo modo eius vestimentū. Utrūq; aūt veneratur homines eadē veneratione qua venerātur & regem. & Si ergo loquamur de ipsa cruce, in qua christus crucifixus est, vtroq; modo est a nobis veneranda. Uno. s. modo inquantum representat nobis figurā christi extensi in ea. Alio modo ex contactu ad membra xpi: & ex hoc q̄ eius sanguine est perfusa. Unde vtroq; modo adorat eadem adoratione cuz christo. s. adoratione latrie. Et ꝓpter hoc etiā crucem alloquimur & deprecamur ꝺm ipsius crucifixū. Si vero loquamur de effigie crucis christi in ꝙcunq; alia mā puta lapidis vl ligni, argēti vel auri) sic veneramur crucem tantum vt imaginez christi, qua veneramur adoratione latrie: vt supra dictum est.

Ad primū Ergo dicendum, q̄ in cruce christi quantū ad intentionem vel opinionem infidelium consideratur opprobrium christi: sed quantum ad effectū nre salutis ꝺsiderat virt⁹ diuina ipsi⁹, q̄ de hostib⁹ triūphauit: ꝺm illō col. 2. Ipz tulit de medio, affligēs illō cruci, & spolians ꝓncipat⁹ & ptātes, traduxit ꝺfidenter. palā triūphās illos i semetipo. Et ió dicit ap. ꝓme ad col. 2. Uerbū crucis pereūtib⁹ qdē stultitia ē, his aūt q̄ salui fiūt. i. nobis ꝑtus dei ē. ¶ Ad scām dām, q̄ crux xpi ꝺz nō fuit vnita ꝓbo dei i pſona: fuit tñ ei vnita aliq̄ alto mō. s. ꝓ repsentatiōe & tactū. Et hac solā rōne exhibet ei reuerentia. ¶ Ad tertiū dām, q̄ ēstū ad rōnē tactus membroz xpi, adoram⁹ nō solū crucē: sed & ola q̄ sunt xpi. Unde dam. ibi. 4. li. ꝓtiosuz lignū ve sctificatū tactu scti corpis & sanguis. Necēter adoram dū. clauos. idumēta. lāceā. & sacra ei⁹ tabernacula. q̄ sunt ꝑsepe. spelūca & hmōi. Ista tñ nō repūtant imaginē xpi, sicut crux: q̄ ꝺz signū filij hois qđ appebit i celo: vt ꝺz Mat. 24. Ideoq; mulierib⁹ dixit angel⁹, Jesum ḡritis nazarenū crucifixū, nō dixit lāceatū, ſz crucifixū. Et inde est q̄ crucē Christi venerantur in quacūq; māno aūt imaginem clauorum, vel quoscunq; huiusmodi.

¶ Utrum mater Christi sit adoranda adoratione latrie.

Articulus. 5.

Adhūc Ūf q̄ mf dei sit adoranda adoratiōe latrie. Ūf esm idē honorē exhibēdus mīri regis & regi: vñ ꝺz. 1. reg. 2. q̄ posit⁹ est thron⁹ mīri regis, q̄ sedet ad dexterā ei⁹. Et Aug. dicit in sermone de assūptiōe, thronū dei, & thalamū dñi celi, atq; tabernaculū xpi dignū est ibi ei⁹ ꝙ vbi est ipse. Sed xps adorat adoratione latrie, ergo & mater ei⁹. ¶ Dam. dicit in. 4. lib. q̄ honor matris refert ad filiū. Sed filius adorat adoratione latrie, ꝙ et mater. ¶ Conclusio est xpo mater eius ꝺ crux. Sed crux adorat adoratione latrie, ergo & mater Christi est adoratione latrie adoranda.

Sed contra Est, q̄ mater dei ē pura creatura. Nō ergo ei debetur adoratio latrie.

Rñdeo Dām, q̄ latria soli deo debet, nulli creature debet latria, put creaturā sm se veneramur. Ly aūt creature insensibiles nō sunt capaces, veneratiōis sm seipsas: creatura tñ rōnalis est capax veneratiōis sm seipsaz, & tō nulli pure creature rōnali debet cult⁹ latrie. Cum igit ḃtā ꝺgo sit pura creatura rōnalis, non debetur ei adoratio latrie: sed solū veneratio dulie, eminentius tñ ꝺ ceteris creaturis, inquantū ipsa est mater dei. Et tō ꝺz qđ debet ei non qualiscūq; dulia: ſz hyperdulia.

Ad ꝑmū Ergo dām, qđ mīri regis nō debet eſſius honor hononi ꝙ debet regi: debet tñ ei ꝙdā honor ꝺsimilis rōne cuiusdā excellētie. Et ḃ signāt authoritates inducte. ¶ Ad scām dām, q̄ honor mīris refert ad filiū, qz ipsa mf est, ꝓpter filiū adoranda. Nō tñ eo mō ꝙ honor imaginis refert ad exēplar: qz ipsa imago ꝓput in se ꝺsiderat vt res qdā, nullo mō est venerāda. ¶ Ad tertiū dām, qđ crux nō est capax veneratiōis ꝓput in se ꝺsiderat, vt dictū est: sed beata ꝺgo sm seipsam est venerationis capax. Et ideo non est similis ratio.

¶ Utrū reliqe sctōz sint adorāde. Arti. 6.

apponit hy pure / quū ḃz pure creature. Cōsequētia ꝓbat: qđ creatura rōnalis est capax sm se honoris. Scōa aūt / qđ ḃtā ꝺgo est pura creatura rōnalis. Scōa aūt ꝙ ꝓbat: qđ veneranda est eminēt⁹ creaturis ceteris: qz est mf dei. ¶ In ḃ articulo & sequēti tria ſiōe ad tertiū / ondū occurrit: qz nō ꝙ e minoris ꝺditionis res veneranda sm se & sm aliud / & ſi est solū veneranda sm aliud: qſi venerabilitas sm se nō est ꝺditionis rōnē venerabilitatis: sed brā ꝺgo si nō est venerabil ꝺz ſz ſolū rōne xpi vt crux adoraret latria ñ inquo ēt crux & ꝓpter in trinsece fuit illi ꝺiuncta: & ēt nūc vt res cōsūcta xpo / adoranda est latria: ꝺz seipsa hyperdulia. Et cōsimiliter qđ dictū ē q̄ nō iconi venit vnā & eadē ꝓpriam adorari duplici adoratiōe. ¶ Ad hoc ꝺz q̄ ꝺz venerabilitas ꝺz sem ꝺstrahat rōnes venerabilitatis: imo est ꝑfectior dicta ex: distrahit tñ rōnē venerabilitatis rōne alteri⁹ vita q̄ veneranda est latria xpi / ḃtā ꝺgine: & seorsum adoraret hyperdulia ipaz ꝺm se brām ꝺgine: sicut nec ꝺstrahit rōnē entis q̄ ꝑfectior ens: ſz est ꝑfectior ille modo ꝺsimili ḃtā rōnē entis / ipsius: ꝓpter q̄ dicit. Et ideo qđ latria inter creaturas deāt xpi / ḃtā ꝺgini: & seorsum adoraret hyperdulia ipaz ꝺm se brām ꝺgine: sicut nec qua dicti rōnē ens ꝺstrahit rōnē entis / ipsius: ꝓpter q̄ dicit. Et ideo qđ latria inter creaturas deāt xpi / ḃtā ꝺgini: & seorsum adoraret hyperdulia ipaz ꝺm se brām ꝺgine: sicut nec qua dicti rōnē ens ꝺstrahit rōnē entis / ipsius: ꝓpter q̄ dicit. Et ideo qđ latria inter creaturas deāt xpi / ḃtā ꝺgini: & seorsum adoraret hyperdulia ipaz ꝺm se brām ꝺgine: sicut nec qua dicti rōnē ens ꝺstrahit rōnē entis / ipsius: ꝓpter q̄ dicit. Et ideo qđ latria inter creaturas deāt xpi / ḃtā ꝺgini: & seorsum adoraret hyperdulia ipaz ꝺm se brām ꝺgine: sicut nec qua dicti rōnē ens ꝺstrahit rōnē entis / ipsius: ꝓpter q̄ dicit. Et ideo qđ latria inter creaturas deāt xpi / ḃtā ꝺgini: & seorsum adoraret hyperdulia ipaz ꝺm se brām ꝺgine: sicut nec qua dicti rōnē ens ꝺstrahit rōnē entis / ipsius: ꝓpter q̄ dicit.

Ad primū Dicendum, q̄ ꝺ ratio vigilātij, cui⁹ verba introducit ibi ero, in li. quem ꝺ eum scribit, dicēs, Propter ritum gētilium videm⁹ sub pretextu religionis introductum pulusculum nescio quem in modico vasculo, pretioso linteamine circūdatum oscula tēs adorant. Contra quem ibi ero. dicit in epla ad ripariū. Nos non dico martyrū reliquias, sed nec solem nec lunam nec angelos adoramus. s. adoratione latrie, honoramus autem reliquias martyrum, vt eū cuius sunt martyres, adoremus: honoramus seruos vt honor seruoꝝ redundet ad dominuz. Sic ergo honorando reliquias sanctorum, nō incidimus in errorem gētilium: qui cultum latrie mortuis hominibus exhibebāt.

¶ Ad secundum dicendum, q̄ corpus illud insensibile non adoramus ꝓpter seipsum: sed ꝓpter animam que fuit et vnita: que nunc fruitur deo: et propter deum, cuius fuerunt ministri. ¶ Ad tertium dicē dum, q̄ corpus mortui ✠ alicuius sancti non est idem numero qđ ꝓmo fuit dum vixit, ꝛet, propter diuersitatem forme, que est anima: est tamen idem identitate materie

22. qđ. 103. arti. 4. 2. Et 3. dist. 9. q. 1. ā. 2. q. 3.

21ᵉ. qđ. 103. arti. 4. 3ᵐ. Et. 3. di. 9. q. 1. ā. 2. q. 1.

Alias ✠ passia.

Alias ✠ mortuū.

Universidad de Deusto
Biblioteca

clusis dupliciter probata. Con⁹ est. Reliquias sanctorum ꝺ lescing congruo honore venerari debem⁹ ꝛ precipue eorum corpora. Probatur ꝓmo. Affectus alicui⁹ veneratur ꝫ illa que de ipso posſ mortem reliquuntur: sed sanctos dei veneramur: ergo eorum reliquias venerari debem⁹. ꝛ precipue eorum corpora. Maior probat auctoritate aug. Minor probatur ex quatuor: qꝛ sci sūt christi membra: quia dei filij: quia amici: quia nostri intercessores. Pars autem specificata in conclusione, scilicet precipue eorum corpora, manifestatur tribus: quia templa spiritussancti inhabitantia: qꝛ organa spiritus. f. operā dio ꝫ ea fuerūt: quia sunt corpori christi cōformanda. Secundo probatur conclusio: quia deus sanctorum reliquias honorat miraculis: ergo ⁊ nos debemus honorare.

5.di. 19. ſ.1.q.5. Et opus. 3.co.22. Et opus. 6.c.18. Et gal. 5. lec. 7. ſi.

¶Super. q. 26. ar. 1.

TItul⁹ clarus est.

¶In corpore ā. tres duę cōclusiones. Prima est. Esse mediatorem inter deum ⁊ homines/ simpliciter seu perfectione/ est proprium christo, secunda est. Nihil prohibet alios dici mediatores secundū quid: scilicet dispositiue vel ministeriali ter. Prima conclusio probatur. Unire homines deo ꝓfectiue/ conuenit soli christo: ꝙ solus christus est ꝓfectus mediator dei ⁊ hominū. Hoc probat: qꝛ per mortem suā mundum deo reconciliauit, ⁊ apostol⁹ dicit/ deus erat in christo mundum sibi reconcilians. Consequentia vero probatur ex rōne: qꝛ mediatoris officium est mediare inter eos inter quos est mediator. pbat/ qꝛ in medio vnitur extrema. Et authoritate apo. qꝛ cum dixit set mediator &c. subiūxit qui dedit se, Secūda conclusio vt clarior reliqꝛ: qꝛ cooperātur aliquis ad vnionem

¶Super arti. 2m.

TItulus clarus. In corpore duo fiunt: ꝓ ponuntur due rōnes mediationis: 2o applicātur ad christum dupliciter, ꝙ scilicet deus

que est iterum sue forme vnienda.

¶De hoc quod christ⁹ dicitur dei ⁊ hominum mediator. Questio 26.

DEide Considerādū est de hoc qꝺ christus dei ⁊ hoium mediator. ¶Et circa ꝫ ꝛquntur duo. Primo vtrum esse mediatorē dei ⁊ hoium. sit ꝓpriū christo. Secōvtrū ꝫ pueniat ei ꝺz hūanā nāz.

¶Utrum esse mediatorem dei ⁊ hominum sit proprium christo. Articulus 1.

ADprimū Sic ꝓcedi tur. Uīr qꝺ esse mediatorē dei ⁊ hoium. sit ꝓpriū christo. Sic.n. facer dos, ita ⁊ ꝓpha vr esse mediator inter deū ⁊ hoies: ꝺz illū ou.5. ego illo tpe seqꝫster fui ⁊ medi⁹ inter deū ⁊ vos. Sz eē ꝓphetā ⁊ sacerdotē. nō ē ꝓpriū christo. Ergo nec ēe mediatorē. ¶ꝓ. Illū qꝺ pueniт āgelis bonis ⁊ malis, nō ꝓt dici eē ꝓpriū christo. Sz eē medi⁹ inter deū ⁊ hoies. pueniт angelis bonis: vt dio. dicit. 4. c. de di. no. comunit ēt angelis malis. i. demonibus: hīr. n. qꝺā cōta cū deo. f. immortalitatē, quedaꝫ cuꝫ hominib⁹. f. qꝛ sunt aio passiui, ꝛ ꝙ cōsequēs miseri: vt pater per aug. in. 9. de ciuit. dei. Ergo esse mediatorem dei et hoiuꝫ non est ꝓpriuꝫ christo. ¶ꝓ. ad offm mediatoris pertinet interpellare ad vnum eoꝝ inter quos est mediator: ꝓ altero. Sed. f. f. sicut ꝺz ro. 8. interpellat ꝓ nobis ad deum gemitibus inenarrabilibus. Ergo. f. f. est mediator inter deum et hoies. Non ergo est propriū christo.

Sed cōtra 2. Un⁹ est mediator dei et hominum, homo iesus christus.

RŪdeo Dīm, qꝛ ad mediatoris offm ꝓpe ptinet. ꝙiungere ⁊ vnire eos inter qs ē mediator. Nā extrema vnit tur i medio. Unire āt hoies ꝺo, ꝓfectiue qꝺ cōuenit christo: ꝙ quē hoies sunt reconciliatt deo: ꝺz illō. 2. ad cor. 5. deus erat i christo mundū reconciliās sibi. Et ō sol⁹ christ⁹ ē perfect⁹ dei ⁊ hominuꝫ mediator: inquā⁹ ꝙ suam morte hūanum gen⁹ deo reconciliauit. vñ cū apls dixisset, mediator dei ⁊ hominū homo christus iesus. subiūxit. q. dedit semetipm redēptiōez ꝙ omnib⁹. Nihil tñ. ꝓhibet alios dicī mediatores dei ⁊ hoium. inquātū⁹ ꝙd. dicī mediatores inter deum ⁊ homines: ꝓut. f. cooperant ad vnionem hominum cū deo dispositiue vel ministerialiter.

Ad ꝓmū Ergo dīm, qꝛ ꝓphe ⁊ sacerdotes ve. te. dicti sūt mediatores inter deū ⁊ hoies dispositiue, ⁊ ministerialiter: inquantuꝫ. f. ꝓnunciabant ⁊ prefigurabāt vez ⁊ pfectum dei ⁊ hominū mediatorē. Sacerdotes ꝺo no. te. ꝓt dici mediatores dei ⁊ hoium. inquā⁹ sunt ministri xi mediatoris: vice ipsi⁹ salutaria sacra bus exhibētes. ¶Ad secundum dīm, qꝛ angeli bōi, vt aug. dicit i. 9. de ci. dei nō recte ꝓt dici mediatores inter deū ⁊ hoies. Cū. n. vtrū, ꝙ hēant cōe deo ⁊ beatitudinez ⁊ immortalitatē, nihil ā hoꝝ cū hoib⁹ miſis ⁊ mortalib⁹: qūo sī potī⁹ remoti sūt ab hominib⁹, deo qꝭ conūcti, ꝺ inter vtrosqꝫ medij ꝓstitue. Dio. tñ dicit eos eē medios, qꝛ ꝺz graduz nature sunt ifra deū ⁊ supra hoies ꝓstituti: ⁊ mediatoris offm exercēt, ñ qꝺ ꝓncipaliter ⁊ ꝓfectiue. ſz ministerialiт ⁊ dispositiue. Uñ matthe. 4. ꝺz. qꝛ accesserūt āgeli ⁊ ministrabant ei. f. christo. Demōes aūt ḣnt ꝛmunē cū ho immortalitatē, cū hominib⁹ autē miserīam: ad hoc. n. se interposuit me⁹ demō immortal' ⁊ mis, vt ad imortalitatē btāz trāsire ñ sinat, ſz ꝺducat ad miseriā imortalē. Uñ ē sūe malv⁹ medi⁹, q sepat amicos. Chr̄s āt hūit cōez ci deo beatitudinē, cū hoib⁹ āt mortalitatē. ⁊ ō ad hoc se interposuit me⁹ vt mortalitate transacta ⁊ ex mortis facēt imortales (qꝺ i se refgēda mōstrauit) ⁊ ex miſis btōs, vn nunc̄ ipe discessit. Et ō ipe ē bonus mediator, q recōciliat inimicos. ¶Ad tertiū dīz q spūssūs cum sit ꝙ ola deo eqlis, ñ ꝓt dici medi⁹ vl mediator iter deuz ⁊ hoies, ſz sol⁹ chr̄s, q ḣz ſz diuinitatē eqlis sit ꝓt, tñ ſz hūnitatē miot ē ꝓfer vt sup dcm ē. Uñ ſr illud ad gal. 3. chr̄s ē mediator, dicit glo. non ꝓr nec spūssūs. Dr āt spūssūs interpellare ꝙ nobis, quia ipse inter pellare nos facit.

¶Utrum christus ꝺm qꝛ hō sit mediator dei ⁊ hominum. Arti. 2.

ADscīz Sic ꝓcedit. Uīr qꝛ chr̄s non sit mediator dei ⁊ hoiuꝫ ꝺm qꝺ hō. Dic.n. aug. in. 4. de trā felicianum, Una ē christi ꝑsona, ne sit nō vn⁹ chr̄s nōvna subst̄ātia. ne mediatorus dispēsatiōe submota, aut dei trīn dicak aut hois fil⁹. Sz nō est dei ⁊ hois fil⁹ ꝺz qꝛ hō. ſz ḣ ꝺm qꝛ de⁹ ⁊ hō. Ergo neqꝫ dōm ē qꝛ sit mediator dei ⁊ hominū, solū qꝛ hō. ¶ꝓ. Sicut chr̄s inquātū ē de⁹, ꝙuenit cū ꝓre ⁊ spūsc̄o, ita inquantum ē hō, ꝙuenit cū hoibus. Sz ꝓpter hoc qꝛ in quātū ē de⁹ ꝙuenit cū ꝓre ⁊ spūsc̄o, nō ꝓt dici mediator: inquantū ē de⁹, qꝛ sup illō ꝑme ad tīm. 2. mediator dei ⁊ hominū. &c. dic glo. inquantū ē ꝺbuz, nō medi⁹ ē: qꝛ eqlis ē ꝺo, ⁊ de⁹ apō deū, ⁊ sil' vn⁹ de⁹. Ergo nec ērīgtū ē hō. ꝓr dici mediator: ꝙ ꝙueniēt iam quā cū hominib⁹ ḣz. ¶ꝓ. Chr̄s ꝺ mediator in quantū ē hō. recōciliauit nos deo: quod quidem fecit auferēdo peccatuꝫ, quod nos sepabat a deo. Sed auferre peccatum, ꝙuenit chr̄o nō, inquantum est homo, sed inquantum est deus. Ergo christus inquantum est homo non est mediator. sed inquantum est deus.

Sed ꝺ Est, qꝛ aug. dicit i li. 9. de ciuit. dei. Non ob hoc mediator est christus qꝛ ē ꝺbū: maxime quippe immortale ⁊ maxime btm ꝺbū. longe a mortalib⁹ miseriis: ḣz mediator est secundum qꝛ homo.

RŪdeo Dīz. qꝛ i mediatore duo posſumus cōsiderare. ꝓmo qꝺez rōem medij: secundo offm conuenīēdi. Est aūt de rōne medij qꝛ distet ab vtrosqꝫ extremorū. ꝙiungit aūt mediator ꝓ hoc qꝛ ea que vnius sunt, defert ad alterū. Neutrū aūt horum ꝺt ꝙuenire chr̄o ḟm qꝛ de⁹: sed solū ḟm quod hō. Nam ḣz qꝛ deus, nō differt a ꝑre ⁊ spiritussancto in natura ⁊ ptāte dīuī. Nec ēt pater ⁊ f. f. aliquid habent quod non sit filij: vt sic posſit id quod est patris vel. f. f. quasi qꝛ est alterū ad alios deferre. Sed vtrumqꝫ conuenit ei, inquātum est homo: quia secundum quo est homo, distat ⁊ a deo in natura, ⁊ ab hominibus in dignitate ⁊ gratie ⁊ glorie. Inquantum etiam est homo, conuenit ei coniungere hoies deo, ꝓcepta ⁊ dona dei, hominibus exhibendo, ⁊ ꝓ hominib⁹ deo satisfaciendo, ⁊ interpellando. Et ideo verissime dicitur mediator ḣz quod homo.

Ad ꝓmū Ergo dīz. qꝛ si subtrahaꝭ ḣ ꝺma nā a chr̄o, subtrahet ꝙ ꝓ ꝺo ab eo singularis plenitudo gratiarum: que ꝙuenit ei inquātū est vnigenitus a ꝑre: vt ꝺz ioan. ꝓ. Ex qua quidem plenitudine ḣz vt sit sup oēs hoies ꝛstitut⁹: ⁊ ꝓpinquius ad deū accedēs. ¶Ad scīm dīm, qꝛ rp̄s ḟm qꝺ de⁹, est ꝙ ola eqlis ꝓtiz ēt i hūana nā exceditalios hoies. Et ō ḟm qꝺ hō ꝓt eē mediator: nō aūt ḟm qꝺ deus.

¶Ad tertiū dīm, qꝺ ḣz authoritatiue ꝓtin auferre ꝙueniat rp̄o ḟm qꝺ est de⁹: tñ satisfacere ꝙ ꝓtō hūani gñis ꝙuenit ei ḟm qꝺ est hō. Et ḟm hoc ꝺz dei ⁊ hoium mediator.

¶De sctificatione beate ꝙginis. Mō. 27.

DOst Predicta in qꝺb⁹ de vnīōe dei ⁊ hois, ⁊ ō his qꝛ vnionē cōsequunt, tractatū est: restat cōsiderādū de his, qꝛ fil⁹ dei icarnat⁹, in nā hūana sibi vnīta gessit vl' pas sus est. Que qꝺē cōsideratio ḋtripartita erit. Nā ꝓsiderabim⁹ de his qꝛ ꝓtinēt ad ingressum ei⁹ i mūdū. scōo de his qꝛ ꝓtinēt ad ꝓgressū vite ipsi⁹ in ḣ mūdo. tertio de exitu ipsi⁹ ab ḣ mūdo. Circa qꝺ cōsideratio primo occurrit ꝛsiderādū ꝺ sctificatione ei⁹. secōo de ei⁹ natiuitate. tertio de ei⁹ circūcisiōe. qrto de ei⁹ baptismo. ¶Circa ꝺ ceptionē aūt ei⁹ ops ꝓpō ḣ cōsiderare qrtū ad mḟem ꝓcipiēte. scōo qrtū ad modū ꝓceptiōis. tertio qrtū ad pfectionē ꝓtis ꝓcepte. ¶Circa primū grunt ser. Primo vtrū btā ꝙgo mr dei. fuerit sctificata ante aiationē. Secūdo vtrū ꝙ hmōi sctificationē fuerit cōsecuta, vt nūq̄ peccarer. Quinto vtrus per hmōi sanctificationem adepta fuerit plenitudinem gratiarum. Sexto vtrum sic sanctificari, fuerit propium sibi.

¶Utrū beata virgo mr dei, fuerit sanctificata ante natiuitatē ex vtero. Arti. 1.

ADprimū Uīr qꝺ btā ꝙgo nō fuerit sctificata aī natiuitatē ex vtero. Dic̄ em apls. j. ad cor. 15. Nō ꝓ⁹ qꝺ spūale est, ḣz ꝓ⁹ qꝺ aiale, deinde qꝺ est ꝙuale. Sz ꝙ gram sctificāte nascit hō spūāl' in filiū dei: ḟm illud Jo. 1. ex deo nati sunt. Nativitas aūt ex vtero, ē natiuitas aialis. Nō sceref. ¶ꝓ. Aug. ꝺt in epa ad dardanuz, Sctificatio q̄ efficimur tēplū dei, nō nisi renatoꝝ est. Nemo aūt renascit nisi ꝙ⁹ nascat⁹ tur. Ergo btā ꝙgo non fuit ꝓ⁹ sctificata ꝙ ex vtero nasceref. ¶ꝓ. Quicūqꝫ est sctificatus ꝙ actuali. Si ꝙ btā ꝙgo fuit sctificata ex vtero, ḟs est qꝺ tūc fuerit emūdata ab originali ꝛ actuali. Sz ḟ btā ꝙgo fuit sctificata ex vtero, ḟs est qꝺ tūc fuerit emūdata ab originali tm̄ peto. Sz solū originale pcīn poterat eā mortua fuisset, vt qꝺ ianuā regni celestis intrōisset. Qꝺ tñ fieri nō potuit ante passionē xpi: habem⁹ ex fiducīa in introitū scīoꝝ ꝙ sanguinē ei⁹: vt ꝺz heb. 10. Videtur ergo ꝙ beata ꝙgo nō fuerit sctificata ante ēōz ex vtero nasceref. ¶ꝓ. Petrī originale cōtrahit ex origine, sicut petrī actuale ex actu. Sed quādiu aliquis est in actu peccādi, nō potest a petō actuali mundari. Ergo etiam nec beata virgo a petō originali mūdari potuit, dū esset adhuc in ipso actu originis, in materno vtero existens.

Sz ꝺ Est. qꝛ ecclia celebrat natiuitatē btē ꝙgis. Nō autē celebrak festū in ecclia nisi ꝙ aliū sctō. Ergo beata ꝙgo in ipsa sua natiuitate fuit sctā. Fuit ḡ in vtero sctificata.

RŪdeo Dīm, qꝛ de sctificatiōe btē marie, qꝛ. f. fuerit sctificata i vtero, nihil i scriptura canōica tradit: q ēt nec de ei⁹ natiuitate mētionē fac. Sic ēn aug. i ḟmone de assūptiōe ipsi⁹ ꝙgis, rōnabil' argūmētak, qꝛ cū corpe sit assūp: ita ce lū, (qō tñ sc̄ptura nō tradit) ita ēt rōnabil' argūmēari posſumꝫ q fuerit sctificata in vtero. Rōnabilr enī credit, qꝛ illa q̄ genuit vnigentū a pfe, plenū gre ⁊ vitatis, pte olb⁹ aliis maiora ꝓmi legia gre accepit. Uñ vr legitur luc. j. angel⁹ ei dixit. aue maria gra plena. Innenim⁹ aūt qꝺ sūā aliqꝺ hī ꝓmeligtā' eē sceſſuz, vt in vtero sctificarent: sicut hiere. cui dictū est hiere. j. antq̄ exires de vulua sctificaui te, ⁊ sicut Jo. bap. de q̄ dictū est luc. ꝓmo, spūsctō replebit adhuc ex vtero mr⁹ sue. Uñ rōnabil' credit ꝙ beata virgo sanctificata fuerit anteq̄ ex vtero nasceretur.

Ad ꝓmū Ergo dōm, qꝺ ēti btā ꝙgine puꝫ fuit id qꝺ est a aiale, er post id qꝺ est spūale: qꝛ puꝫ fuit ḣz carnē ꝓcepta ⁊ postea ḟm spm sctificata. ¶Ad scm dōm, qꝛ aug. loq̄ḟm legē cōem: ḟm quā ꝙ sacfa nō regūank aliq̄ nisi ꝓ⁹ natī. Sz de⁹ huic legi sacro ꝙ, potēnā sua nō alligauit: q̄n aliq̄⁹ ex ꝓulegio gre sue ꝓferre posſit, aliq̄s nasceak ex vtero. ¶Ad tertiū dōm, qꝛ btā ꝙgo sctificata fuit in vtero a petō originali, q̄tū ad ꝛmoria, vt. f. nō intrarer in paradisuꝫ nisi ꝙ ostiū ꝛ xpi. sicut et de sctis ꝓb⁹ ꝺz ꝙ fuerūt ante xpm. ¶Ad quartū dōm, qꝛ petrī originale trahit ex origine, inquātū ꝙ ea cōcak hūana nā quaz ꝓpie respicit petrī originale: qō q̄dē sit q̄ ples ꝓcepta aiatur. Un post aiationē nihil ꝓhibet plem cōceptā sanctificari: posteā, sed ad aliquale perfectionē eius qō iam accepit.

¶Utrū beata virgo fuerit sanctificata aī aiationē. Arti. 2.

ADscīm Uīr qꝛ btā ꝙgo sctificata fuerit ante aiationē. Dic̄ vr dictū est) ꝓ⁹ grē est collatū ꝙgini mr⁹ dei ḣ⁹ alicui sctō. Sz qbusd. vr eē ꝓcessuz qꝛ sctificar ēt aī aiationē: qꝛ vt ꝺz hiere. j. ꝓusq̄ mationē. Sil' ēt de Joā. bap. ꝺt amb. sup luc. qꝛ nōdū inerat ei spūs vite, ⁊ taz inerat ei spūs grē. Ergo multo magis btā ꝙgo aī aiationē sctificari potuit. ¶ꝓ. Cōuenīēs fuit, (sicut ansel. ꝺt li. de ꝓceptu ꝙginali) vt illa ꝙgo ea puritate niteret q̄ maior sub deo nequit intelligi. Uñ ⁊ cant. 4. ꝺr, tota pulchra es amica mea, ⁊ macula nō est in te. Sz maior puritas fuisset btē ꝙginis, si nūq̄s aia ei⁹ fuisset inq̄nata ⁊ tagio originalis petī. Ergo ḣ ei ꝓstitū fuit, vt anteq̄ aiaret caro ei⁹ sctificaret. ¶ꝓ. Sicut dictū est, nō celebrak festū nisi de aliq̄ sctō. Sz q̄dā celebrāt festū ꝓceptiōis btē ꝙginis. Ergo vr qꝛ in ipsa sua ꝓceptiōe fuerit sancta, ⁊ ita qꝛ aī aiationē fuerit sctificata. ¶ꝓ. Apls ꝺt ro. 11. Si radix sctā, ⁊ rami. Radix aūt filioꝝ sunt parētes eoꝝ. Potuit ḡ btā virgo sctificari etiā in suis parētibus ante animationem.

Sz ꝺ Est, qꝛ ea q̄ fuerūt i ve. te. sūt figura noti⁹ ḟm illud. j. ad cor. 10. ola i figura ꝛtigebāt illis. Sz ꝙ sctificatio nē tabernaculi, de q̄ ꝺt i pf. sctificauit tabernaculū suū altissim⁹, vt sīgri sctificatio mr⁹ dei, q tabernaculū dei ꝺt ḟm illud pf. in sole posuit tabernaculū suū. De tabernaculo aūt ꝺr: ero. vl. post q̄ cūcta pfecta sunt operuit nubes tabernaculum testimonij, ⁊ gl'a dñi impleuit illud. Ergo etiā btā ꝙgo nō fuit sctificata nisi post q̄ cuncta eius perfecta sunt. f. ꝛ corpus ⁊ anima.

RŪdeo Dōm, qō sctificatio btē ꝙgis, nō pōt ītelligi aī eius aiationē, duplici rōne. Primo qꝺē qꝛ sctificatio de q̄ loq̄mur, nō est nisi emūdatio a petō originali: scīta autē est pfecta mūditia, vt dīoñ. ꝺr. 12. c. de di. no. Culpa aūt non pōt emundari nisi ꝙ gram: cui⁹ subm est sola creatura rōnalis. Et ō aī infusionē aie rōnalis btā ꝙgo sctificata nō fuit. Sc̄o qꝛ cū sola creatura rōnalis sit suscepriua culpe, ante infusionez aie rōnalis, ꝑles cōcepta nō est culpe obnoxia. Et sic quocūq̄ mō ante aiationē btā ꝙgo sctificata fuisset, nūq̄ incurrisset maculā originalis culpe: ⁊ ita nō indiguisset redēptione ꝛ salute, q̄ est ꝙ Chr̄sti. de quo ꝺr Mat. j. ipse salvum faciet populū suum a peccatis eoꝝ. Hoc aūt incōpenies est, qꝛ Chr̄stus non sit saluator omnium hominum: vt dicitur ꝑme ad tim. 4. Unde

¶Prime pars de Christo tractatus tertius.

HIc incipit tertia tractat⁹ ꝑme ꝓs q̄ de xpo est: tractaturꝰ ḣ vsq̄ ad. q. 59. de spēcrātib⁹ ad ī gressum xpi i mūdū: vt clare ꝓz in ifa.

¶Super. q. 27. articulum primum.

MOdo corpe duo fiūt: ꝓmo q̄stio notitia de ḣ q̄sito ḣri pōt ꝺr: ac ꝙ ḣ mōstrak via ad inuestigādā ḋitatē ꝺcōis. Secōo ꝙ mōstrātā viā

dek quesito

vna ꝺsone affirmatiua. Quo ad ꝓmū via scīdi non est ex sacre scripture auctē. Isi: ḣz ex rōnabilib⁹ sacre scripture cōsonis: vt aug. de assūptiōe arguit. Quo ad 2m cōclo ē. Rōnabilr credit ḣz ꝙginē sctificandā i vtero. ꝓbat. Ma⁹ora gre ꝑulegia btē ꝙginis ꝓcessa credūt ēē aliis sctis: ḣz ꝺbusdā sctis ꝓcessa ē sctificatio i vtero: q̄. Maior ꝓbat: tū qꝛ mr futura erat vnigēiti a ꝑre pleni gra: tū qꝛ āgel⁹ dixit eā plenam gra. Minor. ꝓbat de hiere. ⁊ Joan. baptista.

¶Super arti. 2.

TItul⁹ clarus est de aiatione ḣz aiaz rōnalē intellō.

¶In corpe ar. est vna cōclo cū vno cotollario. Cōclo ē rēsiua q̄sti. Cōclo ē rēsiua q̄sti to directe. Btā virgo non fuit sctificata aī aiationē. Cotollin ē. Btā ꝙgo fuit sctificata post aiationē. Con clo. ꝓbat dupliꝛ. Ꝓmo ꝓpie ꝓcipiēte. scōo q̄tū ad modū ꝓceptiōis. tertio q̄tū ad pfectionē ꝓtis ꝓcepte. ¶Ex pte aūt mḟis occurrit ꝛsideranda. ḣ q̄dē de sctificatiōe ei⁹. tertio de dispōsatione eius. Quarto de ānūtiatiōe ipsi⁹. q̄nto de ꝑparatiōe ipsi⁹ ad ꝓcipiēdū. ¶Circa primū grunt ser. Primo vtrū btā ꝙgo mr dei. fuerit sctificata aī natiuitatē ex vtero. scōo vtrū fuerit sctificata ante aiationē. Tertio vtrū ꝙ hmōi sctificationē fuerit cōsecuta, vt nūq̄ peccarer. Quinto vtrus per hmōi sanctificationem adepta fuerit plenitudinem gratiarum. Sexto vtrum sic sanctificari, fuerit propium sibi.

¶Utrū beata virgo mr dei, fuerit sanctificata ante natiuitatē ex vtero. Arti. 1.

ADprimū Uīr qꝛ btā ꝙgo nō fuerit sctificata aī natiuitatē ex vtero. Dic̄ em apls. j. ad cor. 15. Nō ꝓ⁹ qꝺ spūale est, ḣz ꝓ⁹ qꝺ aiale, deinde qꝺ est ꝙuale. Sz ꝙ gram sctificāte nascit hō spūāl' in filiū dei: ḟm illud Jo. 1. ex deo nati sunt. Nativitas aūt ex vtero, ē natiuitas aialis. Nō sceref. ¶ꝓ. Aug. ꝺt in epa ad dardanuz, Sctificatio q̄ efficimur tēplū dei, nō nisi renatoꝝ est. Nemo aūt renascit nisi ꝙ⁹ nascat⁹ tur. Ergo btā ꝙgo non fuit ꝓ⁹ sctificata ꝙ ex vtero nasceref. ¶ꝓ. Quicūqꝫ est sctificatus ꝙ actuali. Si ꝙ btā ꝙgo fuit sctificata ex vtero. ꝺsio est qꝺ tūc fuerit emūdata ab originali tm̄ peto. Sz solū originale pcīn poterat eā mortua fuisset, vt qꝺ ianuā regni celestis introisset. Qꝺ tñ fieri nō potuit ante passionē xpi: habem⁹ ex fiducīa in introitū scīoꝝ ꝙ sanguinē ei⁹: vt ꝺz heb. 10. Videtur ergo ꝙ beata ꝙgo nō fuerit sctificata ante ēōz ex vtero nasceref. ¶ꝓ. Petrī originale cōtrahit ex origine, sicut petrī actuale ex actu. Sed quādiu aliquis est in actu peccādi, nō potest a petō actuali mundari. Ergo etiam nec beata virgo a petō originali mūdari potuit, dū esset adhuc in ipso actu originis, in materno vtero existens.

Sz ꝺ Est. qꝛ ecclia celebrat natiuitatē btē ꝙgis. Nō autē celebrak festū in ecclia nisi ꝙ aliū sctō. Ergo beata ꝙgo in ipsa sua natiuitate fuit sctā. Fuit ḡ in vtero sctificata.

RŪdeo Dōm, qꝛ de sctificatiōe btē marie, qꝛ. f. fuerit sctificata i vtero, nihil i scriptura canōica tradit: q ēt nec de ei⁹ natiuitate mētionē fac. Sic ēn aug. i ḟmone de assūptiōe ipsi⁹ ꝙgis, rōnabil' argūmētak, qꝛ cū corpe sit assūp: ita ce lū, (qō tñ sc̄ptura nō tradit) ita ēt rōnabil' argūmēari posſumꝫ q fuerit sctificata in vtero. Rōnabilr enī credit, qꝛ illa q̄ genuit vnigentū a ꝑre, plenū gre ⁊ vitatis, pte olb⁹ aliis maiora ꝓmi legia gre accepit. Uñ vr legitur luc. j. angel⁹ ei dixit. aue maria gra plena. Innenim⁹ aūt qꝺ sūā aliqꝺ hī ꝓmeligtā' eē sceſſuz, vt in vtero sctificarent: sicut hiere. cui dictū est hiere. j. antq̄ exires de vulua sctificaui te, ⁊ sicut Jo. bap. de q̄ dictū est luc. ꝓmo, spūsctō replebit adhuc ex vtero mr⁹ sue. Uñ rōnabil' credit ꝙ beata virgo sanctificata fuerit anteq̄ ex vtero nasceretur.

Ad ꝓmū Ergo dōm, qꝺ ēti btā ꝙgine puꝫ fuit id qꝺ est a aiale, er post id qꝺ est spūale: qꝛ puꝫ fuit ḣz carnē ꝓcepta ⁊ postea ḟm spm sctificata. ¶Ad scm dōm, qꝛ aug. loq̄ḟm legē cōem: ḟm quā ꝙ sacfa nō regūank aliq̄ nisi ꝓ⁹ natī. Sz ꝺe⁹ huic legi sacro ꝙ, potēnā sua nō alligauit: q̄n aliq̄⁹ ex ꝓulegio gre sue ꝓferre posſit, aliq̄s nasceak ex vtero. ¶Ad tertiū dōm, qꝛ btā ꝙgo sctificata fuit in vtero a petō originali, q̄tū ad ꝛmoria, vt. f. nō intrarer in paradisuꝫ nisi ꝙ ostiū ꝛ xpi. sicut et de sctis ꝓb⁹ ꝺz ꝙ fuerūt ante xpm. ¶Ad quartū dōm, qꝛ petrī originale trahit ex origine, inquātū ꝙ ea cōcak hūana nā quaz ꝓpie respicit petrī originale: qō q̄dē sit q̄ ples ꝓcepta aiatur. Un post aiationē nihil ꝓhibet plem cōceptā sanctificari: posteā, sed ad aliquale perfectionē eius qō iam accepit.

¶Utrū beata virgo fuerit sanctificata aī aiationē. Arti. 2.

ADscīm Uīr qꝛ btā ꝙgo sctificata fuerit ante aiationē. Dic̄ vr dictū est) ꝓ⁹ grē est collatū ꝙgini mr⁹ dei ḣ⁹ alicui sctō. Sz qbusd. vr eē ꝓcessuz qꝛ sctificar ēt aī aiationē: qꝛ vt ꝺz hiere. j. ꝓusq̄ mationē. Sil' ēt de Joā. bap. ꝺt amb. sup luc. qꝛ nōdū inerat ei spūs vite, ⁊ taz inerat ei spūs grē. Ergo multo magis btā ꝙgo aī aiationē sctificari potuit. ¶ꝓ. Cōuenīēs fuit, (sicut ansel. ꝺt li. de ꝓceptu ꝙginali) vt illa ꝙgo ea puritate niteret q̄ maior sub deo nequit intelligi. Uñ ⁊ cant. 4. ꝺr, tota pulchra es amica mea, ⁊ macula nō est in te. Sz maior puritas fuisset btē ꝙginis, si nūq̄s aia ei⁹ fuisset inq̄nata ⁊ tagio originalis petī. Ergo ḣ ei ꝓstitū fuit, vt anteq̄ aiaret caro ei⁹ sctificaret. ¶ꝓ. Sicut dictū est, nō celebrak festū nisi de aliq̄ sctō. Sz q̄dā celebrāt festū ꝓceptiōis btē ꝙginis. Ergo vr qꝛ in ipsa sua ꝓceptiōe fuerit sancta, ⁊ ita qꝛ aī aiationē fuerit sctificata. ¶ꝓ. Apls ꝺt ro. 11. Si radix sctā, ⁊ rami. Radix aūt filioꝝ sunt parētes eoꝝ. Potuit ḡ btā virgo sctificari etiā in suis parētibus ante animationem.

Sz ꝺ Est, qꝛ ea q̄ fuerūt i ve. te. sūt figura noti⁹ ḟm illud. j. ad cor. 10. ola i figura ꝛtigebāt illis. Sz ꝙ sctificatio nē tabernaculi, de q̄ ꝺt i pf. sctificauit tabernaculū suū altissim⁹, vt sīgri sctificatio mr⁹ dei, q tabernaculū dei ꝺt ḟm illud pf. in sole posuit tabernaculū suū. De tabernaculo aūt ꝺr: ero. vl. post q̄ cūcta pfecta sunt operuit nubes tabernaculum testimonij, ⁊ gl'a dñi impleuit illud. Ergo etiā btā ꝙgo nō fuit sctificata nisi post q̄ cuncta eius perfecta sunt. f. ꝛ corpus ⁊ anima.

RŪdeo Dōm, qō sctificatio btē ꝙgis, nō pōt ītelligi aī eius aiationē, duplici rōne. Primo qꝺē qꝛ sctificatio de q̄ loq̄mur, nō est nisi emūdatio a petō originali: scīta autē est pfecta mūditia, vt dīoñ. ꝺr. 12. c. de di. no. Culpa aūt non pōt emundari nisi ꝙ gram: cui⁹ subm est sola creatura rōnalis. Et ō aī infusionē aie rōnalis btā ꝙgo sctificata nō fuit. Scōo qꝛ cū sola creatura rōnalis sit suscepriua culpe, ante infusionez aie rōnalis, ꝑles cōcepta nō est culpe obnoxia. Et sic quocūq̄ mō ante aiationē btā ꝙgo sctificata fuisset, nūq̄ incurrisset maculā originalis culpe: ⁊ ita nō indiguisset redēptione ꝛ salute, q̄ est ꝙ Chr̄sti. de quo ꝺr Mat. j. ipse salvum faciet populū suum a peccatis eoꝝ. Hoc aūt incōpenies est, qꝛ Chr̄stus non sit saluator omnium hominum: vt dicitur ꝑme ad tim. 4. Unde

Universidad de Deusto
Biblioteca

trarią de imūdicia ad mūdiciā. ꝛ sic ꝓstat qꝫ ēē ꝑcō i gra. Secdo vt ē ō ne gato l affirmatū. ō ñ icō i scīm, de ñ gra i gra. Et dic nō supponit pcīm. ꝛ in nentiū ꝛpō ꝛ āgel. ꝛ āgeli. n. icificati sūt a ō. ō. q nūḡ peccauerunt ñ ō sei po dic chr. ꝙ ꝑ scificauit ꝛc. In p⁹ ūt rōe hīc allata sūmit scificas ꝑ oo gra mat̄ie. qui sermo ē de scificatiōe hois ōcēdētis ex ꝛmittōe maris ꝛ femie: supponit. n. oēs hmōi hoiez pcīm originale ẜḋ. inf lugi⁹ ōteriata ō pō originali. Et ꝓpea in

lra vī. ꝙ scificatio ō ꝙ loq̄mur / ē emūdatio a pcō originali. Et ex anēte dio. accipiēdo mūdiciā ā ẜto ꝓbatur. ꝙ rōe māe, dat. qꝫ pfecta mūdicia i ta li mā ēemūdatū apec cato originali. Ꝑ Adnerte 2º. ꝙ ẜ. scīfica tio. ꝓprie sūpta. vt. ſ. ptigit ad ꝓpū. teriuz ad quē. d est gfared. dēs creaturā ſpecca bilē ad minus motu l̄r. sum ab vno⁹ añdi et. mod. extendit ñ ſanctificatiōis nomē cūḋ ēt extēdunt alia noia multiplicia. ad ea ḡ ad scīfatez ꝓpr. rū. l facium ꝛ hmōi. Et ꝓpea author i ꝛª rōe hic allata ertē o scificatiōis no tevtit: dicēs. ḋcunḋ mō añ diationē btā ẜgo fa. ctificata fuiſſ. Ea ät nec̄itas ꝛº rōnis fu it q: exclus ꝙ ꝑmaz rōnē ḡ añ ifusionē rō nalis ale scīfª fuit ꝓpe. qz non erat ca pax gr̄e. superat ex cludē. ꝙ tunc ēt. l. añ diationē nō fuit scīfi cata illo mō ḡ ille fe tus erat scificationis capax. puta ḡ mūda rē ab ifectiōe seu cō tagiōe. ḡ erat ifectu ra alaz rōnalē sibi in fundēdā. Et ḃ ꝙ ꝛª⁹ rationem directe ex cludit. vt patet.

¶ Circa ꝛª⁹ rōnē du biū occurrit ō illa ẜe-

relinquitur quod ſanctificatio beate virgi nis fuerit poſt eius animationem.

Ad primū ḡ dōm, ꝙ ōnis dic ante fokationē l vo. ſe. hter. nouisse noti⁹. ſ. ꝑdestinatiōis: ẜ scificasse ſe di ct eū ſi añ fokationē, ẜ añ̄ extret ō vētre, ¶ Ad ät ābf: dic ꝙ tōi ba. nōdū erat ſpūs vi te, cū iā hēbat ſpm gr̄e. ñ ē itell⁹ⁿ ſm ꝙ ſps vite ō aia vīnificās: ẜ ſm ꝙ ſps vite ō aer exteri⁹ respirat⁹. Al⁹ ꝑt dici ꝙ nondū inerat ei ſpūs vite. i. aia ḡntū ad mālestias ꝛ com pletas opōnes ipsi⁹. ¶ Ad 2ᵐ dōm. ꝙ ſi nū quam aia btē ẜgis fuiſſ. cōtagio originalis pci iḋnata. hoc ꝓ ogaret dignitati chr̄i: ſm quā ē vīs oluz saluator. Et ō sub chr̄o qui saluari ñ idiguit. tāḡ vīs saluator. maria fu it btē ẜgis puritas. Hā chr̄o nllo⁰ cōtraxit originale peccatum: ẜ ipsa fuit ꝛcep⁹ⁿᵉ fuit scūs: ẜ illō lu. ꝑ. qō ex te nascēt scīm, vocabi tur filⁱ⁹ ḋi. Sz btā ẜgo ẜtt q̄dem originale pcīm ẜ ab eo fuit mundata añ̄q ex vḳo na scēt. Et hoc signat Iob. 3. vbi ō nocte oūgi nal⁹ pci dicit. Expectet lucē. i. xp̄m. ꝛ ñ videat (qz nihil iḡnatū icurrit ẜ illā: vt ō. ſap. 7.) nec ortū surgētis aurore. i. btē ẜgis. q̄ in suo or tu a pcō originali fuit imunis. ¶ Ad 3ᵐ dōz, q⁹ ẜ z ōnia ecclīa ꝛcep⁹ⁿᵉᵐ btē ẜgis ñ cele buet tolerat ñ ō ſue⁹ⁿᵉᵐ aliḋ ecclīaꝛ illud festū celebrātiū. Ūñ tal celebritas ñ ē totaliꝫ reprobāda. Nec tñ ꝙ hoc ꝙ festū ꝛceptiōis celebrat dat intelligi ꝙ i ſua ꝛceⁿᵉ fuerit scā: ẜ qt ꝙ tpe scificata fuerit ignorat. celebrat festa scificationis capaxputa ḡ mūda rē ab ifectiōe seu cō tagiōe. ḡ erat ifectu ra alaz rōnalē sibi in fundēdā. Et ḃ ꝙ ꝛª⁹ rationem directe ex cludit. vt patet.

¶ Circa ꝛª⁹ rōnē du biū occurrit ō illa ẜe-

quentia. ergo nō in diguiſſ. redēptiōe chr̄i. Nam vt non valere: et eo ꝙ multi quū sint modi quibus redemptio ꝛ salus per chr̄m fit etiam a pec cato. ratio ista vnum tantum modum excludens. quasi omnes excluserit ſert negatiū totaliter. ꝙ non indiguisset redemptiōe chr̄isti. Q̄ō ät non sit vnicus tantum modus ḡ redēptio a pcō fit ḡ chr̄z. et eo ꝓz ꝙ vltra illū communem modum ḡ fainat delendo innētā pci maculā in aia. vel aliq̄ quo tollendo contagionis labē a carne ſuſceptura. animam. preſeruat a peccato animam ne incurrat in illud. Ac per hoc ẜ beata. ẜgo non indi guiſſ illo modo ſcilicet ꝙ deletionē macle icurse. redimi ꝛ ſalvari ꝙ ꝛ ꝑm: indiguit ñ redimi ꝑ eūḋē. ſ. alio mō. ſ. per emūdationē infu⁹ⁿ⁹ fetus. vt ſic ꝑsernarēt a culpa. ¶ Ad hui⁹ euidētiā aduertēdū est: ꝙ aliud est ꝑsonā beate ẜginis indiguisse redimi a peccato ꝙ chr̄m. ꝛ aliud est. ſ. istum illum añ anime infusionē indiguisse scificari per chr̄m. Nā ꝓpriam ipsam in digere ſalvari a pctō. ſ. liberari a pctō quod ḥz vel haberet: ꝛ ꝓz. n. aut ꝙ hēat peccatum. vel quod ſit in. peinctu seu piculo hñdi peccatū. ḋſcēs eget saluari a pctō: ſi enim pcīm non hz. nec ē i piculo hñdi peccatum. saluato re a peccato nō indiget: vt ꝓz. Fetū aūt egere ſanctificatiōe. est q: nisi ſan ctificetur. immūdus erit. Sic ḋtē igit virgis fet⁹ ſanctificatus fuiſſet ab i fusionē anime rationalis: quū fet⁹ nō sit hō nisi ꝙ animam rōnalem. non ipsa btā ẜgo. ꝙ non erat adhuc. sed fetus ille indiguisset ſanctificari per chr̄istum. sed ipsa btā virgo fuisset ꝛcepta sine peccato originali ablq̄ ḥ cūq; alia gratia. Ita ꝙ ex ḥ ꝙ ipsa quod anima sua infusa erat materie mū de. originale peccatum nō ẜrisset. Et sī nulla superappolita fuiſſ. gratia: ac per hoc ipsa. beata virgo non indiguisſ. gratia redemptionis sen ſalu tatiōis a peccato ꝑ chr̄m facte. Ex ꝓpli. Apls paul⁹ qz nat⁹ ẜ cīuis roma n⁹. nūḋ indiguit celarea gra ad ciuilitatē romanā. ḡ huius alicḋ ex ꝓpīb⁹ sū; hac gra indiguerit. Sīle ē i propō to: qz iz caro añs ꝓpriā btē virgis. ḋi guerit redimi tali mō ꝑ chr̄m: ipsa tñ btā ẜgo qz nata in vtero ecī erpo pci ab ẜqz infusa sibi gra ꝑcurrēte ne icurreret. nō indiguiſſ. simplr ꝛ absolu te redimi seu saluari a pcō ꝑ chr̄z. Ꝑ Et hic hēa. ꝙ ſi dicaī. ꝙ btā ẜgo indi guiſſ. in carne ꝓcedere redimi a pcō. ḋ huius nō. in se hec dictō nō obstat dic tio. ḋ: ſi. l. digere in añtibꝰ nō est ipsaz indigere: ita ꝙ ḥ in añtibꝰ. est. ꝛ di ctio. ḋ. minnēs rōnē. l. digētie ꝓsonalis. Et ꝓpea ꝑ valet. ꝛ ſa: l. digniſſ. in ſu fet⁹ carne. ẜ ipsa btā ẜgo. l. digniſſet. Est ḡ simplr ꝛa doctrina in lra tradi ta: quod ſi btā ẜgo fuiſſ. añ ifusionē aie ſcificata. ꝙ nō eguisset redēptiōe

ꝛ salute a pcō facta ꝑ chr̄m. Ꝑ Et bñ nota. ꝙ nō ḋz. ꝙ nō in. l. diguiſſ. ſalute gr̄e ant gloriē facta ꝑ chr̄m. ẜ salute a pctō. a qua dicit⁹ est iesus ḥ est sal uator: vt āgel⁹ revelauit ioseph. ḋicēs marh. 1º. vocabis nomē eⁱ⁹ iesum: ipse. n. saluū faciet pplz suū a pctis eoz. Ꝑ Et ꝑ hec ꝓz. ſolo ad obiectiones: qñ beatā ẜginē i ꝓcedere seu vel̄ parēte ꝛc. indigē redēptiōe. nō ē ipsaz btām ẜginē indigē: sīc paulū i suis parētib⁹ idiguisse gr̄a cui ſimilitatis nō

ne⁷. non est paulū illa idiguisse. ẜ maiores suos. ḋ indiguisse illa.

¶ Circa co:ᵒᵐ / dum occurrit: qz non vī ſe qui ex ꝓmiſſis. Nam ex hoc ꝙ btā ẜgo nō fuit scificata añ ala tionem. non ſequitur ꝙ scificatio eius fuerit post aiationē. ſ. at. ꝙ nec añ nec post fed in ipso instanti ifusionis ale fuerit scīfica ta: vt multi moder ni tenent.

¶ Ad hoc ḋ. ꝙ aliud ē discutere materiam hāc absolute. ꝛ aliud i quātū ex hac lra ſeri tur talis. 2º. cotolla rie. Nam absolute loq̄ndo. iter illas duas positiones extre mas. ſ. ꝙ fuerit scīfica tā ante ifusionē ale. vel post ifusionē ale. ſ. ꝙ pcīm originale ꝓtraxerit ad ſuū effectū. l. mortalia te ꝓpriscentie nate hre vtriuꝫ dictoꝝ. ef fectuū. infert positio nē vtriuꝫ effectus. Ūñ ꝓstat nō licere ex 2. poſi. ẜ eōuerſo: ex ḥibz eñ effectu cōis cāe ꝓt inferri cā. ẜ ex pōne cōis cāe nō pōt inferri determinate ille effect⁹. vt i lra ſit. dū ex inordinata ꝓcupiſcētia iferr ꝓnitas ad malū. ꝛ nō solum difficultas ad bonū: quā opinio illa pone bat. ¶ Ad qō ḋ. ꝙ dupl⁹. ꝓmo ꝙ doctrina arist. loquit de cā cōi ad diſpatos effect⁹: non aūt de cā cōi eſſe ctuū mutuo se inferē tiū. ḥles sunt ifīt. Nā ꝓnitas ad malū. dif ficilē facit ad bonū. et difficultas ad bonū. ꝓnū mōſtrat aim ad malū: misi eſſ. ani mus inclinaretur ad

ꝓnitatē ad malū. Alij ꝓo dixerūt ꝙ ſublat⁹ fuit fomes inḡtū ꝓtinet ad corruptionē ꝑsone. ꝓut ipse ſit ad malū. ꝛ difficultatē faē ad bonū: remāſit tñ inḡtū ꝓtinet ad corruptio nē nāe: ꝓut. ſ. est cā tradūcēdi originale pcīm in ꝓlē. Alij ꝓo dīt ꝙ in ꝓ⁹ scificatiōe remā sit fomes ſm eēntiā. ẜ ligat⁹. in ipa. aūt ꝛce ptiōe filij dei fuit totaliꝫ sublat⁹. ¶ Ad hoū aūt itell⁹m opz ꝛsiderare. qđ fomes nihil est aliḋ ḡ ḥdiata ꝛcupiſcētia ſenſibil⁹ appeti tus. hīmal⁹ ſm: ꝙ actual⁹ ꝛcupia ē mot⁹ pcti. Ḋ aūt ꝛcupia ſenſualitatis eē ḥdiata inḡ tū repugnat rōni. qđ fit inḡtū ici at ad malū. vl difficultatē faē i bono. Et ſ. ad ipsam rōnē fomitis ꝓtiner. ꝙ inclīat ad malū. vel difficultatē faciat i bono. Ūñ ponere qđ re māserit fomes i btā ẜgie nō iclīnās ad ma lū ē ponere duo opposita ſil. Sīl⁹ ē vī op pōnē ipliare ꝙ remāserit fomes inḡtū pti net ad corruptionē ẜz nāe. nō aūt inḡtū ꝓtinet ad corruptionē ꝑsone. Nā ſm Aug. in li. de nup. ꝛ ꝛcupiſcētia. libido ē q̄ pcīm originale ꝛtāmittit in. ꝓlē. Libido aūt ꝑpriat ḥdiatā ꝛcupiſcētā. q̄nō totaliꝫ ſubdit rōni. Et ſ. ſi totaliꝫ fomes ſubtraheret. inḡtū ꝓtinet ad corruptiōez ꝑsone. nō posset remanere inḡ tū ꝓtiet ad corruptionē nāe. ꝛ Aest ar ḡ vr di cam ꝙ vt totaliꝫ fomes fuerit ab ea ſublat⁹ ꝙ ꝓmā ſcificationē: vel ꝙ remāserit ligat⁹. Posset eñ intelligi ꝙ totaliꝫ fuerit sublat⁹ fo mes ḥ mō. ḡ ſtitū fuerit btē ẜgini ex abū dātia gr̄e de sciēdētis ipsaz. vt taliēt dispō virili ale i ipa. ꝙ iferiores vires nūḋ moue rent sine arbitrio rōnis: sīc dictū ē fu. Je in ꝛpo. quē ꝓstat pctī fomitē nō habuisse: ꝛ sīc fuit i adā añ pctm. ꝙ ouigiale ſuſtinā. Ita ꝙ ḡntū ad ḥ. gra scificatiōis in ẜgine habuit vim ouigiale ſuſtine. Et ḡntū ad ḥ positio ad di guitatē ẜgis mīis ꝓtinere videat: derogat tñ i aliq̄ dignitati xpi: ablq̄ cui⁹ ẜrute mul tus a ꝑ⁹ dānatiōe liberat. Et ḡntū ad ḥ spīa lē fidē xpi. aliq̄ añ xpi incarnationē sint ſm ſpīm ab illa dānatiōe liberati: tñ ꝙ ſm carne aliq̄s ab illa dānatione uberet. non vī fieri debuiſſe nisi pu⁹ incarnationē ei⁹: in q̄ ꝓmo ḋbuit immunitas dānatiōis appere. Et ō sīe añ imortalitatē carnis xpi resurḡētis nulli

qꝫ inordinata ꝓcupiſcētia. nō inordinata est. qz Ita rōni hūtis illā. ac per hoc ad ꝓmale malū hūtis illā ſpectat. Quia igit inordinata habitualis ꝓcupiſcētia est ex eade rōne. ẜ Ita rōni hūtis illā. ꝛ er ꝙ transmittit ouigi nale petiū in ꝓle. nō pōt ſm vnā ꝛ eande atomā rōnē ſeparī a ſeipſa. vt ma neat in seipsa. ꝛ nō maneat: dcēḋ sit de effectib⁹. ¶ Post hec excluſa. ſcḋa ꝛ tertia opinionib⁹. añ ꝛ ſ. ꝓmā aur ẜrtā aſſerēdā. Et examinat ꝓma. ꝛ oes

declarādo ꝓmo quo ꝑt itelligi ista ꝓ. Et ista ꝓprie ꝓz. ẜra q̄ ad ḥ crēpto xpi et ade. ¶ Quinḋ o scḋo hanc opinionē: qz ꝛpectat ad dignitatē btē ẜgi nis. Obiectendo ter tio ẜ illā. qz derogat dignitati xpi. qz ꝓti ma caro ſrā debuit esse caro xpi. Differt aūt ista litera rō ratis. Ablq̄ ꝑtute xpi nulla ꝓma. ḋ natiōe liberat: ẜ añ incarna tionē xpi null⁹ ẜ car nē debuit a ꝓma. ḋ na tiōe liberari. Cōſe qūtia ḡbat: qz ꝛ xpi carne debuit ꝓmo ap parere imimunitas a damnatione. Et con firmat. a ſili. ḋ eimor talitate carnis.

¶ Aduerte hic. ꝙ au thor ꝓpito aūte. ad ſionē ꝑ ſiam. ꝛ ꝙ tio. ꝙ ſpīalē fidē xpi aliq̄ liar. ſm ſpm ab illa dānatiōe añ xpi incarnationē libe rationis. ꝛc. Ubi er dif ſimili effectu ſalutis carnalis ex ſpū alis a xpo / ꝑ q̄m ẜgit. ſ. ſm ſpm. ꝛ ſm carnez: ꝓſiam. ꝓbat. Consen taneū ꝺppe rōni est vt sicut ſal⁹ ſpūs per ſpīalē modū fit. p nis dē. ſā. et etiā futuro rū ista ſal⁹ carnis car nalē. ḋ. fiat. ac ꝓ⁹ a ꝓma carne ſrā ma pie nā. filius est. ꝓcula dubio ẜ. oēs ſola. ꝓpi caro. ḋ. ẜ ſola. xpi. ẜ est. qđ ex te nascetur ſctū. Videre etiā po teo ẜ cōlona rō alias ta sit. ſ. ū vī ꝓmū in vnoquo. q. gne sit cā alio⁹. ſ. ū vī ꝓm. ꝛ cō immunitio rei contra dēāt sibi: ſal⁹ carnis ꝓmmat ꝓ imortali

tatē. inchoat ꝙ ſcitatē eiusdē carnis. Et q: ꝓstat ꝓmā carnē immortalez fuiſſe carnē xpi. qz ipse est primogenitus mortuoꝝ. ẜ ꝑsonā est ꝛ eius caro fuerit etiā prima caro ſcā. Scitas aūt carnis penes mūditiā seu ſimmu nitatē a fomite. ḋ lex carnis ḥ. ꝛ attēḋit. nō igit immēta est caro sine fomite ante Christi carnē. ſi ꝓtim⁹ locus ꝛpo reseruat⁹ est. sīcut reseruari decuit. ¶ Et meīcto lector. vt in istiusmodi qōnib⁹ nō queras rōnes mathematī bile. hic sufficit inferre ꝛclusionē. ¶ Demū quarta opinio approbat: quaz ꝓmo ponit. ḋicēs. qđ remāsit fomes ſm eſſentiā. ẜ ligat⁹. ḋ. ad exercitium seu opationē vſq; ad ꝛceptionē filij dei. in qua fuit totaliꝫ sublatus. Scḋo declarat modū. ḋ ligat⁹ fuit. vbi tres modos tāgit. ſ. ꝙ ḥsum liberi arbi trij. ꝙ gratiā habitualē. ꝙ divine. ꝓuidētiā. assistētiā. Et ꝓmū modū excludit endē rōne: qz ꝓtinuisset sīl⁹ xpi est. ꝛsum liberi arbitrij in. m. ſno. vtero ultimo imptobatā. tertiū aūt modū magnificat. tertio declarat vltimam ꝛclusionis partē. ḋ. q. in ꝛceptione xpi tā apparuit immunitas ꝓmo in carne xpi. ac ꝙ hoc ablq̄ vlla derogatiōe ꝓuilegio. ꝙ xpi. ḋignitas mīis tūc pomi pōt vt gratiā habuerit totaliꝫ auferēte fomitē. ẜ. qz figurate ans thoritas ezē. fauet. ¶ Circa ꝓmuz modū vinculi quo ligat fomes. ẜ. ꝙ imperiū liberi arbitrij. ꝙ quāto ꝛ ꝓt ꝓtuliegiū. Scito qđ duplr contin git hri vīum liberi arbitrij in materno vtero. ꝓmo quātū ad ḥsum. Et ḥmo quātū ad inditio ꝛceptionis seu infusionis anime. ꝛ deinceps semper. ẜ hoc est ꝓtuliegiū christi. ꝛ hoc negatur. cuiḋ. alteri concessum. Et per hanc negationem sufficienter probatur fomitem in beata virgine non esse ligatum per liberum arbi trium. ꝛ quia fomitem ab initio habuit et continue. liberi autem arbi

Universidad de Deusto
Biblioteca

rij vsum non habit ad initio ꝛ deinceps: q hoc ē chr̃i priuilegiū. Sc̃do ꝑ hoc git ex spũli gr̃a ad aliqđ actū: vt ꝺ ioãne baptista ꝓ credi quū exultauit i gaudio ifãs i vtero gaudē. n. mor̃ ē appetitiue ꝓ: ꝛ gaudē ꝺ spũalib⁹ mor̃ ꝛ appetit⁹ supiorū, q vocãt ꝺolũtas. Cõstat ãt ioãnē gaudiũ fũ resũrrectionis ꝺ chr̃i aduentu fuisse ꝛ exultasse i gaudio, vt ꝓ⁹ actũ illũ ioãnes seruꝰ plenerauit: ita ã cũ ꝺo tu libi arbitrio. Sic ꝛ miraculose q̃q legit ꝓ

5.dist.3.q.2.a.3. et dist.3.q.1.a.2.q.1.col. Et 4.dist.6.q.1.a.1.q.2.cõ. Et op⁹.3.c.22.a.2.31. Et opus.7.ca.6.pũ.co.2. Et opus.69.ca.3.

stimus vsus loquendi ad aliquẽ actũ aliq⁹ ifãtis ꝺ q rñ nescit bãt ppea postea loq/ q erãt sic alij ifãtes: vt ps i gest̃ apl̃oꝝ simonis ꝛ iude ꝛ fantini simplicit ꝛ beatricis.

¶ Circa magnificationẽ tertij modi q fomes ligat ꝓfecti⁹ ponit q ꝺnã puideritã. Aduerte q ꝺupliciter exponi ꝑt illũ cõpatiũ ꝓfectus. Primo vt ꝺenoret solam additionem maiorꝭ ꝓfectionis: ita q ꝑ ctiõi iteriori superadak ꝓfectio ab exteriori ꝓhibẽte: sic fi ꝺicerem⁹ q fõs aq̃ ē fri gidus ab itrinseca ꝺlitate ꝛ ꝓfectius ab extrinseco ꝺcauo mõte. phi bẽte solẽ calefacere. Et ꝺ sens⁹ caret scrupulo: q̃m ꝓtat fomitẽ ꝓfectꝰ ligari ergr̃a itrinseca ꝛ puideritia extrinseca ꝓhibẽte ꝺordinationẽ fieri q̃ ex gr̃a itrinseca tantũ. Aliꝰ ꝑt exponi: vt cõparationẽ faciat ad ⁊ⁿ modũ vinculi: vt sit sensus: q fomes ꝓfectꝰ ligabat ꝓ ꝺnã puideritiã i ꝓ ꝺ literiorẽ scificationẽ.

Et hic sentꝰ nõ caret ambiguitate: q̃m efficaciꝰ ac nobilꝭ refrenat̃ ꝺlinatio iteriorꝭ ab itꝰ quã ab extfomes ãt iteriorꝭ ꝺdã ē ꝺlinatio aduersꝰ rationem. Sed si ꝺligẽtius ꝓsidererim⁹ ꝺ ineniem⁹ oppⁿ: aliq ꝺppe ē loq̃ de fomite i ꝺ seipso ꝛ aliꝰ ꝺ actibus etꝰ. Fomes ipse/ q̃uũ ꝺlinatio ꝺtualit ꝓpria ꝺ hitũ curat ac ꝺlitatur: sed actus ipse ex ꝑter ac ꝺ ifluxũ ꝺ hitum exerceri possit ex ꝺpa ꝺtualt ꝺlinatione ꝓpellẽte/ rectꝰ ad ꝺ vt ꝺ obliq̃bilis sit ma ãcte interiorꝭ ꝺlinatiõe exteriorẽ: curã q̃ ad ea que intrinseca ꝛ ad ea que extra sunt/ se efficacissime extẽdat.

Et ꝑpea manente in btã ẍgine fomite (vt supponit) efficacius retentiũ actuũ ipsiꝰ põt ꝺna puideritia/ ad iteriora ꝛ exteriora se extẽdẽs ꝺlibiliter/ ꝺ gr̃a iteriorꝭ ꝺlinatio nõ tollẽs th fomitẽ: q̃ hmõi gr̃a relict̃ loco actuali vsui ꝑter gr̃az: vt ps i ꝺ ioãne baptista/ hieremia ꝛ apl̃o ꝺ si matis ẍtute ex alto. Et cuius nobilitꝰ est simplr/ ab itrinseco ñ posse exoꝛbitare q̃ ab extrinseco: nõ ē tñ nobilis iter polita itali fiatu. l. manet fomes. Et loq̃t de poli ꝺ dnã sapia/ suauit ꝺlia disponẽte: q̃ vocat poꝰ ordta li gãr⁹ ꝺ bt̃ẽ/ gis foeuglo ad ꝓceptionẽ filij: ꝛ p gr̃az scificatiõis ꝺ relligi: ẽ fomit̃: ẽntiã ꝛ ꝺuãnt̃ exercitio (vt ꝺlinat̃) gr̃a viatoꝝ ꝓfidere ꝛ ꝓuenit ꝺ ne exoꝛbitet i actu) ꝛ ꝺ dnã. puladctiã ꝓfecti⁹/ vt plene ac ifallibiliꝰ ꝓfidẽtẽ ne actꝰ exoꝛbitet. Et hec exps ē tãto auth⁹ ꝺ ignio/ ẽpto subtilioꝰ: ꝛ ꝺ

Utrum per hmõi sanctificationez fuerit consecuta vt nunquam peccaret. Arti. 4.

Aquartũ dic. Vñ qõ ꝓ scificationẽ in vtero, nõ fuerit bt̃ã ẍgo ꝑseruata ab oi pctõ actuali. Quia vt dictũ est, post primã scificationem fomes pcti remãsit in virgie. Mor̃ ãt fomitis ē si rõnem ꝓueniat, ē pctũ veniale. Iz leuissimũ: vt aũg. dicit in li. de tri. Ergo in bt̃ã virgine fuit aliquod pctũ veniale. ¶ ℈. Super illũ luc. 2. tuam ipsi⁹ aiam ꝑtransibit gladi⁹, dicit aug. in li. vet. ꝛ no. te. q̃ bt̃ã virgo in morte ꝺñi, stupore quoꝺ ꝺubitauit. Sed ꝺubitare ꝺ fide, pctũ ē. Ergo bt̃ã ẍgo nõ fuit ꝑseruata immunis ab oi pctõ. ¶ ℈. Chrys. super matꝺ. exponẽs illũ, ecce mr̃ tua ꝛ fres tui foris stãt, ẍrentes re. dicit. Manifestum ē q̃ solum ex vana gl'ia ꝺ faciebãt. Et Jo. ꝛ supillũ. vinũ nõ ꝺbit. ꝺicẽ chrys. q̃ volebat illis ponere gr̃az. ꝛ scipsaz clariorẽ facere p filiũ: ꝛ fortal ſlo q̃ ꝺ humanũ patiebat. quẽadmodum et fratres eꝰ ꝺicẽtes, manifesta teipm mundo. Et post pauca ꝺdit. nõdũ. n. quã opoꝛtia extrinseca ꝓhibẽte ꝺordinationẽ fieri q̃ ex gr̃a itrinseca tantũ. ℈ Aliꝰ ꝑt exponi vt cõparationẽ faciat ad ⁊ⁿ modũ vinculi: vt sit sensus: q̃ fomes ꝓfectꝰ ligabat ꝓ ꝺnã puideritiã ꝺ ꝛ ꝺ literiorẽ scificationẽ.

Et hic sentꝰ nõ caret ambiguitate: q̃m efficaciꝰ ac nobilꝭ refrenat̃ ꝺlinatio iteriorꝭ ab itꝰ quã ab extfomes ãt iteriorꝭ ꝺdã ē ꝺlinatio aduersꝰ rationem. Sed si ꝺligẽtius ꝓsidererim⁹ ꝺ ineniem⁹ oppⁿ: aliq ꝺppe ē loq̃ de fomite i ꝺ seipso/ ꝛ aliꝰ ꝺ actibus etꝰ. Fomes ipse/ q̃uũ ꝺlinatio ꝺtualit ꝓpria ꝺ hitũ curat ac ꝺlitatur: sed actus ipse ex ꝑter ac ꝺ ifluxũ ꝺ hitum exerceri possit ex ꝺpa ꝺtualt ꝺlinatione ꝓpellẽte/ rectꝰ ad ꝺ vt ꝺ obliq̃bilis sit ma ãcte interiorꝭ ꝺlinatiõe exteriorẽ: curã q̃ ad ea que intrinseca ꝛ ad ea que extra sunt/ se efficacissime extẽdat.

Et ꝑpea manente in bt̃ã ẍgine fomite (vt supponit) efficacius retentiũ actuũ ipsiꝰ põt ꝺna puideritia/ ad iteriora ꝛ exteriora se extẽdẽs ꝺlibiliter/ ꝺ gr̃a iteriorꝭ ꝺlinatio nõ tollẽs th fomitẽ: q̃ hmõi gr̃a relict̃ loco actuali vsui ꝑter gr̃az: vt ps i ꝺ ioãne baptista/ hieremia ꝛ apl̃o ꝺ si matis ẍtute ex alto. Et cuius nobilitꝰ est simplr/ ab itrinseco ñ posse exoꝛbitare q̃ ab extrinseco: nõ ē tñ nobilis iter polita itali fiatu. l. manet fomes. Et loq̃t de poli ꝺ dnã sapia/ suauit ꝺlia disponẽte: q̃ vocat poꝰ ordta li gãr⁹ ꝺ bt̃ẽ/ gis foeuglo ad ꝓceptionẽ filij: ꝛ p gr̃az scificatiõis ꝺ relligi: ẽ fomit̃: ẽntiã ꝛ ꝺuãnt̃ exercitio (vt ꝺlinat̃) gr̃a viatoꝝ ꝓfidere ꝛ ꝓuenit ꝺ

Sz cõtra Est, q̃ aug. dicit in li de natura ꝛ gr̃a. De scã virgine maria, ꝓter honorẽ chr̃i, nullã ꝓsus cũ ꝺ pctis agit hr̃e volo q̃nem. Ꝺnde enim scimus, quod ei plus gratie collatum fuerit ad vincenduz ex omni parte peccatum, q̃ ꝺ concipere ac parere meruit. cum quem cõstat nullum habuisse peccatum.

Rñdeo Dõm. q̃ illos ãs ꝺ ad alt/ q̃ ꝺ eligit. ita ꝑparat ꝛ ꝺspo nit vt ad id ad q̃ ꝺ eligunt. iueniant idonei: ſm illud 2ª ad corin 3. idoneos nos fecit ministros no. te. Bt̃ã ãt virgo fuit electa ꝺ intus vt eẽt mr̃ ꝺei. ꝛ iõ fi ē ꝺubitãdum q̃ ꝺ ꝓ sua gr̃am eã ad ẖ idoneã redꝺlidit: ſm q̃ angel⁹ ad eã ꝺcit. iuenisti gr̃am apꝺ ꝺeum ecce ꝛcipies ꝛc. Hõ aũrẽ fuisset idonea mr̃ ꝺei, si peccasset aliq̃ſ tũ q̃ honor ꝑtẽtum redũdat in ꝓlẽ, ſm illꝺ. puer. 17. gl'a filiorũ, ꝓfes eoꝝ: vñ ꝛ ꝓ oppositum ignominia mr̃ ad filiũ redũdasset. Tũ ẽt, q̃ singulariẽ affinitatẽ hũit ad chr̃m, q̃ ab ea carnẽ accepit. ꝺ ãt secunde ad col. 6. q̃ conuentio chr̃i ad bellial. Tñ ẽt. q̃ singulari mõ ꝺ dei filiꝰ qui ē ꝺ ipsa hitauit, ſi solũ i alia, sed ẽt in vtero, ꝺ ãt sañ. 1. i malu olã animã ſi introꝺbit sapia nec hitabit i corꝑe subdito peccatis. Et ideo simpliciter fatẽdũ ē, q̃ bt̃ã ẍgo nullum actuale, pctm̃ ꝓmisit, nec mortale, nec venniale: vt sic in ea impleat̃ q̃ ꝺ cã. 4. to ta pl'chra es amica mea, ꝛ macula nõ ē in te.

Ad ꝓmũ q̃ ꝺz. q̃ in bt̃ã virgine remãsit q̃ꝺ fomes pci. ẖ ligaꝰ. ne. l. ꝓuenit i aliquẽ motum ꝛordinatũ, q̃ rõnẽ ꝓueniret ꝺ ordinatus ꝺ ꝛ ꝺ ꝛ ꝺ ꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Quo ad 1m tria author fac: 5o rndet qōni negative/affirmādo duos a
dos scriptcaros. deide dicit neminē aliū̄ē scificatū: 3o roneē ddit ḡre illi
duo scificati fūt. Circa rnsionē ḡ dicting uīt hic due qōes: altera q̄ mota
ē de scificatiōe: altera de tali scificatiōe/sc̄s cū vīu liberi arbitrij. Ad strak
diuersitates magna liter istas qōnes: et eo ꝙ scificatio pt fieri ꝛ eē sine vīu li
beri arbitrij: vt ps in scificatiōe punctoꝝ baptismi gram. Et ppea nihil
obstat qōni ꝓpositē.

¶ De virginitate btē marie. Qō 28.

Deinde cōsideran-
dū est de virgi-
nitate mris dei. ¶ Et cir
ca hoc q̄runt 4or. Primo
vtr fuerit ꝟgo in cōcipien
do. Scdo vtr fuerit ꝟgo
in partu. Tertio vtr pmā
serit virgo post partum. Quarto vtrum vo
tum virginitatis emiserit.

¶ Circa btā maria fuerit ꝟgo ī concipiendo. ā. 1.

4. ā. c. 45. Et opus. 3. ca. 2 ꝛ 2. Et opus. 60. ca. 4.

Ad primū Sic procedi
tur. Vī qō
mī sit nō fuerit ꝟgo in cōcipien
do chr̄m. Nulla n. ꝓles q̄ hz pa
trē ꝛ mrem. ex ꝟgine mre cō
cipit. Sz chr̄s nō solum ꝺr hre mrem, sz et pa
trē. ꝺr. n. Luc. 2. erāt pr̄ eius ꝛ mr̄ mirātes sup
his q̄ dicebāt de illo. ¶ Ifra. eadē mr̄ dicit. ec
ce. n. pr̄ tu⁹ ꝛ ego dolentes, q̄rebam⁹ te. Er
go chr̄s nō ē cōceptꝰ ex ꝟgine mre. ¶ ꝺ. Mat. ꝓ̄ pbaī ꝙ chr̄s fuerit fil⁹ abrahe ꝛ da
uid, ꝙ hoc ꝙ ioseph ex dauid descēdit. Que
q̄dē ꝓbatio nulla eēt si ioseph pr̄ chr̄i non
fuisset. Ergo vī ꝙ mater chr̄i ē ex semine
ioseph ꝓcepit. ꝛ ita non vī fuisse ꝟgo in ꝓci
piēdo. ¶ ꝺ. Gal. 4. ꝺr. misit ds⁹ filiū suū fa
ctū ex muliere. Nulier aūt ꝓsueto mō loqn
di ꝺr ḡ est viro cognita, ḡ chr̄s nō fuit ꝓce
pt⁹ ex ꝟgine mre. ¶ ꝺ. Quelz for⁹ nāl' hz māz sibi ꝺ
terminatā, ē ḡ esse n̄ pt. Mā āt forme hūa
ne vī esse semen marī ꝛ femine. Si ḡ corp⁹
rpi fi fuerit ꝓceptū ex semine marī ꝛ femine
ī ꝺre fuit corp⁹ hūanū. qō est inconueniens.
vī igit nō fuisse ꝓceptus ex virgine matre

Sed ꝓtra Est. quod dicitur isa. 7.
Ecce virgo concipiet.

¶ Tertiū ꝺu⁹ est: q̄ ꝑm hāc rōnem seq̄rel q̄ nō esset credēdū aliq̄ mira
culū nisi quod in sacra scriptura ꝓtinet ek: q̄ ad vtilitatē eccl̄ miracula ot
dinantur: cui non nisi per scripturam sacrā innotescūt ꝑm hanc literam.
¶ Ad 4m ꝺu⁹ ꝺr. q̄ assumptū ire ad q̄ probandū inducit apūs anāras. fi
est. scificationis grā ordinat ad vtilitatē: sed ē hmōi pulegia grē q̄ dant
alicūbus ꝓter eōem legē ordinant ad vtilitatē. Ex qbus ꝺbz duppliciter
respōderi pt. primo q̄ sicut pulegia mālia alicui a ꝓncipe ꝓcessa/sub spē
mālestatiōis continent: ita pulegiū grē est manifestatio spīritus ꝛ con
cessi in ipsa gratia infusa/ꝛ concedentis spīritus sancti specialiter dilige
tis illū cui gratiam dedit: ac per hoc litera probans pulegia gratie per
manifestationē spūs nō ꝺiuertit ab extranea. ¶ Et si obiciatur/q̄ tūc ras
tio ista ꝛ supponit scificationē in vtero semp fieri cū pulegio: cōcedit q̄
sic est ꝑm hāc rnsionem. Et supposito est satis rationabile: q̄si sicut ꝑm
rem scificatio in vtero est actus pulegialis/ita etiā debet esse ꝑm co
gnitionē. ¶ Scdo/q̄ quia tam singulares gratie supercedūt cōmunē legē
diuine ꝓtionē ḋctie/ac per hoc/ harū concessio spectat ad ꝺnina miracula.
Cōstat aūt miracula ordinari ad aliquā vtilitatē: ideo nō solū pulegia/
sed ipa scificatio i vtero/ex: hoc ipo q̄ ꝓter legē cōez fit/ꝓtinet sub grā q̄ ord
ad aliq̄ vtilitatē: ꝛ ꝓter sub ipū mālestādo. Nā ex hoc ipo q̄ ad eccl̄ vtili
tatē ordinat/ad eccl̄ q̄z notitiā necesse est ordinet: aliq̄ ꝺina sapia nō ꝺ is
ponere omnia sua uter: ꝺum rationalibus creaturis ex quibus ecclesia
constat: non per rationis actum de suo bono ꝓuideret: sed velut anima
libus brutis icognitas vtilitates ingereret. Et confirmatur ex ḋctis in
primo libro: scilicet q̄s deus in ecclesia triūphāte nūq̄ ꝓter cōes sibi legē
opar: q̄ nulla vtilitas eēt, quā igī i militāti eccl̄ ꝓter cōez legē opar: ad ec
clesiā vtilitatē opar: ꝺ cvtilitatē cōes legē ꝓtermittit. Qz isḡ assūptū i fa
ḃ gra ꝓtcta/ō spū mālestādo loq̄t: nō ꝑbādū merito fuit ḡ aūctē apūs ō ma
nifestatiōe spūs. Et hec rnsio ē directe ꝛm fām: nihil ꝓpponēs ꝛ solūa.
¶ Ad 2m ꝺr. q̄ scificaꝰ bte. q. 1. vo. mīs. etsi ē tradita i sacra scrip
explicite: ē rñ tradita implicite/ex hoc ipso q̄ i sacris, ḳlis menīt aliqui sctō
ꝛ essa grā scificatiōis i vtero. ¶ Inc. n. vt ex supius dictis ps. hr̄ beatam ꝙ
ginem fuisse scificatā: quia habuit q̄cūq̄ grē ceteris collatū est. Unde hec
rō nō interimit author suū/sed tuetur eum.

Ad 3m ꝺn⁹ ꝺr. q̄ lo
quēdo de ecclie fide
simp⁹ necia, ꝓcedēdō
est ꝑm. Sz si sit ꝑm
de ecclesie fide ex tali
suppōne, vel accessio
ria, puta q̄ post tales
approbationē ecclie
ē ad tale miraculuz,
vt si eccl̄a credendō
traderet tale miracu
lū/vel ꝓbabili/vt est
fides ō miraculis re
citatis i canonizatio
nib⁹ scōrū/credendū
sunt miracula q̄ i ea
scriptura nō cōtī
nent. Hec opp⁹ scīs
tur ex rōne lre: q̄ de
fide ecclie simplr̄ ab
solute ꝛ nō ꝑ supposi
tali decretali loquit:
docuit⁹ ꝙ ḃ author
q̄ nec nec̄io nec ꝓba
bitr credēdū est alī
quez aliū esse scifica
tū in vtero/simplr̄ et
absol⁹ loquendo. Im
aūt deus aliquē deu
ceps scificuerit ꝛ ec
clesie fuelaner/ualer
rius est q̄ni⁹: q̄ ꝛ ꝺ
nō ē expectāda eccle
sia melior. ¶ Fuerit
nec apli ipsi ꝑmittas
ꝑs hūres scificati
sunt in vtero (Ihūs
ioānes euāgelista ꝛ
ginitat⁹ ꝓphēe eui
officij erga mres ꝺbā
gra ꝺonatus fuerit)
credēdū ē ꝙ nullus
simplr̄ in toto tpis ō
cursu fuit/ē aut erit
scificatus i vtero, nisi
ꝺ in ista explicant⁹.
Nō ꝺefuisse eī audā
tium⁹ temeritatē mo
dernam cuiusdā ma
liercule scificatiōis in
vtero, ꝑtīctis: ꝛ forte
fuit vere scificata in
vtero nō m̄no/ꝛ ꝑpo
punīente superbiam
illius.

¶ Demū rōnē reddit author ḋre isti duo hieremias ꝛ ioānes bap. scificati
ti sunt in vtero: ꝑmissa exclusāte rōnis nēcie/subdens rōnē ꝛgruētie: q̄
ics ꝓfiguratores fuerūt scificatiōis ꝙ chr̄s faciende: ꝺū ꝑmōstrarūt medīa
scificatia/ꝛ alter passionē/alter baptisma. ꝺns. n. duob⁹ medijs chr̄s fu
ficauit mūdū/passiōe vt ꝓtectio instīto baptismo vt instīto sepāto. ¶ Nota
ḥ ꝙ duop. ꝓpositop. ꝛ q̄ isti duo sunt scifi⁹ i vtero ꝛ q̄nulli alī/ author
ꝙ mi⁹ rōnem reddere nitit: q̄m ad affirmationem certa ꝑ ḋnia
inueniri: ad eā latā sūt ꝛ altā ac ꝑsuadā negōnē ꝙ ḋnātia fat erit.

¶ Super qōnis. 19. Articulum primum.

Radius de virginitate carnali intelligitur.

¶ In corpe duo fiūt: ꝑ⁰ rñ̄ q̄sito affir⁹. ¶ Ad chr̄i ꝓcepit ꝟgo. p
bāt ex ḋcto: q̄ ḋū ē ḋctis ꝛc. 2⁰ assignat rō q̄ duplex ꝓuien
tie q̄ sic fuerit. ꝛ omnia clare patent in litera. Si tamen nouis
tino non intelligit corruptionem cordis cuius meminit secunda ratio/
cendum substantiam sed secundum operationem attenditur: omnis en
defectus in intelligendo/corruptio quedam intellectus est/sicut omnis
deperditio alicuius rei corp⁹ quedam in natura est. Qz igitur defect⁹
intellectus in intelligendo: efficit vt intellectus defectuosum quoḋ ḋbū
formet concipendo illud quod sic defectiue intelligit/qui enim imperfec
cte intelligit leonis naturam: perfectum quoq; verbum de mā leonis exp
mere intus neq̄t/ō in ista ḋre cordis corruptio ꝙdit ꝑfectionē verbi.

¶ In rñsione ad 3m: hēs ioseph ꝑfez ḋici, chr̄i ſe duplr̄: vel putative vl offi
ne⁹ ꝛ sz latie ligne, ꝓpetatē mulier ē nomē corruptiōis: sz nālis ꝓpetatis
femie hūane: dicta est. n. mulier ḋ̄ mollior a mollicie ꝛ animi ꝛ corporis.

¶ In rñsione ad 4m/ou magnū i ꝑhia occurrēt: si ꝑhia nūc trahet: q̄m

strat: hēat ista hec dicta/nō illa hz locū i his q̄ ꝓcedūt i eē p viā nāe/eoꝝ
nā sic ē ḋctꝰ ad vnū effectū: ita ē ḋctꝰ ad vnū mo⁹. ꝓducēdi illū. hz si
q̄dē instātia ꝛ elatiboꝰ/i vegetabilib⁹ ꝛ in aialib⁹: author, q̄at ꝓpoꝰ sat est
q̄ hz locū i poꝰ dina. ¶ Ad sq̄m milta rñ digrīsiōe, p sic exp̄one aduerte q̄
pbar: q̄ illa ppō de ḋ̄ ē cāta q̄ō. ſ. vni⁹ nāe vn⁹ ē mod⁹ gñon/: pbaī in ista
hac 2ª. ſ. ex pte termini/ista gnatio sciptr̄ spēz a termino: ꝛ ḥ̄ pbatio assu
mit arguēdo. Et er p
te, agēris: q̄ nā sic ē
ḋctꝰ ad vnū effectū
ista est ḋctꝰ ad vnū
modū ꝓducendi esse
ctū illū. Et pbō ḋcez
ex parte termini/ex
vnitate terⁱ vnitatē
gñonis iferēs: satis
ḋbile vī: q̄m videm⁹
ignez gñari diuersis
gñonib⁹. ſ. ab igne et
nō ab igne/sz a sole:
omnes videm⁹ ge
nitos ḡ semen ꝛ sine
semine. Et q̄ hec ola
sint eiusdēs spēi/ex ḥ
ps q̄ hec tā genitaḡ
alr. ꝓducta gñant spi
bi silia in spe: eiusdē
ḥ spēi ē, ꝓducꝰ mus
ꝓpagationes cum
mure pke suo ḋ sine p
pagatōe ꝓducꝰ est:
vna ē nā ꝑdnus pōt
gñonibus acqri. In
motib⁹ q̄z ideꝝ appa
nā idē ſm. ſpēm vbi
in circūfer⁹ signatū
ꝑt diuersis ſm spēm
motib⁹ acqri: puta p
motū sup ceꝺā ꝛ per
motū sup arcū semi
circuli, ꝛ silr in nāli
b⁹ idē loc⁹ pōt acqri
p volatū ꝛ p ambula
tionē. Propt q̄ forte
author nō ꝓpter illā
ꝑhōnē ḥ ꝓp. ꝑhōnez
sctaz quā ndēdo ap
posuit: acceptauit il
lā rōnē: dicēs cū red
ditione eāe eoḋ nā
ac. Secta igit ꝑhō in
se q̄dē ḥa est: nā q̄lz
nāle agēs sic ad vnū
terminū ita q̄ nō ad
oppositoꝰ nec dispa
ratoꝰ ē ḋtermigtū ex
vnitate sue nāe/ita
ēt ad vnū modū ḋter
minat. In eᵒ signū se
men plāte non gñat
plātā si ḥerat/ē ocu
lus plāte n gñat plā
tā si seiat: meutrū est
videmus exercitari.
Sz q̄tū ḥ ꝑhō in se
ḥa/sit efficax ad ꝑhā
dū illā ꝛclonē nō ap
paret: nisi ḥ ꝓpositā
vnitate nālis agēris
ad vnū effectū. Et q̄si
i aialib⁹ ꝑfectio. ſic ē
hō/leo/bos et hmōi)
supponit vnitas agē
tis nāl: iō rō ꝑ efficā
ci admittit. Si quis
ēt neḡaret cū aute.
supponē illā in capū
magnum dispūtādi
opz ingrediaī: ad quē
nūc egrediēdi nō est
tp⁹/ q̄n de btissime
mris de virginitate
tractaī. sat fuerit nos
se authoris intētionē
et litere discussionē. ¶ In rñsione ad dntū aduerte/q̄ ꝓpositio illa/ḋctus
ꝟtus nālis nō ꝓssit trāsmutare ad certā formā nisi determinatā mām si
sit de trāsmutatiōe ꝑ ḋctē nāle; ḋuina ꝛ hī virtꝰ ꝛc. ꝛ ḥ sufficit ire. Uel ar
ḋrmatiue ḋ nica trāsmutatiōe sumit: nullū eēm agēs nāle ēt vle/vt celū/

actꝰ actuoꝝ fieri oz i patiēte ḋ̄ disposito. Et ḥ ēt satisfacit ire: q̄ vnica trās
mutatiōe ḋ ꝛpote i istāti. ſ. l. cāginē brē ḋ gio trāsmutauit i coiꝝ ꝛpī. Et si/o
nar pbie: tradēti q̄ illō. ꝓpie ḋ. agēs posse vt ꝓpriū effectū ꝛ vt in ꝓpriaz
mām/qō vnica trāsmutatiōe ꝑt educere de poꝰ i actū: vt ꝑz. 9. meta. Si
ḋ affirmatiue q̄z ḥ ꝛ subdā māz puta i mā aiator. itelli/ꝑstat eui ḋcē ve
rā ēc: ḥ argumēto vñ nō satisfacit pticularis rñsio: q̄uis satisfaciat māe
pticulari/de ḥ est qō.
Et iō hec rñsio incō
gna author ḋ videt.

¶ Super arti. 2.

Sed contra
go fuit ꝟgo in ptu.
ꝓtobaī aūctē ista. 2⁰
triplicē rōnē ꝛueniē
tie assignat: q̄ clare
patēt i ista. Nouit⁹ rñ
ꝓcipiāt ꝑ ꝑ⁹ rōne/ꝙ
ceptio ḋbi i corde ꝛ
ꝓcessio ḋbi ex corde/
nō sunt duo ꝓgress⁹.
Sz ad exp̄mēdas di
uersas ꝛdōnes habi
tudinis ḋbi ad intel
lectū/diuerse a ḋbi de
mur rōnes: ḋbū el cor
dis/ḥ est ꝓcept⁹ quē
format itellꝰ quū rē
aliq̄s itelligit/ꝛ manet
net. Et silr indicandū
de meipo ad imagi
nē ḋ: ꝛ silr quū intel
ligo me pcēdē/ꝛ fozte
mo silr ḋ de meipo
pcēdere: ꝛ sic de alijs.
Illud aūt silr ꝛ uz q̄ ḋ
ceptꝰ q̄ ḋbū appel
lat: nō ex mēte mea/
ḥ in mente mea ma

Universidad de Deusto
Biblioteca

hic pcedere ꝓt illã disputatione aliam intro ire.

¶ Sup artic. 3.

Opul. 3. c. 232.

Iml clar⁹ Et rō dubiū est: qz nihil legit de voto btē virginis: z ipa eius despōsatio ꝓtari videtur voto ꝑfectionis. ¶ In corpe duo fiūt. Prio tractat de ipis voto. scdo de tpe voti. Quo ad ꝑmū vnica ē scdo. ¶ Conueniens fuit btē ꝙ filio ꝙ ita et vt ꝙ mr xpi ꝑmaleret virgo post partū. ¶ Ad primū dicit in ḡdā epla. ꝙ xpc sup hominē operabatur ea q̄ sunt hois: z hoc monstrat virgo supernaturaliter concipiens, z aqua instabilis, terrenoꝝ pedū sustinēs grauitatem.

¶ Utrum mater dei permāserit virgo post partum. Arti. 3.

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Uꝰ mater xpi nō ꝑmanserit virgo post partū. Dr enī matth. 1. Anteq̄ ꝓuenirent ioseph z maria. inuēta ē in vtero hūs de spūsco. Nō ā reuāgelista diceret añq̄ ꝓuenirēt. nisi de ꝓuentu: qz nemo vr de nō ꝑāsuro añq̄ ꝑaderet. Ergo vꝰ ꝙ btā ꝙ añq̄ ꝓuenerit carnali copula cū ioseph, z ita nō ꝑmanserit ꝙ post ptū. ¶ Ꝑ. Ibidē subdit ex ꝙbis āgeli loquētis ad ioseph. Ne timeas martā accipe cōiugē tuā. Cōiugiū aūt ꝓsūmak per carnalē copulā. Ergo vꝰ ꝙ q̄q̄ carnalis copula interuenerit inter mariā z ioseph, z ita vꝰ ꝙ nō ꝑmāserit ꝙ post partū. ¶ Ꝑ. Ibidē post pauca subdit. Et accepit cōiugē suā, z non cognoscebat eā. dōec peperit filiū suū ꝓgenitū. Hoc ā aduerbiū donec ꝓsueuit determinatū tpis signare, q̄ ipleto fiat id qđ vsq; ad illud tpis nō fiebat. Uerbū aūt cognoscēdi ibi ad coitū referꝝ: sicut z gen. 4. dr. ꝙ adam cognouit vxorē suā. Ergo vꝰ qđ post ptum btā ꝙ fuerit carnaliter a ioseph cognita. q̄ vꝰ ꝙ nō ꝑmāserit ꝙ post ptū. ¶ Ꝑ. Priogenitus nō ꝓt dici nisi q̄ hēat fres subsequētes: vñ 2ro. 8. dr. q̄o ꝓcinit ꝓformes fieri imaginis filij sui. vꝰ ſir ipe ꝙgenitꝰ in multis frib⁹. Sz euāgelista noiat xpm priogenitū matris eius. Ergo hūit alios filios post xpm. et ita vꝰ ꝙ mr xpi nō māserit virgo post partū. ¶ Ꝑ. Io. 2. dr. post hec descēdit capharnaū. ipse. s. xpc z mr eius z fres eius. Sed fres dr q̄ ex eodē parēte geniti sūt. Ergo vꝰ ꝙ btā virgo hūerit alios filios post xpm. ¶ Ꝑ. Matth. 27. dr. Erant ibi. s. iuxta crucē xpi, multeres mīte a lōge. q̄ secute erant iesum a galilea. ministrātes ei. inter quas erat maria magdalene. z maria iacobi z ioseph mat. z mater filioꝝ zebedei. Uꝰ aūt hec maria q̄ dr iacobi z ioseph mr. eē et mr xpi: dr esse Joā. 19. ꝙ stabat iuxta crucē iesu maria mr ei⁹. q̄ vꝰ ꝙ mr xpi nō māserit virgo post partū.

Sed cōtra Est, q̄ dr ezech. 44. Porta hec clausa erit. z nō aperiet: z vir nō trāsiet p eā. qm dns deꝰ israel ingressus est p eā. Dō exponēs Aug. i ḡdā sermōe dr. Quid est porta in domo dñi clausa, nisi qđ maria semper erit intacta? Et qđ est homo nō trāsibit p eaz, nisi q̄ ioseph nō cognoscet eā. Et qđ est. dns solus intrat et egredit p eā. nisi q̄. s. ipregnabit eā, z āgelo dns nascet p eāe. Et qđē clausa erit in eternum, nisi q̄ maria virgo est ante partuz z virgo in partu, z virgo post partum.

Rñdeo Dōm, qđ absq; oī dubio detestāḋ est error: eluidi: qđ cere ꝓsupsit matrē xpi post partuz a ioseph cognitaz, z alios filios genuisse. Hoc est ꝓlo derogat xpi pfectioni: q̄ sicut fm diuinā nām vnigenit⁹ est ꝓtis, tanq̄ ꝓfectus p ola filꝰ eius: ita decuit vt eēt vnigenitus matris tāq̄ pfectissimū germē ei⁹. Scdo hic error inuriā facit. s. cui⁹ sacrarium fuit vterus virginalis: in quo carnem christi formauit. vnde nō decebat q̄ de cetero violaret p cōmixtionem virilez. Tertio derogat dignitati z sanctitati matris dei: q̄ ingratissima videret, si tāto filio cōtēta nō eēt: z si ꝙginitatē. q̄ in ea miraculose cōseruata fuerat. sponte ꝑdere vellet p carnis cōcubitū. Quarto ēt ipsi ioseph eēt ad maximā ꝓsūptionē ipu tādū: si eā quā reuelāte āgelo de. s. deū cōcepisse cognouerat. polluere attēptaret. Et tō simplr ē asserēdū. q̄ mr dei sicut virgo ꝓcepit z ꝙgo peperit. ita ēt z ꝙgo post ptū i sempiternū ꝑmānt.

Ad primū Ergo dōm. q̄ (sicut hiero. dr sup matth.) fres dñi fuerūt de ioseph. sed ꝓbabile ē. q̄ ꝓ ꝓpō añ. Iz sepe ꝓna dicat. nō tñ ea tm̄ q̄ ꝓ⁹ cogitabāt oltēdit: nec nēe ē vt cogitata fiāt: cū tō aliud iteruenerit, ne ea q̄ cogitara fūt fierēt. Sicut si aliq̄s dicat. Añq̄ i portu ꝑaderē nauigaut: nō intellr q̄ in portu pandeat postq̄ nauigauerit: sz q̄ cogitabat i portu ꝑasur⁹. Et sīr euāgelista dr. Anteq̄ ꝓuenirēt. inuēta ē i vtero hūs de spūsco. si q̄ postea ꝓuenerit: sz q̄ dū videren⁹ ꝓuenturi. ꝓuenit ꝓceptio per s. s. ex q̄ fcm ē, vt vlteri⁹ nō ꝓuenirēt. ¶ Ad fm dz. q̄ sicut aug. dr li. de nup. z ꝓcupia. Cōtr ioseph, vocat mr dei ex ꝓia ōpō sationis fide: qua ꝓ ꝓcubitū nō cōgnorat nec fuerat cogniturus. Ur. n. amb dr sup luca: nō virginitatis ereptio. sz coniugii testificatio z nuptiaz celebratio declat. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ qđā dixerūt ḥ nō eē itellndū de cogne coit⁹. sz de cogne notitie. Dicit n. chrys. q̄ nō cogūt eā ioseph. añq̄ pareret⁹ faerit dignitatis ꝓ totus mūdus. q̄ quē totus mūd⁹ capē nō poterat. i angusto cubiculo vteri sui sola suscepit. Quidā ꝙo ḥ referūt ad nottiā filij. sicut. n. moyses cū deo colloquētis glificata ē facies. vt nō possent intēdere i eū filij israel. sic maria claritate ꝓfectionis altissimi obūbrata. cōgsci nō poterat a ioseph donec pareret: post ptū aūt a ioseph agnita ꝙuenit spē faciei. nō tactu libidis. ¶ Hiero. ait ꝓcedit ḥ eē itellndū de cogne coit⁹: sz dr q̄ vsq; vel donec in scripturis duplicit ḥt itelli. Uñq̄. n. designat certū tpis: sz illud gal. 3. pp trāgressionē lex posita ē. donec veniret semē cui ꝓmissum erat. Uñq̄ vero. signat ifinitū tpis: sz illud ps. oculi nr̄i ad dñm deū nr̄m donec ꝓuisereat nr̄i. ex q̄ nō eē itelligēdū. q̄ post ipetrataz miaz. oculi auertāt a deo. Et ꝑ hūc modū loquēdi signt ea de q̄ bus posset dubitari. si scripta nō fuissent: cetera ꝙo nr̄e itelligere relinquunt. Et sīm h euāgelista dr mr̄e dei nō esse cognitā a viro vsq; ad ptū: vt multo magis intelligam⁹ cognitā nō fuisse post ptū. ¶ Ad quartū dōz. q̄ mos dicendi scripturaz ē. vt ꝓ⁹ genitū vocēt nō solū eū qđ fratres sequūt. sz eū q̄ ꝑm⁹ nat⁹ est. Alioqn si nō ē priogenit⁹ nisi qđ sequunt fratres tāditu fm legē priogenita nō debent q̄dm talia fuerit ꝓcreata. Dō ꝑs eē falsuz. Eū intra vnū mēse priogenita redimi mādent fm legem.

¶ Ad q̄rtū dōm. q̄ qđā sicut hiero. dr sup matth. fres dñi fuerūt filios suscipiant. Nos aūt fres dñi nō filios ioseph, sed ꝙfobrinos saluatoris. sororis marie mris dñi filios intelligim⁹. Quatuor em̄ modis i scripturis fres dr. i. mīā. gēte. cognatiōe. z affectu. Uñ fres dñi dci sūt nō ex nām. qz ab eadē matre natus fm cognationē q̄si cōsanguinei eius exīstes. Joseph aūt sicut hiero. dr ꝑ eluidū. magis credēdus ē ꝙgo ꝑmāsisse: qz aliā vro rē hūsse nō scribit. z fornicatio in scripturis vitz nō cadit. ¶ Ad scdm dōz. q̄ maria q̄ dr iacobi z ioseph mr. nō intelligit eē mr dñi: q̄m euāgelio nō ꝙsuluit nosari. nisi cū cognominatione hui⁹ dignitatis. qđ sit mater iesu. Hec aūt maria esse itelligit vxor alphei: cuius filius est iacobus minor. qui dictus est frater dñi.

¶ Utrum mater dei virginitatem vouerit. Arti. 4.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Uꝰ mr dei nō vouerit virginitatē ñ vouerit. Dr. n. deu. 7. Nō erit apō te sterilis vtriusq; sex⁹. Sterilitas aūt sec⁹ ꝙginitatē. Ergo ꝑceptio ꝙginitatis erat ꝑ ꝓceptum vetus. sz adhuc lex verus hebat statū añq̄ xpc nascerek. q̄ nō potuit licite btā ꝙgo vouere. p ꝓpter illo. ¶ Ꝑ. Aplus ꝓmo ad cor. 7. dr. De virgib⁹ aūt ꝓceptū dñi nō hēo. ꝙsiliū aūt do. sz ꝓfecto ꝙsiliū a xpo ōbuit ichoari. q̄ē finis legis: vt aplus dr ro. 10. Nō ꝙuenies fuit q̄ btā virgo votū virginitatis emitteret. ¶ Ꝑ. Aplus dr ꝓmo ad tim. 5. q̄ vouētibus castitatē. non solū nubere. sz ēt velle nubere dānabile est. Sz mater xpi nullis pctīs dānabile cōmisit: vt supra habitū est. Cū ḡ desponsata fuerit (vt hꝰ luc. 1.) videt q̄ ipsa virginitatis votū nō emiserit.

Sz ꝑ Est. q̄ aug. dr in li. de scā ꝙginitate. Animūciāti āgelo maria rndit. Quo fiet istud. qm̄ virū nō cognosco? Qđ ꝓfecto nō diceret. nisi ꝓpius se virginem deo vouisset.

Rñdeo dōz. q̄ sīcī 2ª ꝓte hitū ē. ꝑfectōis opa magis laudabiliꝰ si exvoto celebrēt. ꝙginitas āt i mr̄e dei ꝓpue ōbuit pollē: vt ex. s. dctis rōib⁹ ꝑz. z tō ꝓuēies fuit vt ꝙginitas

4. dist. 30. q. 2. a. 1. q. 2. 2. 7. Et mat. 1. 19. 23.

Heb. 2.

alcis ꝙfis relinquit: ex eo enim quod aliq̄s despōsationem non vouit simpliciter/ qz prohibitum erat: ex virginitatem quandoz vouit simpliciter/quia laudabiliot virginitas est matri dei tribuenda: z annūtiationez vouit simpliciter/quia aliter non diriſſet/quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco/ nec/ actu nec potentia/propter votum (vt aug. hinc accipit) z coniugata nō potest vouere virgitatē sine consensu viri sui/ nisi ꝓst christus dissoluendo mīmonium/ nō cōsummati ꝙ religionis ꝓfessionē/qđ ꝑtē locum non habuit sequit/ q̄ btā virgo ad annunciationem z cognouit dei genitrice ꝙ virginitatē vouerat fm ꝓpriū ꝓpositū/ vbi plenū ioseph ꝙginitatē vouerit. Unde aūt rōni ꝙtinet⁹ est vt fcīa sponsus ꝓcēs sponse ꝙ mancate coniugio ꝙginitatē vouerit/ipse q̄q̄ ꝙginitatē sīl vouerit: ꝓpensata ꝑ tim diuina ꝓuidentia/ que hoc inspirare ipsi ioseph quasi debebat. Et virgo ꝙginū/ ꝙginē quoq; comites scrutatores q̄q̄ sui ꝙsilioꝝ non fuisset plena gratia: cui hec ꝙsilia suo ꝓpō ge dē fuisset: quā ipsa marime fm rectam rōnē desiderare debebat. Et ꝓpea in litera dr/ q̄ ioseph ante annūtiationē ꝙginitatem simplr vouit.

¶ Sup. q. 2. Arti. 1.

Ho corpe vnica ē ꝙ⁹ ex tribꝰ ꝓpto ꝓpitiꝰ ꝓpto bata. Conclusio est. Cōuenies fuit Christum de desponsata virgine nasci. Probatur ꝓio ex ꝑte xpi ꝙ drupliꝛ. scdo ex parte btē ꝙginis triplr. tertio ex ꝑte nri quintuplr. Ola clara sunt in lra. ¶ In rñsione ad ꝓmum ꝙ ꝓpice in lra umbo capita/ q̄ videt posse obstare ꝙginitati mēāli. s. plenius in copulā ꝓugali/et plenius matrimoniū ꝓditionatū. s. si deo placeret in copulā carnalem/ non obstare in statu ꝓfectissime mētali ꝙginitati btē ꝙginis. Et ratio ꝙdē q̄ consensus in copulā cōm galem licite non ꝓcludit tacitam virginitati/ est: qz in copula cōiugali non continet copula carnalis nisi

ei⁹ ex voto eēt deo ꝓsecrata. Uez q̄ ꝑ tē legis opabat ꝙfatiō i illis tē mulieres ḥ viros. q̄ fm carnis origiñ. cultꝰ dei ꝓpagabatur anteq̄ ex illo ꝓplo chꝰs nasceret/ mr dei nō credit anteq̄ desponsaret ioseph. absolute ꝙginitatem vouisse: sz iz eā in desiderio hūerit. sup ḥ tū volūtatē suā dino cōmisit arbitrio. Postmodum vero accepto sponso. secundum quod moyses illius rē pons exigebant. simul cum eo votuꝝ ꝙginitatem simplr vouit.

Ad primū Ergo dōz. q̄ tatis emisit. q̄ videbat eē lege ꝓhibitū nō dare opaz ad relinquendū semen sup terrā. tō nō simpliciter ꝙginitatē vouit dei genitrix: sz sub conditione si deo placeret. Postq̄ aūt ei innotuit hoc eē deo acceptū. absolute vouit anteq̄ ab angelo annūtiaretur. ¶ Ad 2m dōm. q̄ sicut gse plenitudo ꝑfecte quidē fuit i chꝰ. z tū aliq̄ ei⁹ inchoatio ꝑcessit in mr̄e ita ēt obseruatio ꝓfectioꝝ. q̄ ꝙ gram dei sit. ꝑfecte qui sē icepit i chꝰ. ꝙ aliquo mō fuit inchoata i ꝙgine mr̄e ei⁹.

¶ Ad 3m dōm. q̄ verbum illud aplī est intelligendum de illis que absolute castitatē vouent. Quod quidem mater dei non fec anteq̄ ioseph desponsaretur: sed post desponsationez. ex communi voluntate simul cum sponso suo votum virginitatis emisit.

¶ De desponsatiōe matris dei. Mō. 29.

Cinde Consideranduz est de desponsatiōe matris dei.

¶ Et circa ḥ q̄runt duo. Prio vtrū chꝰs debuerit de despōsata nasci. Secūdo vtrum fuerit verū matrimonium inter mariā matrē dñi z ioseph.

¶ Utrum christus nasci debuerit de virgine desponsata. Arti. 1.

Ad primū Sic ꝓceditur. Uꝰ chꝰs nō debuerit de ꝙgie despōsata nasci. Despōsatio. n. ad carnalē copulā ordinat. Sed mr dñi nunq̄ voluit carnali copula viri vti: q̄ ḥ derogaret virginitati mentis ipsius. Ergo non debuit eē desponsata. ¶ Ꝑ. Nō chꝰs ex ꝙgie nasceret. miraculū fuit. vñ aug. dicit in epla ad volusianū. Ipsa dei ꝑt⁹ q̄ iuiolata mr̄is ꝙgine aviscera. mēbra ifantis eduxit: q̄ post ea ꝑ clausa ostia. mēbra inuenis introduxit. hic sīr q̄rit. nō erit mirabile: si exēplū posc⁹: nō erit singulare. Sz miracula fiūt ad ꝓfirmationē fidei. vñ debēt esse manifesta. Cū igit ꝑ desponsationē ḥ miraculū fuerit obūbratū. vī non fuisse ꝓueniēs qđ xpc de despōsata nasceret. ¶ Ꝑ. Ignatiꝰ martyr. vt hiero. dicit sup Mat. hāc cām assignauit despōsationis mr̄is dei: vt ꝑ⁹ ei⁹ diabolo celaret. Dū ei putat nō de ꝙgine. sed de vxore gnāti. Que qđē cā nulla esse videt⁹ tū q̄ diabolus ea q̄ corporaliter fiūt. ꝓspicacitate sui sensus cognoscit: tū etiā q̄ postmodū ꝑm cognouerunt. vñ dr mar. 1. q̄ hō in spū imūdo exclamauit dicēs. qđ nob⁹ z tibi Jesu nazarene. venisti añ tps ꝑdere nos: scio q̄ sis scīus dei. Nō ergo videt ꝓueniēs fuisse q̄ mater dei esset despōsata. ¶ Ꝑ. Aliā rationē assignat hiero. ne lapidaret mr̄ dei a iudeis. sicut adultera. Hec aūt ratio nulla esse videt: si eā non esset despōsata. nō posset de adulterio condemnari. Et ita nō videtur rationabile fuisse. qđ Christus de despōsata virgine nasceretur.

Sed ꝙ Est. q̄ dr Mat. 1. Cū esset despōsata mr ei⁹ maria ioseph. z luc. 1. Missus est gabriel angelus ad mariam virginē despōsatam viro. cui nomen erat Joseph.

Rndeo Dōz. q̄ ꝓueniēs fuit xpm de despōsata ꝙgine nasci: tū ꝓp ipm. tū ꝓp mr̄em. tū ēt ꝓp nos. Propter ipm qđē xpm q̄druplici rōne. Prio qđē. ne ab mīdelib⁹ tāq̄ illegitime nat⁹ abiceret. vñ amb. dr sup luc. Quid tu deis. q̄d herodi posset ascribi. si natū videret ex adulterio ꝑsequutu? Scdo vt ꝓsueto mō ei⁹ genealogia ꝓ viz describeret. Uñ dr amb. sup luc. Qui in seculū venit. seculi debuit more describi. vrī aūt ꝓsona ḡrit. q̄in senatu z relīq̄s curiis ciuitatū gñis asserit dignitatē. Cōsuetudo ēt nos ifrnit scripturaz: q̄ sp viri origiñē querit. Tertio ad tutelā pueri nati. ne diabol⁹ ? eū vehemēt⁹ nocumēta ꝑcuraret. Et tō ignati⁹ dr ipsam fuisse despōsatā. vt ꝓtus ei⁹ diabolo celaret. Quarto vt a ioseph nutriret: vñ z ꝑ eius dict⁹ est. Egi nutriti⁹. ¶ Fuit ēt ꝓueniēs ex ꝑte virginis. Primo qđē q̄ ḥ reddit imunis a pena. ne. s. lapidaret a iudeis. tanq̄ adultera: vt ill hiero. dicit. Scdo vt ꝓ hoc ab infamia liberaret. Uñ dr amb. sup lu. q̄ despōsata est. ne temerate ꝙginitatis adulterek infamia: cui grauis aluus corrupisse videret insigne ꝑfer re. Tertio vt ei a ioseph ministerii exhiberet: vt ill hiero. dicit.

¶ Ex ꝑte ēt nr̄a ḥ fuit cōueniēs. primo quidē. q̄ testimonio ioseph. cōprobatuz est xpm ex virgine natū. Uñ Amb. dicit super luc. Locupletior testis pudoris maritus ad ꝓbek. qui posset et dolere iniuriam. z vindicare opprobrium. si non agnosceret sacrum. Scdo q̄ipa ꝑba virgis mr̄is magꝝ creditibilia reddunt. suā ꝙginitatē asserēdo. Uñ amb. dr sup luc. Fides marie ꝑbis magis adscisc⁹. et medacia cā remouet. Videret em̄ enīp̄a obūbrare voluisse medacto. supra ꝑgnās. cūm ār mētē ad despōsata nō hūīr: cū ꝓuigij ꝑmū z gr̄a nuptiaz ꝓpō sit femināz. Que dem duo ptinēt ad firmitatē fidei nr̄e. ¶ Tertio vt tolleret excusatio ꝙgib⁹. q̄ ꝑ suā scautelā nō vitāt ifamiā. Uñ amb. dr. Nō decuit ꝙgibus similtra optione viuētib⁹. velamē excusatiōis relinqui. q̄ infamata mater q̄z dñi videret. ¶ Quarto q̄ ꝓ hoc significatur vniuersa ecclia: que cum virgo sit. despōsata tñ est vni viro xpo. vt aug. dicit in li. de sancta virginitate. Pōt ēt z quita rō eē q̄ mr̄ dñi fuit despōsata z virgo: q̄ in ꝑsona ipsi⁹. z virginitas z mīmoniū honoraf. ꝙ hereticos alteri horū detrahentes.

Ad primū Ergo dōm. q̄ btā ꝙgo mr̄ dei. ex familiari instictu. s. f. credēda ē despōsari voluisse. cōfidēs de dino auxilio. q̄ nūq̄ ad carnalē copulā ꝓuenīret. sī hoc tñ dino cōmisit arbitrio. vñ i nullo detrimētū passa est ꝙgitas.

¶ Ad 2m dōm. q̄ sicut amb. dr sup luc. maluit dns aliōs de suo oīm q̄ ꝓmissis pudoꝛe dubitare. Sciebat. n. teneri eē ꝙgis vere cūdiā. z iudicā famā pudoris: nec putauit ois? sui fidē. mīs inturis? astruēdā. Sciēdū tñ. q̄ miraculoꝝ dei q̄dā sunt de q̄b⁹ ē fides: sicut miraculū ꝙginei ꝑtus. z resurrectiōis dñi. z ēt sacri altaris. Et tō dns voluit ista occultiora eē. vt fides eoꝝ magis meritoria eēt. Quedā vero miracula sunt ad fidei ꝓbationē: z illa dr eē manifesta. ¶ Ad tertiū dōz. q̄ sicut ang. dr li. 3. de trī. diabol? mīta ꝑ ꝙtute sue nāe. a q̄b⁹ tñ. ꝓhibet ꝙtute dīna. Et h mō ꝑt dici q̄ ꝙtute nāe sue diabol⁹ cōgscere poterat mr̄ez dei nō fuisse corruptā ex ꝙgine: ꝓhibebat tñ a deo cōgscere mo dū pr⁹ dīni. Qz aūt postmodū eū aliq̄s cognūit diabol⁹ eē filiuz dei. nō obstat: q̄ ia tps erat vt xpc suā ꝙtutē ꝑ diabolū ofideret z ꝑsecutionē ab eo ꝓcitatā pateret. Sz in ifantia oportebat ipedīri malitiā diaboli. ne esū acritus ꝑseqūret. q̄n xpc nec pati dispōsuerat. nec ꝙtutē suā ofidere: sz loīb⁹ alijs ifantib⁹ se sīlem exhibebat. Uñ leo papa i ꝑmone de epiphania dr. q̄ magi inuenerūt puerū iesum q̄ātitate puī. aliene opis idigētē. fandi ipotētez. z nīl a ab hūane ifantie gñalitate ꝓcreti. amb. tñ sup luc. vt hoc mag? referre ad mēbra diaboli. Ꝓmissa. n. hac rōe. s. de fallēdo principē mūdi. subdit. Sz tū mag? fefellit principes seculi: demonū. n. malitia facile ēt occultata de ꝑhēditar⁹ ꝓ ꝙclar⁹ vanitatib⁹ occupant. scire dna nō ꝑsit. ¶ Ad 4rtū dōm. q̄ iudicio adulterarū lapidabat fm legē nō solū illa q̄ ia erat despōsata vel nupta: sz ēt illa q̄ in domo ꝑ⁹ custodiebat vt ꝙgo q̄q̄ nuptura. Uñ dr deute. 22. Si nō est in puella inuēta virgitas. lapidibus obruēt eā viri ciuitatis illi⁹. z morief: q̄ fecit nefas in israel. vt fornicarek in domo ꝑ⁹ sui. ¶ Uel pōt dici fm quosdā. q̄ btā virgo erat de stirpe aaron: vñ erat cognata helisabeth. vt dr luc. 1. Virgo aūt de gñe sacerdotali. pp stupū occidebat. le gitur enim leui. 21. Sacerdotis filia si deprehensa fuerit in stupro. z violauerit nomē ꝑ⁹ sui. flammis eruret. ¶ Quidam referunt verbum hiero. ad lapidationem infamie.

Universidad de Deusto
Biblioteca

in potẽtia q potẽtia ãt ẽ ꝑditio diminuẽs (ꝓfectio.n.in potẽtia ñ ẽ cõiunctio: licet nec rex in potẽtia ẽ rex/sed ꝑ ꝓsensum i copulã ꝰngalẽ mõ fit cõsensus i copulã carnalẽ. Rõ ꝯ ꝺ̃re ꝓsensus sic ꝺ̃onat⁹ i copulã carnalẽ: ſi ꝓiudicat metuli ꝺ̃ignitatẽ: q ꝑ ꝓsen⁹ iste rã forale ꝙ mãlit ẽ ad obediẽdũ ꝺ̃o: z copulã carnalẽ nõ nisi ꝑ mã remota z tali ꝺ̃one vallata ꝺ̃z: vt opp⁹ nõ ꝛceat ꝺ̃re in ꝓpolito. F Ad c⁹ euidẽtiã scire oꝫ: q 2⁹ intelligi ꝑt illa cõditio ſi deo placuerit. ꝓ: lo ſm cõem loquẽdi vſum: ꝛſic ſola negõne dñ placitum dei expectat. f. q ꝺe⁹ ſignat⁹ illo fieri. z ſic lo ḋr apls iacob⁹ in ſua cano. c. 4. vt dicatis ſi dñs voluerit. Et tal⁹ ꝺõ qr cõſſima ẽ ḋ̃ ꝑ nõ ꝺdicta/ ꝙgitatiõ metalẽ ãſert ꝑ culdubio a ſic cõſentiẽte i copulã carnalẽ. z ꝓpea nõ ſic ſtelligit i ꝓpſito btẽ ꝙgis ſi ḋo placuerit. 2⁹ ſum⁹ placere ꝓ ubere actũ deñ eẽt ſi ꝺe⁹ ſuſſerit. z ſic ſumit i prẽpoſito. Rõnabile ſichẽ eſt vt q̃ cõcepat ꝙgitatis votũ ḋina inſpiratiõe ãt deſpõſatiõni ſ̃h nihil ḋino iuſto cõcepit q̃z ſoluendũ. Er ꝓte ſidẽ i tota vita ãſiriote tã familiarẽ ſpũſancti curã ac ſollicitudinẽ de vita ac opib⁹ ei⁹ / vt pote q̃ nũq̃ ẽt venia iter peccabat: certe ſibiipſi polliceri poterat ꝓficiẽdo ꝙ ſpiratione ḋ ẽ ḋ̃ ꝙgitate ḋ̃ legez moyſi: niſi deus aliud ſpirãdo v̄ l nũciando ſuaſiſſet. Talis ãt ꝙditio ſubdẽs ꝓpoſiti ſui opp⁹ ḋ̃no ꝙcepto/ tr̃ſſert cõſenſum i opp⁹ ſui ꝓpoſiti: vt patet ex rem plariter. Quicũq; n. ꝓſentit in occiſionẽ ꝓxi: filij ſi ꝺe⁹ inſerit/ nõ ꝓpea cõſenſit i mortẽ ꝓxi: z ſi ſacrimonialis ꝙgo cõſentit in nuptias ſi ꝺe⁹ inſerit/ nõ ꝓpea cõſentit in nuptias. Sic aũt btã ꝙgo conſenſit cõditionaliter i carnalẽ copulam ſi ḋo placuerit. ḋ̃placito ꝓcepti. Credẽdũ q̃ nihil ḋomin⁹ eſt / q̃ ẽt hic ſic ꝺ̃onat⁹ cõſenſus in carnalẽ copulam mõ actu ſ̃z habitu tñ fuerit in btã virgie. Et rõ eſt: q̃ nullus actꝰ ſuperfluus fuit in ea: hic aũt cõſenſus in actu ſupfluus fuiſſet/ vtpote carẽs neceſſitate q̃ pietate. Nã ad mentis ſue rectitudinẽ ſat erat ḋ̃e hũc actũ in hitu/ hoc eſt in ꝙparatiõe animi. z ſm animũ ꝙparationẽ intelligũ eſt quieſcẽs a ſacris doctorib⁹ ḋ̃i de btẽ ꝙgitis cõſenſu cõdonato in copulam carnalẽ: cõmittendo ſnã cũm diuino arbitrio. Preces eſt. ꝙ ꝙgenitatis ꝓſeneratia actualẽ fundebat: ſed ad oppoſitũ ꝙparatio ſola animi ꝙ ꝺonata/ vt ḋcm eſt/ erat abſq; actuali cõſenſu quãtũcũq; conditionato.

¶ Super articulum ſcm.

Ro corpe duo fiũt. ꝓio declarat in cõi vñ z quotupl⁹ m̃ſimoniũ ḋicatur/ verũ. ſcõ ꝺ̃ſidẽ in ꝓticulari de hoc ꝙiugio. Quo ad ꝓmũ. ḋ̃ cõiugũ verũ ex fua ꝓfectiõe: q̃ ꝓfectio eſt duplex/ ꝓxima z ſcḋa: ſi dupliciter ḋ̃ cõiugũ vez/ vel ſm ꝓmã vel iuxta ſcḋam ꝓfectionẽ. Et ꝺeclarat in ꝛſa q̃ ſit ꝓma ꝓfectio ꝙiugi. f. ſofa/ z que ſit ſofa ek⁹: z q̃ ſit ſcḋa: z põit duplex/ gño z educatio. Et media ad hec ponunt clare. Quo ad ꝙ/ rñdet q̃ito trib⁹ ꝛclonib⁹ vel vnica trimẽbri. Coniugiũ iter m̃fez dei z ioſeph fuit verũ quo ad ꝓmã ꝓfectionẽ: z q̃ ad ſcḋam ꝓfectionẽ ſi referat ad educationẽ/ nõ ãt ſi referat ad gñationẽ. ꝓia para ꝓbat rõne: q̃z vter⁹ ꝓſenſit in copulã coniugalẽ. q̃ ꝓbat auẽte angeli in euãgelio expoſita ab aug. Quo ad tertiũ affert auẽtas ḋ̃z oſij: q̃ ad ſcḋa z q̃ oẽs ſimul deniẽs affertur auẽtas augustini. ¶ In rñſiõe ad tertiũ aduertendũ eſt q̃ ex euãgelio bñ ꝓfecto ḣ̃ q̃ nõdũ erat nuptiarũ ſolẽnit⁹ celebrata quũ btã ꝙgo inuẽta eſt ḣñs in vtero: q̃ſi ibi ḣ̃ q̃ btã ꝙgo nõ ſponſũ nõ erat cognita a viro: ꝛſ ẽt q̃ nõ erat adhuc accepta a ioſeph coniuge ſuo. Ex eo eñ q̃ affirmat coſiũ: z negat non ſolũ cognita ſz accepta/ z ꝓ monitionẽ ꝺgeli affirmat accepta z ꝙſeuerat⁹ incognita: ꝛ ḣc ẽ q̃ acceptio hmõi fuerit acceptio ſolẽnitatis nuptiarũ. ſ. cõiugeo efficiũ ſimpliciter z abſolute ḋ̃ neſtici ꝙſortes. Et ḋe ḣ nulla ẽ ḣſida q̃ ḋ̃z an prius q̃ iſta acceptio fieret/ retẽta ſcḋ̃ q̃ in ḋ̃ ioſeph ḋubiũ ẽ. F Sic ihũ ḋubio ꝛz reliquit de ꝙ tradnetõe euãgeliſta loq̃tur: an de traductione ſimplr ad ḋ̃neſticũ ꝙſortiũ: q̃ cũ ſolennitate nuptiali fieri ſolet: an de traductiõe in ifamiã inḋcũ. Euãgeliſta eñ duo ḋ̃: z q̃ nolebat eã traducẽ: q̃ voluit occulte dimittẽ eã. Cõſtat ãt q̃ cogitãtã remediũ dimittẽdi illã occulte/ vtriq; q̃ traductiõi obuiabat: q̃ negõ vtriq; q̃ traductioꝛ ex ſua holo mẽte ꝓcedẽbat. Qr tñ ad iuſtitiã viri ſpectat magꝭ nõ cõicaſ alienos crimini q̃ ãgel⁹ ad ioſeph loq̃t⁹ ex/ tote accipiẽdi maria ſuã ꝙiugẽ/ ioſeph motum mõſtrat: z inḋet illã accꝑere q̃ ḋ̃ſpũ. f. ꝓcipit/ apte/ appet q̃ ioſeph timuit cõtare adulteriũ pcõ z iõ ꝙ uit occulte dimittẽ eã. Et q̃ ḋicitur ab ãgelo q̃ nõ ẽ adultery ḣ̃ ex ſpũ. f. ꝓcepit/ accepit eã vxẽ euãgeliſta ſḋicit. F Et hoc ſi nt certa: ſnḋ ḋubio tñ relinq̃t an cũ hac voluntate occulte dimittẽdi eã/ cogitaſſet explicite ac ḋ̃bre raſſet nolle illã ifamiã traducẽ: ita q̃ ḋ̃ hac ḋliberatiõe loq̃t en⁹ ḋicto/ nollet eã traducere. ſ. We prio ãt ḋ̃ ſnadet nõ vt ſine in ꝓna ſine cõtagio ḋ̃ſtic/ ſine l vtra q̃ ſine ialidi hitauerit/ talis rãtaq; fuerit ſz illi⁹ ꝓpis mentis inter mariã z ioſeph conuerſatiõ/ vt liḋia abſq; vt nota poſſet rit inter eos interue nire ſi volniſſent cõſummatio m̃ſimoniſ: alioqn nõ fuiſſet ſufficienter ꝓfectum fame btẽ ꝙgis quũ iuẽta eſt in vtero ḣño. Diri ãt ſine alibi: q̃ſi nõ ſit rõabiliꝰ apparet/ q̃ poſt ãnũciationẽ btã ꝙgo incarnationis ꝙſequẽtia ex nazaret galilee in ciuitatẽ iuda in mõtana viſitatura eliſabeth/ ſ̃q̃ p reuerſiõem in nazaret/ quũ eẽt granida meſes tres ad minus/ q̃ſi manifeſtãdũ eliſabeth ḋ̃ti menſib⁹ trib⁹/ inuenta eſt ḣño in vtero. Et alij q̃ḋe putabãt q̃ eſſet granida ex ioſeph: cũ ḋ̃ q̃ fuerat meſib⁹ trib⁹ domeſtice in domo zacharie. Ipe ãt ioſeph ſcies ſe nõ cognouiſſe illã/ z videns illã grauidã: q̃ eñ ſit iuſt⁹/ z nollet eã traducẽ/ ſiue l ſamiã/ ſiue ſim⁹ i domeſticum ſilentiũ: ſi ſua eã ḣtraſſe teſtat: z ineta ḋ̃ vno ḣña: nilla ſcã ſ̃ ſpõſi domo mẽtiõe: nec ꝓiudicio ſ̃ ſpõſa i domo ꝛiugio retẽta ex ſcriptura reſtimoniũ ꝙ̃z, affirmãs apꝰ domeſticos z alios: q̃ trib⁹ meſib⁹ fuerat in domo elizabeth/ cũ ſo ſeph. Qñ ſi volũtarie ḋicim⁹: ſ̃ ex euãgelio accipim⁹: ḋicẽte q̃ btã ꝙgo ad huc deſpõſata vꝛor ioſeph/ aſcẽdit ꝺ̃ nazaret i bethleẽ/ qñ erijt edictũ a ceſar aug. Siñ ſic ḋcẽ rõne ḋbuit eaḋẽ deſpõſata vꝛor aſcẽdere in mõtana cũ eoḋẽ ioſeph ſuo ſpõſo. Author ãt ſit in ſ̃a ḋicẽs magiſ ꝙſonare euangelio btãm mariã i domo ſpõſi ḣtraſſe: intelnd⁹ eſt cõparatiue/ ad oplonẽ extreme btẽ ꝙgis ſufficienter. z nõ cõparãdo ad hãc mediã exponẽ/ eui⁹ author nõ meminit: q̃ magis ꝙſonat euãgelio ḋ̃ ambe extremi: vt ꝑ ex dictis.

Super queſtionis. 30. Articulum primum.

Ni titulo ſermo eſt de necio ad finẽ ſine q̃ nõ bñ quenit ad finez. ſic equꝰ necius eſt hoi debili: truro ex germania romã: z non de necio ſimplr vel necio ſine q̃ ñ ꝑt quenire ad finẽ. Nã ꝙſtat q̃ ne q̃ ſimplr neceſſaria ẽ ãnũciatio: q̃ oppm ſi ꝓlicat ḋictoria, ne q̃ ſicut nauis ad tranſeundum mare: q̃ poterat incarnari verbum dei abſq; ꝓuia annuncia tione. Sed an fuerit neceſſaria annuncia tio/ ita quod ſine illa ꝓuia non bñ fuiſſet fctã ḣcarnatio/ q̃rit.

¶ In corpore vnica ẽ concluſio. Congruꝰ fuit beate virgini an nuntiari quod eſſet chriſtum cõceptura, Vbi nõ ꝙnoꝺ neceſſitas congruitatis rñdet queſito. ꝓbatꝰ concluſio quadrupli citer. Et omnia in littera clara ſunt/ vnoꝺ bus notatis. ꝓmũ eſt in ꝓma ratione: quod quia ḋina ꝓ uidentia/ ḋiſponiſ⁹ omnia ſuauiter/ quẽadmoꝺum conceptio naturalis hominum ꝓuenit a mẽtis ope q̃ holes ad cõceptiõ ꝺ̃ q̃ ghonis ẽ actꝰ cõueniẽtia btã virgo in vtero ꝙceptura ḋe ſpũ ſ̃ in mente erat ꝓus mõẽda/ vt ꝓus cõciperet in mẽte ꝙ in vtre: ſicut ẽt alie mꝛes ꝓus cõcipiunt in affectu ꝙ in vtero. F Literꝫ eſt in ſcḋa rõne: q̃ maior certitu do huius m̃ſterij in btã ḣgine cãta eſt ex ꝓuia ãnũtiatione ꝙ ſi nõ aut poſt fuiſſet de hoc inſtructa: ḋa poſitas annũtiatiõ mis attẽtã illã redde bat ad actuꝫ ꝓmum huiꝰ m̃ſterij/ ad qõ non aduertiſſet/ aut non ita aduertiſſet ſi non fuiſſet ꝓ ino ſibi nuntiatum. Attẽtio autem z elenatio mẽtio maior certitudem reddit. ¶ In rñſione ad ꝓmũ: cũ audis ꝓphetiã ꝑdeſtinatiõis cõpleri in ſenſo arbitrio cauſante: non in telligas oẽm ab arbi trio nro ex cludi cãlitatẽ circa rẽ ꝑdeſtinatã/ qñ ḣ ſaltꝫ eſſet: cãm⁹ ſiḋẽ nro arbitrio multa ꝑdeſtinata opa. Sz ex cludi cãlitatẽ ꝓptiã reꝰ cõpletmenti ꝙ oppñ ad ꝓphetiã cõminatiõis: q̃ ſi ꝓphetia cõminatiõis nõ ḋt cãm q̃ eõ pleat/ ſz relinq̃t nro arbitrio vtrã ꝑtẽ velit/ cã eñ cõminaꝛ nõ cãt: ſi ſi nos ꝙſeuera mus in malo/ noſtri ꝓpoſiti accerſim⁹ cõminata z ſõ nro arbitrio ꝙphetia cõminationis cõpleri ḋ̃. Ex q̃ ꝑdeſtinat ꝓducit ad deſtinatũ terminũ: z iõ ꝙphetia ꝑdeſtinatiõis cãm ſm ſe ꝙotat cõpletiõi nõ relinq̃t ſilnck optioni nñi arbitrij. Et ꝓpterea no ſtrũ arbitriũ ḣ̃ libere cõcurrat ad ꝓdeſtinationis cõplemen: tũ: qr tũ nõ eſt cauſa huiꝰ cõpleneuti / ſi cut in cõminatiõib⁹/ ſz eſt ꝙcauſa z ſubcauſa reſpectu ꝑdeſtinãtis: ideo ſine nro arbitrio cãnte cõpleri ꝙ ꝙphetia ꝑdeſtinationis.

¶ In rñſionibus ad ꝓmũ z ſm aduerte diſcretionẽ: duꝫ quo ad ordinẽ inſtructionis hũane mediantibꝰ ãgelis/ btã ꝙgo legi cõi ſubiẽt: q̃ ad ordinẽ ꝙo inſtructionis mulieꝛ a viris/ btã virgo a cõi lege excipitur. Opz ergo ꝓpndenter eſſe doctorem ad occurrentiaꝫ rõnes diſcernendas: vt ſciat in quo cõcedi aliqꝫ/ z in quo exi miturab his q̃ olꝰ aliis cõmunia ſunt.

¶ In rñſione ad quartuz aduerte q̃ ḋ quãtuz adnenit ſ̃ ſpũs ſi ad magnitudinem ãnũciande ꝓſone ſilij dei incarnã de ſpectel / ſi ſpũs ſeraphin⁹ debuiſſet ãnũciare: q̃ tñ ãnunciare dei ꝙ ſ̃ ifra in titulatione officij angelici ḋ̃ ſbuit aliqꝫ ex ſpũs ſeraphin⁹ ãnũciaꝛ/ ſ̃ ſuꝫ mꝰ iter archãgelos.

Utrum annuntiatio beate virgini fieri debuerit per angelum. Arti. 2.

Ad ſcõm Uſ q̃ btẽ ꝙgini nõ ꝺbuerit ãnũtiatio fieri ꝙ ãgelũ. Supremis em̃ ãgelis ſit reuelatio immediate a deo: vt ḋion. ḋ̃. 7. c. celeſt. hierar. Sz mſ dei eſt ſup oẽs ãgelos exaltata. Ergo vꝫ q̃ immediate a deo debuerit ſibi ãnũtiari ḣcarnatiõis m̃ſterium, z nõ ꝙ ãgelũ. F Sed ḣ oportebat ſuari cõez oꝛ dinẽ. Fm quẽ ḋiuia hoib⁹ ꝙ ãgelos reueläẽ, ſiſt ḋiuina ad mulierẽ ꝙ virũ deferunt. vſi z apls ḋ̃. 1. ad cor. 14. Mulieres in eccleſia taceãt: ſi q̃ḋ aũt volunt diſcere, domi viros ſuos interrogẽt. Ergo vſ q̃ḋ btẽ ꝙgini deꝺbuerit ãnũtiari m̃ſterij incarnatiõis per aliquem virũ: ꝑſertim q̃ ioſeph vir ei⁹ ſup ḣ fuit ab angelo m̃ſtructus: vt legit Matt. 1.

¶ F. Nullus põt ꝛgrue annũtiare q̃ ignorat. Sed etiam ſupremi angeli nõ plene cognouerũt ḣcarnationis m̃ſterium. vñ ḋicit ḋion. 7. c. cel. hierar. ex eoũ ꝑſona eſſe intelligendam queſtionẽ, que ponitur Iſa. 63. quis eſt iſte qui venit de edom ẽ Ergo vſ q̃ p nliñ ãgelũ potuit q̃ẽiẽter annũciatio ḣcarnatiõis fieri. ¶ F. Maiora ſunt per maiores nũcios ãnũciãda. Sz m̃ſterium incarnatiõis ẽ maximũ iter oia q̃ p ãgelos fuit hoib⁹ ãnũciata. Ergo vꝫ q̃ ſi aliq̃ ãgelus debuit annũciari, q̃ ille debuerit eſſe de ſupremo ordine. Sz gabriel nõ eſt de ſupremo ordine: cũ ſit de ordine archãgeloꝝ, qui eſt penultimus. vnde eccleſia cãtat. gabuelez archãgelũ ſcimus ḋminutus te eſſe affatuz. Nõ ergo hmõi ãnũciatio p gabuelẽ archãgelũ cõuenienter facta eſt.

Sz cõtra Eſt. q̃ ḋr luc. 1. Miſſus ẽ gabuel ãgel⁹ a deo ꝛc.

Rñdeo ḋ̃z, q̃ ꝙueniẽs fuit m̃ſi dei ãnũciari ꝑ angelũ ḋine icarnatiõis m̃ſterũ. ꝓ rria. f. Prio q̃ḋe. vt ḣ ẽt ſeruaret ḋina ordinatio: fm quã mediantib⁹ ãgelis ḋina ad ḣoies ꝙueniũr. vñ ḋion. ḋ̃. 4. ca. cel. hierar. q̃ ḋnũ ihesu benignitatis m̃ſterũ angelꝭ ꝑdocti ſunt: poſtea ꝑ ipſos ad nos cognitiõis gña tranſiuit. Sic ergo ḋiuiſſim⁹ gabuel zacharie q̃ḋe docuit ꝓpheꝛ ioanne ex ipſo naſciturũ: maria aũt quo in ipſa fieret thearchicũ ineffabilis dei formatiõis m̃ſterũ. f Scõo ḣ fuit ꝙueniẽs reparatiõi hũane, q̃ futura erat ꝛ ꝛpm. Uñ beda ḋ̃ in ḣom. Aptũ hũane reſtauratiõis ꝓncipiũ, vt ãgelus a deo mitteret ad ꝺ̃gine ptu ꝙſecrãdã ḋino: q̃ ꝑ ꝑditiõis hũane fuit cã, cũ ſerpẽs a diabolo mittebaꝫ ad mulierẽ ſpũ ſuaḋe deciꝑiẽdã. f Tertio, q̃ ḣ congruebat virginitati m̃ſis ḋi. Uñ hiero. ḋ̃ in ginẽ mittitur: q̃ ſempeſt angelus cognata virginitas. Profectio in carne ꝑter carnem viuere, non terrena vita eſt, ſed celeſtis.

Ad ꝓmũ Ergo ḋom, q̃ m̃ dei ſuperiori erat angel, quãtũ ad ꝺignitatem ad quã ḋiuinitus eligeba tur: ſed ꝙtum ad ſtatum ꝓntio vite, inferior erat angelis. Quia z ipſe ꝛps rõne paſſibilis vite, modico ab angelis minoꝛatus eſt: vt ḋicitur heb. 2. Sz iñ q̃ ꝛps ꝓ ſimul fuit via to⁹ z comprehenſor, quantum ad cognitionem ḋiuinorum non indigebat ab angelis inſtrui. Sed mater dei nondum erat in ſtatu comprehenſorum z ideo ḋe ḋiuino conceptu per angelos inſtrueda erat. ¶ Ad ſm ḋicendum, q̃ (ſicut aug. ḋicit in ſermone de

4. ḋi. 30 q. 2. ã. 2. Et opus. 60. ca. 12 co. 3. Et matt. 1. co. 20. fin.

3. ḋi. 3. q. 2. ã. 1. q. 2. 2. ḋi. 30 arti. 4.

3. ḋi. 3. q. 3. ar. 2. q 1. 2. 2.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super art. 3.

Itul⁹ simul girit qꝫ et ꝓpḋ de corꝑali apparitione/an ſcz fuerit ꝛre fuerit apparitio viſibilis: vtrūq; eſſe impoꝛtat ritulus quereno an debuerit apparere corꝑaliter.

¶ In corpe ad vtrūq; ſic rñdet. Angelus apparuit corꝑali/et ħ ꝛuenienter. Probatur triplicit. Oia enim clara ſut i lſa. Qꝛ tamē moderno ꝛpe/audita ē nouꝫ q̄dā preſumptio/dicens apparitionē iſtā nō eē viſibilē/ſz ītelligibilem tm fuiſſe: aduertēdū q̄ ſ ultra ambroſij aug. chry. anthoniq; auctoritatē (vt in lſa 8.) euāgelij terꝛ pte ſert corꝑalē viſionē fuiſſe/Tū er ſcripturis ꝙdē ab ꝗgelo: q̄m de ꝛtris altaris: ꝙſtat aūt q̄ ſtare a dexꝛtris altaris/corꝑalē fuiſſe. Tū ē a dexꝛtris altaris:

Universidad de Deusto
Biblioteca

conclusio. Christus specialiter dr filius dauid⁹ z dauid. Pro datur triplici ratiõe conuenientie quare specialiter. Declarat sunt: z plus reliquit fr fuerit questus vt patet.

¶ Super arti. 3.

ITul⁹ clarius est.

¶ In corpore vna cõclusio.

Genealogia christi ẽ conuenienti ordine ab euãgelistis scripta. probatur ex communissimis. Que diuinitus fiãt ordinatissime fiunt: euãgelium est diuinit⁹ factũ: ergo. Maior ad rom. 13. Minor. 2. ad thi. 3.

¶ In responsione ad secundum / vide auctoris conatũ tendere ad duo: ioseph y salomonẽ descendit a dauid: z q beata ꝧ go similiter per salomonẽ descẽdit a Dauid. Et ratiõe premissa refutat expositiones dicentem binomio quenia cõstat nathã non illum prophetã, sed alium q̃ legit in capo heli patrem ioseph, reducit in dauid fratrẽ fuisse salomonis: q̃ quem matheus iacob patrem ioseph reducit in dauid. Nõne vero sc̃ũ ad occultã aliquã ei ginẽ vel ipsius melchi: vt aliqui⁹ mulieris ex qua carnaliter geita est beata ꝧgo: recurrit: vt beatus virgo inueniat carnaliter genita ex aliquo descendẽte ex iechonia: vt sic z damascenus z Ambrosius saluetur.

matth. 1. lec. 1. 2. 3. 4.

Utrum conuenienter genealogia christi ab euangelistis texatur. Arti. 3.

Ad tertiũ

Sic procedit. Ur q genealogia xp̃i icõuenienter ab euãgelistis texatur. Dr enim Isa. 53. de xp̃o. Gnionẽ ei⁹ q̃s enarrabit? Ergo nõ fuit gnio xp̃i enarranda. ¶ ℞. Impone est vnum hominem duos patres hr̃e. Sed matth. dicit q̃ iacob genuit ioseph virũ marie. Luc. aũt dicit ioseph fuisse filiũ heli. ergo cõtraria sibi inuicem scribunt. ¶ ℞. Videnꝫ in quibusdã a semuicem diuersificari. Matth. enim in principio y inciptes ab abraã, descendẽdo vsq; ad ioseph. quadraginta duas gnones enumerat: Luc. aũt post baptismũ xp̃i. gnonẽ xp̃i ponit. incipiẽs a xp̃o z pducẽs gnonũ numerũ vsq; ad deũ. ponẽs gnones. 77. vtro q; extremo cõputato. Dr igitur q̃ meõuenienter gnonẽ xp̃i describant. ¶ ℞. 4. reg. 8. legitur q̃ ioram genuit ochoziã: cui successit ioas filiꝰ eius ✝: huic aũt successit filius eius amasias. ✝ postea regnauit filius eius azarias, qui appellat ozias ✝. cui successit ioathã filius eius ✝. Matth. aũt dicit q̃ ioram genuit oziam. Ergo vt inconuenienter gnonẽ xp̃i describere. tres reges in medio ptermittens. ¶ ℞. Dẽs qui xp̃i gnonẽ scribũtur, patres habuerũt z mres. z primi etiaz ex eis fratres habuerũt, Matth. aũt i gnone xp̃i tres tñ enumerat mres. t thamar. ruth, z vxorẽ vrie. fres aũt nõlat iude z iechonie. z iterũ phares et zarã. Quoniã nihil posuit luc. Ergo videnꝫ euãgeliste icõuenie

4. 4. reg. 14. ibi. 3. ca. 21. ibi. 3. c. 14. ibi. 3. c. 15.

Sed contra

ter genealogiam christi descripsisse. Est authoritas scripture.

Rñdeo

Dõm. q̃ sicut dr. 2. ad tim. 3. Dis scriptura sacra ẽ diuinitus inspirata. Que aũt diuinitus fiũt, ordinatissime fiũt: sm illud ro. 13. que a deo sunt, ordinata sunt. Ex cõuenient ordine genealogia christi est ab euãgelistis scripta.

Ad primũ

Ergo dõm. q̃ sicut hiero. dr super Matth. Isaias loq̃r de gnone diuinitatis Christi: matth. aũt enarrat generationẽ christi sm humanitatẽ. Nõ quidem explicãs modũ incarnatiõis, q̃ hoc ẽt ẽ ineffabile: z enumerãs pres. ex quib⁹ xp̃s sm carnẽ, pcessit. ¶ Ad sm dõm. q̃ ad hanc obionẽ quã mouit iulianus apostata, diuersimode ab aliquib⁹ rñdet. Quidã enim (vt gre. nazã. dicit) dñr eos ideo esse. q̃s vterq; euãgelista enumerat: sed sub diuersis noibus, q̃si diuersos. Sed hoc stare nõ pr̃t: q̃ matth. ponit vnũ filiorꝫ dauid. f. salomonẽ, luc. aũt ponit aliũ. f. nathãiq̃s sm historiã libri regum cõstat fres fuisse. f. Cũ aliq̃ dixerũt q̃ matth. verã genealogiam xp̃i tradidit: luc. aũt putatiuã. vñ incepit, vt putabat filiꝰ ioseph, ut. 4. 4. 9. ¶ Erãt enim aliq̃ ex iudeis, q̃ pp̃ petã regũ credebãt xp̃m ex dauid nõ p reges. q̃s p aliã ei⁹ stirpẽ holim puatorum, esse nasciturũ. ¶ Alii vo dixerũt q̃ matth. posuit patres carnales: luc. vo posuit pres spũales. f. iustos viros. q̃ dñr pres pp̃ similitudinẽ bonestatis. f. In li. vero de gõnib⁹ veteris t no. te. rñdet, q̃ nõ est intelligendũ, q̃ ioseph a luca dicat esse filiꝰ heli: q̃ q heli z ioseph fuerint pres xp̃i diuersimode a dauid descendentes. Cũ dr xp̃o ẽ q̃ putabat filiꝰ ioseph, q̃ ipse ẽt xp̃s fuit heli: quasi dicat q̃ xp̃s ea rõne qua dr filiꝰ ioseph, pot dici filius heli. z eiusdem q̃ et stirpe dauid descẽderit. sicut apo. dicit ro. 9. ex quib⁹ est christus xp̃s est sm carnẽ. ¶ Aug. vo in lib. de gõnib⁹ euangelistarum. soluit dicẽs, Tres cãe occurrũt: quarũ aliqua euangelista secut⁹ est. Aut enim vnus euãgelista pfem ioseph a quo genitus est noluit: alter vero vel auũ maternuz, vel aliquẽ de cognatis matoubus posuit. Aut vnus erat ioseph nãlis pater z alter eũ adoptauerat. Aut more iudeoꝝ, cũ sine filijs vn⁹ deceſſisset, eius⁹ vxorẽ ppinquus accipiẽs, filiũ quẽ genuit, ppinquo mortuo deputauit. Ꝺ ẽt q̃dã gen⁹ adoptiõis legalis est vt ipse aug. dicit in. 2. de consensu euãg. Et hec vltima causa est verior: quã z hiero. super Matth. ponit: z eusebius cesariensis ✝ asserit. Dist enim q̃ matth. z melchi diuersis tpib⁹ de vna cõdẽ vxore iesca ✝ noie singulos filios pr̃ocreauerit: q̃ matth. q̃ salem descẽdit, vxorem eã p̃ximũ ceperat, z relicto filio vno iacob noie. defuncto⁹ est: post cui⁹ obitũ (q̃m lex viduaz alij viro nõ vetaret nubere) melchi q̃ per nathã genus ducit, cũ esset ex eadem tribu, sed nõ ex eode gñe, relictã mathan accepit vxorem: ex qua etiam ipse suscepit filiũ noie heli. Et sic ex diuerso patrũ gñe efficiũt iacob z heli vterini fratres: quoz alter d. iacob fratris sui heli sine liberis defuncti, ex mãdato legis acceptẽs vxorem, genuit ioseph: natura q̃dẽ gñis ✝ suũ filiũ. sm ꝺo legis preceptũ heli efficitur filius. Et ideo matth. dicit, iacob genuit ioseph: sed lucas, q̃ legalẽ generationẽ describit, nullũ noiat alii quẽ genuisse. f. Et q̃uis dam. dicat, q̃ btã ꝧgo maria ioseph attinebat ꝼz illã originẽ, qua pr̃ei⁹ dr heli, q̃ dicit eã ex melchi descendisse: nõ credẽdũ est, q̃ ẽt ex salomone originẽ duxerit scripturã aliquẽ modũ p illos pres. quos enumerat matth. q̃ carnalẽ xp̃i gñationẽ dr enarrare. pcertum cũ amb. dicat xp̃m de semine iechonie descẽdisse. ¶ Ad tertiũ dõm. q̃ sicut dr aug. lib. de consensu euã. matt. regia i xpo illuminerat ilsinuare psonã, luc. ãt hortatalẽ. Cũ in gñatiõib⁹ matthei sigtur nostrorꝫ suscepto peccatorũ a dño iesu xpo: iquãtũ. f. pcarnis originẽ siũtudinẽ carnis peri assũpsit. In gñatiõib⁹ ãt luc. sigtur nostrorꝫ ablutio ✝ peccatorꝫ: q̃ ẽ p sacrificiũ xp̃i. Et iõ gñatiões matth. descẽdẽs enũc. rat. lucas ãt ascẽdẽs. f. Inde ẽt ẽ q̃ matt. ab xpo dr̃ p salomonẽ descẽdit, i c⁹ mre ille peccauit: lucas vo ad xp̃m dr̃ p nathã ascendit, q̃ c⁹ nolo, pphazõs pcũ illi⁹ expiauit. Et ide ẽ ẽt q̃ matt. ad mortalitatẽ nostrã xp̃m descẽdere voluit sigre. ipsas generationes ab abrahã vsq; ad ioseph, z vsq; ad xp̃m z natiuitatẽ descẽdẽdo, memorauit ab initio euãgelij sui. Lucas ãt nõ ab initio sed a baptismo. xp̃i gñationẽz narrat: nec descẽdẽdo. sed ascendẽdo tãq; facer dotẽ expiãdis pctis magis assignãs, vbi testimonium ioannes phibuit dicẽs, ecce q̃ tollit pctã mũdi. Ascẽdẽdo ãt trã sit ab abrahã: z quenit ad deũ: cui mũdati z expiati recõciliamur. Merito ẽt adoptiõis originẽ ipse suscepit ✝: q̃ p adoptionẽ efficimur filij dei: p carnalẽ vo gñationẽ filiꝰ dei filij holis facti ẽ. Satis ãt demõstrauit nõ se iõ dixisse ioseph filiũ heli, q̃ de illo sit genit⁹: ꝼz q̃ ab illo fuerit adoptat⁹: cũ z ipz adã filiũ dei dixerit, cũ sit fact⁹ a deo. f. Numerus ẽt q̃dragenarius ad tps pertinet vite ptinet, pp̃ q̃tuo: ptes mũdum quo mortalẽ vitam ducimus sub

3. di. 12. q. 3. ã. 2. q. 2. Ctopus. 228.

¶ Super articu. 4.

RITul⁹ clarius.

¶ In corpore vna cõclusio. Conueniẽtissimũ fuit vt de femina carnẽ assumeret filiꝰ dei probatur tripliciter. Omnia clara sunt.

¶ In rel̃sione ad tertium vide q̃ dupliciter excludit immundiciã: z ab hũanitate prima rel̃sione/z a verbo dei secũda rel̃sponsione.

¶ Super arti. 5.

TItulus duo ponit. Ly ex sanguine z ly purissimo. Et sanguinẽ dem ponit ad differẽtiam carnis ossium nerui z huiusmodi p tinm puritas autem apponitur ad excludẽdã admixtionẽ seminum: que videtur in aliorum hoim formatiõe z currere, vt dicit. Sed deo qui celũ z terrã implet (vt dicitur hiere. 23.) non competit q̃ paruo femine vtero includaf. Ergo videtur q̃ nõ debuerit concipi de femina. ¶ Preterea. Illi q̃ cõcipiuntur ex femina, quãdã immundiciã patiuntur. Unde dicitur Iob. 25. Nunq̃d iustificari põt homo cõparatus deo, aut apparere mũdus natus de muliere? Sed in christo nulla immundicia esse debuit: ipse em est dei sapiẽtia: de qua dicitur sap. 7. nihil inquinatũ in illã incurrit. Ergo nõ videtur q̃ debuerit carnem assumere de femina.

Sed cõtra

Est, q̃ dicitur Gala. 4. Misit deus filium suum factum ex muliere.

Rñdeo

Dicendũ, q̃ licet filius dei carnẽ humanã assumere potuerit de quacũq; materia voluisset: conueniẽtissimum tamẽ fuit vt de femina carnẽ acciperet. ¶ Primo quidẽ: q̃ per hoc tota humana natura nobilitata est. Unde aug. dicit in lib. 83. q. Hominis liberatio in vtroq; sexu debuit apparere. Ergo quia virum oportebat suscipere, qui sexus honorabilior est: cõueniens erat vt femineꝰ sexus liberatio hinc appareret, q̃ ille vir de femina natus est. ¶ Secũdo: q̃ per hoc veritas incarnationis astruitur. Unde amb. dicit in lib. de incar. Multa in christo sm naturã inuenies, z vltra naturã. Sm cõditionẽ ete sm naturẽ in vtero femineꝰ. f. corporis fuit: z supra cõditionẽ virgo concepit, virgo generauit: vt credereꝰ, q̃ deus erat. Z innouabat naturã, z homo erat. q̃ sm naturã nasceꝝbatur ex hoie. Et aug. dicit in epistola ad volusia. Si op̃s deus homine vbicũq; formatũ, non ex materno vtero creaꝝet: sed repẽtinũ inferret alpectibus. nõne opinionẽ cõfirmaret erroꝝ. nec hominẽ verũ suscepisse vlo modo crederetur. z dũ ola mirabiliter facit, auferret q̃ misericorditer fecit. Hũc vero ita inter deũ z hominẽ mediatoꝝ apparuit: vt in vnitate persone copulans vtrasq; naturas, z solita sublimaret insolitis, z insolita solitis temperaret. ¶ Tertio q̃ hũc mos est ex limo terre sine viro z femina: eua ꝼo pducta est ex viro sine femina: alij ꝼo homes nascũtur ex viro z femina. Cũ ꝼ christum quasi christo propriũ relinq̃bat, vt pduceret ex femina sine viro.

Ad primũ

Ergo dicẽdũ, q̃ q̃ sexus masculinus est nobilior q̃s femineus. ideo humanã naturã in masculino sexu assumpsit: ne tñ sexus femineus cõtẽneretur, contigit vt carnẽ assumeret de femina. Unde aug. dicit in lib. de agone christiano, Nolite vosipsos cõtenere viri, filius dei virum suscepit: nolite vosipsas contenere femine, filius dei natus ex femina est. ¶ Ad scm dõm. q̃ sicut aug. dicit. 23. lib. cõtra faustũ (qui hac obiectione vtebat) nõ plane inq̃t catholica fides q̃ christũ dei filiũ, natũ sm carnẽ credit ex virgine: vllo modo eũdẽ dei filiũ sicut in vtero mulieris includit. q. extra nõ sit. q̃si celi z terre administratione deseruerit q̃si a parte recesserit: sed vos manichei corde illo: quo nihil potestis nisi corporalia phãtasmata cogitare. ista olno nõ capitis. Ut enim dicit in epistola ad volusia, hominũ iste sensus est, nihil nisi corpora valẽtia cogitare: quoruz nullũ põt esse vbiq; totũ: q̃m per innumerabiles partes aliud alibi habeat necesse est. Deo ãt alia est aie natura q̃ corpous: quanto magis dei, q̃ creatoꝝ est aie z corporis? z nouit vbiq; totus esse z nullo cõtineri loco: nouit venire non recedẽdo vbi erat: nouit abire nõ deserẽdo quo venerat. ¶ Ad tertiũ dicẽdũ, q̃ in conceptione viri ex femina nõ est aliquid immũdũ. inquantũ est opus dei: vnde dicitur act. 10. q̃ deus creauit. tu ne cõe dixeris. i. immũdũ. Est ibi tñ aliqua immũdicia ex peccato, puenies: put cuz libidine q̃s cõcipitur ex cõmixtione mariꝰ z femine. q̃ tñ in christo nõ fuit: vt supra ossium est. ¶ Si tñ aliqua esset ibi immunditia, ex ea nõ inq̃naretur dei verbũ: q̃ nullo modo est immutabile vel alterabile. Unde augu. dicit in lib. ꝺ q̃nq; here. Dicit deꝰ creatoꝝ hominis. q̃d est q̃ te permouet in mea natiuitate? nõ sum libi diuinis conceptus cupiditate: ego matrem de qua nascerer feci. Si solis radius cloacarum sordes siccare nouit, eis inquinari non nouit: quanto magis splendoꝝ lucis eterne, quecunq; radiauerit mundare potest, z ipse pollui non potest?

¶ Utrum corpus christi de purissimis sanguinibus virginis formatum fuerit, Articu. 5.

Ad quartũ

Sic pceditur. Uidetur q̃ mã corporis christi non debuerit esse assumpta de femina. Sexus enim masculinus est nobilioꝝ q̃s sexus femineus. Sed maxime decuit vt christus assumeret id q̃ est perfectum in humana natura. Ergo videtur q̃ non debuerit de femina carnem assumere, sed magis de viro: sicut z eua de costa viri formata est.

¶ Preterea. Quicunq; ex femina cõcipitur, vtero femine inclu

Ad quintũ

Sic pceditur. Uidetur q̃ caro christi nõ fuerit cõcepta ex purissimis sanguinibus virginis. Dicit enim in collecta q̃ deus verbum suum de virgine carnẽ sumere voluit. Sz caro differt a sanguine virginis. Ergo corpus christi non est sumptum de sanguine virginis. ¶ Preterea. Sicut mulier formata est miraculose de viro, sic corpus christi miraculose formatũ est de virgine. Sed mulier nõ dicit esse formata

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In corpe arlꝭ vnica est cōclō. Corpꝰ xpi fuit cōceptū ex purissimo sanguine bte ẏginis ad amplioꝝ digestionē pducto p ẏstute eiꝰ gñatiuā. phaſ. Sño xpi hūit nālē modū gñonis q̄ ad hoc q̄ ex femina est ꝛ supnālē q̄ ad hoc q̄ est ex ẏgine: ergo hz mām ex mre simulē alijs. ꝓn. Eo actiuū diuersum: ergo hz pto mā sanguinē mris nō quēcūq; sed pductū nāli mris ẏtute ad hoc q̄ mā sit apta cōceptui. Sño prz ex dictis amb. in hec dent articulo. pria ꝓba. phaſ: q̄ ad nālem modū gñonis spectat conformitas mātis sicut conformitas mris: q̄ naliter mr mām ministrat. ad supnālem vero modū spectat diffor mitas principiū actiuiq; femina ex viro cōcipiō nō est ẏgo: ꝓn. aūt actiuū nāliter advirū spectat. Scba vero ꝓba patur auctē phi: cōem mām mulierū ponētis sanguinem talē.

¶ Hoc i loco aduerte notanter error quorūdā. Hi buꝰ mris ero: q̄ dicentē christm cōceptū ex sanguine beate virginis puriſſimo nō quocunq; sed in corde crisitēte: ita q̄ ex tribus guttis sanguinis circa cor beate virginis cōceptꝰ est christꝰ. Repugnat aūt hic error ꝛ dictis hie ꝛ ambrosij supradicte autoritati (pn cōditionē naturei ipsius vtero femineo fuit ꝛ sacre scripture ex voce angeli dicētis/ ecce cōcipies in vtero: non in corde. Et q̄ proprie de vtero loqual: ex bea te virginis verbis habetur: que optime intellexit verba angeli ꝛ respondēs dixit q̄o fiet istud/ qñ virum non cognosco? Si in corde cōceptura erat: male allegata fuisset cā questionis qñ virū non cognosco: cōceptio essꝫ in corde nō sit ex femine viride mo do ergo cōcipiēdi in vtero illo questuit/ in quo ex semine cōcipi conſuenit. Amplius beata virgo in euangelio dicitur pregnās: ꝛ q̄ peperit filium: ꝛ q̄ est mater: que oia falsa essent. Nam habens infantē in corde: non est pregnās sicut nec si haberet infantem in stomacho/ aut in vētriculo cerebri: pregnās esꝫ sola illa dicitur que in loco naturali infantē conceptū habet. Similr nec mater aut parere dici potest: sicut nec adā fuit pater aut mater. ene: licet ex eius pte vna fuerit formata eua. tollit ergo veritatē maternitatis beate virginis respectu christi error iste. Unde ꝛ statim damnatus fuit rome / me presente.

¶ In rñsione ad tertiū aduerte diligentē vim argumēti: vt ex no titia no di intelligas solutionē. Obijcit duo 3m ar tum/ scz semē ꝛ mēstruum esse ex quib⁹ alioꝝ hoim corpa formant ranch ex mā: cōstat esse ytriusq; opponi puro sanguini: ac ppterea christi corpꝰ ex eisdē ſuꝛ matum si eiusdē est spēi nobiscū. Rñdet autor: sigillatim ad singula. Et de semine quidē mulieris 4.or dicit: pn q̄ nō ẏ aptū gñoni: 2m q̄ est i gñe seminis imperfectū q̄d: 3m q̄ nō ẏ mā necessaria ad cōceptū: 4.m q̄ cū q̄dā cōcupia resoluit. Et infert autoꝝ 3.m ex ꝓ o ꝛ 2.o: cōfirmās illud auctē arist. In spāli aūt dicit corpꝰ xpi nō fuisse ex tali mā: tō per 3m dcm: tū pp 4.m. ꝛ cōfirmat illud auctē dam. habes hinc autoꝛe hr mare sulam dictū: vocat esse ẏe in seis gñe: hz vt impfectuꝫ quid. Inepte aūt cē ad gñonē intelligē: vt semen q̄ in gñe cāe efficētis locari nosti in. 5. met. ꝛ ꝓba nō infert autoꝛ tota lez ex cl'one illius a cōceptu: hz nec inū cōcursum timodo excludit. ¶ De hac mā multa scripsim⁹ in pcedēti articulo. Scba vero ꝓba phaſ: q̄ corpus christi non hz ouginis rel'onē ad adā ꝛ alios patres si mediante corpoꝛe matris fuit.

¶ Super artl. 7.

Tenentes n. mām hui⁹ fei⁹ primā e mulieris semē adhi ñdei iniuria dicerent q̄ sicut ad ẏginitatē mris xpi spectat sanguis eius ad tol cū nālē gñonē: ita ctus fuerit absq; cupia: ita ad essētē virginal' conceptus intranelā/ spectat q̄ absq; libidinis effu resolutō semē hiruꝫ fuerit. Et ppter hoc frues angelo ẏginē de mō conceptā: nō fuit tm spūs. f. supue niet in te. f. addūcta ꝛ altissimi obūbrabit tibi. ab effu ꝓcul dubie cōcupi: vmbra. n. op⁹ nō est nisi pp effū. ꝛ effu nō ꝓgenit vmbra.

¶ Nec obstat huic germine virginitatis ꝛ corpis: ad cōcursū seminis/ q̄ minei ad cōceptū: qñ nāl' acrolitū carē resolo femīis ẏginitatē tollit mulieri non sit miraculū supra nāe curſum/ sed tm in fua ſpēi verba be. ẏ. ad mu gelū mōſtrant: cui ancilla dñi: vbi tollē te dño fidei: aut tanq; obtulit: fiat mihi ſ. ſu. vbi cōsentit ad semīā dñi: hz ad f. f. supuētū. ꝛ obum brauit ẏbunt cepit ẏginē. ẏbunt hec. n. angel' annū ciabat. Cōstat nāq; cōsensum in ad cō firmandā ẏginitatē tā miraculosam primere de qua solicita fuer

rat iterrogādo q̄o fiet istō: q̄n virū nō cognosco? Secura liquidem reddita p subsequtā anſ rñsionē de ẏgin⁹ nō solū fuāda fi mu rali cōceptu ꝛ divina ple magnificāda: nullū mētale ẏgis detrimentū in tulit: dño fiat mihi ſm ẏ. r. t. si semē suū miraculose ad cōceptū bene concurſurum nouisset.

¶ Super articulum sextum.

Ltimus occasionē hz ex errore putātiū corpꝰ xpi formati ex certa determinata portiōe trāſfusa ſucceſsiue de ꝓma in ꝓ ximā ab adā vſq; ad beatā ẏginē: siue hoc sit opinātiū esse ve

ribus holbus: siue ẏpo ppriū. ¶ In corpe arlꝭ vnica est cōclō. Corpus christi non fuit in adā ꝛ aliis ꝓbus ſm aliq̄d signatū: ita ſ. q̄ aliq̄ ps corpis ade vel alicuius alterius poſ ſet designari determinate. vt diceretur q̄ ex hac mā determinate. formabit corpꝰ christi: hz fuit tibi ſm ouginē. sicut ꝛ caro alioū hominū. Corpꝰ. n. christi hz relonē ad adā ꝛ alios ꝓs mediate corpe mris eiꝰ. Un nullo alio mō fuit i ꝓbꝰ corpꝰ christi q̄m corpꝰ mris eiꝰ. q̄s nō fuit i ꝓbꝰ ſm mām signatā sicut nec corpa alioꝝ holiuꝫ: vt in prima pte dictū est.

Ad primū Ergo dōm. q̄ cū dicitur pulētā ſubaz ſi ē itellndū ḃ mō. q̄ corpꝰ christi adā fuerit q̄dā copulēta ſba: hz q̄ corpulēta ſba corpis christi. i. mā quā ſuſcipit ex virgine fuit in adā sicut i principio actiuo. nō aūt sicut in māli pricipio: q̄. l. p ẏtutē gñatiuā ade et aliox. ab adā descēdētiū vſq; ad brām virginē. factū ē vt illa mā ꝓpareē ad cōceptū corpis christi. Nō aūt fuit mā illa forata in corpus christi. p virtutē seis ab adā deriuatā. Et ideo christus ḃ fuisse in adā ouginal' ſm corpulētā ſubam. nō aūt ſm semīalē rōnē. ¶ Ad scām dōm. q̄ ẏsius corpꝰ christi nō fuerit i adā ꝛ i aliis ꝓbus ſm semīalē rōnē: corpꝰ tñ bte virginis. q̄ ex ſeie maris est cōceptū. fuit i adā ꝛ in aliis ꝓbꝰ ſm rōnē ſeialē. Et tō mediāte bta virgine. ꝓbꝰ ſm carnē ḃ cēre semīe dauid ꝓ modū ouginis. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ christus hz affinitatē ad humanū genꝰ ſm ſilitudinē ſpēi. Silitudo aūt ſpēi antēdit. nō ẏm mām remotā: hz ſm mām. primā. ꝛ ſm puncti piū actuū. q̄s gñat sibi ſile in ſpē. Sic igit affinitas christi ad hūanū gēnus ſufficiēter cōſeruat: ꝓ hoc q̄ corpus christi formatū est ex sāguib⁹ virginis: deriuatis ſm ouginem ab adā. ꝛ alijs patrib⁹. Nec refert ad hanc affinitatē vudecūq; mā ſſlioꝝ sanguinū sumpta fuerit: sicut nec hoc refert in generatione aliorū hoium: sicut in prima pte dictū est.

¶ Utrum caro christi in patribus fuerit peccato obnoxia. Artl. 7.ⁿ

Ad septimū Sic procedit. Uſ q̄ caro christi in antiqꝭ pribꝰ peccato ſſecta nō fuerit. Dicitur. n. ſap. 7. q̄ in diuinā ſapiam nihil inq̄natū incurrit. christꝰ aūt est dei ſapia vt ḃ. 1. ad cor. prio. Ergo caro eiꝰ nūq; peō inq̄nata fuit. ¶ Ꝑ. Dam. dicit in tertio lib. q̄ christus p̄mittas nre nāe assumpſit. Sz in ꝓximo statu caro hūana nō erat peō infecta. Ergo caro christi nō fuit infecta. nec in adā nec i aliis ꝓbꝰ. ¶ Ꝑ. Aug. dicit. 10. sup gen. ad literā. q̄ natura humana sp hūit cū vulnere vulneris medicina. Sz id q̄ est infectū. non pōt esse vulneris medicina. ſz magis ipm in diget medicia. Ergo sp i nā hūana fuit aliq̄d ſi ſfectū. ex q̄ postmodū ē corpꝰ christi fofatū.

Sed ꝛ Est. q̄ corpꝰ christi nō refertur ad adam ꝛ ad alios ꝓes nisi mediāte corpe bte virgis. de q̄ carnē assumpſit. Sz corpꝰ bte ẏgis totū fuit in ouginali peō. ꝛceptū: vt supra dictū est. ꝛ ita etiā ſm q̄ fuit i ꝓbꝰ fuit peō obnoxū. Ergo caro christi ſm q̄ fuit in patribus. fuit peō obnoxia.

Rñdeo Dicēdū. q̄ cū dicim⁹ christū ſm carnē eiꝰ fuisse i adā ꝛ in aliis ꝓbꝰ: cōparam⁹ ipm vel carnē eius ad fuit cōditio patrū. ꝛ alia christi mā ꝓes fuerūt subiecti peō. christus aūt fuit oino a peō imunꝭ. Dupliciter ergo i hac cōparatione errare cōtingit. Uno mō vt attribuamus christo vel carnī ei⁹ cōditionē q̄ fuit in patribus: puta si dicamus q̄ christus in adā peccauit. q̄ in eo aliquo mō fuit: q̄d est falsum. q. nō eo mō in eo fuit. vt ad christū peccatū ade pueniret: q. nō deriuat ab eo ſm cōcupie legē. siue ſz rō nē ſeialē: vt supra dictū est. Alio mō cōtingit errare. si attribuam⁹ ei q̄d actu fuit in patribus. q̄d nē christi vel carnis eius: vt. l. quia caro christi ſz q̄ in christo fuit: nō fuit peccō obnoxia. ita ēt in adā ꝛ in aliis patribus fuerit aliq̄ ps corpis ei⁹. q̄ nō fuit peō obnoxia. ex q̄ postmodū corpus christi fo farek: sicut q̄dam poluerūt. Q̄d q̄dē esse nō pōt. Primo q. caro christi nō fuit ſm aliq̄d signatū in adā ꝛ in aliis ꝓbus. q̄d posset distingui a reliq̄ eius carne. sicut purū ab impuro: sicut tā supra dictū est. Secdo q. cū caro humana peccō mficiat ex hoc q̄ est q̄ cōcupiam cōcepta. sicut tota caro alicuius hois q̄ cōcupiam cōcipit ita tota peccato inq̄nat. Et ideo dōm est q̄ tota caro animātū patrū fuit peccato obnoxia. nec fuit in eis aliquid a peccato immune. de quo postmodū corpus christi fomaretur.

Ad primū Ergo dōm. q̄ christus nō assumpſit carnē humani gñis subiectā peō: sed ab oī infectione peccati mūdatā. Et ideo in dei sapiam nihil inq̄nati incurrit. ¶ Ad scām dōm. q̄ christus dicit p̄mittias nostre nāe assumpſiſſe: q̄tum ad ſſlitudinē cōdōnis: q. l. assumpſit carnez peccato nō infectā. sicut fuerat caro hois ante peccatū. Nō aūt hoc intelligit ſm cōtinuationes puritatis: ita. l. q̄ illa caro puri hois cōſeruarek a peccato immunis. vſq; ad fotationē corpis christi. ¶ Ad tertiū dicēdū: q̄d in humana natura ante christum erat vulnus. i. infectio originalis peccati in actu: medicina autem vulneris nō erat ibi actu sed solum secundum virtutem ouginis: prout ab illis patribus propaganda erat caro christi.

¶ Utrū christus in lumbis abrae fuerit decimatus. Artl. 8.

Ad octauū Sic procedit. Uſ q̄ christus fuerit in lūbis abrae decimatus. Dicit enim apostol⁹ ad heb. 7. q̄ leui ꝓpeos abrae decimatus fuit in abrāā: q̄ eo decimas dāte melchisedech. adhuc leui erat in lūbis eius. Sed ſlr christꝰ erat in lūbis abrae q̄n decimas dedit. Ergo ipſe etiā christꝰ fuit decimatus in abrāā. ¶ Ꝑ. Christus est ex semie abrae ſm carnē. quā de matre accepit. Sed mr eius fuit decimata in abrāā. Ergo pari ratione christus. ¶ Preterea. Illud in abrāā decimabatur quod curatione indigebat: vt aug. dicit. 10. super gen. ad literaz. Curatione autem indiget ois caro peccato obnoxia. Cū igitur caro christi fuerit peccato obnoxia (sicut dictū est) videt q̄ caro christi in abraam fuerit decimata. ¶ Preterea. Hoc nō videtur aliquo modo derogare dignitati christi: nihil enim prohibet patre alicuius pontificis decimas dante alicui sacerdoti. filiū eius pontificem maiorem esse simplici sacerdote. Licet ergo dicatur christus decimatus abraam decimas dante melchisedech. non tñ ꝓpter hoc excludit. quin christus sit maior q̄m melchisedech.

Sed ꝛ Est. q̄ aug. dicit. 10. sup gen. ad literā. q̄ christus ibi. l. in abrāā decimarꝭ nō est: cuius ca ro inde non fer uoiem vulneris. sed materiā medicamenti traxit.

Rñdeo Dicēdū. q̄ ſm intēționem apostoli opz dicere q̄ christus in lūbis abrae nō fuerit decimatus. ꝓ bat esse apostolus maius esse sacerdotiū q̄d est ſm ordinem melchisedech sacerdotio leuitico. q̄ hoc q̄ abrāā decimas dedit melchisedech. adhuc leui existente in lumbis eius: ad quem pertinet legale sacerdotium. Si autem christus etiā in abrāā decimatus esset. eius sacerdotium nō esset ſm ordinem melchisedech. ſz minus sacerdotio melchisedech. Et ideo dicendum est. q̄ christus non est decimatus in lumbis abrae. sicut leui. Quia enim ille qui decimas dat. nonem sibi retinet. ꝛ decimam alij tribuit. quod est perfectionis signū (inquātū est quodāmodo terminus omnium numeroꝝ. qui procedunt vſq; ad. 10.) inde est q̄ ille qui decimas dat. ꝓtestat se impfectū. ꝛ perfectionē alij tribuere. Impfectio aūt humani generis est. ꝓpter pcm. q̄s indiget ꝓfectione eius q̄ a pcō curat. Curare aūtem a pcō. est solius christi: ipse. n. est agnus.

5. di. 3. q. 4. ar. 2. q. 3. 2m. Et di. 1. q. 1. arti. 2. 4m.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In corpe est vna cēclo. Chīs nō fuit in lūbis abrahe decimatus. Probat duplicit̄ / pmo aūcte apli: sēdo rōne. Et ex aūcte quidē apli arguit dicendo ad impossibile sic. Si chīs fuisset decimatus in lūbis abrahe eius sacerdotiū non esset fm ordinē melchisedech: fs minus ipso sicut leui. Probatur sequela: quia per hoc q leui exhibet in lūbis abrahe / abraham dedit decimas Melchisedech. Probatur ab apostolo sacerdotiū leui esse minus sacerdotio melchisedech. Ex ratione aūt mystica probatur. Dans decimas ptestatur se imperfectū ⁊ ⁊ perfectionē alij tribuere: ergo abraam dando decimas ptestatus est se ⁊ suos contractores originale peccatū: curatiōe indigere a xpo: ergo oēs qui fuerūt in lūbis abrahe / nō solum pm corpulentam subam sed etiā pm rationē seminalem: fuerunt decimati: ergo chīstus non fuit decimatus. Antecedēs probat: q dans decimas nouē sibi retinet: ⁊ decimam pfectionis signum alij tribuit, probat signū perfectionis: qz decimus est quo dāmodo terminus numerorum naz numerādo vsq; ad decem procedimus: ⁊ inde replicamus vnū supra decē: vndecim ⁊c. Prosequendo: prima cō sequentia phat quo ad primam partem: qz imperfectio hūani generis est ꝑpter peccatum indigens curatione: ⁊ solus chīs curator est pei, iuxta illud ecce qui tollit peccatū mundi: ⁊ ipsum figura hz Melchisedech: vt patet ex apostolo. Et ꝟ quoad sēbam partem. Secūda vero cōsequētia phatur: qz per rationem seminalem originale peccatum contrahitur. Tertia autem consequētia probat qz solus chīs non fuit fm rationē seminalem in patribus.

¶ Sup. q. 12. arti. 1.

DIstulus clarius est: sumens occasionem ex symbolo: q cōceptus est ꝟ spiritu sancto.

¶ In corpore vnica qui tollit peccatū mūdi, vt ꝟ ioan. 1. Figurā aūt eius gerebat melchisedech: vt apls probat heb. 7. Per hoc ergo q abraam melchisedech decimas dedit, ꝓfigurauit se velut in peccato conceptū: ⁊ oēs qui ab eo descēdūri erant, ea rōne vt peccatū originale cōtrahere rent, indigere curatione q̄ ē per chīm. Isaac aūt ⁊ Jacob ⁊ leui ⁊ omnes alij sic fuerūt in abraam, vt ex eo derivarent, nō solū fm corpulentam substātiā, sed etiam fm rōnem seminalē. sed fm corpulentam substantiam. Et ideo non fuit in abraam sicut curatione indigēs. sed magis sicut vulneris medicina, ⁊ ideo nō fuit in lūbis abrae decimatus. ¶ Et per hoc ꝑz respōsio ad primum.

Ad scdm Dōm, q̄ q: beata virgo fuit in abraam sicut curatione indigens. et ideo fuit ibi decimata, velut inde descēdens fm seminalē rationē. De corpe aūt christi non est sic: vt dictū est. ¶ Ad tertiū dōm. q caro chīsti ꝟ fuisse in antiquis patrib⁹ peccato obnoxia, fm qualitatē quā habuit in suis parentibus, qui fuerūt decimati: non aūt fm qualitatem quam hz, prout est actu in chīo qui nō est decimatus. ¶ Ad quartū dōm. q sacerdotium leuiticū fm carnis originē derivabatur. vnde nō minus fuit in abraam q̄ in leui. Unde p hoc q abraam decimas dedit melchisedech tanq̄ maiori, ostendit sacerdotium melchisedech inquantum gerit figuraz chīsti, esse maius sacerdotio leuitico. Sacerdotium aūt chīsti non sequit carnis originem, sed gratiam spiritualē. Et ideo potest esse q ꝑ det decimas alicui sacerdoti tanq̄ minori: maiori: ⁊ fm filius eius si sit pontifex, est maior: illo sacerdote. non propter carnis originem. sed propter gratiam spiritualem, quā habet a chīsto.

¶ De cōceptione chīsti quantū ad principiū actiuum. Questio. 32.

Deinde Considerādum est de principio actiuo in cōceptiōe chīsti. ¶ Et circa hoc queruntur quatuor. primo vtrū spūsc̄us fuerit principium actiuū cōceptionis chīsti. Secō vtrum possit dici q̄ chīs sit cōceptus ꝟ spūsancto. tertio vtrū possit dici q̄ spūsanctus sit pater chīsti fm carnē. quarto vtrū beata virgo aliquid actiue egerit in conceptione chīsti.

¶ Utrum spūsanctus fuerit principiū actiuum conceptionis chīsti. Arti. 1.

Ad primū Sic procedit. Uidetur q̄ efficere conceptionē chīsti non debeat attribui spiritui sancto. Quia vt aug. dicit in primo de tri. Indiuisa sunt opera trinitatis, sicut ⁊ indiuisa est trinitatis essentia. Sed efficere cōceptionē chīsti, est q̄dā opus diuinū. Ergo videt q̄ nō magis sit attribuendū spiritui sancto q̄ patri vel filio. ¶ Ꝓ. Apls dicit gala. 4. Cum venit plenitudo tpis, misit deus filiū suū factū ex muliere. Nō exponēs augu. in. 4. de tri. dicit, Eo vtiq; missum, quo factū ex muliere. Sed missio filij attribuitur ꝓcipue patri: vt in prima ꝑte habitum est. Ergo ⁊ cōceptio fm quā factus est ex muliere, debet ꝓcipue patri attribui. ¶ Ꝓ. Prouerb. 9. dicit, Sapiētia edificauit sibi domū. Est aūt sapientia dei ipse chīs: fm illud. 1. ad colīn. 1. chīm dei virtutē ⁊ dei sapientiā. Domus aūt huius sapientie est corpus chīsti, qđ etiā vocāt templū eius: fs illud. 1o. 2. Ꝟ aūt dicebat de templo corpis sui. Ergo videt q̄ efficere cōceptionē corporis chīsti, dz ꝓcipue attribui filio. non ergo spiritui sancto.

Sed cōtra Est. q̄ dicitur luce. 1. Spūsanctus superueniet in te ⁊c.

Rñdeo Dōm. q̄ cōceptionē corpis chīsti tota trinitas est opata. Attribuitur tñ hoc spūsancto. triplici rōne. Primo quidē: qz hoc cōgruit causę incarnationis. que cōsiderat ex parte dei. Spūs. n. sanctus est amor patris ⁊ filij: vt in pria ꝑte habitum est. Ilhoc aūt ex maximo dei amore prouenit, vt filius dei carnē sibi assumeret in vtero virginali. Unde ꝟ ioā. 3. sic deus dilexit mundū vt filium suum vnigenitū daret. ¶ Secōo: qz hoc cōgruit causę incarnationis ex parte nāe assumpte. Per hoc em datur intelligi, q̄ humana natura assumpta est a filio dei in vnitatē ꝑsone, nō ex aliquibus meritis. sed ex sola gratia: que spiritui sancto attribuitur: fm illud. 1. ad coīn. 12. diuisiones gratiarum sunt: idem aūt spūs. Unde augu. dicit in enchi. Ipse modus quo est natus chīs de spūsancto. infinitat nobis gratiam dei. qua homo nullis precedentibus meritis. in ipso primo exordio nature sue quo esse cepit. verbo dei copularet in tantam ꝑsone vnitatē, vt idem ipse esset filius dei. ⁊ Tertio: qz hoc cōgruit termino incarnationis. Ad hoc em terminata est incarnatio, vt homo ille qui cōceptus est. esset sanctus ⁊ filius dei. Utrūq; autem horum attribuit spiritui sancto. Nam per ipsum efficiunt homines filij dei: fm illud gala. 4. qm estis filij dei. misit deus spiritum filij sui in corda vestra clamantē abba pater. Ipse est etiam spiritus sanctificatiōis: vt dicitur ro. 1. Sicut ergo alij per spiritum sanctum sanctificantur spiritualiter, vt sint filij dei adoptiui: ita chīstus per spiritum sanctum est in sanctitate conceptus, vt esset filius dei naturalis. Unde ro. primo. secundum vnam glos. qđ ꝓmittitur. ⁊ qui predestinatus est filius dei in virtute, manifestatur per id qđ immediate sequit. fm spiritū sanctificationis. i. per hoc q̄ est conceptus de spiritu sancto. ⁊ angelus annuncians ex hoc quod ꝓmiserat. spiritus sanctus superueniet in te, concludit. ideo q̄ ⁊ qđ nascetur ex te sanctū, vocabitur filius dei.

Ad primū Ergo dōm. q̄ opus cōceptionis cōe quidē est totī trinitati: fm tñ modū aliquē attribuit singulis personis. Nam ꝑt attribuit autoritas respectu ꝑsone filij. qui per huiusmodi cōceptionem sibi assumpsit hūanā naturā. Filio autem attribuit ipsa carnis assumptio. Sed spūsancto attribuit formatio corporis, qđ assumitur a filio. Nam ipse spūsanctus est spiritus filij: fm illud gals. 4. misit deus spiritum filij sui. Sicut aūt ⁊tus ale. que est in semine. per spm qui in semine includitur. formatur corpus in gnione alioꝛ hoium, ita virtus dei que est ipse filius. fm illud. 1. ad cor. 1. chīm dei virtutem. per spiritum sanctū corpus formauit. qđ assumpsit. Et hoc ēt verba angeli demonstrāt. dicentis, spiritus sanctus superueniet in te, quasi ad preparandā ⁊ formādam materiam corporis chīsti: ⁊ virtus altissimi. i. chīstus obūbrabit tibi. i. corpus in te humanitatis, accipiet incorporeū lumē diuinitatis. Umbra em fit a lumine formatur ⁊ corpore: vt greg. dicit. 18. moza. Altissim⁹ aūt nō intelligitur pater. cuius virtus est filius.

¶ Ad scōm dicēdū. q̄ missio refert ad ꝑsonā assumentē q̄ a patre mittitur: sed conceptio refert ad corpus assumptū. qđ opatione spūsancti formatur. Et iō hz missio ⁊ cōceptio sint idē subiecto: qz tñ differūt rōne. missio attribuit patri, efficere aūt cōceptionem spiritui sancto: sed carnem assumere attribuitur filio. ¶ Ad tertiū dicēdū. q̄ sicut augu. dicit in li. de q̄nibus veteris ⁊ noui testamēti. qđ ista gemina rōne pōt intelligi. Primo em domus chīsti ecclesia est. quā edificauit sibi sanguine suo. Deinde pōt ⁊ corpus eius dici domus ipsius: sicut dicit ꝛēptum eius. Factū aūt spiritussancti factum filij dei est, ꝓpter nature ⁊ voluntatis vnitatem.

¶ Utrum chīstus debeat dici cōceptus de spiritu sancto. Arti. 2.

Ad secūdū Sic procedit. Uidetur q̄ chīstus nō debeat dici conceptus de spiritusancto. Quia sup illud ro. 2. ex ipso et ꝑ ipsum ⁊ in ipso sunt oīa. dicit glos. augu. Attēdēdū. q̄ nō ait de ipso. hz ex ipso: ex ipso enim celum sunt ⁊ terra. quia fecit ea. nō aute de ipso. q̄nō de substātia ſ. Sed spūssanctus nō formauit corpus chīsti de substātia sua. Ergo chīstus nō dz dici conceptus de spūsancto. ¶ Ꝓ. Principiū actiuū de quo aliq̄d cōcipit. se hz sicut semen in gnatione. Sz spiritussanctus nō se habuit sicut semē in cōceptione chīsti. Dicit ei hiero. in expōne catholice fidei. nō sicut dā seminis initia. 3.di.4.q 1.a.1.q 4. ſt.4.ꝛ. ca.4.6. Etopuſ. 3.c.226

¶ Super arti. 1.

DIstulus clarius.

¶ Incorpore articulus tria sunt: primo premittitur ratio paternitatis ⁊ filiationis tam perfecte ꝙ imperfecte secundum quid attenditur: secundo cōmunis regula de predicatione vnius respectu eiusdez per fecte et imperfecte: tertio ex his respondetur quęstio.

¶ Quo ad primum duo de his dicūtur: primo penes quid̄ attendantur: secundo distinguuntur in perfecte vel imperfecte rationis media. Paternitas igitur ⁊ filiatio in animalium generatione fm similitudinem propie dicuntur. Omnes partes in litera figillatim ⁊ clare declarantur. Distinguuntur autem paternitas et filiatio fm perfectaz vel imperfectam rationem / inarta diuersę rationis similitudinem: nam animal ex animali aut excelentius viuente ꝙ animal procedens si perfecte accipit similitudinem producentis / perfecte ibi ē pater ⁊ filius: si imperfecta. est similitudo. imperfecta quoq; est

¶ Super arti. 2.

DIcitur q̄ chīstus nō debeat dici conceptus de spiritusancto. Ratio huius fuit. Ut dicit glos. augu. quia per ipsum ⁊ in ipso sunt oīa. dicit glos. augu. Attēdēdū. q̄ nō ait de ipso. hz ex ipso: ex ipso enim celum sunt ⁊ terra. quia fecit ea. nō aute de ipso. q̄nō de substātia ſ. Sed spūssanctus nō formauit corpus chīsti de substātia sua. Ergo chīstus nō dz dici conceptus de spūsancto. ¶ Ꝓ. Principiū actiuū de quo aliq̄d cōcipit. se hz sicut semen in gnatione. Sz spiritussanctus nō se habuit sicut semē in cōceptione chīsti. Dicit ei hiero. in expōne catholice fidei. nō sicut dā seminis initia. 3.di.4.q 1.a.1.q 4. ſt.4.ꝛ. ca.4.6. Etopuſ. 3.c.226

Sed cōtra Antecēs conuenit rem, inuenta est in vtero habēs de spiritusancto.

Rñdeo Dicēdū. q̄ cōceptio nō attribuit soli corpori chīsti: fs et ipsi rōne ipsius corpis. Jn spū aūt sctō dupliciter habitudo ꝙsiderat respectu chīsti. Una ad ipsum filiū dei q̄ dicit esse ꝓceptū. hz habitudinē cōsubstātialitatis: ad corpus aute eius hz habitudinē cāe efficiētis. Illoc autē ꝓpositio de. vtrāq; habitudinē designat: sicut cū dicim⁹ hoiez aliquē esse de suo ꝑfecto. Et iō cōuenienter dicere possum⁹ chīstū esse conceptū de spiritusancto, hoc mō. q̄ efficiētia spūssancti referat ad corp⁹ assumptū: cōsubstātias vero ad personam assumentem.

Ad primū Ergo dicendum. q̄ corpus chīsti. quia non est consubstantiale spiritui sancto. nō proprie pater chīstus. nec dicitur. Unde sicut augu. dicit in li. de spiritussancto. quod ex aliq̄ est. aut ex substātia. aut ex potestate eius est. Ex substantia, sicut filius q̄ a patre est. ex potestate. sicut ex deo oīa: quo ⁊ in vtero habuit maria ex spiritussancto. ¶ Ad secūdū dicēdū. q̄ sup hoc videtur esse quędā diuersitas hiero ad quosdā alios doctores. q̄ asserūt spūsc̄m in conceptione chīsti fuisse ꝓ semine. Dicit enim chry. super math. vnigenito dei in virginem ingressuro ꝓcessit spūssanctus. vt ꝓcedente spiritussancto in sanctificationem. nascatur. f. chīstus fm corpus. diuinitate ingrediente. ꝙ semine. Et dasi. dicit in. 3. lib. obūbrauit sibi per ipsam dei sapiētia ⁊ virtus. velut diuinū semē. ¶ Sz hoc de facili soluit. qz fm qđ in semine intelligatur virtus activa, sic chry. et dasi. cōparāt semini spūscm: vel etiā filium qui est virtus altissimi. Secundū aūt q̄ in semine intelligitur substātia corporalis, que in conceptione trālmutatur negat hiero. spūsanctum fuisse ꝓ semine. ¶ Ad tertiū dicēdū. q̄ sicut aug. dicit in enchi. non eodē modo dicitur chīstus cōceptus aut natus de spūsancto ⁊ de maria virgine: sed de maria virgine mater. aliter. de spūsancto vero effectue. Et ideo nō habuit hic locū cōmixtio.

¶ Utrum spiritussanctus dici debeat pater chīsti fm carnem. Arti. 3.

Ad tertiū Sic procedit. Uidetur q̄ spiritussanctus debeat dici pater chīsti fm hūanitatē. ¶ Quia fm ꝓhum in lib. de generatione animalū. pater dat principium actiuū in generatione. mater vero ministrat materiam. Sed beata virgo dicitur mater chīsti ꝓpter materiā quā in conceptione eius ministrauit. Ergo videtur q̄ etiā spiritussanctus possit dici pater eius. ꝓpter hoc q̄ fuit principiū actiuū in cōceptione ipsius. ¶ Preterea. Sicut mentes aliorū sanctorum formantur per spiritū sanctū. ita etiaz corpus chīsti est per spiritū sanctū formatū. Sed alij sancti ꝓpter predictam formationē dicuntur filij totius trinitatis. ⁊ per consequens spiritussancti. Uidetur ergo q̄ chīstus debeat dici filius spiritussancti. inquātum corpus eius est spiritussancto formatū. ¶ Preterea. Deus dicitur pater noster fm hoc q̄ nos fecit: fm illud deut. 32. nonne ipse est pater tuus qui possedit ⁊ fecit ⁊ creauit te? Sed spiritussanctus fecit corpus chīsti: vt dictum est. Ergo spiritussanctus debet dici pater chīsti secundum corpus ab ipso formatum.

Sed ꝫ Est. q̄ aug. dicit in enchi. Natus est chīstus de spiritu sancto nō sicut filius? ⁊ de maria virgine sic filius?

Rñdeo Dicēdū. q̄ nomina paternitatis ⁊ maternitatis ⁊ filiationis generationē consequuntur, nō tamen qualiber. sed ꝓprie generationē viuentiū, ⁊ ꝓcipue animalium. Nō enim dicimus q̄ ignis generatus sit filius ignis generantis, nisi forte fm metaphoram: sed hoc dicimus in animalibus: quoꝛū generatio est magis ꝓfecta. Nec tamen omne qđ in animalibus generatur, filiationis accipit nomen: sed solum illud quod generatur in similitudinē generantis. Unde sicut aug. dicit. nō dicimus qđ capillus qui nascitur ex homine, sit filius hoiis nec etiā dicimus qđ hō qui nascitur, sit filius seminis. q̄ nec capillus habet similitudinez hominis. nec homo q̄ nascitur, habet similitudinē seminis, sed hominis generātis. Et si quidē ꝓfecta sit similitudo, erit perfecta filiatio: ⁊ fm diuinos ēs in humanis. Si aūtez sit similitudo imperfecta, erit etiā filiatio imperfecta. Sicut in homine est quedaz similitudo

patris filiąq; rō. Declaranturq; exēpla patris fm creationē ⁊ fm adoptionē gre.

¶ Quo ad secundū / regulariter. De aliquo dictum fm perfectā rationem / non dicitur de eodem fm imperfectam rationez. Declaratur exēplo de homine fm rationem veri ⁊ fm rationē peccati hominis respectu sortis: ⁊ patet littera.

¶ Ubi aduerte / q̄ regula intelligitur de ꝓdicatione simpliciter ⁊ absolute. hoc est sine additiōe aliqua. Et in promptu eius ratio est: qz nomen quodcūq; simpliciter enūciatum de aliquo ꝓfecta rōne illud habente. non significatur diminute ali cuius / uenire: sed hoc non fm imperfectam sed fm perfectam rationem. ¶ Et scito q̄ supra ista regula fundatur intellectus sacre scripture / quum de Jesu christo loquens affirmat ipm esse dei filium: ex hoc enim q̄ esse filij dei / christo conuenit fm perfectam filiationis dei rationem (quę est naturalis filij dei) cōsequens est vt nūc ꝓ christo intelligēdus sit filius adoptiuus (sicut ceteri sancti) cum dicitur filius dei.

¶ Quo ad tertium / conclusio est / Christus nullo modo debet dici filius spiritussancti aut totius trinitatis. Probatur. Christus est filij⁹ dei fm perfectam rationis filiationis: ergo negz ratione creationis negz iustificationis sed solius eterne generationis debet dici filius dei: ergo nec spiritussancti nec trinitatis debet dici filius. Antecedens patet. Prima consequentia probatur ex regula ꝓpositi. Secunda vero probatur: quia fm eternam generationem solius patris est filij⁹.

3.dis.4.q.1.a.2.q.1.ꝛ.q.2.1.4.m. ꝛ i expo. lit. 2.m. Et .4.ꝛ c.4.7. Etopuſ. 3.c.210.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super articulum quartum.

TItulus clarus:notãdo q nõ est questio an actiue egerit:sed an actiue egerit inipse actu cõceptiõis corporis christi: de actione essi circa illũ actũ est questio. ¶ In corpore articuli quatuor sunt:prio refert opinio quedã habẽs duas ptes:2o improbatur pria pars illius:tertio scda:quarto rndet q̃stio. ¶ Quo ad pmã opinio dicit beatam virginẽ opatã in cõceptione christi actiue duplr:scz nãli & supernãli virtute. Et prile ptis rõ est cõia de inchoatione formarũ in mã p aliqd coopatiũ pũm in materia:in hoc essẽ ponit ꝺria inter trãsmutationẽ nãlẽ & artificialẽ:q nãlis hz tale pũm in mã/& iõ nalis:artificialis vero hz solã mãm pure passiuam.

¶ Quo ad 2m tripliciter arguit cõtra hanc opinionem.Primo inter medio fundamentũ:q ad mutationẽ naturalẽ sufficit pũm̃ male esse passiuum: ex auctẽ arist.Secõ: q̃ impossibile est q mã agat ad sui formationem:q nõ est actu:agere enim est actus nõ potẽtie:sed essi estimabile spẽ moueret ꝺz.3.phy. Tertio q impossibile est aliqd nõ diuisum in duas partes (vt alata) mouere seipsum:ex.8.phy.

¶ Aduerte hic/q̃ oportet disredi ad gones multas si craminande essent he rõnes.Nã & delchoatione formarũ & de motu grauiũ et leniũ:& de marima atq; ventilissima ambiguitate/an aliqd seipsũ mouere possit:tractare oportet:& nõ theologiã sed pĥiã purã tradere opere lõgo:ppterea extra libũ hũc tractãda hec relinquã. ¶ Quo ad tertiũ ꝓnit prio ratio 2e partis.Et assumit rõ hec duo.Alterũ naturale:scz q mater concurrit ad gnationẽ p ppriũ semẽ:actiue cõcurrẽs ad gnationẽ.Alterũ supnaturale:scz q beate virgini data est miraculose virtꝰ illa actiua qua alia matreo hũt p semẽ vt.f.sine semine posset q̃s semen potuisset. Et huius miraculi rõ est integerrima virginitas:cui repugnat semẽ his resolutio.Deinde ponit improbatio istius opinionis quo ad radicem eius:& ipsam dicit.Et est rõ ista.Distinctio serui & nã pp diuersam opationẽ ad gnationẽ oportunã:ergo est penes diuersitatẽ agẽtis & patiẽtis;ergo tota virtꝰ actiua est ex pte matris:passio vero ex pte femine.Añs phat ex 2o cel.sic.Seruus est pp opponẽ oportuna s ad gnationẽ:ergo diuersitas serui⁹ est pp diuersam opationem opportunã ad gnationẽ.Cõsequẽtia hec est p se nota.& assumptũ est ex ꝓ cel.vnũq; q̃ est pp suã opationẽ. Cõsequẽtia principal' phat in ira: q̃ distinctio opationis in gnatiõe est fm agẽs & patiens. Deinde ad huius rõnis coclonẽ firmãdã affert signũ in ira ex plãtis:q̃ iõ illis nõ est distinctio serus:q̃ actiua & passiua virtꝰ sunt mixte. Hem signũ est:q distinctio serus est penes actiũ & passiũ.hec quo ad radicem põnis. ¶ Cõtra ipsam ꝓ pone prodit ira subsumẽdo. btã ygo nõ accepit a spũ.f.vt esset pr̃ christi:sed mr̃:ergo nõ accepit potẽtiã actiuã in cõceptiõe.Hemũ due vie fm hãc opinionẽ excludunt,altera dicẽtiũ/ q virtute illa supnaturali beata virgo vsa est agẽdo cõceptionẽ christi: & sic fuisset pater christi.Altera dicẽtium/q virtute illa beata virgo nõ est vsa:& sic frustra collata ei fuisset virtus actiua illa. ¶ Circa predictũ duo occurrũt dubia.Primũ est circa cõsequẽtiã principalẽ allate rõnis.nõ est apparet illius efficacia:q̃m fundatur sup illa vñ.omnis diuersitas opõnũ ad gnationẽ/est fm diuersitatẽ actiui & passiui:que nõ videt vera:nec in ira habet.Et quidẽ q oporteat illã vtr esse verã ad ꝓbandã dictã cõsequẽtiam:ꝑz clarissime:q nisi sit vtr vera:facile negabit cõsequẽtia.cõcedẽdo ola assumpta:scz & q distinctio seruus est pp diuersam opõnem:& q distinctio opõnis aliqua est penes actiuum & passiuum. Tũc est ꝑz debilitas cõsequẽtie:q ex hoc q aliqua distinctio operis ad gnationẽ est penes actiuum & passiũ:nõ sequit determinate ergo distinctio serus est penes actiuum & passiuũ.Sed si ois diffinctio operatiuis ad gnationẽ est penes actiuum & passiuũ: optime sequet/ergo distinctio serum est penes actiũ & passiuum: q̃ ipsa est manifeste ad diuersa opera ad gnationẽ requisita. ¶ Scdm dubiũ est circa 2am ꝓnam.s.q̃ tota vis actiua se tenet ex pte ptis. Nã plus infert q̃ sequebat:iz enĩ sequat/ergo vis actiua se tenet ex pte ptis:nõ tñ sequit ergo tota se tenet ex pte. Et cõfirmat: q̃m multos cõcedentes marẽ & femĩnaz distingui penes actiũ & passiũ: ꝓ quanto pars seminis pñi materialẽ concurrit ad gnationẽ.Igitur eõtra aliqd ex pte mris nõ occurrit actiue q̃ uis principalius concurrat passiue. & sic fm eos totũ ꝓm actiuum ex pte matris & totã passiuũ ex pte femine se tenere.

¶ Ad primũ Ergo dom.q xp̃o cõceptus ẽ de maria ꝑgine mãm ministrãte in silũ dinẽ spẽi:& iõ vt filꝰ eius.Cõfo ãt fm q hõ cõceptꝰ est de spũsco sicut de actiuo ꝓncipio.nõ tñ fm similitudinem spẽi.sicut hõ nascit de pre suo:& iõ xp̃s nõ vt filꝰ spũsti. ¶ Ad 2m dom.q hoies q̃ spũa liter formant a spũsco.nõ pñt dici filij dei fm pfectã rõnẽ filiationis.Et iõ dicũt filij dei fm filationẽ impfectã,que est ex tꝛ similudinẽ gre: que est a tota trinitate.Sz de xp̃o est alia rõ: vt dictũ est.f Et silr dicendũ est ad tertium.

¶ Utrum beata virgo aliquid actiue egerit in conceptione corporis christi. Arti.4.

ADquartũ Dic ꝓcedetur q beata virgo aliqd actiue egerit in conceptione corpis christi.Dicit enĩ dam.in.3.lib. qũ spiritussanctus superuenit virgini purgans ipsam,& virtutẽ suscepturã verbi dei tribuẽs simul aũt & gnatiuam.Sed virtutẽ gnatiuã passiuam habebat a natura,sicut & quelz femina.Ergo dedit ei virtutẽ gnatiuã actiuã. & sic aliqd actiue egit in ꝓceptiõe xp̃i. ¶ Ꝑ. Omnes ãtutes alie vegetabiles sunt ãtutes actiue:sicut cõmẽ dicit in.2.de aia.Sed potẽ gnatiua tam in mare q̃m in femina ꝓtinet ad alam vegetabilẽ.ergo nã in mare q̃m in femĩa actiue operaꝭ ad cõceptionẽ,pñs. ¶ Ꝑ. Femina ad cõceptionẽ,pñs mãm ministrat,ex qua nãliter corpus,pñs formaꝭ.Sed nã est pn̄ⁱ morꝭ intrinsecũ.q̃ vr̃ q in ipsa mã quaz beata virgo ministrauit ad conceptum christi. fuerit aliquod principium actiuum.

Sed cõtra Est.q̃ ꝓncipiũ actiuũ in gnatiõe ẽ rõ seminalis.Sed si ẽ aug.dicit.10.sup gen.ad lram. corpus christi in sola mã corporali per diuinã cõceptionis formationẽ q̃ rõnem de virgine assumptũ est.non ẽst fm aliquã rõnem seminalem humanã.Ergo beata virgo nihil actiue fecit in conceptione corporis christi.

Rñdeo Dom.q quidã dicunt beatã virginẽ aliquid actiue opatã esse in cõceptione christi.r nãli virtute,& supernaturali.Naturali quidẽ virtute:q ponunt q̃ in qualibet rõ nãli est aliquod actiuum principiũ:alioqĩ credũt q nõ esset trãsmutatio naturalis.Ex quo decipiunt:q trãsmutatio ẽ naturalis ꝓpter principiũ intrinsecum, nõ solũ actiuum,sed etiã passiuum. Expresse essi dicit pĥs in.8.phy.q in grauibus & leuibus est principiũ passiuum motꝰ naturalis. & nõ actiuũ. Nec est possibile q mã agat ad sui formationẽ:q nõ est actu.Nec est ẽt possibile q aliquid moueat seipsum, nisi diuidat in duas partes.quarũ vna sit monẽs,& alia sit mota:quod in solis animatis cõtingit:vt probatur.8.phy. ¶ Supernaturali autem virtute:q dicunt ad matrẽ requiri q nõ solum fm re facta ꝙ illas potẽtias q̃ã factũ a mare/semẽ ẽ actiuũ gnationis principiũ.factũ vero a femina q̃cũq; sit aliud mẽstruũ aut semẽ /male est gnationis principiũ.hec est pipatheticorũ/quos anthoꝛ sequit̃ in tertia.Cõsonat q̃ prime pĥie:q̃m sic inter marẽ & femĩnã vnitas specifica saluaꝭ & in formis & in potẽtijs:& differẽtia ponit ex pte corporis seu mãterii penes res factas nõ penes potẽtias ale/diuersitas formalis actui & passiui collocatur:res enĩ facta ex pte corporis se tꝫ.Cõsonat quoq; specifice diuersitati maris & femine i generẽ seminis:differẽtia liquidẽ maris & femine formalis est in generẽ semĩs mãsculinẽ & in ghe ãialis: vnde ista specifica differẽtia ex pte mãe ꝓis alialiogen⁹/rõnabiliꝫ infert in ipsis,ꝓtijs effectibꝰ maris & femine diuersaꝫ rõnis cõdones.Attestat hec mũ huicpẽti ipsa ex tertio ꝺiffꝰ medioꝝ cũ suis ꝓprijs opõnibꝰ apparẽtibꝰ manifeste:membra fẽdẽ masculino seruiũ ꝓpria ad agẽdũ apta conspicimus/membra vero femineo seruiũ ꝓpria ad recipiẽdũ facta videmus.& semiũas recipere semẽ a maribus efficiẽtibus silud cõstat. Recipere aũt a deo incindit in eo q̃ ẽ pati:vt ẽt in substãtijs immãlibus/in q̃bus nõ manifeste appet potentia passiua/dicamus eas tñ pati ꝙtũ recipiũt. Quo ãt/vt aliqua a ꝓhis vijs sit/q negat felas pati i cõceptione: experiẽtia testante eas recipere semen virile.

¶ Dio prehabitis/ad primũ dubiũ ꝺz.q̃s sermo litere est de ꝑma diffẽre ꝓ se operatiõis ad generandũ:ita q intẽtio litere est/q ꝓia p se diuersitas opõnum ad gnandũ est fm rõnẽ actiui & passiui. Et hẽ ꝓs nõ eget ꝓbatione:q ad sensus est̃ se nota:q cõstat q ẽ fm rõnẽ immissionis & receptionis.Et sup hac ꝓpõne optime fundat sequela:quia mas & femina p se diuersificantur. penes diuersa per se primo opa ad gnandũ:q̃m ad hoc a natura distinctio seruum ordinatur:vt patet.

¶ Ad fm vero dubium rndetur:q secunda ꝓna scilicet/ergo tota vis actiua ex parte maris se tenet rationabilis est:q̃ ex eo q ẽ regione diuersificantur per se primo opera generationis penes actiũ & passiũ cõsentaneũ est/vt tota latitudo actiui in gnatione se teneat ex parte primi actiui.Ob aũt opiniones diuerse sint de semine maris/non obstat ẽa rationabilis sit pũs ꝺna peripatheticorũ principis/quã sequitur author.Nõ est alienũ a doctrina sana tradere q̃s rationes cõsonãt/ licet demõstratio mathematica nõ habeatur/iz alij oppositũ sentiant. Et dictis his q̃libet quilibet percipere põt/q ex apparẽtibus membris & operationibus constãtibus/arguẽdo ad ea que sensui nõ subiacẽt consentaneum rationi est/vt prima distinguẽdi inter marẽ & feminaz ratio sit penes agere & pati ꝓ inclusdubio generationẽ:propter quam ꝓ se primo est semen & eius diuersitas.

¶ Ad obiecta sedi dicitur/q mirũ est:de isto hole assumẽte articulum anthoꝛis in litera secũdũ & videte rñsionẽ & th argnte:quasi anthoꝛ nõ rnderit. Dicimus ergo q nec somniauimus potẽtiã vegetatiuã in muliere esse passiuã:actiua enĩ est:fs materie in quã semẽ viri agit ilicet etiã in vno & eodẽ homine digestiua virtus est actiua materie in quã nutritiua agit cõuertẽdo in substantiã alitã. Nec accipias q potẽtie generatiue in mari & femina sint sicut ars superior & inferior:nam enĩ nõ diuerse/sed eiusdẽ rationis in se cũ his si ad res effectas ab eis referantur diuersaꝫ rationũ in venientur fm diuersam rationẽ actiui et passiui/agendi & patiendi.vt dicit dam est.Dicergo/q potẽtia generatiua femine est actiua/nõ generationis/sed materie ꝓ xime & ꝓpue ipsi⁹ generationis & geniti. ¶ Ad secũdũ dicitur q mater diligit filiũ suũ vt ꝓpriũ opus effectiue fm ꝓpriã materiã seu ꝓpriũ corpus ipsius filij:& eã ipsa effectiua cũ materie ꝓxime vt dictũ est. ¶ Et ex hoc patet rñsio ad tertiũ cõcedẽdo q q̃ mater est cã effectiua materie ꝓxime filij/idco filius assimilat matri. Sed falluntur aruẽtes a negato effi cientia respectu actus cõceptionis seu gnationis in vtero/ad inferendũ negari oẽm efficientia respectu filij. ¶ Ad quartum dicitur/q nos nõ dicimus matrem esse vt vas seu locũ &c.ambe essi opiniones sũt extreme/& q mater concurrat actiue ad gnationẽ/& q mater sit pure receptiue et passiue ꝓncipiũ filij. Media sẽdẽ est peripathetica.Nec mirabile q matrẽ esse ꝓncipiũ actiuũ materie filij/& paterna filij gnationis eiusdẽ. ¶ Ad obiã ex dam. autoritate rñsonde tur in litera ad primũ/& ideo generationem a diuinit̃ dam scenus susceptine q̃ diuersas cõditiones indicãt.susceptina q̃ dẽ potẽtia ad filium dei refertur/generatiua aũt ad virginitatem matris.virgo enim manens virgo nõ potest generare: quoniam generatio tũc tantũ naturaliter fieri potest a femina quãdũcũq; fecunda/ quod si fit/iam nõ virgo cõciperet.Quia ergo beate virgini tributum est/vt manens virgo posset concipere:ideo ad hoc deserẽdum dam. addidit generatiuam.potẽtia enim passiue generatiua/procul dubio potentia generatiua est/multum distans a ratione potentie susceptiue verbi dei:vt patet.

¶ Super.q.33.arti.1.

ITitulus de mẽbra formationis/qua corpus figuratum in membrorum interiorum & exteriorum formas est querit:an scilicet mensura durationis ipsius formationis fuerit instans conceptionis:an sicut in aliis hominibus fuerit tempus consequens conceptionem.

¶ In corpore articuli primo distinctio trimembris fit: secundo singula tractantur membra:& sic respondetur questio.

conceptionis fuerit animatum.tertio vtrum in primo instanti conceptionis fuerit a verbo assumptum.quarto vtrum conceptio illa fuerit naturalis vel miraculosa.

¶ Utrum corpus christi fuerit formatum in primo instanti conceptionis. Arti.1.

APrimũ Sic procedtur. Videtur q corpus christi non fuerit formatũ in primo instanti sue cõceptionis.Dicitur.n.ioã.2. ꝺcr̃ginta & sex annis edificatum est tẽplum hoc. ¶ Quod exponẽs augu.in.4.de tri.dicit.¶ Sic numerus perfectionẽ dñici corporis aperte cõgruit. ¶ Et in lib.83.questionum dicit. Non absurde.46.annis dicitur fabricatũ esse tẽplũ.q̃ corpus eius figurabat:vt quot anni fuerunt in fabricatione tẽpli,tot dies fuerint in corporis dñici perfectione.Nõ ergo in primo instanti conceptionis corpus christi fuit pfecte formatũ. ¶ Preterea.Ad formationẽ corporis christi requirebatur motus localis quo purissimi sanguines de corpore virginis ad locũ generationi ꝑgruũ peruenirẽt. Nullũ aũt corpus põt moueri localr in instãti:eo vt probatur in.6.phy. Ergo corpus christi nõ fuit in instanti formatũ. ¶ Preterea.Corpus christi formatũ est ex purissimis sanguinibus virginis:vt supra habitũ est .Nõ aũt potuit esse mã illa in eodẽ instanti sanguis & caro:q̃ sic mã simul fuisset sub duabus formis.Ergo aliud fuit instans,in quo vltimo fuit sanguis,& aliud in quo primo fuit caro formata.Sed inter q̃lz duo instãtia,est tẽps mediũ.ergo corpus christi nõ fuit in instanti formatũ,sed ꝑ aliq̃ tẽps. ¶ Preterea.Sicut potẽtia augmẽtatiua requirit determinatum tẽps in suo actu ita etiã & virtus gnatiua:vtrũq; enim est potẽtia nãlis,ad vegetatiuã animã pertinẽs.Sed corpus christi fuit determinato tẽpe augmentatũ,sicut & alioꝝ hoiuꝫ corpa:dicit enĩ luc.2.q ꝓficiebat sapiẽtia et etate.Ergo videtur q pars ratione formatio corporis eius q̃ pertinet ad vim gnatiuã,nõ fuerit in instanti.sed determinato tempore,q̃ aliorum hominum corpora formantur.

Sed cõtra Est,q greg.dicit.18. moraliũ.Angelo nũciante & spũsancto aduenĩẽte,mox verbũ in vtero,mox intra vterum verbum caro.

Rñdeo Dicẽdũ.q in ꝓceptione corporis christi tria est ꝓsiderare:ꝓmo ꝺe motũ localẽ sanguinis ad locũ generationis.Secõ formationẽ corporis ex tali mã.tertio aũt augmentum,quo perduxerit ad perfectam quantitatem debitam humanis corporibus.

¶ Circa primum cõsiderãdũ est de motu cordis & sanguinis ad locum generationis.Et circa hoc querunt quatuor. Primo vtrũ corpus christi in primo instanti ꝓceptionis fuerit formatũ.Secõ vtrũ in ꝓmo instanti conceptionis corpus christi fuit pfecte formatũ. ¶ Preterea.Ad formationẽ corporis christi requirebatur motus localis quo purissimi sanguines de corpore virginis ad locũ generationi ꝑgruũ peruenirẽt. Nullũ aũt corpus põt moueri localr in instãti:eo vt probatur in.6.phy. Ergo corpus christi nõ fuit in instanti formatũ. ¶ Preterea.Corpus christi formatũ est ex purissimis sanguinibus virginis:vt supra habitũ est .Nõ aũt potuit esse mã illa in eodẽ instanti sanguis & caro:q̃ sic mã simul fuisset sub duabus formis.Ergo aliud fuit instans,in quo vltimo fuit sanguis,& aliud in quo primo fuit caro formata.Sed inter q̃lz duo instãtia,est tẽps mediũ.ergo corpus christi nõ fuit in instanti formatũ,sed ꝑ aliq̃ tẽps. ¶ Preterea.Sicut potẽtia augmẽtatiua requirit determinatum tẽps in suo actu ita etiã & virtus gnatiua:vtrũq; enim est potẽtia nãlis,ad vegetatiuã animã pertinẽs.Sed corpus christi fuit determinato tẽpe augmentatũ,sicut & alioꝝ hoiuꝫ corpa:dicit enĩ luc.2.q ꝓficiebat sapiẽtia et etate.Ergo videtur q pars ratione formatio corporis eius q̃ pertinet ad vim gnatiuã,nõ fuerit in instanti.sed determinato tempore,q̃ aliorum hominum corpora formantur.

Sed cõtra Est,q greg.dicit.18. moraliũ.Angelo nũciante & spũsancto aduenĩẽte,mox verbũ in vtero,mox intra vterum verbum caro.

Rñdeo Dicẽdũ.q in ꝓceptione corporis christi tria est ꝓsiderare:ꝓmo ꝺe motũ localẽ sanguinis ad locũ generationis.Secõ formationẽ corporis ex tali mã.tertio aũt augmentum,quo perduxerit ad perfectam quantitatem debitam humanis corporibus.

¶ Circa primum cõsiderãdũ est de motu cordis & sanguinis ad locum generationis.Et circa hoc querunt quatuor. Primo vtrũ corpus christi in primo instanti ꝓceptionis fuerit formatũ.Secõ vtrũ in ꝓmo instanti conceptionis corpus christi fuit pfecte formatũ. ¶ Preterea.Ad formationẽ corporis christi requirebatur motus localis quo purissimi sanguines de corpore virginis ad locũ generationi ꝑgruũ peruenirẽt. Nullũ aũt corpus põt moueri localr in instãti:eo vt probatur in.6.phy. Ergo corpus christi nõ fuit in instanti formatũ. ¶ Preterea.Corpus christi formatũ est ex purissimis sanguinibus virginis:vt supra habitũ est .Nõ aũt potuit esse mã illa in eodẽ instanti sanguis & caro:q̃ sic mã simul fuisset sub duabus formis.Ergo aliud fuit instans,in quo vltimo fuit sanguis,& aliud in quo primo fuit caro formata.Sed inter q̃lz duo instãtia,est tẽps mediũ.ergo corpus christi nõ fuit in instanti formatũ,sed ꝑ aliq̃ tẽps. ¶ Preterea.Sicut potẽtia augmẽtatiua requirit determinatum tẽps in suo actu ita etiã & virtus gnatiua:vtrũq; enim est potẽtia nãlis,ad vegetatiuã animã pertinẽs.Sed corpus christi fuit determinato tẽpe augmentatũ,sicut & alioꝝ hoiuꝫ corpa:dicit enĩ luc.2.q ꝓficiebat sapiẽtia et etate.Ergo videtur q pars ratione formatio corporis eius q̃ pertinet ad vim gnatiuã,nõ fuerit in instanti.sed determinato tempore,q̃ aliorum hominum corpora formantur.

Sed cõtra Est,q greg.dicit.18. moraliũ.Angelo nũciante & spũsancto aduenĩẽte,mox verbũ in vtero,mox intra vterum verbum caro.

Rñdeo Dicẽdũ.q in ꝓceptione corporis christi tria est ꝓsiderare:ꝓmo ꝺe motũ localẽ sanguinis ad locũ generationis.Secõ formationẽ corporis ex tali mã.tertio aũt augmentum,quo perduxerit ad perfectam quantitatem debitam humanis corporibus.

¶ Circa primum cõsiderãdũ est de motu cordis & sanguinis ad locum generationis.Et circa hoc querunt quatuor. Primo vtrũ corpus christi in primo instanti ꝓceptionis fuerit formatũ.Secõ vtrũ in ꝓmo instanti conceptionis corpus christi fuit pfecte formatũ. ¶ Preterea.Ad formationẽ corporis christi requirebatur motus localis quo purissimi sanguines de corpore virginis ad locũ generationi ꝑgruũ peruenirẽt. Nullũ aũt corpus põt moueri localr in instãti:eo vt probatur in.6.phy. Ergo corpus christi nõ fuit in instanti formatũ. ¶ Preterea.Corpus christi formatũ est ex purissimis sanguinibus virginis:vt supra habitũ est .Nõ aũt potuit esse mã illa in eodẽ instanti sanguis & caro:q̃ sic mã simul fuisset sub duabus formis.Ergo aliud fuit instans,in quo vltimo fuit sanguis,& aliud in quo primo fuit caro formata.Sed inter q̃lz duo instãtia,est tẽps mediũ.ergo corpus christi nõ fuit in instanti formatũ,sed ꝑ aliq̃ tẽps. ¶ Preterea.Sicut potẽtia augmẽtatiua requirit determinatum tẽps in suo actu ita etiã & virtus gnatiua:vtrũq; enim est potẽtia nãlis,ad vegetatiuã animã pertinẽs.Sed corpus christi fuit determinato tẽpe augmentatũ,sicut & alioꝝ hoiuꝫ corpa:dicit enĩ luc.2.q ꝓficiebat sapiẽtia et etate.Ergo videtur q pars ratione formatio corporis eius q̃ pertinet ad vim gnatiuã,nõ fuerit in instanti.sed determinato tempore,q̃ aliorum hominum corpora formantur.

Sed cõtra Est,q greg.dicit.18. moraliũ.Angelo nũciante & spũsancto aduenĩẽte,mox verbũ in vtero,mox intra vterum verbum caro.

Rñdeo Dicẽdũ.q in ꝓceptione corporis christi tria est ꝓsiderare:ꝓmo ꝺe motũ localẽ sanguinis ad locũ generationis.Secõ formationẽ corporis ex tali mã.tertio aũt augmentum,quo perduxerit ad perfectam quantitatem debitam humanis corporibus.

¶ Circa primum cõsiderãdũ est de motu cordis & sanguinis ad locum generationis.Et circa hoc querunt quatuor. Primo vtrũ corpus christi in primo instanti ꝓceptionis fuerit formatũ.Secõ vtrũ in ꝓmo instanti conceptionis corpus christi fuit pfecte formatũ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Distinctio 6. Tria in conceptione considerãtur/ ꝛc. que clare patẽt in litera.

¶ Tractãdo autem ꝙm membrum/ scz de augmento. Aduerte ꝙ quum dr augmentum nõ esse sine motu locali. intelligendo motu locali: formaliter vel virtualiter: Q est vel qr motui augmentationis iungit vere localis motus corporis quanti ad maiorẽ locũ: vel ipe motus augmenti aferẽs intrinsece quãtitatem maiorem est collatiuus per viam sequele maioris loci: ac si motus ibi interueniret localis. Citro autem mõ fit/ ratio ire currit: quia vtroq; modo: tẽpore mensurãt acquisitio maioris loci. Nõ est autem locus ista consonus discutiendo de hac questione.

¶ Tractando scõm membrum/ in quo ti tuli questio cõstitit: conclusio respõsiua ponitur. Formatio corporis chri fuit in instanti. Probat dupliciter: primo ex infinitate virtutis actiue: secundo ex parte persone filij.

¶ Clara sunt in ista: si aduerteris/ ꝙ prima ratio cõcludit de possibili: scda vero de facto. Nam ex infinitate virtutis actiue: agentis tamẽ fm liberum arbitrium: non infertur efficaciter ꝙ fecit: sed ꝙ facere potuit in instanti: hoc expresse sonãt verba litere. Ex necessitate aũt consistendi ꝙ filius dei cõceptus est/ iuncta decentia: ꝙ nõ nisi formatum corpus assumendum erat inferẽtur ꝙ de facto idem fuit instãs cõceptionis formationis et assumptionis: vt pz.

¶ In respõsione ad primum/ aduerte ꝙ magister sent. in. 4. dist. 3. exponit augustinum non de formatione in se: sed in sua manifestatione. Et in idem redit responsio autoris obscurioris: que de augmento illius formationis exponit: augmentatio enim formationum manifestauit formationem latentem prius ob paruitatem. Consonat autem expositio hec augm verbis: qui de pfectione dominici corpis loquitur: quãuis esset ipsa formatio ofsici corpi

3. di. 3. q. 5. art. 2. ꝙm. Et. 4. ff. c. 44. ꝛ 45. 2m. Etopus. 3. c. 223. ꝛ. 224. Et 10. 1. 1. 1. c. 10. 2. ꝛ. c. 2. libro. 3. co. 3.

citur ad quantitatẽ pfectã. In quorũ medio ratio cõceptionis cõstitit: nã primũ est cõceptum preambulũ. tertiũ aũt cõceptionẽ cõsequitur. Pr mũ aũt nõ potuit esse in instãti: qr hoc est cõtra ipsam rõnem motus localis cuiuscunq; cuius partes succedũt sibi inuicem. Similiter ꝛ tertium opz esse successiuum: tum qr augmentum nõ est sine motu locali. tum ẽt qr pcedit ex virtute agentis tam in corpore formato operãtis: que nõ operatur nisi in tpe. ¶ Sed ipsa formato corpori, in qua principaliter ratio cõceptionis cõsistit, fuit in instãti, duplici rõne. Primo quidem pp virtutem agentis infinitam. s. spiritussancti: per quem corpus chri est formatũ: vt supra dictũ est. Tanto ẽm aliquod agens citius põt materiam disponere, quãto maioris virtutis est. Vnde agens infinite virtutis põt in instanti materiã disponere ad debitã formam. ¶ Secundo ex parte persone filij, cuius corpus formabatur. non enim erat congruum vt corpus humanum assumeret nisi formatum. Si autẽ ante formationẽ perfectã aliquod tps cõceptionis precessisset, nõ posset tota conceptio attribui filio dei: que non attribuitur ei nisi ratione assumptionis. Et ideo in primo instanti quo materia aduata peruenit ad locũ gñationis, fuit perfecte formatum corpus chriſti ꝛ assumptum. Et per hoc dicitur ipse filius dei cõceptus: qõ aliter dici non posset.

Ad primũ Ergo dõm, ꝙ verbum aug. vtrobiq; nõ refert ad solam formationem corporis chri: sed ad formationem simul cũ determinato augmẽto vsq; ad tps partus. Vnde fm rationem illius numeri dicit perfecti tps nouem mẽsium quo chs fuit in vtero virginis. ¶ Ad scõm dicẽdum, ꝙ motus ille localis nõ compehẽditur infra ipsam conceptionẽ: sed est conceptioni preambulus. ¶ Ad tertium dõm, ꝙ non est assignare vltimum instãs, in quo materia illa fuit sanguis: sed est assignare vltimũ tempus, ꝙ cõtinuat nullo interueniente medio ad primum instans in quo fuit caro chri formata. Et hoc instans fuit terminus temporis motus localis materie ad locũ generationis. ¶ Ad quartũ dõm, ꝙ augmentũ fit per potẽtiam augmẽtatiuam ipsius qõ augetur. Sed formatio corporis fit per potentiam gñatiuam, nõ eius qui generatur, sed ipsius generãtis ex semine: in quo operatur vis formatiua ab ala patris derivata. Corpus aũt chri non fuit formatũ ex semine viri (sicut supra dictũ est) sed ex operatione spiritussancti. ꝛ ideo talis debuit esse formatio, vt spiritussanctus non deceret. Sed augmentum corporis chri fuit factũ fm potẽtiam augmẽtatiuam anime chri: que cũ sit specie conformis anime nostre, eodem modo debuit corpus illud augmentari, sicut ꝛ alia hominum corpora augmẽtantur vt ex hoc ostenderet veritas humane nature.

¶ Utrum corpus chri fuerit animatũ in primo instanti sue conceptionis. Artꝰ. 2.

Ad scõm Sic pceditur. Videt ꝙ corpus chri non fuerit animatũ in primo instanti sue conceptionis. Dicit ẽm leo papa in epistola ad iulianum. Non alterius nature erat caro christi cũ nostre, nec aliter illi cũ ceteris hominibus ala est inspirata principio. Sed alijs hominibus nõ infundit anima in primo instãti sue conceptionis, ergo nec corpori christi

anima debuit infundi in primo instanti sue conceptionis.

¶ Preterea. Anima sicut quelibet forma naturalis requirit determinatã ẽtitatez in sua materia. Sed in primo instãti conceptionis corpus christi nõ habuit tantã quãtitatem, quantam hñt corpora aliorũ hominũ qñ animantur: alioqm si continue fuisset postmodũ augmentatũ, vel citius fuisset natũ, vel in sua natiuitate fuisset maioris quantitatis qñ alij infantes. Quorũ primũ est cõtra aug. 4. de tri. vbi, ꝙbat eum spatio nouem mensium in vtero virginis fuisse. cõm autem est cõtra leonem papam: qui in sermone epiphanie dicit. ꝙ magi inuenerunt puerũ iesum in nullo ab humane infantie ętatis gñalitate discretũ. Non ergo corpus chri fuit animatũ in primo instanti sue cõceptionis. ¶ Preterea. Ubicũq; est primo ꝛ posterius, opz esse plura instãtia. Sed fm phm in li. de generatione animalũ in generatione hominis requiritur primo et posterius: primo enim est vitũ. ꝛ postea animal, ꝛ postea homo. Ergo non potuit animatio christi perfici in primo instanti sue cõceptionis.

Sed cõtra Est, ꝙ dam. dicit in. 3. lib. Simul caro. simul deitas. simul dei verbi caro. simul caro animata anima rationali ꝛ intellectuali.

Rñdeo Dõm, ꝙ ad hoc ꝙ conceptio ipsi filio dei attribuatur (vt in symbolo cõfitemur, dicẽtes, qui conceptus est de spiritu sancto) necesse est dicere, qõd ipsum corpus christi dum conciperet, esset a verbo dei assumptum. Ostensum est autem supra, ꝙ verbum dei assumpsit corpus mediante anima, ꝛ animam mediante spiritu. i. intellectu. Unde oportuit ꝙ in primo instãti conceptionis corpus chri esset animatũ anima rationali.

Ad primũ Ergo dõm, ꝙ principiũ inspirationis anime, pt considerari dupliciter. Uno modo scõm dispositionem corporis, ꝛ sic non ab alio principio inspirata est anima corpori christi, ꝛ corporibus aliorum hominum: sicut enim statim formato corpore alterius hominis, infunditur anima ita fuit in christo. Alio modo pt cõsiderari dictum principium soluz fm tempus. ꝛ sic quia prius tempore formatum fuit perfecte corpus christi, prius tempore fuit etiam animatum. ¶ Ad fm dicendũ, ꝙ anima requirit debitam quantitatem in materia, cui infunditur: sed ista quantitas quandam latitudinem habet: quia ꝛ in maiori ꝛ in minori quantitate saluat. Quantitas aũt corporis, quam habet cum primo sibi infundit anima, proportionatur quãtitati pfecte, ad quã per augmẽtum pueniet: ita. s. ꝙ maiorũ hominũ maiorem quantitatẽ corpora habẽt in prima animatione. Christus aũt in perfecta etate habuit decentẽ ꝛ mediocrẽ quantitatem: cui proportionabatur quantitas quam corpus eius habuit in tempore, quo aliorum hominum corpora animant. minorem tamen habuit in principio sue cõceptionis. Sed tamẽ illa parua quantitas non erat tam parua, vt in ea non posset ratio animati corporis conseruari: cum in tali quantitate quorundam paruorum hominum corpora animentur.

¶ Ad tertium dicendum, ꝙ in generatione aliorum hominũ locũ habet quod dicit pbs propter hoc quod successiue corpus formatur ꝛ disponitur ad animam. Unde primo tanquam imperfecte dispositum, recipit

potis in primo instãti fuerit pfecta essentialiter: non tamen fuit perfecta quãtitatine. Hoc ẽt ꝙ licet habuerit in primo instanti omnia mẽbra ꝛ lineamẽta: nõ tamen in ea quantitate quam habuisset si in quadraginta 6 sex diebꝰ fuisset corpus illud formatũ. sed ad tantam quãtitatem pucnit spatio. 40. ꝛ sex dierũ: ꝙ propinquo habet differentias, ꝓpositio ista que manifestata est ad fundandum antedicta: non inperfuitati sed perfectioni doctrine attribuetur/ ꝙ specialiter mota sit ẽtio de articulo isto.

¶ In corpore articuli vnica est cõclusio. Caro christi est simul cõcepta ꝛ assumpta a verbo. Probatur dupliciter: ex proprietate loquendi sup ia dicta. secundo ex proprietate deitate. Primo ergo videndum est de proprietate loquendi. Et ideo sciendum est, ꝙ hec dictio simul importat vnitatem temporis. Et quia vnitas est principium numeri, ideo simul importat vnitatem temporis indiuisibilis, que est instans. Et quia vnitas numeri dicitur dupliciter, scilicet vnitas numeri simplicis, et vnitas numeri compositi, ideo simul importat vnitatem temporis dupliciter. Vnitatem enim temporis simplicis importat simul, quando dicimus aliquid esse factum simul, quia non fuit factum in tempore, sed in instanti. Vnitatem autem temporis compositi importat simul, quando dicimus aliquid esse factum simul, quia fuit factum in vno tempore. Et quia tempus est quantum continuum, ideo vnitas temporis compositi importat vnitatem continuitatis. Et quia continuum est diuisibile in infinitum, ideo vnitas temporis compositi importat vnitatem diuisibilem in infinitum. Et quia tempus est quantum successiuum, ideo vnitas temporis compositi importat vnitatem successiuam. Et quia successiuum est diuisibile in infinitum, ideo vnitas temporis compositi importat vnitatem successiuam diuisibilem in infinitum

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super questionis 34. Ar. 1.

Jtulus clarus est: intellect⁹ vt sonat. ¶ In corpore vnica est cōclo. Chr̄s fuit sanctificatus in primo fue cōceptionis instanti. Probat. Abundantia gr̄e sanctificationis aliam chr̄i formal ex ipsa ☧ vnione: ergo in p̄mo instanti cōceptionis chr̄s habuit plenitudinē gr̄e sanctificātis aliam ⁊ corp⁹ ei⁹.

Ans. p̄dat Jo. 1. Cōsequentia, p̄bat ex supradictis: q̄ corpus chr̄i a tatū ⁊ assumptū in p̄mo fue cōceptionis instanti fuit.

¶ Aduerte hic et in rōnē ad p̄mū. Ut ipsum originis ordinem sic intuearis vt perspicias cē nō solum originis sed cālitatis ordinē inter gr̄az vnionis ⁊ gr̄az habitualem in chr̄o: hoc essi author h̄ docet ex doctrina euangelica: videmus eum plenū gratia ☩si vnigenitū a p̄re. Nota aūt hoc: q̄ priora ordine generatiōis ⁊ tū̄ sunt imperfectiora: vt pote ordinata ad posteriora vt ad finē: vt artificialia ordino in exequtione tē stat. Sed priora ordine generationis ⁊ cālitatis simul: non imp̄fectiora sed p̄fectiora sūt ⁊ fines posteriores vt p̄z de ebria ⁊ acchite, p̄po. hō essi p̄ius gr̄atur ☩ finem accās, p̄ius: q̄ ipm cōcomitat. p̄fectus tñ ens hō est: q̄ non solū origine sed cālitate p̄cedit suū accidēs: est essi illi⁹ cā ef fectiua ⁊ finalis. Et sīle accidit in mysterio chr̄i: qui⁹ essi ens exequtionis ordine est gr̄a vnionis: ⁊ posterius comitat gratia habitualis sc̄tificās aliaz chr̄i ☩ nō ppea est imperfectior vt sco. in 3. sen. di. 7. q. 3. dubio. 2. somniauit vel finxit. ponēs p⁹ ordine intētionis cē summā gr̄az seu gloriam. ⁊ ppea vnionē intētū. ppdictā rōne defectuam. ☩ p⁹ius in exequtione est posterius in intētione. Debebat apponere ly tñ: ⁊ dicere: primo ordine exequtiōis tantū: est posteri⁹ ordine intētionis: alio quin ppō nō ē v⁹r vera. ⁊ tūc subsumēdo sed vnio p̄sonalis ē p̄or ordine exequtionis tñ: aduertisset miorē hāc ē falsā ⁊ deposuisset illā iopinabilē phātasiā cōtutatā ab euāgelio: ⁊ ab vniuersia parū mediantib⁹ circa ex cellētia mysteriū vnionis personalis. Et si quidē nō solū p̄or exequtione: sed cālitate oī p̄ī: est ens finis ⁊ efficiens relūquo ☧ bonoꝝ ī chr̄o.

De perfectione plis concepte. Qō. 34.

Deinde cōsideranda est de perfectione prolis concepte.

¶ Et circa hoc querunt quatuor. Primo vtrum in primo instanti conceptionis chr̄istus fuerit sanctificatus per gr̄atiam. Secundo vtrum in eodem instanti habuerit vsum liberi arbitrij. Tertio vtrū in eodem instanti potuerit mereri. Quarto vtrum in eodem instāti fuerit plene comprehensor.

¶ Utrū chr̄s in p̄mo instanti sue conceptionis fuerit sanctificatus per gratiam. Arti. 1.

Ad primū Sic procedit. Videtur quod Chr̄istus non fuerit sanctificatus in primo instanti fue conceptionis. Dicitur esse p̄me ad colū. 15. Non p̄ius spirituale, sed quod animale, demum q̄ spūale est. Sed sanctificatio gratie pertinet ad spūalitatē. Non ergo statim a p̄ncipio sue conceptiōis chr̄s percepit gratiam sanctificationis, sed post aliquod spatium temporis. ¶ P̄. Sanctificatio videtur esse a peccato: p̄m illud p̄me ad colū. 6. 2 hoc quidē fuisset aliqsi. l. peccātes sed ablutī estis. sed sanctificati estis. Sed in chr̄isto nunq̄ fuit peccatum. ergo non conuenit sibi sanctificari per gratiam. ¶ P̄. Sicut per verbum dei omnia facta sunt, ita per verbū incarnatum sunt omnes hoies sancti ficati qui sanctificanē. heb. 2. qui sanctificat, ⁊ qui sanctificanē ex vno oēs. Sz verbū dei per quod facta sunt oīa, nō est factū: vt aug. dicit in primo de tri. ergo chr̄istus per quem sanctificantur omnes, non est sanctificatus.

Sed contra Est. q̄ dicit luc. 1. Nō exte nascetur sanctus, vocabitur filius dei. Et Joan. 10. Quem pater sanctificauit. ⁊ misit in mundum.

Rñdeo Dōz. q̄ (sicut supra dictū est) abūdantia gr̄e sanctificātis animā chr̄i. deriuatur ex ipsa verbi vnione: scōm illud Joā. 1. vidimus gloriā eius quasi vnigeniti a patre. plenum gratie ⁊ veritatis. ☩ sensum est autē supra. quod in primo instanti sue cōceptionis corpus chr̄isti animatum fuit ⁊ a verbo dei assumptum. vnde consequens est q̄ in primo instanti conceptiōis chr̄istus habuerit plenitudinem gratie sanctificantis animam ⁊ corpus eius.

Ad p̄mū Ergo dōz. q̄ ille ordo quē ponit ibi aplūs, pertinet ad eos qui per profectū ad spiritualem statum perueniunt. In mysterio autē incarnatiōis magis consideratur descensus diuine plenitudinis in nām humanā. q̄ p̄fectus hūane nature quasi p̄cessūs in deū. ⁊ ī hoc homie chr̄o a p̄ncipio fuit p̄fecta spūalitas. ¶ Ad scōm dōm. q̄ sanctificari est aliq̄d fieri sanctū. Fit autem aliquid non solū ex contrario. sed etiā ex negatiue vel priuatiue opposito: sicut albū fit ex nigro. ⁊ etiā ex non albo. nos autē ex peccatorib⁹ sancti efficimur. ⁊ ita sanctificatio nostra est ex p̄cto. Sed chr̄istus quidē ☩ hoiem factus est sctūs. q. hāc g̈r̄e sanctitatē nō semper habuit: nō tñ fact⁹ est sanct⁹ ex p̄cto̅re: q̄ pctm̄ nunq̄ hūit: sed factus est sanctus ex non sctō ☩m hoiem. nō q̄dē p̄uatiue. vt. l. aliqs fuerit hō et non fuerit sanctus: sed negatiue. q. l. q̄a non fuit hō. nō hūit sanctitatem humanā. ⁊ tō simul factus fuit hō ⁊ sanctus homo. Propter q̄ angelus dixit lu. 1. q̄d nascetur ex te sanctū. Quod exponens greg. 18. moral. dicit. Ad distōnez nostre sanctitatis Jesus sanctus nasciturus assertur. nos quippe si sancti efficimur, non tñ nascimur: q. ipsa nature corruptibilis cōditione constringimur. Ille aut̄ solus veraciter sanctus natus est, qui ex cōiunctione carnalis copule concepim nō est. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ aliter operatur pater creationem rerum per filium. aliter tota trinitas sanctificationē hominum per hoiem chr̄istū. Nā verbū dei est eiusdē virtutis ⁊ operationis cū deo p̄re vñ pater nō operatur per filiū sicut p̄ instrm. q̄si mouet motū. Humanitas aūt chr̄isti ē sicut instrm diuinitatis. vt supra dcm̄ē. ⁊ tō hūana tas chr̄isti est sanctificans ⁊ sanctificata.

¶ Utrum chr̄s in p̄mo instāti sue cōceptionis habuerit vsum liberi arbitrij. Art. 2.

Ad scōm Sic procedit. Videtur. q̄ chr̄s ☩m hominē non habuerit vsum liberi arbitrij in primo instāti sue creationis. Primo est enim esse res quam agere vel operari. Alius autem liberi arbitrij est quedā operatio. Cū ergo anima chr̄isti esse inceperit in primo instanti conceptionis (vt ex predictis p̄z) videt esse impossibile q̄ in primo instāti conceptionis chr̄istus habuerit vsum liberi arbitrij. ¶ P̄. Liberi arbitrij est electio. Electio autē p̄supponit deliberationem consilij: dicit enī p̄hs in. 10. ethi. q̄ electio est appetitus p̄cōsiliati. ergo videt impossibile q̄ in primo instanti sue conceptionis chr̄istus habuerit vsum liberi arbitrij. ¶ P̄. Liberi arbitrij est facultas voluntatis ⁊ rationis (vt in p̄ma pte habitū est) ⁊ ita vsus liberi arbitrij est actus voluntatis ⁊ rōnis siue intellect⁹. Sed act⁹ intellectus p̄supponit actū sensus. q̄ esse non potest sine cōuenientia organorū. q̄ nō videt fuisse in primo instāti ☩ceptionis xp̄i. Ergo videtur q̄ chr̄s non potuerit hr̄e vsum liberi arbitrij in primo instanti sue conceptionis.

Sz contra Est. q̄ aug. dicit in lib. de tri. Mor vt verbum venit in vterum. seruata veritate propie nature fectum est caro ⁊ perfectus homo. Sed perfectus homo habet vsum liberi arbitrij. ergo chr̄istus habuit in primo instanti sue conceptionis vsum liberi arbitrij.

Rñdeo Dōm. q̄ (sicut supra dictum est) humane nāe quā chr̄istus assumpsit cōuenit spiritualis p̄fectio, in qua non profecit. sed eam statim a p̄ncipio hūit. Perfectio aūt vltima nō ꝓsistit i potētia vel in habitu: sed in operatione. Ūñ in. 2. de. ala dr, q̄ opō est act⁹ scōs. Et tō dōm est. q̄ chr̄s i primo instāti sue ☩ceptiōis hūit illā opōnē aie, q̄ pōt in instāti hēri. Talis aūt est opō voluntatis ⁊ intellect⁹: in q̄ cōsistit vsus liberi arbitrij. Subito enī ⁊ in instāti perficit operatio intellectus ⁊ voluntatis. multo magis q̄ visio corpalis: eo q̄ intelligere velle ⁊ sentire, non est motus qui sit actus imperfecti. q̄d succedit fue perficitur. sed est actus iam perfecti: vt dicitur in. 3. de anima. Et ideo dicendū est q̄ chr̄istus in primo instāti sue cōceptionis habuit vsum liberi arbitrij.

Ad primū Ergo dōm. q̄ esse est p̄ius ☩ q̄ agere: nō tñ est p̄ius ☩ re sed simul cū agēo hr̄ esse perfectum incipit agere, nisi sit aliquid impediēs sicut ignis simul dum g̈r̄atur. incipit calefacere ⁊ illuminare. Sed calefactio non terminatur in instāti sed per tp̄s successionē: illuminatio aūt p̄ficitur in instanti. Et talis operatio est vlus liberi arbitrij. vt dictum est.

¶ Ad scōm dōm. q̄ simul cū terminat cōsilium vel deliberatio. pōt esse electio. Illi aūt qui deliberatione cōsilij indigēt. in ipsa terminatione consilij primo hūt certitudinē de eligendis. ⁊ ideo statim ☩eligūt. Ex quo p̄z q̄ deliberatio cōsilij nō p̄exigit ad electionem. nisi pp inquisitionē incerti. Chr̄s aūt in primo instāti sue cōceptiōis. sicut habuit plenitudinem gratie sanctificātis. ita habuit plenitudinē veritatis cognite: ☩m illud. plenum gratie ⁊ veritatis. Unde quasi habens omnium certitudinē. potuit statim in instāti eligere. ¶ Ad 3m dōm. q̄ intellectus chr̄isti ☩m scientiā infusam poterat intelligere ēt nō cōuertendo se ad phantasmata: vt supra habitum est. vñ poterat in eo esse opō voluntatis ⁊ intellectus absq̄ opōne sensus. Sed tñ potuit in eo esse ēt opatio sensꝰ in p̄io instāti sue conceptionis. maxime cū ēt̄ū ad sensum tactus. quo sensu, ples cōcepta sentit in mre etiam ante cēz aiam rōnalē obtineat: vt vī in li. de gñatione animaliū. Ūñ cū chr̄s in p̄io instanti sue cōceptionis habuerit animā rationalem. formato iam ⁊ organizato corpore eius: multo magis in eodē instanti poterat habere operationem sensus tactus.

¶ Utrum chr̄istus in primo instanti sue conceptionis mereri potuerit. Arti. 3.

3. dis. 19. q. 1. ar. 2 q. 3. Et dist. 24. ar. 3. q. 1. ⁊ di. 28. ar. 3. q. 5. c. Et fi. q. 29. ā. 8. Et opus. 3. c. 225. ⁊ 228.

Ad tertiū Sic procedit. Videtur q̄ chr̄s in p̄io instāti sue cōceptionis mereri nō potuerit. Sicut enī se hr̄ liberum arbitrium ad merendum. ita ad demerendū. Sed diabolus in primo instanti sue creationis non potuit peccare: ergo nec in prima parte habitū est. Ergo nec̄z anima chr̄isti in primo instāti sue creationis. quod fuit primum instans conceptionis chr̄isti. potuit mereri. ¶ Preterea. Illud q̄ homo habet in primo instanti sue cōceptionis. videtur. ei esse naturale: q. hoc est ad q̄d terminat sua generatio naturalis. Sz nāturalibus nō meremur: vt p̄z ex his que dicta sunt in secūda parte. Ergo videt q̄ vsus liberi arbitrij quem chr̄istus habuit ☩m hominē in primo instanti sue conceptionis. non fuerit meritorius. ¶ Preterea. Id q̄d semel aliquis meruit. iam fecit quodāmodo suum. ⁊ ita non videtur q̄ iterū possit illud mereri: quia nullus meretur quod suū est. Si ergo chr̄istus in primo instanti sue conceptionis meruit. sequitur q̄ postea nihil meruerit. q̄d patere falsum. Non ergo chr̄istus in primo instanti sue conceptionis meruit.

Sed contra Est. q̄ aug. dicit ca per exo. Non habuit. ergo chr̄istus iurta anime meritū: quo potuisset proficere. Potuisset autem proficere in merito si in primo instanti sue conceptionis non meruisset. ergo in primo instāti sue conceptionis meruit chr̄istus.

Rñdeo Dicēdū. q̄d (sicut supra dictū est) chr̄istus in primo instanti sue conceptionis. sanctificatus fuit ☩ gratiā. Est aūt duplex sanctificatio: vna quidem adultoꝝ. q̄ ☩m ꝓpriū actū sanctificatur. Alia autem pueroꝝ qui nō sanctificant ☩m ꝓpriū actū fidei. sed ☩ fidē parentū vel ecclesie. Prima autem sanctificatio est perfectior q̄ ☩ secunda: sicut actus est p̄fectior q̄ habitus: ⁊ q̄ est per se. eo q̄ est p̄ aliud. Cū ergo sanctificatio chr̄isti fuerit perfectissima (quia sic sanctificatus est vt esset aliorū sanctificator) cōsequens est q̄ ipse ☩m ꝓpriū motū liberi arbitrij in deū. fuerit sanctificatus. q̄ quidem motus liberi arbitrij est meritorius. Unde consequens est q̄ in primo instanti sue conceptionis chr̄istus meruerit.

Ad primū Ergo dōm. q̄d liberum arbitrium nō eodē mō se hr̄ ad bonū ⁊ ad malū. Nam ad bonum se hr̄ p̄ se ⁊ nāturaliter. ad malum aūt se hr̄ per modum defectus ⁊ p̄ter naturam. Sicut autem p̄bo dicit in 2° de celo. posterius est q̄d̄ p̄ ter nām eo q̄d est ☩m naturā: q̄ tē q̄d est p̄ter naturam. est q̄dā excisio ab eo q̄d est ☩m naturam. Et ideo liberum arbitrium creature in primo instanti creationis potest moueri ad bonum merendo. non autem ad malum peccando si tamen nā sit integra. ¶ Ad 2m dōm. q̄ illud q̄d hō hr̄ in p̄ncipio sue creationis ☩m cōmunē nām curr̄sum. est hominī naturale: nihil tamen. p̄hibet quin aliqua creatura in p̄ncipio sue creationis. aliq̄ beneficium gratie a deo cōsequatur. Et hoc modo anima chr̄i in p̄ncipio sue creationis cōsecuta ē gratiā. qua posset mereri. ⁊ ea rōne gr̄a illa ☩m quādam similitudinē dr̄ fuisse filii hominis nāliter: vt p̄z per aug. in ench. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ nihil prohibet idē esse alicui ex diuersis causis. Et ☩m hoc chr̄s gloriam immortalitatis quam meruit in primo instāti sue conceptionis. potuit etiam posteriorib⁹ actibus et passionibus mereri non quidem vt esset sibi magis debita. sed vt sibi ex pluribus causis deberetur.

¶ Utrū chr̄s fuerit perfectus cōprehensor in primo instanti sue conceptionis. Arti. 4.

Ad quartū Sic procedit. Videtur q̄ chr̄s non fuerit p̄fectus comprehensor in primo instanti sue conceptionis. Meritum enim precedit premiū, sicut ☩ culpa penam. Sed chr̄istus in p̄mo instanti sue cōceptionis meruit: sicut dictū est. Cum ergo status cōprehensoris sit principale premium: videtur q̄ chr̄istus in primo instanti sue conceptionis non fuerit cōprehensor. ¶ P̄. Dominus dicit. luc. vlt. Hoc oportuit chr̄istū pati, ⁊ ita intrare in gloriam suam. Sed gloria pertinet ad statum cōprehensoris. Ergo chr̄s nō fuit in statu cōprehensoris in primo instanti sue cōceptionis. q̄a adhuc nulla sustinuerat passionem. ¶ P̄. Illud q̄d nō cōuenit nec homini nec angelo. vī esse ꝓpriū deo. ⁊ ita non conuenit chr̄o ☩m q̄ hō. Sz semp cē brīs. nō cōuenit nec hoi nec angelo: si enī fuissent conditi beati. positmodum nō peccassent. Ergo chr̄istus secundum q̄d homo, non fuit beatus in primo instanti sue conceptionis.

Sed contra Est. q̄ dr̄ in p̄al. Beat⁹ quē elegisti ⁊ assumpsisti. q̄d ☩m glo. refert ad hūanā nām chr̄i que assumpta ē a ꝑsōa dei in vnitatē ꝑsone. Sz in p̄mo instāti ꝓceptiōis fuit assūpta hūana nā

2 Oct. 3. ar. 3. adductis.

¶ Ad rñsionē ad p̄imum aduertendū q̄d de actu liberi arbitrij ꝓpie loquitur aucto. vt p̄z tum ex eoq̄ fermo ei⁹ est formalis. ⁊ liberū arbitrium sepe nolat: tū ex eoq̄ in p̄cedēti ar. 1 rñsionē ad ☩m. ex̄sse ad actū electiōis defecēdit. Et hec̄ō dixerim pcipiat tā in aliis ꝑ in chr̄i alia p̄mū actū meritorium vere fuisse actū liberū: Finis nō differēt ad bonū ⁊ malū sed ex nā seu nāe ordine (vt in litera dr̄) p se ⁊ nāliter hr̄ ad bonū. ad malū aūt p aliō: hoc ē p bonū: a q̄ deficiēdo malū incurrit. et ꝑter nām: malū ēst est excisio ab eo q̄d ē ☩m nāz: alio quin motus liberi ratione nō ꝑfect.

¶ Super articulū quartum.

Jtulus clarus est.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ncorpe vna est ꝯcło. Chꝝs in ꝑmo instăti sue ꝺceptiõis fuit actꝰ cõprehẽsor: videꝫ deꝰ q ẽntiã clariꝰ ceteris creaturis. Probat: ꝛ ꝑmo q̃ habuit gr̃am maiorẽ oĩb⁹ cõphẽsoribꝫ: ꝛcõ q actꝰ viderit plꝰ ceteris. Primũ ꝓbat. Chꝝs accepit tũc gr̃az nõ ad mẽsurã: q̃ accepit gr̃az ꝛ quãtũ hñt cõphẽsores ꝛ maiorẽ oĩb⁹. Añs ex euãgelio. Cõtra probat: q̃ gr̃a viatoris minorẽ hz mẽsurã reꝰ gr̃e cõphẽsoris. ꝓbat: quia deficit ab illa. ex hoc ẽ si sequit q̃ habeat gr̃am quantã cõprehẽsores. ꝛ rurꝰ sequitur q̃ maiorẽ oĩbus: q̃ alr fuisset mẽsura ta ad aliã maiorẽ vel equalẽ. Sed a fo pars ꝓbat: q̃ gr̃a nõ fuit sine actu. ꝓbat: q̃ in couenies est. Dictũ ẽ i chꝝ ponere gr̃az habitualẽ sine actu. Aduerte hic: q̃ ex hoc loco apparet aduideat sensilie author de illa q̃one ꝛ ꝓcedente libro tacta: an gr̃a viatoris sit minor gr̃a ꝓphẽsoris hz inuãctũ tatẽ: an solũ rõne nõdi: q̃. cõphẽsor videat viatorẽ. Expone sicdẽ hoc loco ex h̃ q viatoris gr̃a deficit a gr̃a ꝓphẽsoris: inferẽ q minorẽ hz mẽsurã. Et ne dubites / q de ẽstingte loquit: subdit tãtũ ꝛ ẽt. Et vt accipias h̃ de ipsa eãꝰ gr̃e: ꝛ ñ de modo accꝺ: subdit ꝛ q̃ gr̃a illa non fuit sine actu vbi mõstrat se de ipsa eẽntia hꝛtualis gr̃e loqui: ꝛ hoc ipso q̃ ponit ad illius actũ deseẽdit. Et si sic est: cõis est vt minimꝰ cõprehẽsor habuerit actualiter maiorẽ gr̃am q̃ Joã. bapt⁹ ꝛ scꝫs petrꝰ: ꝛ ꝺcũq; alius viator: dũ in hac fuerũt vita. Et ꝓpterea gr̃a hic ẽ sicut semẽ: ita q̃ quãto maior ẽ hic gr̃a: tãto i patria erit maior gl̃ia. ꝓportionaliter. Nunq̃ th gr̃a est in via quãta est gr̃a cõsummata: q̃ ẽ gl̃ia: sicut nec semẽ est quãta est arbor sua quãtũcunq; minima: seu animal suum quantũcunq; paruum.

3. diſt. 8. ar. 3.

Super. q. 35. Arti. primum.

Ro hac q̃one in ti. primi arti. notandi sunt termini omnes. ꝛ primũ q̃ natiuitas sumit ꝓprie ꝛ formaliꝰ: vt cõtinet natiuitatẽ in vtero ꝛ natiuitatẽ extra vtero. ita q̃ nõ tractabit solũ de natiuitate ex vtero: sz ẽt de natiuitate i vtero: vt testantur quinq; primi ar. huius q̃nis. Est aũt dña inter ꝯceptionẽ ꝛ natiuitatem in vtero formalis: q̃ ꝯceptio attendit penes captionẽ rei ad concipientẽ: ex hoc ẽm dicitur mulier cõcipere q̃ simul apud se capit q̃ gñandũ est. Natiuitas aũt attendit penes egressum a parente: ex hoc enim res nasci ꝺr q̃ ad nãm pergit: est ẽm via in nãm. Unde natiuitas tũc perfecte consummata est: q̃n ex vtero ꝓles exit: q̃ tunc primo adipiscit ꝓpriã nãm: vt res olim separata a matre quãdiu ẽm est in vtero ꝓles: est aliquid matris: ꝛ ꝓpterea tunc simplr ꝛ absolute dicimus q̃ homo natus est. Tractauit ergo author: primus de christi conceptione ꝛ tũc de natiuitate: tũ q̃ primus consideranda fuit rõ ꝯceptionis ꝛ postea natiuitatis in vno ꝛ eodẽ tpe quo ꝯceptꝰ ꝛ natꝰ est in vtero. Tũ q̃ natiuitas simplr ꝛ absolute nũcupata: q̃ ſ. est ex vtero (vnde tractatꝰ ipse denolatur) posterior est oĩno ꝯceptione: ꝛ eas fuit vt in ꝑncipio tractatus de natiuitate inchoarek rõne natiuitatis etiã in vtero. Notandũ est deinde: q̃ cõpõ distinctionẽ cõparatoũ exigit: ꝛ ꝓpterea nã ꝛ persona inter quas fit hic compõ in ordine ad natiuitatẽ: sumunt in hoc articulo vt abinuicẽ distinguunt: hoc est nã ſm rõnem nãe: vt ſ. actũ nãe seu forme exercet: qui exprimit per ly vt quo ꝛ similiter persona ſm rõnem hypostatis: vt ſ. actum persone exercet: qui significatur per ly vt q̃. Distinguunt siquidẽ nã ꝛ ꝑsona vt quo ꝛ quod: est esse nã q̃ hypostatis est id q̃ est. Notandũ demũ est: q̃

post christi cõceptionẽ agẽdum est de eius natiuitate. Et ꝑmo quãtũ ad ipsam natiuitatẽ, scõo quãtũ ad natiuitatis manifestationem. Circa ꝑmũ querunt octo. Primo vtrũ natiuitas sit nãe vel persone. scõo vtrũ christo sit attribuẽda alia natiuitas ꝓter eternã, tertio vtrũ ſm natiuitatẽ tpalẽ bta virgo sit mr eius, quarto vtrũ dẽat dici mr dei. quinto vtrũ christus ſm duas filiationes sit filius dei patris ꝛ ẽqmꝰ mr̃is, sexto de loco, octauo de tpe natiuitatis.

Utrũ natiuitas sit nãe vel ꝑsone. Artic. 1.

Uidet q̃ natiuitas nãe cõueniat magis q̃ persone. Dicit ẽm aug. in lib. de fide ad petrum, Nã eterna atq; diuina, nõ posset cõcipi ꝛ nasci ex hũana nã verbo dei in vnitatẽ persone. Ergo in primo instãti sue ꝯceptionis christus fuit actu cõprehẽsor: videꝫ deũ q̃ ẽntiã clariꝰ ceteris creaturis. Probat: ꝛ ꝑmo q̃ habuit gr̃am maiorẽ oĩb⁹ cõphẽsoribꝫ: ꝛcõ q actu viderit plꝰ ceteris. Primũ ꝓbat. Chꝝs accepit tũc gr̃az nõ ad mẽsurã: q̃ accepit gr̃az ꝛ quãtũ hñt cõphẽsores ꝛ maiorẽ oĩb⁹. Añs ex euãgelio. Cõtra probat: q̃ gr̃a viatoris minorẽ hz mẽsurã reꝰ gr̃e cõphẽsoris. ꝓbat: quia deficit ab illa. ex hoc ẽ si sequit q̃ habeat gr̃am quantã cõprehẽsores. ꝛ rurꝰ sequitur q̃ maiorẽ oĩbus: q̃ alr fuisset mẽsura ta ad aliã maiorẽ vel equalẽ. sed a fo pars ꝓbat: q̃ gr̃a nõ fuit sine actu. ꝓbat: q̃ in couenies est. Dictũ ẽ i chꝝ ponere gr̃az habitualẽ sine actu. Aduerte hic: q̃ ex hoc loco apparet aduideat sensilie author de illa q̃one ꝛ ꝓcedente libro tacta: an gr̃a viatoris sit minor gr̃a ꝓphẽsoris hz inuãctũ tatẽ: an solũ rõne nõdi: q̃. cõphẽsor videat viatorẽ. Expone sicdẽ hoc loco ex h̃ q viatoris gr̃a deficit a gr̃a ꝓphẽsoris: inferẽ q minorẽ hz mẽsurã. Et ne dubites / q de ẽstingte loquit: subdit tãtũ ꝛ ẽt. Et vt accipias h̃ de ipsa eãꝰ gr̃e: ꝛ ñ de modo accꝺ: subdit ꝛ q̃ gr̃a illa non fuit sine actu vbi mõstrat se de ipsa eẽntia hꝛtualis gr̃e loqui: ꝛ hoc ipso q̃ ponit ad illius actũ deseẽdit. Et si sic est: cõis est vt minimꝰ cõprehẽsor habuerit actualiter maiorẽ gr̃am q̃ Joã. bapt⁹ ꝛ scꝫs petrꝰ: ꝛ ꝺcũq; alius viator: dũ in hac fuerũt vita. Et ꝓpterea gr̃a hic ẽ sicut semẽ: ita q̃ quãto maior ẽ hic gr̃a: tãto i patria erit maior gl̃ia. ꝓportionaliter. Nunq̃ th gr̃a est in via quãta est gr̃a cõsummata: q̃ ẽ gl̃ia: sicut nec semẽ est quãta est arbor sua quãtũcunq; minima: seu animal suum quantũcunq; paruum.

3. diſt. 8. ar. 3.

Super. q. 35. Arti. primum.

Ro hac q̃one in ti. primi arti. notandi sunt termini omnes. ꝛ primũ q̃ natiuitas sumit ꝓprie ꝛ formaliꝰ: vt cõtinet natiuitatẽ in vtero ꝛ natiuitatẽ extra vtero. ita q̃ nõ tractabit solũ de natiuitate ex vtero: sz ẽt de natiuitate i vtero: vt testantur quinq; primi ar. huius q̃nis. Est aũt dña inter ꝯceptionẽ ꝛ natiuitatem in vtero formalis: q̃ ꝯceptio attendit penes captionẽ rei ad concipientẽ: ex hoc ẽm dicitur mulier cõcipere q̃ simul apud se capit q̃ gñandũ est. Natiuitas aũt attendit penes egressum a parente: ex hoc enim res nasci ꝺr q̃ ad nãm pergit: est ẽm via in nãm. Unde natiuitas tũc perfecte consummata est: q̃n ex vtero ꝓles exit: q̃ tunc primo adipiscit ꝓpriã nãm: vt res olim separata a matre quãdiu ẽm est in vtero ꝓles: est aliquid matris: ꝛ ꝓpterea tunc simplr ꝛ absolute dicimus q̃ homo natus est. Tractauit ergo author: primus de christi conceptione ꝛ tũc de natiuitate: tũ q̃ primus consideranda fuit rõ ꝯceptionis ꝛ postea natiuitatis in vno ꝛ eodẽ tpe quo ꝯceptꝰ ꝛ natꝰ est in vtero. Tũ q̃ natiuitas simplr ꝛ absolute nũcupata: q̃ ſ. est ex vtero (vnde tractatꝰ ipse denolatur) posterior est oĩno ꝯceptione: ꝛ eas fuit vt in ꝑncipio tractatus de natiuitate inchoarek rõne natiuitatis etiã in vtero. Notandũ est deinde: q̃ cõpõ distinctionẽ cõparatoũ exigit: ꝛ ꝓpterea nã ꝛ persona inter quas fit hic compõ in ordine ad natiuitatẽ: sumunt in hoc articulo vt abinuicẽ distinguunt: hoc est nã ſm rõnem nãe: vt ſ. actũ nãe seu forme exercet: qui exprimit per ly vt quo ꝛ similiter persona ſm rõnem hypostatis: vt ſ. actum persone exercet: qui significatur per ly vt q̃. Distinguunt siquidẽ nã ꝛ ꝑsona vt quo ꝛ quod: est esse nã q̃ hypostatis est id q̃ est. Notandũ demũ est: q̃

Ergo dõs. q̃ pp idẽtitatem ꝛ hypostasim: q̃n nã ponit ꝑ persona vel hypostasi. Et ſm h̃ dicit aug. nãm dinam esse cõceptã ꝛ natã: q̃. ſ. ꝑsona filij ẽ cõcepta ꝛ nata ſm hũanam nãm. Ad ſm dõm. q̃ nullus motus seu mutatio denolatur a subo q̃ mouet: sed a termino motꝰ, a quo speciez hz. Et ꝓp hoc natiuitas nõ denol: ꝛ a ꝑsona, que nascit: sz a nã, ad quã natiuitas terminatur. Ad tertiũ dõm. q̃ nã ꝓpe loquẽdo ſi incipit esse. sz magis ꝑsona incipit ee in aliq̃ nã: q̃ sicut dictũ ẽ, nã signiat, vt quo aliq̃d ẽ: ꝑsona aũt signiat, vt que habet ee, subsistẽs. in hoc primo ar. non est q̃ de ꝑsona christi ꝛ nã christi: sed in cõi de nã ꝛ persona: vt titulus ipse sonat. In sequenti siquidẽ ar. an christo conueniat tpalis natiuitas queret. ꝛ ꝺ ad vniuersalissimã distinctionẽ inter nãm ꝛ ꝑsonam (qualis est dicta differentia) recurrendũ est: vt ẽnã ex author in corpe articuli peipere potes: nã ex distinctione ſm modum significandi inter naturam ꝛ personam: differentiã inter naturã ꝛ personam aperuit.

nisi ſm veritatẽ humanen nãe. Si igit ꝺiuine nãe conuenit cõcipi ꝛ nasci rõne hũane nãe multo magis cõueniit hũane nature. Ad ſm dõm. Scõm ꝓbm in. 5. meta. nomẽ nãe a nascẽdo sumptũ est. Sed denoiationes siũt ſm sillu dinus conuenientiã. ergo videt, q̃ natiuitas magis pertineat ad naturã q̃m ad personã.

Ad tertiũ dõm. q̃ nã ꝓpe loquẽdo ſi incipit ee. Sz p natiuitatẽ christi nõ incepit ee ꝑ sona christi, sed eius hũana nã. ergo vt q̃ natiuitas propie ꝓpriet pertinet ad nãm, nõ ad ꝑsonã.

Sed contra Est. q̃ dam, dicit in 3. lib. Natiuitas hypostasis est, non nature.

Rñdeo Dõz. q̃ natiuitas ꝓt attribui alicui 2ꝝ. vno⁰ sic. Subo. alio⁰ sicut termio. Sicut subo q̃dẽ attribuit ei q̃ nascit. h̃ aũt ꝓpe ẽ hypostasis. nõ nã. Cũ. n. nasci sit q̃dam gñari: sic gñak aliq̃d ad h̃ q̃ sit. ita nascik aliq̃d ad h̃ q̃ sit. Esse aũt ꝓprie est rei subsistẽtis: nã fora q̃ nõ subsistit, vt ee solũ. q̃ ea aliq̃d ẽ. Persona aũt vel hypostasis signiak ꝓ modũ subsistẽtis: nã aũt signiak ꝓ modũ forme: ſ. q̃ aliq̃d subsistit. Et ıõ natiuitas tãꝫ sbo nascẽti, ꝓprie attribuit ꝑsone vel hypostasi: nõ nãe. Sz sicut termino attribuit natiuitas nae: termin⁹ est gñationis et cuiuslibet natiuitatis ẽ fora: nã aũt ꝓ modũ forme signiak. Ut natiuitas vt ee via in nãm vt ꝓz ꝓbm. 2. phy. ſi. termi nak est nature intentio ad formam seu naturam speciei.

Ad ꝑmũ Ergo dõs. q̃ ꝓp idẽtitatem q̃ in diuinis ẽ inter nãm ꝛ hypostasim: q̃n nã ponit ꝑ persona vel hypostasi. Et ſm h̃ dicit aug. nãm dinam esse cõceptã ꝛ natã: q̃. ſ. ꝑsona filij ẽ cõcepta ꝛ nata ſm hũanam nãm. Ad ſm dõm. q̃ nullus motus seu mutatio denolatur a subo q̃ mouet: sed a termino motꝰ, a quo speciez hz. Et ꝓp hoc natiuitas nõ denol: ꝛ a ꝑsona, que nascit: sz a nã, ad quã natiuitas terminatur. Ad tertiũ dõm. q̃ nã ꝓpe loquẽdo ſi incipit esse. sz magis ꝑsona incipit ee in aliq̃ nã: q̃ sicut dictũ ẽ, nã signiat, vt quo aliq̃d ẽ: ꝑsona aũt signiat, vt que habet ee, subsistẽs.

In corpe arti. ꝓnatur ꝓmo vna diuisiõ dimẽbus: deinde ꝺ ẽ q̃ dñas ꝓ cõ nib⁹ singulis inuta singula distinctio mẽbra. Diuisiõ est. Natiuitas põt aliqui dupliciter attribui vel sicut subto vel sicut termino. Prima cõclusio est. Natiuitas attribuit nõ nãe sed ꝑsone vt subto nascenti. ꝓbatur. Natiuitas nature attribuit vt termino. Aduertendũ est hoc in loco cautissime: q̃ distinctio ista nõ est intelligenda vt sone. nam dupliꝫ põt intelligi vel de subo mhi sionis: vt. ſ. illi dicat attribui natiuitas vt subo in q̃. sublime est natiuitas: sicut motus vel mutatio est in subto cui inhereꝛ seu inest motus seu mutatio: quẽadmodum si manno calefiat: calefactio ẽ subiective in manu: ſ. ex aqua fit aer: gñatio aeris est subtime in mã ꝑma: q̃ translatum ꝓ tatur in gereꝛ. Et sic non sumit in proposito. tum quia natiuitas hac in ſa hz esse in ꝑsona vt in subto: constat aũt ꝑsonã nõ esse subm in hesionis respectu natiuitatis: q̃ natiuitas ꝛ subsine in mã ꝑma q̃ sit spẽs generationis subalte. ꝛ q̃ natiuitas q̃dẽ dñat non est adhuc ꝑsona que nascitur: ꝛ ꝺ ꝓmũ ꝑsona ẽ natiuitas desinit.

Tum quia in litera subto nascenti ꝓprie attribuit ꝑsone: nõ est frustra adꝺidit ly nascẽti: sed vt mõstraret q̃ nõ loquit de subo inhelionis. Uelpẽt inclinãs gi de subto denolationis: vt ſ. illi attribuat natiuitas vt subto: q̃ denominat ꝓprie a natiuitate nascẽs ꝛ natũ. Et sic sumitur in ꝓpõne. Tum q̃ medi⁹ termin⁹ ꝓbãs ꝛ declarãs sc̃one ꝓma ẽ q̃ id q̃ nascit est vt subm. ꝛ silr sc̃ũ vt deũ ẽ: dicit vt subo nascẽti. Tũ q̃ sic ola que in ꝺisõne ꝺ in ꝓpõne ꝺ etiã in sc̃one nõ ꝺ loquit de subto ꝛ termino vt ꝓz in ika. ꝓponendo siquidẽ semp ly sicut aut ly tanꝺ manifestat q̃ non de subto aut termino ꝓprie loquebat: sed de hio que subm ꝛ vt terminus. Et hic est prop dubio verus ꝛ formalis sensus istius ike: persona siquidẽ est subm propriũ denolationis respectu naturalitatis: nã proprie loquendo fortes est qui nascit: ꝛ postea nat⁹ est, silr tanꝺ subm natiuitatis: ergo q̃ est: ergo subsistens: ergo persona ꝛ non natura. Antecedens ꝓ euidenti relinquit: ꝛ vere euidens est cognitio terminis. Prima ꝓba ꝓbatur: quia quod nascitur: nascitur ad hoc quod sit. Quod probatur: quia nasci est quodꝺam generari: probak: q̃ esse est ꝓprie subsistẽtis. Quod ꝓbak: q̃ forma nõ subsistens non dicik esse vt q̃ est: sed vt qua aliq̃d est. tertia aũt ꝓba probatur: q̃ persona signak ꝛ modum subsistẽtis: nã aũt ꝛ modũ forme. Perspice in hac deductiõe q̃ dixim⁹ q̃ de subo denominatiõis intendit: q̃ ex modis signãndi, ꝓbat ꝛcõnẽ. Modꝰ est signãndi variat nõ solũ ꝓpe tatẽ sz ꝛitatẽ enũciatiõis: dictũ ẽ est in ꝓ li. ꝓpe ei ihz ee falsz: deitas

1. diſtin. 14. q. 1. artic. 2. 4m. Et 3. diſt. 8. art. 4. q. 1. Et de ỹnio. art. 2. 16m.

gñat deitatẽ: ꝛ ita ſm veraꝫ deus generat deuz. Et cõformiter nãe ꝺr q̃ natura nõ nascit nec est nata: sed ꝑsona est que nascitur ꝛ est nata: hoc em est ꝑsonã ꝛ nõ natura esse subm denominatiõis respectu natiuitatis ꝺ est esse cui vt subo attribuitur natiuitas. Et sic q̃d est videre i ꝓbatione 2ᵉ cõclonis: dũ ipsa ẽt ex mõ signiꝛ candi ꝓbak. Secũda cõclo ꝓbak primo. Termin⁹ natiuitatis est forma: q̃ nã. Añs ꝓz: q̃ terꝰ cuiusliꝫ gñonis ẽ forma. Cõsequẽtia ꝓbat: q̃ nã signatur ꝓ modum forme. Cõfirmak 2o q̃ natiuitas ꝺr via in nãm: ex. 2. phi. ꝛ exponit: q̃ intentio nãe ad formam seu naturam terminak. Aduerte ꝺ q̃ nõ solũ ẽ h̃ vt terminus i denominãdo ipsam natiuitatẽ (a termino. n. denominant gñones) sed ꝛ ꝑm rẽ nã ꝺr termini rõne: q̃m ad nãm terminak ꝺr rẽ gño. Et ꝓpea author ex ꝓpterea ẽt rõne attributiõis: ex intẽtione nãe vtẽre gñone vt via i nãm ad quã tendit.

Super ar ticu. 2.

Jtuꝰ ca. ruo. In corpe vna ẽt cõclo. Nec̃e est ꝛpo attribuere duas natiuitates. vnã q̃ ẽ nat⁹ est a ꝑe: alia q̃ tpalr nat⁹ est a mre. ꝓbat. In chꝝ sunt due nãe: ꝛrũ vnã ab eterno a ꝑe alteraꝫ tpalr a mre hꝺr ꝛpo attribuẽde sunt due natiuitates ꝛc. Añs ex fide. Cõ⁹a ꝓbat q̃ nã se hz ad natiuitatẽ vt terminꝰ ad motũ: motꝰ aũt diuersificat ꝛm diuersitatẽ tmioz. ſ. phy. Ex h.n. mãifeste sedt q̃ diuersitas nãz ſm nãtiũ: inferat diuersas natiuitates: ac ꝓ hoc due nãe inferũt duas natiuitates.

In rñõe ad vltim hõs ilka satisfactiõ: nã adrẽ. si ad formã tkãt: q̃ bis exigit ẽ ruptionẽ mẽsure int ꝑm actũ ꝛ ꝛm: silr cupio: dicito q̃ ẽ ex ſi ꝑm ꝛ ꝛmactꝰ mẽsurãt mẽsura durationis vnꝰ rõis: puta q̃ tho sit vtrũsq; mẽsura aut ẽtitas sit vtriusq; mẽsura Opꝫ ei interrupto tpe curret ẽ bis currit i tẽ pore: ꝛ silr oporteret interrupta eternitate

Utrum attribuenda sit christo aliqua natiuitas temporalis. Arti. 2.

Ad scõm Sic procedit. Uidet q̃ christo non sit attribuenda aliqua natiuitas temporalis. Nasci enim est velut quidam motus rei nõ extantis: ante q̃ nascatur. Id agens beneficio natiuitatis vt sit. Sed christꝰ ab eterno fuit ergo nõ potuit tpaliter nasci. Ꝑ. Jllud q̃ est in se pfectum, natiuitate nõ indiget. Sed persona filij dei ab eterno fuit perfecta. Non ergo indiget temporali natiuitate. Et ita videtur q̃ nõ sit temporaliter natus. Ꝑ. Natiuitas ꝓprie persone conuenit. Sed in christo est vna tantum persona. ergo in christo est tantum vna natiuitas. Ꝑ. Quod duabus natiuitatibus nascitur, bis nascit. Sed hec videt esse falsa, christus est bis nat⁹ q̃: natiuitas eius q̃ de ꝑe est nat⁹. Interruptionẽ nõ patik cũ sit eterna: q̃ ꝺiũ requirit ad hoc aduerbiũ bis. Ille em ẽ bis currere, qui cũ iterruptiõe currit. Ergo videtur q̃ in christo non sit ponenda duplex natiuitas.

Sed contra Est. q̃ dam. dicit in 3. lib. Confitemur duas christi natiuitates: vnam que est ex patre eternã, ꝛ vnam que est in vltimis temporibus propter nos.

Rñdeo Dicẽdum. q̃ (sicut dictũ est) natura comparak ad natiuitatem, sicut terminus ad motum vel mutationem. Motus aũt diuersificak ſm diuersitatem terminorum: vt ꝓz ꝑ ꝓbm in. 5. phy. In christo autem sunt due nature, diuina. ſ. ꝛ humana: quarum vnam accepit ab eterno a patre, alteram accepit temporaliter a matre. Et ideo necesse est attribuere christo duas natiuitates: vnam qua eternaliter natus est a patre: alia, qua tpaliter natus est a matre

Ad ꝑmũ Ergo dõm. q̃ hec fuit obiectio cuiusdam heretici: quam aug. in lib. contra felicianum sic soluit. Fingam⁹ inquit (sicut placuit volunt) esse in mundo animã generalez: que sic me ſſabili motu semina cuncta viuificet, vt non sit concreta cum gentibꝰ, sed vitã prestet ipla gignendis. Nempe cum hec in vterum. passibilem materiam ad vsus suos formatura peruenerit, vnam facit secum esse personam eius rei, quam non eandem constat habere substantiam: ꝛ sit operante anima, ꝛ patiente materia, ex duabus substantijs vnus homo. Sicq; animã nasci fatemur ex vtero nõ q̃ ante q̃m nasceretur, quãtũ ad se attinet, ipla penitus nõ fuisset. Sic ergo imo sublimius natus est de matre filius dei ſm holem, eo pacto quo cũ corpore nasci docetur ꝛ animus: non quia vtriusq; sit vna substantia: sed quia ex vtraq; fit vna persona. Non tamen ab initio carnis incepisse dicimus dei filium, ne temporalem credat aliquis deitatem non ab eterno filij dei nos dicimus carnem, ne non veritatem humani corporis, sed quandam eum suscepisse, putem⁹ imaginem. Ad secundum dicendum, q̃ hec fuit ratio ti estoriꝰ, quam soluit cyrillus in quadam epistola dicens, Non dicimus, q̃ filius dei indiguerit necessario propter se secunda natiuitate posi eam que ex patre est est enim fatuum ꝛ indoctum, existentem ante omnia secula ꝛ consempiternum patri indigere dicere inutio, vt sit secundo. Quoniã autem propter nos ꝛ propter nostram salutem, viuens sibi secundum subsistẽtiã q̃ est humanum processit ex muliere, ob hoc dicitur nasci carnaliter. Ad tertium dicendũ quod natiuitas est persone vt subiecti: natura autem vt termini. Possibile est autem vni subiecto plures transmutationes inesse: q̃ tamen necesse est secundum terminos variari. Quod tamen non dicimus, quasi eterna natiuitas sit transmutatio aut motus: ſz q̃ significatur per modum mutationis aut motus. Ad quartum dicẽdũ, q̃ christus põt dici bis natus ſm duas natiuitates. Sicut em dicitur bis currere, qui currit duobus tẽporibus, ita põt dici bis nasci, qui semel nascitur in eternitate, et semel in tempore: quia eternitas ꝛ tempus multo magis differunt q̃m duo tempora, cum tamẽ vtrũq; designet mensuram durationis.

Utrũ ſm tpalem christi natiuitatẽ, beata virgo possit dici mater eius. Articulus. 3.

Ad tertiũ Sic procedit. Uidetur q̃ scõm tẽporalẽ natiuitatẽ christi, beata virgo non possit dici mater eius. Tũ em supra dictum est, beata virgo maria nihil actiue in generatione christi opata est. sed solã mãm ministrauit. Sz hoc nõ vt sufficere ad rõnez matris: alioquin lignũ diceret esse mr lecti aut scãni. Ergo vt q̃ beata virgo non possit dici mater. Ꝑ. Christus ex beata virgine, miraculose natꝰ est. Sz miraculosa gño non sufficit ad rõnẽ maternitatis vel filiationis: non enim dicimus euam fuisse filiã ade. Ergo videtur q̃ nec christus debeat dici filius beate virginis. Ꝑ. Ad matrem pertinere videt decisio seminis. Sed sicut dañ. dicit in. 3. lib. corpus christi nõ seminalr, ſz conditum a spũcto fomatũ est. ergo videt q̃ btã virgo non debeat dici mater christi.

Sz contra Est, q̃ ti mat. 1. Christi gñatio sic erat. Cum esset desponsata mater Jesu maria, ioseph ꝛc.

Rñdeo Dicendũ, q̃ beata virgo est vera ꝛ nãlis mater christi. Sicut enim supra dictum est, corpus christi nõ est de celo allatum, sicut valentinus heretic⁹ posuit: sed de virgine matre sumptum, et ex purissimis sanguinibus eius formatũ. Et hoc solum requiritur ad rationem matris: vt ex supra dictis patet. Unde beata virgo vere est mater christi.

Ad ꝑmũ Ergo dõm. q̃ (sicut supra dictũ ẽ) paternitas siue maternitas ꝛ filiatio, non competunt in quacunq; generatione, sed in sola generatione viuentium. Et ideo si aliqua inanimata ex aliqua materia fiant, nõ, ꝓpter hoc consequitur in eis relatio maternitatis ꝛ filiationis: sed solum in generatione viuentium, que ꝓprie natiuitas dicitur. Ad scõm dicendum, q̃ sicut dam. dicit in. 3. li. natiuitas temporalis, qua christus est natus ꝓpter nostrum salutem, est quodammodo scõm nos: quoniam natus est homo ex muliere: ꝛ tempore conceptionis debito. Super nos autẽ: quoniam non ex semine, sed ex spiritu sancto ꝛ sancta virgine, supra legem conceptionis. Sic igitur ex parte mris natiuitas illa fuit naturalis, sed ex parte operationis spiritus sancti fuit miraculosa. vnde beata virgo est vera ꝛ naturalis mater christi. Ad tertiũ dicendum, q̃ (sicut supra dictum est) resolutio seminis ex semine, non ptinet ad necessitatem conceptus, et ideo resolutio seminis non ex necessitate requiritur ad matrem, nasci, q̃ bis in eternitate diceret nat⁹. Sz diuersarũ rõnũ exis tibꝰ mẽsuris act⁹ (puta itellectionis / natiuitatis / dũ vna itellectio alie⁹ ẽ i ẽnitate alte tpe / esse de alijo) ꝓbat dici q̃ ille bis itellexit lapidẽ / semel i ẽternitate ꝛ semel in tpe absq; eter⁹ interruptione trõ i ikaꝛsligak: q̃ plus differũt ẽt vt mensure ꝺurationis eternitas ꝛ tẽpus q̃ duo tpa interrupta: puta hodiẽ ꝛ pˢcras. Nõ oz igit natiuitatẽ christi diuinã / interruptionẽ hr̃e rẽ natiuitatis christi hũane ad ꝺr christo ee dicak bis nat⁹: q̃ ꝓbatur mẽsura dine natiuitatis a mẽsura hũane natiuitatis / q̃m ſ nã annos ꝛ alia hodie.

Super arti 3.

Jtuꝰ an beata virgo ꝛe possit dici mr christi.

In corpe vna ꝛcło Bta virgo ẽ ꝛe mater rpi. ꝓbat. corꝓ rpi no est de celo allatum: sed de virgine mr̃e sumptum ex purissimis sanguinibus eius formatum. Circa ꝓbõnẽ hãc dum nonitio occurrit q̃ appꝛ vitiũ petitiõis ꝓncipalis i ea: dũ assumit q̃ corꝓ rpi sumptũ est ex virgine mr̃e: nã ꝓbãda erat q̃ illa mulier cẽt mater. Hec valet dꝛe q̃ assũt corꝓ rpi sumptũ ex mr̃e: ꝛ ꝛcludi tur rpi ee matrẽ: q̃m tota q̃ ꝺ rpo est rõe corporis: an sit btã virgo mr eius: ꝛ in vnã vertit q̃nẽ an rõne corporis an christi beata virgo sit mr̃.

Ad hoc ꝺr. q̃ ly ex mr̃e in ꝓmissis assumptũ ꝺr ut ratio ẽ: vt vno vocabulo exꝓmeret modꝰ q̃ corꝓ rpi sũptũ est ex btã virgine, ac si ꝺr sset: corꝓ rpi sumptũ ẽ ex btã virgine i loco nãli gñonis: ꝛ per opõnẽ nãlez mr̃is ad conceptionẽ: ꝛ ex mã nãli: q̃ explicat subꝺdo, ꝛ ex purissimis sanguinibꝫ ꝛc. vbi ptz nulla leidere suspitionẽ petitiõis ꝓncipij. In rñõe ad 3m: aduerte ad crebrã repetitionem nõ necessariũ concurs

3. ꝺi. 3. q. 2. arti. 1. et. 2. Et ꝺi. 4. q. 2. ã. 2. Et. 4. ꝺ. ca. 32. ꝛ. 4. ꝛ ca. 34. ꝛ 44. Et opu. 3. c. 229 ꝛ. 230. Et opu. 60. ca. 3. col. 4.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sus seminis muliebris ad generationem, & intelligendum auctorem non sensisse quod semen mulieris sit excrescentia uteri (ut art. putauit) sed quod concurrat ad generationem non necessario tamen. Et propea apud auctorem ex hoc ipso quod semen muliebre ordinatum est ad generationem non necessario habetur pro parte molliciei in muliere / voluntarie seminate sola: absque semine ad generationem ordinato. ¶ Super arti. 4.

RIturus ut forsan. ¶ In corpore due sunt conclusiones. Primaca. Beata virgo vere & mater dei. Secunda est, hereticum est negare beatam virginem esse matrem dei. Prima conclusio patet. Quod autem sequitur ad primam conclusionem, scilicet quod beata virgo sit mater dei, patet sic. Christus dicitur esse filius dei secundum naturam divinam. Sed divina natura non accepit initium ex essentia ex virgine, ergo beata virgo non est vera mater dei. ¶ Sed contra hoc videtur esse quod beata virgo sit mater dei, quia nullus potest dici mater alicuius nisi ratione filii. Sed beata virgo non est mater filii secundum naturam divinam, quia sic esset mater patris et spiritus sancti. Et sic sequitur quod beata virgo sit mater trium personarum. Et consequens est falsum. Ergo et antecedens. Et probatio consequentie, quia quicquid convenit uni personarum divinarum convenit alii propter unitatem essentie. ¶ Ad hoc dicendum quod beata virgo non est mater divinitatis, sed mater illius personae divinae, quae assumpsit humanitatem. Et quia persona divina non habet humanitatem ab aeterno, sed in tempore, ideo beata virgo non est mater divinitatis ab aeterno, sed in tempore. ¶ Ad secundum dicendum quod licet divina natura non accipiat esse ex virgine, tamen persona divina accipit esse humanum ex virgine. Et ideo beata virgo dicitur mater dei, non quia divina natura habeat esse ex ea, sed quia persona divina habens naturam divinam habet esse humanum ex ea. ¶ Ad tertium dicendum quod hoc nomen deus, quamvis sit communis tribus personis, tamen supponit quandoque pro sola persona patris, quandoque pro sola persona filii vel spiritus sancti: ut supra habitum est. Et ita cum dicitur, beata virgo est mater dei, hoc nomen deus supponit pro sola persona filii incarnata. ¶ Ad quartum dicendum quod licet beata virgo non debeat dici mater dei. Nam esset dare quod beata virgo vere & mater dei. Non esset dare quod beata virgo non sit mater dei. Secunda est, hereticum est negare beatam virginem esse matrem dei. Prima conclusio patet. Quod autem sequitur ad primam conclusionem, scilicet quod beata virgo sit mater dei, patet sic. Christus dicitur esse filius dei secundum naturam divinam. Sed divina natura non accepit initium ex essentia ex virgine, ergo beata virgo non est vera mater dei. ¶ Sed contra hoc videtur esse quod beata virgo sit mater dei, quia nullus potest dici mater alicuius nisi ratione filii. Sed beata virgo non est mater filii secundum naturam divinam, quia sic esset mater patris et spiritus sancti. Et sic sequitur quod beata virgo sit mater trium personarum. Et consequens est falsum. Ergo et antecedens. Et probatio consequentie, quia quicquid convenit uni personarum divinarum convenit alii propter unitatem essentie. ¶ Ad hoc dicendum quod beata virgo non est mater divinitatis, sed mater illius personae divinae, quae assumpsit humanitatem. Et quia persona divina non habet humanitatem ab aeterno, sed in tempore, ideo beata virgo non est mater divinitatis ab aeterno, sed in tempore. ¶ Ad secundum dicendum quod licet divina natura non accipiat esse ex virgine, tamen persona divina accipit esse humanum ex virgine. Et ideo quodammodo convenit divinae naturae humanam naturam assumpta a divina persona (sicut dictum est) quodammodo est mater dei, solum esset sic negari posset beatam virginem esse matrem dei, sive humanitas nostra esset assumpta in unitatem personae vel hypostasis verbi dei: sicut posuit Nestorius. Utrumque autem horum est erroneum. Unde hereticum est negare beatam virginem esse matrem dei.

3. dist. 4. q. 1. a. 2. Et. 4. 5. cap. 4. 4. 3. et 4. 5. fin. Et opu. 3, 6, 22. 9

Ad primum dicendum quod licet Nestorius dicebat quod beata virgo non esset mater dei, quia non genuit deum, sed hominem tantum, tamen hoc non fuit ex hoc, quia ipse non invenerat expresse in scriptura quod beata virgo esset mater dei, sed quia ipse invenerat in scriptura quod Jesus Christus est verus deus, ut patet 1. Jo. vi. et quod beata virgo est mater Jesu Christi ut patet mat. 1. unde sequitur ex necessitate ex verbis scripturae quod sit mater dei. Nec etiam ro. 9. quod ex iudeis est secundum carnem ipse qui est super omnia deus benedictus in secula. Non autem est ex iudeis nisi mediante beata virgine. Unde ille qui est super omnia deus benedictus in secula, est vere natus ex beata virgine, sicut ex sua matre. ¶ Ad primum dominum, quod illa est obiectio nestorii sed cirillus in quadam epistola contra nestorium, eam solvit, sic dicens, Sicut hominis alia cum corpore nascitur, et tanquam unum reputatur, et si voluerit quispiam dicere quod attendit unitas vel pluralitas relationis realis, non applicat ad christi filiationem. ¶ Quod ad primum, prima opinio ponit duas reales in christo filiationes propter plures naturas quae sunt ibi. ¶ Quod ad secundum dicendum quod ista tria pertinent ad unitatem personae: quae est subiecta. ¶ Quod ad tertium dicendum quod ista tria pertinent ad realem relationem. Et ideo non obstante quod ista tria concurrant ad generationem christi, non sequitur quod sint plures filiationes. ¶ Quod ad quartum dicendum quod licet beata virgo non debeat dici mater dei. Ar. 4. Sic peccat. Videtur quod beata virgo non debeat dici mater dei. Non est dare quod beata virgo vere & mater dei. Secunda est, hereticum est negare beatam virginem esse matrem dei. Prima conclusio patet. Quod autem sequitur ad primam conclusionem, scilicet quod beata virgo sit mater dei, patet sic. Christus dicitur esse filius dei secundum naturam divinam. Sed divina natura non accepit initium ex essentia ex virgine, ergo beata virgo non est vera mater dei. ¶ Sed contra hoc videtur esse quod beata virgo sit mater dei, quia nullus potest dici mater alicuius nisi ratione filii. Sed beata virgo non est mater filii secundum naturam divinam, quia sic esset mater patris et spiritus sancti. Et sic sequitur quod beata virgo sit mater trium personarum. Et consequens est falsum. Ergo et antecedens. Et probatio consequentie, quia quicquid convenit uni personarum divinarum convenit alii propter unitatem essentie. ¶ Ad hoc dicendum quod beata virgo non est mater divinitatis, sed mater illius personae divinae, quae assumpsit humanitatem. Et quia persona divina non habet humanitatem ab aeterno, sed in tempore, ideo beata virgo non est mater divinitatis ab aeterno, sed in tempore. ¶ Ad secundum dicendum quod licet divina natura non accipiat esse ex virgine, tamen persona divina accipit esse humanum ex virgine. Et ideo quodammodo convenit divinae naturae humanam naturam assumpta a divina persona (sicut dictum est) quodammodo est mater dei, solum esset sic negari posset beatam virginem esse matrem dei, sive humanitas nostra esset assumpta in unitatem personae vel hypostasis verbi dei: sicut posuit Nestorius. Utrumque autem horum est erroneum. Unde hereticum est negare beatam virginem esse matrem dei.

Sed contra Est, quod dicit Augustinus super Genesim ad litteram. Ea quae sunt naturae multiplicatur in christo, et non ea quae sunt personae. Sed filiatio maxime pertinet ad personam est enim proprietas personalis: ut patet ex his quae in prima parte dicta sunt. Ergo in christo est una tantum filiatio.

Respondeo Dicendum, quod circa hoc sunt diverse opiniones. Quidam enim attendentes ad eam filiationis, quae est naturalis, ponunt in christo duas filiationes, sicut duas naturas. Alii vero attendentes ad subam filiationis, quae est persona vel hypostasis, ponunt in christo unam tantum filiationem, sicut unam hypostasim vel personam. Unitas enim relationis vel eius pluralitas, non attenditur secundum terminos: sed secundum eam vel subam. Si enim secundum terminos attenderetur, oporteret quod quilibet homo in se duas filiationes haberet: vnam qua refertur ad patrem, et aliam qua refertur ad matrem. Sed recte consideranti apparet eadem relatione referri unumquodque ad suum patrem et matrem, propter unitatem causae. eadem enim natiuitate homo nascitur ex patre et matre. vna eadem relatione ad utrumque refertur. Et eadem ratio est de magistro, qui docet multos discipulos eadem doctrina: et de domino, qui gubernat diversos subditos eadem potestate. Si ergo sint causae diverse specierum ex parte rerum videntur et relationes specie differre. vnde nihil prohibet plures tales relationes eidem inesse: sicut si aliquis est aliquorum magister grammatica, aliorum in logica, alia est ratio magisterii utriusque. et ideo relationibus unius et eiusdem hoc potest esse magister, vel diversorum, vel eorundem secundum diversas doctrinas. Contingit autem quandoque aliquos habere relationem ad plures secundum quod participant aliquam formam communem ad quam plures consequuntur relationes, sicut omnes homines participant humanitatem, et ideo omnes homines habent relationem ad plures homines. Contra primum sic proceditur. Videtur quod natiuitas et alia huiusmodi relationes realiter differant a subis eorum ad quae fundantur. Quia, ut dicit Augustinus super Genesim ad litteram, Ea quae sunt naturae multiplicatur in christo, et non ea quae sunt personae. Sed filiatio maxime pertinet ad personam est enim proprietas personalis: ut patet ex his quae in prima parte dicta sunt. Ergo in christo est una tantum filiatio. ¶ Sed contra hoc videtur esse quod beata virgo sit mater dei, quia nullus potest dici mater alicuius nisi ratione filii. Sed beata virgo non est mater filii secundum naturam divinam, quia sic esset mater patris et spiritus sancti. Et sic sequitur quod beata virgo sit mater trium personarum. Et consequens est falsum. Ergo et antecedens. Et probatio consequentie, quia quicquid convenit uni personarum divinarum convenit alii propter unitatem essentie. ¶ Ad hoc dicendum quod beata virgo non est mater divinitatis, sed mater illius personae divinae, quae assumpsit humanitatem. Et quia persona divina non habet humanitatem ab aeterno, sed in tempore, ideo beata virgo non est mater divinitatis ab aeterno, sed in tempore. ¶ Ad secundum dicendum quod licet divina natura non accipiat esse ex virgine, tamen persona divina accipit esse humanum ex virgine. Et ideo quodammodo convenit divinae naturae humanam naturam assumpta a divina persona (sicut dictum est) quodammodo est mater dei, solum esset sic negari posset beatam virginem esse matrem dei, sive humanitas nostra esset assumpta in unitatem personae vel hypostasis verbi dei: sicut posuit Nestorius. Utrumque autem horum est erroneum. Unde hereticum est negare beatam virginem esse matrem dei.

Ad primum dicendum quod licet Nestorius dicebat quod beata virgo non esset mater dei, quia non genuit deum, sed hominem tantum, tamen hoc non fuit ex hoc, quia ipse non invenerat expresse in scriptura quod beata virgo esset mater dei, sed quia ipse invenerat in scriptura quod Jesus Christus est verus deus, ut patet 1. Jo. vi. et quod beata virgo est mater Jesu Christi ut patet mat. 1. unde sequitur ex necessitate ex verbis scripturae quod sit mater dei. Nec etiam ro. 9. quod ex iudeis est secundum carnem ipse qui est super omnia deus benedictus in secula. Non autem est ex iudeis nisi mediante beata virgine. Unde ille qui est super omnia deus benedictus in secula, est vere natus ex beata virgine, sicut ex sua matre. ¶ Ad primum dominum, quod illa est obiectio nestorii sed cirillus in quadam epistola contra nestorium, eam solvit, sic dicens, Sicut hominis alia cum corpore nascitur, et tanquam unum reputatur, et si voluerit quispiam dicere quod attendit unitas vel pluralitas relationis realis, non applicat ad christi filiationem. ¶ Quod ad primum, prima opinio ponit duas reales in christo filiationes propter plures naturas quae sunt ibi. ¶ Quod ad secundum dicendum quod ista tria pertinent ad unitatem personae: quae est subiecta. ¶ Quod ad tertium dicendum quod ista tria pertinent ad realem relationem. Et ideo non obstante quod ista tria concurrant ad generationem christi, non sequitur quod sint plures filiationes. ¶ Quod ad quartum dicendum quod licet beata virgo non debeat dici mater dei. Ar. 4. Sic peccat. Videtur quod beata virgo non debeat dici mater dei. Non est dare quod beata virgo vere & mater dei. Secunda est, hereticum est negare beatam virginem esse matrem dei. Prima conclusio patet. Quod autem sequitur ad primam conclusionem, scilicet quod beata virgo sit mater dei, patet sic. Christus dicitur esse filius dei secundum naturam divinam. Sed divina natura non accepit initium ex essentia ex virgine, ergo beata virgo non est vera mater dei. ¶ Sed contra hoc videtur esse quod beata virgo sit mater dei, quia nullus potest dici mater alicuius nisi ratione filii. Sed beata virgo non est mater filii secundum naturam divinam, quia sic esset mater patris et spiritus sancti. Et sic sequitur quod beata virgo sit mater trium personarum. Et consequens est falsum. Ergo et antecedens. Et probatio consequentie, quia quicquid convenit uni personarum divinarum convenit alii propter unitatem essentie. ¶ Ad hoc dicendum quod beata virgo non est mater divinitatis, sed mater illius personae divinae, quae assumpsit humanitatem. Et quia persona divina non habet humanitatem ab aeterno, sed in tempore, ideo beata virgo non est mater divinitatis ab aeterno, sed in tempore. ¶ Ad secundum dicendum quod licet divina natura non accipiat esse ex virgine, tamen persona divina accipit esse humanum ex virgine. Et ideo quodammodo convenit divinae naturae humanam naturam assumpta a divina persona (sicut dictum est) quodammodo est mater dei, solum esset sic negari posset beatam virginem esse matrem dei, sive humanitas nostra esset assumpta in unitatem personae vel hypostasis verbi dei: sicut posuit Nestorius. Utrumque autem horum est erroneum. Unde hereticum est negare beatam virginem esse matrem dei.

Ad primum dicendum quod licet Nestorius dicebat quod beata virgo non esset mater dei, quia non genuit deum, sed hominem tantum, tamen hoc non fuit ex hoc, quia ipse non invenerat expresse in scriptura quod beata virgo esset mater dei, sed quia ipse invenerat in scriptura quod Jesus Christus est verus deus, ut patet 1. Jo. vi. et quod beata virgo est mater Jesu Christi ut patet mat. 1. unde sequitur ex necessitate ex verbis scripturae quod sit mater dei. Nec etiam ro. 9. quod ex iudeis est secundum carnem ipse qui est super omnia deus benedictus in secula. Non autem est ex iudeis nisi mediante beata virgine. Unde ille qui est super omnia deus benedictus in secula, est vere natus ex beata virgine, sicut ex sua matre. ¶ Ad primum dominum, quod illa est obiectio nestorii sed cirillus in quadam epistola contra nestorium, eam solvit, sic dicens, Sicut hominis alia cum corpore nascitur, et tanquam unum reputatur, et si voluerit quispiam dicere quod attendit unitas vel pluralitas relationis realis, non applicat ad christi filiationem. ¶ Quod ad primum, prima opinio ponit duas reales in christo filiationes propter plures naturas quae sunt ibi. ¶ Quod ad secundum dicendum quod ista tria pertinent ad unitatem personae: quae est subiecta. ¶ Quod ad tertium dicendum quod ista tria pertinent ad realem relationem. Et ideo non obstante quod ista tria concurrant ad generationem christi, non sequitur quod sint plures filiationes. ¶ Quod ad quartum dicendum quod licet beata virgo non debeat dici mater dei.

& sic affirmative sunt due in christo filiationes iuxta duas natiuitates aut subas filiationis subarum: & sic in christo est nisi filiatio eterna: qui solus est super omnia deus eternum. Secundo excludit obiectionem: quia secundum christum est relationes specierum collecta in unitati. Tertio excluditur alia obiectio. quia christus secundum realiter filius maris: & dicit quod relationes filiationis coitellecta in unitati. Tertio excluditur alia obiectio. quia christus secundum realiter filius maris: & dicit quod est realis filius ex reali matrimonio contracta. ¶ Occurrit & in loco quando ex secundo. 1. 8. di. 3. sen. dubitabatur. arguit. non quod hic dicta. propter est circa aliud quod relationes non pluralitatur secundum terminos. 2do est circa illud quod est in eodem subo esse duas formas essentiales. 3m est circa illud propter unica christi relationem realem ad plures filios. 4m est circa relationem ipse principalis eodem. 5m est circa idem. 6m est circa relationem christi secundum terminos: argumentum sco. Si adhuc termini sunt eadem relatio sic eadem relatio sit eadem & non est. ¶ Contra 3m dicendum quod est propinquus huic primo (scilicet quod propter unica christi relationem realem ad plures filios) argui sco. 4o. Pater habet hanc christi relationem ad plures filios. Ergo & christus non est ad plures filios. Ano. probatur: quia sicut pater fundat super genuisse: ita & christus super hoc genuisse. ¶ 2o correlativa sunt simul natura: ita quod unum destructo destruit reliquum & obstructa hac filiatione ita & filio: destruit quod & christus ad & pfe. & christus remanens ad aliud filii: & alia christus. nisi aut idem sit eadem corruptio & remaneret quod eadem relatio: aut non remaneret eadem relatio sit eadem & non est. ¶ Contra 4m dicendum quod est propinquus huic primo (scilicet quod propter unica christi relationem realem ad plures filios) argui sco. 5o. Pater habet hanc christi relationem ad plures filios. Ergo & christus non est ad plures filios. Ano. probatur: quia sicut pater fundat super genuisse: ita & christus super hoc genuisse. ¶ 2o correlativa sunt simul natura: ita quod unum destructo destruit reliquum & obstructa hac filiatione ita & filio: destruit quod & christus ad & pfe. & christus remanens ad aliud filii: & alia christus. nisi aut idem sit eadem corruptio & remaneret quod eadem relatio: aut non remaneret eadem relatio sit eadem & non est. ¶ Contra 5m dicendum quod est propinquus huic primo (scilicet quod propter unica christi relationem realem ad plures filios) argui sco. 6o. Pater habet hanc christi relationem ad plures filios. Ergo & christus non est ad plures filios. Ano. probatur: quia sicut pater fundat super genuisse: ita & christus super hoc genuisse. ¶ 2o correlativa sunt simul natura: ita quod unum destructo destruit reliquum & obstructa hac filiatione ita & filio: destruit quod & christus ad & pfe. & christus remanens ad aliud filii: & alia christus. nisi aut idem sit eadem corruptio & remaneret quod eadem relatio: aut non remaneret eadem relatio sit eadem & non est. ¶ Contra 6m dicendum quod est propinquus huic primo (scilicet quod propter unica christi relationem realem ad plures filios) argui sco. 7o. Pater habet hanc christi relationem ad plures filios. Ergo & christus non est ad plures filios. Ano. probatur: quia sicut pater fundat super genuisse: ita & christus super hoc genuisse. ¶ 2o correlativa sunt simul natura: ita quod unum destructo destruit reliquum & obstructa hac filiatione ita & filio: destruit quod & christus ad & pfe. & christus remanens ad aliud filii: & alia christus. nisi aut idem sit eadem corruptio & remaneret quod eadem relatio: aut non remaneret eadem relatio sit eadem & non est.

Ad primum ergo dicendum quod natiuitas et alia huiusmodi relationes realiter differant a subis eorum ad quae fundantur. Si aut attendamus ad subas filiationis, quae in christo sunt plures secundum naturas, sic non differunt realiter a subis filiationis: quia sunt eadem essentialiter cum eis. Differunt autem secundum rationem: quia relatio importat respectum ad alterum, qui non importatur nomine essentiae. Si autem attendamus ad subam filiationis, quae est una tantum in christo, sic differunt realiter a subis filiationis: quia subae filiationis sunt plures, quae non differunt realiter a subis filiationis: quia sunt eadem essentialiter cum eis. Differunt autem secundum rationem: quia relatio importat respectum ad alterum, qui non importatur nomine essentiae. Si autem attendamus ad subam filiationis, quae est una tantum in christo, sic differunt realiter a subis filiationis: quia subae filiationis sunt plures, quae non differunt realiter a subis filiationis: quia sunt eadem essentialiter cum eis. Differunt autem secundum rationem: quia relatio importat respectum ad alterum, qui non importatur nomine essentiae. Si autem attendamus ad subam filiationis, quae est una tantum in christo, sic differunt realiter a subis filiationis: quia subae filiationis sunt plures, quae non differunt realiter a subis filiationis: quia sunt eadem essentialiter cum eis. Differunt autem secundum rationem: quia relatio importat respectum ad alterum, qui non importatur nomine essentiae. Si autem attendamus ad subam filiationis, quae est una tantum in christo, sic differunt realiter a subis filiationis: quia subae filiationis sunt plures, quae non differunt realiter a subis filiationis: quia sunt eadem essentialiter cum eis. Differunt autem secundum rationem: quia relatio importat respectum ad alterum, qui non importatur nomine essentiae.

Ad secundum dicendum quod licet divina natura non accipiat esse ex virgine, tamen persona divina accipit esse humanum ex virgine. Et ideo quodammodo convenit divinae naturae humanam naturam assumpta a divina persona (sicut dictum est) quodammodo est mater dei, solum esset sic negari posset beatam virginem esse matrem dei, sive humanitas nostra esset assumpta in unitatem personae vel hypostasis verbi dei: sicut posuit Nestorius. Utrumque autem horum est erroneum. Unde hereticum est negare beatam virginem esse matrem dei.

Ad tertium dicendum quod licet Nestorius dicebat quod beata virgo non esset mater dei, quia non genuit deum, sed hominem tantum, tamen hoc non fuit ex hoc, quia ipse non invenerat expresse in scriptura quod beata virgo esset mater dei, sed quia ipse invenerat in scriptura quod Jesus Christus est verus deus, ut patet 1. Jo. vi. et quod beata virgo est mater Jesu Christi ut patet mat. 1. unde sequitur ex necessitate ex verbis scripturae quod sit mater dei. Nec etiam ro. 9. quod ex iudeis est secundum carnem ipse qui est super omnia deus benedictus in secula. Non autem est ex iudeis nisi mediante beata virgine. Unde ille qui est super omnia deus benedictus in secula, est vere natus ex beata virgine, sicut ex sua matre. ¶ Ad primum dominum, quod illa est obiectio nestorii sed cirillus in quadam epistola contra nestorium, eam solvit, sic dicens, Sicut hominis alia cum corpore nascitur, et tanquam unum reputatur, et si voluerit quispiam dicere quod attendit unitas vel pluralitas relationis realis, non applicat ad christi filiationem. ¶ Quod ad primum, prima opinio ponit duas reales in christo filiationes propter plures naturas quae sunt ibi. ¶ Quod ad secundum dicendum quod ista tria pertinent ad unitatem personae: quae est subiecta. ¶ Quod ad tertium dicendum quod ista tria pertinent ad realem relationem. Et ideo non obstante quod ista tria concurrant ad generationem christi, non sequitur quod sint plures filiationes. ¶ Quod ad quartum dicendum quod licet beata virgo non debeat dici mater dei.

Alias + vt relo absolut. autvt relatio &c.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ginit recipi. Ego magis trahor in sedam rnsionē. Que pōt cōfirmari: q alia z maioi rōne dfunt spēs imaginate sortis z platonis q̄ differāt due species imaginate sortis, Sed due spēs sortis differūt rōne dfie numeralis: ergo spēs sortis z platonis dfnt dfia maioi: quā constat eē specifica. ¶ Ad pmū dubiū dz: q̄ ex hoc q̄ relouna ē q̄d plures terminos inadequate: nō sequit eā simul eē z no esse: quāuis seq̄ret si esset ad plures adequatos terminos qō non est intelligibile: sunt em duo inadequati termini quasi partiales termini. Et ppea vno sublato pt remanere eadē relo ad aliū ēss partiales termini. ¶ Ad scdm dubiū de vnico pncipiate ad plures filios rndendo dz: q̄ maior seu añs illud/ p̄ hac pncipiate p̄s respicit hūc filiū hac filiatione: distinguēdū est. Nā si ly pmo/sumit p adequatemente: si p̄o sumit pmo p pncipali: cōcedit: sed tūc negat seqla, Nec añs in pmo sensu phat ex allata pbatione: qm nihil aliud phat nisi q̄ hec pncipiata hz pmo pncipia cā hoc genuisse: sed ex hoc negat/ ergo adequate respicit hunc filiū. ¶ Ubi pro claritate doctrine queritur/ q̄ hec pncipiata si fm pncipias cās indicarēt eē pro eni dubio ad solū hūc filiū: sed si fm merita subi indicat: ozo q̄ sit ad hunc z aliū filiū: pp hoc ser q̄ scdā p̄ nitas eedit in ideitatez pncipiate cōtentas subi: q̄ non hzyn differat solo numero ab illa. Sicut lumen genitū a scōa cādela in eodē diaphano: p se p̄o est ab hoc agente: vt patet, 2. metz. sed propter subi identitatē coincidit in idem numero lumen primo genitum a prima candela ibi illuminante. Et quia huiusmodi coingdētie sunt per accās: hoc est, per aliud: hoc est p subm. ideo non est rationibus formarū aut causarū arguendū est: sed ad identitatem spectandum est subiecti. ¶ Et per hoc patet responsio ad secūdū. Falsificando q̄ destructo vno correlatiorum destruitur z reliquum: nisi per accidens contingat illud remanere: propositiones enim sunt de eo quod scōm proprias rationes convenit correlatiuis: non de his que per accidens cōtingunt. Sic autē est in proposito: destructo enim hoc filio: scōo vel primo: destruitur hec paternitas: nisi per accidens remaneat ratione identitatis ad paternitatē ad reliquum: sicut destructo vno albo: destrueretur similitudines omniū albōrum ad illud: nisi per accidens remanerent inter se. Albū enim vna similitudine refert ad omnia alba: nisi quasi infinitas relationes reales distinctas realiter etiam ab hac albedine ponat sectus in hoc albo similud: quod est ridiculum/ absurdum z superfluum. z hec est altera responsio a superi⁹ data de termino adēqto vel inadequato. ¶ Ad tertū dz: q̄ maior est vera per se: potest tamen esse falsa per accidens: vt dictum est. Licet enim sortes sit pater hac paternitate ad hunc filium: z non possit per se remanere hec paternitas sine hoc filio: potest tamen per accidens remanere ablato hoc q̄ dicatur ad hunc filium. Et ratio est reddita ex parte subiecti: z ex parte termini quia est inadequatus. ¶ Ad quartū dicitur, q̄ pater eadem relatione z eodē respectu reali respicit vtrūq; filium. Et quum apud auctorem inueniūtur q̄ respectus sunt diuersi: non intelligitur de diuersitate reali: sed rōnis: q̄ vnica illa realis relatio duorum respectuum rationē indnit: dum cointelligitur respicere diuersos terminos. Ita q̄ in re nō est diuersitas respectuū: sed respectorum: quibꝰ illa vna relatio quasi duplex cointelligit. Et fr. tota fabrica argumēti: q̄ de respectibus realibus loquitur. ¶ Ad 3m negā assumptū: vt assumit: z spāliter etiā de fundamentalis causa successiue multitudine numerali in eodē subo pmanēte. Pōt enim successiue gnōes actiue multiplicari: z tamen pmanentia ynia oportet in identitatem cedere propter identitatem subi: non compatientis permanentium numeralem distinctionem in se vno. ¶ Ad quartū dum de ppio filiationis subo: dz q̄ filiatio nec ex eo q̄ relo nec ex eo q̄ relo origis/ hz q̄ non plurificē nisi plurificata psona. hz ḡ hz ex eo q̄ sola psona capax est filiationis: sicut z pnitatis: nulla em nā/ nulla ps nāe aut psone capax est pnitatis aut filiationis: vt p3 ex eo q̄ nihil horū pōt dici pr̄ vel filiꝰ. Un p3 q̄ nō ē ad ppositū pfalitas relouū oriḡ ginis in pr̄e eterno: nec pfalitas gnōnū: qm gño ē subinē i pte nāe: h est mā. Filiatio aūt immediate ē in psona: alioqn illud mem posset dici filius: sīē supficies dz alba: q̄ mediat inter subm z albedinē: et sic de aliis. ¶ Ad tertū negat sequela, ad pbationē dz: q̄ aliter opatio z alr filiatio ē suppositum: filiatio est sup positi vt subi immediati: opatio aūt ē suppoti mediāte nā z posē subiecto: vt patet. ¶ Ad 4m dz: q̄ si chr̄s genuisset: nulla pnitas tem realē ex tuo genuisse: qēsiuisset: qpnitas ē subiectiue immediata psona: sed pnitas ē relatiua: vt angelou ministeriū tā nascēs filiꝰ q̄ parēs mr̄ ola q̄ ēt in statu innocentie opportuna fuit: sent/ q̄ nō ex petō sed ex nā sunt habuerit: ipsius alio mō/ puta ablutiōe indōti tā rc. Ad 5m dz: q̄ añcedēs pr̄ hr̄e duos r̄sus: pōt hr̄ rōnē pr̄onalitatis eterne/ dupl̄r signeri pōt. pio redplicatiue q̄ tūc pcedit tur totū: vtpote ipsi nēo: q̄ añs nō ē nr̄m z ē falsus. q̄ chr̄s cōuenit ee filiū hois ē fm rōnē pr̄onalitatē eterne: h ēnō er h q̄ ē ḡa eterna. Sed pōt teneri specificatione, z fic añs q̄dē ē notū z verū: hr̄ ḡa nā p̄m sensus. Cōfat. 3m. q̄ ola pr̄onalitas sine hūana nāe dina gnōnit chr̄s fm rōnem pr̄onalitatis eternē: si ly fm tenet specificatiue: chr̄s. n. hr̄ hūā psonā est hic hō et filiꝰ hominis: vt pr.

Rñdeo Dōm, q̄ dolor parientis causatur ex aptiōe meatuū p q̄s proles egredit, Dictum est aūt supra q̄ chr̄s est egressus ex clauso vtero matris, z sic nulla violentia apertionis meatuū ibi fuit. z pp hoc in illo partu nullus fuit dolor: sicut nec aliqua corruptio. Sed fuit ibi maxima iucūditas, ex hoc q̄ homo deus est natus in mūdum: secundum illud isa. 35. germinans germinabit et exultabit letabunda z laudans.

Ad primū Ergo dōm, q̄ dolor parturientis cōsequit in muliere cōmixtionē virilē, Añ geñ. 3. post q̄ dictum est. In dolore paries, subditur, z sub viri potestate eris. Sed sicut dicit aug. in sermone de assumptiōe Marie virginis ab hac fuit ia ex cipitur ex ḡo mater dei: que ex tuo pcti colluctione et sine virilis admixtionis detrimento, christus suscepit, sine dolore genuit: z sine integritatis violatione, pudore virginitatis integra pmansit. Christus aūt mortē suscepit spōtanea volūtate, vt p nobis satisfaceret nō quasi ex necessitate illius suie: q̄ ipse mortis debitor non erat. ¶ Ad 2m dōm, q̄ sicut christus mortēdo destruxit mortē nostrā, ita suo dolore nos a doloribus liberauit: z ideo mori voluit cū dolore. Sed dolor parientis marrisno pmebat ad chr̄m: qui pro peccatis nostris satisfacere venebat. z ideo nō oportuit q̄ mater eius pareret cū dolore. ¶ Ad tertū dōm, q̄ luc. 2. dz: q̄ bta ḡo ipsius puerum quē pepererat, pānis inuoluit, z posuit in psepio. Et ex hoc ostendit narratio illius ly, qui est apocryphus, esse falsa. Uñ hiero. dicit contra eluidium, Nulla ibi obstetrix, nulla mulierculārum sedulitas interfuit: z mater z obstetrix fuit. Pannis inquit inuolut infantez, z posuit in psepio. que sententia apocryphorum deliramenta conuincit.

¶ Utrum Christus debuerit in bethleem nasci.

Arti. 7.

Ad septimū Sic pceditur. Uñ q̄ Christus nō debuerit in bethleez nasci. Dicitur em Isa. 2. De hyon exibit lex, z verbū dñi de hierlm. Sed christus est vere verbū dei. ergo de hierlm debuit pdire in mundū. ¶ p. Matt. 2. dr: scriptum esse de Christo, q̄ nazarenꝰ vocabit: q̄d sumitur ex eo q̄d scribit Isa. 11. flosse ascendet. Nazareth em flos interpretatur. Sed maxime aliquis denotatur a loco sue nativitatis. ergo videt q̄d in nazareth nasci debuerit. vbi etiā fuit cōceptus z nutritus. ¶ p. Ad hoc dñs natꝰ est in mūdo, vt veritatis fidem annūtiaret: fm illud Jo. 18. In hoc natus sum z ad hoc veni in mundū, vt testimoniū perhibeam veritati. Sed hoc facilius fieri potuisset si nat⁹ fuisset in ciuitate romana, q̄ tūc dñabatur. Uñ z paulus romanis scribēs dicit ro. primo, fides vestra annunciat in vniuerso mundo. Ergo videtur q̄d non debuerit in bethleem nasci.

Sed ꝓtra Est, q̄ dr: michee. 5. Et tu bethleem effrata, ex te mihi egredietur qui sit dñator in israel.

Rñdeo Dōm, q̄ xp̄s in bethleē nasci voluit duplici rōne. Primo q̄dē, q̄ factus est ex semine Dauid fm carnē: vt dr: ro. 1. Qui etiā facta fuerat repromissio spālis de Christo: fm illud. 2. reg. 23. dixit vr cui cōstitutū de xp̄o dei Jacob. Et ideo in bethleē de qua natus fuit dauid nasci voluit, vt ex ipso loco natiuitatis, pmissio ei facta impleta ostēderetur. z hoc desīgnat euāgelista dicēs, eo q̄d esset de domo z familia dauid. Scōo q̄, vt greg. dicit in hom. 7. bethleem domus panis interpretatur. Ipse aūt Christus est qui ait, ego sum panis viuus qui de celo descendi.

¶ Ad 1m dubius de realitate filiationis quid in bethleem natus est, ita etiā hierusalē elegit vt in ea fedē regni constitueret, z templū dei ibi edificaret, z sic hierusalē elegit vt esset ciuitas simul regalis z sacerdotalis. Sacerdotiū aūt Christi z eius regnū, pcipue consummatū est in eius passiōe, z iō cōueniēter bethleē elegit natiuitati, hierusalē vero passioni. Sicut et per hoc holm gloriā cōstituit: q̄ gloriatur de hoc q̄d ex ciuitatibꝰ nobilibꝰ ouginē ducunt: in quibꝰ etiā pcipue voluit honorari. Christus aūt ecōuerso, in ciuitate ignobili nasci voluit: z in ciuitate nobili pati oppiobuum. ¶ Ad scēm dōm, q̄ Christus florere voluit fm virtuosam cōuersationem, nō fm carnis ougmem. Et ideo in ciuitate nazareth educari voluit z nutriri in bethleez aūt voluit quasi peregre nasci. Quia vt gregorio dicit, per humanitatē quā assumpserat, quasi in alieno nascebat: non fm potestatē, sed fm naturā. Et etiam (vt beda dicit) in diuersorio loco egebat, vt nobis multas mansiones in domo patris sui ppararet. ¶ Ad scōm dōm, q̄ sicut dr: in quodam sermone ephesini cōcilij, Si maximam romā elegisset ciuitatem, potentiā ciuium, mutationez orbis terrarū putarent: si filius fuisset imperatoris potestati vtilitatē ascriberent. Sed vt diuinitas cognosceret orbē trāsformasse terrarum, pauperculam elegit matrē, pauperiorem patriam. Elegit aūt deꝰ infirma mūdi, vt confundat fortia: sicut dr: prime ad corin. 1. Et ideo vt suā pātem magis ostenderet, in ipsa roma, que caput mundi erat, etiaz caput ecclesie sue statuit, in signū perfecte victorie. Ut erinde fides deriuaretur ad vniuersum mundum: fm illud Isa. 26. ciuitatem sublimē humiliabit, z conculcabit eaz pes pauperis. s. Christi, gressus egenorum. i. apostolorum petri z pauli.

¶ Utrū xp̄s fuerit tpe ꝑgruo natꝰ. Arti. 8.

Ad octauū Sic pceditur. Uidetur qō Christus nō fuerit ꝑgruo tpe natus. Ad hoc em Christus venerat, vt suos in libertatē reuocaret. Hanc est autem tpe seruitutis, quo. s. totus orbis sub pto augusti describitur, quasi tributarij facti: vt hr Luc. 2. Ergo videt qō non conuenit tpe Christus fuerit natus. ¶ p. Promissiones de Christo nascituro gentibꝰ nō fuerāt facte: fm illud Ro. 9. quoz sunt promissa. Sed Christus natus est tpe quo rex alterigena diuabatur: sicut p3 Mat. 2. cū natus esset Jesus in diebꝰ herodis regis. Ergo videtur qō nō fuerit cōgruo tpe natus. ¶ p. Tēpus plenitudinis Christi in mūdo dicitur venisse, quando ipse dicit Jo. 9. me opz operari opera eius qui misit me, donec dies est. Sed in estate sunt dies longiores q̄z in hyeme. ergo cuz natus fuerit in pfundo hyemis. 8. Kalendas Januarij, videtur qō non fuerit conuenienti tempore natus.

Sed ꝓtra Est, qō dr: Gal. 4. Cuz venit plenitudo temporis, misit deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege.

Rñdeo Dōm, qō hec est differētia inter Christū z alios homines, qō alij homines nascunt sub necessitati tpis. Christus aūt tanq̄ dñs z cōditor olim temporū elegit sibi tpa in quo nasceret, sicut z matrē z locū. Et q̄ que a deo sunt, ordinata sunt, z conuenienter dispōsita, z hōs est q̄ cōuenientissimo tpe Christus nasceretur.

Ad primū Ergo dōm, qō Christus venerat nos in statū libertatis reducere de statu seruitutis. Et iō sicut mortalitatē nostrā suscepit, vt nos ad vitā reduceret, ita (vt beda dicit) eo tpe dignatus est incarnari, quo mox natus, censu ✻ Cesaris ascriberet, atq̄ ob nostri liberationē ipse seruitio subderet. ¶ Tpe etiā illo quo totus orbis sub vno principe vivebat, maxima pax fuit in mūdo, z ideo decebat vt ille tpe Christus nasceret, q̄ est pax nr̄a faciens vtraq; vnū: vt dr ephe. 2. Uñ hiero, dicit super Isa. Ceteros si revolvamus historias, inueniemus vsq; ad. 28. annū Cesaris augusti, in toto orbe terrarum fuisse discordia: orto aūt dño, ola bella cessauerunt: fm illud Isa. 2. nō leuabit gens ḡ gentem gladium. ¶ Cōgruebat etiam vt in illo tpe quo vnus princeps dñabat in mūdo, Christus nasceretur, q̄ venerat cōgregare suos in vnū vt esset vnū ouile z vn⁹ pastor: vt dr Jo. 10. ¶ Ad scōm dōm, q̄ iō xp̄s, regis alienigenarij, q̄ nō maneret. Et erit in ciuitate peperisset/ opportuisset obstetrīcē vocare z cōsanguineas: z sic aut ꝑginitas mr̄is fuisset manifestata/ aut reprehensa mr̄ fuisset q̄ nō vocasset: imo soroes eiꝰ obstetricē et ad inuitā mr̄es cōuocassent. ꝑ Nec obstat q̄ Ibethleē appellat deuenit et subur bane dom⁹. In cui⁹ signū herodes audito q̄ Ibethleē nasceret/ fuisset occidi in bethleē z in oib⁹ finib⁹ eiꝰ infantes: Intelligēs p locū nativitatis xp̄i totū infra finesbeth lee. Suauiter ꝑ ola divina dispōsuit sapiētia/ dū nasci in diuersorio elegit: vbi nullis cura vel licuria cēlorem hret: vbi z a magis adorāri erat ab⁹q; arbitris ciuibꝰ. s. admirātibꝰ eoz ingressuz absq; ēdice in domū Joseph, ppter qd diuersoriū ē nō latra ciuitate sed ex fuisset vt ipz diuersorij nomē sonat/ nā si int⁹ fuisset, potuisset herodi resistiscari mr̄ ti q̄ magi in bethleē ig: essent etc. Si vbi ye via i diuersoria do mo celebrata est adoratio/ latuit tpa adoratio. ¶ In rñone ad 3m nota qō ipse ꝑ romea caput ecclie sue statuit: nō solus rōne cōi, qz ferā aplōz fuit ferā xp̄i (vt ita dr) sine me nihil potestis facere: fz q̄ voleti pe troex roma recedere/ licut olim ex ātiochia recessera: ipse xp̄s ob uiauit iudeos vt reuertat/ rome sedes apli ca stabiliat/ dū dr it venio roma iterꝰ crucingi: si eth petr⁹ alibi ꝑ iedē eiegulset/ non rome sed in loco illo vbi postremo sed ipse caput ecclie fuisset. Et sicut nec nō antiochena sed romana ecclesia caput est/ q̄ roman⁹ pontifex succesor eli est petri dr. i illo caelu no roman⁹ ꝑ ille lius alter⁹ loci pōt fer successio fuisse pe tri ac xp̄i vicarius. Alias ꝑ census.

Jps ē ꝑ ꝑpiēdo regressuz z crucem romē statuit caput ecclesie/ quocirca nō potest humana auctoritate mutari et fieri vt alius quā successor ꝑ Petri Romanus pontifex sit caput ecclesie.

¶ Super Arti. 8.

Itul⁹ clarus. ¶ In cōpore vnica ē pclo. Christ⁹ cōuenientiss

5. q. 46. ar. 10. 2. Et mat. 2. c. 6. et oput. 63. c. 4. 603.

21. q̄. 164. ar. 3. ad 3.

Universidad de Deusto
Biblioteca

mo tpē nat⁹, phas. Chs⁹ t ꝯ dño ꝛ qditoꝛ olim tpm/elegit sibi tpo q̄ nascerer/q̄ conuenientissimo tpe nat⁹ est. Ad⁹ manifestat⁹ dupl⁹: ꝯ ex vtra iter tpm / alios homes. Scdo ex silis: qr elegit sibi ꝛ locū ꝛ mfem. Cōsequēria p bat: qđ̄ a deo sunt ordinata sunt/ꝛ quenienter dispolita. ℣ Ubi nota q⁹ pl⁹ inferꝯ pbet⁹ pp mās ꝛ ei⁹ claritate: pbat em q⁹ quenienter tpe/iferit aūt q⁹ quenientissimo tpe: qr ii ola adeo sunt quenienter dispolita/ea q̄ sunt circa p̄ma ipsius dei pſonā opꝫ quenientissime cē dispolita. Et hoc clarū erat: qr de ipo ꝓpheta est sermo in ꝓlone.

¶ Super. q. 36. art. 1.

Ista corporea vnica consilio. Nā natus xpi nō debuit esse cōiter oibus manifesta, p̄bat tripl⁹: primo ex mysterio paupitatis incōpetentis ꝛ scandalizatis assūpte remouēda vitate. Quarū sunt ola nullo modo ista nō caret scrupulo, qui aut̄ ex termo de xpi natuitatis mānifestatiōe p̄ fionem/aut p attestationē. Di em est smo de manifestatiōe per vsionē/tolleret pculdubio meritū fidei: qi tolleret ipsa fides respectu visi nemo. n. credit qđ̄ videt. Sed huic senū obstat: qr manifestatio negata obnus esi scā ḡbuit: puta pastoū⁹ ꝛ magis: d⁹ nō p visionē sed p attestationē angelo⁹ ꝛ stelle manifestata ē xpi natuitas. Sipo ē smo de manifestatiōe p attestatiōnō sēp q̄ tollatur meritū fidei: ꝛ falso i ꝑa viceret. si manifestis indictis Christo natēte ei⁹ natuitas oib⁹ appereꝛ/tā tollet rō fidei. Uñ ꝛ magis manifestio indictis natuitas christi apparuit: ꝛ tñ nō est rō fidei ablata respectu natuitatis Christi. ℣ Ad ꝫ dr/q̄ smo ille ē de mānifestatiōe talis ꝙ est pastoū⁹ magi⁹/simeoni ꝛ ane. Et pastoribꝰ ꝺdem et magi⁹/nulla ꝑfuit manifestatiōe facta nisi attestatione: ab gel⁹ em testificari sunt ad pastores/ꝛ stella ad magos. Simeoni ut ꝛ ane filio fuerit revelatio fctā/an. f. testificattua tñ an illuminatiua ad videndū/ls in euāgelio nō scribat: ex ipo tñ insinuari vr q̄ restitua tñ fuerit. Qñ vltra promissionē xpi dñi inspiratio ḡscr⁹ tpm ad videndū corporalib⁹ oculis ꝛ pm: dr qđ̄ simeon ꝛ ipū venit in templū ꝛ mīr⁹ de anna dr: et ꝙ in ter. euangelio. Et ꝓpea in ꝓlone isti⁹ articuli. Primo est de manifestatiōe per attestationem talem qualis facta est ne tpe nasci voluit: vt ipleret ꝓphia Jacob, dicētis gen. penultī. Non auferetur sceptrū de Juda, ꝛ dux de femore eius, donec veniat qui mittendus est. Alia vt Christus dicit super Mat. quandiu iudaica gens sub iudaicis regibus quāuis peccatoribꝰ tenebatur, ꝓphete mittendā ad remedii eius. Nūc aūt qñ lex dei sub potestate regis iniq̄ tenebat, nascit Christus: qi magna ꝛ desperabilis infirmitas, medicum artificiosiorem querebat. ¶ Ad tertium dōm. q̄ sicut dr in lib. de. q. ve. ꝛ no. resl. tunc Christus nasci voluit, quādo lux diei cremētum incipit accipere: vt ostenderetur q̄ ipse venerat vt homines crescerēt in lucem diuinam: sm illud Luc. primo. Illuminare his qui in tenebris ꝛ umbra mortis sedent. Similiter etiā asperitatem hyemis elegit ad natuitatem: vt ex tunc carnis afflictionē pateretur, p nobis.

¶ De manifestatione Christi nati. ℚ. 36.

Deinde cōsiderandum est de manifestatione Christi nati. ¶ Et circa hoc q̄rūtur octo. Primo, vtrum natuitas Christi debuerit esse omnibus manifesta. Scdo, vtrum debuerit aliquibus manifestari. Tertio, quib⁹ manifestari debuerit. Quarto, vtrum debuerit ipse se manifestare, vel pot⁹ manifestari per alios. Quinto, per que alia manifestari debuerit. Sexto, de ordine manifestationum. Septio, de stella p quā manifestata fuit ei⁹ natuitas. Octauo, de veneratione magoꝝ, qui p stellā, Christi natuitatē cognouerūt.

¶ Utrum natuitas Christi debuerit esse oibus manifesta. Arti. 1.

Ad primū Sic pceditur. Uī qđ natuitas Christi nulli debuerit esse oibus manifesta. Impletio em promissionī dr rñdere. Sed de promissione aduentus Christi dr in psal. de⁹ manifeste veniet. Uenit aūt q̄ carnis natuitatem. ergo vr q̄ ei⁹ natuitas debuerit esse tot⁹ mūdo manifesta. ¶ ℣. Prime ad tim. p̄ dr. Christus in hūc mūdū venit peccatores saluos facere. Sed hoc non fit. nisi inquātū eis gra Christi manifestat: sm illud tit. 2. Apparuit gra dei ꝛ saluatoris nostri oibus hoibus, erudiēs nos: vt abnegātes impietatem ꝛ secularia desideria, sobie. ꝛ pie. ꝛ iuste viuamus in hoc seculo. Ergo vr q̄ xpi natuitas debuerit esse omnibus manifesta. ¶ ℣. Deus super oia pnior dr est ad miserēdum: sm illud psal. Miserationes eius sup omnia opera eius. Sed in secūdo aduentu quo iustitias iudicabit: veniet oibus manifestus: sm illud Matth. 24. sicut fulgur exit ab oriente: ꝛ paret vsq̄ in occidētem: ita erit aduentus filij hominis. Ergo multo magis primus quo natus est in mūdo sm carnem, debuit esse omnibus manifestus.

Sed cōtra Est. q̄ dr Isa. 45. Uere tu es deus absconditus. sanctus Israel saluator. Et Isa. 53, Quasi absc̄dit⁹ est vult⁹ eius ꝛ despectus, dik pastoribꝰ/magꝫ/simeōi ꝛ ane: litēditoꝝ author⁹ q̄ nō debuit xpi natitas mānifestari sic oib⁹. Et ista rō nō rēdit ad ḥ qđ tal mānifestatio abstulisset fidē: ḥ ad ḥ/q̄ tal mānifestatio minuisset meritū fidei: sic em in ista ḥ/q̄ ḥ diminuisset meritū fidei. ꝓbat aūt ista q̄ tal mānifestatio fcā oib⁹ diminuisset meritū fidei: ex ḥ q̄ manifestatio facies euidētiā tollit tot⁹ aūt fidē. Tūc si dixisset/sig⁹ q̄ tal mānifestatio minueret fidē ē q̄ si mānifestatio creatis ser vsq̄ ad euidentiā/tolleret totaliꝫ fidei. Hoc em oīdit mānifestatione qđ̄ ꝓpter quā mānifestatiōi cadit ḥ/ac q̄ ḥ diminuē tē meritū fidei: vr pote, ꝓpinquā tollēs totaliꝫ fidē: ꝓpinquā est calo ē repidō. Uñ ista ꝓpōnalis: si manifestis indicijs xpo nascēte ei⁹ natitas oīb⁹ appereꝛ/tā tolleret rō fidei. log⁹ de ḥdictis ista mānifestis vr natitatē xpi redderent appētē/ḥ ē euidēter sic em fides ē actus nō appentis/ḥ est euidēnū. Ḥ ḥdictis ḥ qđ̄ ꝑñt cē indictis rē/ḥ dā redditia rē ḥ tā credibilē. Et ḥ q̄ ē magno latitudine hoc gñe sūt ola testimonia/sine ꝛgelo⁹/sine miraculo⁹/sine holim/meno ipis⁹ dei si vltra attestationē nō pcedit: ꝛ sic fuit manifestata xpi natuitas sup dicta. Quedā ꝙ ista ḥdictis, indicat cām: ꝛ redditā euidēter: vt in demōstratiuis: effect⁹ p̄ cā scire ꝙ demōstratiuā. Ad primū ergo dicendū, q̄ ista ḥdictis ꝛ ola testimonia minuūt fidē: ḥ ḥ dimis lumē cā. ꝛ dimis lumē cā rum mentē angelicā/vel humane in subiectū tollit fidem respectu istius. Prima autem indicia qñ sunt manifesta: vt per miracula angelos ꝛc. Is nō tollant/minuūt tñ meritum fidei ꝓpter ꝓpinquitatē ad apparentiam. Qđ̄ er co patet ꝓpere q̄ dñs Christe dixit tāq̄ argumento ipsum de talibus indictis ḥdictis: quia vidisti. ḥdicia manifestata i me/credidisti me deū ꝛc. ¶ Ad dām ab opposito ange⁹ fidem subtrahit/Beati q̄ nō viderunt et crediderunt: nunq̄ em dñs ex opposito cōmēdasset credentes q̄ nō viderūt nisi ipsū videre meruerunt meritū credēdi. Et si instet/ḥ magis q̄ pastores minus meruerunt credēdo, respōdetur q̄ ḥ rum est ex parte manifestatiōis minus meritorie credendo, sed ex parte ipsius credentis. Et hoc prepondet ratio quia meritum est ex parte merentis magis q̄ ex parte rei meritorie pensatur. Cum hoc quoq̄ stat: q̄ ḥ etiā nihil mereretur credēdo natuitatem Christi: pura si vidissent: tūc multo plus meruissent amādo ḥ alū credendo ꝛ amando/ꝓpter maiorem dilectionem ex visa ḥ ex fide productam.

¶ Super Arti. 2.

Tulus clarus est,

uenies Christi natiuitatem alīquibus manifestari.

Sz ꝰ Est. q̄ Christi natiuitas nulli fuisset ꝓficua, si oīb⁹ esset occulta. Sed oportebat Christi natiuitatē esse proficuam: alioquin frustra natus fuisset. ergo videtur q̄ aliquibus manifestari debuerit Christi natiuitas.

Rñdeo Dōm. q̄ sicut ap⁹ dicit Ro. 13. q̄ a dē sunt, ordinata sunt. Pertinet aūt ad diuinā sapiētiā ordinē: vt dei dona ꝛ secreta sapiētie ei⁹, nō equaliter ad oēs, sed immediate ad quoslā pueniāt, ꝛ p eos ad alios deueniāt. Uñ ꝛ quātū ad resurrectionis mysteriū, dr act. 10. q̄ de⁹ dedit Christum resurgēte manifestū fieri non oī populo, sed testib⁹ ꝓordinatis a deo. Uñ ꝛ hoc etiā debuit circa ipsius natuitatē obseruari, vt non omnibus Christus manifestaretur, sed quibusdam per quos posset ad alios deuenire.

Ad primū Ergo dicendū, q̄ sicut fuisset in pretā dictū salutis humane si oībus hoibus dei natiuitas innotuisset, ita etiā etsi nulli nota fuisset. Utroq̄ em mō tollit fides: tam. f. per hoc q̄ aliq̄d est totaliꝫ manifestū, q̄ etiā per hoc q̄ d nullo cognoscit, a quo possit testimonium audiri. fides em est ex auditu: vt dr ro. 10. ¶ Ad scām dōm. q̄ maria ꝛ Joseph instruēdi erāt de Christi natiuitate ante q̄ nasceret: qi ad eos pti nebat reuerētiā exhibere proli cōcepte in viro, ꝛ etiā obsequi sciture. Erat aūt testimoniū ꝓpter hoc q̄ ei⁹ domesticum, fuisset habitū suspectū circa magnificētiā Christi, et ideo oportuit vt alijs manifestaret extraneis, quoꝝ testimoniū suspectū esse nō posset. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ ipsa turbatio subsecuta ex natuitate Christi manifestata, cōgruebat Christi natuitati. primo qđ̄ q̄ hoc manifestat celestis Christi dignitas. Uñ greg. dicit in homel. Deus rege nato, rex terre turbatus est: qi nimirū terrena alienudo ꝓfundit, cū celsitudo celestis aperit. ℣ Scdo, quodā sermone epipha. Quid erit tribunal iudicantis, q̄n super boos reges cuna terrebat infantis. ℣ Tertio, q̄ ꝓ hoc figurabat detecto regni diaboli: qi vt leo papa dicit in sermone epipha. Notūm herodes in semetipso turbabat, quātū diabolus in herode: herodes em terrenū hoiem estimabat. sed diabolus deū, et vterq̄ regni sui successorē timebat, diabolus celestē, sed herodes terrenū. Supflue tñ q̄ Christus nō venerat regnū in terra hac. Uñ leo papa dicit: herodi loquēs, Nō capit Christū regia tua: nec mūdi dñs, ptāto nue sceptri est ꝛtent⁹ angustijs. ℣ Qđ̄ est. qi vt Chry. dicit, de aduētu iusti nō poterāt gaudere impiqui, aut volētes fauere herodi. quē timebāt: populus em plus iusto sunt interfecti, nō cessit in eoꝝ detrimētum: sed in eoꝝ ꝓfectus. Dicit em Augu. in sermone quodā de epipha. Absit vt ad liberandos homines Christus veniens de illoꝝ premio qui pro eo interficiuntur, nihil egerit, qui pendens in ligno, pro eis a quibus interficiebatur, oauit.

¶ Utrum sint conuenienter electi illi quibus est Christi natiuitas manifestata. Articulus. 3.

Ad tertiū Sic ꝓceditur. Uidetur qđ̄ non sint cōuenienter electi illi, quibus est Christi natiuitas manifestata. Dñs enim Mat. 10. mādauit discipulis in viā gentiū ne abiretis, vt. f. paus manifestaret ḥ iudeis q̄ gētib⁹. Ergo videt qđ̄ multo min⁹ a principio fuerit reuelāda Christi natiuitas gentibus, qui ab oriente venerunt: vt hr Matt. 2. ¶ ℣. Manifestano diuine veritatis ꝓcipue dr fieri ad dei amicos: sm illud Job. 35. Annūtiat de ea amico suo. Sed magi videntur esse dei inimici: dr enim Leui. 19. Nō declinetis ad magos, nec ab ariolis aliquid scisciteminī. Nō ergo debuit Christi natuitas magis manifestari. ¶ ℣. Christus venerat totū mundū ꝓtāte diaboli liberare, vñ dr Malac. 1. ab ortu solis vsq̄ ad occasum, magnū est nomen meū in gētibus. Non ergo solū in oriente ꝓsitis debuit manifestari. sed etiā vbiq̄ terrarū. ¶ ℣. Dia sacra ve. le. erāt Christi figura. Sed sacra ve. le. dispēsabantur per ministerium sacerdotum legalium. Ergo videtur q̄ magis debuerit Christi natuitas manifestari sacerdotibus in rēplo, q̄ ḥ pastoribus in agro. ¶ ℣. Christus ex virgine matre natus est, ꝛ etate parulus erat. Conuenientius tgitur videtur fuisse, qđ̄ Christus manifestaretur iuuenibus ꝛ virginibus, q̄ senib⁹ et coniugatis, vel viduis: sicut symeoni ꝛ anne.

Sed ꝓtra Est. q̄ dicitur Joan. 13. Ego scio quos elegerim. Que autem fiunt sm dei sapientiā, conuenienter fiunt. Ergo conuenīter sunt electi illi quibus est manifestata Christi natiuitas.

Rñdeo Dicendum, q̄ sicut dictum est, omnia q̄ erat futura per Christum, ad omnem diuersitatem hominē pertinebat: qi sicut dicitur col. 3. in Christo Jesu non est masculus ꝛ femina, gentilis ꝛ iudeus, seruus ꝛ liber, ꝛ sic de alijs hmōi. Et vr hoc in ipsa Christi natiuitate ꝓfiguraretur, oīb⁹ cōditionibus hoim est manifestatus: quia vt Aug. dicit in sermo. de epipha. Pastores fuerunt israelite, magi gentiles. illi ꝓpe, isti longe: vtriq̄ tñ ad angularem lapidem cucurrerunt. Fuit etiam inter eos alia diuersitas, nam magi fuerunt sapientes ꝛ potentes: pastores autem simplices et viles. Manifestatus etiam est iustis, symeoni et anne: ꝛ peccatoribus. f. magis. Et manifestatus est etiam ꝛ viris ꝛ mulieribus. ✠ vt per hoc ostenderetur nullam conditionem hominum excludi a Christi salute.

Ad primū Ergo dicendū, q̄ illa manifestatio natuitatis Christi fuit quedā ꝓbatio plene manifestationis q̄ erat futura. Et sicut in scā manifestatione primo annūtiata est gratia Christi per Christū ꝛ ei⁹ apostolos iudeis et postea gentilibus: ita ad Christū primo peruenerunt pastores, qui erant ꝓmptiores ad eum. ratiōe ꝓpe existentes: ꝛ postea venerunt magi a remotis, qui fuerunt ꝓmptiores gentium: vt Aug. dicit. ¶ Ad scām dicē dum, q̄ sicut Aug. dicit in sermo. de epipha. sicut prenalet impietas in sacrilegijs magorum: vtriq̄ tamen fuit lapis ille angularis attributus: quippe qui venit stulta eligere vt confunderet sapientes: ꝛ non vocare ineptos, sed peccatores: vt nullus magnus superbiret, nullꝰ infimus desperaret. ℣ Quidam tñ dicunt, q̄ isti magi non fuerūt malefici, sed sapientes astrologi: qui apud persas vel chaldeos magi vocātur. ¶ Ad tertium dicendū, q̄ sicut Chry. dicit, ab oriente venerunt magi, qui a vende deos nascitur, inde initium fidei processit: quia fides lumen est animarum. Uel quia omnes qui ad Christum veniunt, ab ipso ꝛ per ipsum veniunt, de quo dicit Zacha. 6. Ecce vir oriens nomen eius. ℣ Dicuntur autem ab oriente ad literam venisse: vel quia de vltimis orientis partibus venerunt, sm quosdam, vel qi de aliquibus vicinis partibus iudee venerunt, que tamen sunt regioni indeorum ad orientem. ℣ Credibile tamen est, etiam in alijs partibus mundi aliqua indicia natiuitatis Christi apparuisse: sicut Rome fuit oleum, et in hispania apparuerunt trees soles, paulatim in vnum coeuntes. ¶ Ad quartum dicendum, quod sicut Chrysо. dicit, angelus manifestans Christi natuitatem, non fuit hierosolymam, non requisiuit scribas et pharisēos: erant enim corrupti et ꝓ inuidia cruciabantur. Sed pastores erant synceri, antiquam conuersationē patriarcharum et Moysi colentes. ℣ Per hos etiam pastores significabantur doctores ecclesie: quibus Christi mysteria reuelantur, que latebant iudeos. ¶ Ad quintum dicendum, q̄ sicut Ambro. dicit, generatio domini non solum a iuuenibus. sed etiam a senioribus ꝛ iustis accipere debuit testimonium: quoꝝ etiam testimonio ꝓpter iustitiam magis credebatur.

¶ In corpe vna ꝙclusio. 3. natiuitas Christi debuit quibuslibet manifestari. Probatur. Ad diuine sapiētie ordinez pertinet/vt dei dona ꝛ secreta nō equaliter ad oēs ḥ immediate ad quosdā ꝓ eos ad alios deriuentur: ergo in mysterio natiuitatis hoc debuit obseruari. Uñs declaratur ex auctoritate Act. 10. de mysterio resurrectiōis Christi. Cōsequentia patebat: qr hoc scilicet salua tot diuersitate in Christi natiuitate debuit ꝓfigurari: vt nulla hoim condition a Christi salute excluderetur. Secūdavero ꝓa declaratur ex sex diuersitatibus inter istos inuētis: prima inter ineptos ꝛ gentiles: scda inter ꝓpinquos et distantes: tertia inter sapientes et simplices: quarta inter potentes et viles: quinta inter peccatores et iustos: sexta inter magos ꝛ seminas. Omnia clarasunt.

Mo. Et multieri. s. anne.

¶ In corpe vniꝙclusio subintellecta. Conuenienter electi sunt illi quibus est Christi natiuitas manifestata. probatur. Salus futura ꝓ christum ad omnem ḥsitatem pertinebat: ergo Christus omnibus omnino diuersitatibus conditionibus hoim est conuenienter manifestatus: ergo pastoribus/magis/symeoni ꝛ anne conuenienter. Uñs probatur ex auctoritate apostoli. Cōsequētia patebat: qr hoc scilicet salua tot diuersitatibus in Christi natiuitate debuit ꝓfigurari: vt nulla hoim conditio a Christi salute excluderetur. Secūdavero ꝓa declaratur ex sex diuersitatibus inter istos inuētis: prima inter ineptos ꝛ gentiles: scda inter ꝓpinquos et distantes: tertia inter sapientes et simplices: quarta inter potentes et viles: quinta inter peccatores et iustos: sexta inter magos ꝛ seminas. Omnia clarasunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super Arti.4.

Iuſ⁹ ciarus ¶ Iu corpore ventre zelo Chriſtus nō p ſeipm ℔ alias creaturas ſuā natiuitatē manifestare debuit. pbat. Natiuitas xpi ordinata est ad hūanā ſalutē p fidē: ℨ oportebat ita manifestari: vt fides deitat⁹ fidei hūanitatis nō plus diligeret. ℨ nō p ſeipſum ſed p alias creaturas debuit manifestari. p⁹ 2ria. pbat: qr fides ſalutar⁹ ē circa vtrāq; ſ. ꝓfectē ⁊ hūanitatē xpi. Scđa. pbat: qr fides hūanitat⁹ fit dō xpc i ſeipſo hūanitatē iurmā ſiℨ alij exhibuit: fides ℨo deitat⁹ dſ. p creaturas / ℨgelos ſ. ⁊ ſtellā / paſtoribus magis / ſymeōi ānexā Ter ꝺitat⁹ mātestat.

¶In riſione ad 3ᵐ / collige qr miraculi vini fuit initiū ſignoꝝ xpi ſimplr: ⁊ ſi limitate illo loco. Et ℨ optima rōne lra. pbat: ex ſb; Ioā. baptiſte miraculū ꝓpe vinū ſcīſ eſt poſt baptiſmū xpi p annū: ſm eccle⁹ ordinationē tria miſteria vno die diuerſis annis ꝓtigiſſe attestātē ſcz magoꝝ adoratio nē / baptiſmū xpi ⁊ cōuerſionē aq; in vinū.

¶Super Arti.5.

Iuſ⁹ miſerpticat breuitat⁹ cā ḡrit. Nā vt p⁹ in diſtōe articuloꝝ. in pncipio huius qōnis facta in litera / quintus articulus inquirit p q̄ alia debuerit mātestari: vbi p⁹ nō ſolū de angelis / vt hoc explicatur / ſed vbi de oibus creaturis p quas debuerit mānifestari xpi natiuitas inḋri. Ideo quoꝝ euidēter ꝓpaꝛet in ꝓceſſu articuli: vbi non ſolū quare p angelos paſtoribus / ſed diffuſe quoq; ſre per ſtellam magis / ⁊ per inſpirationem interiorem ſymeoni et anne manifestata est chriſti natiuitas ratio redditur.

¶In corpore articuli vna eſt 2ª reſponſiua queſtio. Chriſti natiuitas conueniēter manifestata eſt p angelos / ſtellam ⁊ inſpirationē / paſtoꝝ⁹ iudeis / magis ⁊ iuſtis ſymeoni ⁊ anne. Pro bat ꝑ⁹ mānifestatio p ſigⁿ⁹ fieri p familia rīa illis q⁹ⁿ mānifestaretur. Arti.5.

Utrum chriſtus per ſeipſum natiuitatē ſuā manifeſtā debuerit. Arti.4.

Ad quartū Sic ꝓceditur. Uidet⁹ q̄ chriſtus p ſeipſum natiuitatem ſuam manifeſtare debuerit. Cauſa enim que eſt per ſe. ſemper eſt potior ea que eſt per aliud: vt ḋr in.8.phy. Sed chriſtus ſuā natiuitatem manifeſtauit per alios: puta paſtoribus per angelos. ⁊ magis per ſtellā. Ergo multo magis per ſeipſum debuit ſuam natiuitatē manifeſtare. ¶ ℘. Eccl.20.ḋr. Sapiētia abſcōdita ⁊ theſaurus inuiſus. q̄ vtilitas i vtroq; Sed chriſtus a principio ſue conceptionis, plene habuit ſapientie ⁊ gratie theſaurum. Niſi ergo hanc plenitudinem manifeſtaſſet per opera ⁊ verba, fuiſſet fruſtra ei data ſapientia ⁊ gratia quod eſt inconueniens: quia deꝰ ⁊ natura nihil fruſtra facit: vt ḋcitur in primo de celo. ¶ ℘. In lib. de infantia ſalvatoris legitur, q̄ chriſtus in ſua puerītia multa miracula fecit. Et ita videt⁹ q̄ ſuā natiuitatem per ſeipſum manifestauerit.

Sed cōtra Est. q̄ Leo papa dicit q̄ magi inuenerūt puerū ieſum nulla ab humane infantie gſa litate diſcretū. Sed alij infantes nō ſeipſos manifeſtāt. Ergo neq; decuit q̄ chriſtus p ſeipſum ſuam natiuitatem manifestaret.

Rñdeo Dōm, q̄ natiuitas chriſti ad humanam ſalutem ordinabatur, que quidem eſt per fidem. Fides autem ſalutaris diuinitatem ⁊ humanitatē chriſti cōfitetur. Oportebat igitur ita manifestari natiuitatem xpi, vt demonſtratio diuinitatis eī⁹, fidei humanitatis ipſius nō ꝓiudicaret. ihoc aūt factū eſt. dū chriſtꝰ in ſeipſo natiuitatē ſuā confirmauit humane exhibuit. ⁊ tñ per dei creaturas diuinitatis virtutem in ſe monſtrauit. Et ideo chriſtus non per ſeipſum ſuam natiuitatem manifeſtauit: ſed per quaſdam alias creaturas.

Ad primū Ergo dōm, q̄ in via generationis ⁊ motꝰ oportet per imperfecta ad perfectum puenīri. Et ideo chriſtus primo manifeſtatus eſt p alias creaturas: ⁊ poſtea manifeſtauit ſe p ſeipſum manifeſtatione perfecta. ¶ Ad ſcām dōm, q̄ licet ſapientia abſcondita ſit inutilis: non tamen ad ſapientem pertinet. vt quolibet tē pore manifeſter ſeipſum, ſed tēpore cōgruo. Dicitur enim eccl.20. Eſt tacens non habēs ſenſum loquele, ⁊ eſt tacēs ſciēs tēpus aptī temporis. Sic ergo ſapientia Chriſto data non fuit inutilis: quia ſeipſum tempore congruo manifeſtauit: ⁊ hoc ipſum q̄ tempore congruo abſcondebatur, eſt ſapientie indicium. ¶ Ad tertium dicendum, q̄ liber ille de infantia ſalvatoris eſt apocryphus. Et chry. dicit ſuper Joan. q̄ Chriſtus non fecit miracula anteq̄ aquam cōuertit in vinum: ſm illud quod dicitur Jo.2. hoc fecit initiū ſignorum Jeſus. Si enim ſm puīmam etatē miracula feciſſet, nō indiguiſſent Iſraelite alio manifestante eum: cum tamen Joannes baptiſta dicat Joan. primo, vt manifeſterꝰ in Iſrael. propterea venī in aqua baptizans. Decenter autem nō ſi cepit facere ſigna in puīma etate: exiſtimaſſent enim phātaſma eſſe incarnationem, ⁊ ante oppoꝝ num tempus cruci eum tradidiſſent, liquefacti.

¶ Utrum natiuitas chriſti debuerit per angelos ⁊ ſtellam manifestari. Arti.5.

Ad quintū Sic ꝓceditur. Uidet⁹ q̄ non debuerit manifestari per angelos Chriſti natiuitas. Angeli enim ſunt ſpirituales ſubſtantie ſm illud pſal. Qui facit angelos ſuos ſpiritus. Sed chriſti natiuitas erat ſm carnē nō autem ſm ſpiritualem eius ſubſtantiam, Ergo non debuit per angelos manifestari. ¶ ℘. Malo: eſt affinitas iuſtorum ad angelos q̄ ad quoſcūq; ꝑ alios: ſm illud pſal. Immittet āgelus dñi in circuitu timentiū eum, ⁊ eripiet eos. Sed iuſtis, ſ. ſymeōi ⁊ anne non eſt manifestata Chriſti natiuitas per angelos. Ergo nec paſtoribus per angelos manifestari debuit. ¶ ℘. Uidet⁹ q̄ nec magis debuerit manifestari per ſtellā. ihoc enim videtur eſſe erroꝝ occaſio, q̄tum ad illos qui eſtimant ſydera natiuitatibus hominum dñari. Sed occaſiones peccandi ſunt hominibus auferende. Non ergo fuit conueniens, q̄ per ſtellā Chriſti natiuitas manifestaretur. ¶ ℘. Signum oportet eſſe certum, ad hoc q̄ per ipſum aliquid manifestetur. Sed ſtella non videtur eſſe ſignum certum natiuitatis Chriſti. Ergo inconuenienter fuit Chriſti natiuitas per ſtellam manifestata.

Sed cōtra Est. q̄ dicitur deut.32. Dei perfecta ſunt opera. Sed talis manifestatio fuit opus diuinum. Ergo per conuenientia ſigna fuit effecta.

Rñdeo Dōm, q̄ ſicut manifestatio ſyllogiſtica fit per ea que ſunt magis nota et cui eſt aliquid manifeſtandum: ita manifeſtatio que fit per ſigna, debet fieri per ea que ſunt familiaria illis quibus manifeſtatur. Manifeſtum eſt autem q̄ viris iuſtis eſt familiare ⁊ conſuetum interiori ſpiritu inſtinctu edoceri, abſq; ſignoꝝ ſenſibilium demōſtratione. ſ. per ſpiritum prophetie. Alij vero corporibus rebus dediti perſenſibilia ad intelligibilia adducuntur. Judei autem conſueuerant diuina reſponſa per angelos accipere, per quos etiam legem acceperant: ſm illud act.7. Accepiſtis legem in diſpoſitione angelorum. Gentiles vero ⁊ maxime Aſtrologi cōſueuerunt ſtellarū curſus inſpicere. Et ideo iuſtis, ſ. ſymeoni ⁊ anne manifestata eſt chriſti natiuitas per interiorem inſtinctum ſpiritus ſancti: ſm illud Luc.2. Reſponſum accepit a ſpiritu ſancto non viſurum ſe mortem, niſi priꝰ videret Chriſtum domini. Paſtoribus autem ⁊ magis tanq̄ rebus corporalibus deditis, manifeſtata eſt chriſti natiuitas per viſibiles appariciones. Et quia natiuitas nō erat pure terrena, ſed quodāmodo celeſtis, ideo per ſigna celeſtia vtriſq; Chriſti natiuitas reuelatur. Ut enim Augu. dicit in ſermo. de epipha. celos angeli habitant ⁊ ſyderā ornant, vtriſq; ergo celi enarrant gloriā dei. Rationabiliter autem paſtoribus tanq̄ iudeis, apud quos frequenter facte ſunt appitiones āgeloꝝ, reuelata eſt natiuitas Chriſti per āgelos. Magis aūt aſſuetis in cōſideratione celeſtium corpoꝝ, manifeſtata eſt p ſignū ſtelle: qr (vt Chry. dicit) p cōſueta. eos dño vocare voluit. eis cōdeſcēdēs. ℨ Eſt aūt ⁊ alia ratio: quia vt Greg. dicit. Judeis tanq̄ rōne vtentib⁹ rōnale aial. i. angelus predicare debuit. gētiles vero q⁹ vti rōne neſciebant ad cognoſcendum dſm, nō per vocē ſed per ſigna perducunt. Et ſicut dñm iam loquētem annūciauerūt gētilibus predicatores loquētes, ita eum nōdum loquētem eſſe nta muta ꝓdicauerūt. ℨ Eſt etiam ⁊ alia ratio: quia vt Aug. dicit in ſermo. epipha. Abrae innumerabilis fuerat ꝓmiſſa ſucceſſio, nō carnis ſemine, ſed fidei ſeminate generāda. Et ideo ſtellarū multitudini eſt comparata, vt ſignari: ortu noui ſyderis excitantur, vt perueniant ad Chriſtū, per quem efficiuntur ſemen Abrahe.

Ad primū Ergo dōm, q̄ illud mānifestatiōe idiget, q̄ de ſe eſt occultum: nō aūt illud q̄ de ſe eſt manifeſtū. Caro aūt eī⁹ q̄ naſcebat erat manifeſta, ſz diuinitas erat occulta. Et ſō ꝓueniēter manifestata eſt illa natiuitas per angelos, q̄ ſunt dei miniſtri. Uñ ⁊ cū claritate angel⁹ appuit: vt oſtēderet q̄ ille q̄ naſcebat: erat ſplēdor ꝑ⁹ne glie. ¶ Ad 2ᵘᵐ ꝓcendū, q̄ iuſti nō indigebāt viſibili appitiōe angeloꝝ: ſz eis ſufficiebat interior illuſtr⁹ ſpūſſancti pp eoꝝ ꝓfectionē. Ad 3ᵘᵐ dō, q̄ ſtella natiuitatē xpi manifeſtās, oēm occaſionē erroris ſubtraxit. Ut em Augu. dicit ꝺ Fauſtum, nulli aſtrologi ita ſtituerūt naſcēntiū hoim fata ſub ſtellis, vt aliquā ſtellarū hoie aliquo nato circuit⁹ ſui ordinē reliquiſſe, ⁊ ad eum q̄ nat⁹ eſt perexiſſe aſſererēt: ſicut accidit circa ſtellam que demōſtrauit natiuitatē Chriſti. Et ideo per hoc nō cōfirmatur erroꝝ coꝝ, qui ſolent naſcentiū hoim aſtroꝝ ordini colligari arbitrank. nō aūt credunt aſtroꝝ ordinem ad hoīs natiuitatē poſſe mutari. Sū⁹ eriam vt Chry. dicit, nō eſt hoc aſtronomie opus, a ſtellis ſcire eos qui naſcunk: ſed ab hora natiuitatis futura ꝺdicere. Magi aūt rp̄o natiuitatis nō cognouerūt: vt hinc ſumētes mitiū. a ſtella. q̄ motu futura cognoſcerēt, ſz potiꝰ ecōuerſo. ¶ Ad quartū dōm, q̄ ſicut chry. refert. in q̄ duſdā ſcripturis apocryphis legit. q̄ q̄dā gēs in extremo oūētis iurta oceanū. ſcriptura quādā habebat ex nole ſeth de hac ſtella. ⁊ muneribꝰ hmōi offerēdis: q̄ gēs dilīgēter obſeruabat huiꝰ ſtelle exortū, poſtea explorat⁹ ab⁹. 12. q̄ certis tpib⁹ deuote aſcēdebāt in mōtē. in quo poſtmodū eaꝝ viderūt, hīnē in ſe q̄ſi paruuli formā, ⁊ ſup ſe ſiſtu dinez crucis. ℨ Uel dōm. q̄ ſicut ḋr in li. de q̄nibus vete. ⁊ no. teſta. magi illi traditionē balaā ſequebanℨ q̄ dixit ouetur ſtella ex Jacob. Uſi videtes ſtellā extra ordinē mundi, hāc eſſe intellexerūt, quā balaam futurā indicē regis iudeoꝝ prophetauerat. ℨ Uel dōm ſicut Aug. dicit in ſermo. de epipha. q̄ ab angelis, aliqua admonitione reuelationis audierūt magi. q̄ ſtella Chriſtū natum ſignificaret, ⁊ ꝓbabile videtur q̄ a bonis, q̄ſi in Chriſto adorando ſalus eoꝝ tam quereb⁹. ℨ Uel ſicut leo papa dicit in ſermone de epiphania: ꝓeter illam ſpeciem que corporeum incitat obtutum fulgentiꝰ veritatis radius eoꝝ corda perdocuit, quod ad illuminationem fidei pertinebat.

¶ Utrū natiuitas xpi ordine ꝓueniēti fuerit mānifestata. Ar.6.

Ad ſextū Sic ꝓcedit. Uſ q̄ inconueniēti ordine xpi natiuitas fuerit manifestata. Illis enī debuit primo manifestari xpi natiuitas. q̄ xpo ꝓpinquiores fuerūt. ⁊ q̄ magis xp̄m deſiderabāt: ſm illud Sap.6. preoccupat eos q̄ ſe cupiſcūt. vt ſe priꝰem illis oſtēdat. Sed inſti xp̄inq̄ſſimi erāt xpo per fidē. ⁊ maxime eī⁹ aduentū deſiderabāt: vñ ḋr Luc.2. de ſymeone. q̄ erat hō iuſtus ⁊ timoratꝰ expectāns redēptionē iſrael. Ergo primo debuit manifestari xpi natiuitas ſymeoni. q̄ paſtoib⁹ vel magis. ¶ ℘. Scām Aug. magi fuerunt primine gēnum xpo creaturarū. Sed primo plenitudo gētiū intrat ad fidē. ⁊ poſtmodū ois iſrael ſaluus fiet: vt ḋr Ro.11. Ergo primo debuit manifestari chriſti natiuitas magis q̄ paſtoribus. ¶ ℘. Mat.2.ḋr. q̄ herodes occidit oēs pueros q̄ erāt in bethleez et in oibus finibus eius, a bimatu ⁊ infra, ſm tēpus. q̄ exquiſierat a magis. Et ſic vī q̄ per duos annos poſt xpi natiuitatem magi ad xp̄m peruenerint. Inconueniēter igit poſt tantuꝝ tp̄s, fuit gentilibus Chriſti natiuitas manifestata.

Sed cōtra Est. q̄ ḋr dan.2. Ipſe mutat tēpora et etates. Et ita tēpus manifeſtationis natiuitatis Chriſti, videtur congruo ordine eſſe diſpoſitum.

Rñdeo Dōm, q̄ xpi natiuitas primo q̄dē manifestata eſt paſtoribꝰ ipſo die natiuitatis xpi. vt em dicit luc.2. erāt in regione eadem vigilātes ⁊ cuſtodientes vigilias noctis ſuper gregē ſuū: ⁊ vt diſceſſerūt ab eis angeli in celū, lonātes. Scđo aūt magi puenerūt ad xp̄m. 13. die natiuitatis eī⁹: quo die feſtū epiphanie celebrāt. Si em revoluto anno, vel etiā duob⁹ āntis veniſſent, nō inueniſſent eū in bethleē: cū ſcriptū ſit luc.2. q̄ poſtq̄ pfecerūt ola ſm legē dñi (offerētes. ſ. puerum Jeſuꝝ in tēplū) reuerſi ſunt in galileā in ciuitatē ſuā nazareth. Tertio manifeſtata eſt iuſtis in tēplo. 40. die a natiuitate xpi: vt hr luc.2. ℨ Et huius ordinis rō eſt: q̄ ꝑ paſtores ſignificanℨ apli ⁊ alij credētes ex iudeis, quib⁹ primo manifeſtata eſt fides xpi: inter quos nō fuerūt multi potētes nec multi nobiles: vt ḋr.1.ad coꝝ.1. Scđo aūt fides Chriſti puenit ad plenitudinē gentium: que eſt prefigurata per magos. Tertio aūt peruenit ad plenitudinē indeoꝝ: que eſt prefigurata per iuſtos: vnde ⁊ in tēplo indeorum eſt eis Chriſtus manifeſtatus.

Ad primū Ergo dōm, q̄ ſicut apls dicit ro.9. Iſrael ſectādo legem iuſtitie in legez iuſtitie non puenit: ſed gētiles q̄ non querebant iuſtitiam, iudeos cōſter in iuſtitia fidei preuenerūt. Et in huius figurā ſymeon q̄ expectabat cōſolationem iſrael, vltimo Chriſtū natū cognouit: ⁊ ꝓcſſe runt eū magi ⁊ paſtores, q̄ Chriſti natiuitatē nō ita ſollicite expectabāt. ¶ Ad ſcām dōm. q̄ ſz plenitudo gentiū priꝰ intrauerit ad fidem q̄m plenitudo iudeoꝝ: nō primitie iudeoꝝ preuenerunt in fide primitias gētium, ⁊ ideo paſtoribꝰ primo manifeſta eſt Chriſti natiuitas q̄m magis. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ de apparitione ſtelle q̄ apparuit magis, eſt duplex opinio. Chry. em ſuper Mat. ⁊ Aug. in ſermo. epipha. dicūt q̄ ſtella magis apparuit per biennīū ante Chriſti natiuitatē: ⁊ tūc premeditantes ⁊ ſe ad iter ꝓparantes, a remotiſſimis partibus oūentis peruenerunt ad Chriſtū. 13. die a ſua natiuitate. Unde ⁊ herodes ſtatim poſt receſſum magorum, videſ ſe ab eis illuſum, mādauit occidi pueros a bimatu ⁊ infra: dubitās ne tūc Chriſtus natus eſſet q̄n ſtella apparuit, ſm q̄ a magis audierat. ℨ Alij vero dicūt ſtellam apparuiſſe primo cū Chriſtus nat⁹ eſt: et ſtatim magi viſa ſtella iter arripiēres, lōgiſſimū iter in. 13. diebus peregerūt, partim quidē adiuti diuina virtute, partim autem dromedariorum velocitate. Et hoc dico ſi venerūt ex extremis partib⁹ oūentis. ℨ Quidam tñ dicūt eos veniſſe de regione ꝓpinqua, vñ fuerat balaam: cuiꝰ doctrine ſectatores fuerūt. Dicunk aūt ab oriente veniſſe: qr terra illa eſt ad orientalē partez terre iudeorum. Et ſm hoc herodes nō ſtatim recedentibus magis, ſed poſt biennium pueros interfecit. Uel q⁹ potuit credere magos fallacis ſtelle viſione deceptos, poſtq̄ nō inuenerūt quē natū putauerūt, erubuiſſe ad ſe redire: vt Aug. dicit in lib. de cōſen ſu euāgeliſtarū. Ideo aūt nō ſolum bimos pueros interfecit, ſed etiā infra: q⁹ (vt Aug. dicit in quodā ſermone innocētu) timebat ne puer cui ſidera famul anℨ ſpeciē ſuā prolo ſupra eratem vel infra tranſformaret.

¶ Utruꝝ ſtella que magis apparuit, fuerit vna de celeſtibus ſtellis. Arti.7.

Ad ſeptimū Sic ꝓceditur. Uſ q̄ ſtella q̄ magis appuit, fuerit vna de celeſtib⁹ ſtellis. Dicit em Augu. in quodā ſermone epiphanie. Dñs pendet ad vbera ⁊ vilium patitur deus inuolumenta pannoꝝ, repente nouum de celo ſidus effulſit. Fuit igitur ſtella celeſtis, que magis apparuit. ¶ ℘. Aug. dicit in ſermone quodam epiphanie. Paſtoribꝰ angeli, magis ſtella chriſtum demōſtrat, vtriſq; loquiſ lingua celorum: q⁹ lingua ceſſauit, ꝓphetarū. Sed angeli paſtoribꝰ apparentes, fuerunt vere de celeſtibus angelis. Ergo ⁊ ſtella magis apparens, fuit vere de celeſtib⁹ ſtellis. ¶ ℘. Stelle que non ſunt in celo ſed in aere, dicūtur ſtelle comate, q̄ non apparent in nativitatibus regum, ſed magis ſunt indicia mortis eoꝝ. Sed illa ſtella deſignabat regis natiuitatem: vnde magi dicunt Matt. 2. vbi eſt qui natus eſt rex iudeorum? vidimus enim ſtellam eius in oriente. Ergo videtur q̄ fuerit de celeſtibus ſtellis.

Sed cōtra Est. q̄ Aug. dicit in li. cōtra fauſtum. Non ex illis erat ſtellis que ab initio creature itinerum ſuorum ordinem ſub creatoris lege cuſtodiunt: ſed nouo virginis partu nouum ſidus apparuit.

Rñdeo Dōm. q̄ ſicut Chry. ſo. dicit ſup Mat. q̄ illa ſtella q̄ magis apparuit. non fuerit vna celeſtium ſtellarum, multipliciter manifeſtū eſt. ¶ Primo quidem, quia nulla alia ſtellarum hac via incedit. hec enim ſtella ferebatur a ſeptentrione in meridiem: ita enim iudea iacet ad perſidem, vnde magi venerunt. ℨ Scđo apparet hoc ex tempore: non enim illa ſtella: primo ſm Chry. ſub cuius opinione aſſerit Aug. in ſermo. epipha. dicit q̄ ſtella magis apparuit per biennīū ante Chriſti natiuitatē: ⁊ tūc premeditantes ⁊ ſe ad iter ꝓparantes, a remotiſſimis partibus oūentis peruenerunt ad Chriſtū. 13. die a ſua natiuitate. Unde ⁊ herodes ſtatim poſt receſſum magorum, videſ ſe ab eis illuſum, mādauit occidi pueros a bimatu ⁊ infra: dubitās ne tūc Chriſtus natus eſſet q̄n ſtella apparuit, ſm q̄ a magis audierat. ℨ Alij vero dicūt ſtellam apparuiſſe primo cū Chriſtus nat⁹ eſt: et ſtatim magi viſa ſtella iter arripiēres, lōgiſſimū iter in. 13. diebus peregerūt, partim quidē adiuti diuina virtute, partim autem dromedariorum velocitate. Et hoc dico ſi venerūt ex extremis partib⁹ oūentis. ℨ Quidam tñ dicūt eos veniſſe de regione ꝓpinqua, vñ fuerat balaam: cuiꝰ doctrine ſectatores fuerūt. Dicunk aūt ab oriente veniſſe: qr terra illa eſt ad orientalē partez terre iudeorum. Et ſm hoc herodes nō ſtatim recedentibus magis, ſed poſt biennium pueros interfecit. Uel q⁹ potuit credere magos fallacis ſtelle viſione deceptos, poſtq̄ nō inuenerūt quē natū putauerūt, erubuiſſe ad ſe redire: vt Aug. dicit in lib. de cōſen ſu euāgeliſtarū. Ideo aūt nō ſolum bimos pueros interfecit, ſed etiā infra: q⁹ (vt Aug. dicit in quodā ſermone innocētu) timebat ne puer cui ſidera famul anℨ ſpeciē ſuā prolo ſupra eratem vel infra tranſformaret.

¶ Utruꝝ ſtella que magis apparuit, fuerit vna de celeſtibus ſtellis. Arti.7.

Ad ſeptimū Sic ꝓceditur. Uſ q̄ ſtella q̄ magis appuit, fuerit vna de celeſtib⁹ ſtellis. Dicit em Augu. in quodā ſermone epiphanie. Dñs pendet ad vbera ⁊ vilium patitur deus inuolumenta pannoꝝ, repente nouum de celo ſidus effulſit. Fuit igitur ſtella celeſtis, que magis apparuit. ¶ ℘. Aug. dicit in ſermone quodam epiphanie. Paſtoribꝰ angeli, magis ſtella chriſtum demōſtrat, vtriſq; loquiſ lingua celorum: q⁹ lingua ceſſauit, ꝓphetarū. Sed angeli paſtoribꝰ apparentes, fuerunt vere de celeſtibus angelis. Ergo ⁊ ſtella magis apparens, fuit vere de celeſtib⁹ ſtellis. ¶ ℘. Stelle que non ſunt in celo ſed in aere, dicūtur ſtelle comate, q̄ non apparent in nativitatibus regum, ſed magis ſunt indicia mortis eoꝝ. Sed illa ſtella deſignabat regis natiuitatem: vnde magi dicunt Matt. 2. vbi eſt qui natus eſt rex iudeorum? vidimus enim ſtellam eius in oriente. Ergo videtur q̄ fuerit de celeſtibus ſtellis.

Sed cōtra Est. q̄ Aug. dicit in li. cōtra fauſtum. Non ex illis erat ſtellis que ab initio creature itinerum ſuorum ordinem ſub creatoris lege cuſtodiunt: ſed nouo virginis partu nouum ſidus apparuit.

Rñdeo Dōm. q̄ ſicut Chry. ſo. dicit ſup Mat. q̄ illa ſtella q̄ magis apparuit. non fuerit vna celeſtium ſtellarum, multipliciter manifeſtū eſt. ¶ Primo quidem, quia nulla alia ſtellarum hac via incedit. hec enim ſtella ferebatur a ſeptentrione in meridiem: ita enim iudea iacet ad perſidem, vnde magi venerunt. ℨ Scđo apparet hoc ex tempore: non enim

Op⁹. 60 ca.7. Et mat. 2.ca.4.

Universidad de Deusto
Biblioteca

quune verbū de significatiōe cometarum admittendo respondere: non q̄ propter eas esse/ipsum sensisse putādum sit: sed esto q̄ sit/respondisse intelligendum est. Cometes enim non magis regis ⁊ pauperi/rustici mortem significat: sed magis mortes principum notātur/pauperum autem ratio nō habetur/ideo vulgatū est/q̄ significat mortem principum. Si magno credimus alberto.

¶Super Arti.8.

TIn¹ᵐ de conuenientia seu rōnabilitate actus querit.

¶In corpore vnica conclusio. Credendū est magos a spiritu sancto inspiratos sapienter Christū adorasse. Probatur. Magi sunt primitie gentium in Christū credentium: ergo credēdum est ⁊c. Antecedēs manifestatur: quia in ipsis sicut in quodam prefagio fides deuotiorq̄ gentiū est ablata errore per inspirationem spiritussancti/ita ⁊c.

¶Super q̄nis. 37.

articulū primum. Iinulus clarus.

¶Ad primū Ergo dōm. q̄ celum in sacra scriptura quandoq̄ dicit aer: ⁊m illud, volucres celi, ⁊ pisces maris. ¶Ad scōm dicendum. q̄ ipsi angeli celestes. ex suo officio habent. vt ad nos descendant. in ministerium missi. sed stelle celestes suum situm nō mutant. Unde nō est similis ratio. ¶Ad tertiū dōm. q̄ sicut stella illa nō est sequuta modum stellarum celestium: ita nec etiam stellarū comatatarū: que nec de die apparent. nec cursum ordinarium mutant. Et tamen non omnino aberat significatio cometarum. quia celeste regnum Christi. comminuit ⁊ consumit vnicuiq̄ sa regna terre. et ipsum stabit in eternum: vt dicit ur Danielis. 2.

¶Utrum Magi conuenienter ad Christum adorandum venerint. Articul. 8.

Matth. 2. pun⁹.

ADoctauum Sic procēditur. Uidetur q̄ Magi nō cōuenienter ad Christum venerādum venerint. Unicuiq̄ enim regi. reuerētia debetur a suis subiectis. ¶Magi autem nō erāt de regno iudeorum. Ergo cum ex visione stelle cognouerūt natum esse regem iudeorum. videtur q̄ inconuenienter venerint ad eum adorandum. ¶ℙ. Stultū est vnicuique rege aliquo. extraneum regem annūciare. Sed in regno iudee regnabat herodes. Ergo stulte fecerunt magi. alterius regis natiuitatem annūtiantes. ¶ℙ. Tertius est celeste indicium q̄ indicium humanum. Sed magi ducatu celestis in dicti ab oriente venerant in iudeam. Stulte ergo egerūt. preter ducatum stelle. humanū indicium requirendo. dicentes. vbi est qui natus est rex iudeorum? ¶ℙ. Munerum oblatio. ⁊ adorationis reuerentia. non debentur nisi regibus iam regnantibus. Sed magi non inuenerunt Christum regia dignitate fulgentem. Ergo inconuenienter ei munera ⁊ reuerentiam regiam exhibuerunt.

Sed cōtra Est. q̄ dicitur Isa. 60. Ambulabunt gentes in lumine tuo. ⁊ reges in splendore ortus tui. Sed qui diuino lumine ducuntur. non errant. Ergo magi absq̄ errore. Christo reuerentiam exhibuerunt.

¶Rndeo Dicendum. q̄ sicut dictum est. Magi sunt primi nē gentium in Christum credentium: in quibus apparuit sicut in quodam prefagio fides ⁊ deuotio gentium. venientium a remotis ad Christum. Et ideo sicut deuotio ⁊ fides gētium est ablata errore per inspirationem spiritussancti: ita etiā credendum est. Magos a spiritu sancto inspiratos. sapienter christo reuerentiam exhibuisse.

Ad primū Ergo dicēdum. q̄ sicut Augu. dicit in sermone epiphanie. cum multi reges iudeorū nati fuissent atq̄ defuncti. nullum eorū magi adorandum quesierunt. Non itaq̄ regi iudeorum. qualem illic esse solebant. hic tam magnum honorem longinqui alienigene. ⁊ ab eodē regno prouisus extranei. a se deberi arbitrabātur: sed talem natum esse dixerunt. in quo adorando. se salutem que ⁊m deum est. consecuturos minime dubitauerunt. ¶Ad scōm dōm. q̄ per illā annūtiationem magorum prefignabatur constantia gentium. Christum vsq̄ ad mortem confitentium. Unde Chrys. dicit sup Matth. q̄ dum cōsiderabant regem futurum. nō timebant regem presentem adhuc nō videbāt Christum. ⁊ iam parati erant p eo mori. ¶Ad tertium dōm. q̄ sicut Aug. dicit in sermone epiphanie. Stella que magos p durit ad locū vbi erat cum matre virgine deus infans. poterat eos ad ipsam p ducere ciuitatem Bethleem in qua natus est Christus: sed tm subtraxit se. donec deuenirent ad ciuitatem in qua Christus nasceret etiā inde testimonio pharisēorum: vt sic gemmato testimonio cōfirmati/sicut leo papa dicit/attētiou fide expeterēt. quem ⁊ stelle claritas ⁊ pphetie manifestabat auctoritas. Et ita ipsi annūciant iudeis christi natiuitatem ⁊ interrogāt locū: credūt ⁊ querūt. rāq̄ significantes eos qui ambulāt per fidem. ⁊ desiderāt spēm: vt Aug. dicit in sermone epiphanie. Iudei aūt imitātes eis locū natiuitatis christi. similes facti sunt fabis arehe. Hoc: qui alijs vbi euaderēt pstite runt. ⁊ ipsi diluuio perierūt. Audierūt ⁊ abierūt inquisitores. deserunt. ⁊ remānerūt doctores similes lapidibus miliarijs. qui vbi ostendunt nec ambulāt. Diuino etiam nutu factū est. vt aspectus stelle subtracto. magi humano sensu in Hierusalē irēt. qui erant in ciuitate regia regē natū: vt in Hierusalem puero Christi natiuitas publice annūciaret: ⁊m illud Isa. 2. de syon exibit lex ⁊ verbū dñi de hierusalē: ⁊ vt etiā studio magorū de lōge veniē tiū. dānaretur iudeorū pigritia. ppe existētiū. ¶Ad 4ᵐ dōm. q̄ sicut Chry. dicit sup Matth. Si magi terrenū regē grētes venissent. fuissent cōfusi. q̄ tāti itineris laboriē sine cā suscepissent. vnde nec adorassent nec munera obtulissent. Nūc aūt q̄ celestē regē querebāt: etsi nihil regalis excellētie in eo viderēt: tñ solū stelle testimonio cōtēti eū adorauerūt: videlicet ei⁹ holem ⁊ agnoscunt deū. Et offerūt munera dignitati Christi. q̄ erāt. Aurū quidē. q̄si regi magno. Thus q̄si deo sacrificio ponit. immolatur vt deo. Myrrha. qua mortuorū corpora cōdiunt. q̄si carnis sua salute oim mouturo. In quo etiā vt Greg. dicit: instruimur vt nato regi aurū (per q̄d significat sapia) offeram⁹. in cōfessione ei⁹. sapientie luminē splēdētes. Thus aūt p q̄d expalmit oīs odor deuotio. offerimus deo: si p oronū studia deo redolere valemus. Myrrham aūt que significat mortificatiōē carnis. offerimus: si carnis vitia per abstinentiam mortificemus.

¶De legalibus circa puerum Jesum obseruatis. Questio. 37.

Matth. 2. pun⁹.

Einde Cōsiderādū est de circūcisione christi. Et q̄ circūcisio ⁊ professio legis obseruande ⁊m illud Gal. 5. testificet oi hoi circūcidenti se. q̄si debitor est vniuerse legis faciende. simul cum hoc querēdum est de aliis legalibus circa puerū ie su obseruatis. ¶Unde querūtur quatuor. Primo de eius circūcisione. Secōdo. de nois impositione. Tertio. de ei⁹ oblatione. Quarto. de matris purgatione.

¶Utrum Christus debuerit circūcidi. Artic. 1.

Ad primum Sic procēditur. Uidetur q̄ Christus non debuerit circūcidi. Veritate enim veritate. cessat figura. Sed circūcisio fuit abrahe p̄cepta. in signū federis q̄d erat de semine nascituro: vt pater Gen. 17. Hoc autem fedus fuit in Christi natiuitate completum. Ergo circūcisio statim cessare debuit. ¶ℙ. Dis christi actio. nra est instructio. vñ 1ª Jo. 13. exēplū dedi vobis. vt quēadmodū ego feci. ita ⁊ vos faciatis. Sed nos non debemus circūcidi: ⁊m illud Gal. 5. Si circūcidimini. xps vobis nihil p̄derit. Ergo vt q̄ nec xps debuerit circūcidi. ¶ℙ. Circumcisio est ordinata in remedium originalis peccati. Sed Christus nō contraxit originale pctū: vt ex supra dictis pz. Ergo Christus non debuit circumcidi.

Sed cōtra Est. q̄d dr Luc. 2. Cōpleto. vt circumcideretur puer.

¶Rndeo Dōm. q̄d plurib⁹ de causis xps debuit circūcidi. Primo quidē vt ostēdat veritatem carnis humane. ⁊ manicheū. q̄ dixit eū habuisse corpus fantasticū. ⁊ ℙ apollinariū. q̄ dixit corpus xpi esse diuinitati cōsubstātiale. ⁊ ℙ valētinū. qui dixit xpm de celo corpus attulisse. ¶Secōdo vt approbaret circūcisionē. quā olim deꝰ instituerat. ℙ Tertio. vt cōprobaret se eē de gēte abrae: q̄ circūcisionis mādatū acceperat in signū fidei. quā de ipso habuerat. ℙ Quarto. vt iudeis excusationē tolleret: ne eū reciperēt si esset incircūcisus. ℙ Quinto. vt obediēti virtutē nobis suo cōmendaret exemplo. Uñ ⁊ octaua die circūcisus est. sicut in lege erat preceptū. ℙ Sexto. vt q̄ in similitudinem carnis pcti aduenerat. remedium quo caro peccati cōsueuerat mīsdari nō refugeret. ℙ Septimo. vt legis onꝰ in se sustinēs. alios a legis onere liberaret: ⁊m illud gal. 4. Misit deus filium suum factum sub lege. vt eos qui sub lege erant redimeret.

Ad primū Ergo dōm. q̄d circūcisio ⁊ remotionē carnalis pellicule in mēbro gnationis ferā. significabat spoliationē veruste gñationis. a qua quidē vetustate liberamur p passionē xpi. Et tōvera hui⁹ figure nō fuit plene ipleta in xpi natiuitate. sz in eius passione: ante quā circūcisio sua ⁊ frutē ⁊ statū hēbat. Et ideo decuit xpm ante suā passionē rāq̄ filiū abrae circūcidi. ¶Ad scōm dōm. q̄d xps circūcisione suscepit eo tpe quo erat sub p̄cepto. Et ideo sua actio in hoc est nobis imitāda. vt obseruem⁹ ea q̄ sunt nr̄o tpe in p̄cepto: qui vnicuiq̄ negotio est tēpus ⁊ opportunitas: vt dr eccl. 8. Et pterea vt orig. ✠ dicit. sicut mortui sumus cū illo morīte. ⁊ cōsurreximus Christo resurgēti. ita circumcisi sumus spūali circūcisione p xpm. et ideo carnali circūcisione nō indigemus. Et hoc est q̄d apl̄s dicit colo. 2. In quo. f. Christo circūcisi estis circūcisiōe nō manufacta. in exp̄liatione corporis carnis: sed in circūcisiōe dñi nr̄i Jesu Christi. ¶Ad tertiū dōm. q̄d sicut xps ppria volūtate morīē nr̄am suscepit. q̄ est effectus pcti (nullū in se hītis pctm) vt nos a morte liberaret. ⁊ spūaliter nos faceret mori pctō. ita etiā ⁊ circūcisionē ḡ est remediū originalis pcti. suscepit absq̄ hoc q̄d haberet originale pctm: vt nos a legis iugo liberaret. ⁊ vt in nobis spiritualem circūcisionem efficeret: vt. f. suscipiendo figuram. impleret veritatem.

alia ⁊ sanguis.

¶Utrum conuenienter fuerit Christo nomen impositum. Artic. 2.

AD scōm Sic procēditur. Uidetur q̄ inconuenienter fuerit Christo nomē impositū. Veritas enim euāgelica dz penitus tollere omnem superstitionem. Sed hoc videtur esse. Isa. 7. Ecce virgo cōcipiet. ⁊ pariet filiū. ⁊ vocabit nomē ei⁹ emanuel. Ex. 8. Uoca nomē eius accelera. spolia detrahe. Festina predari. Et. 9. Uocabitur nomen ei⁹ admirabilis cōsiliarius. deus fortis. pater futuri seculi. princeps pacis. ⁊ 3ª cha. 6. Ecce vir oriens nomē eius. Ergo inconueniēter vocatū est nomē eius Jesus. ¶ℙ. Ihoc nomē Jesus saluē significat: vt pz p id q̄d dr Mat. 1. Pariet filiū et vocabis nomē eius Jesum. ipse enim saluū faciet populū suum a peccatis eorum. Sed salus per Christum nō est facta solum in circūcisione. sed etiā in ꝑpetio: vt patet per aposto. Ro. 4. Inconuenienter ergo hoc nomen fuit Christo impositum in sua circumcisione.

Sed cōtra Est auctoritas scripture in qua dicit luc. 2. q̄d postq̄ ꝑ summati sunt dies octo. vt circūcideret puer. vocatū est nomen eius Jesus.

¶Rndeo Dicendū. q̄d nota debēt ꝑ penitatibus rerum respōdere. Et hoc patet in nominib⁹ generū ⁊ specierum: q̄ vt 2ª. 4. metaꝝ. ratio quam significat nomen est diffinitio. que designat proprietatem rei naturā. Nota aūt singularia hominū semp imponūtur ab aliqua ꝑpietate eius cui nomen imponitur. Uel a tempore: sicut imponitur nota aliquorū sanctorum. Matth. 2. Ioh. 1. Luc. 1. Aliquotiens q̄q̄ illicitum. nā presentib⁹ infirmis est illicitū. q̄d non infirmos. nō timet. licitū est. Et ꝑm hoc circūcisio hui⁹. q̄si in ecclesia illa nō esset in scādalū infirmoꝝ. neq̄ mali occasio. cessat hec ibi manifestē. Et si obiciatur. q̄d licet tollat per hoc nō scādali apud illos: nō rō tollitur per hoc rō scādali apud inuimeros christi ecclesias. ¶ de indoctum circūcisione scādali ẏ̄tur (vtpote in adultis) specie habēte. nō hic vel cūdo ꝑr romanā ecclesiā esset: vt vel nō toleraret circūcisio tali ratione cōsueta: vel si tolerāda iudicaretur vt ꝑm se licita. tolerareturꝰ scandalū apud ecclesias alias. Et per hec patet solutio omnium obiectorum.

Ad scōm Sic procēditur. Uidetur q̄ Christus non debuerit circūcidi. Ueritate enim veritate. cessat figura. Sed circūcisio fuit abrahe p̄cepta. in signū federis q̄d erat de semine nascituro: vt pater Gen. 17. Hoc autem fedus fuit in Christi natiuitate completum. Ergo circūcisio statim cessare debuit. ¶ℙ. Dis christi actio. nra est instructio. vñ 1ª Jo. 13. exēplū dedi vobis. vt quēadmodū ego feci. ita ⁊ vos faciatis. Sed nos non debemus circūcidi: ⁊m illud Gal. 5. Si circūcidimini. xps vobis nihil p̄derit. Ergo vt q̄ nec xps debuerit circūcidi. ¶ℙ. Circumcisio est ordinata in remedium originalis peccati. Sed Christus nō contraxit originale pctm: vt ex supra dictis pz. Ergo Christus non debuit circumcidi.

Sed cōtra Est. q̄d dr Luc. 2. Cōpleto. vt circumcideretur puer.

¶Rndeo Dōm. q̄d plurib⁹ de causis xps debuit circūcidi. Primo quidē vt ostēdat veritatem carnis humane. ⁊ manicheū. q̄ dixit eū habuisse corpus fantasticū. ⁊ ℙ apollinariū. q̄ dixit corpus xpi esse diuinitati cōsubstātiale. ⁊ ℙ valētinū. qui dixit xpm de celo corpus attulisse. ¶Secōdo vt approbaret circūcisionē. quā olim deꝰ instituerat. ℙ Tertio. vt cōprobaret se eē de gēte abrae: q̄ circūcisionis mādatū acceperat in signū fidei. quā de ipso habuerat. ℙ Quarto. vt iudeis excusationē tolleret: ne eū reciperēt si esset incircūcisus. ℙ Quinto. vt obediēti virtutē nobis suo cōmendaret exemplo. Uñ ⁊ octaua die circūcisus est. sicut in lege erat preceptū. ℙ Sexto. vt q̄ in similitudinem carnis pcti aduenerat. remedium quo caro peccati cōsueuerat mīsdari nō refugeret. ℙ Septimo. vt legis onꝰ in se sustinēs. alios a legis onere liberaret: ⁊m illud gal. 4. Misit deus filium suum factum sub lege. vt eos qui sub lege erant redimeret.

Ad primū Ergo dōm. q̄d circūcisio ⁊ remotionē carnalis pellicule in mēbro gnationis ferā. significabat spoliationē veruste gñationis. a qua quidē vetustate liberamur p passionē xpi. Et tōvera hui⁹ figure nō fuit plene ipleta in xpi natiuitate. sz in eius passione: ante quā circūcisio sua ⁊ frutē ⁊ statū hēbat. Et ideo decuit xpm ante suā passionē rāq̄ filiū abrae circūcidi. ¶Ad scōm dōm. q̄d xps circūcisione suscepit eo tpe quo erat sub p̄cepto. Et ideo sua actio in hoc est nobis imitāda. vt obseruem⁹ ea q̄ sunt nr̄o tpe in p̄cepto: qui vnicuiq̄ negotio est tēpus ⁊ opportunitas: vt dr eccl. 8. Et pterea vt orig. ✠ dicit. sicut mortui sumus cū illo morīte. ⁊ cōsurreximus Christo resurgēti. ita circumcisi sumus spūali circūcisione p xpm. et ideo carnali circūcisione nō indigemus. Et hoc est q̄d apl̄s dicit colo. 2. In quo. f. Christo circūcisi estis circūcisiōe nō manufacta. in exp̄liatione corporis carnis: sed in circūcisiōe dñi nr̄i Jesu Christi. ¶Ad tertiū dōm. q̄d sicut xps ppria volūtate morīē nr̄am suscepit. q̄ est effectus pcti (nullū in se hītis pctm) vt nos a morte liberaret. ⁊ spūaliter nos faceret mori pctō. ita etiā ⁊ circūcisionē ḡ est remediū originalis pcti. suscepit absq̄ hoc q̄d haberet originale pctm: vt nos a legis iugo liberaret. ⁊ vt in nobis spiritualem circūcisionem efficeret: vt. f. suscipiendo figuram. impleret veritatem.

¶Utrum conuenienter fuerit Christo nomen impositum. Artic. 2.

AD scōm Sic procēditur. Uidetur q̄ inconuenienter fuerit Christo nomē impositū. Veritas enim euāgelica dz penitus tollere omnem superstitionem. Sed hoc videtur esse. Isa. 7. Ecce virgo cōcipiet. ⁊ pariet filiū. ⁊ vocabit nomē ei⁹ emanuel. Ex. 8. Uoca nomē eius accelera. spolia detrahe. Festina predari. Et. 9. Uocabitur nomen ei⁹ admirabilis cōsiliarius. deus fortis. pater futuri seculi. princeps pacis. ⁊ 3ª cha. 6. Ecce vir oriens nomē eius. Ergo inconueniēter vocatū est nomē eius Jesus. ¶ℙ. Ihoc nomē Jesus saluē significat: vt pz p id q̄d dr Mat. 1. Pariet filiū et vocabis nomē eius Jesum. ipse enim saluū faciet populū suum a peccatis eorum. Sed salus per Christum nō est facta solum in circūcisione. sed etiā in ꝑpetio: vt patet per aposto. Ro. 4. Inconuenienter ergo hoc nomen fuit Christo impositum in sua circumcisione.

Sed cōtra Est auctoritas scripture in qua dicit luc. 2. q̄d postq̄ ꝑ summati sunt dies octo. vt circūcideret puer. vocatū est nomen eius Jesus.

¶Rndeo Dicendū. q̄d nota debēt ꝑ penitatibus rerum respōdere. Et hoc patet in nominib⁹ generū ⁊ specierum: q̄ vt 2ª. 4. metaꝝ. ratio quam significat nomen est diffinitio. que designat proprietatem rei naturā. Nota aūt singularia hominū semp imponūtur ab aliqua ꝑpietate eius cui nomen imponitur. Uel a tempore: sicut imponitur nota aliquorū sanctorum. Matth. 2. Ioh. 1. Luc. 1. Aliquotiens q̄q̄ illicitum. nā presentib⁹ infirmis est illicitū. q̄d non infirmos. nō timet. licitū est. Et ꝑm hoc circūcisio hui⁹. q̄si in ecclesia illa nō esset in scādalū infirmoꝝ. neq̄ mali occasio. cessat hec ibi manifestē. Et si obiciatur. q̄d licet tollat per hoc rō scādali apud illos: nō rō tollitur per hoc rō scādali apud inuimeros christi ecclesias. ¶ de indoctum circūcisione scādali ẏ̄tur (vtpote in adultis) specie habēte. nō hic vel cūdo ꝑr romanā ecclesiā esset: vt vel nō toleraret circūcisio tali ratione cōsueta: vel si tolerāda iudicaretur vt ꝑm se licita. tolerareturꝰ scandalū apud ecclesias alias. Et per hec patet solutio omnium obiectorum.

Opꝰ. 60 ca. 6.

Jn honorē sedē pncipū vocamus filios nr̄os ipsoꝝ. pncipuꝝ nobis⁹: vt iudeos a iudeo. leones a leone. Hec superstitiose silis honor in scīos translatus. si ad veneratiōē scīoꝝ spectare credim⁹. q̄d filios nr̄os scīoꝝ nob⁹ appellemus. Et ꝑteres sicut officiarii vel le scīo in nob⁹. ✠ religionē nō est. sed ad veneratiōē q̄dā spectans ita honorē hui⁹ exhibere rpo vt et corporalē assidet sibi circūciso hō. nō superstitiose vanitas. sz ex rōne q̄dā d. ab hoib⁹ hūano more exhibita ⁊ iz sit nō ⁊m cōem ecclie more: est tñ ⁊m illarū eccliarū ḡ sunt indie sub regenda. ⁊ (q̄ vulgariter dr) pste Jōāni. antiquū vetustāq̄ morē. q̄si et nūq̄ ab vñ aut romana ecclesia dānat⁹ appet. ⁊ propterea dz alibi circūcisio ista eē superstitiosa. nō tñ vbi est cōsuera. ℙ De mali aūt spē. q̄d pre se ferre circūcisionē ḡ tpe ne gari etli nō pōt. ⁊ tñ q̄ ab ol spē mali cauēdū est. q̄d ⁊ vbi spēm mali ẏ̄. Uerū vbi et q̄n act⁹ aliqua to cessat hꝺe mali speciez. pōt exerceri licite. nā cōmedere immolata idolis. spē mali hz ⁊m apl̄i doctrinam. 1. ad cor. 8. ⁊. 10. q̄si ẏ

Ad primum Sic procēditur. Uidetur q̄ circūcisio non fuerit conueniens modus circūcidendi. Circūcisio enim fuit in signū federis. Sed fedus fuit factum cum abraam. Ergo circūcisio debuit fieri octauo die. sicut fedus factum fuit. Et sic videtur q̄ inconuenienter fuerit circūcisus die octauo. ¶ℙ. Dis christi actio. nra est instructio. vñ 1ª Jo. 13. exēplū dedi vobis. vt quēadmodū ego feci. ita ⁊ vos faciatis. Sed nos non debemus circūcidi: ⁊m illud Gal. 5. Si circūcidimini. xps vobis nihil p̄derit. Ergo vt q̄ nec xps debuerit circūcidi. ¶ℙ. Circumcisio est ordinata in remedium originalis peccati. Sed Christus nō contraxit originale pctm: vt ex supra dictis pz. Ergo Christus non debuit circumcidi.

Sed cōtra Est. q̄d dr Luc. 2. Cōpleto. vt circumcideretur puer.

¶Rndeo Dōm. q̄d plurib⁹ de causis xps debuit circūcidi. Primo quidē vt ostēdat veritatem carnis humane. ⁊ manicheū. q̄ dixit eū habuisse corpus fantasticū. ⁊ ℙ apollinariū. q̄ dixit corpus xpi esse diuinitati cōsubstātiale. ⁊ ℙ valētinū. qui dixit xpm de celo corpus attulisse. ¶Secōdo vt approbaret circūcisionē. quā olim deꝰ instituerat. ℙ Tertio. vt cōprobaret se eē de gēte abrae: q̄ circūcisionis mādatū acceperat in signū fidei. quā de ipso habuerat. ℙ Quarto. vt iudeis excusationē tolleret: ne eū reciperēt si esset incircūcisus. ℙ Quinto. vt obediēti virtutē nobis suo cōmendaret exemplo. Uñ ⁊ octaua die circūcisus est. sicut in lege erat preceptū. ℙ Sexto. vt q̄ in similitudinem carnis pcti aduenerat. remedium quo caro peccati cōsueuerat mīsdari nō refugeret. ℙ Septimo. vt legis onꝰ in se sustinēs. alios a legis onere liberaret: ⁊m illud gal. 4. Misit deus filium suum factum sub lege. vt eos qui sub lege erant redimeret.

Ad primū Ergo dōm. q̄d circūcisio ⁊ remotionē carnalis pellicule in mēbro gnationis ferā. significabat spoliationē veruste gñationis. a qua quidē vetustate liberamur p passionē xpi. Et tōvera hui⁹ figure nō fuit plene ipleta in xpi natiuitate. sz in eius passione: ante quā circūcisio sua ⁊ frutē ⁊ statū hēbat. Et ideo decuit xpm ante suā passionē rāq̄ filiū abrae circūcidi. ¶Ad scōm dōm. q̄d xps circūcisione suscepit eo tpe quo erat sub p̄cepto. Et ideo sua actio in hoc est nobis imitāda. vt obseruem⁹ ea q̄ sunt nr̄o tpe in p̄cepto: qui vnicuiq̄ negotio est tēpus ⁊ opportunitas: vt dr eccl. 8. Et pterea vt orig. ✠ dicit. sicut mortui sumus cū illo morīte. ⁊ cōsurreximus Christo resurgēti. ita circumcisi sumus spūali circūcisione p xpm. et ideo carnali circūcisione nō indigemus. Et hoc est q̄d apl̄s dicit colo. 2. In quo. f. Christo circūcisi estis circūcisiōe nō manufacta. in exp̄liatione corporis carnis: sed in circūcisiōe dñi nr̄i Jesu Christi. ¶Ad tertiū dōm. q̄d sicut xps ppria volūtate morīē nr̄am suscepit. q̄ est effectus pcti (nullū in se hītis pctm) vt nos a morte liberaret. ⁊ spūaliter nos faceret mori pctō. ita etiā ⁊ circūcisionē ḡ est remediū originalis pcti. suscepit absq̄ hoc q̄d haberet originale pctm: vt nos a legis iugo liberaret. ⁊ vt in nobis spiritualem circūcisionem efficeret: vt. f. suscipiendo figuram. impleret veritatem.

¶Utrum conuenienter fuerit Christo nomen impositum. Artic. 2.

AD scōm Sic procēditur. Uidetur q̄ inconuenienter fuerit Christo nomē impositū. Veritas enim euāgelica dz penitus tollere omnem superstitionem. Sed hoc videtur esse. Isa. 7. Ecce virgo cōcipiet. ⁊ pariet filiū. ⁊ vocabit nomē ei⁹ emanuel. Ex. 8. Uoca nomē eius accelera. spolia detrahe. Festina predari. Et. 9. Uocabitur nomen ei⁹ admirabilis cōsiliarius. deus fortis. pater futuri seculi. princeps pacis. ⁊ 3ª cha. 6. Ecce vir oriens nomē eius. Ergo inconueniēter vocatū est nomē eius Jesus. ¶ℙ. Ihoc nomē Jesus saluē significat: vt pz p id q̄d dr Mat. 1. Pariet filiū et vocabis nomē eius Jesum. ipse enim saluū faciet populū suum a peccatis eorum. Sed salus per Christum nō est facta solum in circūcisione. sed etiā in ꝑpetio: vt patet per aposto. Ro. 4. Inconuenienter ergo hoc nomen fuit Christo impositum in sua circumcisione.

Sed cōtra Est auctoritas scripture in qua dicit luc. 2. q̄d postq̄ ꝑ summati sunt dies octo. vt circūcideret puer. vocatū est nomen eius Jesus.

¶Rndeo Dicendū. q̄d nota debēt ꝑ penitatibus rerum respōdere. Et hoc patet in nominib⁹ generū ⁊ specierum: q̄ vt 2ª. 4. metaꝝ. ratio quam significat nomen est diffinitio. que designat proprietatem rei naturā. Nota aūt singularia hominū semp imponūtur ab aliqua ꝑpietate eius cui nomen imponitur. Uel a tempore: sicut imponitur nota aliquorū sanctorum. Matth. 2. Ioh. 1. Luc. 1. Aliquotiens q̄q̄ illicitum. nā presentib⁹ infirmis est illicitū. q̄d non infirmos. nō timet. licitū est. Et ꝑm hoc circūcisio hui⁹. q̄si in ecclesia illa nō esset in scādalū infirmoꝝ. neq̄ mali occasio. cessat hec ibi manifestē. Et si obiciatur. q̄d licet tollat per hoc rō scādali apud illos: nō rō tollitur per hoc rō scādali apud inuimeros christi ecclesias. ¶ de indoctum circūcisione scādali ẏ̄tur (vtpote in adultis) specie habēte. nō hic vel cūdo ꝑr romanā ecclesiā esset: vt vel nō toleraret circūcisio tali ratione cōsueta: vel si tolerāda iudicaretur vt ꝑm se licita. tolerareturꝰ scandalū apud ecclesias alias. Et per hec patet solutio omnium obiectorum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſſito. Hoia debit ipo
ni a ꝓphetarū rege vt
imponunk a circūcā:
tib⁹ qbūz/vt ſignant
aliqđ gratuitū donū
diuinū? illis datum.
Primū declarat i no-
minib⁹ generū ⁊ ſpe-
cieꝝ: 2m in ſingula-
riū noibus. 3m in no-
minibus diuinitus
impoſitis.

¶Concło riſſima eſt. Cōueniēter vocatum
eſt nomē xp̄i Jeſus. i.
ſaluator: q: fuit ipom
dinit⁹ ꝺ gelo nūciāte
ergo hoc munus g̃fe
collatū eſt vt eſſet ſal
uator omnium.

¶Super arti. 3.

Julius
clarus.

¶In cor
pore vni
ca 2° re-
ſpōſiuꝫ q̃ſito. xp̄o cō-
ueniēter ⁊ ꝓpio obla-
tus eſt/cū oblatione.
Probat. Xp̄o voluit
ſub lege fieri: ⁊ ex mu
liere nat⁹ ꝓiogenit⁹
ē: ꝺ q̃uenienter ⁊c. añs
Ad primū p̄ dece-
rat ex hoc: q: vt eos
q̃ ſub lege erāt redi-
meret/⁊ iuſtificatio-
nē ſpūalē in mēbris
ſuis ipleret. Quo ad
ſecūz eſt ꝙ ſe exhīb.
Cōſequēcia ꝓbat: q:
in lege erāt circūcīſa ꝓpio
ꝓmiſſū ⁊ inſtīs genitum
ſuū. Poſterum inquātum
ꝓiogenitū: ⁊ vtrūq; i
xp̄o ſeruatū ē. Z fa eſt
clara. ¶Sz circūcīſio remōta eſt.
Cōueniēter vocatum
eſt nomē xp̄i Jeſus. i.
ſaluator: q: fuit ipom
dinit⁹ ꝺ gelo nūciāte
ergo hoc munus g̃fe
collatū eſt vt eſſet ſal
uator omnium.

¶Super arti. 3.

Julius
clarus.

¶In cor
pore vni
ca 2° re-
ſpōſiuꝫ q̃ſito. xp̄o cō-
ueniēter ⁊ ꝓpio obla-
tus eſt/cū oblatione.
Probat. Xp̄o voluit
ſub lege fieri: ⁊ ex mu
liere nat⁹ ꝓiogenit⁹
ē: ꝺ q̃uenienter ⁊c. añs
Ad primū p̄ dece-
rat ex hoc: q: vt eos
q̃ ſub lege erāt redi-
meret/⁊ iuſtificatio-
nē ſpūalē in mēbris
ſuis ipleret. Quo ad
ſecūz eſt ꝙ ſe exhīb.
Cōſequēcia ꝓbat: q:
in lege erāt circūcīſa ꝓpio
ꝓmiſſū ⁊ inſtīs genitum
ſuū. Poſterum inquātum
ꝓiogenitū: ⁊ vtrūq; i
xp̄o ſeruatū ē. Z fa eſt
clara. ¶Sz circūcīſio remōta eſt.

his qui in eoꝝ feſtis naſcūtur. Uel a cogna
tione: ſicut cum filio imponitur nomen pa
tris. Uel alicuius de cognatione eius: ſicut
propinqui Joannis baptiſte, volebant eum
vocare nomine patris ſui zacharie: nō aūt
Joānem: q: nullus erat in cognatōe eius,
qui vocaretur hoc nomine. vt ꝺr Luc. 1. Uel
etiam ab euentu: ſicut Joſeph vocauit pu
mogenitū ſuum Manaſſen, dicēs, obliuiſci
fecit me deus oīm laboꝝ meoꝝ. Geſ. 41.
Uel etiā ex aliqua qualitate eī⁹, cui nomen
imponit: ſicut Geſ. 25. ꝺr. q: quia qui pum⁹
egreſſus eſt de vtero matris ruffus erat. et
totus in modū pellis hiſpidus, vocatum eſt
nomen eius Eſau, qđ interpretatur rube⁹.
¶ Hoia aūt q̃ imponunk aliquib⁹ diuinitus,
ſemper ſignant aliqđ gratuitū donū eis di
uinitus datū: ſicut Geſ. 17. dictū eſt abrae:
appellaberis abraā, q: patrē multarū gen
tium cōſtitui te. Et matth. 16. dictū eſt petro,
Tu es petrus, ⁊ ſuper hanc petrā edificabo
eccleſiā meā. Quia igitur chriſto hoc mu
nus gratie collatum erat, vt per ipſum oēs
ſaluarentur: ideo conuenienter vocatum eſt
nomen eī⁹ Jeſus. i. ſaluator: angelo hoc no
men pnūciante, nō ſolum matri, ſed etiam
Joſeph, qui erat futurus eius nutricius.

Ad primū Ergo dōm, q: in oibus illis noibus quodāmō
ſignīaf hoc nomen Jeſus, qđ eſt ſignatiuum
ſalutis. Nā in hoc qđ ꝺr. emmanuel, qđ iter
pretatur nobiſcū deus, deſignatur cauſa ſa
lutis, que eſt vnio diuine ⁊ humane nature
in perſona filij dei, per quā factū eſt vt deus
eſſet nobiſcum, quaſi particeps nr̄e nature.
¶ Per hoc aūt qđ ꝺr, voca nomen eī⁹ accele-
ra. ſpolia extrahe ⁊c. deſignatur a quo nos
ſaluauit, quia a diabolo, cuius ſpolis abſtu-
lit. Fm illud col. 2. Expolians principatus ⁊
potestates. traduxit cōſidēter. ¶ In hoc aūt
qđ ꝺr. vocabitur nomen eī⁹ admirabilis ⁊c.
deſignatur via ⁊ termin⁹ noſtre ſalutis: in-
quātum. ſ. admirabili diuinitatis conſilio et
virtute, ad hereditatem futuri ſeculi perdu-
cimur, in quo erit pax ꝓfecta filioꝝ dei, ſub
ipſo principe deo. ¶ Qđ ꝺr, Ecce vir
oriens nomen eius, ad idem refertur ad qđ
primū. ſ. ad incarnationis myſteriū, fm qđ
exortum eſt in tenebris lumen rectis corde.
¶ Ad ſecm dōm, q: his qui fuerūt ante chri
ſtum, potuit cōuenire hoc nomen Jeſus fm
aliquā aliā rōnem, puta quia aliquam pticu
larem ⁊ tpalē ſaluté attulerūt. Sed fm rōnē
ſpūalis ⁊ vltis ſalutis hoc nomē ꝓprium eſt
chriſto: ⁊ fm hoc ꝺr ee nomē nouū. ¶ Ad 3um
dōm, q: ſicut geñ. 17. legit. ſimul abrahā ſuſce
pit nois impoſitōē a deo, ⁊ circūciſiōis māda
tum. Et iō apud iudeos ꝙſuetū erat vt ipſo
die circūciſionis noīa pueris imponerētur:
q̃ſi añ circūciſionē pfectū eſſe nō habuerint.
Sicut etiā nūc pueris i baptiſmo noīa ipo
nunk. Unde ſup illud ꝓuer. 4. ego filꝰ fui ꝓtis
mei, tenellus ⁊ vnigenitus coram matre mea,
dicit glo. Quare ſalomon ſe vnigenitū coram
matre noīat, quē fm veritatē ꝓceſſiſſe ſcriptu
ra teſtat? reſpō: q: ille, mortuoꝝ⁹, ſine noīe quaſi
nunq̃ eſſet. de vita deceſſit. Et iō xp̄s ſimul
cū fuit circūciſus, noīs impoſitōem accepit.

¶ Utrum Chriſtus conuenienter fuerit in templo oblatus. Arti. 3.

Opaſ. 60. ca. 8.

Ad tertiū Sic proce-
ditur. Uf q̃
inconuenienter fuerit Chriſtus
in templo oblatus. Dicitur enī
Exoꝺ. 13. Sanctifica mihi om-

nē primogenitum qđ aperit vuluam in filiis
Jſrael. Sed Chriſtus exuit de clauſo virgi
nis vtero, ⁊ ita matris vuluam non aperuit.
Ergo Chriſtus ex hac lege nō debuit in tēplo offerri. ¶ Ꝓ. Jlud qđ eſt ſemper pn̄s
alicui, non poteſt ei preſentari. Sed chriſti
humanitas ſemper fuit deo maxime pn̄s: vt
pote eis conuincta in vnitate perſone. Ergo non oportuit q̃ coram dño ſiſteretur.
¶ Ꝓ. Chriſtus eſt hoſtia p̄ncipalis, ad quā
oēs hoſtie veteris legis referuntur ſicut fi
gura ad veritatē. Sed hoſtie nō debet eſſe
alia hoſtia. Ergo nō fuit conueniens vt pro
chriſto alia hoſtia offerretur. ¶ Ꝓ. Inter
legales hoſtias precipua fuit agnus. q̃ erat
iuge ſacrificium: vt habetur numeri. 28. vñ
etiam Chriſtus ꝺr agnus. Jo. 1. Ecce agn⁹
dei. Magis ergo fuit cōueniens q: pro chri
ſto offerretur agnus, q̃ par turturum, vel
duo pulli columbarum.

Sed in cōtrariū Eſt auto-
ritas ſcrip-
ture: que hoc factum eſſe teſtatur. Luc. 2.

Reſpōdeo Dōm, q: ſicut dictum
eſt. Chriſtꝰ voluit ſub
lege fieri, vt eos qui ſub lege erant redime-
ret: ⁊ vt iuſtificatio legis in ſuis mēbris ſpi-
ritualiter impleretur. De ꝓle autem nata
duplex preceptum in lege traditur. Unum
quidem g̃ale quo ad oēs: vt. ſ. compleſ-
tis diebus purificatiōis matris, offerret ſa-
crificium ꝓ filio ſiue ꝓ filia: vt habet Leui.
12. Et hoc quidē ſacrificium erat ⁊ ad expiatio
nem peccati, in quo ꝓles erat cōcepta ⁊ na-
ta. ⁊ ad cōſecratiōnē quandam ipſius: quia
tunc primo preſentabāt in tēplo. ⁊ ideo ali-
qđ offerebāt in holocauſtum, ⁊ aliquid pro
peccō. ¶ Aliud autem preceptū erat ſpeciale
in lege de primogenitis, tam in hominibus
q̃m in iumentis. Sibi enim dño deputauerat
omne primogenitū filioꝝ Jſrael: ꝓ eo qđ
ad liberationem populi Jſrael, percuſſerat
primogenita Egypti, ab homine vſq; ad pe
cus: primogenitus filioꝝ Jſrael reſeruatus.
Et hoc mādatum ponit Exo. 13. in quo etiā
prefigurabatur Chriſtus, qui eſt primoge-
nitus in multis frātribus, vt ꝺr ro. 8. ¶ Quia
igitur chriſtus ex muliere natus, erat quaſi
primogenit⁹, ⁊ voluit fieri ſub lege: hec duo
euangeliſta Lucas circa eum fuiſſe obſer-
uata oſtendit, primo quidem id qđ pertinet
ad primogenitos. cum dicit, tulerunt filiū in
Hieruſalem, vt ſiſterent eum domino: ſicut
ſcriptum eſt in lege domini: quia omne ma-
ſculinum adaperiens vuluam, ſanctum do-
mino vocabitur. ſecundo illud quod pertinet cōmuniter ad omnes. cū dicit: vt darēt
hoſtiam fm q̃ dictū erat in lege dñi, par tur
turum aut duos pullos columbarum.

Ad primum Ergo dōm, q: ſi-
cut Greg. nice. di-
cit. Illud legis preceptum in ſolo incarna-
to deo ſingulariter ⁊ ab aliis differenter im
pleri videtur. Ipſe nanq̃ ſolus ineffabiliter
conceptus ac incompꝛehenſibiliter editus,
virginalem vterum aperuit, non antea con
nubio referatum, ſeruans ⁊ poſt partum in-
uiolabiliter ſignaculum caſtitatis. Unde q̃
dicit, adaperiens vuluam, deſignat q̃ nihil
antea inde intrauerat vel exiuerat. Et per
hoc etiam ſpecialiter dicitur maſculinus:
quia nihil de feminee tatis culpe portauit.
Singulariter etiā ſanctus, quia terrene cō-
tagia corruptele, imaculati partꝰ nouitate
non ſenſit. ¶ Ad ſecm dōm, q: ſicut filius
an ꝓ filio an ꝓ nr̄e: que ibi mūdari dicit.
Et q: ita ille vnitus
e: ponis eſt, capat: q:
poteſt cū vitaq; eternitate tam. ſ. ante de
termino purgatōis
q̃ ſubſequente de obla
tōe cōſtrui ſ̄ ꝓ ſilio
vel filia poſitum in
medio vtriuſq; ora-
tōis: ideo ambigu⁹
reſtat ſenſus quārū
eſt ex litera illa. Zabe
ra vi dētur cuiq; ſua
optimo/q: vel ꝓ pec
cato ꝓprio vel matris
offerat. Et quidem q̃
pro peccato obſs fier
ret/tert⁹ clare dicit.
Et iō dicere q: ꝓ ſola
irregularitate corpo
hoc fieret/alienum a
ſta eſt/dicēte alaſym
p petō ⁊ alind ꝓ bo
locauſto offerri. Mise
re aūt q: ꝓ petō hō
qđ nō pariēdo ſi cōcu
bēdo cōmiſit/q: cor
muniter aliā venia
le petīt in acta alia
ſeruenit/oino irrōna
bile nō ē ex ita th
hō: ſi oīonē quidē p
mſe fieri mādat obla
tionē aūt nō dicit fie
ri ꝓ matre. habetur
Si ſe hec opinio ſcōz
inductum ex euāgeli
ſta. q̃ pōt glosari qđ
intelligit xp̄ne pūtas
tiōis ꝓgenitricē ob
latiōs ꝓ holocauſto
cū indicerēt eū vt fa
cerēt. p eo hec fm eos
ſuetudinem geſſerūt
ſic oblatio. ꝓ petō nō
maneat dubia. ꝓ qua
fiat. Et in hec glosa
nō appeat ꝙſnabile
de falſitate: ſi in prīs
regulas ſequēdo ſ̄ tu
tiorē declinare debe
mus ptē/dōm eſt. q:
ꝓ filio ſeu filia obla
tio fiebat ⁊ holocau
ſtum ⁊ ꝓ petō. Tum
qt euāgeliſte autoꝛ
tas idiſtincte tradi
bant. Tum qt Mo
ſtāti facit hec euāgeli
ſte ꝺba: vt dicat quan
ci ex his ꝺbꝭ obligā
nem fieri ꝓ filio aut
filia. Tū qt hec opi
ſentit glo. ſ. ſuper ibi
dē/vitra illam. et
Augu. aliam. ⁊ Hie
Tho. accedit nō poſt
hūda auctoritas. po
nrīs aūt petō obla
tionē fieri nulla trac
dit ſcripture auctoꝛ
dicente expſſe: tertia
mūdatione mſis eſſe
coipoream: dū puer. 2.
rogabit. p ea ſacrifi
cū. ſic mūdabit a ſpūa
liſ ſanguinis fluxu et
nō vixit a petō: p quo
th offerri mandatur.
¶ Ad oboñē ⁊ oēs
ginale petīt tā ꝓpria
tū erat ꝙ circūciſionē
dicitur. q: qt peccati
originale plura in ſe
continet. ſ. maculam
cū reatu eterne pene.
dāni ⁊ fomitem non

incōuenit ꝓ petō oti-
ginali remiſſo q̃ ad
maculā cū reatu eter
ne pene dāni/offerre
vt expiet aliqliter q̃
ad fomitē: vt. ſ. ples
min⁹ ꝓna ſit ad ma
lū. Et tāto magis q̃
erat tūc neceſſarius ſa-
ctō ꝓ circūciſionem
minos gra cōferebat
q̃m ꝙ baptiſmū: vt
ſic adiūctū q̃ ſacrifi-
ciū circūciſiōi/accede
ret ad gram baptiſ-
malē vel ꝓpīa ad illā/
ſi et ope aliq̃ ſacrali/
q̃ ex deuotōe et fide
oblati ſacrificij/ꝓfe
miarum largiente.

¶Super Arti. 4.

In corpore
vna cōclo.
Uf xp̄i cō-
ueniēter
purganda acceſſit.
Probat. Sicut gra a
xp̄o in matrē ita ⁊ pu
ſilitas: q̃ ſicut xp̄s
ſub lege ita ⁊ mater.
Añs ꝓbat: qđ humi-
libꝰ daf gra. Cōſeqn-
tia eſt euidēs: qđ ad
humilitatē miſis ſpe
ctare conſtat purga-
tionem matrīo.

¶Super. q. 38. art. 1.

In corpore
vna cōclo.
Cōueniēter
fuit Joan
nē baptizare. Probat
quadruplr. Z fa ordi
nata eſt ⁊ clara.

¶Super Arti. 2.

Opp. 60
ca. 3. co. 1

Jtem
nes a dño
phariſeis
ppoſitaꝝ
inquet.

¶Utrū mater dei cōueniēter ad tēplū pur
ganda acceſſerit. Arti. 4.

Ad quartū Sic ꝓceditur. Uf qđ incō-
ueniēter mr̄ dei purgāda ad tem-
plum acceſſerit. Purgatio enim nō videtur eſſe niſi ab immū-
ditia. Sed in beata ꝙgine nulla fuit immunditia: vt ex ſupra di-
ctis patet. Ergo nō debuit vt purgāda ad templum accedere.
¶ Ꝓ. Leui. 12. ꝺr. Mulier q̃ ſuſcepto ſemine peperit maſculū,
immūda erit ſeptē dieb⁹. ⁊ ideo ꝓpiꝰ qđ non ingrediat ſan-
ctuariū. donec impleātur dies purgationis ei⁹. Sed beata vir-
go peperit maſculū ſine viri li ſemine. Nō ergo debuit ad tēplū
venire purganda. ¶ Ꝓ. Purgatio ab immūditia nō fit niſi per
gratiam. Sed ſacra veteris legis gratiam non cōferebant, ſed
ipſa potius ſecuꝝ gratie actoꝛem habebat. Non ergo cōueniēs
fuit, vt ad templum purganda veniret.

Sz ꝓ Eſt auctoritas ſcripture: qua ꝺr Luc. 2. qđ impleti
ſunt dies purgationis marie. fm legem Moyſi.

Rñdeo Dōm. qđ ſicut plenitudo gratie a Chriſto deri-
natur in matrē. ita decuit vt mater humilitati fi
lij conformaretur: humilibus enim deus dat gratiam: vt ꝺr Ja
cobi. 4. Et ideo ſicut Chriſtus licet nō eſſet legi obnoxius, vo-
luit tamen circūciſionem et alia legis onera ſubire, ad demon
ſtrandum humilitatis et obedientie exemplum, et vt approba-
ret legem. et vt calumnie occaſionem iudeis tolleret: propter
eandem rationem voluit et matrem ſuam implere legis obſer-
uantias, quibus tamen non erat obnoxia.

Ad primū Ergo dōm, qđ licet beata virgo nullā ha-
beret immūditiam, voluit tñ purgationis
obſeruātiam implere: nō ꝓpter indigentiā, ſed ꝓpter legis ꝓce
ptum. Et ideo ſignāter euāgeliſta dicit, qđ complen ſunt dies
purgationis eius ſm legem: ipſa enim ſm ſe purgatione non
indigebat. ¶ Ad ſecm dōm dicendū, qđ ſignanter Moyſes videtur
fuiſſe locutus, ad excipiendam ab immunditia matres dei, que
non peperit ſuſcepto ſemine. Et ideo patet qđ nō obligabatur
ad implētionem illius ꝓcepti, ſed volūtarie purgationis ob-

ſeruantiam adimpleuit: vt dictum eſt. ¶ Ad tertium dicendū,
qđ legalia ſacramenta non purgabant ab immunditia culpe,
que ſit per gratiam: ſed hanc purgationem ꝓfigurabāt. Pur-
gabant autem purgatione quadam carnali, ab immunditia ir-
regularitatis cuiuſdam: ſicut in ſecunda parte dictum eſt. Fleu
tram tamen immunditiam beata virgo contraxerat, ideo nō
indigebat purgari.

¶De baptiſmo Joannis. Queſtio. 38.

Deinde Conſiderandum eſt de baptiſmo
quo Chriſtus baptizatus eſt. Et q:
Chriſtus baptizatus eſt baptiſmo Joannis. pu-
mo cōſiderandum eſt de baptiſmo Joannis in
communi. ſcdo de baptizatione xp̄i. ¶ Circa pi
mum querūtur ſex. primo vtrū cōueniens fuerit
qđ Joannes baptizaret. ſcdo vtrum ille baptiſ-
mus fuerit a deo. tertio vtrū contulerit gratiam. quarto vtrum
alij ꝓter Chriſtum illo baptiſmo debuerint baptizari. quinto
vtrum baptiſmus ille ceſſare debuerit Chriſto baptizato. ſexto
vtrum baptizari baptiſmo Joan. eſſent poſtea baptizandi ba-
ptiſmo Chriſti.

¶Utrum fuerit conueniens Joannem baptizare. Arti. 1.

Ad primū Sic ꝓcedit. Uf qđ non fuerit
cōueniens Joānē baptizare. 4. diſ. 2.
Dis enim ritus ſacralis ad aliqđ pertinet legē. q. 2. art.
Sed Joānes nō introduxit nouā legē. Ergo incō- 2. 4.
ueniens fuit qđ nouū ritū baptizādi introduceret.
¶ Ꝓ. Joānes fuit miſſus a deo in teſtimoniū ſancti ꝓphetē: fm
illud luc. ꝓio tu puer ꝓpha altiſſimi vocaberis. Sed ꝓphe qui
fuerūt añ xp̄m, nō introduxerūt nouū ritū. ſz ad obſeruantiā lega
lis ritus inducebāt: vt pz malach. vlti. Memētote legis moyſi ſer
ui mei. ergo nec Joānes nouū ritū baptizādi introducere debuit.
¶ Ꝓ. Ubi eſt aliquꝰ rei ſuꝑfluitas, nō eſt ad illud aliqđ addē-
dū. Sed iudei excedebāt in ſuꝑfluitate baptiſmāū. ꝺr. n. mar. 7.
qđ phariſei ⁊ oēs iudei niſi crebro lauēt manꝰ, nō mādūcant. et
a foro niſi baptizentur nō comedūt. ⁊ alia multa ſunt q̃ tradita
ſunt illis ſeruare: baptiſmata calicū ⁊ vrceoꝝ ⁊ eramentoꝝ ⁊ le
ctoꝝm. Ergo incōueniēs fuit qđ Joan. baptizaret.

Sed cōtra Eſt auctoritas ſcripture mat. 3. vbi ꝓmiſ-
ſa ſanctitate Joannis, ſubditur, qđ exībāt
ad eum multi, ⁊ baptizabantur in Jordane.

Rñdeo Dōm, q: cōueniēs fuit Joānem baptizare ꝓpter
quatuor. Ꝓ. Prio qđē: q: oportebat xp̄m a Joanne
baptizari vt bapᵐ cōſecraret: vt aug. dicit ſup Joānē. Ꝓ. Scdo, vt
xp̄s manifeſtaret. Unde ipſe Joānes baptiſta dicit Joā prio, vt
manifeſtet. ſ. xp̄m in Jſrael, ꝙea veni ego in aqua baptizans, cō
currentibus. n. turbis ad baptiſmum / annūciabat xp̄m qđ qui
dem facilius ſic factum eſt. q̃ ſi ꝓ ſingulos diſcurriſſet: vt chry.
dicit ſup Joan. Ꝓ. Tertio, vt ſuo baptiſmo aſſuefaceret homes ad
baptiſmū chriſti. Unde gre. dicit in quadā home. q: ideo Joānes
baptizauit, vt precurſionis ſue ordinē ſeruās. q̃ naſciturū dñm
naſcendo ꝓuenerat, baptizando quoq; baptizaturū ꝓnūciret.
Ꝓ. Quarto, vt ad penitentiam homes inducens, homes ꝓpararet
ad digne ſuſcipiendum baptiſmum Chriſti. Unde ibidem be-
da dicit, quod quantum ea hec cōminis nondum baptizatis pro-
deſt doctrina fidei, tantū profuit baptiſma Joānis añ baptiſma
chriſti. Ez ſicut ille predicabat penitētiā, ⁊ baptiſmū chriſti pre
nūciabat, ⁊ in cognitionem veritatis que mūdo apparuit attra
hebat: ſic miniſtri eccleſie ꝓio erudiūt, poſt peccata eoꝝ redar
guūt, demū in baptiſmo chriſti remiſſionem ꝓmittunt.

Ad primū Ergo dōm, q: baptiſmus Joānis nō erat q̃
ſe ſacramētū: ſed q̃ſi qđā facrale diſponēs
ad baptiſmū xp̄i. Et iō aliq̃ſ ꝙtinebat ad legē xp̄i. nō aūt ad le-
gem moyſi. ¶ Ad ſecm dōm, q: Joānes nō ſolū fuit ꝓpha, ſed
pluſq̃ ꝓpheta: vt ꝺr mat. xj. fuit enim terminus legis ⁊ initium
euangelij. Et iō magis ꝙtinebat ad eſſ, verbo ⁊ opē ſeducere ho
mines ad legē xp̄i, q̃ ad obſeruātiam veteris legis. ¶ Ad ter-
tium dōm, q: baptiſmata illa phariſeoꝝ erāt inania: vtpote ad
ſolā mūditiā carnis ordinata. Sed baptiſmus Joannis ordina
batur ad munditiam ſpūalē: inducebat enim homines ad pen
tentiam: vt dictum eſt.

¶Utrum baptiſmus Joannis fuerit a deo. Arti. 2. 4. diſ. 2. q. 2. a. 1. q. 3.

Ad ſecundum Sic ꝓceditur. Uidet
q̃ baptiſmꝰ Joānis non
fuerit a deo. Nihil enim ſacramentale quod eſt a
deo, denominatur ab homine puro: ſicut baptiſ-

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In corpore vnica ē distinctio, duabus cum cōclusione bis membris. Distinctio est. Baptismus ioannis vel quo ad eius ritū, vel quo ad eius effectum. Conclusio est. Baptismus ioannis quo ad ritū erat a deo, quo ad primū effectum fuit ab homine. Probatur quo ad primā partem: q̄ ex institucione spiritus sancti baptizabant discipuli ipsius ioan. primo, qui me misit baptizare in aqua, ille mihi dixit, super quem videris spiritum &c.

Respondeo Dicendum, quod in baptismo ioannis duo possunt considerari: scilicet ipse ritus baptizandi, & effectus baptismi. Ritus quidem baptizandi non fuit ex hominibus, sed a deo: qui familiari spiritussancti reuelatione ioannem ad baptizandum misit. Effectus autem illius baptismi fuit ab homine: qui nihil in illo baptismo efficiebatur, quod homo facere non posset. Unde non fuit a solo deo, nisi inquantum deus in homine operatur.

Ad primum Ergo dicēdum, q̄ō per baptismum noue legis homines interius per spiritūsanctum baptizantur: quod facit solus deus. Per baptismum autem ioannis, solum corpus mūdabatur aqua. Unde dicitur matth. 3. ego baptizo vos in aqua, ille vos baptizabit in spiritusancto. Et ideo baptismus ioannis denominatur ab ipso: quia scilicet nihil in eo agebatur quod ipse non ageret. Baptismus autem noue legis non denominatur a ministro: qui principalem baptismi effectum non agit: scilicet interiorem emūdationem.

¶ Ad scōm dicendum, q̄ tota doctrina et operatio ioannis ordinabatur ad Christum: qui multitudine signorum, & suam & ioānis doctrinam confirmauit. Si autem ioānes signa fecisset, homines ex equo ioanni et Christo attēdissent. Et ideo vt homines principaliter Christo intenderent, non est datus ioanni vt faceret signum. Iudeis tamē querentibus quare baptizaret, cōfirmauit suum officiū authoritate scripture, dicēs, ego vox clamātis in deserto &c. vt dicitur ioan. 2. Ipsa etiam austeritas vite, eius officium commendabat: quia vt chrys. dicit super matth. mirabile erat, in humano corpore tantā patientiam videre.

¶ Ad tertium dicendum, quod baptismus ioannis nō fuit ordinatus a deo, nisi vt modico tempore duraret, propter causas predictas. Et ideo non fuit commendatus aliquo precepto communiter edito in sacra scriptura: sed familiari quadam reuelatione spiritussancti: vt dictum est.

¶ Utrum in baptismo ioannis, gratia daretur. Artic. 3.

Ad tertiū Sic procedit. Ut q̄ in baptismo ioannis gra daret, dicitur. n. mar. primo. Fuit ioānes in deserto baptizās, & predicans baptismum penitentie in remissionem peccatorum. Sed penitentia & remissio peccatorum est per gratiam. Ergo baptismus ioannis gratiam cōferebat. ¶ Ꝑ. Baptizādi a ioanne, confitebantur peccata sua: vt habetur mat. 3. & mar. primo. Sed confessio peccatorum ordinat ad peccatorū remissionem, que fit p gratiam. Ergo in baptismo ioannis, gra cōferebatur. ¶ Ꝑ. Baptismus ioannis propinquior erat baptismo xpi, q̄ circūcisio. Sed per circūcisionem remittebat peccatum originale: quod beda dicit idem saluare curationis auxilium, circuncisio in lege cōtra ouginalis peccati vulnus agebat. Sed multo magis baptismus ioannis remissionem peccatorū operabat, q̄ sine gratia fieri non potest.

Sed cōtra Est, q̄ mat. 3. dr, Ego quidem baptizo vos in aqua in penitentiā. Et quod exponens greg. in quadā homel. dicit, ioannes nō in spiritu, sed in aqua baptizabat: q̄ peccata soluere nō valebat. Sed gra est a spūsancto, & per eam peccata tolluntur. Ergo baptismus ioannis gratiam non conferebat.

Respōdeo Dicēdum, q̄ sicut dictū est, tota doctrina & operatio ioannis preparatoria erat ad xpm: sicut magistri & inferiores artifices ē pparare materiam ad formam quā inducit principalis artifex. Gratia autem conferenda erat hominibus per Christū: vt dictum est. Et ideo baptismus ioannis gratiam nō conferebat sed solum ad gram preparabat tripliciter. Uno quidē modo p doctrina ioan. inducentem homines ad fidē xpi. Alio modo assuefaciendo homines ad ritū baptismi xpi. tertio modo p pniam, pparando homines ad suscipiendū effectū baptismi xpi.

Ad primū Ergo dcr, q̄ illis verbis (vt beda dicit) potest intelligi duplex baptismus. Unus quidem quem ioannes baptizando cōferebat qui dicitur baptismus penitētie: q̄. f. ille baptismus erat quoddam inductiuū ad penitentiam: & quasi quedā prestatio, qua p̄fitebantur homines se pniam acturos. Alius aūt est baptismus xpi. p quem peccata remittūtur: quē ioānes dare nō poterat: sed solū predicabat dicēs, ille vos baptizabit in spiritu sancto. ℣ Uel pōt dici, q̄ p̄dicabat baptismū penitētie. i. inducentem ad penitentiā: q̄ qui dē pniā ducit homines in remissionē peccatorū. ℣ Uel pōt dici, q̄ p baptismum christi (vt ysidorus dicit) gra datur, qua peccata gratis dimittuntur: qd aūt cōsummat p sponsum, initiatur p paranymphum. f. p ioānē. Unde dr, q̄ baptizabat & predicabat baptismū pnie in remissionē peccatorū: nō q̄ hoc ipse p̄ficeret, sed q̄ preparādo ad hoc homines disponebat.

¶ Ad scōm dcr, q̄ illa confessio peccatorū, nō fiebat ad remissionem peccatorū statim q̄ baptismū ioannis exhibendam: sz cōsequendam per pniam consequentem, & per baptismum Christi, ad quem penitentia illa preparabat. ¶ Ad tertium dicendū, q̄ circūcisio instituta erat ad remedium originalis peti. Sed baptismus Joannis ad hoc nō erat institutus: sed solū erat preparatorius ad baptismū Christi: vt dictum est. Sacramenta aūt ex vi institutionis, suum habent effectum.

4. dist. 1. q. 2. ar. 3 q. 1.

querat nouitius in quo ergo differt terria a secunda expositione: respondeatur q̄ tertia ordinē ioannis ad Christum respicit: in cō illud idem quod christus perficturus erat: ioannes inchoatiue facere dicitur. Secunda autem ordinē baptismi dantis ioanne ad penitentiam respicit: & iō dicitur q̄ō & baptizabat & predicabat baptismum suum, penitentie, hoc est inducentem ad penitentiam, per quaz fit remissio peccatorum.

4. dist. 1 q. 2. a. 1. q. 1. a. 2.

¶ Utrū aliq̄s pter xpm, baptismo Jo. baptizari debuerint. Ar. 4.

4. dist. 1. q. 2. ar. 3 q. 1.

Ad quartū Ut q̄ō baptismo Joānis, solus xpc debuerit baptizari. ¶ Quia sicut dictū est: ad hoc Joannes baptizauit, vt xpc baptizaret: sicut Aug. dicit sup Joānē. Sz q̄ō est ppriū xpo, nō dz aliis cōuenire. Ergo nulli alij debuerūt illo baptismo baptizari. ¶ Ꝑ. Quicūq; baptizat, aut accipit aliq̄d a baptismo, aut baptismo aliq̄d cōfert. Sed a baptismo Joannis nullus aliq̄d accipere poterat: q̄ in eo gratia nō cōferebat, vt dictū est. Nec aliq̄s baptismo aliq̄d cōferre poterat, nisi Christus, q̄ tactu mūdissime fue carnis aquas sanctificauit. Ergo videtur q̄ō solus Christus baptismo Joannis debuerit baptizari. ¶ Ꝑ. Si alij illo baptismo baptizabantur, hoc non erat nisi vt ꝓparārētur ad baptismū Christi, & sic cōuenigns videbat q̄ō sicut baptismus Christi oīb⁹ cōfertur, et mannis cōferretur. Sed non legitur q̄ ab eo pueri baptizarentur, nec etiam gentiles: dicitur enim Mar. 1. q̄ō egrediebantur ad illum Iraclite vniuersi, & baptizabantur ab illo. Ergo videtur q̄ō solus Christus a Joanne debuerit baptizari.

Sed ? Est, q̄ō dr Luc. 3. Factū est cū baptizaret ois populus, & Jesu baptizato & orāte, aperti sunt cęli.

Rñdeo Dcm, q̄ duplici de cā oportuit alios a Christo baptizari baptismo Joannis. Primo quidē (vt Aug. dicit super Joan.) q̄ si solus Christus baptismo Joānis baptizatus esset, nō defuissent qui dicerent baptismū Joannis quo Christus est baptizat⁹, dignioꝛ esse baptismo Christi quo alij baptizant. ¶ Secō: q̄ oportebat per baptismum Joannis alios ad baptismum Christi ꝓparari: sicut dictum est.

Ad primū Ergo dcm, q̄ō nō ꝓpter hoc solū fuit Joānis baptism⁹ institut⁹, vt xpc baptizaret, sz etiā ꝓpter alias cās: vt dictū est. Et tū si ad hoc solū esset institut⁹, vt xpc eo baptizaret: oportebat p̄dictū inconueniens vitari alijs hoc baptismo baptizatis. ¶ Ad scōm dcm, q̄ alij q̄ ad baptismū Joānis accedebāt nō poterāt q̄dē baptismo aliq̄d ꝓferre, nec tū a baptismo gratiā accipiebāt: sz solū pniē signū. ¶ Ad tertiū dcm, q̄ō q: ille baptism⁹ erat pniē, q̄ pueris nō q̄uenit, iō baptismo illo pueri nō baptizabant. Cōferre aūt gēt⁹ vitā salutis, soli xpo reseruabat: q̄ est expectatio gentiū: vt dr Gen. pe. nul. Sed & ipse Christus aplis mādauit gentibus euangelium predicare, ante passionē & resurrectionē. vnde multo minus cōueniebat per Joannem gentiles ad baptismum admitti.

4. dist. 1. q. 1. ar. 1 q. 3. 1. 1. q 4. p totum.

Ad quintū Sic procedit. Ut q̄ō baptismus Joānis cessare debuerit post q̄ festetur in Israel. ꝓptera veni in aqua baptizās. Sed Christo baptizato sufficiēter fuit manifestatus: tum p testimoniū Joannis, tum p descensum colūbe: tum etiā testimonio patris durare. ¶ Ꝑ. Aug. dicit super Joan. baptizat⁹ est Jesus, & cessauit Joannis baptism⁹. Ergo videt q̄ Joānes post Christū baptizatū, nō debuerit baptizare. ¶ Ꝑ. Baptism⁹ Joannis erat ꝓparatorius ad baptismū Christi. Sed baptismus Christi incepit statim Christo baptizato: q̄ tactu sue mūdissime carnis vim regenerativam contulit aq̄: vt beda dicit. Ergo vt q̄ō baptismus Joannis cessauerit Christo baptizato.

Sz cōtra Est, q̄ō dr Joā. 3. q̄ venit Jesus in iudeā terrā & baptizabat. erat aūt & Joannes baptizās. Sz xpc nō baptizauit nisi post q̄ fuit baptizatus. Ergo vt q̄ post q̄ Christ⁹ fuit baptizatus, adhuc Joannes baptizaret.

Rñdeo Dcm, q̄ baptism⁹ Joānis cessare nō debuit xpo baptizato. Primo q̄dē: q̄ (vt Chrys. dicit) si cessasset Joānes baptizare xpo baptizato, existimaret q̄ō zelo vel inuidia hoc fecisse. ℣ Secō: q̄ si cessasset a baptizādo xpo baptizāte, discipulos suos in maiorē zelū imisisset. ℣ Tertio, q̄ pfectōs in baptizando, suos auditores mittebat ad Christū. ℣ Quarto, q̄ (vt beda dicit) adhuc permanebat vmbra veteris legis: nec debuit precurs. cessare, donec veritas manifestaretur.

Ad primū Ergo dcm, q̄ nōdū xpo erat plene manifestatus eo baptizato: & iō adhuc necessariū erat q̄ Joannes baptizaret. ¶ Ad secundū dcm, q̄ō baptizato

Christo cessauit baptism⁹ Joannis: non tñ statim, sed eo incarcerato. Uñ Chrys. dicit sup Joannē, Estimo ꝓpter hoc permissam esse mortē Joānis, vt eo sublato de medio, xpm maxime pdicare cepisset ois multitudinis affectio ad xpm transiret. & non vltra his q̄ de vtroq; erant sentētijs scinderetur. ¶ Ad tertiū dcm, q̄ baptism⁹ Joannis ꝓparatorius erat, non solū ad hoc q̄ xpc baptizaretur: sed etiā ad hoc q̄ alij ad Christi baptismū accederent. ¶ Quod nondum fuit impletum Christo baptizato.

¶ Utrū baptizari baptismo Joānis, essent postea baptismo Christi baptizādi. Ar. 6.

Ad tertiū Sic procedit. Ut q̄ō baptizati baptismo Joānis, nō fuerint baptizādi baptismo Christi. Joannes em nō fuit minor apl̄o cū de eo scriptū sit Matt. 11. inter natos mulierū nō surrexit maior Joanne baptista. Sed illi q̄ baptizabant ab apl̄is non iterū baptizabant. sed solūmō addebat eis impositio manuū: vt em act. 8. q̄ō aliqui baptizati tantum erant a philippo in nōie dñi Jesu: nec apl̄i. f. petr⁹ & Joannes imponebāt manus sup illos, & accipiebāt spūmsc. Ergo vt q̄ō baptizati a Joanne, nō debuerint baptizari baptismo Christi. ¶ Ꝑ. Apl̄i fuerūt baptizati baptismo Joannis: fuerūt em ḡdā ex discipuli Joannis. vt pz Joā. 1. Sed apl̄i nō videtur esse baptizati baptismo xpi: dr enim Jo. 4. q̄ō Jesus nō baptizabat, sed discipuli ei⁹. Ergo videt q̄ō baptizati baptismo Joannis, nō erāt baptizādi baptismo xpi. ¶ Ꝑ. Minor est qui baptizat q̄ō qui baptizat. Sed ipse Joannes nō legit baptizatus baptismo xpi. Ergo multo minus illi q̄ a Joāne baptizabant, indigebāt baptismo Christi. ¶ Ꝑ. Act. 19. dr, q̄ Paul⁹ inuenit quosdam de discipulis, dixitq; ad eos, Si spūsanctum accepistis credentes. At illi dixerunt ad eū. Sed neq; si spūsanctus est, audiuimus. Ille vo air, In quo ergo baptizati estis? qui dixerunt in Joannis baptismate. Et sequit q̄ō baptizati sunt iterū in nōie dñi nostri Iesu Christi. Sic ergo videtur q̄ō quia spūsanctū nesciebant, oportuit eos iterū baptizari: sicut ill⁹ iteronymus dicit super Joelem, & in epistola de viro viuus vrous. & Ambr. in lib. de spiritu sancto. Sed quidā fuerūt baptizati baptismo Joannis, qui habebāt plenā notitiam trinitatis. Ergo nō erant baptizandi iterū baptismo Christi. ¶ Ꝑ. Ro. 10. sup illud: hoc est verbum fidei, q̄ ꝑdicamus: dicit gl. Augu. Unde est ista tanta virtus aque, vt corpus tangatur et cor abluat, nisi faciēte verbo, non quia dicitur, sed quia creditur? Ex quo patet quod virtus baptismi dependet ex fide. Sed forma baptismi Joannis significauit fidem Christi in qua nos baptizamur: dicit enim Paulus Actuum 19. Joannes baptizabat baptismo penitentie populum, dicens, in eum qui venturus est post ip̄sum vt crederent. hoc est in Jesum. Ergo videtur quod nō oportebat baptizatos baptismo Joannis, iterum baptizari baptismo Christi.

Sed cōtra Est, q̄ō Aug. dicit sup Joan. Qui baptizati sunt baptismate Joannis, oportebat vt baptizarentur baptismate Christi.

Rñdeo Dcm, q̄ fm opi. magistri in 2. dist. 4. sen. illi qui baptizā-

¶ Super Arti. 4.

Iuly⁹ clar⁹. ¶ In corpore vnica conclusio. Baptismus Joannis alij debuerūt baptizari. Probatur vnpliciter, sic clara est.

¶ Super Arti. 5.

Iuly⁹ clar⁹. ¶ In corpore duo sūt. Primo recitātur opinio magistri sen. & dō respōdet quesito. Opinio magri distinguit duplicem dispositionez baptizatoꝝ a Joanne (vt pz in litera) et quoslā rebaptizandos baptismo xpi/et quoslā non/dicit.

¶ Quo ad scōm author: simplr dicit q̄ō oēs baptizati a Joanne, baptizandi erant baptismo Christi: et ꝓpterea pro vna parte cōsentit magistro/ pro alia cōtradicit et probat vniuersalē dupliciter. Primo ex parte effectus tā separabilis a fide in/spem & charitatē/sic caracteris qui p Christi baptismū imprimitur. Secō ex parte essentialis partis ipsius baptismi/deficientis sez spiritus. Omnia patent in litera.

1. q. 66. art. 9. 2. Probat quadruplici. St. 2. 1. q. 2. ar ti. 4.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶In responsione ad secundum ⁊ tertium aduerte q de baptismo christi materiali passione excepto a ioāne ⁊ apostolis nō habetur clare in scriptura paro affirmatiua. Sed rationabile est q baptizati a Christo fuerint: vt ioānes impleret debitus sum / ego a te debeo baptizari: ⁊ apostoli baptizantes Christi baptismo / primo fuerint baptizati: vt augu. arguit ⁊ bñ. Nec aliqđ apparet obstare: nisi forte verbum christi act. primo: ioannes baptizauit aqua vos autem baptizabimini spiritu sancto. Sed reuera hoc non obstat. tum quia per hoc non excluditur eos baptizatos cē baptismo xpi: licet de ioannis baptismo tantum mentio. fiat. Tum quia in promptu ratio est quare ioānis baptismi solius meminit Christus: quia scilicet dominum spiritussancti non distinguitur cōtra baptismum christi / qui fit in aqua ⁊ spiritu ioan. 3. sed contra baptismum ioannis / qui fiebat solum in aqua: ipso ioanne testante / distinguēte baptismum suum contra baptismum in spūsancto matth. 3.

¶In responsione ad quintum / dubium occurrit: quia aliud est loqui de gratia futura / ⁊ aliud de christo venturo? potuit enim gratia presens cē ex fide Christi venturi: vt patet in sanctis illis qui precesserunt Christi aduentum: littera autem pio eodē habet Christum venturum ⁊ gratiam futuram: incompacta ergo videtur.

¶Ad hoc dicitur / qđ litera est intelligenda iuxta subiectam materiam de qua est sermo / scz de sacramentis. Et illa siquidem differētia ab aliis positis inter sacramenta noue ⁊ ve. legis / quod nostra presentis / vetera future gratie sunt signa: manifeste sequitur qđ nostra presentis Christi per quem gratia facta est ioan. primo / illa venturi christi signa erant. Et propterea ioānis baptisma sapiebat in hoc sacramenta ve. legis / q in nomine venturi christi dabatur. vnde et paulus iussit in nomine domini nostri Jesu Christi simpliciter ⁊ absolute / ⁊ non venturi illos baptizari qui ioannis baptismum suscepērāt actuum. 19.

¶Super. q. 39. ar. 1. Iuxta clarē.

¶In corpore vnica conclusio. Cōuenies fuit Christum baptizari. Probatur tripliciter. Omnia sunt clara.

¶De baptizatione Christi. Que. 39.

DEinde dū est de baptizatione Christi. ¶Et circa hoc querunt. 8. Primo, vtrū Christus debuerit baptizari. Secō, vtrū debuerit baptizari baptismo Joannis. Tertio de tempore baptismi. Quarto de loco. Quinto de hoc qđ sunt ei celi aperti. Sexto de spiritussancto apparente in specie columbe. Septimo, vtrū illa columba fuerit verum animal. Octauo de voce paterni testimonij.

¶Utrum fuerit conueniens Christum baptizari. Arti. 1.

Sic p cedit.

ADprimum Videt q nō fuerit conueniens Christum baptizari. Baptizari enim est ablui. Sed Christo non conuenit ablutio in quo nulla fuit impuritas. Ergo videtur quod Christum nō decuerit baptizari.

¶Preterea. Christus circuncisionem fuscepit vt impleret legem. Sed baptismus non pertinebat ad legē. Ergo nō debebat baptizari. ¶P. Primū mouens in quolibet genere, est imobile secundum illum motum: sicut celum quod est primum alterans nō est alterabile. Sed christus est primū baptizās sm illud Jo. 1. sūp quem videris spiritū descendentē ⁊ manentem: hic est qui baptizat. Ergo ipsum non decuit baptizari.

Sed contra Est. q. 81. matth. 3. quod venit Jesus a galilea in iordanem ad ioannem, vt baptizaretur ab eo.

Rñdeo Dōm. q cōueniens fuit christum baptizari. Primo quidem: qz vt amb. dicit super luc. baptizat⁹ est dominus, non mundari volens, sed mundare aquas: vt ablute per carnem christi, qui peccatuz nō cognouit, baptismatis vim haberent. ⁊ vt sanctificatas aquas relinqueret postmodum baptizandis: sicut chry. dicit super matth. ¶Secundo: qz sicut chry. dicit super mat. quāuis ipse nō esset peccator, tamē naturam suscepit peccatricem, ⁊ similitudinem carnis peccati: propterea ⁊ si pro se baptismate nō indigebat, tamē in alijs carnalis natura opus habebat. Et sicut greg. nazā. dicit, baptizatus est christus, vt totuz veteranum adam immergat aque. ¶Tertio baptizari voluit, sicut aug. dicit in sermone de epiphania: quia voluit facere quod faciē dum omnibus imperauit. Et hoc est quod ipse dicit. sic decet nos implere omnem iustitiaz. Ut enim amb. dixit super luc. hec est iustitia, vt quod alterum facere velis, prior ipse incipias, et tuo alios honoris exemplo.

Ad primū Ergo dicendum, quod sicut aug. dicit sup Joan. ideo post ioannem baptizatum est: quia non dabat baptismum Christi, sed suum: qđ autem dabatur a petro, ⁊ siquod datum est a iuda, Christi erat. Et ideo si quos baptizauit iudas, non sunt iterum baptizādi. baptisma enim tale est, qualis est ille in cuius potestate datur, non qualis ille cuius ministerio datur. Et inde est etiam quod baptizati a philippo diacono, qui baptismū Christi dabat non sunt iterum baptizati, sed acceperunt manus impositionē per apostolos: sicut baptizati per sacerdotes, confirmantur per episcopos. ¶Ad scām dicendum, quod sicut aug. dicit ad seleucianum, Intelligimus discipulos Christi fuisse baptizatos, siue baptismo ioannis, (sicut nōnulli arbitrātur) siue quod magis credibile est, baptismo Christi: neq; enim ministerio baptizandi defuit, vt haberet baptizatos seruos, per quos ceteros baptizaret, qui nō defuit humilitatis ministerio, quando eis pedes lauit. ¶Ad tertium dicendum, quod sicut Chry. dicit super matth. per hoc quod christus ioanni dicenti. ego a te debeo baptizari, respondit, sine modo ostenditur q possea Christus baptizauit ioannem. Et hoc dicit in quibusdam libris apocryphis manifeste scriptum esse. Certū tamē est, vt hiero. dicit super matth. q sicut Christus fuit baptizat⁹ in aqua a ioāne. ita ioannes a Christo erat in spirim baptizandus. ¶Ad quartum dicendum quod non est tota causa quare illi fuerunt baptizati post baptismum ioan. qz spiritūsanctum nō cognouerāt: sed quia nō erant baptismo Christi baptizati. ¶Ad q̄n tum dicendum, quod sicut dicit aug. contra faustum, Sacramenta nostra sunt signa presentis gratie: sacramenta vero vete. legis fuerunt signa gratie future. Unde ex hoc ipso q ioānes baptizauit in nomine venturi, datur intelligi quod non dabat baptismum Christi, qui est sacramentum noue legis.

¶Utrū Christus baptismo Joānis debuerit baptizari. Ar. 2.

ADscōz Ut q xps non debuerit baptizari baptismo Joānis. Baptism⁹ enī ioānis fuit baptism⁹ pnie. Sz pnia xpo nō conuenit: q nullum habuit pctm. Ergo vī q nō debuerit baptizari baptismo Joānis. ¶P. Baptism⁹ Joānis sicut dr Chry. medium fuit inter baptismū iudeoz ⁊ xpi baptismū. Sz medium sapit nām extremoz. Cū g xps nō fuerit baptizat⁹ baptismate legali, nec ēt baptismate suo, vī qđ pari rōne baptizare Joānis baptizari nō debuerit. ¶P. Dē qđ in reb⁹ humanis est optimū, dr attribui xpo. Sed baptism⁹ Joānis nō fuit supremū locū inter baptisma ta. Ergo non conuenit xpm baptizari baptismo Joannis.

Sed cōtra Est. qđ dr Mat. 3. qđ venit in iordanē, vt baptizaretur a Joanne.

Rñdeo Dōm. q sicut dr Aug. sup Joā. baptizatus dns baptizabat. nō eo baptismate q baptizat⁹ ē. Uñ suo baptismate. sz baptismate Joānis. Et ꝫ fuit cōueniēs. primo qđē pp pdōne baptismi Joānis q nō baptizauit i spū. sz solū in aq. xps aūt spūali baptismate nō idigebat. q a pn⁹ sue ꝛceptōis vt beda dr. baptizat⁹ est baptismo Joānis. vt baptismo suo baptismū Joānis cōprobaret. Tertio sicut greg. nazā. dicit. accedit xps ad baptismū Joannis. sanctificaturus baptismum.

Ad pmū Ergo dōm. q sicut supra dictū est. xps baptizari voluit vt nos suo exēplo iducerer, ad baptismū. Et tō ad ꝫ q ēet efficacio: ei⁹ iductio, voluit baptizari derē q idigebāt. Uñ Amb. dr sup luc. Nemo refugiat lauacrū mus iudeoz in lege ꝛcept⁹, erat solū figuralis: baptismus aūt Joānis aliq̄l erat realis. inq̄tū iducebat homes ad abstinēdū a pctis: baptism⁹ aūt xpi hz efficaciā mūdādi a pctō, ⁊ gram cōferēdi. Christ⁹ aūt nec ꝫ indigebat recipere remissionē pctoz. q in eo nō erāt: nec ꝫ recipere gratiā. q plen⁹ erat. sil⁹ ēt cū ipse sit veritas. nō cōpetebat ei id qđ in sola figura gerebat. Et tō magis ꝛgruū fuit q baptizaret baptismo medio ꝫ aliq̄ extremorū. ¶Ad tertiū dōm. qđ baptism⁹ est quoddā spūale remediū. Quāto aūt aliq̄d est magis pfectū, tāto minou remedio indiget. Unde ex hoc ipso qđ Christus est maxime pfectus, conueniens fuit qđ nō baptizaretur perfectissimo baptismo: sicut ille qui est sanus. non indiget efficaci medicina.

¶Utrū Christus cōuenienti tpe fuerit baptizatus. Arti. 3.

4. di. 4. q. 3. ar. 1. q. 2. 1. 2 di. 4. 4. 1 pn⁹ expositionis lre.

AD tertiū Ut q nō conuenienti tpe xps fuerit baptizat⁹. Ad hoc enī xps baptizatus est, vt suo exēplo alios ad baptismū ꝛuocaret. Sz fideles xpi laudabilr baptizant, nō solū an trigesimū annū. ꝫ in infantili etate. Ergo vī q xps nō debuerit baptizari ī etate. 30. ānoz. ¶P. Christ⁹ nō legit docuisse vel miracula fecisse añ bap⁹. Sz vtil⁹ fuisset mūdo si pot tpe docuisset, hominū venerat. añ trigesimū annuz debuerit baptizari. ¶P. Judicium sapie diminut⁹ ifuse. maxime debuit manifestari in xpo. Est aūt manifestatiū in daniele tpe sue pueritie: dz illo dañ. 13. sup gio xps in sua pueritia debuit baptizari ⁊ docere. ¶P. Baptismus Joānis ordinat⁹ ad baptismū xpi sicut ad finē. Sz finis est prior in intētione, ⁊ posterior in executione. ergo vel Christus debuit primus a Joanne baptizari vel vltimus.

Sz cō Est. qđ dr Luc. 3. Factum est cum baptizaretur omis populus, ⁊ Jesu baptizato ⁊ orante, ⁊ infra. Et ipse Jesus erat incipiens quasi annorum triginta.

Rñdeo Dōm. q xps ꝓuenietēr fuit in trigesimo āno baptizat⁹. Prio q̄dē, qz xps baptizabat ꝙsi ex tunc incipiēs docere ⁊ pdicare. Ad qđ requirit pfecta etas: ꝙlis est 30. annoz. Uñ legit gen. 41. q 30. ānoz erat Joseph qñ accepit regimē egypti. Sil⁹ ēt. 2. reg. 5. legit de dauid, q. 30. ānoz erat cū regnare cepisset. Ezechiel ēt i trigesimo āno cepit pphetizare: vt hī Ezech. 1. Sc̄o, qz sicut chry. dicit sup Mat. futurū erat vt post baptismū xpi. lex cessare incipet. Et tō hac etate xps ad baptismū venit. q ꝫ tot oia perā suscipe: vt lege seruata, nullus dicat q tō eā soluit. qz iplere nō potuit. Tertio. qz p hoc qđ xps in etate pfecta baptizat. dat intelligi qđ baptism⁹ parit viros perfectos: sm illd ephe. 4. donec occurram⁹ oēs in vnitatē fidei. et agnitiōis filij dei, in virū pfectū, in mēsurā etatis plenitudinis xpi. Uñ ipsa ꝓphetas numeri ad ꝫ ptinere vī: cōsurgit enī trigenari⁹ numer⁹ ex ductu ternarij in denariū. Per ternariū aūt intelligit fides trinitatis. per denariū aūt impletio mādatoz legis. ⁊ in hīs duob⁹ perfectio vite Christiane consistit.

Ad primū Ergo dōm. q sic greg. nazāzen⁹ dr, xps nō est baptizat⁹ q̄si idigeret purgatiōe. nec q aliq̄ qđ illi immineret periculū differēdo baptismū: sz cuiuis alij nō in paruū redūdat pericūlū. si exeat ex hac vita. nō idut⁹ veste ecclesiastica ruptiōis. ⁊ gra. Et ꝫ bonū sit baptismi munditiā ✱ custodire: pot⁹ tñ est (vt ipse dicit) interdū paulisper maculari. q̄ gra q̄sto cauere. ¶Ad scām dōm. q vtilitas q̄ a xpo. p uenit hoib⁹ / pcipue est p fidē ⁊ humilitatez ad quoz vtrunq; valet. qđ xps in pueritia vel adolescētia nō cepit docere. sz in pfecta etate. Ad fidē q dē: q p hoc apparet in eo vera nā humanitatis. qđ p tēpoz incremēta cotidie pficit. ⁊ ne hmōi pficere putaret eē fantastic⁹. noluit sapiētia sua vel vtutē manifestare ante pfectā corporis etatē. Ad humilitatē ꝫo. ne ante pfectā etatē aliqs presumptuose platiōis gradū. ⁊ docendi offm assumat. ¶Ad tertiū dōz. q xps. ꝓnebatur hoibus in exēplū oluz. Et tō oportuit in eo oñdi id qđ cōperit. oibus fm legē cōem: vt. s. in etate pfecta. doceret. Sed sicut greg. nazā. dicit nō est lex cōis qđ raro cōtingit, sicut nec vna hirūdo ver facit. Aliqñ⁹ em ex quadā spāli dispēsatiōe. fm diuine sapiētie ordinē ✱ cōcessum est ꝑter legē cōem, vt añ pfectā etatē. offm vel pdicādi vel docendi. ꝛsent: sicut salomō. dañ. ⁊ hieremias.

¶Ad quartū dōm. q xps nec primus nec vltim⁹ debuit a ioāne baptizari: q⁹ vt chry. dicit sup matth. xps ad hoc baptizabat. vt cōfirmaret pdicationē ⁊ bap^m ioānis: ⁊ vt testimoniū acciperet a ioāne. Nō aūt creditū fuisset testimonio ioānis, nisi postq̄z fuerūt multi baptizati ab ipso. Et tō nō debuit primus a ioāne baptizari. Silr ēt nec vltim⁹ q̄ (sicut ipse ibidē subdit) sicut lux solis non expectat occasum luciferi, sed eo ꝓcedente egreditur, ⁊ suo lumine obscurat illius candorem: sic ⁊ xps non expectauit vt cursum suum ioannes impleret. sed adhuc eo docente ⁊ baptizante apparuit.

¶Utrum Christus debuerit in iordane baptizari. Arti. 4.

matth. 3 co. ¶. li.

ADquartum Sic proceditur. Uidetur q Christus nō debuerit baptizari, in iordane. Ueritas enim debet respondere figure. Sed figura baptismi precessit in transitu maris rubri: vbi egyptij sunt submersi, sicut peccata delētur in baptismo. Ergo videtur quod Christus magis debuerit baptizari in mari q in flumine iordanis.

¶P. Jordanis interpretatur descensus. Sed per baptismum aliquis ascendit magis q descendat: vnde etiam matth. 3. dicitur quod baptizatus Jesus confestim ascendit de aqua. Ergo videtur inconueniens fuisse, quod Christus in iordane baptizaretur.

¶Preterea. Transeuntibus filijs israel aque iordanis conuerse sunt retrorsum: vt legitur iosue. 4. ⁊ sicut etiam in psal. dicitur. Sed illi qui baptizantur, nō retrorsum sed in antea progrediuntur. Non ergo fuit conueniens quod Christus in iordane baptizaretur.

Sed cōtra Est. qđ dicitur marci. 1. quod baptizatus est Jesus a ioanne in iordane.

Rēspondeo Dicēdum, quod fluuius iordanis fuit per quem filij israel in terram promissionis intrauerūt. Hoc aūt hz baptismus xpi spāle pre oib⁹ baptismatib⁹, qz introducit in regnū dei: qđ per terram ꝓmissionis

¶Super Arti. 1. In corpore dno sunt. Prio declarat, q supponit ipm baptizatū baptismo Joānis esse authoritate Aug. Secō, pbat tripli cōclusio. s. quenies fuit xps baptizari baptismo Joānis. Ꝑ. Tertia rōne aduerte / qđ nō tēdit ad hoc / q iō ad baptismū Joānis nō sanctū accedit: vt sanctificet baptismū nō Joānis / sed none legis. instituēdo sanctificatiōe aquarū p carnis sue lauacrum baptismū in sanctificationem aquarū. Alias ꝓ post baptismū mundatia custodire.

¶Super Arti. 3. Iuxta de ipsa ꝓphetia ꝓsequūt tria dicta.

¶In corpore vna cōclusio. Christus conuenienter anno trigesimo fuit baptizatus. Probatur tripliciter. Omnia clara sunt. Alias ꝓ rōnem.

¶Super arti. 4. In corpore vna cōclusio. Conuenit vt xps in iordane baptizaret: qz p hoc significatur ingressus q baptismū in regnū dei. Declaraturq; ꝫ duplici figura: scilicet transitu filiorum israel in terrā promissionis ⁊ helie in celū. Ꝑ Et tcio / q tō ista mystica est: nec alia pōt reddi magis litera / nisi q deus elegit magis iordanem ꝫ alias aquas.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super arti.5.

Jtuˡ⁹ clarus ex euãgelijs hꝰ toria ostendit.

¶In corpore respondetur quesito p̃ma conclusione. Christo baptizato z oãte cõuenienter apti sunt celi. Et duo nuntiq̃ declarãt conuenientia respectu ly baptizato: 2º respectu ly z orante. Quo ad pmũ probatio ẽ. Christus baptizatus est/ vt no strũ baptisma consecraret: ergo in illius baptismo illa mõstrari debuerunt que ad nostri efficaciam baptismi spectant: ꝙ virtus celestis/ fides celestium/ introitus ꝙ celi monstrari debuerunt ꝙ celos aptos/ Prima consequentia est clara. Secũda declaratur ex/ tribus. s. cã z fide/ z effectu/ intuentis i efficacia baptismi. ꝓ Quo ad 2ᵐ declaratur: quia oratio vel ad exemplum vel ad causam aperti onis celi nobis refertur i z vtrunq; est conueniens.

¶In responsione ad 2ᵐ/ vide duo declarari. Primum/ ꝙ celi aperti debuit nõ in se ipsis/ sed ꝑm visionẽ Christi. Secundum est/ qualis fuerit ista visio/ corpalis/ imaginaria vel intellectualis. Et ꝛ quelz potius dicatur: intellectualis tamen cõuenientior videt/ vt ꝑpte excellentior.

¶Super arti.6.

Jtuˡ⁹ clarꝰ/ ex euãgelio etiam ostendit.

¶In corpore vna cõclusio. Conueniens fuit vt super baptizatũ Christũ spũs. descenderet. Probat. qđ in Christi baptismo factum est: pertinet ad mysterium nostri baptismi: ergo. Añs ex Chri. Consequentia probatur: qr oẽs baptizati nõ ficti/ ac capiunt spiritum iancum matth.3.

¶Aduerte hic/ ꝙ minus respondendo determinatur q̃ fuerit quesitum: nam quesitũ est de descensu spiritussancti in specie columbe/ z respondetur de descẽsu spũs. s. solũ/ nihil vbo ẽ spẽ columbe. Et hoc ẽ quia reseruauit hoc secundum responsioni ad argumenta.

Alias. 3. spũ alit.

I.q.49. ar.5.3. Et 3.dis. 18.ar.6. q.3.2. et di.22.q. 3.ã.1.4. Et opus. 60.ca.9

Ad pmũ Ergo dõm. ꝙ träsiit⁹ maris rubri prefigurauit baptismũ ꝯtũ ad hoc ꝙ baptismus delet peccata. Sed trãsitus iordanis ꝯtum ad hoc, ꝙ aperit ianuã regni celestis. q̃ est principalior effect⁹ baptismi, 2 p solũ xp̃m implenus. Et ideo cõueniẽtius fuit ꝙ xps in iordane q̃ in mari baptizaret. ¶Ad scõm dõm qõ in baptismo est ascensus ꝓ ꝓfectũ gre. q̃ requirit descensum humilitatis: ꝑm illud ia co.4. humilibus aũt dat gr̃am. Et ad talez descensum referẽdum est nomẽ iordanis.

¶Ad tertiũ dõm. ꝙ sicut aug. dicit in ser. de epipha. Sicut antea aque iordanis retrorsum cõuerse fuerant. ita mõ xp̃o baptizato retrorsum peccata cõuersa sunt. f Vel ẽ ꝙ hoc significat ꝙ ꝑ descensum aquarum, benedictionũ fluuius sursum ferebatur.

¶Utruz Christo baptizato, celi debuerint aperiri. Arti.5.

Ad quintũ Sic ꝓcedit. Ut qõ xp̃o baptizato nõ debuerint ce li aperiri. Illi enĩ aperiẽdi sunt celi. q̃ indiget intrare in celum, quasi extra celũ exsio. Sed xp̃s semper erat in celo: ꝑm illud ioan.3. filius hois q̃ est in celo. Ergo vt ꝙ non debuerint ei celi aperiri.

¶ Ꝑ. Apertio celorũ aut intelligit̃ spũaliter aut corpal̃r. Sed nõ põt intelligi corporal̃r: qr corpa celestia sunt impassibilia z infrangibilia: ꝑm illud iob.37. ut forsitan cum eo fabricatus es celos, qui solidissimi, quasi ere fusi sunt. Silr ẽt nec põt intelligi spũaliter: qr ante oculos filij dei celi antea clausi non fuerant. Ergo vt incõuenienter dicꝫ, qõ baptizato Christo aperti fuerint ei celi.

¶ Ꝑ. Fideliꝫ celũ apertũ est ꝙ xp̃i passionem: ꝑm illud hebreoz. 10. habemꝰ fiduciã in introitu sanctorũ in sanguine xp̃i. Usi ẽt nec xp̃i baptismo baptizati, siqui añ eiꝰ passionem decesserint, celos intrare potuerũt. Ergo magis debuerunt aperiri celi Christo patiente, q̃ eo baptizato.

Sed cõtra Est, qõ dicitur luc.3. Jesu baptizato z oãte, apertum est celum.

Rñdeo Dõm. ꝙ sicut dictũ est. Christus baptizari voluit, vt suo baptismo cõsecrarer baptismũ quo nos baptizaremur. Et ideo in baptismo xp̃i ea demõstrari debuerunt. q̃ ptinent ad efficaciaz nri baptismi. f Circa quã tria sunt cõsideranda. Primo q̃dẽ principalis virtus, ex qua baptismꝰ hꝫ efficaciã. Que q̃dẽ est virꝰ celestis. Et ꝛ baptizato xp̃o, aptũ est celũ: vt oñderef ꝙ de cetero celestis ꝑtus baptismũ scificaret. f Secõo opat ad efficaciã baptismi fides eccle, z eiꝰ q̃ baptizatur, vnde z baptizati fidẽ ꝓfitenf, z baptizmꝰ fideiꝫ; sacramentũ. Per fidẽ aũt inspicimꝰ celestia: q̃ sensum z rõnem humanã excedunt. Et ad hoc significandum xp̃o baptizato apti sunt celi. f Tertio, qr per baptismum xp̃i spãliter ꝛaperitur nobis introitus regni celestis: q̃ primo hominꝫ pclusus fuerat ꝙ peccatum. Unde baptizato Christo aperti sunt celi: vt ostẽderetur quod baptizatis patet via in celum. f Post baptismũ aũt necessaria est hoi iugis oratio ad hoc qõ celũ introeat. Licet enim per baptismũ remittantur peccata: remanet tñ fomes peccati, nos ipugnãs interius: z mundus, z demones, qui impugnant exterius. Et ideo signanter dr luc.3. ꝙ Jesu baptizato z orante, apertũ est celũ: q. d. fidelibus necessaria est oꝛo post baptismũ. Uel vr dek intelligi ꝙ hoc ipsum qõ per baptismũ celum aperitur credentibus: est ex ꝑte orationis xp̃i. Unde signanter matth.3.dr, quod apertum est ei celum. i. omnibus propter eum: sicut si imperator alicui pio alio petẽti dicat, ecce hoc beneficium non illi do, sed tibi. i. propter te illi: vt chry. dicit super matth.

Ad primum Ergo dõs. ꝙ sicut chry. dicit sup matth. sicut xp̃s ꝑm dispensationẽ humanã baptizatus est, quãuis ipse pp̃ se baptismo non indigerent: sic etiã ꝑm humanã dispensationẽ aperti sunt ei celi, ꝑm aũt nãm diuas semper erat in celis. ¶Ad scõm dõm. ꝙ sicut hieron. dicit sup matth. celi aperti sunt xp̃o baptizato, nõ releratione elementorum. sed spũalibus oculis: sicut ezechiel in principio voluminis sui celos apertos esse cõmemorat. Et hoc ꝓbat chry. sup matth. dicens. ꝙ si ipsa creatura ꝑ. s. celoz rupta fuisset, nõ diuisset, aperti sunt et. qr̃ qõ corporaliter aperitur, oibus est apertum. Unde enĩm marci pio expresse dr, qõ Jesus statim ascendens de aqua, vidit apertos celos: quasi ipsa apertio celorum ad visionem ꝓpi referatur. f Quod quidem aliqui referunt ad visionem corporalem: dicentes, quod circa xp̃m baptizatũ tantus splendor fulsit in baptismo, vt viderentur celi aperti. f Possunt etiam referri ad imaginariam visionẽ: per quez modũ ezechiel vidit celos apertos. Formabatur enĩ ex virtute diuina z voluntate rõnis, talis visio in imaginatione xp̃i: ad designandũ, ꝙ p baptismũ, celi actibus hoibus aperiuntur. f Põt ẽt z ad visionem intellectualem referri: put scz xp̃s vidit tam baptismo sanctificato, apertũ esse celũ hoibus, qõ tñ ẽt ante videre fiendũ. ¶Ad tertium dõm. qꝰ per passionem xp̃i aperiẽ celũ hoibus sicut per cãm cõem apertionis celorũ. Ops tñ hanc cãm cõem apertionis celorum, singulis applicari ad hoc ꝙ celũ introeant. Quod quidem fit per baptismũ: ꝑm illud ro.6. quicũq; baptizati sumꝰ in xp̃o iesu, in morte ipsius baptizati sumus. Et ideo ponitur sacramento de apertione celorũ in baptismo qꝫ in passione Christi. f Uel sicut chry. dicit sup matth. baptizato Christo celi reuera sunt aperti: postq̃ vero tyrannum vicit per crucem, qr nõ erant necessarie porte celo nunq̃ claudendo. mõ dicunt angeli, aperte portas: tam enim erant aperte, sed tollite portas, per quod datur intelligere chry. q̃ obstacula quibus prius obsistenti bus anime defunctorum introire non poterant celos, sunt tota liter per passionem Christi ablata: sed in baptismo Christi sunt aperti, quasi manifestata iam via, per quã hoies erãt in celũ intraturi.

¶Utrum cõuenienter spũssanctus super Christũ baptizatũ descenderit in specie colũbe. Arti.6.

Ad sextum Sic ꝓceditur. Uidetur qꝫ incõuenienter spiritussanctus super Christum baptizatum dicatur descendisse in specie columbe. Spiritus enim sanctus habitat in homine per gratiã. Sed in homine Christo fuit plenitudo gratie a principio sue conceptionis. quo fuit virginitus a patre: vt ex supra dictis patet. Non ergo debuit spiritus sanctus ad eum mitti in baptismo.

¶ Ꝑ. Christus dicitur in mundum descendisse per mysterium incarnatiõis, qua exinaniuit semetipsum formã serui accipiẽs. Sed spiritussanctus non est incarnatus. Ergo inconuenienter dicitur. ꝙ spiritussanctus descenderit super eum. ¶ Ꝑ. In baptismo Christi oñdi debuit sicut in quodam exemplari id quod fit in nostro baptismo. Sed in nostro baptismo non fit aliqua missio visibilis spiritussancti. Ergo nec in baptismo Christi videbuit fieri visibilis missio spiritussancti. ¶ Ꝑ. Spiritussanctus a Christo in omnes alios derivatur: secundum illud Joan. plenitudine eius nos omnes accepimus. Sed sup apostolos spiritussanctus descendit, non in specie columbe, sed in specie ignis. Ergo nec super Christum debuisset descendere in specie columbe, sed in specie ignis.

Sz cõtra Est, qõ dr luc.2. Descendit spiritussanctus corporali specie, sicut columba in ipsum.

Rñdeo Dicendũ. ꝙ hoc quod circa Christũ factũ est in eiꝰ baptismo (sicut chry. dicit sup matth.) primo

ad mysteriũ omniũ qui postmodũ fuerãt baptizandi. Omnes aũt ꝙ baptismo Christi baptizant. spũssctũ recipiũt. nisi ficti accedant. ꝑm illud Mat.3. ipse vos baptizabit spũssctõ. Et ideo cõuenies fuit. vt sup Christũ baptizatũ spũssanctus descẽderet.

Ad primũ Ergo dicendũ. qõ sicut Aug. dicit. 15. de tri. tam. 20. esset annoz. acceperit spiritũssanctũ: sed venit ad baptismum. sicut sine pctõ. ita nõ sine spũsancto. Si enim de Joanne scriptũ est. qõ spũsancto replebitur ab vtero matris sue: quid de hoie Christo dicendũ est. cuius carnis ipsa conceptio nõ carnalis. sed spũalis fuit? Hic ergo. 4. in baptismo corpus suũ. i. ecclesiam prefigurare dignatus est: in qua baptizati precipue accipiunt spiritũssanctũ. ¶Ad scõm dicendũ. qõ sicut Aug. dicit in 2. de trini. spiritussanctus descẽdisse dr super Christũ corporali specie sicut colũba mon qr ipsa substantia spũssancti videretur, que est inuisibilis. neq; ita qõ illa visibilis creatura in veritatez lumba. sicut dr qõ filius dei est homo rõne vnionis. Neq; etiaz hoc modo spiritussanctus visus est in specie colũbe. sicut Joannes vidit agnũ occisum in apocalypsi. vt habetur apoc. 2. Illa enim visio facta fuit in spiritu per spirituales imagines corporum: de illa vero colũba nullus vnq̃ dubitauit. quin oculis visa sit. Nec etiam hoc homo in specie colũbe spũssanctus apparuit. sicut dr ꝑme ad coum. 10. petra autez erat Christus. Illa ergo petra iam erat in creatura. z per actionis modũ ñ cupatantũ significatiuũ repente exiuit. z postea cessauit. sicut flamma que in rubo apparuit Moysi. f Dicitur ergo spiritus sũs descendisse super Christũ. non ratione vnionis ad colũbam: sed vel ratione ipsius colũbe significãtis spiritũssanctũ. que descendebat super Christũ venit. Uel etiã ratione spiritualis gratie, que a deo per modũ cuiusdã descensus in creaturam dr tuak: ꝑm illud Jacobi primo. Omne datũ optimũ, z omne donũ perfectũ, desursum est descẽdens a patre luminũ. ¶Ad tertiũ dicendũ. qõ sicut Chry. dicit super Mat. in principio spiritualiũ rerũ semper sensibiles apparẽt visiones. ꝓpter eos qui nullam intelligẽtiam incorporalis nãmre suscipere possunt: vt si postea non fiant. z his que semel facta sunt. recipiant fidem. Et ideo circa Christũ baptizatũ corporali specie spũssanctus visibiliter descendit. vt super omnes baptizãdos. inuisibiliter postea credatur descẽdere. ¶Ad quartũ dicendũ. qõ. s. in specie colũbe apparuit super Christum baptizatum. ꝓpter tria. f Primo quidem ꝓpter dispositionem que requiritur in baptizato: vt. s. non fictus accedat. quia sicut dr sap. primo, spiritussanctus disciplinẽ effugiet fictum. Colũba aute ẽst animal simpler. astutia z dolo careno: vnde dr Mat. 10. estote simplices sicut colũbe. f Secõo ad designandum septem dona spiritussancti: que colũba suis proprietatibus significat. Columba enim secus fluẽta habitat. vt inde viso accipere mergat se z euadat qõ pertinet ad donũ sapientie. per quam sancti secus scripture diuine fluenta residẽt. vt incursum diaboli euadant. Item columba mellota grana eligit. qõ pertinet ad donum scientie. qua sancti sententias sanas quibus pascantur eligunt. Item colũba alienos pullos nutrit. qõ pertinet ad donuz cõsilij: quo sancti homines qui fuerunt pulli. i. imitatores diaboli. doctrina nutriũt z exemplo. Item colũba non lacerat rostro. qõ pertinet ad donum intellectus. quo sancti bonas scientias lacerando non pervertũt. hereticorum more. Item colũba felle caret. quod pertinet ad donum pietatis: per quam sancti tra irrationabili carent. Item columba in cauernis petre nidificat. quod pertinet ad donum fortitudinis: qua sancti in plagis montis Christi. qui est petra firmamentum ponunt. i. suum refugium et spem. Item columba gemitum pro cantu habet. quod pertinet ad donum timoris. quo sancti delectantur in gemitu pro peccatis. f Tertio apparuit spiritussanctus in specie columbe propter effectus primum baptismi: qui est remissio peccatorum et reconciliatio ad deum. colũba enim est animal mansuetum. Et ideo sicut Chryso. dicit super Mat. in diluuio apparuit hoc animal. ramum ferens olive. et communem orbis terrarum tranquillitatem annuntians. et nunc etiam columba apparet in baptismo. liberationem nobis demonstrans. f Quarto apparuit spiritussan. in specie columbe super dominum baptizatum. ad designandum communem effectum baptismi: qui est constructio ecclesiastice vnitatis. vnde dicitur ephe. 5. qõ Christus tradidit semetipsum. vt exhiberet sibi gloriosam ecclesiã nõ habentem macu lam aut rugam. aut aliquid hmõi: lauans eam lauacro aque in verbo vite. Et ideo cõueniens fuit. vt spiritussanctus in baptismo demonstratus est in specie columbe: que est animal amicabile z gregale. vnde z cant. 5. dicitur de ecclesia. vna est columba mea.

f Super apostolos autẽ in specie ignis spiritussanctus descendit. ꝓpter duo. Primo quidem ad ostendendũ feruorem. quo corda eoz erant cõmouenda. ad hoc qõ Christum vbiq; inter pressuras predicarent: et ideo etiã in igneis linguis apparuit. Unde Aug. dicit super Jo. Suobus modis ostenditur visibiliter dominus spiritussanctus. per columbam super dñm baptizatum. et per ignem super discipulos congregatos. ibi simplicitas. hic feruor ostẽditur. Ergo ne spiritu sanctificari dolum habeant. in columba demonstratus est: et ne simplicitas frigida remaneat. in igne demonstratus est. Hec te moueat quia lingue diuise sunt. vnitatem in columba cognosce. f Secundo: quia sicut Chrysostomus dicit. cum oporteret delictis ignoscere. quod fit in baptismo. mãsuetudo necessaria erat. que demonstratur in columba: sed vbi adepta summa gr̃a. restat iudicij tps. qõ significatur per ignem.

¶Utrũ illa colũba in qua apparuit spũssanctus. fuerit verũ animal. Arti.7.

Ad septimũ Sic ꝓceditur. Ut qõ illa colũba i. q. spũssctus apparuit. nõ fuerit verum animal. Illud enim videtur spectere nus apparere. quod secundum similitudinem apparet. Sed luc.3. dicitur quod descẽdit spiritussanctus corporali specie sicut columba in ipsum. Non ergo fuit vera colũba. sed quedam similitudo columbe.

¶ Ꝑ. Sicut natura nihil facit frustra: ita nec deus. vt dicitur in primo de celo. Sed cum columba illa non aduenerit nisi vt aliquid significaret atq; pretereret. vt aug. dicit in. 2. de tri. frustra fuisset vera columba: qr hoc ipsum fieri poterat per columbe similitudinem. Non ergo illa columba fuit verũ animal. ¶ Ꝑ. Proprietates cuiuslibet rei ducunt in cognitionẽ nature illius rei. Si ergo fuisset illa columba verũ animal, proprietates columbe significassent naturã veri animalis non aũt effectus spiritussancti. Non ergo videtur ꝙ illa columba fuerit verum animal.

Sed cõtra Est. ꝙ aug. dicit in li. de agõe Christiano. Nec hoc ita dicimus. vt dñm Jesum Christum dicamus solũ. veruz corpus habuisse, spiñ autem sanctũ fallaciter apparuisse oculis hominũ: sed ambo illa corpora vera esse credimus.

Rñdeo Dicendũ. qõ (sicut supra dictũ est) non decebat vt filius dei. qui est veritas patris. aliqua fictiõe vteretur: z ideo nõ phãtasticum sed verum corpus accepit. Et quia spiritussanctus dicitur spiritus veritatis. vt patet Joan. 16. ideo etiam ipse veram columbã formauit in qua appareret. licet non assumeret ipsam in vnitatem persone. Unde post predicta verba Augustinus subdit. Sicut non oportebat vt homines falleret filius dei. sic etiam non oportebat vt falleret spiritussanctus: sed omnipotenti deo qui vniuersam creaturaz ex nihilo fabricauit. non erat difficile. verum corpus columbe sine alicuius co-

¶Super Arti.7.

Jtuˡ⁹ clarꝰ. ¶In corpore vna ꝯclusio.

Columba illa fuit vera bruz animal. probat. Sicut veritas veruz hoiem/ ita spũs veritatis verã colũbam in qua appareret. ac er cõfirmatur hoc authoritate augustini. ¶Aduerte hic. q. ꝙ tam habuit author reuerentiam ad Augu. vt ab his trepidatione aliqua affirmauerit colũbam illam verum fuisse animal. ꝓpter augustini authoritatez potius ꝙ illius rationem quam author: vt itur contra ipsã in primo sen. dis. 10. ar. 3. ad tertiũ/ opinionem/ qua tenuit columbam illam nõ fuisse verũ animal. Et certe ratio aliarum non cogit: qñ in nullo spiritui dꝛitatis ꝑsimilitudinem se/ si ꝑ speciem columbe z non ipsam columbam apparuisse. apparuit non in vero igne sed similitudine ignis z fuit ꝑ ignis ita dicitur: sicut colũba. Necesse simile de mysterio incarnatio nis: qr de eo scriptuz est. verbum caro factum est. z tñ opz verum esse carnem. hic aũt vt sicut colũba. Et qñ oẽs euangeliste cõsentiũt in similitudine columbe/ et nullus dicit colũbaz (matheus siquidez z lucas dicunt sicut columba. marcus dicit tanq̃ colũba. ioannes dicit quasi columba) ideo rõnabilius ignis niolo meo videt. ad literam sequi textuz olum euãgelistarum/ ꝙ dicere ꝙ fuerit verum animal. cum ẽt scripture adsit authoritas de spiritussancto in igne misso/ ꝙ non verus ignis sed sacꝝ ignis fuerit. sicut nõ fuerunt vere lingue/ sed similitudines linguarũ. Quocirca sicut ablq; fallacia spiritussanctus i igneis linguis apparuit nõ vere/ sed specie. ita (z de hoc nullus dubitat) ita in specie columbe z non columbis ipse apparuit: est dem enim vocabulis scriptura vtitur vbiq;.

Joel.2. Luc.2. Et opus. 60.ca.9

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super arti. 8.

Jtul⁹ clarus ost⁹ ēt ex euāgelio. In cor poze vna plo. Cōueniēs fuit vt in illo baptismo pf declararet in voce p̄dicat. In baptismo xp̄i demōstrari debuit qđ in nfo baptismo pficit. Baptismus aūt quo baptizantur fideles, cōsecrat in inuocatiōe et virtute trinitatis: fm illud math. vltimo. eūtes docete oēs gentes baptizantes eos in noie patris ⁊ filij ⁊ spūsancti. Et iō i baptismo xp̄i (vt hieron⁹ dicit) misteriū trinitatis demonstrat: dūs enī in natura humana baptizat spūscūs descēdit in habitu colūbe, patris vox testimonium filio ꝓhibentis auditur. Et ideo cōueniens fuit, vt in illo baptismo pater declararetur in voce.

Ad primū Ergo dōm. q̄ missio vi sibilis addit aliqđ sup apparitionem. l. auctem mittentis. Et iō filius ⁊ spūscūs, q̄ sunt ab alio, dicunt mitti visibiliter, ⁊ nō solū appere: pf aūt qui nō ē ab alio, appere q̄dē p̄t, visibiliter aūt mitti nō p̄t.

¶ Ad 2ᵐ dōm. q̄ pr nō demōstrat in voce nisi sicut actor: vocis vel loquēs ꝓ vocē. Et⁹ q̄ ppium est patri, p̄ducere verbū, qđ est dicere vel loq̄: ideo cōueniētissime pater p vocem manifestatus est, que significat verbum. Unde ⁊ ipsa vox a pre emissa, filiationē verbi ꝓtestat. Et sicut spēs colūbe, in q̄ demōstratus est spūsanctus, nō est ipsa natura spūssancti, nec spēs hois, in qua demōstratus est ipse filiꝰ, est ipsa natura filij dei: ita etiam ipsa vox non pertinet ad naturaz verbi vel patris loquentis. Unde, Joan. 5. dominus dicit, neq̄z vocez eius. l. p̄ris vnq̄ audistis, neq̄z spēm eius vidistis. Per quod

lūboū ministerio figurare: sicut nō fuit ei difficile verū corꝰ in vtero marie sine viri semine fabricare, cū creatura corporea ex inuisceribꝰ femine ad formādū hoiem, ⁊ in ipso mundo ad formandā colūbā, imperio dīi volūtatiq̄ seruiret.

Ad primū Ergo dōm. q̄ spūsancti ce vox de celi dicēte, Hic ē filiꝰ meꝰ dilectꝰ. i quo mihi cōplacui, fuit in columbe similitudine colūbe: nō ad excludendā veritatē colūbe, sed ad ostendēdū q̄ ipse nō apparuit in spē fue subē. ¶ Ad 2ᵐ dicendū, q̄ nō fuit supfluū formare verā colūbam, vt in ea spūscūs appareret: q̄ p ipsam veritatē colūbe significat veritas spūssancti, ⁊ effectuū eius. ¶ Ad 3ᵐ dōm. q̄ ppietates colūbe eodē mō ducūt ad significādū nāz colūbe, ⁊ ad significādos effectus spūssci. Per hoc enim q̄ colūba hz tales ꝓpietates, cōtigit ✠ q̄ columba significat spmsanctum.

¶ Utrum conueniēter xp̄o baptizato fuerit vox patris audita, filiū ꝓtestantis. Arti. 8.

A Doctauū Sic pceditur. Uidet q̄ inconueniēter xp̄o baptizato fuerit vox patris audita, filiū ꝓtestantis. Filius em ⁊ spūscūs fm hoc qđ sensibiliter apparuerunt, dicunk visibiliꝫ esse missi. Sed patri nō cōuenit mitti: vt p̄z per Aug. in scđo de trini. Ergo ēt nec apparere. ¶ P̄. Uox ē significatiua verbi in corde cōcepti. Sz pf nō est verbū, ergo inconueniēter manifestaꝫ in voce. ¶ P̄. Insō xp̄s nō ꝫcepit esse filiꝰ dei in baptismo, sicut qđā heretici putauerūt, sed a puncto sue cōceptiōis fuit filiꝰ dei. Magis ergo in natuitate debuit vox p̄ris ꝓtestari xp̄i diuinitatē q̄z in eius baptismo.

Sed cōtra Est, q̄ mathe. 3. dr Ecce vox de celi dicēte, Hic ē filiꝰ meꝰ dilectꝰ. i quo mihi cōplacui.

Rndeo Dōm. q̄ (sicut supra dcm ē) in baptismo xp̄i, q̄ fuit exemplar nfi baptismi, demonstrari debuit qđ in nfo baptismo pficit. Baptismus aūt quo baptizantur fideles, cōsecrat in inuocatiōe et virtute trinitatis: fm illud math. vltimo. eūtes docete oēs gentes baptizantes eos in noie patris ⁊ filij ⁊ spūssancti. Et tō i baptismo xp̄i (vt hieron⁹ dicit) misteriū trinitatis demonstrat: dūs enī in natura humana baptizat spūscūs descēdit in habitu colūbe, patris vox testimonium filio ꝓhibentis auditur. Et ideo cōueniens fuit, vt in illo baptismo pater declararetur in voce.

Ad primū Ergo dōm. q̄ missio vi sibilis addit aliqđ sup apparitionem. l. auctem mittentis. Et tō filius ⁊ spūscūs, q̄ sunt ab alio, dicunk mitti visibiliꝫ, ⁊ nō solū appere: pf aūt qui nō ē ab alio, appere q̄dē p̄t, visibiliꝫ aūt mitti nō p̄t.

¶ Ad 2ᵐ dōm. q̄ pr nō demōstrat in voce nisi sicut actor: vocis vel loquēs ꝓ vocē. Et⁹ q̄ ppium est patri, p̄ducere verbū, qđ est dicere vel loq̄: ideo cōueniētissime pater p vocem manifestatus est, que significat verbum. Unde ⁊ ipsa vox a pre emissa, filiationē verbi ꝓtestat. Et sicut spēs colūbe, in q̄ demōstratus est spūsanctus, nō est ipsa natura spūssancti, nec spēs hois, in qua demōstratus est ipse filiꝰ, est ipsa natura filij dei: ita etiam ipsa vox non pertinet ad naturaz verbi vel patris loquentis. Unde, Joan. 5. dominus dicit, neq̄z vocez eius. l. p̄ris vnq̄ audistis, neq̄z spēm eius vidistis. Per quod

(sicut chry. dicit super Joan.) paulatim eos in philosophicum dogma inducens, ostendit, quoniam neq̄z vox circa deum est, neq̄z species: sed superior⁹ est ⁊ figuris ⁊ loquelis talibus. Et sicut columbam, ⁊ etiā humanā naturam a christo assumptā tota trinitas operata est, ita etiā ⁊ formationē vocis. Sed tamen in voce declarat solus p̄r vt loquēs, sicut nām humanam solus filius assumpsit, ⁊ sicut in columba solus spūssancus demōstratus est: vt patet per aug. in lib. de fide ad petrum. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ diuinitas xp̄i nō debuit omnibus in eius natiuitate manifestari: sed magis occultari in defectibus infantilis etatis. Sed quando iam peruenit ad perfectam etatem, in qua oportebat eum docere, ⁊ miracula facere, ⁊ homines ad se conuertere, tunc testimonio patris erat eius diuinitas manifestanda: vt eius doctrina credibilior fieret (vnde ⁊ ipse dicit Joan. 5. q̄ misit me pater, ipse testimonium perhibet de me). Et hoc precipue in baptismo, per quem homines renascuntur in filios dei adoptiuos. Filij autem dei adoptiui instituuntur ad similitudinem filij naturalis: fm illud ro. 8. quos ꝓscivit, hos ⁊ predestinauit cōformes fieri imaginis filij sui. Unde hil. dicit sup math. q̄ sup Jesum baptizatum descēdit spūscūs, ⁊ vox patris audita est, dicentis, hic est filius meus dilectus: vt ex his que cōsummabantur in christe, cognosceremus post aq̄ lauacrum, ⁊ de celestibus portis sanctum in nos spiritum inuolare, ⁊ paterne vocis adoptione, dei filios fieri.

¶ De modo conuersationis Christi. Questio. 40.

C Onsequenter Post ea q̄ pertinent ad ingressum Christi in mundū, vel ad eius principiū considerādum restat de his que pertinent ad pgressum ipsius. ¶ Et primo cōsiderandū est de modo cōuersationis ipsius. scđo de tentatiōe eius. tertio de doctrina. quarto. de miraculis.

¶ Circa primū. ii queruntur quattuor. Primo vtrum Christus debuerit solitariam vitam ducere, an inter homines conuersari. scđo vtrum debuerit austeram vitam ducere in cibo ⁊ potu ⁊ vestitu, an alijs communem. Tertio vtrum debuerit abiecte viuere in hoc mundo, an in diuitijs ⁊ honore. Quarto vtrum debuerit fm legem viuere.

¶ Utrū cōueniens fuerit Christū inter hoies ꝓuersari. Arti. 1.

A D primū Sic proceditur. Uidetur quod Christus nō debuerit inter homines cōuersari, sed solitariam vitā agere. Oportebat enim quod Christus sua cōuersatione nō solum se hominem ostenderet esse, sed etiam deum. Sed deum nō cōuenit cū hominibus cōuersari: dicitur enī dani. 2. exceptis dijs quorū nō est cū hominibus conuersatio. Et pbo dicit in primo politice, quod ille qui solitarius viuit, aut est bestia, si sez propter ferocitatem hoc faciat, aut est deus, si hoc faciat propter contemplandam veritatem. Ergo videtur q̄ non fuerit conueniens Christum inter homines conuersari.

¶ P̄. Christus duxit in carne mortali vitā, debuit perfectissimā vitam ducere. Perfectissima autem vita est contemplativa, vt in secunda parte habitum est. Ad vitam autem contemplatiuā maxime competit solitudo: fm illud osee. 2. ducam eam in solitudinem, ⁊ loquar ad cor eius. ergo videtur q̄ Christus debuerit solitariam vitam ducere. ¶ P̄. Conuersatio Christi debuit esse vtilissima: q̄ semper in eo debuit apparere id qđ optimum est. Sed quādoq̄z Christus solitaria loca querebat, turbas declinās. Unde remigius dicit super math. tria refugia legit dūs habuisse, nauim, montem ⁊ desertum: ad quorum alterum quotiescunq̄z a turbis compellebatur, confugiebat. Ergo ⁊ semper debuit solitariam vitam agere.

Sz cōtra Est, quod dicitur baruch. 3. Post hec in terris visus est, ⁊ cum hominibus conuersatus est.

Rndeo Dicendū, q̄ cōuersatio Christi talis debuit esse vt conueniret fini incarnatiōis fm quā venit in mundū. ¶ Uenit autem in mundū, primo quidē ad manifestādā veritatē: sicut ipse dicit Joā. 18. in hoc natus sum, ⁊ ad hoc veni in mūdū, vt testimoniū phibeā veritati. Et tō nō debebat se occultare. vitā solitariā agēs: sed in publicū ꝓcedere, publice p̄dicādo. Unde luc. 4. dixit illis qui volebāt eū detinere: q̄ ⁊ alijs ciuitatib⁹ oportet me euangelizare regnū dei, q̄ ideo missus sum. ¶ Secūdo venit ad hoc, vt hoies a peccato liberaret: fm illud

prime ad tim. 1. christus Jesus venit in hūc mūdū, peccatores saluos facere. Et iō vt chry. dicit, ibi in eodem loco manendo posset christus ad se oēs attrahere, vt eius p̄dicatiōē audirent: non tñ hoc fecit. Pbēs nobis exēplū, vt pambulemus ⁊ requiramus per eūē: sicut pastor oue pdītā, ⁊ medicꝰ accedit ad infirmū. ¶ Uertio venit, vt ipsum habeamus accessum ad deū: vt dicit ro. 5. et ideo familiariter cū hoibus cōuersando, cōueniens fuit, vt hominibus fiduciam daret ad se accedēdi. Unde dicitur mat. 9. factū est discūbente eo in domo, ecce multi publicani ⁊ peccatores discūbebant cū Jesu ⁊ discipulis eius. Quod exponens hiero. dicit, viderant publicani, a peccatis ad meliora conuersum, locum inuenisse penitentie: ⁊ ob id etiam ipsi non desperant salutem.

Ad primū Ergo dicēdū, q̄ christus per humanitatem suā, voluit manifestare diuinitatem. Et ideo cōuersando cū hoibus (qđ est ꝓpriū hominis) manifestauit omnibus suā diuinitatē: p̄dicando, ⁊ miracula faciēdo, ⁊ innocenter, ⁊ iuste inter homines cōuersando. ¶ Ad secūdū dicēdū, q̄ (sicut in secūda parte dictum est) vita contēplatiua simp̄r est melior q̄ activa, que occupatur circa corporales actus. Sed vita activa fm quā aliōs p̄dicando ⁊ docendo, cōtēplata aliis tradit, est perfectior q̄ vita q̄ solū contēplatiua: q̄ talis vita ꝓsupponit abūdātiaz cōtēplationis. Et ideo christus talē vitā elegit. ¶ Ad tertiū dicēdū, q̄ actio christi fuit nostra instructio. Et ideo vt daret exemplū p̄dicatoribus q̄ non semper se darent in publicū, ideo q̄nq̄z dīs se a turbis retrahit. ¶ Uel dicēdū, q̄ sicut legitur fecisse ꝓpter tria. Uñ ex ipsō ꝓpter corporalē quietē. Unde marci. 6. dicitur, q̄ dīs dixit discipulis, venite seorsum in desertū locū, ⁊ requiescite pusillum: erāt enim q̄ veniēbāt ⁊ redibāt multi, ⁊ nec spatium manducandi habebant. ¶ Alioq̄ vero cā orationis. Uñ dicit luc. 6. Factū est in illis diebus, exijt in montē orare, ⁊ erat pernoctans in oratione dei. Ubi aū Ambro. q̄ ad ꝓcepta virtutis suo nos informat exemplo. ¶ Alioq̄ vero, vt doceret fragilē humanū vitare. vñ super illud math. 5. videns Jesus turbas, ascēdit in montem, dicit chry. Per hoc q̄ non in ciuitate ⁊ foro, sed in montē ⁊ solitudine sedit: ⁊ erudiuit nos nihil ad ostentationem facere, ⁊ a tumultibus abscedere, ⁊ maxime, cum de necessarijs disputare oporteat.

¶ Utrū christus austerā vitā in hoc mūdo ducere debuerit. Ar. 2.

A D scđm Sic, pcedit. Uidet q̄ christus debuerit austerā vitaz ducere in hoc mūdo. Christus enim multo magis predicauit per actionem vite q̄z ioannes. Sed ioannes austerā vitam duxit, vt suo exēplo homines ad perfectionem vite prouocaret: dicitur enim mat. 3. q̄ ipse ioannes habebat vestimentum de pilis camelorū, ⁊ zonā pelliceā circa lūbos suos, esca aūt eius erat locuste ⁊ mel syluestre. Quod exponēs chry. dicit, erat mirabile in humano corpore tanta patientia videre quod ita deos magis attrahebat. Ergo videtur q̄ multo magis christum decuerit austeritas vite. ¶ Preterea. Abstinentia ad continentiā ordinatur: dicitur enim osee. 4. comedent ⁊ nō saturabuntur, fornicati sunt ⁊ non cessauerunt. Sed christus continentiā in se seruauit, ⁊ alios seruādā proposuit: cū dixit math. 19. sunt eunuchi q̄ se castrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ, q̄ potest capere capiat. Ergo videtur q̄ christus in se ⁊ in suis discipulis austeritatem vite seruare debuerit. ¶ Preterea. Ridiculū videt, vt aliquis districtiorē vitā inciꝑiat, ⁊ ab ea in laxiorē reuertatur: potest enim dici contra eū qđ habet luc. 14. hic homo cepit edificare, ⁊ non potuit cō summare. Christus autem districtissimā vitam incepit post baptismum, manens in deserto, ⁊ ieiunans. 40. diebus ⁊. 40. noctibus. Ergo videtur non fuisse congruum, q̄ post tantam vite districtionem ad communem vitam rediret.

Sed cōtra Est, q̄ dicitur mat. 11. Uenit filius hominis manducans ⁊ bibens.

Rndeo Dicendum, q̄ (sicut dictum est) congruum erat incarnationis fini, vt christus non ageret solitariam vitam, sed cum hominibus conuersaretur. Qui autem cuz aliquibus conuersatur, conuenientissimum est, vt se eis in conuersatione conformet: secundum illud apostoli prime ad corin. 9. omnibus omnia factus sum. Et ideo q̄uenientissimū fuit, vt christus in cibo ⁊ potu communiter se sicut alij haberet. Unde aug. dicit contra faustum, quod ioannes dictus est non manducans neq̄z bibens, quia illo victu quo indei vtebantur, non vtebatur. Ipse autem ergo nisi dominus vteretur: non in eius comparatione, mā ducans bibensq̄z diceretur.

Ad primū Ergo dicēdum, q̄ dīs in sua cōuersatione, exemplum perfectionis dedit in omnibus que per se pertinent

ad salutem. Ipsa autem abstinentia cibi ꝓpter se non pertinet ad salutem: fm illud ro. 14. non est regnū dei esca ⁊ potus. Et augu. dicit in lib. de questionibus euange. exponens illud mat. 11. iustificata est sapientia a filijs suis: q̄. l. sancti apostoli intellexerunt regnum dei non esse in esca ⁊ potu, sed in eq̄nimitate tolerandi: quos nec copia subleuat nec deprimit egestas. Et in tertio de doctrina christiana dicit, q̄ in cibis talibus non vsus rerum, sed libido vtentis in culpa est.

¶ Ultraq̄z autem vita est licita ⁊ laudabilis: vt. l. aliquis a consortio hominum segregaꝝ abstinentiam seruet, ⁊ vt in societate aliorū positus, communi vita vtatur. Et ideo dīs voluit vtriusq̄z vite exemplum dare hominibus. Joannes autem (sicut chry. dicit super mat.) nihil plus ostendit preter vitam et iustitiam: christus autem et a miraculis testimonium habebat. Admittens ergo ioannem ieiunio fulgere, ipse contraria incessit via. ad mēsam intrans publicanoꝝ, ⁊ manducans ⁊ bibens. ¶ Ad secūdū dicēdū, q̄ sicut alij homines per abstinētiā cōsequunk virtutem cōtinēdi. ita etiā christus in se ⁊ in suis discipulis pervirtutē sue diuinitatis carnē cōpumebat. Unde sicut mat. 9. dicitur, pharisei et discipuli ioannis ieiunabāt, nō aūt discipuli christi. Quod exponens beda dicit, q̄ ioannes vnū ⁊ ficerā nō bibit: q̄z illi abstinentia meritū auget, cui potentia nulla inerat nature. Dīs aūt cui naturaliter subpetebat delicta donare, cur eos declinaret, quos abstinentibus poterat reddere puriores?

¶ Ad tertiū dicēdū, q̄ sicut chry. dicit, sup mat. vt discas q̄ magnū bonū est ieiunū, et qualē scutū est aduersus diabolū, ⁊ q̄n post baptismum nō lasciuie, sed ieiunio intendere oportet: ⁊ ipse ieiunauit, non eo indigens, sed nos instruens. Non aūt vltra processit ieiunando q̄ moyses ⁊ helias, ne incredibilis videretur carnis assumptio. ¶ Secundū mysterium autē, vt greg. dicit, quadragenarius numerus exemplo christi in ieiunio custodit⁹: quia virtus decalogi per libros quatuor sancti euangelij impletur: denarius enim quater ductus in quadragenarium surgit. Uel quia in hoc mortali corpore ex quatuor elementis subsistimus, per cuius voluptatē ꝓceptis dīs contrahimus, q̄ per decalogum sunt accepta. ¶ Uel fm aug. in li. 83. questionū, ois sapientie disciplina est creatorem creaturaq̄z cognoscere. Creator est trinitas, pater ⁊ filius ⁊ spiritussanct⁹. Creatura vero partim est inuisibilis sicut anima, cui ternarius numerus attribuitur: diligere enim deū tripliciter iubemur, ex toto corde, ⁊ ex tota anima, ⁊ ex tota mente. Partim visibilis, sicut corpus: cui quaternarius debet, propter calidum, humidū, frigidū ⁊ siccum. Denarius ergo numerus, q̄ totam insinuat disciplinā, quater ductus. i. numero qui corpori tribuitur multiplicatus, quadragenarium conficit numerū ⁊ ideo tempus quo in gemiscimus ⁊ dolemus quadragenario numero celebratur. ¶ Hec tñ incōgruū fuit, vt christus post ieiunij ⁊ desertū, ad cōmunem vitam rediret: hoc enī conuenit vite, fm quā aliquis contemplata alijs tradit, quā christus dicitur assumpsisse, vt primo contēplationi vacet, ⁊ postea ad publicum actionis descēdat, alijs conuiuendo. Unde ⁊ beda dicit super mar. ieunauit christus ne preceptum declinaret, manducauit cum peccatoribus, vt gratiam cernens, agnoscerēs potestatem.

Tertio. o. Tho. m

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super arti.1.

Itul⁹ clarus.

¶ In corpore vna conclusio. Chr̃s non potevna ꝯclusio. Decuit chr̃m in hoc mũdo pauperẽ vitam ducere. Probatur quatuor rationibus: que clare patẽt in litera. ¶ Circa quarum primã 2 tertiam notate dñi ꝑdicatores a curis temporalium rerũz absolutos esse: 2 nec apparere q̃ lucri cã prædicent. Et ꝺ quidem contra multos mulitat/qui ſtipẽdio prædicẽt: qui locum prædicandi/nonvbi maior animarũ fructus/ſed vbi mamus ſtipendium prebet: aut maiori elemoſina ſperat ꝓ ſe vel cõuentu ſuo: eligũt. Primum aũt quantum noceat: experiẽtia teſtat: paulatim enim predicatio deſerit a religioſis habentibus poſſeſſiones/que tam ab epiſcopis/abbatibus/aliſq; diuitib⁹ clericis ad religioſos deſerta videt. Secundum aũt ieſu chriſti ne eccleſie precipuũ officium ad mercedem atq; quæſtum abducit. ¶ In reſpõſione ad primũ: vbi habes differentiam inter volũtariam et neceſſariam paupertatem/quo ad occaſionem peccandi. Aduerte q̃ non vocatur paupertas voluntaria/que ſolo voto firmata eſt: ſed que habet perſeuerantiam voluntariã: parum eñ ꝓdeſt vouiſſe paupertatẽ 2 egreſſere illã: reincidit enim pauperꝫtas iſta in neceſſariã paupertatẽ: 2 trãſit de voluntaria in inuitam. Hec ſufficit volũtas perſeuerãs ad paupertatẽ: ita tamen vt non deſint opoꝛtune cõmoditates: eſt eñ volũtas ꝫ ad paupertatis nomen 2 non ad paupertatis rem. Uelle ſiquidem pauperta tẽ 2 nihil ſibi deeſſe q̃ non ſit velle paupertatem/ex eo ptz: q̃ ſalomon tria ppoſuit: diuitias: paupertatẽ 2 victum neceſſaria 2 inter duo extrema medius petit: quod appetit ſm rem ille qui nihil vult ſibi deeſſe ſub paupertatis nole. Oportet enim pauperẽ volũtate velle 2 nomen

¶ Utrum chriſtus in hoc mundo debuerit pauperem vitam ducere. Arti.3.

Sic ꝓcedit. Uidetur q̃ chr̃s in hoc mũdo nõ debuerit pauperem vitam ducere. Chr̃s enim debuit eligibiliſſimam vitam aſſumere. Sed eligibiliſſima vita ẽ que eſt mediocris inter diuitias 2 paupertatem: dicitur eñ ꝓuer.30. mendicitatẽ 2 diuitias ne dederis mihi: tribue tantũ victui meo neceſſaria. Ergo chr̃s nõ debuit pauperẽ vitã ducere, ſed moderatã. ¶ P. Exteriores diuitie ad vſum corporis ordinant quantũ ad victum 2 veſtitũ. Sed chr̃s in victu 2 veſtitu communẽ vitã duxit. ſm modũ alioꝝ quibus cõuersabatur. Ergo videt q̃ in diuitijs et paupertate cõem modũ ſeruare debuerit, et nõ vti maxima paupertate. ¶ P. Chr̃s maxime holes imitandus ad exemplũ humilitatis: ſm illud matth.xi. diſcite a me, q̃ mitis ſũ 2 humilis corde. Sed hũilitas maxime commẽdatur in diuitib⁹. vñ dicit ꝑme ad timo. vlti. diuitib⁹ huius ſeculi precipe nõ altũ ſapere. Ergo videt q̃ chriſtus nõ debuerit ducere pauperem vitam.

Sed contra Eſt. q̃ dr̃. matth.8. Filius hois nõ hz vbi caput reclinet. q.d. ſm hiero. cur me pp diuitias 2 ſeculi lucra cupis ſequi, cũ tãte ſũt paupertatis vt nec hoſpitiolũ quidẽ habeam, 2 tecto vtar nõ meo. Et ſup illud mat.17. vt nõ ſcandalizemus eos vade ad mare. dicit hiero. Hoc ſimpliciter intellectũ edificat auditorẽ dum audit tante dñm fuiſſe pauperiſmũ, vt vnde tributa ꝓ ſe 2 apoſtolo redderet non haberet.

Rñdeo Dõm. q̃ chr̃m decuit in hoc mũdo pauperẽ vitã ducere. Primo quidẽ: q̃ hoc erat cõgruũ ꝑdicatiõis officio. pp q̃ veniſſe ſe dicit mat.11. eamus in proximos vicos 2 ciuitates, vt 2 ibi predicẽ: ad hoc eñ veni. Opz aũt ꝑdicatores verbi dei, vt olo vacẽt ꝑdicationi, nõ o a ſecularib⁹ rerum cura eſſe abſolutos. q̃ facere nõ pñt qui diuitias poſſidẽt. Uñ 2 ipſe dñs apl̃os ad predicãdum mittens, dicit eis mat.10. nolite poſſidere aurũ neq; argentũ. Et ipſi apoſtoli dicũt act.6. nõ eſt equũ nos relinquere verbum dei, 2 miniſtrare mẽſis. ℣ Secõ. q̃ ſicut mortẽ corporalẽ aſſumpſit, vt nobis vitã largiretur ſpũalẽ: ita corporalẽ paupertatẽ ſuſtinuit, vt nobis diuitias ſpũales largiret. ſm illud 2ᵉ ad cor.8. ſcitis gr̃am dñi nr̃i ieſu chr̃i. q̃m pp vos egenus factus eſt, vt illius inopia ditetes eſſetis. ℣ Tertio, ne ſi diuitias haberet, cupiditati eius ꝑdicatio aſcriberet. Unde hiero. dicit ſup mat. q̃ ſi diſcipuli eius diuitias habuiſſent, videret nõ cauſa ſalutis hoium, ſed cã lucri ꝑdicaſſe. 2 adẽ rõ eſt de chr̃o. ℣ Quarto, vt tãto maiori virtꝫ diuinitatis eius oſtenderet, quãto p pauptatẽ videbãt abiectior. Unde vñ quodã ſermone epheſini cõcilij. Dia pauperia nulla elegit, oia mediocria 2 plurimis obſcura: vt diuinitas cognoſceretur. ordẽ trãſformaſſe terrarũ ꝓpea pauperculã elegit mr̃em. pauperiorẽ patriam, egẽs ſit pecunijs: 2 hoc tibi exponat ꝑpe.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ ſuperabũdãna diuitiarũ 2 mẽdicitas, vitãda videnꝫ ab his qui volũt viuere ſm virtutẽ, inꝫrum ſunt occaſiones peccandi. Abũdantia nãq; diuitiarũ eſt ſuperbiẽdi occaſio: mẽdicitas aũt eſt occaſio furãdi et mẽtiendi, aut etiã ꝑiurandi. Quia vero chr̃s peccati capax nõ erat. gꝫ hãc cauſaꝫ. ex qua ſalomon hoc vitabat. chr̃o vitãda nõ erant. Neq; tñ quelz mẽdicitas eſt furãdi 2 perturandi occaſio, vt ibidẽ ſalomon ſubdere videtur: ſed ſola illa que eſt cõtraria volũtati. ad quã vitandã homo furat 2 periurat. Sed paupertas volũtaria hoc periculũ nõ habet 2 talem paupertatẽ chriſtus elegit. ¶ Ad ſecundum dõm. q̃ cõi vita vt quantũ ad victũ 2 veſtitũ põt aliquis nõ ſolũ diuitias poſſidẽdo: ſed etiã a mulieribus 2 diuitib⁹ neceſſaria accipiendo. Quod etiã circa chr̃m factũ eſt: vt ex ſuꝑius. 8. q̃ mulieres quedã ſequebãtur chr̃m. que miniſtrabant ei de facultatib⁹ ſuis. Alterũ hiero. dicit cõtra vigilantiũ, conſueturdinis iudaice fuit. nec ducebat in culpam more gentis antiquo: vt mulieres de ſuba ſua victũ atq; veſtitũ ꝓciperẽt. ſuis miniſtrarent. Sed q̃ hoc ſcandalum facere poterat in nationibus, paulus ſe abiciſſe cõ memorat. Sic ergo cõis victus poterat eſſe ſine ſollicitudine impediente predicationis officium. non autẽ diuitiarũ poſſeſſio. ¶ Ad tertium dicendum. q̃ in eo qui ex neceſſitate pauper eſt, humilitas nõ multum commendatur: ſed in eo qui volũtarie pauper eſt (ſicut fuit chr̃s) ipſa pauperꝫtas eſt maxime humilitatis indicium.

¶ Utrum chriſtus in hac vita ſm legem cõmuneꝫ fatus fuerit. Arti.4.

Sic ꝓcedit. Uidetur q̃ chr̃s nõ fuerit cõmunatus ſm legẽ. Lex eñ ꝓcipiebat vt nihil operis in ſabbato fieret: ſicut deus die ſeptimo requieuit ab omni opere q̃ patrauerat. Sed ipſe in ſabbato ei mandauit vt tolleret lectũ ſuum. ergo videt q̃ nõ fuerit ſm legem cõmunatus. ¶ P. Eadem chr̃s fecit 2 docuit. ſm illud mat.5. ꝓpter. cepit ieſus facere 2 docere. Sed ipſe mat.15. docuit q̃ omne q̃ intrat in os, nõ coinquinat hoiem. q̃ eſt contra ꝓceptũ legis que p ceſum 2 tractũ quorũdã a patrib⁹ dicebat hoiem immundum fieri: vt ꝓz leui.xi. Ergo videt q̃ ipſe nõ fuerit ſm legẽ cõmunatus. ¶ Preterea. Idẽ iudicium videt eſſe faciẽtis 2 cõſentientib⁹. ſm illud ro.1. nõ ſolũ illi qui faciunt, ſed 2 qui cõſentiunt facientib⁹. Sed chr̃s cõſenſit diſcipulis ſuis ſoluentib⁹ legẽ, in hoc q̃ ſabbato ſpicas vellebant, excuſando eos: vt habet matth.12. Ergo videtur q̃ chriſtus non conuenientus fuerit ſm legem.

Sed contra Eſt. q̃ dr̃ mat.5. nolite putare q̃m venerim ſoluere legẽ, aut ꝓphetas. Quod exponens chr̃y. dicit, Legẽ impleuit, primo quidẽ, nihil tranſgrediendo de legalium. ſecundo iuſtificando per fidem, q̃ lex per literam facere non valebat.

Rñdeo Dõm. q̃ chr̃s in omnib⁹ ſm legis ꝓcepta obediens fatus eſt. In cuius ſignũ etiam voluit circũcidi. circũciſio eñ eſt quedã ꝓteſtatio legis implẽde: ſm illud gal.5. teſtificor omni homini circũcidenti ſe, q̃m debitor eſt vniuerſe legis faciende. ¶ Voluit aũt chr̃s ſm legẽ cõuerſari. primo quidẽ vt legem veterẽ approbaret. ℣ Sicõ. vt eã obſeruãdo. in ſcipio cõſummaret 2 terminaret: oſtendens q̃ ad ipſum erat ordinata. ℣ Tertio vt iudeis occaſionẽ calũniandi ſubtraheret. ℣ Quarto vt hoies a ſeruitute legis liberaret: ſm illud gal.4. miſit deus filium ſuum factũ ſub lege, vt eos qui ſub lege erant redimeret.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ dñs ſup hoc ſe excuſat a trãſgreſſione legis tripl̃r. Uno quidẽ mõ: q̃ ꝓceptũ de ſanctificatione ſabbati nõ intelligit opus diuinum, ſeu opus bonum. Quis eñ deus die ſeptimo ceſſauerit a nouis creaturis cõdẽdis: ſemp tñ operaꝫ in rerũ cõſeruatiõe 2 gubernatione. Uel a ſit xp̃s miracula faciebat. erat opus diuini. vñ ipſe dicit io.5. pr̃ meus vſq; mõ opaꝫ. 2 ego operoꝫ. ℣ Secõ excuſat ſe ex hoc. q̃ illo ꝓcepto nõ. ꝓhibẽt opa que ſunt de neceſſitate ſalutis 2 corporalis. Uñ ipſe dicit luc.13. Unuſquiſq; veſtrũ ſabbato nõ ſoluit boue ſuũ aut aſinũ a ꝓſepio, 2 ducit adaquare? Et in. fra.14. Cuius veſtrũ aſinus aut bos in puteũ cader, 2 nõ continuo extrahet illũ die ſabbati? Manifeſtũ eſt autem q̃ opera miſe-

¶ Super.q.41.arti.1.

Itulus clarus.

¶ In corpore vna conclusio. Chriſtus tentari voluit. ꝓbatur quatuor. Ubi in prima ratione conſpicere libet q̃ virtuoſa cõtra noſtras tentationes tentatio chriſti fuit: ita q̃ non ſolum exemplo (quod ad tertiam ſpectat rationem) ſed efficacia auxilium nobis contra tentationes tentatus dominus conferendo ꝑfuit: ſicut mortuus nos contra mortem muniuit. Modus autem quo hoc confertur. auxilium quum de efficacia mortis ejus inferius tractabitur/patebit: ꝓ nũc ſufficiat q̃ ſalte⁹ metitie/tentatus dominus opẽ contulit nobis. ¶ In tertia autem ratione pericipe/q̃ modus vincendi tentationes eſt recurſus ad diuinas ſcripturas/2 eadem ratione ad ſanctorũ exempla: hoc eñ dominus in ſua pugna ac victoria docuit dũ ſic pugnauit 2 vicit. ¶ In reſponſione ad primum circa notitiam demonum de chriſto/ duo ſunt videnda. primum/ qd demones ſciuerũt de chriſto: quod inferit tractabilitur in q. de miraculis chriſti. Secundum eſt quotiens ab authore hic affertur notitia habita a demone de chriſto/ cuius lucas meminit ca.4. quum manifeſte pateat euangeliſtam loqui poſtquam miracula: hic autem eſt ſermo ante miracula: nam poſt regreſſum a deſerto /cepit chriſtus predicare 2 miracula facere.

¶ Ad hoc dicitur/ q̃ coactus fuit author ex tẽtatione actu de incertitudie notitie de chriſto apud demones/loqui. Inſeruit autem verbum hoc ſciẽtia demonum in principio predicationis chriſti: quoniaꝫ licet lucas dicat illa verba inter narrandum de miraculis chriſti: non tamen dicit q̃ tunc primo dixerunt demones illum eſſe chriſtum. Et ꝓpterea illud luce verbum: quia ſciebant

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super arti.2.

Julꝰ clar⁹. ¶ In corpore reunica iconclusio, christus cōuenienter tentatus est in deserto, probat tripliciter. primo ratione solitudinis. Secūdo ratione myſteriꝫ: vt scz homine de mūdo deserto liberaret. tertio ratione instructionis, vt scilz doceremur ad melioꝛa tendentibꝰ diabolum inuidere. Omnia clara sunt.

¶ In respōsiōe ad tertium perspice diligēter euangelistas & inuenies manifeste figmenta esse hec que in litera recitantur de imaginario monte & templo. Videtur aūt ad literam christus tentatus in deserto: qn ibi incepit tentari: vbi & prima tentatio cōsummata est.

¶ Super artic.3.

Julius clarus. ¶ In corpe vna conclusio.

Conuenienter post ieiunium christus tentari voluit. Probat tripliciter. Omnia clara sunt.

¶ In respōsione ad secundū/ nota/ despicere expositionē de de tentationibꝰ alijs ante illas tres nominatas: qm̄ potuit sepe diabolus varias corpoꝛeas similitudines formare ad tentandū christum: sicut legimus q̄ ad tētandū antoꝛnium tot formauit.

¶ In respōsione ad tertiū/ habes duas responsiones. Alteram ex ambio, q̄ diabolus recessit vsq; ad tempus passiōis per sua mēbra aperte pugnaturus. Alteram q̄ per sua mēbra pugnādo: redūt etiam tentio de tristitia & odio priozmotū: excitatio quippe tot aduersantiū & querentium eius moꝛtem tētatio erat christi ad odio habendum illos/ & contristandum de illis psequentibus.

Questionis XLI. Articulus II.

sunt contenti sedere ociosi, sed spiritus. l. viget eos aliquod magnum appiehendere opus. Quod est esse in deserto quantū ad diabolū: q̄ nō est tbi iniustitia in qua diabolus delectak. Omne etiam bonum opus est desertum ⁊ tum ad carnem ⁊ mundum: q̄ non est ſm voluntatem carnis ⁊ mundi. Talem aūt occasionē tentationis dare diabolo, non est periculosum: quia magis est auxilium spiritussancti, qui est pfecti operis actoꝛ, ꝙ impugnatio diaboli inuidentis. ¶ Ad tertium dicendū, q̄ quidam dicūt omnes tentationes factas fuisse in deserto. Quoꝝ quidam dicunt, q̄ christus ductus est in sanctam ciuitatem, non realiter, sed secundum imaginariam visionem. Quidam autem dicunt, q̄ etiam ipsa ciuitas sancta. l. hierusalem desertum dicitur: quia erat derelicta a deo. Sed hoc non est necessarium: quia marcus dicit q̄ in deserto tentabatur a diabolo: nō autem dicit q̄ solum in deserto.

¶ Utrum christi tentatio debuerit esse post ieiunium. Arti.3.

Ad tertiū Sic proceditur. Videtur q̄ christi ieiunium. Dictū est enim supra q̄ christū non decebat cōuersationis austeritas. Sed inaxime austeritatis fuisse videt, q̄ 40. diebus ⁊ 40. noctibꝰ nihil comederit: q. l. in illis diebus nullū omnino cibum sumpsit: vt gre. dicit. Ergo non videtur q̄ debuerit huiusmodi ieiunium tentationi premittere.

¶ Preterea. Mar. primo dicit, q̄ erat in deserto. 40. diebꝰ ⁊ 40 noctibus, ⁊ tentabat a sathana. Sed 40. diebus ⁊ 40. noctibus ieiunauit. Ergo videt q̄ nō post ieiunium, sed simul dum ieiunaret sit tentatus a diabolo. ¶ Preterea. Christus nō legit nisi semel ieiunasse. Sed nō solum semel fuit tentatus a diabolo. dicit enim luc. 4. q̄ cōsummata omni tentatione, diabolus recessit ab illo vsq; ad tempus. Sicut ergo secunde tentationi non premissa ieiunium, ita nec prime premittere debuit.

Sed cōtra Est. q̄ dicit math. 4. Cum ieiunasset. 40. diebus ⁊ 40. noctibus, postea esurijt, et tunc accessit ad eum tentator.

Rñdeo Dicendum, q̄ conuenienter christus post ieiunium tentari voluit. Primo quidē propter exemplum: q̄ cū omnibꝰ (sicut dictū est) immineat se contra tentationes tueri. per hoc q̄ ipse ante tentationem futuram ieiunauit, docuit q̄ per ieiunium nos oportet cōtra tentationes armari. vnde inter arma iustitie apostolus ieiunia connumerat. 1. ad cozin. 6. Secundo, vt ostenderet, q̄ etiā ieiunantes diabolus aggredit ad tentandum. sicut alios q̄ bonis operibus vacant, ⁊ ideo sicut post baptismum, sta post ieiunium christus tentatur. Unde chry. dicit super math. Et discas ex hoc magnū bonum est ieiunium ⁊ qualiter scriptum est aduersus diabolum, ⁊ quoniam post baptismum non lasciuie, sed ieiunio intendere oportet: ideo christus ieiunauit non ieiunio indigens, sed nos instruens. Tertio, quia post ieiunium secuta est esuries: que dedit diabolo audaciam eum aggrediendi: sicut dictum est. Cum autem esurijt dominus / vt hyl. dicit super math.) non fuit ex surreptione inedie, sed naturę sue hominem dereliquit: non enim erat a deo diabolus, sed a carne vincendus. Unde etiam vt chry. dicit, non vltra procedit in ieiunādo ex. moyses ⁊ helias: ne incredibilis videretur eorum assumptio.

Ad primū Ergo dōm. q̄ christū nō decuit conuersatio austeritatis vite, vtse cōmuné exhibere illis quibus predicauit. Nullus aūt debet assumere predicationis officium, nisi prius fuerit purgatus ⁊ in virtute perfectus: sicut ex de christo dicit act. primo, q̄ cepit iesus facere ⁊ docere. Et ideo christus statim post baptismū austeritatem vite assumpsit, vt doceret post carnē edomatā oportere alios ad predicationis officiū transire: ſm illud apostoli, castigo corpus meum, ⁊ in seruitutem redigo. ne forte cum aliis predicauero, ipse reprobus efficiar.

¶ Ad scōm dōm, q̄ verbū illud marci, pōt, sic intelligi, q̄ erat in deserto. 40. diebus ⁊ 40. noctibus, quibꝰ. l. ieiunauit. Quod aūt dicitur, ⁊ tentabat a sathana: intelligendū est nō in illis. 40. diebus ⁊ 40. noctibꝰ, quibꝰ ieiunauit, sed post illos: eo q̄ matth. dicit, q̄ cū ieiunasset. 40. diebꝰ ⁊ 40. noctibꝰ, postea esurijt: ex quo sumpsit tentatoꝝ occasionē accedendi ad ipsum. Unde ⁊ q̄ dicitur ⁊ angeli ministrabant ei, cōsecutive intelligendū est. ostenditur ex hoc q̄ matth. 4. dicitur. tūc reliquit eum diabolus. l. post tentationem, ⁊ ecce angeli accesserunt ⁊ ministrabant ei. Quod vero interponit mar. erat q̄s cum bestijs, inducitur secundū chry. ad ostendendum quale erat desertum, quia. l. erat inuium horribus, ⁊ bestijs plenū. ¶ Tamē ſm expositionem bede dōs tentabatur. 40. diebus. et 40. noctibus. Sed hoc intelligēdū est nō de illis tētationibus visibilibus. quas narrant mat. ⁊ lucē. que manifeste facte sunt post ieiunium: sed de quibusdā aliis impugnationibꝰ, quas forte illo ieiunij tpe christus est a diabolo passus. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ sicut amb. dicit sup luc. recessit diabolꝰ a chſto vsq; ad tpꝰ. q̄ posset non tentaturus. sed aperte pugnaturus aduenit: tpe. s. passionis. Et tūc per illā impugnationē videbat chſm tentare de tristitia ⁊ odio proximoꝝ: sicut in deserto de delectatione gule ⁊ cōtēptu dei p idolatriaꝫ.

¶ Utrum fuerit conueniens ordo ⁊ modus tentationis christi. Arti.4.

Opus. 60. ca. 53. circa medium.

Ad quartū Sic procedit. Videtur q̄ nō fuerit cōuenies tentationis modus ⁊ ordo. Tentatio enī diaboli ad peccādū inducit. Sed si christus subuenisset corporali fami cōuertendo lapides in panē, non peccasset: sicut nō peccauit cum paneꝫ multiplicauit (qđ nō fuit minus miraculū) vt turbe esuriēti subueniret. Ergo videt q̄ nulla fuerit illa tētatio. ¶ Preterea. Nullus persuasor cōuenienter suadet cōtrariū eius qđ intendit. Sed statuēs christū supra pinaculū templi intēdebat eū de superbia seu vana gloria tētare. Ergo inconuenienter persuadet ei vt se mittat deorsum: qđ est cōtrariū superbie vel vane gloie, q̄ sp q̄rit ascēdere. ¶ Ps. Preterea. Una tētatio cōueniēs est, vt sit de vno peccato. Sed in tētatione q̄ fuit in monte, duo peccata psuasit. l. cupiditatē ⁊ idolatriā. Nō ergo conuenies vt fuisse tētationis modꝰ. ¶ Ps. Tētationes ad pctā ordinant. Sed septē sunt vitia capitalia: vt in scōa pte habitū est. Non aūt tentauit nisi de tribus. l. gula, vana gloria ⁊ cupiditate. nō ergo videt sufficies tētatio. ¶ Ps. Post victoriā omniū virtutū, remanet hoi tētatio superbie vel vane gloie: q̄ superbia ēt bonis opibus insidiat vt pereāt: sicut dicit aug. Inconueniēter ergo matth. vltimā ponit tētationē cupiditatis in mōte, mediaz aūt inanis gloie in tēplo: pīertim cū luc. ordinet ecōuerso. ¶ Ps. Hiero. dicit sup matt. q̄ ppositū chſi fuit diabolū humiliatē vincere. nō ptāre. Ergo nō imperiose ⁊ obiurgā do, cū repellere debuit. dicens, vade retro sathana. ¶ Ps. Narratio euāgelij vī falsum cōtinere. Nō em̄ vī pole q̄ chſs supra pinaculū tēpli stanti potuerit q̄n ab alijs videretur. neq; aliq̄s mōtā altus inuenit, vt inde tasset facere miraculū sine necessitate ⁊ nō potuisset. ¶ Et q̄m deluſa est eius exploratio ⁊ delecta suggestio inopinata via / per autoritatē scripture. ideo secundo tētat explorādo si filius dei es, mitte te deorsum: apposita autoritate scripture, ex quo videbat q̄ christus scripture autoritate vtebatur. Similiter cogitans si id efficeret illesus ad testandū se filiū dei / exploratā fore illius deitatē. vt posteā absq; vlla necessitate p̄ soloniu miracula in testimoniuꝫ sue deitatis faciētis. Si vero dederetur / iā peccatū haberet in ala ⁊ in corpore: ⁊ in uētū esset. q̄ nō esset dei filius. ¶ Sz dīs autoritate scripture eius machinationem delusit: propter qđ diabolus ad occultiora explorandi modū se trāstulit / ꝓponēdo apertissima mala sub ſpē regni: hec ola tibi dabo si cadens adoraueris me. Hec. n. ſtū ex pte exploratoris se testāt, nō ex rōne ꝓpositi / vt si filiꝰ dei esset / ſi ferret tā nephādam ꝓpositionē. Ex rūdeꝛet antoꝛnius. ego debeo a te adorari / & tu ſtimis suggere si cadēs adoraueris me: ⁊ vel sic exploratā ex eius oze haberet suā deitatē. Et ꝓpterea in tertia tentatione nō ꝓpositi / si filius dei es / sed in mēte reſtituit. q̄ si filius dei es. aut outaztiue rebellēdo ꝓpositā manifestabis te filium dei. Sed dīs increpationem eius nō omittens / ad scripturā se deo adorādo tacēs de seipso se cōfulit. ⁊ sic exploratione oīm deluſit: et cōtūtā inquātū. homo seruauit ex ꝓposito totius mundi regio nō declinādo ad qs suggestio illa. vt incitatiua ad malum tendebat: sciebat em̄ q̄ō regnandi gratia etiā religio violāda a mortalibus est credita. ¶ Nec rationi consentaneū videtur vt tētationes ille ēs visibiliter apparēs demon exercuit / vt collo quutiones manifestant / his solis tētatus a christo. fuisse ostenderet. ⁊ ꝓpterea in tertia tentatione nō ꝓpositi / si filius dei es / sed in filiꝰ dei es. aut outaztiue rebellēdo ꝓpositā manifestabis te filium dei. Sed dīs increpationem eius nō omittens / ad scripturā se deo adorādo tacēs de seipso se cōfulit. ⁊ sic exploratione oīm deluſit: et cōtūtā inquātū. homo seruauit ex ꝓposito totius mundi regio nō declinādo ad qs suggestio illa. vt incitatiua ad malum tendebat: sciebat em̄ q̄ō regnandi gratia etiā religio violāda a mortalibus est credita. ¶ Nec rationi consentaneū videtur vt tētationes ille ēs visibiliter apparēs demon exercuit / vt collo quutiones manifestant / his solis tētatus a christo. fuisse ostenderet. ⁊ ꝓpterea in tertia tentatione nō ꝓpositi / si filius dei es / sed in filiꝰ dei es. aut outaztiue rebellēdo ꝓpositā manifestabis te filium dei. Sed dīs increpationem eius nō omittens / ad scripturā se deo adorādo tacēs de seipso se cōfulit. ⁊ sic exploratione oīm deluſit: et cōtūtā inquātū. homo seruauit ex ꝓposito totius mundi regio nō declinādo ad qs suggestio illa. vt incitatiua ad malum tendebat: sciebat em̄ q̄ō regnandi gratia etiā religio violāda a mortalibus est credita. ¶ Nec rationi consentaneū videtur vt tētationes ille ēs visibiliter apparēs demon exercuit / vt collo quutiones manifestant / his solis tētatus a christo. fuisse ostenderet. ⁊ ꝓpterea in tertia tentatione nō ꝓpositi / si filius dei es / sed in

totus mūdus inspici possit, vt sic ex eo potuerint christo oīa regna mūdi ostēdi. Inconueniēter ergo videt descripta christi tētatio.

Sed cōtra Est scripture sacre authoritas.

Rñdeo Dicēdū. q̄ tētatio q̄ est ab hoste, fit q̄ modū suggestionis: vt gre. dicit. Nō aūt eodē mō pōt aliq̄d ab hoste suggeri: sz vnicuiq; suggerit aliq̄d ex his circa q̄ est affectus. Et ideo diabolꝰ hoiez ſpūale nō statim tētat de grauibus peccatis: sed paulatim a leuioribus incipit, vt postmodū ad grauioꝛa pducat. Aūg. gre. 31. moral. exponēs illud iob. 39. pcul odorat bellū. exhortatione ducū & vlulatū exercitus dicit. Bene duces exhoꝛtari dicti sunt exercitus vlulare quia prima vitia, decepte mēti q̄si sub q̄dam rōne se ingerunt: sz innumera q̄ sequunt, dū hāc ad oēm infamiā pertrahunt. q̄si bestiali clamore ꝓmūdūt. Et hoc idē diabolus obseruauit in tentatione primi hois. nā primo solicitauit mētē primi hois de ligni vetitꝛi esu, dicēs gen. 3. cur ꝓcepit vobis deꝰ, vt nō comederetis de oī ligno paradisi? sed de ina ni glia. cū dicit, aperiēt oculi vestri. tertio p duxit tētationē ad extremā supbiā. cū dicit, eritis sicē dij, sciētes bonū & malū. ¶ Et hūc etiā tētandi ordinē seruauit in christo. Nam primo tētauit ipm̄ de eo qō appetūt quantū cūq; ſpuales viri. l. de sustētatione corpalis nāe p cibū. scdo. ꝓcessit ad id in quo ſpuales viri q̄nq; deficiūt: vt. l. aliq̄ ad ostentationez openī. qō prinet ad inanē gloriā. tertio pduxit tētationē ad id qō iam nō est ſpūalis vitioꝝ. sed carnalis. l. vt diuitias ⁊ gloriā mundi concupiscant vsq; ad cōtēptum dei. Et iō in primis duabꝰ tētationibus dixit. si filius dei es. nō aūt in tertia: q̄ nō pōt cōuenire ſpiritualibus viris (q̄ sunt p adoptionē filij dei) sicut due prime. Idcis aūt tērationibus christus restitit testimonijs legis. nō ptāre virtutis: vt hocipso ⁊ plus hominē honoraret ex aduersarium plus puniret: cum hostis generis humani non quasi a deo, sed quasi ab homine vincereꝛ: sicut dicit leo papa.

Ad primū Ergo dōm. q̄ vt necessarijs ad sustētationez, nō est peccatū: gule: sz q̄ ex desiderio huius sustētationis hō aliq̄d inordinatū faciat, ad vitium gule pertinere pōt. Est autem inordinatum q̄ aliq̄s: vbi pōt recursus haberi ad humana sublidia, ꝓ solo corpoꝛe sustentādo, miraculose sibi cibum querere velit. Unde et dominus filijs israel miraculose manna prebuit in deserto, vbi aliunde cibus haberi nō poterat. Et hoc ideo vt ostenderet q̄ verbis q̄ matheus euangelista narrat / fuerunt cōtēte: sz multis essent fuite ornate q̄ verbis omissis ab euāgelistis / sub alia tm̄ narrātibus.

¶ Circa rationē ordinis harum tētationum in litera ex gregorio assignatam / dubium occurrit: quia ratio illius ordinis sez vt a leuioꝛibus ad grauioꝛa cōscēdat tētatio spiritualiū / locū habet q̄n paulatim hostis vincit spiritualem virum. Ex quo em̄ vicit in minoꝛibus. tētat ad grauioꝛa: sed vbi in minoꝛibus sucenbuit hostis. non patet sibi aditus ad maioꝛa. ⁊ quia demon fuit in prima tētatione victus. non videtur ad alias processisse ex ratione assignata. ¶ Ad hoc dicit / q̄ ratio illius ordinis ad tēpus ſpuales viroꝝ / non est solum ꝓpter posito casu in prima tētatione / sz simplr ⁊ absolute: nā si casus interuenit / clare patet ratio. ꝓcessus ad grauioꝛa. Si vero casus nō interuenit / nihilominus eadē ratione progredi dz tētatio: q̄ multi sunt. q̄ in his q̄ minoꝛis sunt culpe ex suo ghe / vt peccata carnis / exhibēt se cōfitētes / q̄ tm̄ in pcis ſpualibꝰ vt vana gtia / debiles inueniunt. Et rursus q̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

gliam nō affectant: ad obtatū regnū mo uētur iuxta illū iuliū cesaris/si vsurā dū violādi est. nō dissonat ergo reddi ta pō ordinis tentationum: ab ipsa christi victoria.

¶In rōne ad 3m dubiū occurrit: qm nō recte vī opinatū q̄ si chr̄s miracula fecisset cōuertēdo lapidē in panē ed̄ū scripto: q̄ peccasset. Nā scriptū est q̄ de facto miraculose cōpleta tēptatiōe past̄ est angelis ministrātibus: ex hoc nō sequi apparet q̄ sic̄ absq; petō miraculū fecit de ministerio angelorū: ita potuisset de conuersione lapidis in panem. ¶Ad 4m vī/ q̄d aliud ē loqui de xp̄o q̄ aliud loqui de puro homine. Nā de puro homine loquēdo/verificat q̄ in ps. 81. [in ordinatū est vt aliqs miraculose cibū hr̄e velit: vbi ad hūana subsidia recurr̄ nō hr̄i. Et ex hac cā nō putauit diabol⁹/ q̄ rōs si pur⁹ hō eēt pcss icurreret ad miraculū recurrēdo de cōuersiōe lapidis in panē. Sed loquēdo de xp̄o qui erat vniuersorum dns/absq; omnī pcō poterat ⁊ cōuertēdo lapidē in panē ⁊ misterio angelorū ⁊ q̄uis alio sibi gratō mō/cibū habere.

¶In rōne ad 5m miror cur aug. dixerit incertū ex ordine istaꝝ tentationū: quū lucas ly 2m apud matheū/2o recitet/ ⁊ 2m vltio referat: nō dicit tñ q̄ ille ax̄ prior fuerit: ⁊ ppea ex luca nulla istarū tentationū ordo tpis habeat. matheus aūt exp̄sse ea p̄ ordinem pm tps explicet: vbi dicit iterū assumpsit eū diabol⁹ in mōtē excelsum. Quū esset dixisset tūc. f. consummata p̄ tentatione assūpsit eū diabolus ⁊ ostēdit ei oia regna mundi ⁊ gloriam eorum. ¶Ad 6m dicendū q̄ sicut aug. dixit in li. de cōsensu euāg. incertum est quid prius factū sit, vtrū regna terre prius demōstrata sint ei, ⁊ postea in pinaculum tēpli locat⁹ sit, an hoc prius, ⁊ illud post ea. nihil tñ ad rē. dū oia facta esse manifestus sit. Vident aūt euāgeliste diuersum ordinem tenuisse: q̄ q̄ds ex inani gloria venit ad cupiditatem. q̄d̄s econuerso. ¶Ad 7m dicendū q̄ christus cū passus fuisset tentationis iniuriam. dicentes sibi diabolo, si filius dei es mitte te deorsum. nō est turbatus, nec diabolum increpauit. Quando vero diabolus, dei sibi vsurpauit honorē dicens, hec omnia tibi dabo si cadēs adoraueris me. exasperatus est, ⁊ repulit eum dicens, vade sathana. Ut nos illius discamus exemplo, nostras quidē iniurias magnanimiter sustinere, dei aūt iniurias nec vsq; ad auditū sufferre. ¶Ad octauum dicendū q̄ sicut chr̄s dicit, diabolus sic christum assumebat in pinaculū templi vt ab oībus videretur, ipse aūt nesciente diabolo sic agebat vt a nemine videret. Quod aūt dicit ⁊ ostendit ei omnia regna mundi ⁊ gloriam eorum. nō est intelligendum, q̄ videret ipsa regna, vel ciuitates eorum, vel populos, vel aurum vel argentum. Sed partes terre in quibus vnumquodq; regnū vel ciuitas posita est, diabolus christo digito demōstrabat: ⁊ vnūsquisq; regni honores ⁊ status verbis exponebat. f. Vel secundum origenē ostendit essquomodo ipse per diuersa vitia regnabat in mundo.

¶De doctrina christi. Qō. 42.

Deinde cōsideradū est de doctrina chr̄i. Et circa hoc querūtur q̄tuor. Primo vtrū xp̄s debuerit p̄dicare solū iudeis, an etiā gētilib⁹. Secōo vtrū in sua p̄dicatione debuerit turbationē iudeorū vitare. tertio vtrū debuerit p̄dicare publice, vel occulte. quarto vtrū debuerit docere solū verbo, vel etiaꝫ scripto. f. De tpe aūt quo docere incepit, supra dictū est. cū de baptismo eius ageretur.

¶Utrum conueniens fuerit chr̄m iudeis et non gentibus predicare. Arti. 1.

Ad primū Sic procedit. Videt q̄ chr̄s nō solū iudeis, sed etiā gētilibus debuerit p̄dicare. Dicit enī isa. 49. Parū est vt sis mihi seruus ad suscitādas trib⁹ israel, ⁊ feces iacob cōuertēdas. dedi te in lucē gentiū vt sis salus mea vsq; ad extremū terre. Sed lumē ⁊ salutē chr̄s p̄buit p̄ suā doctrinā. ergo videt parū fuisse si soli⁹ iudeis ⁊ nō gentilib⁹ p̄dicauit. ¶P. Sicut dicit matth. 7. erat docēs eos sicut p̄tātem hns. Sed malo⁹ ptās doctrine ostendit in instructione illoꝝ qui penitus nihil audierūt, quales erāt gentiles. vñ apl's dicit ro. 15. sic p̄dicaui euangeliū, non vbi nōiatus est chr̄s, ne sup alienū fundamentū edificarē. Ergo multo magis chr̄s p̄dicare debuit gētibus q̄ iudeis. ¶P. Vtilior est instructio multorū q̄ vnius. Sed chr̄s aliquos gētiliū instruxit: sicut mulierē samaritanā Jo. 4. ⁊ chananeā matth. 15. Ergo videt q̄ multo fortius chr̄s debuerit multitudini gentium p̄dicare.

Sed cōtra Est. q̄ dñs dicit matth. 15. Nō sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. Sed ro. 10. dicitur, quomodo predicabūt nisi mittant⁊. ergo christus non debuit predicare nisi iudeis.

Rñdeo Dōm. q̄ cōueniens fuit p̄dicationē chr̄i tā p ipm q̄ p apl̄os a p̄ncipio solis iudeis exhiberi. Primo quidē: vt ostēderet p suum aduentū implerī promissiones antiquitus factas iudeis, nō aūt gētilibus. Unde apl's dicit ro. 15. Dico chr̄m iesum ministrū fuisse circūcisionis/ (i. apl'm ⁊ predicatorem) pp veritatē dei, ad cōfirmandas promissiones patrum. f. Secōo, vt eius aduentus ostenderet esse a deo. Que enī a deo sunt, ordinata sunt: vt 1ō ro. 13. hoc aūt debitus ordo exigebat, vt doctrina chr̄i p̄poneret, ⁊ p eos trāsmitteret ad gētes. Sicut et in celesti hierarchia, p superiores angelos, ad inferiores diuine illuminationes deueniunt. Unī sup illud matth. 15. nō sum missus nisi ad oues que perierūt dom⁹ israel. dicit hier. Nō hoc dicit q̄si dicatur. Mittā ex eis qui saluari fuerint/ (i. ex iudeis) ad gentes, q̄ annūciabunt gliam meā gentib⁹. f. Tertio, vt iudeis auferret excusationē. dicētes ideo se dñm reliquisse, q̄ ad gētes ⁊ samaritanos, apl̄os miserit. f. Quarto, q̄ chr̄s p crucis victoriaꝫ, meruit potestatē ⁊ dñium sup gētes. Unde dicit apoc. 2. Qui vicerit dabo illi potestatē sup gētes, sicut ⁊ ego accepi a patre meo. ⁊ phil. 2. dicit, q̄ p̄ factus est obediens vsq; ad mortē crucis, deus exaltauit illum, vt in nōie iesu omne genu flectat, ⁊ omnis lingua ei cōfiteat. Et ideo ante passionē suā noluit gētibus predicari suam doctrinā: sed post passionē dixit discipulis math. vlt. euntes docete oēs gētes. Propter q̄d vt legit Jo. 12. cū imminet passione quidā gētiles vellent iesum videre, ridit, nisi granum frumenti cadēs in terrā mortuum fuerit ipsum solū manet: si aūt mortuum fuerit multū fructū affert. Et sicut aug. dicit ibidem sic dicebat granum mortificandū in infidelitate iudeorum, ⁊ multiplicandum in fide populorum.

Ad primū Ergo dōm. q̄ xp̄s fuit in lumē ⁊ salutē gētiliū p discipulos suos, quos ad p̄dicādū gētib⁹ misit. ¶Ad 2m dōm. q̄ nō ē miouis prātis fz maioris facē aliqd p alios q̄ p seipm. Et ideo ih̄s magne prāis dicta ⁊ xp̄o mōstrata ē, q̄ discipulis suis tantā virtutē cōtulit in docēdo, vt gētes q̄ nihil de xp̄o audierāt, cōuerterēt ad ip̄m. Prāis aūt christi in docēdo antē

¶In rōne ad 1m/ exēde illa ḡtuor penes q̄ ptās chr̄i i docēdo attēdit. f. 1m miracula/ fz efficaciā i pfuadēdo/ fz auctē i mō loquēdi/ 4m rectitudinē vite. ⁊ ad de ūtū. fz excellētiā doctrine. ⁊ 6m/ 5m irrep hēsibilitatē moralis vite quā docuit. Excellēta doctrine ei⁹/ ⁊ manifestādo trinitatis imperiū (pr māifestauit nomē suū hoib⁹) ⁊ in aperiēdo celestia de felicitate celesti, de resurrectiōe ⁊c. p3. Moralis aūt vita

dif ⁊ quātū ad miracula. p q̄ doctrinā suam cōfirmabat: ⁊ quātū ad efficaciā pfuadēdi. ⁊ q̄tū ad autoritatē loquentis: q̄ loq̄bat q̄si dñtū hns sup legē, cū diceret, ego autē dico vobis: ⁊ ēt quātū ad virtutē recitudis, quā in sua conuersatione mīfabat. sine pcō viuēdo.

¶Ad tertiū dicēdū. q̄ sicut christus nō debuit a principio indifferenter gētilibus suā doctrinā cōicare, vt iudeis tanq̄m primogenito populo deditus obseruaret: ita etiā nō debuit gentiles oino repellere, ne spes salutis eis peluderet. Et propter hoc aliqui gentilium particulariter sunt admissi, propter excellentiam fidei ⁊ deuotionis eorum.

¶Utrum christus debuerit iudeis sine eorum offensione predicare. Arti. 2.

Ad scōm Sic procedit. Videt q̄ christus debuerit iudeis sine eorū offensiōe p̄dicare. Quia vt augu. dicit in li. de agone christia no. m hoie Jesu christo se nobis ad exēpluz vite prebuit filius dei. Sed nos debemus vitare offensionē nō solū fidelū, sed etiā infidelū. f. m illud. 1. ad coīn. 10. sine offensiōe esto iudeis ⁊ gētibus ⁊ ecclesie dei. Ergo videtur q̄ etiā christus in sua doctrina offensionē iudeoꝝ vitare debuerit. ¶P. Nullus sapiēs dz facere vñ effectū sui opis impediat. Sz per hoc q̄ sua doctrina christus iudeos turbauit, impediebat effectus eius doctrine. dicitur enī luc. 23. q̄ cū dñs phariseos ⁊ scribas reprehēderet ceperūt grauiter insistere, ⁊ os eius oppimere de multis, insidiātes ei, vt accusarēt eū. Nō ergo videt cōueniēs fuisse, q̄ eos in sua doctrina offenderet. ¶P. Apostol⁹ dicit 1. ad tim. 5. seniores ne increpaueris, sed obsecra vt patrē. Sz sacerdotes ⁊ principes iudeoꝝ erāt illius populi seniores. Ergo vī q̄ nō fuerint increpationibus arguendi.

Sed cōtra Est. q̄ ila. 8. fuerat p phetizatū. q̄ christus esset in lapidem offensionis ⁊ petram scādali duabus domibus israel.

Rñdeo Dicēdū. q̄ salus multitudinis est pterēda paci q̄ucūq; singularis boiuz. Et ideo si aliq̄ sua puer sirate, multitudinis salutē impediūt, nō est timēda eoꝝ offensio a p̄dicatore: vel doctore, ad hoc q̄ multitudis saluti puideat. Scribe aūt et phariset principes iudeoꝝ. sua malitia plurimū impediebat populi salutem: tū q̄ repugnabāt xp̄i doctrine, p q̄s solā poterat esse salus: tū etiā q̄ prauis suis moribꝰ vitā ppli corrūpebāt. Et ideo dñs nō obstāte offensione eoꝝ. publice veritatē docebat quā illi odiebant, ⁊ eoꝝ vitia arguebat. Et 1ō dicit mat. 15. q̄ discipulis dño dicētibus, scis q̄ iudei audito hoc verbo scādalizati sunt: ⁊ rndit sinite illos. ceci sunt. duces q̄ ceco. ceci aūt si ceco ducatū p̄stet, ambo in foueā cadunt.

Ad primū Ergo dicēdū q̄ hō sic dz esse sine offensiōe oīm, vt nulli det suo facto vel dicto minus recto. occasionē ruine. Sz cū de veritate scādalū oritur, magis est sustinēdū scādalū, q̄ veritas relinquat: vt gre. dicit. ¶Ad scōm dicēdū, q̄ p hoc q̄ xp̄s publice scribas ⁊ phariseos arguebat, nō impediuit. fz magis promouit effectū sue doctrine, q̄ cum eoꝝ vitia populo innotescebāt, minꝰ auertebant a christo, p̄pter verba scribarum ⁊ phariseoꝝ. q̄ sp doctrine christi obsistebāt. ¶Ad tertiū dicēdū, q̄ illud verbū apostoli est intelligēdum de illis seniorib⁹ q̄ nō solū etate vel autoritate, fz etiā honestate sunt seniores: f̄m illud numeri. xi. cōgrega mihi septuaginta viros de seniorib⁹ israel, q̄s tu nosti. q̄ seniores populi sint. Si aūt autoritatē senectutis in mīstrīs malitie vertāt, publice peccādo, sunt manifeste ⁊ acriter arguēdi: sicut ⁊ daniel dixit dan. 13. inueterate dierum malorum ⁊c.

¶Utrū xp̄s oia publice docuerit. Arti. 3.

Ad tertiū Sic procedit. Videt q̄ christus nō oia publice docere debuerit. Legit. n. multa seorsum discipulis dixisse: sicut patet in sermōe ceie. vñ ⁊ matth. 10. dixit, q̄d in aure audistis in cubilibus, p̄dicabitur in tectis. Nō q̄ oia publice docuit. ¶P. Profunda sapientie nō sunt nisi pfectis exponenda: f̄m illud. 1. ad coīn. 2. sapiāz loq̄mur inter pfectos. Sed doctrina chr̄i cōtinebat pfundissimā sapietiā. Nō ergo erat imperfecte multitudini cōicāda. ¶Preterea. Idē est veritatē aliqs occultare silētio, ⁊ obscuritate verborū. Sz christus veritatē quā p̄dicabat, occultabat turbido obscuritate verborū: q̄ sine parabolis nō loq̄bat ad eos: vt dicitur mat. 13. ergo paritatione poterat occultare silētio.

Sed ō Est. q̄ ipse dicit ioā. 18. In occulto locutus sum nihil.

Rñdeo Dicēdū. q̄ doctrina alicuius pōt esse i occulto tripliciter. Uno mō quātū ad intētionē docētis: q̄ intendit sua doctrinā nō manifestare multis, sed magis occultare. Qđ dēcōtingit dupl'r. q̄si ex inuidia docēt: q̄ vult p sua sciam excellere, ⁊ iō sciaz suā nō vult alijs cōicare. Qđ in christo locū nō habuit: ex cuius psona dr sap. 7. quā sine fictione didici, ⁊ sine inuidia cōico, ⁊ honestatē illi⁹ nō abscōdo. Q̄nq; vero hoc cōtingit pp ihonestatē eoꝝ q̄ docent. q̄ pōtare nō pōt q̄ltcūq; pudor hūan⁹, vnde de doctrina hereticoꝝ dr. puer. 9. aq̄ furtiue dulciores sūt. Doctrina aūt christi nō est neq; de errore neq; de īmūditia. ⁊ ideo dñs dicit mar. 4. nūq̄d venit lucerna, i. vera ⁊ honesta doctrina, vt sub modio ponat⁊ ¶Alio mō aliq̄ doctrina est in occulto, q̄ paucis p̄ponit. ⁊ sic christus etiā nihil docuit in occulto: q̄ christus oēm doctrinā suā vel turbe toti p̄posuit, vel oibus suis discipulis in cōi. Unī aug. dicit sup ioā. Quis in occulto loq̄t, q̄ cōtā tot hoīb⁹ loq̄t⁊ p̄sertim si hoc loq̄tur paucis, q̄d per eos velit tm notescere multis.

¶Tertio mō aliq̄ doctrina est in occulto quātū ad modū docēdi. Et sic christus q̄dā ammūciāda sp̄ualia mysteria: ad q̄capienda nō erant idonei vel digni. Et tñ melius erat eis, vel sic sub tegumento parabolaꝝ, sp̄ualē doctrinā audire, q̄s oio ea p̄uari. Haruz tamē parabolarū apertā ⁊ nudā veritatem dñs discipulis exponebat. per quos deueniret ad alios q̄ essent idonei: secundū illud. 2. ad tim. 2. que audisti a me per multos testes, hec cōmēda fidelibus hoibus q̄ idonei erūt ⁊ alios docere. Et hoc signatum est numeri. 4. vbi mādat q̄ filij aaron inuoluerēt vasa sanctuarij, q̄ leuite inuoluta portarent.

Opuſ. 60. ca. 14.

¶Super artic. 3.

Ad primū Sic dicēdū. ¶In corpore ē distinctio tribꝰ membris ⁊ ad primū dicendū q̄ sicut in corpore humano nō oia membra habent eandē actionē, sed vnū membrū ad vnā actionē, aliud ad aliā, sic in corpore mystico nō oēs habent eandē gratiā nec eandē doctrinā. Sed vnus habet hanc gratiā, alius illam, vt dicit apostol⁹ 1. ad cor. 12. Et ideo nō oportet q̄ oēs habeant eandē doctrinā. Sed vnus habet hanc doctrinā, alius illam, vt dicit gre. Et ideo nō oportet q̄ oēs habeant eandē doctrinā. Sed vnus habet hanc doctrinā, alius illam, vt dicit gre.

Universidad de Deusto
Biblioteca

scipulos/vel quo ad mom/ptia cōcio est. Doctrina xp̄i nō fuit occulta ſm intentionē rōne inuidie. Sc̄a nō fuit occulta rōne immunditie. 3°. Nō fuit occulta q̄ ad paucitatē discipulorū. 4°. Fuit occulta q̄ ad mom in ꝓpulgā re⁹ quo ad sc̄z plebis immediate: q̄ mediantibus aplis reuelāda. Q̄a clara sunt i ipa. ℣ Et aduerte/q̄ ad ſam rp̄s pa la docuit/t i occulto nihil (vt ipse testat⁹ est) tū q̄ de q̄d docuit: voluit palā fieri: tū q̄ nihil

Ad hēb. 8. lect. 2. in fi.

aliēnū ab his q̄ publice docuit: ad pte tradidit. Et sic ois ad literā cōsona inueniunt scz ſmo cene/t domi pluries/t in mōte trāsfigurationis: t q̄ Laure audistia/t Nicodemo/t samaritane/t hmōi. Sic em ſm eōem hominū intem verificatur ꝓba dñi ad pōtificē interrogātē de doctrina eius, t sic cognita doctrina eius publice tradita: nihil refabat examinandū: q̄ nihil alienū a publice tradita doctrina docuit.

¶ Super arti. 4.

TItul⁹ cla⁹. ¶ In corpore duo. Primo hēdetur q̄sito vnica cōclone. 2° referunt q̄dā ex aug. Con⁹ est. Cōueniēs fuit rp̄m doctrinā suā n scripsisse. Probatur tripliciter. ¶ Ubi aduerte i p̄a rōne ex dignitate doctoris dignissimum modū docēdi cōcludēte: duo. Primū ē/q̄ modus docēdi distinguit i duo. f. ꝺbo vel scripto. Et excellētior ponit modus docēdi solo verbo: ea rōne q̄ immediatius ꝓducit ad finē: cū. n. finis doctoris sit imprimere doctrinā suā i mētib⁹ auditoꝝ: q̄ solo ꝺbo id fac̄/excellētiori mō efficit q̄ ꝺbo i scriptis redacto idē effi ceret. Sed ſm est/q̄ Socrate nihil scripsisse: sub ꝓpio nolie intelligēdū est: q̄m tradidit ipm sub esopi nolie/esopi fabulas scripsisse: eo ac⁹ (vt ipse aiebat) ad hoc a suo demone. In cuius fīgnū plato in phedone socratē introducit moriturū/nō se cōtinuisse ab esopo construere fabulam.

¶ Sed occurrit hic dubium: q̄ 3ª rō ad uersāt⁹ p⁹: nā 3ª fundatur sup ordine q̄ christi doctrina ꝓuenire ꝺz ad oēs: sc̄z mediantib⁹ quibusdā: pula aūt fundat sup immediatione inter doctorē t discipulū. Hec em sibi inuicem aduersari p̄z: nam si immet⁹: ergo nō ordine quodā: t si ordine quodā: ergo nō immet⁹.

¶ Ad hoc dicit/q̄ vtraq; rō ſa t efficax est ad diuersos relata. Nam prima rō respicit doctrinā christi re⁹ discipulo⁹/qui ex ꝓpio christo edocti sunt. 3ª aūt respicit doctrinā christi re⁹ vniuersoꝝ/quotcunq; tpe a christo discūt. Et re⁹ illoꝝ immediatio excellētior est/vt prima rō sonat/re⁹ aūt vniuersoꝝ ordo excellētior est/vt ad alios mediantibus quibusdā ꝓueniat doctrina: vt tertia assumit rō. Nulla ergo est cōtrouersia inter rōnes sane intellectas.

¶ In hac cōclusione aduerte/q̄ nō minima est cōclusionis ꝝ vt rp̄s ēt in docendi mō mōstraret se esse verū deum. Solius quippe cē dei cēpto batur experientia t auctē/docē vniuersum orbē ea que religionis atq; moruꝝ totiusq; vite ēt post corpis mortē sunt necessaria scriptura prophetia: reuelādo ac tradēdo q̄ ab aliis seruenda sunt. Sic em videmus deū t nāturā p̄sumē nāte nos docē (iuxta illū mulieri dicunt quis ondit nobis bona?) t rndetur/signatū est sup nos lumē vultus tui dñe ⁊c. quo lumine sunt illustrati q̄ bene de nā: de moribꝰ t hmōi scripserunt) t supernātia nobis tradere p lumē infusum: vt credimus de prophetis q̄ scripserunt. Simili ēt ratione christus p scripturas suas p scripturā exterius t interius docuit apl⁹s: qui ipse mine infuso fuit scripturis aperiēs sensum vt intelligerēt scripturarum: spiritussancti lumine mētes eoꝝ illustrauit: vt docerent verbo t scripto reliquos. Decuit ergo christum nihil scribere: vt ex hoc suis doctrina dei doctrina non ambigeretur. ¶ Est etiam ex eodem desumpta alia ratio: vt scz comprobaret se deum ex modo docendi: scribendo in cordibus hoīm t non in tabulis marmoreis (iuxta illū hiere. 31. ecce dies veniūt ⁊c. t scribam in cordibus eorum) t cōprobaret doctrinā suam esse doctrinā spiritus t vitē: t nō literē t mortis. Reseruatum est quippe dominus iesus docendi modū per internum lumē gratie tanq̄ deo p̄prium sciens non debebat scripture doctrinam suam credere: quasi scriptura illa perditura: doctrina sua p̄risset: quam ipse seruaturus per internum est lumen vsq; in eternum.

¶ Deinde ex aug. rndā gētiliuꝝ ceca opinionem refert de scriptis a Christo

Questionis XLII. Articulus IIII.

Ad primū Ergo dōm. q̄ (sicut hilarius dicit super math. exponēs illud verbum inductum) non legimus dominum solitum fuisse noctibus sermocinari, t doctrinaꝝ tradidisse in tenebris: sed hoc dicit. quia omnis sermo eius carnalibus tenebre sunt, t verbum eius infidelibus nox est. Itaq; quod ab eo dictum est inter infideles, cum libertate fidei t confessionis est loquendum. ℣ Uel ſm hiero. comparatiue loquitur: quia vez erudiebat eos in paruo iudee loco respectu totius mundi: in quo erat per apostolorum p̄dicationem, doctrina christi publicanda. ¶ Ad secundum dicendum, q̄ dominus nō omnia profunda sue sapientie sua doctrina manifestauit, non solum turbis, sed nec etiam discipulis: quibus dixit ioan. 16. adhuc multa habeo vobis dicere, que non potestis portare modo. Sed tamen quecunq; dignum duxit alijs tradere de sua sapientia, non in occulto, sed palam proposuit: licet non ab omnibus intelligeretur. Unde aug. dicit super ioan. intelligendū est ita dixisse dominum palam locutus sum mundo, ac si dixisset multi me audierunt. t rursus non erat palam, q̄ non intelligebāt.

¶ Ad tertium dicēdum, q̄ turbis dominus in parabolis loquebat (sicut dictū est) q̄ nō erant digni nec idonei mudā veritatem accipere: quam discipulis exponebat. ℣ Quod autem dicitur q̄ sine parabolis nō loqueba tur eis: ſm chrȳ. intelligēdum est quantū ad illum sermonē: quamuis alias sine parabolis multa turbis locutus fuerit. ℣ Uel secundum aug. in lib. de questionibus euang. hoc dicitur, nō quia nihil propie locutus est: sed quia nullum fere sermonē explicauit, vbi nō per parabolā aliquid significauerit: quāuis in eo aliqua propie dixerit.

¶ Utrum christus debuerit doctrinā suam scripto tradere.

Articulus quartus.

Ad quartū Sic procedit. Uidetur q̄ christus doctrinam suam debuerit scripto tradere. Scriptura enim inuenta est ad hoc, q̄ doctrina cōmendet memorie in futurum. Sed doctrina christi duratura erat in eternum: ſm illud luc. 21. celum t terra trāsibūt, verba autē mea nō transient. Ergo videtur q̄ christus debuerit suam doctrinam scripto mandare. ¶ ℣. Lex vetus in figura christi precessit: ſm illud heb. 10. vmbram habet lex futurorum bonorū. Sed lex vetus a deo fuit descripta: ſm illud exod. 24. dabo tibi duas tabulas lapideas, t legem ac mandata que scripsi. Ergo videt q̄ etiam chr̄s doctrinam suam scribere debuerit. ¶ ℣. Ad christum qui venerat illuminare his qui in tenebris t vmbra mortis sedēt (vt dicit luce primo) pertinebat erroris occasiones excludere, t viaz fidei aperire. Sed hoc fecisset doctrinā suaz scribendo. Dicit enim aug. in primo de cōsensu euange. q̄ solet nōnullos mouere, cur ipse dominus nihil scripserit, vt alijs de illo scribentibus necesse sit credere. Hoc enim illi, t maxime pagani querunt, qui christum culpare aut blasphemare non audent: eoq; tri-

Opu. 2. ca. 7. Etopus. 3. ca. 15. Etopus. 11. art. 7. Etopus. 60. cap. 25. ꝑn°.

Ad primū Sic procedit. Uidet q̄ christus miracula facere nō debuerit. Factum est christi, verbo ꝓphete debuit cōcordare. Sed ipse dicit matth. 16. ḡnatio mala t adultera signum querit, t signū nō dabit ei, nisi signū ione ꝓphete. Non ergo debuit miracula facere. ¶ ℣. Sicut christus in verbo adueniendo venturus est in virtute magna t maiestate (vt ibi matth. 25.) ita in primo aduentu venit in infirmitate: ſm illud Isa. 53. vir dolorum t sciēs infirmitatē. Sed operatio miraculorū magis pertinet ad virtutē q̄m ad infirmitatē. Ergo nō fuit cōueniens, q̄ in primo aduentu miracula faceret. ¶ ℣. Christus venit ad hoc vt homines saluaret: ſm illud heb. 12. aspicientes in authorē fidei t consummatorem iesum. Sed miracula diminuunt meritū fidei. vnde dñs ioan. 4. dicit, nisi signa t ꝓdigia videritis, nō creditis. Ergo non videtur q̄ christus debuerit miracula facere.

Sed cōtra Est. q̄ ex persona aduersarioꝝ ⁊ Jo. 15. ¿Quid facim⁹, q̄ hic hō multa signa facit?

Rñdeo Dicendū, q̄ diuinitus cōcedit hominī miracula facere pp duo. Primo quidē t principaliter ad cōfirmandā veritatē q̄ aliquis docet: q̄m em ea que sunt fidei hūanā rationē excedūt, nō p̄t p rōnes hūanas ꝓbari: sed opz q̄ ꝓbent per argumentū diuine virtutis: vt dū aliquis facit opera q̄ solus deus facere p̄t, credant ea q̄ dicunt esse a deo. sicut cū aliquis defert ℔as anulo regis signatas, creduntur esse a rege. Similiter cū aliquis dicit se missum a deo, si faciat opera que nullus alius nisi deus facere potest, credit ei. Et hoc modo christus ꝓbauit se missum a deo p scripturas. Unde ioan. 5. dicit. opera que dedit mihi pater vt faciam, ipsa sunt que testimonium perhibent de me.

Ad primū Ergo dicēdū, q̄ hoc q̄d dicit, signū nō dabi tur ei, nisi signū ione ꝓphē: intelligendū est de signo: nō q̄ nullū signū eis dederit: vel quia signa faciebat, nō propter eos, quos sciebat lapideos esse, sed vt alios emēdaret. Unde christus venerit in infirmitate carnis, q̄d manifestatur per passionē: tertiū dicēdū, q̄ miracula in tantū diminuūt meritū fidei, inquantum per hoc ostenditur duritia eorum qui nolunt credere ea que scripturis diuinis probantur, nisi per miracula. Et tamē melius est eis, vt vel per miracula conuertantur ad fidem, q̄m q̄ omnino in infidelitate permaneant: dicitur ꝑ em. 1. ad corinth. 14. q̄ signa data sunt infidelibus vt. f. conuertantur ad fidem.

di. 15. q. 1. arti. 3. co. Et dist. 16. q. 1. ā. 3. co. 1. ad. 4m Et. 4. dist. 5. q. 1. arti. 1. Etopus. 11. c. 17.

¶ Utrū christus fecerit miracula diuina virtute. Arti. 2.

Ad scōm Sic procedit. Uidet q̄ chr̄s nō fecerit diuina est opus. Sz vt q̄ chr̄s nō fuerit opus in miraculis faciēdis: ꝺbi. n. mar. 6. q̄ non poterat ibi. f. in patria sua virtutē vllā facere. Ergo videt q̄ nō fecerit miracula virtute diuina. ¶ Preterea. Dei non est ozare. Sz christus aliquā in miraculis faciēdis orabat: vt ꝑz in suscitatione lazari. Jo. xj. t in multiplicatiōe panū: vt ꝑz matth. 14. ergo videt q̄

Quest. LXIII. Arti. I. II. et III. 93

non fecerit miracula virtute diuina.

¶ Preterea. Ea que virtute diuina fiunt, nō possunt virtute alicuius creature fieri. Sed ea que christus faciebat, poterant fieri in virtute alicuius creature: vnde t pharisei dicebant, q̄ in beelzebub principe demoniorum eiiciebat demonia. Ergo videtur q̄ christus non fecerit miracula virtute diuina.

Sed contra Est. q̄ dominus dicit Jo. 14. Pater in me manens, ipse fecit opera.

Rñdeo Dicendū, q̄ sicut in prima parte habitū est, vera miracula sola virtute diuina fieri possunt: quia solus deus pōt mutare nature ordinē: q̄d pertinet ad rōnem miraculi. Unde leo papa dicit in epistola ad flauianū, q̄ i christo sunt due nature: vna. f. diuina, q̄ fulget miraculis: altera scz hūana, q̄ succūbit iurijs. Et tū vna earum agit cum coicatione alterius: inquātum scz humana natura est instrumētū diuine actionis, t actio humana virtutem accipit a natura diuina: sicut supra habitum est.

Ad primū Ergo dicēdū, q̄ ꝑ q̄d dicit, nō poterat tibi vllam virtutem facere: non est referendum ad potentiam ab⁹lutam: sed ad id quod potest fieri congrueter: non enim congruum erat vt inter incredulos operaretur miracula. Unde subditur: t mirabatur propter incredulitatem eorum: ſm quem modum dicitur gen. 18. num celare potero abraam que gesturus sum: t 19. non potero facere quicq; donec ingrediaris illuc. ¶ Ad ſm dicendū, q̄ (sicut chr̄s dicit super illud matth. 14. Accepit quinq; panibus et duobus piscibus: aspiciens in celum benedixit t fregit) oportebat credi de christo quoniam a patre est, t q̄ ei equalis est. Et ideo vt virtus ostendat. nunc quidem cū potestate, nūc autem ozās miracula facit: t in minoribus quidem respicit in celum, puta in multiplicatione panū, in maioribus autem, que sunt solius dei cuz potestate agit: puta quando peccata dimittit mortuos suscitauit. Quod autem dicitur Joan. xj. quod in suscitatione lazari oculos sursum leuauit: non propter necessitatem sui fragij sed propter exemplum hoc fecit. Unde dicit, ꝓpter populū qui circūstat dixi, vt credant quia tu me misisti. ¶ Ad tertiū dicendum, q̄ christus aliomodo expellat demones quā virtute demonū expellant. Illi frute superiorū demonū ita demones a corpib⁹ hominū expellunt, q̄ tm remanet dispositio eorum quantū ad animam: nō em cōtra regnū suum diabolus agit. Sed chr̄s demones expellebat nō solum a corpore, sed multo magis ab anima. Et ideo dicit blasphemiā pharisеorū dicentiū eum ⁊ frute demoniorū demonia ejicere, reprobauit. primo q̄dē p ℣. q̄ sathanas cōtra seipsum nō diuidit. sc̄o exēplo alioꝝ q̄ demonia ejiciebāt q̄ spūs dei. tertio q̄ demonū expellere nō posset, nisi ipm vicisset ⁊ vte dina. quarto q̄ nulla ꝓuenientia i opib⁹ nec in effectu erat sibi t sathanē: cū sathanas desperare cuperet quos christus colligebat.

¶ Utrum Christus inceperit facere miracula in nuptijs. Arti. 3.

Ad tertium Sic procedit. Uidetur q̄ chr̄s non inceperit miracula facere in nuptijs: mutando aquam in vinum. Legitur enim in lib. de infantia saluatoris, quod Christ⁹ in sua puericia multa miracula fecit, tribus adiunctis opinionibus. Prima est ex contrarijs in libro: quia contraria sunt christiane discipline. Secunda est ex vtentibus ipsis libris: quia non illa que christus fecit facere possunt. Tertia est ex titulo: q̄ ad papiam: qui non erat discipulus.

¶ Super. q. 43. articulum primum.

TItul⁹ clar⁹. ¶ In corpore vna conclusio. Conueniētissimū fuit christum miracula facere. Probatur. Miracula sunt t ad confirmationem doctrine supernaturalis: t ad testificandū deum in faciente miracula: sed hec precipue habent locum in christo: ergo. Et confirmatur autoritate Joā. 5. et. 10. Omnia clara sunt.

¶ Super arti. 2.

TItul⁹ clar⁹. ¶ In corpore duo fuit primo respōdetur questio: christus fecit miracula virtute diuina. Probatur: quia vera miracula sola virtute diuina fieri possunt, t confirmatur auctoritate leonis. Secundo respōdet tacite questioni: quid de humanitate christi nunquid faciebat miracula? et dicit q̄ vtraq; natura agebat miracula: communione tamen alterius scilicet diuine. Et declarat modum t quo ad naturas: quia humanitas erat instrumentum diuinitatis: quo ad actionem: quia humana actio virtutem accepit a natura diuina. Que ex superius explanatis clara sunt.

¶ Responsionē quoq; ad tertium: ex iuce. 5. ca. habes.

4. dist. 44. in expositione litt. Et opus. 51. ā. 16. Et Jo. 1. l. 21. co. t 7. c. 2. l. 1 fin. Et. c. 15. le. 5. fin.

¶ Super arti. 3.

TItul⁹ clar⁹: occasionem ex euāgelio habens.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶In corpore vna cõclusio. Christus incepit miracula facere in nuptijs. Probatur. Miracula christi sunt vel ad confirmandam doctrinam eius vel ad monstrãdam eius deitatẽ facta: sed propter vtrũq; debuit in etate perfecta incipere miracula: ẽ. Assumptum ex primo articulo patet. Minor quo ad vtranq; partem probatur clare et figuraliter in littera. ¶Ubi scito / q; ex hui⁹mo di ratione licet non habeatur nisi q; miracula christi inceperunt in etate perfecta quando incepit docere: hoc est postq; baptismum Joãnis: iuxta verbum petri Act. primo incipiẽs a baptismo Joannis. Quia tamen nullum legit miraculum ante nuptias factum: et ioannes baptista toto illo primo anno mõstrauit eum: et Joannes euangelista in anniuersario die quo nuptias celebratas credit ecclesia / dicit / ꝙ similium signorum fecit Jesus ⁊c. satis rationabiliter affirmatur / q; illud fuit primũ miraculum simpliciter q̃ Christus fecit. ¶Quod etiam confirmatur ex eo q; Joannes euãgelista non est prosequutus secundum et tertium miraculũ in cana galilee: quod prosequẽdum erat / si primum non simpliciter sed in cana galilee scribere se proposuisset, et non potius initium signorum ab omnibus circumstãtijs describere se monstrasset. ¶Et hoc idẽ patet / ex eo q; subiungit euangelista, et manifestauit gloriã suã non dicit in cana galilee: sed simpliciter et absolute: et manifestauit gloriã suam, ꝓculdubio primo latentem: quia miracula adhuc nõ clarue rat illius natura diuina: q̃ tunc cepit miraculis coruscare.

¶Super articulum quartum.

Titulꝰ clarus.

¶In corpore vnica conclusio. Miracula q̃ christus fecit: sufficiẽtia erant ad manifestandam deitatẽ ipsius secundum tria: substantiam / modum et doctrinam. probatur figuraliter clare.

Sed miraculũ de cõuersiõe aque in vinum fecit in nuptijs. 30. vel. 31. anno sue etatis. Ergo videt ꝙ nõ incepit tũc miracula facere.

¶ℙ. Christus faciebat miracula ꝑm virtutem diuinã. Sed virtus diuina in eo a ꝓncipio sue conceptionis erat: ex tũc esñ fuit deꝰ et hõ. Ergo videt ꝙ a ꝓncipio miracula fecerit. ¶ℙ. Christus post baptismũ ⁊ tẽtationem cepit discipulos congregare: vt legitur matth. 4. ⁊ Joan. 1. Sed discipuli precipue congregati sunt ad ipsum propter miracula sicut dicitur luc. 5. ꝙ petrum vocauit obstupescentem propter miraculum q̃ fecerat in captura pisciũ. Ergo videt ꝙ añ miraculuz quod fecit in nuptijs: fecerit alia miracula.

Sed ꝓtra Est, ꝙ dicit Joã. 2. hoc fecit initium signorum Jesus in cana galilee.

Rñdeo Dicendu⁊, ꝙ miracula facta sunt a christo propter confirmationem doctrine eius, ⁊ ad ostendendam virtutẽ diuinã in ipso. Et ideo q̃tum ad primũ nõ debuit añ miracula facere, q̃ doctrina inciperet. Non añt debuit incipe docere añ perfectã etatẽ: vt supra habitũ est, cũ de baptismo eius ageret. ¶Quantũ aũt ad ꝑm, sic debuit per miracula deitatẽ ostẽdere, vt crederet veritas hũanitatis ipsius. Et iõ sicut dicit chrys. super Jo. decenter non incepit signa facere in prima etate: existimassent eñ phantasmata esse incarnationem, ⁊ ante opportunum tempus cruci eum tradidissent.

Ad primũ Ergo dicendũ, ꝙ sicut chrys. dicit super Jo. ex verbo Joannis baptiste dicentis: vt manifestetur in israel, propterea veni ego in aqua baptizans, manifestum est q̃ illa signa que quidã dicunt in puericia a christo facta, mẽdacia ⁊ fictiões sunt. Si enim a prima etate miracula fecisset christꝰ, nequaq̃ neq; Joannes eum ignorasset, neq; reliqua multitudo indiguisset magistro ad manifestandum eum. ¶Ad secundum dicendum, ꝙ dei virtus operabatur in christo. secũdũ ꝙ erat necessarium ad saluteꝫ humanã, ꝓpter quam carnem assumpserat. Et ideo sic miracula fecit virtute diuina, vt fidei de veritate carnis eius, ꝓeiudiciũ nõ fieret. ¶Ad tertiũ dr̃, ꝙ hoc ipsum ad laudem discipulorũ ptinet, ꝙ chr̃m secuti sunt, cum nulla eum miracula facere vidissent: sicut gre. dicit in quadaz homil'. Et vt chrys. dicit, tunc signa maxime necessariũ erat facere, q̃ discipuli iam congregati erant ⁊ deuoti, ⁊ attẽdentes his que fiebant. Unde subditur: ⁊ crediderunt in eũ discipuli eius: non quia tunc primum crediderunt, sed quia tunc diligentius ⁊ perfectiꝰ crediderunt. Uel discipulos vocat eos qui futuri erant discipuli: sicut exponit Augu. in libro de consensu euangelistarum.

¶Utrũ miracula per chr̃m facta, sufficienter eius diuinitatem ostenderint. Arti. 4.

Ad quartũ Sic procꝺitur. Uidetur, ꝙ miracula q̃ christꝰ fecit, non fuerint sufficientia ad ostendendã diuinitatẽ ipsius. Esse enim deum ⁊ hominẽ, ꝓpriũ est chr̃o. Sed miracula que christꝰ fecit: etiã ab aliis sunt facta. Ergo vr̃ ꝙ non fuerint sufficientia ad ostendendam diuinitatem ipsius.

¶ℙ. Uirtute diuina nihil est maius. Sed aliqui fecerunt maiora miracula q̃ christus. dicitur eñ Jo. 14. qui credit in me, opera q̃ ego facio, ⁊ ipse faciet, ⁊ maiora horũ faciet.

Ergo videtur ꝙ miracula que christꝰ fecit, non fuerint sufficientia ad ostendendam diuinitatem ipsius. ¶ℙ. Ex particulari non sufficienter ostenditur vr̃e. Sed q̃libet miraculorũ christi fuit quoddã particulare opꝰ. Ergo ex nullo eorum potuit manifestari sufficienter diuinitas christi, ad quam pertinet vniuersalem virtutem habere de omnibus.

Sz ꝓtra Est, ꝙ dr̃s dicit Joan. 5. Opera q̃ dedit mihi pater vt faciã, ipsa testimoniũ ꝓhibent de me.

Rñdeo Dr̃m, ꝙ miracula q̃ chr̃s fecit, sufficientia erant ad manifestandã diuinitatem ipsius ꝑm tria. Primo quidem ꝑm ipsam spẽm operũ: que transcendebant oẽm potestatẽ create virtutis: et ideo non poterant fieri nisi virtute diuina. Et propter hoc cecus illuminatus dicebat Jo. 9. A seculo non est auditũ, quia aperuit quis oculos ceci nati: nisi esset hic a deo, nõ poterat facere quicq̃. ℙ Secundo propter modum miracula faciendi: quia. ſ. quasi ex propria potestate miracula faciebat: nõ aũt orando, sicut alij. Unde dicit luc. 6. ꝙ virtus de illo exibat, ⁊ sanabat omnes. Per qõ ostenditur (sicut cirillus dicit) ꝙ non accipiebat alienam virtutem: sed cum esset naturaliter deus, ꝓpriam virtutẽ super infirmos ostẽdebat, ⁊ propter hoc innumerabilia miracula faciebat. Unde super illud matth. 8. ejiciebat spũs verbo, ⁊ omnes male habẽtes curauit: dicit chr̃s. Intende quantam multitudinem curatam transcurrunt eu ãgeliste, nõ vnũq̃z curatum, enarrantes: sed vno verbo pelagus ineffabile miraculoum inducentes. Et ex hoc ostendebatur, ꝙ haberet virtutes coequalem deo patri: ꝑm illud Jo. 5. quecũq; pater facit, hec ⁊ filꝰ silr̃ facit. Et ibidẽ. Sicut pater suscitat mortuos ⁊ viuificat, sic ⁊ filꝰ hoꝰs q̃s vult viuificat. ℙ Tertio ex ipsa doctrina, qua se deũ dicebat, que nisi vera esset, nõ confirmareꝫ miraculis diuina virtute factis. Et ideo dicitur matth. 1. ¶Quenam doctrina hec noua: qi in ptãte spiritibꝰ imũndis imperat, ⁊ obediunt ei.

Ad ꝑmũ Ergo dõm, ꝙ hec erat obiectio gentiliũ. Unde aug. dicit in epistola ad volusianũ, Nulla inquit competentibus signis tante maiestatis indicia claruerunt: quia carnalis illa purgatio, qua. ſ. demones effugabat, debilis cura, red dita vita defunctis, si ⁊ alia considerentur, deo parua sunt. ¶Et ad hoc rñdet aug. Fatemur ⁊ nos talia quidem fecisse ꝓphaas: sed ⁊ ipse moyses ⁊ ceteri ꝓphe dominum Jesum prophetizauerunt, ⁊ ei gloriã magnam dederunt. ¶Qui propterea talia et ipse facere voluit, ne esset absurdum, qõ per illos fecerat, si ipse etiã non faceret. Sed tamen ⁊ aliquid propium facere debuit, nasci de virgine, resurgere a mortuis, celum ascendere, hoc deo qui paruꝫ putat, quid plus expectet ignoro. Non homine assumpto aliũ mundum facere debuit, vt eum esse crederemus per quẽ factus est mundus. Sed nec maior mũdus nec isti equalis hoc fieri posset. Si aũt minorẽ faceret infra istum, silr̃ hoc quoq; parum putaret. ℙ Que tñ alij fecerũt, chr̃s excellentius fecit. Unde super illud Jo. 15. Si opera nõ fecissem in eis, que nemo alius fecit ⁊c. dicit aug. Nulla in operibus christi videntur esse maiora quam suscitatio mortuorum: quod scimus etiã antiquos fecisse prophetas. Fecit tamen aliqua chr̃s que nemo alius fecit. ¶Sz rñdet nobis, ⁊ alios fecisse q̃ ubi aduerte / qõ author breuiter pertransit: sed si fuerint hec tria bene considerata / maximã continent efficaciam. et primum quidez quo ad resurrectionem mortuorum ⁊ illuminationem cecorum / constat sublatis falsis ꝓiectis / a solo deo fieri posse: eõm autem inexcogitabile ẽ / qõ etiam demoni conueniat: tertiũ aũt omnimodam cõuenientiam intelligentiam. Ita qõ si ẽ tria simul ponãtur: impossibile ẽ deum fateamur: christum: qũ eñ vtriq; ꝓsit fidei diuinũ nomen et rem falsò adhibuisse deꝰ in tot ac tantis deitatis ꝓprijs testis mendacij.

¶Aduerte ex li. 1. ℙ gen. ca. 6. q̃ aut concedit christum fecisse miracula relata in euãgelio aut nõ. si conceditur: habet illius deitatis vr̃ ex ꝓdictis illis trib⁹ conjunctis. Si non conceditur / tunc habetur etiã illius deitas: et hoc maximo miraculorum / q̃ ꝑpaucis inuenitur in doctr / et gẽte eorũ. (inquit aug. l.) ꝓsequutus est mundus totus / et mortem tuam passus / pere habitꝰ factus a finis a indeis / ab herode a pilato: ab qꝫ miraculis ꝓmittens mortem / et mala omnia / post mortem suam ꝓ paupes piscatores / indoctos / exosos omnibus / mortẽ obnarios ⁊c. ab qꝫ miraculis contra totũ mundum idola colentem pugnans / superauit. Uacate ergo / et videte / quoniam ego sum deus.

¶Super questionis 44. Articulũ primum.

Titulus clarus. ¶In corpore vna conclo. Conueniens fuit chr̃m demones ab obsessis eijcere. Probat. Miracula christi sunt argumentũ fidei: ergo cõueniẽter sunt artum demonis expellẽdi a gñe hũano: ergo conueniens fuit ⁊c. Probat ꝑma ꝓma: qr futurũ erat vt demones a credẽtibꝰ ꝓpriũ expellerẽt Joã. 12. Sed hoc ꝓpter quia sensꝰ est artũm spũalis. ¶Unde ℔ notãter / q; author figurali rõne cõtextus: nõ curauit ꝑfalẽ p ꝓnponere / vtpote manifestiorẽ vt. ſ. ꝓtãtẽ suã supra a ℔ demones mõstraret. ¶In rñsione ad 2m̃ tractatur an xp̃s fuerit eo gnus a demonibꝰ ⁊ due tãguntur rõnes an. ſ. cõgnerit ipꝰ ẽ xp̃s seu messiã i lege ꝓmissũ: ⁊ an cõgnerit ipm ẽ verũ deũ. Et de ꝑ rõne tenet ps affirmatiua quẽ tuce dicẽt: ex ꝓpria ꝑsona q̃ omnes sciebãt ipm esse xp̃m. De 2ª ãt rõne certius nõ h̃: qr ex ꝑsona omnium dr̃ ibi dẽ. ſ. luc. 4. tu es filius dei: demõ ãt ⁊ mẽdax ẽ / ⁊ exploratꝰ loquit vr̃. Ad ℔ ſt auctores doctorũ. ℙ Dede aũt autoritas cautele legẽde ẽ: qr i gl. ord. trũcata affert: integra ãt i cathena aurea. Ita q̃ ex beda vnũ fãtũ affirmatũ hẽm. ſ. q̃ ℔ apli ꝑ ad cor. 2. si cognouisset, nõ referr ad xp̃m nec dei filiũ: ꝛs ad misteriũ efficacie passiõis ⁊re surrectiõis xp̃i. ſ. q̃ eijciẽdus ipe diabolus ẽt: ⁊ breuiter q̃ xp̃o dãda cẽt ois potestas i celo ⁊ i terra. Et renera tert⁹ apli capar ẽ istiꝰ sentꝰ: vt ps intuenti cõtextũ. ¶Sed occurrit tñc dubiũ: q̃ pacto diabolus aut scies aut multũ dubitãs xp̃m esse verũ deũ potuit rõnabiliter incitare in deos ad mortẽ xp̃i: sciebat. n. q̃ si cẽt verus deꝰ / actũ esset de regno ipsiꝰ demonis. ¶Sed si ſupbia diaboli ꝓfideret / scienta neũ rõni ſupbie eius appebit: q̃ ẽt si scirit set iesũ xp̃s esse verũ deũ / adhuc ꝑcurassꝫ ipsiꝰ mortẽ: vt fecit. Et eo. n. q̃ scia illa fi est scia euidẽtie: ſ; fi dei coacte ex scripturis ⁊ miracul' ac ꝓ vnũ sic scitũ nõ genera sciam alteriꝰ: puta effectꝰ: ñ. n. est in ꝓ facieẽdi mõ sic i scia demonstratiua in ℔ ex vna cã cognita deducit oẽs illiꝰ effectꝰ) cognita deitate restabat incognitũ q̃d futuruz esset. Nec suberatrõ deducendi ꝑ certo multa excellentia sequẽda: q̃ expiẽtia testabat multa valde vilia illi deitati adiũgi: si ille hõ ℔e eratꝰ. ¶Un rõnabiliter ꝑm supbiã suã agẽs demõ: cogitauit pugnaꝛ ℔ ihzauferẽdo illi vitã: honorẽ: famã: discipulos ⁊c. Cogitans q̃ si ñ ẽ deꝰ ℔ messias purꝰ hõiã ꝓtrahi eũ. ⁊ si ẽ verꝰ deꝰ: ñ patiẽtẽ hãc victoriã ℔ ipe deũ: ⁊ poterẽ videbit q̃d deꝰ facter, tutiorẽ. n. gẽ se putauit eligere hãc ꝓmã victoriã vicere deũ in h mũdo: nescio q̃d postea seq̃re tur. Et ꝓpea bñ venerabilis beda dixit: q̃ si cogn̄isset latẽs mysteriũ sequẽtis fructꝰ nũq̃ dñm glie crucifixissent nõ. qñ ẽt ihs deũ auderet aggredi: qñ scriptũ est: fubdita eor ꝙ te odẽrit: asceẽdit semp ℔ qr. ꝓ priũ dãnũ vitare voluisset / noluisset deũ hẽ tãtã gliaz: vtvincere et ipsum diabolũ iustitia: vt cẽt redẽptor ac saluator vr̃. hec de beda. ¶Sed de qõne ipa: ꝓ affirmatiue multũ fauet ꝓ 2ª ꝑdẽtis articuli: ꝙ ⁊ simꝑr et ad hoiez ñ ꝑua 2surgit qõ: q̃ pacto si miracula christi simul cũ illiꝰ doctrina ꝛncta: sufficienter illi⁹ ꝑbãt deitatẽ: demones oium scrutatores et intelligẽtia vigẽtes / in dubio deitatis ipsius ꝑsistebãt. Ad ℔ dr̃ q̃ miracula et doctrine ad gñaz vnionis ꝑsonalis in xp̃o.

¶Ob ex aliquo triũ ꝓpionemire potuit: vr̃ ex opinione pluriuz cãrũ: ex dbꝰ ꝓcedere possent ⁊ miracula ⁊ doctrina tũc nõ plene manifestata quo ad sensum verũ qui post apert⁹ est: ita q̃ licet ipa miracula ex se sufficer ẽt: nõ penetranti ſh nõ erãt sufficiẽtia. Latebat aũt ꝓ tot ac falsatorũ ẽ. hec de beda. ¶Sed de qõne ipa: ꝓ affirmatiue multũ fauet ꝓ 2ª ꝑdẽtis articuli: ⁊a q̃

Universidad de Deusto
Biblioteca

a dilaz virtutē illoz resuscitantē nescirēmus: et sub dubio ꝺ relinquēres/mirarēmur. Uel ex depraua to appetitu demonū affectione supbie et inuidie: quanuis esꝫ tentaret et scrutaret diabolus ob ꝓpriuz amorē an esset deus: qz tñ qđ miseri vellēt hoc facile credūt incredibile reddebat diabolo ꝙ hūana nā supra angelicā etiaz beataz elenaref/ita vt vnꝰ hō cētū deꝰ: ꝑsertim qz nulla nālitā hūana ꝑ angelica rōne hoc possibile appebat. vñ tāꝑ qđā iopinate a filiꝰ odhesione intellectꝰ hoc auertebat. Uel qz seraphim habent alas ad volā dū vt dz isa. 6. diuina puidē tia velatū sic remāsit ynionis mysteriū: vt non certiores de eo redderent demones donec cōsummatū est mysteriū redēptiōis hūane: ne semp impediret aut differret. Et si oēs tres dicte rōes simul iūcte fuerint: manifestꝰ apparebit rō dubitādi in demonibus.

¶ Super arti. 2.

Titulꝰ classificat ꝓpriū obseruationem solis tpe passionis. ¶ In corpe vnius concluditur. Conueniēs fuit vt ipse miracula faceret etiā circa corpora celestia. Probatur. Miracula christi debebāt esse talia vt sufficēter ostenderent eū esse deū: et ñ ita euidēter ꝓ miracula circa corpa inferiora sicut circa celestia hoc mōstrat: ꝫ conueniēs fuit etc. Scōa ipse assumpti manifestat et exclusa differentia inter eōs actinas in corpa inferiora et actinas in celestia: ex auctoritate dio.

¶ In rñsione ad ꝑmū intellige ꝺba authoris cū ꝺno salio. et sic ꝙ sicut corpa celaria hñt plures motꝰ nālēs: ita ꝙ vnꝰ motꝰ ē eis nālis ꝑm ꝓpriā nām ꝓpter rem: et alius ē eis nālis ꝑz ꝙ monstratur a supiori. Ibi ꝑm nām vlcim (vt ꝓpz de igne: ꝙ vltra nālē motū quo ferē fursū/mouet ēt nālē motu circulariter/secūdo celū: et similiter ferrū vltra nālē motū ꝙ ferē deorsuz/nālē motē ad adamātem: ꝙli supiorez sequitur nāz. Ita corpa celestia vltra nālē inclinationem ad suos ciursus/naturaliter rumt fidei quā ipe docebat. Futurū aūt erat vt per virtutem diuinitatis eius/excluderet demonuz potestatem ab hoibus credituris in eum: ꝑm illud Jo. 12. nunc princeps huius mundi eiicietur foras. Et ideo conueniens fuit quod inter alia miracula etiaz obsessos a demonibus liberaret.

Ad ꝑmum Ergo dicendum, ꝙ homines sicut per christum erant a potestate demonum liberandi, ita per eum erant angelis confociandi: secundum illud col. 1. pacificans per sanguinem crucis eius, que in celis et que in terris sunt. Et ideo circa angelos alia miracula hominibus demonstrare non conueniebat, nisi vt angeli hominibus apparerēt, qđ quidem factum est in natiuitate ipsius, et in resurrectione et ascensione eius.

¶ Ad secundum dicendum, ꝙ sicut aug. dicit. 9. de ci. dei. christus tantum immutat demonibus quantum voluit: tantum autē voluit quantū oportuit. Sed innouit eis non sicut angelis sanctis per id ꝙ est vita eterna sed per quedam tempoꝛalia sue virtutis effecta. Et ꝙmo quidem videntes christuz esurire post tentamū. estimauerunt eum non esse filium dei. Unde super illud luc. 4. si filius dei es etc. dicit ambꝺ. quid sibi vult talis sermonis exordium, nisi quia cognouerat dei filium esse venturum, sed venisse per infirmitatem corporis non putauit. Sed postmodum visis miraculis, ex quadam suspicatione coniecturauit eum esse filium dei. Unde sup illud mar. 1. scio qđ sis sanctus dei: dicit chry. ꝙ non certam aut firmā aduentus dei habebat notitiam, sciebat tamen ipsum esse christum in lege promissum. Unde dicit luc. 4. quia sciebant ipsum esse christum. ¶ Qđ autem ipsum confitebantur esse filium dei, magis erat ex quadam suspicione q̄ ex certitudine. Unde beda dicit super luc. ꝙ demonia filium dei confitent. Et sicut postea dicitur, sciebant eum esse christū: ꝙ cum ictumfatigarū eum diabolus videret, verū hominem intellexit. Sed quia tentādo non preualuit, verū filius dei esset dubitabat. ¶ Nunc aūt per signoꝝ potestā, vel intellexit, vel potius suspicatus est esse filiū dei. Nō ideo igitur iudeis eū crucifigere persuasit, qꝛ chꝝm dei filiū non esse putauit: sed quia se morte illius non preuidit esse dānandū. De hoc enim mysterio a seculis abscondito, dicit apls ꝙ nemo principū huius seculi cognouit: si enī cognouissent, nunq̄ dūm glie crucifixissent.

¶ Ad tertiū dōm, ꝙ mircula in expulsione demoniū nō fecit chꝝs ꝓpter vtilitatē demonum: sed ꝓptervtilitatē hominū, vt ipsi eum glificarent. Et ideo ꝓhibuit eos loqui ea q̄ ad laudē ipsius pertinebant. primo quidem propter exemplū: qz vt dicit athanasius, cōpescebat eius sermonē quāuis vera fateret: vt nos etiam assuefaciat ne curemus de talibus, etiā si vera loqui videant. Nefas est enī vt cum assit nobis scriptura diuina, instruamur a diabolo. Est enim hoc periculosum: quia veritati frequenter demones immiscēt mendacia. Secundo quia (sicut chry. dicit) non oportebat eos surripere officiū apostoli gloriam, nec decebat christi mysterium lingua fetida publicari: quia non est speciosa laus in ore peccatoriz. Tertio quia (vt beda dicit) nolebat ex hoc inuidiam accendere in deoum. Unde etiam ipsi apostoli iubentur reticere de ipso, ne diuina maiestate predicata, passionis dispensatio differatur.

¶ Ad quartum dicendum, ꝙ christus specialiter venerat docere et miracula facere propter veritatem hominum, principaliter quantum ad animę salutem. Et ideo ꝑmisit demones quos eiiciebat, hominibus aliquod nocumentum inferre vel in corpore vel in rebus propter animę humane salutem, ad hominum instructionem. Unde chry. dicit super matth. ꝙ christꝰ permisit demonibus in porcos tre, non quasi a demonibꝰ persuasus: sed primo quidem, vt instruat magnitudinem nocumenti demonum, qui hominibus insidiantur. secundo vt omnes discerent, quoniā nec aduersus porcos auderent aliquid facere nisi ipse consensisset. tertio vt ostenderet ꝙ grauiora in illos homines operati essent quam in illos porcos, nisi essent diuina prouidentia adiuti. Et propter eandem etiam causas permisit eum qui a demonibus liberabat, ad horaz grauius affligi: a qua tamen afflictione eum continuo liberauit. Per hoc etiam ostenditur (vt beda dicit) quod sepe dum cōuerti ad deum post peccata conamur, maioribus nouisq̄ antiqui hostis pulsamur insidiis. Qđ facit, vel vt odium virtutis incutiat: vel expulsionis sue vindictam inuriam. Factus est etiam homo sanatus velut mortuus (vt Hyero. dicit) quia sanatis dicitur: mortui estis, et vita vestra abscōdita est cum Christo in deo.

Utrum cōuenienter facta fuerint miracula per christum circa celestia corpora. Articulus. 2.

Ad scōm Sic proceditur. Uidetur ꝙ inconuenienter fuerint a christo facta miracula circa celestia corpora. Ut enim Dionꝰ. dicit. 4. ca. de di. no. diuine prouidentie non est naturam corrumpere, sed saluare. Corpora autem celestia secundum suam naturam sunt incorruptibilia et inalterabilia: vt probatur in primo de celo. Ergo non fuit cōueniens, vt per christum fieret aliqua immutatio circa ordinem celestium corporum. ¶ Preterea. Secundum motum celestium corporum, tempoum cursus designantur: secundum illud Gene. 1. fiant luminaria in firmamēto celi, et sint in signa et tempora et dies et annos. Sic ergo mutato cursu celestium corporum, mutatur temporuz distinctio et ordo. Sed non legitur hoc esse perceptū ab astrologis, qui contemplantur sidera et computant menses: vt dicitur Isa. 47. Ergo videtur quod per christum nō fuerit aliqua mutatio facta circa cursum celestium corporum. ¶ Preterea. Magis competebat christo facere miracula viuens et docens quaz moriens: cum quia vt dicitur secunde ad cor. vlt. Crucifixus est ex infirmitate sed viuit ex virtute dei. secundum quam miracula faciebat, tum etiam quia eius miracula confirmatiua erant doctrine ipsius. Sed in vita sua non legitur christus aliquod miraculum circa celestia corpora fecisse: quinimo pharisei petentibus ab eo signum de celo: eis dare renuit: vt habetur matth. 12. 2. 16. Ergo videtur quod nec in morte circa celestia corpora aliquod miraculum facere debuerit.

Sed contra Est quod dicit luc. 23. Tenebre facte sunt in vniuersa terra vsq̄ ad horam nonam, et obscuratus est sol.

Respondeo Dicendum, ꝙ (sicut supra dictum est) miracula christi talia esse debebāt, vt sufficienter eum esse deum ostenderent. Hoc autem non ita euidenter ostenditur per transmutationes corporum inferiorum, quę etiam ab aliis causis moueri possunt, sicut per transmutationem cursus celestium corporum: que a solo deo sunt immobiliter ordinata. Et hoc est quod dionꝰ. dicit in epistola ad policarpum, Cognoscere oportet non aliter aliquando posse aliquid peruerti celestis ordinationis et motus: nisi causam haberet ad hoc mouentem que facit omnia et mutat secundum suum sermonem. Et ideo conueniens fuit, vt christus miracula faceret etiam circa celestia corpora.

Ad ꝑmū Ergo dicendum, quod sicut inferioribus corporibus naturale est moueri a celestibꝰ corporibus (que sunt superiora secundū nature ordinem), ita etiā naturale est cuilibet creature, vt transmutetur a deo secundum eius voluntatem. Unde Aug. dicit. 22. contra faustum, et habetur in glo. Rom. xj. super illud, contra naturam insertus es etc. deus creator et conditor omnium naturarum nihil contra naturam facit, quia id est cuiqꝫ rei natura, quod facit. Et ita non corrumpitur natura celestium corporum cū eoꝝ cursus immutat a deo corrūperet autē si ab aliꝰ alia cā immutaret. ¶ Ad ꝑm dōm, qđ per miraculum a christo factū, non est peruersus ordo temporū. Nam ꝑm quosdam ille tenebre vel solis obscuratio, que in passione christi accidit: fuit ꝓp hoc, ꝙ sol suos radios retraxit, nulla immutatione facta circa motū celestiū corporū. ꝑm quē tpa mensurant. Vñ hiero, dicit sup mat. vt luminare maius retraxisse radios suos. ne aut pēdentē videret dōm, aut impij blasphemātes sua luce frueretur. Talis aūt retractio nō est sic intelligēda, quasi sol in sua potestate habeat radios emittere vel retrahere (nō esset ex electione sed ex natura radios emittit: vt dicit dionꝰ. 4. ca. de diui. no.), sed sol dicit retraxisse radios inquantum diuina virtute factum est, vt solis radij ad terrā nō peruenirēt. ¶ Quęsti. aūt dicet hoc accidisse per interpositionē nubium. Unde sup matth. dicit. Conueniens est intelligere quasdam tenebrosissimas nubes multas et magnas concurrisse sup hierusalē et terra iudee: et ideo facte sunt tenebre ꝑ totā terrā vsq̄ ad horā nonā. Arbitror. n. sicut cetera signa que facta sunt in passione. ꝙ velū est scissum, ꝙ terra tremuit etc. an hierusalē tantūmodo facta sunt, ita et hoc. Aut si latius voluerit quis extēdere ad terrā iudeā ꝓpter hoc ꝙ dicit tenebre facte sunt in vniuersa terra. Qđ intelligit de terra iudea, sicut in tertio li. re. dixit abdias ad etham, Aiuit dōs deus tuus qi nō est gens aut regnū, vbi nō miserit dōs meus querere te. ostendēs ꝙ eum quęrerat in gentibꝰ que sunt circa iudeam. ¶ Sed circa hoc magis credendū est dionꝰ, qui oculata fide inquirit hoc accidisse per interpositionem lune inter nos et solem. Dicit enī in epistola ad policarpū, Inopinabiliter soli lunā incidentem videbamus, in egypto scz existētes: vt ibidē dicitur. Et designat ibi ꝙtuor miracula. ¶ Quoꝝ primū est, ꝙ nālis eclipsis solis, per interpositionē lune, nunq̄ accidit nisi tempore coniunctionis solis et lune: tunc aūt erat luna in oppositione ad solem, existens: qi erat pascha iudeorum. Unde dicit, nō enim erat coniunctionis tempus. ¶ Secundū miraculum est: ꝙ cum circa horam sextam luna visa fuisset simul cum sole in medio celi, in vesperis apparuit suo loco. Un oriente opposita soli. Unde dicit rursus ipsam vidimus. scilicet lunā a nona hora (in qua. scz recessit a sole cessantibus tenebris) vsq̄ ad vesperā supernaturaliter restitutā ad diametrū solis. scz. vt diametraliter esset soli opposita. Et sic ꝑz ꝙ nō est turbatus consuetus temporū cursus: qz diuina virtute factum est. ꝙ ad solem supernaturaliter accederet preter tēpus debitum. ꝙ a sole recedens, in locū ꝓpriū restitueret tempore debito. ¶ Tertium miraculū est. ꝙ naturalis eclipsis semp incipit ab occidētali parte solis, et peruenit vsq̄ ad orientalē. Et hoc ideo: qz luna ꝑm ꝓpriū motū quo mouet ab occidēte in orientē est velocior sole in suo ꝓpio motu. et ideo luna ab occidēte veniens attingit solē, et pertrāsit ipsum ad orientē tendēs. Sed tunc luna tam pertrāsiuerat solē, et distabat ab eo quasi ꝑ medietatē circuli, in oppositiōe exīs. vñ oportuit ꝙ reuerteretur ad orientē versus solem, et attingeret ipsum ꝓpio ex parte occidentali, procedens versus occidentē. Et hoc est ꝙ dicit, eclipsim etiā ipsam ex oriente vidimus inchoatā. et vsq̄ ad solar ē terminū venientem (qz totū solem eclipsauit) postea regredientē. ¶ Quartū miraculū fuit, ꝙ in naturali eclipsi ex eadē parte incipit sol primo reapparere, et qua parte incipit primo obscurari: qz. scilicet luna se soli subiciens, naturali suo motu solē pertrāsit versus occidētē: ita ptē occidētalē solis quā primo occupat, primo etiā derelinqt. Sztuc luna miraculose ab occidēte versus occidētē rediēs, nō pertrāsiit solē, vt esset eo occidentalior et ita ptē solis quā vltimo occupauit, primo etiā derelict. Et sic ex ptē occidentali inchoata fuit eclipsis: ꝑz in ptē occidētali primo incepit claritas apparere. Et hoc est qđ dicit, et rursus vidimꝰ nō ex eodē ptē solis et defectū et purgationē, sed ecōuerso ꝑm diametrū factā. ¶ Quintū miraculū addit chry. super matth. dicens, ꝙ tribus horis nunc tenebre permāserunt. cū eclipsis solis in momento pertranseat. nō. n. hz motā, vt scilicet illi q̄ cōsiderauerūt. Unde datur intelligi ꝙ luna quieuerit sub sole. nisi forte velimus dicere ꝙ tēpus tenebrarū computatur ab instanti quo sol incepit obscurari, vsq̄ ad instans in quo totaliter fuit repurgatus. ¶ Sed sicut origen. dicit super matth. aduersus hoc filij seculi huius dicunt quomodo hoc factum tam mirabile nemo grecoꝝ aut barbaroꝝ scripsit? Et dicit ꝙ quidā nomine phlegon in cronicis suis scripsit hoc in principatu tyberi cesaris factū: sed non signauit ꝙ fuerit in luna plena. Potuit ergo hoc contingere, qz astrologi vbiq̄ terrarum tunc tēpoꝛis existentes nō solicitabant de obseruāda eclipsi, quia tēpus nō erat: sed illā obscuritatem ex aliqua passione aeris accidere putauerunt. Sed in egypto vbi et socij eius, vt predicta circa solem obscuritatem obseruarent.

¶ Ad tertiū dicēdū, ꝙ tūc ꝑcipue oportebat in christo diuinitatē ꝙ miracula ostendere, qsi in eo maxime apparebat infirmitas ꝑm humanā naturā. Et ideo in christi natiuitate stella noua in celo apparuit. Unde maximus dicit in sermone nativitatis. Si piespe despicis, erige parumper oculos: et nouā in celo stellam, protestantem mundo natiuitatem dñicā, cōuere. In passione autē adhuc maioꝛ infirmitas circa humanitatem christi apparuit. et ideo oportuit vt maiora miracula ostenderentur circa principalia mundi luminaria. Et sicut chry. dicit super matth. hoc est signū quod petentibus promittebat dare, dicens, Generatio prava et adultera signum querit. et signum non dabitur ei, nisi signum ione prophē: crucē significans et resurrectionem. Etenim multo mirabilius est in eo qui crucifixus erat hoc fieri. q̄m ambulante eo super terram.

Utrum cōuenienter christus circa homines miracula fecerit. Arti. 3.

Ad tertiū Sic ꝓceditur. Uidetur ꝙ inconuenienter christus circa homines miracula fecerit. In homine enī potior est anima q̄m corpus. Sed circa corpora multa miracula christꝰ fecit, circa aias vero nulla miracula legit fecisse: nam neq̄ aliquos incredulos ad fidem virtuose conuertit, sed admonēdo et exteriora miracula ostendendo neq̄ etiam aliquos fatuos sapientes legitur fecisse. Ergo videtur ꝙ non conuenienter sit circa homines miracula operatus. ¶ ꝑ. Sicut supra dictum est, Christus faciebat miracula virtute diuina, cuius ꝓpriū est subito operari et ꝓfecie absq̄ adminiculo alicuius. Sz christus non semper subito homines curauit quantum ad corpus: dicitur enim mar. 8. ꝙ apprehensa manu ceci eduxit eum extra vicum: et expuens in oculos eius impositis manibus interrogauit eum si quid videret: et aspiciens ait, video homines velut arbores ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos eius, et cepit videre, et restitutꝰ est ei visus ita vt clare videret oia. Et sic patet ꝙ non subito, eū curauit: sed primo quidem imperfecte et per ꝑtū. Ergo vñ non conuenienter circa homines miracula fecisse. ¶ ꝑ. Que seminicē nō cōsequuntur, non opz q̄ simul tollant. Sed egritudo corporalis non semp ex peccō cātur: vt ꝑz per illud qđ dñs dicit Jo. 9. neq; hic peccauit neq; parentes eius, vt cecus nasceret. Non ergo oportuit vt hominibꝰ corpoꝛ curationē que rentibus peccata dimitteret: sicut legit fecisse circa paraliticū matth. 9. ꝓsertim qz sanatio corporalis cum sit minus q̄ remissio peccatorum, non videt esse sufficiens argumentum q̄ possit peccata dimittere. ¶ ꝑ. Miracula christi facta sunt ad cōfirmationem doctrine ipsius, et testimoniū diuinitatis eius: vt supra dictuz est. Sed nullus dz impedire finē operis sui. Ergo videt inconuenienter christus quibusdā miraculose curatis precepisse vt nemini dicerent: vt ꝑz mar. 9. et mar. 8. ꝓsertim qz quibusdaz alios mandauit vt miracula circa se facta publicarent: sicut mar. 5. legitur ꝙ dixit ei quem a demonibꝰ liberauerat, vade in domū tuam ad tuos: et enuncia eis quanta tibi dominus fecerit.

Sed ꝛtra Est. ꝙ dicitur mar. 7. Bene omnia fecit, et surdos fecit audire et mutos loqui.

Rñdeo Dicendū, ꝙ ea que sunt ad finem, debēt finē esse propoꝛ

hoc est secundum potentiam obedientialē ad vniuersalem causam totius nature/possunt immutari in illud quod author nature facit. Utrobiq̄ enim est proportio inferioris particularis nature ad superiorem vniuersalem, quamuis diuersimode: quia ibi cursus ordoq̄ nature indutus seruatur: hic autem quia ad naturam naturantē ascenditur/noua adiectiones que a theologo diuersis respectibus et miracula et naturalia appellātur/ꝓ quanto enim actus nature obediunt/naturalia vocantur: ꝓ quanto supra nature cursum potestatēq̄ sunt/in miraculoꝝ ordine sunt.

¶ Super articulum tertium.

Titulus clarus.

¶ In corpore vnius conclusio. Conueniēter christus circa homines miracula fecit, probatur: ea ñ sunt ad finem/debent conuenire finī: sed adnexus/miracula doctrinaq̄ Christi sunt ad salutem humanā vt finem. ergo debuerunt ei conuenire. Ergo quedam salutifera circa homines cōuenerūt miracula ad finem vniuersalis salutis. Minor ꝑz Jo. 3. et omnia clara sūt.

¶ Hic sicut in multis locis/nota authoritatem nihil sibi arrogare/sanctorum doctrinas: sed singula quū potuisset compleri ꝓpio nomine: matuit singulis doctoribus tribuere: vt vtrunq̄ doceret et miracula christi et humilitatē.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tionata. Christus autem ad hoc in mundū venerat ꝛ docebat, vt homines saluos faceret: fm illud Jo.3. Non enim misit deus filium suum in mundum vt iudicet mundū, sed vt saluetur mundus per ipsum. Et ideo conueniens fuit, vt christus particulariter homines miraculose curando: ostenderet se esse vniuersalem ꝛ spiritualem hominum saluatorem.

Ad primū Ergo dicendū, q̄ ea que sunt ad finē, distinguuntur ab ipso fine. Miracula autē a christo facta, ordinabant sicut ad finem, ad rōnalis partis salutem: que consistit in sapientie illustratione ꝛ hominum iustificatione: quorum primum presupponit fm: quia vt dicitur sap. primo, in malenolam animā non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Justificare aūt hoies, non conueniebat nisi eis volentibus: hoc enim esset ꝛ contra rationē iustitie, que rectitudinem voluntatis importat. ꝛ etiam contra rationē humane nature, que libero arbitrio ad bonum ducenda est, nō autem per coactionem. Christus ergo virtute diuina interiꝰ hominem iustificauit, non tñ eis inuitis, nec hoc ad miracula pertinet, sed ad miraculorum finem. Et similiter etiam virtute diuina simplicibus discipulis diuinā sapientiaz infudit. Unde dicit eis luc. 21. Ego dabo vobis os ꝛ sapientiā, cui non poterunt resistere ꝛ contradicere omnes aduersarij vestri. Quod quidem quantum ad interiorem illuminationem inter visibilia miracula non numeratur: sed solum quantū ad exteriorem actum: inquantū. s. videbant homines eos qui fuerant illiterati ꝛ simplices, tā sapienter ꝛ constanter loqui. Unde dicitur act. 4. videntes iudei petri cōstantiā ꝛ Joannis, cōperto q̄ hoies essent sine literis ꝛ idiote, admirabantur. Et tamen hmōi spirituales effectus, etsi a miraculis visibilibus distinguuntur: sunt tamen quedaz testimonia doctrine ꝛ virtutis christi: secundū illud heb. 2. cōtestante deo signis ꝛ portentis ꝛ variis virtutibus ꝛ spiritussancti distributionibus. ℣ Sed tamen circa aias hoim maxime quantū ad immutādas inferiores vires, christi aliqua miracula fecit. Unde hic. sup illud mat. 9. surgens secutus est eū. dicit. Fulgor ipse ꝛ maiestas diuinitatis occulte, que etiam in facie relucebat humana, videtes ad se trahere poterat ex primo aspectu. Et super illud math. 21. ejciebat oēs vendentes ꝛ ementes ꝛc. dicit idē hiero. mihi inter omnia signa que fecit dñs, hoc videtur esse mirabilius, q̄ vnus homo et illo tempore contēptibilis, potuerit ad vnus flagelli verbera tā tam ejicere multitudinem. Igneū eñ quiddā atq; hydreum radiabat ex oculis eius, ꝛ diuinitatis maiestas lucebat in facie eiꝰ. Et oug. dicit super Jo. Hoc est maius miraculum eo quo aqua conuersa est in vinum: eo q̄ illic ingenimata substitit materia, hic vero tot milium hominū domannit ingenia. Et super illud Jo. 18. abierunt retrorsum ꝛ ceciderunt in terrā. dicit aug. Una vox turbā odijs ferocē armis terribilem sine telo vllo percussit, repulit, strauit: deus eñ latebat in carne. Et ad idez pertinet qđ dicitur luc. 4. q̄ Jesus transiēs per mediū illoꝝ ibat. Ubi dicit chry. q̄ stare in medio insidiātū ꝛ non apprehendi, diuinitatis eminentiam ostendebat. Et qđ dicit Jo. 8. Jesus abscondit se ꝛ exiuit de templo. vbi aug. dicit. Non abscondit se in angulo tēpli quasi timēs, vel post murū aut columnā diuertens: sed diuina potestate se inuisibilē insidiantibus constituens, per mediū illoꝝ exiuit. ℣ Ex quibus oībus ptz q̄ christus qñ voluit, virtute diuina animas hominū immutauit: non solum iustificando ꝛ sapientiā infundendo, qđ pertinet ad miraculorū finē: sed etiam exteriꝰ alliciendo, vel terrendo, vel stupefaciendo, quod pertinet ad ipsa miracula. ¶ Ad secundum dicendū, q̄ christus venerat saluare mundum, nō solum virtute diuina: sed per mysterium incarnationis ipsius. Et ideo frequenter in sanatione infirmorum non sola potestate diuina vtebatur, curando per modum imperij, sed etiam aliquid ad humanitatem ipsius pertinens apponendo. Unde super illud luc. 4. singulis manus imponēs curabat omnes. dicit cyrillus. Quamuis vt deus potuisset omnes verbo pellere morbos: tangit tamen eos, ostendens propriam carnem efficacem ad prestanda remedia. Et super illud mar. 8. expuens in oculos eius impositis manibus ꝛc. dicit chry. Spuit quidem ꝛ manus imponit ceco, volens ostendere q̄ verbum diuinum operationi adiunctū miracula perficit: manus enim operationis est ostensiua, sputum sermonis ex ore prolati. Et super illud Jo. 9. fecit lutum ex sputo, ꝛ linivit lutum super oculos cęci. dicit August. De saliua sua lutum fecit, quia verbum caro factum. Uel etiam ad significandum, quod ipse erat qui ex limo terre hominem formauerat: vt chry. dicit. ℣ Est autem circa miracula Christi considerandum, quod communiter perfectissima opera faciebat. Unde super illud Jo. 2. omnis homo primum bonum vinum ponit. dicit Chry. Talia sunt christi miracula, vt multo his que per naturam fiunt, speciosiora ꝛ vtiliora fiant. Et similiter in instantaneis perfectam sanitatem conferebat. Unde super illud matth. 8. surrexit ꝛ ministrabat illis. dicit hiero. sanitas que conferrur a domino, tota simul redit. Specialiter autem in illo ceco contrarium fuit propter infidelitatem ipsius: vt chry. dicit. Uel sicut beda dicit, Quem vno verbo totum simul curare poterat, paulatim curat, vt magnitudinem humane cecitatis ostendat: que vix ex quasi per gradus ad lucem redeat, ꝛ gratiam suam nobis indicet, per quam singula perfectionis incrementa aduuat. Ad tertium dicendum, q̄ sicut supra dictum est, christus miracula faciebat virtute diuina. Dei autem perfecta sunt opera: vt dicitur in deuter. 32. Non est autem aliquid perfectum si finem non consequatur. finis autem exterioris curationis per christum facte, est curatio anime, ꝛ ideo non cōueniebat christo vt alicuius corpus curaret nisi eius curaret animam. Unde super illud Jo. 7. totum hominem sanū fecit in sabbato. dicit aug. q̄ curatus est, vt sanus esset in corpore: ꝛ credidit, vt sanus esset in ala. Specialiter autē paralitico dicitur, dimittunt tibi peccā: q̄ vt hiero. dicit sup matt. datur ex hoc nobis intelligentia, ꝓpter peccā plerūq; euenire corporum debilitates: ꝛ ideo fortiter pius dimittuntur peccata, vt causis debilitatis ablatis, sanitas restituatur. Unde ℣ Jo. 5. dicitur, iam noli amplius peccare, ne deterius tibi aliqđ contingat. Ubi dicit chry. Discimus qđ ex peccatis nata erat ei egritudo. Quamuis autem vt chry. dicit super matt. quanto anima est potior corpore, tanto peccatū dimittere maius sit quā corpus sanare: quia tamen illud non est manifestū, facit minus qđ est manifestus: vt demōstraret maius ꝛ nō manifestū. ¶ Ad quartū dicendū, q̄ super illud matth. 9. Videte ne qs sciat. dicit chry. Non est hoc contrarū qđ hic dicit. ei qđ alteri dicit. vade et annuncia gloriā dei. Erudit enim nos prohibere eos qui volūt nos propter nostram laudare: si autem ad gloriam dei referrur, non debemus prohibere, sed magis inungere vt hoc fiat.

¶ Utrum conuenienter christus fecerit miracula circa creaturas irrationales. Articulus. 4.

Ad quartū Sic procedit. Uidet q̄ inconuenienter fecerit christus miracula circa creaturas irrationales. Uana enim animalia sunt nobiliora plantis. Sed christus fecit aliquod miraculum circa plantas: puta cum ad verbum eius est siccata ficulnea: vt dicitur math. 21. Ergo videtur quod etiam circa animalia bruta miracula facere debuisset.

¶ Preterea. Pena non iuste infertur nisi pro culpa. Sed non fuit culpa ficulnee, q̄ in ea christus fructum nō inuenit quando non erat tempus fructuum. Ergo videtur quod inconueniēter eam siccauerit. ¶ Preterea. Aqua ꝛ aer sunt in medio celi ꝛ terre. Sed Christus aliqua miracula fecit in celo (sicut supra dictum est) similiter etiam in terra, quando in eius passione terra mota est. Ergo videtur quod etiam in aere ꝛ aqua aliqua miracula facere debuerit: vt mare diuideretur, sicut fecit Moyses: vel etiam flumen, sicut fecerunt Josue et Helias. et vt fierent in aere nubes trua, sicut factum est in monte Synai quando lex data fuit: sicut helias fecit. 3. reg. 13.

¶ Preterea. Opera miraculosa pertinent ad opus gubernationis mundi per diuinam prouidentiam. Hoc autem opus presupponit creationem. Inconueniens ergo videtur quod Christus in suis miraculis vsus est creatione, quando scilicet multiplicauit panes. Non ergo conuenientia videntur fuisse eius miracula circa irrationales creaturas.

Sed ꝓtra Est. q̄ Christus est dei sapientia: de qua dicitur sap. 8. q̄ disponit omnia suauiter.

Respondeo Dicendum. q̄ (sicut supra dictum est) miracula Christi ad hoc ordinabantur, quod virtus diuinitatis cognosceretur in ipso ad hominum salutem. Pertinet autem ad virtutem diuinitatis, vt omnis creatura sit ei subiecta. Et ideo in omnibus creaturarum generibus miracula eum facere oportuit. et non solum in hominibus, sed etiam in irrationalibus creaturis.

Ad primū Ergo dōm. q̄ alia bruta ꝓpinque se hñt fm genus ad hoiem. vñ ꝛ in eodē die cū homine facta sunt. Et q̄ circa corpora humana multa miracula fecerat, non oportebat q̄ circa corpora brutorū animalium aliqua miracula faceret: presertim q̄ quantū ad naturā sensibilē ꝛ corporalē, cadēre ō est de holbus ꝛ de alijs ajalibus, ꝓpter terrestribus. Pisces aūt cū vsūt in aqua magis a natura hoium differūt. vnde ꝛ alio die sunt facti. In quib⁹ miraculū chr̄s fecit in copiosa piscū captura: vt legit Luc. 5. ꝛ io. vlt. ꝛ ēt in pisce qué Petrus cepit. ꝛ in eo inuenit staterē. Quod aūt pueri in mare ꝓcipitati sunt. nō fuit operatio diuini miraculi: sed operatio demonū ex permissione diuina. ¶ Ad scōm dōm. q̄ sicut chr̄s dicit super matth. cūm plantis vel brutis aliquid taledīs operat. nō queras qualiter iuste siccata est ficus. si tps nō erat. Hoc eñ querere est vltime demētie: qa. s. in talib⁹ nō inuenit culpa ꝛ pena: sed miraculum inspice ꝛ admirare miraculi factorē. Nec facit creatori iniuriā posidem. si creatura sua suo arbitrio vtat ad alios. si salutem: sed magis (vt hīla. dicit sup matth.) in hoc bonitatis diuine argumētum reperim⁹. Nam vbi afferre voluit, ꝓcurare q̄ se salutis exemplum, virtutis sue prātem in hūanis corpoib⁹ exercuit. Ubi vero in cōtumaces formā seuēritatis cōstituebat futuri spēm damnationis arboris indicauit ꝛ precipue (vt chry. dicit) in ficulnea, que est humidissima, vt miraculū maius appareat. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ chr̄s etiā in aqua ꝛ in aere fecit miracula que sibi cōueniebant: qñ. s. vt legit matth. 8. imperauit vētis ꝛ mari, ꝛ facta est trāquillitas magna. Nō aūt cōueniebat ei qui ola in statū pacis ꝛ tranquillitatis reuocare venerat, vt vel tui bationē aeris vel diuulsionem aquarū faceret. Usi aplūs dicit heb. 12. nō accessistis ad tractabilem ꝛ accensibilē ignē, ꝛ turbinē ꝛ caliginē ꝛ procellā. ℣ Circa passionē tñ diuinum est velū, ad ostēdendā reuerationē mysteriorum legis. Aperta sunt monumēta, ad ostēdendū q̄ p eī⁹ mortē, mortuis vita daret. Terra mota est ꝛ petre scisse sunt, ad ostendendum q̄ lapidea hoium corda p eius passionē emollirent. ꝛ q̄ totus mūdus virtute passionis eius erat in melius cōmutandus.

¶ Ad quartū dōm. q̄ multiplicatio panū nō est facta p modum creationis: sed p additionē extranee materie in panes conuerse. Unde aug. sup Jo. dicit. Usi multiplicat de paucis granis segetes. inde in manib⁹ suis multiplicauit quinq; panes. ¶ Manifestū est autem q̄ per conuersionem grana multiplicant in segetes.

¶ De transfiguratione christi. Qō. 45.

Deinde Cōsiderandū est de transfiguratione chr̄i. ¶ Et circa hoc querūtur quatuor. ꝓio vtrū cōueniens fuerit christū transfigurari. 2ō vtrū claritas trāsfigurationis fuerit claritas gloriosa. tertio de testibus trāsfigurationis. 4° de testimonio pr̄ne vocis.

¶ Utrum fuerit cōueniens christū transfigurari. Artī. 1.

Opus. 60. cap. 16.

Ad primū Sic ꝓcedit. Uidet q̄ nō fuerit cōueniens chr̄m trāsfigurari. Nō enim competit vero corpori vt in diuersas figuras mutetur, sed corpori phantastico. Corpus aūt chr̄i nō fuit phantasticū. sed verū: vt supra habitum est. Ergo videtur q̄ transfigurari nō debuerit.

¶ Preterea. Figura est in quarta specie qualitatis. claritas autem est in tertia, cum sit sensibilis qualitas. Assumptio ergo claritatis a christo, transfiguratio dici non debet.

¶ Preterea. Corporis gloriosi sunt quatuor dotes (vt infra dicetur) scilicet impassibilitas, agilitas, subtilitas ꝛ claritas. Non ergo debuit transfigurari magis secundum assumptionē claritatis fm assumptionem altarum dotium.

Sed contra Est. q̄ dicitur matth. 17. q̄ Jesus trāsfiguratus est ante eos discipulos suos ꝓnunciata sua passione, indurer at eos ad sue passionis sequelam. Oportet autem ad hoc q̄ aliquis directe procedat in via q̄ finem aliqualiter ꝓcognoscat: sicut sagittator non recte iaciet sagittam, nisi prius signum prospexerit in quod iaciendum est. Unde ꝛ thomas dixit Joan. 14. Domine nescimus quo vadis: et quomodo possumus viam scire? Et hoc precipue necessarium est, quando via est difficilis et aspera, et inter laboriosum, finis vero iucundus. Christus autem per suam passionem ad hoc peruenit, vt gloriam obtineret non solum anime, quam habuit a principio sue conceptionis, sed etiam corporis: secundum illud luc. Nonne hec oportuit christum pati, et ita intrare in gloriam suam. Ad quam etiam perducit eos, qui vestigia sue passionis sequuntur: fm illud act. 14. per multas tribulationes opz nos intrare in regnū celorum. Et ideo cōueniēs fuit, vt discipulis suis gloriaz sue claritatis ostenderet, qđ est ipsum transfigurari. Cui suos conformabit: fm illud phil. 3. reformabit corpus humilitatis nostre conforme corpori claritatī sue. Unde beda dicit super matth. ꝓia ꝓpassione ꝓfuturā est. vt contemplatione semper manentis gaudij ad breue tempus delibata, fortius aduersa toleraremus.

Ad primū Ergo dicēdū. q̄ sicut hier. dicit sup matth. nemo putet christū ꝓ hoc q̄ trāsfiguratus dicitur. pristinā formā ꝛ faciē ꝓdidisse, vel amisisse corporis veritatē, ꝛ assumpsisse corpus spūale vel aereū. Sz quo trāsformatus sit, euāgelista demōstrat dicens, resplēduit facies eius sicut sol, vestimenta aūt eius facta sunt alba sicut nix. Ubi splendor faciei ostēdit. ꝛ cādor describitur vestiū: nō substātia tollitur, sz gloria cōmutat. ¶ Ad fm dicēdū. q̄ figura circa extremitatem corporis cōsiderat: est eñ figura q̄ termino vel terminis cōprehendit. Et ideo ola illa que circa extremitatē corporis considerantur, ad figuram quodāmodo pertinere videtur. Sicut aūt color ita ꝛ claritas corporis nō transparētius, in eius superficie antēditur. Et ideo assumptio claritatis, transfiguratio dicitur.

¶ Ad tertium dicendum, quod inter predictas quatuor dotes sola claritas est qualitas ipsius persone in seipsa: alie vero tres dotes, non percipiuntur nisi in aliquo actu, vel motu seu passione. ℣ Dicit igitur chr̄s in se ipso aliqua illarū trium dotium indicia, pulsauit subtilitatis, quādo de clauso vtero virginis exiuit: impassibilitatis: qñ de mambus iudeoꝝ vel precipitare vel lapidare eū volentiū illesus euasit. Nec tñ ꝓpter illa trāsfiguratus dicitur: sed propter solam claritatē, que pertinet ad aspectum persone ipsius.

¶ Utrum claritas christi in transfiguratione fuerit claritas gloriosa. Artī. 2.

Adscōm Sic procedit. Uidetur q̄ illa claritas non fuerit claritas gloriosa. Dicit enim quedam glo. bede super illud matt. 17. transfiguratus est coram eis. In corpore inquit, mortali, ostendit non immortalitatem. sed claritatē similem future immortalitati. Sed claritas gloriose est claritas immortalitatis. Non ergo illa claritas quā christus discipulis ostendit: fuit claritas glie. ℣ Sup illud Luc. 9. non gustabunt mortem, nisi videant regnum dei. dicit glo. bede. Glorificationes corporis in imaginaria representatione future beatitudinis. Sed imago alicuius rei nō est ipsa res. Ergo claritas illa non fuit claritas beatitudinis. ¶ Preterea. Claritas glorie non est nisi in corpore humano. Sed claritas illa transfigurationis apparuit, non solum in corpore christi: sed etiam in vestimentis eius, et in nube lucida, que discipulos obumbrauit. Ergo videtur quod illa claritas non fuerit claritas gloriose.

Sed contra Est. qđ super illud mat. 17. transfiguratus est ante eos. dicit hiero. Qualis futurus est tempore iudicij, talis apostolis apparuit. Et super illud mat. 16. donec videant filium hominis venientem in regno suo, dicit chry. Uolens monstrare quid est illa gloria, in qua posteaquam venturus est, eis in pñti vita reuelauit sicut possibile erat eos discere: vt nec a domini monte iam doleant.

Rñdeo Dōm. q̄ claritas illa chr̄s ꝓ trāsfiguratione assūpsit, fuit claritas glie quātū ad essentiā. nō tñ quantū ad modum essendi. Claritas enim corporis gloriosi derivatur ab anime claritate: sicut

¶ Sup. q. 45. Arti. 1.

Titul⁹ ex euangelio clar⁹ est.

¶ In corpore vnica est cōclusio. Conueniens fuit christum transfigurari. Probatur prio. opz finē aliqualiter precognosci ad directe procedendum in via: presertim difficultaspera ꝛ laboriosa. ad finem incēdū. sed via discipulorum christi per passionem est: ꝛ finis gloria est similius glorie christi ad quā perueniunt per passionē ejus: ꝛ cōueniens fuit monstrari gliam christi ante ꝛ tpis ejus passionem. Maior declaratur dupliciter: ꝛ ere plo sagittatoris: ꝛ verbo thome. Minor aūt quo ad christum in. vir. q̄ ad discipulos act. 4. ꝛ ad phi. 3. Et confirmat aūcte bede. Omnia clara sunt.

3. dī. 16. q. 2. ā. 2ª

¶ Super arti. 1. ad. 1m.

Titul⁹ q̄ritur an illa claritas que apparuit christo fuerit claritas ꝓpria vna ex 4 or dotibus corporis glōsi: h̄ eñ ꝛ differre an fuerit claritas gliosa. Et ōrit hoc ad vnā claritatis q̄ alias apparere pōt: vt in nativitate dñi &c. q̄ claritas dei circumfulsit illos: et in resurrectione dominī angeli in claritate cādida apparuerūt. Cōstat eñ hīmōi claritates nō esse claritates corporū gloriosorū. ꝛ ꝓpterea hic in questionē vertitur an illa claritas domini in transfiguratiōe merit sicut dicte claritates: an fuerit claritas corporis gloriosi.

¶ In corpe duo fiūt. Primo ponit cōclo ꝛ probatur: secūdo excludit opinio hugonis de. s. viet.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Conclusio est hꝭ duas ptes. Claritas illa fuit claritas gñe quãtũ ad essentiã: & non quãtũ ad mom ẽndi. Probat ꝓm. Claritas glie derivat ab alia / corp⁹: claritas xꝑi derivata ẽ a deitate ⁊ alia / corp⁹: ẽ. Maior est an. Ad diosc. Xꝑi. Minor ẽ dam. q ad deitatẽ. Quo ad alia. Vo ꝓbat qꝫ nõ ẽ adepta xꝑo ptꝭ o derivãdi gliam alie ad corp⁹ ex dispẽsatiõe ne redũdaret. Scõa ꝓs ꝓb⁹ ex dꝭa inter claritatis modos essendi diuersos .i. vel ꝑ modũ passionis ⁊ qualitatis ꝑmanentis: vel ꝑ modũ passionis trãseũt: nã ꝓmodo est claritas gloriose ẽ quo ad modũ essẽdi nõ scõo. Ad manifestãd ex alia dꝭa: qꝫ corpa ghosa sunt affecta claritate: illa vt nãlr fulgeãt: ℟ autẽ miraculose. Et declarãt mod⁹ essendi: sic lumẽ in aere. Declarãt naturaliter: sic ambulare sup aqꝫ. ⁊ potestate dei. ℟ Termiñat.

¶ Deinde excludit opiõ quoꝝ dam de scõ vic. q̃ ℟ 2o. differt q ad ℟ba: qꝫ dos⁹ non ꝓmanet ⁊ q̃ ad fruitiõem ⁊ q̃ ad visiõem. Sed forte q̃ dã rõnẽ dẽ sentit. ſ. qꝺ assũpsit dotẽ ꝓm ẽndi. i. nõ ꝓ mom potiõ. Ola clara sunt i ſſã.

¶ Circa rõnẽ ſ̃e dubiũ occurrit. Tuꝫ qꝫ inualida vſ: ex ℟ q nõ ẽ adepta xꝑo ptꝭ o remãs dꝭa ad gliaꝫ alie ad corp⁹: inferendo q̃ glia illa deriuata est ab alia a posse nõ ad esse nõ valet grẽm. ¶ Tum qꝫ fides illa derivata est ab alia in corp⁹: q̃ nõ ẽ miraculosa: ſ̃ nãlis q̃m ꝓ illo tpe redũdãtia ꝓ̃. phibita nã lẽ cursũ suũ fecit. Et sic totũ oppm vſ. ſ. q nõ esse clarũ xꝑi corpus: erat miraculosus qꝫ miraculose suspendebat redũdãtia ale ad corp⁹: fulgeꝫ aũt erat nãlr: qꝫ sibi derelictũ fulgebat.

¶ Ad hoc ℟ q di spẽsatio ẽ sicut exceptio q̃dã a regula generali: vt ꝓs ꝓm cões vsum ecclie) ⁊ regulariter alia beata glorificat corpa ad alas vt aug. dicit: ac ꝓ ℟ cũ alia xꝑi fuerit bẽa ab initio sui: ꝺbebat regulariter ipsũ corpus ghosum esse ex nãli redundãtia ale ad corp⁹ qꝺ viuificat. Sed qꝫ christꝰ voluit pati: ⁊ in filiũ dine carnis peti nõbiscũ ꝙuersari: suspendit actualẽ redũdãtiã glie in corpus ab anima sua. Et hoc ẽ dispensasse in generali regula redundãtie. Et qua dispẽsatiua suspẽsione actualis redũdantie facta est vt corpus remaneret passibile: vtpote non dotatũ actualiter adhuc ad anime gloriã: ⁊ vt anima nihil minus potestatis in se haberet quam si redundando actualiter cõmunicaret corpori suo gloriã. Nihil enim ex hoc alie ademptũ est: nisi actualiter redundantia ad cẽpus: ex quo costat non ꝓmũ ipsius anime ꝓm se potestatem. ⁊ propterea in litera dicitur: q nõ est per dispensationem adepta christo potestas deriuandi gloriã anime ad corpus. Et quia de facto apparuit gloria in corpore christi: monstrata ad hoc vt apostoli viderent vel modicum future glorie post resurrectionem: consequẽs est: vt gloria illa non alia fuerit ꝺ illa que est ipsius christi propria: quã constat ab anima derivari: nullo qui non ostendisset illis gloriam suam sed alia: quũ tũ Joãnes ꝙdicit dicit: vidimꝰ gloriã eius. Quocirca q̃ potestate deriuãdi dubiũ nõ est quin derivatio sequuta fuerit: ꝺ sufficit authori potestatẽ deriuãdi declarasse: ꝓ manifesto relinquẽs q actualẽ derivata est. ¶ Et ly claritas illa relata ad animas christi fuerit nõ miraculosa ſ̃ nãlis / vt obiciendo ꝺicat: dicit erat aia christi relata tñ ad corpꝰ christi miraculosa erat ⁊ corpꝰ illud etiã tunc erat passibile: q̃ eius corpus passibile fuleat sicut sol: sitꝫ autẽ culosum est. Et ita ꝓ verbata totaliter finis set gloria ab anima christi in corpus nõ fuisset: glia mirabilosa sed nãliter redisset siquidẽ corpꝰ fulsisset gloriosum. Et hoc ad tertium. Ad ꝓmum ℟ q sicut claritas que erat in corpe christi repræsentabat futuram claritatem corporis eius, ita claritas vestimentorum eius desiguat futurã claritatẽ sanctorũ: q̃ superabitur a claritate christi, sicut candor nubis superatur a splendore solis. Unde gre. dicit. 32. moralium, q̃ vestimẽta christi facta sunt splendentia: quia in superne claritatis culmine sanctꝰ oẽs. et luce mistice fulgentes adherebunt. vestiũ eius noie iustos qꝫ sibi adiunget significat: ꝓm illud isa. 49. his omnibꝰ velut ornatudo lucis corporis christi ostenditur: et gradnata illius participatio: dum ꝙdam ꝙdã quoties splendentibus nubes autem remotior lucida fit.

¶ Super arti. 3.

Titulus clarus.

¶ In corpore vnica conclusio. Conuenienter inducti sunt testes transfigurationis. Probatur ad gloriam eternã. per christum adducuntur hoies ꝓcedentes ipsum ⁊ sequentes: ergo cõuenienter hoies duo ex ꝓcedentibꝰ ⁊ tres ex sequentibꝰ inducti sunt ad transfigurationis testes. Ans ly sit clarũ: manifestat ꝺ ex

nõ est liber authẽticus. ſ̃ fallo ascribit aug. ⁊ iõ illi glosse nõ est stãdũ. Dicit ẽ exꝑsse hiero. sup matth. Cõsiderãdũ est, q scribis ⁊ phariseis de celo signa poscẽtibꝰ dare noluit. hic vero vt aplos augeat fidẽ. dat signũ de celo: helia ide dicẽdo te quo descenderat, ⁊ moyse ab feris resurgẽre. ſ̃ Uõ nõ est sic intelligẽdũ. q̃si alia moysi suũ corpꝰ ꝓsupserit: sed q aia eiꝰ appuit p aliqꝺ corpꝰ assũptũ, sicut ãgeli apparẽt. ille helias ãt appuit ꝑ

Universidad de Deusto
Biblioteca

bilis equebus articu
lis reternak discussio
ibidistinctorum mo
dorum/ad presentez
applicata materiaz.
Ponuntur ergo in ti
tera iuxta tria princi
palia dictionis membra
predicta: tres conclu
siones. Prima ē. Chri
stum pati nō fuit ne
cessarium absolute.
Probatur q̄ sic tiam:
quia tam ex parte di
quam ex parte homi
nis potest fuit aliter fe
ri. ꝑ Secunda con
clusio est. Christum
pati non fuit necessa
rium necessitate coa
ctionis. Probt: quia
deus qui diffinivit
christum pati/non pe
cogit: a ipse christ⁹ qui
passus est/ volūtarie
passus ē: obiat⁹ est. n.
qz voluit. ꝑ 3ª. Scio q⁹
Christ pati fuit necessa
rium necessitate sup
ponis. Probat et ex
pte nr̄i/ vt hōanus
vitā eternam Jo 5.2
ex pte christi/vt litteraet
gloriā inā. luc. vlti.
ex pte dei: vt ipleret
diffo eius/luc. 22. et
vlt. Omnia clara.

Alio ꝑ Et qm̄ scriptū ē/q̄m oportebat &c.

¶ Super artim 2m.

Intū stat affert se cū gōnēsi qui vī ꝑpo
ſtes⁹ ordo. naz pus erat ḡrēdus si erat alī⁹ mod⁹ pos
sibilis/ posīca ḡrēda erat necessitas alteri
us ex. Post necessitatē fidē zelus vnus modi/ād ad artez de alīs modis potib⁹/ ꝑ Ad ꝫ dr̄, q ihs pote absolute fit cōmo ac pnus nēcio/ z ppea ḡrēda ꝑnus erat posi tas ḡ necitas absolute: potē: tñ vt medi nz ad finē/ nō est ꝑnus nēcio ad finem cōtem ꝑpto: h est cōpēdēte ne cessariū ad finē naz sine quo nō ḡ pp melius: sed est pone rius ex vtpote ꝑcō ihūs. nā cē medius pot: ad finē/ aut est ins ne ḡ nō: aut pp melius: boni entis aliqd i via ad finē asserre ex medio cē pōte. Quo circa posīquā author zeluit necessariū esse christ passionē ad salu tem hūanā/ merito nūc inquirit an fuerit sic necessaria qō sine illa non potuerit hō libertas hūana a pctō: h est dicere an fuerit pōs alio mo dus liberatiōis hūane. Nam si nō fuerit pōs alius modus/ passio christi fuit ad li bertatē hūanā necia si. Tnaiz ratio ad tra sundūm in initaz: qa aliter nō ꝑt transiri. Et si fuit pōs alius mod⁹/passio christi nō fuit necessaria ad li

necessarium z christum pati. neqz ex pte dei. ne qz ex pte hois. Allo modo dr̄: aliqd a necessa rium ex aliq̄ exteriori. Qō quidē si sit cā exti cies vel mouēs. facit necessitatē coactiōis: vt puta cū aliquis nō pōt ire pp violentiam detinētis ipz. Si vero illud exter⁹ qō neces sitatē inducit sit finis. dicē aliqd a necessarium ex suppōne finis: qñ. s. finis aliqs aut nullo modo pōt eē. aut non pōt eē ꝓuenienter ni si tali fine ꝓsupposito. Non ergo fuit necessa rium christum pati necessitate coactionis. neqz ex pte dei. q christum diffinivit pati: neqz ex pte ipsi⁹ christi. qui voluntarie passus ē. ꝑ Fuit ā necessarium necessitate finis: q̄ qdem ꝑt tripliciter itelligi. Primo quidē ex pte nostra. q ꝑ ei⁹ passionē liberati sum⁹: sm illō Jo. 3. oportet exaltari filiū hois. vt omis q credit in eū. nō peat. sz hēat vitā eternā. ꝑ Secundo ex pte ipsi⁹ christi: q ꝑ humilitatē passiōis me ruit gliam exaltatiōis. Et ad hoc ꝓtinet q dr̄ luc. vlti. hec oportuit christum pati. z sic i trare in gliam suā. ꝑ Tertio ex pte dei: cui⁹ diffinitionē circa passionem christi ꝓuenit a tam in scripturis. z ꝑfiguratam i observan tia veteris testamenti. oportebat ipleri. Et hoc est qō dicitur luc. 22. filiꝰ hois secūdū q̄ diffinitum est. vadit. Et luc. vlt. Hec sunt verba que locutus sum ad vos cum adhuc essem vobiscum: quoniam neēe est ipleri oia q̄ scripta sunt in lege mōy et ꝓphetis z psal mis de me. Qñ sic scriptum est. z sic oportebat christum pati z resurgere a mortuis. ✠

Ad primū

Ergo dōm. q rō illa ꝓcedit ꝺ necessitate coactionis ex pte dei. ¶ Ad 2ᵐ dr̄, q rō illa ꝓcedit de necessitate coactionis ex pte hois christi. ¶ Ad 3ᵗᵐ dōm. q hoiem liberari per passionem christi conueniēs fuit. z mie z iustitie eius. Justitie quidem: quia per passionē suaz christus satisfecit ꝓ pctō hūani ḡnis: z ita homo per iustitiā christi liberatus est. Mie vero: quia cum homo per se satisfacere non posset. ꝓ pctō totius hūane nāe/ vt supra habitū ē. deus ei satisfactorem dedit filiū suuz: secundum illud ro. 3. iustificati gratis per ḡtam ipsius. ꝓ redēptionē q̄ est in christo iesu quē. ꝓposuit deꝰ ꝓpiatorez ꝓ fidem in sanguine ipsius. Et h fuit abūdātius mle. q̄si peccata absq̄ satisfactione dimisisset. Ait ꝺ ephe. 2. Deus qui dives est in misericordia. propter nimiam charitatez qua dilexit nos. cum essemus mortui peccatis. conuiuificauit nos i christo. ¶ Ad 4ᵐ dōm. q ꝓtiū angeli non fuit remediabile sicut ꝓtiū hois: vt ex supra dictis in prima parte patet.

¶ Utrū fuerit ꝓlis aliꝰ mod⁹ liberationz humane q̄ ꝑ passionem christi. Arti. 2.

Ad secundū

Sic ꝓcedit. Uꝺ q̄ nō fuerit ꝓlis alius modus liberationis humane q̄ ꝑ passionem xpi. Dicit. n. dns Jo. 12. Nisi granum frumenti cadens in terrā mortuum fuerit. ipsum solum manet. si autem mortuum fuerit. multum fructuz affert. vbi dicit aug. q̄ seipsū granum dicebat. Nisi ergo mortem passus eēt aliter fructuz nostre liberationis non fecisset. ¶ Ꝓ. Matth. 26. dominus dicit ad patrem. Pater mi. si non potest ḥ calix transire nisi bibam illum. fiat voluntas tua. Loquitur autem ibi de calice passionis. ergo passio christi puereriri nō poterat. Unde z hyl. dicit. ideo calix transire nō potest. nisi illum bibat. quia reparari nisi ex eius passione non possumus. ¶ Ꝓ. Justitia dei exigebat vt homo a peccato liberaretur. chr⁹ ꝑ passionē satisfaciente. Sed chr⁹ suā iustitiā nō pōt ꝓterire: vñ. n 2ᵒ ad tim. 2. Si nō credim⁹. ille fidelis ꝑmanet. negare seipsum nō pōt. Seipsum ā negaret. si iustitiā suā negaret. cū ipe sit iustitia. q̄ vī q̄ non fuerit pole alio modo hoiem liberari q̄ ꝑ passionē chr̄i. ¶ Ꝓ. Fidei. nō pōt subesse falz. Sz antiq̄ ꝓres crediderūt chr̄m passurum q̄ vī q̄ non potuerit esse q̄n chr⁹ pateretur.

Sed ꝓtra

Est. q̄ aug. dic. 13. ꝺ tri. Modū q̄ nos ꝑ mediatorē dei z hoīum. hoiez chr̄m ihesum. deus liberare dignatur. asserimus bonum z ꝺmine congruum dignitati: vez ēt ostendamus. si alium modum possibilem deo defuisse. cui⁹ potestati cuncta equaliter subiacent.

Rñdeo

Dr̄, q aliqd ꝓt dici pole vī ipole dupliciter. Uno modo simpliciter z absolute. alio modo ex suppōne. Simpl⁹ igit z absolute loquēdo. pole fuit deo alio modo hoiem liberare q̄ ꝑ passionē chr̄i: q⁹ nō ē ipole apud deum oē ꝺbū: vt dr̄ luc. primo. Sed ex aliq̄ suppōne facta fuit. impole: q⁹. n. impole est dei ꝓsciam falli. z eius voluntatē seu dispōnē cassari. suppositā ꝓscia z ꝓordinatiōe dei de passione chr̄i. nō erat simul pole christum non pati. vt homines alio⁹ q̄ ꝑ eius passionē liberari. Et est eadem rō de oibus his q̄ sunt ꝓscita z ꝓordinata a deo: vt in prima ꝑte habitū est.

Ad primū

Ergo dr̄, q ꝺcis ibi lo q̄t suppositā ꝓscia z ꝓordinatiōe dei: fuit quā erat ordinatū. vt fructus humane salutis nō sequeret. nisi chr⁹ patiēte. ¶ Et similiter intelligendum est q secundo obiecit. si nō pōt hic calix transire nisi bibam illum. s. q̄ hoc q⁹ ita disposuisti. vnde. subdit. fiat voluntas tua. ¶ Ad 3ᵐ dicendum. quod hec etiam iustitia dependet ex voluntate diuina. ab humano genere satisfactionem exigente ꝓ peccato: nā si vo luisset absq̄ oi satisfactiōe hominem a peccato liberare. contra iustitiam non fecisset. Ille enim iudex nō pōt saluam iustitia culpam sine pena dimittere. q̄ hz punire culpā in alium cōmissam: puta vel in alium hominem. vel in totam rēpublicā. siue in supiorem principē. Sed deus nō hz aliquem superiorem. sed ipse est supremum z commune bonum totius vniuersi. Et ideo si dimittat peccatum. quod habet rationem culpe ex eo q̄ cōtra ipsum committitur. nulli facit iniuriā: sicut quicūq̄ homo remittit offensaz i se cōmissam absq̄ satisfactione. misericorditer z nō iniuste agit. Et hō dauid miam petēs dicebat. tibi soli peccaui. q. d. potes sine iniustitia mihi dimittere. ¶ Ad 4ᵐ dr̄, q̄ fides huāna. z ēt scripture dine quibus fides instruitur. innituntur prescientie z ꝓordinationi diuine. Et hō eadē rō est de necessitate q̄ ꝓuenit ex suppōne coz. z de necessitate q̄ ꝓuenit ex ꝓscientia z volūtate diuina.

¶ Utrum fuerit aliquis modus conueniens ad liberationem humani generis q̄ ꝑ passionem christi. Articulus 3.

Ad tertiū

Sic ꝓcedit. Uꝺ q aliꝰ modus ꝓuenientior fuit q̄ liberatiōis hūane q̄ ꝑ passionem chr̄i. Natura. n. in sua opō ne imitatur opus diuum. vt ꝑpe a deo mota z regulata. Sed nā nō facit ꝑ duo q̄ ꝑ vnū ꝑt facē. Cū ḡ deus potuerit hoiem liberare sola. ꝑa volūtate. nō vī cōueniēs fuisse. quod ad liberationē hūani gn̄is chr̄i passio adderetur. ¶ Ꝓ. Ea q̄ fiunt ꝑ nām. conueniētius fiūt q̄ ea q̄ fiūt ꝑ violentiā: q: violentia est q̄dā excisio seu casus ab eo q̄ est sm naturā: vt dr̄ in li. 3. de celo. Sed passio xpi morte violētā iduxit. ergo cōueniētius fuisset vt xp̄s naturali morte moriēdo. hoiez liberaret. q̄ ꝑ q̄ pateret. ¶ Ꝓ. Cōueniētissimū vī. q̄ ille q̄ violēter z iniuste detinet. per supioris potētiā spoliet. vñ isa. 52. dr̄. gratis venūdati estis. z sine argento redimemini. Sed diabolus nulluz ius in hoīe habebat: quē ꝑ fraudē decepat. z ꝑ quādā violētiaz seruituti subm detinebat. Ergo vī cōueniētissimū fuisse. q̄ xp̄s diabolū ꝑ solā potentiam spoliaret ablq̄ sua passione.

Sz cōtra

Est. q̄ aug. dicit. 13. de tri. Sanande nostre miserie cōueniētior: modus aliꝰ nō fuit. q̄ ꝑ christi passionem.

Rñdeo

Dōm. q̄ tāto aliq̄s modus cōueniētior est ad assequēdū finē. quāto ꝑ ipm pla cōcurrūt q̄ sunt expedientia fini. Per hoc aūt q̄ hō ꝑ xp̄i passionē est liberat⁹. multa cōcurrerūt ad salutem hois ꝓtinentia ꝑter liberationē a pctō. ¶ Primo em ꝑ hoc hō cognoscit q̄tū deus homiē diligat. z ꝑ hoc ꝓuocat ad eū diligendū. in q̄ ꝑfectio hūane salutis cōsistit. Unde apl⁹ dicit ro. 5. Cōmēdat suā charitatē de⁹ in nobis: q̄m cū inimici essem⁹. xp̄s ꝑ nobis mortuus est. ¶ Scdo q̄ ꝑ hoc dedit nobis exēplū obedientie. hūilitatis cōstātie. iustitie. z ceterarū virtutū in passiōe xp̄i ostarum: q̄ sunt necessarie ad hūanā salutez. Usi ōr ꝓme pe. 2. xp̄s passus ē ꝑ nobis. vobis reliquēs exēplū. vt sequamini vestigia eius. ¶ Tertio. q̄ xp̄s ꝑ passionē suā nō solū hoiez a pcō liberauit. sz et gram iustificantē z gloriā beatitudinis et ꝓmeruit: vt infra dicetur. ¶ Quarto. q̄ ꝑ hoc est hoi inducta maior necessitas. se immunē a pcō conseruādi. q̄ se sanguine xp̄i redemptū cogitat a pctō: sm illud ꝓme 20. 1. 6. empti em estis ꝓtio magno. glificate z portate deū in corpe vro. ✠ Quinto. q̄ hoc ad maiorē dignitatē hois ceſſit: vt sicut homo victus fuerat z deceptus a diabolo. ita etiā hō esset q̄ diabolū vinceret: z sicut homo mortem meruit. ita homo moriēdo mortē superet. vñ ōr: ꝓme ad cor. 15. deo gratias. q̄ dedit nobis victoriam per iesum christum. Et ideo conueniētius fuit. q̄ per passionem christi liberaremur. q̄ per solam dei voluntatem.

Ad primū

Ergo dōm, q nā ēt vt aliqd cōueniētius fuisset ad vndēdū. Et idē ꝑz in aliis. ¶ Ad 2m dōm. q̄ sicut chr̄y. dicit. xp̄s nō fuit mortem. quā nō hēbat cū sit vita: sed hoīum mortem venerat cōsumpturus. Usi nō. ꝓpria morte corpus deposuit. sed ab hoibus illata fuit. Sed ētsi egrotauisset corp⁹ ei⁹. z in cōspectu oium solueretur: incōueniēs erat eū q̄ sanaret alioū languores. hñe ꝓpriū corpus affectū lāguoribus. Sz z si ablq̄ morte corp⁹ alicubi seorsuz deposuisset. ac deinde se offerret. nō crederet eū de resurrectiōe dubia. nisi corā oibus eā panēs. ꝓ incorruptione corpis. ꝓbasset extinctam. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ hz diabolus iniuste inuaserit hominem. tñ hō ꝓ pctō. iuste erat sub seruitute diaboli derelictus a deo. Et ideo conueniens fuit. vt per iustitiam homo a seruitute diaboli liberaretur. christo satisfaciente pro

quēadmodū articulus sēdo mor⁹ ē sim
pliciter z absolute de
medio alio poti ad
talem finem/ nō ꝓe
suppolita diffinitiōe
dei de medio hoc⁹
passionis christi: z ꝓ
pterea trium est cur
distinctiōe. ita hic q̄
ḡ inter media ad ta
lem finem possibilia
simpliciter z absolute/ queritur q̄s eoz
sit cōuenientior. Et
est quasi querere rōnes quare tale me
dium/ scilicet passio
nis christi/ sit potius
preelectum ad talem
finem/ scilicet libera
tionis humane) q̄s
quodcunq̄ aliud me
dium deo possibile.
Dici aūt quasi: q h
non discutitur diuine potentie ratio:
sz ratio seu ꝓportio
z conueniētia maior
medū ad finem.

¶ In corpe vnica cōclusio. Modus liberationis humane ꝑ
passionem xp̄i est cō
uenientior q̄ ꝑ solaz
dei voluntatē. ꝑhat.
Tanto modus alis
q̄s est ꝓueniētior. q̄z
to ꝑ ipsum pla z cur
rūt expedientia ad. fi
nē illū: sed ꝑ modum
istum multa concurrunt q̄ nō concurrerent si ꝑ solā dei voluntatem liberaremur:
ergo. Probatur minor ex quinq̄ clariis in litera. ꝓ Ubi nota quod aliꝰ modi liberationis humane / aut essent per creatu
ram aliquam/ aut ꝑ
solam dei voluntatem. Et si quidem ꝑ
aliquam creaturam
mediam liberare
mur/ clare z euidenter constat/ quod remotius fuisset medium ab efficacia ꝓducendi ad finem q̄
passio christi: q̄s est
passio suppositi diuini efficacissimi ad
omnia. z q̄ hoc erat
per se euidens/ vere
licum est ab authore. Si vero esset per
solā dei voluntatem
expeditius quidem
fuisset/ vtpote sola
volūtate dei concurrente⁹: sed nō suauis
totq̄ bonis fuit⁹ fuisset modus liberādi
hominem: vt pater
ex tot bonis in litera
positis. Et ꝓpterea
author comparauit
modū passionis christi ad modum ex sola
dei voluntate/ tanq̄z
pse se ferentem aliqd
difficultatis.

¶ Circa ratiōes reddituas in litera materiq̄ conuenientie ad liberandum genus humanū sicut naufragantio ad insulam: quia per illum alium modū potuit nra liberatio fieri. ꝓ Ubi videre clare poteꝫ quod ordo rectissimus articulorum seruatus ē: vt primo queritur si an passio christi fuerit ad saluteꝫ nostrā necessaria. Secundo q̄nō necessaria: an scilicet sine qua non potuitꝫ hñ libertas humana. Et quoniaꝫ in hoc ar. cōcluditur quod passio christi fuit est sic necessaria (quoniam potuit alio modo humanuꝫ genus liberari) ideo consequenter in tertio articulo diffinitum fuerit cōuenientia medius ad libertatem humanā quam aliquis alius modus possibilis.

¶ In corpe ar. ꝫ vñ distinctio duabꝫ pclusionibus in xta duo membra. Prima clusio est. Possibile ve impossibile dupl⁹ vel absolute / vel ex suppōne. Prima conclusio est. Illo modo quam. ꝑ passionem christi hominem liberari fuit possibiliter. Probatur: quia impossibile est diffinitioneꝫ ꝓscietiā dei falli.

¶ Super arti. 3.

Intus mōstrat enarrat tam tāq̄ esse dubi

ipso per suā passionē. Fuit ēt hoc cōueniēs ad vincendā supbiā diaboli. q̄ est deserto: iustitie. z amatoꝛ potētie: vt xp̄s diabolū vinceret. z holem liberaret. nō ꝑ solā potentiaz deitatis. sed ēt ꝑ iustitiam z humilitatem passionis: vt aug. dicit. 13. de trinitate.

¶ Utrum christus pati debuerit in cruce. Articulus 4.

Ad quartū

Sic ꝓceditur. Uꝺ q̄ xp̄s nō debuerit pati in cruce. Ueritas esꝰ dz rndere figure. Sed in figura xp̄i ꝓcesserunt oia sacrificia veteris testamēti. in quibus aialia gladio necabantur. z postmodum igni cremabantur. Ergo vī q̄ xp̄s non debuerit pati in cruce. sed magis gladio vel igne. ¶ Ꝓ. Dam. dicit q̄ xp̄s nō debuit assumere detractabiles passiones. Sz mors cruciis vī fuisse maxime detractabilis z ignominosa. vñ dr̄ sap. 2. morte turpissima ꝺdemnemus eum. Ergo vī q̄ xp̄s nō debuerit pati mortem crucis. ¶ Ꝓ. De xp̄o dr̄. Desiderium quī venit in noie dñi: vt pater matth. 21. Sed mors crucis erat mors maledictionis: sm illud deut. 21. maledictus est a deo. qui pendet in ligno. Ergo videtur q̄ nō fuerit conueniens christum crucifigi.

Sed ꝓtra

Est. q̄ dr̄: phil. 2. factus est obediēs vsq̄ ad mortem. mortem autem crucis.

Rñdeo

Dōm. q̄ cōueniētissimū fuit xp̄m pati mortez crucis. Primo quidez propter exēplū virtutis. Dicit. n. aug. in li. 83. q. sapia dei hoiem ad exēplum q̄ recte viueremus. suscepit. Pertinet autē ad vitā rectā ea q̄ nō sūt metuēda nō metuere. Sunt aūt hoies q̄dam montē ipsam nō timeāt. genus tñ mortis horrescunt. Ut ergo nullū genus mortis recte viuēti hoi metuēdū eēt. illius hois cruce ostendū fuit: nihil enim erat inter oia gña mortis: illo gñe exercitabiliꝰ z formidabiliꝰ. ✠ Scdo. q̄ hoc genus mortis maxime conueniēs erat satisfactioni ꝓ pcō primi parētis: q̄ fuit ex eo q̄ ꝓtra mādatū dei. pomū ligni vetiti sumpsit. Et hō cōueniens fuit q̄ xp̄s ad satisfaciēdū restituēs q̄ adā sustulerat: sm illud ps. quae non rapui tūc exoluebā. Usi aug. ōr in quodā sermone de passiōe. Cōtēplit adā preceptū. accipiens ex arbore pomū: sed dēcād adam pdidit. xp̄s in cruce inuenit. ✠ Tertia rō est: q̄ (vt chr̄y. dicit in sermone de passiōe) in ex celso ligno z nō sub recto passus est. vt etiā ipsius aeris natura mūdet: sz z ipsa terra simile beneficiū sentiebat. decurrentis de latere sanguinis stillatiōe mundata. Et super illud Joā. tertio. oportet exaltari filium hominis dicit. Exaltari audiens suspēsionem. intelligas in altum. vt sanctificaret aerem. qui sanctificanerat terram ambulando in ea. ¶ Quarta ratio est: quia per hoc quod in alto moritur. ascensum nobis parat in celum: vt chr̄y. dicit. Et inde est. quod ipse dicit Joan. 12. ego si exaltatus fuero a terra. omnia trahaam ad meipsum.

¶ Quinta ratio est: quia hoc competit vniuersali saluationi totius mūdi. Unde greg. nice. dicit. quod figura crucis a medio contactu ✠ in quattuor extrema partita. significat virtutem z prouidentiam eius qui in ea pependit. ybiq̄ diffusam. Chr̄y. etiam dicit humanū ꝓ xp̄i passionem. Aduerte/ qō ad duo capita primaria vniuerse reduci videtur. vel ad suauitatē dispositionis. vel ad humanam dignitatem. 3ū dñi nos in salutem: ex cōmenda tei charitate z exemplo christi z meritoꝛ ꝑfectionis z hmōi/ ad suauem spectatiōnem nostre cō sequende salutis: qō autem homo seipsuz saluet/ redimat/ ꝓ se pugnet/ mereatur vicat/ satisfaciat triūphet/ regnet/ iudicet/ z hmōi. ad nostrū spectat dignitatem: vt facile patet dilatando.

¶ In rñsione ad sēm circa illud chrisostomi/ z si ablq̄ morte corpus alicubi deposuisset. Aduerte q̄ si vt sonat humilē non videtur intelligibile: q̄m sine morte corpus non deponitur: nō si occultare tur a sensibus nr̄is: non propterea esset depositum sed occultatum. Et propterea nō de morte vī est ꝑparatio anime a corpore/ sed de morte vt est resolutio corporis terminata ad separationem anime a corpore intelligo: quoniam de huiusmodi morte ꝓloquit⁹ est dicens inconueniens fuisse si egrotauisset corpus eius z in conspectu omniuꝫ soluretur. q̄si diceret q̄ tāz si naturali resolutiōe obyisset. ꝑ si miraculose ex dīna ꝓtestate ablq̄ ꝓuia dissolutione/ subito separasset alam a corpore/ alicubi deponens ipsum/ inconueniens fuisset.

¶ Super arti. 4.

In corpe vna cōclo. Conueniētissimum fuit Christum pari mortem crucis. Ptobatur in litera rationibus septem. Quibus potest addi octana/ quod iō mortem crucis elegit/ vt vsq̄ ad vltimum/ quatuor sensuum/ scilicet visus/ auditus/ olfactus/ et gustus ac tactus/ officio vti libere posset. z ad cumulum passionis/ videndo/ audiendo/ odorando gustando contraria/ ignominiosa &c. z ad cōsummanda mysteria/ q̄ Alis ✠ fbis in cruce dictis tractu.

Universidad de Deusto
Biblioteca

expleuit/z commendando matrem/z latronem exaudiendo etcetera.

¶In responsione ad tertium memento q̃ maledictus a deo ẽ: h̃ est/cui mali aliq̃d a deo infertur: quia enim ipse dixit z ferã sunt/sicut benedicer alicui deum/est bene facere illi/sto deum maledicere alicui/ẽ illi malum facere. Et quia de⁹ propter seelus populi fuit percussit christũ multa malapene z spãliter malũ pene ignominiosissime crucis intulit illi/nõ maledixit christo/dum illi malum fecit z propteres christus sicut z omnis pariẽs in cruce/maledictus a deo dicitur.

¶Super artĩm. 6.

Alis z

Itulus ꝺ passiõis corpalis ab extrinseco illat/ intelligitur vt in corpore ar. author explicat. Sunt enim duo genera passionum. Quedaz spirituales: vt decipi/priuari virtute/z huiusmodi. Que longe fuerũt a christo: q derogarẽt perfectiõi alie ipsi⁹. Que dã corpales: z he sũt duplices. q̃dã ab intrinseco vt egritudines corpales. Et de his nõ ẽ q̃s: q nõ decuit christũ infirmari: h̃ fuit ab intrinseco hre passiones nãles absq egritudine: vt famẽ/sitiz/lassitudinẽ q̃ ad corpus: et tristitiam/timores z hmõi q̃ ad ptẽ sensitiuã alie. Quedã ꝺo ab extrinseco: siue sint pure corpales: vt flagella/z pollio z hmõi: siue aliqñ spãles/ vt infamari z hmõi. Et hic siue extrisece/vt spoliari z hmõi siue intus/vt tristari ex sensatis z obtio. De his o. q̃ ab extrinseco iferri pñt passioni ꝺ⁹ ablege ipũ ali dãnoi alia patientis/q̃ ẽ: vt vnico ꝺbo dicat.

¶In corpe ẽ vna distinctio bimẽbris cũ duab⁹ actionibus fusta ipsa mẽbra diuisõ/ interiecta explicatione tituli. Diuisõ ẽ. Passiones humane ab extrinseco pñt considerari dupliciter: vel h̃ spẽs vel fm genus. Pria scilo. nõ oportuit christum pati omnem hmãnã passionẽ fm spẽz. Probat⁹: qz multe earum sunt vitie: vt p3. Secda 2ª est. Christus passus est oẽz hmãnã passionẽ fm genus. q̃ in cruce expansis manibus moritur, vt alterã manu veterẽ ppm. altera. eos qui ex gẽtibus sunt, rahat. f Sexta ratio est: quia per hoc genus mortis diuerse virtute ꝺ designãtur. Unde aug. dicit in li. de gratia ve. z no. te. Non frustra tale genus mortis elegit: vt latitudinis z altitudinis z longitudinis, z profunditatis, de quibus apostol⁹ loq̃tur, magister existeret. Nam latitudo est in eo ligno quod transuersum desuper figitur hoc ad bona opera pertinet, quia ibi extenduntur manus. Longitudo in eo quod ab ipso ligno vsq ad terram conspicuum est: ibi enim quodam modo statur. f Profistẽ z pseueratur, qõ longanimitati tribuit. Altitudo est in ea ligni parte q̃ ab illa q̃ trãsuersa figitur, sursum versus relinquitur. h̃ est ad caput crucifixi: quia bene sperantiũ superna expectatio est. Jam vero illud ex ligno quod fixum occultat, vñ totũ illud exurgit, profunditatez significat, gratuite gre. Et sic aug. super Jo. dicit lignum in quo fixa erãt membra patientis. Et cathedra fuit magistro centis. f Septima rõ est: qz hoc genus mortis plurimis figuris respondet. Ut. n. aug. dicit in sermone de passione. de diluuio aqua rum. hũanũ genus archa lignea liberauit. De egypto ꝺ populo recedẽte moyses mare virga diuisit, z pharaonem, pstrauit, z populum dei redemit. Idem moyses lignũ in aquam misit, z amarã aquã in dulcedinẽ cõmutauit. Et lignea virga de spiritali petra, salutaris vnda, pferẽ. Et vt amalech vinceretur, circa virgam moyses expansis manibus extenditur. Et lex dei, arche testi creditur lignea. Ut his omnibus ad lignum crucis, quasi per quosdam gradus veniatur.

Ad primum Ergo ꝺs, q̃ altare holocaustoz i quo sacrificia animaliũ offerebantur, erat factũ de lignis: vt habetur exo. 26. z quantum ad hoc veritas respondet figure. Non autem oportet quod quantum ad omnia: quia tam non esset similitudo, sed veritas: vt dixi. dicit in 3. li. Spãliter tamen vt chrys. dicit non caput ei amputatur vt ioanni, neq̃ fectus ẽ vt isaias: vt corpus integrum z indiuisibile morti seruet, z non fiat occasio volentibus ecclesiam diuidere. Loco ãt mãllis ignis, fuit in holocausto christi, ignis charitatis.

¶Ad secundum ꝺm, q̃ christo detractibiles passiones sumere renuit, q̃ pinebãt ad defectum scie vel gre aut ẽ frutis. Nõ aũt illaque pinẽt ad iniuriã ab exteriori illataz q̃nimo vt dicitur heb. 12. sustinuit crucẽ ꝛpusiõe cõtẽpta. ¶Ad 3ᵐ ꝺs. q̃ (sicut aug. dicit. 14. contra faustũ) pcm maledictũ est, z per consequens mors z mortalitas ex peccato prouenientes. Caro autem christi mortalis fuit, similitudinem habens carnis peccati: z propter hoc moyses eaz nominat maledictum: sicut z apostolus nominat eã peccatum: dicens secunde ad corin. 5. cum qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatuz fecit scilicet propter penam peccati. Nec iõ maior inuidia est, quia dixit maledictus est a deo: nisi enim deus peccatum odisset, non ad eam suscipiendam atq̃ tollendam filiuz sum mitteret. Confitere ergo maledictum suscepisse pro nobis, quem confiteris mortuum esse pro nobis. Unde ad gal. 3. dicitur christus nos redemit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum.

¶Utrum christus omnes passiones sustinuerit. Articulus 5.

Articulus V.

Ad quintũ Sic ꝓcedit. Uidet q̃ xps oẽs passiões sustinuerit. Dicit enĩ hyl. 10. de tri. Unige sacramentum, consummasse se omne humanarum genus passionum testatur, cum inclinato capite emisit spiritũ. Uideur ergo qõ omnes passiones humanas sustinuerit.

¶ Isa. 52. dicitur, Ecce intelliget seruus meus, z exaltabitur, z eleuabitur, z sublimis erit valde: sicut obstupuerunt super eũ multi, sic inglorius erit inter viros aspect⁹ eius z forma eius inter filios hominuz. Sz christus est exaltatus secundum hoc quod habuit omnem gratiam z omnem scientiã pro quo super eum multi admirantes obstupuerunt. Ergo videtur quod ingloriuus fuerit sustinendo omnem passionem humanã. ¶ Passio christi ordinata est ad liberationem hois a pctõ: vt supra dctm est. Sed christus venit liberare homes ab oi gñe pctõz. ergo debuit pati omne genus passionum.

Sed cõtra Est. q̃ dicitur Jo. 19. quod milites primi q̃dem fregerunt crura, z alterius qui crucifixus est cum eo. ad iesum autem cum venissent, non fregerũt eius crura. Nõ ergo passus est omnem humanam passionem.

Rñdeo Dꝺz. q̃ passiões hũane pñt considerari 2ᵐ. Uno⁰ ẽtuz ad speciem: z sic nõ oportuit christum pati oẽm passionem: quia multe passionum species sibiinuicem contrariantur: sicut combustio in igne z submersio in aqua. Loquimur enim nunc de passionib⁹ ab extrinseco illatis: q̃ passiões ab intrinseco cãtas: sicut sunt egritudines corporales) non decuit eum pati: vt supra dictum est. f Sed secundum genus passius est omem passionem humanam. ¶Ꝺ quidem potest considerari tripliciter. Uno modo ex parte hominum a quibus passius est. Passus est enim aliquid a gentilibus z a iudeis z a masculis z a feminis: vt patet de ancillis accusantibus petrum. Passus ẽ ẽt z a principibus z a ministris eoꝝ z populariꝫ: secundum illud psa. Quare fremuerũt gẽtes, z ppli medi. sunt inania. astiterunt. etc. Et quinto. conue. in vnum aduersus dominum, z aduersus christum eius. Passus ẽ etiam a familiaribus z notis: sicut patet de iuda eum pdente, z petro ipm negãte. Alio modo pꝫ ideꝝ ex pte eoꝝ in quibus hõ põt pati. Passus ẽ. n. christus in suis amicis, cũ deserẽtib⁹. In fama. p blasphemias ꝺ eũ. platas. In honore z glia. p irrisiones z ptumelias ei illatas. In reb⁹. p h̃ q̃ ẽt vestibus spoliatus ẽ. In aia p tristitiã, tedioz z timoꝛez. In corpe p vulnera z flagella. f 3° põt cõsiderari ẽtum ad corporis mẽbra. Passus est enim christus in capite, pungentium spinarum corona: in manibus z pedibus fixionem clauoꝝ: in facie alapas: z in toto corpore flagella. f. Fuit ẽt passus ꝺm omnem sensum corporeum. secundum tactum q̃dẽ, flagellatus z clauis ꝛpusus: ꝺm gustũ, felle z aceto potat⁹ h̃z olfactũ, in loco, fetido cadauerũ monꝫ (q̃ vocat calvarie) appẽsus patibulo h̃z auditũ, lacessit⁹ vocib⁹ blasphemiarũ z irrideriũ. h̃z visũ, videns mr̃ez z discipulũ diligebat stentes.

Ad pmũ Ergo ꝺm. quod christus ꝺbuit hyl. est intelligendũ q̃tuz ad oia genera passionũ: nõ aũt quantum ad omnes spẽs. ¶Ad 2ᵐ ꝺm, q̃ similitudo ibi attendit, nõ q̃tũ ad numerũ passionũ z grarũ, sed q̃tũ ad magnitudinẽ vtriusq; q; sicut sublimatus est in donis gre super alios, ita delectus est infra alios per ignominiã passionis.

¶Ad tertiũ ꝺm, q̃ fm sufficientiã vna minima passio xpi sufficisset ad redimendũ genus hũanũ ab oibus pctis: h̃z fm conuenientiam, sufficiens fuit quod pateretur oia genera passionum: sicut iam dictum est.

¶Utrũ dolor passiõis xpi fuerit maior oĩb⁹ doloribus. Ar. 6.

5. dist. 15. q. 2. ar. 3 q. 3. Et opus. 3. c. 238. t. 239.

Ad sextũ Sic ꝓcedit. Uꝺ q̃ dolor passiõis xpi non fuerit maior oĩbus aliis doloribus. Dolor enĩ patiẽtis augef fm grauitatẽ z diuturnitatẽ passiõis. Sz q̃dã mart yres. grauiores passiões z diuturniores sustinuerũt q̃ xps: sicut pz de laurẽtio. q̃ est assat⁹ in craticula: z de vincentio, cuius carnes sunt vngulis ferreis lacerate. ergo vꝺ q̃ dolor xpi patiẽtis nõ fuerit maxim⁹. ¶ Utr⁹ mẽtis est mitigatiua doloꝝ: inantũ q̃ stoici posuerũt tristitiã in aium sapiẽtis nõ cadere. et aristo. posuit q̃ virtus moralis medũ tz in passiõib⁹. Sed in xpo dolor. ¶ Quãto aliq̃s patiẽs est magis sensibile, tãto maior sequit dolor passiõis. Sed aia est sensibilior q̃ corp⁹: cũ corp⁹ sentiat z aia. Adã ẽt in statu innocẽtie vꝺ corp⁹ sensibilius habuisse q̃ xps. q̃ assumpsit corp⁹ hũanũ cũ nãlib⁹ defectibus. ergo vꝺ q̃ dolor alc patientis in purgatorio vel in inferno, vel etiã dolor ade si passus fuisset, maior fuisset q̃ dolor passionis xpi.

¶ Maioris boni amissio, caulat maiorẽ doloꝝ. Sed pctõr peccando amittit maius bonum, q̃ xps patiẽdo⁹: q; vita gre est melior q̃ vita nature. Xps ẽt q̃ amisit vitã, post triduz resurrecturus, minus aliq̃d amisisse vꝺ illi q̃ amittit vitã pmãsuri in morte, ergo videtur q̃ dolor xpi nõ fuerit maximus doloꝝ.

¶ Innocentia patiẽtis diminuit doloꝛẽ passionis. Sed xps innocenter est passus: fm illud hiere. 11. ego aũt quasi agn⁹ mãs suetus, qui portatur ad victimã. ergo vꝺ q̃ dolor passiõis xpi nõ fuerit maximus. ¶ In his q̃ xpi sunt, nihil fuit superfluũ. Sed minimus doloꝛ christi sufficeret ad finẽ salutis humane: habuit ẽt essentiã infinitã virtutem ex ꝓsona dina. Ergo superfluũ fuisset assumere maximum doloꝛem.

Sed cõtra Est. q̃ treñ. 1. ꝺs ex ꝓsona xpi. Attendite z videte, si est doloꝛ sicut doloꝛ meus.

Rñdeo Dꝺm. q̃ sicut supra dictũ est, cum de defectibus assumptis a xpo agerẽt. in xpo patiente fuit verꝰ doloꝛ z sensibilis, qui cãtur ex corpali nocumẽto: z doloꝛ interioꝛ. q̃ cãtur ex apprehensiõe alicui⁹ nocumẽti. q̃ tristitia ꝺ. f Uterq; autẽ doloꝛ in xpo fuit maxim⁹ inter doloꝛes pñtis vite. qõ quidẽ contigit ꝓpter quatuoꝛ. Prio quidẽ pp cãs doloꝛis. nã doloꝛis sensibilis cã fuit lesio corpalis: q̃ acerbitatẽ hñt, tũ pp grialitatẽ passiõis de qua dcm est. tũ ẽt ex gñe passionis: qꝛ mors cõfixoꝝ in cruce est acerbissima: q; pfigunt in locis neruosis z maxime sensibilibus. f. in manibus z pedib⁹: z ipm pondus corpis tas: q; nõ statim moiunt. sicut hi q̃ gladio interficiunt. Doloꝛis aũt interioris cã fuit pmo q̃dẽ oia pctã hũani gñis, p quib⁹ fatis faciebat patiendo. vñ ea quasi sibi ascribit, dicẽs in ps. verba delinquẽtiũ. z ꝓcipue discipuloꝝ. q̃ scãdalũ passi sunt in xpi passiõe hũane nãe. f Secdo pt magnitudo doloris ei⁹ cõsiderari ex ꝓpribilitate patiẽtis. z fm alaz z fm corpus. Nã z fm corpus erat optie cõplonatus: cũ corpus ei⁹ fuerit formatũ miraculotioꝛ: vt chrys. dicit de vino. in qõ xps aquã cõuertit in nuptiis) z. doloꝛ. Alia ẽt fm vires interiores, efficacissime apprehẽdit oẽs cãs tristitie. f Tertio magnitudo doloris xpi patiẽtis, pt̃ considerari ex doloris z tristitie puritate. Nã in aliis patiẽtib⁹ mitigat tristitia interioꝛ, z ẽt doloꝛ exterioꝛ, ex aliqua ꝓsideratiõe rõnis. ꝓ quã dã derivationẽ seu redũdantiã a suꝑioribus viribus ad inferiores. Quod i xpo patiẽte nõ fuit: qꝛ vnicuiq; virtũ, pmisit agere q̃ est sibi ꝓpriũ: sicut dam. dicit. f Quarto põt cõsiderari magnitudo doloris xpi patiẽtis. ex hoc q̃ passio illa z doloꝛ a xpo fuerũt assumpta volũtarie. pp finẽ liberatiõis hoium a pctõ. Et iõ tãtã quãtitatẽ doloris assumpsit, q̃ esset ꝓportionata magnitudini fructus. q̃ inde sequebat. Ex his igit oĩbus causis simul consideratis, manifeste apparet q̃ doloꝛ xpi fuerit maximus.

Ad pmũ Ergo ꝺm, q̃ rõ illa procedit ex vno tm̃ ꝓdictoꝛ. f. ex lesiõe corpali, q̃ est cã sensibilis doloris. Sz ex aliis causis multo magis doloꝛ xpi patiẽtis augetur: vt ꝺcm ẽ. ¶ Ad 4m ꝺm, q̃ virtus moralis alr mitigat tristitiã interioꝛem, z alr exteriorẽ doloꝛem sensibilẽ. Tristitiam eñ interioꝛẽ ꝺminuit directe. in ea medium cõstituẽdo. sicut in ꝑ̃a materia. Medium ãt in passionibus ẽtus moralis cõstituit (vt in 2ᵒ scõa gte habitũ est) nõ fm q̃titatẽ rei. h̃z fm quãtitatẽ ꝓportiõis: vt. f. passio nõ excedat regulã rõnis. Et q̃ stoici reputabãt, q̃ mulla tristitia eẽt ad aliq̃d vtilis: nõ credebãt q̃ totalr a rõne discordaret. h̃ ꝓ̃ p̃ posse q̃ totalr eẽt sapiẽti vitãda. Sz fm rei vitatẽ tristitia aliqua laudabilis est (vt aug. ꝓbat in. 14. de ciui. dei) q̃si. f. ꝓcedit ex scõ amore vt puta cũ aliq̃s tristatur de pctis ꝓpriis vel alienis. Assumit ẽt vt vtilis ad finẽ satisfactiõis ꝓ pctõ: fm illud apli. 2. ad corin. 7. q̃ fm deũ est tristitia, pniam in salutẽ stabilem operatur. Et iõ xps vt sanctificaret ꝓpcipuus oiuz homium, assumpsit tristitiã maximã qdẽ q̃titate absoluta: nõ tñ excedentẽ regulã rõnis.

f Doloꝛẽ aũt exteriorẽ sensus. virtus moralis directe nõ mimuit: q̃ talis doloꝛ nõ obedit rõni: sed sequit corpis nãm. Diminuit tamen fm indirecte, redundãtiam a suꝑioribus viribus in inferiores. qõ in xpo nõ fuit, vt dictũ est. ¶ Ad tertiũ ꝺm, q̃ doloꝛ ale separate. Corp⁹ aũt ade pati nõ poterat nisi peccaret, z sic fieret mortale z passibile z min⁹ doleret patiẽs q̃ corpus xpi, propter rationes ꝓdictas. Ex q̃bus ẽt appet, q̃ ẽt si ip̃ole ponak q̃ adã in statu innocẽtie passus fuisset, minoꝛ fuisset doloꝛ eius q̃ xpi. ¶ Ad quartũ ꝺm, q̃ xps nõ solũ voluit ꝓ amissione corpalis ꝓpue: h̃z ẽt ꝓ pctis oĩum aliorũ qui doloꝛ in xpo excessit oẽm doloꝛẽ cuiuscũq; cõtriti: tũ qꝛ ex maiori sapia z charitate ꝓcessit, ex ꝺbus doloꝛ cõtritionis augetur. tũ ẽt qꝛ ꝓ oibus peccatis simul voluit: fm illud isa. 53. vere dolores nros ipe tulit. Uita aũt corpalis xpi fuit tãte dignitatis, z ꝑcipue pp diuinitatẽ vnitam, quod de eius amissione ẽt ad horam, magis esset dolendum, q̃ de amissione vite alterius hois per quantumcunq; tpa. Uñ et pbs 8. z. ethi. q̃ virtuosus plus diligit vitã suã. q̃to scit eã esse meliorẽ, z tñ eaz exponit pp bonũ virtutis. Et sic xps vita sua maxime dilectã, exposuit pp bonũ charitatis: fm illud hiere. 12. dedi dilectã aiam meã in manibus inimicoꝝ eius.

¶ Ad quintum ꝺm, q̃ innocentia patiẽtis minuit doloꝛem passionis ẽtum ad numerum: quia cum nocens patitur, dolet nõ solum de pena: sed etiam de culpa. innocẽs autem solum de pena. Qui tamen doloꝛ in eo augetur ex innocentia: inquantum apprehendit nocumentũ illatũ vt magis indebitũ. Uñ et z alij magis sunt reprehensibiles, si ei non compatiuntur: secundum illud isa. 57. iustus autem perit, z non est qui recogitet in corde suo.

¶ Ad sextũ ꝺs. q̃ xps voluit genꝰ hũanuz a pctis liberare non sola ptãte, sed iustitia. Et iõ nõ solũ attẽdit quãtã virtutem doloris eius haberet ex diuinitate vnita: sed etiam

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super articulum septimum.

IZ tulus in corpore articuli clarificatur.

¶ In corpore duo fiūt. p̄o distinguit quot sensib⁹ pōt itelligi nō ista. 2⁹ridet q̄sto. Distinctio ponit duplex. p̄a⁹ly tota. l. vt rōne eēntie vt potētiaꝝ. 2⁹ē rōe potētiaꝝ dupli⁹: vt sz act⁹ earū vel ee pte subi. Et dō⁹ 3tur gut tres qōnes (scil⁹. pm⁹ ē an aia sz tota eēntiā passa fuerit: 2⁹⁰ ē an aia sz oīa potētiaꝝ passiōes ppriaꝝ passa fuerit: 3⁹⁰ ē an aia sz oēs po⁹ et parte subti passa fuerit. p̄ma 2clo ē. Alia xpi tota sz eēntiā passa ē. Prob⁹. tota essentia ate 2lōgit corpi. Ō patēte corpe/ et dispositō ad sepationē ab aia/tota aia patebat. Ad⁹ probat: q̄ ē tota in toto/ et tota in qualibet parte.

¶ Nota hic/ q̄ nō dicit author q̄ aia xpi tota sz eēntiā voluit/ sed dicit q̄ passa ee. dolere. n. ipōtat actū alicui⁹ appetitus: patī autē cuius est. Ūn argumēta scott in 3⁹ sen. di. 5. Ō opiniones dicentem xpi aiam sm eēntiā doluisse. fi sunt Ō doctrinā hāc nisi vltimū. l. in separatiōe aie a corpe alia fuit facta ipassibilis. Ad Ō. n. dr/ q̄ alios ē loc⁹ de sepatiōe aie/ et aliud de sepato ee: nam sz aia in separato eē fuerit ipassibilis: quādiu tñ in sepatione fuit/ passibil erat/ et patiebat nō separatur: q̄ obijciebat a nāli sue statu q̄ pōciebat cōp⁹. Ūn i ifa 81/ corpore patiente et dispositō ad sepationem/ tota essentia anime patiebatur.

¶ Seōa 2clo est. Alia xpi sm oēs po⁹ ⁹ iferiores⁹ patiebat passionib⁹ ꝑpōs illarū potētiaꝝ. Probatur: q̄ in singulis viribus inferioribus⁹ q̄ circa tēporalia versant. tinue mebatur aliquid qō erat causa doloris: vt patet ex ar. 5.

¶ Tertia 2clo ē. Nō sup⁹ nō patiebat in aliq̄o ex pte sui obiti. Probatur: quia de⁹ erat cā aie christi nō doloris/ sed delectationis et gaudij.

¶ Circa hanc cōclusionem dubium occurrit ex sco. In. 3. senten. dist. 15. p⁹o dante q̄ ratio superioris in Christo per propriū actū doluit de passione Christi. Tum quia passio erat cōtra naturalem appetitū ipius rationis superioris. Tum quia erat contra conditionatum velle eiusdem. Quicquid autem nobis nolentibus vel nāturali volūtate cōmodi/ vel cōditionato velle accidit/ sufficiens causa tristitie est: vt patet de miseria quo⁹ad primum/ et de projectione mercis in mare quo ad secundum. Amplius christus tristatus est de peccatis hominum vt⁹ sunt offense dei. sed hoc spectat ad rationem superiorem: quia hec tristitia est secundum deum/ est secundum rationes eternas constitas: que sunt secundum aug. 12. de tri. obiectum rationis superioris: ergo.

¶ Ad euidentiam huius scito quod cum secundum aug. de ci. dei. ca. 15. tristitia sit/ de his que nobis nolentibus accidunt: et nostrum nolle quadrupliciter inueniatur/ vel per actus elicitum: vt sinolo visitari. vel p naturalem contrarietatem ad voluntatem secundum se: vt nolumus miseriam. vel per naturalem contrarietatem ad voluntatem colligatam appetitui sensitiue suo: vt nolumus vti. vel per conditionatum actum voluntatis pure nolleitatem: vt nollemus proijcere merces in mare quas tamē projicimus/ putauit scotus in loco dicto q̄dā⁹ horum nolle sufficienter cāre tristitiam in voluntate. Si contra huiusmodi nolle eueniat nobis aliquid sic nolitum. Ꝑ Minus autem verum inuenitur hoc dictum si ꝑpexerim⁹ q̄ dr⁹ multa pōt sic nolita euenire/ q̄ tñ tristari non pōt. Voluntas enim cuiusq⁹ ps in p̄ria ē/ q̄ sm se nollet filiū dānari/ vt ps: qui ista nolleitas est secundum amor⁹ ē nālē ad filiū. et qui dānatis remanet: vt ps de ciuite⁹ q̄ petijt ne fres dānarent/ et tñ dr⁹ nō tristat si filiꝰ dānat. Et sile est de injurijs q̄ fiūt scis circa eor⁹ corpa: fūt. n. Ꝑ nālē volūtatē eor⁹/ et tñ si tristāt. Quocirca distinguēdū ē d⁹ nolle/ q̄ sine nāle sue ꝑdōatōis fit/ 2⁹ sum ꝑt. Ut abt⁹: Ō ēqtū ē ex ptevolitate/ seu boni voliti aut mali nolliti. et nāli nolle non sufficit ad cāndā tristitiā⁹/ et ex dcis expl⁹o ps/ ē ampli⁹ patebit. Alīo⁹ fuminus nolle ps ꝑtē status quē actu hs filie. et nolle. et sic nolle sine fit nāle sine ꝑdōatōne sufficit ad cāndā tristitiā. Ꝑ Ūs vt clarius fiat. dicam⁹ ereplariter de xpo. Ē bñ ꝑtis. et nō bñ ꝑtis. Ē bñ ꝑtis sic. de ipō/ q̄ videt ipm ee miserie filij. Nolle⁹ nāle et ꝑdōatō. Nō bñ ꝑtis/ q̄ videt ipm ee miserie filij. Nolle⁹ nāle et ꝑdōatō. Nō solū ista/ q̄ videt ipm ee miserie filij. Nolle⁹ nāle et ꝑdōatō. Tristatur⁹ ꝑne sm se absolute. Supte Jxak mittit filiū/ et nollet filiū dānari

Universidad de Deusto
Biblioteca

dit omnia similia. Et propter ea ex hoc ipso quod in die ꝑ̄ⁱ pasce portant parari necessaria ad cibum: consequens est quod ꝛ̄ licita fuerunt omnia que occurrebant necessitas nature ꝛ̄ pietatis exegisset: ac per hoc opus sepulture: magis pietatis gratia (vt fuit circa christū) licitū fuit. Aliter vero iudiciales quam ħ sint inter opera seruilia: prohibitos in veteri lege nescio: legimus enim petrum captus inter dies azimoꝝ: ꝓpter temp⁹ ipsis in quo tamen licebat operari: reservatus ē occisioi post pascha. Ueruntamē quicqd sit ō ħ: sicut caiphas prudens ē hic: ꝓfuit do ꝙ expedit vnum: holocaustum mori ꝓ populo: facile potuit dispensare: qui a periculo erat liberatus.

¶ Super arti. 10.

In corpore vna obiectio. Xpi locus conuenienter passus est. Probatur quia omnia ꝓpter suos locos ꝛ̄ tempora disposuit: qui ordinauit ꝛ̄ tpa ꝛ̄ manu ei⁹ sunt ergo.

¶ In oppositū ad. 2m ꝛ̄ 3m aduerte ꝙ ad hoc ꝙ christus passus esset ꝓpter hoc loco dānatoꝝ: vt mors sua ꝑ̄ turpior redderet: ꝓ̄ in loco publice ignominie ac maxime patulo passus ē.

¶ Super arti. 11.

In corpore vna distinctio cū duab⁹ obiectionibus. Dicit ē. Alia rō fuit litteralis: iudeoꝝ ꝛ̄ aliaꝝ ꝑ̄sonarū diuina electio: ꝛ̄ pro iniquitatibus crucifixor⁹ ē. Quia 2⁰. Christus crucifixor⁹ ē iter latrones ꝑ̄ litteralē iudeorū: vt crederet ē malus iter malos punitor: ħ ē conuenienter ꝙd ad malāꝭ eoꝝ iniectionē. qm⁹ ħ ꝑsonā finimalo, ꝑ̄ iconuenienter quātū ad euentum: qz oppm euenit: dū christ⁹ cruciabatur ꝛ̄ ab illo rū crucib⁹ sic dilcernit. ꝛ̄ ꝑ̄ totum oppm euenit. Et os pul. 60. ca. 18. 20. ꝛ̄.

ꝑ̄ .q. 35. ā 7. ad 1m 2. ꝑ̄. q. 83. ā 3. ad 1m. Et os pul. 60. ca. 18. 20. ꝛ̄.

rium iudaice festiuitatis, solēnitas incipiebat a vespa p̄cedētis diei. Dū aūt dr eos cōmesturos esse pascha in 15ª luna, intelligendū ē ꝙ ibi pascha non dr agnus paschalis (qui immolatus fuerat 14ª luna) ꝑ̄ dr cib⁹ paschalis. i. azimi panes: quos oportebat comedere a mundis. Uel ch⁹ ibidē aliā expōnem ponit: ꝙ pascha pōt accipi ꝓ toto festo iudeorū: qd̄ septē diebus agebatur. ¶ Ad secundū dōm: ꝙ sicut aug. dicit in lib. de cō. euā. hora erat ꝙ ꝑ̄ sexta cū tradit⁹ est dñs crucifigēdus a pilato vt Jo. dicit. Non enim erat plene sexta, ꝑ̄ sexta. i. pacta ꝙnta, ꝛ̄ aliqd ē de sexta esse ceperat: donec ꝓpleta sexta, rō pēdēre in cruce, teneb⁹ ē fierē. Intelligit aūt fuisse hora tertia: cū clamauerūt iudei vt dñs crucifigerē. ꝛ̄ facissime demonstrat hīc eos crucifixisse ꝙ̄ clamauerūt. Ergo ne quis ꝙ̄ cogitatione tanti criminis auerſus a iudeis in milites conuerteret, erat inquit hora tertia ꝛ̄ crucifixerūt eū: vt illi eū potius crucifixisse luentur, ꝙ hora tertia vt crucifigeret clamauerunt. ꝛ̄ Quāquam nō desit ꝙ ꝑ̄ parasceue quā Joā. cōmemorat dicens, erat parasceue hora ꝙ̄ſi. vj. hora ꝛ̄ diei ternam velit intelligi. Parasceue q̄ppe interpretatur ꝑparatio. Uex aūt pasca qd in passione dñi celebrāt, incepit preparari ab hora nocturna: qñ scilicet oēs principes sacerdotū dixerūt, reus est mortis. Ab illa ergo nocturna hora, vsq; ad christi crucifixiones, occurrit hora paraſceues, sexta ꝑ̄ Jo. ꝛ̄ hora diei tertia ꝑm mar. ꝛ̄ Quidā tñ dicunt ꝙ hec diuersitas ex ꝑcto ꝑ̄scriptoris apud grecos ꝓuigit nam figure ꝙbus tria ꝛ̄ sex repꝛ̄sentant, latus sunt ꝓpinque apud eos. ¶ Ad tertium dicendum, ꝙ sicut dr in li. de gōnibus ve. et no. te. tūc voluit deus passione sua mundū redimere ꝛ̄ reformare, qñ eū creauerat. i. in eq̄ nocte. Et tūc dies sup noctē increscit, qz per passionē saluatoris a tenebris ad lucem ꝓducimur. Et qz ꝑfecta illuminatio erit in secundo aduentu christi: ideo tps scōi aduentus ēstati comparat Math. 24. vbi dr, Cum ramus eius iā tener fuerit ꝛ̄ folia nata, scitis ꝙa ꝓpe est estas. ita ꝛ̄ vos cū videritis hec ola: scitote ꝙa prope est ꝛ̄ in ianuis. Et tunc etiam erit maxima christi exaltatio. ¶ Ad quartum dicendum, ꝙ christus in iuuenili etate pati voluit propter tria. Primo quidē vt ex hoc magis sua dilectionē cōmēdaret: ꝙ vitam suam ꝓ nobis dedit qñ erat in ꝑfectissimo statu. Secō, ꝙa nō ꝓueniebat vt in eo appareret nature diminutio, sicut nec morbus: vt supra dictum est. Tertio, vt in tuenili etate mortēs ꝛ̄ resurgēs, futurā resurgentium qualitatē seipso christus ꝓmfarer. Uñ dr ephe. 4. Donec occurramus oēs i vnitatem fidei ꝛ̄ agnitionis filij dei in virū ꝑfectum, in mēſurā etatis plenitudinis christi. ¶ Utrum christus fuerit conuenienti loco passus. Arti. 10.

Ad decimuz Sic ꝓcedit. Uñ ꝙ nō ꝓueniēti loco xp̄s passus fuerit. Chs. n. passus est ꝑm carnē hūanā, q̄ qdem concepta fuit ex virgine in nazareth, ꝛ̄ nata in bethleem. Ergo videtur quod non in hierusalem sed in nazareth vel in bethleē pati debuerit. ¶ Preterea. Ueritas debet rēspondere figure. Sed passio christi figurabatur per sacrificia veteris legis. Sed huiusmodi sacrificia offerebantur in templo. Ergo videtur quod et Christus in templo pati debuerit, ꝛ̄ non extra portaꝝ ciuitatis. ¶ Ꝫ. Medicina ꝺꝫ morbo rēspōdere. Sed passio christi fuit medicina cōtra peccatum ade. Adam autem non fuit sepultus in hierusalē sed in hebron: dicitur enim Josue. 14. nomen ebron antea vocabat cariatharbe. adam maximus. ibi in terra filiorum enachim sita est. Ergo vt ꝙ chs in hebron ꝛ̄ non in hierusalē pati debuerit.

Sed ꝓtra Est. quod dicitur luc. 13. Non capit prophetam perire extra hierusalem. Sed christus fuit propheta. Conueniens ergo passus est in hierusalem.

Rñdeo Dꝺꝫ, ꝙ sicut dr i li. 83. q. ola ꝓpter quid loci ꝛ̄ tpis ꝙ̄ sit saluator: ꝙ sicut ꝑ̄ ola tpa ſti mānet ct⁹. ita ct ola loca. Et tō sicut ꝑ̄ conueniēti tpe xp̄s passus est. ita etiā cōueniēti loco.

Ad ꝓmum Ergo dōm, ꝙ chs conueniētissime i hierusalē passus ē. Pulo quidē, ꝙ hierusalem erat locus a deo electus ad sacrificia sibi offerēda. Que q̄dem figuralia sacrificia figurabāt xp̄i passionē, qō est vez sacrificiū. ꝑm illud ephe. 5. tradidit semetipm hostiā ꝛ̄ oblationē deo in odorē suauitatis. Uñ beda dicit in quadā hom. ꝙ appropinquāte hora passionis, dns appropinqre voluit loco passionis scilicet hierusalē, ꝙ puenit ante sex dies pasce, sicut agnus paschal ante sex dies pascha. i. 10. luna ꝑm ꝓceptū legis ad locum immolationis ducebatur. ꝛ̄ Secundo, qz virtus passionis ct⁹ ad totū mūdū diffundēda erat, i medio terre hitabil⁹ pati voluit. i. hierusalem. Uñ dr in ps. de⁹ autē rex nr̄, ante secula operatus ē salutē in medio terre. i. hierusalem: ꝙ ct⁹ ymbilic⁹ terre. ꝛ̄ Tertio, qz hoc marie cōueniebat humilitati ct⁹: vt. i. sicut tur pissimū genus montis elegit, ita ct ad ei⁹ humilitatē ꝓtinuit, ꝙ in loco rā celebri cōfessionē pati nō recusauit. Uñ Leo papa dicit in quādā ꝑmone epiph. Aut seruil⁹ subscripat fornā, berbleem ꝓelegit natiuitati: hierusalē passioi. ꝛ̄ Quarto, vt ostenderet principib⁹ ppli iudeorū exortā eē inquātē occidētū ipm: et ꝛ̄ in hierusalem, vbi ꝓncipes morabatur, voluit pati. Uñ dr act. 4. Conuenerūt in ciuitate aduersꝰ scīm puerū tuū iesum quē vnxisti, herodes ꝛ̄ pōtius pilat⁹ cū gētib⁹ ꝛ̄ populis israel. ¶ Ad scōm dōm, ꝙ xp̄s nō in templo aut in ciuitate, ꝑ̄ extra portā passus est ꝓ tria. Primo quidē vt figuras ꝛ̄ deret figure: nā vitul⁹ ꝛ̄ hirc⁹, q̄ solēnissimo sacrificio ad expiationē totius multitudis offerebāt, extra castra cōburebāt. vt ꝓcipit leuit. 16. Uñ dr heb. 13. Quorū animaliū infertur sanguis ꝓ pcō in scā ꝓ pontifice, horū corpa cremāt extra castra. Secundo, vt ꝓ hoc daret nobis exēplū exeūdi a mūdana cōuersatiōe. Uñ ibidē subdit. Exeamus igit ad eū extra castra, ihesum ꝓ̄ferentes. Tertio, vt crucifix⁹ in ser. de pas. dicit. nolut dns pati sub tecto, nō templo iudaico, ne iudei subtraherēt sacrificiū salutare, nec ꝑ̄parare ꝓ illa tñ plebe oblatū. Et tō foras ciuitatē, foras muros: vt scias sacrificiū eē cōe, qō totius terre est oblatio, qō cōis est purificatio. ¶ Ad tertiū dōm, ꝙ sicut hic dicit sup mat.) dā exposuit caluarie locū. in q̄ sepult⁹ est adā. ꝛ̄ tō sic appellatū, qz ibi antiq⁹ hois sit additū caput. fauorabil⁹ iter ꝓtanos ꝛ̄ mulcēs aurēꝑpli, nec tñ ꝛ̄a. Et vbē. n. ꝛ̄ foras ꝓtā loca sīt ꝙ b⁹ trūcāt capita dānatoꝝ, ꝛ̄ caluarie. i. ꝺcollatoꝝ sūpsere nom. ꝑ. ät ibi crucifix⁹ ē ihs: vt vbi ꝑ̄ erat area dānatoꝝ, ibi erigeret⁹ tur vexilla martyrū. Adā ꝙ sepultū iuxta hebrō ꝛ̄ arbes i tella filij naue volumie legim⁹. Magis ät ihs crucifigēd⁹ erat loco cōi dānatoꝝ ꝙ iuxta sepulchꝝ, ad⁹: vt oñderet ꝙ crux xp̄i ꝺfixa erat i remiſſ⁹ ꝺ pcīs ꝑsonale ipsi⁹ ade, ꝑ̄ ē ꝺ pctis totī⁹ mūdi.

¶ Utrū cōueniens fuerit chs cū latronibus crucifigi. Arti. 11.

Ad undecimū Sic ꝓcedit. Uñ ꝙ ꝑ̄ fuerit conueniēs xp̄m cū latronib⁹ crucifigi. dr enim. 2. ad co. 6. Que ꝓticipatio iustitie cum iniquitate? Sed christus fact⁹ ē nobis iustitia a deo, iniquas ät ꝑtinet ad latrones. Nō ꝙ fuit ꝓueniēs vt xp̄s sīt cū latronib⁹ crucifigeret. ¶ Ꝫ. Sup illō ma. 26. si ꝓposuerit me mori tecū, nō te negabo. dix⁹ quidē eo. Mori cū iesu ꝙ̄ib⁹ mortē? holocaustū fierat. Et ambꝰ. dicit sup illō luc. 22. parat⁹ sum tecū ꝛ̄ in carcerē ꝛ̄ ī mortē ire. passio inquit dñi emolos hz. pes ñ hz. Ubi to igitur minus cōueniens vt ꝙ xp̄s sīt cū latronib⁹ pateretur. ¶ Ꝫ. mar. 27. dr, ꝙ latrōes q̄ crucifixi erāt. ꝙpobabāt ei. Ps. 21. dr, ꝙ vn⁹ eoꝝ, q̄ crucifix⁹ erat cū xp̄o. ei dicebat. memēto mei dñe, dū veneris i regnū tuū. Ergo videtur quod pueter latrones blasphemātes fuerit cū eo crucifix⁹ alꝰ ñ blasphemās. Et sic vt ꝙ ꝓueniēt ab eunt⁹ narrant⁹ ꝙ xp̄s fuerit cū latro b⁹ crucifix⁹.

Sed contra Est. quod ista. 53. fuerat ꝓpheratum. Et cum sceleratis reputatus est.

Rñdeo Dōm. ꝙ chs inter latrōes crucifix⁹ ēalia q̄dem rō ē christū ad itētionē iudeoꝝ, alia ꝺ ē christū ad deordinationem. ꝛ̄ Quantum enim ad intentionem iudeorum, duos latrones vtrin⁹ ꝙ crucifixerunt (sicut dicit chrys.) vt eorum suspitionis fieret particeps. Sed non ita euenit: nam de illis nihil dicitur. Illuius autem vbiq; crux honoratur: reges diademata deponentes, assumunt crucem in purpureis. in diadematibus. in armis. in mensa sacrata vbiq; terrarum crux emicat.

¶ Quantum vero ad dei ordinationem christus cum latronibus crucifix⁹ est: qz vt hiero. dicit sup mat. sicut ꝓ nobis maledictū crucis fact⁹ est chs, sic ꝓ olum salute iter noxios q̄si noxius crucifigit. ꝛ̄ 2⁰ (vt dicit leo papa in sermone de passione) duo latrones vn⁹ ad dextrā ꝛ̄ alꝰ ad sinistram crucifigunt: vt ipsa patibuli spē monstraret illa q̄ in iudicio ipsius, sinus holus facienda est discretio. Et alicui dicit sup ioā. Ipsa crux sit tribunal huius. in medio enim iudice sistunto. vn⁹ q̄ credidit liberatus, alꝰ q̄ insultauit dānat⁹ est. ita significabat qō factur⁹ est de viuis ꝛ̄ mortuis, alios posit⁹ ad dextrā, alios ꝺ ad sinistrā. ꝛ̄ 3⁰ ꝺm hyl. duo latrones leue ac dextre affigunt, oēm hūanā gñis vniuersitatem vocari ad sacrm passionis dñi ostendēs. Sz qz ꝺ diuersitatē fidelium ac infidelium. sit olus ꝺm dextrā sinistrāq; diuisio, vn⁹ ex duob⁹ ad dextrā ei⁹ sit⁹, fidei iustificatiōe saluatur. ꝛ̄ 4⁰, qz vt beda dicit sup mar. latrones q̄ cū dño crucifixi sūt, significant eos q̄ sub fide ꝛ̄ confessione chri, vel agonē martyrij vel quelibet arctionis discipline institutā subeūt. Sed q̄ hoc ꝑ eterna gloria gerunt, dexteri latronis fide designant: qui vero hūane laudis intuitu, sinistri latronis mentem imitantur ꝛ̄ actus.

Ad ꝓmū Ergo dꝺꝫ, ꝙ xp̄s debitū mortis ꝑ̄ hūit, ꝑ̄ mortē vsurpatorie ē nō hūit meritū. vt eū latronibus poneret, ꝑ̄ voluit cū iniquis deputari. vt sua virtute iniquitatem destrueret. Unde chrys. dicit super ioan. quod latronem in cruce conuertere, et in paradisum inducere, non minus fuit quā concutere petras.

¶ Ad secundum dicendum, quod non conueniebat vt cū xp̄o aliquis alius pateretur ex eadem causa. Unde ostenſi. ibidem subdit, oēs fuerant in peccatis: ꝛ̄ oēs opus habent vt ꝓ eis alꝰ moreret, nō ipsi ꝓ alijs. ¶ Ad 3ᵐ dōm, ꝙ sicut aug. dicit in lib. de ꝑsensu euāgelistaꝝ, possumus intelligere math. posuisse plenalem numerū ꝓ singulari: cū dixit latrones improperabāt ei. ¶ Uel potest dici secundum hiero. quod primū vter q̄ blasphemauerit, deinde visis signis, vnus eorum crediderit

¶ Utrum passio christi sit eius diuinitati attribuenda. Art. 12.

Ad duodecimuz Sic ꝓcedit. Uñ passio xp̄i sit ei⁹ diuinitati attribuēda. Dr. n. ꝑ⁶ ad co. 2. Si cognouissēt nūq̄ dñs glie crucifixissent. Sz dns glie ē chs ꝺm diuinitatem, q̄ passio chri cōperit ei ꝺm diuinitatem. ¶ Ꝫ. Principium salutis humane est ipsa diuinitas: secundum illud psal. Saluus aūt iustor⁹ a dño. Si q̄ passio xp̄i ad eius diuinitatem nō pertineret, vt q̄ non posset nobis esse fructifera. ¶ Ꝫ. Judei puniti sunt ꝙ pctō occisionis chri, tanq̄ homicide ipsi⁹ dei: qō magnitudo pene demōstrat. Hoc aūt non esset si passio ad diuinitatē nō ptineret, q̄ passio xp̄i ad diuinitatē ei⁹ ptinuit.

Sz ꝺ Est. qō athanasius dicit in epla ad epictetum. Nam deus manēs verbū est impassibile. Sed impassibile nō pōt pati. Passio ergo xp̄i nō ptinebat ad eius diuinitatem.

Rñdeo Dōm qō sicut supra dictū est, vnio humane nature ꝛ̄ diuine facta est in ꝑsona ꝛ̄ hypostasi ꝛ̄ sup posito, manēte tñ distinctione naturarū: vt. i. sit eadē ꝑsona ꝛ̄ hypostasis q̄ diuine ꝛ̄ humane nature, salua tñ vtriusq; nature proprietate. Et ideo (sicut supra dictū est) supposito diuine nature attribuēda est passio, nō rōne diuine nature, q̄ est impassibilis, sed rōne humane nature. Uñ in epla synodali cirillus dicit. Si quis non cōfiteatur dei verbū passum carne, ꝛ̄ crucifixum carne, anathema sit. Pertinet ergo passio christi ad suppositū diuine nature ratione nature passibilis assumpte: non autem ratione diuine nature impassibilis.

Ad ꝓmū Ergo dōm, ꝙ dns glie dr crucifixus, nō ꝺm q̄ scōm dōm, q̄ sicut dr in quodā sermone ephe. cōcilij, mors xp̄i tanq̄ facta mors dei. i. ꝙ vnionem in ꝑsona destruxit mortē: qm deus ꝛ̄ hō erat qui patiebat. Non enī natura dei iesu est, sed humana, neq; mutatione sua succedunt passiones. ¶ Ad tertium dōm, ꝙ sicut subditur ibidem, nō purum holem crucifixerūt iudei, sed deo intulerūt ꝑsumptiones. Pone enī principem loqui ꝙ verbū, ꝛ̄ hoc fornari per literas in charta aliqua, ꝛ̄ dirigi ciuitatibus, ꝛ̄ aliquis inobediens, chartam disrumpe, ad mortis sententiam deducetur: nō tanq̄ chartā disrumpens, sed tanq̄ verbū imperiale disrumpens. Non ergo securus sit iudeus, tanq̄ purum hoiem crucifigens: qō enim videbat, quasi charta erat: qō aūt in ea celabatur, imperiale verbum erat. natum ex natura, non prolatum per linguam.

¶ De cā efficiente passionis xp̄i. Qō. 47.

Deinde Cōsiderandū est de causa efficiente passionis Christi.

¶ Et circa hoc queruntur sex. Primo, vtrum Christus fuerit ab alijs occisus, vel a seipso. Secundo, ex quo motiuo seipsum passioi tradiderit. Tertio, vtrū pater tradiderit eum ad patiendū. Quarto, vtrum fuerit conueniens, vt per manus gentium pateretur, vel potius a iudeis. Quinto, vtrum occisores eius eum cognouerint. Sexto, de peccato eorum qui Christum occiderunt.

¶ Utrum Christus fuerit ab alio occisus, an a seipso. Arti. 1.

Ad primū Sic ꝓcedit. Uñ ꝙ xp̄s nō fuerit ab alio occisus sed a seipso. Dicit enim ipe Jo. 10. Nemo tollit animā meā a me, sed ego pono eam. Ille autem dicitur aliquem occidere, qui animam eius tollit. Nō est ergo xp̄s ab alijs occisus, sed a seipso.

¶ Ꝫ. Illi qui ab alijs occidūtur, paulatim debilitata natura deficiūt. ꝛ̄ marie hoc apparet in crucifixis: vt enim dicit augu. in. 4. de trini. longa morte cruciabantur ligno suspensi. In xp̄o autem non hoc accidit: nam clamans voce magna, emisit spiritum: vt dicitur matth. 27. Non ergo christ⁹ ēab alijs occisus, sed a seipso. ¶ ꝑ. Illi qui ab alijs occidūtur, violentiam mouuntur, ꝛ̄ ita non volūtarie: q̄ violentum opponitur voluntario. Sed aug. dicit in. 4. de trini. quod spiritus christi non deseruit carnē inuitus, sed quia voluit, quando voluit, ꝛ̄ quomodo voluit. Non ergo christus est ab alijs occisus, sed a seipso.

Sed ꝓtra Est. q̄ dr luc. 18. Postq̄ flagellauerint, occident eum.

Rñdeo Dōm, q̄ aliquid potest esse cā alicuius effectus dupliciter. Uno modo directe ad illud agēdo. Et hoc modo persecutores christi eum occiderūt, quia sufficientem causam mortis ei intulerunt, cū intentiōe occidendi ipsum, ꝛ̄ effectu subsequente: qz. i. ex illa causa est mors subsecuta. ¶ Alio modo dicitur aliquis causa alicuius indirecte. i. quia non impedit cum impedire posit: sicut si dicatur aliquis aliū perfundere, quia non clausit fenestram per quam imber ingreditur. Et hoc modo ipse christus fuit causa sue passionis ꝛ̄ mortis: poterat enim suam passionem ꝛ̄ mortē impedire. Primo quidem aduersarios reprimendo, vt eum aut non vellent, aut non possent interficere. Secō, qz spiritus eius habebat potestatē conseruandi nām carnis sue. ne a quocūq; lesiuo inflicto opprimeretur. Nō quidem habuit anima christi, qz erat verbo dei coniuncta in vnitate ꝑsone: vt augu. dicit in quarto de trini. Et ergo anima xp̄i nō repulit a proprio corpore nocumentum, sed voluit ꝙ nā corpalis illi nocumento sue cōderet, vt suam alam posuisse, vel volun-

4-ꝺ. 4. ' 55. ad 34m.

experientia testatur. ꝛ̄ Secūa 2da. xp̄s fm dei ordinationē iter latrones ꝙuenienter crucifix⁹ est. Probat quadrupliciter. Ola clara sunt.

¶ Super arti. 12.

Julius ꝛ̄it ān sit dicendū, de⁹ passus est, ꝛ̄ eo ꝙ xp̄s passus est: hoc est em ꝛ̄here si passio xp̄i sit deitati ascribēda. ¶ In corpore vna est 2da. Passio xp̄i attribuēda est suppositō tribus in diuino, nō rōne diuine sed hūane nāe. ꝓbat. Unio nāe vtriusq; facta est in persona: salua vtriusq; nāe ꝓprietate: ergo ꝛ̄. Et confirmatur auth⁹ ꝛ̄ cirilli ꝛ̄.

j. q. 50. art. 1. ad 2.

¶ Sup. q. 47. art. 1. 2. ꝑ. q. 51 ar. 3. cor. Et opus. 3. c. 337. 2. 338.

Julius ocationes supsit ex eu a gelio in quo xp̄s dicit. nemo tollit a⁹ meaꝭ a me.

¶ In corpe articuli vna ponit distinctio bimembris: cuius quelibet membra rūdet q̄ttuor duabus 2dabus⁹ eī corollario. Distinctio est. Cā alicui⁹ duplr. directe agēdo: vel indirecte ꝛ̄ nō phibēdo cū ꝑsit. Prima 2da. xp̄s fuit ab alijs nō a seipso occisus ꝺ recte. Probat: qz persequentes eī⁹ intulerūt iniūctiōe et ope efficaci illi mortem.

¶ Secūa 2da. Xp̄s fuit cā mortis sue indirecte ꝛ̄ nō phibēdo quā ꝑsit. Probatur hec victima pticularis qua tota diffinitas ꝑfuit ꝛ̄ cuius posset. ꝓbatur antez duplr. Et ex pte occidentiū: qz poterat repimere vel in volūtate vel ptē. Et ex parte alie sue: qz spiritus ei⁹ habebat potestatē cōseruādi naturā carnis sue. Probat: qz erat vnita⁹ verbo, auctē aug. Cotollarium est. Xp̄s ꝺr voluntarie mortuꝰ, Probatur: qz nō repulit nocumentū a corpore ala ded voluit corpꝰ succumbere.

¶ Circa ham 2da. dubium occurrit ex 3co. in. 3. sen. dist. 16. q. 2. dicente qō anima christi nō habuit ptātem ꝑseruandi corpus suum a morte ꝛ̄ propterea non est mortuus voluntarie causaliter: sed affectiue: quia non fuit indirecte causa mortis sue vt author di-

Universidad de Deusto
Biblioteca

sit/sed cõplacuit sibi sua mors: sicut etiã sancti martyres dicitur voluntarie mori. ℣ Arguit aũt ad hoc dupl̃r. ex parte q̃dẽ corporis: qr corp9 xp̃i erat necessario passiuũ mortis ab illis a quibus / ics flagellis clauis ꝛc. Ex parte vo aie: qr si potuisset pseruare corpus ab ol extrinseca violẽtia: tenebat se custodire in corpore: ac p hoc nõ custodiẽs peccasset. probat̃ sequela: qr dicit dt̃ hõ tenet se custodire a malis: qr tenet post deũ: alias diligere ꝓximũ corp9 ex charitate. ¶ Vltimo tãdem occurrit de rõne ordinis / dispositionis: qñ nec vnus aie xp̃i ad verbũ: manifestat aliam xp̃i habuisse hanc pfectionem. Hec autoritas aug. ita hoc tradit / vt nõ possit glossari q̃ intendit de voluntate sm affectũ ꝛ nõ sm cãm. Sicut etiã author in peri9 in. q. 11. ar. 3. ad primũ / glossat dam. eligit/sistinuit mortuus est xp̃s quia voluit. glossa / volũtate diuina: q̃ tñ author hic humane Christi voluntati tribuit.

1.q. 48. ar. 2. ꝛ. 3 cor. Et 4. 5. c. 55. ad 23. 4. 16. Et opus. 3. c. 234. Et ro. 5. l. 4. fi. 21. 5. co. 5. ff.

¶ Ad euidẽtiã horũ sciẽdum est/q̃ de alia xp̃i vsq; hoc possumus. 5. sm ꝓtrẽ naturalẽ vel gratuitam in ea manẽte/qua ics ipsa dr̃ potẽs/ꝛ sic alia xp̃i non poterãt pseruare corp9 suũ a lesionis/nisi gloriam aie derivãdo in corp9/et reddẽdo illud impassibile q̃d fuisset ℣ mysterũ nr̃e redemptionis: ℣ ordinẽ incarnationis/q̃ ab initio diffinitum est vt aia existẽte gl̃iosa corp9 maneret passibile: sũpsẽs/ (vt tupta dictus est) redũdãtia gtie in corpus. Discurrendo dppe p oẽs gradus insus manentes in aia xp̃i/hoc appet nullam in ea fuisse potẽtiã aliã ad pseruãdũ corp9 a lesionis oppositionis. Alio mõ loquimur de aia Christi vt est instans coniuncti deitatis / et sic vt supra9 in. q. 33. ar. 2. ꝛ. 3. dixit author/potestatem habuit faciẽdi omnia miracula ordinabilia in finez incarnationis: hoc est omnes mutationes creaturarũ preter spectantes ad creationem ꝛ hmõi. Et sic loquitur hic author de anima Christi/ita q̃ intendit q̃ anima Christi vt organum verbi/poterat ꝛ voluntates persequtoum immutare ꝛ potestatem corp̃ impedire/sicut poterat alia miracula in celo ꝛ in terra facere: ꝛ similiter poterat cõseruare carnem suaꝫ ne lederetur a flagellis/clauis ꝛ quibuscũq; lesionibus/sicut potuit seruare petrum super aquas ambulantem ꝛc. Et huius ratio in sebo dubio reddet. ℣ Ad obiectionem ergo Scoti primam/dr̃: q̃ peccat sm nõ causam vt causam. Concesso siquidem toto argumento/nihil aliud haberur nisi q̃ corpus Christi necessario passum est ab extrinseco / conferendo actiua ad passiuum (ics corpus ꝛ animam. sm se. Cum hoc enim stat q̃d anima iuncta vt organum verbi/potuisset si voluisset impedire passionem. ℣ Ad secundam dr̃: q̃ voluit seipsam: quia ex quo homo plus amauit ꝓximam q̃ ꝓprium corpus: tenetur diligere / constat q̃d non peccat/ sed bene facit qui quum possit non custodit ꝓprium corpus a lesionis ꝓpter salutem animarum: Christus aũtem pastor bonus fuit / posuit animam hoc est vitam suam pro ouibus suis.

¶ Ad scõm dicendum dr̃/q̃d quia a catholicis acceptatur q̃ anima Christi fuit organum coniunctum verbi dei/consentaneum rationi est vt q̃ singulariter ꝛ inestabiliter assumptum est organum ad omnia effectũ sit organum ad q̃e potest instrumentaliter cõcurrere. Nam sicut caput est Christus etiam angelorum/ꝛ in scientia ꝛ gratia ꝛ virtutib9 prelatus est omnibus/ita etiam potentia instrumentali super omnia sit que possunt diuino organo fieri: omnia enim que excellentia sunt ꝛ nõ dececent Christi animam/sed consonant conditioni eius/credẽda sunt inesse illi. Et sic ex vnione anime Christi ad verbum / manifestatur rationabiliter potestas hec (ics ꝓeterũdi ꝓpriũ corpus a lesionis/in anima Christi vt organum verbi. Et licet glossari forte possit Aug. ad plans tñ sensum excõtextu recurrẽdum est: ꝛ ille tendẽdus quicquid glossent alii. Ob aũt author diuine voluntati ibi tribuerit q̃ hic humane/nõ est mirũ: qr ipsemet ibi in ar. 5. regulam gñalem tradidit interpretãdi dicta de ptãte inferiori anime Christi ics q̃ quia instrũ nõ ꝓprie sed principalis agentis ptãte agit: ideo opa anime xp̃i pure organice attribuuntur deitati. Et ꝓpterea vtrũq; est verum. ſ. q̃ xp̃s eluriuit: sitiuit: mortuus est q̃ voluit volũtate diuina vt cõ ꝓncipali: ꝛ q̃ xp̃s eluriuit: sitiuit: mortuus est volũtate hũana vt cõ potẽte infirmi. Et sic dicere ꝛ nõ impeditẽ. Et primũ vt clarius dicendum est.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ xp̃s mãdatum accepit a patre vt pateretur: vt enim Joan. 10. potestatem habeo ponendi animam meã. ꝛ potestatem habeo iterum sumendi eam: ꝛ hoc mandatum accepi a patre meo. ſ. ponendi animaꝫ et sumẽdi eam. Ex quo (vt Chrys. dicit) non est intelligendum, q̃d ꝓtinus expectauerit an dicere, ꝛ opus ei fuerit discere: sed volũtariuꝫ monstrauit ꝓcessum, ꝛ cõtrarietatis ad patrem suspitionẽ destruxit. ℣ Quia tñ in morte Christi lex vetus consummãta est (scõm illud quod ipse mouẽs dixit Joan. 19. consummatum est) potest intelligi quod patiendo omnia veteris legis ꝓcepta impleuit. Moralia quidẽ. que in ꝓceptis charitatis fundantur, impleuit inquantum passus est ex dilectione patris (secundum illud Joan. 14. vt cognoscat mundus q̃ diligo patrem, ꝛ sicut mandatum dedit mihi pater sic facio, surgite eamus hinc scilicet ad locum passionis) ꝛ etiaꝫ ex dilectione ꝓximi: secundum illud gal. 2. dilexit me, ꝛ tradidit semetipsum pro me. ℣ Cerimonialia aũt ꝓcepta legis q̃ ad sacrificia ꝛ oblationes ꝓcipue ordinant, impleuit christus sua passiõe, inquantum ola antiqua sacrificia figurefuerunt illi9 veri sacrificij. q̃d christus obtulit mortẽdo p nobis. Unde dr̃ col. 2. nemo vos iudicet in cibo aut in potu, aut in parte diei festi, aut neomẽnie, q̃ sunt vmbra futorũ: corpus aũt christi: ex. ſ. q̃ xp̃s cõparat ad illa, sicut corpus ad vmbrã. ℣ Ꝓcepta ꝓo iudicialia legis que ꝓcipue ordinant ad satisfaciendũ iniuriã passis, impleuit christus sua passiõe: qñ (vt in psal. dr̃) que nõ rapuit exorat ꝓtra dei mãdatum. ¶ Ad scõm dõm. q̃ de ligno hõ rapue potuit ꝛ necessitatẽ respectu eius q̃d precipit. tñ ꝓpter voluntatẽ respectu implentis ꝓcepti. ꝛ talis fuit obedientia christi. Nã ipsa passio ꝛ mors sm se cõsiderata naturali volũtati repugnabat, volebat tñ xp̃s dei voluntatẽ circa hoc implere: sm illud psal. vt facerem voluntatẽ tuã deus meus volui. Unde dicebat math. 26. si nõ potest trãsire a me calix iste, nisi bibã illũ, fiat volũtas tua. ¶ Ad tertiũ dr̃. q̃ eadẽ rõne christus passus est ex charitate ꝛ obedientia: ꝛ ꝓcepta charitatis ex obedientia impleuit. ꝛ obediens fuit ex dilectione ad patrẽ ꝓcipientẽ.

¶ Utrum deus pater tradiderit christum passioni. Arti. 3.

3.di. 20. fi. 3. q. 1. Et ql. 1. a. 3. fi. Et math. 26. co. 2

Ad tertium Sic ꝓcedit. Uꝫ q̃ deus pr̃ filiũ tradiderit xp̃m passiõi. Iniqui enim ꝛ crudele vꝫ esse, q̃ innocens passioni ꝛ morti tradat. Sed sicut dr̃ Deut. 32. deus fidelis ꝛ absq; vlla iniquitate. Ergo christus innocentẽ tradidit passioni ꝛ morti. ℣ ℘. Non videtur quod aliquis a seipso ꝛ ab alio mortẽ tradatur. Sed christus tradidit semetipsuꝫ ꝓ nobis: secundum quod dicitur Isa. 53. tradidit in mortem animaꝫ suã. Nõ ergo videtur quod deus pater eũ tradiderit. ℣ ℘. Judas vituperatur ex eo quod tradidit christum iudeis: ꝛ secũdum illud Joã. 6. vnus ex vobis diabol9 est: quod dicebat propter iudaꝫ, qui euꝫ erat traditurus. Similiter etiã vituperãt iudei. q̃ eũ tradiderũt pilato: ꝛ ipe dicit Joã. 18. gẽs tua ꝛ pontifices tui tradiderũt te mihi. Pilat9 ẽt tradidit ipm vt crucifigeret. vt hꝫ Joã. 19. Nõ ẽ aũt participatio iustitie eũ iniquitate, vt dr̃. 2. ad Corin. 6. Ergo vꝫ q̃ deus pr̃ nõ tradiderit christum passioni.

Sed cõtra Est. q̃ dicit ro. 8. Proꝓrio filio suo nõ pepercit deus, sed ꝓ nobis oib9 tradidit illũ.

Rñdeo Dicendũ. q̃ (sicut dictus est) christ9 passus ẽ voluntarie ex obedientia patris. Unde sm tria de9 pater tradidit christum passioni. Uno q̃dẽ modo. sm q̃ sua eterna voluntate ꝓordinauit passionẽ christi ad hũani generis liberationem: sm illud q̃d dr̃ Isa. 53. dñs posuit in eo iniquitatem omnium nostrũ, ꝛ iterũ dñs voluit conterere eũ in infirmitate. ℣ Scõs inquãtũ inspirauit ei voluntatẽ patiẽdi ꝓ nobis, infundẽdo ei charitatem. Unde ibidem sequit. oblatus est, q̃ voluit, quentibus. Unde ꝛ legitur Act. 27. q̃d pendens in cruce Christus persequentium eum exposuit, vt Aug. dicit.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ innocentẽ hoiem passioni et morti tradere cõtra eius voluntatẽ. est impium ꝛ crudele. sic aũt deus pater Christum non tradidit, sed inspirãdo ei volũtatem patiendi ꝓ nobis. In quo ostenditur et dei seueritas, qui pctũ sine pena dimittere noluit (q̃d signat apls dicens, ꝓprio filio suo nõ pepercit) ꝛ bonitas eius in eo, q̃ cum homo sufficiẽter satisfacere non posset per aliquã penam quam pateretur, ei satisfactorem dedit. Quod signauit apls dicens, ꝓ nobis omnibus tradidit illum. ꝛ Ro. 3. dicit quem. ſ. Christum, ꝓposuit deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius. ¶ Ad scõm dicendũ. q̃d Christus sm q̃d deus, tradidit semetipsum in mortem eadem voluntate ꝛ actione qua ꝛ pater tradidit eum: sed inquãtum homo, tradidit seipsum voluntate a patre inspirata. Unde non est contrarietas in hoc, q̃d pater tradidit Christum, ꝛ ipse tradidit semetipsum. ¶ Ad tertiũ dicendum, q̃d eadem actio diuersimode iudicatur in bono vel in malo, scõm q̃d ex diuersa radice procedit. Pater enim tradidit

Christum, ꝛ ipse semetipsum, ex charitate, et ideo laudantur, Judas aũtem tradidit ipsum ex cupiditate. iudei aũtem ex inuidia, pilatus ex timore mundano, quo timuit cesarem. ꝛ ideo ipsi vituperantur.

¶ Utrum fuerit conueniens Christum pati a gentilibus. Arti. 4.

Ad quartum Sic ꝓceditur. Uideꝫ q̃d non fuerit conueniens Christum pati a gentilibus. Quia enim per mortem Christi homines erant a peccato liberandi. conueniens videbatur vt pauciss. imi in monte eius peccarent. Peccauerũt aũtem in monte eius iudei ex quorum persona dicitur Matth. 21. hic est heres, venite occidamus eum. Ergo videtur conueniens fuisse q̃d in peccato occisionis Christi. gentiles non implicarentur.

¶ Preterea. Ueritas debet respondere figure. Sed figuralia sacrificia veteris legis non gentiles. sed iudei offerebant. Ergo neq; passio Christi que fuit verum sacrificium impleri debuit per manus gentilium. ¶ Preterea. Sicut dicitur Joan. 5. iudei querebant xp̃m interficere, nõ solum qr soluebat sabbatum, sed qr ꝓpriam suã dicebat deũ, equalẽ se deo faciens. Ex hoc videbatur esse solum contra legẽ iudeorum. vnde ꝛ ipsi dicũt Joan. 19. sm legẽ dr̃ mor. qr filium dei se fecit. Uidetur ergo conueniens fuisse q̃d xp̃s nõ a gentilibus. sed a iudeis pateretur, ꝛ falsum esse quod dr̃unt, nobis non licet interficere quemq̃: cum multa peccata sm legem morte puniãtur, vt patet leui. 20.

Sed cõtra Est. q̃ ipse dominus dicit math. 20. tradent eũ gentibus ad illudendũ, ꝛ flagellandum et crucifigendum.

Rñdeo Dom. q̃ in ipso mõ passionis xp̃i ꝓfiguratus est effectus ipsius. Ꝓo enim passio xp̃i effectũ salutis habuit in iudeis: quorum plurimi in monte xp̃i baptizati sunt: vt pr̃ act. 2. ꝛ. 3. ℣ Scõs vero iudeis ꝓdicãtib9. effectus passionis xp̃i trãsiuit ad gẽtes. Et ideo cõueniẽs fuit vt xp̃s a iudeis pati inciperet. ꝛ postea iudeis tradẽtib9. q̃ many gẽtilis, eius passio finiretur.

Ad primũ Ergo dicẽdũ. q̃ xp̃s ad ostẽdẽdã abũdãtã charitatis sue ex qua patiebat. in cruce positus venit ꝓ securitate9 postulauit. Et ideo vt huius petitionis fructus. ad iudeos ꝛ gentiles perueniret. voluit xp̃s ab vtrisq; pati. ¶ Ad secundũ dõm. q̃ passio xp̃i fuit sacrificiũ oblatio. inquãtum xp̃s ꝓpria volũtate morti sustinuit ex charitate. Inquantum aũt a persecutoribus est passus. nõ fuit sacrificiũ. sed peccatum grauissimũ. ¶ Ad tertiũ dõm. q̃ sicut aug. dicit. iudei dicẽtes. nobis nõ licet interficere quẽq̃: intellexerũt nõ sibi licere interficere quẽq̃. ꝓp festi diei sanctitatem, quam celebrare iam ceperãt. ℣ Uel hoc dicebant (vt Chrys. dicit) q̃ volebãt eũ occidi nõ tanq̃ transgressorem legis. sed tanq̃ publicum hostem. qr regem se fecerat: de quo nõ erat comm̃ iudicare.

℣ Uel quia non licebat eis crucifigere (q̃d cupiebant) sed lapidare: q̃d in stephano, fecerunt. ℣ Uel melius dõm est. q̃ per romanos, quibus erant subiecti, erat eis potestas occidendi interdicta.

¶ Super arti. 3.

Iulius clarus. ¶ In corpore vna cõclusio. Deus pater tradidit tripl̃r Christum passioni. Probatur. Christ9 passus est ex obedientia patris: ergo. Et declarat cõclusio q̃ ad oia mẽbra: ics ordinationẽ inspirationẽ non ꝓceptorum. hec ẽm tria inferũtur ex obstantia ordinate nam obstantia hmõi infert in ꝓceptore institutionẽ / in executore permissionem. ¶ In rñone ad ꝓmum nõ nota q̃d illa ꝓpositio / innocentem hominem passioni ꝛ morti tradere inuitum est impiũ ꝛ crudele: intelligit̃ absolute / ꝛ non in ordine ad deũ cuius sunt ꝓpria ꝛ motus qui potest absq; ipse iure ꝛ crudelitate innocentes inuitos tradere passioni ꝛ morti: sicut põt ꝓ libito tolle annihilare. Unde aũt author ꝓpositione ista tractando de deo: vt oñdat q̃ traditio: pi in mortẽ ab ipso deo nõ est sm ie absolute inuista: qr non inuitus sed voluntarius tradimus est in mortẽ / sponte obediens deo ad hoc. Decuit q̃ deus nõ obponentia sua vti in traditione hmõi: qui diffinierat vincl diabolum non potentia sed iustitia: ꝛ ꝓpterea vsus ẽ sua iustitia dispositione tradẽdo xp̃m voluntario ad hmõi obiam.

¶ Super arti. 4.

Iulius clarus. ¶ In corpore vna cõclusio. Conueniens fuit vt christi passio a iudeis inciperet ꝛ mediantibus ipsis gentiles finiret. ꝓbatur. Conueniẽter effectus passionis ꝓfiguratus est in modo ipsius passionis: sed fructus inchoatus in iudeis / et perfectus in gentilibus: ergo cõueniẽs modus fuit vt xp̃s pateretur a iudeis incipere ꝛ a ꝓpriis gentilibus finiretur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super articulum quintum.

NO corpore vna est distinctio bimēbris eū ꝛclusionib⁹ appositis iuxta mēbra. Distinctio est, q̄ apud iudeos q̄dā erāt maiores, q̄dā minores. De maiorib⁹ tres ꝛclones ponunt. Prima est, q̄s cognouerūt ipm esse messiā. scōa q̄ nō cognouerūt ipm esse deū. tertia q̄s ignorātia ista nō excusauit petrū eoz. Prima ꝛclusio ꝓbat authoritate ꝛrōne, q̄ videbāt ola signa dictā de messia. scōa ꝓbat authoritate eadē, adiūcto ꝙ bo apls, si cognouissent. Et he ꝛclusiones cum suis ꝓbationib⁹ ab authore recitatine asserunt: vt ps in litera.

Op⁹.40 c.12.1 fi. Et. 1. ad cor. 2. le. 2, co. 1.

¶ Tertia aūt ꝛclusio ipsi⁹ authoris est, et ꝓbat: q̄ eoz ignorātia erat affectata: q̄ videbant testimonia deitatis xpi sufficientia, & ipi ex ptauo affectu gyerebāt illa: ꝛ doctrinam abijciebāt, nolētes credere, ꝓbat Joan. 15. al.

¶ Aduerte hic, q̄s ly testimonia deitatis xpi essent tm sufficientia ad causandā fidē volūtariā vel coactā habib⁹ ꝙ ꝓtea fuerūt testimonijs illis: scz miraculoz sic factoz ad ꝑfirmationē doctrine ꝙ dicebat se deū. Tn gr̄a vnionis ꝑsonalis nō erat vtiq̄ quequaq̄ clara, tam habib⁹ ꝙ demonib⁹, anteq̄ mysteriū hoc fuisset aptū, nec etiā sciebāt q̄ messias erat de⁹ & filius dei: nō tñ intelligebat in q̄ sensu verificaret q̄s esset de⁹ aut dei filius, an ꝓnionis ꝑsonalis gr̄az, an ꝑ aliquā excellētiā singularitatis. Que dubitatio sublata vt ꝓs in litera.

¶ Utrū xpi ꝑsecutores eū cognouerint. ar. 5.

ADḳntū ūf q̄ ꝑsecutores xpi, eū cognouerint. Dr̄ esa Matt. 21. q̄s agricole videntes filiū, dixerūt intra se, hic est heres, venite occidam⁹ eū. Ubi dicit hiero. Manifeste dr̄is ꝓbat ex ꝓbis iudeoz, ꝓncipes non ꝑ ignorantiā ꝛ ꝙ imuidiā, dei filiū crucifixisse: intelexerūt esa eū esse illū, cui ꝑ ꝓpheta dicit postula a me, ꝛ dabo tibi gētes hereditatē tuā. Ergo vt ꝙ cognouerint eū esse ꝛpm vel filiū dei. ¶ Ꝑ. Jo. 15. dr̄is dicit. Nūc autē et viderūt ꝛ oderūt ꝛ me ꝛ patrē meū. Ꝙ aūt videt manifeste cognoscit. Ergo iudei cognoscētes xpm, ex cā odij, ei passionē intulerūt. ¶ Ꝑ. In quo dā sermone epheſini cōci ly 31. Sicut q̄ chartā imperialē discerpserit, tāq̄s imperatoris dissipēs ꝓbū, ad motez addicit: sic crucifigēs iudeus quē videbat, penas dabit. tāq̄s in ipm deū ꝓbū ꝑsumptionis iniciēs. Hoc aūt nō esset si eū esse dei filiū, nō cognouissent: q̄ ignorātia eos excusasset. Ergo videtur q̄s iudei crucifigentes Christū, cognouerint eum esse filium dei.

Sz ꝛ Est, q̄s 61. 1. ad corin. 2. si cognouissent, nunq̄ dñm glie crucifixissent. Et act. 3. dicit petrus, iudeis loquēs scio q̄ per ignorātiā fecistis, sicut ꝛ ꝓncipes vestri. Et dñs in cruce pēdens dixit ꝑ dimitte illis, non em̄ sciunt quid faciunt.

Rndeo Dr̄m, q̄s apud iudeos q̄dā erāt maiores ꝛ quidā minores. Maiores q̄dē, qui eoz ꝓncipes dicebātur (vt 61 in li. 9. ve. ꝛ no. te.) sicut ꝛ demones, cognouerūt eū esse Christū ꝓmissum in lege: ola em̄ signa videbāt in eo, que dixerant futura, ꝓphete. Mysteriū aūt diuinitatis eius ignorabāt, ꝛ ideo apls dicit, q̄s si cognouissent, nūq̄ dñm glorie crucifixissent. ꝑ Sciēdū tñ, q̄ eoz ignorātia nō eos excusabat a crimine: q̄ erat quodāmodo ignorātia affectata, videbāt em̄ euidentia signa diuinitatis ipsi⁹, ex odio ꝛ inuidia xpi, ea peruertebāt, ꝛ ꝓbis ei⁹ q̄b⁹ se dei filiū fatebāt, credere noluerunt. Unde ipse de eis dicit Jo. 15. Si nō venissem ꝛ locut⁹ eis nō fuissez, ꝓccm nō hr̄ent, nūc aūt excusationē nō hūt de ꝓcto suo. Et postea subdit si opa nō fecissem inter eos, q̄ nemo ali⁹ fecit, ꝓccm nō hr̄ent. Et sic ex ꝑsona eoz accipi ꝑt q̄s 61. Job. 21. dixerūt deo, recede a nobis, sciam viaz tuaz nolum⁹. ꝑ Winores ꝛo. 1. ꝓpter ꝛria scripture nō noverāt, ñ plene cognouerūt ipm ee nec xpm nec filiū dei. Iz em̄ aliqui eoz in eū crediderint, multitudo tñ nō credidit. Et si aliqñ dubitauerunt, an ipse esset xp̄s, ꝓpter signoz multitudinē ꝛ efficaciaz doctrine (vt hr̄ Jo. 7.) tñ postea decepti fuerūt a suis ꝓncipib⁹, vt eū nō crederēt, neq̄ filiū dei neq̄ xpm. Unde ꝛ petrus eis dixit, Scio q̄ ꝑ ignorātiā fecistis, sicut ꝛ ꝓncipes vestri: q. d. q̄ ꝓncipes seducti erant.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q̄ illa ꝛba dr̄ ꝙs significanē rectores illi⁹ ꝓpuli: q̄ eū cognouerūt ee hr̄ dē, imḡtū cognouerūt eum esse xpm ꝓmissum ꝛlege. ꝑ Sz ꝛ hāc rōsionē ee vr̄, q̄ illa ꝛba ps. postula a me. ꝛ dabo tibi gētes hr̄ditatē tuā, eidē dr̄ cui dr̄ filius meus es tu, ego hodie genui te. Si ḡ cognouerūt eū esse illū, cui dictū est, postula a me ꝛ dabo tibi gētes hr̄ditatē tuā, sequit q̄ cognouerint eū esse filiū dei. Chry. et ibidē dicit, q̄ cognouerūt eū esse filiū dei. Beda et dicit sup illud luc. 23. q̄ nescīut q̄d faciunt. Hotādū inq̄t, q̄ nō ꝓ eis orat, q̄ quē filium dei intellexerūt, crucifigere ḡ cōfiteri maluerūt. ꝑ Sed ad ꝛ hr̄ ꝛderi, q̄s cognouerūt eū esse filiū dei. nō per nām, sz ꝓ excellētiā gr̄e singularis. ꝑ Possum⁹ tñ dicere, q̄s etiā verū dei filiū cognouisse dr̄, q. d. euidētia signa hui⁹ rei habebāt, quib⁹ tñ assentire, ꝓpter odiū ꝛ inuidiā noluerūt, vt eū cognoscerēt esse filiū dei. ¶ Ad scm dōm, q̄ ante illa ꝛba ꝓmittit, si opa non fecissem in eis ḡ nemo ali⁹ fecit, ꝓccm nō hr̄ent, ꝛ postea subdit, nunc aūt viderūt ꝛ oderūt ꝛ me ꝛ patrē meū. Per q̄s ostēdit, q̄s videtes opera Christi mirifica, ex odio ꝓcessit q̄s eum filium dei non cognouerunt.

¶ Ad tertium dicendū, q̄s ignorantia affectata ab ipse sit: nūq̄d xp̄s blasphem⁹ esse dz? Si aūt nō est blasphemia xp̄o ꝛ huic pauperi iclu, q̄d auditis post tot miracula fuisse lazarū audite q̄ hic pauper veniet ghostus eū ꝓtē ꝛc. ꝛ dicite q̄ pauptas ꝛ abiectio nō facit illū blasphemū, sz tenē veritatis: ꝛ deprauat⁹ affect⁹ declinauit ad ea ecrādū holem. ꝑ Ad ḡ ꝓt dici, q̄ inter maiores erat latitudo: ꝛ q̄s illi maiores q̄ ꝑspicaci⁹ scripturas noverāt, ꝛ miracula doctrinā xp̄i vt derāt: nouerāt illū ee xp̄m: q. vt 61 Matt. 21. dixerūt ḡ est ḡs. Alij aūt maiores, qui nō sciebāt tot ignorare potuerūt. Nulli em̄ excusati ob ignorantiā fuerūt: q. d. ꝓpter habebāt vñ poterāt cognoscere testimonia xp̄i, et certificari de dubijs quo ad excellētia ab ipso, qui ex vita doctrina scripture, miraculaq̄ tot et medābāt. Si ḡ aūt putat ostes maiores cognouisse ipm esse xpm: dicere pōt q. cognouerūt ipz sed q̄s quoliter xp̄i officia cōsummatur, effec.

¶ Mihi vr salno meliori iudicio distingūdū inter illud q̄d ipse deoz ꝓncipes potuerūt ac debuerūt cognoscere ꝛ id q̄d de facto cognouerūt, q. d. q̄ potuerūt ac debuerūt cognoscere iesum ee xpm, ꝛ q. d. de fcō non cognouerūt sciuz ee xpm. Et ꝓ tali ꝓpto ꝛ testimonijs miraculoz ꝛ doctrine: ḡ esti duo dicit ipse allegat Jo. 15. d. nō venissez, ꝛ loqut⁹ eis non fuissem, q̄ ad doctrinā testificandā de se: ꝛ si opa nō fecissem q̄ nemo ali⁹ fecit, ꝛc. q̄ ad miracula. Sic tūdū aūt iudeē ex quo tamen diminuebatur eoz peccatuz ꝓpter eoz ignorātiaz. Unde sup illud luc. 23. nescīunt q̄d faciūt: dicit beda. Ꝓto illis rogat q̄ nesciebāt q̄d facerent: zelū dei habentes, sed nō ꝛ sciētiā. Multo autez magis fuit excusabile ꝓccm gentiliū, ꝓ quoz manus crucifixus est, q̄ legis scientiā nō habebāt.

Ad ꝓmū Ergo dōz, q̄ excusatio illa dr̄ non refertur ad ꝓncipes iudeoum, sed ad minores de populo: sicut dictum est. ¶ Ad secundū dicēdum, quod iudas tradidit ipsum, non pilato, sed ꝓncipibus sacerdotum qui tradiderunt eum pilato: secundum illō ioā. 18. gēs tua ꝛ pontifices tui tradiderūt te mihi. Ibo rum tamen omnium peccatum fuit maius quam pilati: qui timore cesaris, ꝛ hūm occidit. Et etiam quam peccatum militum, q̄ mandato ꝓsidis, ꝛ hūm crucifixerunt: non ex cupiditate, sicut iudas: nec ex inuidia ꝛ odio, sicut ꝓncipes sacerdotū. ¶ Ad 3ᵐ dōm, q̄ xp̄s voluit q̄dē suā ꝑssionem, sicut ꝛ de⁹ eā voluit. Iniquā tñ actionē iudeoz nō voluit, ideo occisores xp̄i ab iniustitia nō excusantur. ꝑ Et tñ ille qui occidit hoez, iniuriā facit, nō solū hoi occiso: sed et deo ꝛ reipublice. Sicut etiā ꝛ ille q̄ occidit

¶ Super articulum sextum.

TItulus vt sonat.

¶ In corpore tres conclusiones, inrta tria genera hominum crucifigentiū christū: scilicet principes iudeorū, ꝓpli iudeorū, ꝛ gentiles. Prima ꝛclusio ꝓcm ꝓm⁹ fuit grauissimū ex genere peti, ꝛ ex malitia voluntatis. Scōa, Peccatū alioz iudeoz fuit grauissimum ex genere peccati, minus tamē ex circunstantia ignorātie. Tertia est, peccatum gentium, fuit grauissimum ex genere peccati, / multo autem magis excusabile ex ignorantia legis q̄ scripturarum. ꝑ Ubi videre potes ideo peccatum cruci fixionis christi esse grauissimum ex suo genē q̄ ex suo genē fuit occisio filioli hominis, tā excellētis in nocētie ꝛc, fuit dei: ge nus enim peccati ex obiecto seu materia circa quam est sumitur, illa autez occisio constat quod secundum rem ad verbum incarnatum terminata est ꝑsona essentialis crucifixa est mortua est. Maior autez ꝛ minor grauitas huius grauissimi secundum se ꝓt attendit ex parte ipsoz peccantium / ignorantes vel ꝛscienter / ex maiori vel minori malitia peccantium.

Kk. 4. ad 2m. fi. Et os pal. 60. ca. 18. fi.

¶ In rōsione ad 2m, q̄ indecisus ibi relinquit an peccatū inde fuerit grauiꝰ, q̄ peto ꝓncipū iudeoz, querit q̄s eorum fuerit grauius. Et dicēdū est, q̄ peccatū inde fuit grauⁱ⁹: q̄ ipse ꝛ maiori erat gradu constitutus / vtpote apls: ꝛ nō solū videbat miracula christi, sed ꝛ cetera miracula in nomine christi accepta ab ipso ꝓte sicut ceteri apostoli: ꝛ ꝓfessus est iesum ee christū matth. 16. appobando rōsionem petri ꝓ oibus discipulis, tu es xp̄s ꝛc. Et breuiter supra malitiā cōem sibi ꝛ principib⁹ / habuit ee celerem ingratitudinem: ꝛ supra gen⁹ peccati addidit turpitudinem proditionis. Ob quam in ps. grauius petit monstratur quum dicit: q̄si inimicus me⁹ maledixisset mihi / sustinuissem vtiq̄ et si quis oderat me / super me magna loquut⁹ fuisset / absondissem me fortitan ab eo tu vero homo vnanimis dux meus / quātum ad loculoz ꝛ no tnus meus: qui simul mecum dulces capiebas cibos.

¶ Sup. q. 48. arti. 1.

Titulus clar⁹ ꝛ recolēnd⁹ in q̄ cōsistit meriti rō. 1. q̄s vendicet sibi ex debito ꝓmiū. Et ꝓpterea passionē Christi operari nostram salutē per modū meriti. Scōo, vtrū ꝑ modū satisfactionis. Tertio, vtrum per modum sacrificij. Quarto, vtrum per modum redemptionis. Quinto, vtrum esse redemptōr, sit ꝓpriū Christi. Sexto, vtrū causauerit effectū nre salutis per modū efficiētie.

¶ Utrum passio christi causauerit nostram salutem per modum meriti. Artⁱ. 1.

ADpumū Sic ꝓcedit. Uf q̄ passio xp̄i nō causauerit nram salutem per modū meriti. Passionis em̄ ꝓncipia nō sunt in nobis. Nullus aūt meretur vel laudatur, nisi p id cuius ꝓncipium est in ipso. Ergo passio xp̄i nihil est operata per modum meriti.

¶ Ꝑ. Exps ab initio sue cōceptionis meruit ꝛ sibi ꝛ nobis: vt supra dictum est. Sed ꝛpfluum est aliquē iterum mereri id q̄ ab eo habuerat. Ergo xp̄s ꝓ sua passione nō meruit nostram salutem. ¶ Ꝑ. Radix merendi est charitas. Sed charitas christi nō fuit magis augmentata in passione q̄ ante. Ergo nō magis meruit salutem nostram patiendo q̄ ante fecerat.

Sed ꝛtra Est, q̄ sup illud phil. 2. ꝓpter q̄d ꝛ deus exaltauit illū ꝛc. dicit aug. Humilitas passionis, claritatis est merituz: claritas hūilitatis est ꝓmium. Sed ipse clarificatus est, nō solū in seipso, sed etiam in suis fidelibus: vt ipse dicit ioan. 17. Ergo vr quod ipse meruerit salutem suorum fidelium.

Rndeo Dōm, q̄ (sicut supra dictū ē) xp̄s data est gr̄a, nō solum ꝑticulari plone, sed inquātū ē caput ecclesie: vt. l. ab ipso redūdaret ad mēbra. Et iō opa xp̄i hoc modo se hr̄t tam ad se q̄ ad sua mēbra: sicut se hr̄t opa alterⁱ⁹ hoīs i gr̄a ꝓstituti ad ihs. Manifestū ē aūt q̄ cūq̄s i gratia cōstitut⁹, ꝓ iustitia patit, ex hoc ipo meretur sibi salutem: sm illud mat. 5. beati qui ꝑsecutionē patiuntur ꝓ iustitia. Unde xp̄s ꝓ sua passione nō solū sibi, sed ettā oibus mēbris suis meruit salutem.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q̄ passio in quātū hmōi nō est meritoria: q̄ hz ꝓncipiū ab exteriori. Sz sm q̄s ea aliquis volūtarie sustinet, sic hz ꝓncipiū ab interiori, ꝛ hoc mō est meritoria. ¶ Ad secundū dicēdum, q̄ xp̄s a ꝓncipio sue ꝓceptionis meruit nobis salutē eternā: sed ex parte ipsa erant q̄dā impedimenta, q̄bus impediebamur cōsequi effectū ꝓcedentiū meritorum. Unde ad removendū illa impedimenta oportuit xp̄m pati: vt supra dictum est. ¶ Ad tertiuz dōm, q̄ passio xp̄i hūit aliquem effectū, q̄ nō habuerūt ꝓcedentia merita: nō ꝓpter maiorem charitatem, sed ꝓpter genus operis q̄ erat cōueniens tali effectui: vt patet ex rōnibus supra inductis de conuenientia passionis christi.

J. q. 62, ar. 5. Et 3. dis. 18. ar. 5. et. 4. di. 1. q. 1. ar. 4. q. 3. Et vi. q. 26. ar. 6 ad 20. Et to. 4 fi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super arti. 2.

4.3.d.
55. ad
2.a.2.q.
85.a.1.
ad 3.

TItulꝰ clarus ex ipa satisfactionis rõne: facere si dez satis est facere cẽle seu sufficiẽs debitꝰ. Presupponit nãq; satisfactio debitũ p quo satisfaciẽdũ ẽ: et debito psupposito tunc satisfit: qñ aliqđ exhibet equale debito vel excedẽs illud. In ppõsito qr de debito hũani ghis constat (qm et offendit deũ: et obnoxius erat eterne pene) ḡrit an passio xpi salvauerit nos p modũ satisfactionis? Et est p modũ recõpẽsantis esse ad minꝰ debito humani ghis. ¶In corpe vna est conclusio risiua ḡris to affirmative. Passio xpi non solũ sufficiẽs: sꝫ superabũdãs satisfactio fuit p peccis humani generis: qr Christus nõ est passus ꝑm diuinitatẽ, sed ꝑm carnẽ: ꝑm illud. 1. pe. 4. Christo igitur passo in carne. Anima autem in qua est peccatum potior est ḡ caro. Non ergo Christus sua passione satisfecit pro peccatis nostris.

¶Utrũ passio Christi causauerit nostrã, salutẽ per modum satisfactionis. Artꝫ. 2.

Videtur quod Sic ꝓcedit. Ur qđ passio Christi nõ causauerit nr̃am salutẽ per modũ satisfactionis. Eiusdẽ em videt esse satisfacere cuiꝰ est peccare: sicut ꝓz in alijs penitentie partibꝰ: eiusdẽ em est cõteri: et ꝓfiteri, cuius est peccare. Sꝫ Christus nõ peccauit: ꝑm illud. 1. pe. 2. qui peccũ nõ fecit. Ergo ipe nõ satisfecit, ꝑpria passione. ¶ Ꝑ. Nullꝰ satisfit per maiorẽ offensam. Sed maxima offensa fuit perperrata in Christi passione: qr grauissime peccauerũt qui eũ occiderunt: vt supra dictũ est. Ergo videt q̃ per passionẽ xpi nõ potuerit deo satisfieri. ¶ Ꝑ. Satisfactio importat equalitatẽ quãdã ad culpam: cũ sit actus iustitie. Sed passio Christi non videtur esse equalis oĩbus peccatis humani generis: qr Christus nõ est passus ꝑm diuinitatẽ, sed ꝑm carnẽ: ꝑm illud. 1. pe. 4. Christo igitur passo in carne. Anima autem in qua est peccatum potior est ḡ caro. Non ergo Christus sua passione satisfecit pro peccatis nostris.

Sed cõtra Est. qđ apl's dicit eph. 5. Tradidit semetipsum pro nobis, oblationẽ z hostiã deo in odorẽ suauitatis.

Rñdeo Dicẽdum, q̃ sacrificiũ proꝑie dr aliquid factꝫ in honorem ꝑprie deo debitũ ad eũ placãdum. Et inde est qđ Augu. dicit in. 10. de ci. dei. Verũ sacrificiuꝫ est omne opus qđ agit. vt charitate inhereamus deo: relarũ. l. ad illũ finem boni. quo veraciter boni esse possumus. Christus aut̃ (vt ibidẽ subdit) seipm obtulit in passione ꝓ nobis. z hoc ꝑm opꝰ gõvolitarie passionẽ sustinuit. deo maxime acceptũ fuit. vtpote ex charitate puenies. Unde manifestũ est qđ passio Christi fuerit verũ sacrificiuꝫ. Et sicut ipse postea subdit in eodẽ lib. Huius veri sacrificij, multiplicia varia q̃ signa erant sacrificia pulsa sanctorum: cum hoc vnũ per multa figurarẽt, tanq̃ verbis multis res vna diceret, vt sine fastidio multum cõmẽdaretur. Et cũ quatuor cõsideretur in omni sacrificio (vt Augu. dicit in. 4. de tri.) l. cui offeratur, a quo offeratur, quid offeratur, ꝓ quibꝰ offeratur idẽ ipse vnus verusq̃ mediator per sacrificium pacis recõcilians nos deo. vnũ cũ illo maneret, cui offerebat. vnũ in se faceret pro quibꝰ offerebat, vnus ipse esset qui offerebat, et quod offerebat.

¶In rñsione ad ꝓmũ, dubiũ occurrit circa rõnẽ reddituꝫ quare põtyrannꝰ ꝑ alio satisfacere z nõ ꝑteri aut ꝑfiteri. Assignat̃ tẽdẽ in ista rõ: qr satisfactio est actus exterior. Contra quã in ppõsitu est obiectio: q̃ cõfessio quoq; est actus exterior: z ꝓpterea si ratio est valida, inferet etiaꝫ qđ vnus põt confiteri ꝑ alio: z quia hoc nõ est verum, sequitur qđ ratio nihil valet.

¶Ad dubiũ hoc dr, q̃ equivocatio hic accidit de actu exteriori. Nã actus exteriores dupl'r dr, vel vt distinguit absolute ꝑ interiorem: vt videre est actꝰ exteriores imaginari est actꝰ interiores. Et ꝑm hũc intellectũ, pedit obiectio: sic enim confessio est actus exterior, illo nõ sumit actus exteriores ꝑm mediuꝫ: et sic distinguitur ꝑ actus ꝑm mediũ interius. hoc est rõnis tantuꝫ. Ut em in moralibus ponuit' duplr inuentum mediũ in actibꝰ nris: vel medium rõnis tm, vel medium rei. Et mediũ rei exterius dr, qz in equalitate rei ad rẽ cõstituit: cuiꝰ aut̃ genus est actꝰ exterior. Mediũ aut̃ rõnis interi' quodãmodo dr, qz in proportione intranee rõnis in ordine ad operatiõẽ cõstituit. Quia aut̃ satisfactio in equalitate rei ad rẽ cõsistit (cum enim ipsam adequa re debeatꝫ: vt patet) ideo dr hic qđ cõfessio in actu exteriori ꝑm fert confessio a satisfactiõe. In ꝓpositõ. Et hinc ꝓuenit vt aut hoc dicit. q̃ satisfacere posset quis ꝑ alium: quoniam equale externum solvendũ adhibere ꝓ sunt externa instrumẽta: inter que sunt amici non minus ꝙ pecunie. Satisfactio autem externam non nat adequationem: est enim facere satis ꝑ sufficiens.

¶Super arti. 3.

Titulꝰ clarus. ¶In corpe dr quod ad vnũ: quia ꝙ passus est in carne, desinit a peccatis, vt tã nõ holuꝫ ẽsse videndꝫ, q̃ volumus. Et hoc ꝑ passionem Christi esse redemptus. ¶Ad ꝛ̃m dicẽdum, qđ homo peccando obligatus erat et deo et diabolo: quantum ad culpam deum offenderat, et diabolo se subdiderat, ei consentiens. Unde ratione culpe non erat factus seruus dei: sed potius a dei seruitute recedẽs, diaboli seruitutẽ incurrerat. deo iuste hoc ꝓmittẽte. ꝓ offensam ille cõmissas. Sed ḡtum ad penã, puncipaliter hõ erat deo obligatus sicut summo iudici: diabolo aut̃ tanq̃ tortori: ꝑm illud mat. 5. ne forte tradat te aduersarius tuus iudici, et iudex tradat te ministro. i. angelo penarũ crudeli: vt chry. dicit. Quia igit diabolus iniuste ḡtum in ipso erat, hoiem sua fraude deceptũ sub seruitute teneret, z ḡtum ad culpam et quantum ad penã: iustũ tamen erat hoc hominem pati, deo permittente ḡtum ad culpam, z oidinãte ḡtũ ad penaꝫ. Et ideo per respectũ ad deuꝫ iustitia exigebat q̃ homo redimeret, nõ aut̃ per respectũ ad diabolũ.

¶Ad tertiuꝫ dicẽdum, qđ ꝙz redẽptio' redrebat ad hoꝭ liberationẽ, ꝓ respectũ ad deũ, non aut̃ ꝙ respectũ ad diabolũ, nõ erat peiũ soluendũ diabolo, ꝑz deo. z iõ christus sanguinem suum (qui est pretium nostre redẽptionis) nõ dicitur obtulisse diabolo, sed deo.

¶Utrũ eẽ redẽptorẽ, sit ꝓpriũ xpi. Artꝫ. 5.

Videtur quod non. Ad primũ Ergo dicẽdum, qđ hõ dr eẽ dei duplr. Uno modo inquãtum subijcit ꝓtãi eius. Et hoc modo nunq̃ hõ desiit dei esse: ꝑm illud dan. 4. dominatur excelsus in regno hoim, z cuicũq; voluerit dabit illud. Alio modo per vnionẽ charitatis ad eũ: ꝑm qđ dr ro. 8. Si quis spiritum Christi nõ hꝫ, hoc nõ est eiꝰ. Primo ergo modo nunq̃ hõ desiit esse dei. sed vero modo desiit esse dei per pctũ. Et ideo inq̃tum fuit a pctõ liberatus Christo passo satisfaciẽte, dr per passionem Christi esse redemptus. ¶Ad ꝛ̃m dicẽdum, qđ homo peccando obligatus erat et deo et diabolo: quantum ad culpam deum offenderat, et diabolo se subdiderat, ei consentiens. Unde ratione culpe non erat factus seruus dei: sed potius a dei seruitute recedẽs, diaboli seruitutẽ incurrerat. deo iuste hoc ꝓmittẽte. ꝓ offensam ille cõmissas. Sed ḡtum ad penã, puncipaliter hõ erat deo obligatus sicut summo iudici: diabolo aut̃ tanq̃ tortori: ꝑm illud mat. 5. ne forte tradat te aduersarius tuus iudici, et iudex tradat te ministro. i. angelo penarũ crudeli: vt chry. dicit. Quia igit diabolus iniuste ḡtum in ipso erat, hoiem sua fraude deceptũ sub seruitute teneret, z ḡtum ad culpam et quantum ad penã: iustũ tamen erat hoc hominem pati, deo permittente ḡtum ad culpam, z oidinãte ḡtũ ad penaꝫ. Et ideo per respectũ ad deuꝫ iustitia exigebat q̃ homo redimeret, nõ aut̃ per respectũ ad diabolũ.

¶Ad tertiuꝫ dicẽdum, qđ ꝙz redẽptio' redrebat ad hoꝭ liberationẽ, ꝓ respectũ ad deũ, non aut̃ ꝙ respectũ ad diabolũ, nõ erat peiũ soluendũ diabolo, ꝑz deo. z iõ christus sanguinem suum (qui est pretium nostre redẽptionis) nõ dicitur obtulisse diabolo, sed deo.

¶Utrũ eẽ redẽptorẽ, sit ꝓpriũ xpi. Artꝫ. 5.

Videtur quod non. Ad primũ Ergo dicẽdum, qđ hõ dr eẽ dei duplr. Uno modo inquãtum subijcit ꝓtãi eius. Et hoc modo nunq̃ hõ desiit dei esse: ꝑm illud dan. 4. dominatur excelsus in regno hoim, z cuicũq; voluerit dabit illud. Alio modo per vnionẽ charitatis ad eũ: ꝑm qđ dr ro. 8. Si quis spiritum Christi nõ hꝫ, hoc nõ est eiꝰ. Primo ergo modo nunq̃ hõ desiit esse dei. sed vero modo desiit esse dei per pctũ. Et ideo inq̃tum fuit a pctõ liberatus Christo passo satisfaciẽte, dr per passionem Christi esse redemptus. ¶Ad ꝛ̃m dicẽdum, qđ homo peccando obligatus erat et deo et diabolo: quantum ad culpam deum offenderat, et diabolo se subdiderat, ei consentiens. Unde ratione culpe non erat factus seruus dei: sed potius a dei seruitute recedẽs, diaboli seruitutẽ incurrerat, deo iuste hoc ꝓmittẽte. ꝓ offensam ille cõmissas. Sed ḡtum ad penã, puncipaliter hõ erat deo obligatus sicut summo iudici: diabolo aut̃ tanq̃ tortori: ꝑm illud mat. 5. ne forte tradat te aduersarius tuus iudici, et iudex tradat te ministro. i. angelo penarũ crudeli: vt chry. dicit. Quia igit diabolus iniuste ḡtum in ipso erat, hoiem sua fraude deceptũ sub seruitute teneret, z ḡtum ad culpam et quantum ad penã: iustũ tamen erat hoc hominem pati, deo permittente ḡtum ad culpam, z oidinãte ḡtũ ad penaꝫ. Et ideo per respectũ ad deuꝫ iustitia exigebat q̃ homo redimeret, nõ aut̃ per respectũ ad diabolũ.

Ad primũ Ergo dicẽdum, qđ caput z mẽbra sunt quasi vna ꝑsona mystica z ideo satisfactio christi ad oẽs fideles pertinet, sicut ad sua mẽbra. Inquãtum etiam duo homines sunt vnuꝫ in charitate: vnus ꝓ alio satisfacere põt: vt infra patebit. Non autez est similis ratio de cõfessione z cõtritione: qr satisfactio consistit in actu exteriori: ad quem assumi possunt instrumẽta, inter que cõputantur etiã amici. ¶Ad ꝛ̃m dicẽdum, qđ maior fuit charitas Christi patiẽtis q̃ malitia crucifigentium. Et ideo plus potuit Christus satisfacere sua passione, q̃ crucifixores offendere occidẽdo: intantũ qđ passio Christi sufficiens fuit z superabũdans ad satisfaciendum pro pctis occidentiũ ipsum. ¶Ad ꝛtium dicẽdum, qđ dignitas carnis Christi non est estimãda solũ ꝑm carnis naturã, sed ꝑm personã assumẽtem: inquãtum. l. erat caro dei, ex quo habebat dignitatẽ infinitam.

¶Utrum passio christi operata sit per modum sacrificij. Artꝫ. 3.

Videtur quod Sic ꝓcedit. Uidet qđ passio Christi nõ sit operata per modum sacrificij. Ueritas enim dr̃ rñdere figure. Sed in sacrificijs veteris legis, q̃ erant figure Christi, nunq̃ offerebatur caro humana. quinimo hec sacrificia nefanda habebantur: ꝑm illud psal. Effuderũt sanguinez innocentem, sanguinẽ filiorꝫ suorꝫ, z filiarũ suarũ, quas sacrificauerũt sculptilibus chanaam. Ergo videtur qđ passio Christi sacrificium dici non possit. ¶ Ꝑ. Augu. dicit in 10. de ci. dei. qđ sacrificium visibile. invisibilis sacrificij sacr̃m. i. sacrum signũ est. Sed passio Christi nõ est signum, sed magis signatum per alia signa. Ergo videt qđ passio Christi nõ sit sacrificium. ¶ Ꝑ. Quicunq; offert sacrificium, aliq̃ sacrum facit: vt ipsum nomen sacrificij demonstrat. Illi autem qui Christum occiderũt, nõ fecerũt aliquod sacrum, sed magnã malitiam perpetrauerunt. Ergo passio Christi magis fuit maleficium q̃ sacrificium.

Sed ꝫ Est. qđ apl's dicit eph. 5. Tradidit semetipsum pro nobis, oblationẽ z hostiã deo in odorẽ suauitatis.

Rñdeo Dicẽdum, q̃ sacrificiũ proꝑie dr aliquid factꝫ in honorem ꝑprie deo debitũ ad eũ placãdum. Et inde est qđ Augu. dicit in. 10. de ci. dei. Verũ sacrificiuꝫ est omne opus qđ agit. vt charitate inhereamus deo: relarũ. l. ad illũ finem boni. quo veraciter boni esse possumus. Christus aut̃ (vt ibidẽ subdit) seipm obtulit in passione ꝓ nobis. z hoc ꝑm opꝰ gõvolitarie passionẽ sustinuit. deo maxime acceptũ fuit. vtpote ex charitate puenies. Unde manifestũ est qđ passio Christi fuerit verũ sacrificiuꝫ. Et sicut ipse postea subdit in eodẽ lib. Huius veri sacrificij, multiplicia varia q̃ signa erant sacrificia pulsa sanctorum: cum hoc vnũ per multa figurarẽt, tanq̃ verbis multis res vna diceret, vt sine fastidio multum cõmẽdaretur. Et cũ quatuor cõsideretur in omni sacrificio (vt Augu. dicit in. 4. de tri.) l. cui offeratur, a quo offeratur, quid offeratur, ꝓ quibꝰ offeratur idẽ ipse vnus verusq̃ mediator per sacrificium pacis recõcilians nos deo. vnũ cũ illo maneret, cui offerebat. vnũ in se faceret pro quibꝰ offerebat, vnus ipse esset qui offerebat, et quod offerebat.

Ad primũ Ergo dicẽdum, qđ licet veritas rñdeat figure ḡtum ad aliquid: non tñ quantũ ad oia: quia opꝫ qđ veritas figurã excedat. Et ideo cõuenienter figura huiꝰ sacrificij, quo caro christi offertur ꝓ nobis, fuit caro nõ holm, sed aliorum animalium significantium carnez Christi, que est perfectissimum sacrificium.

Primo quidem : quia ex eo quod est humane nature caro, congrue ꝓ hominibꝰ offertur, et ab eis sumitur sub sacramento.

Secundo quia ex eo quod erat passibilis z mortalis, apta erat immolatiõi.

Tertio, q̃ per hoc qđ erat sine pctõ, efficax erat ad emundanda pcta.

Quarto quia ex eo quod erat caro ipsius offerentis, erat deo accepta ꝓpter charitatem, suam carnem offerentis. Unde Augusti. dicit in. 4. de tri nita. Quid tam congruenter ab hominibus sumeretur quod pro eis offerretur

¶Super arti. 4.

Titulꝰ clarus. ¶In corpe dr quod ad vnũ: quia ꝙ passus est in carne, desinit a peccatis, vt tã nõ holuꝫ ẽsse videndꝫ, q̃ volumus. Et hoc ꝑ passionem Christi esse redemptus. ¶Ad ꝛ̃m dicẽdum, qđ homo peccando obligatus erat et deo et diabolo: quantum ad culpam deum offenderat, et diabolo se subdiderat, ei consentiens. Unde ratione culpe non erat factus seruus dei: sed potius a dei seruitute recedẽs, diaboli seruitutẽ incurrerat, deo iuste hoc ꝓmittẽte. ꝓ offensam ille cõmissas. Sed ḡtum ad penã, puncipaliter hõ erat deo obligatus sicut summo iudici: diabolo aut̃ tanq̃ tortori: ꝑm illud mat. 5. ne forte tradat te aduersarius tuus iudici, et iudex tradat te ministro. i. angelo penarũ crudeli: vt chry. dicit. Quia igit diabolus iniuste ḡtum in ipso erat, hoiem sua fraude deceptũ sub seruitute teneret, z ḡtum ad culpam et quantum ad penã: iustũ tamen erat hoc hominem pati, deo permittente ḡtum ad culpam, z oidinãte ḡtũ ad penaꝫ. Et ideo per respectũ ad deuꝫ iustitia exigebat q̃ homo redimeret, nõ aut̃ per respectũ ad diabolũ.

¶Ad tertiuꝫ dicẽdum, qđ ꝙz redẽptio' redrebat ad hoꝭ liberationẽ, ꝓ respectũ ad deũ, non aut̃ ꝙ respectũ ad diabolũ, nõ erat peiũ soluendũ diabolo, ꝑz deo. z iõ christus sanguinem suum (qui est pretium nostre redẽptionis) nõ dicitur obtulisse diabolo, sed deo.

¶Utrũ eẽ redẽptorẽ, sit ꝓpriũ xpi. Artꝫ. 5.

Videtur quod non. Ad primũ Ergo dicẽdum, qđ hõ dr eẽ dei duplr. Uno modo inquãtum subijcit ꝓtãi eius. Et hoc modo nunq̃ hõ desiit dei esse: ꝑm illud dan. 4. dominatur excelsus in regno hoim, z cuicũq; voluerit dabit illud. Alio modo per vnionẽ charitatis ad eũ: ꝑm qđ dr ro. 8. Si quis spiritum Christi nõ hꝫ, hoc nõ est eiꝰ. Primo ergo modo nunq̃ hõ desiit esse dei. sed vero modo desiit esse dei per pctũ. Et ideo inq̃tum fuit a pctõ liberatus Christo passo satisfaciẽte, dr per passionem Christi esse redemptus. ¶Ad ꝛ̃m dicẽdum, qđ homo peccando obligatus erat et deo et diabolo: quantum ad culpam deum offenderat, et diabolo se subdiderat, ei consentiens. Unde ratione culpe non erat factus seruus dei: sed potius a dei seruitute recedẽs, diaboli seruitutẽ incurrerat, deo iuste hoc ꝓmittẽte. ꝓ offensam ille cõmissas. Sed ḡtum ad penã, puncipaliter hõ erat deo obligatus sicut summo iudici: diabolo aut̃ tanq̃ tortori: ꝑm illud mat. 5. ne forte tradat te aduersarius tuus iudici, et iudex tradat te ministro. i. angelo penarũ crudeli: vt chry. dicit. Quia igit diabolus iniuste ḡtum in ipso erat, hoiem sua fraude deceptũ sub seruitute teneret, z ḡtum ad culpam et quantum ad penã: iustũ tamen erat hoc hominem pati, deo permittente ḡtum ad culpam, z oidinãte ḡtũ ad penaꝫ. Et ideo per respectũ ad deuꝫ iustitia exigebat q̃ homo redimeret, nõ aut̃ per respectũ ad diabolũ.

Ad primũ Ergo dicẽdum, qđ licet veritas rñdeat figure ḡtum ad aliquid: non tñ quantũ ad oia: quia opꝫ qđ veritas figurã excedat. Et ideo cõuenienter figura huiꝰ sacrificij, quo caro christi offertur ꝓ nobis, fuit caro nõ holm, sed aliorum animalium significantium carnez Christi, que est perfectissimum sacrificium.

Primo quidem : quia ex eo quod est humane nature caro, congrue ꝓ hominibꝰ offertur, et ab eis sumitur sub sacramento.

Secundo quia ex eo quod erat passibilis z mortalis, apta erat immolatiõi.

Tertio, q̃ per hoc qđ erat sine pctõ, efficax erat ad emundanda pcta.

Quarto quia ex eo quod erat caro ipsius offerentis, erat deo accepta ꝓpter charitatem, suam carnem offerentis. Unde Augusti. dicit in. 4. de tri nita. Quid tam congruenter ab hominibus sumeretur quod pro eis offerretur

l. q. 4. 9
ã. 2. Et
2. di. 19.
ã. 2. Et. 3
di. 19. ã.
4. Et o
pus. 60.
c. 18. co.
6.

Titulꝰ clarus. ¶In corpe dr quod ad vnũ: quia ꝙ passus est in carne, desinit a peccatis, vt tã nõ holuꝫ ẽsse videndꝫ, q̃ volumus. Et hoc ꝑ passionem Christi esse redemptus. ¶Ad ꝛ̃m dicẽdum, qđ homo peccando obligatus erat et deo et diabolo: quantum ad culpam deum offenderat, et diabolo se subdiderat, ei consentiens. Unde ratione culpe non erat factus seruus dei: sed potius a dei seruitute recedẽs, diaboli seruitutẽ incurrerat, deo iuste hoc ꝓmittẽte. ꝓ offensam ille cõmissas. Sed ḡtum ad penã, puncipaliter hõ erat deo obligatus sicut summo iudici: diabolo aut̃ tanq̃ tortori: ꝑm illud mat. 5. ne forte tradat te aduersarius tuus iudici, et iudex tradat te ministro. i. angelo penarũ crudeli: vt chry. dicit. Quia igit diabolus iniuste ḡtum in ipso erat, hoiem sua fraude deceptũ sub seruitute teneret, z ḡtum ad culpam et quantum ad penã: iustũ tamen erat hoc hominem pati, deo permittente ḡtum ad culpam, z oidinãte ḡtũ ad penaꝫ. Et ideo per respectũ ad deuꝫ iustitia exigebat q̃ homo redimeret, nõ aut̃ per respectũ ad diabolũ.

¶Ad tertiuꝫ dicẽdum, qđ ꝙz redẽptio' redrebat ad hoꝭ liberationẽ, ꝓ respectũ ad deũ, non aut̃ ꝙ respectũ ad diabolũ, nõ erat peiũ soluendũ diabolo, ꝑz deo. z iõ christus sanguinem suum (qui est pretium nostre redẽptionis) nõ dicitur obtulisse diabolo, sed deo.

¶Utrũ eẽ redẽptorẽ, sit ꝓpriũ xpi. Artꝫ. 5.

Videtur quod non. Ad primũ Ergo dicẽdum, qđ hõ dr eẽ dei duplr. Uno modo inquãtum subijcit ꝓtãi eius. Et hoc modo nunq̃ hõ desiit dei esse: ꝑm illud dan. 4. dominatur excelsus in regno hoim, z cuicũq; voluerit dabit illud. Alio modo per vnionẽ charitatis ad eũ: ꝑm qđ dr ro. 8. Si quis spiritum Christi nõ hꝫ, hoc nõ est eiꝰ. Primo ergo modo nunq̃ hõ desiit esse dei. sed vero modo desiit esse dei per pctũ. Et ideo inq̃tum fuit a pctõ liberatus Christo passo satisfaciẽte, dr per passionem Christi esse redemptus. ¶Ad ꝛ̃m dicẽdum, qđ homo peccando obligatus erat et deo et diabolo: quantum ad culpam deum offenderat, et diabolo se subdiderat, ei consentiens. Unde ratione culpe non erat factus seruus dei: sed potius a dei seruitute recedẽs, diaboli seruitutẽ incurrerat, deo iuste hoc ꝓmittẽte. ꝓ offensam ille cõmissas. Sed ḡtum ad penã, puncipaliter hõ erat deo obligatus sicut summo iudici: diabolo aut̃ tanq̃ tortori: ꝑm illud mat. 5. ne forte tradat te aduersarius tuus iudici, et iudex tradat te ministro. i. angelo penarũ crudeli: vt chry. dicit. Quia igit diabolus iniuste ḡtum in ipso erat, hoiem sua fraude deceptũ sub seruitute teneret, z ḡtum ad culpam et quantum ad penã: iustũ tamen erat hoc hominem pati, deo permittente ḡtum ad culpam, z oidinãte ḡtũ ad penaꝫ. Et ideo per respectũ ad deuꝫ iustitia exigebat q̃ homo redimeret, nõ aut̃ per respectũ ad diabolũ.

Ad primũ Ergo dicẽdum, qđ licet veritas rñdeat figure ḡtum ad aliquid: non tñ quantũ ad oia: quia opꝫ qđ veritas figurã excedat. Et ideo cõuenienter figura huiꝰ sacrificij, quo caro christi offertur ꝓ nobis, fuit caro nõ holm, sed aliorum animalium significantium carnez Christi, que est perfectissimum sacrificium.

Primo quidem : quia ex eo quod est humane nature caro, congrue ꝓ hominibꝰ offertur, et ab eis sumitur sub sacramento.

Secundo quia ex eo quod erat passibilis z mortalis, apta erat immolatiõi.

Tertio, q̃ per hoc qđ erat sine pctõ, efficax erat ad emundanda pcta.

Quarto quia ex eo quod erat caro ipsius offerentis, erat deo accepta ꝓpter charitatem, suam carnem offerentis. Unde Augusti. dicit in. 4. de tri nita. Quid tam congruenter ab hominibus sumeretur quod pro eis offerretur

ficia. Tertio mõstrat ḡtima huiꝰ sacrificij excellẽtia: ex ꝑcursu oĩs 5. 4.ᵉʳ re ssitoꝫ ad sacrificiũ in vnũ: qr. l. ꝓ eo qđ est ḡ offert: z dꝰ eni offertur: z est ḡ offertur: z est ꝓ quo hoc est ꝓ cuius corꝑe mysteo offertur.

¶In rñsione ad ꝛ̃m attẽde q̃ iuria diuersaꝫ sacrificij nãꝫ diuersimode in nemik facẽ sacrũ. In sacrificijs. n. ꝓsiliẽtibꝰ in agere/nemik facẽ sacrum ad extra: vt ꝓz in sacrificijs alaiũ z altario. Sed in sacrificijs q̃ ꝓsiliũt i patiẽs, nemik facere sacrũ ꝑm actionem interiorẽ, qua sponte offert deo suum pati. Et sic christus fecit sacrum actione interioꝛi: occisores aũt eiꝰ fecerunt actiõe exteriori nõ sacerdũ/ sed sacrilegium matimum.

¶Super arti. 4.

Titulꝰ clarus. ¶In corpe dr duo. Primo manifestatur status seruilis generis humani quo ad vnũ: culpam scilicet z penam. Secundo restꝫdetur quelstovna cõclusiõe scilicet passio christi est nãꝫ redemptio. Primum ꝫ claratur quo ad peccatum z diaboli. ibi gestorem' authoritatibus. quo ad penaꝫ vero rone clara in litera. Conclusio probatur. Passio christi fuit sufficiens z superabũdans satisfactio ꝓ peccatis z ꝓ toto reatu generis humani: ergo fuit quasi preti um quo liberati sumꝰ ab vtraq; seruitute: ergo fuit nostra redẽptio. Prima ꝑtia ꝓbatur: q̃ satisfactio hẽt rõnem pretii redemptiui. Probatur authoritate dan. 4. Scdam ꝑtia clara ẽ ex se. Et ampliꝰ declaratur: q̃ ꝓtiũ oblatum a christo fuit nõ pecunia sed ipsemet patiens.

¶Super arti. 5.

Titulꝰ clarus. Et ꝓbatur ꝓ tribꝰ. ꝓmo ꝓ hoc qđ dicit. q̃ nos eramus sub potestate diaboli. Secundo ꝓ hoc qđ dicit. q̃ nos eramus alienati a vita dei. Tertio ꝓ hoc qđ dicit. q̃ nos eramus rei mortis eterne. Et ꝓ istis tribꝰ ꝓmittit tria. Primo ꝓmittit q̃ christus nos redemit de potestate diaboli. Secundo ꝓmittit q̃ nos reconciliauit deo. Tertio ꝓmittit q̃ nos liberauit a reatu mortis eterne. Et ꝓmissa ꝓbat. Primum ꝓbatur ꝓ hoc qđ dicit. q̃ nos redemit sanguine suo. Secundum ꝓbatur ꝓ hoc qđ dicit. q̃ nos reconciliauit deo patri. Tertium ꝓbatur ꝓ hoc qđ dicit. q̃ nos liberauit a reatu mortis eterne. Et ꝓmissa ꝓbat. Primum ꝓbatur ꝓ hoc qđ dicit. q̃ nos redemit de vana vꝛa. Secundum ꝓbatur ꝓ hoc qđ dicit. q̃ nos reconciliauit deo patri. Tertium ꝓbatur ꝓ hoc qđ dicit. q̃ nos liberauit a reatu mortis eterne.

Videtur quod non. Ad primũ Ergo dicẽdum, qđ hõ dr eẽ dei duplr. Uno modo inquãtum subijcit ꝓtãi eius. Et hoc modo nunq̃ hõ desiit dei esse: ꝑm illud dan. 4. dominatur excelsus in regno hoim, z cuicũq; voluerit dabit illud. Alio modo per vnionẽ charitatis ad eũ: ꝑm qđ dr ro. 8. Si quis spiritum Christi nõ hꝫ, hoc nõ est eiꝰ. Primo ergo modo nunq̃ hõ desiit esse dei. sed vero modo desiit esse dei per pctũ. Et ideo inq̃tum fuit a pctõ liberatus Christo passo satisfaciẽte, dr per passionem Christi esse redemptus. ¶Ad ꝛ̃m dicẽdum, qđ homo peccando obligatus erat et deo et diabolo: quantum ad culpam deum offenderat, et diabolo se subdiderat, ei consentiens. Unde ratione culpe non erat factus seruus dei: sed potius a dei seruitute recedẽs, diaboli seruitutẽ incurrerat, deo iuste hoc ꝓmittẽte. ꝓ offensam ille cõmissas. Sed ḡtum ad penã, puncipaliter hõ erat deo obligatus sicut summo iudici: diabolo aut̃ tanq̃ tortori: ꝑm illud mat. 5. ne forte tradat te aduersarius tuus iudici, et iudex tradat te ministro. i. angelo penarũ crudeli: vt chry. dicit. Quia igit diabolus iniuste ḡtum in ipso erat, hoiem sua fraude deceptũ sub seruitute teneret, z ḡtum ad culpam et quantum ad penã: iustũ tamen erat hoc hominem pati, deo permittente ḡtum ad culpam, z oidinãte ḡtũ ad penaꝫ. Et ideo per respectũ ad deuꝫ iustitia exigebat q̃ homo redimeret, nõ aut̃ per respectũ ad diabolũ.

Ad primũ Ergo dicẽdum, qđ licet veritas rñdeat figure ḡtum ad aliquid: non tñ quantũ ad oia: quia opꝫ qđ veritas figurã excedat. Et ideo cõuenienter figura huiꝰ sacrificij, quo caro christi offertur ꝓ nobis, fuit caro nõ holm, sed aliorum animalium significantium carnez Christi, que est perfectissimum sacrificium.

Primo quidem : quia ex eo quod est humane nature caro, congrue ꝓ hominibꝰ offertur, et ab eis sumitur sub sacramento.

Secundo quia ex eo quod erat passibilis z mortalis, apta erat immolatiõi.

Tertio, q̃ per hoc qđ erat sine pctõ, efficax erat ad emundanda pcta.

Quarto quia ex eo quod erat caro ipsius offerentis, erat deo accepta ꝓpter charitatem, suam carnem offerentis. Unde Augusti. dicit in. 4. de tri nita. Quid tam congruenter ab hominibus sumeretur quod pro eis offerretur

Ad quartũ Sic ꝓceditur. Ur qđ passio christi nõ sit opata nostrã salutẽ ꝓ modũ redẽptionis. Nullus emit vꝫ redimit qđ suum esse non desiit. Sed homines nunquam desierunt esse dei: secundum illud psal. dñi est terra z plenitudo eius, orbis terrarum, z vniuersi qui habitant in eo. Ergo vꝫ quod ꝓpter non redemerit nos sua passione. ¶ Ꝑ. Sicut aug. dic. 13. de tri. diabolus a christo iustitia supãdus fuit. Sed hoc exigit iustitia, vt ille qui inuasit dolose rẽ alienã, debeat puniri: qr fraꝰ z dolus nemini dr patrocinari: vt ẽt iura hũana dicũt. Cũ ḡ diabolus creaturam dei scilicet hominẽ dolose deceperit: z sibi subiugauerit: videtur q̃ nõ debuerit hõ per modum redẽptionis ab eiꝰ eripi potestate. ¶ Ꝑ. Quicunq; emit aut redimit aliqđ. pretiũ soluit et q̃ possidebat. Sꝫ christus nõ soluit sanguinem suũ, q̃ dr eẽ ꝓtium redemptionis ipse) diabolo. q̃ nos captiuos tenebat. Nõ ergo christi sua passiõe nos redẽit.

Sꝫ Est. q̃ dr. 1. pe. 1. Nõ corruptibilibꝰ auro vel argẽto redẽpti estis de vana vꝛa ꝑuersatiõe ꝑne traditionis, sed ꝓtioso sanguine q̃si agni immaculati z incõtaminati xpi. Et gal. 3. dr, Christus nos redemit de maledicto legis. factꝰ ꝓ nobis maledictũ, dr aũt ꝓ nobis factꝰ maledictũ, inq̃tũ ꝓ nobis passus est in ligno: vt supra dictum est. Ergo per passionẽ suam nos redemit.

Rñdeo Dicẽdum, q̃ per pctũ duplr hõ obligatꝰ erat. Primo quidẽ seruitute pcti: q̃ q̃ facit pctũ, seruꝰ est pcti: vt ꝑ Jo. 8. Et. 2. pe. 2. a quo quis supatꝰ est, huiꝰ seruꝰ est. Unde igit diabolꝰ holem supauerat inducendo eũ ad pctũ, hõ seruitutẽ diaboli addictꝰ erat. Secdo quãtũ ad reatum pene, q̃ hõ erat obligatꝰ ꝑm dei iustitiã. Et hic ẽt est seruitꝰ q̃dã. ad seruitutẽ esse ꝓtinet q̃ aliq̃s patiat q̃ nõ vult: cũ liberi hois sit, vti sciplo vt vult. Unde igit passio xpi fuit sufficiẽs z supabũdãs satisfactio ꝓ pctõ z reatu pene ḡtis humani: cuius passio fuit quasi quoddã pretiũ. ꝓ q̃ liberati sumus ab vtraq; obligatione. Nã ipa satisfactio qua q̃s satisfacit. sine ꝓ se siue ꝓ alio, pretiũ quoddam dr, qui seipsum vel aliũ redimit a pctõ z a pena: ꝑm illud dan. 4. peccata tua eleemosynis redime. Christꝰ aũt satisfecit nõ quidem pecuniam dãdo aut aliquid hmõi: sed dando id qđ fuit maximum. seipsum scilicet pro nobis. Et ideo passio christi dicitur esse nostra redemptio.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ hõ dr eẽ dei duplr. Uno modo inquãtum subijcit ꝓtãi eius. Et hoc modo nunq̃ hõ desiit dei esse: ꝑm illud dan. 4. dominatur excelsus in regno hoim, z cuicũq; voluerit dabit illud. Alio modo per vnionẽ charitatis ad eũ: ꝑm qđ dr ro. 8. Si quis spiritum Christi nõ hꝫ, hoc nõ est eiꝰ. Primo ergo modo nunq̃ hõ desiit esse dei. sed vero modo desiit esse dei per pctũ. Et ideo inq̃tum fuit a pctõ liberatus Christo passo satisfaciẽte, dr per passionem Christi esse redemptus. ¶Ad ꝛ̃m dicẽdum, qđ homo peccando obligatus erat et deo et diabolo: quantum ad culpam deum offenderat, et diabolo se subdiderat, ei consentiens. Unde ratione culpe non erat factus seruus dei: sed potius a dei seruitute recedẽs, diaboli seruitutẽ incurrerat, deo iuste hoc ꝓmittẽte. ꝓ offensam

Universidad de Deusto
Biblioteca

saluãs/redimens 2ꝛ. erat filius dei: et non pr̃/nec ipsi ꝓfectũ/nec trinitas. ℣ Scõm ℣o nom̃ denotationẽ ꝓsideranꝺũ est/an nomẽ de ꝓncipali: iportet ꝓncipaliꝫ actionẽ vt ex eãꝺẽ a cã/an actionẽ vt respicit hypostasiz cui⁹ ē/an vtrũqꝫ/Illa enĩ ꝓncipaliꝫ respicit cãm: iter cõia toti trinitati cõpetãda videt: vt mortuos suscitare: miracula facere: ⁊ reliq̃ actiões q̃s xp̃s licet medis te hũana nã exercuit: ꝓncipaliꝫ tñ rõne deitatis. Illa ℣o q̃ determinãt hypostasim ꝓncipaliter/ꝑpa cõputãda sunt: vt ꝓdicare/ũbulare: admirari: vidẽre ⁊ hm̃oi. Que aũt medio mõꝺo ad cãm ⁊ pson̄ referri idifferenter aut q̃li indifferẽter se gnitũt: distõne digna sũt: ⁊ i hoꝝ numero collasse vr au thor: redẽptionẽ: motus/vtputo auẽre gi. allegate i ꝛa sup illis redemisti me dñe deꝰ fritatis. Posset tñ dici: q̃s redẽptio de q̃ ẽ sermo: q̃a mãe deter miat sibi ꝓsonã xp̃i: q̃m mã ei⁹ ⁊ sanguis/seu vita corpoꝛis xp̃i: nõ ꝛeceb̃at: ꝛz passiõis mortiz: expolita. Cõstat ꝛsidẽ hec oia ꝓ pria esse xp̃o: ac ꝙ ℔ dõm ẽ absolute: q̃ eẽ redemptoꝛ humanigñis: est ꝓpriuz xp̃o: q̃n ipe ꝓsonaliter ita q̃ nec pr̃ nec spũs. ſ. loquit̃ur de ipso ꝓsonaliter/ita q̃ nec pr̃s nec spiritusscti personaliter. Et gl. ⁊ sũma intelligẽda sunt cãliter: nec dicrepat ℔ a ℣e doctrina/q̃ ad cãlitatẽ attẽdit. Et potes sic vis distinguer: ꝙ o q̃ ꝺicmere cãliter: ẽ ꝓpriꝰ xp̃o ipse immediate (vt i ſka 8.) qvt ⁊ ꝑma cã mediante: ẽ eẽ deꝰ: initati redimere ãt ꝓsonaliter ẽ ꝓpriꝰ xp̃o: q̃ ꝓsonaliter loquẽdo sola xp̃i persona ⁊ de fois sue ꝓsone pretio redemit gen⁹ hũanũ: vt ꝑz ex dictis.

¶ In rñsione ad 3m: dubiũ occurrit circa illis: passiões scõꝝ ꝓficiũt eccle nõ ꝑ modũ redẽptionis. Tũ q̃ ℔ est ꝓpiũs ⁊ auth⁹ rei. 4. sen. di. 20. vbi thesaurũ eccle: ex q̃ ꝺulgẽtie efficaciam hñt: passiões scõꝝ cõtinere dicit. Tũ q̃ ℔ id ẽ eclemõs sext⁹ in extranagãti de iubi:leo cinquagenario exp̃sse dicit: statuit aũt passiões ꝑ indulgẽtia applicatas/ꝑ modũ satisfactionis ac ꝑ hos redẽptionis proficere eccleſie: igitur.

¶ Ad hoc ꝺicendũ q̃ sentẽtia huius litere nõ est cõtra doctrinã de efficacia indulgẽtiarum ex thesauro meritoꝝ Christi ⁊ sanctoꝝ. Quam esse romane ecclesie doctrinam ⁊ ab olim̃ amplectẽdam: nuperrime sanctissim⁹ dñs noster leo decimus/per suam decretalem ad me nunc in germania legatum: significauit in hec verba/adhibitis ceniriis ℣ predicantes/oppositum: vt quidam iam ceperant.) Per presentes tibi significãdũ duximus/romanam ecclesiã quã reliqui tanq̃ matrẽ sequi tenẽtur: tradidisse romanum pontificem petri clauigeri successoꝛ: ⁊ Jesu Christi in terris vicariũ: ꝑtẽ clauium: quarũ est aperire regnũ celoꝝ: tollẽdo illis/in Christi fidelibꝰ impedimẽta/culpam ℔ ⁊ penam ꝑ o actualibꝰ ꝑctis debitã/culpam quidẽ mediãte sacro penitẽtie/penam vero tẽporalem ꝑ o actualibꝰ peccatis ℑm diuinã iustitiã debitam mediãte ecclesiastica indulgẽtia/posse ꝑ o rationalibꝰ causis cõcedere eisdẽ Christifidelibꝰ/qui charitate iunge ẽ membra sunt Christi/siue in hac vita sint siue in purgatorio: indulgẽtias ex superabũdantia meritoꝝ Christi ⁊ sanctoꝝ: ac tam ꝑ o viuis q̃m ꝑ o defunctis apostolica authoritate indulgẽtiam cõcedẽdo: thesaurum meritorum Jesu Christi ⁊ sanctoꝝ dispẽsare: ⁊ per modũ absolutionis indulgentiam ipsam cõferre: vel per modũ suffragij illam trãsferre contẽuisse. Ac ꝓpterea oẽs tam viuos q̃m defunctos ꝺ veraciter oẽs indulgẽtias hm̃oi

§. q. 49. ar. 1. col. Etopuſ. 3. c. 23ᵉ. ñ. et ad ro. 4. fi. Et 1. ℑ. 1, le 2. co/

Utrũ passio Christi operata sit nostram salutem per modũ efficientie. Arti. 6.

Dsertũ Utrũ q̃ passio xp̃i nõ sit opata nobis per modũ efficiẽtie. Cãm efficies nr̃e salutis: est magnitudo diuine ꝛrutis: ℑm illũ Isa. 59. ecce nõ est abbreuiata manꝰ eiꝰ. vt saluare nõ possit. Christus aũt crucifixꝰ est ex infirmitate: vt 2. ad cor. 13. Nõ q̃ passio xp̃i efficiẽter operata est nr̃am salutẽ. ℂ ℘. Nullũ agẽs corporale efficiẽter agit nisi ꝑ ctactũ. vii et 7 xp̃s tãgẽdo mũdauit leprosum, vt ostẽderet carnẽ suã salutiferã virtutẽ hñre: sicut Chr⁹. 8t. Sz passio xp̃i nõ potuit ẽfficiẽter opari salutẽ oim hoim. ℂ ℘. Nõ vt etiã ꝺe eẽ, opari ꝑ modũ meriti, 7 ꝑ modũ efficientie: q: ille q̃ meret, expectat effectum ab alio. Sed passio Christi operata est nostrã salutem per modum meriti. Non ergo per modum efficientie.

Sed ℣ Est, q̃ 8i. 1. ad colũ. 1. q̃ ver bum crucis. his q̃ salut fiunt est virtus dei. Sed virtus dei efficiẽter operatur nostrã salutẽ. Ergo passio Christi in cruce, efficiẽter operata est nostrã salutẽ.

Rñdeo ꝺcõs. q̃ 2ꝰ ẽfficiẽs: ℏn⁹ 21. sificale. Efficies q̃ꝺẽ ℏn⁹ hũa ne salutis est deꝰ. Ad: ℣o hũanitas xp̃i ẽ diuinitatis ilłm (vt supra ꝺictũ est) ex ꝓnũ oẽs actiões ⁊ passiões xp̃i. ilłicabꝰ q̃ntũ ẽ ℏ. Et tota trinitatẽ. ſicẽ ad cãz ꝓmã ⁊ remotã: cui⁹ erat ⁊ ipsa vita xp̃i, sicut ꝓmi actous. ⁊ a q̃ ilspiratũ fuit ibi hoi xp̃o vt pater ref. ꝓ nobis. Et ℔ eẽ immediate redẽptoꝛẽ. ꝓ priũ est xp̃i. in q̃ntũ est ℏ: q̃uis ipsa redemptio possit attribui toti trinitati, sicẽ ꝑ cãe.

Ad ꝓmũ ℣u dñe deꝰ ꝑtatis, redemisti me in xp̃o, clamãte, in manꝰ tuas dñe cõmẽdo spm̃ meũ. Et sic redẽptio imediate ꝓtinet ad hoiem xp̃m: ꝓncipaliꝫ aũt ad deũ.

¶ Ad scõm ꝺõm, q̃ ꝓriũ redẽptiõis nr̃e ℏ xp̃o soluit imediate: ℣z de mãdato pr̃is, sicut ꝑmo: ꝺicialis actous. ¶ Ad tertiũ ꝺõm, q̃ passiões scr̃oꝝ, ꝓficiũt eccl̃e: nõ q̃ꝺẽ q̃ modũ efficiẽtie: in q̃ntũ ℣o coparat ad volũtatẽ ale xp̃i, agit ꝑ modũ meriti. Scõm ℣o q̃ ꝺ ꝓsiderat in ipsa carne xp̃i, agit ꝑ modũ satisfactionis. in q̃ntũ per eã liberamur a reatu pene per modũ vero redẽptionis. in q̃ntũ per eã liberamur a seruitute culpe: per modum aũtem sacrificij. in q̃ntũm per eã recõciliamur deo: vt infra ꝺicetur.

¶ De effectiḇ passionis Christi. Mð. 49.

Einde ℂonsideranꝺũ est ℘ ipsis effectiḇ passiõis xp̃i. ¶ Et circa ℏ q̃runt ser. Primo, vtrũ ꝑ passionem Christi simus liberati a pctõ. Scõo, vtrũ ꝑ eã sim⁹ liberati a potestate diaboli. Tertio, vtrũ per eaz simus liberati a reatu pene. Quarto, vtrũ per eã simus deo recõciliati. Quinto, vtrũ per eã sit nobis aperta tanua celi. Sexto, vtrum per eã Christus adeptus sit exaltationem.

Utrum per passionẽ Christi simus liberati a peccato. Arti. 1.

Dõm̃ Sic, ꝓcedit. Ut q̃ per passionẽ xp̃i nõ simus liberati a pctõ. Liberare enĩ a pctõ, est ꝓpriũ ꝺei: ℑm illũ Isa. 43. ego sum q̃ deleo iniquitates tuas. Christus aũt nõ est passus ℑm q̃ deꝰ, ℏ ℑm infirmitatis. Prima conclusio est. Cã efficies principalis nr̃e saluris est deꝰ, Scõa est. Passio Christi est cã efficies infirmitatis nr̃e saluris. Probatur hec. humanitas Christi est deitatis instrm: ergo oẽs actiones ⁊ passiões Christi operãtur infirmitatis ℏ tute deitatis ad salutẽ humanã: ergo passio Christi efficiẽter causat nostrã salutẽ. ¶ Aduerte hic ⁊ ꝓ o rñsione ad 8m/q̃ passio Christi vt author ꝺicit: tenet locum medicine. Et quemadmodum medicina corporaliter adhibita infirmo: instrumentaliter sanatur: passio Christi spirituali contactu fidei seu fidei sacramentis adhibita nobis sanat nos etiam instrumentaliter. Differentia autem est: quia medicina corporea adhibita sit instrumentum nature ipsius infirmi: medicina autem passionis venit instrumentum deitatis: et sola adhibitione per fidem seu sacramenta eget ad hoc vt nos sanet.

¶ Super. q. 49. arti. 1.

Titulus intelligitur de liberatione per passionem Christi vt causam: non qualemcunq̃ sed propriam: vt pater ex ꝓximo argumento.

¶ In corpore vnica conclusio. Passio Christi est propria causa remissionis peccatorum tribus modis. Probatur sigillatim quo ad singulos modos. Litera est facta clara.

¶ Aduerte q̃ quum passio xp̃i sit ẽ causa ꝓpria remissionis peccatorũ: intelligit ita ꝓpria q̃ sola ipsa est per quam veniamus ad cõsequimur peccatorũ oẽs. ꝑticulares ⁊ futuri: sine fide. n. passionis xp̃i explicite vel implicite impoſe est ℑm potẽtiam ordinata ℏ hominẽ remissio nẽ peccatoꝝ ꝑsequi.

¶ Super arti. 6. cm.

Titulus clarus.

¶ In corpore prio distinguit tripler cã diabolice ꝑtãs in actu super hoies añ xp̃i passionẽ. ſ. ꝑctis hois/ofensa ꝺi/iniq̃tas diaboli. Scõs sigillatim ℥ singulas cãs mõstrat liberatio q̃ passionẽ xp̃i ℏ tute passionis ronibus. ſ. inquantũ remissiua peri/ã ad pnũ: inquãtũ recõciliatiua ꝺei/ã ad secũdũ. inquãtũ ꝑsumptiue illata a diabolo/quo ad tertium.

¶ Sz occurrit hic nouitoꝝ duꝰ/quo ꝺiabolus machinãdo i mortem xp̃i excessit modũ ꝑtãtis sibi tradite a deo: quum diabolus non potuisset ferre xp̃m ꝑ minister iudicem ℑ hoiem/limites ꝑtãtis ꝺũ ℑ xp̃m ꝑcessit: quo non excesserit vires ꝑtãtis sibi permisse simpliciter ⁊ absolute. Unde ℥ semp̃ miquevtãt sua q̃ hõ. Ergo ꝑ passionẽ xp̃i nõ sumus liberati a pctõ. ¶ ℘. Corpale nõ agit in spũale. Sz passio xp̃i est corpalis, pctm̃ ãt nõ est nisi in aia. q̃ est spũalis creatura. Ergo passio xp̃i nõ potuit nos emũdare a pctõ. ¶ ℘. Nullus ꝑ liberari a pctõ q̃ nõdũ cõmisit, ℥ q̃ in posterũ est cõmissurus. Cũ igit̃ multa peccata post xp̃i passionẽ sint cõmissa, ⁊ tota die cõmittanꝰ, videtur q̃ ꝑ passionem xp̃i nõ sim⁹ liberati a peccato. ¶ ℘. Posita cã sufficiẽti, nihil aliud requirit ad effectũ inducẽdũ. Requrunt ãt adhuc alia ad remissionẽ pctoꝝ. ſ. baptismus ⁊ pnia. Ergo videt q̃ passio xp̃i nõ sit sufficiẽs cã remissiõis peccatoꝝ. ¶ ℘. Prouer. 10. ꝺicit vniuersa ꝺ licta opperit charitas: ℑ. 7. 15. ꝺicit ꝑ miaz ⁊ fi dẽ purgant pcã. Sz multa sunt alia ꝺe ꝺibus hẽm⁹ fidẽ, ⁊ q̃ sunt ꝓuocatiua charitatis. q̃ passio xp̃i nõ est ꝓpria cã remissiõis pcõꝝ.

Sz ℣ Est, q̃ ꝺ apoc. ꝓio. Dilexit nos, lauit nos a pcis nr̃is/ãguine suo

Rñdeo Dicẽdũ, q̃ passio xp̃i est ꝓpriciter. Prio q̃ꝺẽ q̃ modũ ꝓuocãt ad charitatẽ: q̃ vt apo. ꝺicit ro. 5. cõmẽdat deus suã charitatẽ in nobis. q̃n cũ adhuc inimici esse mꝰ, christus ꝓ nobis mortuus est. Per charitatẽ aũt cõsequimur ventã peccatoꝝ: ℑm illũ Luc. 7. ꝺimissa sunt ei pcã multa. q̃n ꝺilexit multũ. ¶ Scõo passio christi cãt remissionẽ peccatoꝝ ꝑ modũ redemptionis: q̃ enĩ ipse est caput nr̃ũ. ꝑ passionẽ suã. q̃ã ex charitate ⁊ obeꝺiẽtia sustinuit. liberauit nos tanq̃ mẽbra sua a peccatis: q̃si ꝑ ꝓriũ sue passionis. Sicut si hõ ꝑ aliq̃ꝺ opus meritorium q̃ manu exerceret, redimeret se a peccato q̃ pedibus cõmisisset. Sicut enĩ nãle corꝰ est vniũ ex mẽbroꝝ diuersitate ꝓsitõis, ita tota ecclesia. q̃ est mysticum corpus christi, cõputatur q̃si vna ꝓsona cum suo capite q̃ est christus. ¶ Tertio per modũ efficientie. inquãtũ caro ℑm q̃ã christus passionem sustinuit, est instrumẽtũ ꝺiuinitatis, ex quo eius passiones ⁊ actiones, operantur in virtute diuina ad expellendum peccatum.

Ad ꝓmũ Ergo ꝺicẽdũ, q̃ ℥ christus nõ sit passus ℑm q̃ deꝰ. tñ caro eiꝰ est diuinitatis ilłm. Et ex ℏ passio eiꝰ ℥ quãdã ꝺiuinã virtutẽ ꝺimittendi pcã: vt ꝺictũ est. ¶ Ad scõm ꝺicendũ, q̃ passio christi. ℥ sit corpalis: fuit ẽ tñ quãdã spiritualẽ virtutẽ ex ꝺiuinitate, cui⁹ caro ei vnita est instrumẽtũ. Scõm q̃ã q̃ꝺẽ virtutẽ, passio christi est cã remissiõis pcõꝝ. ¶ Ad tertiũ ꝺicẽdũ, q̃ christus sua passiõe nos a peccatis liberauit cãliter. i. istituẽs cãm nr̃e liberationis. ex q̃ possent q̃cũq̃ pcã q̃cunq̃s remitti, vel ꝑterita, vel ꝑsitia, vel futura. Sicut si me ꝺicẽs faciat medicinã. ex q̃ possint q̃cũq̃s mori sanari. et in futurũ. ¶ Ad q̃rtũ ꝺõm, q̃ q̃ passio christi ꝑcessit, vt cã q̃ꝺ vltis remissionis pctoꝝ (sicut ꝺictũ est) necesse est q̃ singulis adhibeat ad ꝺelectionẽ ꝓpriorũ pcõꝝ. ℏoc aũt sit ꝑ baptismũ ⁊ pniam ⁊ alia sacra. que hñt virtutẽ ex passione christi: vt infra patebit.

¶ Ad q̃rtũ ꝺõm, q̃ ẽr ꝑ fidẽ applicat nobis passio xp̃i ad pcipiẽdũ fructũ ipsius: ℑm ilłd ro. 3. q̃ẽ ꝓposuit deus ꝓpitiatorẽ ꝑ fidẽ in sanguine eiꝰ. Fides aũt ꝑ quã a pcõ mundamur, nõ est fides informis: q̃ pot esse etiã cuz pctõ. sed est fides formata per charitatẽ: vt sic passio christi nobis applicetur: non solum quãtũ ad intellectum, sed etiã quãtũ ad affectũ. Et per hũc etiã modũ peccata ꝺimittuntur ex virtute passionis christi.

et II. 105

Utrũ per passionẽ christi simus liberati a potestate diaboli. Arti. 2.

Dscõm Sic ꝓcedit. Videt q̃ per passionẽ christi nõ simus liberati a potẽstate diaboli. Ille enĩ nõ ℏz ꝑtẽ sup aliq̃s. in q̃ꝺ nihil sine permissione alterius facere põt. Sz diabolus nũq̃ potuit aliq̃ꝺ in nocumẽtũ hoinz facere, nisi ex pmissiõe ꝺiuina: sicut pater iob 1. 2. 2. q̃ ꝑtãte ꝺiuinitus accepta cũ puino in rebus. ⁊ postea i corpe lesit. Et sil'r mat. 8. ℞ q̃ ꝺemones nisi chr̃o ꝓcedẽte nõ potuerunt porcos intrare. Ergo diabolus nũq̃ habuit in hoiḇ ꝑtãtẽ. Et ita p passionẽ christi nõ sum⁹ liberati a ꝑtãte diaboli. ¶ ℘. Diabolus ꝑtãtẽ suã in hoies exercet rẽtãꝺo corporaliꝫ verãꝺo. Sz hec adhuc in hoibus opak post xp̃i passionẽ. Ergo nõ sum⁹ ꝑ passionẽ christi ab eius ꝑtãte liberati. ¶ ℘. Ultrus passiõis christi in ꝑpetuuz durat (ℑm illud heb. 10. vna oblatione cõsummauit sanctificatos in sempiternũ) sil'r etiã vbiq̃ exẽꝺit. Sz liberatio a potestate diaboli, nec est vbiq̃ (q: in multis ꝑtiḇ⁹ mũdi adhuc sunt idolatre) nec etiã erit semper: q: tpe antichristi maxime tuã po testatẽ exercebit diabolus in hoiuz nocumẽtũ. de quo ꝺicit. 2. ad thes. 2. q̃ eius aduẽtus erit ℑm operationẽ sathane i oi virtute. 7 signis 7 ꝓdigiis mẽdacibus. 7 in oi seductione iniq̃tatis. Ergo videt q̃ passio christi nõ sit cã liberationis humani generis a potestate diaboli.

Sed ℣ Est, q̃ ꝺõs ꝺicit Jo. 12. imminente passione. Nunc ꝑnceps huius mũdi ejicietur foras, 7 ego si exaltatus fuero a terra, oia trahã ad meipm̃. Est aũt exaltatus a terra ꝑ crucis passionẽ. Ergo ꝑ eã ꝺiabolus est a ꝑtãte ꝺolum electus.

Rñdeo Dicẽdũ, q̃ circa ꝑtãtẽ quã ꝺiabolus in hominẽs exercebat añ christi passionẽ, tria sunt cõsideranda. Primũ q̃ꝺẽ ex ꝑte hois: q̃ suo pctõ meruit. vt i ꝑtãte traderet diaboli. ꝑ cuius tẽtationẽ fuerat supat⁹. Aliud aũt est ex ꝑte ꝺei, quẽ homo peccando offenderat: q̃ per suã iustitiã hoiem reliquerat ꝑtãti diaboli. Tertiũ est ex ꝑte ipsi⁹ ꝺiaboli: q̃ sua nec̃ssima volũtate hoiem a cõsecutione salutis ipediebat. Quãtũ ergo ad ꝑmũ, hõ est a ꝑtãte ꝺiaboli liberat⁹ ꝑ passionẽ christi: inquãtũ passio chr̃i ẽ cã remissiõis pctoꝝ. Quãtũ aũt ad 8m ꝺõm, q̃ passio chr̃i nos a ꝺiabolo liberauit, inquãtũ nos deo recõciliauit vt infra ꝺicet. Quãtũ vero ad tertiũ, passio chr̃i nos a ꝺiabolo liberauit, iquãtũ in passione chr̃i excessit modũ ꝑtãtis sibi tradite a deo, machinãdo in mortẽ christi. q̃ nõ habebat meritũ mortis, cũ esset absq̃ peccato. Unde aug. ꝺicit in. 13. de trini. Justitia christi victus est ꝺiabolus. q: cum in eo nihil morte ꝺignum inuenirẽt, occiꝺit eum, tñ ⁊ vtiq̃ iuste q̃si ℥ debitores quos tenebat, liberi ꝺimittantur. in eum credentes, quem sine vllo ꝺebito occiꝺit.

Ad ꝓmũ Ergo ꝺõm, q̃ nõ ꝺicit sic ꝺiabolus i hoiem ꝑtãtem habuisse, quasi ꝑ posset eis nocere ꝺo tando. ad suũ cõsensum ꝑ ꝺurerat. ¶ Ad scõm ꝺõm, q̃ ꝺiabolus etiã nũc põt quiꝺẽ ꝺeo permittẽte hoies tẽtare ꝑtũ siam, 7 vexare ẽtũ ad cor. Sed tñ ꝑ paratũ est homini remeꝺiũ ex passione chr̃i: quo se põt tueri cõtra hostis impugnatiões, ne ꝺeducat in interitũ mortis eterne. Et quitcũ q̃si passionẽ chr̃i ꝺiabolo resistebãt. ꝑ fidẽ passionis chr̃i hoc facere poterãt. ℥ passione chr̃i nõ ꝺum peracta. Quantũ aũt ad aliquid nullus poterat ꝺiaboli manus euaꝺere: vt. ſ. nõ ꝺeceꝺeret in infernũ: a quo post passionem chr̃i, se põt hoies eius virtute tueri. Ad tertiũ ꝺõm, q̃ ꝺeus permittit ꝺiabolo posse ꝺecipere hoies in certis ꝑsonis, ⁊ ꝑ ꝺibus 7 locis ℑm occultã rõnem iudiciorũ suoꝝ. Semper tñ ꝑ passionẽ chr̃i, est paratũ hoibus remeꝺiũ se tuenꝺi contra nequitias ꝺemonum. etiã tpe antichr̃i. Sz si aliq̃s hoc remeꝺio vti negligãt nil ꝺeperit efficacie passionis christi.

Utrũz per passionẽ christi, homines sint liberati a pena peccati. Arti. 3.

Dtertiũ Sic, ꝓcedit. Ut q̃ per passionẽ chr̃i nõ sint hoies liberati a pena pcti. Precipue enĩ pena pcti est eterna damna-

Tertia. 8. Tho.

o

2. ꝺi. 19. arti. 2. Et 3. ꝺi. 19. ar. 2. Et ꝺi. q. 29. ã. 3. Etopuſ. 60. c. 18. co. 8. Ethic. 2. lec. 4. c. 1

1. q. 52. ar. 5. col. 7. q. 86. ar. 4. ad tertium. Et 3. ꝺis. 19. ar. 3. Et ꝺi. q. 29. ã. 7. ad 9m.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In corpe vna cõsiulio. Per passionẽ xpi liberati sumus a reatu pene dupl'r. f. directe z indirecte. Probat q̃ ad priam partẽ: qz passio xpi est satisfactio supabũdãs pro pena totius mũdi. Quo ad secãm qz passio xpi liberauit a peõ q̃ hõ meret penã. ¶ Aduerte hic/q̃ liberatio pt̃o mõ respicit penã tpalẽ/siue hic siue in alia vita debita. liberatio ho 2oo respicit penã eternã a qua p passionẽ xpi liberamur: dũ a seruitute pcti originalis z mortalis redimimur. tertio/ siquidẽ peõ debet pena eterna: sed ablato tã o2 ginali q̃ mortali pcato: tollitur et pẽ reatus eterne pene peccatũ cõsumtio.

¶ In respõsione ad 3m, nõ calcẽ rñsiõis: z peipe quãta fuit virtus pnie sacrãlis: que. f. a sacerdote imponitur i sacramẽto pẽnie. Operatur siquidem vltra vires suas: dũ parua inuita satisfactioni xpi (sufficies inuenitur ac si esset maior.

¶ Super articulum quartum.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ passio xpi sortit effectũ suũ in illis quibus applicat p fidẽ z charitatẽ. z p fidei sacramẽta. Et ideo damnati in inferno, qui predicto modo passioni xpi nõ cõiunguntur, effectũ eius percipere non pñt. ¶ Ad 2m dõm. q̃ (sicut supra dictũ est) ab hoc q̃ cõsequamur effectũ passiõis xpi. opz nos ei cõsigurari. Cõsiguramur aũt ei in baptismo sacramentaliter: fm illud ro. 6. cõsepulti sumus ei per baptismũ in mortẽ. Vñ baptizatis nulla pena satisfactoria imponit: qr iam totaliter liberati p satisfactionẽ xpi. Quia vero xpc semel tñ pro peccatis nostris mortuus est (vt 1o. 1. pe. 3. ideo nõ põt homo scõdario cõsigurari morti xpi per sacrm baptismi. Vñ oz q̃ illi qui post baptismũ peccãt, configurentur xpo patiẽti q̃ aliquid penalitatis vel passionis, quã in seipsis sustinẽãt: qui tñ multo minoi sufficit q̃ esset cõdigna peccato, cooperãte satisfactione xpi. ¶ Ad 3tiũ dõm. q̃ satisfactio xpi hz effectũ in nobis, inquantũ incorporamur ei vt mẽbra suo capiti: sicut. 5. dictũ est. Membra aũt topz capiti cõformari. Et hõ sicut xpc pro quidẽ hũit gram in alia cõ passibilitate corpis, z p passionẽ ad gliaz immortalitatis puenit, ita z nos qui sumus membra eius, per passionẽ ipsius liberamur quidẽ a reatu cuiuslibet pene: ita tñ q̃ primo recipimus in alia spẽ adoptionis filiorũ, quo ascribimur ad hereditatẽ glie immortalis: adhuc corp⁹ passibile z mortale hñtes. Postmodũ 3o cõfigurati passioni⁹ z morti xpi in gloriã immortalẽ pducimur: fm illud apostoli ro. 8. Si filij z heredes: heredes quidez dei, coheredes aũt xpi: si tamẽ compatimur vt z conglorificemur.

¶ Utrum per passionẽ xpi simus deo reconciliati. Arti. 4.

Ad quartũ Sic pceditur. Ut q̃ per passionẽ xpi non simus deo reconciliati. Reconciliatio enim nõ hz locũ inter amicos. Sed deus sp dilexit nos: fm illud Sap. 11. diligis oĩa q̃ sunt z nihil odisti eorũ q̃ fecisti. Ergo passio xpi nõ reconciliauit nos deo. ¶ P. Nõ põt idem esse pn⁹ z effectus: vñ gra que est pn⁹ meredi, nõ cadit sub merito. Sz dilectio dei est pn⁹ passiõis xpi: fm illud Jo. 3. sic deus dilexit mundũ vt filiũ suũ vnigenitũ daret. Nõ ergo videt q̃ p passionẽ xpi simus reconciliati deo, ita q̃ de nouo nos amare inciperet. ¶ P. Passio xpi implera est per hoies xpm occidẽtes, qui ex hoc grauiter deum offenderunt. Ergo passio xpi est magna causa indignationis z reconciliationis dei.

Sed ctra Est. q̃ apostolus dicit rom. 5. Reconciliati sumus deo per mortem filij eius.

Rñdeo Dõm. q̃ passio xpi est causa reconciliationis nre ad deũ dupl'r. Uno mõ inquantũ removit pcm. q̃ hoies cõstituũt inimici dei: fm illud sap. 14. simil odio sunt deo impius z impietas eius. z in psal. odisti oẽs qui operant iniquitatẽ. Alio mõ inquantũ est sacrificiũ deo acceptissimũ: est enim hmõi pro pte sacrificij effect⁹, vt p ipsum placet deus. Sicut cũ hõ offertam in se cõmissam remittit pp aliq̃s obsequiũ acceptũ q̃ ei exhibetur. Vñ 3. reg. 21. si dñs meritat te aduersus me. odoret sacrificium. Et simliter tñ bonũ fuit. q̃ xpc voluntarie passus est. q̃s propter hoc bonũ in natura humana inuentũ deus placatus est super omni offensa generis humani, quantum ad eos qui xpo passo coniunguntur fm modum premissum.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ deus diligit oẽs hoies ẽsq̃ ad nãm ẽs ipse fecit: sed odit eos q̃tum ad culpã, qua cõtra eũ hoies cõmittũt: fm illud eccl. 12. altissimus odio hz peccatores. ¶ Ad scõm dõm. q̃ passio xpi nõ fit quãtũ ad hoc, deo nos reconciliasse, q̃ de nouo nos amare inciperet: q̃ scriptũ sit hic re. 31. in charitate pperua dilexit te. Sed q̃ per passionem xpi, sublata est odij causa: tum per ablutionẽ peccati, tũ per recompensationẽ acceptabilionis boni. ¶ Ad tertiũ dõm. q̃ sicut occisores xpi hoies fuerunt, ita z xpc occisus. Maior aũt fuit charitas xpi patientis ẽs q̃ iniquitas occisoũ. Et ideo passio xpi magis valuit ad reconciliandum deum toti humano genẽri ẽs q̃ ad prouocandum ad iram.

¶ Utrum xpc/sua passione aperuit nobis ianuã celi. Arti. 5.

Ad quintũ Sic pceditur. Uidet q̃ xpc nõ sua passione nõ aperuit nobis ianuã celi. Dicit n. puer. 21. semitam iustitiã, mercedis suę. Sed merces iustitie est introitus regni celestis. Ergo vt q̃ sancti pces qui operati sunt opera iustitie, fideliter cõsecuti essent introitũ regni celestis et ablata xpi passione. Non ergo passio xpi est cã apertionis ianue regni celestis. ¶ P. Ante passionẽ xpi helias rapt⁹ est in celũ: vt 2. reg. 2. Sed effect⁹ nõ pcedit causam. Ergo vt q̃ aptio ianue celestis non sit effect⁹ passiõis xpi. ¶ P. Sicut legit mat. 3. xpc baptizato aperti sunt ei celi. Sed baptismus pcedit passionẽ. Ergo aperio celi nõ est effectus passionis xpi. ¶ P. Dicit. 2. 31. Discendite pandens iter ante eos. Sed nihil aliud videt esse pãdere iter celi, q̃ eius ianuã aperire. Ergo videt q̃ ianua celi sit nobis aperta non per passionem xpi, sed per ascensionem eius.

Sed cõtra Est. q̃ apls dicit heb. 10. Habemus fiduciã in introitu scõrũ. i. celestiũ, i sanguine xpi.

Rñdeo Dõm. q̃ clausio ianue est obstaculũ q̃dã q̃ hoies ab ingressu regni celestis pcludebat. Probatur aũt hoc ex hoc q̃ ab ingressu regni celestis pp pcm̃ q̃ fuit in. 35. via illa sctã vocabitur, e nõ trãsibit p eã polluta. Est aũt duplex pcm̃ impedies ab ingressu regni celestis. Unũ quidẽ cõe totius hũane nãe, quod est pcm̃ primi parẽtis. z p hoc pcm̃ excludebat hominẽ aditus regni celestis. Vñ legit gen. 3. q̃ post pcm̃ primi parẽtis, collocauit deus cherubim, z flammeũ gladiũ atq; versatilẽ, ad custodiendã viam ligni vite. Aliud aũt est pcm̃ spãle vnicuiuslibet psonẽ q̃ p̃priũ actũ cõmittit vnicuiuslibet hois. ¶ Per passionẽ aũt xpi liberati sum⁹, nõ solũ a pcõ, cui totius hũane nãe. z q̃tũ ad culpam z q̃tũ ad reatũ pene, ipso soluẽte p̃tiũ pro nobis. sed etiã a pcis ppriis singulorũ, qui cõicãt eius passioni p fidẽ z charitatẽ z fidei sacrã. Et iõ p passionẽ xpi aptã est nobis ianua regni celestis. Et hoc est qđ apls dicit heb. 9. q̃ xpc assistẽs pontifex futurorum bonorũ. p. p̃priũ sanguinẽ introiuit semel in scã, eternã redẽptione inuẽta. Et hoc figurat nũeri. 35. vbi dr. q̃ homicida manebit ibi. i. in ciuitate refugij, donec sacerdos magn⁹. q̃ oleo sancto vncr⁹ est, moriat, quo mortuo poterit in domũ suã redire.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ fidelipes operando opa iustitie, meruerũt introitũ regni celestis p fidẽ passionis xpi/fm illũ heb. xi. fideli p fidẽ vicerũt regna, operati sunt iustitiã. p. quã et vnusq̃sq; a pcõ purgabat. ẽs tñ primer ad emũdationẽ, p̃pie plone. Nõ tñ alicuius fides vel iustitia sufficiebat ad remouẽdũ impedimẽtũ. q̃ erat p reatũ totius hũane creature. qđ qdẽ remotũ est p̃tio sanguis xpi. Et ita ex passionẽ xpi nullus intrare poterat regnũ celeste. adipiscẽdo. f. primũ mẽ eternã. q̃ sistit in plenaria dei fruitione. ¶ Ad 2m dõm. q̃ helias sublevat⁹ est in celũ aereũ nõ autẽ in celũ empyreũ. q̃ est locus sanctorũ. Et sibi etiã enoch rapt⁹ est ad paradisum terrestrẽ: vbi cũ helia simul credit viuere vsq; ad aduẽtũ antichristi. ¶ Ad tertiũ dõm. q̃ sicut. s. dictũ est, chs baptizato aperti sunt celi, nõ pp ipsum chm. cui sp celi patuit: ẽs ad sigandũ q̃ celũ aptũ est baptizatis baptismo xpi. q̃ hz efficaciã ex passiõe ipsi⁹.

¶ Ad 4tũ dõm. q̃ chs sua passione meruit nobis introitũ regni celestis, z impedimẽtũ remouit. Sed p suã ascensionẽ nos quasi in possessionẽ regni celestis introduxit. Et iõ dicitur quod ascẽdit pandens iter ante eos.

¶ Utrum chs per suam passionem meruerit exaltari.

1.Pet.18. 2.4.9.5.

Ad tertiũ Sic procedit. Uidet q̃ chs sua passionẽ nõ meruerit exaltari. Sicut enim cognitio veritatis est propriũ deo. ita et sublimitas fm illud psal. excelsus super omnes gentes dñs. z super celos gloria eius. Sed chs sua fm qđ hõ, habuit cognitionẽ oĩs veritatis, nõ ex aliquo merito pcedente, ẽs ex ipsa vnione dei z hominis: fm illud Jo. primo, vidimus gloriã eius gloriã quasi vnigeniti a patre. plenũ gratie z veritatis. Ergo nec⁹ exaltationẽ habuit ex merito passionis sed ex sola vnione. ¶ Preterea. Chs⁹ meruit sibi a primo instãti sue cõceptionis: vt supra habitũ est. Nõ aũt maior charitas fuit in eo tẽpore passionis ẽs ante. Cũ ergo charitas sit meredi principium videt q̃ nõ magis meruerit per passionẽ, suã exaltationem ẽs ante. ¶ Preterea. Gloria corporis resultat ex gloria alee vt aug. dicit i epla ad dioscorũ. Sz chs⁹ p passionẽ suã nõ meruit exaltationẽ quãtũ ad gloriaz anime: qr alia eius fuit beata a primo instanti sue conceptionis. Ergo nec⁹ etiã per passionem meruit exaltationem quantum ad gloriam corporis.

Sed cõtra Est. qđ dicit phil. 2. Factus est obediens vsq; ad mortẽ, mortẽ autem crucis, propter quod z deus exaltauit illum.

Rñdeo Dicẽdũ. q̃ meritũ importat quãdã eqlitatẽ inter ea de quibus meretur. Et quia apls dicit rom. 4. q̃ ei cui operanti merces imputatur ẽs debitũ. Cũ aũt aliquis ex sua iniusta voluntate sibi attribuit plus ẽs sibi debeatur iustũ est vt diminuat etiã quantũ ad id qđ sibi debebat: sicut cũ furat ẽs vnã ouẽ reddet quatuor: vt dicitur exo. 22. Et hoc dicitur mereri: inquãtũ per hoc punit eius mi q̃ voluntas Jra etiã cũ aliqđ sibi ex iusta voluntate subtrahit q̃ debebat habere, merek vt sed media conformitate nostra ad ipsum. morientem / immortalitate longe excellentiorem illa que fuit in statu innocentie nobis exhibebit in tempore resurrectionis: cum hoc etiam quod in capite nostro/ ipso scilicet christo homine tam immortalitatem corporis cõsequuti simus per ipsius passionem.

¶ Super articulum sextum.

Ad primũ Ergo dicẽdũ. q̃ primũ meredi est ex parte actus. corpus aũt est instrm meritorii actus. Et ideo pfectio actus christi q̃ fuit meredi principiũ nõ debuit in eo acqri p meritũ. sicut pfectio corporis. qđ fuit passionis subiectum. z per hoc fuit ipsius meriti instrm. ¶ Ad 2dm dicendũ. q̃ per priora merita christus meruit exaltationẽ ex parte ipsius anime. cuius voluntas charitate z aliis virtutibus informabatur. Sed in passione meruit sua exaltationẽ per modum cumulam recompensationis, etiã ex parte corporis: iustũ est enim vt corpus qđ fuerat ex charitate passioni subiectũ acciperet recompensationem in gloria.

¶ Ad tertiũ dicẽdũ. q̃ dispensatione ẽdam factũ est in christo, vt gloria aie ante passionẽ nõ redũdaret ad corpus. ad hoc q̃ gloriã corporis honorabilius obtineret, quãdo eaz per passionẽ meruisset. Gloriam aũt anime differri nõ cõuenebat: qr anima immediate vniebatur verbo. vnde decens erat vt gloria repleretur ab ipso verbo. Sed corpus vniebatur verbo mediante anima.

pro vna ablata one reddere tenetur quatuor: vnam pro rei extra/ z tres pro equalitate iniqui actus. Et quia tam de meritum meritũ principaliter consistit in voluntate. ideo author in litera tractans de merito christi. ad equalitatẽ que principaliter respicit actiones z passiones quatenus sunt volũtarie, se convertit. z tam in malis ẽs in bonis iustitie equalitatẽ cõsiderauit: pronit iniũa vel iniusta voluntas minus vel plus de sibi debitis volunt cum effectu: vt patet in litera. z hinc ad christi meritum descendit.

¶ Quo ad secundũ/ presupposita maiore ex declarata ratione meriti: monstrat subsumendo christum per suam passionem meruisse qua-

3.q.49. ar.4.co1 Et.5. di. 19. ar.5. q.1. Etopnf. 60.c.18. co.8.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tuor. Omnia clara sunt in litera.

¶ Sup. q.50. Arti.1.

HUmanum corpus vna cœlo. Cœueniēs fuit christū mori, probat duob⁹ rationibus. Omnia clara sunt.

¶ Super articulum secundum.

JAtulus clarus.

¶ Incor potem vna conclo.

Caro christi remansit vnita verbo dei post mortem, probat ratione & autoritate. Ratio est. Monū q̄ per gratiam dei concedit̄: nunq̄ reuocatur sine culpa: sed gratia vnionis est maius donū, & permanentius ex sua ratione q̄ gratia adoptionis: quę nūq̄ perditur sine culpa: ergo. Maior, probat autoritate apostoli. Minor quo ad primam partē cōparationis: q̄ maius est esse deum personaliter q̄ esse sanctum. Quo ad secundam vero: q̄ vnio personalis est permanentior q̄ vnio affectiua. Autoritas est damas.

¶ Aduerte hic, q̄ si ista maior nullius bonum diuine gratie perditur sine culpa: locum habet in bonis permanentibus: non autem in his bonis que solum consistunt in quodā fieri (vt donum prophetie) vel assistentia: vt gratia miraculorū: que altero duorum modorum conceditur. Hec enim q̄ non sunt dona permanentia, perdunt, hoc est non semper habentur absq̄ culpa (vt patet) & absq̄ dei penitētia. Et propterea author. vtē illa maiore ex autoritate apostoli: subsumpsit non positam (vt subsumendum expectabamus) sed comparatiuam respectu doni gratie adoptionis: quā constat non cessare sine culpa. & compararunt illam & quo ad maioritatē simplr, & quo ad maioritatē ex illud q̄ requirit ad propositum: hoc est ex permanētia. Et hinc scires, q̄ maior habet locum in hac materia: q̄ gratia vnionis est de genere bonorum permanentium. & q̄ multomagis habet locū in oppositorum

3.q.48.52. ar.1.co2. Et. 4.3 c. 55.ad 1m. Et q̄l. 2. art.2. co2. Et opp. 2.c.7. Etopuſ. 3.c.234. & 238.ſi. Et opuſ 60.6.19.

¶ De morte christi. Questio.50.

QUeritur de morte christi. Et primo vtrū fuerit conueniens christū mori. Secūdo vtrū fuerit separata diuinitas a carne. tertio vtrū christus triduo mortis fuerit homo. quinto vtrū corpus eius fuerit idē numero viuum & mortuum. sexto vtrum mors eius sit aliquid operata ad nostram salutem.

¶ Circa primū cōueniens fuerit christū mori. Arti.1.

AD primū Sic procedit. Videtur q̄ non fuerit cōueniens christū mori. Illud enī q̄ est primū principiū alicuius gñe nō dispouit q̄ illō q̄ est vltimum illi gñi: sicut ignis qui est primum calorū, nunq̄ pōt esse frigidus. Sed filius dei est fons & principiū oīs vite: ꝑm illud psal. apud te est fons vite. Ergo vt q̄ nō fuerit cōueniens christū mori. ¶ Maior est defect⁹ mortis q̄ mors: q̄ p morbū peruenitur ad mortem. Sed nō fuit cōueniēs christū aliquo morbo languescere: vt chrys. dicit. Ergo etiaz nō fuit cōueniens christū mori. ¶ Dñs dicit Jo.10. ego veni, vt vitā habeant, & abundantius habeant. Sed oppositū nō pduc̄it ad oppositū. Ergo vt q̄ nō fuerit cōueniēs

Sed cōtra Est. q̄ dī (christum mori. Joann. 13. expedit vt vnus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat. Quod quidē cayphas ꝓphetice dixit: vt euangelista testatur.

Rñdeo Dicēdum, q̄ cōueniens fuit xp̄m mori. primo quidē ad satisfaciendū pro humano gñe. q̄d erat mortī adiudicatū pp peccatū: ꝑm illud gen̄. 2. quacūq̄z die comederitis de morte morieminī. Est aūt cōueniens satisfacēdi, p alio modus, cū aliquis se subijcit pene quā aliꝰ meruit. Et iō christus mori voluit, vt mortē, p nob⁹ satisfaceret: ꝯz illud. 1. pe. tertio, xp̄s semel, p peccis nr̄is mortuus est. ¶ Secūdo ad ostendū veritatē nr̄æ assumpte: sicut. n. eusebius dicit si alr̄ post conuersationē cū hoīb⁹, euanescēs subito euolaret fugiēs mortē, ab oīb⁹ cōparet phātasma. ¶ Tertio vt mortē dō, nos a timore mortis liberaret. vñ vt ad he. 2. q̄ cōcauit carni & lā guini, vt p mortē destrueret eū q̄ hēbat mortis imperiū, & liberaret eos q̄ timore mortis p totā vitā obnoxii erāt seruituti. ¶ Quarto, vt corpaliter mortē dō similitudini peccati, penalitati daret nobis exemplū moriēdi spūaliter pcō. vñ vt ro. 6. Qui. n. mortuus ē pcō, mortuus est sel, q̄ ātr̄uit, vivit deo: ita & vos existimate mortuos quidē esse pcō, viuētes aūt deo. ¶ Quinto, vt a mortis resurgēdo, & virtutes suam ostēderet qua mortē superauit, & nobis spem resurgēdi a mortuis daret. Vñ apostolus dicit. 1. ad cor. 15. Si xp̄s ꝓdicaī q̄ resurrexit a mortuis, quō quidā in vobis dicunt, q̄ resurrectio mortuorum non est.

Ad primū Ergo dōm, q̄ christus est fons vite ꝑm q̄ deus. nō aūt ꝑm q̄ hō: mortuus est aūt ꝑm q̄ hō, nō ex q̄ deus. Vñ aug. dicit ꝛ felicia. Absit q̄ xp̄s sic senserit mortē, vt quātū in se est vita, vitaz perdiderit: si enī hoc ita esset, vite fons aruisset. Sensit ergo mortē ptic̄patione hūani affectus quē spōte suscēperat: nō nāe sue pdidit potētiā, p quā cūcta viuificat. ¶ Ad scōz dōm, q̄ christus nō sustinuit mortem ex morbo

Articulus I.

QUeritur primo vtrū christi mors fuerit conueniens. Secūdo vtrū fuerit separata diuinitas a carne. tertio vtrū christus triduo mortis fuerit homo. quarto vtrū corpus eius fuerit idē numero viuum & mortuum. sexto vtrum mors eius sit aliquid operata ad nostram salutem.

¶ Circa primū cōueniens fuerit christū mori. Arti.1.

AD primū Sic procedit. Videtur q̄ in morte christi fuerit separata diuinitas a carne. Ut enī dī matth. 27. dñs in cruce pēdens clamabat. deꝰ meꝰ deus meus, vt q̄d dereliquisti me? Qb⁹ expones ambr. dicit. clamabat hō, separatiōe diuinitatis moriturꝰ: nā cū diuinitas a morte liberata sit vnitꝰ mors ibi esse nō poterat, nisi vita discederet: q̄ vita diuinitas est. Et sic videt q̄ in morte christi sit diuinitas separata a carne.

¶ Remoto medio, separantur extrema. Sed diuinitas vnita est carni mediāte alia: vt supra habitū est. Ergo vbi q̄ cū i morte xp̄i alia sit separata a carne, q̄ p consequēs diuinitas sit a carne separata. ¶ Maior est virt⁹ viuificatiua dei q̄ alie. Sed corpus mortuum non poterat nisi anima separata. Ergo multo minus mors poterat, nisi separata diuinitate.

Sed cōtra Est. q̄ea q̄ sunt hūane nāe, nō dicunt de filio dei, nisi ratione vnionis: vt supra habitū est. Sed de filio dei dī id q̄d cōcurrit corpori xp̄i post mortē. s. esse, sepultū: vt pz in symbolo fidei. vbi dī q̄ filius dei cōceptꝰ est. & natus ex virgine passus, mortuus & sepultus. Ergo corpꝰ xp̄i nō fuit ī morte a diuinitate separatū.

Rñdeo Dōm, q̄ illud q̄d p gram dei cōcedit, nunq̄ absq̄ culpa recuperatur, vel reuocatur, vt dictū est. q̄ sine penitētia sunt dona dei & vocatio. Multo aūt maior est gratia vnionis, p q̄d diuinitas vnita est carni christi in psona, q̄ gra adoptionis, p q̄d alij sancti sanctificātur. Et etī magis permanēs ex sui rōne: q̄ hec gra ordinat ad vnionē personalē. gra aūt adoptionis ad q̄d dā vnionē affectualē. Et tñ videmus q̄ gra adoptionis nūq̄ pdit sine culpa. Cū igit in christo nulla fuerit culpa, impossibile fuit q̄ soluerēt vnio diuinitatis a carne ipsius. Et ideo sicut ante mortē caro christi vnita fuit ꝑm psonaz & hypostasim verbi dei, ita & remansit vnita post mortē: vt. s. nō esset alia hypostasis verbi dei & carnis xp̄i post mortem: vt damas. dicit in. 3. lib.

Ad primū Ille rō non est referenda ad solutionē vnionis psonalis: sed ad hoc q̄ deus pater eū exposuit passioni. Unde derelinquere ibi, nō est aliud q̄z nō ꝓtegere a persequētibus. Vel dicit se derelictū quantū ad illam orationē qua dixerat pr̄ si fieri pōt transeat a me calix iste: vt aug. exponit in lib. de gra nou testa. ¶ Ad scōm dōm, q̄ verbū dei dī vnitum carni mediāte alia, inquantū caro p animā ptinet ad hūanam nām, qua filius dī assumere intēdebat: nō aūt ita q̄ alia sit quasi medium ligās vnitā. Habet aūt caro ab alia q̄ ptineat ad hūanā naturā, etiā postq̄z alia separatur ab ea: inquantū. s. in carne mortua remanet ex diuina ordinatiōe quidā ordo recurrentionis. Et iō nō tollit vnio diuinitatis ad carnē. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ alia ḥz vim viuificādi formal. & ideo ea ꝓpter, necesse est corpꝰ esse vniū. Diuitas aūt

qt est excellētius de nū q̄ gra adoptionis: nū q̄ est ꝓmanētius. Et de primo quidē excellētia ḥz quibusdā dubitet: liquis tñ libraueris rōnem aliatis (scz gravmonia cōstituit vnitū esse ꝓsonaī deum: gra aūt adoptionis cōstituit esse sanctū: sed lōge magis est esse deū ꝓsonaliter q̄ esse sanctū) manifeste videre poterit suiam ḥāc esse verā. In cuius sign quum coicasset se deus ꝑm nāle sīlitudinē bñficio creationis: & postea ꝑm supernālem sīlitudinē bñficio adoptionis (& hec vno fuerit cōmunia angelo & homini) ad victimā reseruauit tanq̄ summum, cōtcare se ꝓpe. Et ꝑ hoc patet, q̄ ad ꝓpria & ꝑm diuersa causarū gña vtriq; conuenit vinificare: ac ꝑ hoc cōparatio inefficax est. & ꝑ sophisticos inducit, & respōdet tacte q̄ni, p quendo deo: per hoc q̄ deus nō necessitate nature sed voluntarie vinificat. Et intēdit ꝑ hoc, q̄ ḥz de ista ꝓpositione q̄ alia alat corpꝰ, cōsistit vita corporea cuiusq; hominis.

¶ Super arti. 1. rū.

IN titulo christus significat ꝓsonā diuinā: neverbi secundū ea dispositionē quā de facto ha-

3.dis.21. q.1.ā.1. q.2. Et q̄l.2. ā.1. cot. Etopuſ. 3.c.236. Etopuſ. 60.c.19. ſi. Et pſal. 21.co.2.

Ad tertiū Sic procedit. Videt q̄ in morte christi fuerit facta separatio diuinitatis ab aia. Dicit enī dñs Jo.10. Nemo tollit aiam meam a me, sed ego pono eā, & iterū sumo eā. Non aūt videt q̄ corpus aiam ponere possit eā a se separādo: q̄ aia nō subijcit ptāti corporis, sed potiꝰ ecōuerso. Et sic videt q̄ christo ꝑm, q̄ est verbū dei, cōueniat aiaz suā ponere. Hoc aūt est eam a se separare. Ergo per mortē aia eius fuit a diuinitate separata. ¶ Athanasius dicit, maledictū, qui totū hoiem quē assumpsit dei filius, denuo assūptū vel liberatū, tertia die a mortuis resurrexisse nō cōfitetur. Si nō potuit totꝰ hō denuo assumi, nisi aliq̄n fuerit totꝰ hō a christo deu separatꝰ. Totus aūt est hō cōponit ex aia & corpore. Ergo aliq̄n fuit facta separatio diuinitatis & corpꝰ & aia.

¶ Propter vnionē ad totū hoiem, filius dei vere ds hō. Si ergo soluta vnione animę & corpis p mortē, verbū dei aiam posuit, sequit̄ q̄ aliquando aia illa separata est a verbo. qđ est falsum: mors enī corpus ab aia separauit, & verius q̄ ipsa se aia ponat, sequit̄ q̄ aia ipsa a se separata sit. qđ est absurdū. Relinquit ergo q̄ ipsa caro aiam suā ponit, & iterū eā sumit, nō ꝓprie sua, sed ꝓprie verbi inhabitātis car diuinitas verbi a carne. ¶ Ad 2m dōm, q̄ in verbis illis athanasius nō intellexit q̄ totus homo denuo sit assumptus. s. oēs ptes eius q̄si verbū dei ptes hūane nāe deposuerit per mortē. Sed q̄ iterato totalitas nāe assumpte sit in resurrectione redintegrata per iteratā vnionē aie & corpis. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ verbū dei ꝓpter vnionē humane nature, nō dī humana nāz, sz dī hō. qđ est hūis hūanā nāz. Alia aūt & corpꝰ sunt ꝓres essentiales hūane nāe. Vñ ꝓp vnionē verbi ad vnūq̄ eoꝝ, nō sequitur q̄ verbū dei sit alia vel corpꝰ: sz q̄ sit hīs aiam vel corpꝰ. ¶ Ad quartū dōm, q̄ sicut dam. dicit. in 3. li. q̄ in morte christi est separata aia a carne, non est vna hypostasis in duas hypostases diuisa. naz & corpus & aia christi ꝑm idem ex principio in verbi hypostasi habuerūt exsistā: & in morte inuicē diuisa, singulū eoꝝ mānsit, vnā hypostasim verbi habens. Quare vna verbi hypostasis, verbi & aie et corpis extitit hypostasis: nunq̄z enim neq̄ aia neq̄ corpus ꝓpriam habuerūt hypostasim, ꝓter verbi hypostasim. Una enim semper verbi hypostasis, & nunq̄ due.

¶ Utr̄ christus i triduo mortis fuerit hō. Ar.4.

AD quartū Sic procedit. Videtur q̄ christus in triduo mortis fuerit hō. Dicit. n. aug. in primo de tri. talis erat illa susceptio. q̄ deus hoiem faceret & hoiem deū. Sz illa susceptio nō cessauit a morte. Ergo vt q̄ q̄ mortē nō deserit esse hō. ¶ Pbo dicit i. 9. ethi. tē, aiam perfi alloquēs dicimus, sancte petre ora ꝓ nobis. Sz post mortē filius dei nō fuit separatus ab aia, intellectuali. Ergo in illo triduo filius dei fuit hō. ¶ Ad hoc dicit sacerdos est homo. Sed in illo triduo mortis christus fuit sacerdos: aliter enim non verum esset q̄d dicitur in psal. tu es sacerdos in eternū. Ergo christus in illo triduo fuit homo.

Sz cō. Remoto superiori, remouet̄ inferius. Sz viuū siue aiatū est supius ad aiaz & homine: nā aial est subst̄ia aiata sensibilis. Sed in illo triduo mortis corpus christi non fuit viuū neq̄ aiatū. Ergo nō fuit homo.

Rñdeo Dicēdū, q̄ christus vere fuisse mortuū, est articulus fidei. Unde asserere oē illud per q̄d tollitur veritas mortis christi, est error cōtra fidē. Propter q̄d in epla synodali cyrilli dicitur. Si q̄s nō cōfitet deū verbū passum carne, & crucifixū carne, & q̄ mortē gustauit carne, anathema sit. Pertinet aūt ad veritatē mortis hominis vel animalis, q̄ per mortem desinat esse homo vel aial: mors enī hois vel aialis, fuerit ex separatione aie, q̄ cōplet rōnē aialis vel hois. Et ideo dicere christū in triduo mortis hoiem fuisse, simplr & absolute loquendo erroneum est. Pōt tñ dici q̄ christus in triduo fuit homo mortuus. ¶ Quidā tñ cōfessi sunt christū in triduo hoiem fuisse: dicētes quidē verba errōnea, sed sensum erroris non ḥntes in fide. Sicut hugo de s. vict. q̄ ea ratione dixit christū in triduo mortis fuisse hoiem, q̄ dicebat aiaz esse hominē, q̄d tñ est falsum: vt in prima pte ost̄sum ē. Magister etiā sniaz. in. 23. dist. tertij lib. posuit, q̄ christus in triduo mortis fuit homo alia rōne: q̄ credidit q̄ vnio aie & carnis nō esset de ratione hois, sz sufficit ad hoc q̄ aliquid sit homo q̄d habeat aiam humanā & corpus. siue cōiuncta siue nō cōiuncta. Quod etiam patet esse falsum ex his q̄ dicta sunt in prima parte: & ex his que supra dicta sunt circa modum vnionis.

Ad primū Ergo dicēdū, q̄ verbū dei suscepit aiam et carnē vnitā & ideo illa susceptio fecit deum hominē, & hominē deū. Nō aūt cessauit illa susceptio per separationē verbi ab aia vel a carne: cessauit tñ vnio carnis & aie. ¶ Ad secundū dicēdū, q̄ homo dicit esse suus intellus nō quintellus sit totus hō: sz q̄ intellectus est principalior pars hois, in q̄ virtualr cōsistit tota dispō hois. Sicut si rector ciuitatis dicat̄ tota ciuitas, q̄ in eo cōsistit tota dispō ciuitatis. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ esse sacerdotē, cōuenit hoi rōne aie: in qua est ordinis caracter. Unde per mortē homo nō perdit ordinem sacerdotalē & multo minus christus, qui est totius sacerdotij origo.

¶ Utrum fuerit idem numero corpus christi viuentis & mortui. Arti.5.

AD quintū Sic ꝓceditur. Videt̄ q̄ nō fuerit idē numero corpus christi viuentis & mortui.

3.dis.22. q.1.ar.1. Et quol. 2.ar.1. Et quol. 3.ar.1. cor.ſi. Et quol. 4.ar.1. Etopuſ. 3.c.236. Etopuſ. 60.c.20 ſi.

Quol.1. ar.1. Et q̄l.3. ar.4.ad primū. Et quol. 4.q.3.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In corpe ponit vna distinctio bimembris cū cōclonib⁹ duab⁹ iurta nūerū membroꝝ. Distinctio est. Simplr sumit duab⁹ significatiōib⁹ vt vt significat nullo addito: vel vt significat totalr. Prīa cōclo est sume do simplr prio mō. Corpus xpi vīuū ⁊ mortuū fuit idē nūero simplr. Probat: qr fuit idē suppositalr. ⁊ sic loquit athana. Scōa cōclo est sume mēdo simplr. 2o mō. Corpus chri vīuū ⁊ mortuū nō fuit idē numero simplr. Probat prio qrvita est de essentia corporis viuētis: qr est ꝑdicatū essentiale/⁊ nō accidentale. Probat 2o ex opposito: qr si diceret remānsisse totalr idem: sequeret qr nō esset corruptū corruptione mortis: qđ est hereſis gaianitarum. Et ad hoc asserunt antonitates. ¶ Adnerte hic/q autoris doctrina ꝓcedit ex supposita vnitate forme substātialis i hoīe. tenentes enim plures formas i homine/puta formam corporeitatis, aut mixti: cui superadderet ꝓpria ala; ena deret ꝓpria in ltra factā discendo qr i morte chri facta est separatio aie a corpore: ⁊ sic fuit ibi corruptio mortis: ſz corpus remānsit cum illamet corporeitate/forma quā prius habebat: ⁊ ꝓpes corp⁹ chri inquātū corp⁹ remānsit totalr idem nūero. ⁊ dicere ꝑ nulla est hereſis. ¶ Et ad ꝓbiam declinando cēt/si ꝑ cēt discretiōnē. Hāc sicđē via tenet sco. qui addit aliud manifestū alienum a phia. s. qr fuit corruptio tunc sine gnatione: corrupt⁹ quippe fuit homo separatione aie a corpore: ⁊ nihil genitū est. Contra hos non loquitur ita: que de vnitate nūali corpis christi vīui ⁊ mortui tractat: ⁊ veritatem per se notam tradit. Nā si corpus chri remansisset eīno idem qđ prius: oporteret qr remānsisset vīuum eadē vita: alioquin aut vita nihil illius fuisset: nisi accīs: aut nō totalr remānsisset idē/deficiente aliq eius substātia: ſz vita. Quo circa scōtus corpus christi tenet eīno idē ꝗtenus est corpus: ⁊ nō ꝗtenus erat vīuum. Aut hoc aūt aliā formā genitā in chri corpe tenet: ſz formā cadaueris ꝰ quā erat corpus: qr nāliter ordo habet/vt semp corruptio vnius sit generatio alteri⁹: imo prius natura intenditur gnatio ꝗ corruptio. Et vnā tm in composito formam/iurta peripateticaz doctrinam bene perspectam nouimus.

Alia ꝓ galani/tarum.

¶ Super articulum sextum.

In corpore vna, distinctio bimembris cū cōclusionib⁹ trib⁹. Distinctio est de morte: vel in fieri vel in facto esse. Prima cōclusio est. De morte chri in fieri/de qđ est iudicium qđ de passione chri. Declarat: qr mors in fieri: fuit ipsa passio chri. Scōa cōclo est. Mors chri in facto esse nō potuit operari salutē nīam per modū meriti: ſz per modū efficientie. Prīa ꝑs in ſz nō probatur. Scōa probatur, per mortē deitas nō est separata a carne: ergo quicquid circa carnē chri ab alia separatā cōtigit: fuit nobis salutiferū ꝓ parte deitatis vnite. Tertia cōclo est. Mors xpi opata est destructio nē vtriusq⁹ nre mortis: ſz aic ⁊ corpis. Probat. Mors chri fuit priuatio ꝓprie vite: ergo effectus eius ꝓprie est remotio nr⁹ impedimēti eterne vite: ergo ē remotio vtriusq⁹ nre mortis. Prīa ꝑs in ſz qr mortis nre. Prīa ꝑs ꝓbat. Mors chri fuit priuatio ꝓprie vite: ergo effectus eius ꝓprie est remotio nr⁹ impedimēti eterne vite: ergo ē remotio vtriusq⁹ nre mortis: ſz aic ⁊ corpis. Prob

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super articulum tertium.

AN corpore vna eccla. Conueniens corpus christi putrefieri aut incinerari. Probatur duplicit. Primo. putrefactio prouenit ex infirmitate nature illi⁹ corporis nō potētis corpus amplius in vnū cōtinere: ergo christe mortis eius infirmitati nature ascriberetur: noluit corpus suum resolui. Ans ps. Cōsequētia probat: qz mortis xpi nō debuit esse ex infirmitate nature: sz volūtaris. In cuius signū nō morbo sed passione voluntarie suscepta mortuꝰ est. Secō probat: qz ad ostēsionē diuine virtutis voluit corpus suum incorruptū permanere. Et ad hoc affertur auctoritas chrysō. ¶ Circa primam rationē dubiū occurrit: qz imperfectum videt. Nā sine in corpe christi fuerit aliqua putrefactio siue nō: cōstabat qō ex violēta passione nō ex nature infirmitate mortuus erat: qz passus est in cruce iuuenis. ¶ Ad h dicit, qꝛ putrefactio cadaueris attestat infirmitati nature presentis ⁊ pterite. Nam corpa ita cōpacta vt nullis cōpterio vigorosa sit ⁊ vina ⁊ mortua: putrefactionis resistunt magis aliis. ⁊ ppea si putrefactio cadaueris accidisset in christi corpe testimoniū infirmitatis nāe in christo monstraretur: tanqꝫ impotētio prius ampius tenere corpus viuum ⁊ postea incorruptū: ⁊ cōsequēter qꝫ mors christi accidisset ei si noluisset. Et sic imputrefactio corpis mortui non est impertinēs: sed idoneū testimonium volūtarie mortis: ⁊ putrefactio fuisset testis mortis non voluntarie: sed necessarie ex debilitate nāe. Ex supradictis nanqꝫ ps / qꝫ christe licet crucifixus mortuus fr est qz voluit. In cuius signū clamans expirauit. ¶ Super articulum quartum.

AN corpore vna eccla. Conueniēs fuit ꝙ christe dnabus noctibus ⁊ vna die esset in sepulchro. Probatur. Tempus quo christe fuit in sepulchro / effectū mortis eius representat: sz effectus christi est duplex nr̄a mors ⁊ ipsa mortis eius lux. ⁊ causa: ergo cōuenienter vna die ⁊ duabus noctib⁹ mansit in sepulchro. Omnia clara sunt.

¶ In rōne ad primū / aduerte qꝫ auctoritas ecclesie indubie credentis christe surrexisse prīa sabbati in mane vel ⁊ inde die resurrectionis die dicitur nolauit: elicit oēs nouitates p̄sumētū hoc in dubiū reuocare: ⁊ exponere euāgelistas suo sensu. Et ppea tales nō audiendi / sed vitandi sunt a pīs ecclesie auribus. ¶ In cuius rōne aduerte nouitie: qꝫ licet christe naturalīdicū mortis christe immutate accipiendo noctem pro prīa parte eius, scꝫ feria est inuisipit a nocte terminis ne dicit ioānis: ⁊ sabbatum incipit a nocte termināte feriam sequētē: ⁊ sīl dica incipit a nocte in qua christe surrexit. Dies vero creationis mūdi numerat inciplendo a die vna prīa pte: ita qꝫ mane incipit dies: ⁊ dies rationis vsqꝫ ad aliud mane excludit: sed ꝙ quidē pars eius est nox. Et hoc notatur quum dr / fem effuspere ⁊ mane dies vnus: a termino enim lucis diurne dicit: qꝫ factū est vesperum ⁊ termino nocturno ⁊ tenebrarū subdit: ⁊ mane: ita qꝫ ipse dominus numerādi manifestat lucē p̄mo: ⁊ nebulas p̄ncipio compatiēdo. Ratio aūt horū contrariorū ostēsa in litera hac redditur satis clara. ¶ Amplius ne ad vltimū pertinpe nouitie / qꝫ sicut dicimus media vita in morte / ⁊ nō ppea limitamus nos quasi diuidam vitā in duas partes equales: ⁊ fit gesta incto die dicim⁹ gesta media die: ⁊ fuit mersos in mari dicimus in media nocte: submersos: nō dimidendo mare ⁊ duas partes equales: ita resurrectionē in qꝫ cunqꝫ pte noctis factā: dicimus media nocte factam absq; diuisione noctis in duas ptes equales.

Pars 3. q. 55. a. 1. co. 1. et ad. 1m. Et 3. dis. 21. qō. 1. art. 2. et q. 2. art. 2. ad. 1. Etopuſ. 5. c. 24. Etopuſ. 60. c. 20 60. 2.

Pars 3. q. 51. a. 2. co. 2. Et 3. dis. 22. q. 1. ar. 1. q. 1. Etopuſ. 60. c. 2. Et 3. dis. 22. q. 2. ar. 1. q. 1. Etopuſ. 3. c. 24. 2 Etopuſ. 60. c. 11. primo.

3. dis. 22. q. 1. arti. 1. q. 1. Et opn. 60. c. 2. circa medium.

¶ Super. q. 52. ar. 1. via est mortuus ⁊ sepult⁹: scōs aūt dies est integer cū. 24. horis nocturnis ⁊ diurnis: nox aūt sequēs ptinet ad tertiū diem. Sicut em primi dies pp futurū hois lapsum. a luce in noctē, tralsit pp hois reparationē, a tenebris computantur in lucē. ¶ Ad scōm dōm, qꝫ sicut aug. dicit in. 4. de tri. christe in diluculo resurrexit: in quo aliqđ lucis apparet. ⁊ adhuc ⁊ aliquid remanet tenebrarū noctis. Unde de mulieribus dr in. 20. qꝫ cū adhuc essent tenebre, venerūt ad monumētū. Ratione ergo harū tenebrarū grego. dicit christe media nocte surrexisse. nō quidē diuisa nocte in duas partes equales, sed infra ipsam noctē. Illud em diluculū ⁊ pars noctis ⁊ pars diei dicit pr propter cōuenientiā quā cū vtroqꝫ hz. ¶ Ad tertium dōm, qꝫ intantū lux in morte christi prevaluit (qui significat per vnā diem) qꝫ tenebras duarum noctium. i. duplicis mortis nostre remouit: vt dictum est.

¶ De descensu christi ad inferos. ¶ Q. 52.

CEinde est de descēsu christi ad inferos. ¶ Et circa hoc querunt. 8. Primo vtrū fuerit cōueniens rōm ad inferos descēdere. Secūdo in quē infernū descenderit. Tertio vtrum totus fuerit in inferno. Quarto vtrum aliquam moram ibi traxerit. Quinto vtrū sanctos patres ab inferno liberauerit. Sexto vtrū dānatos ab inferno liberauerit. Septio vtrū liberauerit pueros in peccato originali defunctos. Octauo vtrū liberauerit homines de purgatorio.

¶ Utrum fuerit conueniens, christe ad infernum descendere. Arti. 1.

AD primū Sic procedit tur. Uidet non fuerit cōueniens christe ad infernū descēdere. Dicit. n. aug. in epla ad enodium, Nec ipsos quidem inferos vspiam scripturarū, in bono appellatos potui reperire. Sed alia christe nō descēdit ad aliqđ malū: qꝫ nec alie institoū ad aliquod malū descendūt. Ergo videt qꝫ non fuerit cōueniens, christe ad inferos descēdere. ¶ P. Descendere ad inferos, non potest christe conuenire christe secundum naturā (que est omnino immobilis) sed solum conuenit ei christe secundum nāz assumptā. Ea vero q̄ christe fecit vel passus est in nā assumpta, ordinantur ad hūanā salutē, ad quā nō videt necessariū fuisse qꝫ christus descēderit ad inferos: qꝫ p passionē suā quā in hoc mūdo sustinuit, nos liberauit a culpa ⁊ pena: vt supra dictū est. Nō igitur fuit cōueniens qꝫ christus ad infernum descēderet. ¶ P. Per mortē christe, separata est alia a corpe eius, qđ qdē in sepulchro positū fuit: vt supra habitū est. Nō aūt videt qꝫ scōz aiam solā ad infernū descēderit: qꝫ aīa cū sit incorpea, nō vr q̄ localr possit moueri: hoc essēsus corpoꝝ: vt probatur in sexto phy. Descēsus aūt motū corpotalē importat. Non ergo fuit cōueniēs, qꝫ christe ad infernū descēderet.

SED cō Est, qꝫ dicitur in symbolo, Descēdit ad inferos. Et apostol⁹ dicit ephe. 4. Qđ aūt ascēdit, qđ ē nisi qꝫ descēdit primū ad inferiores ptes terre? gl. i. ad inferos.

RESPONDEO Dicēdū, qꝫ cōueniēs fuit christe descēdere ad inferos. Ad cuius euidentiam sciendum est, qꝫ christus assumpsit humanam naturam ad reparandum hominem a peccato. Et ideo illa christe descendisse dicitur, quę ad humanam naturam pertinent. Quę quidem ex tribus colligi possunt. Primo quidem ex ipsa peccati natura. Peccatum enim primi hominis duo habuit. Scilicet auersionem a deo, et conuersionem ad bonum commutabile. Et quia per conuersionem ad bonum commutabile, homo meruit mortem corporis, et descēsum animę ad inferos. Et ideo sicut fuit conueniens ei mori, vt nos liberaret a morte, ita conueniens fuit eum descēdere ad inferos, vt nos a descēsu ad inferos liberaret. Unde osee. 13. ero mors tua o mors, ero morsus tuus inferne. ¶ Secōo, qꝫ conueniens erat, vt victo diabolo p passionē, victos ei? eripet ꝙ detinebant in inferno: sz illud zach. 9. tu ꝙq; i sanguine testi tui emisisti victos tuos de lacu. Et col. 2. 15. expolians principat? ⁊ potates, traduxit confidenter. ¶ Tertio, vt sicut ptātē suā ostēdit i terra viuēdo ⁊ mortēdo, ita et ptātē suā ostenderet i inferno, christe visitādo ⁊ illuminādo. Unde dr i psal. attollite portas principes vras. gl. i. principes inferni auferte ptātē vestrā, qꝫ vsqꝫ nūc hoies in inferno detinebatis. ⁊ sic in nose Jesu oē genu flectat, nō solū celestiū, sed etiā infernoū: vt dicit phil. 2.

AD primū Ergo dōm, qꝫ nomē iferoꝝ, sonat in malū pene nō aūt in malū culpe. Unde decuit christū in infernū descēdere, nō tā de ipse esset debitor pene: sz vt eos q̄ erāt pene obnoxij, liberaret. ¶ Ad sm dicēdū, qꝫ passio christi fuit quasi q̄dā cā vniuersalis hūane salutis, tā viuoꝝ qꝫ mortuoꝝ. Cā aūt vlis applicat ad singulares effect? p aliqđ spāle. Unde sic vir? passiōis christi applicat vnicuiq; p sacramēta ⁊ figurātia nos passioni christi, ita etiā applicata est mortuis p descēsum christe ad inferos. Propter qđ signāter dr zach. 9. qꝫ eduxit vinctos de lacu in sanguine testi sui. i. p virtutē passionis sue. ¶ Ad tertiū dōm, qꝫ alia christi nō descēdit ad inferos eo ģre mot? q? corpora mouent, sed eo ģre motus q̄ angeli mouent: sicut in prima parte habitū est.

¶ Utrum christus descenderit ad infernū dānatorum. Arti. 2.

3. dis. 22. q. 2. arti. 1. q. 1. Et opn. 60. c. 2. circa me dium.

ADscōm Sic procedit. Uidet qꝫ christe descēderit etiā ad infernū dānatoꝝ. Dicit enim ex ore divine sapiētie ecc. 24. penetrabo oēs inferiores terre gtes. i. e. Sed inter gtes inferiores terre cōputatur etiā infernus dānatoꝝ: sm illud psal. introibūt in inferiora terre. Ergo christe q̄ fuit dei sapiētia: ertā vsqꝫ ad infernum dānatoꝝ descendit. ¶ P. Act. 2. dicit petr⁹, qꝫ deus christum ab eo. Sed dolores non sunt in inferno patrū neqꝫ etiam in inferno puerorū: qui nō puniunt pena sensus, pter pctm actuale, sed solū pena dāni, pter peccatū originale. Ergo christe descēdit in infernū dānatoꝝ: vel etiā in purgatoriū: vbi homines puniuntur pena sensus pro peccatis actualibus. ¶ P. Prime pet. 3. 6. q̄ christus his qui in carcere cōclusi erāt, spū veniēs predicauit, qui increduli fuerant aliqñ. Qđ sicut athanasius dicit in epla ad epictetū, intelligit de descēsu christe ad inferos: dicit enim qꝫ corpus christi fuit in sepulchro positū, qñ ipse perrexit p̄dicare his qui in custodia erant spiritibus, sicut dixit petrus. Cōstat autem qꝫ increduli erant in inferno damnatoꝝ. Ergo christe ad infernum damnatoꝝ descēdit. ¶ P. Aug. dicit in epla ad enodiū. Si in illum abrae sinum, christe moriuꝫ venisse sacra scriptura dixisset, non nominato inferno eiusq; doloribus, miror: si quisq; ad inferos eum descendisse asserere auderet: sed qꝫ euidentia testimonia ⁊ infernū cōmemorant ⁊ dolores, nulla cā occurrit cur illo credat venisse saluatoꝝ, nisi vt ab eisdē doloribus saluos faceret. Sed locus doloꝝ est infern⁹ damnatoꝝ. Ergo christe in infernū dānatoꝝ descēdit. ¶ P. Sicut aug. dicit in quodā sermone de passione, christe ad infernū descendens, oēs sanctos qui originali pctō astricti tenebant: absoluit. Sed inter illos erat etiam iob, qui de seipso dicit iob. 17. in profundissimū infernū descēdet oīa mea. Ergo christe etiā vsqꝫ ad. pfundissimū infernū descēdit.

SED CŌ Est, qꝫ de inferno damnatorum dicitur iob. 10. Antequā vadam, ⁊ non reuertar ad terram tenebrosam ⁊ opertam mortis caligine: vbi nullus ordo: sed semper horror inhabitat. Nulla autem est conuentio lucis ad tenebras: vt dicitur secūde ad corn. 6. Ergo christus qui est lux: ad infernum damnatorum non descendit.

RESPONDEO Dicendū, qꝫ duplr dr esse aliqđ alicubi. Uno mō per suum effectū: ⁊ hoc mō christe in quālibet infernoū descendit: aliter tñ ⁊ aliter. Nā in infernū dānatoū hūit hunc effectum, qꝫ descendens ad inferos: eos de sua incredulitate ⁊ malitia confutauit. Illis vero qui detinebantur in purgatorio, spem gloie cōsequende dedit. Sanctis autem patrib⁹: q̄ pro solo pctō originali detinebant i inferno, lumē eterne glie infudit. Aliter modo dr aliqđ esse alicubi p suā essentiā: ⁊ hoc mō anima christe descendit solū ad locū inferni, in quo iusti detinebantur: vt quos ipse per gratiā interius visitabat sm divinitatē: eos etiam sm animā visitaret ⁊ loco. Sic aūt in vna parte inferni existens effectum suū aliqualiter ad oēs inferni partes derivauit, sicut ⁊ in vno loco terre passus, totum mundum sua passione liberauit.

Universidad de Deusto
Biblioteca

effect⁹ nõ solius deitatis ꝫ hũanitatis chr̃i: ꝛ sũr effect⁹ chr̃i descẽdẽtis ad inferos/debẽt eẽ nõ soli⁹ deitatis. In ꝑa aũt ponit effect⁹ vñ infusio luminis eterne glie: ꝓstat em̃ deũ imediate infundere lumẽ glie alab⁹: ergo. ¶ Ad hoc dr̃: q etiã ipm lumẽ glie cõsequmur ex vnite patronis chr̃i: q ex h ipso ꝛ nobis ꝛ illis aput celũ: q vtrisq; impedimẽta illi⁹ luminis abstulit. Et q: vt in ꝓcedẽtis ar. rñsiõe ad ꝑm/dr̃: ꝑtus passiõis chr̃i applicate ad scõs mediãte descẽsu xp̃i ad inferos: sicut ad nos mediãte passiõe xp̃i ad inferos: ꝛ ideo dr̃ q ꝑtus passiõis chr̃i applicate ad scõs mediãte descẽsu xp̃i ad inferos: sicut ad nos mediãte passiõe xp̃i. ¶ Ad ꝑmũ dr̃ q ꝑtus passiõis chr̃i applicate ad scõs mediãte descẽsu xp̃i ad inferos: sicut ad nos mediãte passiõe xp̃i.

Ad ꝑmũ Ergo dr̃, q chr̃s ꝺ̃ descẽdẽdo sapia, penetrauit oẽs inferiores ptes terre, nõ local⁹ ꝑm aiam oẽs circũeũdo, ꝫ effectũ sue po⁹ aliq̃ diã ad oẽs extẽdẽdo. Ita tñ q solos iustos illumĩauit: sequit̃ eñ ꝛ illuminabo oẽs ꝑantes in dño.

¶ Ad ꝑm dr̃m, q duplex est dolor: vnus de passione pene, quẽ patiuntur homines ꝓ pctõ actuali: ꝑm illud ꝑsal. dolores ĩferni circũdederunt me. Alius aũt dolor est de dilatione sperate glorie: ꝑm illud ꝓpheti, is. spes q̃ differtur: affligit alaz. Quẽ ꝺ̃ dolorẽ patiebãtur scti pres in inferno ad qõ signãdũ aug. l. sermone de passione, dicit, q lachrymabili obseruatiõe chr̃m orabãt. Utrosq; aũt dolores chr̃s soluit ad inferos descendẽs: alr̃ tñ ꝛ alr̃. Natura dolores penarũ soluit, ꝑserua do ab eis: sicut medic⁹ dr̃ soluere morbũ, a q̃ ꝑseruat ꝓ medicinã. dolores aũt cãros ex dilatiõe glorie, actuali⁹ soluit, gloriã ꝓhibendo.

¶ Ad tertiũ dõm, q illud qõ ibi dicit petr⁹, a q̃busdã refert ad descẽsum chr̃i ad inferos ꝓ sic exponẽtes verbũ illud: hic ꝺ̃ in carcere in clusi erãt. i. inferno, ꝑsl. i. ꝑm aiam. chr̃s venies predicauit, q̃ incredituli fuerãt aliq̃n. Aũ ꝛ dam̃. dicit in. 3. li. q: sicut hic ꝺ̃ in terra sunt: euangeliz̃auit. ita ꝛ hic ꝺ̃ in inferno. Nõ qui dẽrt incredulos ad fidẽ ꝑuerteret: ꝫ vt eorũ infidelitatẽ cõfutaret. Qr ꝛ ipsa ꝓdicatio, nihil aliud intelligi põt, quã manifestatio diuinitatis ei⁹: q̃ manifestata ẽ infernalib⁹ ꝓ virtuosum descensum xp̃i ad inferos. ¶ Aug. tñ melius exponit in epla ad enodũ: vt referatur nõ ad descensum chr̃i ad inferos: sed ad opõnẽ dinitatis ei⁹, q̃s exercuit a ꝓncipio mũdi. Ut sit sensus, q hic ꝺ̃ in carcere conclusi erant vinctes. i. in corpe mortali (qõ est quasi ꝺ̃ carcer ale) spũ sue diuitatis venies ꝓdicauit, ꝓ internas inspiratiões: ꝛ etiã exteriores admonitiões ꝓ ora iustorũ. His iquã ꝓdicauit: q̃ incredituli fuerãt aliq̃n, noe. l. predicanti, qñ expectabãt dei patiẽtiã, ꝓ quã differebat pena diluuii. vñ subdit, i diebꝰ noe, cũ fabricaret archa. ¶ Ad quartũ dõm, q sin⁹ abrae ꝑm duo ꝓsiderant. vnom⁹ ꝑm q̃tes q̃ ibi erat a pena sensibili: ꝛ q̃tuz ad hoc non cõpetit et nec nomẽ inferni, nec sunt ibi aliq̃ dolores. Aliom⁹ põt cõsiderari q̃tũ ad pticipationẽ gl̃e spate: ꝛ ꝑm ꝫ hz rõnẽ iferni: ꝛ dolois. Et iõ nũc ꝺ̃ sin⁹ abrae illa reqes brõrũ, nõ tñ ꝺ̃ infern⁹, nec ꝺ̃ nũc in sinu abrae esse dolores. ¶ Ad quintũ dr̃, q sicut gre. ibidẽ dr̃t ipsa supiora loca inferni, ꝓfundissimũ infernũ vocat. Si em̃ q̃tũ ad celsitudinẽ celi aer iste caliginosus infern⁹ est, q̃tuz ad eiusdẽ aeris altitudinẽ, terra q̃ infer⁹ iacet: ꝛ infern⁹ intelligit ꝛ ꝓfundꝰ põt. Quãtuz vero ad eiusdẽ terre altitudinẽ, ꝛ loca illa inferni q̃ supiora sunt aliqs receptacul⁹ inferni, ꝫ mõ inferni, ꝓfundissimi appellatiõe signiant

¶ Super arti. 5.

Op⁹. 3. c. 236.

Iulꝰ sicut sonat intelligit. ¶ In corpe vna est cõclo habẽs multas ꝑtes: ꝫs in illo triduo chr̃s fuit totus in sepulchro/in inferno ꝛ vbiq. ꝓtobatur. In morte xp̃i hz aia fuerit separata a corpe: neutrum tñ fuit separatũ a ꝑsona filij dei: ergo xp̃s totus ꝛc. Probatur cõsequentia: q̃ masculinũ gen⁹ refert ad ꝑsonã: neutrũ aũt ad nãm. Clara sunt omnia in litera.

¶ Super arti. 4.

Iulꝰ clarius. ¶ In corpe vnica cõclo. Credendum est aiam chr̃i fuisse i inferno ꝺ̃ dicit corpus eius fuit in sepulchro. Probatur ex proportionali similitudine: q vtrũq; effecit. s. descẽsum ad inferos ꝛ ponẽ corpus in sepulchro: vt nõa in se penas susciperet: ex hoc. n. cõueniẽtissime sequitur: vt anbe simul terminentur pene.

¶ Aduerte hic/q pe nalitates chr̃i vsq; ad resurrectionẽ ei⁹ durauerũt: vt manifeste ꝓz de pena separationis aie a corpe: quia ꝺ̃ potuit cõstare sustinuisse chr̃m vsq; ad resurrectionem suã. Tñ cõuenientissime autor ex duratione penalitatũ ꝑtis corpe suscepit sepulchri. ¶ Quũ aũt audis penalitates chr̃i in resurrectiõe sua ꝑminatas: intelligas de penis ttriseest: hoc ẽ ꝑm chr̃m affectibꝰ: ꝛ nõ pẽis eternis. he. n. nõ fuit i illꝰ reflectiõe ꝑminate: nã vsq; ad cõsummationẽ seculi/ infamie penã i metibus hoium nõ pancos ꝺ̃ gnãt sufferre: dum a magna ꝺ̃ misterra ꝓpte hr̃ pur⁹ hõ: quus tñ filꝰ deãt vt in eo nole oẽ genu flectãt/ celestiũ/ terrestriũ et iferno ꝛ. Et sic ccfao pẽas suscepit ꝓpte ꝓ nõs salutẽ: ita et hãc mira dispẽsatione sustinet/ nõ solum vt suauiter disponat regimẽ ac sap⁹ holus ꝛ ut suauissimo exẽo a dstrahamur a fam cõi appetitu tñ⁹ nr̃e memorie seu timorta litatis fame. ꝑam ex eo q chr̃s fuit totus in iferno. Arti. 3.

Ꝑ tertiũ Sic procedit. Uꝑ q chr̃s nõ fuerit totus in inferno. Corpus em̃ chr̃i est pars eius. Sz corpus chr̃i non fuit in inferno: ergo totus chr̃us non fuit in inferno. ¶ Ꝓ. Nihil cuius partes abinuicẽ separate sunt, potest dici totum. Sed corpus ꝛ anima q̃ sunt partes humane nature, fuerũt abinuicẽ separata post mortẽ: vt supia dictũ est. Deitas aũt ꝛ anima fuerũt separata a corpe: neutrum tñ fuit separatũ a ꝑsona filij dei: ergo xp̃s totus ꝛc. Probatur cõsequentia: q masculinũ gen⁹ refert ad ꝑsonã: neutrũ aũt ad nãm. Clara sunt omnia in litera.

¶ Super arti. 4.

Iulꝰ clarius. ¶ In corpe vnica cõclo. Credendum est aiam chr̃i fuisse i inferno ꝺ̃ dicit corpus eius fuit in sepulchro. Probatur ex proportionali similitudine: q vtrũq; effecit. s. descẽsum ad inferos ꝛ ponẽ corpus in sepulchro: vt nõa in se penas susciperet: ex hoc. n. cõueniẽtissime sequitur: vt anbe simul terminentur pene.

¶ Aduerte hic/q pe nalitates chr̃i vsq; ad resurrectionẽ ei⁹ durauerũt: vt manifeste ꝓz de pena separationis aie a corpe: quia ꝺ̃ potuit cõstare sustinuisse chr̃m vsq; ad resurrectionem suã. Tñ cõuenientissime autor ex duratione penalitatũ ꝑtis corpe suscepit sepulchri. ¶ Quũ aũt audis penalitates chr̃i in resurrectiõe sua ꝑminatas: intelligas de penis ttriseest: hoc ẽ ꝑm chr̃m affectibꝰ: ꝛ nõ pẽis eternis. he. n. nõ fuit i illꝰ reflectiõe ꝑminate: nã vsq; ad cõsummationẽ seculi/ infamie penã i metibus hoium nõ pancos ꝺ̃ gnãt sufferre: dum a magna ꝺ̃ misterra ꝓpte hr̃ pur⁹ hõ: quus tñ filꝰ deãt vt in eo nole oẽ genu flectãt/ celestiũ/ terrestriũ et iferno ꝛ. Et sic ccfao pẽas suscepit ꝓpte ꝓ nõs salutẽ: ita et hãc mira dispẽsatione sustinet/ nõ solum vt suauiter disponat regimẽ ac sap⁹ holus ꝛ ut suauissimo exẽo a dstrahamur a fam cõi appetitu tñ⁹ nr̃e memorie seu timortalit

Universidad de Deusto
Biblioteca

Utrosq; liquidē in quietudo: impfectionis cuiuslibet in eis exēplū tenēs est.

Super arti. 6.

In corpore vna cōclusio. Christ descendēs ad inferos nullū dānatum ab inferno liberauit. Probatur. Chr̄s descendēs ad inferos / opatus est in virtute sue passionis: ergo liberatiōis fructum illis solis cōtulit / q̄ passioni christi fuerunt coniuncti p fidē charitate formatā: ergo dānatio nō cōtulit liberationis fructū. Prima cōsequētia ꝓbat: q̄ illā tm̄ pēā tollunt. secūda aūt: q̄ dānati fuerunt extra infideles: aut sine cōformitate ad charitatē Christi patiētis: ac p hoc in peccatis suis.

Super arti. 7.

In corpore vna est conclo duplici ter probata. Cōclusio est. Christus descendens ad inferos / non liberauit pueros qui cum peccato originali decesserāt. Prima probatio est. Descensus Chr̄i ad inferos / opatus est in virtute sue passionis: ergo liberatiōis habuit: d per fidē z charitatē cōiuncti erāt passiōi Chr̄i: ꝛ pueri hūtes peccm̄ originale: non erāt sic pinncti Christo: q̄ nec per ppriā fidē z charitatē: nec in fide parentū / aut p aliq̄ fidei sacrm̄ purgati erant: ergo. Secūda ꝓbatio est. Liberatio ab inferno / est admissio ad gloriam: sed pueri cum originali non potuerūt admitti ad gloriā. ergo. Maior manifestat in liberatione sanctorū patrum. Minor ꝓbatur: quia nulli⁹ admittitur ad gloriam / nisi prehabuerit gratiam: ad Ro. 6. sed pueri tales nō habebāt gratiam. ergo. Ad responsionē ad tertiū / perspice q̄s auctor semp firmat doctrinam suā super suasui dispōne: qua chr̄s eterna sapia disponēs omnia suauiter: mutabilib⁹ de malo in bonū: hoibus in hac vita / baptismū olim liberatoriū instituit: immutabilib⁹ aūt hoīb⁹ in alia vita descēsū suū ad inferos fecit: q̄ primo liberauerāt applicauit inferos. opatus est in virtute sue passionis. Per passionē aūt Christi liberati ē genus humanū: non solū a pctō. sed etiā a reatu pene: vt supra dictū est. Hupkr aūt hoies reatu pene erant astricti. Unomodo pro peccato actuali: q̄ quilibet in sua pſona cōmiserat. Alio modo pro peccato totius humane nāe q̄ a primo pārente in oēs originaliter deuenit vt dicit ro. 5. Tunus quidē peccati pena, est mors corporalis, z exclusio a vita glorie (vt ptz ex his que dicunt gen. 2. z 3.) nam deus hominē de paradiso post pctm̄ eiecit, cui añ pctm̄ mortē fuerat cōminatus si peccaret. Et ideo Chr̄s descendens ad inferos / virtute sue passionis ab hoc reatu sanctos absoluit, quo erant a vita glorie exclusi: vt possent deum per essentiam videre. in quo consistit pfecta hominis beatitudo: vt in scōa parte dictū est. Per hoc aūt sancti patres detinebantur in inferno, q̄ eis ad vitā glorie, ꝑpter peccatū primi parētis, aditus non patebat. Et sic Chr̄s descendēs ad inferos, sanctos patres ab inferis liberauit. Et hoc est qđ dr zach. 9. tu vero in sanguine testamenti tui, eduxisti vinctos de lacu. in quo non erat aq̄. Et col. 2. dicitur, q̄ expolians principatus z potestates scilicet infernales, auferēdo isaac et Jacob et cetero⁹ iustos, traduxit eos id est longe ab hoc regno tenebrarum, ad celum duxit: vt glo. ibidem dicit.

Ad primū Ergo dicendū, q̄ aug. ibi loquitur ꝺ quosdā qui estimabant antiquos iustos añ aduentū Christi. in inferno doloribus penarū fuisse subiectos. Uñ parū ante verba inducta premittit dicens. Addunt quidā hoc beneficiū antiquis etiā sanctis fuisse cōcessum. vt dñs cū in infernū venisset. a doloribus soluerēt. Sed quonam modo intelligāt abraam, in cuius sinū etiaz pauper ille susceptus est, in illis fuisse doloribus, ego quidē non video. Et ideo cū postea subdit, se nondū inuenisse quid descēsus Chr̄i ad inferos, antiquis iustis cōtulerit: intelligendū est q̄tū ad absolutionem a doloribus penarū: contulit tamē eis quantū ad adeptionē gloriæ: z p hoc solūit eorū doloꝛē, quez patiebant ex dilatione gloriæ. Ex cuius tm̄ spe magnū gaudiū habebant: ꝓm illud Joan. 8. Abraaz pater vester exultauit, vt videret diē meū. Et ideo subdit. Aquibus eū ꝓm beatificā presentiam sue diuinitatis, nunc⁊ video recessisse: inquantū scz añ aductū Christi erant beati in spe, licet nondū essent perfecte beati in re. Ad ꝓm dōm, q̄ sancti patres dum adhuc viuerent, liberati fuerunt per fidem Christi, ab omni peccato tam originali quā actuali, z a reatu pene actualiū peccatorū: non tm̄ a reatu pene originalis peccati, per quē excludebant a gloria. nondum soluto pretio redemptionis humane. Sicut etiam nunc fideles chr̄i liberant per babtismū a reatu actualiū peccatorū, z a reatu originalis quantū ad exclusionem a gloria: remanēt tm̄ adhuc obligati reatu originalis peccati, quantū ad necessitatem corporaliter moriendi: quia renouantur ꝓm spm̄: sed nondū ꝓm carnē: ꝓm illud ro. 8. corp⁹ quidē mortuū est, ꝓpter peccatū, spūs vero viuit ꝓpter iustificationē. Ad tertiū dōm, statim Chr̄o morem patiente, aia eī ad infernum descendit, z sue passionis fructum exhibuit sanctis in inferno detentis. quamuis ex loco illo nō exierint christo apō inferos cōmorante: q̄ ipsa Christi presentia pertinebat ad cumulum gloriæ.

Abas-ſolucā.

Utrū chr̄s aliquos damnatos ab inferno liberauerit. Arti. 6.

Ad tertū Sic procedit. Uidetur q̄ christus aliquos dānatos ab inferno liberauerit. Dicitur enim Isa. 24. Cōgregabunt congregatione vnius falcis in lacū. z claudentur ibi in carcere, z post multos dies visitabuntur. Loquit aūt ibi de damnatis, qui militiā celi adoptauerāt. Ergo videt q̄ etiā damnati christo descendente ad inferos, sint visitati, quod ad eorum liberationem videtur pertinere. Ꝯ. Super illud zach. 9. tu autem in sanguine testamenti tui, eduxisti vinctos de lacu, in quo non erat aqua. dicit glo. Tu eos liberasti qui tenebantur vincti carceribus, vbi nulla misericordia eos refrigerebat, quasi dies ille petebat. Sed soli dānati includūtur carceribus ablq̄ misericordia: ergo Christus liberauit aliquos de inferno damnatorum. Ꝯ Preterea. Potentia christi non fuit minor in inferno quam in hoc mundo: vtrobiq̄ enim operatus est per potentiam sue diuinitatis. Sed in hoc mūdo de quolz statu alīqs liberauit, ergo etiā in inferno liberauit aliquos etiā de statu damnatorum.

Sed ꝓtra Est, q̄ vt osee. 13. Ero mors tua o mors. morsus tuus ero inferne. glo. Electos educēdo, reprobos itidem relinquendo. Sed solī reprobi sunt in inferno damnati. Ergo per descensum Christi ad inferos, non sunt aliqui de inferno damnatorum liberati.

Rñdeo Dicendū, q̄ (sicut supra dictū est) chr̄s descēdēs ad inferos, opatus est in virtute sue passiōis. Et ideo eius descensus ad inferos, illis solis liberationis ꝓtulit fructum, qui fuerūt passioni christi cōiuncti p fidem charitate formatam, per quā peccata tolluntur. Illi aūt q̄ erant in inferno dānatorum, aut penitus fidem passionis christi nō habuerāt: sicut infideles aut si fidem habuerant: nullam cōformitatem habebant ad charitatem christi patientis. Unde nec a peccatis suis erant mundati. Et propter hoc descensus christi ad inferos: non contulit eis liberationem a reatu pene infernalis.

Ad primum Ergo dōm, q̄ chr̄s descendente ad inferos: oēs qui erant in qua cunq; parte inferni sunt aliqualr̄ visitati: sed q̄dā ad suā cōsolationē z liberationē, q̄dā aūt ad suā cōfutationē z confusionē: sicut dānati. Uñ ibidem subditur. z erubescet luna, z confundetur sol ꝛc. ꝛ Pōt etiam hoc referri ad visitationem qua visitabuntur in die iudicii: non vt liberentur, sed vt amplius condemnentur: secundum illud sophonie primo. visitabo super viros defixos in feculis suis.

Ad tertium dicendum, q̄ cum dicitur in glo. vbi nulla misericordia eos refrigerabat: intelligendum est quantum ad refrigerium perfecte liberationis: quia sancti patres ab illis infernī carceribus ante christi aduentum non poterant liberari. Ad tertium dicendum, q̄ non fuit propter christi impotentiam, q̄ nō sunt aliqui liberati de quolibet statu infernalium, sicut de quolibet statu mundanorum: sed propter diuersam virtutumq; conditionem. Nam homines quandiu viuunt, possunt ad fidem z charitatem conuerti: quia in hac vita non sunt homines confirmati in bono vel malo. sicut post exitum ab hac vita.

Utrū q̄ cū originali decesserāt, fuerint a christo liberati. Ar. 7.

Ad ꝓmū Sic procedit. Uidet q̄ pueri qui cū originali decesserāt fuerint per descensum christi, liberati ab inferno. Nō enim tenebant in inferno, nisi pro peccato originali, sicut z sancti patres. Sz sancti patres sunt in inferno liberati per christū: vt supra dictū est. Ergo z pueri simliter per christum sunt ab inferno liberati. Ꝯ Preterea. Apostolus dicit Ro. 5. si vnius delicto multi mortui sunt, multo magis gratia dei z donum, in gratia vnius hominis Jesu christi, in plures abundauit. Sed propter peccatum primi parentis: pueri cū originali peccato decedentes. in inferno detinentur. Ergo multo magis per gratiam christi sunt ab inferno liberati. Ꝯ Preterea. Sicut baptismus operatur in virtute passionis Christi, ita z descensus eius ad inferos: vt ex dictis patet. Sed pueri per baptismum liberantur a peccato originali z ab inferno. Ergo similiter liberati sunt per descensum Christi ad inferos.

Sz ꝓtra Est, q̄ apls dicit Ro. 3. q̄ deus, ꝓposuit Christum propitiatorem per fidem in sanguine eī⁹. Sed pueri qui cum solo pctō originali decesserant, nullo modo fuerant participes fidei Christi. Ergo nō perceperunt fructum propitiationis Christi, vt per ipsum ab inferno liberarentur.

Rñdeo Dōm, q̄ (sicut supra dictū ē) descēsus Chr̄i ad inferos: in illis solis effectū liberatiōis habuit q̄ erant fidem z charitatē passiōi chr̄i cōiungebant: in cuius virtute descēsus chr̄i ad inferos liberationis erat. Pueri aūt qui cū originali decesserant, nullo modo fuerāt cōiuncti passioni chr̄i per fidē z dilectionē. Neq; eīs fidē propriam habere potuerāt: q̄ nō habuerant vsum liberi arbitrij. neq; p fidē parentū, aut per aliquod fidei sacramentū fuerāt a peccato originali mundati. Et ideo descensus chr̄i ad inferos. huiusmodi pueros non liberauit ab inferno. Et preterea sancti patres ab inferno sunt liberati. p hoc q̄ sunt ad gloriā diuine visionis admissi. ad quā nullus pōt peruenire nisi per gratiā: ꝓm illud rom. 6. gratia dei vita eterna. Cum igit pueri cū originali decesserint, gratiam nō habuerint, nō fuerunt ab inferno liberati.

Ad primū Ergo dōm, q̄ sancti patres etsi adhuc tenerentur astricti reatu originalis peccati, inquantum respicit humanā naturā, tñ liberati erāt per fidē chr̄i ab omni macula peccati z ideo capaces erāt vltimæ liberationis, quā chr̄s attulit descēdens ad inferos. Sed hoc de pueris dici nō pōt: vt ex supra dictis ptz. Ad secōm dōm, q̄ cum apls dicit, q̄ gratia dei in plures abundauit. ly plures, nō est accipiendum cōparatiue: quasi plures numero sint saluati p gſam chr̄i. q̄n dānati p peccatū ade. sed absolute: acsi diceret, q̄ gſa vnius chr̄i abundauit in multos. sicut z peccatū vnius ade peruenit ad multos. Sed sicut peccatū ade ad eos tm̄ peruenit, qui p seminalē rōnē carnaliter ab eo descenderūt. ita gſa chr̄i ad illos tm̄ puenit, qui spiritualē regenerationē eī⁹ membra sunt facti. q̄ nō competit pueris de cecētibus cū originali peccato. Ad tertiū dicēdum, q̄ baptismus adhibet hoibus in hac vita. in qua homo pōt trāsmutari de culpa in gſam: ſz descēsus chr̄i ad inferos, exhibitus fuit a labus post hanc vitā, vbi nō sunt capaces trāsmutationis predicte. Et ideo p baptismum pueri liberant a peccato originali z ab inferno: nō autem per descensum chr̄i ad inferos.

Utrum christus suo descensu liberauerit animas a purgatorio. Arti. 8.

3.di.22. q.2.arti. 2.q̄.4. Etopuſ. 5. capite 242.

Ad octauū Sic procedit. Uidet q̄ chr̄s suo descēsu ad inferos, liberauit alias a purgatorio. Dicit enim aug. in epla ad enoditz, quia euidēria testimonia z infernum cōmorant z dolores. nulla cā occurrit, cur illo credatur venisse saluatos, nisi vt ab eisdē doloribus saluos faceret. Sed vtrū oēs quos in eis inuenit, an quosdā quos illo beneficio dignos iudicauit, adhuc requiro, fuisse tñ christum apud inferos. z in eorū doloribus cōstitutis. hoc beneficiū ꝓstitisse non dubito. Nō aūt ꝓstitit beneficiū liberationis dānatis: sicut supra dictū est. Preterea autem nulli sunt in doloribus penalibus cōstituti, nisi illi q̄ sunt in purgatio. ergo christus animas de purgatorio liberauit. Ꝯ Preterea. Ipsa christi presentia nō minorem effectum habuit ꝙ sacramēta ipsius. Sz per sacramēta christi liberantur ab a purgatorio, z precipue per eucharistie sacramētū: vt infra dicetur. Ergo multo magis per ꝓtiaz christi ad inferos descēdētis, sunt ab a purgatorio liberate. Ꝯ ſ. Christus quoscūq; curauit in hac vita, totaliter curauit: vt aug. dicit in li. de penitētia. z Joan. 7. dñs dicit, totū hominē sanū feci in sabbato. Sz christus eos q̄ purgatorio erant, liberauit a reatu pene damni, quo excludebantur a gloria. Ergo etiā liberauit eos a reatu pene purgatorii.

Sed contra Est, q̄ greg. dicit in 13. moraliū. Dū cōditor ac redēptor noster claustra inferni penetrans, electorum exinde animas eduxit, nos illo tre non patitur. vnde tam alios descendendo liberauit. Patitur aūt nos ire ad purgatorium: ergo descendens ad inferos, animas a purgatorio non liberauit.

Rñdeo Dicēdū, q̄ (sicut sepe dictum est) descensus christi ad inferos, liberatorius fuit in virtute passionis ipsius. Passio aūt eius nō hz tpalē virtutē et trāsitoriā, sed sempiternā: ꝓm illud heb. 10. vna oblatione cōsummauit in sempiternū sanctificatos. Et sic ptz, q̄ non habuit tunc maiorē efficaciā passio christi, q̄ habeat nūc. Eriō illi q̄ fuerūt tales, q̄les nūc sunt q̄ in purgatorio detinent, nō fuerūt a purgatorio liberati p descēsū chr̄i ad inferos. Si q̄ aūt innūeri sunt tales, q̄les etiā nūc virtute passionis chr̄i a purgatorio liberant, nihil phibet p descēsum chr̄i ad inferos, a purgatorio esse liberatos.

Ad primū Ergo dicēdū, q̄ ex illa autoritate augu. non pōt cōcludi q̄ oēs illi q̄ in purgatorio erāt, fuerint a purgatorio liberati, ſz q̄ aliq̄bus ꝙr fuerit hoc beneficiū collatū: illis. ſ. qui iā sufficienter purgati erāt, vel etiā q̄ dum adhuc viuerent, meruerunt per fidem z deuotionem ad mortez christi: vt eo descendente: liberarētur a temporali purgatorii pena. Ad secundum dicēdū, q̄ virtus christi operatur in sacris eucharistie liberat hominē a purgatorio, inquantū sacrāmētū quoddā satisfactoriū pro peccato. Descensus aūt christi ad inferos. non fuit satisfactorius: operabat tñ in virtute passionis, que fuit satisfactoria: vt supra habitū est. Sed erat satisfactoria in generali: cuius virtutē oportebat applicari ad vnūquēq; per aliquid specialiter ad ipsum pertinens. Erat ideo non opz q̄ p descensum christi ad inferos: oēs fuerint a purgatorio liberati. Ad tertiū dicēdū, q̄ illi defect⁹ a quib⁹ christus in hoc mūdo simul hoies liberabat, erant personales: propriē ad vnūquēq; pertinētes: sed exclusio a gloria dei, erat quidam defectus generalis: pertinens ad totā humanā nām. Et ideo nihil prohibet eos q̄ erāt in purgatorio: per christū esse liberatos ab exclusione a gloria: nō autē a reatu pene purgatorii: qui pertinet ad propriū defectum. Sicut econtrario sancti patres ante christi aduentū, liberati sunt a proprio defectu⁹: nō aūt a defectu cōmuni: sicut supra dictum est.

De resurrectione christi. Questio. 53.

In corpore conclusio. Necessarium fuit christum resurgere. propter quinq; rōnibus. O ia clara sunt lira.

Ondequēter Cōsiderandū est de his que pertinēt ad exaltationē christi. Et primo de eius resurrectione. secūdo, de eius ascēsione. tertio de eius sessione ad dexterā patris. quarto de iudiciaria potestate ipsius. Circa primū occurrit quadruplex consideratio. Quarum prima est de ipsa christi resurrectiōe. secūda de qualitate resurgētis. tertia de manifestatione resurrectionis. quarta de eius cāsitate. Circa primū querunt quatuor. Primo de necessitate resurrectionis eius. Secūdo de tēpore. Tertio de ordine. Quarto de causa.

2.di.22. q.2.a.1. Et opu. 60.c.22 ponit.

Utrum fuerit necessarium christū resurgere. Arti. 1.

Ad primū Sic procedit. Uſ q̄ nō fuerit necessariū chr̄m resurgere. Dicit em dama. in quarto lib. resurrectio est secūda eius q̄s dissolutū est z cecidit animalis, resurrectio. Sed christus non cecidit p peccatū, nec corp⁹ eius est dissolutum: vt ex supra dictis ptz. Non ergo ꝓprie conuenit sibi resurgere. Ꝯ ſ. Quicūq; resurgit: ad aliquid altius promouetur: q̄ resurgere est sursum moueri. Sed corp⁹ christi remansit post mortem diuinitati vnitum, z ita non potuit in aliquid altius promoueri. Ergo nō competebat sibi resurgere. Ꝯ Preterea. Ea que circa humanitatem christi sunt acta, ad nostram salutem ordinantur. Sed sufficiebat ad salutem nostram passio christi: per quam sumus liberati a pena z culpa: vt ex supra dictis patet. Non ergo fuit necessarium q̄ christus a mortuis resurgeret.

Sed contra Est, q̄ dicitur luc. xiiii. oportebat christum pati z resurgere a mortuis.

Respondeo Dicendum, q̄ necessariū fuit christū resurgere propter quinq;. Primo qđē ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

cõmendationẽ diuine iustitie: ad quã ptinet exaltare illos qui se ꝓpter deũ humiliant: ꝓm illud luc. 1. deposuit potentes de sede: et exaltauit humiles. ¶Quia igit̃ chr̃s ꝓpter charitatẽ et obedientiã dei, se humiliauit vsq; ad mortẽ crucis, oportebat q; exaltaretur a deo vsq; ad gloriosam resurrectionẽ. Unde et eius ꝓsona dr̃ in psalmo, tu cognouisti, i. approbasti sessionẽ meã. 3. humilitatem ꝛ passionem: ꝛ resurrectionem meã. i. glorificationem in resurrectione: sicut glo. exponit. ¶Secundo ad fidei nostre instructionem: quia per eius resurrectionẽ cõfirmata est fides nr̃a circa diuinitatem chr̃i: qui vt dr̃. 2. ad cor. vlt. etsi crucifixus est ex infirmitate: sed viuit ex virtute dei. Et ideo. 1. ad cor. 15. dr̃: si chr̃s nõ resurrexit, inanis est predicatio nostra: inanis est ꝛ fides nr̃a. Et in psalmo dicitur: que vtilitas in sanguine meo. i. in effusione sanguinis mei: dũ descendo: quasi ꝓ quosdã gradꝰ maloꝝ: in corruptionem. q. d. nulla. Si enim statim nõ resurgo: corruptiq; fuerit corpꝰ meũ, nemini annunciabo: nullũ lucrabor: vt gl. exponit. ¶Tertio ad sublevationẽ nr̃e spei: ꝛ: pũ videmus chr̃m resurgere, qui est caput nr̃m, speramus et nos resurrecturos. Unde. 1. ad cor. 15. si chr̃s predicat̃ q; resurrexit a mortuis: quo quidã dicit in vobis: qm̃ resurrectio mortuoꝝ nõ est? Et tob. 9. dicit̃ ꝓ certitudinẽ fidei, q; redemptor meus. i. chr̃s vult a mortuis resurgẽs: ꝛ in nouissimo die de terra surrecturus sim: reposita est hec spes mea in sinu meo. ¶Quarto ad informationẽ vite fidelis: ꝺm illud ro. 6. qsio chr̃s resurrexit a mortuis ꝓ gloriã patris, ita ꝛ nos in nouitate vite ambulem⁹. Et infra. chr̃s resurgens ex mortuis, iam non moritur: ita ꝛ vos exhibete mortuos quidem esse peccato: viuentes autem deo. ¶Quinto ad complementum nostre salutis: quia sicut per hoc q; mala sustinuit: humiliatus est moriendo: vt nos liberaret a malis: ita glorificatus est resurgendo: vt nos promouere ad bona: secundum illud Ro. traditus est ꝓpter delicta nostra: ꝛ resurrexit propter iustificationẽ nostram.

Ad ꝓmũ Ergo dr̃m, q; licet chr̃s nõ ceciderit ꝓ pctm incidit tñ ꝓ mortẽ: qꝝ sicut pctm est casus a iustitia: ita mors est casus a vita. Ad̃ ex ꝑsona chr̃i pt̃ intelligi qr̃ 6ª mich. 7. ne leteris inimica mea sup me, qꝝ cecidi, cõsurgã. Simr̃ et̃ licet corpꝰ chr̃i nõ fuerit diuisum ꝓ incinerationẽ: ipsa tñ separatio ale a corpore: dissolutio quedã fuit. ¶Ad ꝺm dr̃ q; duplex mas erat carni chr̃i post mortẽ vnita vnione ꝓsonali: non autẽ vnione nãe, sicut alia vnit corpi vt forma ad cõstituendã hũanam nãm. Et ideo per hoc q; corpꝰ eius vnitũ est ale, ꝓmortũ est in altiori statũ nãe. nõ autẽ in altiori statũ ꝑsone. ¶Ad tertium dicendũ, q; passio chr̃i operata est nostram salutem: propie loquendo quantum ad remotionem malorum: resurrectio autem quantum ad inchoationem ꝛ exemplar bonorum.

3. q. 50. 51. artic. 4. Et. 3. di. 21. q. 2. ar. 2. Et diſti. 22. q. 2. ſi. 2. q. 2 ad. 1. Et opu. 3. c. 4. Et opu. 60. c. 20 circa fi. Et pſal. 35. co. 6. Et 10. 2 15. col. 2 fin.

¶Super arti. 2.

Titulꝰ clarus. ¶In corpore vnica ꝙ cõueniẽs fuit Christum resurgere tertio die. Ꝓbatur vna ratione literali ꝛ quatuor mystica. Et omnia clara patent in litera.

Adcõm Sic ꝓceditur. Uꝺ q; nõ fuerit conueniens christum tertia die resurgere. Uerba enim debent capiti conformari. Sꝫ nos qui sumus membra christi, non resurgimus a morte tertia die: sed nostra resurrectio differtur vsq; ad finem mundi. Ergo videtur q; christus qui est caput nr̃m nõ debuerit tertia die resurgere: sed debuerit eius resurrectio differri vsq; ad finem mũdi. ¶Ꝑ. Act. 2. dicit pe. q; impossibile erat christũ detineri ab inferno ꝛ morte. Sed quãdiu aliquis est mortuus, detinetur a morte. Ergo videtur q; Christi resurrectio non debuerit differri vsq; ad tertiam diem: sed statim eadem die resurgere, precipue cum glo. supra inducta, dicat nullam esse vtilitatem in effusione sanguinis christi, si non statim resurgeret. ¶Ꝑ. Dies incipere videtur ab ortu solis: qui sua ꝓsentia diez causat. Sed ante ortum solis Christus resurrexit, dicitur enim Joan. 20. quod vna sabbati maria magdalene venit mane, cum adhuc tenebre essent, ad monumentum: ꝛ tamen christus iam resurrexerat: quia sequitur: ꝛ vidit lapidem sublatum a monumento. Non ergo resurrexit christus tertia die.

Sed contra Est. q; dicitur matth. 20. Tradent eum gentibus ad illudendum: ꝛ flagellãdũ ꝛ crucifigendum, ꝛ tertia die resurget.

Rñdeo Dõm. q; (sicut dictũ ẽ) resurrectio chr̃i nec̃ia fuit ad instructionẽ fidei nr̃e. Est autẽ fides nr̃a circa diuinitatem ꝛ de humanitate chr̃i: nõ esset sufficiẽs alterũ sine altero credere: vt ex dictis ꝑz. Et cõ ad hoc q; cõfirmaretur fides de veritate diuinitatis ipsius ꝓmouit q; cito resurgeret: ꝛ ei⁹ refectio nõ differret vsq; ad finem mũdi. Ad hoc autẽ q; cõfirmaret fides de veritate hũanitatis ꝛ mortis eius, ꝓmouit mortẽ esse inter mortẽ ꝛ refectionẽ, si enim statim post mortẽ resurrexisset, videri posset q; ei⁹ mors vera nõ fuerit, ꝛ ꝓsequi nec resurrectio nr̃a. Ad veritatẽ autẽ mortis christi manifestãdã sufficiebat q; vsq; ad tertiã diẽ ei⁹ resurrectio differret: qm̃ cõtingit quãdoq; intra hoc tꝑs in hoie q; mortꝰ videt cũ viuat apparenter aliqua iudicia dei. ¶Per hoc etiã q; tertia die resurrexerit: cõmendat ꝓfecto ternariꝰ: qui est numerus ois rei, vtpote hãs ꝓncipiũ: medium ꝛ finẽ: vt dicit ꝓmo de celo. ¶Ostendit etiã ꝺm mysterium, q; ebdomada mortis sue que fuit lux, ꝓpter iustitiã, scz corpali, duas nr̃as mortes destruxit. i. corporis ꝛ ale: que sunt tenebrose ꝓpter pctm. Et ꝛ vna die integra ꝛ duabꝰ noctibꝰ ꝓmissit in morte vt Aug. dicit in quarto de tri. ¶Per hoc etiã signatur q; ꝓ resurrectionẽ chr̃i: termin⁹ ꝓs incipiebat: nã ꝓmũ fuit añ legẽ, ꝺm sub lege: ꝛ tertiũ sub gra. ¶Inchoauit etiã in chr̃i resurrectione tertius status sanctoꝝ: nã ꝓmus fuit sub figuris legis: secundus sub veritate fidei: tertius erit in eternitate glorie: quã christus inchoauit resurgendo.

Ad ꝓmũ Ergo dõm. q; caput ꝛ membra cõformant in nã, sed nõ in ꝛtute: excellentior est em virtꝰ capitis quã membroꝝ. Et ideo ad demõstrãdã excellentiã virtutis chr̃i, cõuenies fuit ipsum tertia die resurgere, aliorũ resurrectione dilata vsq; ad finẽ mundi. ¶Ad ꝺm dõm. q; dereliquo coactionẽ quãdam importat: chr̃s aũt nulla necessitate mortis tenebat̃, sed erat inter mortuos liber. Et cõ aliquãdiu in morte mãsit: nõ quasi detentꝰ, sꝫ ꝓpria voluntate, qñ diu iudicauit ẽ esse nedum ad instructionẽ fidei nr̃e. Dicit aũt statim fieri: qñ fit breui interposito tpe. ¶Ad tertiũ dr̃, q; (sicut supra dictũ est) chr̃s resurrexit circa diluculũ illucescẽte tẽ die, ad signandũ q; ꝑ suã resurrectionem nos ad lucẽ glie inducebat: sicut mortꝰ est aduesperascente iam die: ꝛ recedẽte in tenebras: ad ostendendũ q; ꝑ suã mortẽ destruebat tenebras culpe ꝛ pene. Et tñ 3ª tertia die resurrexisse accipiendo diẽ ꝓ die nãli: qcõtinet spatiũ. 24. horarũ. Et sicut dicit Aug. in. 4. de tri. nõ ꝛ vsq; ad diluculũ quo dñt resurrectio declarata est: ad tertiũ ꝓinet diẽ, qr̃ dr̃ de tenebris lucẽ clarescere, vt ꝑ gr̃am noui testamẽti, ꝛ ꝓclamatione resurrectionis christi audiremus: iustis aliqñ tenebre, nũc a sit lux in dño, misimur nobis quod ãmõ. q; a nocte dies sumat initiũ. Sic enim ꝺm dies ꝑ nebus ad lucẽ cõputant. ¶Et ita ꝑz q; etiã si media nocte surrexisset: posset dici eum die tertia surrexisse: intelligẽdo de die nãli. Nunc aũt cũ in diluculo surrexerit: põt dici q; tertia die surrexit: etiã accipiẽdo diẽ artificialẽ. q; causat ex ꝓsita solis: qui tam sol incipiebat aerẽ illustrare. Uñ ꝛ mar. vlt. dr̃, q; mulieres venerũt ad monumentũ orto iam sole. Nõ nõ est ꝓbũ ei qñ Jo. dicit: cũ adhuc tenebre essent: vt aug. dicit in lib. de cõsensu euangelistarũ: quia to magis oritur lux. Quod autem dicit Marcus, orto iam sole non sic accipiendum est, tanquam iam sol ipse videretur super terram: sed tanquam de proximo adueniente in has partes.

¶Utrum Christus primo resurrexerit. Art. 3.

Ad tertiũ Sic proceditur. Uideꝰ q; christus non primo resurrexerit. Nã in veteri testamento per heliam et helyseum aliqui resuscitati legũtur: ꝺm illud heb. xi. acceperũt alii torum de resurrectione mortuos suos. Similr̃ ergo ante passionem suam tres mortuos suscitauit. Non ergo eius fuit primus resurgentium. ¶Ꝑ. Matt. 27. inter alia miracula que in passione Christi acciderunt: narratur quod monumenta aperta sunt: ꝛ multa corpora sanctorum qui dormierant, surrexerunt. Non ergo chr̃s fuit primꝰ resurgẽtiũ. ¶Ꝑ. Sicut chr̃s per suã resurrectionẽ est cã nr̃e resurrectionis: ita per suã gr̃am est cã nostre gr̃e: ꝺm illud Jo. 1. de plenitudine ei⁹ nos oẽs accepim⁹. Sed alii ꝓphete gr̃am habuerunt q; christi⁹: sicut omnes patres veteris testamẽti. Ergo etiam aliqui ꝓphete ad resurrectionẽ corporalem peruenerunt quam Christus.

¶Super arti. 2.

Titulo 2ª primo significat ordinem temporis: ita q; sensus est. Utrum christus ante omnes alios resurrexerit: ita q; nullus ante eum resurrexerit.

Sed ꝓtra Est. qꝝ 1. ad colo. 15. Christus resurrexit a mortuis: primitie dormientium. gl. quia ꝓmo tempore ꝛ dignitate surrexit.

Rñdeo Dõm. q; resurrectio est repassatio a morte in vitam. Duplex autem aliquis eripitur a morte. Uno modo solum a morte in actu: vt scilicet aliquis viuere incipiat qualitercũq; postq; mortuus fuerat. Alio mõ vt aliquis liberet̃ nõ solũ a morte, sed etiã a necessitate, ꝛ qõ plus est a possibilitate moriẽdi. Et hoc est vera ꝛ pfecta resurrectio: qi ꝺm aliq̃s vituit subiectꝰ eius necessitati moriẽdi quodãmodo mortis et dñatur: ꝺm illꝰ ro. 8. corpus quidẽ mortuũ est ꝓp pctm. Illud etiã qõ possibile est: esse, ꝭz quid dr̃ esse. i. potẽtialr̃. Et sic ꝑz q; illa resurrectio q; quis eripit solũ ab actuali morte, est resurrectio imperfecta. ¶Loquẽdo igit̃ de resurrectione pfecta xp̃i est primꝰ resurgẽtiũ: qn ipse resurgẽdo. ꝓmo ꝓuenit ad vitã penitus immortalẽ. Omnia clara sũt in litera.

¶In rõne ad secundũ circa diuersã opinionẽ de resurrectione illoꝝ qui cũ chr̃o surrexerunt: rõnabile vr̃ q; surrexerint pfecte advitã scz penitus immortalem / vt beatitudo corporis in chr̃o haberet socios. Minꝰ esset corporalis felicitas alicui habere ẽ si deesset corpalis societas: est em hõ ꝺm vitam corpeam aial socialẽ: in solũ ꝓp indigẽtiã necessarioꝝ ad vitã (vt in ẽ mũdo cõtingit) sꝫ ẽt ꝓp nullẽ delectationẽ in ipsa corporali cõuersatione consistẽtem. Rones aũt in ẽa ex beato aug. disputate ad oppositũ: facile solutionẽ recipiũt nã verbũ petri apli ꝛ a hiero. cõtrafert, q; scz petrꝰ dixit cuius sepulchrũ apud nos est, quasi nõ ausus fuerit dicere cuius corpus apud nos est, ꝛ efficax inuenit̃ testimoniũ petri: qr ex hoc q; sepulchrũ dauid tanto tpe apud eos perseuerauit: vt continens ipsum dauid hoc eum significat sepulchrũ ei⁹ ita q; nulla fuit vnqꝫ in tanto tpe amittendi causa quin dauid ꝓ seuerauerit in suo sepulchro: consequens est q; non de ipso dauid dictum fuerit / nõ dubiis fatis tuũ videre corruptionem. Cõstitit ergo testimoniũ petri in hoc q; sepulchrum dauid inquãtum sepulchrum dauid / tanto tempore apud nos perseuerauit: ꝛ sotie christe christo resurgente corpꝰ eius amplius ibi nõ esset. ¶Uerbum autem apostoli pauli vt non sine nobis cõsumarẽt: ꝛ ꝑt referri ad ꝑfectionẽ beati tudinis substantialis: qua modo cõsummati sunt omnes electi in patria. Et hoc litere videtur sufficere: quis loc̃utur de electis patria vr̃ distinguitur contra vie peregrinationem. et potest nihilominus dici ꝙ verbum apostoli est generale ad patres veteris testamẽti / veritati autem regule generalis non aduersatur paucorũ exceptio ex speciali gratia. potest ꝛ tertio dici. quod illi qui perfecte surrexerunt cum christo: nõ sunt sine nobis consummatiquia nostro tẽpore sunt consummati / scilicet tempore relate grẽ: inchoare gloriẽ.

psalmo 4. co. 2 Et 30. 2. ꝛ. 3. c. 2. Et 1 Cor. 4. ii.

¶Super articulum quartum.

Titulus de causa effectiua ꝙ rit.

¶In corpore ponitur ꝛna distinctio bimembris cum duabus conclusionibus secundum membra. Distinctio est. Tam anima quã caro Christi mortui poterit cõsiderari dupliciter: vel ratione ipsarum ꝛ ꝑtranatura / vel ratione deitatis coniunctę. Prima conclusio est. Tam anima quam caro Christi ratione deitatis coniunctę ipsam resurrectionem. et ꝓ hoc batur ex auctoritate apostoli. Secunda conclusio est. Hec anima nec caro christi virtute sue nature resurrexit causauit resurrectionem / sed sic oportuit Christum resuscitari adeo. Et ideo ꝛ tunc̃ inuenitur in sacra scriptura: scilicet et quod Christus resurrexit ex virtute: ꝛ quod christus suscitatus est a deo: et petijt et meruit resurrectionem ꝛc. Omnia clara sũt in litera.

¶Super questionis quinquagesimequarte Articulum primum.

I. arti. 3. col. Et opu. 60. cap. 22. col. 4.

Adquartũ Sic ꝓceditur. Uideꝰ q; christus non fuerit cã sue resurrectionis. ¶Quicq̃. n. suscitatur ab alio, nõ est sue resurrectionis cã. Sed christus suscitatus est ab alio: ꝺm illud act. 2. quẽ deus suscitauit soluto doloribus inferni, ꝛ ro. 8. q; suscitauit Jesum christũ a mortuis, viuificabit ꝛ mortalia corpora nostra ꝛc. Ergo christus non est cã sue resurrectionis. ¶Ꝑ. Nullus dicit̃ meruisse, vel ab alio petit aliq̃d. cuius ipse est causa. Sꝫ christus sua passione meruit resurrectionẽ (sicut aug. dicit sup̃ ioã. q; ꝰhũitas passionis meritũ est glie resurrectionis: ipse etiã petijt a patre se resuscitari: ꝺm illud ps. tu aũt dñe miserere mei, ꝛ resuscita me. Ergo si fuit cã sue resurrectionis. ¶Ꝑ. Sicut dñs. ꝓbat ꝙ rto li. resurrectio nõ ẽ ale, ꝭz corporis, qõ per mortẽ cadit. Corpus aũt nõ põt sibi aiaz vnire. q; ẽ eo nobiliot. q; id qõ resurrexit in christo. nõ potuit esse cã sue resurrectionis.

Sed cõtra Est. q; dñs vr̃ Jo. 10. Nemo tollit aiaz meã a me, ꝭz ego pono eã ꝛ iterũ sumo eam. Sed nihil ẽ aliꝰ resurgere qñ iterato aiaz sumeꝝ. Ergo vr̃ q; chr̃s ꝓpria ꝛtute resurrexerit.

Rñdeo Dicẽdũ, q; (sicut supra dictũ est) per mortẽ nõ fuit separata diuinitas, nec ab aia chr̃i nec ab eius carne. Pot igitur tam aia chr̃i mortui qm̃ eius caro cõsiderari dupl̃r. Uno modo rõne diuinitatis. Alio mõ rõne ipsiꝰ nãe create. Sed ꝛ igit vnite diuinitatis virtutẽ, ꝛ corpus resumpsit aiam quã depositerat, ꝛ aia corpꝰ resumpsit ꝛ iterũ. Et hoc est qõ de chr̃o dicit. 2. ad cor. vl ti, q; etsi crucifixus est ex infirmitate nostra, sed viuit ex virtute dei. Si aũt cõsideremus corpus ꝛ aiam chr̃i mortui ꝺm ꝛtutẽ nature create, sic non potuerũt subinuicem reuniri: sed oportuit christum resuscitari a deo.

Ad ꝓmũ Ergo dõm. q; eadẽ est diuina virtus ꝛ opatio ꝑtis et ꝑfectus. Uñ hec duo sese consequunt̃, q; chr̃s sit suscitatus diuina virtute patris, ꝛ suipsius. ¶Ad ꝺm dõm. q; chr̃s orãdo petijt ꝛ meruit suam resurrectionẽ inquantũ hõ: nõ aũt inquantũ deus. Ad tertiũ dõm. q; corpus ꝺm naturã creatã nõ est potẽtius aia chr̃i. est tñ ea potentiꝰ ꝺm virtutẽ diuinã: que etiã rursus ꝺm diuinitatẽ vnitaz est potentior corpe ꝺm nãm creatã. Et ideo ꝺm virtutẽ diuinaz corpus ꝛ anima mutuo se resumpserunt: nõ autem secundum virtutem nature create.

¶De qualitate christi resurgẽtis. Q. 54.

Deinde Cõsideradum est de qualitate christi resurgẽtis. ¶Et circa hoc quẽruntur quatuor. Primo vtrũ post resurrectionez chr̃s habuerit veru corpus. Secõ. vtrũ resurrexerit cũ corpis integritate. tertio vtruz corpus eius fuerit gloriosum. quarto de cicatricib⁹ in corpore eius apparentibus.

¶Utrum christus post resurrectionem habuerit verum corpus. Artic. 1.

Ad ꝓmũ Sic ꝓceditur. Uideꝰ q; chr̃s post resurrectionẽ nõ habuerit verũ corpꝰ. Uerũ em corpus nõ põt simul eẽ cũ alio corpe in eodem loco. Sed corpus christi post

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In corpore est vna pelusio. Corpus christi post resurrectionem fuit verū corpus eiusdē nature cuius fuerat prius, probat̄ 9 pliciter. 9mo. Illud resurgere dicit̄ qđ cecidit: g oportuit vt idem corpus christi ei dez anime vniret in resurrectione: ergo corpus christi post resurrectionem fuit verum eiusdez nāe corpus. Antecedens ex damasce. authorita. te. prima consequentia probatur ex rōne resurrectionis, secunda autem ex hoc qđ veritas nature corporis est ex forma. Secundo probatur conclusio ex oppositō: si corpus christi fuisset phantasticū non fuisset vera sed apparens illius resurrectio. Reliqua in responsionibus argumentorū tacta: infrius in propriis locis tractanda sunt.

¶ Super arti. 2.

TItul⁹ clar⁹. ¶ In corpore vnica conclusio. Corpus christi in resurrectione fuit gloriosum. Probatur tripliciter. 2 rationes clare patent in litera.

¶ In resp̄ōne ad secundum: aduerte q⁹ author loquit̄ de raro 2 denso vniocatione seruata. Qđ dico propterea: quia densitas ponit̄ etiaz in corporibus celestibus: non eiusdem tamen rationis cū densitate inferiorum: est enim stella densior pars sui orbis. Nihil tamen est commune vniocum corruptibili 2 incorruptibili corpori. Unde celum resisteret tactui si quis ad orbem lune pertransire vellet ibi existens: non tamen sentiretur tactu densitas eius: sed tā tum tactui resisteret pars densa quantuz pars minus densa. Et propterea in litera dicitur q⁹ corporatione sue spissitudinis palpabile: est naturaliter corrupti bile.

resurrectionē fuit simul cū alio corpe i eodē loco: intrauit eū ad discipulos suos ianuis clausis: vt 9. Jo. 20. Ergo videt̄ q⁹ christus post resurrectionē non habuerit verū corp⁹.

¶ Ꝑ. Uerū corpus nō euanescit ab aspectu inuentiū, nisi fone corrūpat. Sz corp⁹ christi euanuit ab oculis discipulorū eū inuētis: vt dicit luc. vl. Ergo vł q⁹ christus post resurrectionem nō habuerit verū corp⁹. ¶ Ꝑ. Quinti veri corpis est determinata figura. Sed corpus christi apparuit discipulis in alia effigie: vt 9z mar. vlt. Ergo valet q⁹ christus post resurrectionē non habuerit verū corp⁹ humanū.

Sed ꝯtra Est, q⁹ 9. luc. vl. q⁹ christus discipulis apparente, cōturbati 2 cōterriti existimabāt se spūm videre, actī nō hr̄et verū corp⁹ sz phātasticū. Ad qđ remouendū ipse postea subdit, palpate 2 videte, q: spiritus carnē 2 ossa non hz sicut me videtis hr̄e. Non ergo habuit corpus phantasticum, sed verum.

Rñdeo Dicendū, q⁹ sicut dam. dicit in. 4. lib. illud resurgere dicitur qđ cecidit. Corpus autem christi p mortem cecidit: inquantum. f. fuit ab eo aīa separata que erat eius formalis perfectio. Unde oportuit ad hoc q⁹ esset vera christi resurrectio, vt idem corpus christi iterato eidez anime vniretur. Et quia veritas nature corporis est ex forma, ꝓsequēs est q⁹ corpus christi post resurrectionem 2 verum corpus fuerit, 2 eiusdem nature cuius fuerat prius. Si autem eius corpus fuisset phantasticum, non fuisset vera resurrectio: sed apparens.

Ad primū Ergo dicendū, q⁹ corp⁹ christi post resurrectionem, non ex miraculo, sed ex condōne glorie (sicut quidā dicunt) clausis ianuis ad discipulos introiuit: simul cū alio corpe in eodez loco exīs. Sed vtrū hoc habere possit corpus gloriosum ex qliqua proprietate sibi indita, vt simul cū alio corpe in eodē loco existat, inferī? discutiet. vbi agēt de resurrectione cōi. Hūc aūt quātū ad ꝓpositū. sufficit dicere q⁹ non ex nā corpis, sed potī⁹ ex virtute diuinitatis vnite, illud corpus ad discipulos (licet verū esset) ianuis clausis introiuit. Ūñ aug. di. in quodā ꝑmone paschali, q⁹ qđā sic disputauit: Si corp⁹ erat, si hoc surrexit de sepulchro qđ pepēdit i ligno, qđo p ostia clausa intrare potuit? Et rñdet: si comprehēdis modū, non est miraculū: vbi deficit rō, ibi est fides edificatio. Et super Jo. dicit: moli corporis vbi diuinitas erat, ostia clausa non obstiterunt: ille quippe nō eis aptus intrare potuit, quo nascente virginitas mr̄is inuiolata permānsit. Et idē dicit gre. in quadā homil. de octaua pasche.

¶ Ad ꝫ dōm. q⁹ sicut dictū est. Chr̄s resurrexit ad immortalē gloriē vitā. Hoc est aūt dispō corpis gloriosi, vt sit spūale. i. subiectū spūi: vt ap̄s dicit. 1. ad cor. 15. Ad hoc aūt q⁹ sit olīo corpus sūbm spūi, requirit̄ q⁹ ois actio corporis, subdāt spūs voluntati. Quod aūt aliquid videat, fit per actionē visibilis in visum: vt ptz ꝓ ꝑm in. 2. de anima. Et ō quicūq; hz corpus glīficatum, in prāte sua hz, videri qđ vult: qđ non vult non videri. Hoc tñ habuit chr̄s non solum ex cōditione corpis gloriosi: sz etiā ex virtute diuinitatis, per quā fieri pōt vt etiā corpora nō gloriosa miraculose nō videāt: sicut ꝑstitū fuit beato bartholomeo miraculose, vt si vellet videret: non aūt videretur si non vellet. Dicitur ergo q⁹ christus ab oculis discipulorum euanuit, non q: corrumperet̄r, aut resolueret̄ in aliqua inuisibilia: sed quia sua voluntate defuit ab eis videri, vel eo presente, vel etiā eo abscedēte velociter per dotem agilitatis. ¶ Ad tertiū dicendū, q⁹ sicut seueriamus dicit in sermone paschali: nemo putet chr̄m sua resurrectiōe, sui vultus effigiē cōmutasse. Qđ est intelligendū quantū ad lineamēta membrorū: q: nihil inordinatū erdeforme fuerat in corpe chr̄i p spūm sctm cōcepto. qđ in resurrectione corrigēdū erat. Accepit tñ in resurrectione glorie claritatis. Unde idē ibidē subdit s⁹ mutat effigies dū efficit ex mortali immortalis: vt hoc sit acq̄situm vultui gloriaz, non vultus substantiā perdidisse. Nec tñ illis discipulis in specie gloriosa apparuit: sed sicut in prāte eius erat, vt corpus suū videret vł nō videret, ita in prāte eius erat vt ex eius aspectu formaret in oculis intuentiū, vel forma gloriosa vel non gloriosa, aut etiā cōmixta, vel qualitercunq; se habens. Modica tñ dīa sufficit ad hoc q⁹ aliquis videat in aliena effigie apparere.

¶ Utrum christi corpus resurrexit gloriosum. Art. 2.

Ad scām Sic procedit. Uidet̄ q⁹ corp⁹ chr̄i non resurrexerit integrū. Sūt enim de integritate hūani corpis caro 2 sanguis, q̄ chr̄s non videt̄ habuisse: dicit̄ enī. 1. ad cor. 15. caro 2 sanguis regnū dei nō possidebūt. Christus aūt resurrexit in gloria regni dei. Uidet̄ ergo q⁹ nō habuerit carnē 2 sanguinem. ¶ Ꝑ. Sanguis est vn⁹ de quatuor humorib⁹. Si ergo christus habuit sanguinē, pari rōne habuit alios humores. ex quib⁹ causant̄ corruptio in corpib⁹ animaliū. Sic ergo sequeretur q⁹ corpus christi fuerit corruptibile, qđ est inconueniens. Nō igitur christus habuit carnē 2 sanguinē. ¶ Ꝑ. Corpus christi quod resurrexit, in celum ascendit. Sed aliquid de sanguine eius in quibusdam ecclesijs reseruatur pro reliquijs. Non ergo resurrexit corpus christi cum integritate omnium suarum partium.

Sed contra Est, q⁹ dñs dicit luc. vlti. post resurrectionem discipulis loquēs, Spiritus carnem 2 ossa non habet, sicut me videtis habere.

Rñdeo Dicendū, q⁹ (sicut supra dictū est) corp⁹ christi in resurrectione fuit eiusdē nāe: sed alterius gloriē. Unde quicq̄d ad nām corpis hūani ptinet, totū fuit in corpore christi resurgentis. Manifestū est aūt q⁹ ad nām corpis hūani pertinent carnes, 2 ossa 2 sanguis, 2 alia hmōi. Et ō ois ista aīa corpe chr̄i resurgētis fuerūt, 2 etiā integraliter ablq; oi diminutione: alioquin non fuisset perfecta resurrectio, si nō fuisset redintegratū quicq̄d per mortē ceciderat. Ūñ 2 dñs fidelibus suis promittit dicēs mat. 10. vestri aūt 2 capilli capitis oēs numerati sūt. 2 luc. 21. 9z. capillus de capite vestro non peribit. Dicere autē q⁹ corp⁹ christi carnē 2 ossa nō habuerit, 2 alias hmōi partes hūani corpis nāles, ptinet, ad errorē euthicij, ꝓstātinopolitane vrbis epī: qui dicebat q⁹ corp⁹ nr̄m in illa resurrectionis gloria erit impalpabile, 2 ventis aereq; subtilius: 2 q⁹ dñs post confirmata corda discipulorū palpantib⁹, omne illud qđ in eo palpari potuit, in habilitatē aliquā redegit. Qđ ibidē improbat grego. q: corp⁹ christi post resurrectionē, immutatū nō fuit: sz illud ro. 6. chr̄s resurgens ex mortuis, iam non moritur. Unde 2 ille q̄ dixerat, in morte resurrexit. Si enim inconueniēs est: vt chr̄s alter⁹ nāe corp⁹ in sua conceptione acceperit (puta celeste: sicut valentinus asserebat) multo magis inconueniens est, q⁹ in resurrectione, alteri⁹ nature corpus resumpserit: q: corpus in resurrectione resumpsit ad eternam immortalem, qđ in cōceptione assumpserat ad vitam mortalem.

Ad primū Ergo dicendū, q⁹ caro 2 sanguis ibi nō accipit̄ pro nā carnis 2 sanguinis: h vł, p culpa carnis 2 sanguinis: sicut gre. dicit in. 14. moral. Uel p corruptione carnis 2 sanguinis: q: (vt aug. dicit ad cōsentiū, de resurrectiōe carnis) nō ibi erit corruptio mortalitas carnis 2 sanguis. Caro igit̄ 9m subam possidet regnū dei: 9m q⁹ dictū est, spūs carnē et ossa nō hz, sicut me videtis hr̄e. Caro aūt cū 9m corruptionē intelligit, nō possidebit. vł cōtinuo additū est in verbis ap̄li, nec corruptio in corruptelā. ¶ Ad 9m dōm, q⁹ sicut aug. dicit in eodē libro: forassis accepta occasiōe sanguinis, vigebit nos molestic? perscrutator? 2 dicet, si sanguis in corpe chr̄i resurgentis fuit, cur nō 2 pituita. i. flegma, cur nō 2 felsfauū. i. cholera, 2 fel nigrū. i. melīa, q̄b⁹ q̄uor hūoūb⁹ nāz carnis tēpari, etiā medicine disciplina testat. Sed qūlibet q̄sco addat, corruptionez addere caueat: me sue fidei sanitatē cā stitat̄q; corrūpat. Qualet enim diuina potētia de ista visibili atq; tractabili nā corpoū, dbusdā manētib⁹, auferre q̄s voluerit q̄litates: vt absit labes. f. corruptiōis, assit effigies, assit motio, absit fatigatio, assit velocendi ptās, absit esuriendi necessitas. ¶ Ad tertiū dōm, q⁹ totus sanguis q̄ de corpore christi fluxit, cū ad veritatez hūane nāe ptineat, in corpore chr̄i resurrexit, 2 eadē rō est de oīb⁹ particulis ad veritatē 2 integritatē hūane nāe pertinētib⁹. Sāguis aūt ille q̄ in quibusdā ecclesijs ꝓ reliquijs cōseruat̄, non fluxit de latere christi: sed miraculose ex effluxisse de quadam imagine christi percussa.

¶ Utrū chr̄i corp⁹ resurrexit glīosum. Art. 3.

Ad tertiū Uidet̄ q⁹ corp⁹ chr̄i non resurrexerit glīosum. Corpa enim glīosa sunt fulgētia: 9m illud Mat. 13. fulgebūt iusti sicut sol in regno ꝑris coz. sed corpa fulgētia vident 9m rōnē lucis. nō aūt 9m rōnē coloris. Cū g corp⁹ chr̄i visus fuerit sub coloris spē, sicut 2 pau⁹ videbat, vł q⁹ nō fuerit glīosus. ¶ Ꝑ. Corp⁹ glīosuz est incorruptibile. Sed corp⁹ chr̄i nō vł fuisse incorruptibile: fuit enī palpabile, sicut ipse dicit luc. vlt. palpate 2 videte. Dicit aūt greg. in quadā hom. q⁹ corrūpi necesse est qđ palpatur, 2 palpari nō pōt qđ nō corrūpit. Non g corp⁹ chr̄i fuit glīosum. ¶ Ꝑ. Corp⁹ glīosuz nō est ala le, sz ipsale: vt ptz. 1. ad cor. 15. Sed corpus chr̄i vł fuisse ale post resurrectionem: q: cū discipulis mānducauit et bibit: vt legitur luc. vlt. 2 Jo. vlt. Ergo videtur qđ corpus christi non fuerit glīosum.

Sed ꝯ Est, q⁹ ap̄s dicit phil. 3. Reformabit corpus humilitatis nostre, cōfiguratū corpori claritatis sue.

Rñdeo Dōm. q⁹ corp⁹ chr̄i in resurrectiōe fuit glīosum. 2 h apparet triplici rōne. Primo qdē, q: resurrectio chr̄i fuit exēplar 2 cā nr̄e resurrectiōis: vt hr̄ 1. ad cor. 15. Sācti aūt in resurrectiōe habebūt corpora glīosa: sicut ibidē dr̄, seminat in ignobilitate, surget in glia. Ūñ cuz cā sit potior causato, 2 exemplar exēplato, multo magis corp⁹ chr̄i resurgētis fuit glīosum. ¶ Secōo, q: per humilitatē passiōis meruit glīā resurrectiōis. Ūñ 2 ipse dicebat, nūc aīa mea turbata est: qđ ptinet ad passionē, et postea subdit, Pr̄ clarifica nomē tuū: in q̄ petit gliam resurrectiōis. ¶ Tertio, q: sic supra habitū est, aīa chr̄i a pn⁹ sue cōceptionis fuit glīosa per fruitionem diuinitatis perfectā. Et aūt dispōsatiue factū (sicut supra dictū est) vt ab aīa glīa nō redūdaret in corpus, ad hoc q⁹ mr̄sterium nr̄e redēptiōis sua passione impleret. Et ō peracto h mr̄sterio passiōis 2 mortis, chr̄i statim aīa in corpus in resurrectiōe resumptu x, suā gloriam derinauit, 2 ita fcm est corp⁹ illud glīosum.

Ad primū Ergo dōm, q⁹ oē qđ recipit in altō, recipit in eo fz modū recipientis. Ut igit glīa corporis deriuat ab aīa (vt Aug. dicit in epla ad dioscorz) fulgor seu claritas corpis glīosi est 9m colorē humano corpi nāle: sicut vitrū diuersimode coloratū, recipit splēdorē ex illustratione solis 9m modū sui coloris. Sicut aūt in prāte hois glificati est, vt corp⁹ eius videat vel nō videat (sicut dictū est) ita in prāte ei⁹ est q⁹ claritas ei⁹ videat vel nō videatur, vł pōt in suo colore sine aliqua claritate videri, 2 hoc mō chr̄s suis discipulis post resurrectionē suā apparuit. ¶ Ad secundū dōm, q⁹ corp⁹ aliq̄ dr̄ esse palpabile, nō solū rōne resistētie. sed rōne sue spissitudinis. Ad rarū aūt 2 spissum sequunt grane 2 leue, calidū 2 frigidū, 2 alia hmōi 3ua, et que sunt p̄n⁹ corruptiōis corpoz elementarū. naturali⁹ corruptibile. Si aūt sit aliq̄s corpus resistēs tactui, qđ nō sit dispositum 9m p̄dictas q̄litates, q̄ sunt ꝓpia obīa tactu⁹ humani (sicut est corpus celeste) tale corp⁹ nō pōt dici palpabile. Corpus aūt chr̄i post resurrectionē vere fuit ex elemētis cōpositū, hūis in se tāgibiles q̄litates, 9m qđ requirit nā corpis hūani: et tō nāl⁹ erat palpabile. Et si nihil aliud habuisset supra corpis humani nām, fuisset ettiā corruptibile. Hō habuit aūt aliq̄d aliud qđ ip̄m incorruptibile reddidit: nō quidē naturā celestis corporis, vt quidā dicūt (de quo infra magis inquiret) sed glorīā redūdātē ab aīa drīā, qz vt Aug. dicit in epla ad dioscoz. Tā potenti nā dei fecit animā, vt ex ei⁹ plenissima dītudine, redūdet in corpus plenitudo sanitatis. i. incorruptionis vigor. Et ideo sicut greg. dicit ibidē, ostēdit corpus chr̄i post resurrectionē fuisse eiusdē nature, sed alter⁹ glie. ¶ Ad tertiū dōm, qđ sicut Augu. dicit. 13. de ciui. dei. saluator nr̄ post resurrectionē, iā qđē in spūali carne, sed tñ vera, cibū 2 potum cū discipulis sumpsit nō alimētorum indigētia, sed ea qua hoc poterat potestate. Ut ēm beda dicit super luc. aliter absorbet aquā terra sitiens, aliter solis radius calens: illa indigentia, iste potentia. Manducauit ergo post resurrectionem, non quasi cibo indigens: sed vt eo modo naturam corporis renendi sanguinem et alios humores esse partes in actu animalis: cōposito quidē animalis ex humoub⁹ sufficiēter saluari videt̄ si fit cōpositio er humorib⁹ vt materia trāseunte. Substantialis siquidē animalis integritas si foret̄o nō egeret er solis partib⁹ alijs. i. membris 2 carnib⁹ ossib⁹ 2c. constare videtur: humores autem ministrari videntur a natura / vt partes solide conseruentur: et non vt ipsi secundum se integrent animal. Cuius oppositum inuenitur in elementis: que secundum se ex prima intentione nature sunt de integritate vniuersi, vt patet in primo cel. 2 quasi per accidens sunt materia mixtorum. Et ideo nisi allata in oppositū obstarent / rationabilius forte diceretur in resurrectione non reuami humores: quia tamen non oportet sapere nisi ad sobrietatem / indubie credendum est sancte matris ecclesie doctrinam sequendo) sanguinem vere esse in Christi corpore post resurrectionem / quamuis rario naturalis de hoc non appareat certa.

¶ De prima autem questione / nec conclusionis nec mediorum video certitudinem: nam ratio theologica ducit ad partem affirmatiuam: vt in litera habes: et in quolibe. quinto questione tertia. articulo primo. Ratio autem naturalis ad partem potius ducere videtur negatiuam: quoniam nihil prohibet in Christo fuisse passionis tempore sanguinem

¶ Super articulum tertium.

1. q8. 54. ar. 6. ad 4. Et 3. d. 21. ar. 3. q. 3. ar. 1. Et opus. 3. c. 245

fumus: attestatur enī hoc ad dictam ꝓbiam / q⁹ sanguis est de necessitate requisitus ad vitā animaliū habētium sanguinē. qm vt in. 2. de anima 9z. dicit̄ viuunt qđdiu aluntur. Ꝓ Jungēdo ergo ꝓbiam thologie / dōm videtur / q⁹ sanguis pertinet ad necessitatē humani corporis sm vitā animalē / q: est vltimū alimētum: 2 nō ptinet ad necessitatē humani corporis spūaliz: quale fuit corp⁹ chr̄i in resurrectiōe. Et sm hoc qđ 9z / totū qđ ꝓ mortē cecidit / resurrexit / si ꝓfecta est resurrectio: intelligēdū est de toto qđ est de necessitate corporis humani in statu seu vita spūali: 2 nōde toto necessario ad corpus humanū in statu sue vita aiali. In oppīs aūt est cōis ecclesie sensus: 2 i sacro altaris vinū ponit̄ sm in chr̄i sanguinē / que fatemur in chr̄i corpore esse. ¶ Ad hāc qōnē 9z / q⁹ sanguis 2z sit pars in po⁹ respectu carnis 2 membrorū: est th cū hoc ēt ꝓ i actu respectu totī⁹ aialis. Jta qđ est et mā trāsiēs ptiū posteriorū / et mā ꝓmanēs respectu eius totī⁹: sicut elemēta sm mūdo sūt ptes in po⁹ 2 mā trāsiens respectu mixtorū / et sunt pres i actu 2 mā ꝓmanēs respectu eorum. Probatur ꝓ 2 ꝓ ꝓpter corpa cōpa aialī inueniūt vt hr̄ in 2. de partib⁹ aialiū. Prima est cōpa ex elementis seu corp⁹ fruticis: ita illigēdū est de toto qđ est de necessitate corporis humani in statu seu vita spūali: 2 nōde toto necessario ad corpus humanū in statu seu vita aiali. In oppīs aūt est cōis ecclesie sensus: 2 i sacro altaris vinū ponit̄ sm in chr̄i sanguinē / que fatemur in chr̄i corpore esse. ¶ Ad hāc qōnē 9z / q⁹ sanguis 2z sit pars in po⁹ respectu carnis 2 membrorū: est th cū hoc ēt ꝓ i actu respectu totī⁹ aialis. Jta qđ est et mā trāsiēs ptiū posteriorū / et mā ꝓmanēs respectu eius totī⁹: sicut elemēta sm mūdo sūt ptes in po⁹ 2 mā trāsiens respectu mixtorū / et sunt pres i actu 2 mā ꝓmanēs respectu eiusdem

Universidad de Deusto
Biblioteca

nutrimentales/ qui non est in resurrectione/assumptus: quia non est maior ratio hic tunc non fuerit in christo sanguis nutrimentalis: & alias fuerit & rursus quare in ipso tunc non & in aliis hominib⁹ eiusdem etatis sic. & rursus quare tunc patiado non & si non fuisset tunc passus/ satisfecisset in eo sanguinem nutrimentaley.

3.dis.21. q.2.a.4 q.3. Et opus. 3.c.2.4.5 Et opus. 69.c.22 co.4. Si autem in christo tunc fuit nutrimentale sanguis/ constat quod tunc effusus fuit quum natura melioris quantum potuerit, / in finem reservanerit. ℣ Non cogere autem argumenta hec/ sanguinem fudos christi in cruciatu propassionis effusus/ quum ad passionem post cenam oraret/ significat: nam fudos ille sanguine/ quum non ex egritudinali dispõe processerit/ vt ari. in tertio de historijs animalium puenire põit ermala dispõne sanguinis/ sin tertio de partibus a[illegible] contigisse narrat quibusdam pplarum fluxum ex corpus/ mx quis christus non decuit egritudo aliqua: tum quia o/perationes ipsius christi statim subsequitur attestantur sanitati/ e nõ egritudini: nam statim surgens ab oratione(vt incas ait) venit ad discipulos vt pius: & alloquit⁹ eos de vigilia &c. mõstrauit se non mutatum a tanto pecurfu fudoris sanguinei/ vt immutari debuisset si ℣ egritudinalis fudor fuisset. Ille inquam fudor sanguineus fuit humor sanguineus adhuc ermdus/ hoc est non redact⁹ adhuc ℣fecte in sanguinem; qui po est hominis. & huius modi crudus humor vocatur sanguis nutrimẽtal. Et quoniam vt euangelista testatur/ tanta fuit ieiꝰ ℣ritas vt decurreret i terram/ videtur quod totus sanguis nutrimẽtalis qui inuenid⁹ fuisset in christo tempore/ passionis & ℣ effusus fuerit in propassionis fudore. Dico autez qui inuenid⁹ fuisset tempore passionis/ & non qui inuentus est tunc scilicet tempore oratiõnis/ quoniam non oportet fateri totum nutrimentalem sanguinem per fudores emissum: quoniam a

ca.5.

surgẽtis astruẽt. Et propter ℏ nõ sequit ꝙ fuerit ei⁹ corpus aiale, quod est indigens cibo.

¶ Utrum corpus christi debuerit cum cicatricibus resurgere. Arti. 4.

AD quartũ dik. Uſ ꝙ corp⁹ christi nõ debuerit cum cicatricibus resurgere. Dſ. n. 1. ad 2m. 15. ꝙ monet resurgentes incorrupti. Sz cicatrices & vulnera ad quandã corruptiõez pertinẽt & defectũ. Nõ ergo fuit conuenies, vt christus q̃ est resurrectionis auto⁹ cum cicatricib⁹ resurgeret. ¶ Ꝓ. Corp⁹ christi integrũ resurrexit: sicut dictum ẽ. Sed apture vulnez contrariatur integritati corpis: qr ꝙ eas discontinuat corp⁹. Nõ ergo vt fuisse conueniẽs, ꝙ i corpe christi aperture vulnez remanerẽt: & si remanerẽt ibi quedã vulnerũ ſſignia, q̃ sufficiebãt ad aspectuz ad quẽ thomas credidit: cui dctuꝫ est: quia vidisti me thoma, credidisti. ¶ Ꝓ. Dasti. dicit in 4. lib. quod post resurrectionem de christo dicuntur quedam vere, que non habuit secundum naturam, sed secundum dispensationem, ad certificandum quod ipsuz quod passum est corpus resurrexit, vt cicatrices. Cessante autẽ causa cessat effectus. Ergo videtur quod certificatis discipulis de sua reſrectiõe, cicatrices vlteri⁹ nõ huerit. Sz nõ cõueniebat imutabilitati glorie: ꝙ aliqd assumeret ꝙ perpetuo in eo nõ remaneret. Ergo videt ꝙ non debuerit corpus cum cicatricibus in resurrectione resumere.

Sed ꝓtra Est. ꝙ dns dicit Thome Jo. 20. Infer digitũ tuũ huc, & vide man⁹ meas, & affer manũ tuam, & mitte in latus meum, & noli esse incredulus, sed fidelis.

Rñdeo Dom. ꝙ pueniẽs fuit animã xpi in resurrectiõe corp⁹ cũ cicatricib⁹ resumẽ. Primo quidem propter gloriam ipsius christi: dicit enim beda sup luc. quod non ex impotentia curandi, cicatrices seruauit, sed vt in ꝓpetuz, victorie sue circumferat triũphum. Unde & aug. dicit i. 22. de ci. dei. quod fortassis i illo regno in corpoibus marty⁹ videbimus vulnerũ cicatrices, que pro christi nomine pertulerunt. Non enim deformitas in eis, sed dignitas erit & quedam quamuis in corpore, non corporis, sed virtutis pulchritudo fulgebit. ℣ Secundo ad confirmandum corda discipulo⁹ circa fidẽ sue resurrectiõis.

℣ 3°, vt pfi. p nobis supplicãs. ale gen⁹ mortis ꝙ hoie ꝓulerit. sp ondat. ℣ 4°, vt sua mortẽ redẽptis, cũ mlticoꝛditer sint aditi. propositis etiã de mortis idicijs, insinuet. ℣ Postremo, vt in iudicio cũ iuste dãnẽt. ibidez denũtiet. Unde sicut aug. dic in lib. de symbolo, sciebat christus ꝛe cicatrices in suo corpore tuaret: sic. n. mõstrauit rho. ñ credẽti nisi tãgeret & videret. ita ẽt inimici vulnera demõstratur⁹ ẽ sua. vt cõuincẽs eos ℣itas dicat. Ecce hoiez que crucifixistis, videtis vulnera que inflixistis. agnoscitis latus qũ pupugistis: quoniam ꝙ vos & propter vos apertum est, nec tamen intrare voluistis.

Ad primũ Ergo dõz ꝙ cicatrices ille q̃ i corpe xpi ꝓmaserũt, ñ ꝓtinẽt ad corruptionẽ vt defectum: ſz ad maioꝛẽ cumulũ gloꝛie: inquãtũ sunt quedã ℣tutis ſſignia, & in illis locis vulnerum q̃dã spãlis decoꝛ appebit. ¶ Ad 2m. dõm, ꝙ illa aptura vulnez ẽjus sit cũ q̃dã solone ꝓtinuitate: totũ tñ hoc recõpẽsat ꝙ maio

rẽ decoꝛẽ gñe, vt corp⁹ nõ sit min⁹ integrũ, ſz magis perfectũ. Thomas autẽ nõ solũ videt sed & vulnera tetigit: q(vt dicit leo papa) ſſuffecit sibi ad fidẽ propulã, vidisse qd̃ vi derat: sed nobis operat⁹ est. vt tãgeret quẽ videbat. ¶ Ad tertium dicendum, ꝙ christus in suo corpe voluit cicatrices vulnez remanere. nõ soluz ad certificandũ discipulo⁹ fidẽ, ſz & ꝓpter alas rõnes. Ex quib⁹ apꝑet, ꝙ semp in ei⁹ corpe cicatrices ille remanebunt: qr vt aug. dicit ad consentiũ. de resurrectiõe carnis) christ⁹ in celo ẽ credo, vt erat qñ ascẽdit in celũ. Et gre. 24. moral. dicẽ. Uñ si qd in corpe xpi post resurrectionẽ potuit imutari: ꝓtra veridicã pauli fidem, post resurrectionem dñs rediit in monte: qñ dicere vel stulꝰ ꝓsumat, nisi q̃ verã carnis resurrectionez denegare. Unde patet qd̃ cicatrices quas christus post resurrectionem in suo corpore dilexit, minquam post modum ab illo corpore sunt remote.

¶ De manifestatiõe resurrectiõis. Qd̃. 55.

Deinde Cõsideradũ est de manifestatione resurrectionis christi. ¶ Et circa hoc q̃runtur sex. Primo vtrum christi resurrectio omnibus hominibus manifestari debuerit, an solum quibusdam ſſpãliter personis. Secundo vtrum fuisset conueniens, quod eis videntibus resurgeret. Tertio vtrum post resurrectionem deberit cuz suis discipulis conuersari. Quarto vtrum fuerit ꝓuenies, ꝙ suis discipulis i aliena effigie appareret. Quinto vtrum resurrectionem suam argumentis manifestare debuerit. Sexto de sufficientia ſſlorũ argumẽtoꝛ.

¶ Utrum resurrectio christi debuerit omnibus manifestari. Arti. 1.

AD primũ Sic procedit. Uſ ꝙ resurrectio christi debuerit omnib⁹ manifestari. Sicut. n. publico pctõ debeꝫ pena publica (ſz ſſlũ. 1. ad tiũ. 5. peccãtes cotã oibus argue) ita merito publico debeꝫ ꝓmiũ publicuz. Sz claritas resurrectiõis & ꝓmiũ hũilitatis passionis: vt aug. dicit sup Jo. Cũ ergo passio xpi fuerit omnib⁹ manifestata, eo publice patiẽte, vt ꝙ glia resurrectiõis ipsius omnib⁹ manifestari debuerit. ¶ Ꝓ. Sicut passio xpi ordinatur ad nostram salutez. ita & eius resurrectio: secundum illud ro. 4. resurrexerit ꝓpter iustificationem nostram. Sed illud quod ad communem vtilitatem pertinet, omnibus dz manifestari. Ergo resurrectio christi omnibus debuit manifestari, & non ſſpãliter quibusdam. ¶ Ꝓ. Illi quibus manifestata est resurrectio christi, fuerunt resurrectiõis testes: vnde dicitur act. 4. quem deus suscitauit a mortuis, cuius nos testes sumus. Illoc autem testimoniuz ferebant publice predicando. Quod q̃dez non o⁹ mulieribus. ℣m illud. 1. ad corin. 14. mulieres in ecclesijs taceãt: & 1. ad timo. 2. docere, mulieri non ꝓmitto. Ergo videt qd̃ incõuenienter resurrectio christi manifestata fuerit primo mulieribus quã oibus cõiter.

Sed ꝓtra Est. ꝙ dicit act. 10. Quẽ deꝰ suscitauit & tria dicit & dedit eum manifestum fieri, non omni populo, sed testibus ꝓordinatis a deo.

Rñdeo Dõz ꝙ coꝛ q̃ cognoscunk. q̃ dã cognoscunk cõi lege nãe

quedã aũt cognoscunk ex ſſpãli munere gre: sicut ea q̃ diuinitus reuelant. ¶ Quoꝛ q̃dẽ vt dicit. dicit in li. cele. hier. hec est lex diuinitus instituta, vt a deo imediate supioꝛib⁹ reuelent, q̃b⁹ mediatꝛib⁹ deferant ad inferiores: sicut ꝓz in ordinatiõe celestiũ spirituũ. Ea ꝛo q̃ pertinẽt ad futurã gloriã, cõem hoim cognitionem excedũt ſm illud Isa. 64. oculus nõ vidit deꝰ absq; te. q̃ preparasti expectãtib⁹ ✠ te. Et ideo hmõi ab hoie nõ cognoscũtur nisi diuinit⁹ reuelata: sicut apl's dicit. 1. ad cor. 2. nobis reuelauit deꝰ per spm suũ. Quia igitur xpis resurrexit gloriosa resurrectione, ideo eius resurrectio non omni populo manifestata est: sed quibusdam quoꝝ testimonio deferretur in aliorum notitiam.

alias ✠ diligẽtibus.

Ad primũ Ergo dõm, ꝙ passio xpi peracta est i corpe adhuc hñte nãm passibile, q̃ cõi lege nota est oib⁹, & ideo passio xpi oi ppõ immediate manifestari potuit. Resurrectio aũt xpi facta est ꝙ gloriã ꝓis: vt apl's vt ro. 6. et 1ẽ immediate manifestata est, nõ oib⁹, ſz q̃busdã. Uñ aũt publice peccãtib⁹ pena publica imponit. intelligendũ est de pena ꝓtis vite: & ſſlr publica merita publice ꝓmiari opz, vt alij ꝓuocentur. Sz pene & premia future vite, nõ publice oib⁹ manifestant. ſz ſpãliter illis, q̃ ad hoc ꝓordinati sunt a deo. ¶ Ad scõm dõm. ꝙ resurrectio xpi sicut est ad cõem oim salutẽ. ita in notitiã oim pueniꝛe debuit. Nõ q̃dẽ sic ꝙ immediate oib⁹ manifestaret. ſz q̃busdã ꝓ quoꝝ testimoniũ deferret ad oẽs. ¶ Ad tertiũ dõm, ꝙ mulieri non ꝓmittit publice docere in ecclia: ꝓmittit aũt ei priuatim aliquos domestica admonitione instruere. Et 1ẽ sicut amb. dicit sup luc. ad eos femina mittit q̃ domestici sunt: nõ autẽ mittit ad hoc q̃ resurrectiõis testimoniũ ferat ad ꝓplm. ℣ Jõ aũt ꝓmo mulieribꝰ apparuit: vt mulier q̃ ꝓmo nũtij mortis ad hoiem denulit, primo & vitã resurgẽtis xpi in glia nũtiaret. Unde cirillus dicit, Femina q̃ quõdã mortis fuit ministra, venerãdũ resurrectiõis mysteriũ ꝓma ꝓcepit, & nũtiat: adeptũ est igit femineũ gen⁹, et ignominie absolutionẽ, & maledictiõis repudiũ. ℣ Sil's etiã q̃ hoc ostẽdit, q̃ quãtũ ad statũ glie ꝓtinet, nullũ detrimentũ patiẽt femineus sexus, sed ſmaioꝛi charitate feruebũt, maioꝛi etiã gloria exyisio ne diuina potient: eo q̃ mulieres q̃ dñm arctius amauerunt, in tantũ vt ab eis sepulchꝛo discipulis etiã recedẽtibus nõ recederent. primo viderunt dominum in gloria resurgentem.

¶ Utrum fuisset conueniens, q̃ discipuli viderent Christũ resurgere. Arti. 2.

AD scõm Sic procedit. Uſ ꝓueniẽs fuisse, ꝙ discipuli viderẽt xpm resurgere. Ad discipulos eñ ꝓtinebat resurrectionẽ xpi testificari: ſm illud act. 4. ſtute magna reddebãt apli testimoniũ resurrectiõis Jesu xpi dñi nri. Sz certissimũ est testimoniũ de visu. Ergo ꝓueniẽs fuisset, vt ipsam resurrectionẽ xpi viderẽt. ¶ Ꝓ. Ad certitudinẽ fidei habẽdam, discipuli ascẽsionẽ xpi viderũt: ſm illud act. 1. videntib⁹ illis eleuatus est. Sed ſſlr opz de resurrectione xpi certã fidẽ hre. Ergo videtur q̃ discipulis videntib⁹ debuerit Christ⁹ resurgere. ¶ Ꝓ. Resurrectio lazari quoddaz indiciũ fuit future resurrectionis xpi. Sed discipulis videntib⁹ dñs lazarũ suscitauit, ergo videtur q̃ etiã Christus resurgere debuerit discipulis videntibus.

Sz ꝛ Est. q̃ dr Mar. vlt. Resurgẽs dñs mane ꝓma sabbati, appuit ꝓ⁹ marie magdalene. Sz maria magdalena nõ vidit eũ resurgere: sed cũ eũ ꝛeret in sepulchꝛo audiuit ab angelo, surrexit. nõ est hic. Ergo nullus vidit cũ resurgere.

Rñdeo Dõm. q̃ sicut dicit apl's ro. 13. q̃ a deo sunt, ordinata sunt. Est autẽ hic ordo diuinit⁹ institut⁹, vt ea q̃ supra hoies sunt, hoib⁹ p angelos reuelenꝰ: vt ꝓz p dio. 4. & ad vitã quãdã immortalẽ & deo cõformẽ: ſm illud ro. 6. q̃ ẽn ua, Christ⁹ resurrectio ñ debuit ei ꝓponi immediate ab hoib⁹ videri: sed eis ab angelis nũtiari. Unde hyla. dicit sup Mat. q̃ ideo angelus ꝓnũtiat resurrectionis ẽst index. vt quodaz famulatu paterne voluntatis, resurrectio nuntiaretur.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ apl̃ potuerũt testificari xpi resurrectionẽ etiã de visu: q̃ xpm post resurrectionẽ viuentem, oculata fide viderũt, quẽ mortuũ sciuerant. Sed sicut ad visionẽ beatã peruenit ꝑ auditũ fidei: ita & advisionem xpi resurgẽtis, peruenerũt hoies per ea q̃ ꝓmus ab angelis audierũt. ¶ Ad scõm dõm, q̃ ascẽsio xpi quãtũ ad terminũ a quo, nõ trãscendebat hoim cõem nouitã: sed solũ quãtũ ad terminũ ad quẽ. Et ideo discipuli, potuerũt videre ascensionez xpi quãtum ad terminũ a quo. ℣m ꝙ eleuabat a terra: nõ aũt vide runt ipsam quantũ ad terminum ad quẽ, quia nõ viderunt quo

¶ Super arti. 2.

Itulus clarus est. ¶ In corpore vnica est cõclusio. Resurrectio xpi nõ debuit ab hoibus imediate videri: ſz eis ab angelis nũtiari. Probat. Quodo diuinit⁹ instituꝰ erigit: vt ea q̃ sũt supra hoies cognoscibilia hoib⁹ ꝑ angelos reuelẽt: vt ꝓz ex dicto. ſz resurrectio xpi est hmõi: ergo. Et cõfirmat auctoritate hyla. rũ. ¶ In rñsione ad 1m̃ addit q̃ ascensio xpi ad terminũ ad quẽ excedẽte cognitionẽ hũanã: manifestata est discipulis ab angelis / dicẽtib⁹ / hoc xpm q̃ assumptꝰ est a vobis in celum.

3.dis.21. q.2.ar.3 contra. et di.22 q.3.ar.2 q.1.co. Et Joã. 20.lc.6. ꝓn⁹. 2.c. 21. ꝓn⁹.

¶ Super arti. 3.

Itul⁹ clarus. ¶ In corpore vna cõclo xpo post resurrectionẽ nõ debuit ꝓtinue cũ discipulis ꝓuersari. Probat. Duo erant discipulis declarãda. ſ. veritas resurrectiõis & glia resurgẽtis: ergo duo signa debuerunt ꝓponi. Et ꝓbat maioꝛ ꝙ ea q̃ sunt de ſſde. Et ꝓbat minoꝛ declarat i ſſra quo ad singulas partes. Et ꝓbat maioꝛ ꝙ ea q̃ sunt de ſſde ꝛ spi i euangelio / et expõnis beati dicti ad ꝙ ꝛ tẽdunt: vt mõſtrẽt q̃ ꝓtinua cõuersatio cum discipulis / erat de ꝓtinẽtib⁹ ad vitã mortalẽ: hoc em ſſignificat xpo dicens / cum adhuc essem vobiscum.

Sed cõtra Est. q̃ Joan. 20. dicitur. quod post dies octo, Christus discipulis apparuit. Non ergo continue conuersabatur cum eis.

Rñdeo Dicendum, q̃ circa resurrectionẽ christi duo erant discipulis declaranda. ſcz ipsa veritas resurrectionis, et gloria resurgentis. Ad veritatez autem resurrectionis manifestãdam, suffecit q̃ pluries eis apparuit, et cum eis familiariter est locutus et comedit & bibit, et se eis palpandum prebuit. Ad gloriam autem resurgentis manifestandam, noluit continue conuersari cum eis, sicut ꝓius fecerat: ne videretur ad talem vitam resurrexisse qualem ꝓ⁹ habuerat. Unde luc. vlt. dicit eis, Hec sunt verba, que locut⁹ sum ad vos, cum adhuc essem vobiscum. Tunc quidem erat cũ eis ꝓsentia corporali: sed ante cum eis fuerat non solum corporali ꝓsentia, sed etiam per similitudinem mortalitatis. Unde beda predicta verba exponẽs dicit, Cum adhuc essem vobiscum i. cum adhuc essem in carne mortali: in qua estis & vos. tñc quidem in eadem carne resuscitatus erat, sed cum illis in eadem mortalitate non erat.

Ad primum Ergo dicendum, q̃ frequens Christi apparitio sufficiebat ad certificandum discipulos de veritate resurrectionis. Conuersatio autem continua eos potuisset ducere in errorem, vt ad similem vitaz cum

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super a m. 4.

Iulus clar⁹ ex euangelio: in q̄ narratur christus vnus modo vt hominū⁹ modo vt peregrinus.

¶ In corpoteynica p̄clusio. Christus quibusdam ad credendum dispositis/conuenienter appuit in sua effigie/ quibus tā autem minus dispositis/conuenient apparuit i alia effigie. ꝓbatur. Resurrectio christi reuelāda erat hominibus secūdum modū⁹ quo⁹ eis diuina reuelantur. ℔ diuina diuersimode affect⁹/ diuersimode reuelantur. quia bñ dispositi percipiunt ℔ mirant/ē nō bñ dispos⁹ percipiūt ℔ quandā ꝓfusionē dubietatis seu errois: ergo. Minor probatur: q̄ dial homo non percipit ea quo dei sunt. Indispō quorundā discipulo⁹ ꝓbat ex euāgelio, nos autem ꝓbabim⁹ ꝛc. Et ꝓfirmat rō ante grego. ¶ In ꝛisione ad 1m/ aduerte q̄ due rōnes pacten⁹ aliate se i ista circa errones, vitiose q̄ ℔ xps corpali visu non cognoscebatur i ppria quā retinebāt effigie. Altera afferk ℔ ex pte videntis: q̄ tāgit ab euāgelista. oculi āt eoz tenebāt ne eū agnoscerēt. ℞ hec attribuit opōni discipuloꝝ. ad 2m. Altera ē posita i questiōe p̄cedēte ar. 3⁹ ad 3m. ℞ 3 se ex pte actiōis obiect. l. corp⁹ gloriosum eo q̄ spuale est/in pte sua ℔ agē i visū ℔ aliq̄d sui ℞ ℔ aliq̄d fingebāt imutare visū ℔ q̄dā lineas ita sua ℞ ℔ q̄dā nō/ℜ sūt ℔ quēdā colores ℞ sēm quēdā nō. ℞ sic facile appet visui alia effigies eoꝝ dis⁹ in se ei⁹ mutati. Et hanc cōm rōnabile ē fuisse i erore magdalene: existimātis hortulanū de q̄ nō est scripta cā ex pte oculoꝝ.

¶ Super arti. 5.

Iulus in p̄n⁹ corpo⁹ ab ipso author⁹ declaratur.

¶ In corpore/ primo declarat duplex acceptio ar⁹. sed pnt est rō⁹ dubie faciens fidem: vel pnt ē sensibile signū ad manifestandā ℔. Secūdo respōdetur ꝓ ro/ sumēdo argumentum ꝑmo mō/ duplicit resurrexisse crederent, quam prius habuerat. Consolationem autem de continua sui presentia eis in alia vita repromisit: secū dū illud Jo. 16. Iterū videbo vos ⁊ gaudebit cor vestrum, ⁊ gaudium vestrum nemo tollet a vobis. ¶ Ad secundum dicendum, q̄ christus non ideo non continue cōuersabatur cū discipulis, quia reputarer se alibi cōuenientius, esse: sed quia hoc discipulis instruēdis conueniens⁹ iudicabat, si non ꝓtinue quersaretur cū eis rōne ꝓdicta. Incognitū ār ē quib⁹ ℞ locis intermedio tpe corporali: erit: cū hoc scriptura nō tradat, ⁊ ol loco sit dictū ei⁹. ¶ Ad 3um dōz, q̄ ℔ prima die frequētius appuit: q̄ ꝓ plura iudicia erāt admonēdi. vt a principio fidē resurrectiōis recipent. Postq̄ ār tā eā recepant, si oportebat eos tā certificatos, tā frequēter⁹ apparitionib⁹ istrui. Vñ in euāgelio nō legit q̄ ꝑ⁹ ꝑ⁹ die eis appuerit nisi quīq̄es: vt ex illo q̄nario. die in li. de ꝓsensu euangelistaꝝ. post ꝑmas quinq̄nas apparitiones, sexto eis appuit, vbi vidit eum thomas. Septimo ad mare tyberiadis in capitulo p̄cedēti. Octauo in mōte galilee. ſm matth. Nono, quod dicit mar. nouissime recumbentib⁹: q̄ tā nō erāt in terra cū illo q̄nquam. Decimo in ipso die ascensionis, ſ tā in terra, ℞ eleuat⁹ in nube, cū i celū ascēderet. ſ Sed nō oia scripta ⁊ ſſt: sic⁹ iohannes fatet. ¶ Crebra. n. erat eius cū eis quersatio, ꝑ⁹quam ascendisset in celū ⁊ hoc ad consolationē ipsoꝝ. Vñ 1. ad cor. 15. di. q̄ visus est plusq̄ quīgentis fratrib⁹ ſſl. deide visus est iacobo. ō quib⁹ apparitionib⁹ in euāgelio nō ℔ mētio. ¶ Ad 4um dōz, q̄ sic christus, die exponēs illō q̄ dr mat. 26. postq̄ resurrexero, precedā vos i galileā. Nō inq̄t in lōginquam quādam regionem vt eis appear vadit: ℞ ipsa gēte ⁊ ipsis fere regionibus in quib⁹ cū eo plm fuerāt quersati vt ⁊ hinc crederēt, q̄m q̄ crucifix⁹ est ipse ē ⁊ q̄ resurrexit. ſ Propter hoc ēt in galileā se ire dicit: vt a timore tuto eoꝝ liberarēt. ſic q̄ vt amb. die sup luc. dñs mādauerat discipulis vt in galileā se⁹, videret: ℞ illis ob metū ſtra ꝓclaue residentib⁹ ꝛpe ꝑ⁹ se obtulit, nec hoc est ꝑmissū, trāsgressio. ℞ potiꝰ festinata ex benignitate/impletio) postea ℞ o ꝓfirmatis ais ut galileā petierit. ſ Uel nihil obstat ſ dicamus pauciores intra ꝓclaue, ⁊ ꝙplures in mōte fuisse. Ut ex⁹ euidēs⁹ dic⁹, duo euangeliste. s. lucas. ⁊ Jo. solis. xi. hūc scribunt apparuisse in hierlm: ceteri ℞ o duo in galileam properare, nō sol. xi. sed vniuersis discipulis ⁊ ſſibus dixerūt angelus ⁊ saluatorē ſ⁹ fuisse. De quibus ⁊ paulus meminit dicens deinde apparuit plusq̄ quīgentis fratrib⁹ ſſl. ſ Est autem verior⁹ solo, q̄ ꝑ⁹ in hierlm latitātibus semel aut bis visus est, ad eorum consolationem: in galileam vero non clam aut semel aut bis, sed cum multa potestate ostensionem sui fecit. ℔ens se eis viuentez, post passionem in signis multis: vt luc. testatur in actib⁹. ſ Uel sic dic aug. i li. ō ꝓsensu euangelistarum, q̄ ab angelo ⁊ dño dcm est, q̄ ꝑcederet eos i galileā, ꝓphetice accipiēdum est. i. galileā. n. secundum trāsmigrationis significationez intelligendum occurrit, q̄ christ⁹ ſra ō populo ſrl transmigratura erat ad gētes, q̄b⁹ apl̄i ꝓdicantes ñ crederentur nisi eis ipe dñs via i cordib⁹ hominum ꝓpararet, ⁊ hoc intelligit ꝑcedet vos in galileaz. Sc⁹ illud āt q̄ galilea iterpt̄at revelatio: non tam in forma serui intelligēdus ē. sed in illa in qua equalis est patri, quā promisit discipulis suis quo nos precedens non deseruit.

¶ Utr xps debuerit discipulis in alia effigie apparere. Art. 4.

Ad quartuz Sic ꝑcedit. Ut q̄ christus nō debuerit discipulis i alia effigie appere. Nō. n. ꝓt appere ℞ ſtitatē, nisi q̄ est. Sz i xpo nō fuit, nisi vna effigies. Si q̄ xps in alia effigie appuit, nō fuit appitio ſa. ℞ ficta q̄ est inconuenies: q̄ vt aug. dicit i li. 83. q. si fallit xps ſtitas non ē. ē āt ſtitas christus. Ergo vt q̄ christus non debuerit discipul⁹ in alia effigie appere. ¶ ℘. Nihil potest in alia effigie appere q̄ habeat, nisi oculi intuentiū aliquib⁹ ſſligijs detinean⁊. Huiusmodi ille ſſligia cū ſiāt magicis artib⁹, nō conueniūt christo ⁊ ſm illud. 2. ad cor. 6. q̄ conuentio christi ad belial. Ergo vt q̄ ñ debuerit in alia effigie apparere. ¶ ℘. Sicē ꝓ sacrā scripturā nr̄a fides cernit ⁊ ſficat, ita discipuli certificati sunt de fide resurrectiōis q̄ christi apparitiones. Sz sicut aug. dicit in epla ad hiero. si vel vnū mēdaciū in sacra scriptura recipiat, ⁊ firmabit tota sacre scripture authoritas. Ergo si vel i vna apparitiōe christus discipulis apparuit alr q̄ ē, ⁊ firmabit q̄cq̄d discipuli ꝓ resurrectione vidēt i xpo. q̄ est inconuenies. Nō q̄ debuit in alia effigie apparere.

Sed ꝓtra Est, q̄ dr mar. vl. Post ℞ duob⁹ ex eis ambulātib⁹, ostēsus est i alia effigie, eūtib⁹ i rusticationē.

Rñdeo Dōm, q̄ (sic dcm ē) resurrectio xpi manifestāda fuit hoib⁹ ꝓ modū⁹ q̄ eis dina reuelant. Diuinascunt autem diuina hominib⁹ diuersimode, ſm q̄ diuersimode sunt affecti. Nā illi q̄ bñ sē tem bene dispositaz, ſm veritatem diuina ꝑcipiūt. Illi autem q̄ nō, ℞ bñ sē tem bñ dispositaz, ꝓcipiunt cū q̄dā cōfusione dubietatis vel errois: a iudeis ēt hoc ꝓcipit, ea q̄ sunt ſpūs dei: vt dr. 1. ad cor. 2. Et ō christus diuinas ad credēdū dispositis, post resurrectiōez ꝓpuit i sua effigie. Illis āt i alia effigie appuit, qui tam videbantur circa fidem ꝓficere. Vñ dicebant, nos āt ſpabamus, q̄ ipse esset redēpturus israel. Vñ grego, die in hom. q̄ talem se exhibuit eis in corpore, q̄ls apō illos erat in mente: q̄. n. ad huc ē eoꝝ cordibus peregrinus erat a fide, ire se longius finxit scilicet ac si esset peregrinus.

Ad primuz Ergo dōm, q̄ sicut aug. dicit in lib. de cōsen. euāgelii. Nō oē q̄ fingimus, mendacium ē: ℞ q̄ illō fingim⁹, q̄ nihil significat: tale ē mēdaciū. Et ſm hoc nō refertur in aliquā significationē. nō est mēdaciū, ſ⁹ aliq̄ figura ſtitatis. Alioq̄n oia q̄ a sapientib⁹ ⁊ scis viris, vel ēt ab ipso dño figurate dicā sunt, mēdacia deputabunt: q̄ ſm vista illō lectum nō cōſtitit veritas in talib⁹ dcis. Sic āt dicā, ita ēt figuratur scā sine mēdacio ad aliq̄s rē significandā. ⁊ ita fem est hic verbum ē. ¶ Ad 1um dōz, q̄ sic aug. dicit in li. ō ꝓsensu euang. dñs poterat trāsformare carnē suā, vt alia reuera eēt effigies ab illa quā solebāt ituri: q̄q̄dē ⁊ ante passionē sua trāsformat⁹ est in mōte, vt facies ei⁹ clarescēt sic⁹ sol. sed nō ita nūc fem est. Nō ita q̄ icōgruēter accipim⁹ hoc ꝑ impedimētū i oculis eoꝝ a sanando fuisse, ne agnoscerēt iesus. Vñ in ē. vlt. di. q̄ oculi eoꝝ tenebantur, ne eum agnoscerēt. ¶ Ad 3um dōm, q̄ ō illa segref. fuit a villene effigiei aspectu nō fuissent reducti ad vere videndū christi effigiē. Sic. n. aug. dic⁹ ibidez, tā ℞ a chro fcā ē ꝑmissio, vt ſ fidei mō oculi eoꝝ tenerent⁹ vsq̄ ad sacrm panis, vt vnitate corporis ei⁹ ꝓficiāta remouerīs intelligat ipedimētū inimici. vt xps possit agn osci. Vñ ibidē subdit, q̄ apti ſ⁹ oculi eoꝝ, ⁊ cognouerit q̄ ad illa clausa oculis ambularēt: ſz ierat aliq̄d q̄ nō sinerent agnosci re q̄ videbant, scz. s. caligo ⁊ aliq̄s humor efficere solet.

Utr xps ante ſresurrectiōis debuerit argu⁹ de his, quę. 55. ar. 5.

Ad quintū Sic ꝑcedit. Ut q̄ christus ante resurrectiōis nō debuerit argumētis ꝛ̄ dcare. Dicit. n. amb. Tolle argumēta ubi fides ꝙrit. sed circa resurrectionez christi ꝙrit fides. Nō ē ergo hic ibi locū argu⁹. ¶ ℘. Dicit. Fides non habet meritum cui humana ratio ꝑbet experimentum. Sed ad christum non pertinebat meritū fidei cūare. Ergo ad eū nō pertinebat resurrectionē p argumenta ꝓfirmare. ¶ ℘. Christ⁹ imundi venit, vt p eū holes btitudinē adipiscant. ℞ illō Jo. 10. ego veni vt vitā habeāt, ⁊ abūdantius habeāt. Sz p huiusmodi ostensiones argumentoꝝ vt humane btitudini impedimentum ꝑstruit: dicit enim 10. 20. btī q̄ ñ viderit ⁊ crediderit. Ergo vt q̄ christ⁹ nō debuerit per aliqua argumenta resurrectionem suam manifestare.

Sed ꝓtra Est, q̄ bi ac. 1. q̄ apuit discipul⁹ xps p dies q̄dragīta i multē argu⁹, loquēs ō ſgno dei.

Rñdeo Dōz, q̄ argumētū ſ⁹ duplr. Quādoq̄ ſ⁹ argumētū quecūq̄ ratio, rei dubie faciēs fidē. Unde

asūr ℞ argumētū aliq̄s sensibile signū, q̄ inducit ad alicui⁹ veritatis manifestationē: sicut ēt aristo. in libris suis aliq̄s vult noie argumēti. Primo igit mō accipiēdo argm, xps nō ꝓbauit discipulis suā resurrectionē ꝓ argumēta: q̄ talis ꝓbatio argumēta tua ꝑcisisset ex aliq⁹ ꝓncipiis, q̄ si nō essent nota discipulis, nihil ꝑ ea eis manifestaret: q̄ ex ignotis nō pōt aliq̄d fieri notū. Si aūt essent eis nota, nō transcēderent rōnē humanā, ⁊ ita nō essent efficacia ad fidē resurrectiōis astruēda, q̄ rōnē humanā excedit. Opz eiꝰ ꝑn⁹ ex eodē gñe assumi: vt ℞ in primo posterio⁹. Probauit aūt eis resurrectionē suā per authoritatez sacre scripture (q̄ est fidei fundamētū) cū dixit, opz implerī oia q̄ scripta sunt in lege ⁊ psalmis ⁊ ꝓphetis de me: vt hꝰ luce vlti. ſ Si aūt accipiat⁹ solo mō argumētū, sic ℞ xps suā resurrectionē argumētis declarasse: inquantū per quedā euidētia signa, se vere resurrexisse ostēdit. Uñ in greco vbi nos habem⁹ in multis argumētis, loco argumēti ponit teknurīū: q̄ est signū euidēs ad ꝓbandū. ¶ Que q̄ dē signa resurrectionis xps ostēdit discipulis, ꝓpter duo. primo quidē, q̄ non erāt coarta eoꝝ disposita, ad hoc q̄ de facili fidē resurrectionis acciperent, vñ ipse dicit eis luce vlti. o stulti ⁊ tardi corde ad credendum. ⁊ Mar. vlti. exprobrauit illis incredulitatem eoꝝ et duritiam cordis. ſ Secō, vt ꝑ hmōi signa eis ostensa, efficacius eorum testimonium redderetur: ſm illud. 1. Joan. 1. Quod vidimus, et audiuimus, et manus nostre contrectauerunt, hoc testamur.

Ad primū Ergo dōm, q̄ Amb. ibi loquit de argumētis ſm rōnē humanā, ꝑcedentibus, q̄ inuenta sunt ad ea q̄ sunt fidei ostēdēda: sicut ⁊ ostēsum est. ¶ Ad scm dōm, q̄ meritū fidei est ex hoc, q̄ hō ex mādato dei credit q̄ nō videt. Uñ illa sola rō meritū excludit, q̄ facit videri ꝓ scientiam id q̄ credēdo ꝓponit, ⁊ talis est rō demonstrationis. Hmōi aūt rationes xps nō indurit ad resurrectionē suā declarādam. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ sicut dictū est, meritū britudinis, q̄ causat fides, nō totalr excludit, nisi hō nollet credere nisi ea que videt. sed q̄ aliqs ea q̄ nō videt, credat per aliquā signa visa, non totalr fidē euacuat nec meritū ei⁹. Sicut ⁊ thomas cui dictum est, q̄ vidisti me, credidisti: aliud vidit ⁊ aliud credidit, vidit videndo naturā ⁊ credidit deū. Est aūt ꝑfectionis fidei, q̄ nō requirit hmōi auxilia ad credendū. Unde ad arguēdum defectus fidei in quibusdam, dñs dicit Jo. 4. nisi signa ⁊ prodigia videritis, nō creditis. Et ſm hoc potest intelligi, q̄ illi qui sunt tam pōpti animi, vt credant deo etiam signis non visis: sint beati per comparationem ad illos, qui non credunt nisi talia videant.

¶ Utrum argumenta que Christus induxit, sufficienter manifestauerint resurrectionem eius. Artī. 6.

Loc⁹ sūpta ar. 5. notatio.

Ad sextū Sic ꝑcedit. Uidet q̄ argumēta que xps induxit, nō sufficiēter manifestauerint veritatez resurrectionis ei⁹. Nihil enī ostendit xps discipulis post resurrectionē, q̄b⁹ etiā angeli hoibus apparēres, vel non ostēderint vel ostēdere nō potuerint: nā angeli frequēter in humana effigie se hoibus ostēderunt, ⁊ veri: sicut ꝑz gen. 18. de angelis quos abrahā suscepit hospitio, ⁊ in libro thobie, de angelo qui eū duxit ⁊ reduxit. Et tñ angeli nō habēt vera corpora naturali⁹ sibi vnita, q̄b requirit ad resurrectionē. Nō ergo signa que xps discipulis exhibuit, fuerūt sufficiētia ad resurrectionē eius manifestandā. ¶ ℘. Christ⁹ resurrexit resurrectiōe gloriosa. i. hīs simul humanā nām cū gloria humane: sicut q̄ ab oculis eoꝝ euanuit, et q̄ ad eos ianuis clausis intrauit, quedā aūt videnē esse ꝛia gloie: puta q̄ mādu cauit ⁊ bibit, ⁊ q̄ habuit vulnerū cicatrices. Ergo vt q̄ illa argumēta nō fuerint sufficiētia neq̄ cōuenientia ad fidē resurrectionis ostēdendā. ¶ ℘. Corpus xpi non erat tale post resurrectionē, vt tangi deberet ab hoie mortali, vñ ⁊ ipse dixit magdalene Jo. 20. noli me tāgere, nōdum enī ascendi ad patrē meū. Nō ergo fuit cōueniens, q̄b ad manifestandam veritatē resurrectionis sue, seipsum discipulis palpandū exhiberet. ¶ ℘. Inter dotes gloificati corporis, ꝑcipua vt esse claritas, quā tñ in resurrectione nullo argumēto ostēdit. Ergo videtur q̄ insufficientia fuerint illa argumēta ad manifestandā qualitatē resurrectionis Christi. ¶ ℘. Angeli in testes resurrectionis indu cti, ex ista dissonantia euāgelistarū, insufficientes videtur. Haz argm ⁊ supplerū. intus angelus describitur visus a mulierib⁹ ingressis monumētum. Et rursus ab istis vnus, a Joanne duo sedētes, a luca vero duo ſtātes describūtur. Inconuenientia ergo videntur testimonia resurrectionis.

Sed cōtra Est. q̄b ꝙs q̄ est dei sapia, suauiter ⁊ conuenienter disponit oia: vt dicitur sap. 8.

Rñdeo Dōm, q̄b Christus resurrectionē suā duplr manifestauit. s. testimonio ⁊ argumēto, sine signo. Et vtraq̄s manifestatio in suo genere fuit sufficiens. Est enī vsus duplici testimonio ad manifestādam suam resurrectionē discipulis: quoꝝ neutrū potest refelli. Quoū primum, est testimoniū angeloꝝ, qui mulieribus resurrectionē annūtiauerunt: vt ꝑz per oēs euāgelistas. Aliud aūt est testimoniuz scripturarū, quas ipse ꝓposuit ad ostēsionē sue resurrectionis: vt ℞ luc. vlt. ſ Argumēta etiam fuerūt sufficientia ad ostēdendam veram resurrectionē, ⁊ gloriosam. ſ Nō autem fuerit vera resurrectio, ostēdit vno modo ex parte corporis. Circa q̄b tria ostēdit. primo quidē q̄ esset corpus verū ⁊ solidum, nō corpus fantasticū vel rarū, sicut est aer. Et hoc ostēdit ꝓ hoc q̄ corpus suū palpabile ꝓebuit. Uñ ipse dicit luc. vlt. palpate ⁊ videte. q̄ spūs carnē ⁊ ossa nō hz, sicut me videtis habere. Secō ostēdit q̄ esset corp⁹ humanū. ostēdēdo eis verā effigiem. quā occulo tuerent. tertio ostēdit eis q̄ esset idē numero corpus q̄b pu⁹ habuerat, ostendendo eis vulnerū cicatrices. Uñ vt legitur luc. vlti. dixit eis, videte manus meas et pedes meos, q̄ ego ipse sum. ſ Alio modo ostēdit eis veritatē sue resurrectionis ex parte anime, iterato corpori vnite. Et hoc ostēdit per opa triplicis vite. Primo quidē ꝙ opus vite nutritiue, in hoc ꝙ cū discipulis manducauit ⁊ bibit: vt legitur luc. vlti. Secō per opa vite sensitiue, in hoc q̄b discipulis ad interrogata rīdebat, ⁊ ꝑsentes salutabat. in quo ostēdebat se ⁊ videre ⁊ audire. Tertio per opa vite intellectiue, in hoc ꝙ eis loquebatur, et de scripturis differebat. ſ Et ne quid deesset ad perfectionē manifestatiōis, ostēdit etiā se hre diuinā naturā, per miracula q̄b fecit in piscibus capiēdis, ⁊ vltius per hoc ꝙ eis videntibus ascēdit in celū: q̄ vt ℞ Jo. 3. nemo ascēdit celum, nisi qui descendit de celo, filius hois qui est in celo. ſ Glozat⁹ etiam sue resurrectionis ostēdit discipulis, per hoc q̄b ad eos ianuis clausis intrauit, ſm illud q̄b ꝙg. dicit in homil. palpādam carnem dñs prebuit quā ianuis clausis introduxit: vt esse post resurrectionē ostenderet corpus suū, ⁊ eiusdē nature ⁊ alteri⁹ glorie. Sic⁹ etiam ad ꝓuectatem gloie pertinebat, q̄b subito ab oculis eoꝝ euanuit. vt ℞ luc. vlt. quia per hoc ostendebatur q̄b, in potestate eius erat videri et non videri q̄b pertinet ad conditionem corporis gloriosi: vt supra dictum est.

Ad primū Ergo dōm. q̄b licet sin gula argumēta nō sufficerent ad manifestādam perfecte Christi resurrectionem, tñ omnia simul accepta, maxime propter scripture testimoniū ⁊ angeloꝝ dicta, ⁊ etiam ipsius Christi assertionem miraculis cōfirmatam. Angeli autem apparentes nō asserebant se homines esse: sicut asseruit Christus vere se hominez esse. ſ Et tamen aliter Christus manducauit, et aliter angeli. Nam quia corpora ab angelis assumpta, non erant corpora vina vel animata, non erat vera comestio, ℞ esset

di cōclusione. Prima est, ℞ xps nō ꝓbauit discipulis resurrectionē suā ꝑ argm tale (hoc est ſm q̄d) ſcz ꝑ sacrā scripturā. Prima cōclusio ꝓbat: q̄ deerāt ꝑmi argumēti nota discipulis. Secūda ꝓbatur ex euangelio luc. vlti. ¶ Ubi scito / q̄b plures post resurrectionē visus est dñs ℞ argumēto. s. cū discipulis eūtib⁹ in emaus / ⁊ cū aplis aperiendo illis sensum / vt intelligerēt scripturas / et in verbis allatis in litera. ſ Tertio rūdetur q̄ssto / accipiēdo argm, secō mō / vna ꝓcione. Christus suā resurrectionez multis argumētis cōuenienter declarauit, ꝓbatur duplr ex re hoc fecerit / ⁊ ex parte eorum / ⁊ ex parte officii ꝓdicandi.

¶ Super arti. 6.

Iulus⁹. ¶ In corpore est ꝛnacōclusio ℞ sina quesito. Utraq̄ manifestatio resurrectionis. s. per testimoniū / ⁊ per argumētum. i. signum sensibile / fuit sufficiens in suo gñe: hoc ē altera in genere testimonij / altera in genere signi sensibilis. ¶ Et intellige sufficiēter ad cauendam certitudinē fidei / nō certitudinem sciētie. Manifestat cōclusio quo ad primā partē / primo de testimonio angeloꝝ. scō de testimonio scripturarū. ¶ Ubi quo ad testimonium angelorum / potes addere / q̄b in die ascensionis angeli testimoniū perhibuerunt resurrectioni Christi / annuntiando illius locum et scm aduentum / ita q̄b testimonium angelorum habemus nō solum per mulieres / sed ad ipsos discipulos imediate. Secunda autē pars cōclusionis declaratur quo ad duo ostensa: primo quo ad verā resurrectionem. secundo quo ad gloriam illius satisfactionis in litera. In qua clara sunt omnia.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Super. q. 56. artic. 1.

Jtuꝰ clarꝰ. ¶ In corpo reyna est cōclusio. Resurrectio christi ē causa nostre resurrectionis. Probatur tripliciter. Primo ratione primum in quolibet genere ꝛc. secundo authoritate apostoli tertio ex consonantia verbi incarnati. Omnia clara ꝛ distincta sunt in litera.

¶ In responsione ad tertium / aduerte qꝫ humanitas christi qr ē organum coniunctū psonaliter verbo dei / est velut vniuersale instrumentum, dei ad miracula facienda: vt ex superi⁹ dictis habetur. Determinatur autem ad esse instrumentum ad hoc vel illud opus miraculosum / per aliquaz ipsius conditionem: ita quod ex hoc qꝫ passa est / intelligim⁹ communicatam sibi per quādam appropriationem virtutes remissiuam peccatoruꝫ: ꝛ ex hoc quod resurrexit / communicata similiter est sibi virtus resuscitatiua mortuoꝝ / ꝛ sic de aliis similib⁹ instrumentalibus actionibus que humanitati christi tribuuntur in strumentaliter / deo autem principaliter. Sic enim resurrectio christi dicitur causa nostre resurrectionis: quoniam per ipsam vt dictum est / christꝰ homo instrumentuz efficax cōstitutus est ad resuscitandos homines in vitam eternam.

vera cibi contritio, ꝛ traiectio in interiorem partem corporis assumpti. Unde ꝛ angelus dixit thobie. 12. cum essem vobiscum, videbar quidem vobiscuz manducare ꝛ bibere, sed ego cibo inuisibili vtor. Sed quia corpꝰ christi vere fuit animatum, vera fuit eius comestio. Ut enim aug. dicit. 13. de ci. dei, non potestas, sed egestas edendi, corporibus resurgentium aufertur. Unde sicut beda dicit, christus manducauit potestate, non egestate. ¶ Ad secundum dicendum, quod (sicut dictum est) argumenta quedam inducebantur a christo ad probandam veritatem humane nature quedam vero ad probandam gloriam resurgentis. Conditio autem nature humane secundum quod in se consideratur (quantum scilicet ad statum presentem) contrariatur conditioni glorie: secundum illud. 1. ad corin. 15. seminatur in infirmitate, surget in virtute. Et ideo ea que inducuntur ad ostendendam conditionem glorie, vi dentur habere contrarietatem ad naturam, non simpliciter, sed secundum statū presentem: ꝛ econuerso. Unde grego. dicit in homil. quod duo mira ꝛ iusta humanaz rationem sibi valde contraria, dominus ostendit: dum post resurrectionem corpus suum, ꝛ incorruptibile ꝛ tamen palpabile demonstrauit. ¶ Ad tertium dicendus, quod (sicut aug. dicit super Joan.) hoc quod dominus dixit, noli me tangere, nondum enim ascendi ad patrem meum: sic dictum est, vt in illa femina figuraretur ecclesia de gentibus, que in christum non credidit, nisi cum ascendisset ad patrem, aut sic in se credi voluit iesus. hoc est sic se spiritualiter tāgi, qꝫ ipse ꝛ pater vnuz sunt. Eius quippe intimis sensibus qdam modo ascendit ad patrem, qui sic in eo profecerit, vt patri agnoscat equalem. hec autem carnaliter adhuc cuz christo conuersari, sicut ꝛ ante passionem, ꝛ pre gaudio nihil magnum cogitabat: quamuis caro christi multo melioꝝ facta fuerit resurgendo.

Et ideo dixit, nondum ascendi ad patrem meum. q. d. non estimes me iam terrenam vitam agere: qꝫ eniz in terris me vides, hoc est quia nondum ascendi ad patrez meum. sed in promptu est quod ascendam, vnde subditur ascendo ad patrem meum, ꝛ patrem vestrum. ¶ Ad quartum dicendū, quod sicut aug. dicit in dial. ad orosium, Clarificata carne dominus resurrexit: sed noluit in ea clarificatione discipulis suis apparere, quia non possent oculis suis talem claritatem prospicere. Si enim antequam moreretur pro nobis ꝛ resurgeret, quādo transfiguratus est in monte, discipuli sui eum videre nō potuerunt, quanto magis, glorificata carne domini, euz videre nō potuerunt? Est etiam considerandum, quod post resurrectionem dominus hoc precipue volebat ostendere, quod idez ipse esset, qui mortuus fuerat, quod multuz poterat impedire, si eis sui corporis claritatem ostenderet. Nam immutatio que fit secundum aspectum, maxime ostendit diuersitatem eius quod videtur: quia sensibilia communia (inter que est vnum ꝛ multa, vel idem ꝛ diuersum) maxime diiudicat visus. Sed ante passionem, ne infirmitatem passionis eius discipuli despicerent, intendebat christus eis gloriam maiestatis sue ostendere: quam maxime demonstrat claritas corporis. Et ideo ante passionē, gloriam suam demonstrauit discipulis per claritatem: post resurrectionem autem per alia indicia. ¶ Ad quintum dicendum, qꝫ sicut Aug. dicit in libro de consensu euange. possumus intelligere vnum angelum visum a mulieribus, secundum matth. ꝛ mar. vt eas ingressas in monumentum accipiamus, in aliquod scilicet spatium, quod erat aliqua macelia communitum, atq; ibi vidisse angelum sedentem ✠a dextris: quod dicit marcus. ✠ Deinde dum introspicerent locum in quo iacuerat corpus dñi visos ab eis alios duos angelos, primo quidem sedētes, vt dicit Joā. ꝛ postea eos surrexisse, vt stātes viderent: vt dicit lucas. matth. marc. luc. Joā.

¶ De causalitate resurrectionis christi. Qō. 56.

Deinde Considerandum est de causalitate resurrectionis christi. ¶ Et circa hoc queruntur duo. Primo vtrum resurrectio christi sit causa nostre resurrectionis. Secundo vtrum resurrectio christi sit cā nre iustificatiōis. ¶ Utruz resurrectio christi sit causa resurrectionis corporum. Arti. 1.

Ad primū Sic procedit. Uꝫ qr resurrectio xpi non sit cā resurrectionis nre. Posita enī causa sufficienti, necesse est effectuz poni. Si ergo resurrectio xpi est cā sufficiēs resurrectionis corpoꝝ, statim eo resurgēte oēs mortui resurgere debuerunt. ¶ Ꝑ. Causa resurrectionis mortuorum est diuina iustitia, vt scilicet corpora sīl premientur vel punient cum animabus, sicut communicauerunt in meritis vel peccatis: vt dicit dio. vlt. c. cele. hierar. ꝛ etiam dam. in. 3. lib. Sed nondum dei necesse eēt impleri. etiam si christus nō resurrexisset. Ergo etiam christo non resurgente mortui resurgerent. Non ergo resurrectio christi est causa resurrectionis corporum. ¶ Sed cōtra

Sed cōtra Est. quod super illud. 1. ad corin. 15. Si christus predicatur, quod resurrexit a mortuis ꝛc. dicit glo. Qui est causa efficiens resurrectionis nostre.

Rñdeo Dicendum, qꝫ illud qd est ꝑmū in quolibet genere, est cā aliorū que sunt post: vt dicit. 2. meta. Primū autem genere nostre resurrectionis fuit resurrectio christi: sicut ex predictis patet. Unde oportet, quod resurrectio christi sit causa nostre resurrectionis. Et hoc est quod apostolus dicit. 1. ad corin. 15. Christus resurrexit a mortuis primitie dormientiuz. Eius enim quidem per hominem mors: ꝛ per hominem resurrectio mortuorum. ¶ Et hoc rationabiliter, nam principium humane viuificationis est verbum dei, de quo dicitur in psal. apud te est fons vite. Unde ꝛ iple dicit Jo. 5. sicut pr̄ suscitat mortuos ꝛ vuificat, sic ꝛ filius quos vult vuificat. Habet aūt hoc filius ordinatum a deo rerū diuinitus institutus, vt quelibet cā primo operet in id qd est sibi ꝓpinquius, ꝛ per illud operet in alia magis remota: sicut ignis primo calefacit aerez sibi ꝓpinquū, per quē calefacit corpora distātia, ꝛ ipse deus pīo illuminat substātias sibi ꝓximas, p quas illuminat magis remotas: vt dio. dicit. 13. c. cel. hierar. Et iō verbū dei pīo tribuit vitā imortalē corpori sibi naturaliter vnito, ꝛ per ipsuz operatur resurrectionē in omnibus aliis.

Ad primū Ergo dōm. qꝫ (sic dctm ē) resurrectio christi nō est cā nre resurrectiōis p ꝓprietatē ꝑbi vniti. qꝫ tamen dem operatur ꝑm voluntatem. Et iō non opz quod statī sequatur effectus: sz secundum dispōnē verbi dei: vt. 1. primo ꝓformemur christo patiēti ꝛ morienti in hac vita passibili ꝛ mortali. deinde ꝓ ueniam⁹ ad pcipiēdū ✠ similitudinē resurrectiōis ipsius. ¶ Ad 2. dōz. qꝫ iustitia dei, ē cā pīa resurrectionis nre: resurrectio aūt christi ē cā scōaria ꝛ ꝑfl istis. Uz aūt ꝓtus principalis agētis nō determinet ad ꝰ instrm determinate: tm ex q per hoc instrumentū opat. instrm illō ē cā efficiēs. Sic ḡ diuina iustitia, ꝑtū ē de se, nō est obligata ad resurrectionez nostram cāndam p resurrectionē xpi: potuit em alio mō nos deus liberare, qm p xpi passionē et resurrectionē, vt supra dctm est. Ex quo tm decreuit hoc mō nos liberare, manifestū est, qꝫ resurrectio xpi est cā nre resurrectionis. ¶ Ad tertiū dōm. qꝫ resurrectio xpi nō est ꝓprie loquendo cā meritoria nre resurrectiōis: sz est cā efficiēs ꝛ exēplaris. Efficiēs qdē inquātū humanitas ꝑm quā resurrexit. est quodāmodo instrm diuinitatis ipsius, ꝛ operat in ꝓtute ei⁹: vt supra dictū est. Et ideo sicut alia qm xpus in sua humanitate fecit, vel passus est, ex ꝓtute diuinitatis eius sunt nobis salutaria (vt supra dictum est) ita ꝛ resurrectio xpi est cā efficiēs nre resurrectionis virtute diuina: cuius ꝓprium est mortuos viuificare. Unde qdē virtualiter attingit oia loca ꝛ tēpora, ꝛ talis ꝓtactus ꝛtualis ✠ sufficit ad rōnē huius efficiētie. Et qr, vt dictū est, primordialis cā resurrectiōis humane est diuina iustitia: ex qua xpus hz prātē iudiciū facere, inquātū filius hois est, virtus effectiua resurrectionis eius se extēdit, nō solū ad bonos, sed etiā ad malos, qui sunt ei⁹ iudicio subiecti. ¶ Sicut aūt resurrectio corporis xpi, ex eo qō corpus illud est psonaliter ꝛbo vnitū, est prima tpe, ita etiā est prima dignitate ꝛ pfectione: vt dicit gl. 1. ad cor. 15. Semp aūt id qō est pfectissimū est exēplar eoꝝ qō est minus pfectū ꝑm suū modū, et ideo resurrectio xpi est cā exēplaris nre resurrectionis. Qō quidē necessariū est, nō ex parte resuscitāndi, qꝫ nō indiget exēplari: sed ex parte resuscitatoꝝ. quos opz illi resurrectioni cōformari: ꝑm illud phil. 3. reformabit corp⁹ humilitatis nre, figuratū corpori claritatis sue. ¶ Uz aūt efficiētia resurrectiōis xpi se extēdat ad resurrectionē tā bonoꝝ qm malorū: exēplaritas tm eius se extendit p. ꝓprie solū ad bonos, qui sunt facti ꝑfectiones filiationis ipsius: vt dictū est. 8. ¶ Ad quartū dōm. qꝫ ꝑm rōnē efficiētie, qꝫ dependet ex virtute diuina, cōtet tā motꝰ christi, qm etiā resurrectio, est causa tā destructionis mortis qm reparationis vite. Sed ꝑm rōnem exēplaritatis, mors xpi per quā recessit a vita mortali, est cā destructionis mortis nostre: resurrectio vero eius per quā inchoauit vitā immortalē, est causa reparationis vite nostre. Passio tm Christi est inſuper causa meritoria: vt supra dictum est.

¶ Utrū resurrectio xpi sit cā resurrectionis animarū. Arti. 2.

locis supra ar. 1. notatis.

Ad scōm Sic procedit. Uꝫ qr resurrectio xpi nō sit cā resurrectionis animarū. Dicit em Aug. sup Jo. qꝫ corpora resurgūt p dispēsationē humanā, sed aie resurgūt p substaz dei. Sed resurrectio xpi nō ptinet ad substaz dei, sz ad dispēsationē humanā. Ergo resurrectio xpi, etsi sit cā resurrectionis corporum, non tm videtur esse causa resurrectionis animarum. ¶ Ꝑ. Corpus non agit in spiritū. Sed resurrectio xpi ptinet ad corpus eius, qd cecidit per mortē. Ergo resurrectio xpi non est cā resurrectionis animarū. ¶ Ꝑ. Quia resurrectio xpi est cā resurrectionis corporū. omniū corpora resurgēt ꝑm illud. 1. ad corin. 15. oēs quidē resurgemus. Sed nō omniū anime resurgent: qr quidā ibunt in supplicium eternū: vt dr Mat. 25. Ergo resurrectio christi nō est causa resurrectionis animarū. ¶ Ꝑ. Resurrectio animarū fit per remissionem peccatorum. Sed hoc factū est per christi passionem: ꝑm illud apoc. 1. lauit nos a peccatis nostris in sanguine suo. Ergo resurrectionis animarum, magis est causa christi passio qm eius resurrectio.

Sz ō Est. qꝫ apls dicit ro. 4. Resurrexit ꝓpter iustificationē nr̄am. Que nihil aliud est qm resurrectio animarum. Et sup illō psal. ad vesperū demorabit⁹ flet⁹ dicit gl. qꝫ resurrectio xpi est cā resurrectionis nr̄e, ꝛ aie in ꝑtī, ꝛ corporis in futuro.

Rñdeo Dicendum, qꝫ sicut dictū est, resurrectio xpi agit in ꝓtute diuinitatis. qꝫ idē se extēdit, nō solū ad resurrectionē corporū. Ez etiā ad resurrectionē animarū: a deo em est, ꝛ qō anima vinat p gram, ꝛ qō corpus vinat p animā. Et iō resurrectio xpi hz instrāliter virtutē effectiuā, non solū respectu resurrectionis corporum: sed etiaz respectu resurrectionis animarū. Sed etiā hz rōnē exēplaritatis respectu resurrectionis animarū: qr christo resurgenti debemus etiā ꝑm animā conformari: vt sicut ꝑm apo. Ro. 6. Christus resurrexit a mortuis p gloriaz patris, ita ꝛ nos in nouitate vite ambulemus, ꝛ sicut ipse resurgens ex mortuis, iam non moritur, ita et nos exuimur nos mortuos esse peccato, vt iterum viuamus in illo.

Ad primū Ergo dōm. qꝫ Aug. dicit resurrectionē animarū fieri p dei subam: quātū ad participationē: qr. i. participādo diuinā bonitatē, anime fiunt bone et iuste, nō autē participādo quācunqz creaturam. Unde cū dicitur, anime resurgunt per subam dei, subdit participatione enim dei fit anima beata, nō participatiōe anime sancte. Sed participando gloriam corporis christi. efficiunt corpora nostra gloriosa. ¶ Ad scōm dōm. qꝫ efficientia resurrectionis christi pertingit ad animas, nō per ꝓpriam virtutem ipsius corporis resurgētis: sed per ꝓtutē diuinitatis, cui personaliter vnitur. ¶ Ad tertiuz dōm. qꝫ resurrectio animarū pertinet ad meritū, qꝫ est effectus iustificationis ✠: sed resurrectio corporū ordinat ad pena vel premium, que sunt effectus iudicātis. Ad christū autem nō pertinet iustificare oēs, sed iudicare, ꝛ ideo omnes resuscitat ꝑm corpus, sed non oēs ꝑm animā. ¶ Ad quartū dōm. qꝫ in iustificatione animarū duo cōcurrunt. s. remissio culpe, ꝛ nouitas vite per gratiam. Quātum ergo ad efficientiam que est p virtutem diuinā, tam passio christi qm resurrectio est causa iustificationis quo ad vtrūqz. Sed quātum ad exēplaritatē ꝓprie passio et mors christi est causa remissionis culpe, per quam mortmur petō: resurrectio aūtez christi, est causa nouitatis vite, que est per gratiam siue iustitiā. Et ideo apostolus dicit Ro. 4. qō traditus est. s. in mortem ꝓpter delicta nostra. s. tolleda, ꝛ resurrexit ꝓpter sanctificationē nostrā. Sz passio christi est etiam causa meritoria: vt dictum est.

¶ De ascensione christi. Qō. 57.

Deinde Considerādum est de ascensione christi. ¶ Et circa hoc queruntur sex. Primo, vtrū fuerit conueniens christū ascendere. Secōo, ꝑm quam naturaz conueniat sibi ascensio. Tertio, vtrum ꝓpria virtute ascenderit. Quarto, vtrū ascenderit super omnes celos corporeos. Quinto, vtrum ascenderit super omnes spirituales creaturas. Sexto, de effectu ascensionis.

¶ Utrum fuerit conueniens christū ascendere. Arti. 1.

Ad primū Sic procedit. Uꝫ non fuerit cōueniēs christum ascendere. Dicit em philosophus in. 2. de cel. q. illa que optimo modo se habent: possident suū bonum sine motu. Sed christus optime se habuit: quia ex scōm diuinam naturam est summum bonum: ꝛ ꝑm humanam naturaz: est summe glorificatus: ergo suum bonum habet sine motu. Sed ascensio est quidam motus. Ergo non fuit conueniens: quod christus ascenderet. ¶ Ꝑ. Omne quod mouetur: mouetur ꝓpter aliquid melius. Sed christo non fuit melius esse in celo quam in terra: nihil enim accreuit sibi per hoc qō fuit in celo: neqz quantum ad animam neqz quantum ad corpus. Ergo videtur quod christus non debuerit in celum ascendere. ¶ Ꝑ. Filius dei humanā naturam assumpsit ad nostram salutem. Sed magis fuisset saluta de ipse dixit discipulis suis Luc. 17. venient dies quando desideretis videre vnum diem filij hominis: et non videbitis. Uidetur ergo quod non fuerit conueniens christuz ascendere in celum. ¶ Preterea. Sicut grego. dicit. 14. moꝛ. corpus christi in nullo mutatum fuit post resurrectionem. Sed non immediate post resurrectionem ascendit in celum: quia ipse dicit post resurrectionem Joan. 20. nondum ascendi ad patrem meum. Ergo videtur quod nec post quadraginta dies ascendere debuerit.

Sed contra Est quod dominus dicit Jo. 20. ascendo ad patrem meū: ꝛ patrē vestrum.

Respondeo Dicendum: quod locus debet esse proportionatus locato. Christus aūt post ✠

¶ Super arti. 2.

Jtuꝰ clarus est. Intelligenti resurrectionē aie a morte peccti: mors ei⁹ est pctīs est. ꝛ vita ei⁹ est gratia dei.

¶ In corpe sunt due solutiones. Prīa est. Resurrectio xpi hz ꝛ tntē instrāliter effectiuā respectu resurrectionis animarū. ꝛ nō solū corporuz. Probat. Resurrectio xpi agit in ꝓtute deitatis. extēdētis se nō solū ad vitā corpoꝝ. sz alez. ¶ Aduerte h. qꝫ ꝓna len rō ista ꝓsupponit supradicta de po⁹ sen oipotētia humanitatis xpi: qꝫ iz extendat se ꝓtīus ei⁹ instrālis ad effectū mirabilia opans: ceptis his que spectant ad primū resurrectionē ꝛc. ꝛ vltis latius patuit. Supposita em adequatione oganī. ad ꝓma māe subiecta. sz argūm. virtꝰ de tactis ꝓncipalis extēdit se ad vitā corporis et alaz. qm virtꝰ instrālis humanitatis extendit se ad eadem. ¶ Secda pelo est. Resurrectio xpi est causa exēplaris resurrectionis alaz. Probat: qr xpo resurgēti debemus et ꝑm aiam cōformari. Et h declarat authoritate apli quo ad duo. s. nouitatē vite. ꝛ q̄ aduitatio nēvltr̄ionis mortis.

¶ Sup. q. 57. artī. 1.

Jtuꝰ clarius. ¶ In corpotentia pelo. Cōnentes fuit ꝑm non remanere i terris. sz ascēdere in celū. Probat. Locꝰ dr ei⁹ ꝓportionatus locato ꝛc. clare patēt in litera.

3. dī. 22. q. 3. ar. 1. Et opus. 5. c. 2. 4. 7 Et opus. 60. ar. 23 ꝑn⁹.

alias ✠ instificationis.

Alias ✠ p

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super artic. 2.

IStud vt sonat in medio est.

¶In corpore ponitur vna distinctio bimembris cum suis conclusionibus. Distinctio circa ly secundu quod & conclusiones (sunt clare. Ubi nota l hac materia / quod sicut suppositum diuinum passum est secundum naturaz humanā vt ly secundum naturam diuinaz vt causam ascensionis.

¶Super artic. 2.

IStud non claruus.

¶In corpore ar. cōclusio est. Christus ascēdit in celum propria virtute: primo quidē diuina: secundo ät anime glorificate: nonentis corpus prout vult. Declaratur conclusio / distinguendo in christo naturaz diuinā scilicet & humanam / & subdistinguendo virtutem humanam in virtutem naturae / & virtutem gloriae / & exclusa virtute naturali asserēdo duas opiniones de radice virtutis glorie scilicet vel ex parte lucis celestis / vel ex parte beatitudinis animae. Et pretermissa prima opinione / quia beatitudo animae in dei participatione consistit: infertur conclusio quo ad omnes sui partes elatissimas: ita quod exclusione non eget.

¶Aduerte hic / qđ cum dicitur christus propria virtute glorificate alie ascendisse / celum: non intelligitur nisi de ipso localimotu ascensionis: virtum enim virtute glorificate anime poterit motu illo penetrare celos / alia ẽ. stio est inferius tractanda.

¶Ad quartum dicendum, quod licet christo resurgenti in vitā immortalē congruēt locus celestis: tamen ascensionem distulit vt veritas resurrectionis comprobaretur. Unde dicitur actu. 1. qđ post passionem suā prebuit seipsum viuum discipulis in multis argumentis per dies. 40. Ubi dicit quedam gl. quod quia p 40. horas mortuus fuerat. 40. diebus se viuere cōfirmat. Vel per. 40. dies tempus ℞ presentis seculi quo christus in ecclia conuersatur potest intelligi: qz homo constat ex quatuor elemētis, & eruditur contra tria concupiscibilia decalogi.

¶Utrū conueniat christo ascēdere in celū ℞ diuinā nām. Arti. 2.

Ad scōm Sic procedit. Uidet quod ascēdere in celū cōueniat christo ℞ diuinaz naturam. Dicitur. n. in psal. Ascendit de⁹ in iubilatione, & deus. 33. Ascensor celi auxiliator tuus. Sz ista dicuntur de deo ẽt añ christi incarnationē. Ergo christo conuenit ascendere in celum ℞m quod deus.

¶ Eiusdem est ascendere in celum, cuius est descendere de celo: ℞m illud Jo. 3. nemo ascendit in celum, nisi qui de celo descēdit, & ephe. 4. qui descendit, ipse est & qui ascendit. Sed christus descendit de celo, non secundum quod homo: sed secundum qđ deus: nō. n. humana eius natura aliquo in celo fuerat, ℞ diuina. Ergo christus ascēdit ad celū ℞ qđ deus.

¶ Christo sua ascensione ascēdit ad patres. Sz ad ꝑfis equalitatē nō peruēit ℞ qđ hō. Ergo videt qđ christus ascēderit ℞ qđ deus.

Sed cōtra Est. qđ ephe. 4. sup illud, quod autem ascendit, quid est nisi quia & descendit: distat qđ secundum humanitatē christus descendit & ascendit.

Rñdeo Dicendum, qđ ly secundum qđ, duo potest notare. s. condōnem ascēsionis, & cām ascensionis. Et si quidē designet condōnez ascendentis, tūc ascēdē nō pōt nisi christus ℞ condōnem diuine nāe: tū qz nihil est diuinitate altius, qđ possit ascendē: tū ẽt qz ascensio ẽ motus localis, qđ diuine nāe nō competit, qđ ẽ immobilis & inlocalis. Sz si hūc modū ascēsio exponatur ℞m humanam nām: qđ continet loco, & motui subiacet. Uñ sub ꝟ sensu poterim⁹ dicere, qđ christus ascēdit in celū ℞m quod hō. si ℞m qđ deus. ℞ Si vero ly ℞m qđ designet cām ascensionis, cū christus ex virtute diuinitatis i celū ascēderit, ñ ait ex virtute humane nature: dōm est qđ christus ascēdit i celum, nō ℞m qđ hō, sed ℞m qđ deus. Uñ aug. dicit in sermone de ascensione. De nostro fuit, quod filius dei pependit in cruce, sed de suo, quod ascendit.

Ad primū Ergo dōm. qđ authoritates ille ꝓpterea dicūt de deo ℞m qđ erat incarnandus. Uel dicit, qđ ascendere etsi ñ proprie conueniat diuine nature, ꝓt tñ ei metaphoce conuenire, prout. s. hoc hois ascendere, qñ deus se humiliat & humiliat deo. Et eodem metaphorice vt ascēdere refertur cuiuslz creature, ex eo quod eam subiicit sibi. ¶Ad secundū dōm. qđ ipse idē est qđ ascēdit & qui descēdit (dicit enim aug. in de symbolo. Quis est qđ descēdit? deus hō. qđ est qui ascendit? ipse deus hō.) Descēsus tū duplex attribuit xpo, vnus quidem quo dicitur descēdisse de celo, qui quidem attribuitur deo & homini ℞m qđ deꝰ. Hō. n. est isse descēsus itelligendus ℞m motū localē: ℞ ℞m extinanitionē, q̄ cū in forma dei ẽt, serui formā sumpsit. Sicut. n. dr extinanit⁹ nō ex eo qđ suā plenitudinē amiserit, ℞ ex eo qđ nā m paruitatem suscepit, ita dr descendisse de celo, nō quod celū deseruerit, sed qz nām terrenam assumpsit in vnitate ꝓsone. Alius aūt est descēsus quo descendit in inferiores partes terre: vt dr ephe. 4. Qui ꝙdem est descensus localis, vñ cōpetit christo ℞m condōnem humane nature. ¶Ad tertium dōm. qđ xpo dicitur ad patrem ascēdere, inquantū ascendit ad cōsessum paterne dextere. Quod quidem conuenit christo aliqualiter secūdū diuinā nāz, aliqualiter aūt ℞m humanā: ℞m qđ infra dicetur.

¶Utrum christus ascenderit propria virtute. Arti. 3.

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Uidet qđ xpo nō alicui deberit ꝓpria virtute. Dr. n. mar. vlt. qđ dominus iesus postq̄ locutꝰ est discipulis, assumptus est & nubes suscepit eū ab oculis eorū. Sz illud qđ assumit & eleuat, ab alio vt moueri. Ergo christus nō ꝓpria virtute, sed aliena ferebatur in celum.

¶ Corpus xpi fuit terrenum sicut & corpora nostra. Corpori autem terreno, contra naturam est ferri sursum. Nullus autem motus est ex propria virtute eius quod contra naturam mouetur. Ergo christus nō ascēdit propria virtute in celum.

¶ Propria virtus christi est ꝑ totus diuina. Sed motus ille ñ videtur fuisse ex virtute diuina qz cum virtus diuina sit infinita, motus ille fuisset in instanti, & sic nō potuisset vid ẽtib⁹ discipulis elevari in celū: vt dr ac. 1. Ergo videtur quod christus non ascenderit propria virtute.

Sz cōtra Est. qđ dr ysa. 63. Iste formoꝰ in stola sua, gradiēs in multitudine fortitudinis sue. & Lr greg. dicit in homil. ascensiōis. Notādū est, qđ helias in curru legitur ascēdisse: vt vez aperte dm̄ostraret, qđ hō purus & adhuc onus gebat alieno. Redēptor aūt nr̄ non curru, nō angelis subleuatꝰ legitur, qz qui fecerat omnia, super omnia sua virtute ferebat.

Rñdeo Dr, qđ in xpo est duplex nā. diuina. s. & humana, vtr̄ qđ naz pt accipi, ꝓpriꝰ ei⁹. Sz ℞ humanā

naturam pōt accipi duplex, virtus christi. Una quidē naturalis, qđ procedit ex ꝓncipijs nature: & tali virtute manifestū est qđ christus in celū nō ascendit. Alia aūt virtus in hūana natura christi est, ꝙ gliē, ℞m quā christus in celū ascēdit. Cuius quidē virtutis rationem quidā accipiūt ex natura quinte essentie, qđ est lux, vt dicūt, quā ponunt esse de compōne hūani corporis, ꝓp eaz extra contraria ꝓciliari i vnū. Ita qđ in statu humane mortalitatis natura elementaris in corporibus hūanis dr̄atur, & ℞m naturaz elmti ꝑdominātis, corpus hūanum naturali ꝙte deorsum ferꝝ. In statu aūt gliē prēdominabit natura celestis: ꝓ cuius inclinationē & virtutē corpus christi & alia sctōz corpa ferunt in celum. Sed de hac opinione & in prima pte hūus est, & infra magis agetur in tractatu de resurrectione cōi. Hac aūt opinione ꝑtermissa, alij assignāt rōnem ꝙtie ꝙtuis ex pte alie glificate, ex cuius redūdantia glificabit corpus: vt aug. dicit ad dioscoz. Erit enim tāta obedientia corporis glōsi ad aiam beatā, vt (sicut aug. dicit. 22. de ci. dei) vbi volet spūs, ibi protinus erit corpus: nec volet aliqđ sum & immortale esse in loco celesti, sicut dcīs est. Et tō ex ꝙte a gliosum ꝓticipatione alietis vt aug. dicit sup Jo. ꝓcipatione dei fit ala bta. Uñ prima origo ascēsionis in celū est ꝙtus dina. Sic igit christus ascēdit in celū ꝓpria ꝙte, primo quidem virtute diuina, secūdo ꝙte alie glorificate, mouētis corpus ꝑ vult.

Ad primū Ergo dōm. qđ sicut christus dr̄ surrexisse, & tū est suscitatus a ꝑre, eo qđ eadem ē & tū a patre est eleuatus & assumptus.

¶Ad secundum dōm, qđ illa ꝑbat qđ christus non ascendit in celum propria virtute, que est nature humane naturalis: ascendit tū in celū propria virtute, que est virtus diuina, & ꝓpria virtute, qđ est alie beate. Et ly ascendere sursum, sit contra naturam humani corporis ℞m statuz ꝑsentez, in quo corpus nō est oīno subm spūi: tū non erit contra naturā nec violentū corpi gliosi, cuius rota natura est oīno subta spūi.

¶Ad tertium dōm, qđ etsi virtus diuina sit infinita, & infinite operet qđ tātum est ex parte operantis: tū effectus virtutis eius recipitur in rebus ℞m earū capacitatē, & ℞m dei dispositionem. Corpus aūt nō est capax vt in instanti localiter moueatur: quia ops ꝙ commetiat se spatio, ℞m cuius diuisionez diuidit ꝑs: vt dicitur. 6. phy. Et ideo non oportet quod corpus motum a deo moueat in instanti: sed mouet ea velocitate qua deus disponit.

3. di. 22. q. 3. a. 3. q. 1. Et 4. 3. c. 8 7. Et opus. 6. ca. 9.

¶Utrum christus ascenderit super oēs celos. Articulus 4.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Uidet qđ christus non ascenderit super oēs celos. Dicitur enim in psal. Dñs in templo scō suo, dñs in celo sedes eius. ¶Quod aūt est sup celo, nō est supra celum, ergo christus non ascēdit sup celos. ¶ Super oēs celos nō est aliqs locus: vt ꝓbat in ꝑ de celo. Sed oē corpus opz esse in loco. Ergo corpus christi non ascendit sup oēs celos. ¶ Duo corpora non possunt esse in eodez loco. Cū igit non sit trāsitus de extremo in extremū nisi ꝑ medium, vt qđ ꝙs impole. ¶ Act. 1. dr̄, qđ nubes suscepit eū ab oculis eorū. Sed nubes non pōt eleuari supra celum: qz ꝙs non ascēdit sup oēs celos. ¶ Ibi credimus xpm in perpetuū permansurum, quo id qđ est ℞m naturā. est vt in pluribus, & vt frequentius. Cum ergo cōtra naturam sit corpori terreno, esse supra celum, videtur qđ corpus Christi supra celum non ascenderit.

Sed ctra Est. qđ dicitur ephe. 3. Ascēdit super oēs celos, vt adimpleret omnia.

Rñdeo Dōm. qđ quanto aliqua corpora perfectiōr participant bonitatem diuinam, tanto sunt superiora corporali ordine: qui est ordo localis. Unde videmus qđ corpora que sunt magis formalia, sunt naturaliter superiora (vt patet per ꝑm in quarto phy. & in scdo de celo) per formam enim vnūquodq; corpus participat diuinū esse: vt ꝑz in. 1. phy. Plus aūt participat de diuina bonitate corpus per gloriā, qz quodcūqz corpus naturale per formam suā nature. Et inter cetera corpora gliosa, manifestum est qđ corpus ¶Christi maiori refulget gloria, vnde conueniētissimum est sibi, qđ sit supra omnia corpora constitutum in alto. Et ideo super illud ephe. 4. ascendēs in altum, dicit glo. Loco & dignitate.

Ad primū Ergo dicēdum, qđ sedes dei dicitur esse in celo, nō sicut in cōtinēte, sed magis sicut in contento. Unde nō opz aliquā partē celi eo. supertorē esse: sed ipsuz esse super omnes celos. sicut & ꝑ ps. dicitur, eleuata est magnificētia tua, super celos deus. ¶ Ad secundum dicendum, quod locus habet rationem cōtinentis. vnde pumum continens habet rationem pumi locantis, quod est primum celum. In tantum igitur corpora indigēt esse in loco per se, inquantum indigent contineri a corpore celesti. Corpora autem gliosa & maxime corpus christi non indiget tali cōtinentia: quia nihil recipit a corporibus celestibus, sed a deo mediante anima. Unde nihil prohibet corpus christi esse extra totam continentiam celestium corporū, et nō esse in loco continente. ¶ Nec tamen oportet, quod extra celum sit vacuum: qz non est ibi locus. Nec est ibi aliqua potentia susceptiua alicuius corporis: sed potentia illuc perueniendi, est in christo. Qđ aūt ari. probat. 2. de celo, quod extra celum non est corpus: intelligendum est de corporibus in solis naturalibus constitutis: vt per probationes apparet. ¶ Ad tertiū dicendū, qđ quāuis de natura corporis non sit quod possit esse in eodem loco cum alio corpore: tamen potest hoc deus facere per miraculum, qđ in eodem loco possit esse cum alio corpore, sicut & fecit vt corpus christi de clauso vtero beate virginis exiret: & quod intrauit ianuis clausis ad discipulos: sicut dicit. beat⁹ greg. Corpus ergo christi simul potest esse cum alio corpore in eodem loco, non ex ꝓpietate corporis: sed per virtutem diuinam assistentem, & hoc operantem. ¶ Ad quartum dicendum, quod nubes illa non ꝑbuit adminiculum christo ascendenti per modū vehiculi: sed apparuit in signum diuinitatis. ℞m quod gloria dei israel, apparebat super tabernaculum in nube. ¶ Ad quintum dōm. qđ corpus gliosum nō habet ex ꝓncipio suē nature, qđ possit in celo aut supra celuz esse: sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gliosus non est violentus, ita nec quies violenta. vnde nihil prohibet eā esse sempiternam.

¶Utrum corpus christi ascenderit super omnem creaturam spūalem. Arti. 5.

Ad quintū Sic ꝓcedit. Uidetur quod corpus christi non ascenderit super omnem creaturam spiritualem. Cōū enim que non dicuntur secundum vnam rationē non potest conuenienter fieri comparatio. Sed locus non eadem ratione attribuitur corporibus & spiritualibus creaturis: vt patet ex his que dicta sunt in prima parte. Ergo videtur quod non possit dici corpus christi ascendisse super omnem creaturam spiritualem.

¶ Preterea. Augu. dicit in lib. de vera religione, quod omni corpori spiritus ꝓtefert. Sed nobiliori rei sublimiori debetur locus. Ergo videtur, quod christus non ascenderit super omnem spiritualem creaturam.

¶ In omni loco est aliquod corpus: cuz nihil sit vacuum in natura. Si ergo nullum corpus obtinet altiorem locum ℞ spiritus in ordine naturalium corporum, nullus locus erit super omnem spiritualem creaturam. Non ergo corpus christi potuit ascendere super omnem spiritualem creaturam.

¶Super arti. 4.

IStud vt sonat in celi gradu est.

¶In corpe vna ē cōclo. Cōuenientissimū ē rpo. q̄ sit sup oia corpora ꝓtinat⁹ in alto. Probat. Quāto aliq̄ corpa ꝑfectiōr ꝓticipāt bonit⁹ ātō dīna, tanto sunt supiora local⁹: ℞ corp⁹ xpi gliosus ꝑfectiōr cētibus participat &c.

¶Aduerte h / autho rē opiatur ℞ qđ corpus xpi sit supra celos. sic q̄ plata pedis dr̄ esse supra suprēmū celi: h ei ꝓbatur & rō i corpe allata. qđ qđ corp⁹ ē ꝑfectiōr tō to est supi⁹ ℞ locū. et h ꝓbat ipse expicat i rō sione ad 2ᵐ. vbi nihil ꝓhibet corp⁹ xpi esse ex tota ptinēti ā celorū corpoꝛ̄ / nō ē i loco ptinēte. Et h tō dcīs sit / vt sciāt dicēdum sit / vt sciāt dicēdum sit / vt sciāt dicēdum

Universidad de Deusto
Biblioteca

rūlēdo apparet) hoc est/q ponit ibi locatū p loco ttā/q per ly oēm creaturā spūalē itelligim⁹ locum oīs creature spūalis. Secundus est.n. auctor visualiū modū loquēdi/q ꝓ quenim⁹ dicere aliquē eṗm vel ꝓncipem ascendisse sup rales z talia/q ascedit ad locū superiet⁹ locio talū z taliū. Uñ sensus tituli est an iocus q ascedit chṡs sit superior: locis ībus sunt quecunq; spūales creature.

¶ In corpore vna cōclusio. Corporis chṡi debet locus altior vltra oēm creaturaz ēt spūalez. ꝓbatur. Tanto altior locus rei debet quanto est nobilior: sed corpus chṡi ꝓm dignitatem ꝓpriales excellit oēs subas spūales: ḡ ꝛc.

¶ Circa hanc cōparationem ūbuīō occurrit: quoniā vana videtur. Nam supra conuerū seu in superficie cōueracēli empyrei non datur locꝰ altior aut minus altus/cuius sit perfecte sphericum: cōstat autem illic esse ăgelos beatos/ z corpus xpi illic esse/ conclusum est ex articulo precedenti.

¶ Ad hoc dī/q ly ꝛ ſz longitudinez diametri a centro ad circūferentiaz nulla paro cōuerę superficiei corporis perfecte spheri ci sit altior alia: vt ꝑz ex eo q oēs linee ducte a centro ad circūferentiam sunt equales. z ꝓm hūc sensum ꝓcedit dubium. Si tñ eadē supficies cōuera consideretur vt ordinata ad aliquid vnum in ea agendū (vbi gra ad exercendum actum iudicij) sic vnus locus seu vna pars eius inuenitur altior altera/iuxta approximationem ad ſolium principis: sumitur enim pars illa ſolij vt altior/z relique vt inferiores sunt. Et sic diuina sapia supficiem celi empyrei quātis ꝓm se fecerit equalē. ꝓm tñ q venit in vsū habitationis creaturarū beatarū/dispōsuit vnaz partem q̄si ſolium/z reliquas in ordine ad illam superiores/ vel inferiores. Et sic chṡtus secundum corpus in parte illa ſolij stans/ in suprema parte supremoq; loco residere dicitur: z reliqueSed cōtra Est.q̄ dī ephe.j. Constituit illū supra oēm ꝓncipatū z ptātē. z supra oēn nomē q̄ noiaī, siue in hoc seculo siue in futuro.

Rndeo Dōm.q̄ tāto alicui rei debet altior locꝰ ꝙnto ē nobilior. si ue debeat ei locꝰ ꝑ modū ꝓtatꝰ corpalis, sicut corpib⁹: siue ꝑ modū cōtaci⁹ spūalis. si cut spūalib⁹ subſtāijs. Et ide. n. spūalibus subſtāijs debet ſz quādā ogruētiā locꝰ celestis. q̄ ē supⁿ locoꝝ. q; ille subē sūt supme in ordie subaꝝ. Corp⁹ ăt xpi ly ꝓsiderando additōes nāe corpee, sic ītra spūales subas: ꝓsiderādo tñ dignitatē vnionis. q̄ ē ꝓsonalꝭ deo cōiūctū. excellit dignitatē oīuz spūaliū subaꝝ. Et iō ſm ꝓdicte ogruētie rōne debetur sibi locꝰ altior vltra oēz creaturā ēt spiritualē. Uñ z gre. vī in homil. ascensiōis. q̄ q fecerat oia sup oia sua ꝛrute ferebatur.

Ad primū Ergo dōm.q; ly alia rō ne attribuat locꝰ corpa li z spūali subē: tñ ē invtraqz rōne cōe. q̄ dignitoi rei attribuit supior locꝰ. ¶ Ad ſz dōz q; rō illa ꝓcedit ꝙ corpe xpi ſz ꝏditionē nāe corpeemo ăt ꝑm rōnē vnionis. ¶ Ad tertū dōm. q; cōpatio ita ꝑt attēdi vel ꝑm rōnē locoꝝ. z sic null⁹ locus ē tam altus q̄ excedat dignitatē spūalis subē: ſm q̄ ꝓcedit obiectio. Ut ꝑm dignitatē eoꝝ ꝙbus attribuitur locus. z sic corpori xpi debetur vt sit supra spūales creaturas.

¶ Utrū ascēsio xpi sit cānſe salutis. Ar. 6.

Ad sextū Sic ꝓcedit. Uidet⁹ q̄ ascēsio xpi ñ sit cānſe salutis. Eṗs nī. fuit cā nre salutis inquātum saluterñ nam meruit. Sz ꝑ ascēsionē nihil nobis meruit: q; ascensio ptinet ad ꝑmū exaltatiōis eius. Nō ē ăt idē meritū z ꝑmiū. sicut nec via z terminꝰ. ergo vī q̄ ascēsio xpi nō sit cā nre salut⁹. ¶ ꝑ. Si ascēsio xpi ē cā nre salutis, marie ꝙ vī ꝙtū ad ꝙ q̄ ascēsio ei⁹ sit cā nre ascēsiōis, ſz ꝙ collatū ē nobis ꝑ ei⁹ passionē: q; vt ꝙ. heb. 10. habemus fiduciā i introitu scoꝝ ꝑ sanguinē ipsi⁹. Ergo vī q̄ ascēsio xpi nō fuerit cā nre salutis. ¶ ꝑ. Salus nobis ꝑ xpm collata. ē sempiterna: ſm illō ita. 51. salus ăt mea in sempternū erit. Sz xps nō ascēdit i celū. vt ibi in sempiternū cēt: ꝙ. n. act. j. quēadmodū vidistis eū ascēdētē in celū, ita veniet. Legit ēt multis locis se demōſtrasse in terris post suā ascēsionē: sicut de paulo legit act. 9. Ergo vī q̄ eius ascensio nō sit cā nostre salutis.

Sz cōtra Est.q̄ ipe ꝙ Jo. 16. Expedit vobis, vt ego vadā. i. vt recedā a vobis per ascensionem.

Rndeo Dōm.q̄ ascēsio xpi est cā nostre salutis dupl'r. Uno modo ex ꝑte nra: aliomō ex ꝑte ipsi⁹. Ex ꝑte q̄dē nra. inquātū ꝑ pī ascēsionē mēs nra mouet in ipm: q; ꝑ ei⁹ ascēsionē (sicut supra dictū ē) ꝓpio q̄dē dar loc⁹ fidei. scdo spei. tertio charitati. Quarto ēt ꝑ reuerētia nra augef ad ipm: dū tā nō exīstimam⁹ eū sicut hoiem terrenū. sed sicut deū celestē: sicut et apl's dicit. 2. ad cor. 5. Et si cognouim⁹ scdz carnē xpm (i. moralē. q̄ nō ꝑtauim⁹ eū tñ hoiem: vt glo. exponit) ſz nūc tā nō nouim⁹.

¶ Ex ꝑte ăt sua q̄tū ad ea q̄ ipse fecit. ascēdēs. ꝙ nr̄am salutē. ꝓpio q̄dē via nobis ꝑparauit ascendendi in celū: ꝑm q̄ ipse ꝙ Jo. 14. vado ꝑparе vobis locū. z mich. 2. ascēdit pādens iter añeos. Ut. n. ipse est caput nostrum, oportet illuc sequi mēbra quo caput

precesſit. vnde ꝙ Joan. 14. vt vbi ego sum, z vos sitis. Et in huiꝰ signū, aias scōz quas de inferno eduxerat, qui in celū tradurit: ſz illud ps. ascendens xps in altuz, captiuā duxit captiuitatē. qz. l. eos q̄ fuerant a diabolo captiuati. secum duxit in celū, quasi in locū peregrinū hūane nature, bona captione captiuos, vt pote ꝑ victoriā acq̄sitos. ¶ Secūdo, q; sicut pōtifex in veteri testamento. intrabat scūariū vt assisteret deo pro pplo. ita et xpc intrauit celū ad interpellādū ꝓ nobis: vt ꝙ. heb. 7. Ipse aūt repſitatio sui ē nā humana quā in celū intulit, est q̄dā interpellatio ꝓ nobis: vt ex quo deꝰ humanā nām sic exaltauit in xpo. Et eoū miserear ꝓ q̄b⁹ filiꝰ dei humanā nāz assūpsit. ¶ Tertio, vt in celorum sede quasi deus z dns ꝑstitut⁹: erīde diuina dona hominib⁹ mitteret: ſm illud ephe. quarto, ascendit sup oēs celos vt adimpleret oia. l. donis sanctis. ſm glossam.

Ad primū Ergo dōm.q̄ ascensio xpi est cā nre salutis. nō ꝑ modū meriti, ſz ꝑ modū efficiētie: sicut supra de resurrectiōe dcm est. ¶ Ad ſm dōm q̄ passio xpi est cā nre ascēsiōis in celū, ꝓpie loquendo. q; remotionē pcti ꝓhibētis, z ꝑ modū meriti. ascēsio ăt xpi est directe cā ascēsionis nre, quasi inchoando cham in capite nro, cui opz mēbra cōiungi. ¶ Ad tertium dōm. q̄ xps semel ascēdens in celuz, adeptus ē sibi z nobis in perpetuū. ius z dignitatē mansiōis celestis. Cui tñ dignitati nō ꝓdar. si ex aliqua dispēſatiōe xpo q̄nq; corpaliꝭ ad terrā descēdat vl vt ostēdar se omnib⁹. sicut i iudicio: vl vt ostēdat se alicui spāliter, sicut paulo: vt hī act. 9. Et ne quis credat ꝙ factū fuisse, ñ xpo ibi corpaliꝭ ꝑsite, sed aliq̄ſ apparēte: ꝓuīū apꝑet per ꝙ q̄ ipe apl's ꝙ pie ad cor. 15. ad ꝓbrimādā resurrectiōis fidē. nouissime oium tāq; abortino visus est z mihi. Que q̄dē visio veritatē resurrectionis non ꝓbaret, nisi verū xpi corpus visum fuisset ab eo.

¶ De sessiōe xpi ad dexterā ꝑtis. Mō. 58.

Deinde Cōsideradū ē de sessione xpi ad dexterā patris. ¶ Et circa hoc q̄rīt⁹ quatuor. Ꝑmo: vtruz xps sedeat ad dexteram dei ꝑtis. Scdo: vtruz ꝙ queniat sibi ſm diuinaz nām. Tertio: vtrū quenīat sibi ſm humanā nām. Quarto: vtrū hoc sit ꝓpium Chṡti.

¶ Utrum Chṡto conueniat sedere ad dexteram dei patris. Arti. 1.

Ad ꝑmū Ut q̄ xpo ſiouet niat sedere ad dexterā dei ꝑtis. Dexterа enī z sinistra sūt drie pōnū copalīū. Sz nihil corpale ꝙuenit deo: q; deꝰ spūs ē. vt hī Jo. 4. Ergo vī q̄ xps nō sedeat ad dexterā ꝑtis. ¶ ꝑ. si aliq̄s sedet ad dexterā alicui⁹: ille sedet ad sinistrā ei⁹. Si ḡ xps sedet ad dexteraz ꝑtis: sedē q̄ ꝑ sedeat ad sinistrā filij: q̄d est icōuenīēs. ¶ ꝑ. Sedere z stare vīr oppōnī hīe. Sz stephanus vt act. 7. ecce video celos aptos: z filiū hois stātē a dextris ꝛrutis dei. Ergo vī q̄ Chṡtus nō sedeat ad dexteram patris.

Sed ꝛ Est: q; vī Mar. vlt. Dñs q̄dez Jesus ꝓsq; locutus est eis: ascendit in celum: z sedet a dextris dei.

Rndeo Dōm: q; noie sessiōis possumus duo intelligere: videl; creature beate hiat z inde inferiores partes tenent.

¶ Super arti. 6.

In corpore vna conclusio. Ascensio chṡti ē causa nostre salutis: z ex parte nostra z ex parte ipsius. Probatur quo ad ꝑmam partem quadrupliciter. z deinde quo ad scdam tripliciter. Quia clara z ordinata sunt in liter.

¶ In responsione ad tertium/ aduerte ꝙpter impotrunos q; chṡtum corporaliter vīsus fuisse a paulo/non est verisimile. in dubium/ quoniā verba ipius manifestissima sunt. Nō ꝙ adoratio ꝓdebet nisi ꝙ uincunt ad illum.

Sed an ille vīsus fuerit tunc cum dicit/ saule saule quid me persequeris/dubium ab aliquibus ꝓcluditur nec ylla dubium ratio sonet/ nisi quia voluit dubitare. Nam chṡtus est q; nulla alia corporalis apparitio christi ad paulū ꝓ sacra scriptura innuit/ nisi illa que fuit in sua conuersione. illam dicit esse una ꝛe sibi apparuit. Cui scriptura illam fuisse corporalem: z rationabile est scripturam ꝛcponere/ nabile autem apparitiones ꝙ voluisse multiplicare. z illam sessionī hanc ſciplinati quoq; querere in omnibus certitudinem demōſtrationum: sed vt ꝓbē etiā tradiderunt in ista subiecta materia certitudo amplectenda est.

¶ Sup. q. 58. arti. 1.

Tiuſ clar⁹. ¶ In corpore vna conclo. Chṡtus ſm q̄ deus sedet ad dexterā patris. ꝓbatur. Sedere ad dexteraz patris/ nihil aliud est ꝙ sic eaz patre gloriā dei: z beatitudines et iudiciariam ꝓtātē immutabiliter z regaliter habere: ergo. Antecedens declaratur ponendo tres ſignificatiōes dextere et duas sessionis. Cōsequentia ꝓbatur: q; totuz illud conuenit Chṡto ſm q̄ deus. Et q; ponitur in conclusione illa ꝓpō ad dictū do ad dexterā/ ista⁹ subiungit q̄ in hac conclusione ly ad/ duo denotat: distinguit author⁹ duos sensus questī/ et duos ſm q̄ ꝓcluditur. i. Utrum ꝓpio do ꝛpo conueniat sedere ad dexteram ꝑtis. Distinctio est explicite de ly sedere: q; ſignificat vel quietez/ vel regiā seu iudiciariam dignitatē. Ita misset quoq; distinctio de ly dextera: q; ſignificat vel ꝓtātē. vel habitudinē patris/ vel iudiciariam seu regiā ꝓtātē. Declaratur q̄ conclusio/ z firmatur authoritatibus augustini.

heb. 1, 1. 3. co. 1. et 1c. 6. ſm. 2. ca. 8. 1c 2. co. 1. et c. 2. f. 1. co 4.

ephe. 1. c.

Tiuſ clar⁹. ¶ In corpore vna cōclo. Chṡtus ſm q̄ deus sedet ad dexterā ꝑtis. ꝓbatur. Sedere ad dexteraz patris/ nihil aliud est ꝙ sic eaz patre gloriā dei: z beatitudines et iudiciariam ꝓtātē immutabiliter z regaliter habere: ergo. Antecedens declaratur ponendo tres ſignificatiōes dextere et duas sessionis. Cōsequentia ꝓbatur: q; totuz illud conuenit Chṡto ſm q̄ deus. Et q; ponitur in conclusione illa ꝓpō ad dictū do ad dexterā/ ista⁹ subiungit q̄ in hac conclusione ly ad/ duo denotat: distinguit author⁹ duos sensus questī/ et duos ſm q̄ ꝓcluditur. i. Utrum ꝓpio do ꝛpo conueniat sedere ad dexteram ꝑtis. Distinctio est explicite de ly sedere: q; ſignificat vel quietez/ vel regiā seu iudiciariam dignitatē. Ita misset quoq; distinctio de ly dextera: q; ſignificat vel ꝓtātē. vel habitudinē patris/ vel iudiciariam seu regiā ꝓtātē. Declaratur q̄ conclusio/ z firmatur authoritatibus augustini.

¶ Aduerte ꝓ tota hac materia duo. ꝓmuz est/ quod tā sedere quam dextera sumitur non ꝓprie/ ſ metaphorice: vt clare patet in litera. Si tamen de pōne chṡti inquantum homo queratur an ſtet vel sedeat in celo/ dicendus est quod stat. Et ratio est: quoniaz ꝓnes corporis dupliciter assumi possūt: vl in ordine ad offa humana/ vel in ordine ad naturam. Et licet ſm offa diuersi ꝙueniant hoi sit⁹: q̄m puḡnāt; ꝛ stare/ indicatio sedere ꝛc. ſm tñ nāyam⁹ est nālis ſtatꝰ. ſ. stare: sedere. n. cubaſ z hmōi/ ifirmitatis seu imbecillitat; nāe sunt. Uñ quum chṡs ad vītā ipassibilez resurrexit/ nālī ſtatu ꝓpe nāe in ſna forma dei ē ſtat/ vtik. ſ. in ꝑsona ſua ꝓpria. Et ide ꝙ ē ſtat/ vtik. ſ. in ꝑsona ſua ꝓpria. Et ide ꝙ ē ſtat/ vtik. ſ. in ꝑsona ſua ꝓpria. Et ide ꝙ ē ſtat/ vtik.

¶ Ad ſm dōm q̄ sedē metaphorice ſūptū/ ꝓpterea ꝓpio ſportat vel decet re seu ſtare/ vel regiam seu iudiciariaz; non ꝓtātē ſz dignitatem. Et in ꝙ differt a ꝛa ſignatiōe dertere metaphorice ſūpte: dertera. n. ꝓtis ſumit ꝛa⁰ ꝓ regia seu iudiciaria ꝓtāte/ sedē ăt ꝙ dignitate: vt ꝓz in ſequēti arᵗᵒ. Nec obstat q̄ hoc artᵉ dī/ q̄ ſessio ꝛa ſignone ſignificat regiā vt iudiciariaz ꝓtātē. ꝓcedens. n. author nāli doctrine ordle ꝙfusio ad distincta/ vt ē ꝙ potestat; noie. put q̄dit i ſe dignitatē explicaturus in ſeōn ti artī⁹ ꝓfitere digni tatē seorsum a ꝓtē/ z illam ſessionī hanc dertere attribuitur⁹.

¶ Super artic. 2.

Tiuſ clar⁹. ¶ In corpore vna cōclo. Chṡtus ſm q̄ deus sedet ad dexterā patris. ꝓbatur. Sedere ad dexteraz patris/ nihil aliud est ꝙ sic eaz patre gloriā dei: z beatitudines et iudiciariam ꝓtātē immutabiliter z regaliter habere: ergo. Antecedens declaratur ponendo tres ſignificatiōes dextere et duas sessionis. Cōsequentia ꝓbatur: q; totuz illud conuenit Chṡto ſm q̄ deus. Et q; ponitur in conclusione illa ꝓpō ad dictū do ad dexterā/ ista⁹ subiungit q̄ in hac conclusione ly ad/ duo denotat: distinguit author⁹ duos sensus questī/ et duos ſm q̄ ꝓcluditur. i. Utrum ꝓpio do ꝛpo conueniat sedere ad dexteram ꝑtis. Distinctio est explicite de ly sedere: q; ſignificat vel quietez/ vel regiā seu iudiciariam dignitatē. Ita misset quoq; distinctio de ly dextera: q; ſignificat vel ꝓtātē. vel habitudinē patris/ vel iudiciariam seu regiā ꝓtātē. Declaratur q̄ conclusio/ z firmatur authoritatibus augustini.

quietem: secundum illud luc. vlt. sedete hic in ciuitate. z etiam regiam vel iudiciariam potestatem: secundum illud psouer. 20. rex qui sedet in ſolio iudicij, dissipat omne malus intuitu suo. Utroq; ergo modo chṡtus conuenit sedere ad dexteram patris. Uno quidem modo inquantum eternaliter manet incorruptibilis in beatitudine patris, q̄ eius dextera dicitur: secundum illud psa. 6. delectationes in dextera tua vsq; in finem. Uñ augu. dicit in li. de symbolo. sedet ad dexteram patris. sedere habitare intelligite quomodo dicimus de quocūq; hoie, in illa ꝑtia sedit per tres annos. Sic ḡ credite chṡtum habitare in dextera dei ꝑtis: beatus. n. est, z ipsimet beatitudinis nomē est dextera patris. Alio⁰ dī: chṡs sedere in dextera dei ꝑtis inquantū patri conregnat. z ab eo hz in diciariam potestatez: sicut ille q̄ ſsidet regi ad dexteraz. assidet ei in regnando. z iudicādo. Uñ aug. dicit in alio sermone de ſymbolo. Ipsam dexteram, intelligite ꝓtātem quā accepit ille hō ſuscepтus a deo. vt veniat iudicaturus, qui prius venerat iudicandus.

Ad ꝑmū Ergo dōz. q̄ sicut dam. dicit in. 3ᵘᵐ li.) nō localē dertera patris dicimus, qualiter em̄ qui incircūscriptibil; ē, localē adipiscet ōrterā. Dextera enim z sinistra eoꝝ que circūscribuntur sunt. Dexteram autem patris dicimus gloriam z honorem diuinitatis. ¶ Ad secūdū dicendum, quod ratio illa procedit. secundū quod sedere ad dexteram. intelligitur corporaliter. Unde aug. dicit in quodaz sermone de symbolo. Si carnaliter acceperimus quod chṡtus sedet ad dexteram patris, ille erit ad sinistrā. Ibi ăt. i. in eterna beatitudine ois dextera est: q; nullia est ibi miseria.

¶ Ad 3ᵐ dōm. q̄ (sicut greg. dicit i homil. ascēsionis) sedere iudicantis est: stare vero pugnantis vel adiuuantis. Stephanus ḡ in labore certaminis positus, stantem vidit, quē adiutorem habuit. Sed hunc post ascēsionem mar. sedere describit: q; post ascensionis suę gloriam. iudex in fine videbitur.

¶ Utrum sedere ad dexteram patris, conueniat chṡto secundum quod deus. Ar. 2.

Ad scōm Uidet⁹ q̄ sedere ad dexteram patris, non conueniat chṡo ſm q̄ deus. Chṡus⁹ enī ſm q̄ est deꝰ, est dextera patris. Sed nō vī dek idē esse dextera alicui⁹. z ille q̄ sedet ad dexterā eius. Ergo xps ſm q̄ est deꝰ, non sedet ad dexterā patris. ¶ ꝑ. War. vlt. dī. Chṡtus ſm q̄ deus sedet ad dexterā patris. ꝓbatur. Sedere in celū. z sedere a dextris dei. Chṡtus aūt nō est assumpt⁹ in celū. ſm q̄ deꝰ. ergo etiā nec ſm q̄ deus sedet a dextris dei. ¶ ꝑ. Chṡtus, ſm quod deus, est equalis ꝑri z ſpūscto. Ergo si xps ne z ſpūsctus sedebit ad dexterā ꝑtis: pari rō et ipe pater ad dexterā filij z ſpūsancti. q̄d nusquam inuenitur.

Sed ꝛ Est, q̄d Dam. dicit, q; dexterā ꝑtis dicim⁹ gloriā z honorem diuinitatis: in qua filiꝰ dei extitit ante secla, vt deus, et patri consubstantialis.

Rndeo Dōm. q; vt ex predictis ꝓz, noie dextere, ꝛria itelligi possūt. Uno mō. ſm Dam. gloria diuinitatis: alio mō. ſm aug. brīmdo ꝑtis: tertio mō, ſz eliđē. iudiciaria ꝓtās. Sessio ăt, vt desīt est, vl habitationē, vl regiā seu iudiciariā dignitatē designat. Unde sedere ad dexteraz ꝑtis, nihil aliud est, q̄ simul cū patre habere gloriā diuinitatis. z beatitudinē, z iudiciariam potestatē: z hoc immutabiliter et regaliter. Iſo hoc aūt cōuenit filio dei. secūdū q̄d deus. Unde manifestū est. q; chṡtus, ſm quod deus, sedet ad dexterā patris. Ita tamen q; hec prepositio ad, que transitiua est, solam distinctionē personalē importat, et originis ordinem, non autem gradum nature, vel dignitatis, qui nullus est in diuinis personis: vt in prima parte habitum est.

Ad ꝑmū Ergo dōm. q; filius dei videtur dextera ꝑtis appropriate. per modū quo etiā dicit virtus ꝑtis. Sed dextera patris, ſm tres significatiōes predictas, est aliquid cōmune tribus personis. ¶ Ad secundum dōm. q; chṡtus, ſm q̄d hō, est assumptus ad diuinū honorē. q̄ in predcā sessione designat. Sed tñ ille honor diuinus cōuenit chṡto, inquātum est deꝰ, nō per aliquā assumptionē. sed per eternam originē. ¶ Ad tertiū dōm. q; nullo mō pōt dici. q; pater sedeat ad dexterā filij vel ſpūsancti: q; filius z ſpūsanctus trahunt originē a patre, et non econuerso. Sed ſpūsanctus propie pōt dici sedere ad dexterā ꝑtis vel filij, ſm sensum predictū. licet ſm quādā appropriationē attribuatur filio, cui appropriatur equalitas: sicut dicit aug. q; in patre est vnitas, in filio equalitas, in spiritu sancto, vnitatis equalitatisq; connexio.

¶ Utrum sedere ad dexteram patris, conueniat chṡto, ſm quod homo, Artic. 3.

Ad tertiū Sic procedit. Uī q; ſedere ad dexterā ꝑtis, nō cōueniat xpo ſm q̄ homo. Ut enim dam. dicit, dexterā ꝑtis dicim⁹ gloriā z honorē diuinitatis. Sz honor z gloria diuinitatis nō cōuenit xpo ſm q̄ hō. Ergo vī q̄ xps ſm q̄ homo, nō sedeat ad dexteram patris. ¶ ꝑ. Sedere ad dexteram regnantis. subiectionē excludere videt: q; qui sedet ad dexterā regnantis, quodāmō illi conregnat. Chṡtus aūt ſm q̄ homo. est subiectus ꝑi: vt dicit ꝑime ad colo. 15. Ergo vī q̄ chṡtus ſm q̄ homo. nō sit ad dexteram patris. ¶ ꝑ. Ro. 8. super illud, q̄ est ad deteram dei, exponit gloſſ. i. equalis ꝑi in honore quo deus pater est, vel ad dexteram patris. i. in potioribus bonis dei. Et super illud heb. j. sedet ad dexteram dei in excelsis. glo. i. ad equalitatem patris, sup omnia, z loco z dignitate. Sed esse equalē deo, nō conuenit xpo ſm q̄ homo. nam ſm hoc, ipse dicit Jo. 14. pater maior me est. Ergo vī q̄ sedere ad dexteram patris, nō conueniat chṡto ſm q̄ homo.

Sed contra Est, quod aug. dicit in sermone de symbolo, Ipsam dexteram, intelligite potestatem quam accepit ille homo susceptus a deo, vt veniat iudicaturus, qui prius venerat iudicandus.

Rndeo Dicendum, quod, (sicut dictum est) nomine dextere patris, intelligitur vel ipsa gloria deitatis ipsius, vel beatitudo eterna eius, vl potestas iudiciaria z regalis. Hoc autem prepositio ad, quendam accessum ad dexteram designat in quo designatur conuenientia cum quadam distinctione: vt supra dictum est.

¶ Uñ q̄dē pōt ee triplex. Uno⁰ vt sit cōuenientia in nā, z distinctio in persona, et sic

stinctionē ꝓsonalem solam, z soli ordinez originis/ et eo ēm q; ly ad/ ꝓpō trāsitiua ē ac ꝙ hoc accessus q̄dē daz vnius ad alterū in hac mā designat/ et hmōi accessus ſm rē sine distōne z ordine nesc̄t itelligi/ z cū inter ꝓsonas diuinas nulla sit distō nisi ꝓsonalis/ z null⁹ sit ordo nisi originis/ ꝓsonē cio suitvt ly ad/ solā ꝓsonalē distōnem solumꝫ originis ordinem importaret.

¶ Super arti. 3.

Itul⁹ clar⁹. ¶ In corpore retria sunt. ꝓmo resumit q̄d impotet sedere ad dexterā ꝑtis/ pōderando maxime id q̄ ipse nuat ly ad. secūdo sit vna distō trimēbris/ iuxta triplex modū cōuenīēte z distōnte tertio distōnē bimēbrē. i. nāe vel ſuppositi determinabilis ꝓ ly ſm q̄/ ponēs tres cōclusiones declarat.

¶ Circa ꝓmū aduerte/ q̄ ꝓma cōclo/ xps ſm q̄ deus sedet ad dexterā ꝑtis) rñdet ꝓmo dictis i ſcda ꝓte quiꝰ cotpis. ſcda aūt pedo/ ꝛps ſm q̄ hō sedet ad dexterā ꝑtis/ ꝓpter ly hō stat. ꝓ natura) rñdet tertio loco dictis in ſcda ꝓte corporis. tertia vero cōclusio/ chṡtus ſm q̄ homo sedet ad dexteram patris/ vt ly homo denotat vnitatem ſuppositi) respōdet ſcdūo dictis in ſecunda parte corporis. Coactus est autem author ad has distinctiones/ vt ꝛdictā vnitatem chṡti ꝓ hominis z authoritates sane intellectas saluaret.

locis. ꝛ. ar. 2. ſcdo dictis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super arti. 4.

Itul⁹ clar⁹. ¶ In corpore vna cōclusio. Sedere ad dexteram patris / est proprium christi. probatur. Sedere ad dexteram patris ſm diuinam quidem naturam / est esse in equalitate patris ſm autem humanā est esse in excellētissima possessione paterne hereditatis: sed vtrūq; ioli christo conuenit ergo. Reliqua clara ſunt in littera.

¶Sup. q. 59. arti. 1.

Itul⁹ clar⁹. ¶ In corpore vna cōclusio. Iudiciaria potestas ppie attribuit christo, probat. 1mo ex requisitorium ad iudicium / scz. potestatis / rectitudinis zeli / z sapientie) tertiū est ſm quod accipit forma iudicij: sed filius est sapia genita z veritas a patre procedens: ergo iudiciaria potestas propie attribuitur filio dei. Maior declarat discurrendo p illa tria. Et probatur: q; ipsa ratio iudicij est lex sapientiæ veritatis. Et confirmatur auctoritate aug

xp̄s ſm q; filius dei, sedet ad dexteram patris: q; habet eandem naturā cū patre. Unde predicta cōueniunt essentialr filio, sicut z patri. z hoc esse esse in equalitate patris.

¶Aliomodo ſm gram vnionis: q; importat cōcursū distōnē nature z vnitatē psone. Et ſm hoc xp̄s ſm qō homo, est filius dei. z p ois sedens ad dexteraz patris. ita tū quod ly ſm qō, nō designet conditionē nature, sz vnitatem suppositi: vt supra expositum est.

¶Tertiomodo pōt predictus accessus intelligi ſm gram habitualē. que abūdantio: est in xp̄o pre oibus alijs creaturis: intantū qō ipsa natura humana in christo, est beatior ceteris creaturis, z super oēs alias creaturas habens regiam z iudiciariā ptātem.

¶Sic igitur si ly ſm; q;, designet cōditionē nature: xp̄s ſm qō deus sedet ad dexteram patris. i. in equalitate patris: ſm aūt qō hō, sedet ad dexteram patris. i. in bonis paternis potioribus. pre ceteris creaturis. i. in maiori beatitudine, z habens iudiciariā ptātem. Si vero ly ſm quod, designet vnitatē suppositi, sic etiam ſm qō homo, sedet ad dexteram patris ſm equalitatem honoris: inquātum. i. eodem honore veneramur ipsum filium dei cum natura assumpta: vt supra dictum est.

Ad primum Ergo dōm. q; hūanitas xp̄i ſm conditiones sue nature nō habet gram vel honorem deitatis: quam tamen habet rōne psone cui vnitur. Unde ibidem dam. subdit. In qua. i. gra deitatis, dei filius exīs ante secula vt deus z pfi consubstantialis, sedet consignificata carne eius: adoratur eīs vna hypostasis vna adoratiō e cum carne eius, ab omni creatura ✠. ¶Ad ſm dicendum, qō christus ſm quod homo, subiectus est pfi, prout ly ſm q; designat conditionem nature, z ſm hoc nō competit ei sedere ad dexteram patris secundum rōnem equalitatis, secundum quod est homo. Sic autem competit ei sedere ad dexteram patris, secundum quod per hoc designatur excellentia beatitudinis z iudiciaria potestas super omnem creaturam.

¶Ad tertium dicendum, quod esse in equalitate patris, non pertinet ad ipsam naturam humanam christi, sed solum ad persona assumentem, sed esse in potioribus bonis dei, secundum quod importat excessum aliarum creaturarum, conuenit etiam ipsi nature assumpte.

3. dis. 12. q. 3. a. 3. q. 3.

¶Utrum sedere ad dexteram patris, sit proprium Christi.

Articulus 4.

Ad quartum Sic proceditur. Uidetur quod sedere ad dexteraz patris, nō sit proprium christi. Dicit enim apostol⁹ ephe. 2. quod deus conresuscitauit nos, z consedere fecit in celestibus in christo iesu. Sed resuscitari non est proprium christi. Ergo etiā pari rōne nec sedere ad dexteram dei in excelsis. ¶ ℣. Sicut aug. dicit in li. de symbolo, xp̄m sedere ad dexteram patris, hoc est habitare in eius bītudine. Sz hoc multis alijs conuenit. Ergo videtur quod sedere ad dexteram patris, nō sit proprium xp̄i. ¶ ℣. Ipse dicit apo. ter tio. Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut et ego vici. z sedi cum patre meo in throno eius. Sed per hoc sedet xp̄s ad dexteram patris, qō sedet in throno eius. ergo etiaz z alij qui vincunt, sedent ad dexteram patris. ¶ ℣. Matth. 20. dōs dicit. Sedere ad dexteram meā vel sinistrā nō est meū dare vobis. sed q̄bus paratū est a pre meo. Hoc aūt frustra diceretur, nisi esset aliquibus paratum. Nō ergo sedere ad dexterā, conuenit soli christo.

Sed cōtra Est. q; dicitur ad heb. ꝑmo. Ad quē angelorū dixit aliquando, sede a dextris meis i. in meis bonis potioribus, vel mihi ſm diuinitatē equalis. q. d. ad nullum. Sz angeli sunt superiores alijs creaturis. ergo multo magis nulli alij cōuenit sedere ad dexterā ptis. q̄ christo.

Rñdeo Dōm. q; (sicut dem est) xp̄s vt sedere ad dexterā patris inquātū ſm diuinā naturam est in equalitate patris. ſm autem humanā naturam in excellenti possessione diuinorū bonorū pre ceteris alijs creaturis. Utrūq; aūt soli xp̄o cōuenit. Unde nulli alij, nec angelo nec homini cōuenit sedere ad dexteram patris. nisi soli ¶Christo.

Ad ꝑmū Ergo dicēdū, qō q; xp̄s est caput nostrū. illud quod collatum est xp̄o. est ēt nobis in ipso collatum. Et ꝓpter hoc q; ipse tā resuscitatus est, dicit apls. quod deus nos quodāmodo ei cōresuscitauit. qui tū in nobilipsis nō dum sumus resuscitati, sed resuscitandi. ſm illud ro. 8. qui suscitauit iesum a mortuis, vivificabit z mortalia corpora nostra. Et ſm eundem modū loquendi subdit apls. quod consedere nos fecit in celestibus. i. in hoc ipso qō caput nr̄m. qō est xp̄s. tbi sedet. ¶Ad ſm dōm. q; qō dexterā est diuina bītudo sedere in tudinem cum quadam dñatiua ptāte. z quasi ꝓpriā z naturalez, qō ois scīēs qui est in beatitudine, est ad dexteram dei constitutus, vnde z dicitur mat. 25. q; statuet oues a dextris. ¶Ad rertium dōm. q; per thronū signatur iudiciaria ptās, quā xp̄s habet a pre. z ſm hoc vt sedere in throno xp̄i sedere: ſm illud mat. 19. sedebitis z vos super sedes duodecim iudicātes duodecim tribus israel. ¶Ad quartū dōm. q; (sicut chry. dicit super mat.) locus ille. i. cōsessus dextere. inullus est oibus, nō soluz hoībus, sed etiā angelis. sicut eīs precipuū vnigenit⁹ ponit paulus dicens, ad quē aūt angelo; dixit vnq; sede a dextris meis. Dista ergo nō quasi exīstibus quibuldam qui sessuri sint, sed cōdescendens interrogantiū supplicationi z rñdit: hoc enim vnū solum querebant pre alijs, stare apud ipsum. ¶Pōt tū dici q̄ pecto in filij zebedei, excellentiā hīe pre alijs in participādo iudiciaria ptātem eius. Unde nō petebant quod sederent ad dexteraz vel sinistram patris: sed ad dexteram vel sinistram christi.

Als ✠ stabilitas nostra.

¶De iudiciaria potestate ¶Christi. Quæstio. 59.

Deinde Cōsiderādum est de iudiciaria ptāte xp̄i. ¶Et circa ꝫ quinq; seq. Primo vtrū iudiciaria potestas sit attribuēda xp̄o. secō vtrū conueniat sibi ſm q; est homo. tertio vtrum eā fuerit ex meritis adeptus. quarto vtrū eius potestas iudiciaria, sit vniuersalis respectu omnium hominum. quinto vtrum preter iudicium quod agit in hoc tempore, sit expectandum aliud vniuersale iudicium futurū per ipsum. sexto vtrum eius iudiciaria potestas etiam ad angelos se extendat.

¶De executione autem finalis iudicij conuenientius agetur, cum considerabimus de his que pertinent ad finem mūdi. Ille autem sufficit ea sola tangere, que ptinent ad christi dignitatē.

¶Utrum iudiciaria ptās sit spāli xp̄o attribuenda. Artī. 1.

Ad primū Sic procedit. Uidetur qō iudiciaria potestas non sit specialiter attribuenda xp̄o. Judicium enim aliquorū videtur pertinere ad dōm. vñ dicit ro. 14. tu quis es qui iudicas alienū seruū? Sed esse dominū creaturarum, est cōmune toti trinitati. Non ergo specialiter debetur tribui christo iudiciaria potestas. ¶ ℣. Dan. septimo dicitur, Antiquus dierum sedit. z postea subditur, Judicium sedit. et libri aperti sunt. Sed antiquus dierum intelligitur pater: q; vt hyl. dicit, in patre est eternitas. Ergo iudiciaria potestas magis est attribuenda patri q̄ christo. ¶ ℣. Eiusdem videtur esse iudicare, cuius est arguere. Sed arguere, pertinet ad spiritum sanctum. dicit enim dominus Joan. 16. cum autem venerit ille (scilicet spiritus sanctus) arguet mundum de peccato, z de iustitia, z de iudicio. Ergo iudiciaria potestas magis debet attribui spiritui sancto q̄ christo.

Sed contra Est. quod dicitur Actuum. 10. de christo, ibi: est ipse qui constitutus est a deo, iudex viuorum z mortuorum.

Respōdeo Dōm. q; ad iudicium faciendum tria requiruntur. Primo quidem potestas subditos coercendi. vnde dicitur eccles. 7. noli querere fieri iudex, nisi valeas virtute irrumpere iniquitates. Secūdo requiritur rectitudinis zelus: vt. i. aliqs nō ex odio vel iniuria. sed ex amore iustitie iudicij ꝓferat: ſm illud prouer. 3. quem n. diligit dñs, corripit. z ſqli pr̄ in filio cōplacet sibi. r. 3° requirit sapia, ſm quam formant iudicia, vñ dr eccl. 10. iudex sapiēs iudicabit pplm suum. ¶Plia aūt duo pertinunt ad iudiciū, sz p̄he 3ᵐ est ſm qō accipit forma iudicij: q; ipsa rō iudicij, ē lex sapie vel ꝓfratis, ſm quā iudicat. ¶Et q; filius ē sapia genita, z ꝓfras a pre procedēs, z ipse pfecte repūtans. iō p̄he iudiciaria ptās attribuit filio dei. Unde aug. die, in li. de vera religiōe, Hec est icōmutabilis illa ꝓfras. q̄ lex oiuz artiū recte dr, z ars omnipotentis artificis. Ut aūt nos z oēs ale rōnales, sz ꝓfratē de inferioib⁹ recte iudicam⁹, sic de nobis qui eidē coheremꝰ, sola ipa ꝓfras iudicat. De ipsa ꝓ nec pf. nō em mn⁹ ē q̄ ipe. Et iō q̄ pf iudicat. q; ipaz iudicat. Et postea cōcludit pf. q̄ non iudicat quēq;: sed omne iudicium dedit filio.

Ad ꝑmum Ergo dōz. q; ex illa rōne probat q; iudiciaria ptās sit cōis toti trinitati: qō vere ē. Sz ctum ē. ¶Ad secundum dōz. q; sic aug. die in sexto ō tri. Patri attribuit eternitas pp cōmēdationē ꝓncipij: qō ipotaf i rōe eternitatis. Ibidē ēt aug. die q; filius ē ars pfis. Sic igit autho dicij attribuit filio. q̄ ē, ars z sapia pfis: vt. i. sicut pf facit ola per filiū. inquātū ē ars et⁹, ita ēt iudicet ola p filiū. inquātū ē sapia z ꝓfras et⁹. Et hoc significat in daniele: vbi p̄ dr, q; antiqꝰ dierz sedit: z postea subdit, q; filꝰ hois venit vsq; ad ātiquū dierz z dedit et ptātē z honorē z regnum. Per qō dat intelligi, q; authoritas iudicandi ē apud pfem, a quo filꝰ accepit ptātē iudicādi. ¶Ad 3ᵐ dōm. q; (sicut aug. die sup Jo.) ista dicit chfs q; spūs dus vfis charitatē. sic. n. timore depulso, arguēdi habebitis libertatē. Sic q̄ spūs cō attribuit iudiciū. nō quantum ad iudicij rationem: sed ctum ad affectum iudicandi quē holes habent.

¶Utrum iudiciaria ptās pueniat chfo ſm q; est hō. Artī. 2.

Ad scdm Sic pceditur. Uidetur q; iudiciaria ptās nō pueniat chfo ſm q; est hō. Dicit. n. aug. in li. de vera religiōe, q; iudiciuz attribuit filio inquantū ē ipsa lex pᶜ veritatis. Sz hoc ptinet ad chfm ſm q; est deꝰ. Ergo iudicaria ptās nō conuenit chfo ſm q; est hō, sed ſm q; est deꝰ. ¶ ℣. Ad iudiciariam ptātem ptinet ꝓmiare bñ agētes, slē z punire malos. Sed premium bonoz opez est beatitudo eterna, q̄ non dat nisi a deo: dicit. n. aug. super ioā. q; pticipatiōe dei fit anima btā, non autez p pticipatiōe gie scē. Ergo vī q; iudiciaria ptās non cōueniat xp̄o ſm q; ē hō, sz ſm q; ē deꝰ. ¶ ℣. Ad iudiciariā chri ptātē ptinet iudicare occulta cordium secundum illud pᵉ ad cori. 4. nolite aūt̄ xp̄o iudicare, q̄ dusq; veniat dñs, qui z illuminabit abscondita tenebraz, z manifestabit ꝓsilia cordiū. Sed hoc pertinet ad solā ꝓfratē dīnā: sz illud hiere. 17. prauū est coz hominis z inscrutabile, quis cognoscet illud? ego dominus scrutans corda, z probans renes: q̄ do vnicuiq; iuxta viam suā. Ergo iudicaria potestas non conuenit christo secundum q; est hō, sed ſm q; est deꝰ.

Sed ꝓtra Est. quod dicitur Jo. 5. Potestatem dedit ei iudicium facere, q; filius hominis est.

Rñdeo Dōm. q̄ Chry. sup Jo. sentire vī, q̄ iudiciaria est deꝰ. Uñ aut̄ hoc ptāē Jo. inducta. sic exponit. Ptātē dedit ei nō eīm, ꝓpterea suscepit iudiciū, q̄m hō est: sz q; ineffabilis dei filius est, ꝓpterea iudex est. q; ꝺo ea q̄ dicebant, erant maiora q̄m holes. iō hāc opinionē solues dixit, ne miremini q; filꝰ hois venturꝰ est, et em ipse est ēt filꝰ dei. Q̄ō q̄dē ꝓbat p resurrectionis effectū. Uñ subdit: q; venit hora in q̄ oēs q̄ in monumētis sunt, audient vocē filij dei. ¶ Sciēdū tñ. q; ꝺnus apud deū remaneat ptās respectu eoz q̄ eoz iurisdictioni subiicunt. Uñ vī deut. 1. thonitate vos iudicatis, dictū est aūt supra q; xp̄s ēt in nā hūana est caput tot⁹ ecclesie. z q; sub pedib⁹ ei⁹, deꝰ oia subiecit. Uñ ad eū ptinet. etiā ſm nām humanā, hīe iudiciariā ptātē. ¶ Praeter q̄d Aug. authoritatē p̄dicta euāgelij sic dicit esse intelligēdam. Ptātē dedit ei iudiciū facere. q; filꝰ hois est, nō q̄dē propter additionē nāe: q; oēs holes hmōi ptātē hīent (vt chry. obiecit) sed hoc ptinet ad gram capitis, quā xp̄s in humana nā accepit. ¶ Cōpetit aūt xp̄o hoc mō ſm humanam nām iudiciaria ptās. ꝓpter tria. Primo q̄dē ꝓpter ꝛuenientiā z affinitatē ipsi⁹ ad holes. sicut eīm deꝰ p causas medias. rāq; ꝓpinquiores effectꝰ opat, ita iudicat p holes xp̄m holes, vt sit suauius iudicium hoibꝰ. Uñ apls dicit heb. 4. nō habem⁹ pōtificē. q; nō possit cōpati infirmitatib⁹ nr̄is, tētatū q; ois p similitudinē. absq; peto, adeamus ergo cū fiducia ad thronū gratie ei⁹. ¶Scdo. q; in finali iudicio (vt Augu. dicit sup Jo.) erit resurrectio corpoꝝ mortuoꝝ q̄ suscitat deus per filiū hois. sicut per eundem xp̄m suscitat animas inquātū est filius dei. ¶Tertio, q; vt Augu. dicit in li. de verbis domini, rectum erat vt iudicandi viderent iudicem, iudicandi autem erant boni z mali: restabat vt in iudicio, forma serui et bonis et malis ostenderetur, forma dei solis bonis seruaretur.

Ad ꝑmū Ergo dōm. q; iudiciū ptinet ad veritatē, sicut ad regulā iudicij: sz ad holem q̄ est veritate ꝺbutus, ptinet ſm q; est vnū quodāmō cū ipsa veritate. q̄li q̄dā lex z q̄dā iustitia aiata. Uñ z ibidē Aug. introducit q̄ dr. 1. cor. 2. spūalis iudicat ola. Ala aūt xp̄i pre ceteris creaturis magis fuit vnita veritati, z magis ea repleta: ſm illud Jo. 1. vidim⁹ eū plenū gr̄e et veritatis. Et ſm hoc ad animā xp̄i, martyrem pertinet omnia iudicare. ¶Ad secūdū dōm. q; soli⁹ dr ē. sui ptic̄ipatione alias btās facere. Sz adducere holes ad btitudinē. cōuenit xp̄o. inquātū ē caput z author salutis eoꝝ: ſm illud heb. 2. q̄ multos filios i gl̄iam adducentem, author salutis eoꝝ p passionez cōsummari. ¶Ad tertiū dōm. q; cognoscere occulta cordiū z dijudicare, q; se q̄dē ptinet ad solū deū. Sz ex resultantia diuinitatis ad aiam xp̄i, conuenit ēt ei cognoscere z iudicare occulta cordiū: vt. i. dictū ē, cū de scia xp̄i ageretur. Et ideo dicit ro. 2. In die cum iudicabit deus occulta hominuz per iesum christum.

¶Utrum Christus ex meritis adeptus fuerit iudiciariam potestatem. Artī. 3.

Ad tertiū Uī qō xp̄s non ex meritis fuerit adeptus iudiciariam ptātē. Judiciaria eīm ptās assēq̄t regiā dignitatē ſm illud ꝓuer. 20. rex qui sedet in solio iudicij, dissipat oē malū intuitu suo. Sz regiam dignitatē xp̄o obtinuit absq; meritis: cōpetit enim et ex hoc ipso q; est vnigenitus dei, dicit eīm luc. ꝓmo. dabit ei dñs deus sedē dauid patris ei⁹, z regnabit in domo iacob in eternū. Ergo xp̄s iudiciariā ptātē nō obtinuit ex meritis. ¶ ℣. Sicut deus ē iudiciaria ptās cōpetit xp̄o in q̄tū ē caput nr̄z. Sz gra capitis nō cōpetit xp̄o ex meritis, sz cōsequitur p̄sonalē vnionē diuine z hūane nature: ſm illud. vidimus gl̄iam ei⁹ quasi vnigeniti a p̄re, pleni gr̄e z ꝓfratis. z de plenitudine ei⁹ nos oēs accepim⁹. qō ptinet ad rōnē capitis. Ergo vī q; xp̄s nō habuerit ex meritis iudiciariā ptātē. ¶ ℣. Apls dicit prime ad cori. 2. spūalis iudicat ola. Sz hō efficit spūalis p gram q̄ non est ex meritis: alioq̄n in nō ēet gra, vt dr ro. xi. Ergo vī q̄ iudiciaria ptās nō conueniat nec xp̄o nec alijs ex meritis, sed ex sola gratia.

Sed contra Est. q̄ dr iob. 36. Cā tua ꝛsi ipm iudicata ē, iudiciū cām q; recipies. Et aug. dicit in li. de verbis dñi. Sedebit iudex qui sterit sub iudice, dānabit vero reos, qui falso factus est reus.

Rñdeo Dōz. q; nihil phibet vnuz et idez deberi alicui ex causis diuersis: sicut gla corporis resurgentis,

¶Super arti. 1.

In corpore tria sunt. ꝓmo recitat opinionē origenis. secūdo ostendit q; ipsa opinio est falsa. tertiō euāgelium ꝓpositum exponit. Et quia opinio origenis videtur habere aliquid de ꝓbabilitate, ideo ꝓmo ponit rationes ipsius. secūdo ostendit q; ipse non sentiebat ea quę sibi attribuuntur. tertiō ostendit q; ipsa opinio est falsa. secūdo ibi. Sed contra. tertiō ibi. Respondeo. Circa primum ponit tres rationes. quarum prima talis est. Illud videtur esse impossibile, quod est contra fidem. sed hoc videtur esse contra fidem, quod dicitur Joan. 5. omnes qui in monumentis sunt, audient vocem filij dei. Ergo videtur esse impossibile, quod aliqua anima non resurgat. Secunda ratio talis est. Illud videtur esse impossibile, quod est contra rationem. sed hoc videtur esse contra rationem, quod aliqua anima non resurgat. Tertia ratio talis est. Illud videtur esse impossibile, quod est contra naturam. sed hoc videtur esse contra naturam, quod aliqua anima non resurgat. Secundo ibi. Sed contra. ponit tres rationes. quarum prima talis est. Illud videtur esse impossibile, quod est contra fidem. sed hoc videtur esse contra fidem, quod dicitur Joan. 5. omnes qui in monumentis sunt, audient vocem filij dei. Ergo videtur esse impossibile, quod aliqua anima non resurgat. Secunda ratio talis est. Illud videtur esse impossibile, quod est contra rationem. sed hoc videtur esse contra rationem, quod aliqua anima non resurgat. Tertia ratio talis est. Illud videtur esse impossibile, quod est contra naturam. sed hoc videtur esse contra naturam, quod aliqua anima non resurgat. Tertio ibi. Respondeo. ponit tres rationes. quarum prima talis est. Illud videtur esse impossibile, quod est contra fidem. sed hoc videtur esse contra fidem, quod dicitur Joan. 5. omnes qui in monumentis sunt, audient vocem filij dei. Ergo videtur esse impossibile, quod aliqua anima non resurgat. Secunda ratio talis est. Illud videtur esse impossibile, quod est contra rationem. sed hoc videtur esse contra rationem, quod aliqua anima non resurgat. Tertia ratio talis est. Illud videtur esse impossibile, quod est contra naturam. sed hoc videtur esse contra naturam, quod aliqua anima non resurgat.

4. dist. 48. q. 1. ar. 1. Et. 4. 3. c. 96. in ciplo. Et opus. 3. capi. 249.

¶Super arti. 3.

In corpore vna cōclusio. Judiciaria potestas homini xp̄o competit z ꝓpter diuinā psonam z ꝓpter capitis dignitatē z ꝓpter gr̄e habitualē plenitudinē z cū his ex merito est obtinuit. probat. z ꝓpter q̄d simul tratem tot modoz: q; vnuz pōt deberi alicui ex causis diuersis, nō declaratur exemplo glie corporis christi. Deinde quo ad vltimam partem: quia qui pro dei iustitia iudicatus pugnauit z vicit debet esse iudex etc. Et, confirmat auctoritate scripture

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super arti.4.

TItulus clarus.

¶In corpore vne sunt ꝛclusiones. Prima est, xpo fm dinā nām ꝙuenit oium iudiciū. Probat: qr sicut pr oia facit p ꝟbū vita oia iudicat p illud. Scōa ꝛcho ē. Octo res hūane sub dūk iudicio xpi fm hūanā nām. Probat tripliciter, ꝛ oia cla rā sunt.

¶Super arti.5.

TItul⁹ clar⁹.

¶In corpore vna est conclusio. Ultra iudiciū qō l cuiusl⁹ hois mox te fit⁹ opz ee finale iudicium in nouissimo die. Probat sic. Iudiciū de aliq re mutabili dari pfecte nō pt añ ei⁹ cōsūmationē: sz vita hois iz sit per mortē terminata fm se, remanet tn ꝟz qđ mutabilitati ꝛobiecta vsqz ad finē mūdi, de pēdens ex futuris, q nō pōt vita hois fm id qō qlez ad ynūquēqz prinet, pfecte iudicari añ finē mūdi. q oz ee finale iudiciū in nouissimo die vltra ꝑticulare, q sit l cuiusqz morte. Maior ꝑpō manifestat p duplicit: prio l actiōt b⁹ scḥol hoīb⁹, ꝛ adq̄ affertur auctas aplī. Minor ār ꝑpō manifestat l qnqz gr̄ibus reliq̄z vite hūane fl. memoriis in filijs in effectib⁹ operū, in corpib⁹ ꝛ in amatis. Et qm̄ dixisset fortasse aliq̄s, q reliq̄e iste sunt imptinētes ad xpi iudiciū: iō ad h ꝛcludēdū anthor apponit rōnē, quā p ficit i rūñoe ad pmū. Est ār rō integra, qō hec oia qr claudunk sub gr̄ia fmiq̄ vl pene iō cadūt sub estimatiōe dini iudicij: qd oia hūana premiaq̄ oēsqz hūanas penas se extēdit. Pz ār dissarrēdo per singula enumerata, q nōmulla pena ꝛ nōnulla p missū ē hois ꝛ supradictis reliq̄is pñpposita imortalitate ale ꝛ corporis post resurrectionē: vt hic supponim⁹ nos.

¶Aduerte hic, q ma lor ꝑpō est p se nota, loquēdo ō iudicio alicuiꝰ rei ex ꝑpijs ipsius: vt p1. Et hoc dico ne fallaris a ca ptiosis, obijcientib⁹ ō eterno dei iudicio q singula pfectissime iudicat anteq̄ fiant, xpo etiā fm q homo ab instanti cōceptionis sue, perfectissime cognouit omnes has reliquias añq̄ fiant. Sed hec sunt ex pte cognoscentis: pño ār rō ex pte rei cognite se tenet: ꝛ per se notā propositionem assumit quod rei mutabilis perfectum iudicium dari non potest ante illius consummationē. Et si ipsi iungas q dina sapia disponit oia suauit: acq hoc qr suauis dispō indicij rei mutabilis /exigit vt discutiat fm modum nāe sue, videbis q sapientissime, pcelsit author ad cōclusēdū finale iudiciū: ex eo q pfectū iudiciū rei mutabilis non pōt suauiter dari ante illius cō summationē. ¶Et hec dicta sint de iudicio ꝑtemis infra cognitionis seu speculationis limites, q̄sistit: vt autem extensione fiat practicum ad punie

Cuicunqz enim committitur principale, cōmittitur ꝛ accessoium. Octo aūt res humane, ordinantur in finem dtinctius, que est salus eterna, ad quam homines admittunk vel etiam repelluntur iudicio xpi: vt patet matḥ.25. Et ideo manifestū est, quod ad iudiciariam potestatem xpi pertinent omnes res humane.

Ad primū Ergo dicendū, qō sicut dictū ē, iudiciaria ꝑtās consequitur regiā dignitatē. Xpo aūt q̄uis esset rex cōstitutus a deo: nō tn in terris viuens, terrenū regnū tēporaliter administrare voluit, vñ ipse dicit Jo.18. regnū meū non est de hoc mundo. Similiter ēt iudiciariam ꝑtātem exercere noluit sup res ꝑtaleo, qui venerat homines ad diuina trāsferre. vnde ambro. ibidem dicit, Wene terrena declinat qui, ꝑpter diuina descenderat: nec iudex dignatur esse litium, ꝛ arbiter facultatum viuoū, his mortuoūqz iudiciū, arbitriūqz me ritoū. ¶Ad fm dōm, qō xpo sunt oia subiecta q̄tū ad ꝑtātem, quā a ꝑe sup oia acce pit: fm illud matḥ. vlti. data est mihi omnis ꝑtās in celo ꝛ in terra. Nondū tn sunt oia ei subiecta q̄tū ad executionem sue ꝑtātis. qō quidē erit in futuro: qñ de oibus volūtatem suā adimplebit, qlocūq̄ quidē saluādo, quos dam aūt puniēdo. ¶Ad tertiū dōm, qō ante incarnationem hmōi iudicia exercebant per xpm: inquantum dei verbū est, cuius po testatis facta est particeps per incarnationem, anima ei personaliter vnita.

¶Utrū post iudiciū qō agitur in presenti tpe, restet aliud iudicium. Arti.5.

Ad quintū Sic procedit. Uidet q̄ post iudiciū qō in ꝑsti tēpore agitur, non restet aliud iudicium generale. Post vltimam enim retributiōem premiorū ꝛ penarū, frustra adhibetur iudicium. Sz in hoc ꝑsti tēpore fit retributio premiorū ꝛ penarū: dicit enim dns latroni in cruce luc.23. hodie mecuz eris in paradiso, ꝛ luc.16. dicitur, qd̄ mortuꝰ est diues, ꝛ sepultꝰ est in inferno. Ergo frustra expectatur finale iudicium. ¶Ꝑ. Nam ꝓmo dicitur fm aliam literā. Nō iudicabit deus bis in idipsum. Sed in hoc tempore dei iudiciū exercet, ꝛ quantum ad ꝑtalia, ꝛ q̄tum ad spūalia. Ergo videtur qō nō sit expectandum aliud finale iudicium.

¶Ꝑ. Premium ꝛ pena fident merito ꝛ demerito. Sed meritum ꝛ demeritum nō pertinent ad corpus, nisi inquantum est anime instrm, ergo nec ꝓmiū seu pena debet corpi nisi ꝓp aiam. Nō ergo requirit aliud iudiciū in fine, ad hoc q̄ hō ꝓmiet. aut puniatk i corꝑ. ꝑter illō q̄ nūc ꝓsumk aut ꝓmiank ale.

Sed cōtra Est. q̄ vt Jo.12. Sermo quē locutus sum, ille iudicabit eū in nouissimo die. Erit ergo quoddam iudicium in nouissimo die ꝑter iudicium quod nunc agitur.

Rñdeo Dōm. q̄ iudicium de aliq re mutabili, perfecte dari non

pōt ante ei⁹ consummationē: sicut iudiciū de aliq actiōe, q̄lis sit pfecte dari nō pōt, anteq̄ sit ꝓsummata, ꝛ i se ꝛ in suis effectib⁹: qr multe actiōes videnť eē viles, q̄ ex effectib⁹ demonstrantur nocine. Et sīr de hoie aliq iudiciū pfecte dari non pōt, quoad ei⁹ vita terminet: eo q̄ multipl⁹ pt mutari de bono in malū, aut econuerso, vel de bono in melius, aut de malo in pei⁹. Añ aplꝰ dicit heb.9. q̄ hominib⁹ statutū est sel mori, post h aūt iudicium. Sciendū tn, q̄ hz p mortē vita hois tpalis terminet fm se, remanet tn ex futuris fm qd dependens. Uno quidem mō fm qō adhuc vivit i memoriis hoīum: in quib⁹ quandoqz ꝛ veritatē re manet bone fame vel male. Alio modo i filijs, q̄ sunt q̄si aliq̄d pris (fm illō eccli.30. mortuꝰ ē pr ei⁹ ꝛ q̄si nō est mortuꝰ, filez em reliq̄t sibi post se) ꝛ tn multoz bonoū sunt mali filij, ꝛ eꝫ⁰. Fz⁰⁰ q̄tum ad effectū suoz operū, sīc ex deceptione arrī ꝛ aliorum seductoꝝ, pullulat ifidelitas vsqz ad finē mūdi: ꝛ vsqz tūc, ꝑficit fides ex ꝓdicatiōe apl̄oꝝ. Fz⁰⁰ q̄tū ad corpꝰ: q̄ qñqz honorifice tradit sepulture, qñqz ꝺo relinquit ī sepultū, ꝛ tāde ī cineratū l ꝺbuscūqz tpalib⁹ reb⁹ quoz q̄dā citius finiunk, q̄dā diuꝝ⁹ durant. Et ꝓp hoc ex eē finale iudiciū in nouissimo die, in q̄ ꝑfecte id q̄ ad vnūquēqz holez priet q̄cūqz mō, pfecte ꝛ māifeste iudicef.

Ad pmū Ergo dicēdū, q̄ opiō quoūdā fuit, q̄ aie scōr nō ꝓmiank in celo nec aie dānatoꝝ puniāntur in inferno ꝑ se, sed diē iudicij. Mō quidē apparēt fm ex ꝺ, qō pegrinari a corꝑe, ꝛ ꝑfrui eē ad dōm, qđ est tā nō ambulare per eēntiam in q̄ ꝑsistit vita eterna: vt ꝓz Jo.17. Añ manifestum est mortē quantū ad eā q̄ sunt aie, hō sortik quēdaꝝ immutabile statū. Et iō quantū ad ꝓmiū aie, nō oꝑz vlterius differri iudiciū. Sed q̄ dam alia sunt ad hoiem pertinētia, q̄ toto tpis cursu a gunk, q̄ nō sunt aliena a dīno iudicio, oꝫ itez i fine tpis, oia hec in iudiciū adduci. Uz.n. hō fm hec nō mereak nec demereak: tñ pertinēt ad aliq̄s eē ꝓmiū vel pena. Añ oꝑz hec oia estimari in finali iudicio. ¶Ad secūdū dōm, qō deus non iudicabit bis in idipsum, i. fm idē: iz fm diuersa, nō ē icōueniens deū bis iudicare. ¶Ad 3ᵐ dōm, q̄ iz ꝓmiū vel pena corporis depēdeat ex ꝓmio vel pena aiaꝝ, q̄ aīa nō ē mutabil; nisi ꝑ accēs ꝑ corꝑis statum separata a corꝑe. hz statū imutabilē, ꝛ accipit suū iudicium. Sz corꝑ remanet mutabilitati subm vsqz ad finē tpis, ꝛ iō oportet quod tūc recipiat suū ꝓmium vel penā in finali iudicio.

¶Utrū iudiciaria ꝑtās christi se extendat ad angelos. Arti.6.

Ad sextū Sic procedit. Uidet q̄ ꝑtās xpi iudiciaria nō se extēdat ad angelos. Angeli enim rā boni q̄z mali iudicati sūt a ꝺno mundi: q̄si ti. Sz illi q̄ iudicati sunt, nō indigent itez iudicari. Ergo ꝑtās iudiciaria xpi nō se extēdit ad angelos. ¶Ꝑ. Nō est eiusdē iudicare ꝛ iudicari. Sz angeli veniēt cū xpo iudicaturi: fm illō Mat.25. cū venerit filiꝰ hois in maiestate sua, ꝛ oēs ange li cū eo. Ergo vt q̄ angeli nō sint iudicādi a xpo. ¶Ꝑ. Angeli sūt superiores aliis creaturis. Si q̄ xpūs ē iudex nō solū hoīz, sz et angeloꝝ, pari rōne erit iudex oīm creaturaꝝ. Mō vt eē falsū: cū ꝺ sit ꝓmiū, puidētie dei, vt ꝓz Iob.34. quē ꝑstituit alīū sup terrā, aut quē posuit sup orbē quē fabricat? ēcti q̄ xpūs ē iudex angeloꝝ.

Sed ꝺ Est. q̄ apl̄s dr.1.Cor.6. An nescitis q̄m angelos iudicabim⁹? ¶Sed scīt nō iudicabūt nisi auctoritate xpi. q̄ multo magis xpūs hz iudiciariam ꝑtātem sup angelos.

Rñdeo Dōm. q̄ angeli subsunt iudiciarie ꝑtāi xpi, non solū q̄tū ad diuinā nām, put est ꝺ bū dei, sz ēt rō ne hūane nāe. Mō ꝓz ex tribꝰ. Primo q̄dē, ex ꝓpinq̄tate nāe assumpte ad deū: q̄ vt dr heb.2. nusq̄ angelos apphēdit, sz semen abrahe apphēndit. Et iō alia xpi magis est repleta ꝺtate ꝺbi dei, q̄ aliq̄s angeloꝝ, vñ ꝛ angelos illuminat: sicut dio. dicit.7. ca. cele. hier ar. Añ de eis hz iudicare. ¶Scōo, q̄ ꝑ humiliatem passionis, humana nā in xpo meruit ē exaltari sup angelos, ita sicut dr phil.2. vt in nōie iesu oē genu flectat, celestiū, terrestriū ꝛ infernoꝝ. Et ideo xpūs hz iudiciariā ꝑtātem etiā sup oēs angelos, ꝛ bonos ꝛ malos. In cui⁹ signū dr apoc.7. q̄ oēs angeli stabant in circuitu throni. ¶Tertio rōne eoꝝ q̄ circa holes operāntur quoz. xpūs spūs quodāmō est caput. Añ dr heb.1. oēs sunt ad ministratorij spūs, in ministeriū missi, ꝓpter eos q̄ hereditatē capiūt salutis. ¶Subsunt aūt iudicio xpi, vno quidē mō quantū ad dispēsationē eoꝝ q̄ per ipsos aguntk. q̄ dē dispēsatio fit etiaz per hoiem xpm: cui angeli ministrabāt, vt dr Mat.4.ꝛ a quo demones petebant vt in porcos mitterenk: vt dr Mat.8. Scōo q̄tum ad alia accidētalia ꝓmia bonoꝝ angeloꝝ, q̄ sunt gaudia q̄ habēt de salute hoim: fm illud luc.15. gaudiū erit angelis dei, super vno pctōe pniam agēte) ꝛ etiā quantū ad penas accītales demonū: quib⁹ torquētur, vel hic, vel recludunk in inferno. Et hoc etiā pertinet ad hoiem Christū, vñ Mar.1. dr, q̄ demon clamauit, quid nobis et tibi Jesu nazarene? venisti ante tēpus perdere nos. Tertio quātum ad ꝓmiū essentiale bonoꝝ angeloꝝ, q̄ est beatitudo eterna: ꝛ quātum ad penā essentialem angelorū malorū, que est dānatio eterna. Sed hoc factū est per Christum inquantum est verbū dei, a ꝓncipio mundi.

Ad pmū Ergo dōm, q̄ ratio illa procedit de iudicio quātuz ad ꝓmiū essentiale, et penā principalem.

¶Ad scōm dōm, q̄ sicut dr Aug. in lib. de vera religione, hz spūalis iudicet ola: ꝛ tn iudicat ab ipsa veritate. Et iō hz angelī ex eo q̄ sunt spūales, iudicent: iudicank tñ a xpo. in q̄tū est veritas. ¶Ad tertiū dōm, q̄ xpūs hz iudiciū nō solū super angelos: sed ēt sup administrationez totius creature. Si enim vt aug. dicit in 3. de tri. inferiora quodam oꝛ dine reguntur a deo per superiora, oportet dicere quod oia regantur per animam xpi, q̄ est supra oēm creaturam. Añ ꝛ apl̄s dicit heb.2. nō enī angelis subiecit deus orbē terre futurū (i. sub dei, de q̄ loquimur. i. xpo. Hec tamen pp hoc aliū cōstituit deus super terram: qr vnus ꝛ idē est deus ꝛ homo, ihūs iesus xpūs. ¶De cuius incarnatiōis misterio ad pñs dicta sufficiant.

¶De sacramentis. Questio.60.

Post Cōsiderationem eoꝝ que pertinent ad mysteria verbi incarnati: cōsiderandum est de ecclesie sacramentis, que ab xpo fabricato incarnato efficaciam habēt. Et ꝓma cōsideratio erit de sacramentis in communi. Scōa de vnoquoq̄ sacrōrum in spāli. ¶Circa ꝓmū quinq̄ consideranda sunt. Primo quid sit sacramentū. Scōo de necessitate sacrōrū. Tertio de effectibus sacramentorū. Quarto de causa eoꝝ. Quinto de numero. ¶Circa ꝓmū quer̄tur octo. Primo vtrum sacramētum sit in genere signi. Scōo vtrum omne signum rei sacre sit sacramentum. Tertio vtrum sacramētuz sit signū vnius rei tantum, vel pluriū. Quarto vtruz sacramentum sit signum quod res sensibilis. Quinto vtrum ad sacramentum requiratur determinata res sensibilis. Sexto vtrum ad sacramentum requiratur significatio que est per verba. Septimo vtrum re qui rantur determinata verba. Octauo vtrum illis verbis possit aliquid addi vel subtrahi.

¶Utrum sacrm sit in genere signi. Arti.1.

Ad primum Sic procedit. Uidetur quod sacramentum non sit in genere signi. Uidetur enim sacramētum dici a sacrādo, sicut medicamentum a medicando. Sz hoc magis videtur pertinere ad rationem motus, ꝛ remoto ꝓhibēte, a pueno tim mutato pn⁹ ascēsum pseq̄uk. Sic em ala imutata fm statum suū soluto purgatorio tāq̄ remoto ꝓhibēte ad finē sui timoris (in quo est ꝓhmara q̄ mettem) gratia once pnenit.

¶Super arti.6.

Q corꝑe duo sunt, prio tūdek ꝛ ꝑfro vna pcḥone. Angeli subsunt iudiciarie ꝑtāi xpi etiā inquantū est hō. Et ꝓbatur tripl̄r. Scḥo declarak quo ad q̄d angeli subsunt sic xpo. Et sit diuīo trimēbris. i. de ministerio, vl̄ hmo aut pena ac cidētali vel pmio aut pena ēntiali. Et oia clara sunt in litera.

¶In rñsione ad ꝛtiū aduerte q̄ quum dr iferiora regi ꝑ superiora: nō inteligit dr iferiori ꝛ supiori q̄ ēḥm nō nec ꝺ iferiori ꝛ supiori q̄ dr brutū: nec ꝺ angelo ꝛ homine, q̄ multi angeli regerēt ꝑ multos scḥos hoies / q̄s eis nunq̄ credim⁹ supra multos angelos. ꝛ ꝑhter mīri scīi hoies ꝓcurarēt ad administrationē mūdi hꝰ iferiora: q̄n administratio hec mīnis ꝛ vf credita angel. Cōsequens ār ꝺ credim⁹ eē falsū, q̄n scī hoies ēḥrūcū q̄ ꝺbiores sint. angelis, ñ tñ pr̄sunt regimini ꝛ vtī spūalis aut corꝑal creature: sed ꝺ ossim reseruatū ē angel⁹ ꝺbꝰ, q̄ grauit ex natura. Añ intelligēdū ē iferiora regi ꝑ supiora nō fm dd. hz simplr ꝛ absolute. Appea q̄ xpūs hō ē simplr et absolute supior angel (q̄ ē caput toti⁹ eccle sie triūphātis) alesāt ꝺbꝰ. holuz supra mlt os āgelos, sunt āgelis supiores fm dd. i. fm ꝺbitudinez: iō ex dicta ratione aug. ꝛ dio. optie ꝓcin ditur, q̄ xpūs est super administratione tot⁹ creature: ꝛ cū hoc ale ꝺbūt hominꝰ non pr̄sunt vniuersali re gimini creaturaru⁹. ¶Et hec sufficiant de ꝓncipali parte huius lib. q̄ de my sterio in arnati ver bi tractauit.

¶Sup. q.60, arti.1.

POst q̄ ꝑsidē ꝛ rationem nem ꝛc. hic incipit secunda pars ꝑtis cipalis huiꝰ lib. diuīt ꝛta i gres octo: ꝓmus

4. dist.1. q.1. ā.1. q.1. ꝛ ar. 3. ad.1. ꝛ ar.4. q. 2. ad.1.

Universidad de Deusto
Biblioteca

de sacramētis in cōi
& reliquas septē scōz
singula septez facta.
Prima igit hec pars
durans vsq ad ques-
tionem sexagesimā
sextā inchoat a facti
genere in prio articu
lo huiꝰ qōnis. 60. vt
clare titulus mōstrat
sta q in titulo huius
articuli facti nomen
sumit pm eam signi-
ficationem qua pte
dicatur de septem ec
clesie sacramētis. Et
est intentio inquirē-
di an pm illam signi
ficationem sit in ge-
nere signi: quamuis
ablq additione ali-
qua questione propo
natur: & propterea ar
gumēta absolute de
sacramento arguāt.
¶ In ceapote articu-
li vna est conclusio.
Sacramentū de quo
est sermo, est in gene
re signi. Probatur.
Nunc loquimur de
sacramentis pm qō
important habitudi
nem signi: ergo. Alia
manifestatur ex hoc,
quod sacramenti no
men est multiplex: et
dicitur tā habens ꝫ
causa ꝫ signum, & re
spectu sanctitatis oc
culte. Et rursus hoc
manifestatur ex cōi
regula: qd ola haben
tia ordinem ad vnū
possunt diuersimode
ab illo nominari: vt
patet in sanitate & sa
nio. Hec satis clara
sunt, ex communib⁹
regulis nominū mul
tiplicium ad vnum
vel in vno, vl ab vno
que abusiue vocank
analoga. Unde etiaz
author in calce respō
sionis ad tertiū hāc
abnsionem corrigen
do: quum dixisset, sci
licet analogice, statim declarauit quid
intendit subdens. s.
secundum diuersam
habitudinem ad v-
num &c.

Alias ✠ per.

¶ Super arti. 2.

Tmul⁹ clar⁹. ¶ In corpo re author ac commodat diffini-tionem hanc scilicet signum rei sacre, ad hoc vt sit conuertibi lis cum sacramento vt quod ex propieta te significationis nō hꝫ, ex accōmodatione intelligatur habe re. Hinc enim duas subintelligi vult con ditiōes rei sacre: scilicet sanctificantis hominis: quod non alinnde dedicitur, ꝙ ex hoc quod signū propie datur homi-ni: cuius est per quod

3.q. 64. arti. 2. ¶ Et. 12. q. 101. ¶. 4. col. 2 qō. 102. ar. 5. col. Et. 4. di 2. q. 2. ar. 3. q. 4.

cause ꝫ ad rationē signi. Ergo sacrm ma-gis est in gñe cause, ꝫ in gñe signi. ¶ Ꝑ. Sacrm vr aliqd occultum significare: pm il lud thobie. 12. sacrm regis abscondere bo-num est. & ephe. 5⁰. que sit, dispensatio sacri absconditi a seculis in deo. Sed illud qō est absconditū, vr esse ꝫ rōnem signi. nā signuz est qō pter ✠ spēm quā ingerit sensibus, fa-cit aliquid aliud in cognitionē venire: vr pz p aug. in. 2. de doctrina chustiana. Ergo vr q sacrm nō sit in gñe signi. ¶ Ꝑ. Juramen tum qñqz sacrm nolak rōn. in decr. 22. ca. q. 5. paruuli qui sine etate rōnabili sunt, nō co gantur iurare: & semel giurat⁹ fuerit: nec testis sit post ℞. nec ad sacrm. i. iuramentum accedat. Sed iuramentū nō ptinet ad rōnē signi. ergo vr q sacrm nō sit in gñe signi.

Sed cōtra Est, q aug. dicit i. 10. de ci. dei. Sacrificiuz visibile, invisibilis sacrificij sacramentuz. i. sacrum signum est.

Rñdeo Dōm. q ola q hñt ordinē ad vnum aliqd. d. hz diuersimode, ab illo denoiari possunt: sicut a sanitate q est in animali, denoiatur sanū non solū animal, qō est sanitatis subm. hz ōr medicina sana, inquan tum est sanitatis effectiua, dieta vero inquz tum est ꝑseruatiua eiusdē, & urina inquantuz est significatiua ipsius. Sic igit sacrm pōt aliqd dici, vel q in se hz aliquā sanctitatem occultā, & pm hoc sacramentū idē est qō sa crum secretū, vel q hz aliquē ordinē ad hāc sanctitatem, vel causē, vel signi. vel pm quā cūqz aliam habitudinem. Specialiter aut nunc loquimur de sacris, pm q importāt ha bitudinem signi, & pm hoc sacramentuz po nitur in genere signi.

Ad pmū Ergo dōm. q q medicina se habet vt causa effectiua sanitatis, inde est q ola denominata a me dicina, dfir per ordinē ad vnū primū agens & ꝑpter hoc medicamentum importat cau salitatem quādam. Sed sctitas a qua deno minatur sacrm, nō significatur p modū cau se efficientis, sed magis per modū cause fo malis vel finalis. & ideo nō oportet q sacrz semper importet cālitatē. ¶ Ad. 2m dōm. q rō illa procedit pm q sacrm idem est qō sacrū secretū. Dr aut nō solū dei secretū, sed etiaz regis, esse sacrū & sacrm: qz antiquos san cta vel sacrosancta dicebant, quecūqz viola ri nō licebat: sicut & muri ciuitatis, & plone in dignitatibus constitute. Et ideo illa secre ta, siue diuina siue hūana, q nō licet violari, quibuslibet publicando, dr sacra vel sacra.

¶ Ad tertiū dōm. q & iuramētū hz quādā habitudinē ad res sacras: inquantū scz est q̄dā cōtestatio facta per aliqō sacrū. Et pm hoc dr iuramentū esse sacrm, non eadē rōne qua nunc loquimur de sacramētis, nō tamē eq̄uoce sumpto nomine sacri, sed analogice. s. pm diuersam habitudinem ad aliquid vnū, quod est res sacra.

¶ Utrum omne signum rei sacre, sit sacra-mentum. Articulus. 2.

Ad scōm Sic ꝓcedit. Uf qō nō oē signum rei sacre, sit sacramen-tuz. Omnes enim creature sen sibiles sunt signa rerum sacra-rum, secundum illud ro. primo, invisibilia dei, per ea que facta sunt intellecta conspi-ciuntur. Nec tamen omnes res sensibiles possunt dici sacramenta. Nō ergo omne si-gnum rei sacre, est sacrm. ¶ Ꝑ. Olia que in vetere lege fiebant, ꝓpm figurabant, qui est sanctus sctoz: pm illud, primo ad corin. 10. omnia in figura contingebāt illis. & col. 2. q̄ sunt vmbra futuroz, corpus aūt xp̄i. Nec ta-men omnia gesta patrum veteris testamen ti, vel etiam omnes cerimonie legis sunt sa cramenta. sed quedam spāliter: sicut in scda parte habitum est. Ergo videtur qō nō om ne signum rei sacre, sit sacrm. ¶ Ꝑ. Etiam in nouo testamento multa gerūtur in signū alicuius rei sacre, que tñ non dicunk sacra: sicut aspersio aque benedicte, cōsecratio al taris, & similia. Non ergo omne signum rei sacre, est sacramentum.

Sed cōtra Est, quod diffinitio conuertitur cū diffi-nito, Sed quidā diffinīūt sacrm, per hoc qō est sacre rei signum. & hoc etiam videtur ex auēte aug. supra inducta. Ergo vr qō omne signum rei sacre, sit sacramentum.

Respōdeo Dōz, q̄ signa propie dantur hominib⁹: quo rum est per nota ad ignota peruenire. Et iō propie dicitur sacramētum, quod est signū alicuius rei sacre ad homines pertinentis: vt. s. propie dicatur sacrm, pm q nunc de sa cramentis loquimur, quod est signū rei sa cre inquantum est sanctificans homines.

Ad primum Ergo dicendum, q creature sensibiles significant aliquid sacrum. s. sapientiam et bonitatem diuinam, inquantum sunt in se ipsis sacra, nō autem inquantum noo pea sanctificamur. Et ideo nō possunt dici sacra menta, pm quod nunc loquimur de sacris.

¶ Ad secundum dicendum, quod quedam ad vetus testamentum pertinentia, significabant sanctitatē chusti. secundum qō in se sanctus est. Quedam vero significabāt san ctitatem eius, inquantum per ea nos sanct ficamur: sicut immolatio agni paschalis signifi cabat immolationem chusti qua sanctifica-mur. Et talia dicuntur proprie veteris legis sacramenta. ¶ Ad tertium dicendum quod res denominatur a fine & complemen to: dispositio aūt nō est finis, sed ꝓfectio. Et ideo q significant dispōnē ad sctitatē, nō di-cuntur sacra (de quibus procedit obiectio) sed solum ea que significant perfectionem sanctitatis humane.

¶ Utrum sacramentum sit signū vnius rei tātū. Arti. 3.

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Uf q sacramentum nō sit signū nisi vnius rei. Ro. n. quo multa significant, est signū ambigui, & pp hoc fal lendi occasio: sicut pz de nolbus eq̄uocis. Sz olis fallacia debet remouer a xp̄iana religione: pm illud col. 2. videte, ne quis vos seducat per philam, & inanem fal laciam. Ergo vr q sacrm nō sit signū plurīū rerū. ¶ Ꝑ. Sicut dictū est: sacrm significat rē sacrā, inquātū est hūane sanctifica-tiōis cā. Sz vna sola ē cā hūane sanctificatiōis. s. sanguis xp̄i, ille hē. vlt. tes⁹ vt sanctificaret p suū sanguinē ppl̄m. ex portam passus ē. Ergo vr q sacrm nō significet plura. ¶ Ꝑ. Dictū est q̄ sacrm ꝓprie significat ipm finē sanctificatiōis. Sz finis sanctifi catiōis est vita eterna: pm illud ro. 6. habetis fructū vestrum in sanctificatione, finē vero vitā eternam. Ergo videtur q sacrm nō significet nisi vnā rem. s. vitam eternam.

Sed cōtra Est, q in sacramēto altaris ē duplex res significata. s. corpus chusti verum & mys ticū: vt aug. dicit in li. sententiarum prosperi.

Rñdeo Dōm. q (sicut dictū est) sacramētū ꝓprie dicit ur ad significādā nō strā sanctificatiōnē. In q tria pōt cōsiderari. videlicet ipa cā sanctificatiōis nostre, q̄ est passio chusti: & forma nostre sanctificationis, que consistit in gratia & virtutibus: & vltimus finis sanctificationis nostre, q̄ est vita eterna. Et hec oia p sacra significantur. Ali sacramētum est & signū rememorativū eius quod precessit. s. passionis chusti. & de monstrativum eius qō in nobis efficitur per chusti passionem. s. gratie. & pronosticum. i. prenunciativum future gloze.

Ad primū Ergo dicēdū, q tūc est signū ambiguū, pre bēs occasionē fallendi, qñ significat multa, quoz vnū nō ordinatur ad aliud. Sz qñ significat multa pm qō ex eis quodā ordine efficit vnū, tūc nō est signū ambiguū, hz cer tū: sicut hoc nomen homo significat aiam & corpus, put ex eis cō stituit hūana nā. Et hoc modo sacrm significat tria predicta, pm q quodā ordine sunt vnū. ¶ Ad 4m dōm. q sacrz in hoc q signi ficat rē sanctificātē, opz q significet effectū, q intelligitur in ipsa cā sanctificāte, put est sanctificās. ¶ Ad tertium dicēdū, q sufficit ad rationē sacramenti, q significet perfectionē que est forma: nec oportet q solum significet perfectionem que est finis.

4. dist. 1. q. 1. a. 2. q. 1. ¶ a. 2. q. 1. et a. 3. col. Et. 4. ꝑ c. 56. Et 10. 3. co. 4.

¶ Utrū sacramētū sit semper aliqua res sensibilis. Arti. 4.

Ad quartū Sic procedit. Uidet q sacrm nō semper sit aliq res sensibi-lis. Quia pm pbm in lib. priuz ois effect⁹ sue cāe si gnum est. Sz sicut sunt q̄dā effectus sensibles, ita etiā sunt q̄dā effectus intelligibles, sicut scia est effe ctus demōstrationis. Ergo nō oē signū est sensibile. Sufficit aūt ad rationē sacramēti, q sit signū alicuius rei sacre, inquantū per eā homo sanctificak: vt dictū est. Nō ergo reqrit ad sacrm, qō sit aliq̄ res sensibilis. ¶ Ꝑ. Sacra pertinet ad cultū vel regnū dei. Sed res sensibiles nō videnk pertinere ad cultū dei: dicit. n. ioā. 4. spūs est deus. et eos q adorāt eū, in spiritu & veritate oportet adorare, & ro. 14. nō est regnum dei, esca & potus. Ergo res sensi-biles nō requiruntur ad sacramentum. ¶ Preterea. Augu. di cit in libro de libero arbitrio, q res sensibiles sunt mīma bona, si ne q̄bus homo recte viuere pōt. Sed sacramenta sunt de necessi tate salutis humane (vt infra patebit) & ita sine eis homo recte vi uere nō pōt. Nō ergo res sensibiles requiruntur ad sacramenta.

Sed cōtra Est, q au. dicit sup ioā. Accedit verbū ad elemētū, & fit sacrm. Et loqtur ibi de elemē to sensibili, qō est aq. Ergo res sensibiles reqrunk ad sacramēta.

Rñdeo Dicēdū, q sapia diuina vnicuiq rei puidet pm suū modū: & ꝑpter hoc dicit sap. 8. q suauiter di sponit oia, vnde & matth. 25. dicit q dedit vnicuiq pm ꝓpriā vir tutē. Est aūt hoc cōmūe. vt per sensibilia, quemlat in cognitionem intelligibilū. Signū aūt est p qō aliq̄s deuenit in cognitionē al terius. Unde cū res sacre, q̄ per sacramēta significant, sint q̄dā spūalia & intelligibilia bona, q̄bus homo sanctificat, ꝙ̄ est. vt p aliq̄s res sensibiles significatio sacramēti impleatur: sicut etiaz per similitudinē sensibiliū rez in diuina scriptura res spirituales nobis describuntur. Et inde est q ad sacramenta requiruntur res sensibiles: vt enam dionys. probat in primo. c. eccle. hierar.

Ad primū Ergo dicēdū, q vnūq̄q̄ ꝓcipue denoiat & diffinitur pm id qō cōuenit ei primo & per se nō autē pm id qō cōuenit ei per aliud. Effectus aūt sensibilis, p se hz q ducat in cognitionē alterius, & si primo & per se hoi innotescens: q ois nostra cognitio a sensu oritur: effectus aūt intelli gibiles, nō habent q possint ducere in cognitionem alterius, nisi inquātū sunt per aliud manifestati. i. per aliqua sensibilia. Et in de est q primo & principaliter dicūtur signa, q̄ sensibus offerunk: sicut aug. dicit in. 2. de doctrina chustiana, vbi dicit q signū est, qō ꝓter spēm quā ingerit sensibus facit aliq̄d aliud in cognitio nē venire. Effectus autē intelligibiles nō habent rationē signi, ni si pm q sunt manifestati per aliqua signa. Et per hūc etiā modū, quātū sunt significata p aliqua sensibilia: de q̄bus infra agetur.

¶ Ad secūdū dicēdum, q res sensibiles vt in sua natura cōsiderantur, non pertinent ad cultū vel ad regnū dei: sed solum pm qō sunt signa spiritualiū rez, in qb⁹ regnū dei cōsistit. ¶ Ad. tertiū dōm. q au. ibi loqtur de reb⁹ sensibilib⁹, pm q sunt in sua nā: nō aūt pm q assumunt ad sigandū spūalia, que sunt maxima bona.

¶ Utrū requirantur determinate res ad sacramenta. Arti. 5.

1. d. 7. c.

Ad quintū Sic ꝓceditur. Uidet q non re quirantur determinate res ad sacramenta. Res enim sensibiles assumuntur in sa cramentis ad significandū: vt dictū est. Sed nihil prohibet, diuersis rebus sensibilibus idē significari: sicut in sacra scriptura deus aliqñ metaphonce significatur per lapidem, qñq̄ per leonē, qñq̄z per solem, aut aliquid aliud hmōi.

Ergo videtur q diuerse res possint cōgrue re eidē sacramēto. Nō ergo determinate res in sacramentis reqruntur. ¶ Ꝑ. Magis est necessaria salus anime q̄ salꝰ corporis. Sz in medicinis corporalibus, que ad salutē cor poris ordinank, potest vna res ꝓ alia poni in eius defectu. Ergo multo magis in sacra mentis, que sunt medicine spūales ad salu tem anime ordinate, poterit vna res assumi ꝓ alia quando illa defuerit. ¶ Preterea. Non est conueniens vt hominis salus arcte tur per legem diuinā, & ꝑcipue per legē chu sti, qui venit oēs salvare. Sed in statu legis nature nō requirebātur in sacramentis alt-que res determinate, sed ex voto assumeban tur: vt patet gen. 28. vbi iacob vouit se deo de cimas & hostias pacificas oblaturum. Ergo videtur q non debuerit arctari homo & pre cipue in noua lege, ad aliquas res determi nate vsum in sacramentis.

Sed contra Est. q dominus dicit ioā. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto, nō po test introire in regnum dei.

Rñdeo Dicendū, q in vsu sacramen torum duo possunt conside rari, scz cultus diuinus & sanctificatio homi nis. Quoū primum pertinet ad hominem per comparationem ad deum: secundum au tem econuerso pertinet ad deum per compa rationem ad hominem. Nō pertinet aūt ad aliquem determinare q̄d est in potestate al terius: sed solum id quod est in sua potesta te. Quia ergo sanctificatio hominis, est in potestate dei sanctificantis, non pertinet ad hominem suo iudicio assumere res quibus sanctificetur, sed hoc debet esse ex diuina in stitutione determinatum. Et ideo in sacra mentis no. le. quibus homines sanctificantur (pm illud primo ad cor. 6. abluti estis, san ctificati estis) oportet vti rebus ex diuina in stitutione determinatis.

Ad primū Ergo dicendum, q etsi idez potest per diuersa signa significari, determinare tñ quo signo sit vtendū ad significandū ✠ pertinet ad si gnificantē. Deus autē est qui nobis signifi cat spūalia per res sensibiles in sacramentis & per verba sensibiliter in scripturis. Et ideo sicut iudicio spiritus sancti determinatū est, quibus similitudinibus in certis scriptu re locis res spirituales significentur, ita etiā debet esse diuina institutione determinatum que res ad significandum assumātur in hoc vel illo sacramento. ¶ Ad secundū dicen dū, q res sensibiles habēt naturaliter sibi in ditas virtutes conferentes ad corporalem salutem. et ideo non refert, si due earum ean dem virtutem habeant, qua quis vtatur. Sz ad sanctificationem non ordinantur ex al qua virtute sibi naturaliter indita, sed solum ex institutione diuina & ideo oportuit diuersis determinari, quibus rebus sensibilibus sit in sacramentis vtendum.

¶ Ad tertium dicendum, quod sicut augu. dicit. 19. contra faustum, diuersa sacramenta diuersis temporibus congruunt: sicut etiam diuersis verbis significātur diuersa tempo ra. s. presens, preteritum & futurum. Et ideo si cut in statu legis nature, homines nulla lege exterius data, sed solo interiori instinctu mo uebātur ad deū colendum, ita etiam ex inte riori instinctu determinabatur eis, quib⁹ re bus sensibilibus ad dei cultum vterentur. Postmodū vero necesse fuit etiā exterius le

¶ Super articulum quartum.

Jtul⁹ cla rius res sē sibiles pu ta aḡ olcū vinū pan

¶ In corpore vna co clusio. Ad sacramēta requirūtur res sensi biles. Probat dupliciter. Primo ratione Res sacre que p sacramēta significank sunt quedaz bona in telligibilia / quibus homo sanctificatur: ergo per aliquas res sensibiles significas tio sacramenti ipleri da est: ergo ad sacra reqrūtur res sensibi les. Prima ꝓa ꝓbatur ratione. ex pte quiḡ nostri: qz mo dus naturalis cogni tionis humane est, vt per sensibilia ad in telligibilia deueniat: signū aūt est, p qō in alterius cognitionē deuenimus. Ex par tevero dei: qz sec̄dū modū nostrū deus p uidet nobis, qō in li tera traḡt manifesta tur. Cōsequēs est igit q significatio talis signi a deo homini dati, scilz sacramen ti, per sensibilia im pleat. Et istitudine: qz spūalia in sacra scriptura per sensibi les similitudines in notescūt. Secundo ꝓ batur conclusio auc thoritate dionysii.

¶ Super ar. quintū.

Jtulus cla rus.

¶ In corpo re vna est cō clusio rationaquesito. In sacramentis no uelegis opz vti reb⁹ ex diuina institutiōe determinatis. Proba tur. Nō pertinet ad aliquē determinare quod in alterius / hz qō est in sua potestate: hz sanctificatio est in potestate dei, non hois: ergo nō perti net ad holem ifallire sanctificatiua hominis: sed sacra sunt sctificatiua hois: ergo. Ultimo subsum pta ꝓpō: & ꝓbatur auēte apō, et declara tur distinguēdo duo que in sacramento ꝓ usu inueniuntur: scz cultus diuin⁹ & sanc tificatio hois. & declarādo hoium diffe rentiā: qz primū est hois ad deum, hz est ecōtra dei ad holes.

¶ Ubi videre potes q author duo hic cō sideravit in sacramē tis: vt q ex primo pos terat rō determinan di res ad hominem spectare (cuius est co lere deum, hoc veli

Alias ✠ sanctifi canduz.

Universidad de Deusto
Biblioteca

lo modo) ex scō necessitate monstraret diuine institutionis: cuius est sanctificare hoiem per hec vel illa signa: & fine his & illis: vt placet. Et q̄ nullū sacramentum est/ qđ nō sanctificet hoiem: ideo omnia oportet a deo determinata esse quo ad sibi substantialia.

4. dist. 1. q. 1. ar. 5. & dist. 13. q. 1. ar. 2. qō. 6. ad 2m. Et veri. q. 2 & 7. ar. 2. ad 10.

¶ In rñsione ad primū/aduerte qđ presumptuosa/ & iniuriosa ac sacrilega sit eorum solertia: qui pro priis aut poetarum similitudines tanq̄ spiritualium simulachra interpretantur scribūt aut predicāt vsurpant esse officiū spūssancti. cuius iudicio res alique institute sunt in figurā aliorū: dicēte apostolo. ea in figurā contingebāt illis. Vbi sancta scriptura: dū ex tali fictione occasionē vāt credēdi/ & similiter humano spiritu sunt in figurā ea que fūt in sacris ritibus: quēad modum hec que audiunt humani decretis ritate igenū coaptata. Et sic multū authoritatis detrahitur sacre scripture figuris.

¶ Super articulum sextum.

Itul⁹ clarus. ¶ In corpe vna cōclusio. Sacramēta tripli cōsiderantur: & quolibet modo cōgruunt eis verba. Probat quo ad primā partē: qz sacramēta adhibētur vt signa quēdā ad hominū sanctificationē. Quo ad scōz sigillatim declarando singula membra cū suis rationibus: vt clare & ordinate patet in litera.

¶ Aduerte/ q̄ prima paro cōclusionis ex assumpto facile deducitur: nā qz sacramēta ad sanctificationē adhibent: ops primā eorū cōsiderationem fm sancti ficationis causaz fieri. Et qz ad sanctificādos homines fūt: secunda eorum cōsideratio ex parte hominis est. Et qz vt signa adhibent: cōsequēs est vt tertia eorum consideratio secundum significationem fiat.

¶ In rsp̄one ad scām/perspice/ q̄ in sacramentis res et verba coeunt in vnū signum: quia constituunt vnum sacramentum: quod non nisi signum vnū est. Unde ppue loquendo ablutio in aqua in baptismo non est vnum signum/ eo q̄ verba sunt aliud signū: vt ⁊ aquam ex duobus partialibus signis fiat vnum totale signum. sed ipsa applicatio aq̄/ que indeterminata est ad significandā spiritualem ablutionē. vel spiritualem claritatem aut simplificatem/ aut aliquid huiusmodi: ex coniunctione ad verba ablutionis/ determinatur determinatione ad significandam spiritualē ablutionem. Ita quod non sunt due relationes signi ad verba: sed vna tantum relatio signi est in hoc sacramento. ex rebus & verbis/ vt sunt determinabile & determinatio. in ratione significādi vnum spirituale effectum. sunt enim hec: vt in litera habetur. Baptizate eos in nomine patris & filij & spūssancti: scilicet declaratur in forma sacramenti. & in ratione in corpore articuli: vbi materia & forma in genere sumitur. non quod relatio talis signi sit effectus posita ex materia & forma: sed quia relatio talis signi non adest nisi composito ex talibus determinabili & determinante: que sunt vel materia & forma.

¶ Super articulum septimum.

Itul⁹ vt sonat. ¶ In corpe vna conclusio. In sacramētis requirit determinata forma verborum. Probat. In sacramētis requiritur determinatio sensibiles: que se habet vt materia: ergo multo magis requirit determinationem verborū que se habent vt forma. Antecedens quo ad primā partem ptz ex articulo 5. quo ad scām ex 6. & hic repetit. Consequentia probatur: qz principalius requritur ad esse rei determinata forma q̄ determinata. materia. probat: quia in omnibus compositis ex materia & forma/ principiū determinatiōis est ex parte forme: quia est finis & terminus materie. & materia determinata requirit/ vt sit proportionata determinate forme. ¶ Cū igitur in sacramentis requirantur determinate res sensibiles, q̄ se habēt in sacramētis sicut mā multo magis requrit in eis determinata forma verborū.

Ad primū

Ergo dōs, q̄ sicut aug. dicit sup 10. verbū operatur in sacramētis, non q̄ dicāt. i. non fm exteriorem sonū vocis: sed q̄ creditur. i. fm sensum verborū, qui fide tenēt. Et hic quidez sensus est idem apud oēs. Iz nō eedez voces sint quātū ad sonū. Et ideo cumcunq̄ lingue verbis proferāt talis sensus, perficit sacm. ¶ Ad fm dōz, q̄ Iz in qualibet lingua cōtingat diuersis vocibus idē significari: semp tñ aliqua illaz vocū est, qua principaliter & cōsuetudo hoies illius lingue vtuntur ad hoc significandū. & talis vox assumit dz in significatione sacramēti. Sicut etiā inter res sensibiles illa assumitur ad significationē sacramēti, cuius vsus est cōtorto ad actū, p̄ quē sacramēti effectus significat. sicut aq̄ cōsuevimk hoies ad ablutionē corporalē. p̄ quaz spūalis ablutio significat. & ideo aqua assumitur vt materia in baptismo. ¶ Ad tertiū dicēdū, q̄ ille q̄ corrupte, pfert verba sacramētalia. si hoc ex industria facit, nō videt in tēdere facere qđ facit ecclā: & ita nō vr pficit sacm. Si aūt hoc faciat ex errore vel lapsu lingue, si sit tāta corruptio, q̄ olo auferat sensum locutiōis, nō vr pficit sacm. Et hoc precipue cōtingit qñ fit corruptio ex pte principij dictiōis: puta si loco eius qđ est in nole patris dicat in nole mitis. ¶ Si vero nō totalr auferatur sensus locutionis per hmōi corruptelā, nihilominus perficit sacm. Et hoc precipue cōtingit qñ fit corruptio ex pte finis: puta si aliqs dicat in nole patrias & filias. Quānis. n. hmōi verba corrupte, plata, nihil signi ficēt ex virtute impōnis: accipitur ñ vt signi ficātia ex accōmodatiōe vsus. Et ideo Iz mutet sonus sensibilis, remanet tñ idē sensus.

¶ Ad aūt dictū est de dicta corruptiōis circa principiū vel finē dictiōis, rōne hz: q̄ apōnos variatio dictiōis ex pte principij, mutat significationē: variatio aūt ex pte finis dictionis, vt plurimū mutat cōsignificationē: q̄ tñ apud grecos variat etiā fm principiū dictionis in declinationib⁹ verboz. ¶ Vnde quo ad hoc/ q̄ quia vsus accōmodatione personas dignas alloquitur in numero plurali (dicendo vnivos tc. ita q̄ si diceretur illi tu/ videretur inferri sibi inimicia: ideo fidi in forma sacramēti penitētie/ absolvendo eām vel principē honoris cōsueti gratia dicat/ absolvo vos a peccatis vestris &c. perfectū est sacramētū nō minus q̄ si in vulgari diceret ad illā personā solā/ ex accōmodatione vsus nō minus q̄ pfecte sint oēs similes orationes: puta/ do vobis hoc munus/ venite vos ad prādiū meū/ & similia. ¶ Et eadē ratione perfecta essent sacramenta si p forma recipiēs sacramētum exprimeretur in nomine honorabili abstracto: puta si quis diceret/ ego absolvo dilationē vestrā a peccatis suis. ¶ Pro regula em generali habendā est/ q̄ qñ oratio habet perfectā significationē ex accōmodatione vsus in ceteris loquutionibus/ sufficit ad sacramenti perfectionē similis oratio applicata ad materiā sacramenti. Et ratio est, q̄ operatio spūalis in sacramentis sequit significationē perfectam orationis sacramētalis: ac per hoc vbi oratio habet suam significationē perfectam/ sacramētū perficitur. Cōstat aūt/ q̄ oratio que in qualibet materia cōmuniter habet suā significationē perfectā/ nō perdit perfectionē sue significationis ex hoc q̄ applicat ad materiā sacramētalē. igitur sicut sufficit oratio illa pfecta in aliqs/

ita & in sacramētis. ¶ Quia aūt sacramēti forma nō viget ad principaliter & cōiter cōsueta verba/ siquis ex hmōi libertate vteretur aliqs verbis (puta dicēdo/ ego te ablio in nole patris &c. Aut in sacramēto eucharistie/ illud est &c.) perfecta essent sacramēta: nō esset de necessitate sacramēti cotoia in aliqua lingua verba.

¶ In rñsione ad tertiū/ aduerte q̄ vbi patet de cōse. d. 4. ca. recte intelligunt) Zacharias papa determinauit fuisse baptizatū illum q̄ ob ignorātiā baptizātis baptizatus est in nole patria & filia & spūssancta. ¶ Ubi vides: q̄ corruptio fuit tāta q̄ variata & significatio nominū: nā patria nō patre/ sed locū natinū satisfaciebat significare. Sz Iz patria absolute aliud significet q̄ pater: vt tñ & pars corrupte prolata huius orationis/ ego te baptizo in nomie patria & filia &c.

4. dist. 3. ar. 2. q. 2, 3, 4.

Ad primū

Ergo dōs, q̄ sicut aug. dicit sup 10, verbū operatur in sacramētis, non q̄ dicāt. i. non fm exteriorem sonū vocis: sed q̄ creditur. i. fm sensum verborū, qui fide tenēt. Et hic quidez sensus est idem apud oēs. Iz nō eedez voces sint quātū ad sonū. Et ideo cumcunq̄ lingue verbis proferāt talis sensus, perficit sacm. ¶ Ad fm dōz, q̄ Iz in qualibet lingua cōtingat diuersis vocibus idē significari: semp tñ aliqua illaz vocū est, qua principaliter & cōsuetudo hoies illius lingue vtuntur ad hoc significandū. & talis vox assumit dz in significatione sacramēti. Sicut etiā inter res sensibiles illa assumitur ad significationē sacramēti, cuius vsus est cōtorto ad actū, p̄ quē sacramēti effectus significat. sicut aq̄ cōsuevimk hoies ad ablutionē corporalē. p̄ quaz spūalis ablutio significat. & ideo aqua assumitur vt materia in baptismo. ¶ Ad tertiū dicēdū, q̄ ille q̄ corrupte, pfert verba sacramētalia. si hoc ex industria facit, nō videt intēdere facere qđ facit ecclā: & ita nō vr pficit sacm. Si aūt hoc faciat ex errore vel lapsu lingue, si sit tāta corruptio, q̄ olo auferat sensum locutiōis, nō vr pficit sacm. Et hoc precipue cōtingit qñ fit corruptio ex pte principij dictiōis: puta si loco eius qđ est in nole patris dicat in nole mitis. ¶ Si vero nō totalr auferatur sensus locutionis per hmōi corruptelā, nihilominus perficit sacm. Et hoc precipue cōtingit qñ fit corruptio ex pte finis: puta si aliqs dicat in nole patrias & filias. Quānis. n. hmōi verba corrupte, plata, nihil significēt ex virtute impōnis: accipitur ñ vt significātia ex accōmodatiōe vsus. Et ideo Iz mutet sonus sensibilis, remanet tñ idē sensus.

¶ Ad aūt dictū est de dicta corruptiōis circa principiū vel finē dictiōis, rōne hz: q̄ apōnos variatio dictiōis ex pte principij, mutat significationē: variatio aūt ex pte finis dictionis, vt plurimū mutat cōsignificationē: q̄ tñ apud grecos variat etiā fm principiū dictionis in declinationib⁹ verboz. ¶ Vnde quo ad hoc/ q̄ quia vsus accōmodatione personas dignas alloquitur in numero plurali (dicendo vnivos tc. ita q̄ si diceretur illi tu/ videretur inferri sibi inimicia: ideo fidi in forma sacramēti penitētie/ absolvendo eām vel principē honoris cōsueti gratia dicat/ absolvo vos a peccatis vestris &c. perfectū est sacramētū nō minus q̄ si in vulgari diceret ad illā personā solā/ ex accōmodatione vsus nō minus q̄ pfecte sint oēs similes orationes: puta/ do vobis hoc munus/ venite vos ad prādiū meū/ & similia. ¶ Et eadē ratione perfecta essent sacramenta si p forma recipiēs sacramētum exprimeretur in nomine honorabili abstracto: puta si quis diceret/ ego absolvo dilationē vestrā a peccatis suis. ¶ Pro regula em generali habendā est/ q̄ qñ oratio habet perfectā significationē ex accōmodatione vsus in ceteris loquutionibus/ sufficit ad sacramenti perfectionē similis oratio applicata ad materiā sacramenti. Et ratio est, q̄ operatio spūalis in sacramentis sequit significationē perfectam orationis sacramētalis: ac per hoc vbi oratio habet suam significationē perfectam/ sacramētū perficitur. Cōstat aūt/ q̄ oratio que in qualibet materia cōmuniter habet suā significationē perfectā/ nō perdit perfectionē sue significationis ex hoc q̄ applicat ad materiā sacramētalē. igitur sicut sufficit oratio illa pfecta in aliqs/

Sed cōtra

Est, q̄ apls dicit ephō. 5. Christus dilexit ecclesiam, & tradidit semetipsum pro ea, vt illā sanctificaret. mūdans eam lauacro aque in verbo vite. Et aug. dicit super ioan. Accedit verbum ad elementū, & fit sacramentum.

Rñdeo

Dōm, q̄ sacramēta (sicut dictū est) adhibent ad hominū sanctificationē sicut quedā signa. Triplex ergo cōsiderari pōt: & quolibet mō cōgruit eis q̄ verba rebus sensibilibus adiungantur. Primo em pōt considerari ex parte cause sanctificātis, que est verbū incarnati, cui sacramētum quodāmodo cōformat. in hoc qđ rei sensibili verbū adhibet. sicut in mysterio incarnatiōis caro est sensibile est verbū dei vnitum. Secōo pōt cōsiderari sacramēta ex parte hoīs qui sanctificat. qui cōponit ex alia & corpore cui ppotionat sacr alis medicina: q̄ per rem visibilē corp⁹ tāgit, & p verbū ab alia creditur. Vnde aug. dicit sup illud io. 15. iā vos mundi estis, ppter sermonē &c. vnde est ista tāta virtus aque vt corp⁹ tāgat & cor abluat, nisi faciente verbo, nō qz dicit sed qz creditur. Tertio pōt cōsiderari ex parte ipsius significationis sacramētalis. Dicit aūt aug. in. 2. de doctrina chriana, q̄ verba inter homines obtinuerūt principatū significādi: qz verba diuersimode formari pōt ad significandos diuersos cōceptus mētis: & propter hoc per verba magis distincte possumus exprimere q̄ mēte cōcipimus. Et ideo ad perfectionē significationis sacramētalis, necesse fuit vt significatio rerum sensibilium, per aliqua verba determinaretur. Aqua em significare potest & ablutionem propter suam humiditatem: & refrigerium propter suam frigiditatē. Sed cum dicit, ego te baptizo, manifestatur q̄ aqua vtimur in baptismo ad significandā emundationem spiritualem.

Sed cōtra

Est, q̄ dōs determinata verba protulit in cōsecratione sacramenti eucharistie. dicens matth. 26. hoc est corpus meum. Similiter etiam mandauit discipulis, vt sub determinata forma verborum baptizarent. dicēs matt. vlti. Euntes docete oēs gentes baptizantes eos in nomine patris & filij & spūssancti.

Rñdeo

Dōm, q̄ (sicut dictū est) in sacramētis verba se hñt p modum forme. res autem sensibiles per modum materie. In omnibus autem compositis ex materia & forma, principium determinationis est ex parte forme, que est quodammodo finis & terminus materie. & ideo principalius requritur ad esse rei determinata forma quam determinata materia: materia em determinata requiritur vt sit proportionata

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝓsõ dixit / ego te baptizo dicat aliꝗ recede hinc: seu aliꝗd cuiꝰmodi. ꝛ ꝓsequatur in nomine patris ꝛ filij ꝛc. hoc enim non est ꝓprie addere ad ꝟba formę: sed interponere verba interrumpendo formã. ꝑōt siquidem interruptio de qua in respõsione ad 3ᵐ est sermo / duplꝫ fieri: vel sine interpositione verborũ / vel cũ interpositione verborũ. Utraq; aũt interruptio non debet esse tanta: qđ tota communẽ morem hominum / commutas forma ꝟbalis orationis. si enim ꝓpter minister dixit / ego te baptizo / iret prędictum: ꝛ postea subderet / in nole ꝑris ꝛ filij ꝛc. sine interim facuisset / sine nõ: solum esset orationis vnitas.

¶ Super. q. 61. ar. 1.

In corpore vna cocla. Sacramẽta sunt necessaria ad humanã salutem. Et probat tripliciter. ¶ Ubi notã duo. primum: qđ non est hic sermo de necessario ad humanam salutem / sine quo nõ potuisset homo saluari sed de necessario sine quo non conuenienter humana salus fuisset. In cuius signum ambos tam in prima q̃ secunda ratione conuenientiam infert sacramentorum. ¶ Secũdo nota differentiam inter authorem ꝛ magistrũ sen. in prima distin. 4. circa has tres rationes / ex eruditioñe / humiliatione / et exercitatione. Nam altius tractantur ab authore: vt patet cõferendo.

¶ Super articulum secundum.

Itul⁹ clar⁹. ¶ In corpore vnacõ studio. In statu innocentie homo sacramentis non indigebat / nec pro remedio peccati / nec pro perfectione animę. ꝓbat. In statu illo superiora inferioribus dominabãtur: ꝛ nullo modo dependebant ab eis: sed contra hũc ordinẽ esset si anima a corporali lem mutationẽ toilat debitus sensus verborum: qz sic manifestũ est q̃ tollit veritas sacramẽti. Manifestũ est aũt, q̃ si diminuatur aliquid eorũ q̃ sunt de substãtia formę sacrãlis, tollit debitus sensus verborũ, ꝛ ideo non perficit sacrm. Vñ ordinatus dicit in li. de spũ sco, Si qꝭ ita baptizare conet, vt vnũ de ꝑdictis nolit ꝓterminat⁹ f. ꝑris ꝛ filij ꝛ spũsci) sine ꝓfectiõe baptizabit. Si aũt subtrahatur aliqd qđ si sit de substãtia formę, tal diminutio ñ tollit debitũ sẽsũ ꝟborũ, ꝛ ꝓ ꝟbis nec sacri ꝓfectionẽ. Sicut i forma eucharistie, q̃ ẽ, ẽ ẽsn corpus meũ. dr. n. subtatũ nõ tollit debitũ sensum verborũ. ꝛ tõ nõ impedit ꝓfectionẽ sacri: q̃uis possit ꝛtingẽ, q̃ 1° q̃ ꝓtermittit, peccet ex negligẽtia vel cõtẽptu. ¶ Circa additionẽ etiã cõtingit aliqđ apponi qđ est corruptiũ debiti sensus: puta si aliq̃s dicat, ego te baptizo in nole ꝑris maioris ꝛ filij minoris: sicut arriant baptizabãt. ꝛ tõ tal additio tollit ꝟitatẽ sacri. Si ꝟo sit tal additio, q̃ nõ auferat debitũ sensũ, ñ tollit sacri ꝟitas. Nec refert vtꝛ tal additio fiat in ꝓncꝰ, me°, vel in fine: vt si aliq̃s dicat, ego te baptizo, in nole dei patris omnipotẽtis, ꝛ filij eius vnigeniti, ꝛ ſ. ſ. paracliti, erit verũ baptisma. Et sic si qs dicat, ego te baptizo, in nole ꝑris ꝛ filij ꝛ ſ. ſ. ꝛ btã virgo te adiuuet, erit verũ baptisma. ¶ Forte aũt si diceret, ego te baptizo in nole ꝑris ꝛ filij ꝛ ſ. ſ. ꝛ btẽ virginis matre, nõ ẽt baptism⁹: qz di. 1. ad cor. 1. nũquid paul⁹ ꝓ vob crucifixus est, aut in nole pauli baptizati estis? Sed h̃ verũ est, si sic intelligat in nole. b. ꝟg. baptizari, sicut in nole trinitatis. q̃ baptism⁹ cõsecrat: tal esset sensus eẽt. Iulius vere fidei, q ꝓfis tolleret veritatẽ sacri. Si vero sic intelligat qđ addit. ꝛ in nole btẽ ꝟginis nõ q̃si nomẽ btẽ virginis aliq̃d operet in baptismo. ꝛ vt eius intercessio, q̃sit baptizato ad cõseruandã gratiã baptismalem, nõ tollitur perfecto sacramenti.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ ad ꝟba sacre scripture nõ ꝛz aliqd apponẽ. q̃tũ ad sensum: sed q̃tũ ad expõiez sacre scripture, multa eis ꝟba a doctoribus apponunt. ꝛ Nõ tñ ꝛz ẽt ꝟba sacre scripture apponere, ita q̃ dicanꝫ esse de integritate sacre scripture: qz hoc eẽt vitiũ falsitatis. Et sic̃ si quis diceret aliqđ esse de necessitate fidei, q̃ nõ ẽst. ¶ Ad scõm dõm, q̃ ꝟba ꝓnẽt ad formã sacri: rõne sensus signati. Et ideo q̃cunq; fiat additio vel subtractio ꝟborũ, q̃nõ addat aliquid aut subtrahat debito sensui, nõ tollit spẽs sacramẽti. ¶ Ad tertium dõm, q̃ si sit tanta interruptio verborũ, q̃ inter cipiat inẽ tio pronũciantis, tollit sensus sacramẽti, ꝛ p cõsequẽs veritas eius: nõ aũt tollit qñ ẽ pua interruptio, q̃ intẽtionẽ ꝓferẽtis ꝛ intellectũ verborũ non aufert. f. Et idẽ est etiã dõm de trãspositione verborũ: qz si tollit sensum locutionis, nõ ꝓficit sacramentũ: sicut patet de nugatione ꝓposita vel postposita signo. Si aũt sit talis trãspositio q̃ sensum locutionis nõ variet, nõ tollitur ꝟitas sacri: qz ꝑm q̃ ꝑbs dicit noia ꝛ verba transposita idem significant.

¶ De necessitate sacramentorũ. Mo. 61.

Einde Cõsideradus est de necessitate sacramentorum. ¶ Et circa hoc queruntur quatuor. Primo, vtrum sacramenta sint necessaria ad salutem humanam. Secũdo vtrũ fuerint necessaria in statu aũ peccatũ. Tertio, vtrum fuerint necessaria in statu post peccatũ ante christum. Quarto, vtrum fuerint necessaria post christi aduentum.

¶ Utrum sacramẽta sint necessaria ad humanã salutẽ. Ar. 1.

Ad primũ Sic ꝓcedit. Vñ q̃ sacra nõ sint necessaria ad hũanã salutẽ. Dicit enim apo. 1. ad tim. 4. Corpal exercitatio ad modicũ vtilis est. Si vsus sacrorũ ꝓtinet ad corpalẽ exercitationẽ: eo q̃ sacra ꝓficiunt in signatione sensibilium rerũ ꝛ ꝟborũ, vt dictũ est. Ergo sacra nõ sunt necessaria ad hũanam salutẽ. ¶ ꝓ. 2. ad cor. 12. apls dr. Sufficit tibi gra mea. Nõ aũt sufficeret si sacra eẽnt necessaria ad salutẽ. Nõ sunt ergo sacra saluti hũane neẽsa. ¶ ꝓ. Posita cã sufficiẽti, nihil aliud vt esse neẽsm ad effectũ. Sed passio xp̃i est sufficiẽs cã nr̃e saluti, dicit enim apo. ad ro. 5. si cũ inimici essemus, recõciliati sumus ꝺo per mortẽ filij eius, multo magis recõciliati saluti erimus in vita ipsius. Non ergo requiruntur sacramenta ad salutẽ humanam.

Sed ꝯra Est, q̃ aug. dicit. 19. ꝺ fausti. In nullo nomẽ religiõis seu verũ seu falsum, coadunari homines ꝑsit, nisi aliq̃ signaculorũ seu sacrorũ visibiliũ cõmunione colligent. Sed necessariũ est ad hũanã salutẽ homines adunari in vnã vere religiõis nomẽ. Ergo sacra sũt necessaria ad hũanã salutẽ.

Rñdeo Dõm, q̃ sacra sunt necessaria ad hũanã salutem triplici rõne. Quarũ pria sumẽda, est ex cõditione hũane nãe: cuius ꝓpriũ est, vt ꝓ corpalia ꝛ sensibilia in spũalia ꝛ intelligibilia deducaꝫ. Pertinet aũt ad diuinã ꝓuidentiã, vt cuiqs rei ꝓuideat ꝑm modũ sue cõditionis. Et iõ cõuenienter diuina sapiẽtia hoi auxilia salutis cõfert sub quibuldã corpalibus et sensibilibus signis, q̃ sacra dicunt. f. Secũda rõ sumẽda ẽ ex ꝑte hois: q̃ peccãdo se subdidit ꝓ affectũ corpalibꝰ rebꝰ. Vñ aũt ꝺs medicinale remediũ hoi adhiberi, vbi patiꝫ morbũ. Et ideo cõuenies fuit vt deus ꝓ quedã corpalia signa, hoi spũale medicinã adhiberet: nã si spũalia nuda ei ꝓponerent, eius ꝙus applicari nõ posset. corpalibꝰ dedit⁹. f. Tertia aũt rõ sumẽda ex ꝑte studio actionis hũane: q̃ ꝑcipue circa corpalia versat. Ne ergo eẽ bldurũ, si totaliter a corpalibꝰ actibus abstraheret, ꝓpolita sint et corpalia exercitia in sacramẽtis, quibꝰ saluberiter exerceat ad euitãda superstitiosa exercitia, que cõsistũt in cultu demoniũ: vel qualitercunq; noxia, que cõsistũt in actibꝰ peccatorũ. f. Sic igit̃ sacramẽtorum institutionẽ, homo cõuenienter sue nature erudit per sensibilia: humiliat, se corpalibꝰ subiectũ cognoscẽs. Dum sibi per corporalia subueniturꝫ: preseruat etiam a noxijs actionibus ꝙ per salubria exercitia sacramentorum.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ corpalis exercitatio, inquãtũ est corpalis, nõ multũ vtilis est. Sed exercitatio ꝓ vtilium sacrorũ, nõ est pure corpalis: sed quodammodo est spũalis. f. ꝓ signatione ꝛ causalitate. ¶ Ad scõm dõm, q̃ gra dei est sufficiẽs causa hũane salutis: sed deus dat hoibus gram ꝑm modũ eis cõuenientẽ. ꝛ tõ necessaria sunt hoibꝰ sacra ad gratiã ꝓ cõsequendã. ¶ Ad tertiũ dõm, q̃ passio xp̃i est sufficiẽs causa hũane salutis. Nec ꝓ hoc sequit q̃ sacra nõ sint necessaria ad hũanam salutẽ: qz operanꝫ in vi tute passionis xp̃i ꝛ passio xp̃i quodãmodo applicaꝫ hoibus ꝓ sacra: ꝑm illud rom. 6. quicunq; baptizati sumus in christo iesu, in morte ipsius baptizati sumus. 4. dist. 1. q. 1. ar. 2. q. 3.

¶ Utrum etiã ante peccatũ fuerint hominibus nẽcia sacra. Ar. 2.

Ad scõm Sic ꝓcedit. Videꝫ q̃ etiã ãpeccatũ fuerit hoi nẽcia sacra. Quia ꝺcm ẽst, sacra sunt necessaria hoi ad gram cõsequẽdã. Sed ẽt in statu innocẽtie hõ indigebat gra: sicut in ꝓia ꝑte habitũ est. Ergo ẽt in statu illo erant necessaria sacra. ¶ ꝓ. Sacra sunt necessaria hoi ꝑm cõditionẽ hũane nãe: sicut ꝺcm est. Sed eadẽ est nã hois ãpeccatũ ꝓ peccatũ. Ergo vt q̃ etiã ante peccatũ hõ indiguerit sacris. ¶ ꝓ. Matrimoniũ est quoddã sacrm: ꝑm illud ephe. 5. sacramẽtũ hoc magnũ est. ego aũt dico in chro ꝛ ecclia. Sed mr̃imoniũ fuit institutum ãpeccatũ: vt ꝺcm est. 2. Ergo sacra erãt nẽcia hoi ante peccatũ.

Sed cõtra Est, q̃ medicina nõ ẽ necessaria nisi egroto: ꝑm illud matth. 9. nõ est opus sanis medicus. Sed sacra sunt quedã spũales medicine, que adhibentur cõtra vulnera peccati. Ergo nõ fuerũt necessaria ante peccatũ.

Rñdeo Dõm, q̃ i statu innocẽtie ãpeccatũ sacra nẽcia non fuerũt. Cuius rõ accipi põt ex rectitudine status hominis: in q̃ superiora inferioribꝰ ꝺminabant, ꝛ nullo modo ꝺpẽdebãt ab eis. Sic̃. n. mẽs subeˢat deo, ita mẽti subeˢãt inferiores ãe vires, ꝛ ipsi ãe corp⁹. Cõtra hũc aũt ordinẽ eẽt, si aĩa ꝓficeˢ ex, vel q̃tum ad sciam, vel q̃tũ ad gram, ꝙ aliq̃d corpale: q̃ fit in sacris. Et iõ in statu innocẽtie hõ sacris nõ indigebat: nõ solũ inquãtũ sacra ordinantur ad remediũ pcti, sed ẽt inquãtũ ipa ordinant ad aie ꝓfectionẽ.

bus sacramentis ꝑficeretur: siue quo ad scientiam: siue quo ad gratiam: ergo. Maior declaratur: quia sicut mens sub deo: ita ꝛc.

¶ Circa hãc doctrinã simul cũ ea que eximitur in rñsione ad secũdũ: dubiũ occurrit. an hec dicta sc̃z q̃ in statu innocẽtie superiora nullo modo dependebãt ab inferioribus: ꝛ sic̃ q̃ aĩa quantũ ad superiorẽ partẽ nõ indiguisset accipere aliquid a corpalibus rebus ad sui ꝑfectionẽ: intelligẽda sint de ipso statu innocẽtie eõi primo homini ꝛ filijs q̃ fuissent innocentes: an de primo homine solũmodo qui solus fuit ãpeccatum. Et est rõ dubij: qz in statu innocẽtie filij a dc acõsimiliter sciam ex sensibilibus: vt aut̃ dicit in prima pte. q. 101.) ac per hoc superiora aliquo modo dependebant ab inferioribus: ꝛ superior parte indigebat ad sui ꝑfectionẽ accipere a corpalibus rebꝰ cuius oppositum hic dicitur ꝛ propterea ꝛ verba nõ ꝓmunt ad statũ innocẽtie communes ꝓ patri ꝛ filio. Sed nec de ipso adã verificant: qz anime primi hominis competebat modus intelligendi per cõersionẽ ad fantasmata: vt aut̃ dixit i prima pte. q. 94. ar. 2. intellectio enim per conuersionem ad fantasmata ꝺpẽdet a fantasmatibus: ac per hoc fugitiua ꝺpẽdebat aliquo modo ab inferioribus: cuius oppositũ hic dicitur.

¶ Ad hoc dicitur: q̃ ꝓ ꝑsens doctrina intelligẽda est de statu innocentie vt fuit in adã. tũ qz in ipso solo fuit sine ꝺpẽdentia superiorũ ab inferioribus quo ad sciẽtiam. tum qz aut̃ho: nõ querit absolute de statu innocẽtie: sz de homine ante peccatum: vt per hoc ãpeccatum determinet q̃ de homine ꝑm tẽpus illud quo fuit ante q̃ peccaret ẽrit: ꝛ non limpliciter de homine si perseueraˢset cũ posteritate in innocẽtia. ¶ Ad obiectionẽ autem in oppositũ: dicitur q̃ intellectio ade quita ex speciebꝰ nõ acquisitis ex sensibus: sed infusis a deo / procedebat: nõ dependebat a fantasmatibus: sed vtebatur fantasmatibꝰ vt inferioribus: sicut anima vtebatur corpore subdito.

¶ Et si queratur ꝺ respondendum sit ꝑ eũdũ anthoꝝ doctrinam sit querenti: an filij innocentes indigu issent sacramẽtis: dicitur q̃ nõ fuissent eis necessaria sacramenta: quia principalis perfectio hominis per sacramenta: est per gratiam / homines autem fuissent geniti cum gratia (vt in prima parte. q. 101. articu. 1. auctho: dixit) non indiguissent igitur ex conditione sui status sacramentis perfectiuis hominis quantũ ad gratiam. Et quia gratiam comitatur dona intellectus perfectiua: consequens est: vt nec quo ad perfectionem scientie de supernaturalibus indiguissent sacramẽtis: eo ꝺ enim modo diuina sapientia ꝓuidet de principali: ꝛ accessorio: vt patet ex opposito nostro statu in quo perfectionẽ scientie supernaturalis ex sacramentis accipimus: quia per illa tãtum gratiam a deo habemus.

¶ Super arti. tertiũ.

Itulus clarius. In corpe vna conclusio. Ante christi aduentum post peccatũ necesse fuit quedam sacramenta institui.

¶ ꝓbatur. Sacramẽta sunt necessaria ad humanam salutem: vt signa sensibilia in visibilium rerum: qbus homo post peccatum sanctificatur: ergo ante christi aduentum post peccatum oportuit esse q̃dam sensibilia signa quibus fidem suam de christo futuro homo protestaretur: ergo oportuit tunc esse sacramenta quedam, ꝓ prima consequentia probatur: qz nullus post peccatũ sanctificatur nisi per christum ꝛc. Secunda consequentia ꝓbatur: quia huiusmodi signa dicũtur esse sacramenta.

¶ Super articulum quartum. 4. dist. 1. q. 1. ar. 2. q. 5. ꝛ di. 2. ar. 4. q. 1. Et. 4. ꝺ ca. 57.

Itulus clarus. ¶ In corpore vna conclusio. Oportet in nova lege esse quedam alia sacramenta. ꝓbatur. Sacramẽta sunt signa protestantia fidem: qua homo instificatur: ergo oportet esse alia sacramenta quibus preterita credita significẽtur. Cõsequentia quo ad id quod supponit scilicet diuersitatẽ significabilium: ꝓbatur: qz antiqui saluabantur per fidem christi nascituri: nos per fidem christi nati. Et quo ad ipsa signa ꝓbatur: quia aliqs signis oportet significari preterita ꝛ futura. ꝓbatur hoc authoritate augustini: ex ipsis verbis preteriti ꝛ futuri tpis.

Ad primũ Ergo dicẽdũ, q̃ ꝺ in statu innocẽtie gratia indigebat. nõ tñ vt eã cõsequeretur: q̃ aliqua sensibilia signa, ꝛz spũalr ꝛ inuisibilr. ¶ Ad ꝫm dicẽdũ. q̃ eadẽ est natura hominis ante ꝑcm ꝛ post peccatũ: nõ tñ est idem nature status. Hã post peccatũ, alia etiã qnã tũ ad superiorẽ prẽ indiget accipere aliqđ a corpalibus rebus ad sui ꝑfectionẽ, qꝺ in illo statu hoi necesse nõ erat. ¶ Ad tertiũ dicendũ, q̃ matrimoniũ fuit institutũ i statu innocẽtie, nõ ꝑm q̃ est sacrm: iz ꝑm q̃ est in officiũ nature. Ex hoc tñ aliquid significabat futurũ circa christum ꝛ ecclesiam: sicut ꝛ omnia alia in figura christi precesserunt.

¶ Utrum post peccatum ante christum, sacramenta debuerint esse. Artı. 3.

Ad tertiũ Sic ꝓcedit. Videtur q̃ post peccatũ ante christũ sacramẽta nõ debuerint esse. Dicit enim n. q̃ per sacra passio xp̃i hoibus applicatur, ꝛ sic passio christi comparatur ad sacra sicut cã ad effectũ. Sz effectꝰ nõ ꝓcedit cãm. Ergo sacra nõ debuerũt esse ante christi aduẽtũ. ¶ ꝓ. Sacra debẽt esse cõuenientia statui humani, generis: vt patet ꝙ aug. 19. cõtra faustũ. Sed status humani generis nõ fuit mutatus post peccatũ, vsq; ad reparationẽ sacrã per xp̃m. Ergo nec̃ sacra debuerũt immutari. vt ꝑter sacra legis natura. alia statuerẽtur in lege moysi. ¶ Preterea. Quãto aliqđ est magis ꝓpinquũ perfecto, tãto magis ꝺz ei assimilari. Sz ꝑfectio salutis humane ꝙ christum facta est. cui ꝓpinquora fuerũt sacra ve. le. q̃ ea q̃ fuerũt ãn legẽ. Ergo debuerũt esse sibiora sacris christi. Cuiꝰ tñ ꝫtũ apparet, ex eo q̃ sacerdotũ christi ꝙ dicitur esse futurum ꝑm ordinem melchisedech. ꝛ non ꝑm ordinem aaron: vt habetur heb. 7. Non ergo conuenienter fuerunt disposita ante christum sacramenta.

Sed ꝯ Est, q̃ aug. dicit. 19. cõtra faustũ, q̃ prima sacrã celebrabãtur ꝛ observabant ex lege. ꝓncia erãt christi venturi. Sz necessariũ erat ad humanã salutẽ vt aduẽtus christi ꝓnũtiaretur. Ergo necessariũ erat ante christũ sacra quedaz disponi.

Rñdeo Dicẽdũ, q̃ sacramẽtũ necessaria sunt ad humanã salutẽ, inquãtũ sunt q̃dã sensibilia signa inuisibilũ rerũ, qbus homo sanctificat. Nullus autem sanctificari põt post peccatũ, nisi per christũ qui ꝓpositus deus, ꝓpitiatorẽ per fidẽ in sanguine ipsius, ad ostensionẽ iustitie sue, vt sit ipse iust⁹ ꝛ iustificãs eũ q̃ ex fide est Jesu christi. Et ideo oportebat ante christi aduẽtũ eẽ q̃dã signa visibilia, quibus homo fidem suã ꝓtestaret de futuro saluatoris aduentu. Et hmõi signa dicũtur sacra. Et sic ꝑz q̃ ante christi aduẽtũ, necesse fuit q̃dã sacra institui.

Ad primũ Ergo dicẽdũ, q̃ passio christi est cã finalis veterũ sacramẽtorum: q̃. f. ad ipsam significãdam sunt instituta. Cã aũt finalis nõ põt ee tempore. Sz solũ in intẽtione agẽtis. Et ideo non est inconueniens aliq̃ sacra ante christi passionẽ fuisse. ¶ Ad scõm dicẽdũ, q̃ status hũani gnis post peccatũ ꝛ ãn christũ, duplr põt cõsiderari. Uno mõ ꝑm fidei rõnẽ. ꝛ sic semp vn⁹ ꝛ idẽ ꝓmansit: qz. f. iustificabãt hoies per fidẽ futuri, christi aduẽtus. Alio mõ põr cõsideraꝛi ꝑm intẽsionẽ ꝛ remissionẽ peccati, ꝛ exꝑsse cognitionis de christo. Nã per incremẽta tẽporũ ꝛ peccatũ cepit in hole magis dñari: intã tũ q̃ rõne hois ꝓ peccatũ obtenebrata, non sufficerẽt hoi ad recte viuẽdũ ꝓcepta legis nature. Sz necesse fuit determinari ꝓcepta in lege scripta, ꝛ cũ his q̃dã fidei sacramenta.

¶ Oportebat etiã q̃ per incremẽta tẽporũ magis explicaretur cognitio fidei: qz vt gre. dicit. per incremẽta tẽporũ, creuit diuine cognitionis aug⁹. Et ideo etiã necesse fuit, q̃ in veteri le. q̃dã sacra fidei quã hẽbãt de christo vẽturo, determinarenꝫ. Que q̃dẽ cõparãtur ad sacra q̃ fuerũt ãn legẽ sicut determinatũ ad indeterminatũ: qz. f. ante legẽ nõ fuit determinate ꝑ ꝛ ꝓ hoi quibus sacramẽtis vretur, sicut fuit ꝓ legẽ. qđ erat necessariũ, et ꝓpter obtenebrationẽ legis naturalis. ꝛ vt esset determinatio: fidei significatio. ¶ Ad tertiũ ꝺm, q̃ sacrm melchisedech, qđ fuit ante legẽ. magis assimilatur sacramẽto nole. in mã: inquãtũ. f. obtulit panẽ ꝛ vinũ (vt habetur gen. 14.) sicut etiã sacrificium noue le. oblatione panis ꝛ vini perficitur. Sacramẽta tñ legis mosayce magis assimilãtur rei significate per sacramẽtũ. f. passioni christi: vt patet de agno paschali, ꝛ aliis hmõi. Et hoc ideo, ne propter continuitatẽ tẽporis, si per maneret eadẽ sacramẽtoũ species, videret sacramenti eiusdem esse continuatio.

¶ Utrum post christum debuerint esse aliqua sacramenta. Articulus. 4.

Ad quartũ Sic ꝓcedit. Videtur q̃ post christũ non debuerint esse aliqua sacramẽta. Uenĩente enĩ veritate, debet cessare figura. Sed gratia ꝛ veritas per Jesum christũ facta est: vt dicitur ioã. primo. Cũ igit̃ sacramẽta sint veritatis signa siue figure, videtur q̃ post christi passionẽ, sacramẽta esse nõ debuerint. ¶ Preterea. Sacramẽta in ꝙbusdã elementis consistũt: vt ex supradictis patet. Sz apostolus dicit gal. 4. q̃ cũ essemus paruuli. sub elemẽtis mundi eramus seruiẽtes, nunc autem tẽporis plenitudine veniente, iam nõ sumus paruuli. Ergo videtur qõ nõ debeamus deo seruire sub elementis huius mũdi, corpalibus sacramẽtis vtendo. ¶ ꝓ. Apud deũ nõ est trãsmutatio nec vicissitudinis obumbratio: vt dicitur iac. 1. Sz hoc videt ad quãdã mutationẽ diuine voluntatis pertinere, q̃ alia sacramẽta nunc hoibꝰ exhibeat ad sanctificationẽ tempore gratie, ꝛ alia ante christum. Ergo videt q̃ post christum non debuerint alia sacramenta institui.

Sed contra Est, q̃ augu. dicit contra faustum. 19. q̃ sacramenta ve. le. sunt ablata, qꝛ impleta: ꝛ alia sunt instituta, virtute maiora, vtilitate meliora, actu faciliora, numero pauciora.

Rñdeo Dicendũ, q̃ sicut antiqui patres saluati sunt ꝓ fidẽ christi venturi. ita ꝛ nos saluamur per fidẽ christi iam nati ꝛ passi. Sunt aũt sacra quedam signa ꝓtestatia fidem qua hõ instificat. Oꝑz

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super questionis. 62. arti. 1.

Attitulo nota terminos. Non enim querit an sacramẽta dicãtur causa: sed an sint causa. Et hoc tõ: q non fatisfit gõi vocãdo causam id qõ vera non est causa. De gratia autẽ in presenti titulo sermo est in distinctione: reservatur enim sequẽti articulo/que sit illa gratia que per sacra conferũt. Unde nõ spectat ad presentẽ questionẽ discentere in speciali de gratia que causatur. Rursus principium nõ articuli huius sed introducte questiõis hui⁹ pspexerio (vbi hec questio. 62. a ẽ tice sexa gessima tertia diffinguit/dicendo: ¶ Primo de effectu eius pncipali qui est gra: 2o de effectu scõdario q est character) videbis q sub gre nose hoc in loco nõ cõprehenditur character/quum distinguatur cõtra characterem/sed cõiter sumitur: put a sanctio dicitur/q sacramenta cõferũt gratiam. Et hoc mãda memorie: ¶ reminiscere/quum posuerit dicẽs sacramẽta causare instrumẽtaliter gratiam: vt nõ recurras ad characterem. vole fugere q baptismus nõ causet grãz gratũ facientem/q creator ¶ creatura nõ potest ẽ instrumentaliter creare. hic enim de effectu pncipali sacramentorũ/q est gratia distincta contra characterẽ/tractãdo querit an sacramẽtũ sit cã gre. ¶ In sequenti articulo quid addat hec gra supra gratiã gratũ facientẽ/discutitur.

¶ In corpore articuli tria fiũt. primo ponit id in quo opz omnes conuenire. Scõdo recitatur quorũdam opinio. Tertio rndetur questiõi pm ppriam opinionẽ. ¶ Quo ad primũ cõclo est. Necesse est dicere sacramenta legis aliquo mõ cãre gratiam. Probatur.

J. ar. 6. ¶ q. 64. ã. 1. 1. Et. 3. dis. 40. ar. 5. Et. 4. di. 1. q. ar. 1. q. 1. ¶ ar. 4. q. 1. et ar. 5. q. 1. Et. 4. 5 c. 17. et 74. 8ho et col. 2. primo. Et veri. q. 2. ¶. ar. 4. Et 8lib. 12. arti. 15.

Per sacramẽta homo ch⁹o incorporatur: ergo acẽrit gratiam. Zño est apostoli. Cõsequẽtia pz: q non fit homo membrum christi nisi per gratiam. ¶ Quo ad secundum/primo ponit opinio/q sacramẽta causant nõ operãdo ad gratiã: sed q⁹ deus assistit: cũ exemplis ¶ autoritate bernardi. Scõdo exponitur quid importet hec opinio: scz q nõ ponit sacramẽta supra genera signorum. ¶ declarat exemplis. Tertio improbat hec opinio autoritate sanctorũ/ addẽtium signo causam. ¶ Quo ad tertiuz ponitur primo distinctio bimembris de causa agẽte: scz principali ¶ instrumentali. ¶ Secundo ponit causẽ principalis cõditiones: qua. distinguitur ab instrumentali: scz principalis causa est/que agit virtute sue forme cui assimilatur effectus. Et iuxta hoc membrũ ponit vna cõclusio. Solus deus est causa principalis gratie. Probat. solus deus est/cuius est participata similitudo gratie: ergo solus deus est gratie cã principalis. Antecedens ẽt petri apostoli. Consequẽtia patet ex conditione cause principalis. ¶ Tertio ponitur cõditio cause instrumentalis. Et iuxta hoc membrum ponitur alia cõclusio: scz / Sacramenta sunt cause agentes instrumentaliter ad gratiam. Probatur. Causa instrumentalis est/quenõ agit virtute sue forme: sed per solum motum quo ab agente principali mouetur: sed sacramenta deus adhibet/vt per ea causet gratiam: ergo sunt cause instrumentales. Maior patet ex signo: q⁹ effectus nõ assimilatur instrumento. ¶ ex exemplo de lectulo respectu ferre ¶ artis. Minor probatur autoritate augustini/¶ apostoli/¶ modi loquẽdi: q⁹ hoc vocatur instrumẽtum: per quod principale agens operari dicitur.

¶ Circa hoc loco aduertendum est/q⁹ scot⁹ in. 4. sent. dist. 1. q⁹. 4. ¶. 5. ẽsi videatur tertiam ponere opinionem: pm tñ rem positio sua incidit in opinionem prius citatam ac improbatam in litera: solus enim verbis ab illa differt. Ponit enim tria in sacramento. primo effectum qui est sensibile signum. Secundo ponit quod adhibetur ex institutione diuina: tale vt a nobis suscipiat sacramentum. Tertium quod requiritur secundum q⁹ necessitans necessitate infallibilitatis respectu effectus significati per sacramentum. Tertium/q⁹ habet rationem dispositionis: pro quanto sacramentum: ex ipsa institutione disponit ad suscipiendum effectum significatum per sacramentum/a deo immediate causante illum. ¶ Et quantum concurrit ad sacramentum licet non sit pm rem causa gratie: potest tamẽ appellari causa instrumentalis gratie: vt sic saltem vtar authoritate sanctorum. ¶ Declarat autem hoc: scz q⁹ sola vera causalitate potest dici causa instrumentalis tũ q⁹ meritum dicitur causa premiũ: ¶ tamen non efficit illud. tum quia motus dicit causa termini: ¶ tũ nõ effectus: tũ q⁹ veraz causalitatem imprimit/q⁹ per meritum acquirit terminum premiũ: ¶ meritum non est causa vere instrumentalis. ¶ hoc dicere militat contra rationem litere sumptã ex modo loquẽdi cũ illa prepositione q⁹.

¶ Arguit preterea contra conclusionem principalem huius litere: scz sacramentum est vere causa instrumentaliter agens ad gratiam. Et argumentũ suum est ex parte effectus. Aut sacramentum attingit instrumẽtaliter agendo/ipsam gratiam gratũ facientem. aut aliquam dispositionem proximam. non põt dici primum: q⁹ gratia creatur/¶ nulla creatura potest ẽtiam instrumentaliter creare. Non potest dici secundum. tum quia dispositio illa quum sit forma supernaturalis/est eque creabilis sicut gratia. tum q⁹ subiectum est eque in potentia obedientiali ad illam dispositionem: tum q⁹ dispositio illa producitur in instanti: sacramenta autem non possunt agere in instanti. Et si ponatur produci in tempore: deum agere in tempore inconuenit. ¶ Arguit preterea contra idem/descendendo specialiter ad sacramentum eucharistie. Quia transubstantiatio sit sola infinita virtute non minus quã creatio: nec potest fingi in pane dispositione necessitans ad trãsubstantiationẽ: quoniam dispositio necessitans est in codẽ instanti cum termino.

cessitans est in eodẽ instanti cũ termino. ¶ Preterea. In aliis sacramentis oportet assignare q⁹ sit illa dispositio q⁹ instrumẽtalr cãtur a sacris. ¶ Demũ arguit q⁹ superfluẽ ponitur ista cautela in sacramẽtis: q⁹ sine ipsa ex assistẽtia diuina ecclesie reuelata/in operatiõibus sacramẽtalibus ola saluãtur ad sacramenta ¶ eorum effectus requisita.

¶ Ad primo obiecta scoti/dicuiter rndendo/dicit q⁹ quũ ipse non saluet sacrm cãm esse/ sed cãm dicit ¶ in veritate nõ nisi signum infallibile pceptum suscipit ponatur ad effectũ sacramẽti. nõ satisfit authoritatib⁹ sanctorũ/dicentibus sacrm esse signum/¶ cãm efficiẽtẽ signatum: vt ps in. 4. sen. ¶ Quũ ergo obiecit primo/q⁹ sacrm habet rationẽ dispositionis respõdetur q⁹ nõ esset dispositio nisi ratione obediẽtie qua preceptũ suscipitur signum/¶ ppterea falsum est/q⁹ tm sacramẽtũ seu illius suceptio pm se esset dispositio in esse reali/nisi ponat realiter cã. ¶ Ad 2m vero de merito/dicitur q⁹ licet meritum sit causalr ratio qua operãti est debitum premiũ/¶ propterea dicit cã premii. cõstat tamen meritũ nõ efficere pmiũ: quia aliunde est mereri/¶ aliunde pmiare. Et propterea nõ obstat hoc pposito: vbi de causa efficiẽte pm rem est questio. ¶ Ad tertiumde motu/dicitur q⁹ quia motus põt sumi actiue/vel passiue/vt ab solute/¶ per motionem actiuã pcludubio effectum ẽt terminus/per motum autem simplr vel passiue/nõ effectiue ps ¶ ẽ per viam acquiritur terminus. Ideo argumentum nõ obstat ppositioni/qua vtitur author in hoc ppolito: scz illud proprie dicitur instrumẽtũ/per q⁹ agens effectiue operatur. ¶ Et per hoc ps rnsio ad vltimũ. Z rõnẽ de modo loquẽdi/qm nõ sumit argumẽtu author/ex ly p absolute/ applicato ad id/q⁹ q⁹ efficiens operat. ¶ Ad argumẽta secundo loco inducta cõtra cõclusionẽ principalẽ dicitur q⁹ sacramẽtũ instrumẽtaliter attingit gratiã sacramẽtalẽ/¶ nõ oportet recurrere ad dispositionẽ proximã ad gratiam. Quicquid enim sit aliorũ opinionem vt probabiliorem dixerit author in. 4. sen. hoc in loco pm propriam sentẽtiã longe aliud senſit: ex pposito ponẽs gratiã gratũ facientẽ (qua scilicet homo sit mẽbrũ christi/¶ qua formaliter diuine nature consortes) a deo pncipaliter/¶ a sacramẽtis instrumentaliter effici. ¶ Et confirmatur clare hanc esse suam intentionẽ ex titulo questionis. Ubi distinguit hanc questionẽ a sequenti. per hoc q⁹ nõ quaritur de sacramẽti effectu principali. qui est gratia. Tunc aũt que dicitur esse indicium in. 4. sen. quo ad presentẽ questionẽ. Et cõfirmatur hoc idẽ ex sequẽti articulo huius ẽstionis. Ubi gratia sacramentalis nõ ponitur dispositio: sed vt patebit nullũ habitualẽ donũ addit supra gratiam gratũ facientẽ. ¶ Ad obiectionẽ aũt/q⁹ nulla creatura potest ẽtiã instrumẽtaliter creare. rndetur deo concedendo: sed negũdo q⁹ gratia ppzie creetur. Quod patet ex eo q⁹ quum desinit esse/nõ annihilatur. nã si crearetur: quia creatio est ex nihilo/quuz desineret cõseruari oporteret q⁹ eius desitio esset annihilatio: deum autem credimus nunq⁹ aliquid annihilare. ¶ Et licet hoc sufficiat argumento: pio reuerentia tamen cõmunis dicti/sane intelligendi de creatione gratie/pinguere potest/q⁹ causalio gratie dupliciter sumi potest. Uel quatenus est mutatio anime de non grata in gratam deo. ¶ sic attingitur instrumẽtaliter a sacramento. Uel quatenus creatio ibi aliquo modo immiscetur. ¶ sic sit gratia immediate a deo. Probatur aũt conuenienter sic dici: quia christus caput ecclesie vt homo/alioqui non esset ciusdem nature cum membris/influit vitam pncipaliter/q⁹ deus vt auctor gratum facientis membris suis: constat aũt humanitatẽ christi influere virtutis diuinam ex alia ¶ corpe vnõ sit. Et ẽ est q⁹ aug. dicit, q⁹ corpus tãgit, ¶ cor ablut.

¶ Ad tertiũ dõm. q⁹ rõ illa pcedit de eo qõ est cã gratie per modũ pincipalis agentis. Hoc enim est propriũ dei: vt dictum est.

¶ Utrũ gratia sacramẽtalis, aliqd addat supra gratiam virtutũ ¶ donorũ. Arti. 2.

D scz Sic pcedit. Ulidek q⁹ gra sacramẽtalis nõ addat aliquid super gratiã virtutũ ¶ donorum. Per gratiã enim virtutũ ¶ donorũ perficitur alia sufficiẽter, ¶ quãtũ ad essentiã anime, ¶ quãtũ ad potẽtias eius: vt patet ex his que in secũda parte dicta sunt. Sed gratia ordinatur ad aie perfectionẽ. Ergo gratia sacramẽtalis nõ põt aliquid addere super gratiã virtutũ ¶ donorũ. ¶ ẽ. Defectus aie ex peccatis causantur. Sed ola peccata sufficiẽter excludũtur gratia virtutũ ¶ donorũ: q⁹ nullum est peccatũ q⁹ nõ ẽtur aliqua virtute. Gratia ergo sacramẽtalis cũ ordinet ad defectus aie tollẽdos. nõ põt aliquid addere sup gratiã virtutũ ¶ donorũ. ¶ Preterea. Qlo addito vel subtractio in formis. variat spẽm: vt di cit. 8. meta. Si ergo gra sacramẽtalis addat aliqd sup gratiã virtutũ ¶ donorũ. seqtur q⁹ eã noce dicat gra. Et sic nihil certũ nobis ossẽditur. ex hoc q⁹ sacra dicũtur gratiã causare.

Sz Est, q⁹ si gratia sacramẽtalis nõ addit aliqd super gratiam donorũ ¶ virtutum. frustra sacramenta hũtibus ¶ dona ¶ virtutes cõferrẽtur. Jn opib⁹ aũt dei nihil est frustra. Ergo vt q⁹ gra sacramẽtalis aliquid addat sup gratiam virtutũ ¶ donorum.

Rndeo Dicẽdũ. q⁹ (sicut in 2a pte dicũ ẽ) gra ps ẽ sideratia, pfecto aut quo ch⁹ altero in extraneũ sensum/grẽdum est/quo verbis/aut quibus articulis/aut quo sermone sancti aut ẽclẽs nihil debuissent aut potuissent explicare hoc. ¶. q⁹ sacra sint cã effectiua gre/si nõ explicã cristat. Que ola explicãtur in. 4. sen. ¶ Doceãt nos ẽso quibus vocabulis explicãdũ fuerat ¶ sic cognoscãt se vel nõ seq doctrinã sanctoz in hac parte/collectã a ma gro sniarũ. ¶ Et scito q⁹ hodie mm⁹ libera apparet opinio hec: qm in cõcilio florẽtino sub eugenio. 4. legim⁹ differtiã inter sacra veteris ¶ no. le. in hoc q⁹ illa nõ causabant gratiam: ista vero cõtinẽr gratiã ¶ cõferũt eã. hec ibi. ¶ Jn rnsione ad secũdũ aduerte scotũ vbi. ã. nec exẽplia pterire. Uñ ẽ exẽplũ de efficiẽtia instrumẽtũ artificũ arguit/pbãdo ferrã nõ esse effectiuã cãm instrale. Tũ qz nec figura/nec ẽstitas/nec motus localis est forma actus. Tũ qz albedo expellit ab eodẽ nigredinẽ nõ effective/sed formaliter/ita corpus expellit corpus ab eodẽ loco nõ effective/ps quasi formaliter. phantasiã esse fallam: quũ eiꝰ mouẽs. primũ ¶ motũ oporteat esse simul ¶ conshet ligni partes q⁹ secãs domouent localiter/nõ esse simul cum artifice: nõ ẽm op⁹ se tũgi artificẽ ¶ ligniũ q⁹ secat⁹ ps ẽ/q⁹ mouẽs primũ pteo illas/op⁹ q⁹ sit ferra q⁹ est corpus mouẽs motũ. Et confirmat authoritate ari. secũdo de aia/ponẽtis nauta mouere nauem et to. Cõstat aũt ẽffectiue esse hmõi mouere. ¶ Ad primũ ergo obiectionẽ dicitur q⁹ ly motus localis absolute nõ fit forma actiua aut actio: mouere ẽ localr/ẽt agere: vt ps. Et sic sicut artifex mouẽdo ferrã agit: ita ferra mouẽdo pteo ligni/agit. ¶ Ad secãm ri. q⁹ aliud ẽ id loco/¶ aliud ẽ corp⁹ expellit corp⁹ ab eodẽ loco: ¶ aliud ẽ id loco de mõ ẽ corp⁹ expellit corp⁹ ab eodẽ loco: ¶ aliud ẽ id loco de mõ ẽ corp⁹ motus motũ expellit aliud corpus a suo loco. Sicut aliud ẽ id loco quo calor expellit frigus: ¶ aliud quo corpus calefactũ calefactũ expellit frigus. Ad ppositũ ẽdẽ q⁹ nihil nõ ẽ ẽ/ponẽtis hmõi nõ ẽ pectat primum/ps ẽm: cũ in strumẽtũ artificis ẽ mouẽs motũ. Ex quo patet. q⁹ expẽdit authoritate scrip. ppositoꝰ sacramẽtũ ponit infrã in diuine misericordie/motũ

N titulo q⁹ gra ẽtutũ ¶ donorũ. intellige hũtus gre gratũ facientis. ¶ ẽtutũ tã theologalium q⁹ moralium ¶ donorũ spualium sancti.

¶ In corpe rnica ẽ dcõ. Gra sacramẽtalis addit sup gra ps ẽtutũ ¶

J. q. 73. ar. 7. ad secũdũ. Et. 4. di stin. 7. q. 2. art. 2. q. 3. Et dist. 17. q. 1. ar. 4. q. 3.

Universidad de Deusto
Biblioteca

donorum. Et probat̃ cõclusio hec ex diuersitate effectuũ. qui. s. alius est effectus gr̃e sacr̃alis / & alius est effectus gr̃e virtutũ & donorũ. Et qz in cõclusione & titulo / nõ de sola diffõne sed de diffõne p modũ addẽtis fit mẽtio: ideo g̃ ratio vtrũq; includit: ex diffinem & additionem. Assumẽs nõ solũ effectus gr̃e virtutũ & donorũ ex vna pte: & effectus gr̃e sacr̃alis ex altera pte: sed etiã ꝓportionẽ virtutũ & donorum ad gr̃am: ac p hoc implicite ꝓportionem gratie sacr̃alis seu ipsius effectus ad gr̃am. Est ergo pba tio ita: gr̃a absolute perficit cẽtũ alie: & sicut ab cẽtia fluũt potẽtie: ita a gr̃a fluunt perfectiones potẽtiarũ / dona. s. virtutes. sacr̃a autẽ ordinant ad quosdam spãles effectus necessarios in vita chr̃iana: sicut baptismus ordinatur ad quandã spãlem regnationẽ. quo hõ mouetur vitijs. & fit membrũ chr̃i. qui quidẽ effectus est aliquid spãle ꝑter actus potẽtiarum aie. Et eadẽ rõ est in aliis sacr̃is. Sicut igit̃ virtutes & dona addũt sup gr̃am cõter dictam. quandã ꝓfectionẽ determinate ordinatã ad ꝓprios actus potẽtiarũ: ita gr̃a sacr̃alis addit sup gr̃am cõter dictam & virtutes & dona / quoddã diuinũ auxilium ad cõsequendũ sacramenti finẽ. Et per hunc modum gr̃a sacramẽtalis addit super gr̃am cõter dictam & virtutes & dona / quoddã diuinũ auxilium ad cõsequendũ finem. ergo gr̃a sacr̃alis addit super gr̃am & virtutes & donorũ. Ad primũ sufficienter perficit essentiam & potẽtias anime quantum ad generalem ordinationem actuum anime. Sed quantum ad quosdam effectus speciales. qui requruntur in vita christiana, requirtur sacramentalis gr̃a.

¶ Ad secundum dicendum. q̃ per virtutes & dona excludũtur sufficienter vitia & peccata quantum ad ꝓsens & futurum: inquãtum scilicet impeditur homo per virtutes. et dona a peccando. Sed quantum ad preterita peccata. que transeunt actu & permanent reatu. adhibetur homini remedium specialiter per sacramenta. ¶ Ad tertium dicendum. q̃ ratio sacramentalis gr̃atie se habet ad gr̃am cõ ministeriter dictã. sicut ratio speciei ad genus. Unde sicut non equiuoce dicitur animal communiter dictum & ꝓ hoc sumptum: nõ equiuoce dicitur gr̃a cõmuniter sumpta & gr̃a sacramentalis.

¶ Utrum sacramenta no. legis contineant gratiam. Articulus tertius.

4. dis. 1. art. 4. q. 4. Et veri. ar. 7.

Ad tertiũ dicitur. Unde dicitur q̃ sacramẽta nouẽ legis nõ continent gratiam. Contentũ enim videtur esse in continente. Sed gr̃a non est in sacramento, sed in subiecto: quia sacramentum est signum quod ꝓfitet ad hoc: quoniam in primo secunde authoꝛ diuidendo gr̃atiã distinxit contra habituale donum gr̃atie / gr̃atuitũ diuinum auxiliũ: ac per hoc sub genere gr̃atie communiter dicte / locauit duos genera seu ꝑcipua gratiarum. scilicet gr̃atum habitualis doni & gr̃atiã diuini auxilij. Et ꝓpterea quum hoc in loco exponere dicat gr̃atiam sacramentalem addere diuinum auxilium: non ponẽs sicut in subiecto / q̃ subiectũ gr̃atie non est corpus. sed spiritus / neq; sicut in vase: quia vas est locus mobilis: vt dicitur in. 4. phy si. Esse aũt in loco. non conuenit accidenti. Ergo videtur q̃ sacramenta nouẽ le. non contineant gratiam. ¶ Preterea. Sacramẽta ordinantur ad hoc. q̃ homines per ea gr̃atiam consequantur. Sed gratia cũ sit accidens, non potest transire de subiecto in subiectum. Ergo ꝓ nihilo esset gratia in sacramẽtis. ¶ Preterea. Spirituale non cõtinetur a corꝑali. etiam si in eo sit: non enim anima continetur a corpore. sed potius cõtinet corpus. Ergo videtur. quod gratia cum sit quiddaz spirituale, non contineatur in sacramento corꝑali.

Sed cõtra Est. q̃ hug. de sancto vict. dicit. q̃ sacramentũ. ex sanctificatiõe inuisibilẽ gratiã cõtinet.

Rñdeo Dicendum. q̃ multipliciter aliquid dicitur esse in aliquo: inter quos duplici modo gratia est in sacramentis. Uno modo sicut in signo: nam sacramentum est signum gratie. Alio modo sicut in causa: nam sicut dictũ est. sacramentũ nouę leg. est instrumẽtalis gratie causa. Unde gratia est in sacramento no. le. non quidẽ ꝑfm similitudinẽ speciei. sicut effectus est in causa vniuoca. neq; etiã ꝑfm aliquã formã ꝓprią & permanentẽ. ꝓportionatã ad talẽ effectum: sicut sunt effectus in causis nõ vniuocis: ꝓputa res generate in sole. Sed ꝑfm quandã instrumentalem virtutẽ. que est fluens & incõpleta in esse nature: vt infra dicetur.

Ad primũ ergo dicendum. q̃ gr̃a non dicit esse in sacro sicut i subro: neq; sicut in vase. ꝓout vas est locus quidam. Sed ꝓout vas dr̃ inſtm aliculus operis faciẽdi: fm q̃ dr̃ ezech. 9. vnusquisq; vas interfectionis hz in manu sua. ¶ Ad 2m dicendum. q̃ quãuis accidens nõ trãseat a subiecto in subiectũ: trãsitũ a cã q̃ instrumẽtũ allquãlr in subm. nõ vt eodẽ mõ fit in eis. sed in vnoquoq; fm ꝓpriam rõnem. ¶ Ad tertium dicendum. q̃ spãle existens ꝓfectum in alterno. continet ipsum. & non continetur ab eo. Sed gratia est in sacramẽto fm esse fluens & incõpletum. Et ideo non incõuenienter sacramentũ dicitur continere gratiam.

¶ Super articulum tertium.

Iulis accipiendus est vt sonat.

¶ In corpore sunt due conclusiones. Altera est. Gratia est in sacramentis sicut in signis. Et probatur: quia sacramentum est signum gratie. Altera est. Gratia est in sacramentis sicut in causa nõ vniuoca nec equiuoca: sed instrumentali. Et probatur quo ad secundam partem: quia nõ est fm similitudinem speciei: sicut homo genitus erat in homine generãte. Quo ad tertiam vero: quia nõ est secundum aliquam formam ꝓpriam & permanentẽ ꝓportionatam ad talem effectũ: sicut res generate sunt in sole. Quod ad quartam demum partem: quia est secundum quandam virtutem fluentem / & incompletam in ipsa natura.

¶ Super articulum quartum.

Ad corpore referuntur due vie. Altera ponentium sacramenta nõ causare gratiam nisi concomitanter. Et fm hanc rñdetur questioni negatiue: quia sola virtus diuina assistens est que causat gratiam. ¶ Altera (quam sequitur authoꝛ) respondetur questo dicendo duo. ꝓmo. Necesse est simul ponere / quod in sacramento sit quedã virtus instrumentalis ad inducendũ sacramentalem effectum. Secundo qualis est ista virtus. & dicitur hec virtus ꝓprie natur instrumento. Et probatur. Virtus hec se habet ad aliquid tanquam rei perfectionem & virtutẽ absolute / sicut instrumentum se hz ad agẽdũ principale: sed instrumentum nõ operatur nisi inquantũ est motũ a principali agente: principale autem agens operatur per se: & ꝓpterea virtus principalis habet completum & permanens esse in natura: virtus autẽ instrumentalis incompletum & transiens: ergo virtꝰ hec ꝓportionatur instrumento. Et probatur. quia sacramentum est signum gratie. Illo modo sicut in causa: nam sicut dictũ est. sacramentũ nouę leg. est instrumẽtalis gratie causa. Unde gratia est in sacramento no. le. non quidẽ fm similitudinẽ speciei. sicut effectus est in causa vniuoca. neq; etiã fm aliquã formã ꝓprią & permanentẽ. ꝓportionatã ad talẽ effectum: sicut sunt effectus in causis nõ vniuocis: ꝓputa res generate in sole. Sed fm quandã instrumentalem virtutẽ. que est fluens & incõpleta in esse nature: vt infra dicetur.

Ad primũ dicendum. q̃ gr̃a non dicit esse in sacro sicut i subro: neq; sicut in vase. ꝓout vas est locus quidam. Sed ꝓout vas dr̃ inſtm aliculus operis faciẽdi: fm q̃ dr̃ ezech. 9. vnusquisq; vas interfectionis hz in manu sua. ¶ Ad 2m dicendum. q̃ quãuis accidens nõ trãseat a subiecto in subiectũ: trãsitũ a cã q̃ instrumẽtũ allquãlr in subm. nõ vt eodẽ mõ fit in eis. sed in vnoquoq; fm ꝓpriam rõnem. ¶ Ad tertium dicendum. q̃ spãle existens ꝓfectum in alterno. continet ipsum. & non continetur ab eo. Sed gratia est in sacramẽto fm esse fluens & incõpletum. Et ideo non incõuenienter sacramentũ dicitur continere gratiam.

Jq̃. 78. ar. 4. Et 4. di. 1. q. 1. ar. 4. q. 2. Et dist. 8. qõ. 2. ar. 3. Et ibid. 12. ar. 15

¶ Utrum in sacramentis sit aliqua virtus gratie causatiua. Artꝰ. 4.

Ad quartũ dicitur. Ut q̃ in sacramẽtis nõ sit aliq̃ virtus / gratie causatiua. Uirtus esse. gr̃e causatiua. est virtus spiritualis. Sed in corpe nõ est virtus spãlis. neq; ita q̃ sit ꝓpria ei / q̃ virtus fiuit ab essentia rei. & ita nõ pot eam trãscendere / neq; ita q̃ recipiat eam ab aliq̃ a q̃ recipit ab aliquo. est in eo per modũ recipientis. Ergo in sacramẽtis non pot esse aliqua virtus gratie causatiua. ¶ Omne q̃ est. reducitur ad aliquod genus entis. & ad aliquẽ gradũ bonꝰ. Sed nõ est dare in quo genere entꝰ sit talis virtus / vt patet discurrenti ꝑ singula / nec etiam pot reduci ad aliquẽ gradũ bonꝰ: neq; enim est inter minima bona. q̃ sacramẽta sunt de necessitate salutis: neq; etiã inter media bona. cuiusmodi sunt potẽtie aie. q̃ sunt quedã potẽtie nãles. neq; etiã inter maxima bona. q̃ nec est gratia nec virtus mẽtis. Ergo videt q̃ in sacr̃is nulla sit virtus. gr̃e causatiua. ¶ Si talis ẽt virtus est in sacr̃is, non causat in eis nisi ꝑ creationẽ a deo. Sed inconueniens videt. q̃ tam nobilis creatura, statim esse desinat sacr̃o ꝓfecto. Ergo videt. q̃ nulla ẽt virtus sit in sacr̃is ad gratiã cãndam. ¶ Idẽ nõ pot esse in diuersis. Sed ad sacramenta concurrunt diuersa. s. verba & res. Unius aũt sacramẽti nõ pot esse nisi virtus vna. Ergo videt q̃ in sacr̃is nulla sit virtus.

Sed cõtra Est. q̃ aug. dicit super Jo. vñ tanta vis aque vt corpus tangat & cor abluat. Et beda dicit. q̃ dominus tactu sue mundissime carnis vim regenerandi contulit aquis.

Rñdeo Dicendum. q̃ sili qui ponũt q̃ sacramẽta sic causant gr̃am nisi ꝑ quandã cõcomitãtiã. ponũt q̃ in sacr̃o nõ sit aliqua virtus. q̃ opet ad sacr̃i effectũ: ẽ tñ virtus diuina sacramẽto assistẽs. que sacr̃alez effectũ opat. Sed ponendo q̃ sacr̃m est insr̃alis cũ gr̃e. necesse est simul ponere. q̃ in sacramẽto sit qdãvirtus insr̃alis ad inducẽdum sacr̃alẽ effectũ. Et hec qdẽ virtꝰ ꝓportionat insr̃o. vñ cõparat ad virtutem absolutam & ꝓfectam alicuius rei. sicut cõparat insr̃m ad agens principale. Insr̃m ẽt (vt dictũ est) non opat nisi inquãtũ est motum a principali agente: q̃ ꝑ se operatur. Et ideo virtus principalis agentis hz ꝓmanens & ꝓpletum esse in natura: virtus aũt instrumentalis hz esse transiens ex vno in aliud. et in cõpletum: sicut & motus est actus imperfectus. ab agente in patiens.

Ad ꝓmũ Ergo dicẽdũ. q̃ virtꝰ spãlis non pot esse in re corporea per modũ virtutis permanentis & completẽ. sicut rõ probat. Rñdtur. phibet in corꝑe esse virtutem spãlẽ instrumentaliter: inquãtũ. s. corpus pot mouere ab aliqua substantia spãali. ad aliquẽ effectũ spiritualem inducendũ. Sicut & in ipsa voce sensibili est quedam vis spiritualis. ad excitandum intellectũ hoios. inquantũ ꝓcedit a cõceptione mẽtis. Et hoc modo vis spiritualis est in sacramentis: inquantum ordinantur a deo ad effectum spiritualem. ¶ Ad secundum dicendum. q̃ sicut motus eo q̃ est actus imꝑfectus. non propie est in aliquo genere sed reducitur ad genus actus perfecti / (sicut alteratio ad qualitatem) ita virtus instrumẽtalis non est propie loquendo in aliquo genere. sed reducitur ad genus & speciez virtutis ꝑfecte. ¶ Ad tertiũ dõm. q̃ sicut virtꝰ instrumentalis acquiritur instrumẽto. ex hoc ipso q̃ mouetur ab agente principali. ita & sacramentũ consequit̃ spãlẽ virtutẽ ex benedictione Christi. & applicatione ministri ad vsum sacramenti. Unde Aug. dicit in quodam sermone de epiphania. Nec mirũ q̃ aquam. hoc est substãtiã corporalem. ad purificãdã animam dicimus peruenire: peruenit plane & penetrat cõscientie vniuersa lambula. quãuis ẽm ipsa sit subtilis & tenuis. benedictione tamen christi facta subtiliat. occultans vi te causas. ad secreta mentis subtili roze ꝑ transit. ¶ Ad quartũ dicendũ. q̃ sicut eadẽ vis principalis agentis. instrumẽtaliter inuenitur in omnibus instrumentis ordinatis ad effectum. ꝓout sunt quodam ordine vnita etiam eadem vis sacramentalis inuenitur in verbis & rebus. ꝓout ex verbis & rebus perficitur vnum sacramentum.

Ergo dicendum. q̃ gratia sacr̃alis addit super gr̃am cõter dictam & virtutes & dona / quoddã diuinum auxilium ad cõsequendum sacramenti finẽ. Et per hunc modum gratia sacramẽtalis addit super gratiam virtutum & donorum.

Ad primũ Ergo dicendum. q̃ gratia virtutum & donorum, sufficienter perficit essentiam & potẽtias anime quantum ad generalem ordinationem actuum anime. Sed quantum ad quosdam effectus speciales. qui requruntur in vita christiana, requirtur sacramentalis gratia.

¶ Ad secundum dicendum. q̃ per virtutes & dona excludũtur sufficienter vitia & peccata quantum ad ꝓsens & futurum: inquãtum scilicet impeditur homo per virtutes. et dona a peccando. Sed quantum ad preterita peccata. que transeunt actu & permanent reatu. adhibetur homini remedium specialiter per sacramenta. ¶ Ad tertium dicendum. q̃ ratio sacramentalis gratie se habet ad gratiam cõ ministeriter dictã. sicut ratio speciei ad genus. Unde sicut non equiuoce dicitur animal communiter dictum & ꝓ hoc sumptum: nõ equiuoce dicitur gratia cõmuniter sumpta & gratia sacramentalis.

¶ Utrum sacramenta no. legis contineant gratiam. Articulus tertius.

4. dis. 1. art. 4. q. 4. Et veri. ar. 7.

Ad tertiũ dicitur. Unde dicitur q̃ sacramẽta nouẽ legis nõ continent gratiam. Contentũ enim videtur esse in continente. Sed gratia non est in sacramento, sed in subiecto: quia sacramentum est signum quod ꝓfitet ad hoc: quoniam in primo secunde authoꝛ diuidendo gratiã distinxit contra habituale donum gratie / gratuitũ diuinum auxiliũ: ac per hoc sub genere gratie communiter dicte / locauit duos genera seu ꝑcipua gratiarum. scilicet gratum habitualis doni & gratiã diuini auxilij. Et ꝓpterea quum hoc in loco exponere dicat gratiam sacramentalem addere diuinum auxilium: non ponẽs sicut in subiecto / q̃ subiectũ gratie non est corpus. sed spiritus / neq; sicut in vase: quia vas est locus mobilis: vt dicitur in. 4. phy si. Esse aũt in loco. non conuenit accidenti. Ergo videtur q̃ sacramenta nouę le. non contineant gratiam. ¶ Preterea. Sacramẽta ordinantur ad hoc. q̃ homines per ea gratiam consequantur. Sed gratia cũ sit accidens, non potest transire de subiecto in subiectum. Ergo ꝓ nihilo esset gratia in sacramẽtis. ¶ Preterea. Spirituale non cõtinetur a corꝑali. etiam si in eo sit: non enim anima continetur a corpore. sed potius cõtinet corpus. Ergo videtur. quod gratia cum sit quiddaz spirituale, non contineatur in sacramento corꝑali.

Sed cõtra Est. q̃ hug. de sancto vict. dicit. q̃ sacramentũ. ex sanctificatiõe inuisibilẽ gratiã cõtinet.

Rñdeo Dicendum. q̃ multipliciter aliquid dicitur esse in aliquo: inter quos duplici modo gratia est in sacramentis. Uno modo sicut in signo: nam sacramentum est signum gratie. Alio modo sicut in causa: nam sicut dictũ est. sacramentũ nouę leg. est instrumẽtalis gratie causa. Unde gratia est in sacramento no. le. non quidẽ fm similitudinẽ speciei. sicut effectus est in causa vniuoca. neq; etiã fm aliquã formã ꝓprią & permanentẽ. ꝓportionatã ad talẽ effectum: sicut sunt effectus in causis nõ vniuocis: ꝓputa res generate in sole. Sed fm quandã instrumentalem virtutẽ. que est fluens & incõpleta in esse nature: vt infra dicetur.

Ad primũ ergo dicendum. q̃ gr̃a non dicit esse in sacro sicut i subro: neq; sicut in vase. ꝓout vas est locus quidam. Sed ꝓout vas dr̃ inſtm aliculus operis faciẽdi: fm q̃ dr̃ ezech. 9. vnusquisq; vas interfectionis hz in manu sua. ¶ Ad 2m dicendum. q̃ quãuis accidens nõ trãseat a subiecto in subiectũ: trãsitũ a cã q̃ instrumẽtũ allquãlr in subm. nõ vt eodẽ mõ fit in eis. sed in vnoquoq; fm ꝓpriam rõnem. ¶ Ad tertium dicendum. q̃ spãle existens ꝓfectum in alterno. continet ipsum. & non continetur ab eo. Sed gratia est in sacramẽto fm esse fluens & incõpletum. Et ideo non incõuenienter sacramentũ dicitur continere gratiam.

¶ Super articulum tertium.

Iulis accipiendus est vt sonat.

¶ In corpore sunt due conclusiones. Altera est. Gratia est in sacramentis sicut in signis. Et probatur: quia sacramentum est signum gratie. Altera est. Gratia est in sacramentis sicut in causa nõ vniuoca nec equiuoca: sed instrumentali. Et probatur quo ad secundam partem: quia nõ est fm similitudinem speciei: sicut homo genitus erat in homine generãte. Quo ad tertiam vero: quia nõ est secundum aliquam formam ꝓpriam & permanentẽ ꝓportionatam ad talem effectũ: sicut res generate sunt in sole. Quod ad quartam demum partem: quia est secundum quandam virtutem fluentem / & incompletam in ipsa natura.

¶ Super articulum quartum.

Ad corpore referuntur due vie. Altera ponentium sacramenta nõ causare gratiam nisi concomitanter. Et fm hanc rñdetur questioni negatiue: quia sola virtus diuina assistens est que causat gratiam. ¶ Altera (quam sequitur authoꝛ) respondetur questo dicendo duo. ꝓmo. Necesse est simul ponere / quod in sacramento sit quedã virtus instrumentalis ad inducendũ sacramentalem effectum. Secundo qualis est ista virtus. & dicitur hec virtus ꝓprie natur instrumento. Et probatur. Virtus hec se habet ad aliquid tanquam rei perfectionem & virtutẽ absolute / sicut instrumentum se hz ad agẽdũ principale: sed instrumentum nõ operatur nisi inquantũ est motũ a principali agente: principale autem agens operatur per se: & ꝓpterea virtus principalis habet completum & permanens esse in natura: virtus autẽ instrumentalis incompletum & transiens: ergo virtꝰ hec ꝓportionatur instrumento. Et probatur. quia sacramentum est signum gratie. Illo modo sicut in causa: nam sicut dictũ est. sacramentũ nouę leg. est instrumẽtalis gratie causa. Unde gratia est in sacramento no. le. non quidẽ fm similitudinẽ speciei. sicut effectus est in causa vniuoca. neq; etiã fm aliquã formã ꝓprią & permanentẽ. ꝓportionatã ad talẽ effectum: sicut sunt effectus in causis nõ vniuocis: ꝓputa res generate in sole. Sed fm quandã instrumentalem virtutẽ. que est fluens & incõpleta in esse nature: vt infra dicetur.

Ad primũ dicendum. q̃ gr̃a non dicit esse in sacro sicut i subro: neq; sicut in vase. ꝓout vas est locus quidam. Sed ꝓout vas dr̃ inſtm aliculus operis faciẽdi: fm q̃ dr̃ ezech. 9. vnusquisq; vas interfectionis hz in manu sua. ¶ Ad 2m dicendum. q̃ quãuis accidens nõ trãseat a subiecto in subiectũ: trãsitũ a cã q̃ instrumẽtũ allquãlr in subm. nõ vt eodẽ mõ fit in eis. sed in vnoquoq; fm ꝓpriam rõnem. ¶ Ad tertium dicendum. q̃ spãle existens ꝓfectum in alterno. continet ipsum. & non continetur ab eo. Sed gratia est in sacramẽto fm esse fluens & incõpletum. Et ideo non incõuenienter sacramentũ dicitur continere gratiam.

Jq̃. 78. ar. 4. Et 4. di. 1. q. 1. ar. 4. q. 2. Et dist. 8. qõ. 2. ar. 3. Et ibid. 12. ar. 15

¶ Utrum in sacramentis sit aliqua virtus gratie causatiua. Artꝰ. 4.

Ad quartũ dicitur. Ut q̃ in sacramẽtis nõ sit aliq̃ virtus / gratie causatiua. Uirtus esse. gr̃e causatiua. est virtus spiritualis. Sed in corpe nõ est virtus spãlis. neq; ita q̃ sit ꝓpria ei / q̃ virtus fiuit ab essentia rei. & ita nõ pot eam trãscendere / neq; ita q̃ recipiat eam ab aliq̃ a q̃ recipit ab aliquo. est in eo per modũ recipientis. Ergo in sacramẽtis non pot esse aliqua virtus gratie causatiua. ¶ Omne q̃ est. reducitur ad aliquod genus entis. & ad aliquẽ gradũ bonꝰ. Sed nõ est dare in quo genere entꝰ sit talis virtus / vt patet discurrenti ꝑ singula / nec etiam pot reduci ad aliquẽ gradũ bonꝰ: neq; enim est inter minima bona. q̃ sacramẽta sunt de necessitate salutis: neq; etiã inter media bona. cuiusmodi sunt potẽtie aie. q̃ sunt quedã potẽtie nãles. neq; etiã inter maxima bona. q̃ nec est gratia nec virtus mẽtis. Ergo videt q̃ in sacr̃is nulla sit virtus. gr̃e causatiua. ¶ Si talis ẽt virtus est in sacr̃is, non causat in eis nisi ꝑ creationẽ a deo. Sed inconueniens videt. q̃ tam nobilis creatura, statim esse desinat sacr̃o ꝓfecto. Ergo videt. q̃ nulla ẽt virtus sit in sacr̃is ad gratiã cãndam. ¶ Idẽ nõ pot esse in diuersis. Sed ad sacramenta concurrunt diuersa. s. verba & res. Unius aũt sacramẽti nõ pot esse nisi virtus vna. Ergo videt q̃ in sacr̃is nulla sit virtus.

Sed cõtra Est. q̃ aug. dicit super Jo. vñ tanta vis aque vt corpus tangat & cor abluat. Et beda dicit. q̃ dominus tactu sue mundissime carnis vim regenerandi contulit aquis.

Rñdeo Dicendum. q̃ sili qui ponũt q̃ sacramẽta sic causant gr̃am nisi ꝑ quandã cõcomitãtiã. ponũt q̃ in sacr̃o nõ sit aliqua virtus. q̃ opet ad sacr̃i effectũ: ẽ tñ virtus diuina sacramẽto assistẽs. que sacr̃alez effectũ opat. Sed ponendo q̃ sacr̃m est insr̃alis cũ gr̃e. necesse est simul ponere. q̃ in sacramẽto sit qdãvirtus insr̃alis ad inducẽdum sacr̃alẽ effectũ. Et hec qdẽ virtꝰ ꝓportionat insr̃o. vñ cõparat ad virtutem absolutam & ꝓfectam alicuius rei. sicut cõparat insr̃m ad agens principale. Insr̃m ẽt (vt dictũ est) non opat nisi inquãtũ est motum a principali agente: q̃ ꝑ se operatur. Et ideo virtus principalis agentis hz ꝓmanens & ꝓpletum esse in natura: virtus aũt instrumentalis hz esse transiens ex vno in aliud. et in cõpletum: sicut & motus est actus imꝑfectus. ab agente in patiens.

Ad ꝓmũ Ergo dicẽdũ. q̃ virtꝰ spãlis non pot esse in re corporea per modũ virtutis permanentis & completẽ. sicut rõ probat. Rñdtur. phibet in corꝑe esse virtutem spãlẽ instrumentaliter: inquãtũ. s. corpus pot mouere ab aliqua substantia spãali. ad aliquẽ effectũ spiritualem inducendũ. Sicut & in ipsa voce sensibili est quedam vis spiritualis. ad excitandum intellectũ hoios. inquantũ ꝓcedit a cõceptione mẽtis. Et hoc modo vis spiritualis est in sacramentis: inquantum ordinantur a deo ad effectum spiritualem. ¶ Ad secundum dicendum. q̃ sicut motus eo q̃ est actus imꝑfectus. non propie est in aliquo genere sed reducitur ad genus actus perfecti / (sicut alteratio ad qualitatem) ita virtus instrumẽtalis non est propie loquendo in aliquo genere. sed reducitur ad genus & speciez virtutis ꝑfecte. ¶ Ad tertiũ dõm. q̃ sicut virtꝰ instrumentalis acquiritur instrumẽto. ex hoc ipso q̃ mouetur ab agente principali. ita & sacramentũ consequit̃ spãlẽ virtutẽ ex benedictione Christi. & applicatione ministri ad vsum sacramenti. Unde Aug. dicit in quodam sermone de epiphania. Nec mirũ q̃ aquam. hoc est substãtiã corporalem. ad purificãdã animam dicimus peruenire: peruenit plane & penetrat cõscientie vniuersa lambula. quãuis ẽm ipsa sit subtilis & tenuis. benedictione tamen christi facta subtiliat. occultans vi te causas. ad secreta mentis subtili roze ꝑ transit. ¶ Ad quartũ dicendũ. q̃ sicut eadẽ vis principalis agentis. instrumẽtaliter inuenitur in omnibus instrumentis ordinatis ad effectum. ꝓout sunt quodam ordine vnita etiam eadem vis sacramentalis inuenitur in verbis & rebus. ꝓout ex verbis & rebus perficitur vnum sacramentum.

Ergo dicendum. q̃ gratia sacr̃alis addit super gr̃am cõter dictam & virtutes & dona / quoddã diuinum auxilium ad cõsequendum sacramenti finẽ. Et per hunc modum gratia sacramẽtalis addit super gratiam virtutum & donorum.

Ad primũ Ergo dicendum. q̃ gratia virtutum & donorum, sufficienter perficit essentiam & potẽtias anime quantum ad generalem ordinationem actuum anime. Sed quantum ad quosdam effectus speciales. qui requruntur in vita christiana, requirtur sacramentalis gratia.

¶ Ad secundum dicendum. q̃ per virtutes & dona excludũtur sufficienter vitia & peccata quantum ad ꝓsens & futurum: inquãtum scilicet impeditur homo per virtutes. et dona a peccando. Sed quantum ad preterita peccata. que transeunt actu & permanent reatu. adhibetur homini remedium specialiter per sacramenta. ¶ Ad tertium dicendum. q̃ ratio sacramentalis gratie se habet ad gratiam cõ ministeriter dictã. sicut ratio speciei ad genus. Unde sicut non equiuoce dicitur animal communiter dictum & ꝓ hoc sumptum: nõ equiuoce dicitur gratia cõmuniter sumpta & gratia sacramentalis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

seu virtus: et motus virtuosus; rone diuersitatis q̃ est inter motum et vim seu virtutē: disparcuale cōditiones assignant vtriusq; puta q̃ vis seu virtus est de gne qualitatis: reductiue tn: q̃ hꝫ esse intentionale: q̃ ē spūalis ꝛc. q̃ nō cōueniūt motui. Rone vero contrādictiue seu idētitatis motꝰ: ꝛ virtutis in tertio (hoc ē in motu virtuoso insist) dictū ē: q̃ vis tm agit p solū motū quo mouet a pncipali agente. Rone aūt formalis distinctionis inuente inter motū ꝛ virtutē in motu virtuoso insistī: apponit motui insistī vis seu virtus. Et nō ad denotādū q̃ sint due res: hꝫ q̃ hec duo coeuntia i instrō immediatius cōstituētia illius motū virtuosuꝫ. Et hic est quē facta lingua: ꝛ verba mouerentur simplici motu tantū (vtpote a solo homine) ꝛ nihil aliud efficerent/ nisi corporalez ablutionem. Quum vero quis homine ablut seruatis seruandis/ tota institutionem Christi: mouent hūc sacramentalē signo motu virtuoso (vtpote a Jesu christo: ipe est enī qui baptizat) ꝛ corpus tangendo/ ablunt cor: vt ang. dicit. ¶ Ex quibus omnibus habere potes diligens lector/ vnde ꝛ quōvana sen dissonā: vt apparet) dicta de instrūētorum motu ꝛ virtute/ sane itelliget potes.

¶ In rōne ad vltimum/ perspice q̃ bene dissimta sit vis sacramentalis: ꝛ vniuersaliter instrumentalis. Nam sicut diuersa instrumēta nihil aliud habent ab arte vna: nisi suos motus virtuosos ad effectum artis: ꝛ oēs illi motus quia sunt motꝰ partiales/ sunt vnus motus totalis ac per hoc vna vis principalis agentis/ inuenta instrumentaliter in diuersis instrumentis. ita in ministro/ verbis et elemento sunt passiui motus virtuosi partiales multi: non ex ministri operatione (puta ablutione) et verbis ꝛ aqua vtitur Christus mouendo singula: vt agens pncipale. Et sicut ex omnibus non consurgit nisi vnum numero sacramentum: ita ex omnibus partialibus motibus virtuosis (hoc est passiue et actiue sumptis) non constat nisi vna numero vis sacramētalis: quemadmodum omneo motus singulorum trahentium nauem/ non sunt nisi vnus numero tractus/ vna numero totalis actio: vnam inferens passionem/ vnumq; effectum. Nec oportet laborare ad inueniendum/ quomodo ex diuersis formis intentionalibus sit vna forma simpler aut composita: vel per aggregationem: vt contra tenentes huiusmodi virtutes intentionales: arguitur.

1.q. 64. artic. 2. Et. 4. distin. 1.q. 1. art. 4. q. 3. Et di. 5. q. 2. art. 2. q. 1.

¶ Utrum sacramenta no.le. habeant virtutem ex passione Christi. Arti. 5.

AD quintū Sic procedi tur. Ut q̃ sacra no.le. non habeant virtutem ex passione chri. Virtus enim sacroū est ad gram causandam in anima, per quam spūaliter vunt. Sed sicut autꝫ dicit super Jo. ꝛ. verbū prout erat in pncipio apud deū, vnificat animas. ꝫm aūt q̃ est caro factū, vnificat corpa. Cū igitur passio Chri pertineat ad verbū ꝫm q̃ est caro factū: videt q̃ non possit cāre virtutem sacroum. ¶ p. Virtus sacroū videt ex fide dependere: q̃ sicut dicit aug. super Jo. verbum dei perficit sacrm. nō q̃ vi, sed quia creditur. Sed fides nostra non solū respicit passionē chri, sed etiā alia mysteria humanitatis ipsius, ꝛ pncipalius etiā diuinitatem eius. Ergo videt q̃ sacra nō habeāt spāliter virtutē a passione chri. ¶ p. Sacra ordinātur ad hominū iustificationē: ꝫm illud. 1. ad cor. 6. abluti estis, ꝛ iustificati estis. Sed iustificatio attribuit resurrectioni: ꝫm illud ro. 4. resurrexit pp iustificationē nostram. Ergo videtur q̃ sacramenta magis habeāt virtutem a resurrectiōe chri, q̃ ab eius passiōe.

Sed cōtra est, q̃ sup illud ro. 5. in similitudinē preuaricationis ade ꝛc. dicit glo. Ex latere Christi dormientis in cruce fluxerunt sacra, per que saluata est ecclesia. Sic ergo sacramenta videntur habere virtutem ex passione christi.

Rndeo Dōm, q̃ (sicut dctū est) sacrm opat ad gram cānda p modum instri. Est aūt duplex instrm: vnū q̃dez separatū, vt baculus: aliud aūt cōiunctū, vt manus. Per instrm aūt cōiunctū mouet instrm separatū: sicut baculus per manū. Principalis aūt causa efficiēs gre, est ipse deus: ad quē cōparatur humanitas chri sicut instrm coniunctū: sacrm aūt sicut instrm separatū, et ideo oportet q̃ virtus salutifera, q̃ diuinitate chri, p eius hūanitatē, in ipsa sacra deriuet. Hūa aūt sacratis ad duo precipue ordinari vr: vez ad tollēdos defect⁹ preteritoū pctoꝝ: inquantū transeunt actu, ꝛ remanent reatu: ꝛ iterū ad perficiendā aiam in his q̃ pertinent ad cultū dei, ꝫm religionē vite christiane. Manifestū est aūt ex his que supra dicta sunt, q̃ christus liberauit nos a pctis nrīs, precipue q̃ suā passionē: nō solū efficienter ꝛ meritorie: sed etiā satisfactorie. Silr etiā per suā passionē instituit ritū christiane religionis, offerens seipsum oblōnē ꝛ hostiā deo vt ꝑ. ep̄ḃ. 5. Unde manifestū est, q̃ sacra eccle, spāliter hūt virtutē ex passione chri: cuius virtꝰ quodāmodo nobis copulatur per susceptionem sacramentoꝝ. ¶ In cuius signū de latere chri pcūtis in cruce: fluxerūt aq̃ ꝛ sanguis, quoū vnū ptinet ad baptismū, aliud ad eucharistiam: que sunt potissima sacramenta.

¶ Super articulum. 5.

AD pmū Ergo dicēdū, q̃ verbū prout erat in pncipio apud deum, vnificat alias sicut agens pncipale: caro tamen eius, ꝛ mysteria in ea perpetrata, operant instrumētaliter ad gieuitā. Ad vtā aūt corpis non solū instrūtaliter: sz etiā per quādam exemplaritatē: vt supra dictū est.

¶ Ad ꝫm dōm, q̃ p fidē chri habitat in nobis (vt ꝓ ephe. 3.) ꝛ ideo virtꝰ chisti copulat nobis per fidē. Virtus aūt remissiua peccatoꝝ spāli quodā modo pertinet ad passionē ipsius chri: ꝛ ideo per fidem passionis eius, spāliter hoieo liberant ꝛ pctis: ꝫm illud ro. 3. q̃ē ꝓposuit deꝰ, ppitiatorē p fidē in sanguine ipsius. Et ideo virtus sacroū: q̃ ordinatur ad tollenda pcta, precipue est ex fide passionis chisti. ¶ Ad tertium dicendum, quod iustificatio attribuitur resurrectioni ratione termini ad quem, qui est nouitas vite per gratiam. Attribuitur tamen passioni ratione termini a quo scilicet quantum ad dimissionem culpe.

¶ Utrum sacramenta ve.le. gratiam causarent. Arti. 6.

ADsertū Sic procedit. Uidet q̃ etiā sacra ve.le. grām cārent. Quia sicut dictū est, sacra no.le. hūt efficaciā ex fide passionis xpi. Sed fides passionis chri fuit in vet.le. sicut ꝛ in noua: hēm? ēm eundē spūm fidei: vt habetur. 2. ad cor. 4. Sicut ergo sacra no.le. cōferunt gratiā, ita etiā sacra ve.le. gratiam cōferebant. ¶ p. Sanctificatio nō fit nisi per gratiā. Sed per sacramēta ve.le. hoies sanctificabant: dicit ēm leuitici. 8. cluꝰ sanctificabat moyses aaron ꝛ filios eius in vestim suo ꝛc. Ergo videt q̃ sacra ve.le. grām conferebant. ¶ p. Sicut beda dicit in homilia circumcisionis: eadem salutifere curationis auxilium. circūcisio in lege cōtra originalis peccati vulnus agebat, q̃d baptismus agere reuelate tēpore gre cōsueuit. Sed baptismus nunc cōfert gratiā. Ergo circumcisio gratiā conferebat. Et pari ratiōe alia sacra legalia: quia sicut baptismus est ianua sacroū no. leg. ita ꝛ circumcisio erat ianua sacroꝝ ve.le. Propter quod ꝛ apo. dicit gal. 5. testificor omni hoīni circumcidenti se: quoniam debitor est vniuerse legis faciende.

Sed ctra est, q̃ gal. 4. 5i. Cōtemini iterū ad infirma ꝛ egena elementa. Glo. i. ad legē: que dicit in firma: q; perfecte non iustificat. Sed gratia perfecte iustificat. Ergo sacramenta veterio legis gratiam non conferebant.

Rndeo Dōm, q̃ nō pōt dici, q̃ sacra veteris legis cōferrent gram iustificationem per seipsa. i., ppria virtute: q; sic non fuisset necessaria passio chisti, ꝫm illud ro. 11. Si autē ex gratia, iam non ex operibus. Sed dicēdū, q̃ in hoc redit ergo virtꝰ sacrāli ga deputant ad spirituale aliquod spectās ad dei cultū: ergo fideles per sacramenta aliquo spirituali charactere insti gnūtur. Probatur maior exemplo mistilium. Minor vero quia sacramenta ad duo ordinātur. hoc est ad remedium cōtra peccatum / ꝛ ad perficiendum hominem in his que ad cultum diuinū sunt. Et confirmatur tota ratio cum conclusione aut hoitate augstini / vnde author sumpsit.

¶ Aduerte hic duo. primum: q̃ sacramēta imprimere charam eternā: ex sacra scriptura non habetur: sed ex ecclesie autho ritate ꝛ non multum antiqua: vt patet ex sacris canonibus: et priscis questionibus patrū de reiteratione baptismi. que locum non habuissent si ecclesia iam determinasset imprimi in anima characterem per baptismum: q̃d innocentius tertius extra de bap. ca. maiores causa: determinauit. Secundum est: q̃ author: persuadet hanc veritatem ecclesiasticā reddere studuit: ex ratione proportionalis simultudis inter homines deputatos ab homine ad militiam corporalem: ꝛ deputatos a deo ad cultū christiane religionis (que vtiq; militia est illius qui est dominꝰ fortis et potens: domino minus potens in prelio ad debellandas aereas potestates vt cendumq; mundus) sectatus augustinus vestigia. Rationabile si quidem est: vt homines qui a principib⁹ mundi huius cōsueuerunt ad corporalia corporali nota insigniri: quum a deo ad perennem spiritualem cultum secūdum animam deputantur: spirituali signo signentur in anima. sic enim diuinaz prouidentiam disponere homines suauiter inuenitur: vt scilicet proportionaliter insigniātur secundū animam a deo: sicut secundū corpus consueuerunt a principe humano.

¶ An respōsione ad secundum/ vide notitie/ q̃ iuxta primā ibidem respōsionē: character non secundum se: sed secundū suaꝝ causam: hoc est nō solitarie sumꝫ: sed vt ex sua causa sensibili/ que est sacramentum) habet rationem signi. Et quia hec respōsio multis non facit satis: apposita est ab author altera responsio de ipso character in seipso: ita q̃s prima de charactere causaliter: secūda de eodem formaliter est.

4. di. 4. q. 1. arti. 4. q. 1. c.

sacris veteris legis. Ac p hoc nrīs ddē sacris passio chri cōiungi pt: vt cā actiua operās q̃ illa pfecta aūt nō pōt cōiungi vt cā actiua operās q̃ illa. q̃s est intentū cōcionio. Et q̃ passio chri vt finalis cā cōiungitur p fidē: tā nobis q̃ antiquis: ꝛ ppea vtriq; saluamur q̃ fidem passionis chri: fed nō vtriq; p sacra virtuosa ex passione xpi. Non tn superstitiosius erat vsus illoꝝ sacroū: q̃ a dhibebant etli nōvt ꝫmo sacris vt signa fidei virtuose. ¶ Ora igr lector: i formali vria inter ꝓiectionē p fidē seu actū ale vt sic ꝛ p sacra seu vsum exterioꝝ rerū vt sic ꝛ videbis dctam in ista subtiliter positā inferre sacra nra ee virtuosa ꝛ antiqua nō. ¶ Et memēto notitie/ q̃ de ꝓiectiōe causali: seu cause vt sic) est sermo: vt nō faliario ab ipoturni tate digredietiis ad ea q̃ sunt p accns.

¶ Sup. q. 63. arti. 1.

Alia ꝛ cōsequēter.

TRiplus vt fonat de sacramēto in definite, q̃ vniuersaliter aut particulariter explicite. Queretur enim explicite de particulari in arti. 6o.

¶ In corpore vna cōclusio. Fideles p sacramenta aliquo spāli charactere insigniunt. Probatur. Quicūq; ad aliquod certū deputat/ consueuit cōsignari: sed hoies p sacramēta deputant ad spirituale aliquod spectās ad dei cultū: ergo fideles per sacramenta aliquo spirituali charactere insti gnūtur. Probatur maior exemplo militum. Minor vero quia sacramenta ad duo ordinātur. hoc est ad remedium cōtra peccatum / ꝛ ad perficiendum homi nem in his que ad cultum diuinū sunt. Et confirmatur tota ratio cum conclusione aut hoitate augstini / vnde author sumpsit.

¶ Aduerte hic duo. primum: q̃ sacramēta imprimere charam eternā: ex sacra scriptura non habetur: sed ex ecclesie autho ritate ꝛ non multum antiqua: vt patet ex sacris canonibus: et priscis questionibus patrū de reiteratione baptismi. que locum non habuissent si ecclesia iam determinasset imprimi in anima characterem per baptismum: q̃d innocentius tertius extra de bap. ca. maiores causa: determinauit. Secundum est: q̃ author: persuadet hanc veritatem ecclesiasticā reddere studuit: ex ratione proportionalis simultudis inter homines deputatos ab homine ad militiam corporalem: ꝛ deputatos a deo ad cultū christiane religionis (que vtiq; militia est illius qui est dominꝰ fortis et potens: domino minus potens in prelio ad debellandas aereas potestates vt cendumq; mundus) sectatus augustinus vestigia. Rationabile si quidem est: vt homines qui a principib⁹ mundi huius cōsueuerunt ad corporalia corporali nota insigniri: quum a deo ad perennem spiritualem cultum secūdum animam deputantur: spirituali signo signentur in anima. sic enim diuinaz prouidentiam disponere homines suauiter inuenitur: vt scilicet proportionaliter insigniātur secundū animam a deo: sicut secundū corpus consueuerunt a principe humano.

¶ An respōsione ad secundum/ vide notitie/ q̃ iuxta primā ibidem respōsionē: character non secundum se: sed secundū suaꝝ causam: hoc est nō solitarie sumꝫ: sed vt ex sua causa sensibili/ que est sacramentum) habet rationem signi. Et quia hec respōsio multis non facit satis: apposita est ab author altera responsio de ipso character in seipso: ita q̃s prima de charactere causaliter: secūda de eodem formaliter est.

4. di. 4. q. 1. arti. 4. q. 1. c.

DEinde Consideandū est de alio effectu sacramentoū, qui est character. ¶ Et circa hoc queruntur sex. Primo vtrum ex sacramentis causetur character aliquis in anima. Secūdo, quid sit ille character. Tertio, cuius sit character. Quarto, in quo sit sicut in subiecto. Quinto, vtrum insit indelebiliter. Sexto, vtrum omnia sacramenta imꝑmant characterem.

¶ Utrum sacramentum imꝑmat aliquem characterem in anima. Arti. 1.

AD pmū Sic procedi tur. Uidetur q̃ sacramentum non imꝑmat aliquem characterem in anima. Character enim significare videtur quoddam signū distinctiuū. Sed distinctio membroꝝ christi ab alijs, fit per eternam pdestinationem, que nō ponit aliquid in predestinato, sed solū in deo predestinante: vt in prima parte habitum est: dicitur enim. 2. timo. 2. firmū fundamentū dei stat, habens signaculum hoc, nouit dñs qui sunt eius. Ergo sacramenta non imꝑmunt characterem in anima. ¶ p. Character signum est distinctiuum. Signū autez (vt aug. dicit in. 2. de doc. christia.) est q̃d preter sp̄m quam ingerit sensibus: facit aliquid aliud in cognitionem venire. Nihil autem est in anima q̃d aliquā speciē sensibus ingerat. Ergo videtur q̃ in anima nō imꝑmat alicꝰ character per sacramēta. ¶ p. Sicut per sacra no.le, distinguntur fideles ab infidelibus etiā per sacra ve.le. Sed sacra ve.le, nō imꝑmebant aliquem characterem in anima: vnde ꝛ dicuntur iustitie carnis, ꝫm aplm ad heb. 9. Ergo videtur q̃ neq; sacramenta no.le.

Sed ctra est, q̃ apls dicit. 2. ad colīn. 1. Qui vnxit nos deus est, ꝛ qui signauit nos, et dedit pignus spiritus in cordib⁹ nostris. Sed nihil aliud importat character quam quandam signationem. Ergo videtur q̃ deus per sacramenta nobis suum characterem imꝑmat.

Rndeo Dicēdū, q̃ sicut ex predictis pz, sacramenta no.le. ad duo ordinantur: vez ad remediū cōtra peccata: ꝛ ad perficiendū animā in his que pertinent ad cultū dei, ꝫm ritum christiane vite. Quicunq; aūt ad aliquid certum deputat, cōsueuit ad illud consignari: sicut milites q̃ ascribebantur ad militiam antiquitus, solebant quibusdam characteribꝰ corporalibus insigniri: eo q̃ deputabant ad aliquid corpale. Et ideo cū homines per sacra deputent ad aliquid spirituale pertinens ad cultuz dei, ꝺñs est q̃ per ea fideles aliquo spāli charactere insigniant. Unde aug. dicit in. 2. cōtra parmenianum. Si militie character ēm corpore suo non militans pauidus exhorruerit: ꝛ ad clementiā imperatoris confugerit: ac precefusa, ꝛ venia impetrata militare iam ceperit, nunquid homine liberato atq; correcto, character ille repetitur: ac non potius agnitus approbatur ē an forte minus herent sacramenta christiana, quaz corporalis hec nota?

AD pmū Ergo dōm, q̃ fideles christi ad premium quidē future glorie deputant signaculo predestinationis

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super articulum.2.

RIsulus de quidtate characteris manifeste querit: in quo ꝯ genere sit:an potestatis:an relationis ꝛc. ¶In corpore sunt tres cōclones.ꝓ prima est:Character sacralis est spūalis ptās ad ea q̄ sunt diuini cultus.ꝓbat. Character imprimit a sacris:inquantū p illa hō deputat ad ea que sunt

christiani cultus/cōsistētis in recipiendo aliqua/vel in tradendo alijs:ergo character sacramētalis est quedā spūalis ptās ad ea q̄ sunt diuini cultus.Āīa quo ad primā partē ꝓbatur auctoritate dio.in libro verbis: perficies eū diuinū/ꝛ cōiectatorem diuinorū.Cōsequentia vero ꝓbat: q2 ad virtutē hotū requirit potētia aliq̄. ad recipiēdū quidē passiua:ad tradēdū vero actiua. ¶Circa deductionē 2donis huius dubiū occurrit:nam inualida apparet rōn:character sacralis est deputatiuus hois ad cultum cōsistentē in recipiēdo ꝛ tradendo:ergo est potētia:tū quilibet cōsequētia nihil valet:character militaris ē deputatus hois ad militiā / ꝓsistentē in pcutiēdo:ꝛ adpcutiēdū requirit potētia pcussiua:ergo character militaris ē potens ad percutiēdū. ¶Et si instet:q̄ non ē iuste: q2 potens pcussiua ꝓsupponit vt pote nā lis:potens aūt ad cultū: nō ē nāl̄:ꝛ supaddita. Hec inquā instantia nihil obstat argumēto : q2 ad militare ꝓssionē vltra nālem virtutū potentiā requirit ꝓfectio:sicut ad sanādū requiritur in medico potētia medicatiua: stat ergo obio. ¶Et

4.di.4. q.1.ar.1.

Ad.1.di. uma bti tudo sur sus actū i sui pti cipatiōs nē recipit ꝛ de propio lumine fic̄ ādas signo ip si tradit

eleuatur instātia ad vniuersalē rationē: vnde sc̄z licet a communissimis inferre determinate spāle:hoc est a deputatione ad cultū chriane religionis:ad potentiā respectu eiusdem cultus defendere. Deputatio liquidē ad cultum multipliciter fieri potest:sc̄z signo: professione/officio/scientia/voluntate/potētia:vt ꝑz inductiue in militia/ꝛ aliis cultibus ꝛ artibus.Unde inferre characterē esse potētiā/ quia est deputatiuus hominis ad cultum christiane religionis:fallacia consequētis videtur. ¶Ad hoc dicit/q̄ author ꝓcedit ex determinatis in precedēti articulo.Et ꝓpterea nō ꝓcedit ex hoc solo q̄ character est deputatiuus ad cultū ꝛc.sed ex hoc/q̄ character sacralis est spūalis perfectio ale ad cultū diuinū ꝑm ritū christianū:ita q̄ non ex quacunq̄ deputatiōe:ſz ex tali deputatiuo:sc̄z vt plectivo alr ad talē cultū impresso a deo:procedit litera:vt ipsamet litera de seipsa testimonium perhibet/author itaq̄ afferens dionysij hoc testantem.Ex hmōi autez assumpto cōcludi licuit intentū:si perspicaciter intuiti fuerimus cultū christiane religionis formaliter:vt author cōtemplatus est.Ex hoc em q̄ character est perfectiuus anime ad cultū christiane religionis/ꝛ cultꝰ christiane religionis formaliter consistit in recipere vel dare: formaliter sequitur/ ergo character perficit animā ad recipiendum vel dandum.Sed constat liquido/q̄ ꝓprium ꝛ per se primo perfectiuū ad recipere seu dare/est posse recipere aut dare:ergo characterē spūalis potentia/ qua homo ꝑm animā pōt recipere vel tradere ea que sunt christiane religioni propria. ¶Et confirmatur hec ratio: quia potētia sola est:qua subtracta actus nullꝰ redditur apud deū: ꝛ similiter qua posita/actus efficax est/quantumcunq̄ ab homine prohibitus. Naz subtracta charitate/aut scientia/aut fide:si potentia remanet a cluse non est nullus:sed econtra sola potentia deficiente/alia non sunt efficacia.Sic autem constat esse in ꝓposito:q̄ subtracto characterē: vane omnia recipiuntur.Et similiter subtracto characterē ordinis vane omnia tradūntur que ꝓpria ordinis sunt:est ergo character in ipse potētie. ¶Ad instātiā aūtē de militari characterē:ꝑz ꝛ̄ sio:q2 nō spetat ad animā. ¶Ad obiectionem aūt vniuersalē ꝑz etiā rnsio/ q̄ falsum assumit ſc̄z literam ex sola deputatione procedere: quum procedat ex tali deputatione ſc̄z vt profectuo hominis spiritualiter secundum animam ad cultum spiritualem consistentem in recipere ꝛ tradere:manifestatū quippe est:q̄ formaliter procedendo:optime absq̄ sophismatis aliqua specie illatio tenet.

¶Secunda conclo est. hec spūalis potentia est instrālis. Declarat a sili/ sicut virtus que est in sacramentis.Et ꝓbatur ex subiecto: quia est potentia ministri ergo instrl̄. Antecedens ꝓbatur:quia character conuenit ministris chri vt sic. Consequentia ꝓbatur:quia minister vt sic hz rationē instrumenti. ¶Tertia cōclusio est. Character non est per se in genere: sed reducitur in scḋa spē qualitatis. Prima ꝓbatur a simili:sic ex virtute in sacramentis:a diuncta ratione cōi / q2 est quidam fluens ꝛ incōpletū. Scḋa ꝓbatur ꝓ pars relinquitur vt euident.

¶Occurrunt autem hic multa dubia.Primū est de genere generalissimo/in quo ponitur character: quod circa tertiū elucidationem ꝑtur. Secundū/ de spētiali ꝛ spectat ad eandem conclusionem. Tertium est circa rōnes ad tertium quantum valeat ratio istorum fundaret imediate super essentia ale:conueniret naturaliter omni anime.Quartū est quantum valeat ratio literę/ꝓbans q̄ character non est habitus quia omnis habitus est bonus vel malus:

4.di.4. q.1.ar.2 ꝛ arti.3. q.5.

relatio characteris ponerel imediate i alia/cōuenret nāliter oi alie. ¶Tu aūt patieter sustineto ꝓāleunte me de respectibꝰ hic in cōi; q2 typologicā practicā tracto:nō metaphysicā. Nec vr digregiēdo hic in loco.dicō sit de respectibꝰ istis extrinsecis:q̄ forte nō sunt intelligibiles:q̄m ois respectꝰ formalr sumptꝰ:hoc ipsum q̄ est/est ad alīd se hēre:ꝛ si est ad aliud se hz/est i gñe ad aliq̄d:q̄ ē ḡrtū ꝑnum. Et rursus si est ad aliū

tis.vñ ꝓpte loquēdo nō est nisi in rebꝰ corporeis:in spūalibꝰ aūt ꝺr metaphorice. Hon aūt ponit aliquid in gñe vel spē.nisi q̄d q̄ de eo ꝓpte p̄dicatur.Et ito character nō pr esse in 4ª spē q̄litatis.hz h̄ quidā poluerint. ¶Ad scḋm dom̄.q̄ in tertia spē q̄litatis non sunt nisi sensibiles passiones, vel sensibiles qualitates.Character aūt nō est lumē sensibile:ꝛ iō nō est in 3ª spē q̄litatis:vt quidā dixerūt. ¶Ad 3ᵐ dom̄.q̄ relatio q̄ importat in nole signi.opz q̄ sup aliquid fundet.Relatio aūt huius signi q̄s est character,non pōt fundari imediate sup essentiā ale:q2 sic cōueniret oi ale nāliter.Et iō opz aliq̄d poni in gia.super q̄ fundetur talis relatio:ꝛ hoc est essentia characteris.Ad̄ non oportebit q̄ sit in gñe relonis:sicut quidā poluerūt. ¶Ad quartū dom̄.q̄ character hz rōnē signi p cōparationē ad sacrm sensibile,a quo imprimitur:sed ꝑm ſ consideratus,habet rationem principii,per modum iam dictum.

¶Utrum character sacramentalis sit character christi. Arti.3.

AD tertiū Sic ꝓcedit character sacralis nō sit character christi.Dicit enī ephe.4. Hodie contristare spūm dei, in quo signati estis.Sed cōsignatio importat in rōne characteris.Ergo character sacramentalis.magis debet attribui spiritui scō q̄ christo. ¶ℌ.Character hz rōnem signi.Est aūt signū gratie que p sacramentū cōferrur.

Gratia aūt infundit aie a tota trinitate,vñ dr̄ in psal.gſam ꝛ gloriam dabit dñs. Ergo vr q̄ character sacralis non debeat spāliter attribui christo. ¶ℌ. Ad hoc aliqs characterem accipit.vt eo a ceteris distinguatur. Sed distinctio sanctoꝝ ab alijs,sit per charitatē:que sola distinguit inter filios regni ꝛ filios perditionis:vt augu.dicit.15.de tri.vñ ꝛ ipsi pditionis filij,characterez bestie habere dicunt:vt ꝑz apoc.13.Charitas aūt nō attribuit christo,ſz magis spūſcō:ꝑm illud ro.5. charitas dei diffusa est in cordibus nostris, p spūſcm q̄ datus est nobis.Uel ēt patrī:ꝑm illud.2.ad corin.viti.gra dñi nr̄i Jesu christi, ꝛ charitas dei.Ergo vr q̄ character sacramentalis,non sit attribuendus christo.

Sed cōtra Est,q̄ quidā sic diffinit character ē distinctio,a charactere eterno impressa aie rōnali.ꝑm imaginem consignatio trinitatem creatam trinitati creanti ꝛ recreanti, ꝛ distinguens a non consignatis ꝑm statū fidei. Sed character eternus est ipse chrs: ꝑm illud heb.ꝑmo,qui cum sit splēdor glie, ꝛ figura vel character substantie eius. Ergo vr q̄ character sit proprie attribuendus christo.

Rñdeo Dr̄, q̄ (sicut ex supradictis patet) character ꝓprie est signaculum q̄dam, quo aliquid insignit, vt ordinatū in aliquez finem: sicut charactere insignitur denarius ad vsum cōmutationū, ꝛ milites charactere insignit̄, ſsi ad militia deputati. ſ ℌ iō aūt fidelis ad tuo deputandi ſ si consideratio est scientifica generatur habitus bonus/ſez scientie/ que est virtꝰ:ac per hoc bonū tantū:puta veri. Si ꝙo cōsideratio est nō scientifica/generabitur habitus opinatiuus:qui etiam nō est indifferens:sed declinat ad bonum vel malum:prout declinat ad verum vel falsum. Et quia character est forma supernaturalis/ a deo ꝓio imprimere impressa:ac per hoc si esset habitus nō posset poni indifferēs:ideo scotus ad vltima responsionē confugit:q̄ falsum in primis affert: duo charitatem/fidem/ac spem inūsam a sufficientibus ꝓximisq̄ principijs elicitiuis bonoū actuum aufert. Est enim infusa charitas ꝛ sufficientissimū ꝛ ꝓximū elicitiū principiū dilectiōis dei super oia:sed q̄ iste puer baptizatus non actu diligat:ꝓuenit ex cōditione ipsius habentis charitatem:q2 ſez hz organa impeditia ꝛc.ꝛ non ex insufficientia aut elongatione habitus. Et sīle est de dormiente/ aut ebrio: non em̄ ex parte habitus infusi aut acquisiti ꝓuenit/q̄ dormiens aut ebrius non cōsiderat geometricas demōstrationes,aut nō credit sicut ſperat:sed ex impedimento ipsius habitus. ¶Male deinde locat character in spē:dum ex his ad q̄ remote se hz:locat ipsum. Debet siquidē iudicari res ꝑm ea q̄ sibi ꝓxime cōuenit: ꝛ nō ꝑm remota: ac ꝓ hoc non dr̄ character poni sub specie habitus bonī: q2 valde remote disponit ad actum bonū. Sed hec accidunt scoto:q2 difficile est operare falsum. Unde circa videto ola consonare vero/ablq̄ difficultate villarens est ad bonū ꝛ malū:character em̄ est potentia: qua pōt ꝺo dare vel recipere:ꝛ nō est quo pōt bñ vel male dare vel recipere:vt sic perspicias divinam sapientiā disponentē ola suauiter:dona ꝺo nobis supernaturales potentias/dare eas suauiter: hoc est seruata cōditione potentiarū:vt ſez sint q̄bus possumus:ꝛ nō quib⁹ bn vel male possumus. ¶Argumenta petri aureoli apud capreolum m.4. dist.quarti/ contra hoc q̄ character sit potentia:quia ad specialia destendunt de potestate effectiua transubstantiationis in eucharistia ꝛc, omittenda censui:quoniam suo loco quelibet seruanda est questio.

¶Super articulum tertium.

TIsulus de christo loquitur vt est verbum incarnatum: vt distinguitura patre ꝛ spiritu sancto ac ipsa trinitate. Denotat aūt obliquum casum aut houtate in ipso christo:ita q̄ sensus est an character sacramentalis sit character:christo vt principi configurā ꝙ seu consignā ꝙ characterem ipsum suscipientes:sicut character romanus consignat milites cesari:ꝛ gallicus regi frācoꝝ ꝛc. ¶In corpore tria fiunt. Primo distinguit character fidelium in duo genera, scḋo rndet questio tertio ponit vnū corollarium. ¶Que ad ꝑmū distinguit character side lium/in characterē ad celestē beatitudinē:ꝛ characterē ad militantis

Universidad de Deusto
Biblioteca

ecclesie cultū. Ille est charitas seu grā: hic est sacrālis: de q̄ est sermo. Cōis isto⁹ et cēi rōe characteris declarat. Diuersitas aut ex diuersitate finiū ac actuū manifestat. Licā. precipuam aūt author distinctionē hāc: vt clara fieret doctrina sacre scripture q̄ argumētis discutit: et ne quis titū ambiguū relinqret aut inspēsius. ¶ Quo ad 5m: zelo rhetina q̄stio est. Character sacrālis ē character xp̄i. Probat. Character sacrālis ē ad recipiēdū et tradendū ea q̄ sūt cultꝰ christiani: ergo ordinat ad actꝰ: q̄ ē in potª aie. Prīa pars: q̄ nō nisi ipliciter ifra hꝫ. Pbꝫ ex eo q̄ cultꝰ dīn⁹ in actib⁹ cōsistit. Secūda aūt: q̄ potētia aie ordinat ad operari: sicut essentia ad esse.

¶ In rōne ad 1m: aduerte distōnē Licā positā de eo ad q̄d dispōit character. f. vel ppinque vel remote: et q̄ prime disponit ad actꝰ christiane religionis: remote aūt disponit ad grām. Et h̄ pbat in Licā: q̄ ad 3 disponit ex pacti. Et tu potes addere: q̄ disponere ad grām est cōis cōdicto sibi et multis aliis: multa enim alia dispōnāt ad grām (vt ps) et nō est de nūero q̄ pcedū sibi. Et h̄ si retinueris: videbis vanū eē laborē scoti in vti. q. di. 6. 4. sen. pcedētis et eo: q̄ dispō ad formā: nunq̄ est in posteriori nisi: suscepto: h̄ essi falsum esse q̄ntū de dispōne: nō prime: sed remote. Pōt em res q̄ nō nisi remote et ex pacti est dispō ad grām (q̄ in eā aie ponēda ē) poni in q̄cūq̄ potª aie: imo et i mēbris exteriorib⁹: hmōi essi dispōnes (vt in Licā dr) nō vēdicāt sibi sm ex eo ad q̄d remote dispōnūt: iq̄ ex eo ad q̄d prīe dispōnūt. ¶ Caue hic ne dicta de characterer: telligas dicta de sacrō characterē ipsimēt⁹: et incidas in foueā: putās q̄ sacrā hmōi cōferat grām ex pactō: sinistra pr̄ cōe characterū: et ex pacti grē: q̄ character vt in Licā dr: nō prime: h̄ ex pacti dispō est ad grām. Recolito superi⁹ habite doctrine. q̄ scz grā est principalis sacrorū effectus: et character est effectꝰ secūarius. Et p̄pter nō licere attribuere sacrō cōditionē characteris: cū hoc em q̄ character est remote et ex pacti dispō ad grām: stat q̄ grā sit principalis effectus sacri: tunc essi grā nō eēt principalis effectus sacri: si solū dare tur per sacrm vt sequela ad characterē. Que phātasia penit sit a te: ba ptism⁹ nāq̄ est p̄ur lauacrū regnationis in filio⁹ det in mēbra christi: et scōario impressiuus characteris: et cōfert grām ex pmo pncipaliter: et pter hoc h̄z vnde cōferat grām ex pacti: scz pp characterē. Ita q̄ character nāli ordie effectꝰ grē: p quā ālios sit xp̄ianꝰ formal⁹: pus essi nō est eē q̄ spectat ad grām sp̄ posse q̄ ē characteris: et cū hoc ē dispō tur. Prīo q̄dē et pncipal⁹ ad fruitionē glie. Et ad h̄ isignif signaculo gre: Ez illud ezech. 9. signa thau. sup frontes virorū gementiū et dolentium. et apoc. 7. nolite nocere terre et mari. neq; arboribus. quoadusq; signemus seruos dei nr̄i i frōnib⁹ eorū. ¶ Scōo aūt deputat q̄dā fidelis ad recipiendū vel tradendū alijs ea q̄ ptinēt ad cultū dei: et ad h̄ prīo pute deputat character sacrālis. Totus aut̄ ritus christiane religionis tradit⁹: in christo caput: nō sm quāc̄unq; illius cōditionē: sed sm sacerdotiū reducit characterē christiani cultus: sacerdotis enim est pncipal⁹ cuius q̄ religiōis: taz vere q̄ false. ¶ Quo ad 3m: corollariū est. Characteres sacrales sunt participationes q̄dā sacerdotij xp̄i: et eo essi q̄ character sacramētalis est xp̄i sacerdotis character: q̄nō ē: vt sit q̄dā diminuta imitatio ordiata ad actꝰ spectātes ad christi sacerdotiū: q̄ ē ēt pticipatiōnē sacerdotij christi. Baptismalis siquidē characterer: a christi sacerdotio h̄z hō formaliter esse medium christiane religionis: et eē capacē reliquorum sacrorū a christi sacerdotio derivatorū. Et sic ē ppositionaliter est de aliorū sacramentorum characteribus.

¶ Sup arti. 4.

N corpore pna cōcto. Character est signū potētia aie. Probat. Character est signū q̄ ala signat ad recipiēdū vel tradendum ea q̄ sunt cultꝰ christiani: ergo ordinat ad actꝰ: q̄ ē in potª aie. Prīa pna: q̄ nō nisi ipliciter ifra hꝫ. Pbꝫ ex eo q̄ cultꝰ dīn⁹ in actib⁹ cōsistit. Secūda aūt: q̄ potētia aie ordinat ad operari: sicut essentia ad esse.

¶ In rōne ad 1m: aduerte distōnē Licā positā de eo ad q̄d dispōit character. f. vel ppinque vel remote: et q̄ prime disponit ad actꝰ christiane religionis: remote aūt disponit ad grām. Et h̄ pbat in Licā: q̄ ad 3 disponit ex pacti. Et tu potes addere: q̄ disponere ad grām est cōis cōdicto sibi et multis aliis: multa enim alia dispōnāt ad grām (vt ps) et nō est de nūero q̄ pcedū sibi. Et h̄ si retinueris: videbis vanū eē laborē scoti in vti. q. di. 6. 4. sen. pcedētis et eo: q̄ dispō ad formā: nunq̄ est in posteriori nisi: suscepto: h̄ essi falsum esse q̄ntū de dispōne: nō prime: sed remote. Pōt em res q̄ nō nisi remote et ex pacti est dispō ad grām (q̄ in eā aie ponēda ē) poni in q̄cūq̄ potª aie: imo et i mēbris exteriorib⁹: hmōi essi dispōnes (vt in Licā dr) nō vēdicāt sibi sm ex eo ad q̄d remote dispōnūt: iq̄ ex eo ad q̄d prīe dispōnūt. ¶ Caue hic ne dicta de characterer: telligas dicta de sacrō characterē ipsimēt⁹: et incidas in foueā: putās q̄ sacrā hmōi cōferat grām ex pactō: sinistra pr̄ cōe characterū: et ex pacti grē: q̄ character vt in Licā dr: nō prime: h̄z ex pacti dispō est ad grām. Recolito superi⁹ habite doctrine. q̄ scz grā est principalis sacrorū effectus: et character est effectꝰ secūarius. Et p̄pter nō licere attribuere sacrō cōditionē characteris: cū hoc em q̄ character est remote et ex pacti dispō ad grām: stat q̄ grā sit principalis effectus sacri: tunc essi grā nō eēt principalis effectus sacri: si solū dare tur per sacrm vt sequela ad characterē. Que phātasia penit sit a te: baptism⁹ nāq̄ est p̄ur lauacrū regnationis in filio⁹ det in mēbra christi: et scōario impressiuus characteris: et cōfert grām ex pmo pncipaliter: et pter hoc h̄z vnde cōferat grām ex pacti: scz pp characterē. Ita q̄ character nāli ordie effectꝰ grē: p quā ālios sit xp̄ianꝰ formal⁹: pus essi nō est eē q̄ spectat ad grām sp̄ posse q̄ ē characteris: et cū hoc ē dispō fideles christi a seruis diaboli: vl in ordine ad vitā eternā. vel in ordine ad cultū presentis ecclesie. Quo p̄mū sit p charitatē et gratiū vt obiectio procedit. scōm aūt sit per characterē sacramētalē. Aūt character bestie intelligi potest per oppositū, vel obstinata malitia. qua aliquis deputantur ad penam eternam. vel professio illiciti cultus.

¶ Utrum character sit in potentijs anime sicut in subiecto. Arti. 4.

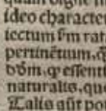
D quartū Sic pceditur. Ut q̄ character non sit in potētijs aie sicut i sbto. Character essi, dicit esse dispositio ad gratiaz. Sed grā est in essentia anime, sicut in sbto, vt in secūda parte dictū est. Ergo videtur q̄ character sit in essentia aie, non aūt in potentijs. ¶ p. Potētia aie nō videt esse sub̄m alicuius, nisi habitus vel dispōnis. Sed character (vt dictū est) nō est habitus vel dispositio, sed magis potētia, cuiꝰ sm nō est nisi essentia aie. Ergo vt q̄ character nō sit sicut in subiecto in potentia anime, sed magis in essentia ipsius. ¶ p. Potentie anime rōnalis distinguuntur per cognitiuas et appetitiuas. Sed nō pōt dici q̄ character sit tantū in potentia cognitiua, neq; etiā tantū in potentia appetitiua (q̄ nō ordinat neq; ad cognoscendū tantū, neq; ad appetendum) sīr etiam non pōt dici q̄ sit in vtraq;, q̄ idem accidēs nō potest esse in diuersis subiectis. Ergo videtur q̄ character nō sit in potētia anime sicut in subiecto. Iz magis in essentia.

Sed ꝓtra Est, q̄ sicut in primilla diffinitiōe characteris continetur) character impressus ab anime ratione naturali secundo imaginem. Sed imago trinitatis in anima, attenditur secundū potentias. Ergo character in potentijs anime existit.

Rñdeo Dicendū, q̄ (sicut dictū ē) character est quoddam signaculū quo alia insignit ad suscipiendum: vel alijs tradendum ea que sunt diuini cultus. Diuinus aūt cultus in quibusdā actibus cōsistit. Ad actus aūt, p̄tinet ordinatꝰ potētie anime sicut essentia ordinat ad esse. Et tō character nō est sicut in subo in eētia aie, sꝫ in eis potª. 4. d. 4. q. 1. ar. 3. q. 4. Et ro. 7. co. 2.

Ad primū Ergo dīm, q̄ subiectū alicui accidēti attribuit sm rōnem eius ad q̄d ꝓpinque disponit: nō autē sm rōnem eius ad q̄d disponit remote vel indirecte. Character aūt directe quidē et propinque dispōnit animam ad ea que sunt diuini cultus exequenda, et q̄ hec idonee nō fiunt sine auxilio gratie (q̄ vt dī ioan. 4. eos qui adoiant deum, in spiritu et veritate adorare oportet) ex consequenti diuina largitas recipientibus characterē largit gratiaz. per quam digne impleant ad que deputant. Et ideo characteri magis est attribuendū subiectum sm rationē actuum ad diuinū cultū pertinētium, q̄m sm rationē gratie. ¶ Ad 2m dīm. q̄ essentia anime est subiectū potentie naturalis, que ex principijs essentie ꝓcedit. Talis aūt potētia non est character: sed est quedam spūalis potētia, ab extrinseco aduenies. Unde sicut essentia anime per quā est naturalis vita hois, perficit per gratiā, qua anima spūaliter viuit: ita potētia nālis anime perficit p spūalē potētiā, que est character. Habitus essꝫ dispositio ptinēt ad potētiam aie: eo q̄ ordinant ad actus, quorū potentie sunt pncipia. Et eadē rōne omne q̄d ad actū ordinat, est potētie tribuendū. ¶ Ad tertiū dīm. q̄ (sicut dictū est) character ordinatur ad ea que sunt diuini cultus. Qui quidē est quedam fidei ꝓtestatio per exteriora signa. Et ideo oportet q̄ character sit in cognitiua potētia aie, in qua est fides.

¶ An caracter sit aie idelebiliter. Art. 5.

D quintū Sic ꝓceditur. Ut q̄ character nō insit aie indelebiliter. Quāto em aliquod accidēs est ꝑfectius, tanto firmius inhereat. Sed gratia est perfectior q̄m character: q̄ character ordinat ad gratiā sicut ad vlteriorē finem. Gratia aūt amittitur p peccatuz. Ergo multo magis character. ¶ p. Per characterē aliqs deputat diuino cultui sicut dictū est. Sed aliqui a cultu diuino trāseunt ad contrarium cultum, per apostasiaz a fide. Ergo videf q̄ tales amittant characterem sacramētalē. ¶ p. Cessante fine, cessare debet et id q̄d est ad finē: alioq̄n frustra remaneret: sicut post resurrectionem nō erit matrimoniū, q̄ cessabit gratia, ad quam ordinatur matrimonium. Cultus aūt exterior, ad quem character ordinatur, non remanebit in patria, in qua nihil agetur in figura, sꝫ totum in nuda veritate. Ergo character sacramentalis non manet in perpetuū in anima. et ita non inest indelebiliter.

¶ Super arti. q̄ntū.

N titulo aduerte, q̄ ly indelebiliter potest dupliciter accipi. vel per negationem omnis potentie etiam logice, ad deletionem. Et sic esset sensus an character insit indelebiliter, ita q̄ implicet contradictionem ipsum deleri. Et hic sensus procul est ab intento: potest enim a deo deleri, desinendo conseruare ipsum. Uel per negationem propriae seu ꝓrime naturalis potentie ad deletionem. Et hic sensus est intentus: non enim querimus quid possit deus facere, sed quid suapte natura conueniat characteri.

¶ In corpore eſtrna conclio. Character indelebiliter manet in anima. Probatur. Omnis sanctificatio que fit per sacramentum christi: est perpetua re consecrata manente: sed character sacramētalis est q̄dā participatio sacerdotij christi, eterni, in eius fidelibus sm aie gr̄az incorruptibilē: ergo character indelebiliter manet in aia. Maio: et pbat et declaratur. Probat q̄dē: q̄ sacerdotiū xp̄i est eternum: vt patet auctoritate scripture. Declaratur vero ex eo q̄ res manente consecrate a ministris sacerdotij christi, retinent consecrationem q̄diu sunt vt patet in ecclesijs, canticibus etc. Minor vero quo ad primā partē declaratur ex duobus. primo ex ꝓpositionalitate christi, ꝑ plenā sacerdotij potestatē, et fidelis eius sm aliquā ptātem recipiunt sacramētorū et cultus etc. secundo ex hoc q̄ christo non cōuenit habere characterē. Quo ad secūdā aūt ptē, eterni non opz aliꝫ probari. Quo ad tertiū vero probatur ex eo q̄ anima est sub̄m characteris sm intellectū.

¶ Aduerte hic: q̄ in minori propōne apposuimus ly eterni: propterea q̄ character habet rationem vis instrālis. Constat em q̄ nisi ꝓncipale agens sit eternum: impossibile est ponere instrālem eius virtutem perpetuam.

¶ Aduerte scōo ly re consecrata manēte: q̄m inde apparet rescīsio ad scō. in quarto, sen. di. 6. q. 9. obiciente ex indelebilitate characteris negōne virtutis superālis in sacris: quia virtus illa nūquam posset corrūpi: cōsēm scō quo characteres indelebiles thomas ponit. Rndemus sicut dicē: q̄ virtꝰ in sacramentis cpīsmanet: sicut et chara cter durat, quandiu anima durat. Durāte siquidē sacramento durat et virtus illa. Et sicut si cessaret esse anime: desineret et eius character: ita cessante sacro: cessat virtꝰ in illo. Et q̄m cōstat sacra ola paululū durare: ypote habentia verba pro formis: ideo mirum non est si spirituales virtutes eorum credātur esse desinūt.

¶ In rōne ad 3m: aduerte rōnē authoris: ex pbia nō solū p̄m: sz testimoniū ad sensū: h̄c. Uidem⁹ em motū celestē durationē ex parte agētis: vt negātes ꝓseruari pmanētes res manu creatoris: precādat met. testāt. ¶ Et hēs hac Licā altā rōnē radicalē hꝫ dicē: liter foraz. hñ tē eē ꝓpriū et formā q̄ ē vis istā: q̄. f. illa q̄si fira i sbo: scūm ꝓditionē sub̄iacta vero quasi debitꝰ quidā agentis: illius sequit cōditionem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super arti. 6.

Titul⁹ clarus. ¶ In corpe vna est cõclo. Per tria

I.q. 72. art. 5. Et. 4. di sti. 4. q. 1. art. 4. q. 2. a. 3. q. 3. a. 2. q. 3. Et di. 7. q. 2. a. 1. q. 1. q. 3. ar. 3. q. 3. ad 3. 3. 2 dist. 23. q. 1. a. 3. q. 3.

sacramenta tantum imprimit character. hec cõclusio quo ad exponentem negationem: implicate ponitur in litera. Et sez se totam in litera implicite probatur: pz supponendo supra dicta de charactere: scilicet q̃ est potentia ad recipiendum vel tradendum ea q̃ sunt diuini cultus. Ex hoc enim supposito principio procedit author: assumendo quedam sacramenta non spectare directe ad nonum cultum diuinum: ad non ordinare ad recipiendum vel tradendum: ac per hoc in his non imprimi characterem. Un distinguit in primis an thos duos sacramentorum fines. s. remedium peccati: z diuinum cultū. Et in primo omnia dicit conuenire. In secundo autem nõ: quod probat de sacramẽto penitentie. Sub distinguit deinde in tria membra sacramẽta ordinata ad ꝑm finẽ z excluso vno eorum scilicet eucharistie/ cõcludit reliqua duo gen era impumere characterem. Et clare patet processus in litera. ¶ Aduerte hic q̃ circa eucharistie sacramentũ possunt duo considerari: scz ipsum sacramentum (quod nihil aliud ẽ quam actio sacramẽtalis consistens in cõsecratione materie) z potest considerari vsus sacramẽti/ quo eucharistia percipitur a nobis. Et de primo quidẽ an imprimat characterez/ sub questione cadere non potest: quia actio illa nihil ponit in animab⁹ nostris: sed ad materiam exteriorez terminatur. De secundo autẽ author loquitur: reddens rationem: quare non imprimit nobis characterem: et cũ hoc magnificans ipsum/ quod cõtinet christum in quo ẽt fons omnium charaz eterum.

ad eoz ignominiã. Sicut etiã militaris character remanet in militibus post adeptam victoriam: z in his qui sunt victi, ad penam.

¶ Utrum per omnia sacramẽta noue legis imprimatur character. Arti. 5.

Ad sextũ Sic procedit. Uidetur q̃ g omnia sacra noue legis imprimatur character. ꝑ enim ois sacra noue le. fit aliquis particeps sacerdotij Chri. Sed character sacramentalis nihil est aliud quam participatio sacerdotij Chri: vt dictũ est. Ergo videt q̃ per omnia sacra noue legis imprimat character. ¶ ꝓ. Character se habet ad aiam in qua est, sicut consecratio ad res cõsecratas. Sed per quodlibet sacramentũ noue legis homo recipit gratiã sanctificantem: vt supra dictũ est. Ergo videtur q̃ per qõlibet sacramentum noue legis imprimatur character. ¶ ꝓ. Character est res et sacrm. In quolibet aũt sacro noue legis est aliq̃d q̃ est res tantũ, z aliquid q̃ est sacrm tantũ, z q̃ est res z sacramẽtũ. Ergo per quodlibet sacrm noue legis impumitur character.

Sed ꝯtra Est, q̃ sacra in quibus impimit character, nõ reiterantur: eo q̃ character est indelebilis: vt dictum est. Quedã aũt sacra iteranf: sicut patet de penitentia z matrimonio. Ergo nõ omnia sacramenta impiմũt characterem.

Rñdeo Dicẽdũ, q̃ (sicut supra dictũ est) sacra noue legis ad duo ordinantur. s. in remediũ pcti. z ad cultũ diuinum. Est aũt ois sacramentis cõmune: q̃ per ea exhibet aliq̃d remediũ cõtra pctm, per hoc q̃ gr̃am conferunt. Non aũt oia sacramenta ordinanf directe ad diuinũ cultũ: sicut patet de pnia, q̃ quã hõ liberat a pctõ: non aũt per hoc sacrm exhibetur homini aliquid de nouo, pertinẽs ad diuinũ cultũ, sed restituitur in statũ pristinuz. ¶ Pertinet autem aliquod sacramentũ ad diuinũ cultũ tripliciter: vno modo per modũ ipsius actiõis: alio modo per modũ agẽtis: tertio modo p modũ recipiẽtis. ¶ Per modũ quidẽ ipsius actionis pertinet ad diuinũ cultũ eucharistia: in qua principaliter diuin⁹ cultus consistit, inquantum est ecclesie sacrificiũ. Et per hoc idẽ sacrm non impumit hoi character: quia p hoc sacrm nõ ordinat hõ ad aliquid aliud vlteriꝰ agendũ vel recipiẽdũ in sacris cum pon⁹ sit finis z cõsummatio oim sacrorum: vt dio. dicit. 3. c. eccle. hier. Cõtinet tñ in se ipsum chrm: in quo non est character: sed tota sacerdotij plenitudo. ¶ Sz ad agẽtes in sacris ptinet sacrm ordinis: q̃ per hoc sacramẽtũ deputant hoies ad sacramẽta alijs tradenda. ¶ Sed ad recipiẽtes ptinet sacrm baptismi: q̃ per ipsum homo accipit potestatem recipiendi alia ecclesie sacra, vñ baptismus dicit esse ianua oium sacrorũ. Ad idem etiã ordinatur quod imodo cõfirmatio: vt infra suo loco dicet. Et ideo per hec tria sacramẽta character impimitur. s. per baptismum, confirmationem: z ordinem.

Ad pmũ Ergo dõz, q̃ per oia ta sacramẽta fit hõ ꝓticeps sacerdotij Christi, vtpote percipiens aliquẽ effectum eius. Non tamen per oia sacra aliquis deputatur ad agendum aliquid vel recipiendum. qõ pertineat ad cultum sacerdotij Chri. Quia quidẽ exigitur ad hoc q̃ sacramentũ characterẽ impimat. ¶ Ad ꝑm dõz, q̃ per oia sacra sanctificat homo: ꝑm q̃ sctas imponat mundiciam a pctõ: que fit per gratiã. Sed specialiter per quedã sacra: que characterẽ impumit: homo sanctificat quadam cõsecratione, vtpote deputatus ad diuinũ cultũ. Sicut etiaz res inaiare scificari dicunt, inquantũ diuino cultui deputantur.

¶ Ad tertiũ dõm, q̃ iz character sit res z sacramentũ: nõ tñ opz oẽ id qõ est res z sacrm esse characterem. ¶ Quid aũt sit res z sacrm, in aliis sacramentis infra dicetur.

¶ De causa sacramentoum. Qõ. 64.

Deinde Consideranduz est de cã sacramentoũ: siue q̃ autoritatem: siue per ministerium. Et circa hoc querũtur decẽ. Primo, vtrũ solus deus, interiꝰ opef in sacris. Secũdo: vtrũ institutio sacroũ sit solum a deo. Tertio, de ptãte quã Chr̃o hũt in sacris. Quarto, vtrũ illã ptãtem potuerit aliis cõicare. Quinto, vtruz ptãs ministerij in sacramentis cõueniat malis. Sexto, vtrũ mali peccent dispensando sacra. Septimo, vtrum angeli possint esse ministri sacramentoum. Octauo, vtrum intentio ministri requiratur in sacramentis. Nono, vtruz requiratur ibi recta fides: ita. s. q̃ infidelis non possit tradere sacramenta. Decimo, vtrum requiratur ibi recta intentio.

¶ Utrum solus deus operetur interius ad effectum sacramenti. Arti. 1.

Ad pmũ Sic pcedit. Uidetur q̃ nõ solus deus: sed etiam minister interius operetur ad effectum sacramẽtũ. Inter ioz enim sacramenti effectus. est vt homo purgetur a peccatis, z illuminef per gratiã. Sed ad mundandum spiritualiter pertinet illuminare z perficere: vt patet per dio. in. 5. c. eccle. hier. Ergo videtur quod non solus deus: sed etiã ministri ecclesie interius operẽtur ad sacramenti effectum. ¶ ꝓ. In collatione sacramentoum quedam oratiõũ suffragia proponunf. Sed orationes iustoum sunt magis apud deũ exaudibiles quã quozlibẽ ꝑm illud Joan. 9. Si quis dei cultor est, z voluntatem eius facit: hũc deus exaudit. Ergo videf q̃ maioꝛẽ effectũ sacri consequaf ille: qui recipit ipm a bono ministro. Sic ergo z minister aliquid operatur ad interiorem effectũ, z nõ solus deus. ¶ ꝓ. Dignior est homo quã res inanimata. Sed res inanimata aliquid operat ad interiorẽ effectũ: nã aqua corpus tangit z cor: abluit: vt aug. dicit super Joan. Ergo homo aliquid operatur ad interiorẽ effectũ sacramenti: et nõ solus deus.

Sz ꝯtra Est, q̃ vt rom. 8. Deus est qui iustificat. Cum ergo interior effectus omnium sacramẽtoum sit iustificatio: videtur q̃ solus deus operetur interiorem effectum sacramenti.

Rñdeo Dicendum, q̃ opari aliquez effectuz cõtingit dupliciter. Uno modo per moduz principalis agentis. Alio modo per modũ instrumẽti. Primo igit modo, solus deus opatur interiorem effectum sacrm: tum q̃ solus deus illabitur aie, in qua sacramenti effectus existit: nõ aũt põt aliq̃d immediate operari vbi non est. Tum q̃ gratie est interior sacrm effectus: est a solo deo: vt in secunda parte dictũ est. Character etiã qui est interior quoꝛndam sacramentoum

¶ Super questionis 64. arti. 3.

Titul⁹ clar⁹ est. ¶ In corpore vna distinctio bimembris cum duabus conclusionibus / singulis iuxta singula membra. Distinctio est: operari effectum contingit vel ꝑ modum principalis agentis: vel per modum instrumenti. Prima conclusio est. Solus deus primo modo operatur effectum interiorem sacramenti. Et probatur duplicẽter vt patet clare in litera. Secunda vero conclusio est. Homo possit operari ad interiorem sacramenti effectum. Et probatur sicut mo. Et probatur ratione anneri impertrabilis per denotionem ministri/ et matoritas gratie non possit habere rationem anneri impertrabilis ex ministri denotione. Nec propterea sequitur q̃ maioꝛ sit meliꝛ effectus sacramenti detur per melioꝛem ministrum: quoniaz inaionitas illa impetrata non habet rationez effectus sacramenti/ sed rationem anneri effectui sacramenti/ et sellet effectus solo deo concomitanter ad sacramentum/ impetratus ex deuotione ministri.

tub anneris/ que per deuotiones ministri impetrari possunt recipienti sacramentũ. Et est ratio dubij: q̃ si cõprehenditur sub annexis/ sequit pcedentia verba litere (scz effectus sacramenti nõ datur melioꝛ per meliorem ministrum) esse falsa: quoniam si ex deuotione ministri/ intenset gratia daret baptizato/ vel absoluto/ constat q̃ meliꝛ effectus daretur per meliorem ministrũ: quum gratia ipla sit effectus sacramenti. In oppositum autez est/ q̃ nulla ratio apparet/ quare alia dona dei possunt habere rationem anneri impertrabilis per denotionem ministri/ et matoritas gratie non possit habere rationem anneri huiusmodi: potest esse deuotus minister hoc/ sicut z alia/ a diuine misericordie largitate impetrare. ¶ Ad hoc dicitur/ q̃ quez minister sacramenti non sit deterioris conditionis ministrando sacramentum/ q̃ si non ministraret/ et similiter recipiẽs nõ fit ex receptione deterioris conditionis/ nec diuina largitas ex hoc q̃ impendit sacramentum arctatur: consequens est/ vt possit minister impetrare maioꝛẽ gratiam recipiẽti sacramentum/ q̃ sit illa/ q̃ regulariter per sacramentum datur/ aut que illi seculia ministri deuotione daretur/ sicut posset eandem maioꝛem gratiam extra ministerium sacramenti impetrare/ ac q̃ hoc matoritas gratie possit habere rationem anneri impertrabilis ex ministro: sicut in verbis et rebus quia ministro non nisi vt recitatio requiritur ad perfectionem sacramenti. Ad alia vero duo aũt requisita ad perfectionem sacramenti/ vtuntur principale agẽs (q̃ est deus) vt partialibus concurrentibus ad perficiendum sacramentum vnum: quod est vti eis vt partialibus concurrentibus ad perfectionem instrumenti vnius. in vno vero instrumento: quoticunq; requiruntur partialia: vna eadem perfecta virtute infra lis ponenda z. ¶ In responsione ad secundum dubiũ occurrit an gre intensiõ: gradus cõprehendatur

4. dist. 3. q. 2. a. 2. q. 2. col. 2 dist. 5. q. 2. ar. 1.

effectus, est virtus misfalis, q̃ manat a principali agente, q̃ est deus. ¶ Sed dõ autem modo homo põt operari ad interiorẽ effectum sacri, inquantũ operatur ꝑ modũ ministri. nam eadem ratio est ministri z instri: vtriusq; enim actio exterius adhibetur. Sz sortitur effectum interiorem ex virtute principalis agentis, quod est deus.

Ad primum Ergo dõm, q̃ purgatio hz q̃ attribuitur ministris eccle, nõ est a peccato. Sz dicunf diaconi purgare, inquãtũ vel imũdos ejiciunt a cetu fidelũ: vel eos sacris admonitionib⁹ disponũt ad sacroũ receptionez. Similr ẽt sacerdotes illuminare dicuntur do, sed sacra gratie tradẽdo: vt pz per dios. ibidẽ. ¶ Ad ꝑm dõm, q̃ orationes que dicũtur in sacroum collatione, proponunf deo, nõ ex pte singularis psone: sed ex parte totius ecclesie, cuius preces sunt apud deum exaudibiles: ꝑm illud matth. 18. si duo ex vobis cõsenserint sup terraz, de oꝛe quãcũq; petierint, fiet illis a pre meo. Nihil tñ prohibet, q̃n deuotio viri iusti, ad hoc aliq̃d opef. Illud tñ q̃ est sacri effect⁹, nõ impertratur oratione ecclesie vel ministri: sed ex merito dicti est. Uñ effectus sacri nõ dat melioꝛ q̃ melioꝛẽ ministrũ. Aliq̃d tñ annexũ impetrari põt recipienti sacrm, per deuotionẽ ministri. Nec tñ minister illud operatur, sed impetrat operandũ a deo. ¶ Ad tertiũ dõm, quod res inaiate nõ operanf aliq̃d ad interiorẽ effectũ, nisi inst fallr: vt dictum est. Et similiter homines nõ operantur ad sacroum effectum, nisi per modum ministerij: vt dictum est.

¶ Utrum sacramenta sint solum ex institutione diuina. Arti. 2.

Ad scõm Sic pcedit. Uf q̃ sacramẽta non sint solũ ex institutione diuina. Ea enim que sunt diuinitus instituta, tradunf nobis in sacra scriptura. Sed quedã aguntur in sacris, de quibus nulla fit mẽtio in sacra scriptura: puta de chrismate, quo homines confirmãtur: z de oleo, quo sacer dotes inũguntur: z de multis alijs tam verbis q̃ factis, quibus vtimur in sacris. Non ergo sacra sunt solum ex institutione diuina. ¶ ꝓ. Sacra sunt quedam signa. Res aũt sensibiles naturaliter quedã significãt, nec põt dici q̃ deus q̃busdã significationibus delectetur z nõ alijs: q̃ ipse ola que fecit approbat. Hoc aũt propriũ vr esse demonũ, vt quibusdam signis ad aliq̃d alliciãtur: dicit enim aug. 21. de ci. dei. Illiciunt demones ꝑ creaturas, quas nõ ipsi, sed deus ꝓdidit, delectabilib⁹ pro sua diuersitate diuersis, nõ vt alia sacra indigeãt esse ex institõne diuina. ¶ ꝓ. Ipsi vicem dei gesserũt in terris: vt apostolus, siquid donauit propter vos in psona christi. i. ac si ipse christus donasset. Sic ergo vt quod apostoli z eoum successores possint noua sacra instituere.

Sed contra Est, q̃ ille instituit aliq̃d, q̃ dat ei roborẽ z virtutem: sicut patet de institutoꝛibus legũ. Sed virtus sacri est a solo deo: vt patuerit ex ꝓdictis. Ergo solus deus potest instituere sacramentum.

Rñdeo Dõz, q̃ (sicut ex supradictis patet) sacra instr faliter operãtur ad spũales effectus. Instrumentum autem hz virtutem a principali agente. Agẽs aũt respectu sacri est duplex. I. instituẽs sacramentũ: z vtens sacro instituto, applicando. I. ipsum ad inducẽdũ effectũ. Uirtus autem sacramenti non potest esse ab eo q̃ vtit sacro: q̃ nõ operatur nisi per modum ministerij. Unde relinquitur q̃ virtus sacri sit ab eo qui instituit sacramentum. Cũ igit virtus sacri sit a solo deo, ꝓs est q̃ solus deus sit sacroum institutor.

Ad ꝑmũ Ergo dõm, q̃ illa q̃ aguntur in sacris per hoies instituta, non sunt de necessitate sacri: sed ad quandam solẽnitatẽ, que adhibetur sacris, ad excitandã deuotionẽ z reuerentiam in his q̃ sacra suscipiunt. Ea vero que sunt de necessitate sacri, ab ipso xp̃o instituta sunt, q̃ ẽ dei z hõ. Et lz nõ sint ola tradita in scripturis, hz tñ ea ecclesia ex familiar. apl̃oꝛum traditione: sicut apl's dicit ꝑme ad cor. xj. cetera cũ venero disponam. ¶ Ad ꝑm dõm, q̃ res sensibiles aptitudinẽ quãdã hñt ad significandũ spũales effectus ex sui natura: hz ista aptitudo determinat ad spãlem significationẽ ex institutione diuina. Et hoc est q̃d sigfiat. Precelegit tñ deus qualdã res alijs, ad significationes sacrales, nõ q̃ ad eas cõtrahatur eius affectus, sed vt sit conueniens tio sigfiatio. ¶ Ad tertiũ dõm, q̃ apli z eoꝛum successores, sunt vicarij dei quantuz ad regimen ecclesie, cõstitute per fidẽ z fidei sacra. Uñ sicut nõ licet eis constituere aliã ecclesiam, ita nõ licet eis tradere aliã fidẽ, nec q̃ instituere alia sacra: sed per sacramenta, que de latere xp̃i pendentis in cruce fluxerunt, dicitur esse fabricata ecclesia christi.

¶ Utrũ xp̃s ꝑm q̃ hõ. habuerit ptãtẽ operandi interiorẽ effectũ sacroũ. Arti. 3.

Ad tertiũ Sic pcedit. Uf q̃ xp̃s ꝑm q̃ homo habuerit ptãtẽ operandi interiorẽ effectũ sacroũ. Dicit enim Jo. bap. vt habet Joã. 1. qui me misit baptizare in aqua, ille mihi dixit, super quẽ videris spũm descendentem z manẽtẽ sup eũ, hic est q̃ baptizat in spũ scõ. Sz baptizare in spũ sancto, est interius gr̃am spũs sci cõferre. Spũs sanctus aũt descẽdit super xp̃m inquãtũ homo nõ inquãtum deus: q̃ sic ipse dat spũm scm. Ergo videtur q̃ xp̃s ꝑm q̃ homo, habuerit ptãtem, interiorem effectum sacroꝛ cansandi. ¶ ꝓ. Mat. 9. dns dicit. Scitis q̃ filius hois habet ptãtem in terra dimittendi pctã. Sed remissio peccatoũ est interior effectus sacri. Ergo vr q̃ xp̃s ꝑm q̃ homo, interiorẽ effectũ sacroum operet. ¶ ꝓ. Institutio sacramentoũ pertinet ad eũ, qui tãz principale agens operatur ad interiorez sacramenti effectum. Manifestũ est autem q̃ christus sacramenta instituit. Ergo ipse est qui interius operat sacramẽtoꝛ effectum. ¶ ꝓ. Nulli põt sine sacro effectũ sacramẽti conferre, nisi propria virtute sacri effectuz operetur. Sed xp̃s sine sacro cõtulit sacramẽti effectum: vt patet in magdalena, cui dixit dimittuntur tibi peccata. Ergo videtur q̃ xp̃s ꝑm q̃ homo, operetur interiorẽ sacramenti effectum.

¶ Preterea Illud in cuius virtute sacramẽtũ operatur, est principale agens ad inte-

¶ Super arti. 2.

Titul⁹ clar⁹ est. ¶ In corpore vna conclusio. Solus deus est sacramẽtorum institutor. ꝓbatur. Uirtus sacramenti est ab institutore sacramenti: sed virtus sacramenti est a solo deo: ergo solus deus est sacramentoꝛũ institutor. Maior ꝓbatur. Instrumentũ habet virtutẽ a principali agente: sacramentum est instrumẽtum: ad spiritualem effectum: z principale agens respectu sacramenti/ non est vtens tantum sacramento/ sed institues ipsum: ergo virtꝰ sacramenti est ab instituente ipso. Processo tamen toto est clarus. Et secunda pars minoris ꝓbatur ꝑ illud gl̃ssi declaratur in litera/ distinguendo duplex agens respectu sacramenti. et ex exclusione vnius mẽbri/ scilicet agentis per modum vtentis infertur reliquuz scilicet agens instituẽdo esse agens principale: ac ꝑ hoc a quo ẽ virtus sacram: nti. ¶ Nota hic/ q̃ hec ratio directe z forma liter licet non estime tur a negantibꝰ virtutes in sacramentis: equiualenter tamen hec ratio omneo conuinit/ confitentes sacramenta conferre gratiam/ sine per virtutem in eis/ siue per diuinaz assistentiam solam: quoniam par est ratio de virtute instrumenti/ si ponat vis aliqua in eo/ z si ponatur absq; huiusmodi virtute instrumenti. effectum nõ nisi a deo/ non nisi ab instimente signũ illud esse ꝓtest. quãdo quidem a ministro vtente solum cõstat esse non posse: q̃ minister tantum est: vt in litera dicitur.

I. ar. 4. col. Et. 4. di stin. 5. q. 1. a. 1. et q. 2. a. 2. q. 2. |

¶ Super articulum tertium.

Titul⁹ clarus est. ¶ In corpore est vna cõclusio/ habẽs tres partes. Christꝰ signãtum deus ha-

Universidad de Deusto
Biblioteca

bet potestatez authoritatis in sacramentis inquantum vero homo habet potestatem ministerij principalis sine potestatez excellentie/ consistentem in quatuor. Conclusio hec/ qz de potestate loquitur (de hac quesitum est in tmlo)/z potentia per actum cognoscatur/ non per operationez in literam manifestatur. Et ꝛ ad primam quidem partem/quia de⁹ authoritative operat. Quo ad secundaz vero:quia christus secundum quod homo operatur in sacramentis meritorie z efficienter. Quod probatur: quia passio christi est causa iustificationis nostre meritorie z effective. Et hoc vltimum declaratur/qñ non effective principaliter/ꝛ per modum instrumenti/non cuiuscunq; sed coniuncti diuinitati in persona:z propterea principalitatem z causalitatem obtinentis respectu extrinsecoz⁹ puta ministrorum ecclesie z sacramentoꝝ. Tertia autem pars conclusionis probat manifestando illa ꝙ. tuos(que sunt meritum/nomen/institutio/a independẽtia)z probando singula p⁹ priꝰ rationibus exceptο primo qđ tractatum fuit in quinto ar⁹ question(. 62.

¶ Super arti. 4m.

Ad 1um⁹ ex dictis in precedẽtibus ar ticulis clarus est.

¶ In corpore vna di stinctio bimẽbris de duplici potestate/authoritatis scilicet et excellentie est/ cum duabus conclusionibus. Quarum prima est negativa: scilicet christus potestatem authoritat⁹ nulli potuit communicare. probatur:quia est incommunicabilis vt diuina essẽtia. Secunda est. Christus potestatem excellentie potuit cõmunicare. Declaratur z probatur. Declaratur quidem numerando singula in quibus consistit potestas excellentie. Probatur autem: qz instrumentum consiꝯ ctum/quanto virtuosius est: tanto plus potest impmere in instrumentum separatum. Qđ manifestat i manu exaulo. ¶ Aduerte hic pio/

4.dist.5. q.1.ā.2. ꝙ.3.q.1. ꝙ.2.

Alia.4. ministr;

riozez effectū. Sed sacramenta hñt virtutẽ ex passione christi z inuocatione nominis eius. ꝑm illꝰ pme ad cor.1.nūq̃d paulus pro vobis crucifixus est. aut in noie pauli baptizati estis? Ergo christus inquãtum homo, operatur interiozem effectum sacramenti.

Sed ꝯtra Est.ꝙ aug. dicit. quod i sacramentis diuina ꝓ rus secretius opaꝛ salutẽ. Diuina aũ virtus ẽ chꝰs ꝑm ꝙ est deus. nõ aũt ꝓ ꝙ est hõ. Er go christus nõ operatur interiozem sacri effectum ꝑm ꝙ est homo. sed ꝑm ꝙ est deus.

Rñdeo dõz.ꝙ interiozẽ sacꝛoz effectꝰ operaꝛ xp̃s.z ꝓ ꝙ ẽ deꝰ.z ꝓ ꝙ est hõ: aliꝛ tñ z aliꝛ. Nã ꝑm ꝙ est deus. opatur in sacris per authoritatez: ꝑm aũt ꝙ est hõ. operaꝛ ad interiozes effectꝰ sacramentoꝝ meritorie z efficienter. ꝓ instrumentaliꝛ. Dictũ ẽ.n. ꝙ passio chꝛi q̃ competit ei ꝑm humanã naturam. cã ẽ nostre iustificationis. z meritorie z effective. nõ qđẽ p modũ principalis agẽtis. sine p authoritatẽ: ꝓ modũ instrumenti. inquantũ hũanitas ẽ ilꝛm dinitatis eius: vt supꝛ dcm ẽ. Sed tñ qz est ꝑm coniunctũ dyinitati i ꝑsona. ꝓ quandã principalitatem z cãlitatem respectu instrumẽ extrinsecoz⁹. q̃ sunt ministri ecclie: vt ex supꝛ dictis ꝓ. Et ꝛ sicut xp̃s inquantuꝫ deus. ꝓ potestatẽ authoritatis i sacris: ita in ꝙtũ hõ ꝓ ptãẽ misterij principalis. sine ptãtes excellẽtie. ꝙ Que qđẽ ꝓsistit in 4.⁰ꝛ. ꝓ to qđez in ꝓ. qõ meritum z ꝛrus passionis ei⁹ opaꝛ in sacris: vt supꝛ dcm ẽ. Et qz ꝛ⁹ passionis copulaꝛ nobis ꝓ fidẽ ꝑm illud ro.3. quẽ ꝓposuit deus ꝓpitiatoꝛẽ ꝓ fidẽ i sanguine ipsi⁹? quã fidez ꝓ inuocationez nobis xp̃i. ꝓtestamur. nõ 2⁰ ad ptãẽ excellẽtie quã xp̃s hz in sacris. ꝓtinet qz in eꝰ nole sacra ꝛ scificarꝛ. Et qz ex eius ꝛsiõne sacra ꝛrutẽ obtinẽt. ide est qz 3⁰ ad ex cellentiam ptãis xp̃i ꝓtinet. qđ ipse q dedit virtutẽ sacris. potuit istimere sacra. Et quia cã nõ dependẽt ab effectu. hz potꝰ eõuerso. 4.⁰ ad excellẽtiã ptãis xp̃i ꝓtinet. qđ ipe potuit effectũ sacꝛoz sine exteriozi sacro conferre. ¶ Et ꝓ hz ꝛrsio ad obia. vtraqz esꝫ po obonum. ꝑm aliqđ vera est: vt dictuz est.

¶ Utrum xp̃s ptãtẽ suã quã habuit in sacris, potuerit ministris communicare. Arti. 4.

Ad quartũ dic. ꝟ. q̃ xp̃s ptãtẽ suã q̃habuit i sacris ñ poꝛit ministris cõicare. Ut.n. argumẽtaꝛ aug. ꝙ max. si potuit z nõ voluit. innid⁹ fuit. Sz inuidia lõge fuit a christo: in quo fuit sũma plenitudo charitatis. Ergo cũ christus. non communicauerit suam potestatem ministris. videtur qđ non potuerit communicare. ¶ Super illud 10.14. maiora horũ faciet. dicit aug. ꝓ: suus mag⁹ hoc eẽ dixerim. ſ. vt ex ipso iust⁹ fiat. q̃ creare celũ z terrã. Sz xp̃s nõ potuit cõcare discipulis ꝛ quod creare cẽlũ z terram. Ergo negꝰ quod iustificarẽt ipũ. Cũ igit in stificatio impij. fiat per potestatez christi. q̃ habet in sacramentis. videtur quod potestatem suã quã in sacris hũit. non potuerit ministris communicare. ¶ ℞. Christo inquantũ ẽ caput ecclie. cõpetit vt ab ipso gratia ꝛ riuetur ad alios: ꝑm illud Jo.1. De plenitudine eius nos omnes accepimus. Sz hoc nõ fuit aliqs cõicabile: qz sic ecclia eẽt monstruosa. multa capita hñs. Ergo vt qđ xp̃s pr̃atem suã non potuerit ministris cõicare.

Sed ꝯtra Est. quod supꝛ illꝰ Jo.1. ego nesciebã eum. d⁹ ut

aug. ꝙ nõ nouerat potestatẽ baptismi. ipm dñm hituꝛ z sibi retẽtuꝛ. Hoc ãt ꝛ ſ ignoraſſet Jo. ſi talis ptãs coicabilis nõ eẽt. Potꝰ it ergo sua ꝓ pr̃atẽ christus ministris cõicare.

Rñdeo Dõz. ꝙ sic dcm ẽ. xp̃s ſ sacramẽtis hũit duplicẽ potestatẽ. Vnã authoritatis. q̃ cõperit ei ꝑm ꝙ ẽs. z talis potestas nulli creature potuit cõcari sic nec dina eẽntia. Aliã ptãtẽ hũit excellentie: q̃ cõpetit ei ꝓ ꝙ hõ. Et talẽ ptãtẽ potuit ministris communicare: dãdo. ſ. eis tãtam gr̃e plenitudinem. vt eoꝝ meritũ operaret ad sacꝛoz effectus. vt ad inuocationem nominum ipsoum. sanctificarentur sacramenta. z vt ipsi possent sacramenta ilꝛituere. z sine ritu sacramentoꝝ. effectũ sacꝛoz ꝛferre solo impio. Põt.n. ilꝛis ꝛiunctꝰ quãto fuerit fortius tanto magis virtutẽ suã ilꝛmo separato tribuere: sicut manus baculo.

Ad ꝓmũ Ergo dõz. ꝙ xp̃s nõ ex iudia ꝑmisit. ꝓtermisit. ꝓtem excellẽtie. eccl̃ie ministris cõicare: ꝓ ꝙ fideli um vtilitatem. ne in homine spez ponerent. z ne eẽnt diuersa sacramẽta. Ex quib⁹ dñio i ecclia oriret: sicut apud illos q̃ dicebant. ego sum pauli. ego autem apollo. ego vero cephe: vt dicitur pme ad cor.1. ¶ Ad secũ dum dõz. ꝙ obio illa. pcedit de pr̃ate authoritatis. q̃ quenit xp̃s ꝓ ꝙ est hõ. ſ. Uz z ptãs excellentie. possit authoritas noiari ꝓ 2pationẽ ad alios ministros. Ilꝛi sup illꝰ pme ad cor.1. dilus est xp̃s. dicit gl. q̃ potuit eis dare auctẽ baptizãdi. q̃bus 2tulit ministerium.

¶ Ad 3m dõz. ꝙ ad ℞ icõuenies euitãduz. ne. ſ. multa capita i eccl̃ia essent. xp̃s nolnit pr̃atẽ sue excellẽ. ministris cõicare. Si tñ collasset. ipe eẽt caput p̃n⁹. alij ꝛo secundario.

¶ Utrum per malos ministros sacramenta conferri possint. Arti. 5.

Ad quintũ Sic pcedit. Uꝛ ꝙ p malos ministros sacra ꝛferri nõ possint. Sacra.n.no. legz ordinantur ad emundationem culpe. z collationem gratie. Sed mali cum sint immundi. nõ ꝓt alios a peccato mundare (secundum illud eccl̃i. 34. ab immũdo quis mundabitur?) z etiam cum gratiã nõ hẽant. non videtur quod gratiam conferre possint: quia nullus dat quod non hẽt. Non ergo videtur quod per malos sacramenta conferri possint. ¶ ℞. Tota virtus sacramẽtorum deriuatur a christo: vt dictum est. Sz mali sunt precisi a christo: quia non hñt. charitatem. per quam membra capitiꝰ vniuntur: ꝑm illꝰ pme Jo.4. qui manet in charitate. i deo mãet. z deꝰ i eo. Ergo vt ꝙ p malos sacramenta ꝛferri nõ possint. ¶ ℞. Si deficiãli qđ hoz q̃ debitũ ꝑfẽi sacris. nõ ꝓficit sacrꝫ: sicẽ si deſit. debita fossa. vel debita mã. Sz debitus minister sacri est ille q̃ caret macula pcti: ꝑm illud leui.21. hõ de seie tuo ꝓ familias q̃ habuerit maculã. nõ offeret panes deo suo. nec acceder ad ministeriũ eꝰ. Ergo vt ꝙ si minister sit malus. nihil efficiaꝫ in sacro.

Sed ꝯtra Est. ꝙ aug. dicit super illud Jo.1. super quem videris spũm ꝛc. Quid non nouerat Jo. potestatem baptismi. ipsum dominum habiturum z sibi rerẽturum. sed ministeriuz plane trãsiturũ in bonos z malos: qđ tñ facit malus minister. vbi bonus est dominus.

Rñdeo Dõn. ꝙ sicut dictũ est. ministri ecclie instituit ꝛ opaꝛ in sacris: eo ꝙ quodãmõ eadẽ rõ est ministri

quod author hoc in loco soluit questionẽ motam a magistro senten.in.4.dist.4.⁰ ab eodem minus solutam/ melioꝛ⁹ illa dicio reseruatam.

¶ Aduerte secundo/ authoꝛez formaliter de christo/habẽte potestatem excellentie loqui: z propterea nõ ex potestate diuina/ sed ex potestate instrumenti coniuncti potentiam communicandi probauit.

¶ Aduerte tertio/ authoem expresse hẽ dicere quod christus potuit communicare hominibus ꝓprie ꝛa mentoumi effectum conferret solo impio. habes enim Sũm quod potestas conferendi gratiam communicabilis est bonis ministris. ꝙ simplr̃ in z communis virtus mentorum effectuat gratia: vt supꝛ ꝓ: 1 idem apparet ini 4 respõsione ad tertiã rz/ si recte ꝛsideretur cum argumento.

¶ Super arti.5.

Ad 1um⁹ dicendum. Quia ꝓ uerbia z sacris doctoribus posita fuerãt: vt ꝓ.1 4.dist.4.sen.) vacauit ꝓbationi ipsius rõnis: scz vti rõni i istri/ vt antique traditionis rõ haberetur.

¶ Super arti.6.

4.dist.5. q.1.ā.2. q.4.cor. ꝛ dist.19. q.2.ā.2. cor. Et dist. 24.q.1. ar.2.q. 2.ꝛ art.3. q.1.ꝛ.5.

Ad 1um⁹ ꝓ fo nat su mẽdo est.

¶ In corpore due cõclusiones sunt. ꝓma ẽ. Duali exhibentes se ministros dei z ecclesie in dispensatione sacramentorum / peccant. Secunda est qđ hoc peccatũ est ex suo genere mortale. ꝓtima probatur. Quicunq; operatur non ꝑm qđ opꝰ / peccat in operando: sed minister malus sacri operatur nõ ꝑm qđ opꝰ. Probatur: qz ministri debent esse iusti: qz ministri debent conformari dño: vt testantur authoꝛita tes scripture. Scda vero conclo probatur: qz hoc peccatũ pertinet ad irreuerentiã dei z contaminationẽ sacrorum. Que particula declarat/ quod ex parte ipsius peccatis/ sacrilegii cõmittentis. ¶ Circa fundamẽtũ huius rationis quãdã dcciã z cõueniẽtiã: vt in pcedẽti articulo ad tertiũ z hic dicitur. Nõ est aũt rõnabile/ qđ negatio cõditionis redsite scũm decentiã/ cõsti mortalis. nec etiã veniale cõstituere peccatũ. Et hoc ẽ testatur maxima ex parte ꝛrutẽ que p malitiã tolleretur. Nulla est ergo petitio⁹ principij: sed claritas materie dicuiotem effecit processuz ſe. in ſ author/ qz ratio ipsa cauit/ debi tum aũt extra necessaria nõ ẽ/ z ppea cuiusẽg debiti omissio actui humano nõ ꝑm nẽcitarẽ sed ꝑm quãdã decentiã/ z si possit sua obsẽtia ꝓstituere pctm. nõ tñ tante vi⁹ est/ vt possit ꝓstituere pctm mortale ea rõne. qz solaũ decẽtia nõ hz rõnẽ pcti mortalis. ꝑ Nec obstat/ qđ indecẽtia hmãi ad irreuerentiã dei z cõtaminationẽ sacrorũ spectat. nõ qz non qlibet spectans ad hoc est pctm mortale: vt pz de 'multis irreuerentijs

et VI.

sacramentum: qñ accẽtia sine adsint sine absint nõ variant potestatem.

¶ Ad hoc dz. q̃ studiũ authoris fuit ad reddendã rõnẽ cõclusionis/ potiꝰ ñ ad ipsam ꝛclusionẽ. Oio ergo qđ est medũ: vt dr in scõo poste. z precipue qñ conclusionis veritas habetur pto euidente: vt est in proposito. Et propterea in ista neglexit author subsumere de bonitate vel malitia. z absendit ad vltim rõnẽ instri: vt hac habita sũmaria notitia/ ꝙ ꝙ; mali ministri possunt conferre sacra haberetur. Et est in promptu consequẽtie ratio ad ꝓsentem mãm: quoniam bonitas vel malitia moralis hac rõne ad ministrũ sacramentorum necessaria creditur/ si necessaria existit/ qz nemo⁹ vat qđ non habet. Que rõ in ista in ꝓto argumẽto afferta: dr fuisse cyptia nt martyrio. Et hoc enim q̃ minister instrumẽtaliter operatur. z instrumẽtũ nõ propria sed principalis agẽtis virtute efficit/ cõsequẽs ẽ manifeste/ q̃ ad efficacẽ collationes sacri non exigitur in ministro bonitas / qua sacrẽ efficaz cõferat: fidẽ z est malitiã ministri ipedire sacri effectũ. z ministrũ agere propria ꝛrute que p malitiã tolleretur. Nulla est ergo petitio⁹ principij: sed claritas materie dicuiotem effecit processuz ſe. in ſ author/ qz ratio ipsa cauit/ debi tum aũt extra necessaria nõ ẽ/ z ppea cuiusẽg debiti omissio actui humano nõ ꝑm nẽcitarẽ sed ꝑm quãdã decentiã/ z si possit sua obsẽtia ꝓstituere pctm. nõ tñ tante vi⁹ est/ vt possit ꝓstituere pctm mortale ea rõne. qz solaũ decẽtia nõ hz rõnẽ pcti mortalis. ꝑ Nec obstat/ qđ indecẽtia hmãi ad irreuerentiã dei z cõtaminationẽ sacrorũ spectat. nõ qz non qlibet spectans ad hoc est pctm mortale: vt pz de 'multis irreuerentijs ergo deum z sacra/ quas negamus esse pctã mortalia: vt pz de comedẽtibus in ecclesia/ aut iocosum aliqđ dicẽtibus audiẽdo missam / z hmõi. tũ qz huiusmodi indecentia nõ nisi reductiue ad irreuerẽtiã dei. z contaminationẽ sacrorũ spectat: directe ẽm ipsi⁹ hois malã dispõnẽ ponere ꝛ⁹. Est ẽm dispositio qđã ipsi⁹ operãtis magis q̃ operatiõis: videturq; magis peccatũ cõsilitnere presumptionis q̃ sacrilegij.

¶ Ad hoc dr. q̃ actio sacramẽtalis potest sumi dupliciter. Uel ꝑm rationem operis operati. Et sic nõ exigit bonitatez vel malitiam ministri/ nisi ꝑm quandam decentiam: z propteres sine bonus sine malꝰ fit minister/ sacramẽtum verum z efficax est. Uel ꝑm rationem operis operãtis. Et sic exigit necessario bonitatem in ministro ad hoc vt recta fiat. et ratio assignata est in litera/ z magis assignabitur cogens ratio in litera in responsione ad ꝓmũ. Oportet enim actionem/ sacramentalẽ fieri non soluz in se recta esse dz/ sed etiã ꝑm q̃ exit a ministro/ vt sit consona ꝑm rectã rõnem / z deo cuius est minister / z sacris q̃ ministrat. Et ex parte qui dẽ conformitatis ad deum/ posita est rõ in hoc corpore articuli. Ex parte ꝛo conformitatis ad sacra/ ponitur ratio in rñsione ad ꝓmũ z hinc patet rñsio ꝓ mam obiectionem.

¶ Ad ea ꝛo que obiciuntur directe ꝛtra rationẽ peccati mortalis i hoc actu/ dicit q̃ debitum ꝑm decẽtiam ad opus operatum/ est debitum ꝑm necessitatez ad opus operãtis ministri: et ꝓpterea nõ est mirũ si eius absentia peccatũ mortale constituat.

¶ Et quum adhuc obiciatur (ex eo quod non quelibet irrenẽnem aliquoũ actuũ irreuerẽtialiũ. Jn quolibet nãq; ghe mortalis peccati/ imperfectio/actus excutat a mortali. misericordia aũt sacra indigne/ non est actus imperfectus in genere sacrilegij. ¶ Nec vt vltia ifert obiectio/ ꝓtinet. ꝙđ esñ sacra ꝛru se incõtaminabilia/ vnꝑ cõtaminatiõe sacrorũ egrediuñ a mistro/ vel vt applicant ad aliqđ. Et hoc sedo mõ sacrilegiũ est actus imperfectus in genere sacrilegij. ¶ Ad tertiũ dr. q̃ sicut ꝓ ꝙ est hõ. operaꝛ ad interiozes effectꝰ sacramentoꝝ meritorie z efficienter. ꝓ instrumentaliꝛ. Dictũ ẽ.n. ꝙ passio chꝛi q̃ competit ei ꝑm humanã naturam. cã ẽ nostre iustificationis. z meritorie z effective. nõ qđẽ p modũ principalis agẽtis. sine p authoritatẽ: ꝓ modũ instrumenti. inquantũ hũanitas ẽ ilꝛm dinitatis eius: vt supꝛ dcm ẽ. Sed tñ qz est ꝑm coniunctũ dyinitati i ꝑsona. ꝓ quandã principalitatem z cãlitatem respectu instrumẽ extrinsecoz⁹. q̃ sunt ministri ecclie: vt ex supꝛ dictis ꝓ. Et ꝛ sicut xp̃s inquantuꝫ deus. ꝓ potestatẽ authoritatis i sacris: ita in ꝙtũ hõ ꝓ ptãẽ misterij principalis. sine ptãtes excellẽtie. ꝙ Que qđẽ ꝓsistit in 4.⁰ꝛ. ꝓ to qđez in ꝓ. qõ meritum z ꝛrus passionis ei⁹ opaꝛ in sacris: vt supꝛ dcm ẽ. Et qz ꝛ⁹ passionis copulaꝛ nobis ꝓ fidẽ ꝑm illud ro.3. quẽ ꝓposuit deus ꝓpitiatoꝛẽ ꝓ fidẽ i sanguine ipsi⁹? quã fidez ꝓ inuocationez nobis xp̃i. ꝓtestamur. nõ 2⁰ ad ptãẽ excellẽtie quã xp̃s hz in sacris. ꝓtinet qz in eꝰ nole sacra ꝛ scificarꝛ. Et qz ex eius ꝛsiõne sacra ꝛrutẽ obtinẽt. ide est qz 3⁰ ad excellentiam ptãis xp̃i ꝓtinet. qđ ipse q dedit virtutẽ sacris. potuit istimere sacra. Et quia cã nõ dependẽt ab effectu. hz potꝰ eõuerso. 4.⁰ ad excellẽtiã ptãis xp̃i ꝓtinet. qđ ipe potuit effectũ sacꝛoz sine exteriozi sacro conferre. ¶ Et ꝓ hz ꝛrsio ad obia. vtraqz esꝫ po obonum. ꝑm aliqđ vera est: vt dictuz est.

¶ Utrum xp̃s ptãtẽ suã quã habuit in sacris, potuerit ministris communicare. Arti. 4.

Ad quartũ dic. ꝟ. q̃ xp̃s ptãtẽ suã q̃habuit i sacris ñ poꝛit ministris cõicare. Ut.n. argumẽtaꝛ aug. ꝙ max. si potuit z nõ voluit. innid⁹ fuit. Sz inuidia lõge fuit a christo: in quo fuit sũma plenitudo charitatis. Ergo cũ christus. non communicauerit suam potestatem ministris. videtur qđ non potuerit communicare. ¶ ℞. Super illud 10.14. maiora horũ faciet. dicit aug. ꝓ: suus mag⁹ hoc eẽ dixerim. ſ. vt ex ipso iust⁹ fiat. q̃ creare celũ z terrã. Sz xp̃s nõ potuit cõcare discipulis ꝛ quod creare cẽlũ z terram. Ergo negꝰ quod iustificarẽt ipũ. Cũ igit in stificatio impij. fiat per potestatez christi. q̃ habet in sacramentis. videtur quod potestatem suã quã in sacris hũit. non potuerit ministris communicare. ¶ ℞. Christo inquantũ ẽ caput ecclie. cõpetit vt ab ipso gratia ꝛ riuetur ad alios: ꝑm illud Jo.1. De plenitudine eius nos omnes accepimus. Sz hoc nõ fuit aliqs cõicabile: qz sic ecclia eẽt monstruosa. multa capita hñs. Ergo vt qđ xp̃s pr̃atem suã non potuerit ministris cõicare.

Sed ꝯtra Est. quod supꝛ illꝰ Jo.1. ego nesciebã eum. d⁹ ut aug. ꝙ nõ nouerat potestatẽ baptismi. ipm dñm hituꝛ z sibi retẽtuꝛ. Hoc ãt ꝛ ſ ignoraſſet Jo. ſi talis ptãs coicabilis nõ eẽt. Potꝰ it ergo sua ꝓ pr̃atẽ christus ministris cõicare.

Rñdeo Dõz. ꝙ sic dcm ẽ. xp̃s ſ sacramẽtis hũit duplicẽ potestatẽ. Vnã authoritatis. q̃ cõperit ei ꝑm ꝙ ẽs. z talis potestas nulli creature potuit cõcari sic nec dina eẽntia. Aliã ptãtẽ hũit excellentie: q̃ cõpetit ei ꝓ ꝙ hõ. Et talẽ ptãtẽ potuit ministris communicare: dãdo. ſ. eis tãtam gr̃e plenitudinem. vt eoꝝ meritũ operaret ad sacꝛoz effectus. vt ad inuocationem nominum ipsoum. sanctificarentur sacramenta. z vt ipsi possent sacramenta ilꝛituere. z sine ritu sacramentoꝝ. effectũ sacꝛoz ꝛferre solo impio. Põt.n. ilꝛis ꝛiunctꝰ quãto fuerit fortius tanto magis virtutẽ suã ilꝛmo separato tribuere: sicut manus baculo.

Ad ꝓmũ Ergo dõz. ꝙ xp̃s nõ ex iudia ꝑmisit. ꝓtermisit. ꝓtem excellẽtie. eccl̃ie ministris cõicare: ꝓ ꝙ fideli um vtilitatem. ne in homine spez ponerent. z ne eẽnt diuersa sacramẽta. Ex quib⁹ dñio i ecclia oriret: sicut apud illos q̃ dicebant. ego sum pauli. ego autem apollo. ego vero cephe: vt dicitur pme ad cor.1. ¶ Ad secũ dum dõz. ꝙ obio illa. pcedit de pr̃ate authoritatis. q̃ quenit xp̃s ꝓ ꝙ est hõ. ſ. Uz z ptãs excellentie. possit authoritas noiari ꝓ 2pationẽ ad alios ministros. Ilꝛi sup illꝰ pme ad cor.1. dilus est xp̃s. dicit gl. q̃ potuit eis dare auctẽ baptizãdi. q̃bus 2tulit ministerium.

¶ Ad 3m dõz. ꝙ ad ℞ icõuenies euitãduz. ne. ſ. multa capita i eccl̃ia essent. xp̃s nolnit pr̃atẽ sue excellẽtie. ministris cõicare. Si tñ collasset. ipe eẽt caput p̃n⁹. alij ꝛo secundario.

¶ Utrum per malos ministros sacramenta conferri possint. Arti. 5.

Ad quintũ Sic pcedit. Uꝛ ꝙ p malos ministros sacra ꝛferri nõ possint. Sacra.n.no. legz ordinantur ad emundationem culpe. z collationem gratie. Sed mali cum sint immundi. nõ ꝓt alios a peccato mundare (secundum illud eccl̃i. 34. ab immũdo quis mundabitur?) z etiam cum gratiã nõ hẽant. non videtur quod gratiam conferre possint: quia nullus dat quod non hẽt. Non ergo videtur quod per malos sacramenta conferri possint. ¶ ℞. Tota virtus sacramẽtorum deriuatur a christo: vt dictum est. Sz mali sunt precisi a christo: quia non hñt. charitatem. per quam membra capitiꝰ vniuntur: ꝑm illꝰ pme Jo.4. qui manet in charitate. i deo mãet. z deꝰ i eo. Ergo vt ꝙ p malos sacramenta ꝛferri nõ possint. ¶ ℞. Si deficiãli qđ hoz q̃ debitũ ꝑfẽi sacris. nõ ꝓficit sacrꝫ: sicẽ si deſit. debita fossa. vel debita mã. Sz debitus minister sacri est ille q̃ caret macula pcti: ꝑm illud leui.21. hõ de seie tuo ꝓ familias q̃ habuerit maculã. nõ offeret panes deo suo. nec acceder ad misteriũ eꝰ. Ergo vt ꝙ si minister sit malus. nihil efficiaꝫ in sacro.

Sed ꝯtra Est. ꝙ aug. dicit super illud Jo.1. super quem videris spũm ꝛc. Quid non nouerat Jo. potestatem baptismi. ipsum dominum habiturum z sibi rerẽturum. sed ministeriuz plane trãsiturũ in bonos z malos: qđ tñ facit malus minister. vbi bonus est dominus.

Rñdeo Dõn. ꝙ sicut dictũ est. ministri ecclie instituit ꝛ opaꝛ in sacris: eo ꝙ quodãmõ eadẽ rõ est ministri

quod author hoc in loco soluit questionẽ motam a magistro senten.in.4.dist.4.⁰ ab eodem minus solutam/ melioꝛ⁹ illa dicio reseruatam.

¶ Aduerte secundo/ authoꝛez formaliter de christo/habẽte potestatem excellentie loqui: z propteres nõ ex potestate diuina/ sed ex potestate instrumenti coniuncti potentiam communicandi probauit.

¶ Aduerte tertio/ authoem expresse hẽ dicere quod christus potuit communicare hominibus ꝓprie ꝛa mentoumi effectum conferret solo impio. habes enim Sũm quod potestas conferendi gratiam communicabilis est bonis ministris. ꝙ simplr̃ in z communis virtus mentorum effectuat gratia: vt supꝛ ꝓ: 1 idem apparet ini 4 respõsione ad tertiã rz/ si recte ꝛsideretur cum argumento.

¶ Super arti.5.

Ad 1um⁹ dicendum. Quia ꝓ uerbia z sacris doctoribus posita fuerãt: vt ꝓ.1 4.dist.4.sen.) vacauit ꝓbationi ipsius rõnis: scz vti rõni i istri/ vt antique traditionis rõ haberetur.

¶ Super arti.6.

4.dist.5. q.1.ā.2. q.4.cor. ꝛ dist.19. q.2.ā.2. cor. Et dist. 24.q.1. ar.2.q. 2.ꝛ art.3. q.1.ꝛ.5.

Ad 1um⁹ ꝓ fo nat su mẽdo est.

¶ In corpore due cõclusiones sunt. ꝓma ẽ. Duali exhibentes se ministros dei z ecclesie in dispensatione sacramentorum / peccant. Secunda est qđ hoc peccatũ est ex suo genere mortale. ꝓtima probatur. Quicunq; operatur non ꝑm qđ opꝰ / peccat in operando: sed minister malus sacri operatur nõ ꝑm qđ opꝰ. Probatur: qz ministri debent esse iusti: qz ministri debent conformari dño: vt testantur authoꝛitates scripture. Scda vero conclo probatur: qz hoc peccatũ pertinet ad irreuerentiã dei z contaminationẽ sacrorum. Que particula declarat/ quod ex parte ipsius peccatis/ sacrilegii cõmittentis. ¶ Circa fundamẽtũ huius rationis quãdã dcciã z cõueniẽtiã: vt in pcedẽti articulo ad tertiũ z hic dicitur. Nõ est aũt rõnabile/ qđ negatio cõditionis redsite scũm decentiã/ cõsti mortalis. nec etiã veniale cõstituere peccatũ. Et hoc enim fundamẽtũ huius rationis quãdã dcciã z cõueniẽtiã: vt in pcedẽti articulo ad tertiũ z hic dicitur. Nõ est aũt rõnabile/ qđ negatio cõditionis redsite scũm decentiã/ cõsti mortalis. nec etiã veniale cõstituere peccatũ. Et hoc ẽ testatur maxima ex parte ꝛrutẽ que p malitiã tolleretur. Nulla est ergo petitio⁹ principij: sed claritas materie dicuiotem effecit processuz ſe. in ſ author/ qz ratio ipsa cauit/ debi tum aũt extra necessaria nõ ẽ/ z ppea cuiusẽg debiti omissio actui humano nõ ꝑm nẽcitarẽ sed ꝑm quãdã decentiã/ z si possit sua obsẽtia ꝓstituere pctm. nõ tñ tante vi⁹ est/ vt possit ꝓstituere pctm mortale ea rõne. qz solaũ decẽtia nõ hz rõnẽ pcti mortalis. ꝑ Nec obstat/ qđ indecẽtia hmãi ad irreuerentiã dei z cõtaminationẽ sacrorũ spectat. nõ qz non qlibet spectans ad hoc est pctm mortale: vt pz de 'multis irreuerentijs

et VI.

sacramentum: qñ accẽtia sine adsint sine absint nõ variant potestatem.

¶ Ad hoc dz. q̃ studiũ authoris fuit ad reddendã rõnẽ cõclusionis/ potiꝰ ñ ad ipsam ꝛclusionẽ. Oio ergo qđ est medũ: vt dr in scõo poste. z precipue qñ conclusionis veritas habetur pto euidente: vt est in proposito. Et propterea in ista neglexit author subsumere de bonitate vel malitia. z absendit ad vltim rõnẽ instri: vt hac habita sũmaria notitia/ ꝙ ꝙ; mali ministri possunt conferre sacra haberetur. Et est in promptu consequẽtie ratio ad ꝓsentem mãm: quoniam bonitas vel malitia moralis hac rõne ad ministrũ sacramentorum necessaria creditur/ si necessaria existit/ qz nemo⁹ vat qđ non habet. Que rõ in ista in ꝓto argumẽto afferta: dr fuisse cyptia nt martyrio. Et hoc enim q̃ minister instrumẽtaliter operatur. z instrumẽtũ nõ propria sed principalis agẽtis virtute efficit/ cõsequẽs ẽ manifeste/ q̃ ad efficacẽ collationes sacri non exigitur in ministro bonitas / qua sacrẽ efficaz cõferat: fidẽ z est malitiã ministri ipedire sacri effectũ. z ministrũ agere propria ꝛrute que p malitiã tolleretur. Nulla est ergo petitio⁹ principij: sed claritas materie dicuiotem effecit processuz ſe. in ſ author/ qz ratio ipsa cauit/ debi tum aũt extra necessaria nõ ẽ/ z ppea cuiusẽg debiti omissio actui humano nõ ꝑm nẽcitarẽ sed ꝑm quãdã decentiã/ z si possit sua obsẽtia ꝓstituere pctm. nõ tñ tante vi⁹ est/ vt possit ꝓstituere pctm mortale ea rõne. qz solaũ decẽtia nõ hz rõnẽ pcti mortalis. ꝑ Nec obstat/ qđ indecẽtia hmãi ad irreuerentiã dei z cõtaminationẽ sacrorũ spectat. nõ qz non qlibet spectans ad hoc est pctm mortale: vt pz de 'multis irreuerentijs ergo deum z sacra/ quas negamus esse pctã mortalia: vt pz de comedẽtibus in ecclesia/ aut iocosum aliqđ dicẽtibus audiẽdo missam / z hmõi. tũ qz huiusmodi indecentia nõ nisi reductiue ad irreuerẽtiã dei. z contaminationẽ sacrorũ spectat: directe ẽm ipsi⁹ hois malã dispõnẽ ponere ꝛ⁹. Est ẽm dispositio qđã ipsi⁹ operãtis magis q̃ operatiõis: videturq; magis peccatũ cõsilitnere presumptionis q̃ sacrilegij.

¶ Ad hoc dz. q̃ actio sacramẽtalis potest sumi dupliciter. Uel ꝑm rationem operis operati. Et sic nõ exigit bonitatez vel malitiam ministri/ nisi ꝑm quandam decentiam: z propteres sine bonus sine malꝰ fit minister/ sacramẽtum verum z efficax est. Uel ꝑm rationem operis operãtis. Et sic exigit necessario bonitatem in ministro ad hoc vt recta fiat. et ratio assignata est in litera/ z magis assignabitur cogens ratio in litera in responsione ad ꝓmũ. Oportet enim actionem/ sacramentalẽ fieri non soluz in se recta esse dz/ sed etiã ꝑm q̃ exit a ministro/ vt sit consona ꝑm rectã rõnem / z deo cuius est minister / z sacris q̃ ministrat. Et ex parte qui dẽ conformitatis ad deum/ posita est rõ in hoc corpore articuli. Ex parte ꝛo conformitatis ad sacra/ ponitur ratio in rñsione ad ꝓmũ z hinc patet rñsio ꝓ mam obiectionem.

¶ Ad ea ꝛo que obiciuntur directe ꝛtra rationẽ peccati mortalis i hoc actu/ dicit q̃ debitum ꝑm decẽtiam ad opus operatum/ est debitum ꝑm necessitatez ad opus operãtis ministri: et ꝓpterea nõ est mirũ si eius absentia peccatũ mortale constituat.

¶ Et quum adhuc obiciatur (ex eo quod non quelibet irrenẽnem aliquoũ actuũ irreuerẽtialiũ. Jn quolibet nãq; ghe mortalis peccati/ imperfectio/actus excutat a mortali. misericordia aũt sacra indigne/ non est actus imperfectus in genere sacrilegij. ¶ Nec vt vltia ifert obiectio/ ꝓtinet. ꝙđ esñ sacra ꝛru se incõtaminabilia/ vnꝑ cõtaminatiõe sacrorũ egrediuñ a mistro/ vel vt applicant ad aliqđ. Et hoc sedo mõ sacrilegiũ est actus imperfectus in genere sacrilegij. ¶ Ad tertiũ dr. q̃ sicut ꝓ ꝙ est hõ. operaꝛ ad interiozes effectꝰ sacramentoꝝ meritorie z efficienter. ꝓ instrumentaliꝛ. Dictũ ẽ.n. ꝙ passio chꝛi q̃ competit ei ꝑm humanã naturam. cã ẽ nostre iustificationis. z meritorie z effective. nõ qđẽ p modũ principalis agẽtis. sine p authoritatẽ: ꝓ modũ instrumenti. inquantũ hũanitas ẽ ilꝛm dinitatis eius: vt supꝛ dcm ẽ. Sed tñ qz est ꝑm coniunctũ dyinitati i ꝑsona. ꝓ quandã principalitatem z cãlitatem respectu instrumẽ extrinsecoz⁹. q̃ sunt ministri ecclie: vt ex supꝛ dictis ꝓ. Et ꝛ sicut xp̃s inquantuꝫ deus. ꝓ potestatẽ authoritatis i sacris: ita in ꝙtũ hõ ꝓ ptãẽ misterij principalis. sine ptãtes excellẽtie. ꝙ Que qđẽ ꝓsistit in 4.⁰ꝛ. ꝓ to qđez in ꝓ. qõ meritum z ꝛrus passionis ei⁹

Universidad de Deusto
Biblioteca

tale ministeriū sit actio sacralis. Ita quod si alterum horum defuerit: nō habeo hinc mortale peccatum in ministerio sacris. P Docet rursus/q; si aliqua administratio sacramēti a malo ministro exercitata imperfectionem actus compatitur/non erit peccatum mortale: licet mali ministri ad ministratio sacramentalis habeat ex suo genere peccatum mortale.

¶ Aduerte 2°/q duabus existibus rōnibus peccati in hmōi misterio/scz ex pte diffōmitatis ministri ad deū cui⁹ est minister/et ex pte cōtaminatiōis sacrōtū que administrantur) author in hoc corpe articuli ex pua ratione probauit ministeriū mali ministri ē peccatum: et ecclīa aūt rōne phanit illū ē pcm mortale. Tām aut̄ ō diam iter has rōnes ilinuanit/q; scōa vsus est in respōsione ad primū vt ē proprius: primam aūt̄ rōnem non tāri fecit. De vtraq; aut̄ diffusiot erit sermo/et ambarum efficacia magis patebunt.

Aliq; dicit ipsa pticulet ad iustitiā scitatē sicut ad iustitie partes

¶ In rōsione ad p̄m/aduerte et percipe autoritatem vtri regula illa posteriorū ītica/si affirmatio est causa affirmationis negatio est causa negationis: dum ex hoc quod sacramenta sunt opera consecrationis sanctificata/infert in ministro pterigi sanctitatem institie/et ex hoc quod opera charitatis non sunt aliqua consecratione sanctificata/infert in dei mistro respectu eorum non exigi sanctitatem institie/manifeste enim/ex hoc significat hanc esse propriam causā mortalis peccati/vel non mortalis peccati administrationibus sacris: quoniam regula illa in solis propriis causis ts. Ita quod qui q̄ aliqua de peccato mortali in operationibus sacris contingit ex parte malitie ministri/intuendum est an illa operatio a tali quis malus exhibeat se, ministrum/sit aliqua consecratione sanctificata/quales sunt omnes actus sacrorum ordinum/an non sit consecrata. Et si est de numero consecratarum/concludit̄ur hinc mortale peccatum in malo ministro/et si non est de numero consecratarum/excludit̄ur hinc minister malus a mortali peccato. Et est semper sermo de ministro malo malitia peccati mortalis in se existentis.

P hanc doctrinā quis diffuse tractat in quolibetis/ne eadem repetant modo pertranseo. Unum tantum addictens/quod videtur mihi modo actus predicandi esse de numero actuum consecratoz: quia est actus ad quem minister consecratur: nam eius minister ex officio est epi scop⁹ primo/et secundario sacerdos. P Nec obstat actum istum esse institutione ecclesie appropriatam esse sacro ordini: quoniam institutio ecclesie vel diuina ad differentiam ordinis spectat/et non ad differentiam formalem. Extrahere siquidem hominem ab ecclesia/sacrilegium formaliter est: licet ex institutione ecclesie actus iste substratus sit sacrilegio. Et similiter comedere semel in die/vt sit in quadragesima/abstinentia formaliter ē quamuis ex ecclesie statuto sub abstinentie spē positum sit. Et similiter in proposito ts p̄dicatio ex authoritate ecclesie facta sit actus ordinis/sub spē ramen actuum ordinis formaliter comprehenditur: ac per hoc inter opera consecrata computanda est/ea ratione/quia ad ipsam sicut ad alios actus ordinis consecrari oportet ministrum. Et propterea secundus doctrinam hinc habitam minister malus a predicando/mortaliter peccat sicut qui indigne administrat alios actus sacrorum ordinum.

¶ In rōsione ad secundum/aduerte quod non loquitur litera de inducente indignum ministrum ad sacramenti exhibitionem: sed de accipiente sacramentum ab indigno ministro. P Quod ideo dicerim: quia alia questio est/an liceat accipere sacramentum ab indigno ministro: et alia questio est/an liceat inducere ad administrationem sacramenti ministrū indignū. Prima q̄ hic soluit/de secūda nihil dī. Sed facile solui potest secunda/dicendo q̄ licet nunq; liceat inducere hominem ad peccandum/vti tamē licet in quitate alterius. Et propterea in duobus casibus ts inducere indignum ministrum ad exhibitionem sacramenti: primus est/si minister teneatur ad huiusmodi exhibitionem: quia nemo peccat petendo actum sibi debitum a suo debitore. Et hac ratione excusantur/qui a suo curato tenente cōcubinā/sacra petunt. Secūs est articulus necessitatis ex parte petentis cū sibi pone ꝓparationis ex parte ministri: hoc ē q̄ minister sit paratus ministrare sacrā/et hō egeat illo. Eadē ratiōe qua licitum est indigenti petere mutuum ab vsurario/licitū quoq; est indigenti petere sacramentum ab indigno parato ad ministrandum.

¶ In eadem responsione circa acceptionem sacramenti a ministro excōmunicato ꝛc. Nota primo/quod hec doctrina intelligitur cessāte extrema necessitate baptismi. Excipit. n. ipse author in. 4. sen. di. 4. casum necessitatis/quo scilicet posset quis a iudeo vel pagano baptismum recipere.

P Secūs q̄ hodie ex indulto cōcilij ꝓstantiensis sub martino quinto/licitū ē ab excōicatis ministris recipere sacrā nisi in duobus casibus/hoc est si notarij denunciatus fuerit excōicatus aut suspēsus ꝛc. Vel si pp iniectionē manꝰ violētē clericū notorie ofiterit in excōicationē incidisse: vt refert dns antoninus archiepc florētin. in sue summe pte tertia/titu. 26. c. 3.

¶ In rōsione ad tertium circa illud in articulo tā necessitatis nō peccaret baptizando ꝛc. dubiū primo occurrit ꝓter relata a durando rōnes ad oppositū in. 4. sen. dist. 5. art. 2. Et prima est cōtra exceptationem ex. articulo necessitatis: q; casus entibilis solo voluntatis ꝓprie arbitrio nō cōstituit articulū necessitatis. Sz sic est in ꝓposito: q; indignus minister potest sibi ipsi conferi si vult/et trāsire de malo in bonum: ac per hoc non est casus necessitans ministrū cum indignitate ad baptizandū. Scōa vero ratio ꝫ ex vsatione ex persona non ministri tollit: q; quicunq; baptizat si ue vetula siue paganus baptizat vt minister principalis agentis/qui est ihc: est ibi ministri de necessitate sacramenti baptismi/siue forma et mā. Falsum est ergo/q; baptizās in necessitate existens debeat se ministrum ecclesie: ac per hoc non inde excusatur si indignus baptizet.

4. di. 5. q. 1. ar. 3.

Deinde ad bonitatē doctrine/tractat de pāte delegabili ipsius angelo. vbi tria dicuntur: vt patebit. ¶ Quo ad p̄mū/conclusio est. Angeli nō pōt ministrare sacramenta. Probat. Tota virtus sacrōtū derivatur a ihc patiente: ergo ad hoies et nō ad angelos ꝓpriē. Sed sacra in seipsis sanctificationē quādā habent per mysticā ꝓsecrationē/et ideo hō qui seipsum exhibet ad eo ministrum in opibus charitatis/si sit iustus/amplius sanctificatur: si vo sit peccator/per hoc ad sanctitatē disponit

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝙ hec ꝓa dicunt hic ꝓ solutione difficultatis (note) arg⁹. ſi mētal intētio miſtri exigerek / nulꝰ eēt certꝰ ſe eē ꝛe baptizatū: ad hāc. n. certitudinē nūq̄ ſuſcepꝭ ſacris / itelligēdū eſt ſufficē intētio eccleſie ꝙ ſufficit ad perfectionem ſacramenti, niſi contrarium exterius exprimatur ex parte miniſtri vel recipientis ſacramentum. ¶ Ad tertium dicendum, quod licet ille qui aliud cogitat, non habeat actualem intentionem, habet tamen intentionem habitualem, ℔ que ſufficit ad perfectionem ſacramenti: pura cum ſacerdos accedens ad baptizandum, intendit facere circa baptizandum quod facit eccleſia. Unde ſi poſtea in ipſo exercitio actus, cogitatio eius ad alia rapiatur, ex virtute ꝓme intentionis perficitur ſacramentum. Quamuis autem ſtudioſe curare debeat ſacramenti miniſter, vt etiam actualem intentionem adhibeat. Sed hoc eſt totaliter poſitum in hominis poteſtate: quia ꝓter intentionē, cum homo vult multa intendere incipit alia cogitare, ſecundum illud pſal. Cor meum dereliquit me.

Alio ⁊ ſi malez.

4. di. 6. q. 1. ſ. 3. q. 2.

¶ Utrum fides miniſtri ſit de neceſſitate ſacramenti. Articu. 9.

Sic procedit.

Videtur quod fides miniſtri ſit de neceſſitate ſacramenti. Sicut enim dictum eſt, intentio miniſtri eſt neceſſaria ad ſacramēti perfectionem. Sed fides intentionem dirigit: vt aug. dicit cōtra iulianū. Ergo ſi deſit vera fides in miniſtro, non perficitur ſacramentum. ¶ ℣. Si miniſter eccleſie veram fidem non habeat, videtur eſſe hereticꝰ. Sꝫ hereticꝰ vt videtur, non pōt ſacramenta cōferre: dicit enim cipianus in epiſtola cōtra hereticos. Omnia quecūq̄ faciunt hereticꝰ, carnalia ſūt, ⁊ mēdacia: ⁊ falſarius vt nihil eoꝝque illi geſſerint, a nobis probari debeat. Et leo papa dicit in epiſtola ad leonem auguſtum. Manifeſtum eſt, per crudeliſſimam veſaniam, in alexandrina ſede omnium celeſtium ſacramentorum lumen extinctum: intercepta eſt ſacrificij oblatio, fecit chriſma tis ſanctificatio: ⁊ parricidialibus manibus impiorum, omnia ſeſe ſubtrahere myſteria. Ergo vera fides miniſtri eſt de neceſſitate ſacramenti. ¶ ℣. Illi q̄ habēt veraꝫ fidem, videntur eſſe per excommunicationem ab eccleſia ſeparati: dicitur enim in ſecunda canonica Jo. ſiquis venit ad vos, ⁊ hāc doctrinam non affert, nolite eum recipere in domum, nec aue dixeritis ei, ⁊ ad titum. 3. hereticum hominē poſt pmā ⁊ ſecūdam correctionē deuita. Sꝫ excōicatus non vī poſſe ꝓferre eccleſie ſacrꝫ, cū ſit ab eccleſia ſeparatꝰ, ad cuiꝰ miſterij pertinet ſacroꝝ diſpēſatio. Ergo videt q̄ vera fides miſtri ſit ꝺ neceſſitate ſacri.

Sed contra Est. q. aug. dicꝫ petilia nū donatiſtā, Memēto te, ſacrꝫ os dei nihil obeſſe mores maloſq̄ hominum, q̄ illa vel nō ſint, vel minꝰ ſerā ſint.

Rñdeo Dicendum, quod ſicut ſupra dictum eſt, quia miniſter in ſacramentis inſtrumentaliter operatur, nō agit in virtute propria, ſed in virtute chriſti. Sicut aūt pertinet ad ꝓpriam virtutem hois charitas ita ⁊ fides. Unde ſic non requirꝫ ad perfectionem ſacri q̄ miniſter ſit in charitate (ſed pōt etiā peccatores ſacra cōferre vt ſupra dictū eſt) ita non requiritur ad pfectionē ſacri fides eius: ſed infidelis pōt ꝛe rū ſacramētoꝝ prebere, dūmodo cetera adſint, que ſunt de neceſſitate ſacramenti.

4. di. 6. q. 1. ſ. 3. q. 2.

niſi per ſacramentum. ℣. Et ideo alū melius dicunt, quod miniſter ſacramenti agitur ꝓſona totius eccleſie, cuiꝰ eſt miniſter. In ℣bis autem que ꝓfert, exprimitur intentio eccleſie, que ſufficit ad perfectionem ſacramenti, niſi contrarium exterius exprimatur ex parte miniſtri vel recipientis ſacramentum. ¶ Ad tertium dicendum, quod licet ille qui aliud cogitat, non habeat actualem intentionem, habet tamen intentionem habitualem, ℔ que ſufficit ad perfectionem ſacramenti: pura cum ſacerdos accedens ad baptizandum, intendit facere circa baptizandum quod facit eccleſia. Unde ſi poſtea in ipſo exercitio actus, cogitatio eius ad alia rapiatur, ex virtute ꝓme intentionis perficitur ſacramentum. Quamuis ſtudioſe curare debeat ſacramenti miniſter, vt etiam actualem intentionem adhibeat. Sed hoc eſt totaliter poſitum in hominis poteſtate: quia ꝓter intentionē, cum homo vult multa intendere incipit alia cogitare, ſecundum illud pſal. Cor meum dereliquit me.

¶ Utrum fides miniſtri ſit de neceſſitate ſacramenti. Articu. 9.

Sic procedit.

Videtur quod fides miniſtri ſit de neceſſitate ſacramenti. Sicut enim dictum eſt, intentio miniſtri eſt neceſſaria ad ſacramēti perfectionem. Sed fides intentionem dirigit: vt aug. dicit cōtra iulianū. Ergo ſi deſit vera fides in miniſtro, non perficitur ſacramentum. ¶ ℣. Si miniſter eccleſie veram fidem non habeat, videtur eſſe hereticꝰ. Sꝫ hereticꝰ vt videtur, non pōt ſacramenta cōferre: dicit enim cipianus in epiſtola cōtra hereticos. Omnia quecūq̄ faciunt hereticꝰ, carnalia ſūt, ⁊ mēdacia: ⁊ falſarius vt nihil eoꝝque illi geſſerint, a nobis probari debeat. Et leo papa dicit in epiſtola ad leonem auguſtum. Manifeſtum eſt, per crudeliſſimam veſaniam, in alexandrina ſede omnium celeſtium ſacramentoꝝ lumen extinctum: intercepta eſt ſacrificij oblatio, fecit chriſma tis ſanctificatio: ⁊ parricidialibus manibus impiorum, omnia ſeſe ſubtrahere myſteria. Ergo vera fides miniſtri eſt de neceſſitate ſacramenti. ¶ ℣. Illi q̄ habēt veraꝫ fidem, videntur eſſe per excommunicationem ab eccleſia ſeparati: dicitur enim in ſecunda canonica Jo. ſiquis venit ad vos, ⁊ hāc doctrinam non affert, nolite eum recipere in domum, nec aue dixeritis ei, ⁊ ad titum. 3. hereticum hominē poſt pmā ⁊ ſecūdam correctionē deuita. Sꝫ excōicatus non vī poſſe ꝓferre eccleſie ſacrꝫ, cū ſit ab eccleſia ſeparatꝰ, ad cuiꝰ miſterij pertinet ſacroꝝ diſpēſatio. Ergo videt q̄ vera fides miſtri ſit ꝺ neceſſitate ſacri.

Sed contra Est. q. aug. dicꝫ petilia nū donatiſtā, Memēto te, ſacrꝫ os dei nihil obeſſe mores maloſq̄ hominum, q̄ illa vel nō ſint, vel minꝰ ſerā ſint.

Rñdeo Dicendum, quod ſicut ſupra dictum eſt, quia miniſter in ſacramentis inſtrumentaliter operatur, nō agit in virtute propria, ſed in virtute chriſti. Sicut aūt pertinet ad ꝓpriam virtutem hois charitas ita ⁊ fides. Unde ſic non requirꝫ ad perfectionem ſacri q̄ miniſter ſit in charitate (ſed pōt etiā peccatores ſacra cōferre vt ſupra dictū eſt) ita non requiritur ad pfectionē ſacri fides eius: ſed infidelis pōt ꝛe rū ſacramētoꝝ prebere, dūmodo cetera adſint, que ſunt de neceſſitate ſacramenti.

Ad primū Ergo dicendum, quod pōt ꝓtingere quod aliqs patiatur defectum fidei circa aliquid, ⁊ non circa veritatem ſacramenti quod exhibet: puta ſi aliquis credat iuramentum eſſe in oi caſu illicitum, ⁊ tamen credat baptiſmuꝫ eſſe efficacem habere ad ſalutem. ⁊ ſic talis infidelitas non impedit intentionem conferendi ſacramentum. Si vero patiatur fidei defectum circa ipſum ſacramentum quod exhibet, licet credat per id quod agitur exteriꝰ, nullū ſequi interiorem effectum, non tā ignorat quod eccleſia catholica intendit ꝓ huiuſmodi que exterius agūtur, prebere ſacramentum. Unde non obſtante infidelitate, poteſt intendere facere id quod facit eccleſia. Licet eſtimet id nihil eſſe. Et talis intētio ſufficit ad ſacramentuꝫ: quia ſicut ſupra dictum eſt, miniſter ſacramenti agit in perſona totius eccleſie, cuius fide ſuppletur id quod deeſt fidei miniſtri. ¶ Ad ſecundū dicendum, quod hereticoꝝ quidam in collatione ſacramentoꝝ, formam eccleſie ſeruant, ⁊ tales neq̄ ſacramentuꝫ conferūt, neq̄ rem ſacramenti. Quidam vero ſeruāt eccleſie formam, ⁊ tales conferunt quidem ſacramentum, ſed non conferunt rem ſacramenti. Et hoc dico ſi ſunt manifeſte ab eccleſia ꝑciſi: quia ex hoc ipſo q̄ aliquis accipit ſacramenta ab eis, peccat: ⁊ per hoc impeditur ne effectum ſacramenti conſequatur. Unde augu. dicit in lib. de fide ad petꝝ. Firmiſſime tene ⁊ nullatenus dubites, extra eccleſiam baptizatos, ſi ad eccleſiam nō redierint, baptiſmo cumulari pernicies, ⁊ per hunc modum dicit leo papa in fede alexandrina ſacramentoꝝ lumen eſſe extinctum ſcilicet quantum ad rem ſacramenti, non autem quantum ad ipſum ſacramentum. ℣ Cipianus autem nullo modo ſacramentuꝫ cōferre hereticos poſſe, credebat: ſed in hoc eius ſententia non tenetur. Unde aug. dicit martirem cipianum, qui apud hereticos vel ſciſmaticos datum baptiſmuꝫ nolebat cognoſcere, tanta merita vſq̄ ad triūphuꝫ martyrij ſecuta ſunt: vt charitatis qua excellebat luce, obumbratio illa fugaretur, ⁊ ſiquid purgandum erat paſſionis falce tolleretur. ¶ Ad tertium dicendum, q̄ poteſtas miniſtrandi ſacramenta, pertinet ad ſpiritualem characterem, qui indelebiliter eſt, vt ex ſupradictis patet. Et ideo per ℏ q̄ aliqs ab eccleſia ſuſpēdit, vel excōicatur, vel ēt degradatur, nō amittit poteſtatē cōferendi ſacrm: ſed licētiā vtendi hac ptāte. Et ideo ſacrm quidē confert, ſed tñ peccat ꝓferendo, ⁊ ſibi ille q̄ ab eo accipit ſacrm. Et ſic non percipit rem ſacri, niſi forte ꝙ ignorantiam excuſetur.

¶ Utrū intentio recta miniſtri req̄ratur ad perfectionem ſacramenti. Art. 10.

Ad decimū Sic ꝓcedit. Unde tur q̄ intētio recta miniſtri req̄ratur ad ꝑfectionem ſacri. Intentio. n. miniſtri ꝺ conformari intentioni eccleſie, vt ex dictis patet. Sed intentio eccleſie ſemper eſt recta. Ergo de neceſſitate ad ſacramēti perfectionē req̄ritur intentio recta miniſtri. ¶ ℣. Perſuerſa intētio veteriꝰ eſſe vī q̄ intētio tocoſa. Sed intentio tocoſa tollit ſacrm: puta ſi aliqs aliquē baptizaret, vt

¶ In corpore articuli eſt diſtinctio bimembris in ſingulis concluſionib⁹. Diſticio eſt. Intētio miniſtri poteſt querti dupliciter, vel reſpectu ſacramēti, vel reſpectu alterius ꝑſone. Prima cōcluſio ſurſa ꝓmum membrum eſt. ¶ Perſuerſa intentio reſpectu ſacramēti, tollit veritatē ſacri. Patet cōcluſionē auctho⁹ nō probat in litera: ſed vt manifeſtum relinquit ex premiſſis, ſcꝫ q̄ intentio miniſtri requiritur ad ſacrm: huiuſmodi enim perſuerſio tollit intentionem miniſtri. Secunda concluſio ſurſa ſcm membrum eſt. Perſuerſa intentio miniſtri circa conſequentia, non tollit veritatē ſacri, probatur: q̄ puto non dependeāt a poſteriori. ¶ In reſponſione ad ſcm, aduerte q̄ intētio iudicia ſen tocoſa in collatione ſacrm, pōt inuenīri dupliciter, vel relata ad ipſm ſacrm: vt relata ad finē aūt motiuū q̄ ad miniſtrē ſacramentum. Exemplum primi, ſiquis non intendendo facere q̄ facit eccleſia, ſed facere actum exteriorem ſimilem actui q̄ facit eccleſia: vel deriſorie vel delectatiōis ſocialis gra. ℣ huiuſmodi enim tocoſa intētio tollit veritatē ſacramēti: q̄ tollit intentionē miniſtri. Et de tali loquit auctho⁹ in ſra. ℣ extremum ſecundi. Sicꝫ ſocialis delectatiōis gratia aliquos baptizaret, intendens tamen facere quod facit eccleſia, ſicut ex cōtra ſiquis delectatiōis gratia permitteret ſe baptizari, huiuſmodi enim intentio tocoſa non tollit veritatem ſacramēti, ſicut nec ſi quis ſet intentio auara: puta ſi propter pecuniam conferret aut ſuſciperet quis baptiſma. Et ratio eſt, quia tocoſitas talis nō tollit intentionem miniſtri reſpectu ſacramenti.

¶ Super q̄nis. 65. articulum primum.

4. di. 1. q. 1. ſ. 2. Et. 4. ℣. c. 52. Et. 1. cō. pucipio.

Ad primū Sic pceditur. Ut clarē patet.

¶ In corpore vna concluſio: Conuenit ponuntur ſacramēta eccleſiaſtica ſcꝫ Manifeſtū hec cō

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super articulum secundum.

Ad titulo intelligē per ordinem (secundum modum predictū) ordinem/quo numerata sunt sacramenta i precedenti articulo: vz baptismā/confirmatio/eucharistia/penitentia/extrema vnctio/ordo/z matrimonium. Queritur enim an sic conuenienter ordinentur.

¶ In corpore prima cōclusio est. Inter sacramenta vitio ponitur ordo z matrimoninm/matrimonio/tamen post ordinem. Probatur. conclusio quo ad primam partem: quia sicut vnus est prius multitudine/ita sacramenta q ordinantur ad perfectionem vnius persone/sunt naturaliter priora his que ordinant ad perfectionē multitudinis: sed reliqua sacramenta sūt vnius persone/hec autem duo respiciunt multitudinem: ergo. Quo ad 2am autem partem probatur: q matrimonium min⁹ participat ō spiritualitatem vite quam ordo.

¶ Secunda conclusio est. Penitentia et extrema vnctio ponitur ordinata sunt baptismo/confirmatione z eucharistia/posteriora autem est extrema vnctio penitentia. Probatur hec conclusio q ad primam partem: quia priora sunt que per se ordinantur ad spirituales perfectionem vnius quam illa que ordinantur per accō: sed ꝛc. ℣ Quo ad secundam autem partez: quia priora naturaliter est inchoatio sanatōis (que fit per penitentiam) ꝺ consummatione illius/quam facit extrema vnctio.

¶ Tertia conclusio ē. Inter tria prima sacramenta/baptismo primum/confirmatio secundum/eucharistia tertiuz obtinet locum. Probatur: q prius est spiritualis generatio/belde formale robur/demum consequutio finis.

¶ In responsione ad quartum/dubiuz occurrit an influxus id ē sine peccato mortali existens/teneatur semel in anno confiteri. ℣ Et est ratio dubij: q: hic apparet q3 nō/quia 3z q talis ℏ indigeret penitētia spūali vtta: eo q est nō solū sacm. sz nature officiū. ¶ Ex his ēt pz sacrosanctū ꝛmm q ordinant ꝺ defectū peti. Nā baptismo ordinatur contra carentiam vite spiritualis. ¶ Confirmatio ꝺ infirmitatē animi. q̄ in nup natis inuenit. Eucharistia ꝺ labilitatem animi ad peccādū. Pnia ꝺ actuale petit. post baptismum cōmissum. Extrema vnctio ꝺra reliquas petoū: q̄. ſ. nō sunt sufficienter p penitētiā ſōlate. aut ex negligētia. aut ex ignorātia. Ordo ꝺ dissolutionem multitudis. Matrimoniū in remediū ꝺtra ꝛcupiam pfonalez. z ꝺtra defectū multitudis. q̄ p mortem accidit. ℣ Quidā ꝺo accipiūt numez sacrosanctū q quādā adaptationē ad virtutes. z ad defectus culparū z penalitatū. dicētes q̄ ō fidel rīdet baptismo. z ordinat ꝺtra culpā originalē: spēl extrema vnctio. z ordinat contra culpā venialē: charitati eucharistia. z ordinatur ꝺtra penalitates malitie: prudētie ordo. z ordinat ꝺtra ignorātia z iustitie penitētia. z ordinat ꝺ petīn mortale: tē perūtie matrimoniū. z ordinat ꝺtra ꝛcupias: fortitudini confirmatio. z ordinat contra infirmitates.

Ad primū Ergo dicendum. quod idem agens principale vtitur diuersis instrumentis ad diuersos effectus secundum congruentiam operum. Et similiter ꝺtus diuina z passio xp̄i operantur in nobis ꝺ diuersa sacramenta. q̄si ꝺ diuersa instrā. ¶ Ad secundū m dōm. q culpa z pena diuersitatem hñt. z ꝺm spēm. inquātum sunt diuerse spēs culparū z penarū. z ꝺm diuersos hominum status z hitudines. Et ꝺz hoc. oportuit multiplicari sacramenta: vt ex dictis patet. ¶ Ad tertium dōm. q̄ in actionibus hierarchicis cōsiderantur z agentes z recipiētes z actiones. Agentes autē sunt ministri ecclesie: ad quos ꝑtinet ordis sacm. Recipiētes aūt sunt illi qui ad sacm accedunt. q̄ ꝑducunt per mīmoniū. Actiones aūt sunt purgatio. Illuminatio z pfectio. Sz sola purgatio nō pōt ee sacz tio. le. q̄ gratiā cōferat: sed ꝑtinet ad q̄dā sacrale. q̄ sunt catheclsm⁹ z exorcism⁹. Purgatio aūt z illuminatio sīl. ꝺz dio. ꝑtinēt ad baptismum: z pp recidiuū. scōario ꝑtinēt ad pniaz z extremā vnctionē. Perfectio aūt quārū ad virtutem q dēc̄ q ēq̄ pfectio formalis ꝑtinet ad confirmationē: quārū aūt ad ꝓsecutionez finis. ꝑtinet ad eucharistiā. ¶ Ad quartum dōz. quod in sacro ꝓfirmationis dat plenitudo spūs. ſ. ad roburin extrema autē vnctione pparat hō. vt recipiat imediate gloriam. Quo3 neutrū ꝓpetit ve. te. z ō nihil potuit his sacris in ve. le. respondere. Nihilominꝰ tñ sacra in ve. le. pla fuerūt numero. pp diuersitatē sacrificioz z cerimoniaruz. ¶ Ad quintū dōm. q̄ contra concupiscētiam venereoz. oportuit spāle remediū adhiberi per aliqō sacm. Pulo quidē. q̄a p huiusmodi cōcupiscentiā non solū vitiat psona. ℏ etiā nā: Sedo pp vehemētiā eius. q rōnē absorbet.

Ad tertū Dōm. q aq̄ benedicta z alie creamenta: q: nō ꝺducūt ad sacri effectū. qui est gr̄a ꝓsecutio. Sz sunt dispōnes quedam ad sacra. vel remouēdo prohibēs: sicut aq̄ benedicta ordinat ꝺ fictias demonū. z ꝺtra petā venialia. vl̄ ē idoneitatē quādam faciēdo ad sacri ꝓfectionem: z ꝑceptionē sicut consecrāt altare z vasa pp reuerētiā encharistie. ¶ Ad septimum dōz. q̄ oblationes z decime erant tam in le. nature. quam in le. mosi si ordinate non solum in subsidiū ministrorū z pauperū. sed etiam in figurā. z ideo erāt sacra. Hūc aūt nō remanserūt inquantum sunt figuralia. z ō nō sunt sacra. ¶ Ad octauum dōm. q̄ ad deletionē venialis peccati nō requirit ifusio gr̄e. Ufi cū in quolz sacramento no. le. gr̄a infundat. nullū sacm nō. le. instituit directe ꝺ veniale. q̄ō tollit per q̄dā sacrale: pura p aquā benedictaz z alia huiusmodi. ¶ Quidam tamen dicunt extremam vnctionem contra veniale peccatum ordinari: sed de hoc. suo loco dicetur.

¶ Utruz sacra ꝓuenīēter ordinent ꝺm modum predictum. Articulus 2.

Ad scōm Sic procedit. Ut̄ q̄ inconueniēter sacra ordinent scōz mo predictum. Ut. n. ap̄s dicit ꝺ co. 15. prius est q̄ est animale deinde quod spirituale. Sed per matrimonium generatur homo ꝑma generatione. que est ā ialis. ꝺ baptismū aūt regnat hō secūda generatione. que est spiritualis. Ergo mīmonii ꝺz ꝑcedet baptismuz. ¶ ꝺ. per sacramentum ordinis aliquis accipit potestatē agendi actiones sacrales. Sed agens est ꝺ ꝓma actione. Ergo ordo debet precedere z baptismū. z alia sacramēta. ¶ ꝺ. Eucharistia est spirituale nutrimentum. confirmatio aūt cōparatur augmēto. Nutrimentum autem est causa augmenti. z ꝑ consequens ꝓ eo. Ergo eucharistia est ꝓior confirmatione. ¶ ꝺ. Penitentia preparat homez ad eucharistiam. Sed dispositio precedit perfectionem. Ergo penitentia debet precedere eucharistiam. ¶ ꝺ. Quod est ꝺ pinquius fini vltimo. est posterius. Sed extrema vnctio inter omnia sacramenta. propinquior est vltimo fini beatitudinis. Ergo debet habere vltimum locum inter sacra.

In cōtrariū Est. q̄ cōtra ordinant ab omnib⁹ sacramenta. sicut ꝓius dictum est.

Rñdeo Dōm. q̄ rō ordis sacramentoz appet ex his que supra dicta sunt. Nam sicut vnum est ꝓius quam multitudo. ita sacramenta que ordinantur ad perfectionem vnius persone naturaliter precedunt ea que ordinant ad ꝑfectionem multitudinis. Et ideo vltimo inter sacramēta ponūtur ordo z mīmoniuz. que ordinantur ad multitudinis perfectionem. Matrimoniū tñ post ordinē: eo q̄ minus ꝓcipiat de ratione spiritualis vite. ad quam ordinātur sacra. ℣ Inter ea ℏo que ordinantur ad perfectionem vnius persone. naturaliter sūt priora illa que per se ordinātur ad perfectionem spiritualis vite. quam illa que ordinantur per accidens. scilicet ad remouendum accidens nocuum superueniens: cuiusmodi sunt penitentia z extrema vnctio. Posterior tamen est naturaliter extrema vnctio. que ꝓpiat sanationem. q̄ penitētia. que inchoat. Inter alia ℏo tria manifestum est. q̄ baptismus q̄ est spūalis regnō. est prius: et deinde ꝓfirmatio. q̄ ordinatur ad formalem ꝑfectionē fructuz: z postmoduz eucharistia. que ordinat ad perfectionem finis.

Ad primū Ergo dicendum. q̄ matrimonium ꝺm q ordinatur ad animalem vitam. est nature officium: sed ꝺm q habet aliquid spiritualitatis. est sacm. Et q̄ minimū hz de spiritualitate. vltimo ponitur inter sacramenta. ¶ Ad 2um dicēdum. q̄ ad hoc q aliq̄d sit ageno. ꝓsupponitur quod sit in se perfectuz. Et ideo ad sacramentum eucharistie. In oppositū est. q̄ ꝓceptus ecclesie est ad ꝺ ordinatus ꝺ ferunt in articulo. ¶ Ad hoc est dōm. q homo sine ꝑō mortaliter existens non tenetur ad confitendū semel in anno: nec cōprehenditur sub his quos ꝓceptum illud ecclesie astringit. ℣ Sed ꝓceptum ecclesie de cōfessione semel in anno non est nisi determinatio ꝓcepti diuini de cōfessione q̄ omnes ꝑcipit ecclesia aūt determinat ꝓceptū illud ad tale tps ad tales. ℣ Sed quia ꝓpius fuerat semel i anno ꝑcipere. sed ꝓceptū diuinū non obligat ad ꝓsentem hoiem sine materia tali peccandi. ꝓceptum ecclesie non obligat ꝓpter impossibile. scilicet ꝓpter ecclesiam nō ꝑcipiendum. ¶ Ad 3um dicendum. q̄ ꝓceptum ecclesie ꝓsupponit ꝓceptum diuinum. q̄ ꝺ pfessione obligat solos hoies in peccato mortali. ꝓbabiliter hac littera facta ꝓpter hoc. q̄ ꝓbabiliter ꝓpter hoc. q̄ ꝓbabiliter ꝓpter hoc. q̄ ꝓbabiliter

Universidad de Deusto. Biblioteca

¶ Super questionis 66. articulū primū.

Primus vt sonat fu medius est.

¶ In corpore duo iūct. primo distinguunt tria cōsiderabilia in baptismo / deinde singula sigillatim manifestātur aperiendo eoꝝ quodlibet. Et primū quidē clare patet in litera. De scōo autē duo ultima / sc̄z res et sacrm̄ et res tm̄ / in calce corporis articuli patēt. Primus vero / sc̄z sacrāmētum tm̄ / hz aliquid manifestium: sc̄z q̄ est exterī⁹ quoddā sensibile signum interioris effectus. Qđ etiā ꝓbat: qz hec est ratio facti: habet autē aliquid ambiguū: ꝙ sc̄z hoc exterius sensibile sit ipsa aqua / an ablutio? Et est rō dubii: quia ambo hec sensibilia inueniūtur materialiter cōcurrere / et necessario exigi ad baptismum: nēq; aqua sine ablutione / neq; ablutio sine aq̄ ad baptismum sufficeret et parte materie. Et ꝓptereā refert auctho⁹ primo opinionem que videtur hugonis / q̄ est aqua / et repetēdit ipsam tali ratione. Ubi pfic̄it sanctificatio / ibi pfic̄itur sacrm̄: sed in aqua non pfic̄itur sanctificatio: ergo in aqua nō pfic̄itur sacrm̄. Quod ꝓbatur: quia sacra nonne legis sanctificationem operant. Deinde apptobat opinionē magistri sententiarum: scilicet q̄ baptismus est ablutio. Quam sic ꝓbat. In aqua baptismali est quedā sanctificationis virtus instrumētalis / nō permanēs / sed fluens in hominem / qui est vere sanctificationis subiectum: ergo sacramentum pficitur in applicatione aque ad hominem / que est ablutio.

¶ Circa hanc partez dubium occurrit de virgoue averitate huius processus seu rationis: quia si maior illa est vera / scilicet / ibi pficitur sacramentum / vbi pficitur sanctificatio / non enim aqua per baptismū sanctificatur / eadem

4. dist. 3. ar. 1. Et 4. 3. c. 60.

sufficit q̄ sit necessariū primo vel scōo mō. Et sic sunt necessaria ola sacra: sicut dictus est. ¶ Ad scōm dōm, q̄ illud verbū dñi est intelligēdū de spūali mūdatione, et nō de sola sacrali: vt Aug. exponit super Jo. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ hoīm sacroꝝ ꝓceptus sit salutiferus. Nō tn̄ est cōceptus sacri. ex hoc qđ aliquis nō curat accipere sacrm̄ qđ non est de necessitate salutis: aliquin oēs qui non accipiunt ordinē, et qui non cōtrahunt matrimoniū, contenerent huiusmodi sacra.

¶ De sacramento baptismi quātum ad ea que ad ipsum pertinent. Questio. 66.

Deinde cōsideāduz est de singulis sactis in spāli. Et primo de baptismo. Scōo de cōfirmatione. Tertio de eucharistia. Quarto de pnia. Quinto de extrema vnctione. Sexto de ordine. Septimo de mrimonio.

¶ Circa primū occurrit dupler ꝓsideratio. Prima de ipso baptismo, scōa de ꝓparatoriis ad baptismū. ¶ Circa primū quatuor cōsiderāda occurrūt. Primo de his q̄ pertinent ad sacrm̄ baptismi. Scōo de ministro huⁱ⁹ sacri. Tertio de recipiētibꝫ hec sacrm̄. Quarto de effectibus huⁱ⁹ sacri. ¶ Circa ꝓmū querunt. 12. Primo q̄d sit baptismⁱ⁹, vtrū sc̄z sit ablutio. Scōo de institōe huⁱ⁹ sacri. Tertio, vtrū aqua sit ꝓpria mā huⁱ⁹ sacri. Quarto, vtrū reqrat aqua simpler. Quinto, vtrū hec sit cōueniēs forma huⁱ⁹ sacri: ego te baptizo in nole pris et filij et spūsancti. Sexto, vtrū sub hac forma possit aliq̄s baptizari, ego te baptizo in nole xpi. Septimo, vtrum immersio sit de necessitate baptismi. Octauo, vtrū reqrat trina immersio. Nono, vtrū baptismⁱ⁹ possit iterari. Decimo, de rim baptismi. Undecimo de distinctiōe baptismatū. Duodecimo, de cōparatiōe baptismatū.

¶ Utrū baptismus sit ipsa ablutio. Arti. 1.

Primū Sic ꝓcedit. Uī q̄ baptismus nō sit ipsa ablutio. Ablutio est corporalis trāsit. Baptismus aūt permanet. Ergo baptismus nō est ipsa ablutio, sed potiⁱ⁹ regeneratio, et sigillum, et custodia, et illuminatio: vt dama. dicit in. 4. lib. ¶ Ꝫ. Aug. de scīs vict. dicit, qđ baptismus est aqua dilectis criminibꝫ sanctificata per verbū dei. Aqua aūt nō est ipsa ablutio, sed ablutio est quidam vsus aque. Ergo ꝛc. ¶ Ꝫ. Augu. dicit, super Jo. accedit verbum ad elementum, et fit sacrm̄. Elementum autem est ipsa aqua in sacramento baptismi. Ergo baptismus est ipsa aqua non autem ablutio.

4. dist. 3. ar. 1. Et 4. 3. c. 60.

Sed ꝫ Est, q̄ ꝫ 1. ecclī. 34. Qui baptizat a mortuo, et iterum tangit mortuum, qđ ꝓficit lauatio eiⁱ? Uidet ergo q̄ baptismus sit ipsa ablutio siue lauatio.

Rñdeo Dōm, qđ in sacro baptismi est tria ꝓsiderare: aliq̄d. sc̄z est sacrm̄ tantū, aliq̄d aūt qđ est res et sacrm̄, aliq̄d vero qđ est res tm̄. Sacrm̄ tm̄, est aliquid visibile exterⁱ⁹ existēs, qđ. 1. est signum interioris effectus: hoc enim pertinet ad rationē sacri. Exterius aūt suppositum sensui, est et ipsa aqua, et eius vsus qui est ablutio. ¶ Quidam ergo extimauerunt q̄ ipsa aqua sit sacrm̄, qđ quidē sonare videnī verbo hug. de sān. vict. Nā ipse in cōmuni diffinitione sacri dicit, qđ est materiale elementū et in diffinitiōe baptismi dicit, q̄ est aqua. Sed hoc nō videtur esse verū. Cū essi sacrāmento. 1. sanctificationē quādam operent, ibi pficitur sacrm̄ vbi pficit sctificatio. In aqua aūt nō pficitur sanctificatio: sed est ibi quedā sanctificationis virtus instrūalis, nō permanens, sed fluēs in hoīem, q̄ est vere sctificationis subm̄. Et ideo sacrm̄ nō ꝓficitur in ipsa aqua, sed in applicatiōe aque ad hoiem, q̄ est ablutio. Et ideo magister in 3. dis. 4. sententiarum dicit, qđ baptismus est ablutio corporis exterioꝛ, facta sub forma pfectiꝛa verboꝝ. ¶ Res aūt et sacrm̄ est character baptismalis, qui est res significata per exteriorem ablutionem, et est signum sacrale interioris iustificationis, que est res tantum huius sacramenti. 1. significata et nō significans.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q̄ id quod est sacrm̄ tantum in baptismo, transit: permanet aūt et id qđ est sacrm̄ et res 1. character, et id qđ est res tantum 1. interior iustificatio. Sed character permanet indelebiliter (vt supra dictū est) iustificatio autem permanet, sed amittibiliter. Dama. ergo baptismū diffinuit. non quantū ad id qđ interius agitur, qđ est sacrm̄ tantū: sed quātum ad id qđ est interius. Uāī poluit duo pertinētia ad characterē 1. sigillum et custodiū: inq̄ntum ipse character (qui sigillū vt) quātū est de se custodit animā in bono. Duo etiā ꝓsuit pertinētia ad vltimā rem sacri. 1. regenerationē que ad hoc pertinet, qđ per baptismum hō inchoat nouā vitam iustitie et illuminationē: que pertinet spāliter ad fidem. Per quā hō spūritualē vitā accepit: sm illud abac. 2. iustus ex fide vivit. Baptismus aūt est quedā fidei ꝓfessatio. vñ et fidei sacrm̄.

¶ Et sīl dio. baptismū diffinuit per ordinē ad alia sacra, dicēs. 2. eccl. hier. q̄ est quoddam ꝓnⁱ⁹ sanctissimoꝛ mandatorum sacre actionis, ad eoꝛ susceptiuam oppoītunitatem formans nros animales habit⁹. Et iterum in ordine ad celestē gloriā (q̄ est vltimⁱ⁹ finis sacroꝛ) cū subdit, ad supcelestis quietis anagogem, nostrū iter facies. Et iteruz quantū ad ꝓnⁱ⁹ spiritualis vite, per hoc qđ subdit, sacre et diuinissime nostre regenerationis traditio. ¶ Ad scōm dōm, q̄ sicut dicum est, opinionem hug. de san. vic. in hac parte sequi nō opꝫ. ¶ Potest tn̄ verificari vt baptismus dicatur esse aqua, quia aqua est materiale baptismi ꝓncipiū. Et sic erit ꝓpe dicatio per causam. ¶ Ad tertiuz dōm, qđ accedente verbo ad elementum fit sacrm̄: non quidem in ipso elemento, sed in homine cui adhibetur elementum per vsum ablutionis. Et hoc etiam signat verbum quod accedit ad elementum cum dicitur, ego te baptizo ꝛc.

¶ Utrum baptismus fuerit instituꝰ post Christi passionem. Arti. 2.

Ad scōm Sic ꝓcedit. Uidet qđ baptismus fuerit institutus post Christi passionē. Causa enim precedit effectum. Sed passio Christi operatur in sactis no. 1e. Ergo passio Christi precedit institutionem sacramētorum no. 1e. et ꝓcipue institutionez baptismi: cum apostolus dicat roma. 6. quicunq; baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus ꝛc. ¶ Ꝫ. Sacramēta no. 1e. efficaciam habent ex mādato christi. Sed Christus mādatum baptizādi de-

4. dist. 3. ar. 2. q. 1. Et dist. 17. q. 3. ā. 4. q. 3. Et 4. 3. c. 59. Et qi. 1. ā 10. co. Et Jo. 3. co. 4.

ratione potest inferri / qđ ablutio nō est sacramentum / quia in ea non pficitur sanctificatio: ablutio enim non sanctificatur per baptismum / sed homo qui ablutur.

¶ Ad hoc dicitur / qđ matoꝛ quidem est vera: sed diuersa ratio subsumptorum (scilicet aque et ablutionis) facit / vt recte inferatur / aquam non esse sacramentum / eum teneat illatio de ablutione: aqua enim et ablutio differunt in hoc / qđ aqua est res permanens / ablutio vero est res fluxibilis. Et quia vnumquodq; est in aliquo secundum modum recipiētis / ideo ablutio sequenter differunt in modo essendi in aqua perficiente ablutionis. ¶ Uel dicendum / qđ aqua efficiatur / sanctificata / tenetur qđ aqua efficiatur / sanctificata: quia est in se quoddam permanens / ac per hoc potest esse subiectum sanctificationis. Si vero ponitur / qđ in ablutione pficitur sanctificatio non sequitur / quod ipsa ablutio fiat ex huiusmodi sanctificatione sanctificata: sed homo sanctificatur / vt subditur. Et ideo ablutio non est aqua / sed actus.

4. dist. 3. ar. 2.

¶ Sup arti. 2.

Ad primū Sic ꝓcedit. Uī q̄ aq̄ nō sit ꝓpria mā baptismi. Baptismus em̄ ꝛz dicto, et dam. hz vim illuminatiuaz. Sed illuminatio materie cōpetit igni. Ergo baptismⁱ⁹ magis dz fieri in igne q̄z in aq̄: ꝑsertim cū Jo. baptista ꝓnūcians christi baptismum, dicat, ille vos baptizabit in spiritu sancto et igni. ¶ Ꝫ. in baptismo signat ablutio pctōꝝ. Sed multa alia sūt ablutiua q̄z aq̄: sīc vinū, et oleū, et hmōi alia. Ergo et in his ꝑt fieri baptismus. Nō q̄ aq̄ est ꝓpria mā baptismi. ¶ Ꝫ. Sacra ecclesie fluxerūt de latere xpi, pēdētis in cruce: vt supra dcm̄ est. Sz inde fluxit non solū aqua, sed etiā sanguis. q̄ videt q̄ etiā in sanguine possit fieri baptismus. Qui etiā videt magis cōuenire cū sanguine suo. ¶ Ꝫ. Sicut Aug. et beda dicūt, Christⁱ⁹ tactu sue mūdissime carnis vim regenerativā et purgativā cōmulit aquis. Sz nō ois aqua cōtinuat cum aqua iordanis, quā Christus tetigit carne. ergo videt q̄ nō in oi aqua possit fieri baptismus, et sm se est. ꝓpria baptismi mā. nō oporteret aliq̄d aliud fieri ex aqua, ad hoc qđ in ea baptismus fieret. Sed in solēni baptismo aqua in qua dz celebrari baptismus, exorcizatur et benedicitur, ergo videtur q̄ aqua ꝑm se nō sit ꝓpria baptismi materia.

Sed ꝫ Est q̄ dñs dicit Jo. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spūsctō, nō pōt introire in regnum dei.

Rñdeo Dōm, q̄ ex institōe diuina, aqua est ꝓpria mā baptismi. Et hoc cōueniēter. Primo qđē quātū ad ipsam rōnem baptismi, q̄ est regeneratio in spūalem vitā: qđ manifeste cōgruit aque. Uāī et semina ex quibꝫ gñantur ola viuētia. s. plāte, animalia, humida sunt et ad aquā pertinent. Propter qđ ꝛ. dā ꝑs posuerūt aquā oim rerū principiū. ¶ Secōo quātū ad effectus baptismi, qđ cōpetit aque ꝓpriissime. q̄ sua humiditate lauat et quo cōueniēs est ad significandā et causandā ablutionē pctōꝝ. Sua frigiditate etiā reperat superfluitatē caloris:

et ex hoc cōpetit ad mitigandā cōcupiscētiā fomitis. Sua diaphanitate est luminis susceptiua: vñ cōpetit baptismo inquātū est fidei sacrm̄. ¶ Tertio, qz cōuenit ad repiesentanda mysteria Christi, quibꝫ iustificamur. Uñ em̄ dicit Chrys. super illud Joā. nisi quis renatⁱ⁹ fuerit ꝛc. sicut in quodā sepulchro in aqua submergendi⁹ nobis capita, vetus hō sepelitur, et submersus deorsum occultatur, et deinde nouus rursus ascēdit. ¶ Quarto, qđia ratione sue cōtactus et abundantie est cōueniens materia necessitati huius sacri. Potest enim vbiq; de facili haberi.

Ad primū Ergo dōm, qđ illuminatio ꝓprie ad ignez actiue. Ille aūt qui baptizat, nō efficit illuminās, sed illuminatus q̄ fidē: q̄ est ex auditu: vt ꝛ. ad ro. 10. Et iō magis cōpetit aqua baptismo, q̄z igni. ¶ Quod autē dr. baptizabit vos in spū sancto et igni: potest per ignē (vt hiero. dicit) intelligi spūssctus, qui super discipulos in igneis linguis apparuit: vt dict. 2. Uel per ignē pōt intelligi tribulatio: vt Chrys. dicit super Mat. qz tribulatio pctā purgat, et cōcupiscentiam diminuit. Uel quia q̄ hīl. dicit sup Mat. baptizatus in spiritu sctō, reliquū est cōsummari igne iudicij. ¶ Ad scōm dōm, qđ vinum et oleuz nō cōter assumunt ad vsum ablutionis, sicut aqua. Nec etiam ita ꝓfecte abluunt: qz ex eoꝝ ablatione remānet aliqua infectio quārum ad odoꝛem: qđ nō cōtingit de aqua. Illa etiā nō ita cōter et abūdanter habētur, sicut aqua. ¶ Ad tertiū dōm, qđ ex latere Christi fluxit aqua ad abluēdum: sanguis aūt ad redimendum. Et ideo sanguis cōpetit sacro eucharistie: aqua aūt sacro baptismi. ¶ In hz vim ablutiuā ex virtute sanguinis xpi. ¶ Ad quartū dōm, qđ virtus xpi derivata est ad omnem aquā. nō ꝓp cōtinuitatem loci, sed ꝓp similitudinē spēi. Uñ dicit aug. in quodam sermone epiphanie. Que de saluatoris baptismate benedictio fluxit: tangi fluuius spiritalis, olum gurgitum tractus, vniuersoꝝ fontium venas impleuit. ¶ Ad quintū dōm, qđ illa benedictio que adhibetur aque, nō est de necessitate baptismi. Sed pertinet ad quandam solēnitatem: per quam excitatur deuotio fidelium, et impeditur astutia demonis, ne impediat baptismi effectum.

¶ Utrū ad baptismū requiratur aqua simpliciter. Articu. 4.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Uī q̄ ad baptismū non reqrat aq̄ simpler. Aqua enim que apud nos est: nō est aqua pura, quod precipue appet de aqua maris, in qua pluriꝫ mum admiscet de terrestri: vt ꝑz p. phm in lib. meteo. Et sm in tali aqua pōt fieri baptismus. Ergo nō reqrit aqua simpler et pura ad baptismū. ¶ Ꝫ. In solēni celebratiōe baptismi, aque infundit chrisma. Sz hoc videtur impedire puritatē et simplicitatez aq̄. Ergo aqua pura et simpler non requiritur ad baptismū. ¶ Ꝫ. Aqua fluens de latere xpi pendentis in cruce, fuit signū baptismi: vt dictū est. Sed aqua illa nō videtur fuisse aqua pura: eo q̄ in corpe mixto (cuiusmodi fuit corpus xpi) non sunt elementa in actu. Ergo vī q̄ nō reqrat aqua pura vel simpler ad baptismum. ¶ Ꝫ. Utriuum nō videtur esse aqua pura: habet enim contrarias proprietates aque. s. calefaciēdi et desiccandi, et sm in virtuio videtur posse fieri baptismus: si cut et in aquis balneorum, que transeūt per venas sulphureas, sicut et urinum colatur per cineres. Ergo videtur qđ aqua simpler non requiratur ad baptismum. ¶ Ꝫ. Aqua rosacea fit per subtiliationem a rosis, sicut etiam aque alchimice generantur per subtiliationem ab aliq̄bus corporibus. Sed in hīs aquis, vt videtur, potest fieri baptismus sicut et in aquis pluuialibus, que per subtiliationem vaporum generantur. Cum igitur huiusmodi aque non sint pure et simplices, videtur q̄ aqua pura et simplex nō reqratur ad baptismum.

Sed cōtra Est. q̄ ꝓpria materia baptismi est aq̄, vt dcm̄

¶ In corpore ponit vna distinctio bipartitus. Institutio baptismi pōt intelligi quo ad duo, vel quo ad ipsum sacrm̄ / vel quo ad obligationez accipiēdi ipm sacramentum. Et ponunt singule ecclesiones juxta singula membra. Primus cōcto est. Baptismus institutus est quo ad ipsum sacramentū, qđ rpe est baptizatus. Probatur: qz tunc habuit vim regenerativā. Secūa cōcto est. Baptismus institutus fuit quo ad necessitatem ꝛ. Probatur illo / post xpi passionem et resurrectionem. Probatur dupliciter: vt clare ꝓbatur in litera.

4. dist. 3. ar. 2. Et 4. 3. c. 58.

¶ Sup arti. 3.

In corpore vna conclusio. Aqua est propria materia baptismi. Hec conclusio absolute probatur ex institutione dīna. Quo ad 2ᵍrietia vero ꝓbatur ex triplici. in qua ola clara sūt.

¶ Super arti. 4.

In titulo simplex sumitur / vt distinguit 2tra admiscetuz compositū / et quolibet adiunctū.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In corpe trio fiūt. primo distinguūtur modi/q̄b⁹ aqua amittere/p̄t simplicitatē. Scdo rndet questio de aqua trāsmutata per artem. Et tertio rndet q̄sto de aqua transmutata p nām. Et clare patent ola in litera.

¶ Super artī. 5.

Jtulꝰ clꝰ. ¶ In corpe vnacō clusio, hec est cōuenies forma baptismi. ego te baptizo ꝛc. Probat. Baptismus per suaꝫ formā cōserat: ergo opꝫ q̄ in forma baptismi exprimatur sīc/ lina causa: ergo opꝫ forma baptismi de duplici ſcz principali ꝛ instrali cā fieri mentionem: ergo hec est cōueniēs forma/ego te baptizo ꝛc. Antecedens ꝓbatur auctoritatibus apli et augustini/ꝓsupponēdo supradictas/scz q̄ verba sint forme sacramentoꝝ. primo ꝓba non aliter ꝓbatur in litera: ea forte rōne/ q̄: cōsecratio per formam hoc est verba/ manifeste dependet a causa efficacia sanctificatiua dante verbis. Scōa vero ꝓba ꝓbatur: quia baptismus duplicē hz causaꝫ. ſ. Et nota/q̄ hec ꝓba cū sua probatione quo ad causaz instrumētalem/nō nisi de cōgruo tenet: qm efficacia verboꝝ non est a ministro/ sed a sancta trinitate/q̄ est causa principalis/vnde ꝛ greci i forma baptismi nō exprimunt causam instrālē: hoc est ministrum.

¶ In rñsōe ad quartum/ tractanda esset questio de pluralitate baptizantium/ nisi ad sextū articulū sequētis q̄nis referaretur. Ubi ex ꝓpōsito author articuli hūc mouebit: hic ēt incidenter tractatur ꝓpter illa verba forme/ego te.

¶ In rñsōne ad septimū/ dubiū magnum occurrit circa vltima verba/nec in alio nobis perficit sacrm/an vera sint ꝛ sonāt. Et est ratio dubij: qm ſuperius in arti. 7. q. 80. dixim⁹ oppositum. Et auctor met dixit: quod licet verba corrupte ꝓbata nihil significent ex virtute impositionis/ accipiantur tamen significantia ex

est. Sed speciē aque nō habet nisi aqua simplex. ergo aqua pura et simplex de necessitate requiritur ad baptismum.

Rñdeo Dōm. q̄ aqua suā puritatē ꝛ simplicitatem pōt amittere dupl̄r. Uno mō p mixtionē alterꝰ corporis alio mō p alterationē. Utrūq; aūt horū ꝓtingit fieri dupl̄r. ſ. q̄ artē ꝛ p nām. Ars aūt deficit ab opatione nāe: q̄ nā dat formā subalē. q̄ ars facere nō pōt. Sed oēs forme artificiales sunt accidentales, nisi forte apponēdo ꝓpriū agēs ad ꝓpriā mām: sicut ignē cōbustibili. p quē modū a q̄busdā q̄dā ajalia p putrefactionē gnant. Quecūq; igitur trāsmutatio circa aquā facta est p artē, siue cōmiscendo, siue alterādo, nō trāsmutatur spēs aq̄. Unde tali aqua pōt fieri baptism⁹, nisi forte aqua admisceat p artē in tā parua quātitate alicui⁹ corpoꝝ. q̄ cōpositū magis sit aliud q̄ aq̄: sicut lutum magis est ter ra q̄ aqua. ſ. Sz trāsmutatio q̄ fit a nā. q̄nq; q̄dē speciē aque soluit. ꝛ hoc fit q̄ aqua efficit p nām de suba alicui⁹ corpis mixti: sicut aqua puerla in liquorē vue. est vinū. vñ non hz speciē aq̄. Aliq̄n aūt fit p nām trāsmutatio aque sine solutione spēi. ꝛ hoc tā p alterationē. sicut ꝓz de aq̄ calefacta a sole. q̄n est p mixtionē: sicut ꝓz de aqua fluminis. turbida ex permixtione terrestriū partiū. ſ. Sic ḡ dōm est. q̄ in qualibet aqua qualitercunq; transmutata. dūmodo nō soluatur species aque. potest fieri baptismus: si vero soluat species aque. nō potest fieri baptismus.

Ad primū Ergo dōm. q̄ transmutatio facta in aqua ma ris. ꝛ etiā malis ageꝫ. q̄ per eos nos sunt. non est rāta. q̄ soluat speciē aque. Et iō in hmōi aquis pōt fieri baptism⁹. ¶ Ad scōm dōm. q̄ admixtio chrismatis. nō soluit speciē aq̄: sicut nec etiā aquā decoctionis carnū. aut alioꝝ hmōi. Nisi forte sit facta tanta resolutio corporis lirator. in aqua. q̄ liquor plus habeat de aliena suba q̄ de aq̄. q̄ ex ſpissitudine ꝓpter pōt. Si tñ ex liquore sic inspissato exprimaꝫ aqua subtilis. pōt ea fieri baptism⁹: sicut ꝛ in aqua q̄ exprimit ex luto. hz in luto baptismus fieri nō possit. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ aqua ſtacis de latere ꝓpēdentis in cruce. nō fuit humor fleumaticus: vt q̄dā dixerūt. Jn tali ēn humore non posset fieri baptism⁹: sicut nec in sanguine ajalium. aut in vino. aut quocūq; liquore alicui⁹ plāte. Fuit autem aqua pura. miraculose egrediens a corpore mortuo sicut ꝛ sanguis. ad cōprobādā veritatē dūcti corporis. q̄ manicheoꝝ errorē: vt. ſ. per aquā (q̄ est vnū quatuoꝛ elemētoꝝ. ꝛ nō solēderet corp⁹ xp̄i vere fuisse cōpositū ex quatuoꝛ elemētis: p sanguinē vero ostenderet esse cōpositū ex quatuoꝛ humoꝛ⁹. ¶ Ad quartū dōm. q̄ in liquido. ꝛ in aquis sulphureoꝝ balneoꝝ. pōt fieri baptismus: q̄ tales aque nō incorporant̄ p artem vel nām alicui⁹ corporis mixtis: sed solū alterationē quādā recipiūt. ex hoc q̄ transeunt p aliqua corpora. ¶ Ad quintū dōm. q̄ aqua rosacea est liquor rose resolut⁹. Unde in ea nō potest fieri baptismus. ꝛ eadē rōne nec in aquis alchimicis. sicut nec in vino. Nec est eadē rō de aquis pluvialib⁹: q̄ generant̄ ex maiori parte ex sublimatione vaporū resolutoꝝ ex aquis. Minimū aūt est ibi de liquore⁹ corpoꝝ mixtoꝝ: qui tñ per hmōi sublimationē virtute nature. q̄ est fe. rtor artē. resolūtur in veram aquā: q̄b⁹ arg

facere nō potest. Unde aqua pluvialis nullaz proprietatem retinet alicuius corporis mixti: quod de aquis rosaceis et aquis alchimicis dici non potest.

¶ Utrū ḥ fiat per verba forma baptismi, ego te baptizo in nomine ꝓtis ꝛ filij ꝛ ſ. ſ. Artī. 5.

Ad quintū Sic ꝓceditur. Uidet q̄ hec nō sit cōuenies forma baptismi. ego te baptizo in nomine ꝓtis ꝛ filij ꝛ spūsancti. Actus enim magis dz attribui principali agēti q̄ ministro. Sed in facto minister agitur in sacrm (vt supra dictū est) principale aūt agens in baptismo est xp̄s: sm illud Jo. 1. super quē videris spm descēdēte ꝛ manēte. hic est q̄ baptizat. Incōueniēter ḡ minister dicit. ego te baptizo: ꝓsertim q̄ in hoc q̄ dr baptizo. intelligitur ego: ꝛ sic videt superflue apponi. ¶ ꝑ. Nō opꝫ q̄ ille q̄ aliquez actū exercet. de actu exercito faciat mētionē: sicut ille q̄ docet. nō opꝫ q̄ dicat. ego vos doceo. Dño aūt simul tradidit ꝓceptū baptizādi ꝛ docēdi. dicēs Mat. vlti. euntes docete oēs gētes ꝛc. Ergo non opꝫ q̄b in forma baptismi fiat mentio de actu baptismi. ¶ ꝑ. Ille qui baptizatur. q̄nq; nō intelligit verba: pura si sit rudus aut puer. Frustra aūt ad talē sermo dirigit: sm illud eccle. 32. vbi nō est auditꝰ, nō effundas sermonē. Ergo incōueniēter dr. ego te baptizo. sermone directo ad eum qui baptizat. ¶ ꝑ. Cōtingit. simul plures baptizari ꝛ a pluribꝰ: sicut apli baptizauerunt vna die tria milia. ꝛ alia die quinq; milia: vt dr act. 2. ꝛ. 4. Nō ergo dz forma baptismi determinari in singulari numero. vt dicatur. ego te baptizo: sed pōt dici. nos vos baptizamus. ¶ ꝑ. Baptismus virtutē hz a passione Christi. Sed per formā baptismus sanctificat. Ergo videt q̄ in forma baptismi. debeat fieri mentio de passione Christi. ¶ ꝑ. Nomen designat ꝓprietatē rei. Sed tres sunt ꝓprietates personales diuinaruz psonarū: vt in prima parte dictū est. Non ḡ dz dici in nole ꝓtis ꝛ filij ꝛ spūsancti. sed in nomine⁹. ¶ ꝑ. Persona patris nō solū significatur nole patris. sed etiā nole innascibilitis ꝛ genitoris. Filius aūt significatur nole verbi ꝛ imaginis ꝛ geniti. Spiritus etiā sanctus potest significari nomine doni ꝛ amoris ꝓcedentis. ergo videtur q̄ etiā his nominibus vtēdo. perficiatur baptismus.

Sed ꝛ Est. q̄ dñs dicit Mat. vl. Euntes docete oēs gentes. baptizātes eos in nole patris ꝛ filij et spūssancti.

Rñdeo Dōm. q̄ baptism⁹ p suā formā ꝓsecrat: sm illd ephe. 5. mūdans eam lauacro aque in verbo vite. ꝛ Aug. dicit in lib. de vnico baptismo. q̄d baptismus verbis euāgelicis consecratur. Et ideo opꝫ. q̄d in forma baptismi exprimaꝫ cā baptismi. Est aūt eⁱ⁹ duplex causa. Una quidem principalis. a qua virtutem hz: que est sancta trinitas. Alia aūt est instrālis. ſ. minister. qui tradit exterius sacrm. Et ideo opꝫ in forma baptismi. de vtroq; facta mentione. Minister aūt rangitur cum dr. ego te baptizo. Causa aūt principalis cum dr. in nole patris ꝛ filij ꝛ spūssancti. Unde hec est conueniens forma baptismi: ego te baptizo in nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritussancti.

Ad primum Ergo dicendum. q̄ quod actus attribuitur instrumento sicut immediate agenti: attribuitur aūt hmōi actus principali agenti accōmodatione vtentis ad ideo non tollitur veritas sacramenti.

¶ Ad hoc dicitur. q̄ licet hec verba autoris sonent non esse rum baptisma. ſ. dicatur. ego te baptizo in nomine genitoris et geniti ꝛ ꝓcedētis ab vtroq; ꝛ hoc ideo tendunt sc. ima ꝛ cum randum in tertia dis. ſtinc. 4. ſen. quia tamen hoc ex facto ministri pōt apparere ꝓpender. et datum vi detur. ideo rationes eorum discutiende sunt.

¶ Maxima igitur ratio eorum est. quia Christus sic instituit Matt. vlti. baptizate eos in nomine patris ꝛ filij ꝛ spūssancti. ergo hec forma fertur vsus ecclesie lingua nominibus ꝓprie significantibus ꝓprietates filium et spūmsancti. Et ideo non videtur significare tributus aut impassibilitatem. Et ratio ꝓcedit. quia nomen non significat naturam. quia significant ipas personas diuinas. alia vero nomina significant ꝓprietates aut actus aliquos earū. Et ideo liqua vero omnia. q̄ vt probabilia videntur / afferre omittimus / vbi necessaria perscrutamur.

¶ Ad euidentiaz ꝓpositi ſciendum est. quod ꝓpositio illa intelligitur sm illud Augustini. Mutatio nominum tollit veritatem sacramenti. q̄d quidem ad ꝓpositum pertinet. Uel quia ꝓpriū significatum ex accōmodatione vsus ministri: vel quia ꝓprium significatum ex accōmodatione vsus applicat ad significandum ꝓpositum. Et si primo modo fiat mutatio. ꝓficit vel quo ad ꝓprium significatum formale. vel quo ad significatum materiale. / vel quo ad vtrumq;. Uerbi gratia pater ꝓprium significat formaliter (vt docet art.) materialiter vero significat subiectum habens paternitatem. quod tamen secundum aut̄ centiam principalis ter dicitur significari patris nomine: et cōprehendendo vtriq; q̄ pater significat habentes paternitatem. Unde il loco patris ponat genitor. erit mutatio quo ad formale significatū

q̄ genitor significat actū gnandi/ꝓ aūt relationē/ sed nō erit mutatio. q̄ ad significatū mālē: q̄ vnus atq; idē est gnans ꝛ ꝓr. Si ḥo loco ꝓtis poneret ꝓnitas. nō mutaret significatū formale/ sz abstraheret a māli. Si aūt loco ꝓtis poneret mr esset mutatio q̄ad vtrūq; significatū. ſ. Wicl. itaq; sm dictoꝝ opiones doctoꝝ. q̄ mutatio nolum q̄ ad significatū ex vi nois (sine formale tñ. sine māle tñ. sine vtrūq;) tollit ꝛ fit tē baptismi. ſ. Ego

J. q. 6. a. 5. et 4. 3. art. 2. q. 1. Et 1. sent. d. 23. q. 2. a. 1. q. 1. ad. 3.

ti. sicut in cuius virtute ms sm agit. Et ideo in forma baptismi connotēter significat minister vt exercēs actū baptismi. per hoc q̄ dr. ego te baptizo: sicut ꝛ ipse dns baptizandi actū attribuit ministris. dicēs. baptizantes eos ꝛc. Causa aūt principalis significatur vt in cuius ⁊ virtute. sacrm agit. q̄ hoc q̄ dr. in nole patris ꝛ filij ꝛ spūssancti. nō enim xps baptizat sine patre ꝛ spūsancto. Dicit aūt non attribuunt actū baptismi ministris: ad euitandum antiquoꝝ errorē. q̄ virtutē baptismi baptizantibus attribuebant: dicentes. ego sum paul. ꝛ ego cephe. Et iō dicunt. baptizet seruus chri. talis. in nole ꝓtis ꝛc. Et quia expitur actus exercitus p ministrū cū invocatione trinitatis. veruz ꝓficit sacrm. ſ. Quod autē addit. ego in forma. nō est de suba forme: sed ponitur ad maiorē expressionē intentionis. ¶ Ad secundum dōm. q̄ q̄ ablatio hominis ī aqua. ꝓp multa fieri pōt. opꝫ quod determinet ī verbis forme ad q̄d fiat. Quod quidē nō fit p hoc q̄ dr. in nole ꝓtis ꝛ filij ꝛ spiritussancti: q̄ oia ī tali nole facere debem⁹: vt hꝫ col. 3. Et ideo si nō exprimat actus baptismi. vel per modum nostrū. vel per modum grecoꝝ. non perficit sacramentum: sm illā dec. aler. 3. Sed puerum ter in aq̄ imerserit ī nole ꝓtis ꝛ filij ꝛ spūsancti amē: ꝛ non dixerit. ego te baptizo ī nole ꝓtis ꝛ filij ꝛ spūsancti amen. non est puer baptizatus.

¶ Ad tertium dōm. q̄ ꝛba q̄ proferunt in formis sacramentoꝝ. non pronuntiantur solum cā significandi. sed ētiā efficiendi: in quantū habent efficaciā ab illo verbo. p q̄b facta sunt omnia. Et iō ꝛuenienter dirigunt non solum ad holes nō intelligentes. sed ēt ad creaturas insensibiles: vt cū dr. exorcizo te creatura salis. ¶ Ad quartum dōm. q̄b plures simul non pōt vnus baptizare: quia actus multiplicatur. secundum multiplicationem agentium. si perfecte ab vnoquoq; agatur. Et sic si conuenirent duo. quorum vnus esset mutus. qui non posset ꝓferre verba. ꝛ alius carens manib⁹. q̄ nō posset exercere actū: non possent ambo simul baptizare. vno dicēte verba. ꝛ alio exercēte actum. Pōt autē (si necessitas exigit) plures simul baptizari: q̄ nullus eoꝝ recipere nisi vnus baptismum. Sed tūc oportebit dicere. ego baptizo vos. Nec erit mutatio forme: quia vos. nil aliud est. q̄ te. ꝛ te. Nō aūt dr. nos. nō est idem dicere. q̄b ego ꝛ ego. sed ego et tu: ꝛ sic tam mutaret forma. Si ꝛ aūt mutaret si diceret. ego baptizo me. Et ideo nullus pōt baptizare seipm: ꝓpter q̄b et xps a pietati sunt patres invocationem trinitatis: ꝛ non simultanuerūt se ad invocationem trinitatis per hec precise nois. pater et filius⁹ et spiritussanctus. Legimus enim ibi sic de forma baptismi: fuit primitur actus / qui per ipsum exercetur ministrum / cum sancte trinitatis invocatione / perficitur sacramentum. ſ. Quarto ex communi ecclesie confessione. Fatemur enim omnes sanctam trinitatem nos invocare / laudare / confiteri etiam in iudicio / non solum dictis nominibus⁹ vrēdo / sed etiam mytendo equipollentibus: puta genitore omnipotente / genitoque ab ipso / et procedēte ab vtroq; donoraut similib⁹. ſ. Quinto ex acceptatio cal⁹. Naz si quis diceret / ego te baptizo in nomine patris / ꝛ iesu xp̄i / et spiritussancti. / procul dubio omnino sapientes iudicio eorū dē iudicio / verū esset baptisma ꝛ tñ constat variari ex vi nois significati. ¶ Uis falsato instituens forma baptismi / in nomine ꝓtis ꝛ filij ꝛ spiritussancti. non est in telligendus / arctasse virtutē forme ad formalia significata ex vi nois: per hec nomina: sed ad significata illa ad que significāda hec nola accōmodata sunt.

4. dis. 1. ar. 2. q̄. 2. ad. 3. Et 1. cor. 1. lec. 2. co. 4.

¶ Ad rōnem autem allatā in oppositum: q̄ ꝓ significat ꝓsonā ꝓprie. genitor. dō accipi notionalē. Facile rndetur satisfaciendo. ꝓtio saltim esse / q̄ ꝓ ex vi nois significet ꝓsonā ꝓprie genitor. qm ꝓ significat ꝓnitatem in 2ª te. genitor ꝓprā generationē actiue in cōcreto. cōcretū autē vtrobiq; est ꝓsona patris / de trinitate loquēdo: q̄ realiter formaliter ex ꝓtere. dē tificat / ꝛ reloni paternitatis / ꝛ gnoni actiue. Dicitur / sc̄do. q̄b manifeste cōstat spūssancti nomē / nec ꝓprietatem personalem / nec actum notionalem / nec personam eius vi nominis significare: vt patet / ex eo quod. tam spūs q̄ sanctus q̄ eorum coniunctum / ex vi nominis dicitur de essentia diuina: spiritus enim est deus ꝛc. Authoris ergo verba (vt ad literam redeamus) quantum ex rationi bus ꝛ tere apparet: intelligenda sunt quo ad perfectionem precepti / q̄ non quo ad perfectionem sacramenti absolute. Ut sit sensus: quod in solis nominibus que sunt in communiori vsu perficere tenemur sacramentum: ita q̄ in alijs sacramentum est imperfectum / non per defectum alicuius necessarij ad sacramentum: sed necessarij ad preceptum sacramenti. Hoc enim insinuat ratio litere de cōsori vsu cōsortibus / minus communis vsus non variat significationem nominis: vt de se patet.

¶ Si quis autem putat intelligenda hec verba vt sonant. dicat vt sibi placet.

¶ Super articulum. 6.

Jtulus clarus.

¶ In cor⁹ vnica ē q̄stio. quicūq; deest ad inocationē plenā trinitatis

Universidad de Deusto
Biblioteca

ratio/tollit integritatē baptismi. Probat. Sacrm̄ hz efficaciā ab institutione xpi: q̄ si ptermittat aliq̄d eoz q̄ xps instituit circa sacrm̄/tollit efficacia eius: q̄ si ptermittat plena invocatio trinitatis in baptismo/tollitur integritas baptismi. Et probat hec minima ꝓa:q1: xps instituit baptismū in nole pris z hūj z spūssti. P Deinde excludit authoritatē. Quē dicēs: manifeste excludunt glose q̄ dant ad ambrosiū. Nā ambrosius absolute loquit̄ur: vt patet intuenti capm̄ illud.

¶ Concludendo igitur/ex cum magistro sen. apostolica gesta authoritate: q̄q̄ ambrosij ac apostolice sedis/cum visu predicto multorum predecessorum doctoribus (qui contra torrentem fui temporis non ausi sunt se opponere) dicim̄ quod baptism̄ in nomine christi si fiat/verus ē baptismus. Suffragantur: ad q̄ superius deductarā de sufficientia implicite significationis. P Et confirmatur hoc credo nova authoritate sedis apostolice si cas accederet: quoniā ꝑdecessorū suoz vestigijs inherēdo/romanā pontifex iudicaret de ecclesiasticis sacris. Et eo amplius quod nicolaus primus/magne extitit scitatis.

¶ Et q̄m rō de ipsius fīgīone ad fīēm dicit/ō nullam ego vi deo ambiguitatis rōnē/sicq̄ aliquē baptizaret i hac forma/videret ego te baptizo in nole sancte trinitatis: pfectō enim esset baptisma/ḡ minus ḡ in nole christi significatos implicite oēs dinas ꝑsonas: ḡ nis eaz numez solū modo explicet: numerus enim ibi est ides quod res numerate.

¶ Super artm 7m.

An titulo sumitur imerso/vt dicit glo ad apostolos ablutionem z effusionem.

¶ In corpore vna cōclusio est. Immersio non est de necessitate baptismi. Probat. Ablutio corporis fieri potest per aquam/non solum per modum immersionis/sed etiam per modū aspersionis vel effusionis: ergo immersio non est de necessitate baptismi. Probatur consequentia: quia in baptismo aqua sumit aqua ad abluendum corpus. Quod probatur: quia signum ꝓprium sic ablutionem interiorem a peccatis. Processus enim multis authoritatibus z adūcentis ad hoc: q̄ authoritatem doctrine quia satis patet in littera/pertranseo.

debet non exigi ad formam baptismi q̄ diuine persone explicite significentur. P Ad si quis dixerit nomina hec (scilicet pater et filius z spiritus sanctus) eryi nominum non nisi implicite significare diuinas personas/vt arguendo dictum est: ex accommodatione tamen christianis ritus explicite et actu significant diuinas personas. Aduertat diligēter hic dicens: Christum dominum instituisse baptismi formam sub dictis nominibus

voce, filij⁹ in hūana nā, spūssctūs in colūba.

Ad ṕmū Ergo dōm, q̄ ex spāli xpi reuelatiōe, apli⁹ in primitiua ecclesia in nole xpi baptizabāt: vt nomē xpi (q̄ō erat odiosum iudeis et gentilibus) honorabile redderetur, per hoc q̄ ad eius inuocationē spūssctūs dabat in baptismo.

¶ Ad scām dōm, q̄ Ambr, assignat rōnem quare cōuenienter talis dispēsatio fieri potuit in primitiua ecclesia: q.s. in nole xpi tota trinitas intelligit. Et ideo seruabatur ad minus integritate intelligibili, forma, quaz xps tradidit in euāgelio. ¶ Ad tertiū dicēdum, q̄ nicolaus papa dictum suum confirmat ex duobus premissis. Et ideo ex rīsio patet ex primis duabus solutionibus.

ante huiusmodi cognitionem: et perspiciat hinc/ q̄ stando in authoritate forme instituite a xpo prout ab ipso instituta est/ persone diuine non significantur per formam baptismi nisi implicite/et in potentia/et in confuso/q̄ est intentum. Apparet enim saluatorem reliquisse applicationem horum nominū ad diuinas ꝑsonas/ fidei et intentioni ecclesie: que quolibet ministro saluat/quē intendit dicere et facere/q̄ credit z facit

ecclesia. Par autem ratio est de intentione z fide ecclesie/ si per equipollentia nomina/ aut per equipollens nomen diuine persone implicite significentur: vt accidit in proposito in hoc nomine christus: significat sub implicite totam trinitatem: vt Ambrosius declarauit.

¶ Ad rationem autem primā sumptam ex littera/dz concedendo eandem, baptismi debere esse sensibiles: nec a sensibilitate forme declinare baptismum in nomine Christi: nam ly Christus sensibilis vox est. Sed ex sensibilitate forme/non sequitur debere esse tot voces distinctas/quot sunt persone diuine/aut tot explicitas significationes/integritas enim sensibilis forme non plus exigit/q̄ q̄ sensibili voce significentur tres persone diuine: vtrum autem implicite vel explicite/hoc magis spectare videtur ad intellectum q̄ ad sensum. Quod ex eo patet/q̄ distinctio inter diffinitionem et diffinitum ad intellectum spectat: et constat differre ea per hoc implicite vel explicite idem significare. Unde sicut loco diffinitionis licet ponere diffinitum/ et econtra/ablata mutatione significati/ tali loco nominum explicite significatium diuinas personas/licet ponere nomen implicite significans eadem.

P Ad secūdam vero gratianum sumptam ex zacharia/dz concedendo eorum quidem esse/vt in prima professione fidei explicite fiat trinitatis professio intus z extra: sed nulla apparet ratio cogens ad hmōi explicitam professionem vocalem. Quod ex eo cognoscitur potest/q̄ si in prima professione fidei exigeretur vocalis professio principaliter ereditiue explicite/exigeretur quoq; vltra professionem trinitatis professio incarnationis: quoniam christianus non est qui mysterium incarnationis non profitetur: nec hoc est de secundario/sed de principalissimis creditis/ ex obtem ex huiusmodi protestationibus seu professionib⁹ non trahitur necessarium argumentum. Et ꝓpteres verba zacharie pape de non cōsumente integre trinitatem/intelligēda sunt absolute (hoc est implicite vel explicite) quo ad voces: vt ex eo patet q̄ vacuum a diuina gratia talem dicit. P Ad authoritatem autem pelagij/dicitur q̄ non est contra baptismum in nomine christi/sed cōtra baptismum in nomine domini. Aliud enim est baptizare in nomine Christi/z aliud baptizare in nomine domini. Nam in nomine Christi significantur omnes persone diuinem nomine autem domini nequaq̄. P Ad secundam eiusdem authoritatem dicitur (vt etiam glossa ibidem notat) q̄ pelagius irritauit baptismum in nomine domini/non irritauit baptismum in nomine Christi/quamuis baptismum in nomine patris z filij z spiritussancti/illi pretulerit ecclesiastica authoritate. ¶ Ad authoritates demum contra omittentes ꝓprie persone nomen/respondetur/q̄ non est eadem ratio de nomine Christi: quoniam in Christi nomine omnes persone importantur/nullius omittitur. Hec dixerim pro discussione opinionis dicentis/ baptismum in nomine Christi dati verum non esse.

¶ Nunc opposite opinionis fundamenta discutiamus. Fundatur itaq̄ opinio hec in primis super gestis apostolorum: quoniam ipsi baptizabāt in nomine Jesu Christi: vt patet in actibus apostolorum. Deinde super vsu alicuius partis ecclesie: multi enim tempore pelagij pape baptizabant in nomine Christi (vt patet in allegato capitulo) et tamen non fuit irritatus talis baptismus/sicut baptismus in nomine domini.

¶ Ita q̄ bene hic est notandum/ q̄ pelagius scribens ad Gaudentium episcopum/meminit duorum baptismatum/scilicet in nomine domini: et in nomine Christi: primum irritauit dicit/sōm non. Nec est incuria hoc processisse: quoniam tam cautus pontifex fuit circa hoc/vt primum irritauerit/etiam incertus de facto. Secundum autem affirmat fieri a multis: et propterea illum irritare magis debuit/si verus non fuisset.

¶ Tertio authoritate nicolai pape/hoc expresse docentis in prius allegato capitulo. ¶ Quarto super authoritate beati Ambrosij in loco allegato. ¶ Nec obstat glossa que datur ad actus apostolorum/de speciali dispensatione spiritussancti: quoniam glossa hec/nec ex sacra scriptura/nec ab apostolica sede authoritatem habet. Imo contra determinationem factam a nicolao papa tendit: dum nicolaus baptizatos ꝑ te suo in nole Christi/vere baptizatos iudicauit/authoritate vsus apl̄oz/ z beati

ambrosij. Cuius z. nicolaus primus fuerit/plusq̄ octingētis annis post christum/dispensatio facta apl̄o iā cessasset/z pontifex pinde errasset. Intelligit ḡ scrīus pontifex apl̄os nō ex dispensatione/sed ex aucte ordinaria baptizasse in nole christi. Un z rōnē assignat ex identitate significati ꝑ christi nomen/z ꝑ formā euā getic. P Una eandē rōnē/qz scūs spūsct ambrosius/ manifeste excludunt glose q̄ dant ad ambrosium. Nā ambrosius absolute loquit̄ur: vt patet intuenti capm̄ illud.

¶ Utrum immersio in aqua, sit de necessitate baptismi. Arti. 7.

4.dis.3 s.4.q.1.

Ad septimū Sic procedit. Uidetur q̄ immersio in aqua, sit de necessitate baptismi. Et enim dicitur ephe. 4. vna fides, vnū baptisma. Sed apud multos communis modus baptizandi est per immersionem. Ergo videtur quod non possit esse baptismus sine immersione. ¶ P. Apostolus dicit rom. 6. Quicunq̄ baptizati sumus in christo iesu, in morte ipsius baptizati sumus. consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem. Sed hoc fit per immersionem: dicit enim christo, super illud Jo. 3. nisi quis renatus fuerit ex aqua z spiritu sancto ꝛc. Sicut in quodam sepulchro in aqua submergentibus nobis capita vetus homo sepelitur, z submersus deosuz occultatur, deinde nouus rursus ascendit. Ergo videt quod immersio sit de necessitate baptismi. ¶ P. Si sine immersione totius corporis posset fieri baptismus, sequeretur q̄ō pari ratione sufficeret quamlibet partem aqua perfundi. Sed hoc videtur inconueniens: quia originale peccatum, contra q̄ precipue datur baptismus, non est in vna tantum corporis parte. Ergo videtur quod requiratur immersio ad baptismum, z non sufficiat sola aspersio.

Sed ṕtra Est, quod heb. 10. dicit, Accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda a cōscientia mala, z abluti corpus aqua munda.

Rñdeo Dicendum, quod aqua assumitur in sacramento baptismi, ad vsum ablutionis corporalis: per q̄ significatur interior ablutio peccatorum. Ablutio autem fieri potest per aquam, non solū per modū immersionis, sed et per modū aspersionis vel effusionis. Et ideo quamuis tutius sit baptizare p modū immersionis (cum hoc hz cōmunior vsus) pōt tñ fieri baptismus per modū aspersionis, vel et p modum effusionis. Sm illud ezech. 36. effundā super vos aquam mundam, sicut beat⁹ laurentius legitur baptizasse. Et hoc precipue propter necessitatē: vel q̄ est magna multitudo baptizandoz: vt patet act. 2. z. 4. vbi dr, q̄ crediderunt vna die tria milia, et alia. 5. milia. Quandoq̄ aūt potest imminere necessitas ꝑpter paucitatem aque: vel ꝑpter debilitatem ministri, qui nō potest sustentare baptizandum: vel propter debilitatem baptizandi, cui posset imminere periculum mortis ex immersione. Et ideo dicendum est, q̄ immersio non est de necessitate baptismi.

Ad ṕmū Ergo dicendū, q̄ ea q̄ sunt per accidens, non variant substantiam rei. Per se aūt requiritur ad baptismum corporalis ablutio per aquam. Unde z baptismus lauacrū nominatur: sm illud ephe. 5. mundans eam lauacro aque in verbo vite. Sed q̄ fiat ablutio hoc vel illo mō, accidit baptismo. Et ideo talis diuersitas non tollit vnitatem baptismi. ¶ Ad secūdum dicēdum, q̄ in immersione expressius representatur figura sepulture Christi, et ideo hic modus baptizandi est communior et laudabilior. Sed in aliis modis baptizandi representat aliquo modo: licet no ita expresse. Nam quocūq̄ modo fiat ablutio, corp⁹ hois, vel aliqua pars eius, aque supponitur, sicut corpus Christi sub terra fuit positum. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ principalis pars corporis, precipue quāz ad exteriora mēbra, est caput. in quo vigent omnes sensus, z interiores z exteriores. Et ideo si totū corpus aqua non possit perfundi, ꝑpter aque paucitatem, vel ꝑpter aliquam aliam causaz, opz caput perfundere: in quo manifestat principiū animalis vite. P Et licet q̄ membra q̄ gñationi deseruunt, potiū originale traducatur, non tamen sunt membra illa potius aspergēda q̄ caput: q̄ per baptismū non tollitur transmissio originalis in prolem per actum gñationis, sed liberatur anima a macula z reatu pcti q̄ incurrit. Et ideo dz precipue lauari illa pars corporis, in qua manifestantur opa anime. P In veteri autem lege remedium cōtra originale peccatum, institutum erat in mēbro gñationis: quia adhuc ille per quem originale erat amouendum, nasciturus erat ex semine abrae. Cuius fidē circumcisio significabat: vt dicitur rom. 4.

¶ Utrum trina imersio sit de necessitate baptismi. Arti. 8.

Ad octauū Sic procedit. Uidetur q̄ trina imersio sit de necessitate baptismi. Dicit enim aug. in quodam sermone de symbolo ad baptizatos. Recte tertio mersi estis, q̄ accepistis baptismum in nomine sancte trinitatis. recte tertio mersi estis, q̄ accepistis baptismum in nomine iesu christi, qui tertia die resurrexit a mortuis: illa enim tertio repetita imersio, typum dñice exprimit sepulture, ꝑ quam xp̄o consepulti estis in baptismo. Sed verūm vt ad necessitatez baptismi pertinere. s. z quod significetur in baptismo trinitas gloriarū, z q̄ fiat cōfiguratio ad sepulturam xpi. Ergo vt q̄ trina immersio sit de necessitate baptismi. ¶ P. Sacra ex mādato xpi efficaciam habent. Sed trina imersio est ex mandato xpi, scribit enim pelagi⁹ papa gaudentio epo. Euangelicū ꝑceptum, ipso dño deo z saluatore nro iesu xpo tradēte nos admonet in nole trinitatis trina immersione sanctum baptismum vnicuiq̄ tribuere. Ergo sicut baptizare in nole trinitatis, est de necessitate baptismi, ita etiam baptizare trina imersione, vt esse de necessitate baptismi. ¶ P. Si trina immersio non sit de necessitate baptismi, ergo ad primaz immersionem aliquis baptismi consequitur sacramentum. Si ergo addatur secunda vel tertia, videtur q̄ scdo vel tertio baptizetur. quod est inconueniens. Non ergo vna immersio sufficit ad sacramentum baptismi, sed trina immersio videtur esse de necessitate ipsius.

Sed cōtra Est, q̄ greg. dicit scribens leandro episcopo, Reprehensibile esse nullatenus potest, infantem in baptismate vel tertio, vel semel immergere: quoniam et in tribus immersionibus personarum trinitas, et vna potest diuinitatis singularitas designari.

Rñdeo Dōm, q̄ (sicut pl⁹ dictū est) ad baptismū per se requirit

¶ Super arti. 8.

Iuliaci. ¶ In corpore articuli

duo fiūt. prio ostēdit q̄ sito ḡtū ad necessitatem sacri. scdo rēdet ḡsito ḡtū ad necessitatem mādati ecclesiastici. P Quo ad primū vnica conclusio est. Uerūm licite fieri pt̄ sez z semel z ter immergere. Probat tripliciter, prio rōne. Ad baptismū p se requritur ablutio/ꝑ accīo aūt modus abluti/ō: ḡ. Secūdo authoritate. Tertio ex significatōe/tam vnice q̄ trine immersionis. P Quo ad sm/varia ponitur z mutata ecclesie institutio diuersis tp̄ibus diuersis ex causis: z tandē infert graūius pecca re qui nūc nō seruāt trinam immersionē. P Ubi scito/q̄ls homo ad qui baptizantur in fontibus imergit/ tur/ z forte ter: dicit q̄ baptizantur i dominum imersi/ mibus/per modum effusionis baptizantur. Et ppterea nullum petiit cōmittere videntur/ qz ter non imergant/quum nec semel immergāt ab q̄ peccato.

4.dis.3. ar.4.q. 2.ex.3. Et dis.23 q.1.ar.1. q.2.cor.

¶ In rñsione ad tertiū/dubiū occurrit: an trina imersiōe instituta a ministro/ q̄ aliq̄ omittat/ fit verus baptismus. Et est rō dubij: q̄m si trina imersio intendat/ baptismus nō ficit in ꝑma imersione: vt author explicat i ar. 4. tertie dist. Irti sen. Huius autem oppositū videtur ex eo/q̄ huiusmodi intentio ministri nō addit necessitatem nouę imersionis post primam.

Ad hoc dicitur/ q̄ qz intentio ministri fundatur super ritu ecclesie/ eadem est intentio ministri intendentis exercere trinā imersionem/ z ecclesie instrūctis aliā ꝑfiat aūt q̄ eccha instituit trinā imersionem/ nō vt modale sacrī/ sed vt certuonia le ei⁹dē: q̄m non nisi od significandum vel trinitatem personarum/ vel trinum sepulture/ illam instituit. intentio ergo ministri ad trinam immersionem fertur non vt ad rem necessariam sine amento/ sed vt ad ceriz moniam eiusdem.

Xps ꝓ leonar 2 do.

Universidad de Deusto
Biblioteca

omissio antē cerimonie non tollit veritatem baptismi. Et pterea si ex iniuria aut casu alio minister intendens trinā imersionem: perficiat pferre verba forme ante secundā aut tertiam: immersionē baptismus pficitur est/ & que non est facta immersio vnius: deitatis: q trinā aūt immersionē significat triduū sepulture xpi, et etiā trinitas psonarū. ℣ Sed diuersis ex causis ꝑm ordinationem ecclesie, qđq institutus est vnus modus, qđq alius. Quia eñ a ꝑncipio nascentis ecclesie, quidā de trinitate male sentiebāt, xpm purū hoiem esse estimātes, nec dicti filiū dei: deū nisi ꝓpter meritū ei⁹, qđ precipue fuit i morte: ideo nō baptizabāt in nole trinitatis, sed in commemoratione mortis xpi, & vna immersione. Q̄ reprobatus fuit in primitiua ecclesia, Vñ in canonib⁹ apłorum legit. Si q̄s pbyter aut epūs, nō trinaz immersionē vni⁹ ministerij, sed semel mergat in baptismate qđ dari a quibusdā dr in morte dñi, deponat. Non enim nobis dixit oñs in morte mea baptizate: sed in nōe patris & filij & spūssci. ℣ Postmodū ꝛo inoleuit quorūdā scismaticoꝝ & hereticoꝝ error, holes rebaptizātiū: sicut de donatistis Augu. narrat sup Jo. Et iō in detestationē errouris eoꝝ, fuit statutū in pcilio toletano, qđ fieret vna sola immersio. Ubi sic legit. Propter vitādū scismatis scādalu, vel hereticī dogmatis vsum, simplā teneam⁹ baptismi immersionē. Sz cessante tali cā, cōiter obseruatur in baptismo trina immersio. Et iō grauiter peccaret aliter baptizans, quasi ritum ecclesie non obseruans: nihilominus tamen esset baptismus.

Ad primū Ergo dōm, q trinitas est sicut a gēs principale in baptismo. Siliter aūt agētis peruenit ad effectū ꝑm formam, & nō ꝑm mām. Et ideo significatio trinitatis fit in baptismo ꝑ verba forme: nec est de necessitate, qđ significetur trinitas per vsum materie. Sz hoc fit ad maiorē expressionē. ℣ Sil⁹ etiā mors xpi figuratur sufficienter in vnica immersione. Triduū aūt sepulture nō est de necessitate salutis nr̄e: q: etiā si vna die fuisset: sepult⁹ vel mortuus, sufficeret ad perficiēdā nr̄am redemptionē: sed triduū illud ordinatur ad manifestādam veritatē mortis: vt supra dictū est. Et ideo ꝑz q trina immersio, nec ex parte trinitatis: nec ex parte passionis christi, est de necessitate sacri. Ad scōm dōm, qđ pelagius papa intelligit trinam immersionē esse de mandato Christi in suo sūl: in hoc. l, qđ Christus ꝑcepit baptizari in nōe patris & filij & spūssancti. Non tñ est sil'is rō de forma & de vsu materie: vt dictum est.

Ad tertiū dōm, q (sicut supra dictuz est) intētio requiritur ad baptismū: & ideo ex intētione ministri ecclesie, qui intēdit vnū baptismū dare trina immersione, efficitur vnū baptisma. Vñ hiero, dicit super epłam ad phil. Licet ter baptizetur, & immergatur, ꝓpter mysterium trinitatis: tñ vnum baptisma reputatur. Si vero intēderet & ad vnāquāq immersionem vnum baptisma dare, ad singulas immersiones repentes verba forme peccaret, quantum in se est, pluries baptizatis.

Utrum baptismus possit iterari. Arti. 9.

Ad nonū Sic ꝓceditur. Videtur qđ baptismus possit iterari. Baptism⁹ enī videtur institutus ad ablutionem quę q̄ est de necessitate sacri: modus aūt ablutionis per accūs se hz ad sacramentū. Et ideo sicut ex ꝓdicta authoritate greg. ptz. quātū est, de se, vtrūq licite fieri pōt. l. & semel & ter immergere: q: vnica immersione signiāt vnitas mortis xpi & vnitas deitatis: q trinā aūt immersionē significat triduū sepulture xpi, et etiā trinitas ꝑsonarū. ℣ Sed diuersis ex causis ꝑm ordinationem ecclesie, qđq institutus est vnus modus, qđq alius. Quia eñ a ꝑncipio nascentis ecclesie, quidā de trinitate male sentiebāt, xpm purū hoiem esse estimātes, nec dicti filiū dei & deū nisi ꝓpter meritū ei⁹, qđ precipue fuit i morte: ideo nō baptizabāt in nole trinitatis, sed in commemoratione mortis xpi, & vna immersione. Q̄ reprobatus fuit in primitiua ecclesia, Vñ in canonib⁹ apłorum legit. Si q̄s pbyter aut epūs, nō trinaz immersionē vni⁹ ministerij, sed semel mergat in baptismate qđ dari a quibusdā dr in morte dñi, deponat. Non enim nobis dixit oñs in morte mea baptizate: sed in nōe patris & filij & spūssci. ℣ Postmodū ꝛo inoleuit quorūdā scismaticoꝝ & hereticoꝝ error, holes rebaptizātiū: sicut de donatistis Augu. narrat sup Jo. Et iō in detestationē errouris eoꝝ, fuit statutū in pcilio toletano, qđ fieret vna sola immersio. Ubi sic legit. Propter vitādū scismatis scādalu, vel hereticī dogmatis vsum, simplā teneam⁹ baptismi immersionē. Sz cessante tali cā, cōiter obseruatur in baptismo trina immersio. Et iō grauiter peccaret aliter baptizans, quasi ritum ecclesie non obseruans: nihilominus tamen esset baptismus.

Ad primū Ergo dōm, q trinitas est sicut a gēs principale in baptismo. Siliter aūt agētis peruenit ad effectū ꝑm formam, & nō ꝑm mām. Et ideo significatio trinitatis fit in baptismo ꝑ verba forme: nec est de necessitate, qđ significetur trinitas per vsum materie. Sz hoc fit ad maiorē expressionē. ℣ Sil⁹ etiā mors xpi figuratur sufficienter in vnica immersione. Triduū aūt sepulture nō est de necessitate salutis nr̄e: q: etiā si vna die fuisset: sepult⁹ vel mortuus, sufficeret ad perficiēdā nr̄am redemptionē: sed triduū illud ordinatur ad manifestādam veritatē mortis: vt supra dictū est. Et ideo ꝑz q trina immersio, nec ex parte trinitatis: nec ex parte passionis christi, est de necessitate sacri. Ad scōm dōm, qđ pelagius papa intelligit trinam immersionē esse de mandato Christi in suo sūl: in hoc. l, qđ Christus ꝑcepit baptizari in nōe patris & filij & spūssancti. Non tñ est sil'is rō de forma & de vsu materie: vt dictum est.

Ad tertiū dōm, q (sicut supra dictuz est) intētio requiritur ad baptismū: & ideo ex intētione ministri ecclesie, qui intēdit vnū baptismū dare trina immersione, efficitur vnū baptisma. Vñ hiero, dicit super epłam ad phil. Licet ter baptizetur, & immergatur, ꝓpter mysterium trinitatis: tñ vnum baptisma reputatur. Si vero intēderet & ad vnāquāq immersionem vnum baptisma dare, ad singulas immersiones repentes verba forme peccaret, quantum in se est, pluries baptizatis.

Utrum baptismus possit iterari. Arti. 9.

Ad nonū Sic ꝓceditur. Videtur qđ baptismus possit iterari. Baptism⁹ enī videtur institutus ad ablutionem quę q̄ est de necessitate sacri: modus aūt ablutionis per accūs se hz ad sacramentū. Et ideo sicut ex ꝓdicta authoritate greg. ptz. quātū est, de se, vtrūq licite fieri pōt. l. & semel & ter immergere: q: vnica immersione signiāt vnitas mortis xpi & vnitas deitatis: q trinā aūt immersionē significat triduū sepulture xpi, et etiā trinitas ꝑsonarū. ℣ Sed diuersis ex causis ꝑm ordinationem ecclesie, qđq institutus est vnus modus, qđq alius. Quia eñ a ꝑncipio nascentis ecclesie, quidā de trinitate male sentiebāt, xpm purū hoiem esse estimātes, nec dicti filiū dei & deū nisi ꝓpter meritū ei⁹, qđ precipue fuit i morte: ideo nō baptizabāt in nole trinitatis, sed in commemoratione mortis xpi, & vna immersione. Q̄ reprobatus fuit in primitiua ecclesia, Vñ in canonib⁹ apłorum legit. Si q̄s pbyter aut epūs, nō trinaz immersionē vni⁹ ministerij, sed semel mergat in baptismate qđ dari a quibusdā dr in morte dñi, deponat. Non enim nobis dixit oñs in morte mea baptizate: sed in nōe patris & filij & spūssci. ℣ Postmodū ꝛo inoleuit quorūdā scismaticoꝝ & hereticoꝝ error, holes rebaptizātiū: sicut de donatistis Augu. narrat sup Jo. Et iō in detestationē errouris eoꝝ, fuit statutū in pcilio toletano, qđ fieret vna sola immersio. Ubi sic legit. Propter vitādū scismatis scādalu, vel hereticī dogmatis vsum, simplā teneam⁹ baptismi immersionē. Sz cessante tali cā, cōiter obseruatur in baptismo trina immersio. Et iō grauiter peccaret aliter baptizans, quasi ritum ecclesie non obseruans: nihilominus tamen esset baptismus.

4. di. 6. q. 2. ar. 1 q. 1. Et 4. 3. c. 59. fi. a c. 70. et 71. Et Jo. 3. co. 4. Et eph. 4. lec. 2. co. 1. fi.

nem pctōrum. Sed pctā iterarī. Ergo multo magis baptismus dz iterari: q: misericordia Christi transcendit holes culpam. ℣ Joannes baptista ꝓcipue fuit a Christo cōmendatus: cū de eo dictū sit Matt. xj. inter natos mulierum, non surrexit maior Joanne baptista. Sed baptizati a Jo. iterum baptizabātur: vt habetur act. 19. vbi dr q paulus baptizabat eos qui erant baptizati baptismo Joā. ergo multo fortius illi, qui sunt baptizati ab hereticis vel peccatorib⁹ sunt rebaptizandi. ℣ Jn niceno concilio statutum est, si quis confugerit ad ecclesiam catholicam de paulianistis & cataphrygis, rebaptizari eos omnino debere. Uidetur autem esse eadem ratio de alijs hereticis. Ergo baptizati ab hereticis, debent rebaptizari. ℣ Baptism⁹ est necessarius ad salutem. Sed de quibusdam baptizatis, aliquando dubitatur an sint baptizati. Ergo videtur qđ debeant iterū baptizari. ℣ Eucharistia est perfectius sacrm q̄ baptismus: vt supra dictum est. Sed sacramentū eucharistie iteratur. Ergo videtur qđ multo magis baptismus ꝓssit iterari.

Sed contra Est, qđ dicit eph. 4. vna fides, vnus baptisma.

Rñdeo Dicendū, qđ baptismus iterari nō potest. primo quidē, quia baptismus est quedā spiritualis regeneratio: ꝓout. l. aliquis moritur veteri vite, et incipit nouā vitam agere. Unde dr Jo. 3. nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto, non potest introire in regnum dei. Unius aūt nō est nisi vna regeneratio. Et ideo nō potest baptismus iterari, sicut nec carnalis gnatio. Unde Augu. dicit super illud Jo. 3. nūquid potest in ventrem matris sue iterato introire, & renasci? Sic tu inquit intellige natiuitatez spiritus, qđo intellexit nicodemus natiuitatem carnis: qđo enim vterus nō potest repeti, sic nec baptismus. ℣ Secō, quia in morte Christi baptizamur: per quā morimur pctō, & resurgimus in nouitatē vite. Christus aūt semel tantū mortuus est. Et ideo baptismus iterari nō dr. Propter qđ heb. 6. contra quosdā rebaptizari volentes dicitur: rursus crucifigentes sibimetipsis filiū dei. vbi gl. dicit, Una Christi mors, vnū baptisma consecrauit. ℣ Tertio, quia baptismus imprimit characterem, qui est indelebilis, & cum q̄dā consecratione datur, vnde sicut alie cōsecrationes non iterantur in ecclesia, ita nec baptism⁹. Et hoc est qđ Augu. dicit in. 2. contra epistolā parmeniani, qđ character militaris non repetitur, & qđ nō minus heret sacrm Christi q̄ corporalis. hec nota: cū videamus nec apostatas carere baptismate, quibus vtiq per penitentiam redeuntibus, non restituitur. ℣ Quarto, quia baptismus principaliter dr contra originale peccatum. Et ideo sicut originale peccatum nō iteratur, ita etiā nec baptismus iteratur: quia vt dicitur ro. 5. sicut per vnius delictum, in omnes homines in cōdemnationem, sic per vnius iustitiam, in omnes homines in iustificationem vite.

Ad primū Ergo dicendum, q ba ptismus operat in virtute passionis Christi: sicut supra dictū est. Et ideo sicut pctā sequētia virtutem passionis Christi nō auferunt, ita etiā nō auferūt baptismū, vt necesse sit ipsum iterari. Sed ex hoc qđ in ea finitur ꝑpetratio forme/ vndecunq; hoc accidat/ ablutio baptismalis perfecta est. ꝑccat tñ minister/ ꝓueniens scham aut tertiā immersionem ꝓpter ablutionem verborum integra: tanq̄ omittens aliquas immersionem.

Super artī. 9.

Quisto tertiū sequentiz articulorum/ similiter in omnibus his que in illis continentur: nihil aliud scribendum occurrit. Nisi q̄ Sed tes in. 4. sen. dist. 6. duas rationes in literā noni articuli/ & sciam et tertiam ibi ponit. ℣ Sciam quidem (quia sic mirce Christi baptizati sumus) dicit non concludere: quia penitentia virtutem quoq; habz a passione Christi/ & tamen est iterabilis. ℣ Tertiam vero (qz imprimit character indelebilem) dicit pharetre immanifestius: quia a ꝑncipio instituendis baptismi manifestius fuit/ qđ non licuit iterare ipsum/ et character est occultus.

℣ Ad primum horum dr/ q vis rōnis simile sit in representatione (quia sola in baptismo representatur) & non in efficacia virtutis a passione Christi: vt supra dictum est. Et ideo non est simile de argumento inducto. Uel dicendum, quod sicut dicit Augustinus refert. Unde argumentū nihil valet: quia penitentia non assimilat homines Christo mortuo/ sed baptismus conformat peliens Christo. Et ideo mutatio hominem ꝑ baptizatur.

℣ Ad scām dr/ qđ ꝑ authoꝛ: reprehendens duo est/ qđ primo dicit solennitas sub eugenio quarto dicit te. Tria sunt baptismo: confirmatio et ordo/ que characterem id est spiritualē signum imprimunt in anima indelebilem: vnde eis eadem ꝑsona non reiteratur. Licet ergo ex posterius manifestiō rationem reddere possimus quare ꝓius tempore nota fuerint: de multis enim concilijs quibusdam notis apud priscos/ posteriores adinuenerunt ꝓpter quid.

pnia sup ueniēte, tollitur pctm, qđ impediebat effectū baptismi.

Ad ām dōm, q sicut aug. dicit sup illud Jo. primo, sed ego ne sciebā eū. Ecce post ioānē baptizatū est, post homicidā dedit baptismū christi, qđ sacrm tā sctm est, vt nec homicida ministrante polluatur.

Ad tertiū dicēdū, q paulani & cataphuge nō baptizabāt in nole trinitatis nole, minime baptizār: sicut sunt bonosiani & cataphryge (q̄. l. idē sentiebāt cū paulianis: q & illi christū deū nō credūt, et istimātes ipsum. l. esse purū hoiem: zisti. l. cataphryge spiritum scz puer so sensu esse purū hoiem mōtanū. l. credūt) tales cum ad sctam ecclesiā venūt, baptizent: q: baptisma nō fuit, qđ in errore ecclesia sticis dicit) sicā apud illos hereticos baptizati sūt, qui incipiant vt baptizati. Ad qrtū dicēdū, q sicut dicit decre. alexā verbis ꝑmissis. Si baptizatus es, ego nō te baptizo, sed si nōdū baptizatus es, ego te baptizo &c. Non eñ videt iterari qđ nescit esse factū. Ad qntū dicēdū, q vtrūq sacrm. l. baptismi & eucha in baptismo cōmemoraī mortis christi, inquātū hō christo cōmouitur, & in nouā vitā regeneraī. Sz in sacro eucharistie cōmemoratur mors christi, inquātū ipse christus passus exhibet nobis, qđ pascha le cōtulit: ꝑm illud prime cor. 5. pasca nr̄m immolatus est christus. itaq; epulemur. Et q̄ hō semel nascit, multotiēs aūt cibat: semel tm datur baptismus, multotiens autem eucharistia.

Utrū ritus quo ecclesia in baptizādo vtit, sit ꝓueniēs. Ar. 10.

Ad decimū Sic ꝓcedit. Uidet q nō sit cōueniens ritus quo ecclesia vtitur in baptizando. Ut enim dicit chry. nunq̄ aq̄ baptismi purgare peccata credētiū possent, nisi tactu dñici corporis sanctificate fuissent, illoc autē factus fuit in baptismo christi, q̄ celebratur in festo epiphanie. Ergo magis deberet celebrari solēnis baptismus in festo epiphanie, q̄ in vigilia pasce, & in vigilia pentecostes. Preterea. Ad idem sacramētū nō videtur pertinere diuersarū materierū vsus. Sed ad baptismum pertinet ablutio aque. Jncōuenienter igitur ille qui baptizatur, bis inūgitur oleo sancto, primū in pectore, deinde inter scapulas, & tertio chrismate in vertice. ℣ Jn christo Jesu non est masculus & fela, barbarus & scytha, & eadē rōne nec aliq alie hmōi differētie. Multo igit minus diuersitas vestiū aliquid opat in fide christi. Jncōueniēter igit, baptizatis tradit candida vestis. Preterea. Sine hmōi obseruātijs pōt baptismus celebrari. Hec igit q̄ dicta sunt, videnf esse sup flua, & ita inconuenienter ab ecclesia mstituta esse in ritu baptismi.

Alias. quidino seu quirito.

4. di. 2. q. 1. ar. 1. ad 7m. & di. 6. q. 2. ar. 1. q. 3.

Sed ꝛ Est, q ecclia regit spūscō: q̄ nihil ꝛdinatū opat. **Rñdeo** Dicēdū, q in sacrāmēto baptismi aliqđ agitur q̄ est de necessitate sacramēti, & aliqđ est qđ ad quā q̄ designat principalē cām sacramēti: & minister, q̄ est cā instrumē effectū. Cetera vero oīa, q̄ in ritu baptizādi obseruat eccla, magis ꝓpter tria, primo qđ ad excitādā deuotionē fidelū, & reuerētiā ad sacrm. Si eñ simpliciter fieret ablutio in aqua, absq; solēnita te, de facili ab aliq̄bus estimaretur, quasi quedam cōis ablutio. Secundo ad fideliū instructionē. Simplices eñ q̄ literis nō eruduntur, opz eruditre per aliq̄ sensibilia signa: puta per picturas & aliqua huiusmodi. Et per hūc modū per ea q̄ in sacramentis aguntur, vel instruunf, vel solicitanf ad qrendū de his q̄ per sensibilia signa significanf. Et ideo q: ꝓter principalē sacri effectū, opz qđā alia scire circa baptismū. cōueniēs fuit, vt ex qbusdā exteriorib⁹ signis repiāref. Tertio, q: p orationes & bñdictiones & alia hmōi, cohibef vis demōis ab impedimēto sacramēta:

Ad primū Ergo dōm, q christus in epiph̄ia (ius effectus. baptizatus est baptismo ioānis: vt. ℣ dictum est. Quo qđē baptismo nō baptizanf fideles: sz potius baptismo christi. Qui qđē habet efficaciā ex passione christi: ꝑm illud ro. 6. quicūq; baptizati sumus in christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus) & ex spūsancto: ꝑm illud Jo. 3. nisi qs renatus fuerit ex aq̄ & spūsancto &c. & ideo solēnis baptismus agit in ecclesia, & in vigilia pasce, qñ fit commemoratio dñice sepulture & resurrectionis eiusdē, propter qđ et dñs post resurrectionē, ꝓceptū de baptismo discipulis dedit: vt habetur mat. vlti. & in vigilia pentecostes qñ incipit celebrari solēnitas spiritussancti. Unde apostoli leguntur ipso die pētecostes, quo spūsancti receperāt, tria milia hominū baptizasse. Ad ām dicēdū, q vsus aq̄ adhibet in baptismo qñ ꝓmes ad sbam sacramēti: ℣ sus olei vel chrismatis adhibet ad quādā solēnitatē. Hā primo, baptizādus inungitur oleo sancto, & in pectore & in scapulis, qñ arbleta dei: vt Ambr. dicit in li. de sacramētis: sicut pugiles inūgi cōsueuerūt. Uel sicut imo. dicit in q̄dā decre. de sacra victione, Baptizādus in pectore inungit. vt per spūsancti donū errorē abijciat & ignorātiā: & fidē rectā suscipiat. q: iustus ex fide viuit. Inter scapulas aūt inūgitur, vt per spūsancti gratiā excutiat negligētiā & torporē, & bonā operationē exercear. q: fides sine operibus mortua est: vt per fidei sacramētū, sit munditia cogitationū in pectore et fortitudo laboꝝ in scapulis. Post baptismū vero (vt rabanus dicit) statum signat in cerebro a ꝑsbytero cū sacro chrismate, sequēte sim' & oratione: vt christi regni ꝓcepo fiat, & a christo christianus ꝓsit vocari. Uel sicut ambr. dicit, vnguētū sup caput effundit, q̄ sapiētis sensus in capite eius: vt. l. sit paratꝰ oī petēti, de fide reddere rōnē. Ad tertiū dōm, q vestis illa cādida tradit baptizato, nō qđē ea rōne q̄ nō liceat ei alijs vestib⁹ vti: ꝛi signū glie & resurrectionis, ad quā boies ꝑ baptismū regūnf, & ad signandā puritatē vite, quā debet post baptismū obseruare: ꝑm illud ro. 6. In nouitate vite ambulemus. Ad qrtū dōm, q ea q̄ pertinent ad solēnitatē sacramēti, etsi nō sint de necessitate sacramēti: nō tñ sunt superflua, q̄ sunt ad bene esse sacramenti: vt dictum est.

Alias. & gloriose

Utrū cōueniēter describantur tria baptismata. Ar. xj.

4. di. 4. q. 3. & 5. Et quol. 6. ar. 4. Et Jo. 3. lec. 1. fi. Et lec. 6. co. 3. fi.

Ad undecimū Sic ꝓceditur. Uidet q̄ nō cōueniēter describantur tria baptismata. l. aque, sanguinis, & flaminis. l. spiritussancti. Qr aplūs dicit ep̄h. 4. vna fides, vnū baptisma. Sed nō est nisi vna fides. Ergo nō debent ponit tria baptismata. ℣ Baptismus est qđā sacramētū: vt. ℣ dictū est. Sz solus baptismus aq̄. est sacramētū. Ergo nō debēt poni alia duo baptismata. ℣ Dam. in. 4. li. determinat plura alia genera baptismatū. Nō ergo debēt poni solū tria baptismata.

Sed ꝛ Est, q̄ sup illud heb. 6. baptismatū doctrine &c. gl. Plurales dicit: q: est baptism⁹ aq̄. pūe & sanguis.

Rñdeo Dicēdū, q (sicut. ℣ dictū est) baptismus aq̄ efficacia hz a passione christi, cui aliq̄s configurat per baptismū, & vlterius sicut a prima cā a spūsancto. Licet aūt effect⁹ dependeat a prima cā: cā tñ superexcedit effectū, nec dependet ab effectu. Et ideo ꝓter baptismū aque, pōt aliq̄s ꝑueq̄ sacri effectū ex passione christi, inquātū q̄s et cōformat pro christo patiēdo, Vñ dicit apoc. 7. Hi sunt q̄ venerūt ex magna tribulatione: & lauerūt stolas suas, & dealbauerūt eas in sanguine agni. Eadē etiā ratione aliq̄s ꝑ virtutē spūssancti, ꝑficitur effectū baptismi, nō solū sine baptismo aq̄. Sz etiā sine baptismo sanguinis: inquātū. l. aliquis cor per spiritūsanctū mouet ad credēdū, & diligēdū deū, & penitēdū de peccatis, vnde etiā dicitur baptismus pnie. Et de hoc dicitur isa. 4. si abluerit dñs sordes filiaꝝ ꝛrū, & sanguinē hieri⁹ lauerit de medio eius, in spū iudicij, & spū ardoris. Sic igit vtrūq; aliorūm baptismatū nō latur baptismus: inquātū supplet vicem baptismi aque. Unde dicit aug. in. 4. li. de vnico baptismo parmeni. Baptismi vicē aliq̄s implere passionē, de latrone illo, cui non baptizato dictū est, hodie mecū eris in paradiso, beat⁹ cyprian⁹ nō leue documētū assumit. Qđ etiā atq; etiā cōsideras, inuenio nō tm passionē ꝑ nōie christi. id qđ baptismo deerat, posse supplerī baptismi, in angustijs temporum succurrī nō potest.

Ad primū Ergo dōm, q̄ alia duo baptismata includūtur in baptismo aq̄: q̄ efficacia hz ex passione christi & ex spūsancto. Et ideo per hoc non tollitur vnitas baptismatis. Ad ām dicēdū est, q (sicut supra dictū est) sacramētū habet rationē signi. Alia vero duo cōuenīūt cū baptismo aq̄, nō qđē quantū ad rationē signi, sed quātū ad effectū baptismatis. Et ideo nō sunt sacramēta. Ad tertiū dicendū, q̄ dam. ponit quedā baptismata figuralia: sicut diluuiū, qđ fuit signū nostri baptismi, inquantū ad saluationem fidelū in ecclesia, sicut tunc pauce anime salue facte sunt in archa: vt dicitur. 1. pe. 3. Ponit etiā transitum maris rubri: qui significat nostrū baptisma, quantū ad liberationem a seruitute peccati. Unde & apostolus dicit. 1. cor. 10. q̄ oēs baptizati sunt in nube & in mari. Ponit etiā ablutiones diuersas, que fiebant in ve. le, ꝓefigurates nostrū baptisma, quātū ad purgationē peccatoꝝ. Ponit etiā baptismum ioannis: qui fuit preparatiuus ad nostrum baptismū.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Sup. q. 67. arti. 1. 4. di. 4. q. 3. ar. 3. q. 4. Et heb. 6. col. 3. fus.

¶ Utrum baptismus sanguinis, sit potissimus inter alia baptismata. Arti. 12.

Ad duodecimũ Sic procedit. Videt q baptismꝰ sanguinis nõ sit potissimꝰ inter tria predicta baptismata. Baptismus em aque, imprimit characterẽ, ꝫ̃ quidem baptismus sanguinis non facit. Ergo baptismus sanguinis nõ est potior. ꝯ̃ baptismus aque. ¶ ℈. Baptismus sanguinis non vꝫ sine baptismo flaminis, q̃ est p charitatem: hꝫ em, 1. ad cor. 13. si tradidero corpus meum ita vt ardeã, charitatẽ aũt nõ habuero, nihil mihi pdest. Sed baptismus flaminis valet sine baptismo sanguinis: nõ em sola martyres saluant. Ergo baptismus sanguinis nõ est potissimus. ¶ ℈. Sicut baptismꝰ aque, hꝫ efficaciam a passione christi, cui ꝑm predicta rideꝫ baptismus sanguinis, ita passio christi efficaciam habet a spiritu sancto: ꝑm illud ad heb. 9. sanguis xpi, qui per spm̃ scm̃ obtulit semetipm̃ pro nobis, emũdabit conscientiam nostrã ab operibus mortuis ꝛc. Ergo baptismus flaminis potior est, ꝯ̃ baptismus sanguinis. Non ergo baptismus sanguinis est potissimus.

Sed cõtra Est, q̃ aug. ad Fortunatũ, loquẽs de cõparatione baptismatũ, dicit, Baptizatus cõsitek fidẽ suam coram sacerdote: martyr⁹ cruẽ persecutore: ille post cõfessionẽ aspergitur aqua, hic sanguine: ille p impositionẽ manus pœnitentiã recipit spm̃ sanctũ, hic templũ efficitur spiritus sancti.

Rñdeo Dicendũ, q̃ (sicut dictũ est) effectus sanguinis pro Christo, et operatio interior spũs sancti, dicũtur baptismata, in quantum efficiũt effectum baptismi aque. Baptismus aũt aque, efficaciã habet a passione Chri, ꝫ a spũ sancto: vt dictum est. Que quidem due cause operãtur in quolibet horũ trium baptismatũ: excellentissime tñ in baptismo sanguinis. Nã passio Chri, operatur quidẽ in baptismo aque, per quãdã figuralẽ repetitionem: in baptismo aũt flaminis vel penitẽtie, per quãdã affectionẽ: sed in baptismo sanguinis, per imitationẽ operis. Similiter etiã virtꝰ spũs scti operaꝫ in baptismo aque, p quãdã virtutẽ latẽtem: in baptismo aũt penitẽtie, per cordis cõmotionem: sed in baptismo sanguinis, per potissimũ dilectionis effectũ: ꝑm illud Joan. 15. Maiorẽ hac dilectionẽ nemo habet, ꝯ̃ vt animam suam ponat quis pro amicis suis.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ character est res ꝫ sacrm. Nõ aũt dicimus q̃ baptismus sanguinis, femininem habeat ꝑm rõnem sacri: sed quantũ ad sacramẽti effectũ. ¶ Ad scõm dõm, q̃ effusio sanguinis nõ hꝫ rationẽ baptismi, ſi sit sine charitate. Ex quo pz, q̃ baptismus sanguinis q̃ includit baptismum flaminis, ꝫ non ecõuerso. Unde ex hoc ipso probat ꝓfectior.

¶ Ad tertiũ dõm, q̃ baptismus sanguinis pteeminentiam hꝫ, non solũ ex parte passionis christi, sed etiam ex parte spiritussancti: vt dictum est.

¶ De ministris, per quos traditur sacramentũ baptismi. Qũ. 67.

Deide Considerandus est de ministris, per quos traditur sacramẽtum baptismi. ¶ Et circa hoc, quer⁹ 8. Primo, vtrũ ad diaconũ pertineat baptizare. Secũdo, vtrum pertineat ad presbyterũ, vel solum ad episcopũ. Tertio vtrum laicus possit sacramẽtũ baptismi cõferre. Quarto, vtrũ hoc possit facere mulier. Quinto, vtrũ nõ baptizatus possit baptizare. Sexto vtrum plures possint simul baptizare vnũ, ꝫ eundẽ. Septimo, vtrum necesse sit aliquẽ esse, qui baptizatum de sacro fonte recipiat. Octauo, vtrũ suscipiens aliquem de sacro fonte, obligetur ad eius instructionem.

¶ Utrum ad officium diaconi, pertineat baptizare. Artic. 1.

Ad primũ Sic ꝓcedit. Videt q̃ ad officiũ diaconi pertineat baptizare. Sicut em tñ tingit a dño officiũ predicãdi euangelii ꝫ baptizandi: ꝑm illud matt. viti. euntes docete oẽs gentes, baptizantes eos ꝛc. Sed ad officium diaconi pertinet euãgelizare. Ergo videtur q̃ etiam ad officiũ diaconi pertineat baptizare. ¶ Preterea. Secundũ dionỹ. 5. c. eccle. hier. purgare ptinet ad officiũ diaconi. Sed purgatio a peccatis maxime fit per baptismum: ꝑm illud ephe. 5. mundans eam lauacro aque in verbo vite. Ergo videtur q̃ baptizare pertineat ad diaconum. ¶ Preterea. De beato Laurẽtio legit q̃ cũ ipse esset diaconus, plurimos baptizabat. Ergo videtur q̃ ad diaconos pertineat baptizare.

Sed ꝯtra Est, q̃ gela. papa dicit, ꝫ habeꝫ in decretis. 93. dist. Diaconos, ꝓpriam constitutionẽ obseruare mensuram, ꝫ infra. Ablatis episcopo vel presbytero baptizare nõ audeant: nisi predictis ordinibus longius constitutis, necessitas extrema compellat.

Rñdeo Dicendũ, q̃ sicut celestium ordinũ, ꝓpriorates, vtpote officia ex eorũ nominibus accipiunt (vt dion. dicit. 7. c. cel. hier.) ita etiã ex nominibꝰ ecclesiasticorũ ordinum accipi põt, quid ad vnũquemq; pertineat ordinẽ. Dicunt aũt diacones, quasi ministri: qꝛ vez ad diaconos non ptinet aliquod sacramentum principale, ꝫ quasi ex ꝓprio officio ꝑbere: sed adhibere ministeriũ alterius maioris, in sacramentoũ exhibitione. Et sic ad diaconẽ nõ ptinet quasi ex ꝓprio officio, tradere sacramentum baptismi: sed in collatione huius sacri, ꝫ aliorũ, assistere, ꝫ ministrare maioribus. Unde isido. dicit, ad diaconũ ptinet assistere, ꝫ ministrare sacerdotib⁹, in omnibus que aguntꝰ in sacramentis christi: in baptismo, f. in chrismate, in patena, ꝫ calice.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ ad diaconũ pertinet recitare euãgelium in ecclesia, ꝫ ꝑdicare ipsum per modum cathechizantis. ℣ Unde ꝫ dion. dicit, q̃ diaconi hñt officium super immũdos: inter quos ponit cathecumenos. Sed docere, exponere euãgelium, ptinet, ꝓpte ad eꝑm: cuius actus est ꝑdicare: ꝑm dionỹ. 5. c. eccle. hie. Perficere aũt idẽ est q̃ docere. Unde non sequit q̃ ad diaconos pertineat officiũ baptizandi. ¶ Ad secundum dõm: q̃ sicut dionỹ. dicit. 2. c. eccl. hie, baptismus nõ solum habet purgatiuã, sed etiam illuminatiuã virtutẽ. Et ideo cedit officium diaconi: ad quẽ ptinet solũ purgare, f. vel repellendo immundos, vel disponẽdo eos ad sacramenti susceptionem. ¶ Ad tertium dõm, q̃ q; baptismus est sacramentũ necessitatis per: mittitur diaconibꝰ necessitate vigente in absentia maioris baptizare: sicut patet ex ai. Ioritate gelasii supra inducta. Et hoc modo beatus Laurentius diaconus existens baptizauit.

¶ Utrum baptizare pertineat ad officium presbyterorum. Art. 2.

Ad scõm Sic procedit. Videt q̃ baptizare nõ ptineat ad officiũ ꝑsbyterorum, sed solũ eꝑorum. Quia (sicut dictũ est) sub eodẽ ꝓprio cepto iniungit matth. vlti. officiũ docẽdi, ꝫ prædicãdi. Sed docere q̃ est ꝑficere, ptinet ad officium episcopi: vt patet p dionỹ. 5. c. 6. c. eccle. hierar. Ergo, ꝫ baptizare pertinet ad officiũ epi. ℣ ℈. Per baptismũ annumeratur aliquis populo christiano, q̃ quidẽ videt ad officiũ solius principis pertinere. Sed principatũ in ecclesia tenent epi: qui, vt dicitur in glo. luce. 10. tenẽt locum apostolorũ: de quibus dicitur in psal. constitues eos principes super omnẽ terram. Ergo videt q̃ baptizare pertineat solũ ad officium epi. ℣ ℈. Ilsid. dicit, q̃ ad eꝑm ptinet benedicere fontes, ꝫ silicarum cõsecratio, vnctio altaris, ꝫ cõsectio chrismatis, quæ ordines ecclesiasticos distribuit, ꝫ sacras virgines benedicit. Sed hꝫ omnibus maius est sacramentũ baptismi. Ergo videtur q̃ multo magis ad officium solius episcopi pertineat baptizare.

Sed ꝯtra Est, q̃ isido. dicit in lib. de officijs, Constat baptisma solis sacerdotibus esse traditum.

Rñdeo Dicendum, q̃ sacerdotes ad hoc cõsecrant, vt sacrum corporis christi cõficiant: sicut supra dictũ est. Quia aũt est sacrm ecclesiastice vnitatis: ꝑm illud apli. 1. cor. 10. vnꝰ panis, ꝫ vnũ corpus multi sumus, oẽs q̃ de vno pane, ꝫ de vno calice participamus. Per baptismũ aũt aliqs fit particeps ecclesiastice vnitatis. vñ, ꝫ accipit ius ad mẽsam dñi accedendi. Et ideo sicut ad sacerdotẽ ptinet cõsecrare eucharistiã, ad qõ principaliter sacerdotũ ordinat, ita ad ꝓpriũ officiũ sacerdotis ptinet baptizare. Unusquisq; enim videt esse opari totũ, ꝫ partẽ in toto disponere.

Ad primũ Ergo dicendũ, q̃ virtusq; officii, f. docendi et baptizãdi, tñs apostolis iniunxit, quorũ vicem gerũt ꝑsbyteri, tñ ꝫ aliter. Nã officiũ docendi commisit eis christus, vt ipsi per se illis exercerẽt, sũmo principalissimũ, vnde et ipsi apostoli dixerũt act. 6. nõ est equũ nos derelinquere verbum dei, ꝫ ministrare mensis. ℣ Officiũ aũt baptizandi cõmisit apostolis, vt per alios exerceretur. Unde ꝫ apls dicit. 1. cor. primo. nõ misit me christus baptizare, sz euãgelizare. Et hoc tõ: qa in baptizando nihil opatur meritũ ꝫ lapidis ministri, sicut in docendo: vt pz ex supra dictis. Ju cuius etiã signũ nec ipse dñs baptizauit, sz discipuli eius: vt dicitur Jo. 4. Nec tñ ꝓ hoc excludit, q̃n epi possint stolus ibidẽ dicit se quosdã baptizasse. ¶ Ad ꝫm dicẽdũ, q̃ in q̃libet republica, ea que sunt minora, pertinent ad minora officia, maiora vero maioribus reseruantur: ꝑm illud exodi. 18. q̃cũq; maius fuerit referãt ad te, ꝫ ipsi tñmodo minora iudicent. Et ideo ad minores ciuitatis principes ptinet disponere de infimo populo: ad summos aũt principes ptinet disponere ea q̃ pertinent ad maiores ciuitatis. Per baptismũ aũt nõ adꝛipiscit aliqs, nisi infimũ gradũ in ꝓpio christiano. Et ideo baptizare pertinet ad minores principes ecclie, f. ad ꝑbyteros: q̃ tenẽt locũ septuaginta duorũ discipulorũ xpi: vt dicit glo. luc. 10. ¶ Ad tertiũ dicendũ, q̃ (sicut supra dictũ est) penitẽtia non est tante necessitatis sicut baptismus. Põt em ꝑ cõtritionẽ supleri defectus sacerdotalis absolutionis, que nõ liberat a tota pena: nec etiã pueris adhibetur. Et ideo non est simile de baptismo cuius effectus per nihil aliud suppleri potest.

¶ Utrum mulier possit baptizare. Artic. 4.

Ad quartũ Sic ꝓcedit. Videt q̃ mulier nõ possit baptizare. Legit em in carthaginensi concilio, q̃ mulier ꝯ̃ uis docta et sancta, viros in conuentu docere vel aliquos baptizare nõ ꝓsumat. Sed nullomodo licet mulieri docere in cõuẽtu: ꝑm illud. 1. cor. 14. turpe est mulieri, in ecclesia loq̃. ergo videtur q̃ nec etiã aliquo modo mulieri liceat baptizare. ¶ Preterea. Baptizare ptinet ad officiũ platonis: vnde a sacerdotibus hñtibus curã aliarũ, dz accipi baptismus. Sz hoc nõ põt cõpetere mulieri: ꝑm illud. 1. tim. 2. docere mulieri nõ permitto, nec dñari in virũ, sz subditã esse. Ergo mulier baptizare nõ põt. ¶ ℣. In spiritali regeneratione vꝫ aq̃ habere locũ materni vteri (vt aug. dicit sup illud Jo. 3. nunq̃d homo põt in vterũ matris sue iterato introire, ꝫ renasci) ille aũt q̃ baptizat, vꝫ magis hꝫ patris officiũ. Sz hoc non cõpetit mulieri. Ergo mulier baptizare nõ potest.

Sed ℣ Est, q̃ vigilius papa dicit, et hꝫ in decretis. 30. q. 3. Sup q̃busdã cõsulit nos tua dilectio, hoc videt nobis hac sententia rñdendũ: vt baptismus sit si instante necessitate, femina puerũ in nomine sancte trinitatis baptizauerit.

Rñdeo Dicendũ, q̃ christus est q̃ principaliter baptizat: ꝑm illud Jo. 1. super quem videris spm̃ descẽdentem, ꝫ manẽtẽ, hic est qui baptizat. Dicitur aũt ecꝛo. 3. q̃ in christo non est masculus, ꝫ femina. Et ideo sicut masculus laicus potest baptizare quasi minister christi, ita etiã, ꝫ femina. Quia tñ caput mulieris est vir, ꝫ caput viri est christus (vt dicitur. 1. cor. 11.) nõ debet mulier baptizare si adsit copia viri: sicut nec laicus presente clerico, nec clericus ꝑsbyter sacerdote. q̃ tamen põt baptizare ꝑsbyter in necessitatis articulo, põt baptizare femina in necessitatis articulo, quia tunc ꝓpter necessitatem cessat ille defectus, qui est in sexu muliebri, ne possit baptizare. Et ideo ꝯcedit Hugo. de sancto victore, q̃ si mulier baptizauerit in necessitatis articulo, quod baptismus est ratus. Et est ratio dubitandi, quia authoꝛ hoc tractans in calce corpꝭ. ar. 5. dicit, q̃ graviter peccaret vterq; f. scilicet baptizans, ꝫ baptizatus, ꝫ per hoc impediretur baptismi effectus, vel licet non tolleretur sacramentum. Ubi apparet ipsum fentire, q̃ est peccatum mortale: quoniaz baptismi effectus nõ impedit nisi ꝓ peccatum mortale.

¶ Ad huius euidentiam, scito scotum in 4. sen. dist. 6. sonare, q̃ baptizans plures simul extra articulũ necessitatis, dicẽdo, ego baptizo vos, peccat mortaliter: quia nõ seruat formã impositam sibi ab ecclesia.

¶ Si tamen diligenter perspectum fuerit, ꝫ distinctum peccatum mortale diuiliter hic inueniri possit: aut ꝑm f. hoc est ex suo genere) aut ex ecclesie ꝓhibitione, cum mutatione aut omissione huiusmodi nõ constituãt actũ sacrilegũ ꝑm f. (q̃s ex eo patet, q̃ si aq̃ esset secundũ se sacrileg⁹, in nulla necessitate esset licitus, retraxit aliunde peccatũ hoc sit mortale, si mortale est. Ex tribus autem capite hoc dici posset. Uel ex inobedientia, ꝫ sic ad hoc q̃ esset mortale, exigeretur cõtemptus. Uel ex presumptione: puta quia laicus presumit actum sacerdotis. Uel ex modo institutionis eo

totius culpe ꝛ pene, posset sine baptismo supplere (vt patet in latrõe) character tñ suppleri non potest, et hoc loquendo de potẽtia ordinata, sub diuine dispositionis prouidentia.

¶ Sup. ar. 1. ꝫ 2. q. 5. articulis. 4. ꝫ 5. quibus ꝛ sit communis multis articulis. An baptizare extra necessitatis casum ex eo modo, quo in necessitatis casu licet, sit peccatũ mortale. Uerbi gratia, si laicus extra casum necessitatis baptizaret: aut si vnus baptizaret duos simul, dicendo, ego baptizo vos (quod in casu necessitatis licitũ dicit) et sic de aliis similibus ecclesie ordinationibus ergo baptismus non seruatus. Et est ratio dubitandi, quia authoꝛ hoc tractans in calce corpꝭ ar. 5. dicit, q̃ graviter peccaret vterq; f. scilicet baptizans ꝫ baptizatus, ꝫ per hoc impediretur baptismi effectus, vel licet non tolleretur sacramentum. Ubi apparet ipsum sentire, q̃ est peccatum mortale: quoniaz baptismi effectus nõ impedit nisi ꝓ peccatum mortale, si mortale est. Ex triplici autem capite hoc dici posset. Uel ex inobedientia, ꝫ sic ad hoc q̃ esset mortale, exigeretur cõtemptus. Uel ex presumptione: puta quia laicus presumit actum sacerdotis. Uel ex modo institutionis ex

Et de cõse. di. 4. ca. mulier.

22ª. q. 100. ã. 2. ad ꝑmũ. Et 4. di stin. 5. q. 2. ar. 1. q. 1. ꝫ 5. ꝫ di. 6. q. 1. ar. 3. q. 2. et 3.

Alius ꝓ cõmunis sima.

4. dist. q. 2. ar. 1. qu. 1. di. 7. q. 3. ar. 3. q. 1. ꝫ 2. ar. ꝫ 3. q. 2. ar. 1. q. 2. ar. 2. q. 2. ar. 1. q. 2. ar. 2. q. 2. ar. 1. q. 2. ar. 2

Universidad de Deusto
Biblioteca

ecclastice: puta qz ritus talis seruat vt quasi necessarius: sicut sacre vestes exigunt in consecratione eucharistie. ¶ Ex quib⁹ apparet, q̄ solenniter baptizando tenet sub peccato mortali seruare rītū ecclesie. Cū ñ ita intelligāt, vt cuiuslibet cerimonie omissio sit peccatū mortale. Sitr si laicus solenniter baptizare presumeret: a mortali nō excusaretur: sed vbi absq; solennitate baptizaret, z contemptus atq; presumptio decesset, extra necessitatis articulū (puta qz credūt se bene facere) mortale pcm nō video. Imo Innocentius. 3. a venialī etiā pt̄ō excusat cū, qui credēs se bene facere baptizauit seipsum. Dicit em (in ca. debitum extra de baptismo z eius effectu) de iudeo in mortis articulo baptizante scripsim. si talis continuo decessisset: ad patriā pro-

Alex de consilij.

tinus euolasset. ¶ Ex quo loco argumēti sumit magnū, q; si error commissus circa baptismum tantus ac talis, vt tollat baptismū (qualis est error baptizātis seipsum) excusat non solum a mortali: sed etiam a venialī, ppter cōditionem psone: alioquin non esset verū, q; statim ad patriam euolasset: multo magis ignorantis se bene facere, excusabit a mortali baptizanté seruatis substantialibus: z erranteм solum in hoc q; necessitatis articulo non arctatur. ¶ Nec verba authoris hic docent oppositum: qm baptismi effectū plenius impeditur ex peccato veniali. Peccāta enim venialiter cum baptizat, nec omnis pene, nec omnis culpe remissionem adipiscitur: cuius gratiam consequat. P. posset quoq; dici, q; autor de pfectis fumentibus, z non de simpliciter facientibus intelligitur.

¶ Super articulum sertum.

RIsultus vt sonat.

¶ In corpore articuli duo distinctio de forma qua plures simul baptizātes possent vti. Altera est. Nos te baptizamus. Altera est, vt vter q; dicet, ego te baptizo. Et primo examinatur, z respondetur questito iuxta primā formā. secūdo iuxta secundam.

¶ Quo ad primū recitat opinio vna, dicentium nō valere baptismū, si plures dicant, nos te baptizamus: qz nō seruatur forma ecclesie: puta qz habet q; in singulari, persona ministri exprimatur, dicēdo, ego te baptizo. ¶ Deinde contra hanc rationem author arguit imo eam excludit ex multo maiori recessu forme grecorū a forma nostra. Et stat ratio in hoc q; ad tollēdam veritatem baptismi nō sufficit recessus ab ista forma, ego te baptizo: quia si recessus sufficeret: apud grecos nō eēt baptismus, qm forma eorū, multomagis recedit ab hac nostra, q; recedat ista, nos te baptizamus: quum hic non mutetur nisi singulare in plurale. ibi vero omnino omittitur persona ministri, z in tertia persona exprimitur actus, dicēdo, baptizetur z c.

¶ Demum aliam rationez reddit author ex parte intentionis explicite: sez qz hac forma, nos te baptizamus explicatur intentio ministrorum quoad hoc, q; plures conueniunt ad vnus baptismum conferēdum. Ex quo formatur taliratio, homo non baptizat nisi vt minister christi: ergo oportet ministrū esse vnum, vt christi vnitatem representet: sz in dicta forma explicatur contrarium, qz explicat pluralitas ministrorum: ergo dicta formavidetur tollere baptismū. ¶ Et cōfirmatur huiusmodi vnitas authoritate apostoli pauli.

¶ Quo ad secundū, ponuntur duo modi quibus hoc contingere posset, scilicet vt altero preueniēte reliquum, sic dicitur, q; solus preueniēs baptizaret. Vel vtroq; simul concurrente, et sic dicitur, q; christus per vtrumq; vnū baptismum conferret.

¶ Circa ea que hic dicuntur, aduerte primo dupliciter contingere duos simul baptizare, vel vtroq; totum faciente z dicente: vel altero dicente z altero faciente. Author secundum modum refertur tractādum hic in respōsione ad vltimum. De primo autem modo tantum loquitur in hoc corpore articuli. ¶ Aduerte secundo rationes, litere ad cōcludendum irritam esse formam illā nos te baptizamus nō af-

ponitur pro parte.

¶ Utrum in baptismo, quiratur aliqs quida ptizatum leuet de sacro fonte. Artı. 7.

1.3.8. ad primū.

AD septimū Sic procedit̄r. Videt q; in baptismo nō requiratur aliqs, q; baptizatū de sacro fonte leuet. Baptismus em̄ nostr̄ per baptismum christi consecratur, z ei cōformatur. Sed christus baptizatus nō est ab aliquo de fonte susceptus: sed sicut dicit matth. 3. baptizatus Jesus confestim ascendit de aqua. Ergo videtur q; nec in alio baptismo requiratur aliquis, qui baptizatū de sacro fonte suscipiat. ¶ Preterea. Baptismus est spiritualis regeneratio: vt dictū est. Sed in carnali generatione non requiritur nisi principium actiuum quod est pater, et principium passiuum qđ est mater. Igitur cū in baptismo locum patris obtineat ille qui baptizat, locum autem matris ipsa aqua baptismi (vt aug. dicit in quodam sermone epiphanie) videtur q; nō requiratur aliqs alius qui baptizatū de sacro fonte leuet. ¶ P. In sacramētis ecclesie nihil derisorium fieri debet. Sed hoc derisorij videtur, q; adulti baptizati, qui seipsos sustētare possunt, z de sacro fonte exire, ab alio suscipiant. Ergo videtur q; nō requiratur aliqs pcipue in baptismo adultorū, qui baptizatū de sacro fonte leuet.

Sed cōtra Est, q; dio. dicit. 2. c. eccl. hier, q; sacerdotes assumentes baptizandos, tradunt eos ad ductionis susceptores z duci.

Rñdeo Dicendum, q; spiritualis regeneratio quesit per baptismum, assimilatur quodammodo generationi carnali, vnde dicitur. 1. pe. 2. sicut modogenniti infantes rationabiles z sine dolo, lac cōcupiscite. In generatione autem carnali paulus nuper natus, indiget nutrice z pedagogo. Unde z in spirituali regeneratione baptismi, requiritur aliquis, qui fungatur vice nutricis z pedagogi, informando z instruendo eū, quasi nouitium in fide, de his que pertinent ad fidem z vitā christianā. Ad quod prelati ecclesie vacare nō possunt, circa communem curā populi occupati: paruuli enim z nouitij indigēt speciali cura pter cōmunē. Et ideo requiritur q; aliqs suscipiat baptizatū de sacro fonte, quasi in suā instructionem z tutelam. Et hoc est quod dio. dicit vlti. ca. eccl. hier. Diuinis nostris ducib⁹ (i. apostolis) ad mentem venit, z visum est, suscipere infantes sm̄ istum sanctum modum: q; naturales pueri parentes, traderent puerum cuidam docto in diuinis pedagogo, z reliquus sub ipso puer ageret, sicut sub diuino patre z saluationis sancte susceptore.

Ad primū Ergo dicendum, q; christus nō est baptizatus, vt ipse regeneraretur, sed vt alios regeneraret. Et ideo post baptismū non indiguit pedagogo tāq; paruulus. ¶ Ad secundum dicendum, q; in generatione carnali nō requiritur ex necessitate nisi pater z mater. Sz ad facilem partum, z educationem pueri cōuenientē, requiritur obstetrix z nutrix z pedagogus: quorum vicem implet in baptismo ille qui puerum de sacro fonte leuat. Unde non est de necessitate sacramenti: sed vnus solus potest in aqua baptizare, necessitate imminente. ¶ Ad tertium dicendum, q; baptizatus non suscipitur a patrino de sacro fonte propter imbecillitatē corporalem: sed propter imbecillitatē spiritualem, vt dictum est.

¶ Utrū ille qui aliquē leuat de sacro fonte, teneatur ad eius instructionem. Artı. 8.

AD octauū Sic procedit̄r. Videtur q; ille qui suscipit aliquem de sacro fonte, non obligetur ad eius instructionem. Quia nullus potest instruere nisi instructus. Sed etiā quidā non instructi, sed simplices admittuntur leuare aliquem de sacro fonte. Ergo ille qui suscipit baptizatum, non obligatur ad eius instructionē. ¶ Preterea. Filius magis potest a patre instrui q; ab alio extraneo: nam filius habet a patre esse z nutrimentum z disciplinam: vt philosophus dicit in. 8. ethi. Si ergo ille qui suscipit baptizatum, teneretur eum instruere, magis esset cōueniēs q; pater carnalis filium suum de baptismo susciperet q; aliquis alius. Quod tamen videtur esse prohibitum: vt habetur in decre. 30. q. 1. peruenit, z dictum est. ¶ Preterea. Plures magis possunt instruere quaz vnus solus. Si ergo ille qui suscipit aliquez baptizatum, teneretur eum instruere, magis deberent plures suscipere q; vnus solus cuius contrarium habetur ex decre. leonis papae. Non plures, inquit, ad suscipiendum de baptismo infantem, q; vnus accedant, siue vir siue mulier.

Sed contra Est, q; augu. dicit in quodam sermone paschali, Vos ante omnia tam viros q; mulieres qui filios in baptismate suscepistis, moneo, vt vos cognoscat; fideiussores apud deum extitisse pro illis, quos visi estis de sacro fonte suscipere.

Rñdeo Dicendum, q; vnusquisq; obligatur ad exequendum officium quod accepit. Dictū est aūt, q; ille q; suscipit aliquē de sacro fonte, assumit sibi officiū pedagogi. Et ideo obligatur ad habendam curam de ipso si necessitas immineret: sicut eo tpe, z loco, in quo baptizati inter infideles nutriuntur. Sed vbi nutriunt inter catholicos christianos, satis possunt ab hac cura excusari, psumēdo q; a suis parētibus diligēter instruant. Si tñ quocūq; modo sentirent cōtrariū, tenerent sm̄ suū modū, salutī spūalium filioum curam impendere.

Ad primū Ergo dicēdū, q; vbi immineret periculū, oporteret esse aliquē doctū in diuinis: sicut dio. dicit, qui baptizatum de sacro fonte suscuperet. Sed vbi hoc periculū nō imminet, propter hoc q; pueri nutriuntur inter catholicos, admittuntur q̄cūq; ad hoc officium: qz ea q̄ pertinēt ad christianā vitā z fidē, publice oibus nota sunt. ¶ Et tñ ille q; nō est baptizat⁹, nō pōt suscipere baptizatū (vt est declaratus in cōcilio maguntino) lz non baptizatus possit baptizare: qz persona baptizātis est de necessitate sacramēti, nō autē persona suscipiētis: sicut dictū est. ¶ Ad secundū dicendū, q; sicut est alia generatio spiritualis a carnali, ita etiā debet esse alia disciplina: sm̄ illud heb. 12. Patres quidez carnis nostre habuimus eruditores, z reuerebamur eos, non multo magis obtemperabimus patri spūum, z viuemus? Et ideo alius dz esse pater spūalis a patre carnali: nisi necessitas cōtrariū exigat.

¶ Ad tertium dicendum, q; cōfusio esset discipline, nisi esset vn⁹ principalis instructor. Et tō in baptismo vn⁹ dz esse principalis susceptor. Alij tñ pōt admitti, q̄si coadiutores.

1.3.8. ad primū.

ferri ab authore assertiue, sed opinatiue: vt sua monstrant verba etiam replicata dum dicit quod q̄dem videtur esse cōtra rationem ministrī: z postea subdit, ideo contraria intentio videtur excludere sacramentum.

¶ Aduerte tertio authorem superius. q. 2. c. 66. ar. 5. ad quartum afferre duas alias rationes, ad excludendam eandem formā scilicet nos te baptizamus. Prima ratio est: quia actus multiplicatur secundum multiplicationē agētium, si perfecte ab vnoquoq; agatur: sz baptismus est actus ab vnoquoq; baptizāte perfectus: ergo vnus baptismus nō est a duobus. Secunda ratio est, qz mutaretur forma baptismi, dicendo nos baptizamus: quia dicere nos, non est idē dicere quod ego z ego sed ego z ille. ¶ Que ideo repetita h̄ sunt a me: quia supernus author non locum mihi reliquit.

¶ Circa hanc doctrinam, dubium primo occurrit ex dicendo in. 4. sen. dist. 3. q. 1. tertia. ar. 2. Primo enim contra omnes dictas rationes authoris, procedit. ¶ Et primā q̄dem rationem (actus multiplicatur z c.) dicit non cōcludere in agentibus per voluntatem: z eam militare contra authorem, ponentem plures sacerdotes posse simul consecrare eandē hostiā: par est enim vtroq; iudiciū, quo ad multiplicationē actus ab agente. ¶ Secundam vero rationē de mutatione formē: dicit non cogere: quia mutatio formē, quātum ad illud qđ non est de necessitate formē, non tollit sacramētum: sic autem est in proposito. Tuz qz expressio ministri nō est de necessitate formē baptismalis: vt patet de forma grecoz: ergo multo minus est de necessitate eius expressio ministri in singulari nūero. Tuz quia hec forma, nos te baptizamus, plata ab vtroq; ex parte cuiuslibet dicentis resoluit in istam, ego baptizo te, vbi nulla apparet mutatio secundū sensum a forma romane ecclesie. ¶ Et petrus de palude in

1.3.8. ad primū.

Universidad de Deusto
Biblioteca

4. sen. di. 5. q. 2. ar. 2. approbãs hec durãdi/adiungit: q sicut forma ilia vt profert ab isto/resoluit in hãc/ego te baptizo/2 hic baptizat: sic eccõuerso vt pfert ab altero: resoluit in hãc/ego baptizo 2 hic baptizat: ac p hoc seruat forma ecclie romane/quo ad sensum: qz vterq; dicit fm sensum/ego baptizo te 2c. ¶ Cõtra 3m aũt rõnẽ de expõne plurũ ministrorũ/arguit durãdus tripl'. primo vnitas ministri vel exigit ad baptismũ fm rẽ: aut fm expressionẽ puta q̃ ꝺicit minister se vt vnũ. Non põt dici p̃m: qz tumet dicis q̃ duo simul pũt baptizare eundẽ si vterq; dicat/ego te baptizo. Scõm aũt nõ est rõnabile. tum qz expressio ministri nõ est de necessitate sacri. tum qz si ops ministrũ exprimi fm cõgruentiã ad principale agens: vt tu assumis) quum principale agẽs sit trinitas: cõgruẽtius exprimi deberet minister in numero plurali. tũ qz modus exprimendi ministrũ nihil videt facere ad sacramentũ: sufficit enim principale agens 2 actũ expimere. ¶ Cõtra cõclonem dictã. s. si baptismus a pluribꝫ dat/dicendiꝫ/nos te baptizamus: nõ valet baptismus. arguit petrus de palude ibidẽ. ¶ Tum qz qñ plures vrores poterãt simul nubere vni viro: nõ refert ꝺ quelibet diceret/accipio te in virũ: an nos accipimus te in virũ: fm illud ysaie. 4. innocet nomẽ tuũ sup nos 2c. ¶ Tũ qz dicẽdo/baptizamus te/magis exprimit vnitas baptismi: q̃ vtroq; dicẽte ego te baptizo. Apparet enim singulos seorsum baptizare: ac per hoc distinctos duos baptismos cõferre: dicẽdo aũt baptizamus/apparet cõuenire in vnũ baptisma. Et cõfirmat: qz sicut de essentia est expssio actus: ita saltẽ de cõgruẽtia est expssio vnitatis vel pluralitatis actꝰ. ¶ Tum qz duobꝫ existẽtibꝫ officialibꝫ in solidũ/2 ambobꝫ volentibꝫ idem facere simul: cõgruẽtius est vt dicãt mãdamus aut ꝓnunciamꝰ q̃ exhibet per se dicat/mãdo aut pronũcio. ¶ Tum/qz plurale nõ est nisi geminatũ singulare. Idẽ enim sensus est dicere/vestres 2 plato currit: 2 dicere/vestres currit 2 plato currit. Et pari rõne idẽ est in ꝑa persona. Et qz ꝺba sacrãlia efficiũt q̃ significãt: qui equipollẽt in significãdo/equipollẽt etiã in efficiẽdo. ¶ Tenẽtes ꝓpteea durãdus 2 petrus oppositã cõclonẽ: cũ nõ refert vtrãlis petrũ cohibeat.

¶ Circa auctoris ꝓcessum/dubiũ occurrit de sufficientia. Videt enim insufficienter tractare qñe hãc: dũ discutiendo formas quib⁹ vti possent plures simꝫ baptizãtes vnũ/nõ discurrit nisi p formã seu formã fm ritũ romane ecclie. Debuisset. n. dtscutere eandẽ qñe fm formã qua vtit ecclesia greca: 2 determinare/an fm illã formã possent multi simul baptizare vnũ. ¶ Circa scõm modũ cõcessum cõiter quo plures pũt simul baptizare vnũ (s. quolibet baptizãte dicẽte/ego te baptizo) dubium restat qũo fieri aut intelligi põt duo agẽtia totalia q̃ uis instãlia cuiscũ rõnis/p̃ducere efficaciter simul vnũ effectũ nõ in tẽsum aut pfectũ magis q̃ si ab vno eorũ tm̃ p̃duceret: 2 hoc in subiecto cuiscũ pfectionis seu intẽsionis effectꝰ (quale est aia nãa) 2 de effectu suscipiẽte magis 2 minꝰ: qualis est gꝛa. Uꝛ essi nõ intelligibile.

¶ Circa principale q̃stiõ/dubiũ adhuc restat/an baptismꝰ de necessitate sacri exigat vnitatẽ ministri. Ex hac esi ꝛa nõ habẽt rõnio similiter 2 absolute: sed tm̃ habẽt/q̃ fm vnã formã pũt plures cõferre vnũ baptisma/2 fm aliã formã nõ. Scotꝰ aũtoꝛ in. 4. di. 4. sen. q. vnic. tas ministri est ab institutione chri. Durãdus vero asserit oppositũ. Petrus aũt dicit/q̃ vnitas ministri nõ est de substãtia sacri: vt dicunt cõiter oẽs. Ex quib⁹ apparere potest/questionẽ hãc remanere dubiã.

¶ Ad has dubitationes sic rñdendũ est vt primo dicat ad vltimam: tanq̃ eã ex cuius claritate reliquarũ solutio facilius ꝓcipiet. ¶ Ad euidẽtiam aũt qõnis vltime/dõm ꝓcio est: quid est hic manifestum/2 quid occultũ. ¶ Duobꝫ igit modis intelligi põt vnitas ministri. Uel q̃ vnitas ministri nõ possit integrari ex pluribꝫ psonis: ita q̃ nõ possit cõtingere in ministro/q̃ vnus totaꝫ minister cõsurgat ex multis ptialibus psonis cõministrãtibꝫ. puta sicut pfectus tractoꝛ nauis integratur ex multis simul trahẽtibꝫ: vel sicut pfectus fabricatoꝛ integratur ex multis partialibꝫ ministeriis. Et sic in hoc cõiter doctores cõuenũt/ tenẽdo partẽ negatiuã: scz q̃ vnitas ministri baptismi nõ põt cõsurgere ex pluribꝫ psonis ptialiter concurrẽtibus: ppea enim dicũt/q̃ si vnus abluit/2 alter ꝑfert ꝺba baptismus nullus est: opponitur cm̃ est si minister baptismi ex duobꝫ psonis ptialiꝫ cõcurrẽtibꝫ integrari posset. ¶ Uno aũt mõ vnitas ministri põt intelligi q̃ exclusionẽ plurium totaliũ ministroꝝ: puta an baptismus/ita exigat vnũ totaleꝫ ministrũ q̃ si duo totales ministri simul cõcurrant: baptismus nullus sit. Et in hoc quoq; sensu cõueniunt cõiter doctores tenẽtes partẽ negatiuã/ scz q̃ nõ requirit baptismus talẽ vnitatẽ ministri. ꝓpteea esi dicunt q̃ si duo simul ꝑferãt singuli verba/2 abluant eundẽ: baptismus verus est: q̃ neuter alteriꝰ factũ irritat. Hec duo sunt q̃ ꝓio manifestis habẽtur. ¶ Latet aũt an absolute loquẽdo/vnitas 2 pluralitas ministri p accidẽs se habeant vel p se ad sacramẽtũ baptismi. Durandus esi tenet q̃ p accidẽs. Autoꝛ aũt tenet q̃ p se. Et hoc est verũ. Quod ex eo euidẽter ꝑz/q̃ manifeste p accidẽs ꝓcẽdit extraneũ cõtingit vnũ baptismũ esse a duobꝫ ministris: nulla esi rõ id requirit q̃uis ꝓmittat. ¶ Amplius qñ baptismꝰ est a plurib⁹ ministris: nõ est olno vnus. qñ tũ tũe due forme numero/due materie 2 actiões nũero: ac p hoc duo baptismi facta actiue: 2 tolus interioꝛ baptismus sic vnus est. Pater aũt hoc: qz sacrm baptismi integrat ex rebus 2 verbis a ministro 2c. sed in casu ꝓposito sunt duo numero integrata ex rebꝰ 2 verbis 2c. ergo sunt duo sacrã actiue. vnũ ergo numero baptismi sacrm vnum ministrũ exigit. Et hoc est qũ autoꝛis prima rõ concludit: q̃ scz actus multiplicat a multiplicatione agẽtium totalium: seu (qõ idem est) si perfecte ab vnoquoq; fiat. ¶ Unde cohibẽda est lingua dicẽtiũ accidere sacrõ vnitatẽ vel pluralitatẽ ministroꝝ: qñ pluralitas ministroꝝ totaliũ/pluralitatem numeralẽ exterioris sacramẽti infert: 2 omnino p accidens inucnit ad vnũ numero effectũ sacramẽti. ¶ Mirabile aũt est/ non aduertisse ad ꝓpriam vocẽ. Nam si subtiliter perspectus fuerit: apparebit/q̃ impossibile est vnum 2 idẽ sacra mentũ baptismi esse duobus totalibus ministris: quibus ponat vnũ 2 eundẽ effectũ esse ab vtrisq;. Quanta enim differentia est inter baptismũ 2 eius effectum tanta differẽtia est inter affirmationẽ vnius vel plurium baptismatũ 2 vnius vel plurium effectuum baptismi. Et ꝓpteea quum baptismi sacramentũ nõ sit nisi exterius integratũ ex rebus 2 verbis (puta ex ablutione in aqua 2 forma verboꝝ a ministro cũ debita intẽtione) 2 hic sint oia exteriora actiue 2 passiue duplicata: sunt esi duo pfecti ministri cũ duabꝫ intẽtionibus baptizandi/sunt due forme/sunt due ablutiones actiue 2 due passiue: vt patet si aspergat qui baptizatur fm diuersas sui partes/deuiter nihil deest ad pluralitatẽ totalẽ: nisi pluralitas baptizati. Cuius vnitas vnitatẽ effectui baptismi tollere põt: pluralitatẽ aũt exteriozis sacramẽti non tollit. Notanter autem dixi pluralitatem totalem: qz qui baptizat/is fm partẽ abluit: ipsum tamẽ suppositũ est q̃ primo abluit: baptizat ẽm hic homo et non caput eius. Ac p hoc licet fm exteriozes partes sint due ablutiones passiue: fm tn subiectũ q̃ abluit: nõ est nisi vna ablutio passiua: qz nõ est nisi vnus ablutus. Et ꝓpteea dicit: q̃ non est nisi vnus baptismus passiue in eo qui baptizat a duobꝫ modo dicto. Ex quibus omnibus habetur q̃ vnitas per se baptismi vnitatẽ exigit ministri perfecti. ¶ Sed qua rõne aut authoritate cogẽte: vnitas ministri excludit pluralitatẽ partialiũ cõministrantiũ: videndũ restat. Authoritatem siquidem ex duobꝫ capitibus conat hoc mõstrare: ex ꝑte forme (vt patet in scõa rõne) 2 ex ꝑte vnitatis principalis agẽtis: ex ꝑte ministri: vt patet in tertia rõne. Authoritas vero duplex induci: altera ex necessitate. 23. ca. quorũdam. Ubi oꝺo sacer datus ab epo operatur ex pacto vtero legẽte: irritat. Altera ex euãgelio: eo q̃ dño baptizãtibus misit innocationẽ trinitatis. In oppositũ aũt pte afferri ratio. qz olno summus vnũ coꝛpus in chro: singuli aũt alter alterius membꝛa: ex hoc multi ptialiter cõcurrẽtes: cõcurrũt vt vnũ: imo cõcurrũt vt multa instrumẽta vnius. s. chri. Et hoc ꝓpue hꝫ locũ in ꝓposito: ꝺi quia q̃ chro est qui baptizat: 2 hõ nõ nisi ministerialiter vt rpi instrumẽtum. ¶ Et cõfirmat: qz si chro vtitur totaliꝫ ministris ad vnũ baptisma cõtra oẽm rõnẽ: multo magis credẽdũ est q̃ vtit pluribus ministris partialibus ad vnũ baptismũ necessitatis: aut rõne ita exigẽte. Sed fragat 2 euãgelij autoritas: qm dño dixit pluraliter baptizãtes eos. inſinuãs p pluralẽ numerũ: plures posse simꝫ baptizare. ¶ Nec deest autoritas apłoꝝ: q̃m de petro 2 ioãne legit: q̃ imponebãt manꝰ sup illos: 2 accipiẽbãt ꝑthm̃ cm̃ eadẽ esi rõne qua plures simꝫ cõferebant sacrm cõfirmatiõis: partialiꝫ. penũdubio cõcurrẽtes (qz nihil inutile natũ facte ꝺãt) põt 2 nũc a pluribꝫ simul partialiter baptismus dari.

¶ In hac difficultate neutrã audeo ptẽ afferere. Intellectui aũt meo magis apparet verũ esse/q̃ pfect⁹ minister baptismi põt ex duabus personis ptialiꝫ cõcurrẽtibꝫ integrari/ea rõne: qz ad cõfm principale baptizãtẽ nõ refert ꝓpter ptialiꝫ instãs simul vti ad vnũ baptismũ. dũmodo forma/mã 2 intẽtio debite seruent. ¶ Et ad obiecta ex rõne ꝓpter excellentiam principalis agẽtis: scz chri: qui solus pũt duobꝫ totalibꝫ instrumẽtis einsdẽ rõnis simul vti vt vno. ¶ Habes ergo ex prima autoritꝰ rõne/plureꝫ vt totales ministros/nõ posse simꝫ vnũ omnino baptismũ cõferre. ¶ Ad obiecta cõtra secundam rõnẽ de mutatione forme rñdet/q̃ esset ibi mutatio forme cõtra substãtialia. ¶ Et ad impugnationẽ huius/ꝺz q̃ ly expssio ministri nõ sit de necessitate forme: est tũ de necessitate forme/q̃ si exprimit minister ex primatur sine cõtrarietate ad veritatẽ sacramẽti. Et hoc ꝓ illã vnum salem regulã in formis sacrorum nihil debet ponẽ cõtrariũ. Plurialitas aũt ministri ꝛ ad vnitatẽ requisite ad vnitatẽ ministri: 2 ꝓpea si exprimat talis pluralitas expsse in forma/tollit ꝺãtẽ sacramẽti. Falsa est ergo illa cõditionalis: si expssio ministri nõ est de necessitate: ꝓpter quã subiugit: quia/

nos te baptizam⁹/resolnt i ista/ego baptizo/2 iste baptizat/rñdet/ q̃ hoc põt ꝺupliciter accipi. Primo/vt sc̃ba exponẽs accidẽtaliꝫ intẽdat: ac si diceret: ego baptizo/2 iste currit. Aliomo vt p se intẽdat/tãq̃ dicẽs q̃ ambo simul minisiram⁹ sacrm baptismi. Et si in primo sensu accipe ret/idẽ vt iudiciũ de hac forma/2 de forma in q̃ ponit aliq̃d imperti nẽs: puta siq̃s diceret: ego te baptizo/2 oẽs astãtes ad hoc cõsentiũt/ in nole patrio 2 filij 2 spũscti. ¶ Et sensus iste iz videat extraneꝰ: in ꝓposito tñ posset accidere/ꝺuobus ex cõdicto volẽtibus simul vnũ baptizare 2 vtroq; alterũ volẽte reuereri/q̃ hoc qꝺ vterq; alteriꝰ meminit/ad hmõi esi reuerẽtiã exprimẽdaꝫ videret eis q̃ ꝺebeꝛet vterq; vti numero plurali. Sed infra ꝓpuũ sensum siãdo exprimitur per has duas exponẽtes plualitas ꝗua vnitati ministri: 2 ꝓpteea ã ꝺe simul destruit veritatẽ ptime. Significat esi/q̃ duo sil/2 nõ q̃ vnꝰ le/2 cõtrariari veritati ministri. ¶ Ad argumẽta durãdi 3 tertii rõnẽ me/q̃ vtraq; sane intellecta est vera. Ad baptismũ esi vnũ olno/seuvnũ ꝺuobꝰ simul baptizãtibus/vtroq; totũ ꝺicẽte 2 faciẽte nõ est baptismꝰ ret/vtẽs ꝺuobꝰ totaliꝫ institis vt vno: quẽadmodũ paꝰ dictũ ẽ. ¶ Ad 3tiã ꝺemũ obiectionẽ/ꝺz q̃ ex hoc q̃ pfalẽ nõ est nisi singulare q̃ (vt dictũ est) cõtrariꝫ veritati ministri. Nã ꝺicẽdo: nos baptizamus: sensus est nõ q̃ bis ego: sꝫ q̃ ꝺuo ego: hoc est ꝑsona mea: 2 ꝑsona colle ctiua ambo eiꝰ demõstramur in prima ꝑsona per ly nos. Et vera ex positio exercens ly nos: est demõstratio vtrinsq; in prima persona: puta ego 2 alter ego: mõstrato collega. Uel adamussim ꝺicẽdo ego: 2 collega subiungerer 2 ego: sic esi exerceremus significatũ q̃ ly nos. Sicut ꝺicẽdo in notatiuo plurali: nos: nõ significat bis tm̃ sed significatur ꝺuo tm̃ significantur esi demõstratio ꝺuobꝰ: tu 2 tu. Et hoc est pluꝛale esse singulare aminatũ. ¶ Et ꝗbus oibus apparet manifeste: qꝺ hmõi gemmatio singularis in plurali ponit multit ꝺinẽ ꝑsonarm: q excluditur ꝑ singularis. Et ꝓpteea in nullo adiuuat argumẽtũ: sed auꝰ per hoc: q̃ per hoc: variat forma: 2 exprimit pluralitas cõtraria ve tati ministri. ¶ Cũ hiis oibus tñ scito: q̃ sicꝫ ꝓ ꝗus ꝺserẽs dignum est etiã in sacramẽtis polẽs nũero plurali se ꝗuoq;

¶ De suscipiẽtibus baptismum. Qꝺ. 68.

Deinde cõsideradũ est ꝺ suscipiẽtibꝰ baptismũ. ¶ Et circa hoc ꝗunꝛ. 12. Primo, vtrũ oẽs teneanꝛ ad suscipiẽdũ baptismũ. Scõo, vtrũ altꝺs possit saluari sine baptismo. Tertio, vtrũ baptismus sit differendus. Quarto, vtrum pcões sint baptizãꝺi. Quinto, vtrũ pcũbꝰ baptizatis sint iponꝺa opa satisfactoria. Sexto, vtrũ reqiaꝛ ꝓfessio pctõũ. Septio, vtrũ reqiaꝛ itẽtio ex pte baptizati. Octauo, vtrũ reqiaꝛ fides. Nono vtrum pueri sint baptizandi. Decimo, vtruz

Ad primũ sic ꝓcꝺit Uꝛ q̃ nõ teneanꝛ oẽs ad suscipiẽtionem baptismi. Per chrz ei nõ est hoibꝰ aꝛctata via saluati. Sz asi chri aducrũ poterãt hoies saluari sine baptismo Ergo 2 post chri aducrũ. ¶ Ꝫ. Baptismus maꝛie vr esse institurus in remediũ peccati originalis. Sed ille q̃ est baptizatus, cũ non cã q̃ theologicã: ꝺicitur q̃ vnitas effectus seqtur vnitatẽ virtutis a q̃ causat. Et ꝓpteea ꝺifingnẽdũ est ꝺe causis eiꝰ: q̃ sic rõnis simul cõcurrẽtibus: aut agũt vt iuꝺiuus ꝓpriꝰ: aut agũt vt virtutes ꝓpriꝰ: impossibile est a ꝺuabus eiusdẽ rõnis totalibus causis oino vnũ 2 eundẽ p se le effectũ: q̃m effectus ille esset q̃ se ad vtraq; 2 a neutra. Si vero agũt virtute tertij: põt vnus 2 idẽ oino effectus ad vtraq; ꝓuenire. Et q̃ facta nõ agunt virtutibus ꝓ quẽdo per vtrũq; 2 tertio ꝓuenire. Et q̃ facta nõ agunt virtutibus ꝓ puio: sed virtute chri: q̃ per illa opa: ideo quotcũq; insimules cause opaꝝ: vnica virtus chri q̃ per illa opa: ideo quotcũq; insimules cause cãe quãtũ in se est: ꝺuos fortiter effectus. Et ꝓpea ꝺicim⁹ q̃ chri⁹tus ex sue ptãtis excellentia põt simul vti ꝺuobus vel tribus vt vno: 2 de facto sic vteretur in casu ꝓpposito. ¶ Nec obstat huic resp̃sioni ꝺoctrina supemus habita ꝺe virtute existente in sacrãto: oꝛz esse memoꝛe virtutẽ illã nihil aliuꝺ esse q̃ vsum verboꝝ 2 verũ sacramẽtalis ad ꝓducẽꝺũ sacri effectũ. Usum aũt ꝺico: nõ cumulatiue: sed chri⁹ti: vt supius ꝺeclaratũ est. ¶ Quãdo aũt ꝺicitur: q̃ loquutio pluralis in prima ꝑsona: ꝑt ꝺupliciter exponi p ꝺuas singulares. vel per modũ copulatiue vel copulati. Et q̃ exponit per modũ copulatiue: hꝫ vtrãq; singularem seorsum verã. verbi. g. ꝺicẽꝺo nos trahimus 2 nauẽ: hꝫ ex ore cuiuslꝺet ꝺemõstrati per ly nos/suã singulariter verã: puta ego trahonauẽ: 2 ego traho nauẽ: 2 sic ꝺe aliis trahẽtibus. Et iuxta hũc sensum ꝓcedit litera ꝺicẽꝺo q̃ neuter baptizaret: hoc est neuter posset vere ꝺicere: ego te baptizo: 2 fiꝛ neuter scribẽtiũ pter libri: posset vere ꝺicere/ego scripsi sit vera: imo fiat vtrãq; singularis fo: 2 falsam, verbi. g. si in ꝺicẽꝺo delegati simul: ita q̃ ambo simul: 2 neuter sine altero posiit indicare) ꝓferẽꝺo sntam: vere ꝺicerẽt: nos iudicamus. Et verũ esset: q̃ ego 2 alter ego ꝛiũctim iudicam⁹, falsa tñ esset vtrãq; singularis: puta ego iudico q̃ in veritate ego iudicãꝺi ꝑtẽ caꝛeo. ¶ Et iuxta hũc sensum: posset ꝺici: nos te baptizamus: in casu posito: q̃ ꝺe vtroq; simul cõiũctim verificarẽt q̃ cõferit tale baptismũ: ꝗuis neuter ꝑferret illud. ¶ Et certe tñtũ est ex veritate forme: posset vn⁹ in articulo necessitatis baptizari a ꝺuob⁹: q̃uis alter esset mutꝰ: 2 alter esset mãꝰ: muto abluente: et mãco ꝑferẽte verba (ad euitãꝺos oẽs scrupulos) fm formã greco⁹: 2 ꝺicẽte: baptizet seruo ꝛpi 2c. hũc. n. nullũ penitus appet inconueniens ex pte forme in ministro. ꝑtate. Autꝺo aũt q̃ 2ꝺs plures ꝑsonas non posse integrare ministrũ baptismi vnius: cõ ꝺicto trãscursu fuit cõtẽꝰ.

¶ Uidet aũt: q̃ in casu: potius ꝑ baptismo indicandũ iesset. ꝗuis ꝺifficile sit ꝺn mãcus posset etiã ablnere. Posset. n. sup caput ꝗre mosꝺicũ aũ: q̃uã inclinãꝺo caput efficꝺeret sup baptizãꝺo: 2 simul ꝑferret verba. Et in hoc posset mutꝰ aꝺiuuare: ꝗsliꝫkẽ quo vas in capite mã ci: ne caꝺeret quũ ille inclinaret caput. Imo 2 manꝰ muti plene aq̃ ꝑfite super caput mãci: ꝗpliere vicẽ valis: ita tñ q̃ motus capitis mã ci: esset effusiuus aque. ¶ Et hec sufficiãt etiã ꝑ ꝺuobus sequentibus articulis.

¶ Super qõnis. 68. articulũ primũ 2 2m.

Tertia. s. Tho.

I.q.1.7o. ar.2.ad 3m 2 4m Et.4.d. 4.q.3.ã. 3.q. 2.c. 2 ad 3m. Et.ꝺ. 6. q.1.ar.1. q.1.co2. Et.4.d 6.71.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Circa duos primos articulos hoc solū nō irrationabiliter occurrit dicendū, q in casu necessitatis ad salutē quorūlibet sufficere vt baptismus in voto parētum: picipue cū aliq exteriori signo. ¶ Moueor autez ad hoc ꝓpter auctoritate grego. dicentis apud magrm sen. in prīa dis. 4. z de cōse. dis. 4. Quod apud nos vz aqua baptismi: hoc egit apud veteres vel ꝓ parulis sola fides: vel ꝓ maioribus virtus sacrificij: vel pro his qui ex abrahe stirpe prodierūt, mysterium circūcisionis. ¶ Hinc enim arguo. Fides sola veterum nō fuit maioris virtutis apud veteres q̄ apud nos: ac per hoc nō plus potuit necessitatis vrgente articulo sine fide fūc q̄ nunc. sed fūc deficiente parulis ꝓpter solutionis auxilio: parentum fides pro paruulo sola sufficiebat. ergo nūc quando paruulo deest ꝓpium salutis remedium q̄ est baptisma: sola pārētis fides paruulū deo offerens sufficit ad salutē paruuli. ¶ Nec obstat si dicatur, q apud veteres fides parētis erat ꝓpiuz remediū paruulo z: nunc aūt aduenīente christo in carnē, institutuz est sensibile sacrm in ꝓpriū paruulo z remediū hoc inquam non obstat: q̄m duoꝝ existentiuz (sc. fide z fidei sacrāmēto) operāti apud veteres fidei: adiunctū nostro tpe fidei sacrm sub rōne possibilis intelligimus: nō vt fidei virtutem solat: sed ad impleat: z ꝓptereā qn impossibilitas sacrameutū fidei excludit: virtuti fidei locus relinquit. Et sic paruulus ex baptismo fluminis, vo to parētis suscepto, saluarē: si impossibile esset ipsum baptizari aqua. Debet aūt in tali casu parena signo crucis in frontem cū invocatione trinitatis munire: sicq; deo offerre mouentē in nomine patris z filij z spīrtussancti. ¶ Et cōfirmatur hoc ex salute paruulorū tpe circūcisionis, ante octauum diem morientiū. Nam tales fm probabiliorem opinionē morientur in circūcīsione, vt patet de fratre salomōis, z in saluabant ꝓ benedictionē seu oblationē aliquā: q̄m ex lege circūcīsionis nō sunt reddita marca deteriorīs cōditionis fēminę: quaꝝ cōstat aū octauū diē potuisse cōsequi remedium contra pctm originalis macule. Sicut igit lex circūcīsionis infantes, ꝓpter impossibilitate circūcisionis in fide parentū saluari potuerūt: ita nūc nō baptizati. ¶ Nihilq; hic aut ibi sequitur aduersus diuinam legem / sane intellectam.

¶ Super articulum tertium.

Articulus tertius dilationis baptismi vsq; ad aliquod certum tempus adhuc ꝑtēdum est certitudinem temporis posse dupliciter intelligi. Primo determinate pura octo menses. Alio modo vage, ꝙa expediēs fuit nescio: nescīendo quantum temporis interceder. ¶ Considerādum rursus est, ꝙ baptismi determinari / vel ex diuino iure vel ab ecclesia. Quantum igitur ex diuino iure apparet dilatio baptismi adultorum nō habet tempus determinatum primo modo. Nulla enim ratione ꝓsequi videtur, q̄ nūllum ad suscipiendū baptismū ita hodie / q̄ in primitiua ecclesia, dies ꝓtereat: aliqs baptismo, peccatis incurratur. ¶ Confirmatur̄q; hoc ex gestis sanctorum. Nam martin⁹ octo annis catheczizauit fuit Ambrosius nouem, Gregoꝝ tepore elephantis annus catheczizauit. Constantinus magnus in vltimo vite sue baptizat⁹ est: vt ambrosius dicit in oratione de obitu theodosij. ¶ Debet aūt determinari tempus dilati baptismi fcm modo. q̄ duplicitur monstrat. Primo ex natura precepti affirmatiui / obligātis pro loco z tempore. Precepta enim affirmatiua licet quantū ad omne tempus obligēt, nisi ex necessitate. Tertio articulum addu cat, vt author in. 4. sen. di. 17. q. 3. ā. 1. q. 1. dicit) ex parte tūmoti ad differēdū: rationez requirunt: nā si sine recte rationis arbitrio dilatio voluntaria sit, z peccatū incurritur. Potest ergo tamdiu differre quis propriū baptismum: q̄ diu rōna biliter ad differendū mouetur. Quod diuersis hoibus diuersimode accidere potest: z ꝓptereā diuersa inuenitur diuersoꝝ dilatio. ¶ Et quāuis fam incertū tpis mensurā dilatio baptismi habeat: dilatio tñ ysq; ad mortis articulum: licita non est (vt patet de conse. dis. 4. ca. quando quis) arguunt⁹ eñ negligētie huiusmodi dilatores. Nec cōstantinum credimus distulisse ex proposito vsq; ad mortē baptisma: sed quuz differret illud vsq; ad tempus optatum: interim in vitimis constitutus differendus non censuit. ¶ Ex iure aūtez positiuo scīm ꝓpo: si tempus aliqd ꝓfixum est (quod fateor: me non inuenire: z gesta dictoꝝ testantur) non esset differendus vltra tēpus prefixum. ¶ Super arti. 4.

An quarto articulo dubium occurrit, q̄ sermo litere de peccato mortali intelligitur: existentibus enim cum voluntate peccandi ventialiter, potest baptismus dari: monendo ipsos q̄ nisi voluntatem mutent, gratiam quidē filiorum dei recipiēt, sed non secundū plenitudinez baptismales: z suo eo deinde arbitrio reliquere vt ipsi viderint.

Alia ℣. Ut aug. ad boni faciū dicit. Inde ptismo aliqs mēbrū christi efficitur. Sed null⁹ peccator ꝓfitēs in voluntate peccādi post si cri membrū christi q̄s est in corpore christi. Ergo h⁹ peccatos nō est baptizand⁹ quia fructus baptizaret

Circa duos primos articulos hoc solū nō irrationabiliter occurrit dicendū, q̄ in casu necessitatis ad salutez quorūlibet sufficere vt baptismus in voto parētum: picipue cū aliq exteriori signo. ¶ Moueor autez ad hoc ꝓpter auctoritate grego. dicentis apud magrm sen. in prīa dis. 4. z de cōse. dis. 4. Quod apud nos vz aqua baptismi: hoc egit apud veteres vel ꝓ parulis sola fides / vel ꝓ maioribus virtus sacrificij: vel pro his qui ex abrahe stirpe prodierūt, mysterium circūcisionis. ¶ Hinc enim arguo. Fides sola veterum nō fuit maioris virtutis apud veteres q̄ apud nos: ac per hoc nō plus potuit necessitatis vrgente articulo sine fide fūc q̄ nunc. sed fūc deficiente parulis ꝓpter solutionis auxilio: parentum fides pro paruulo sola sufficiebat. ergo nūc quando paruulo deest ꝓpium salutis remedium q̄ est baptisma: sola pārētis fides paruulū deo offerens sufficit ad salutē paruuli. ¶ Nec obstat si dicatur, q̄ apud veteres fides parētis erat ꝓpiuz remediū paruulo z: nunc aūt aduenīente christo in carnē, institutuz est sensibile sacrm in ꝓpriū paruulo z remediū hoc inquam non obstat: q̄m duoꝝ existentiuz (sc. fide z fidei sacrāmēto) operāti apud veteres fidei: adiunctū nostro tpe fidei sacrm sub rōne possibilis intelligimus: nō vt fidei virtutem solat: sed ad impleat: z ꝓptereā qn impossibilitas sacrameutū fidei excludit: virtuti fidei locus relinquit. Et sic paruulus ex baptismo fluminis, vo to parētis suscepto, saluarē: si impossibile esset ipsum baptizari aqua. Debet aūt in tali casu parena signo crucis in frontem cū invocatione trinitatis munire: sicq; deo offerre mouentē in nomine patris z filij z spīrtussancti. ¶ Et cōfirmatur hoc ex salute paruulorū tpe circūcisionis, ante octauum diem morientiū. Nam tales fm probabiliorem opinionē morientur in circūcīsione, vt patet de fratre salomōis, z in saluabant ꝓ benedictionē seu oblationē aliquā: q̄m ex lege circūcīsionis nō sunt reddita marca deteriorīs cōditionis fēminę: quaꝝ cōstat aū octauū diē potuisse cōsequi remedium contra pctm originalis macule. Sicut igit lex circūcīsionis infantes, ꝓpter impossibilitate circūcisionis in fide parentū saluari potuerūt: ita nūc nō baptizati. ¶ Nihilq; hic aut ibi sequitur aduersus diuinam legem / sane intellectam.

¶ Super articulum tertium.

Articulus tertius dilationis baptismi vsq; ad aliquod certum tempus adhuc ꝑtēdum est certitudinem temporis posse dupliciter intelligi. Primo determinate pura octo menses. Alio modo vage, ꝙa expediēs fuit nescio: nescīendo quantum temporis interceder. ¶ Considerādum rursus est, ꝙ baptismi determinari / vel ex diuino iure vel ab ecclesia. Quantum igitur ex diuino iure apparet dilatio baptismi adultorum nō habet tempus determinatum primo modo. Nulla enim ratione ꝓsequi videtur, q̄ nūllum ad suscipiendū baptismū ita hodie / q̄ in primitiua ecclesia, dies ꝓtereat: aliqs baptismo, peccatis incurratur. ¶ Confirmatur̄q; hoc ex gestis sanctorum. Nam martin⁹ octo annis catheczizauit fuit Ambrosius nouem, Gregoꝝ tepore elephantis annus catheczizauit. Constantinus magnus in vltimo vite sue baptizat⁹ est: vt ambrosius dicit in oratione de obitu theodosij. ¶ Debet aūt determinari tempus dilati baptismi fcm modo. q̄ duplicitur monstrat. Primo ex natura precepti affirmatiui / obligātis pro loco z tempore. Precepta enim affirmatiua licet quantū ad omne tempus obligēt, nisi ex necessitate. Tertio articulum addu cat, vt author in. 4. sen. di. 17. q. 3. ā. 1. q. 1. dicit) ex parte tūmoti ad differēdū: rationez requirunt: nā si sine recte rationis arbitrio dilatio voluntaria sit, z peccatū incurritur. Potest ergo tamdiu differre quis propriū baptismum: q̄ diu rōnabiliter ad differendū mouetur. Quod diuersis hoibus diuersimode accidere potest: z ꝓptereā diuersa inuenitur diuersoꝝ dilatio. ¶ Et quāuis fam incertū tpis mensurā dilatio baptismi habeat: dilatio tñ ysq; ad mortis articulum: licita non est (vt patet de conse. dis. 4. ca. quando quis) arguunt⁹ eñ negligētie huiusmodi dilatores. Nec cōstantinum credimus distulisse ex proposito vsq; ad mortē baptisma: sed quuz differret illud vsq; ad tempus optatum: interim in vitimis constitutus differendus non censuit. ¶ Ex iure aūtez positiuo scīm ꝓpo: si tempus aliqd ꝓfixum est (quod fateor: me non inuenire: z gesta dictoꝝ testantur) non esset differendus vltra tēpus prefixum. ¶ Super arti. 4.

An quarto articulo dubium occurrit, q̄ sermo litere de peccato mortali intelligitur: existentibus enim cum voluntate peccandi ventialiter, potest baptismus dari: monendo ipsos q̄ nisi voluntatem mutent, gratiam quidē filiorum dei recipiēt, sed non secundū plenitudinez baptismales: z suo eo deinde arbitrio reliquere vt ipsi viderint.

Alia ℣. Ut aug. ad boni faciū dicit. Inde ptismo aliqs mēbrū christi efficitur. Sed null⁹ peccator ꝓfitēs in voluntate peccādi post si cri membrū christi q̄s est in corpore christi. Ergo h⁹ peccator nō est baptizand⁹ quia fructus baptizaret

32. q. 113 ar. 2. ad 3m. Et. 4. d. 4. q. 3. ar. 3. q. 2. cor. z ad 3m. Et. 4. 5 f. 72. f. 69. 2. Et quo. 3. art. 4. Et 303. 6. lec. 7. f. 69. 1.

Utrū sine baptismo aliquis possit saluari.

¶ Articulus secundus.

Ad scōm Sic ꝓcedit. Videtur q̄ sine baptismo nullus possit saluari. Dicit. n. dñs Jo. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua z spūsc̄o nō pōt introire in regnū dei. Sed illi solū saluantur, qui regnū dei intrant. Ergo nullus pōt saluari sine baptismo, quo aliqs regiatur ex aqua z spūsancto. ¶ Preterea. Jn li. de ecclesiasticis dogmatib⁹ dicit, Nullū carpe cuminum, q̄uis in bonis operib⁹ defunctū, vitam eternā habere credimus, excepto martyrio, vbi totū sacramētū baptismi complet. Sed si aliquis sine baptismo posset saluari, maxime hoc haberet locū in cathecuminis bona opera habentib⁹ qui videntur habere fidem ꝓ dilectionē operantē. Videt ergo q̄ sine baptismo nullus possit saluari. ¶ Ꝺ. Sicut supra dictū est, sacramentū baptismi est de necessitate saluti. Necessariū aūt est, sine quo nō pōt aliqd eē: vt ꝺa. 5. met. Ergo vſ q̄ sine baptismo null⁹ possit consequi salutem.

Sed cōtra Est. q̄ Aug. dicit sup leuiticū, inuisibile sanctificationē, quibuslā affusse z ꝓfuisse sine visibilibus sacramētis: visibilē vero sanctificationem (que fit sacramēto visibili) sine inuisibili posse adesse, sed non posse prodesse. Cum igitur sacramentū baptismi ad visibilem sanctificationē ptineat, videt q̄ sine sacramēto baptismi, aliquis possit salutē consequi per inuisibilem sanctificationem.

Rñdeo Dōm, q̄ sacrm baptismi dupl⁹ potest aliqui deesse. Uno modo z re z voto, qō cōtingit illis, qui nec baptizantur, nec baptizari volūt: qō manifeste ad cōtemptū sacri ptinet, q̄tum ad illos' qui hūrsum liberi arbitrij. Et ideo hi quib⁹ hoc modo deest baptismus, salutē consequi non pūt: q̄ nec sacraliter nec mētalr chō incorporāntur, per quē idōli est salus. ſ Alio mō pt sacrm baptismi alicui deesse re, sed nō voto: sicut cū aliquis baptizari desiderat. ꝭ aliquo casu ꝓuenītur morte, anteqū baptismū suscipiat. Et talis sine baptismo actuali, salutem cōsequi pōt, ꝓpter desiderū baptismi, qō ꝓcedit ex fide z dilectionē operantē: q̄ quam deus intuitus hoiem sanctificat: cui⁹ potētia sacris visibilib⁹ nō alligat. Unde ambꝝ dicit de valētiniano, qui cathecuminꝰ mortuus fuit, quem regeneraturus erā amissi. verūtamē ille gratiam quam poposcit, non amisit.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q̄ sicut dicit. 1. reg. 16, hoies vidēt que patēt, dñs aūt intuet cor. Ille aūt qui desiderat per baptismū regenerari ex aqua z spūsancto, corde quidē regenerat⁹ est, iz nō corpore: sicut z apls dicit ro. 2. q̄ circūcīsio cordis est in spiritu, nō in litera, cuius laus non ex hominibus, sed ex deo est. ¶ Ad scōm dōm q̄ nullus ꝓuenit ad vitā eternā, nisi absolutus ab omni culpa z reatu pene. Que quidē vniuersalis absolutio fit in perceptione baptismi z in martyrio: ꝓpter q̄ dicit q̄ in martyrio, omnia sacra baptismi complent. i. cōsummant ad plenā liberationē a culpa z pena. Si quis ergo cathecuminus sit habēs desiderū baptismi (q̄ aliter in bonis operibus non moreretur, que nō possunt esse sine fide per dilectionem operante) talis decedens nō statim peruenit ad vitā eternā, sed patietur penam pro peccatis preteritis: ipse tamē saluus erit sic quasi per ignē: vt dicit. 1. ad cor. 3. ¶ Ad tertium dōm, q̄ pro tanto dicit sacrm baptismi esse de necessitate salutis, quia non potest esse hominis salus, nisi salutem in voluntate habeat: que apud deum reputat pro facto.

Utrum baptismus sit differendus. Arti. 3.

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Videtur q̄ baptismus sit differēdus. Dicit enim leo papa. Duo tpa. i. pascha z pentecoste ad baptizandum a romano pontifice legitime prefixa sunt: vnde dilectionem vestram monemus, vt nullos alios dies huic obseruationi misceatis. Videtur ergo q̄ oporteat non statim aliquem baptizari sed vsq; ad predicta tempora baptismū differri. ¶ Ꝺ. In cōcilio agathensi legit. Judet quotū perfidia frequenter ad vomitum redit. si ad leges catholicas venire voluerint octo menses inter cathecuminos ecclesie limē introeant: z si pura fide venire noscantur, tunc demū baptismi gratiam mereant. Non ergo statim sunt homines baptizandi. sed vsq; ad certū tempus est differendum baptisma. ¶ Preterea. Sicut dicitur Jsa. 27. iste est omnis fructus vt auferatur peccatū. Sed magis videt auferri peccatum vel etiam diminui, si baptismus diu differat. primo quidem, q̄ peccantes post baptismū, grauius peccant: fm illud hebr. 10. quanto magis putatis deteriora mereri supplicia, qui sanguinē testamenti pollutū duxerit, in quo sanctificatus est. i. per baptismum. Secō q̄ baptismus tollit peccata preterita, non aūt futura: vnde quanto magis baptismus differt, tanto plura peccata tollit. Videtur ergo q̄ baptismus debeat diu differri.

Sed ꝓtra Est. q̄ dicit eccle. 5. non tardes conuerti ad dñm, z ne differas de die in diem. Sed ꝓfecta cōuersio ad deum, est eoꝝ qui regenerantur in christo ꝓ baptismum. Non ergo debet baptismus differri de die in diem.

Rñdeo Dōm, q̄ circa hoc distinguendū est, vtrū sint baptizandi, non est differendus baptisma. prio q̄dē, q̄ non expectatur in eis maior instructio, aut etiam plenior cōuersio. Secō propter periculum mortis: q̄ non potest eis alio remedio subueniri, nisi per sacramentū baptismi. Adultis vero subueniri pōt per solum baptismi desiderium: vt supra dictū est. ¶ Et ideo adultis nō statim cū conuertunt, est sacramētū baptismi conferendum: sed opz differre vsq; ad aliquod certū tempus. ſ Primo q̄dē propter cautelam ecclesie, ne decipiat, sacramentū ficte accedentibus confereñ: fm illud. 1. Joā. 4. nolite omni spiritui credere: sed probate spiritus si ex deo sint. Que quidē probatio sumitur de accedentibus ad baptismū, q̄m per aliquod spatium eoꝝ fides z mores examinātur. ſ Secō hoc est necessariū, ad vtilitatē eoꝝ qui baptizantur: q̄ aliquo temporis spatio indigent, ad hoc q̄ plene instruantur de fide, z exerciteñtur in his que pertinēt ad vitā christianam. ſ Tertio hoc est necessariū ad quandā reuerentiā sacramēti: dū in solēnitatibus ꝓcipuis. i. pasche z pentecostes, hoies ad baptismū admittunt: z ita deuotius sacramentum suscipiunt. ¶ Hec tñ dilatio est ꝓtermittēda duplici rōne. ſ Primo quidē q̄m illi qui sunt baptizandi apparēt perfecte instructi in fide, z ad baptismum idonei, sicut philippus statim baptizauit eunuchuz (vt habet act. 8.) z petrus cornelium, z eos qui cū eo erant: vt habetur act. 10. ſ Secō, ꝓpter infirmitatē aut aliquod periculū mortis. Unde leo papa dicit, illi qui necessitate mortis, egritudinis, obsidionis, persecutiōis, z naufragij vrgentur, omni tempore debent baptizari. Si tamen aliquis morte preueniatur, articulo necessitatis sacramentū excludente, dum expectat tempus ab ecclesia instītutum, saluatur licet per ignem: vt supra dictū est. Decre baptismum: nisi ex causa necessaria z licentia prelatorum ecclesie. Sed tamen z hoc peccatum cum aliis deleri potest per succedentē cōritionem: que supplet vicē baptismi: vt supra dictum est.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q̄ illud mādatū leonis pape de obseruādis duobus tpibus in baptismo, intelligendū est de adultis, excepto tñ periculo mortis, qō semp in pueris est timēdū: vt dictū est. ¶ Ad secūdū dicendū, q̄ illud de pāt, si nō fuerint plene cōuersi. Et tñ vt ibidē subditur: si intra tēpus prescriptum, aliqō periculum infirmitatis incurrerint, debēt baptizari. ¶ Ad tertiū dicēdū, q̄ baptismus per granā quā cōfert, nō solū remouet peccata preterita: sed etiā impedit peccata futura ne fiāt. Ilhoc aūt precipue desiderandū est, vt hoies non peccent. Secō arto aūt, vt leuius peccēt, vel etiā vt eoꝝ pcā mundētur. Scōm illud. 1. Jo. 2. filioli mei hec scribo vobis, vt nō peccetis: sed z siqs peccauerit, aduocatū hēmus apud pfem Jesum christū iustū, z ipse est ꝓpitiatio pro peccatis nostris.

Utrū peccatores sint baptizandi. Arti. 4.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Uſ q̄ peccatores sint baptizādi. Dicit enim zach. 13. in die illa erit fons patēs domui dauid z habitātibus hierusalem, in ablutionem peccatoꝝ z mēstruate. Quod quidem intelligit de fonte baptismali. Ergo videt q̄ sacramentū baptismi sit etiā peccatoribus exhibēdū. ¶ Ꝺ. Dñs dicit math. 9. nō est opus valētibus medicus, sed male habētibus. Male aūt hītes. sunt peccatores. Cū igit spiritualis medici. i. christi, medicina sit baptismus, videt q̄ peccatoribus sit sacramētum baptismi exhibendū. ¶ Ꝺ. Nullū subsidiuz debet peccatoribus subtrahi. Sed peccatores baptizati, ex ipso characterе baptismali spiritualiter adiunant, cuz sit quedā dispositio ad gratiā. Ergo videtur q̄ sacramentū baptismi sit peccatoribus exhibendum.

Sed contra Est. q̄ aug. dicit, q̄ creauit te sine te, non iustificabit te sine te. Sed peccator cum habeat voluntatem non dispositam non cooperatur deo. Ergo frustra adhiberetur sibi baptismus ad iustificationem. ſ.

Respondeo Dicendum, quod aliquis potest⁹ dici peccator dupliciter. Uno modo propter maculam z reatum preteritum. Et sic peccatoribus est sacramentū baptismi conferendum: q̄ est ad hoc ꝑticulariter institutū, vt per ipsum peccatorum sordes mundentur: secundum illud ephe. 5. mundans eam sc̄z ecclesiam: lauacro aque in verbo vite. ſ Alio modo potest dici aliquis peccator ex voluntate peccādi z proposito persistendi in peccato. Et sic peccatoribus non est sacramentum baptismi conferendum: primo quidem, quia per baptismum homines christo incorporantur: fm illud gal. 3. quicunqz in christo baptizati estis, christum induistis. Quandiu autez aliquis habet voluntatem peccandi, non potest esse christo conunctus: fm illud. 2. cor. 6. que participatio iustitie cum iniquitate? Unde z aug. dicit in li. de penitentia, q̄ nullus sue voluntatis arbiter constitutus, pōt nouam vitam inchoare, nisi eum veteris vite peniteat. ſ Secundo, quia in operibus christi et ecclesie nihil debet fieri frustra. Frustra autem est, quod non pertingit ad finem ad quem est ordinatum. Nullus autē habens voluntatem peccandi, simul potest a peccato mundari, ad quod ordinatur baptismus: quia hoc esset ponere contradictoria esse simul. ſ Tertio, quia in sacramentali bus signis non debet esse aliqua falsitas. Est autem signum falsum: cui res significata non respondet. Ex hoc autem, q̄ aliquis lauandum se prebet per baptismum: significatur q̄ se disponat ad intentionem ablutionem. Quod non contingit de eo: qui habet propositum persistendi in peccato. Unde manifestum est, q̄ talibus sacramentum baptismi non est conferendum.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q̄ illud verbum est intelligendum de peccatoribus qui habent voluntatem recedendi a peccato. ¶ Ad scōm dicendū, q̄ spiritualis medicus. i. christus: opak dupliciter. Uno modo interius per seipsum: et sic preparat voluntatem hominis: vt bonum velit, z malum odiat. Alio modo operatur per ministros, exterius adhibendo sacramenta: et sic operatur perficiendo exterius, id quod est interius inchoatum. Et ideo sacramentum baptismi non est exhibendū, nisi et in quo interius conuersionis aliquod signum apparet: sicut nec medicina corporalis adhibetur infirmo, nisi in eo aliquis motus vitalis nature appareat. ¶ Ad tertium dicendum, quod baptismus est fi-

Ad 1. ad hrto.

Universidad de Deusto
Biblioteca

deisacrm. Fides aũt insomnis nõ sufficit ad salutem, nec ipsa est fundamentũ: sed sola fides formata, que per dilectionem operatur: vt aug. dicit in lib. de fide ⁊ operibus. Unde nec sacrm baptismi saluteꝫ cõferre põt cũ voluntate peccandi: que fidei formã excludit. Non est autem per impressionem characteris baptismalis aliquis dispondꝰ ad gratiam, quandiu in eo apparet voluntas peccandi: quia deus neminem ad virtutem cõpellit: sicut dama. dicit.

¶ Utrum peccatoribus baptizatis sint imponenda opera satisfactoria. Arti. 5.

Ad quintũ Sic procedit. Videt q̃ peccatoribus baptizatis sint opera satisfactoria imponẽda. Hoc enim ad iustitiam dei pertinere videtur: vt pro quolibet peccato aliquis puniatur: secundum illud eccle. viii. cũcta que fiunt adducet deus in iudicium. Sz acta que fiunt adducuntur per opera satisfactoria imponuntur peccatorib⁹ vt penam preteritorum peccatorum. Ergo videtur q̃ peccatoribus baptizatis sint opera satisfactoria imponenda. ¶ Ꝑ. Per opera satisfactoria exercitantur peccatores de nouo conuersi ad iustitiam: ⁊ subtrahuntur occasiones peccãdi: nam satisfacere est peccatum causas excidere: et peccatis aditum nõ indulgere. Sed hoc maxime est necessarium nuper baptizatis. Ergo videtur q̃ baptizatis sint opera satisfactoria iniungenda. ¶ Ꝑ. Non minus debitum est: vt homo deo satisfaciat q̃ proximo. Sed nuper baptizatis iniungendum est: vt satisfaciant primitis eos leserint. Ergo etiam est eis iniungendum vt deo satisfaciant per opera penitẽtie.

Sed ꝓtra Est, q̃ ambro. super illud rom. xi. sine penitentia sunt dona ⁊ vocatio dei, dicit. Gratia dei in baptismo non requirit gemitũ nec planctum, vel etiam opus aliquod: sed solam fidem, ⁊ omnia gratis condonat.

Rideo Dicendum, q̃ sicut apostolus dicit rom. vi. quicũq; baptizati sumus in nomine Jesu: in morte ipsius baptizati sumus: consepulti enim sumus ei per baptismum in mortem ita scilicet q̃ homo per baptismum incorporatur ipsi morti christi. Manifestum est autem ex supradictis, quod mors Christi satisfactoria fuit sufficienter pro peccatis: non solum nostris, sed etiam totius mundi: vt dicitur prime Joan. ii. Et ideo ei qui baptizatur: pro quibuscunq; peccatis non est aliqua satisfactio iniungenda: hoc enim esset iniuriã facere passioni ⁊ morti Christi: quasi ipsa non esset sufficiens ad plenariã satisfactionem pro peccatis baptizatorum.

Ad primũ Ergo dicit in lib. de baptismo paruulorum, ad hoc baptismus valet: vt baptizati christo incorporentur: vt membra eius. Unde ipsa pena Christi fuit satisfactoria pro peccatis baptizatorum: sicut et pena vnius membri potest esse satisfactoria pro peccato alterius membri. Unde isa. liii. dicit, vere languores nostros ipse tulit: ⁊ dolores nostros ipse portauit. ¶ Ad secundum dicendum, q̃ nuper baptizati: exercitandi sunt ad iustitiam, nõ per opera penalia, sed per opera facilia: vt quasi quodam iacte facilis exercitu, promoueantur ad perfectiora: vt glos. dicit super illud psal. sicut ablactatus super matre sua. Unde ⁊ dominus discipulos suos de nouo conuersos: a teinuit exculsanit: vt patet matth. 9. Et hoc est quod dicitur prime pe. ii. sicut modo geniti infantes, lac concupiscite, vt in eo crescatis in salutem. ¶ Ad tertiũ dicendũ, q̃ restituere male ablata proximis ⁊ satisfacere eis de iniurijs illatis est cessare a peccando: quia hoc ipsum quod est detinere aliena, ⁊ proximum lesum non placare, est peccatum. Et ideo peccatoribus baptizatis iniungendum est q̃ satisfaciant proximis: sicut ⁊ q̃ desistant a peccato: non est autem eis iniũgendum, p̃ pro peccatis preteritis aliquam penam patiantur.

¶ Utrum peccatores ad baptismum accedentes, teneantur sua peccata confiteri. Arti. 6

Ad sextũ Sic procedit. Videtur q̃ peccatores ad baptismum accedentes, teneantur sua peccata confiteri. Dicitur enim mat. 3. q̃ baptizabantur multi a Joanne in iordane confitentes peccata sua. Sed baptismus christi est perfectior quam baptismus Joannis. Ergo videtur q̃ multomagis illi qui sunt baptizandi baptismo Christi: debeant sua peccata confiteri. ¶ Preterea. Prouer. 28. dicitur: qui abscondit scelera sua, non dirigetur: qui autem confessus fuerit ⁊ reliquerit ea, misericordiam consequetur. Ergo baptizandi debent sua peccata confiteri. ¶ Preterea. Penitentia requiritur ante baptismum: secundum illud act. ii. agite penitentiam: ⁊ baptizetur vnusquisq; vestrum. Sed confessio est pars penitentie. Ergo videtur quod confessio peccatorum requiratur ante baptismum.

Sed cõtra Est, quod confessio peccatorum debet fieri cum fletu: dicit enim aug. in lib. de penitentia: omnis ista varietas consideranda est ⁊ deflenda. Sed fletus penitentialis non requiritur ante baptismum. Ergo a baptizandis non est requirenda confessio peccatorum.

Respondeo Dicendum, q̃ duplex est peccatorũ confessio. Una quidem interior, que fit deo. Et talis confessio peccatorum requiritur ante baptismum: vt. l. homo sua peccata recognitans, de eis doleat. Non enim potest inchoare nouam vitam nisi poeniteat eum veteris vite: vt dicit aug. in lib. de penitentia. Alia vero est confessio peccatorum exterior, que fit sacerdoti. ¶ Et talis confessio non requiritur ante baptismum. Primo quidem: quia talis confessio cum respiciat personam ministri: pertinet ad penitentie sacramentũ, quod non requiritur ante baptismum: quia est ianua omnium sacramentorum. ¶ Secundo quia confessio exterior, que fit sacerdoti: ordinatur ad hoc q̃ sacerdos confitentem absoluat a peccatis, et liget ad opera satisfactoria: que baptizatis non sunt imponenda: vt supra dictum est. Nec etiam baptizati indigent remissione peccatorum per claues ecclesie: quibus omnia remittuntur per baptismum. ¶ Tertio quia ipsa particularis confessio homini facta, est penosa propter verecundiam confitentis. Baptizato autem nulla exterior pena imponitur. Et ideo a baptizatis non requiritur specialis confessio peccatorum: sed sufficit generalis quã facit, cum secundum ritum ecclesie, abrenunciant sathane ⁊ omnibus põpis eius. Et hoc modo dicit quedam gl. mat. 3. q̃ in baptismo Joannis: exemplum dabatur baptizandis confidendi peccata, ⁊ promittendi meliora. Sic̃ q̃ tñ baptizandi, ex deuotione sua peccata confiteri vellent, esset eorum confessio audienda, nõ ad hoc q̃ eis satisfactio imponeretur: sed ad hoc q̃ contra peccata consueta: eis spiritualis informatio vite traderetur.

Ad primũ Ergo dicendũ, q̃ in baptismo Joãnis non remittebantur peccata: sed erat baptismus penitentie. Et ideo conuenienter accedentes ad illud baptisma, confitebantur peccata: vt ꝑm qualitatem peccatorum: eis penitentia determinaretur. Sed baptism⁹ christi est sine exteriori penitentia determinatur. Unde non est similis ratio. ¶ Ad ꝑm dicendũ, q̃ baptizatis sufficit confessio interior deo facta, ⁊ etiam exterior generalis ad hoc q̃ dirigantur ⁊ misericordiam consequantur. Nec requiritur confessio specialis exterior: sicut dictus est. ¶ Ad tertiũ dicendũ, q̃ confessio est pars penitentie sacramentalis, que non requiritur ante baptismum: vt dictum est. Sz requiritur interioris penitentie virtus.

¶ Utrum ex parte baptizati requiratur intentio suscipiendi sacramentum baptismi. Arti. 7.

Ad septimum Sic procedit. Videtur quod ex parte baptizati non requiratur intentio suscipiendi sacramentum baptismi. Baptizatus enim se habet sicut patiens

3.q.49. a.3.ad.2 e.l. arti. 6.c. Et 2.di. 6.q.1.ã. 3.q.1. corin. Et 3.di. 29.ã.3.q 2.ad.1. Et 4.di stin. 6.q a.1.ã.1.q.1 cor. Et. 4.Ꝫ ca. 59. Et rom. xi. lec. 4 co. 4. et 5.

¶ Super arti. 5.

Hoc articulo quinto ⁊ sexto loquitur magister sententiarum: et currit suggerendo: vt ex deuotione sua peccata confitentes ante baptismum: nõ absoluãtur: quoniã non sunt capaces sacramenti penitentie ante baptismũ. Nec eorum confessio talis esset sacramentalis: nisi forte per reductionem.

Et 4.di stin. 6.q 1.ã.2.q. 3.ꝛ diſſ. 17.q.1. art.2.q. 4.col.

¶ Super arti. 7.

Iste sonat vt fumendus est.

¶ In corpe functo rñsioni ad 2m. vbi dr. si in adulto deesset intẽtio suscipiẽdi sacrm: eẽt rebaptizandꝰ. Dubiũ occurrit magnũ, an ex pte baptizati ita necia sit intẽtio suscipiẽdi sacrm baptismi: vt si illa deficiat, bapmᵛ nullꝰ sit. ¶ Et rõ dubiũ varietas opinionũ: quidã eñ (de quo nũero est dura. in. 4. sen. di. 4. q. 2.) tenẽtur: hoc est tã in adultis ꝑ in paruulis: requiri cõsensum ex pte baptizati. Alij ſo (de quorũ nũero est author in. 4. sen. dis. 6. q. 1. art. 2. q. 3.) tenẽt totaliter oppm: scz q̃ nec in paruulis nec in adulto / p se loquẽdo exigit voluntas propria. Dico aũt p se loquẽdo: q̃ in adulto exigit voluntas ꝑpria ꝑ accñs hoc est vt remouens ꝓhibẽs: puta pctm vel Ziam volũtatẽ. Quidã aũt (de quorũ nũero est scotus in. 4. sen. di. 4. q. 3.) distinguendũ putãt inter adultũ ⁊ puerũ tenẽtes q̃ in adulto requirit volũtas: in paruulo autem non. ¶ Et qm̃ qõ est difficilis: videndũ est de dictis eorũ: hẽant rõnes opinionũ: ⁊ deinde rõnabiliorẽ dr̃i modus eligendus est. ¶ Prima igit opinionẽs vlr requirẽ cõfessum ex pte baptizati: fundat ꝓ sup ritu ecclie petentis a baptizando / vis baptizari: ¶ Sedo sup hoc q̃ baptizari est passio voluntaria. ¶ Tertio ꝓcedit dr̃ãdus sic. Quicqd ẽ de nẽcitate sacri in vno: est de nẽcitate sacri i oib⁹: i ſibus quidẽ ſtr, ⁊i ꝓportionaliꝫ ꝓportionaliter: sed volũtas recipiẽdi baptismũ est de nẽcitate sacri in adultis: ergo est et de nẽcitate sacri in puulis, ꝓportionalr tñ: hoc est volũtate interpretatiua quo ad puulos / sicut ꝑpria quo ad adultos. Probat⁹: nos. Adultꝰ fit⁹ mõ ꝺ se hñs ad fidẽ ⁊ ad fidei sacrm: sz credere ñ põt nisi volẽs: ergo nec baptizari pt nisi volẽs. ¶ Et cõfirmat ex mãdato dñi, docete oẽs gẽtes: baptizãtes eos ꝛc. vbi hic. dicit nõ põt suscipi sacrm: misi alia fidei suscepit ſtatẽ. ¶ Affert. 4. rõ ex ifa huiꝰ ar. sopz inchoatẽ nouã vitã / velle illã: ac p hoc pmꝰ: qõ ẽ baptisma. ¶ Oppositẽ aũt opinionis. s. q̃ nõ p se reqrit velle ex pte baptizati: fundam est / q̃ tota efficacia sacri baptismi est ex pte ipsius sacri: nec reqrit ex pte patiẽtis nisi capacitatẽ absq; ẽtestate, pbatq; ꝑ eo q̃ de fetũ videmus puulũ oẽs baptizatũ nõ esse rebaptizãdũ. Et hinc sumitur ratio. Quicdd nõ est de necessitate sacramẽti in vno / nõ est de necessitate sacramẽti in reliqꝺ: sz cõsensus nõ est de necessitate sacri in puulis: ergo nec i adultis. ¶ Tertiẽ aũt opionis rõ est: qz si adultꝰ caret ꝓsensu / vt cõtemnere ipsum saltẽ interpretative. ¶ Et vt ab hac vltia incipiam⁹ / rñ baptismi / sz oporteret aliqrã ptẽ declinare: hoc est velle aut nolle baptizari. Qõ aũt est de veritate cõdõnalis / nõ curãda ve politate ẽntis: vertit. n. i qõnẽ: si adultꝰ neuter ꝛ volũtatẽ ad baptismũ baptizarẽt dormiẽs, an eẽt postea baptizãdꝰ: ꝑ ẽan suscipet characterẽ vl nõ, cui qõni (vt ꝓz) nõ satisfit ꝑ hãc opionẽ deciinãtẽ ad alterũ extremũ. ¶ Prime aũt opionis fundamẽtũ primũ de ritu eccle / nõ cogit: qm̃ code ecclesie ritu petit ẽt a baptizãdo si credit in deũ ꝑm oipotẽtẽ ꝛc. ⁊ tñ cõstat nõ exigi ad necessitatẽ sacri fidẽ sine suã sine primi ex pte baptizati. Secm q̃ fundamẽtũ petit principiũ. Tertiũ ſo ãbiguũ assumit sc̃ in adulto reqrit p se ꝑpriã volũtatẽ: ꝑ hẽ. n. de q̃ ẽ qõ. ¶ Et ad pbõnẽ dici facile põt / si hitudinẽ nõ tenere. s. q̃ adultꝰ ita se debeat hñe ad sacrm fidei sicut se hz ad credere: qm̃ credere ꝓfitit mãifeste in actiõe volũtaria / sacrm aũt fidei mãifeste cõfitit i pati seu suscipere: ⁊ ppea fi est ſite. Auctias aũt hiero. nõ est ad ꝓpositũ: qz de fide loqtur / qõ antẽ bãdũ. hoc. n. est qõ ſtit in dubiũ / an patiẽs in baptismo / exigat velle vt necessariũ dispõnẽ ad receptionẽ sacri. hoc. n. ẽ totũ in q̃ cõsistit qõ. ¶ Qõ aũt addit q̃ nullꝰ puer baptizatꝰ est rebaptizãdꝰ / sz negẽt a te nẽntibꝰ primã opionẽ: magnã tñ ꝑm rõnẽ vim hñe vr. ¶ Hic excurſus / mihi vr cũ 2ª opione / q̃ p se loquẽdo ſi exigit intẽtio seu volũtas ex pte baptizãdi de nẽcitate sacri: sz sufficit in ipso nõ inueniri obicz volũtatis ẽtie. ¶ Probatq; ꝑ 2m. pmo aũtẽ innocẽtiũ. 3. extra de baptismo ⁊ effectu in ca. maiores cãs. Ibi. n. mota qõne de suscipiẽtibus characterẽ / ⁊ relata opione quorũdã dicẽtiũ characterẽ imprimi etiã inuitis: refutata deinde hac opinione q̃ ad totalr inuitos / concludit hec verba in calce, Tũc q̃ characterẽ sacẽalis imprimit operatio quã obicẽ volũtatis ẽtie nõ inuenit obsistẽtẽ. Ubi manifeste ꝓz intẽta cõclo determinata ab aplica sede. ¶ Sedo ꝓbat vrẽdo tã dicta rõne in sacro. Intẽtio aũt nõ requirit ex pte patiẽtis, sed ex pte agẽtis. Ergo vt q̃ ex pte baptizati, nõ requirat intẽtio suscipiẽdi baptismũ.

¶ Ꝑ. Si ꝑtermittat id qõ requirit ad bapmm nõ est denuo baptizãdus: sicut cũ ꝑtermittit inuocatio trinitatis: vt. s. dcm ẽ. Sz ex hoc nõ vr aliqs eẽ denuo baptizãdꝰ, q̃ intẽtionẽ nõ hẽbat suscipiẽdi bapmm: alioqn cũ de ntẽtiõe baptizati nõ cõstet, qlz posset petẽ se denuo baptizari pp intẽtionis defectũ. Nõ vr ergo q̃ intentio requirat ex pte baptizati, vt suscipiat sacrm. ¶ Ꝑ. Baptismus ꝺ pcm originale dat. Sed originale pcm ꝺhitur sine intentione nascẽtis. Ergo baptismus (vt videtur) intentionem non requirit ex parte baptizati.

Sed ꝓtra Est, q̃ ꝑm ritum ecclesie baptizãdi, pfitent se petere ab ecclia baptismũ. Per qõ profitentur suam intẽtionem de susceptione sacramenti.

Rideo Dõm. q̃ p baptismũ aliquis moritur veteri vite pci ⁊ incipit quãdã vitẽ nouitatẽ: ꝑm illud ro. 6. cõsepulti sumus ꝓpter q̃ bapm in mortẽ: vt quõ ꝓpter surrexit a mortuis p gloriã ꝑtis, ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemus. Et hõ sicut ad hoc q̃ homo moriat veteri vite, requirit ꝑm aug. in habẽte vsum lib. arb. vol. eas, qua eum veteris vite peniteat, ita requirit volũtas qua tendat vite nouitatẽ: cuius pincipiũ est ipsa suscepto sacri. Et hõ ex pte baptizati reqrit voluntas siue intẽtio suscipiẽdi sacramentũ.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ in iustificatiõe q̃ fit p baptismũ, nõẽ passio coacta: sed volũtaria. Et hõ reqrit intẽtio recipiẽdi id qõ ei dat. ¶ Ad ꝺm dicẽdũ, q̃ si in adulto deesset intẽtio suscipiendi sacramẽtũ, esset rebaptizãdus. Si tñ hoc nõ cõstaret, esset dõm si nõ es baptizatus, ego te baptizo. ¶ Ad tertiũ dr̃, q̃ baptismus ꝛ dinat nõ solũ ꝺ originale pctm, ꝫ ẽt ꝺ actuala: q̃ p voluntatẽ ⁊ intẽtionẽ cauſantur.

¶ Utrum fides requiratur ex parte baptizati. Articu. 8.

Ad octauũ Sic procedit. Videt q̃ fides reqratur ex pte baptizati. Sacramẽtum enim baptismi a christo est institutũ. Sz christus formã baptismi tradẽs, fidẽ baptismo ꝑmittit, dicẽs mar. vlt. q̃ crediderit ⁊ baptizatus fuerit saluus erit. Ergo videt q̃ nisi sit fides, nõ possit esse sacramẽtũ baptismi. ¶ Ꝑ. Nihil frustra in sacris ecclesie agitur. Sz ꝑm ritũ ecclesie, ille q̃ accedit ad baptismum, de fide interrogat. cũ dr̃, credis in deũ pfem ꝛc. Ergo vr q̃ fides ad baptismũ reqratur. ¶ Ꝑ. Ad baptismũ reqrit intẽtio suscipiẽdi sacrm. Sed hõ põt esse sine recta fide: cũ baptismus sit recte fidei sacrm. p eum enim incorporant hoies chr̃o (vt aug. dicit i lib. de baptismo paruulorũ) hoc aũt non põt esse sine recta fide: ꝺz illud ephe. 3. habitare chr̃m p fidẽ in cordibus vestris. Ergo videt q̃ ille qui nõ hz rectã fidẽ, non possit suscipere sacrm baptismi. ¶ Ꝑ. Infidelitas est grauissimũ peccatũ: vt in secũda pte habitũ est. Sed permanentes in pctõ, nõ sunt baptizãdi. Ergo etiã nec ꝑmanentes in infidelitate.

4.di. 6. q.1. ar. 3. q.1.2. q. 2. arti. 2. q. 3. coꝛ. ⁊ dist. 9. ar. 2. qõ. 2. ad. 2.

Qõ nõ est de necessitate sacri in vno recipiẽte baptismũ, nõ est de necessitate sacramẽti p se loquẽdo in quocunq; recipiente baptismum: sed in puulis volũtas etiã interpretatiua nõ exigit vt ꝑpria dispositio ad recipiẽdũ baptismũ: ergo in nullo baptizãdo reqrit p se loquẽdo cõsensus ad recipiẽdũ baptisma. Et ꝑhat minor: qz voluntas parentum nõ est dispositio aliꝫ / sed sola approximatio agentis ad patiẽs: vt ex remouẽte obstaculũ. Tum qm̃ extrinsecũ ẽ ẽ: pz vero volũtatẽ parentis solũmõ approximare passiuũ actiuo: offerẽdo infantẽ baptismo: ex eo q̃ si inde faceret filiũ baptizari: non vt nutriretur christianꝰ: ꝺz totalr nutriẽdũ i iudeũ: ob solãs corpis sanitates ifantẽ vellet baptizari: et hoc ipsm diceret ac cõpelleret ministrũ ad baptizandũ vel ipsemet baptizaret: in ſitate infans esset baptizatꝰ: ⁊ tñ tũc paterna volũtas nec ex charitate, nec ex ſpe, nec fide, nec ex ecclie volũtate ibi coopararetur: qm̃ ecclesia ſi sciret / resisteret tali oblationi. Nihil ergo facit oblatio pueri, nisi q̃ approximat passiuũ agẽti: iniuriãq; paterne tollit auctis, que illi irrogaret ſi infans pr̃e iusto baptizaret. Sufficit ergo in baptizando nõ inueniri obicẽ voluntatis cõtrarie ad hoc vt character suscipiat ex baptismo. ¶ Sz ꝺ hoc instãt duplr. Primo vtẽdo argumẽto allato i dicta decretali: q̃ scz sequeret ex hoc / q̃ aliqs adultꝰ nunq; ꝓsentiens baptismo: ptineret rõne sacri ad iurisdictionẽ ecclie stice: ac per hoc ad seruandã regulã christiane fidei fozet rõnabilr cõpelleꝺus: qꝺ est absurdũ. ¶ Obicit quoq; a dura, ꝑhanter q̃ volũtas adulti baptizãdi reqrit p se: nisi ſi velle suscipe baptismũ / nõ ſit i adulto dispõ nẽcia ad baptismũ ꝑm se: sequit q̃ nolle seu renuere vel negligere suscipe ipsm / nõ erit impedimẽtũ: qz nõ impedit nisi velle oppm. ¶ Ad primũ hor̃ ar / q̃ rõ ꝓcedit ex extrinsecis accñtib⁹: hẽ ẽ iurisdictio ecclastica: ⁊ ppea parũ roboris hz. Uerũtñ dupliciter solui põt. Primo q̃ cañs ille aut impolis aut plusq; rarissimus est: sczyt adultꝰ neuter baptizet. regule aũt de iurisdictiõis actib⁹ (puta de cõpellẽdo ⁊ similib⁹) nanq; ꝑm se: cõmuniter eueniũt. Secũdo q̃ vno inconueniẽti dato / multa inconueniẽtia sequi pñt: ⁊ ideo dato hoc inconueniẽti q̃ minister temere baptizaret adultũ neutrũ: nõ est mirũ sed aliud inconueniẽs. s. q̃ talis esset de iurisdictione eccle rone sacri: ⁊ nõ esset cõpellendꝰ ad christianitatẽ seruãdã: qz nũquã cõsenſit: sed dormiens baptizatus est. ¶ Ad obiectionẽ ꝺo durã. rñdet / q̃ scẽla nihil valet. Et ꝑhatio nulli⁹ etiãappentie ẽ: qm̃ nolle bapm / ꝑm se / aduersat suscepti: bapmi: ⁊ iõ impedit ipsum: ⁊ nõ qz tollit suũ cõtrariũ: puta velle baptismũ. ¶ Nec putes authorẽ hoc in loco alteriꝰ fuisse opinionis: vt ꝓz ex eo q̃ inferius dicet pueros infidelium si inuitis parentibus baptizarentur fore baptizatos. qõ aũt hic dixit intelligẽ dũ est ꝑm id qõ semp de facto inueniꝫ in adultis: sc̃z q̃ nõ inuenit nenter: hz aut hz velle aut nolle re ſpectu baptismi implicite vel explicite ꝛc. Et ꝓpterea verificat q̃ si in adulto deesset intentio suscipiendi sacramentum: esset rebaptizandus: defectus enim intentionis contrarium haberet annexam intentionem.

¶ Super articulum octauum.

In artic. 8. aduerte verba authoris intelligi de adultis: qm̃ recta fidẽ necessario requiri ad vltimũ effectũ baptismi sui sonant. Et hoc dico propter paruulos: in quib⁹ nec intentio nec fides ex parte baptizati requiritur.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Alex. de Hales.

¶ Super articul. 9.

IN articulo nono in responsione ad primum dicit, et secundum intelligere accōmodationes ecclesie, p parvulis credit, intendit, renunciat &c. Ad literam enim quia similitudo ex proprio verificatur: quum institutus esset ritus baptismi pro adultis: accommodatus est idem ritus ad parvulos: vt quod proprie fit ab adultis: secundum quandam similitudinem fieret a parvulo: non proprio sed ecclesie ose. Et quoniā ad solemnitatē baptismi hec spectāt: ideo sine his baptism⁹ fact⁹ valet.

¶ In rēspōsione ad secundum: non sic in reliquis ecclesie fidē prodesse infanti qui baptizatur: quasi merituм fidei existens in ecclesia, salvet infantem: quoniam infans non per fidem sed per fidei sacramentum regulariter salvatur. Sed intelligere ecclesie merita p̄ esse infanti, z in articulum cōmunionis sanctorum: z particulariter tum ozando pro infante: tum applicando eundez sacrāmento ex corde puro z charitate plena.

¶ Super articulum decimum.

IN articulo decimo in corpore articuli, advertere autorez sentire vno supponere filios infidelium baptizatos si initio parentibus baptizarentur. Hoc enim suppōnit ratio dicens esse periculosum taliter filios infidelium baptizare: quia de facili ad infidelitatez redirent propter naturalem affectuz ad parentes. ¶ Nec opus esse arbitror, dispūtare hic cum durgn. z petro de pal. qm ex supradictis in artic. 7. satis apparet irrationabilem esse opinionem, dicentiū voluntatem extrinsecā requiri ex parte baptizati infantis, de necessitate sacramenti.

¶ In codez aduerte authorem, nō facere differētiam quo ad propositū, inter filios indeoꝝ vt alioꝝ infidelium: difficultas tñ specialis de iudeis rationē ser-

4.di.4. q.3. ā.1. q.1. Et mat. q.4.ar.1 co. pno. Et dl.4. ar.2. co. Et dl.9 ā.2.1.69 fin.

Sz̄ Est, q̄ gre. scribēs q̄dco ✠ epō: dicit, Ab antiq̄ patrū instōne dicim⁹: vt q̄ apud heresim: in trinitatis nole baptizank. cū ad sctāz eccl̄iaz redeūt, aut vnctiōe chrismatis, aut ipōne manꝰ, aut sola p fessione fidei, ad sinū mr̄is eccl̄ie reuocenk. Hoc aūt nō eēt, si recta fides eēt de necessitate baptismi. Nō g̃ recta fides ex neēitate requiritur ad susceptionem baptismi.

Rñdeo Dōm, q̄ sicēt dictio pz, duo efficiūt in aīa p baptismū. s. character z gra. Dupl⁹ g̃ aliq̄d ex neēitate req̄rit ad baptismū. Unomō sine q̄ gra hri nō pōt: q̄ est vltim⁹ effect⁹ sacr̄i. Et h mō recta fides ex necessitate req̄rit ad baptismuz: q̄ sicut dr̄ ro. 3. iustitia dei ē p fidē Jesu xp̄i. ✠ Aliomō req̄rit aliq̄d ex necessitate ad baptismū, sine q̄ character baptismalis imprimi nō pōt. Et sic recta fides baptizati nō requirit ex necessitate ad baptismū, sicut nec recta fides baptizantis: dūmō aīm cetera que sunt de necessitate sacr̄i. Nō enim sacr̄m p̄ficitur per iustitiā hominis dātis vel suscipientis baptismum: sed per virtutem dei.

Ad p̄mū Ergo dōm, q̄ dñs loquitur ibi de baptismo fm q̄ perducit hoies ad salutē p gr̄am iustificātem. Q̄ quidē sine recta fide eē nō pōt. z ideo signāter dicit: q̄ crediderit, z baptizatus fuerit, saluus erit. ¶ Ad fm dōm, q̄ ecclia intēdit hoies baptizare: vt emūdenk a pctō: fm illud isa. 27. hic ē oīs fruct⁹ vt auferak pcm̄. Et ideo q̄tū est de se, nō intēdit dare baptismū nisi hīrib⁹ rectā fidē: sine qua nō est remissio pctōꝝ. Et pp hoc interrogat accedēt̄es ad baptismū, an credāt. Si tñ sine recta fide aliqs baptismū suscipiat extra ecclīaz nō percipit illud ad suā salutē. Ēsi aug. dicit. Ecclia paulo cōparata, indicat nobis, posse q̄dē baptismū eē, hoies etiā foris accipere sed saluē b̄itudis extra eā neminē pcipe vl tenere. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ ēt nō hīs rectā fidē circa alios articulos, pōt hre rectā fidē circa sacr̄m baptismi, z ita nō ipedit qui possit hre intēt̄ionē suscipiēdi sacr̄m baptismi. Si tñ etiā circa hoc sacr̄m non recte sentiat, sufficit ad perfectionē sacr̄i gñalis intētio, q̄ intendit suscipere baptismū, sicut chr̄s instituit: z sicut eccl̄ia tradit. ¶ Ad quartū dōm q̄ sicut sacr̄m baptismi nō est cōferēdū et q̄ nō vult ab aliis petīs recedere: ita ēt nec ei q̄ nō vult infidelitatē deserere. Uter q̄ tñ suscipit sacr̄m, si ei cōferak: hs nō ad salutem.

¶ Utrum pueri sint baptizandi. Artī. 9.

Td nonū Sic p̄cedit. Uf q̄ pueri non sint baptizandi. In eo enī qui baptizat, requiritur intētio suscipiēdi sacr̄m: vt. ā. dictū est. Sz̄ mōt aūt intentionē nō pōt pueri hre. cum non hēant vsum liberi ar. Ergo vf q̄ nō possint suscipere sacr̄m baptismi. ¶ Ꝑ. Baptism⁹ est fidei sacr̄m: vt supra dictū ē. Sz̄ pueri nō hīt fidē: q̄ cōfitīt in credētiū volūtate: vt aug. dicit sup Joan. Nec etiā pōt dici q̄ saluenk in fide parentū: q̄ q̄dq̄ parētes sunt infideles: z sic magis p eoꝝ infidelitatē dānarenk. Ergo videt q̄ pueri non possint baptizari. ¶ Ꝑ. Prime pet. 3. dicit q̄ homines saluos facit baptisma, si carnis depō sordiū sed cōsciētie bone interrogatio in deū. Sed pueri nequ conscientiam habēt bonā vel malam (cū non hēant vsum rōnis) neq̄ etiā conuenienter ipsi interroganturcum nō intelligāt. Non ergo pueri debent baptizari.

Sz̄ ꝓtra Est, q̄ dio. dicit vl.c. eccl. hier. diuini nr̄i duces scz apli: pbauerūt ifantes recipi ad baptismū.

Rñdeo Dōm, q̄ sicut apls dicit ro. 5. si vni⁹ delicto, mors regnauit p vnū. s. p adām multo magis abūdāciaz gratie z donatiōis z iustitie accipiētes: in vita regnabūt per vnū Jesum chr̄stū. Puer aūt ex pctō ade pctīs originale cōtrahunt. Quod pz ex hoc q̄ sunt mortalitati subi: q̄ per pctm̄ primi hois in oēs pertrānsiit: vt apls ibidē dicit. Uñ multomagis pueri p̄nt per chr̄m gr̄am accipe: vt regnent in vita eterna. Ipse aūt dñs dicit Jo. 3. q̄ nisi quis renatus fuerit ex aqua z spū. s. nō pōt introire in regnū dei. Uñ necessariū fuit pueros baptizari: vt sicut per adām danationē incurrerūt nascēdo, ita p chr̄m salutē cōsequank renascēdo. ✠ Fuit etiā cōueniēs pueros baptizari: vt a pueritia nutriti in his q̄ sunt chr̄stiane vite. firmi⁹ in ea pseuerēt: fm illud prouer. 22. adolescēs iuxta viā suā, etiā cū senuerit nō recedet ab ea. Et hanc rationē assignat dionys. vii. c. ecl. hier ar.

Ad p̄mū Ergo dōm, q̄ regio spūalis q̄ fit p baptismū: est quodāmodo situs naturalis carnalis: quātū ad hoc, q̄ sicut pueri in mr̄is vteris ꝓstituti: nō p seipsos nutrimentū accipiūt: sed ex nutrimento mr̄is sustēt̄ank: ita etiā pueri nondū hīntes vsum rōnis: quasi in vtero mr̄is ecclie cōstituti, nō per seipsos: sed p actū ecclie salutē suscipiūt. Uñ aug. dicit in lib. de pctīs z meritis z remissione, ✠ Mr̄ ecclia os mr̄is parvulis pebet: vt sacris mysteriis imbuanf: q̄ nōdū pōt corde, ꝓpio credere ad iustitiā: nec ore, ꝓpio cōfiteri ad salutē. Si aūt, ꝓpterea recte fideles vocank: q̄m fidē p verba gestantiū quod ămō pōt tur: cur etiā nō penitētes hēank: cū p eoꝝdē verba gestāntiū, diabolo z huic seculo abrenūtiare mōstrentur? Et eadē rōne pōt dici intendētes, nō p actū ꝓprie intentionis, cū ipsi q̄dq̄ cōtranitantur z ploret: sed p actū eoꝝ a q̄b⁹ offerunt. ¶ Ad fm dōm, q̄ sicut aug. scribens bonifacio dicit in ecclia saluatoꝝ: puuli per alios credūt, sicut ex aliis q̄ in baptismo remittunf: pcā trahere. Hec impedīt eoꝝ salus si parētes sint infideles: q̄ sicut aug. dicit: eide bonifacio scribēs: offerunt puuli ad percipiēdā spūalē gratiā: non tā ab eis quoꝝ gestank manib⁹ (qui aūto z ab ipsis si z ipsi boni fideles sunt) q̄b ab vniuersa societate fidēliū atq̄ fidelium. Ab oībus nāq̄ offerri recte intelligunf, quibus placet q̄ offeruntur. z quoꝝ charitate ad cōionē scti spūs adiungunf. Infidelitas aūt ꝓprioꝝ parentū: etiā si eos post baptismū: demoniorū sacrificijs imbuere conentur, pueris nō nocet: q̄ vt aug. ibi dem dicit: puer semel gñatus per alioꝝ voluntatē: deinceps nō potest vinculo alterne mi⁹q̄ astrāri q̄ obstringi: vbi nulla sua voluntate cōsentit: fm illud ezech. 18. Sicut aīa patris mea est: ita et aīa filij: aīa q̄ peccauerit, ipa morīet. Sed ideo ex adam traxit, q̄ sacrāmēti illius gr̄a solueret: q̄ nondū erat aīa separatim viuēs. Fides aūt vnius: imo totius ecclesie paruulo pdest per operationē spūs. s. qui vnit ecclesiā: z bona vnius alteri cōicat. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ sicut puer cū baptizatur nō per seipsum: sed p alios credit: ita non per seipsum: sed p alios interrogat: z interrogati confitent fidē ecclesie in persona pueri, qui huic fidei aggregat per fidei sacr̄m. Conscientiā aūt bonā cōsequuntur pueri etiā in seipso: non quidem actu: sed habitu per gratiam iustificantem.

¶ Utrum pueri iudeoꝝ vel aliorum infidelium sint inuitis parentibus baptizandi. Art. 10.

Ad p̄mū Sic procedit. Uf q̄ pueri iudeoꝝ vel aliorū infidelium sint baptizandi etiā inuitis parentibus. Magis enī dz homini subuenīri ꝛ periculū mortis eternę: quā contra periculū mortis tpalis, Sz̄ puero in periculo mortis tpalis exīti: est subueniendū etiā si parētes per malitiā contraniterentur. Ergo multo magis est subueniendū pueris infidelium filijs: per baptismū cōtra periculū mortis eternę: etiā inuitis parentib⁹. ¶ Ꝑ. Filij seruoꝝ sunt serui, z in pāte dñoꝝ. Sz̄ iudei sunt serui regū z pncipū, z quicunq̄ etiā alij infideles. Ergo absq̄ omni iniuria pōt pncipes filios iudeoꝝ vel alioꝝ infidelū facere baptizari. ¶ Ꝑ. Quilibet homo est magis dei: a quo hz animā, quam patris carnalis, a quo habet corpus. Non est ergo iniustum si pueri infidelium filij parentibus carnalibus auferantur: z deo per baptismum consecrentur.

Sed ꝓtra Est, q̄ in decr. dist. 45. ex scripto toletano sic dicit de iudeis, precepit scā synodus nemini deinceps ad credendū vim inferre: non enim tales inuiti saluandi sunt: sed volentes: vt integra sit forma iustitie.

Rñdeo Dz̄, q̄ pueri infidelū filij, aut hīnt vsū rōnis aut nō hīnt. Si aūt hīnt: tūc ad ea q̄ sunt iuris diuini vel naturalis, ineipiūt sue potestatis esse. Et ideo ꝓpria voluntate inuitis parentib⁹ possunt baptismū suscipere. sicut z matrimoniū cōtrahere. Et ideo tales licite moneri pōnt et induci ad suscipiendū baptismū. ✠ Si vero nondum habent vsum liberi arb. Fm ius nāle sunt sub cura parentū quādiu ipsi sibi ꝓuidere nō pōnt. vñ etiā z de pueris antiquorum dicitur, q̄ saluabant in fide parentū. Et ideo contra institiam nāle esset, si tales pueri in uitis parentib⁹ baptizarenk: sicut etiā si aliquis dñs vsum rōnis baptizaretur inuitus. ✠ Esset etiā periculosum taliter filios infidelium baptizare: q̄ de facili ad infidelitatem redirēt. ꝓ nāles affectū ad parētes. Et ideo non hz hoc eccl̄ie cōsuetudo, q̄ filij infidelū inuitis parentibus baptizentur.

Ad p̄mū Ergo dōm, q̄ a morte corporali nō est aliquis eripiendus cōtra ordinē iuris ciuilis: puta si aliquis a suo iudice condēnetur ad mortem, nullus dz eū violēter a morte eripere. Unde nec aliquis dz irrumpere ordinē iuris naturalis vel diuini. ¶ Ad tertium dōm, q̄ homo ordinatur ad vsū per rōnem, ꝓ quā deū cognoscere pōt. Unde puer anteq̄ vsum rōnis habeat, naturali ordine ordinat in deum per rationem parentū: quoꝝ cure naturaliter subiacet: z fm eoꝝ dispositionem sunt circa ipm diuina agenda.

¶ Utrū pueri in maternis vteris positi, sint baptizandi. Art. 11.

4.dist.6. q.1.ar.1. q.1.2 dl. 23.q.2. ar.2.q.1 ad 3m. 2.2m.

Td vndecimum Sic procedit. Uidet q̄ pueri in mr̄is vteris existentes, possint baptizari. Ēsi cacus esī est dominum chr̄i ad salutē, cū peccatū ade ad dānationem: vt apls dicit ro. 5. sed pueri in matermis vteris dānank pp pctm̄ ade. Ergo multo magis saluari possunt ꝓ donū xpi, q̄ quidez fit p baptismū. Ergo pueri in maternis vteris exīstes pōnt baptizari. ¶ Ꝑ. Puer in vtero matris existēs, aliquid matris esse videt. Sed baptizata matre baptizat quicquid est eius intra ipsum existens. Ergo videt q̄ baptizata matre baptizetur puer in vtero eius existens. ¶ Preterea. Mors eterna pcior est q̄ mors corporalis. Sed de duobus malis minus malum est eligendum. Si ergo puer in vtero matris existens baptizari non pōt, melius esset q̄ mater aperirek, z puer vi eductus baptizaretur, q̄ q̄ puer eternaliter dānaretur, absq̄ baptismo decedens. ¶ Preterea. Contingit quandoq̄ q̄ aliqua ps pueri pitus egreditur: sicut legitur Gen. 38. q̄ pariente thamar, in ipsa effusione infantiuz, vnus protulit manum, in qua obstetrix ligauit coccinum dicens, iste egredietur prior, illo vero manum retrahente, egressus est alter. Quandoq̄ autem in tali casu imminet periculum mortis. Ergo videtur quod illa pars debeat baptizari, puero adhuc in materno vtero existente.

Sed cōtra Est, q̄ aug. dicit in epistola ad bardanū, Nemo renascit nisi primo nascat. Sz̄ baptism⁹ est q̄dā spūalis regnio. Non ergo dz aliquis baptizari priusq̄ ex vtero nascatur.

Rñdeo Dicēdū, q̄ de necessitate baptismi est, q̄ corpus baptizā-

Alex. de Hales de meritis z remissione pctōꝝ.

2.2.q. 10.ā.12. Et quo. 2.ar. 7. Et quo. 3. artic. 11.co.

Super arti. 11m.

Occurrit decidendū consequenter dicēdum sub correctione tamen, parvulos in matermis vteris pexistentes posse saluari: sicut supertius diximus de infantib⁹ qui non possunt baptizari. Posse autem saluari dico per sacramentum baptismi, non in re sed in voto parentuz fuisse prium, cum aliqua benedictione ipsius ad deum cum invocatione trinitatis. ¶ Moueor aūt ad hoc duplici ratione. Una est rationabile esse, vt duna miserico: dia p uideret homini in quocunq̄ naturali statu de aliquo remedio salutis: ita vt nulluz re liquerit fiatum, potē tem allegare impossibile esse sibi salutis remedium: esset autem sine omni remedio derelictus statu motientium in vtero, nisi parentum fides illis posset subuenire: sālus enim que potest a deo infanti in vtero conferri ex speciali priuilegio: non spectat ad remedium illius status: quoniā infra ordinem diuinoꝝ miraculoꝝ concludi tur. ¶ Secundo, ex eo q̄ fiat⁹ ille est caro par baptismi sanguinis: si enim propter christū infans in vtero occideretur, martyz esset non minus quam innocētes. Rationabile siquidem videtur parentum fides posse optando perducere ad id ad quod corporalis passio infantem ducit. ¶ Quo circa cante et irreprehensibiliter ageretur: si periclitātibus in vtero pueris ob maternā egritudinem vel partus difficultatem, benedictio in nomine trinitatis daret: z cassesdiscisio de de uino reseruaret tribunali. Quis scit si diuina misericordia homōi baptismum in voto parentum acceptet? vbi nulla iniuria fz sola impossibilitas sacramēti excludit.

4.di.4. q.3.ā.1. q.2. Et dist. 18.q.1. arti.3.q. 1.co. Et 4.q. 28.ar.3. ad 2m.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super q.69.ar.7

Hi questionis.69.primus septez articulis nihil occurrit scribendum: nisi pro septimo articulo notandum: q aperire ianuam regni celestis: per se primo est effectus mortis Christi. Attribuitur autem baptismo: eo quod in sui institutione ceteris aperti leguntur: et quia sacramenta efficiunt inchoas quo adhuc obligatuam a morte christi, z quia sufficienter causat aptionem celi cuilibet baptizato: dum tollit omnem culpam z penam tam persone q̃ nature: nō statim assequendo totum suū effectū: sed tempore congruo: ita q̃ (vt in arti. 4. p̃x) sicut virtute baptismi auferentur a tutis in resurrectione omnes penalitates: ita virtute baptismi aperitur ianua celestis: tempore congruo exhibituro ingressum: et propterea baptizati ante mortem christi: non nisi post christi mortem ingressi sunt regnum celoꝝ. Et hoc vocat author habere certam spem de introitu celesti: z hoc precedebat baptizatus circuncisio: circuncisio enim habebat virtutem tollendi omnem penalitatem quam habet baptismus. Quamuis etiam dici posset: q̃ baptismus ad mortem Christi: quia imperfecte configurabat morti Christi (vtpote configurans christo mortuo: non in re: sed in fide) ita etiaz imperfecte aperiebat celum: vt littera responsionis ad secundum sonat.

¶ Et hec sint dicta p dignitate baptismi: quantum enim spectat ad eventuz: christi sponsi mortuo patuit ianua celestis tā baptizato q̃ circunciso.

Sed baptismus non consueuit dari dormiētibus. Ergo nō dz dari amentib⁹ z furiosis.

Sz ꝓra Est. q̃ aug. dicit. 4. cōfes. de amico suo, qui cum desperaretur baptizatus est nesciens. Et tū baptismus in eo efficaciam habuit. Ergo carētibus vsu rōnis, aliqñ baptism⁹ dari debet.

Rñdeo Dicendū. q̃ circa amentes z furiosos est distinguendum. Quidam enim sunt a nativitate tales, nulla habentes lucida intervalla: in quibus etiam nullus vsus rationis apparet. Et de talibus quantum ad baptismi susceptionez, videtur esse idem iudicium z de pueris. q̃ baptizantur in fide ecclesie: vt supra dictum est. ¶ Alii vero sunt amentes: qui ex sana mente quam habuerunt prius, in amentiam inciderunt. Et tales sunt iudicandi sm voluntatem quā habuerunt: dum sane mentis existerent. Et ideo si tunc apparuit in eis voluntas suscipiēdi baptismum: debet eis exhiberi in furia et amentia cōsimili ac si tunc actu cōtradicant. Alioquin si nulla voluntas suscipiendi baptismum in eis apparuit dum sane mētis essent: non sunt baptizandi. ¶ Quidā vero sunt, qui et si a nativitate fuerint furiosi vel amentes, habent tamen aliqua lucida intervalla, in quibus recta rōne vti pñt. Unde si tunc baptizari voluerunt: baptizari pñt etiaz in amentia cōstituti. Et debet eis tunc sacramentū conferri si periculū timeatur: alioqn melius est vt tempus expectetur in quo sint sane mentis: ad hoc q̃ devotius suscipiant sacrm. Si aūt tempore lucidi intervalli non appareat in eis voluntas suscipiendi baptismum: baptizari non debent in amentia constituti. ¶ Quidā vero sunt, qui etsi nō omnino sane mentis existant, inquantū tñ rōne vtunt, q̃ possunt de sua salute cogitare: z intelligere sacramenti virtutē. Et de talibus idem est iudicium, sicut de his qui sane mentis existunt: qui baptizantur volētes, nō aūt inuiti.

Alias ✠ ritu.

Ad ꝑmū Ergo dōm. q̃ amentes qui nunq̃ habuerunt nec hñt vsum rōnis: baptizantur ex intentione ecclesie: sicut z ex actu ✠ ecclesie credunt z pentent: sicut supra de pueris dictū est. ¶ Illi vero qui aliquo tempore habuerunt vel hñt vsuz rōnis: sm propriā intentionem baptizantur: quam habent vel habuerunt tempore sane mentis. ¶ Ad 2m dōm. q̃ furiosi vel amentes carent vsu rationis per accidēs. i. ꝑpter aliquod impedimentum organi corporalis: non autem, ꝑpter defectum alie rationalis: sicut bruta animalia. Unde non est de his similis rō. ¶ Ad tertium dōm. q̃ dormientes non sunt baptizandi nisi periculum mortis imminet: in quo casu baptizari debent: si prius in eis voluntas apparuit suscipiendi baptismū: sicut z de amentibus dictū est. Sicut aug. narrat in. 4. li. confes. de amico suo: q̃ baptizat⁹ ē nesciēs: ꝑpter periculū mortis.

¶ De effectibus baptismi. Questio 69.

Deinde cōsideradū est de effectibus baptismi. ¶ Et circa hoc querunt decem. Primo vtrū per baptismū auferant omnia peccata. Secundo: vtrum per baptismum liberetur homo ab omni pena. Tertio vtrum baptismus auferat penalitates huius vite. Quarto: vtrum per baptismū conferantur homini gratie z virtutes. Quinto: de effectibus virtuum, qui per baptismum conferuntur. Sexto: vtrū etiā parvuli in baptismo gras z ꝟtutes accipiant. Septimo, vtrū p baptismū aperiatur baptizatis ianua regni celestis. Octauo, vtrū baptismus equalē effectuz habeat in oib⁹ baptizatis. Nono, vtrū fictio impediat effectū baptismi. Decimo, vtrū recedēte fictione, baptismus obtineat suū effectū.

¶ Utrū per baptismum tollantur omnia peccata. Artī. 1.

A D primū Sic procedit. Ut q̃ p baptismum nō tollant oia peccata. Baptismus enim est quedā spiritualis regeneratio, que contra ponit ḡnioni carnali. Sed per ḡnationē carnalem hō cōtrahit nō solū originale ꝑtm. Ergo p baptismum tollit solū originale peccatū. ¶ Ꝑ. Pgia est sufficiēs cā remissiōis actualiū pctoꝝ. Sed ante baptismū in adultis requiritur pnia: sm illud act. 2. pniam agite, z baptizetur unusquisq; vestrum. Ergo baptismus nihil operatur circa remissionē actualium pctoꝝ. ¶ Ꝑ. Diversoꝝ morboꝝ diuerse sunt medicine: quia sicut hiero. dicit: non sanat oculum: q̃ sanat calcaneū. Sz ꝑtm originale, q̃ p baptismū tollitur: est aliud genus peccati a peccato actuali. Ergo non oia pcā remittunt̃ per baptismum. 2.di.31. q.1.ar.1. Et.4.di 3.in. 4.q 2.ā.1.q. 1. z dist. 19.q.5. ā.3.q.1. Et.4.3 ca.59.et 72.co.2 Et heb. 6.col.3. fin.

Sed ꝓra Est. q̃ dicitur ezech. 36. effundam supervos aquam mundam: z mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris.

Rñdeo Dōm. q̃ sicut apls dicit ro. 6. dcīs q̃ baptizati sumus in christo Jesu: in morte ipius baptizati sumus. Et postea concludit: ita z vos existimate mortuos quidē esse peccato: viuētes aūt deo in christo Jesu dño nostro. Et quo patet q̃ per baptismū homo mouit vetustati peccati: z incipit viuere novitati gratie. Omne aūt peccatū ad pñtinā vetustatem pertinet. Uñ dīs est, q̃ omne peccatū per baptismum tollatur.

Ad ꝑmū Ergo dicendū. q̃ sicut apls dicit ro. 5. peccatū ade non tantū potest quantū pōt donū christi, quod in baptismo percipit. Nam iudiciū ex vno in cōdemnationem: gratia aūt ex multis delictis in iustificationē. Unde z aug. dicit in lib. de bapt̃ismo parvuloꝝ: q̃ generante carne tantummodo trahitur peccatū originale: regenerante aūt spiritu: nō solus originalium: sed etiam voluntariorum fit remissio peccatorum. ¶ Ad 2cm dōm. q̃ nullius peccati remissio fieri potest nisi per virtutem passionis christi: vñ z apostolus dicit heb. 9. q̃ sine sanguinis effusione, non fit remissio. Unde motus humane voluntatis qui est in penitente, non sufficeret ad remissionem culpe, nisi adesset fides passionis christi: z propositū participādi ipsam vel suscipiendo baptismum: vel subiciendo se claustris ecclesie. Et ideo quando aliquis adultus penitens ad baptismum accedit: consequitur quidem remissionem omnium peccatorum ex proposito baptismi: perfectius aūt ex reali susceptiōe baptismi. ¶ Ad tertium dicendum. q̃ ratio illa procedit de particularib⁹ medicinis. Baptismus autem operatur in virtute passionis christi: que est vniuersalis medicina omnium peccatorum. Et ideo per baptismum omnia peccata tolluntur.

¶ Utrū per baptismū liberet hō ab omni reatu peccati. Artī. 2.

A D scōm Sic procedit. Uidetur q̃ per baptismum non liberet hō ab omni reatu peccati. Dicit em apostolus Ro. 13. que a deo sunt: ordinata sunt. Sed culpa non ordinatur nisi per penam: vt aug. dicit. Ergo per baptismum non tollitur reatus pene precedentium peccatoꝝ. ¶ Preterea. Effectus sacramenti aliquam similitudinē habet cum ipso sacramēto: q̃ sacra no. le. efficiunt quod figurant: vt supra dictū est. Sed ablutio baptismalis: habet quidem aliquam similitudinem cum ablutione macule: nullam aūt similitudinem habere videtur cum subtractione reatus pene. Non ergo per baptismum tollitur reatus pene. ¶ Preterea. Sublato reatu pene, aliquis non remanet dignus pena: z ita iniustū esset eum punīri. Si igitur per baptismum tollitur reatus pene: iniustum esset post baptismum suspendere latronem qui ante homicidiuz committitur ita per baptismum tollereꝰ rigor humane disciplīne: quod est inconueniens. Non ergo per baptismum tollitur reatus pene. 2. Et ro.11 l.4.co. 4.7.5. Et heb. 6.co.3. fin.

Sed cōtra Est. q̃ ambo. dicit super illud Rom.vj. sine penitentia sunt dona z vocatio dei: gratia inquit dei in baptismo, gratis omnia condonat.

Rñdeo Dicendū. q̃ (sicut supra dictū est) per baptismū aliqs incorporat passiōi z morti christi. Sm illud ro. 6. si mortui sumus cum christo credimus q̃ simul etiam viuemus cū eo. Ex quo patet q̃ omni baptizato communicat passio christi ad remedium: acsi ipse passus z mortuus esset. Passio aūt christi (sicut dictū est) est sufficiens satisfactio pro omnib⁹ peccatis omnium hominū. Et ideo ille qui baptizatur, liberatur a reatu totius pene, sibi debite pro peccatis, acsi ipse sufficienter satisfecisset pro omnibus peccatis suis.

Ad ꝑmū Ergo dicendū. q̃ qz pena passionis xpi cōcatur baptizato, inquantū fit membrū christi, acsi ipse penā illā sustinuisset, ideo eius peccata remanēt oidonata per penā passionis christi. ¶ Ad 2cm dōm. q̃ aqua nō solū ablut, sed etiā refrigerat. Et ꝛa sua refrigerio significat subtractionē reatus pene, sicut sua ablutione, significat emundationē a culpa. ¶ Ad tertiū dicendū. q̃ in penis que iudicio humano inferūtur, nō solum attendit̃ qua pena sit homo dignus quo ad deum: sed etiam in quo sit obligatus quo ad homines, qui lesi z scandalizati sunt ꝑ peccatū alicuius. Et ideo iz homicida per baptismum liberetur a reatu pene quo ad deum, remanet tamē obligatus adhuc quo ad homines: quos iustū est edificari de pena, sicut sunt scandalizati de culpa. Pie tamen talib⁹ puncipes posset penam indulgere.

¶ Utrum per baptismū debeant auferri penalitates presentis vite. Artic. 3.

A D tertium Sic procedit. Uidet q̃ per baptismū debeāt auferri penalitates pñtis vite. Ut enī apostolus dicit ro. 5. donum christi est ex multis delictis in iustificationē. Sed q̃ peccatum ade (vt ibidē apls dicit) mors in hunc mundū intrauit, z per cōsequens oēs alie penalitates pñtis vite. Ergo multo magis q̃ donū christi qs in baptismo percipit, homo a penalitatibus pñtis vite debet liberari. ¶ Ꝑ. Baptismus auferz culpam originalē z actualem: sicut supra dictū est. Sic aūt aufert actualem culpā: q̃ liberat ab omni reatu pene cōsequēte actualē culpam. Ergo etiam liberat a penalitatibus pñtis vite, que sunt pena originalis peccati. ¶ Preterea. Remota causa, remouetur effectus. Sed causa harum penalitatum est peccatum originale, quod tollitur per baptismum. Ergo nō debeāt huiusmodi penalitates remanere. 2.di.32. q.1.ar.1. q.1.exi. 33.q6.2. art.2. Et.3.dis. 19.ar.3. q.2. Et.4.di. 4.q.1.ā. 1.q.1. Et.3 ca.52.fi.z 53. ad 2.z.2.7 ca.59. Et li.6 q.15.

Alio q. contra.

Sed cōtra Est. q̃ super illud ro. 6. destruatur corpus peccati. dicit glo. Per baptismū ad agit, vt vetus homo crucifigat, z corpus peccati destruat: nō ita vt in ipso viuente, carnis ⁊ cōcupiscētia resperta z inmata, repente absumatur z nō sit: sed ne obsit mortuo, que inerat nato. Ergo pari ratione nec alie penalitates per baptismum tolluntur.

Rñdeo Dōm. q̃ baptismus hz virtutē auferendi penalitates pñtis vite, non tñ eas aufert in presenti vita: sed eius virtute auferentur a iusto in resurrectione, qñ mouale hoc induet immortalitatem: vt dicitur prime corin. 15. ¶ Et hoc rationabiliter. primo quidē: qz per baptismū homo incorporatur christo, z efficitur membrū eius: vt supra dictū est. Et ideo cōueniens est, vt id agatur in membro incorporato, q̃ est actū in capite. Christus aūt a principio sue cōceptionis fuit plenus gratia z veritate: habuit tamen corpus passibile, q̃ post passionē z mortem est ad vitam gloriosam resuscitatum. Unde z christianus in baptismo gratiam cōsequitur quātum ad animā: hz tñ corpus passibile, in quo pro christo possit pati, sed tandem resuscitabitur ad impassibilē vitā. Unde apls dicit ro. 8. q̃ suscitauit iesum christum a mortuis, vivificabit z mortalia corpora vestra ꝑpter inhabitantē spiritū eius in vobis. z infra eodem. Si heredes quidē dei, coheredes aūt christi: si tñ compatimur, vt z simul glorificemur.

¶ Secūdo hoc est cōueniēs ꝑpter spirituale exercitiū: vt vez cōtra cōcupiscentiā z alias passibilitates pugnās homo, victorie coronam acciperet. Unde super illud ro. 6. vt destruatur corpus peccati. dicit glo. Si post baptismum vixerit homo in carne, habet concupiscentiā cum qua pugnat, eamqz adiuuante deo superet. In cuius figuram dicitur iudicum. 3. Ide sunt gentes, q̃s dominus dereliquit, vt erudiret in eis israelem, z posteā discerēt filii eorum certare cum hostib⁹, et habere consuetudinē preliandi. ¶ Tertio hoc fuit conueniens, ne homines ad baptismum accederent propter impassibilitatem presentis vite: et non propter gloriam vite eterne. Unde z apostolus dicit prime cor. 15. Si in hac vita tantum sperantes sumus in christo, miserabiliores sumus omnibus hominibus.

Ad ꝑmum Ergo dicendum. q̃ (sicut gl. dicit ro. 6. super illud. vt vltra non seruiamus peccato) sicut aliquis capiens hostem atrocissimum non statim interficit eū, sed patitur eum cum dedecore z dolore aliquātulū vivere: ita z christus pēnā primo assumpsit, in futuro aūtē z perimet.

¶ Ad secūdū dicendum. q̃ sicut ibidem dicit glo. duplex est pena peccati: gehēnalis z tēporalis. Gehennalem prorsus deleuit christus, vt eam non sentiant baptizati z vere penitentes. Temporalem vero nondū penitus tulit: manet enim fames, sitis z mors z huiusmodi. Sed regnum z dominium eius delevit: vt. s. hoc homo non timeat. Et tandem in nouissimo eandem penitus exterminabit. ¶ Ad tertium dicendum. q̃ (sicut in secunda parte dictum est) peccatum originale hoc modo processit. q̃ primo persona infecit naturam, postmodum vero natura infecit personam. Christus vero conuerso ordine primo reparat id quod persone est, z postmodū simul in omnibus reparabit id quod nature est. Et ideo culpam originalis peccati, et etiam penam carētie visionis diuine, que respiciunt personam, statim per baptismū tollit ab homine: sed penalitates presentis vite (sicut mors, fames, sitis et alia huiusmodi) respiciunt naturam, ex cuius principiis causantur, prout est destituta originali iustitia. Et ideo isti defectus non tollentur, nisi in vltima reparatione nature, per resurrectionem gloriosam.

¶ Utrū per baptismū cōferantur homini gras z virtutes. Ar. 4. 1.q.71.ā. 3.co1.

A D quartū Sic proceditur. Uideꝝ q̃ p baptismum non conferant̃ homini gratia z virtutes. Quia sicut supra dictum est, sacramenta no. le. efficiunt quod figurant. Sed per ablutionem baptismi significatur emūdatio anime a culpa, non autem infoamatio anime per gratiam z virtutes. Uidetur igitur q̃ per baptismum non conferantur homini gratia z virtutes. ¶ Ꝑ. Illud quod tam aliquis adeptus est, nō indiget iterum suscipere. Sed aliqui accedunt ad baptismum, tam habentes gratiam z virtutes: sicut act. 10. legitur: vir quidam erat in cesarea, nomine cornelius: centurio cohortis que dicitur italica, religiosus z timens deum: qui tamen postea a petro baptizatus est. Non ergo per baptismum conferuntur gratie z virtutes. Et di.4. q.3.ā.2 q.2. Et di.9. ar.1.q.2 co2. Et di.18, q.1.ar.5. q.1.co2.

¶ Ꝑ. Uirtus est habitus, ad cuius rationem pertinet q̃ sit qualitas difficile mobilis, per quaz aliquis faciliter z delectabiliter operetur. Si post baptismum remanet in hominibus promptus ad malum: per quod tollitur virtus, z consequitur difficultatem quis ad bonum, quod est actus virtutis. Ergo per baptismum non consequitur homo gratiam z virtutes.

Sed ꝓra Est. q̃ ad titū. 3. dicit apostolus: saluos nos fecit per lauacrū regnationis (i. per baptismum) z renouationis spiritus. s. quem effudit in nos abunde. i. ad remissionem peccatoꝝ z copiam virtutum: vt glo. ibi exponit. Sic ergo in baptismo datur gra spiritus. s. z copia virtutum.

Rñdeo Dōz. q̃ (sicut aug. dicit in lib. de baptismo puloꝝ) ad hoc baptismus valet, vt baptizati christo incorporentur vt mēbra eius. A capite aūt christo: in omnia membra eius, gra z virtutis plenitudo derivatur: sm illud Jo. 1. de plenitudine eius nos omnes accepimus. Unde manifestum est, q̃ per baptismum aliquis consequitur gratiam z virtutes.

Ad ꝑmū Ergo dicendum. q̃ sicut aqua baptismi per suam ablutionem significat emundationez culpe: z per suum refrigerium significat liberationem a pena: ita per naturalem claritatem significat splendorem gratie z virtutū. ¶ Ad secundum dicendum. q̃ sicut dictum est. q̃ remissionem peccatoꝝ aliquis consequitur ante baptismum, sm q̃ habet baptismum in voto vel explicite vel implicite: z tñ cū realiter suscipit baptismū: fit plenior remissio quantū ad liberationem a tota pena. Ita etiam ante baptismū: cornelius z alii similes: cōsequuntur gratiā z virtutes. per fidem christi z desiderii baptismi implicite vel explicite: postmodū tamē in baptismo maiorem copiā gratie z virtutū cōsequuntur. Unde super illud psal. super aquas refectionis educauit me. dicit glo. Per augmentum virtutis z bone operationis educauit in baptismo. ¶ Ad tertium dicendum. q̃ difficultas ad bonū, z promptitudo ad malum, inueniuntur in baptizatis, non propter defectum habitus virtutum: sed propter cōcupiscentiam: que non tollitur in baptismo. Sicut tamen per baptismum diminuitur concupiscentia, vt nō dominetur: ita etiam diminuitur virtutū dictoꝝ, ne homo ab his superetur. 4.di. 4 q.2.art 2.q.3.4 z.5. Et di.5. q.2.ar.1 q.1.co. z ad.1. Et ar.5. q.1.co1. Et di.18 q.1.ar.1. q.1.ad.1 Et ql.1. ā.4.co.

¶ Utrum convenienter attribuantur baptismo quidam actus virtutum. Articulus.5.

A D quintum Sic ꝓceditur. Uidetur q̃ inconvenienter attribuantur baptismo pro effectibus quidam actus virtutū s. incorporatio ad christū, illuminatio: z fecundatio. Non enim baptismus datur adulto, nisi fideli, sm illud mar. vlt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit, saluus erit. Sed per fidem aliquis incorporatur christo: secundum illud ephe.3, habitare christum per fidem in cordibus vestris. Ergo nullus baptizatur nisi iam christo incorporatus. Non ergo est effectus baptismi: incorporari christo. ℂ Ꝑ. Illuminatio fit per doctrinā: ꝑm illud ephe. 3, multi omnium sanctorū mutuo data est gratia hec, illuminare omnes ⁊c. Sed doctrina precedit baptismū in catheczismo. Non ergo est effectus baptismi. ℂ Ꝑ. Fecunditas pertinet ad generationem actuam. Sed per baptismum aliquis regeneratur spiritualiter. Ergo fecunditas non est effectus baptismi.

Sz ꝓtra Est, q̄ aug. dicit in li. de baptismo puloruꝫ q̄ ad hoc valet baptism⁹: vt baptizati cꝛpi incorporentur. ℣ Dio. etiā. 2. c. eccl. hier. illuminationē attribuit baptismo. ℣ Et super illud psal. super aquam refectionis: dicit glos. q̄ anima, peccatoruꝫ ariditate sterilis, fecundatur per baptismum.

Rn̄deo Dicendū, q̄ per baptismū aliq̄s regenerat in spiritualē vitā, q̄ est ꝓpria fidelium christi: sicut apls dicit gal. 2. q̄ autem nunc viuo in carne, in fide viuo filij dei. Cetera autem non est nisi membrorum capiti vnitorum, a quo sensum et motum suscipiunt; ⁊ ideo necesse est q̄ per baptismū aliq̄s incorporetur christo quasi membrū ipsius. Sicut aūt a capite nāli derivatur ad membra sensus ⁊ motus: ita a capite spūali, q̄ est christus, derivatur ad oīa membra eius, sensus spiritualis, qui consistit in cognitione veritatis ⁊ motꝰ spūalis, qui est per gr̄e instinctū. Unde Joan. 1. dicitur, vidimus eum plenum gratie ⁊ veritatis, ⁊ de plenitudine eius nos omnes accepimus. Et ideo ꝓ̄s est, q̄ baptizati, illuminent a christo circa cognitionē veritatis, ⁊ fecundentur ab eo fecunditate bonoꝝ operū per gratie infusionem.

Ad ꝑmū Ergo dicendū, q̄ aduli ꝓius credētes in christū, sunt membra christi incorporati mētaliter: sed postmodū cū baptizant, incorporant ei quod ā mō corꝑal'. i. p. visibile sacramētū: sine cuius ꝓposito nec mētaliter incorpari potuissent. ℂ Ad ſm dicendū, q̄ doctor illuminat exterius p̄ ministerū, catheczizdo: sed deus illuminat interius baptizatos: ꝓparās corda eoꝝ ad rectipiendā doctrinā veritatis: ꝑm illud Joan. 6. est scriptū in ꝓphetis. erūt oēs docibiles dei. ℂ Ad tertiū dicendū, q̄ effect⁹ baptismi ponitur fecunditas, qua aliquis producit bona opa: non autem fecunditas, qua aliquis generat alios in christo: sicut apostolus dicit prime cor. 4. in christo Jesu per euāgeliū ego vos genui.

ℂ Utrū pueri in baptismo cōsequant gratiā ⁊ virtutes. Artī. 8.

Ad ſextū Sic procedit. Ut videtur q̄ pueri in baptismo nō consequant grām et virtutes. Gratia enim et virtutes non habentur sine fide ⁊ charitate. Sed fides vt Aug. dicit, consistit in credentium voluntate, similiter etiam charitas consistit in diligentium voluntate: cuius vsum pueri nō habent, ⁊ sic non habent fidem ⁊ charitatem. Ergo pueri in baptismo non recipiunt gratiam ⁊ virtutes. ℣ Super illud Joan. 14. maiora horum faciet. dicit aug. q̄ ex impio iustus fiat, in illo sed non sine illo christus operatur. Sed puer cum non habeat vsum liberi ar. non cooperatur christo ad suam iustificationem: imo quandoq; ꝓ posse renititur. Ergo non iustificatur per gratiam ⁊ virtutes. ℣ Ro. 4. dicitur. Et qui non operat, credēti autem in eum qui iustificat impium, reputatur fides eius ad iustitiam secundū ꝓpositū gratie dei. Sed puer non est credens in eum, qui iustificat impium. Ergo non consequitur grām iustificantem neq; virtutes. ℣ Quod ex carnali intētione agitur, non videt habere spūalem effectum. Sed q̄dā pueri ad baptismum deferuntur carnali intentione, vt. s. corꝑaliter sanentur. Non ergo consequuntur spiritualem effectum gratie ⁊ virtutū.

Sed cōtra Est, q̄ aug. dicit in ench. paruuli renascēdo, moriuntur illi pctō quod nascēdo cōtraxerunt. Ac per hoc ad illos etiā pertinet qd dicit: cōsepulti sumus cum illo per baptismū in mortē, subdit aūt) vt q̄o chr̄s surrexit a mortuis per gloriam patris, ita ⁊ nos in nouitate vite ambulemus. Sed nouitas vite est per gratiā ⁊ virtutes. Ergo pueri in baptismo gratiam ⁊ virtutes consequuntur.

Rn̄deo Dicendū, q̄ quidā antiqui posuerūt, q̄ pueris in baptismo non dātur gratia ⁊ virtutes: sed imprimitur eis character christi, cuius virtute cū ad perfectaꝫ etatem venerint consequunt gratiā ⁊ virtutes. ℣ Sed hoc ꝓz esse falsum dupliciter. Primo quidem: quia pueri sicut ⁊ aduli, in baptismo efficiuntur membra christi: vnde necesse est q̄ a capite reciptant influxum gratie ⁊ virtutis. Secundo quia secundum hoc pueri decedentes post babtismum, non peruenirent ad vitā eternam: quia vt dicitur ro. 6. gratia dei est vita eterna. Et ita non profuisset eis ad salutem, baptizatos fuisse. ℣ Causa autem erroris fuit: quia nesciebant distinguere inter habitum ⁊ actum. Et sic videntes pueros inhabiles ad actus virtutū crediderunt eos post baptismū nullatenus virtutem habere. Sed ista impotentia operā dī non accidit pueris ex defectu habituum, sed ex impedimento corporali: sicut etiam dormientes quamuis habeant habitus virtutum, impediuntur tamen ab actibus ꝓpter somnum.

Ad ꝑmū Ergo dicendū, q̄ fides ⁊ charitas cōsistūt in voluntate hominū, ita tamen q̄ habitus harum ⁊ aliarum virtutum requirunt potentiam volūtatis, que est in pueris: sed actus virtutum requirunt actum voluntatis: qui non est in pueris. Et hoc modo aug. dicit in lib. de baptismo parvulorum, q̄ parvulum etsi nondū illa fides que in credentiū voluntate consistit, iam tamen ipsius fidei sacrm (q̄d, s. causat habitum fidei) fidelem facit. ℂ Ad ſm dom, q̄ (sicut aug. dicit in libro de charitate) nemo ex aqua ⁊ spiritu sancto renascitur nisi volens. Q̄ non de paruulis: sed de adultis intelligendū est. Et similiter de adultis intelligendum est, q̄ homo a christo sine ipso: non iustificat. ℣ Quod autem parvuli baptizandi ꝓ aut virtibus possint relinquantur, non eis imputatur: q̄ intantū nesciūt q̄d faciunt: vt nec facere videātur: vt aug. dicit in libro de ꝓsentia dei ad dardanum. ℂ Ad tertium dicendū, q̄ (sicut aug. dicit) parvulis mater ecclesia, aliorum pedes accommodat vt veniant, aliorum cor vt credant: aliorum linguam vt fateant. Et ita pueri credunt, non per actum ꝓpriū: sed per fidē ecclesie: q̄ eis cōcurrit. Et huius fidei virtute conferuntur eis gratia ⁊ virtutes. ℂ Ad quartum dicendum, q̄ carnalis intentio deserentium pueros ad baptismum, nihil eis nocet: sicut nec culpa vnius nocet alteri, nisi consentiat. Unde aug. dicit in epistola ad bonifacium, Non illud te moueat, q̄ quidam non ea fide ad baptismum percipiendum parvulos ferunt, vt gratia spirituali ad vitam regenerentur eternam: sed hoc eos putant remedio corporalem retinere vel recipere sanitatem. Non enim ꝓptera illi non regenerantur, quia non ab illis hac intentione offeruntur.

ℂ Utrum effect⁹ baptismi sit apertio ianue regni celestis. Artī. 7.

Ad ſeptimū Sic procedit. Ut videtur q̄ effect⁹ baptismi non sit apertio ianue regni celestis. Illud enim q̄d est apertū, nō indiget apertione. Sed ianua regni celestis est aperta per passionem christi. vnde apoc. 4. dicitur, post hec vidi ostium magnum apertum in celo. Non est ergo effectus baptismi: apertio ianue regni celestis. ℣ Baptism⁹ omni tēpore ex quo institutus fuit, habet suum effectum. Sed quidam baptizati sunt baptismo christi ante eius passionem (vt habetur Joan. 3.) quibus si tunc decessissent, introitus regni celestis non dum patebat: in q̄ nullus ante christū introiit: ꝑm illud mich. 2. ascendit pandens iter ante eos. Non est ergo effectus baptismi apertio regni celestis. ℣ Baptizati, adhuc sunt obnoxij morti et alijs penalitatibus vite presentis: vt supra dictum est. Sed nulli est apertus aditus regni celestis: quandiu obnoxius est pene: sicut patet de his qui sunt in purgatorio. Non ergo effectus baptismi est apertio ianue regni celestis.

Sed cōtra Est, quod super illud luc. 3. apertum est celum: dicit glos. Bede. Utrius hic baptismatis ostenditur, de quo quisq; cum egreditur, regni celestis ei ianua aperitur.

Rn̄deo Dicendum, q̄ aperire ianuam regni celestis: est amouere impedimentum, quo quis impediatur regnum celeste introire. Hoc autem impedimentum est culpa et reatus pene. Ostensum est autem supra, quod per baptismum omnis culpa et omnis reatus pene tollitur. Unde consequens est: quod effectus baptismi sit apertio ianue regni celestis.

Ad ꝑmū Ergo dicendum, q̄ baptismus instituit baptizato ianuam regni celestis: inquātum incorporat eū passiōi christi: virtutē eius homini applicādo. ℂ Ad secundū dicendū, q̄ quādo passio christi nondū erat realiter perfecta, sed solum in fide credentiū, baptismus proportionaliter causabat ianue apertionem: non quidem in re sed in spe. Baptizati enim tunc decedentes: ex certa spe introiūt regni celestis expectabant. ℂ Ad tertiū dicendum, q̄ baptizatus non est obnoxius morti, ⁊ penalitatib⁹ vite p[illegible] impedit sone: sed ꝓpter statū nature. Et ideo [illegible] ab introitu regni celestis, quādo anima separatur a corpore per mortem, quasi iam persoluto eo quod natus e debebatur.

ℂ Utrum

4. dist. 5. ar. 1. q. 3. 4. dist. fine. 4. q. 2. arl. 2. q. 6. Et. 4. 5 c. 59. et 7. co. 3. Et 303 3. 1c. 1. ii

22e. qō. 4. 7. art. 14. ad. 3 Et. 4. di stī. 4. q. 2. art. 2. q. 1. Et distī. 17. qō. 1. art. 1. q. 2. co. et ad. 3. Et di. 18 q. 1. ar. 3. q. 1. co.

ℂ Utrum baptismus habeat in oībus equalē effectū. Artī. 8.

4. di. 4. q. 2. ar. 3 q. 1. 1. 2. et di. 18. q. 1. ar. 3. q. 1. co.

A Octauū Sic pcedit. Ut q̄ baptismus, nō habeat in oīb⁹ equalez effectū. Effectus cīs baptismi est remotio culpe. Sz in q̄busdā plura pctā tollit q̄ in alijs, nā in pueris tollit solū pctm originale: in adultis aūt etiā peccata actualia, in quibusdā plura: in quibusdā ꝓ pauciora. Nō ergo equalē effectū hz baptismus in oīb⁹. ℣ Ꝑ. Per baptismū confertur hoi grā ⁊ vtutes. Sed q̄dā post baptismū videnf hre maiorē grām ⁊ pfectionē vtutē q̄ alij baptizati. Nō g̃ baptism⁹ hz equalē effectū in oīb⁹. ℣ Ꝑ. Nā pficit g̃ām, sicut mā ꝓ formā. Sz forma recipit in mā ꝑm et⁹ capacitatē. Cū g̃ in quibusdā baptizatis ēt pueris, sit maior capacitas nāliū q̄ in alijs, videt q̄ q̄dā maiorē gr̃az ꝓsequant q̄ alij. ℣ Ꝑ. Quidā in baptismo cōsequunf nō solū spiritualē salutem, sed etiā corꝑalem: sicut patet de constantino, qui in baptismo mundatus est a lepra. Non aūt oēs infirmi corꝑalem salutem consequuntur in baptismo. Baptismus ergo nō habet equalem effectum in omnibus.

Sed ꝯ Est, q̄ ō ephe. 4. Una fides, vnū baptisma. Uniformis autem causa est vniformis effectus. Ergo baptismus habet equalem effectum in omnibus.

Rn̄deo Dicendum, q̄ duplex est effect⁹ baptismi, vnus ꝓ se, et alius accīs. Per se q̄dē effectū baptismi, est id q̄ baptism⁹ est institut⁹. s. ad regnandū hoies in spūali vitā. Et hūc effectū equal'r facit in oīb⁹, q̄ equal'r se hnt ad baptismū. Aūi q̄ oēs pueri equal'r se hnt ad baptismū (q; nō i fide ppria, sz in fide ecclie baptizanf) oēs equalē effectū pcipiūt in baptismo. Aduli ꝛo q̄ per ꝓpriā fidē ad baptismū accedūt, nō equal'r se hnt ad baptismū: quidā em cū maiori, q̄dā cū minori deuotiōe ad baptismū accedūt ⁊ ō q̄dā plus, q̄dā min⁹ de gr̃a nouitatis accipiūt. Sicut ēt ab eodē igne accipit plus calorē q̄ plus et appropinquat. hz ignis q̄tū est de se, equal'r ad oēs suū calorē effundat. ℣ Effect⁹ aūt baptismi per accīs, est ad quē baptism⁹ nō est ordinat⁹: sed divina virt⁹ hoc in baptismo miraculose opat. Sicut sup illud ro. 6. vt vltra nō seruiam⁹ pctō. dicit gl. Non hoc pretstatur in baptismo, nisi forte miraculo ineffabili creatoris, vt lex pcti, que est in membris, prorsus extinguat. Et tales effectus non equaliter suscipiuntur ab oībus baptizatis, etiam si cum equali deuotione accedant: sed dispēsantur hmōi effectus ꝑm ordinem prouidentie diuine.

Ad ꝑmū Ergo dom, q̄ minima gr̃a baptismalis sufficiēs est ad delendum cūcta pctā. Aūi hoc nō est ꝓpter maiorē efficaciā baptismi, q̄ in quibusdā plura, in quibusdā aūt pauciora pctā soluit: hz ꝓpter additionē subiecti: q̄ in quolibet soluit quotcūq; mueneri. ℂ Ad ſm dom, q̄ h q̄ in baptizatis maiori vel minori gr̃a apparet, pōt dupl'r attingere. Uno mō, q̄ vn⁹ in baptismo pcipit maiorē gr̃am q̄ alī⁹, ꝓpter deuotionē maiorem: vt dictū est. Alio mō, q̄ etiā si equalē gr̃am percipiāt, nō equaliter ea vtūtur: sed vnus studiosius in ea uersa capacitas naturalium in hoibus, nō est ex diuersitate mēsteres, in forma cōueniant, sed est ex diuersa dispositione corporum. Secus autem est in angelis, qui differunt specie. Et ideo angelus dantur dona gratuita ꝑm diuersam capacitatem naturalium: non autem omnibus. ℂ Ad quartum dicēdum, q̄ sanitas corporalis non est per se effectus baptismi: sed est quoddā miraculosum opus ꝓuidentie diuine.

ℂ Utrum fictio impediat effectum baptismi. Artī. 9.

9. di. 4. q. 2. ar. 1 q. 1. ad. 5 et q̄. 3. ar. 2. q. 2 per to. Et di. 12 q. 1. ar. 1 q. 3. ad. 3

A Donū Sic, pcedit. Ut q̄ fictio nō impediat effectū baptismi. Dicit enim apls gal. 3. Quicūq; in xpo baptizati estis, xpm induistis. Sed oēs qui baptismū christi suscipiunt, baptizantur in xpo. Ergo oēs induunt xpm, q̄d est percipere baptismi effectū. Et ita fictio nō impedit baptismi effectum. ℣ Ꝑ. In baptismo operatur virtus diuina, que potest ꝓlibratem hois mutare in bonū. Sed effectus cause agentis non potest impediri per id q̄d ab illa causa potest auferri. Ergo fictio non impedit baptismi effectum. ℣ Ꝑ. Effectus baptismi est gratia, cui pctīs opponitur. Sed multa sunt alia pctā gratuita q̄ fictio [illegible] qui [illegible] non dicitur. q̄d effectum baptismi impediant. [illegible] impedit effectum baptismi.

Sed ꝯ Est. q̄d ꝛ. Iap. 1. Spiritussanctus, discipline effugiet fictum. Sed effectus baptismi est a spiritu sancto. Ergo fictio impedit effectum baptismi.

Rn̄deo Dom, q̄ (sicut dam. dt) deus nō cogit hoiem ad iustitiaz. Et iō ad hoc q̄ aliq̄s iustificet ꝓ baptismū, requirit q̄ volūtas hois amplectat baptismū, ⁊ baptismi effectū. Dē aūt aliq̄s fict⁹, p hoc q̄d volūtas et⁹ dicit, vel baptismo, vel et⁹ effectui. ℣ Nā ꝑm Augu. ḡtuor modis dr aliq̄s fict⁹. Uno mō ille qui nō credit: cū tñ baptismus sit fidei sacrm. Alio mō ꝓ hoc q̄ cōtēnit ipm sacrm. Tertio mō ꝓ hoc q̄d actū celebrat sacrm, non seruans ritum ecclesie. Quarto modo per hoc q̄d aliquis indeuote accedit. Unde manifestum est, q̄d fictio impedit effectum baptismi.

Ad ꝑmū Ergo dom, q̄ baptizati in xpo, pōt intelligi dupl'r. Uno mō in xpo. i. in xpi cōformitate. Et sic q̄cūq; baptizanf in xpo, ꝛformati ei ꝓ fidē ⁊ charitatē, induūt christum p gratiā. ℣ Alio mō dicunt aliq̄ baptizari in xpo, inq̄tū accipiūt sacrm xpi. Et sic oēs iduūt xpm per cōfiguratiōē characteris, nō aūt per cōformitatē gratie. ℂ Ad ſecūm dom, q̄ q̄ndo⁹ volūtate hois de malo in bonū mutat, tūc hō nō accedit fict⁹: sed nō semp hoc dē facit. Nec ad hoc sacrm ordinat, vt de ficto aliq̄s nō fict⁹: sed vt nō fict⁹ aliq̄s accedens. Iustificet. ℂ Ad tertiū dom, q̄ fictus vt aliq̄s ex eo, q̄d demōstrat se aliq̄d velle q̄d nō vult. Quicūq; aūt accedit ad baptismū, ex hocipso ostēdit se rectā fidē christi hre, ⁊ sacrm venerari, ⁊ velle se christo ꝟcōformare, ⁊ velle a pctō recedere. Uñ cuicūq; pctō vult hō inherere, si ad baptismū accedit, fictus accedit: q̄d est indeuote accedere. Sed hoc intelligēdū est de pctō mortali, q̄d gratie contrariatur: nō aūt ꝛ de peccato veniali. Unde fictio hic quodammodo includit omne peccatum.

ℂ Utrū fictione recedēte, baptismus suum effectum consequatur. Artī. 10.

A Decimū Sic, pcedit. Uidet q̄ fictione recedente baptismus suū effectū nō cōsequatur. Opus enim mortuū, q̄d est sine charitate, non potest vnq̄ viuificari. Sed ille qui fictus accedit ad baptismū, recipit sacrm sine charitate. Ergo nunq̄ potest vnificari hoc mō vt gratiā cōferat. ℣ Ꝑ. Fictio videf esse fortior q̄ baptismus, cū impediat et⁹ effectuz. Sed fortius non tollitur a debiliori. Ergo pctī fictionis nō potest tolli ꝓ baptismum fictione impeditū. Et sic baptismus nō consequetur suū effectū, qui est remissio omnū pctōrum. ℣ Ꝑ. Cōtingit q̄d aliquis ficte accedat ad baptismū, ⁊ post baptismum multa pctā cōmittat. Que tñ per baptismū non tollūtur: quia baptismus tollit pctā preterita, non futura. Ergo baptismus talis nūq̄ consequetur suum effectuz, qui est remissio omnium peccatorum.

Sed ꝯ Est, q̄d aug. dicit in lib. de baptismo. ℂ Ucvalere incipit ad salutem baptismus, cū illa fictio, veraci cōfessione recesserit: que corde in malitia vel sacrilegio perseuerante, peccatorum ablutionem ✠ non sinebat fieri.

Rn̄deo Dom, q̄d (sicut supra dictus est) baptismus est quedam spūalis regeneratio. Cū aūt aliq̄d gñatur, simul cū forma recipit effectum forme, nisi sit aliquid impediens, quo remoto forma rei generate perficit suum effectum: sicut si ful cum corpus graue generatur, mo-

ℂ Super arti. 8.

Nota arti. 8, aduerteau thorem in argumēto 3. rectarie loq̄ de lepra cōstantini. Dicoaūt hoc q̄ nulli⁹ authoritate ꝓbāt q̄ nō mundatū a lepra in baptismo. Tuz q̄ gesta silvestri (ex q̄bus hoc vī hī) inceruō hnt authorē: vt ꝓz in ca. scētā roma. dist. 15. Cū q̄ nulli⁹ sine xpianus siue gētilis historicus inuenit ꝙ scripsisse: vt testatur platina in vita marci pape. Cū ꝓcipue q̄ ambrosij authoritas obstat: dñs in oratione de obitu theodosij exꝑsse dicit: cōstantinū in vltimis cōstitutū baptizatū fuisse, q̄ longe diſſat ab hoc. s. q̄ in pn⁹ sue ꝓuersionis fuerit baptizatus. Et ꝓpterea narratio de lepra cōstantini, nō est asserenda ꝓbanda.

ℂ Super ar. 9. ꝛ. 10.

Nota articul. 9. ꝛ. 10. mira dicenda sunt, spūr ꝓpter doctrina decimi. Et primo de sensu cōclionis, scdo de necessitate. ter. o de mō apd authores. quarto de rōne illi⁹ modi, ⁊ demū ꝛparabil aliis modis. ℣ Sensus in primis cōclionis est, nō de euētu sed de effectu baptismi recedente fictione. Quod ideo notādū est: q̄m non tractatur hic an recedente fictiōe baptizatus fiat filius regni, cōsequatur remissionē: nullus enī dubitat de hoc euentu. Sed tractatur an in tali casu ex vi baptismi consequat baptizatus remissionē ⁊c. et hic est sensus conclusionis. ℣ Necessitas autem talis assertionis est duplex. Prima est authoritas Aug. in libro de baptismo, relata ꝙ a magistro senten. in 4. distinc. 4. 2 a gratiano de consec. dist. 4. ca. tunc valere: et habetur in hac litera. Tunc valere incipit ad salutez baptismus ⁊c. Ucvalere incipit ad salutem baptismus. cū illa fictio, veraci cōfessione recesserit: que corde in malitia vel sacrilegio perseuerante, peccatorum ablutionem ✠ non sinebat fieri.

4. di. 4. q. 3. ar. 2. q. 3. Et dist. 17. q. 3. ar. 4. q.

alias ✠ ecclie cō formari.

alias ✠ abolitionem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

remittit/sed tur q nūq̄ p̄t̄m originale huic hoi remissū fuerit. Et p̄batur sēl̄a: q nō aliq̄d a chō institutū est remediū ad remissionē p̄ti originalis nisi bap^{mi}ꝰ: vt ḡ nulli baptizato (q tē vel postea iter filios adoptiōis ē) baptismal; gr̄a ofuit/docuit aug. baptismū recedēte fictiōe valē ad salutē. P̄ Quā doctrinā doctores posteriores adeo fūt venerati ⁊ cōpleri: vt non horuerit nitras inde ꝓtes difficultates: ⁊ide fateamur baptizatū ficte

nak deorsum, nisi sit aliquid ꝓhibēs, quo remoto statiz ieipit mouerī deorsum. Et sil' q̄ alioꝝ baptizak, accipit characterē quasi formā. ⁊ sequit ꝑpriuz effectū. q̄ est gratia remittens/oia p̄cā. Impedit aūt q̄ꝝ per fictionē vñ opz q remota ea z pniaz baptismus statim consequatur suum effectum.

Ad p̄mū Ergo dōz, q̄ sacrm baptismi est opus dei, ⁊ non hominis. Et ꝛō non est mortuꝰ in ficto, qui sine charitate baptizak. ¶ Ad 2um dōm, q̄ ficto nō remouetur p baptismū, ꝛ p pniam fubleq̄tē: qua remota, baptism^{o} aufert culpam ⁊ reatū oium peꝛsū p̄cedētū baptismuz, et ēt fit extinctiū cū bap^{mo}. Vñ aug. dic̄ in li. de baptismo. Soluit hesternus dies, ⁊ ḡcquid supest, soluit ⁊ ipsa hora momentūqꝫ aū baptismū ⁊ in bap^{mo}; deiceps aūt ꝛtinuo re esse incipit. Et sic ad baptismi effectū cōsequēdū ꝛcurrit baptism^{o} ⁊ pnia: sed baptismus sic cā p se agens: pnia sic cā p accīs. i. remouēs ꝓhibēs. ¶ Ad 3um dōz, q̄ effect^{o} baptismi nō ē tollere p̄cā futura. ꝛ ꝑtā vl' preterita. Et ꝛō recedēte fictione, p̄cā sequēs tia remittuntur quidem, sed per pniaz. nō p baptismū. Vñ nō remittunk quātū ad totuz reatū, sicut peccata precedētia baptismum.

¶ De circūcisiōe, q̄ ꝑcessit bap^{mum}, q. 70.

Finde dū est de ꝑparatoriis ad baptismū. Et p̄ de preparatorio q̄ precessit baptismū. i. de circumcisiōre. 2° de ꝑparatoriis. q̄ concurrit sil' cū bap^{mo}. s. de catheciſmo et exorcismo. ¶ Circa p^{m} q̄rit. 4^{or}. Primo, vtr circūcisio fuerit ꝑparatoria ⁊ figurativa baptismi. 2° de institutione ipsius. 3° de ritu eius. Quarto de effectu ipsius.

¶ Utrū circūcisio fuerit ꝑparatoria ⁊ figurativa baptismi. Arti. 1.

Ad p̄mū Sic ꝓceditur. Vñ q̄ circūcisio nō fuerit ꝑparatoria ⁊ figurativa baptismi. Dic enī fig^{a} hꝫ aliquā ſilitudinē cum suo figurato. Sed circumcisio nullam habet simi litudinem cum baptismo. Ergo videtur q̄ nō fuerit preparatoria ⁊ figurativa baptismi. ¶ P̄. Apl's dicit p^{o} cor. 10. de antiqꝫ pri^{b}

3.q. 68. ħ.1.ad p̄m. Et 12^{e}.q. 102. ā. 5. col. ad 1^{m} ⁊ 3^{m}. Et. 4. d. 1. q. 2. ā. 2. q. 1. co. et. d. 2. q 2. ā. 2. ad 5^{m}. Et ꝓſm. 2. Jec. 2. co. 2. ⁊ le. 4. 40. 4.

loquens, q̄ oēs in nube ⁊ in mari baptizati sunt. Nō aūt dicit. q̄ in circūcisione baptizati sint. Ergo ꝓtectio colūne, nubis, ⁊ transitus maris rubri, magis fuerunt ꝑparatoria ad baptismū ⁊ figurativa ipsi^{us}, q̄m circūcisio. ¶ P̄. Supra dcm est, q̄ baptism^{us} Ioannis fuit preparatorius ad baptismū chr̄i. Si ḡ ēt circumcisio fuit preparatoria ⁊ figurativa bap^{mi} chr̄i. vr̄ q̄ baptism^{us} Ioānis fuerit sup fluus, q̄d est inconueniēs. Nō ḡ circūcisio fuit preparatoria ⁊ figurativa baptismi.

Sz ꝓtra Est. q̄ apl's dicit col. 2. Circūcisi estis circumcisione fi manufacta. in expoliatiōe corporis carnis sed circumcisione ihesu chr̄isti, consepulti ei in baptismo.

Rñdeo Dōm. q̄ baptismus ꝺ̄ sacrm fidei: inquātū. s. in bap^{mo} fit quedā fidei ꝓfessio. ⁊ p baptismū aggregat hō congregationi fidelīū. Eadē aūt est fides nr̄a ⁊ antiquoꝝ patrū: ſm illud apl̄i, 2ª cor. 4. hītes eūdē spīm fidei, credimus. Et circumcisio aūt erat q̄dā ꝓfessatio fidei. vñ ꝙ ro. 4. q̄ abrahā accepit circūcisiōez tanq̄ signaculū fidei. vñ ꝛ p circūcisionē antiq̄ aggregabant collegio fidelīū. Vñ manifestuz est, q̄ circūcisio fuit ꝑparatoria ad baptismum. ⁊ figurativa ipsius. ſm q̄ antiqꝫ pribus o mnia in figuraz futuri ꝓtingebāt: vt ꝛ dic̄ colūn. 10. sicut ⁊ fides eoꝝ erat de futuro.

Ad p̄mū Ergo dōm. q̄ circumcisio hēbat ſilitudinē cū bap^{mo} quātū ad ſpāle effectū baptismi. Naz sic ꝑ circūcisionē auferebat quedā carnalis pellicula. ita p bap^{mum} hō expoliab. a carnali ꝙuersatione. ¶ Ad 2um dōm. q̄ ꝓtectio colūne nubis, ⁊ transitus maris rubri, fuerunt quidem figure nr̄i baptismi: quo renascimur ex eis q̄ significata p mare rubruz, ⁊ spūſcō significato, p colūnā nub. Nō tn̄ p hec fiebat aliq̄ ꝓfessio fidei, sicut p circūcisionē. Et tō p̄dicta duo erāt tn̄ figure, ⁊ nō facta. Circūcisio aūt erat ēt sacrz ꝑparatoꝝ ad baptismū: minus tn̄ exprēsse figurās baptismum quātum ad exteriora, q̄ꝫ predicta. Et tō apostol' potius fecit mentionē de p̄dictis q̄ de circūcisione. ¶ Ad 3um dōm. q̄ baptism^{us} Ioānis fuit preparatorius ad baptismum chr̄isti quantum ad exercitiuz actus. Sed circūcisio q̄antum ad profeſſionem fidei: que requiritur in baptismo. sicut dictum est.

12. q̄. 102. art. 5. ad. 1. 2 q. 103 ar. 1. ad. 3 Et 4. di. 1. ar. 2. q 4. col. Et. q. 2. ar. 1. q. 3. per to.

ſufficiēter cōsiterek / dō se iniuriā fecisse baptismo / ponēdo illi obicē petī mortalis: ⁊ ꝓhibēdo cōmissa post baptismum.

P̄ Aduerte q̄ aliū ē dimidiā a deo expectare veniā / ⁊ aliū ē varijs medijs a deo expectare veniā. ꝓut ē est. ipīs. scēm hic docemur: dō baptizatus / q̄ mediū pnie et per mediū baptismi ſil' a deo expectat ve niā. Cogimurāt ad vtrūq̄ fīk mediū recurrere: q̄ credim^{o} ꝑ cedētia pcā remitti q̄ ad culpā ⁊ penā to tale. Ḡ cū ꝓtinet ḡra baptismalis / fictionē ꝓ cū posteriorib⁹ pcīs remitti dez q̄ ad culpā q̄ ad penaz ꝺ nō nīſi ḡtā sacrō pnie remittīt. P Uñ apget falſitas allega te ſupīus glosse / ꝓter id q̄ est ꝛ tex tum.

Primū ꝓbatur

Ad p̄mū Ergo dōm. q̄ immediate post p̄cīs ꝓmi patres fuerat de diuinis / adhuc fides et rō nālis intīſ vigebat in hoie. q̄ nō oportebat determinari hoib⁹ aliq̄ signa ꝓtestatis: ⁊ vnuſq̄sq̄ ꝑ suo libito fidē suā aliq̄b⁹ ✠ signis ꝓtestabat. Sz circa tps abrahe. diminuta erat fides. plurimis ad idolatriā decīmātib⁹: obscurata erā erat rō nālis ꝑ augmētū carnalis cōcupiſcētie vsqꝫ ad p̄cīs ⁊ nām. Et tō ꝙuenīēter tūc ⁊ nō ante fuit instituta circūcisio ad ꝓfitēdū fidē, ⁊ ad minuēdū carnalē cōcupiſcētā. ¶ Ad scām dōm. q̄ legalis obſeruātia tradi nō debuit ꝑte dictū est. P̄ ꝓpīs aūt fidelīū ꝙgregādus erat aliq̄ signo sen ſibili. q̄ est necessārū ad hoc q̄ hoies in quacūqꝫ religiōe adu nent: sīcut Aug. dicit ⁊ faustū. Et tō opoſtuit pu^{s} instituī circūſuas instruxerūt de diuinis. ꝑ modū paterne admonitōis. Vñ ſue post se, vt custodīāt viā dñi. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ baptism^{us} in se ꝓtinet ꝓfectionē salutis, ad quā deus oēs hoies vocat ſm illud. 1. tim. 2. q̄ vult oēs hoies saluos fieri. Et ideo baptism^{us} oībus populis ꝓponit. Circūcisio aūt nō ꝓtinebat ꝓfectionē salutis: sed figurabat ipsam vr fiēdā p xp̄m. q̄ erat ex iudeis. ū pp̄lo nasciturus. Et ideo illi soli populo data est circumcisio. ¶ Ad quartū dōm. q̄ circumcisio instituta est vt signū fidei abrahe. q̄ credidit se patrē futurū Christi sibi repromiſſi, ⁊ ideo cōueniēter ſolus marib⁹ competebat. P̄ctīs etiā originale. ⁊ q̄ speciali ter circūcisio ordinabat. a patre trahitur, nō a matre: vt in ſcīa parte dictū est. Sed baptismus ꝓtinet virtutē Christi: q̄ est vni

4. dist. 1. q. 2. ar. 3 q. 1. et 3. 3. q. 73. ar. 3. co. 30. 7 ar. 1. co. 3. ⁊ 10. 4 lect. 1. co. 3.

uersalis cā salutis omnium, ⁊ remissionis omnium pcōrum.

¶ Utrū ritus circūcisionis fuerit conueniens. Arti. 3.

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Videt q̄ ritus circūcisionis nō fuerit ꝙueniens. Circūcisio est (sicut dictū est) fidei q̄dā ꝓfessio est. Sed fides in vt apprehēsiua existit, cui^{o} opatiōes maxime apparēt in capite. Ergo magis debuit signū circūcisionis dari in capite, q̄ꝫ in mēbro gr̄ationis. ¶ P̄.

Ad vlum sacrō^{z} assumim^{r} ea quoꝝ est cōsuetus: sicut aquam ad abluēdū, ⁊ panē ad reficiēdū. Sed ad incidendū cōsuevimur cultello ferreo q̄ꝫ lapideo. Ergo circūcisio nō debuit fieri cultello lapideo. ¶ P̄. Sicut baptism^{us} instituit in remediū originalis pcī. ita ēt circūcisio: sicut beda dicit. Sed baptism^{us} non differt vsqꝫ ad octauū diē (ne pueris periculū dānatiōis immineat pp originale pctm. si nōdū baptizati decedāt) q̄ꝫ ēt tradit baptism^{us} post octauū diē. Ergo circūcisionī nō debuit determinari octau^{o} dies. ſz debebat q̄ꝫ ꝓuenīri. sicut ēt q̄ꝫ tardabat.

Sed ꝑ Est. q̄ ro. 4. sup illud. ⁊ signū accepit circūcisionis: determinat in gl. p̄dictus circūcisionis ritus.

Rñdeo Dōm. q̄ꝫ (sicut dictū est) circūcisio q̄dā signū fidei est. institutū a deo. cui^{o} sapiēte nō est numerus. Determinare aūt conueniētia signa est sapientie opus. Et ideo concedendum est. q̄ ritus circumcisionis fuit cōuenientes.

Ad p̄mū Ergo dōm. q̄ circūcisio cōueniēter fiebat in mēbro gr̄ationis. Primo q̄dē: q̄ signuz erat fidei. qua abrahā credidit xp̄m ex suo semine nasciturum. Secō. q̄ erat in remediū pcī originalis: q̄ꝫ per actū gr̄ationis traducit. Tertio, q̄ ordinabat ad diminutionē carnalis ꝓcupiſcētie: q̄ precipue in mēbris illis viget, ꝓpter abūdātiā delectationis venereoꝝ. ¶ Ad scām dōm. q̄ cultellus lapideꝰ nō erat de necessitate circūcisionis, vñ nō inuenīt ⁊de inſtm ꝓcepto diuino determinatū. Neq; etiā cōiter tali inſtrō iudei vtebank ad circūcidēdū. sicut neq; mō vtunk. Legunk tn̄ aliq̄ circūcisiones famose, cultello lapideo facte: sicut legit exo. 4. q̄ tulit sephora acutissimā petrā, ⁊ circūcidit ꝓputū filij sui. ⁊ Josue. 5. dī. fac tibi cultellos lapideos, ⁊ circūcide scōs filios israel. Per q̄ꝫ figurabat circūcisionē spūalē esse fiendā p xp̄m: de quo 1. cor. 10. petra aūt erat xp̄s. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ꝫ octauus dies determinabat circūcisioni. tū. ꝓpter mysteriū: q̄ in octaua etate (q̄ erit etas resurgentiū) q̄ſi in octauo die. p̄ficīt p xp̄m spūalis circūcisio. q̄ꝫ auferet ab electis nō solū culpā. ſz etiā oēm penalitatē, tum ēt ꝓpter teneritudinē infantis ante octauuz diē. Vñ ēt de aliꝭ aialib⁹ Leui. 22. ꝓcipit. Bos, ouis ⁊ capra cū genita fuerint. 7. dieb⁹ erūt sub vbere mr̄is sue. die aūt octauo ⁊ deinceps offerri poterūt dño. P̄ Erat aūt octauus dies de necessitate ꝓcepti ita. s. q̄ octauū diē ꝑtermittētes. peccabāt, ēt si esset sabbatū: ſm illud Jo. 7. circūcisionē accipit hō in sabbato, vt non soluat lex moysi. Nō tn̄ erat de necessitate sacrī: q̄ si aliq̄ui omittebant octauū diē: postea poterant circūcidi. P Quidā etiā dicunt. q̄ꝫ ꝓpter periculū imminētis mortis, poterat octauus dies ꝓuenīri. Sz hoc nec ex authoritate scripture, nec ex consuetudine iudeoꝝ haberi pōt. Vñ melius dōm est. sicut etiā hug. de san. vic. dicit. q̄ꝫ octauus dies nulla necessitate preueniebat. Vñ sup illud Prouer. 4. vnigenitus eram coīā matre mea. dicit glos. q̄ꝫ alius ber sabee paruulus nō cōputatur. quia ante octauū diem mortuus, nominatus non fuit. ⁊ per ꝓſs nec circumcisus.

¶ Utrū circumcisio conferret gratiā iustificātem. Arti. 4.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Videt q̄ꝫ circūcisio nō conferret gratiā iustificantem. Dicit enim ap̄s gal. 2. Si ex lege est iustitia Christus gratis mortuus est. ⁊ sine cā. Sed circūcisio erat quedā obligatio legis implēde: ſm illud gal. 5. testificor omni hoī circūcidenti se. q̄ꝫ debitor est vniuerse legis faciēde. Ergo si ex circūcisione est iustitia, Christus gratis. ⁊ sine causa mortuus est. Sed hoc est inconueniēs, nō ergo ex circūcisione erat gratia iustificās a pctō. ¶ P̄. Ante institutionē circūcisionis, sola fides ad iustificationē sufficiebat: dicit enī greg. in moza. q̄ꝫ apud nos valet aqua baptismatis, hoc egit apud veteres ꝓ paruulis sola fides. Sed virtus fidei non est imminuta per mādatum circūcisionis, ergo sola fides paruulos iustificabat. et non circumcisio. P̄. Josue 5. legitur, q̄ꝫ populus qui natus est in deserto per. 40. annos. incircumcisus fuit. Si ergo per circūcisionē auferebatur pctm originale, videtur q̄ꝫ oēs qui in deserto mortui sunt. tam paruuli q̄ꝫ adulti. fuerint dānati. P Et eadem obiectio est de pueris. qui moriebātur ante octauum diem circūcisionis: qui ꝓuenīri nō debebat. vt dictū est. P̄. Nihil impedit introitum regni celestis nisi peccatum. Sed circūcisi ante passionem Christi impediebātur ab introitu regni celestis. Non ergo per circūcisionem homes iustificabantur a peccato. P̄. Peccatum originale nō dimittitur sine actuali: quia impium est a deo dimidiam sperare veniam: vt Augu. dicit. Sed nusquam legitur q̄ꝫ per circumcisionez remitterek actuale pctm. Ergo ēt nec originale p eā dimittebak.

5. q. 62. ar. 6. ad 3. Et 4. di. 1. q. 2. ā. 4. Et 3. di. 28. ā. 2. ad. 11. Et ro. 4. lec. 1. co. 3. ⁊ ca. 9. lec. 5. co. 1. ſi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Sup.q.70.a.4.71.

Alo ꝓ hoc erat signaculū iustitie fidei / ad purgationē vel augmentū gre / ꝙ dicit. 3 reg. 20. Nō caret scrupulo quo ibi dicta. ꝓmū est circa agtionem sensuum per exorcismos baptismales. Secūdū c/cir ca unctionem que fit in vertice baptizati/ ꝙ operatur conservationez gratie baptismalis. ꝟ Primū em intelligo/non sic qđ exorcismus minuat interiorem infectionez sensuū / antime quia hoc sine gratis non video posse fieri in paruulis / quicquid sit in adultis / sed intelligo sic ꝙ potestas demonis ad piecudendum sensus interiores ate/cōcessa demoni ꝓpter interiorez infectionē aie/ꝙ exorcismum impeditur. / Ne.f. ab infectas interiores aie partes ꝓcludat / illas ad sentiendū spūalia/que chri sunt/ita ꝙ ptās demonis per exorcismos baptismales impedit ne possit extrinsecus obstacula sacro/ ⁊ intrinseca sacramenti effectui prestare.

ꝟ Sed m dicti/quuz de actiua cōsernatione intelligi nequeat/ de passiua opz intelligi: sic ꝙ vncto illa o pas quoddam actus le anrilio faciens ex pte baptizati ad conseruationē gre iuste/ pte. Cōsistit ät auriliū ꝟ in actu 2°:d in adultis tunc excitat aut adimuat in puuis aūt nō nisi tpe extētionis gre ad opationē/locuz hre pōt.

Alio ✠ circunci/sio ät cōferebat gratiam in figū erat signū fidei passiōis xpi futurę.

Sz ꝰ Est, ꝙ aug. dicit ad valeriū contra iulianū. Et q̄ institutа est circuncisio in populo dei(✠ que erat signaculum fidei iustitie dei) ad sanctificationem purgatōis valebat paruulis originalis veteris ꝙti: sicut ⁊ baptismus ex illo cepitva lere tempore ad innouationem hominis, ex quo instituꝰ, est.

Rndeo Dom, ꝙ ab olbus cōiter ponit ꝙ i circūcisiōe pcīs origi nale remittebat. Quidā tñ dixerūt ꝙ nō cōferebatur gra, sz solū auferebat pcīm. quod magr ponit in p̄a di. 4. sentē. ⁊ ro. 4. in glo, Sz h nō pōt cē: qz culpa nō remittit nisi per gra: 3: ꝓm illud ro. 3. iustificati gratis p gratiā ꝛc. ꝟ Et tō alij dixerūt, ꝙ p circuncisionē ꝓferebat gra quātū ad effect⁹ remissionis culpe, sz non quantū ad effect⁹ positivos: ne cogerent dicere, ꝙ gra in circuncisione collata sufficiebat ad iplēdū mādata legis, ⁊ ita supflu⁹ fuerit aduentus chri. Sz hec ēt positio stare nō pt. ꝓ qđē, qz p circūcisionez ꝓferebat gra quātū ad effect⁹ remissionis culpe, sz non quantū ad effect⁹ positivos: ꝓdabat pueris facultas suo tpe pueniēdi ad gloiā que est vltim⁹ effect⁹ positiu⁹ gre. 2° qz potes fuit nāl⁹ ꝓm ordinē cāe formalis effectus positivi q̄ priuatiui, sz ꝓm ordinē cāe mālis sit ecōuerso. fo⁹a em ñ excludit puationē, nisi in fomādo l'bm. ꝟ Et tō alij dixerunt, ꝙ in circūcisione ꝓferebat gra etiam quātū ad aliquē effectū positiuū, q̄ ē facere dignū vita eternā, sz nō quātū ad oēs effect⁹: qz nō sufficiebat rēpmēt ꝓcupiam fomitis, nec ad iplēdū mādata legis. Ad ēt alq̄ mihi visum est. Sz diligēter cōsideranti apparet ꝓ nō eē verū: qz minima gra ꝓtrestere cuilibet ꝓcupie, ⁊ vitare oē pcīm mortale, qđ cōmittit in trāsgressiōe mādatoꝝ legis: minima enīz charitas pluꝰ diligit deum, q̄ cupiditas milia auri ⁊ argēti. ꝟ Et iō dicendū est, ꝙ in circūcisiōe cōferebat gra quātū ad oēs gre effect⁹: alr tñ q̄ ꝓ baptismo. Nā i baptismo ꝓferꝛ gra ex ꝟtute ipsius baptismi. quā hz inquātū est instrm passionis chri iā pfecte. In circūcisione aūt cōferebat gra, nō ex ꝟtute circūcisionis: sed ex ꝟtute fidei passionis chri, cui⁹ signū erat circūcisio ✠ ita. f. qđ hō q̄ accipiebat circuncisiōem, ꝓfitebat se suscipe talē fidē: vl adultus ꝓ se, vel alius ꝓ paruulis. Vñ ⁊ ap's dicit ro. 4. ꝙ abraā accepit signū circūcisionis, signa culū iustitie fidei: qz. f. iustitia erat ex fide signata, non ex circuncisione signata. ex fide sigñata, non ex circuncisione signifi cāte. Et q̄ baptismus operatur instrumentaliter in virtute passionis chri, non autem circuncisio, ideo baptismus impunit characterē incorporantē hoiem chri sto, ⁊ copiosiorem gratiā cō fert q̄ circuncisio: maioꝛ em̄ est effectus rei tā presentis q̄ spei. f ert q̄ circuncisio: maioꝛ em̄ est effectus rei tā presentis q̄ spei.

Ad primū Ergo dōs, ꝙ rō illa ꝓcederet, si ex circūcisiōe esset iustitia alr, q̄ ꝓ fidē passiōis xpi.

¶ Ad 2m dom, ꝙ sicut ante institutionē circuncisionis sola fides chri futuri iustificabat tam pueros, q̄ adultos: ita ēt ⁊ circūcisione data. Sz antea nō requirebat aliq̄ signū, ꝓ testatiuū h⁹ fidei: qz nōdū hoies fideles. seoꝛsuz ab infidelib⁹ ceperāt aduuari ad cultum vni⁹ dei. Probabile tñ est, ꝙ parentes fideles ꝓ paulis natis, ⁊ marie in periculo existētib⁹, aliq̄s ꝓces deo fundere⁹, vel aliquā bñdictionē eis adhiberēt (qđ erat qđā signaculū fidei, sic adulti ꝓ seipsis ꝓces ⁊ sacrificia offerebāt. ¶ Ad 3m dom, ꝙ pplis in deserto ꝓtermittēs mandatū circuncisionis, excusabat: tum qz nesciebāt qñ castra mouēda erant: tum qz (vt dam, dicit) non necesse erat eos aliq̄ signum distōis hre, cuz seoꝛsuz ab aliis pplis habitabāt. Et tñ vt aug, dicit, inobedientiā incurrebāt, qui ex cōtēptu prętermittebāt. Vñ tñ q̄ nulli incircūcisi mortui fuerint in deserto: qz vt in psal. 61, nō erat in tribubꝰ eoꝛ infimus, sed illi soli videnť mortui in deserto, qui fuerant in egypto circūcisi. Si tñ aliqui incircūcisi mortui sunt, ea dē ratio est de his, ⁊ de his q̄ mouebant ante circūcisiōis institutionez.

ꝟ Quod etiam intelligendum est de pueris, qui morīebātur ante octauum diem tempoꝛe legis. ¶ Ad quartum dicendum, qđ in circuncisione auferebatur originale peccatum ex parte persone: remanebat tamen impedimentum intrandi in regnum celorum ex parte totius nature: quod fuit sublatū per passionem chri. Et ideo etiam baptismus ante passionem chri non introducebat in regnum. Sed ⁊ circuncisio si haberet locuz post passionem chri. introduceret in regnū. ¶ Ad quintum dicendum, quod adulti quando circuncidebantur, consequebantur remissionē non solum originalis peccati, sed etiam actualiū peccatorum. Non tamen ita quod liberarentur ab omni reatu pene, sicut fit in baptismo: in quo confertur copiosior gratia.

¶ De preparatorijs que sil' concurrunt cum baptismo. Qđ. 71.

Deinde Consideranduz est de preparatorijs, que simul concurrunt cum baptismo.

¶ Et circa hoc queruntur quatuor. ꝟ Primo, vtrum cathecismus debeat precedere baptismū. Secundo, vtrum baptismum debeat precedere exorcismus. Tertio, vtruz ea que agūtur i cathecismo ⁊ exorcismo, aliq̄d efficiant vl solū significent. 4°, vtrz baptizādi debeāt cathezizari vl exorcizari p sacdotes.

Artī. 1.

Utrū cathecismus debeat precedere baptismū.

Ad primū Sic ꝓceditur. Videtur quod cathecismus non debeat precedere baptismum. Per baptismum enim regeneratur homines in vitam spiritualem. Sed puus homo accipit vitam quam doctrinam. Non ergo primo debet homo cathezizari, i. doceri, quam baptizari. ¶ ꝟ. Baptismus exhibetur non solum adultis, sed etiā pueris, qui non sunt doctrine perceptibiles: eo quod non habent vsum rationis. Ergo ridiculum est eos cathezizare. ¶ ꝟ. In cathecismo confitetur cathezizatus suam fidem. Sed pueri non possunt suam fidem confiteri, neque per seipsos, neq; etiam aliquis alius pro eis: tum quia nullus potest alium ad aliquid obligare: tum etiam quia non potest aliquis scire, vtrum pueri cum ad legitimam etatem peruenerint, assentiant fidei. Non ergo debet cathecismus precedere baptismum.

Sz ꝰ Est, quod raban⁹ de misti. cle. dicit. Ante baptismū, cathezizandi debet hominem preuenire officiuz, vt fidei primum catecuminus accipiat rudimentum.

Rndeo Dicendum, quod (sicut supra dictum est) baptismus est fidei sacramentum: cum sit quedam ꝓfessio fidei chriſtiane. Ad hoc autem quod aliquis fidem accipiat, requiritur quod de fide instruatur, secundum illud ro. 10. Quomodo credent ei, quem non audierunt: quomodo autem audient sine predicante? Et ideo ante baptismuz conuenienter precedit cathecismus. Unde ⁊ dominus preceptum baptizandi discipulis tradens, premittit doctrinaz baptismo, dicens, Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos ꝛc.

Ad primū Ergo dicendum, quod vita gratie in qua regeneratur aliquis per baptismuz, presupponit vitam nature rationalis: in qua hō potest esse particeps doctrine. ¶ Ad secundum dicendum, quod sicut mater ecclesia (vt supra dictum est) accōmodat pueris baptizandis aliorū pedes, vt veniāt: ⁊ alioꝛ cor, vt credāt: ita ēt accōmodat eis alios aures, vt audiant: ⁊ intellectum vt per alios instruant. Et iō eadem ratione sunt catezizandi qua sunt baptizandi. ¶ Ad tertium dicendum, quod ille qui pro puero baptizato respōdet, credo non predicit puerum creditурum, cum ad legitimos annos peruenerit: alioquin diceret, credet. Sed profitetur fidez ecclesie in persona pueri, cui communicatur. cuius sacrz et attribuit ⁊ ad quam obligatur per alium. Non est enim inconueniens, q̄ aliquis obligetur per alium in his que sunt de necessitate salutis. Similiter etiam patrinus pro puero respondens promittit se operam daturum ad hoc quod puer credat. Quod tamen non sufficeret in adultis, vsum rationis habentibus.

Artī. 2.

Utrum exorcismus debeat precedere baptismum.

Ad secundum Sic proceditur. Videtur quod exorcism⁹ nō debeat precedere baptismum. Exorcismus enim contra energuminos (qui sunt tales. Sed non omnes baptizandi sunt tales. Ergo exorcismus non debet precedere baptismum.

¶ Preterea. Quandiu homo subiacet peccato, diabolus in eū habet

ptātem: qz vt dr in Jo. 8. qui facit pcīm, seruus est pcī. Sz pcīm tollit ꝓ baptismū. Nō ergo ante baptismū sunt hoies exorcizandi. ¶ ꝟ. Ad arcēdā demonū ptātē introducta est aq̄ bñdicta. Nō g̃ ad h̄ oporebat aliud remediū adhiberi per exorcismos.

Sed ꝰ Est, ꝙ celestinus papa dicit. Siue paruli siue iuuenes ad regenerationis veniāt sacrm. nō priuus fontem vite adeant, q̄s exorcismis ⁊ exsufflationibus clericoꝝ, spiritus immundus ab eis abiciatur.

Rndeo Dom, ꝙ q̄cūq; sapiēter aliq̄d op⁹ facere ꝓponit: pu⁹ remouet impedimēta sui opis. vñ d: Ihier. 4. nouate vobis nouale: ⁊ nolite serere sup spinas. Diabol⁹ aūt hostis est humane salutis, q̄ hoi ꝓ baptismū exhibet ✠ ⁊ hz ptātem aliquā in hoiem, ex hoc ipso q̄ subdit originali pctō, vel etiā actuali. Vñ conuenienter añ baptismū expellunt demones ꝓ exorcismos, ne salutē hois ꝓdāt, quā qđē expulsione sigt exsufflatio. ꝟ Bñdicto aūt cū manus impōne, ꝓcludit expulso viam, ne redire possit. Sal aūt in os missum, ⁊ narib⁹ ⁊ auriū sputo linito, sigt receptionē doctrine fidei quātū ad aures, ⁊ approbationez quantū ad nares, ⁊ cōfessionē quātū ad os. ¶ Olei vero inūctio, significat aptitudinē hois ad pugnandum contra demones.

alias ✠ auctrit.

Ad primū Ergo dōm, ꝙ energumini dicunť, quasi interi⁹. labotātes ex intrinseca operatiōe diaboli. Et ꝙuis nō oēs accedētes ad baptismuz, corporalr ab eo vexētur: oēs tñ nō baptizati ptāti demonū subiciunť, saltē ꝓpter originalis pctī reatū. ¶ Ad scōm dōm, qđ in baptismo per ablutionē ✠ pcti, excluditur ptās demonis ab hoie, quātum ad hoc q̄ impedit eū a perceptione gloie. Sed exorcismi excludūt ptātem demonis, inquantū impedit hoiem a perceptione sacri.

alias ✠ ablatio/nem.

¶ Ad tertiū dōm, ꝙ aqua benedicta datur ꝓ impugnatiōes demonū que sunt ab exteriori, sed exorcismus ordinat cōtra impugnationes demonū que sunt ab interiori, vñ ⁊ energumini dicūtur (quasi interius laborātes) illi q̄ exorcizāntur. Vel dōm, qđ sicut in remediū ꝓ pcīs, scdo datur aqua benedicta, quia exorcismi baptismales non iterantur.

Utrū ea que agūtur in exorcismo, aliq̄d efficiant. Artī. 3.

4. dī. 6. q.3. ar.3. q.3. 2

Ad tertiū Sic ꝓceditur. Uī qđ ea que agūtur in exorcismo, nō efficiant aliq̄d, sed solū significēt. Si em̄ puer post exorcismos moriatur ante baptismū, saluti nō cōsequit. Sed ad hoc ordinatur effectus eoꝛ que in sacris agunť, vt hō cōsequatur salutem. vñ ⁊ Mar. vlti. dr, qui crediderit ⁊ baptizatus fuerit, saluus erit. Ergo ea que agunť in exorcismo, nihil efficiunt, sed solū significant. ¶ ꝟ. Hoc solū requirit ad sacrm no. le. vt sit signū et causa: vt supra dictū est. Si ergo ea que agunť in exorcismo aliquid efficiāt, videť q̄ singula sint quedā sacra. ¶ ꝟ. Sicut exorcismus ordinat ad baptismū. ita etiā si aliq̄d in exorcismo efficitur, ordinat ad effectum baptismi. Sed dispositio ex necessitate precedit formā perfectā: qz forma nō recipit nisi in materia disposita. Sequeret ergo, qđ nullus posset cōsequi effectū baptismi, nisi pus exorcizetur. Sed ꝓz esse falsum. Nō ergo ea q̄ agunť in exorcismis, aliquē effectū habēt. ¶ ꝟ. Sicut quedā agunť in exorcismo ante baptismum, ita etiam quedam aguntur post baptismū: sicut qđ sacerdos baptizatum chrismate vngit in vertice. Sed ea que post baptismū aguntur, nō videntur aliq̄d efficere: quia fm hoc effectus baptismi esset imperfect⁹. Ergo nec ea que ante baptismum aguntur in exorcismo.

4. dī. 6. q.1. ar.3. q.5.

Sed ꝰ Est, qđ Aug. dicit in libro de symbolo. Paruuli boli potestas intimica, que decipit hominem. Nihil autem agitur frustra per ecclesiam. Ergo per huiusmodi exsufflationes hoc agitur, vt demonum potestas expellatur.

Rndeo Dōm, qđ quidā dixerūt ea q̄ in exorcismo aguntur, nihil efficere, sed solū significare. Sz hoc ꝓz esse falsum. per hoc qđ ecclesia exorcismis, imperantis verbis vtitur ad expellēdam demonis ptātem: puta cū dicit, ergo maledicte diabole exi ab eo ꝛc. ꝟ Et ideo dōm est, qđ aliquē effectū habēt: differēter tñ ab ipso baptismo. Nā per baptismum datur hoi gratia ad plenā remissionē culparū. Per ea vero q̄ in exorcismo agūtur, excludit duplex impedimētū salutaris gre percipiēde. Quoꝝ vnū est impedimētum extrinsecū: puta demones hois salutē impedire conātur. Et hoc impedimētuz excluditur per exsufflationes: qbꝰ ptās demonis pellitur (vt ꝓz ex inducta auctoritate Aug.) quātū ad hoc qđ nō ꝓsequit impedimētum sacro suscipiendo. Manet tñ ptās demonis in hoie, quātum ad

3 m. Et 4. d. 6. a 2. 3. f. q. 1. q 3. 10. et q. 2. ad 4m.

maculā pcti ⁊ reatū pene, quouscq; pctm per baptismū tollatur. Et fm hoc cypꝛianus dicit. Scias diaboli nequitiā posse remanere vsq; ad aquā salutarē in baptismo aūt oēm nequitiā amittere. ꝟ Aliud impedimētū est intrinsecū: put. f. hō ex infectione originalis pcti. hz sensus pclusos ad percipiēda salutis mysteria. Vñ rabanus de institutione clericoꝝ dicit, qz per saliuā ꝛpicam ⁊ sacerdotis tactū, sapietia ⁊ virt⁹ diuina saluti catheczumini operatur: vt apertātur ei nares ad percipiendū odorem notitie dei, vt apertātur et aures ad audiendū mādata dei, vt aperiantur illi sensus in intimo corde, ad respondendum.

Ad primū Ergo dōm, qz per ea q̄ agunť in exorcismo, nō tollitur culpa, ꝓpter quā hō punit post mortē sed solū tollitur impedimēta recipiēdi remissionē culpe per sacrm, vñ post mortem exorcismus nō valet sine baptismo. ꝟ Prepositiuus tñ dicit, qz pueri exorcizati, si moriātur ante baptismū, minores tenebras patiūtur. Sed hoc nō videť verū: qz tenebre ille sunt carētia diuine visionis: q̄ nō recipit magis ⁊ minus. ¶ Ad scōm dōm, qđ de rōne sacri est, qz ꝓficiat ꝓprialiē effectū: qui est gra remittēs culpā, vel supplēs aliquē hois defectum. Nō tñ qđē non fit per ea q̄ agūtur in exorcismis: sed solum hmōi impedimēta tolluntur. Et ideo non sunt sacra, sed sacralia qdā. ¶ Ad tertiū dōm, qđ dispō sufficiēs ad suscipiendā gratiā baptismalē, est fides ⁊ intētio: vel ꝓpria ei⁹ qui baptizatur, si sit adultus, vel ipsius ecclesie, si sit paruulus. Ea vero q̄ agunť in exorcismo, ordinant ad remouendū impedimēta, ⁊ ideo sine eo pōt aliqs cōsequi effectū baptismi. Nō tñ sunt hmōi ꝓpriā media, nisi in necessitatis articulo. Et nunc cessante periculo, debēt suppleri, vt seruetur vniformitas in baptismo. Nec frustra supplētur post baptismū: qz sicut impedit effectus baptismi antecipiat ata pōt impediri postq̄ fuerit perceptus. ¶ Ad quartū dōm, qz eoꝛ que agunť post baptismū circa baptizatū, aliq̄d est qđ non solū significat sed efficit: puta inunctio que fit in vertice: que operatur cōseruationem ✠ gratie baptismalis. Aliq̄d autem est qđ nihil efficit, sed solum significat: sicut qđ datur ei vestis candida, ad significandum nouitatem vite.

alias ✠ ad cōser uationē

Utrum sit officium sacerdotis, catheczizare ⁊ exorcizare baptizandum. Artī. 4.

4. dist. 6. q. 1. ar. 3. q. 5.

Ad quartū Sic ꝓceditur. Uidetur qz nō sit sacerdotis, catheczizare ⁊ exorcizare baptizandum. Ad officium enī mmistroꝝ pertinet habere operationē sup immūdos: vt dionys. dicit. 5. c. eccl. hie. Sed catheczumini q̄ instruūtur in catheczismo, ⁊ energumini qui purgank in exorcismo, cōputātur inter immundos: vt ibidē dion. dicit. Ergo catheczizare ⁊ exorcizare nō pertinet ad officiū sacerdotis, sed potiꝰ ministrorum. ¶ ꝟ. Catheczumini instruūtur de fide per sacrā scripturā, que in ecclesia per ministros recitatur: sicut enī per lectores in ecclesia legitur vetus testm, ita etiā per diaconeꝰ subdiaconos legitur nouū. Et sic ad ministros ꝓtinet catheczizare. ꝟ Sil'r etiā et exorcizare, vt videtur, ad ministros pertinet: dicit enī Ysido. in quadam epla, ad exorcistam pertinet exorcismos memoriter retinere, manuiq; super energuminos ⁊ catheczuminos in exorcismo imponere. Non ergo pertinet ad officium sacerdotis, catheczizare ⁊ exorcizare. ¶ ꝟ. Catheczizare idem est qđ docere, ⁊ hoc idē est qđ ꝓficere. Nō ad officiū epoꝝ ꝓtinet. vt dicit dion. 5. c. eccl. hier. Non ergo pertinet ad officium sacerdotis.

Sed ꝰ Est, qđ nico. papa dicit, Catheczismi baptizandorum a sacerdotibus vniuscuiusq; ecclesie fieri possunt. ꝟ Unde greg. etiam super ezech. dicit, Sacerdotes cū per exorcismi gratiam, manum credentibus imponunt, quid aliud faciunt, nisi qđ demonia eiciunt.

Rndeo Dōm, qđ minister cōparatur ad sacerdotem, sicut secūdarium ⁊ instrale agens ad principale: vt indicat ipsum nomē ministri. Agēs aūt secūdarium non agit sine principali agēte, sed cooperatur principali agēti in operando. ꝟ Quāto aūt potior est operatio, tāto principale agēs potioribus indiget instrīs seu ministris. Potior aūt est opatio sacerdotis inquantū cōfert ipm sacrm, q̄ in preparationis ad sacrm. Et ideo supremi ministri, qui dicūtur diaconeꝰ, cooperātur sacerdoti in ipsa collatione sacrorum. dicit enī Ysido, qđ ad diaconem pertinet assistere sacerdotib⁹, ⁊ ministrare in oibus que aguntur sacris Christi: in baptismo. f. in chrismate, patena, ⁊ calice. Inferiores aūt ministri cooperantur sacerdotibus in his que sunt preparatoria ad sacramentum: sicut lectores in catheczismo, et exorciste in exorcismo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super. q. 72. articulum primum ⁊ secundum.

In articulis primo et. 2. q. 72. aduerte vnum: scilicet q̄ chrisma hoc est compositum ex oleo ⁊ balsamo: non ita est materia sacramenti confirmationis sicut aqua est materia baptismi quoniam sine balsamo confirmatio tradita valet: sine aqua autez baptismus nō valet. Et de hoc erat textus clarus. ℣ de sacramentis non reiterandis ca. pastoralis. Vbi queritur si confirmationis sacramentum in eo debeat reiterari: qui per errorē fuit non christmate ℈ oleo delinitus: ⁊ respondetur quod non est aliquid iterādus: sed caute supplendū quod incaute fuerat pretermissum. Et hoc enim apparet sacramentum confirmationis quo ad substantialia fuisse cōpletum sine balsamo. fuisset siquidez alioquin reiterandum sine balsamo collatum. Unde intelligimus mixtum ex oleo ⁊ balsamo: q̄s chrisma consueuimus vocare) esse regulare materiam confirmationis de necessitate precepti: ⁊ non de necessitate sacramenti. ℣ et videtur hoc ab ecclesia precedente tē potē institutum: in p̄mitius siquidem ecclesia non videt multum credibile pauperimos episcopos habuisse balsamum: q̄ forte etiā hodie multi carent. ℣ Accedit ad hec: q̄ chrismatis nomen: quod secundum dio. apostoli imposuerunt huic sacramento) nō significat balsamum: sed vnctionē: cui oleum sufficit.

9. q. 65. ā. 1. Et 4. d. 2. q. 1. ā. 2. co. Et d. 7. q. 1. ā. 1. q. 1. p to. Et. 4. d. 5. c. 58.

✠ extra

Sed ꝓtra epi scopales.

Sed ꝓtra epi scopales.

Ad p̄mū Ergo dicendum, q̄ super immundos ministri hūt operationem ministerialem ⁊ quasi instrumentalem: sed sacerdos principalē. ¶ Ad secundum dōm, q̄ lectores ⁊ exorcistę hūt offm catheczādi ⁊ exorcizādi, nō q̄dē p̄n̄, ꝫ sicut in his sacerdoti ministrātes. ¶ Ad tertium dō, q̄ multiplex ē instructio. vna communis ad fidē: quā dio. tribuit epo in. 2. c. eccl'. hier. ⁊ pōt cōpetere cuilibet fideli. Scēa est instructio qua q̄s erudit de fidei rudimētis. ⁊ q̄liter se debeat hfe in susceptione sacrorum ⁊ hec ptinet scōario. q̄dē ad ministros. p̄n' aūt ad sacerdotes. Tertia est instructio de puersatiōe christiane vite. ⁊ hec ptinet ad patrinos. Quarta est instructio de profundis mysteriis fidei. ⁊ perfectione christiane vite. ⁊ hec ex officio pertinet ad episcopos.

¶ De sacramento cōfirmationis. Ad. 72.

Onsequēter cōsiderādū est de sacro cōfirmationis. ¶ Et circa hoc q̄runtur. 12. Primo, vtrū confirmatio sit sacr'. 2° de mā et. 3°, vtrum sit de necitate sacri, q̄ chrisma fuerit p̄ius per epm consecratū. Quarto de forma ipsius. Quinto, vtrū imprimat characterem. Sexto, vtrum character confirmationis p̄supponat charaterem baptismalem. Septimo, vtrum conferat gratiā. Octauo, cui competat recipe ℈ sacr'm. 9°. in qua pte. 10°, vtrū reqrat aliqs q̄ teneat confirmandum. xj°, vtrum hoc sacrm per solos episcopos detur. 12° de ritu eius.

¶ Utrum confirmatio sit sacrm. Arti. 1.

Ad p̄mū Sic procedit. Videtur q̄ confirmatio nō sit sacramentū. Sacramēta em̄ ex dīna īstōne efficaciam hūt: sicut supra dctm est. Sed confirmatio non legitur a christo instituta. Ergo non est sacramentum. ¶ p̄. Sacramenta no. le. in ve. le. prefigurata fuerunt. vnde apostolus dicit. 1. cor. 10. quod omnes in moyse baptizati sunt. in nube ⁊ in mari. ⁊ omnes eādem escam spiritalem mā ducauerunt. ⁊ omnes eundem potum spiritalem bibernnt. Sed confirmatio non fuit prefigurata in veteri testō. Non ḡ est sacrm. ¶ p̄. Sacra ordinant ad hoīs salutē. Sed sine cōfirmatione pōt eē salus: nā pueri baptizati, sine cōfirmatiōe decedētes. saluant'. Ergo confirmatio non est sacrm. ¶ p̄. per ola sacra ecclesie, hō chro cōformat. qui est sacr' author. Sz p cōfirmationes nō vr hō christo conformari: qui non legitur esse confirmatus.

Sed ꝓtra Est. q̄ gre. diēm registro. Presbyteri baptizatos infantes signare in frōtib' sacro chrismate, non p̄sumant. Ergo chrisma est materia huius sacrm.

Rñdeo Dōm. quod chrisma est conueniens materia huius sacramenti. Sicut enim dictum est. in hoc sacramento datur plenitudo spiritussancti ad robur spirituale. q̄d competit perfecte etati. Homo autem cum ad p̄fectā etatē peruenerit. incipit iā cōicare actiōes suas q̄ ad alios. antea vō quasi singul'r sibi ipsis viuit. Ea vō p̄sūscti in oleo designat. vñ xps dr eē vnctus oleo letitie. pp plenitudinē spūs sancti quā habuit. Et ideo oleū cōpetit māe hui' sacri. ℣ Admiscet aūt balsamū. ꝓpter ipsius peccare ēm non causam vt cām. quā ad sanctificationem materie ex cōtactu Christi. Tū quia si ectactus Christi sanctificauit materiam in sacris, cōtulit aplis rē hui' sacri. l. plenitudinē spūsancti sine sacro: eo q̄ ipsi p̄mittas spūssan. acceperūt: sicut dr. Io. 8. Nihilominꝰ tri aliq̄d cōforme māe hui' sacri. exhibitum fuit aplis sensibil'r in collatione. l. l. Nō em̄ sensibil'r. l. l. sup eos descēdit in specie ignis ad eādē significationē referr', ad quā referr' oleū nisi q̄ ignis hz vim actiuā. oleū aūt vz passiuā. inq̄tū est mā et fomētū ignis. Et ℔ satis cōpetebat: naz p aplos gra spūssancti erat ad alios deriuanda. Sup aplos etiam spūssan. descēdit in figura lingue. q̄d ad idē significādū referr' q̄d sīgt balsamū misi q̄ lingua p locutionē est cōicatiua ad alterū. balsamū vō p odorē: q. l. d. apli replebant spū. l. vt fidei doctores. alij aūt fideles. vt opatores eoz. q̄ ptinēt ad edificationē fidelium. ℣ Sil' et ad impōnē manus aplōz. ⁊ et ad eoz p̄dicationem. descēdebat plenitudo. l. l. sup fideles sub visibilibus signis. sicut et a dn̄o descēderat sup aplos. Unde petrus dicit act. 11. cuz cepissem loq, cecidit spūssan. sup eos. sicut ⁊ in nos in initio. ℣ Et iō non erat necessaria sensibilis mā sacrālis, vbi sensibilia signa miraculose exhibebant diuinitus. Unde bñ fit apli cōter chrismate in exhibitione sacri. q̄n hmōi visibilia signa non exhibebant: dicit em̄ diony. 4. c. eccl'. hier. est q̄dam pfectiua opatio. quā duces nri (i. apli) chrismatis hostiā noiant. ¶ Ad scām dōm, q̄ baptismus dat ad spūalē vitā simp'r. ꝺse quēdā. ⁊ iō cōpetit illi sacro mā simplex. Sz hoc sacrm datur ad plenitudinē ꝺndā spūsancti. cuiꝰ est multiformis opatio: ℈m illō sap. 7. est em̄ in illa spūs. l. virtus multiplex. 7. 1. ad cor. 12. dr diuisiones gratiarū sunt. idē autē spūs. ¶ Et iō ꝺuenienter huiꝰ sacri est mā cōposita. ¶ Ad tertium dōm, q̄ ꝓpietates olei quibꝰ significat spūs. l. magis inueniūtur in oleo oliuarū. q̄m in quocūq; alio oleo. Unde et ipsa oliua semp frōdib' virēs, virozē ⁊ misericordia spūssan. sīgt. ℣ Illoc etiā oleū ꝓpriū oleum: ⁊ maxime hz in vsu vbi hfi potest. Multiplex aūt alꝰ liquor. ex similitudine huiꝰ oleuz notat. nec est in vsu cōi. nisi in supplementū apud eos quibꝰ deest oleū oliuarū. Et ideo hoc oleū solū. assumit in vsum huiꝰ et quorūdā aliorꝰ sacrorū. ¶ Ad quartum dōm, q̄ baptismus est sacrm absolute necessitatis: ⁊ ideo eius mā debet inueniri vbiq;. Sufficit aūt q̄d materia huius sacri. quod non est tante necessitatis, posset de facili ad omnia loca terraru; deferri.

4. di. 7. q. 1. ar. 2 q. 3.

¶ Utrū sit de necessitate huiꝰ sacri, q̄ chrisma fuerit p̄ius per epm cōsecratū. Arti. 3.

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Uidetur q̄ nō sit de necessitate huiꝰ sacri, q̄d chrisma q̄d est materia huiꝰ sacri. fuerit p̄ius p epm consecratum. Baptismus em̄ in quo fit plena remissio pctoz. nō est minoris efficacie q̄m hoc sacrm. Sed licet quedā sctificatio adhibeatur aque baptismali ante baptismū. non tñ est de necessitate sacri. q̄ in articulo necessitatis ꝓteriri pōt. Ergo non est de necessitate huius sacri, q̄d chrisma fuerit puꝰ p epm cōsecratū. ¶ p̄. Idē non ꝺr bis cōsecrari. Sed materia sacri sctificat in ipsa collatione sacri. p formā verboz. qua cōfert sacrm. vñ ⁊ Aug. dicit sup Io. accedit ℣bū ad elementū. ⁊ fit sacrm. Nō ergo ꝺz p̄ius chrisma cōsecrari, q̄m hoc sacrm tradatur. ¶ p̄. Olis consecratio que fit in sacris, ad cōsecrationē gre ordinat. Sed mā sensibilis confecta ex oleo ⁊ balsamo, non est capax gratie. Ergo nō ꝺz ei aliqua cōsecratio adhiberi.

Sed ꝛ Est. q̄d Inno. papa dr. Presbyteris cū baptizant. chrisma re baptizatos vngere liceat, q̄d ab epo fuerat cōsecratū: nō tū frontem ex eodem oleo signare. q̄d solū debetur epis, cum tradunt paraclenum. Nō quidē fit in hoc sacramento. Ergo ad hoc sacramētum requirit chrisma per episcopum consecratum.

Rñdeo Dōm. q̄d tota sacroz sctificatio a xpo derivat: vt supra dictū est. Est aūt ꝛsideradū, q̄d quibuscūq; sacris habētibꝰ mām corporeā. xps est vsus. l. baptismo et etiā eucharistia. Et iō ex ipso vsu xpi, māe horū sacroz. aptitudine acceperūt ad p̄fectionē sacri. Unī ℣ Chry. dicit. q̄d nunq̄ aque baptismi purgare pctā credentium possent. nisi tactu dñici corporis sctificate fuissent. Et sil' ipse dns accipiēs panē benedixit. sil' aūt ⁊ calicē. vt hꝫ Matt. 26. et luc. 22. Et propter hoc nō est de necessitate horū sacroz. q̄d mā puius benedicat: quia sufficit benedictio xpi. Si qua vō bñdictio adhibeat. ptinet ad solēnitatē sacri: nō aūt ad necessitatē. ℣ Unctionibꝰ aūt visibilibus xpo non est vsus: ne fieret iniuria inuisibili vnctioni. qua est vnctus. pre cōsortibꝰ suis. Et iō tā chrisma q̄m oleū scām inferiorez. ꝓpbenedicuntur q̄ adhibeant ad vsum sacri.

Ad p̄mū Ergo ptz rñsio ex dicto.

Ad scām dicendū, q̄d vtraq; ꝓsecratio chrismatis non refertur ad idē. Sicut em̄ instrm virtutē instrālē acquirit dupl'r. l. q̄n accipit formā instri. et q̄n mouet a principali agente ad effectū: ita et mā sacri duplici sctificatione indiget: ꝓ quarū vnā sit ꝓpria mā sacri. per aliā vero applicat ad effectū. ¶ Ad tertiū dōm, q̄d materia corporalis non est capax gre, quasi gre subm. sed solum sicut gre instrm: vt supra dictū est. Et ad hoc materia sacri cōsecratur: vel ab ipso Christo. vel ab episcopo, qui gerit in ecclesia personam Christi.

¶ Utrū hec sit cōueniēs forma huiꝰ sacri, consigno te signo crucis ꝛc. Arti. 4.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Uidetur q̄d hec nō sit cōueniens forma huius sacri. consigno te signo crucis, et cōfirmo te chrismate salutis. in nōe patris et filij ⁊ spūs sancti amen. Usus em̄ sacrorum. a Christo et ab aplis derivatur. Sed nec q̄ Christus hāc formā instituit, nec aplī ea vsi leguntur. Ergo hec non est cōueniēs forma huius sacri. ¶ p̄. Sicut sacrm est idem apud oēs, ita ⁊ forma ꝺz esse eadē: q̄ quelibet res hz vnitatem sicut et esse, a sua forma. Sed hac forma nō oēs vtūtur: quidam em̄ dicūt. cōfirmo te chrismate sanctificationis. Ergo hec nō est cōueniens forma huius sacri. ¶ p̄. Sicut sacrm est idem apud oēs, ita ⁊ forma ꝺz esse eadē: q̄ quelibet res hz vnitatem sicut et esse, a sua forma. Sed hac forma nō oēs vtūtur: quidam em̄ dicūt. cōfirmo te chrismate sanctificationis. Ergo hec nō est cōueniens forma huius sacri. ¶ p̄. Sacrm hoc ꝺz conforma ri baptismo. sicut perfecto perfectibili: vt supra dictū est. Sed in forma baptismi. non fit mentio de cōsignatione characteris. nec etiam de cruce Christi (cum tamen per baptismum homo Christo commoriatur: vt apostolus dicit Ro. 6.) nec etiam fit mētio de effectu salutis. cum tamen baptismus sit de necessitate salutis. Ergo forma etiam baptismi ponitur vnius actus tantum. ⁊ expr̄imitur persona baptizantis. cuꝺ dicitur. ego te baptizo. Quod contrarium apparet in forma predicta. Non ergo est conueniēs forma huius sacramenti.

Tertia Sancti Thome. t 4

¶ Super arti. 3.

In arti. 3. aduerte ꝓpter ea ius emergēs. q̄d hz ꝓfect ex ecclie ritu mām cōfirmationis oportere esse cōsecratā ab epo: non tñ cui dēter ꝓfat an ista necessitas sit ex sacro aut ex ꝓcepto. Et dato q̄ sit ex necessitate sacri. restat adhuc ꝺubiuz an sic oporteat. q̄d plenitudo aplice ptātis non possit dispēsatiue subtrogare simplicē sacerdotem ad ꝓsecrationē māe. sicut pōt ipm subrogare ad collationem hui' sacri. vt infra patebit. ℣ Et ꝺe primo q̄dē ꝺubio appet tenēdum. q̄ sicut supra dictum est. mā est cuz chrismate consecrato a simplici sacerdote. sacrm nullā ēt mūrta. vba autoris hic sentientis ꝓfectionē hmōi pti nere ad necessitatem et nō ad solēnitatem sacri. ꝓpriacī'n cōsiderādo oppositū est magis rōni cōsentaneū. q̄noniam quidez nulla est matoz consecratio ea q̄ fit in eucharistia: quam q̄d possit simpliciter sacerdos efficere. nō aūt nō sacrālē efficere pāt: ita q̄d facta teneat. Unde pec cet faciendo. Hec autho. in lra explicat q̄d ab epo olim opotteat fieri. nihil tamē diffinitiue concludo. Legim' em̄ et aplica sede dispēsante circa ministrū hui' sacri. inconcusse explicatū fuisse q̄d vtant chrismate consecrato per epm: vt ptz in ꝓcilio Florentino sub eugenio. 4. Ue sēda autez q̄ne nullam ego video rōne ꝺubitandi. suppolita ꝓdicte pape ꝺe mutatione ministri: qui em̄ pōt mutare. pōt ⁊ mīus: mutatus aūt esse cōsuat q̄d ꝓbyter ꝓferat cōfirmatiōis sacrm q̄ cōferat materiā sacri. quāto maꝰ est sacrm sua mā. Et ꝓterea si papa pōt facere q̄d simpler sacerdos cōfirmet. potest etiā efficere q̄d idem conseret materiam.

4. di. 7. q. 1. ar. 2 q. 3.

¶ In eodē ar. 3. ꝺubū. ꝺubiū occurrit in. 4. sen. di. 7. q. 1. ℈ iterū. nem arguēs: volens ipsius peccare ēm non causam vt cām. quā ad sanctificationem materie ex cōtactu Christi. Tū quia si ectactus Christi sanctificauit materiam (puta aquā et panē) vel fieret iniuria sanctificationi prime ex superāditta sanctificatione ab ecclesia. ℈ sunt eiusdē ratiōis. vel prima esset insufficiēs. ℈ secūda est alterius rōnis. Tum q̄ Christus ꝓpius est visibilibꝰ vnctionibus: invita magdalena plurieſ. ⁊ in nocte nicodemo: ac ꝓ hoc sanctificauit vnctiones si ꝓtacte eī sctificatiōnē est. Et sic sctificata esset etiā materia huius sacri. nec egeret cōfirmatione: cuius oppositum dicīs.

¶ Ad hoc ꝺr. rōnē antiquis ꝺubiū in sua ꝓbabilitate solidā stare: et q̄d prima sctificatio constituit materiam sacri. ⁊ ꝓpterea alterius est rōnis a ꝺicta actione eiusdez materie quā ecclesia adhibet: q̄n hec ſcba non ordinat ad ꝓficiendā materiā. sed ad solēnitatē quādam ⁊ ꝺeuotionē. fugationem demonum. ⁊ et hmōi. Uñ nō arguit ſcba insufficiētis primē. nec illi iniuriat. Nec dicit autoz quēcūq; Christi ptactum sctificare materiam sacri. ℈ ꝓpter vsum in vsu sacri: quasi contactu nō tetigit vnctōeo. ℣ Nec obstat q̄d ex vsu sacri Christi mihil accepit: ac ꝓ hoc per accidēs vsus cōcurrit. ⁊ sol' us contractus per se: q̄n ipso contactu sanctificauit. Hoc inquā nō obstat: q̄n de vsu constituto sacri est sermo: ita q̄d sensus et contactus Christi in cōstituēdo sacrm est sanctificatiuus materie. Et sic fugantur oboneo durandi.

1. q. 84. ar. 3. cor. et 4. di. 7. q. 1. ā. 3. q. 3. Et opus. 22. co. 1.

¶ Super arti. 4.

Ad arti. 4. aduerte ꝓ hoc ⁊ ceteris sacramentis: q̄d ℈ in antiquis ſuit⁹ nō inueniātur expresse omnes sacramentoꝝ forme: posterioribus eā tēporibus fuisset sub eugenio. 4. in conci. flo. in quo etiā fuit ecclesia orientalis. explicate sunt omnium sacroꝝ formē cum reliquis ꝺubiis requisitis ad omnia ⁊ singula sacramenta. Ubi et ponitur ista forma sacramenti confirmationis. misi quod hic dicitur confligno. ⁊ ibi legitur signo te signo crucis. et idem est sensus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super articulum quintum.

In articulo quinto duplex occurrit ad hominem quoniam auctor sapiens in.q.63. articulo sexto posuit characterem confirmationis pertinere ad recipientes/hic autem ponit ipsum ex parte potentie actiue: vt patet in litera. Unde videtur authoris doctrina sibi ipsi dissentia. ¶Ad hoc dicitur quod hec sibi minime non adversantur: quoniam character confirmationis (vt ipse sacramenti nomen relatur) est character baptismalis confirmatio per baptismum enim fit christianus infirmus tamen (quia est sicut modo genitus ut ans) confirmatione autem firmatur: ac per hoc eadem potentia virtualis qua se tenet sacri character/et per ipsum character confirmationis est vt priciens character baptismalem: quamvis se teneat ex parte recipientis/ trahit secum suam confirmationis characterem. Ulterius de conditi. 5. ca. de his vo. melchiades papa in dec. Ita coniuncta sunt duo sacra/q vnus sine altero rite poni non potest: glosa. i. christianum facere non potest supplere posse. Appetat hoc idem ex actibus virtuosis characteris: nam baptismi est confiteri fidem: confirmationis autem libere seu intrepide confiteri eadem. vbi pa 2m. dicit confirmare firmare primum: pa et non sic esse intelligendum characterem esse positum passiuum: tanquam si ponerent pure passiuum: pt. n. aliquem actum hoc ei habere quem constituit sacramenti receptiuum per fectum seu firmum: baptismal' iuxta character receptiuum abte/confirmationes aut receptiuum pfecte et libere constituit.

¶Super arti^m 6^m.

Nota arti. 6. aduerte/q character confirmatiois ita presupponit characterem baptismalem/vt si quis firmaret non baptizatum: esset post baptismum recon firmandus: eadem ratione quia liberter non baptizat. Et post baptismum recipit ordinem: vt pa i.c. venio/et i.c. sicut de presbytero non baptizato. Magis. n. anne rum e confirmatis sacramentum baptismi: sacramentum confirmationis: quia sacramentum ordinis: quia pfectio quedam est baptismi.

4.d.7.q.1.ar.1. 4.d.7.q.3. q.2.a.3.

Questionis LXXII. Articulus V.

Sed contra Est auctoritas ecclie. q hac forma cōmuniter vtit.

Rñdeo Dicendū, quod predicta forma est conueniens huic sacramento. Sicut enim forma rei naturalis dat et speciem rei, forma sacramenti pertinere dz ad ea quod pertinet ad speciem sacri. Sic autem ex supdictis patet. i. b sacrō datur spūs. s. ad robur spūalis pugne. ¶Istō in h sacrō tria sunt necessaria. q pertinent in forma predicta. Quorum primum est. cā perfectis plenitudinē roboris spūalis q est sancta trinitas. q exprimit cū dr. i noie patris &c. ¶Secūm est ipz robur spūale. qd homini pferē p sacrm māe visibilis, ad salutem. Qd quidē tagit cū dr. signo te chrismate salutis. ¶Tertiū e signū qd pugnatori datur: sic e i pugna corpali. milites insignis ducis signiunt. Et quātū ad h dr. signo te signo crucis, i quo. i. rex nr triumphauit: vt dr col. 1.

Ad primum Ergo dicendum quod (sicut supra dictum est) per ministerium apostolorum quandoq; dabatur effectus huius sacramenti scilicet plenitudo spūsancti, qbusdā visibilibus signis miraculose a deo effectis: qui potest effectum sacramenti sine sacramēto conferre. Et tūc non erat necessaria nec materia nec forma huius sacramenti. ¶Nūqz aūt tāquam ministri sacrorū, h sacrm pbebāt. et tūc sic mā ita et forma ex mandato christi vtebant. Multa em seruabant apli i sacrīs collatione q in scripturis cōtēr ppositis nō sūt tradita. Ut dicit in fine eccl. hier. pōnamus assumptiuas inuocationes. i. si ba qbus efficiunt sacra, nō est inutile scripturas iterpretib⁹, neqz mysticū earum, aut in ipsis optatas ex deo fructes, ex occulto ad cōe adducē: sz nra sacra traditio. siue pōpa. i. occulte eas edocet. Ut apls dicit, loquēs de celebratiōe eucharistie. 1. cor. xi. Cetera cū venero disponā. ¶Ad 2m dōm, q scitas est salutis cā. Et ideo in ide redit qd dr chrismate salutis et sctificationis. ¶Ad 3m dōz, q baptismus est regio in spūalē vitā, q hōminit in seipso. et ideo nō ponit in forma baptismi nisi vnus actus ad tpm hoiez sanctificandū ptinēs. Sz b sacrm nō solū ordinat ad hoc quod hō sctificet i seipso: sz exponit cuidam pugne exteriori. Et ideo nō solū fit mētio de interiore sctificatiōe cū dr. pfirmo te chrismate salutis: sed etiaz consignatur homo exteri⁹ signo crucis, ad pugnā spūalē, q signat cū dr. signo te signo crucis. ¶In ipso aūt hō bo baptizādi, qd ablutionē significat. pt intelligi et mā, q est aq abluēs, et effectū salutis, q nō intelligunt i hoc pfirmādi. et ideo oportuit h ponere. ¶Dctm est sup q h qd dr. ego, nō est ō necessitate forme baptismalis: qz intelligit in verbo trine persone: apponitur tn ad exprimēdā intētionē. Qd nō est ita necessarium cōfirmatiōe: que nō exhibet nisi ab excellenti ministro, vt infra dicetur.

¶Utrum sacrm confirmationis imprimat characterem. Arti. 5.

Ad quintū Sic procedit. Videtur quod sacramentum confirmationis non imprimat characterem. Character enim importat quoddam signum distinctiuum. Sz per sacramentum confirmationis non distinguitur homo ab infidelibus. hoc enim fit p baptismū, neqz ēt ab aliis fidelibus, qz b sacrm ordinat ad pugnā spūalē. que oib⁹ fidelib⁹ mdicit. Nō g in hoc sacro imprimit aliquis character. ¶Ꝓ. Supra dictum est, quod character est quedam potentia spiritualis. Potentia autem non est nisi actiua vel passiua. Potentia autem actiua in sacramentis, conferrit per sacramentum ordinis: potentia aūt passiua siue receptiua. p sacrm baptismi. Ergo p sacrm confirmationis nullus character imprimit. ¶Ꝓ. In circūcisione que est character corporalis, nō imprimit aliqs spūalis character. Sz in hoc sacro imprimitur qdā character corporalis: dū. s. homo chrismate signatur signo crucis in fronte. Nō ergo imprimitur in hoc sacramento character spiritualis.

Sed contra. In oi sacro q nō iteraf, ipmit character. Sz hoc sacrm non iteratur, dicit esti gre. De hoie qui a pontifice confirmatus fuerit denuo, talis iteratio prohibenda est. Ergo in confirmatione imprimitur character.

Rñdeo Dicendum, q (sicut supra dictum est) character est quedam spiritualis potestas ad aliquas sacras actiones ordinata. Dctm est aūt supra, quod sicut baptism⁹ est quedam spiritualis regio in vitam christianam: ita etiaz cō firmatio est quoddam spirituale augmēt promouens hominem in spiritualem etatem perfectam. Manifestū est autē ex similitudine corpalis vite, q alia est actio hois statim nati: alia actio q cōpetit ei cū ad pfectā etatē puenerit. Et iō p sacrm confirmatiōis datur hoi ptās spūalis ad ista alias actiones sacras, pter illas ad quas dat ei ptās in baptismo. Nā baptismo accipit hō ptātē ad ea agēda q ad ipsū ptinēt saluté: put scz Fz scriptuz vtuit. Sed in cōfirmatiōe accipit hō ptātē ad agēdū ea que pertinēt ad pugnā spūalē contra hostes fidei. Sicut pz ex exēplo apl'oz: q anteq; plenitudinē spūsancti accipent, erāt in cenaculo pseuerātes in oratione: postmodū ro egressi, non verebant publice fidem fateri etiā coram inimicis fidei christiane. Et ideo manifestum est, quod in sacramento confirmationis imprimitur character.

Ad primum Ergo dicendum, quod pugna spiritualis contra hostes inuisibiles, omnibus competit. Sed contra hostes visibiles. s. contra persecutores fidei pugnare, nomen christi publice confitendo, est confirmatorum: q iam sunt perducti specialiter ad virilem etatem. Pm quod dicit pc Jo. 2°. Scribo vobis iuuenes: qm fortes estis, et verbū dei i vobis manet, et victistis malignū. Et iō character cōfirmatiōis est signū distinctiuū. nō infidelitū a fidelib⁹: sed spūaliter pfectoz ab his qbus dr. sicut mō geniti infantes. ¶Ad 2m dōm. q ola sacra sunt qdā fidei prestationes. Sicut igit baptizatus accipit ptātem spūalē ad, pteftādā fidē p susceptionē aliox sacrorū: ita cōfirmatus accipit ptātē publice fidē christi verbis, pfitēdi q̄si ex officio. ¶Ad 3m dōm. q sacra. ve. ls. dīr iustitie carnis (vt pz heb. 9.) q. s. interi⁹ nihil efficiebāt. Et iō in circumcisiōe impiebak character solū in corpore, nō aūt in anima. Sed in cōfirmatione cū charactere corporali, imprimit simul character spiritualis: eo quod est sacramentum noue legis.

¶Utrum character confirmationis presupponat characterez baptismi. Arti. 6.

4.d.7.q.2.a.1.q.1. et pla. 2.4.q.1. ad 2.q.4.

Ad sextū Sic proceditur. Videtur qd character confirmationis nō presupponat ex necessitate, characterem baptismalem. Sacramentum enim confirmationis ordinatur ad confirendum publice fidem christi. Sed multi etiā ante baptismum sunt fidem christi publice confessi, sanguinem fundentes pro fide. Ergo character cōfirmationis non presupponit characterem baptismalem. ¶Ꝓ. De apostolis non legit quod fuerint baptizati, presertiz cū dicatur Jo. 4. quod ipse ihs non baptizabat, sed discipuli eius, et tamen postea fuerunt confirmati per aduentum spūs. s. Ergo sibi alij pōt confirmari ante q̄ baptizent. ¶Ꝓ. actu. 10. dr. q adhuc loquente petro cecidit spūs. s. sup eos q audiebant verbū, et audiebant eos loquentes linguis. Et postea petr⁹ iussit eos baptizari. Ergo pari ratione pōt alij prius confirmari quam baptizentur.

4.d.7.q.1.ar.2 q.2.a.3. et di.2.q.2.ar.1 q.2. col.

Sed cōtra Est, q rabanus dicit in li. de instit. cleri. Nullatenus sine a sūmo sacerdote. q pōnē manus, paracletus gradik baptizato, vt roborē p spūsancti ad pugnandum.

Rñdeo Dicendum, q character cōfirmatiōis ex necessitate p supponit characterē baptismalē. ita. s. q si aliqs nō baptizat⁹ cōfirmarē: nihil reciperet. Et h oportuit iterato tpe cōfirmari post baptismū. ¶Cuius ratio est: qz sicut se hz cōfirmari post baptismū. ita augmētū ad gnōnē et ex supradictis patet. Manifestū est autem, q nullus pōt promoueri in etatē perfectam, nisi prius fuerit natus. Et similiter nisi prius aliquis fuerit baptizatus, non potest sacramentū cōfirmationis accipere.

Ad primū Ergo dicendum, quod virtus diuina non est alligata sacramentis. Unde potest conferre homini spirituale robur ad confitendam publice fidē xpi absq; sacramento confirmationis, sicut etiam pt cōseq; remissionē pctoz sine bapt^mo. Sic tn nullus cōsequit effectum baptismi sine baptismi voto, ita nullus pseq; effectū confirmatiōis sine voto ipsius. Qd pōt hīi et ita susceptiones baptismi. ¶Ad 2^m dōm. q sicut aug. dic. ex h q dns dic Jo. 13. q lot⁹ est, nō lidiget nisi vt pedes lauet, intelligimus petrū et alios christi discipulos fuisse baptizatos siue bap^mo ioānis (sicut nōnulli arbitrantur) siue quod magis credibile e, bap^mo christi. neq; n. renuit misterii baptizandi, vt hī et baptizatos seruos. q ea ceteros baptizaret. ¶Ad tertiū dōz. q audiētes pdicationē petri acceperūt effectū cōfirmationis miraculose. nō tn confirmationis sacrm. Dctm est aūt. q effectus confirmationis pōt aliqui conferri absq; baptismū. non autē sacrm cōfirmatiōis. Sic. n. effectus confirmatiōis, q est robur spūale, psupponit effectū baptismi, q est iustificatio: ita sacrm cō firmationis presupponit sacramentum baptismi.

¶Utrū p sacrm confirmationis conferat gra gratū faciēs. Arti. 7.

4.d.7. q.2.a.2.

Ad septimus Sic procedit. Uf quod p hoc sacramentum gratia non conferatur. Gratia enim gratum faciens, ordinat contra culpam. Sed hoc sacramētū (sic dctm est) non exhibet nisi baptizatis, q sūt a culpa mundati. Ergo per hoc sacramentum gratia gratuz facies non confertur. ¶Ꝓ. Pctores maxime indigent gratia gratū faciēte q quā, solā iustificari pōt. Si g p h sacrm gra gratū faciēs pferē, vt q deberet dari holib⁹ i pcō existib⁹. Qd tn non est verū. ¶Ꝓ. Ex gratū faciēs spē nō dr. cū ad vnū effectū ordinet. Sz due sor⁹ eiusdē spēi nō pūt esse in eodē subo. Cū g gra gratū faciens pferat hoi p bapm, vt q per sacrm confirmatiōis, quod nō exhibet nisi baptizato. gra gratū faciens nō pferatur.

Sed contra Est, q melchiades papa dic. Spūsctus i fō te baptismi, plenitudinē tribuit ad incocteiaz in confirmatione augmentum prestat ad gratiam.

Rñdeo Dz. q i b sacro (sic dctm est) dat baptizato spūs. s. ad robur: sic apls dat⁹ est in die pēte. (vt legitur ac. 2.) et sic dabat baptizatis p ipōnē manus apl'oz: vt dr act. 8. Ostenditur aūt in 5ª pte. q missio seu datio spūsci nō e nisi cum gra gratū faciēte. Ulti mā^m e. q gra gratū faciēs pferat i b sacro.

Ad primū Ergo dicendū. quod gratie gratum facientis primus effectus est remissio culpe. Habet tamen et alios effectus: quia sufficit ad hoc quod promoueat hominem per omnes gradus vsq; in vitā eternam: pm illud ro. 6. gra dei vita eterna. Ulti et paulo dctm est. 2. cor. 12. sufficit tibi gratia mea. Et ipse dicit 1. cor. 15. gratia dei sum id qd sum. Et iō mētū et firmitatē iustitie. Et sic pferē i hoc sacro. ¶Ad 2^m dōz, quod sicut exiplo noie appet. b sacrm dat ad pfirmādū qd prius nō baptizatis. ita nō dz dari adultis petoub⁹, nisi p ipiam reparatiā. Ulti dr in aurelianen si cōcilio, vt ieiuni ad pfirmationē veniāt. vt moneant cōfessionē facere pri⁹, vt mūdi donū spūsci ptimi: qz gratiā collatā in hoc sacro, psequit penitēs plenitudo remissionē pcti. Et si aliqs adultus in pctō exīs. cui⁹ cōscientia. p gratiā collatā in hoc sacro, psequit remissionē pctōrum. ¶Ad tertiū dōm. q (sicut dictum est) gra sacralis addit super aliās ✠ spūalis. ctus, ad qd ordinat sacrm. Si g cōsideret gra in hoc sacrm collata quātū ad id qd est cōe, sic p hoc sacrm nō pferē aliqua alia gra q̄ p baptismū: sz q pri⁹ inerat, augef. Si aūt cōsideret quātum ad illud spāle qd suppaddit. sic nō est eiusdē speciei cū ipsa.

4.d.7. q.1. ar.2 q.2.a.3. et di.2. q.2. ar.1 q.2. col.

¶Utrum hoc sacrm sit omnibus exhibendum. Arti. 8.

Ad octauū Sic procedit. Uf qd hoc sacrm nō sit oib⁹ exhibēdū. Hoc em sacrm ad quādā excellētiā dat: vt dictū est. Sed id qd ad excellētiā ptinet nō cōpetit oib⁹. Ergo hoc sacrm nō dz oib⁹ dari. ¶Ꝓ. Per hoc sacrm augef aliqs spūaliter in pfectā etatē. Sed perfecta etas repugnat etati pueri. Ergo ad minus pueris dari nō dz. ¶Ꝓ. Sicut melchiades papa dicit, post baptismū cōfirmamur ad pugnā. Sed pugnare nō cōpetit mulieribus, pter fragilitatē sexus. Ergo nec mulieribus hoc sacrm dari dz. ¶Ꝓ. Melchiades papa dicit, qd

¶Super arti. 7.

Nota ar. 7. in rñdeo ad 6m̄ hic dictuz in ita p.o oibus sacris/q accedēs ad sacrz cū pcō/vel qz ei⁹ sciētia nō p3/vel qz nō p'cte cōtritus/gram ex sacro psequit in remissionē pctōz. ¶Et intelligo h de pcō mortali: qm de venialib⁹ nō opz hke cōscientiā particularē. hoc est ei qd cōmeuit dici. Fructe sacramēti fieri de attrito pcritū: hoc est patrū sm̄ ppriā pietiā charitate iformari. Qd tunc tantū fit/quaz ex sacro mouet mēs suscipiētis sacrz in actuale opationez in deū seu petin/non eniz regule infundit aut augef gra i adulto nisi precrēte actu nouo liberi arbitrij: qm̄ sic exigit suauis dispō dine gubernationis: vt ex hoc q in pāa sibe de iustificatiōe ipū aut hoc dicit hke poteaz: inferuus qm̄ de sacro pule tractabit. ¶In eodē ar. in rñdeo ad tertiū/mements supius dictoz̄ de gra sacrali/et intelliges q hic dicunt. Gra sūdē gratū faciēs/certa gra sacralis firmādū xpianū vt libere xpm crucifixuz pfiteat/sm essentiaz gre e eiusdē spēi cuz gra collata in baptismo: sed sm̄ auxiliuz firmitatis predēti a gra (q⁹ gra sacramētalis vocatur ipse dr a gra baptismali.

¶Super arti. 8. q. 2. a. 1.

Nō ar. 8. rit de mini stro pfirmatiōis/ob factū gregoij notare: q eps est regulē p pbus minister cōfirmatiōis/et h ola terra iura clamāt. Fs sz vtra hoc credim⁹ etiā ep̄m ita e ppriū mi nistrū huius sacri/qū si q simplicē sacerdos cōfert/irritū est et inane. hoc tenet melchiades papa. in ca. de his/et eusebij pa. i.c. man⁹. de pse. di. 5. Et sū hoc/credimus etiam ex apostolica dispensatione q simplicem sacerdotem dari posse hoc sacrm. et hoc tenem⁹ aūcte beati gre. in ca. pueruenit. 95. di. Ita quod hoc est mirabile circa ministruz huius sacramēti/q epūscop⁹ ita minister propinus cōfir-

Universidad de Deusto
Biblioteca

mationis q̄ o: nō ep̄o facta nulla ē / q̄ th̄ ex dispensatione apostolica nō ep̄o pōt illam conferre.

3.arti.xj. ad.3. Et. 4. dis. 7.q. 3.ar.3.q. 2. Et.4.3. c.60. Et.qli.xj. ā.7.col. Et rosn. 1.lec. 5. fi.2.c.10. li.2.col. 2.

¶Utr̄ ꝺ sacrz sit ꝑferēdū hoi i fröte. Ar.9.

ADnonū Sic procedit. Uf qō hoc sacramentū nō sit cōferēdū hoi in fronte. Hoc eñ sacr̄m est perfectiuū baptismi: vt supra dictum est. Sed sacr̄m baptismi cōfertur homini in toto corpore. Ergo hoc sacr̄m nō ꝺz cōferri solū in fröte. ¶Ꝑ. Hoc sacr̄m ꝺak ad robur spūale: vt ā dictū est. Sed spūale robur maxime consistit in corde. Ergo hoc sacr̄m magis ꝺz cōferri supra cor q̄m in fronte. ¶Ꝑ. Hoc sacramentū ꝺak hoi ad hoc qō liberet fidem xp̄i confiteatur. Sed ore fit cōfessio ad salutē: vt ꝺr̄ ro.x. Ergo hoc sacramētum magis ꝺz cōferri circa os q̄m in fronte.

Sed ꝰ est. quod rabanus dicit in li. de institutiōe clericoū. Signatur baptizatus chrismate in sūmitate capitis ꝑ sacerdotē: ꝑ pontificē vero in fröte.

Rñdeo Dōm. q̄ (sicut dict̄m est) in hoc sacr̄o homo accipit spūalem ad robur spūalis pugne: vt fortiter ēt inter aduersarios fidei, christi fidem confiteatur. F Unde cōueniēter signak̄ chrismate signo crucis in fröte pp duo. pmo quidem, q̄ insignitur signo crucis, sicut similes signo ducis. ¶Q̄ quidē ꝺz esse euidens 7. manifestum. Inter oia aut̄ loca corpis humani, maxime, frons manifesta est: q̄ quasi nunq̄ obtegit. Et ideo limit cōfirmat̄ chrismate in fronte, vt in manifesto demōstraret se esse xp̄ianū: sicut 7 apli post acceptū spiritū sanctū se manifestauerūt, q̄ prius i cenaculo latebant. F Scḋo, q̄ aliq̄s impedit a libera confessione nois xp̄i, pp duo. f. pp timorē 7 pp verecundiam. Utrūq; aut̄ horū signū, maxime manifestak̄ in fronte pp duo. f. pp propinquitatē imaginatiōis: 7 pp hoc q̄ spūs a corde diffundit frontem ascendunt. Unde verecundati erubescunt. timētes autem pallescunt: vt dicitur. 4. ethi. Et tō in fronte signatur chrismate, vt neq̄s pp timorem, neq̄s pp erubescentiā, nomen xp̄i confiteri pretermittat.

Ad primū Ergo dōm. q̄ p baptismū regn̄amur ad vitā spūalē: q̄ ad totū hoiem ptinet. Sz in cōfirmatiōe roboramur ad pugnā: cui⁹ signū ferendū est in fröte, qua si in euidenti loco. ¶Ad ām dōm. q̄ pncipiū fortitudinis est in corde: ꝺs signū apparet in fronte. vñ ꝺz ezech. 3. ecce dedi frontem tuā durioꝛem frontib⁹ eoꝝ. Et ideo sacr̄m eucharistie, quo hō in seipso cōfirmak̄ ptinet ad cor: ām illud pf. panis cor hois cōfirmet. Sed ad sacr̄m cōfirmationis requirit signū fortitudinis ad alios. 7 ideo exhibetur in fronte. ¶Ad tertium dōm. q̄ hoc sacramētū ꝺak ad libere cōfitendū. nō aut̄ ad cōfitēdū simpliciter: q̄ hoc fit ēt in baptismo. Et tō nō ꝺz dari in ore: ꝺs in frōte, vbi apparent signa passionū, q̄bus libera ꝑfessio impeditur.

¶Utrū ille qui cōfirmatur, debeat teneri ab alio. Artī.10.

ADecimū Sic ꝓcedit. Uf q̄ ille q̄ cōfirmak̄, nō debeat ab alio teneri ad cōfirmationē. Hoc eñ sacr̄m nō follū puerio, ꝺs ēt adultis exhibet. Adulti aūt per seipsos stare pñt. Ergo rideiculū est q̄ ab alio teneant. ¶Ꝑ. Ille q̄ tā est de ecclia, liberū hz accessuꝝ ad eccl̄e pncipē. q̄ ē ep̄s. 4.di. 7. q.3.ā.3. q.1. Sed ḃ sacr̄m (sicut dict̄m est) nō exhibet nisi baptizato, q̄ tā ē mēbrū eccl̄e. Uf ergo q̄ nō debeat q̄ alū exhiberi ep̄o, ad hoc sacramētū recipiendū. ¶Ꝑ. Hoc sacr̄m ꝺak ad robur spūale, q̄ magis viget in viris q̄m in mulieribus: ām illud 1 pner. vlti. mulierem fortem quis inueniet &c. Ergo ad minus mulier nō debet teneri virum ad confirmationem.

Sed cōtra Est, q̄ inno. papa dicit, 2 habek̄ in decre. 30.q.4. Siquis ex cōiugio filiū aut filiam alterius, de sacro fonte suscꝛeperit, aut ad chrisma tenuerit &c. Ergo sicut recꝛitur q̄ aliq̄s baptizatū de sacro fonte leuet, ita ꝺz aliquis teneri ad sacr̄m confirmationis accipiendum.

hic maioꝛē obtinent gr̄am. Auctas aūt illa intelligit: ḡnum ad hoc, q̄ mouturis nō est necēū hoc sacr̄m pp piculū pugne pñtis.

¶Utr̄ b sacrz sit ꝑferēdū hoi i fröte. Ar.9.

ADnonū Sic procedit. Uf qō hoc sacramentū nō sit cōferēdū hoi in fronte. Hoc eñ sacr̄m est perfectiuū baptismi: vt supra dictum est. Sed sacr̄m baptismi cōfertur homini in toto corpore. Ergo hoc sacr̄m nō ꝺz cōferri solū in fröte. ¶Ꝑ. Hoc sacr̄m ꝺak ad robur spūale: vt ā dictū est. Sed spūale robur maxime consistit in corde. Ergo hoc sacr̄m magis ꝺz cōferri circa os q̄m in fronte.

Sed ꝰ est. quod rabanus dicit in li. de institutiōe clericoū. Signatur baptizatus chrismate in sūmitate capitis ꝑ sacerdotē: ꝑ pontificē vero in fröte.

Rñdeo Dōm. q̄ (sicut dict̄m est) in hoc sacr̄o homo accipit spūalem ad robur spūalis pugne: vt fortiter ēt inter aduersarios fidei, christi fidem confiteatur. F Unde cōueniēter signak̄ chrismate signo crucis in fröte pp duo. pmo quidem, q̄ insignitur signo crucis, sicut similes signo ducis. ¶Q̄ quidē ꝺz esse euidens 7. manifestum. Inter oia aut̄ loca corpis humani, maxime, frons manifesta est: q̄ quasi nunq̄ obtegit. Et ideo limit cōfirmat̄ chrismate in fronte, vt in manifesto demōstraret se esse xp̄ianū: sicut 7 apli post acceptū spiritū sanctū se manifestauerūt, q̄ prius i cenaculo latebant. F Scḋo, q̄ aliq̄s impedit a libera confessione nois xp̄i, pp duo. f. pp timorē 7 pp verecundiam. Utrūq; aut̄ horū signū, maxime manifestak̄ in fronte pp duo. f. pp propinquitatē imaginatiōis: 7 pp hoc q̄ spūs a corde diffundit frontem ascendunt. Unde verecundati erubescunt. timētes autem pallescunt: vt dicitur. 4. ethi. Et tō in fronte signatur chrismate, vt neq̄s pp timorem, neq̄s pp erubescentiā, nomen xp̄i confiteri pretermittat.

Ad primū Ergo dōm. q̄ p baptismū regn̄amur ad vitā spūalē: q̄ ad totū hoiem ptinet. Sz in cōfirmatiōe roboramur ad pugnā: cui⁹ signū ferendū est in fröte, qua si in euidenti loco. ¶Ad ām dōm. q̄ pncipiū fortitudinis est in corde: ꝺs signū apparet in fronte. vñ ꝺz ezech. 3. ecce dedi frontem tuā durioꝛem frontib⁹ eoꝝ. Et ideo sacr̄m eucharistie, quo hō in seipso cōfirmak̄ ptinet ad cor: ām illud pf. panis cor hois cōfirmet. Sed ad sacr̄m cōfirmationis requirit signū fortitudinis ad alios. 7 ideo exhibetur in fronte. ¶Ad tertium dōm. q̄ hoc sacramētū ꝺak ad libere cōfitendū. nō aut̄ ad cōfitēdū simpliciter: q̄ hoc fit ēt in baptismo. Et tō nō ꝺz dari in ore: ꝺs in frōte, vbi apparent signa passionū, q̄bus libera ꝑfessio impeditur.

¶Utrū ille qui cōfirmatur, debeat teneri ab alio. Artī.10.

ADecimū Sic ꝓcedit. Uf q̄ ille q̄ cōfirmak̄, nō debeat ab alio teneri ad cōfirmationē. Hoc eñ sacr̄m nō follū puerio, ꝺs ēt adultis exhibet. Adulti aūt per seipsos stare pñt. Ergo rideiculū est q̄ ab alio teneant. ¶Ꝑ. Ille q̄ tā est de ecclia, liberū hz accessuꝝ ad eccl̄e pncipē. q̄ ē ep̄s. 4.di. 7. q.3.ā.3. q.1. Sed ḃ sacr̄m (sicut dict̄m est) nō exhibet nisi baptizato, q̄ tā ē mēbrū eccl̄e. Uf ergo q̄ nō debeat q̄ alū exhiberi ep̄o, ad hoc sacramētū recipiendū. ¶Ꝑ. Hoc sacr̄m ꝺak ad robur spūale, q̄ magis viget in viris q̄m in mulieribus: ām illud 1 pner. vlti. mulierem fortem quis inueniet &c. Ergo ad minus mulier nō debet teneri virum ad confirmationem.

Sed cōtra Est, q̄ inno. papa dicit, 2 habek̄ in decre. 30.q.4. Siquis ex cōiugio filiū aut filiam alterius, de sacro fonte suscꝛeperit, aut ad chrisma tenuerit &c. Ergo sicut recꝛitur q̄ aliq̄s baptizatū de sacro fonte leuet, ita ꝺz aliquis teneri ad sacr̄m confirmationis accipiendum.

Rñdeo Dōm. q̄ (sicut dict̄m est) hoc sacr̄m exhibet hoi ad robur pugne spūal. Sicut aūt aliq̄s de nouo natus, indiget instructore i his q̄ ptinēt ad ꝑseruationē vite: ām illud Heb. 12. ꝑres q̄dē carnis nr̄e habuim⁹ eruditoꝛes, 7 reuerebamur eos) ita illū q̄ assumunk̄ ad pugnā, indiget eruditoꝛib⁹, a q̄bus instruank̄ de his q̄ ptinēt ad modū certamis. Et tō i bellis mālibus ꝑstituunk̄ duces 7 cēturiones. q̄ quos alij gubernē tur. Et pp hoc ēt ille q̄ accipit ḃ sacr̄m, ab alio tenek̄, quasi p alū in pugna spūali eruditēdus. F Silr ēt, q̄ p hoc sacr̄m cōferk̄ hoi ꝑfectio spūalis etatis (sicut dictū est) tō ille q̄ ad hoc sacr̄m accedit, sustentatur: quasi adhuc spūaliter imbecillis 7 puer.

Ad primū Ergo dōm. q̄ hz ille q̄ cōfirmak̄, sit adultus corpaliter: nōdū tñ ē adult⁹ spūal̄r. ¶Ad ām dōm. q̄ hz baptizatus sit effect⁹ mēbrū eccl̄e: nōdū tñ ē ascriptus militie xp̄iane. Et tō ep̄o tacḋ duci exercit⁹, q̄ alū exhibet tā militie xp̄iane ascriptū. Nō eñ ꝺz alū ad cōfirmatiōe tenere q̄ nōdū est cōfirmatus. ¶Ad tertiū dōm. q̄ sicut ꝺz col. 3. in ep̄o ieiu nō est masculus 7 femina. Et ideo nō differt vtrū masculus vel femina teneat aliquem in confirmatione.

¶Utrū solus ep̄o hoc sacr̄m conferre possit. Artī.11.

ADvndecimū Sic ꝓcedit. Uf q̄ nō solū ep̄s hoc sacr̄m cōferre possit. Greg. n. scribēs iamuario ep̄o dicit, ꝺeruenit ad nos, quosdam scandalizatos fuisse, q̄ ꝑbyteros chrismate tangere eos q̄ baptizati sunt, ꝓhibuimus: 7 nos quidem ām vereꝛe vsum nr̄e ecclesie fecimus, ꝺs si oino hac de re alicḋ contristantur, vbi ep̄i desunt, vt presbyteri etiā in frontibus baptizatos chrismate tangere debeant. cōcedimus. Sed illud q̄ ptinet ad necessitatē sacr̄otū, nō est pp vtamūr scādalū imutandū. Ergo vt q̄ nō sit de necessitate huius sacr̄i, q̄ ab ep̄o cōferatur. ¶Ꝑ. Sūmitas capitis, vbi ām medicos est locus rōnis, f. particularis (que dicitur virtus cogitatiua) est nobilioꝛ fronte, vbi est locus imaginatiue virtutis. Sz simplex sacerdos potest baptizatos ungere chrismate in fröte. Ergo multo magis potest eos chrismate signare in fronte, q̄s ptinet ad hoc sacr̄m.

Sed cōtra Est, quod euse. papa dicit, Manus impositionis sacr̄m, magna veneratione tenendū est: q̄s ab aliq̄s perfici non potest nisi a sūmis sacerdotibus. nec tempore apl̄oꝝ ab aliq̄s q̄m ab ipsis apl̄is legitur aut fertur factum esse: nec ab aliq̄s q̄m qui eoꝝ locū tenēt vnq̄ perfici pōt aut fieri debet. nā si aliter ꝑsumptū fuerit, irritū habeatur 7 vacuum, nec inter ecclesiastica vnq̄ reputabitur sacra. Est igitur de necessitate huius sacramenti, q̄s ēt sacr̄m manus impōnis, quod ab ep̄o tradatur.

Rñdeo Dōm. q̄ in quolibet ope, vltima ꝓsummatio, supreme grī aut virtuti reseruatur: sicut preparatio materie, pertinet ad ꝺfectores artifices. superioꝛ aūt ꝺat formam, sup̄emus aūt est ad quē pertinet vsus. q̄ est finis artificis totum, 7 epistola que a notario scribitur, a dño papa signat. Fideles aūt christi sunt quoḋam diuinū opus (ām illud 1. ad cor. 3. dei edificatio estis) sunt etiā quasi quedā epla. spūs dei scripta: sicut ꝺz 2. cor. 3. Hoc aūt confirmationis sacr̄m, est quasi vltima ꝓsummatio sacti baptismi: ita. f. q̄ per baptismū edificat homo in domū spūalē, 7 ꝓscribitur quedā ꝓqualis spūalis epla: sed per sacramentū ꝓfirmationis quasi domus edificata dedicatur in rē plum spūs sancti. 7 quasi epla ꝓscripta signat signo crucis, Et ideo collatio huius sacr̄i, ep̄is reseruatur qui obtinēt sūmā potestatem in ecclesia: sicut 7 in primitiua ecclesia, per impōnem manus apostoloꝝ, quoꝝm vicem gerunt ep̄i, plenitudo spūs sancti dabatur: vt habetur act. 8. vnde vbanus papa dicit. Omneo fideles, per manus impositionem episcoporum spiritū sanctum post baptismum accipere debent, vt pleni christiani inueniantur.

Ad primū Ergo ꝺz, q̄ papa in ecclesia hz plenitudinē potestatis: ex qua pōt quedā q̄ sunt superioꝛum ordinū, cōmittere ꝺfectibus infeꝛioꝛibus: sicut quibusdā presbyteris ꝓcedit cōferre minoꝛes ordines: q̄s pertinet ad protestatem epalē. Et ex hac plenitudine potestatis cōcessit beat⁹ greg. papa, q̄ simplices sacerdotes hoc sacramentum cōferrēt,

quamdiu scandalum tolleꝛetur. ¶Ad secundum dicendum q̄ sacramentum baptismi est efficacius quam hoc sacramentum quantum ad remotionem mali: eo quod'est spiritualis generatio, que est mutatio de non esse in esse. Hoc aūt sacr̄m est efficacius ad pficiēdū in bono: q̄ est q̄dam spūale augmētū de esse impfecto ad esse pfectū. Et tō hoc sacr̄m dignius ministro cōmittitur. ¶Ad 3ᵐ dōm. q̄ sicut rabanus dicit in li. de instōne clericoꝝ. Signak̄ baptizat⁹ chrismate in sūmitate capitis q̄ sacerdotem, q̄ pontificē ꝺo i fronte: vt in priori unctione, significetur sup ipsum spūs sancti descēsio, ad habitationē deo ꝓclamandā: in scḋa quoq;, vt eiusdem spūssi septiformis gr̄a. cū oi plenitudie sanctitatis 7 scie 7 fortitudinis, venire in hoiem declaretur. Nō q̄ pp dignioꝛem ptē. hz pp pottoꝛē effectū. hec unctio ep̄is reseruatur.

4.di. 7. q.3.ā.3. q.2.ad 3ᵐ. 7 in expo. lit.

¶Utrum ritus huius sacr̄i sit conueniens. Artī. 12.

ADuodecimū Sic procedit. Uideꝛ quod ritus h⁹ sacramenti non sit conueniens. Sacramentum. n. baptismi est maioris necessitatis quam hoc sacramentum: vt supra dictum est. Sed baptismo deputantur certa tpa. f. pasca 7 pentecoste. Ergo ēt huic sacr̄o aliq̄ certum tempus debet ꝓfigi. ¶Ꝑ. Sicut hoc sacr̄m requirit deuotionē 7 dāt̄s 7 recipientis, ita ēt 7 sacr̄m baptismi. Sz in sacramento baptismi non recꝛitur q̄ a ieiunis sumatur vel ꝓferatur. Ergo vt incōueniēter statutū in ꝓsilio aurelianen. vt ieiunt ad ꝓfirmationē veniāt, 7 in ꝓcilio meldensi, vt ep̄i non nisi ieiuni, per impōnem manuuꝝ. spūm sctm tradāt. ¶Ꝑ. Chrisma est q̄dā signū plenitudinis spūsancti: vt supra dict̄m est. Sz plenitudo f. f. data est fidelib⁹ christi in die pētecostes: vt hz act. 2. Magis q̄ ꝺz chrisma ꝓfici 7 bñdici in pentecostes quam in cena domini.

4.di. 7. q.3.ar.1. q.2. et di.13. q. 1.ar.1.q. 2.7 dist. 25.q.1. ā.1.col. Et. 4.ꝺ. c.60. Et qli.a. ar.7.

Sed contra Est vsus ecclesie: que a spiritu sancto gubernatur.

Rñdeo Dōm. q̄ dns math. 18. fidelibus suis ꝓmisit, dicens, vbi fuerint duo vel tres cōgregati in nole meo, ibi sum in medio eoꝝm. Et ideo firmite 7 tenendum est, q̄ ordinationes ecclesie dirigantur ām sapientiam christi. Et propter hoc certum esse ꝺz, ritus quos ecclesia obseruat in hoc 7 in aliis sacramentis, esse conuenientes.

Ad primū Ergo dicendum, quod sicut melchiades papa dicit, ita cōiuncta sunt hec duo sacramenta (scilicet baptismi 7 confirmationis) vt ab inuicē nisi mortē preueniente nullatenus possint segregari. 7 vnum sine altero rite perfici non posse. Et ideo eadem tempora sunt prefixa baptismo solenniter celebrando, 7 huic sacr̄o. Sed q̄ hoc sacr̄m a solis ep̄is datur, q̄ nō sunt semper pñtes vbi ꝑbyteri baptizāt, oportuit ēt̄uz ad cōem vsum, sacr̄m ꝓfirmationis ēt in alia tpa differri. ¶Ad 2ᵐ dōm. q̄ ab illa ꝓhibitione excipiunk̄ infirmi, 7 mōte periclitantes: sicut in statuto meldēsis ꝓcilij legit. Et tō pp multitudinem fideliū, 7 pp pericula iminētia, sufficit, vt ḃ sacr̄m (q̄s nō nisi ab ep̄is dari pōt) ēt a non ieiunis ḋek̄ 7 accipiak̄. ¶Ad tertiū ꝺz, q̄ vn⁹ ep̄s precipue in magna diocesi, nō sufficeret ad tot pōt. ꝓuenientes. Et ideo ꝓpter hoc ritus est vt a ieiunis ḋek̄ 7 accipiak̄. ¶Ad tertiū ꝺz, q̄ sicut ex concilio martini pape hz. olim licebat chrisma confici, in vigilia pasce celebratur: ē grue ordinatum est, vt per biduum ante ab ep̄o chrisma benedicatur, vt possit per dioceſim ꝺestinari. Dies etiā ille satis cōgruit ad materias sacr̄oꝝ benedicēdas, in quo fuit eucharistie sacr̄m instituꝝ, ad q̄s oia alia sacra quodammodo ordinantur: sicut supra dictum est.

4.ar.4. et.2.79. ar.1.c.7. Et.3.qli. 1.q.1.ā. 2.q.1.

¶De sacramento eucharistie ām se. ¶Questio. 73.

ADnsequēter Cōsiderandum est de sacr̄o eucharistie. Et ꝑ de ipso sacro. scḋo de mā. tertio de forma. quarto de effectib⁹. quinto de recipiētib⁹ hoc sacr̄m. sexto de ministro. septimo de ritu. ¶Circa primū Scḋo, vtrum sit vnum vel plura. Tertio, vtrum sit de necessitate salutis. ¶Quarto, de nominibus eius. ¶Quinto, de institutione ipsius. Sexto, de figuris eius.

¶Utrum eucharistia sit sacramentum. Artī. 1.

ADpmū Sic ꝓcedit. Uf qō eucharistia nō sit sacr̄m. Ad id̄e enī nō ꝺbent ordinari duo sacra: q̄ vnūquodq; sacr̄m efficax est ad suū effectū ꝓducēdū. Cū g̣ ad pfectionē ordinek̄ 7 cō firmatio 7 eucharistia (vt dicit ꝺionysius 4.c. eccl'. hier.) vt eucharistia nō ē sacr̄m: cū ꝓfirmatio sit sacr̄m, vt patuit habituz est. ¶Ꝑ. In quolibet sacro no. leg. id q̄ visibiliꝛ subiicit sensui, efficit inuisibile effectuz sacr̄i: sicut ablutio aque, causat 7 characterē baptismalē. ex ablutione spūalē: sicut supra dictū est. Sed spēs panis 7 vini. q̄ subiiciuntur sensui in hoc sacro, nō efficiūt neq; ꝺm corp⁹ xp̄i verū. q̄s est res et sacr̄m, neq; corpus my'sticuz, q̄s est res tm in eucharistia. Ergo videt q̄s eucharistia nō sit sacr̄m nole. ¶Ꝑ. Sacra no. leg. habētia materiā, in vsu mālium pficiunk̄: sicut baptism⁹ in ablutione. 7 ꝓfirmatio in chrismatis cōsignatione. Si ergo eucharistia sit sacr̄m, perficerek̄ in vsu materie, nō in cōsecratione ipsius materie. ¶Nō patet esse falsum: quia forma huius sacr̄i, sunt verba que in consecratione materie dicuntur: vt infra patebit. Ergo eucharistia non est sacramentum.

Sed ꝓtra Est, q̄ in collecta ꝺr. Hoc tuū sacramentum non sit nobis reatus ad penam.

Rñdeo Dōm. q̄ sacra eccl̄e ordinātur ad subueniendum hoi in vita spūali. Ultra aūt spūalis vite corpalis formatur: eo q̄ corpalia, spūalū sīlitudinē gerūt. 2 Manifestū ē aūt, q̄ sicut ad vitā corpalē requirit gño, p quā hō vitā accipit, 7 aug⁹ in ꝺ homo ꝺducit ad pfectionē vite: ita ēt requirit alimētū, quo homo cōseruat in vita. Et ideo sicut ad vitā spūalē oportuit eē baptismum, qui est spiritualis gñatio, 7 confirmationem, que est spirituale augmentū: ita oportuit esse sacr̄m eucharistie, q̄s est spūale alimentum.

Ad ꝓmū Ergo ꝺz, q̄ 2ᵃ ē pfectio. Una q̄ est in ipso hoie, ad quā ꝓducit p augmētū, 7 talis pfectio cōpetit ꝓfirmationi. Alia aūt ē pfectio quā hō cōsequit ex adiūctiōe alicui⁹ extrinseci, hoiez cō seruātis: puta ex adiūctione cibi, vel idumēti, vel alicui⁹ huiusmodi. Et talis pfectio cōperit eucharistie: q̄ ē spūalis refectio. ¶Ad ām dōm. q̄ aq̄ baptismi nō cāt aliquē spūalē effectū pp ipsam aquā: ꝺs pp virtutez spūssci in aqua exist̄. Unde chrys. sup illud Jo. 5. angelus dōi ām tps &c. In baptizatis nō simplr aqua opak̄: hz cū spūsancti sūscepit gr̄az, tūc oia soluit peccata. Sicut aūt se hz virtus spiritussancti ad aquā baptismi: ita se hz corpus xp̄i verū ad spēs panis 7 vini. Uñ spēs panis 7 vini, nō efficiūt aliq̄d, nisi ꝺ virtute corporis xp̄i veri. ¶Ad tertiū dōm. q̄ sacr̄m ꝺcitur ex eo q̄ cōtinet aliq̄d sacrū. Pōt autez aliq̄d esse sacrū dupl'r. f. absolute, 7 in ordine ad aliud. F Hec aūt est ꝺfia iter eucharistiā 7 alia sacra hñtia materiā sensibilem: q̄ eucharistia cōtinet aliquid sacrū absolute (scilicet ipsum christum: aqua vero baptismi cōtinet aliquid sacrum in ordine ad aliud. f. virtutem ad sanctificandum. 7 eadem rō est de chrismate 7 silibus. Et ideo sacr̄m eucharistie pficitur in ipsa ꝓsecratione materie: alia vero sacra perficiuntur in applicatione materie ad hoiem sanctificandum.

F Et ex hoc etiā consequitur alia ꝺfia, nā in sacro eucharistie id q̄s est res 7 sacr̄m, est in ipsa materia: ad autem quod est res tantum est in suscipiente. f. gratia que conferꝛ in baptismo autem virtuq; est in suscipiente f. ēt character, qui est res et sacramentum et gratia remissionis peccatoꝝm, que est res tantum. ēt eadem ratio est de aliis sacramentis.

¶Super arti. 12. Nō art. 12 hoc solus vt ꝺm, q̄ circa leiuniz tā ꝓfirmatois q̄m cōsirmādi seruanda vt cuiusq; ecclesie ꝓsuetudo: hoc enim est de iure positiuo, 7 ipauc̄is forte ecclesijs seruat̄ ꝓpter causas in ꝑa allegatas: multitudinē sc̄z ꝑfirmādoꝝ, quos simul opꝛ ꝑfirmari, 7 separati ꝺ quādoq; ꝓpter continuum periculū incerte mortis, aduersa: marima incommoditate habendi episcopū ad votum.

¶Super q. 73. ar. 1. Nō arti. pmo notandū occurrit i ꝓsione ād tertiū, q̄ dnarū differentiarū q̄ ꝺ enarrantur inter eucharistiam 7 alia sacramenta habentia materiam sensibilem (quod ꝓpter peni tentiam 7 matrimoniuz ꝺcitur, sc̄da ꝺ ferentia sumit gratiam non solum ām se ipsam, sed ām unꝝ effectum) qui est vnitas corporis xp̄i mystici. Ira q̄ quū audis sacramenti eucharistie rem tantuz esse gratiam, / susceptiuū autem vnitatem ecclesie aut corpus xp̄i mysticū. non obuersa intelligas: quoniam hec omnia nihil aliud sunt, q̄ gratia dei in suis fidelibus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super articulum secundum.

Ad 2ᵘᵐ arti. aduerte sacrm eucharistie dici multa mäliter / sl ea rone q̄ multitudo in eo sit pure mäis (qm pter eiꝰ hñt suas ꝑpias formas ⁊ suas ꝑpias mäs: vt ꝑs de hostia ⁊ calice: sūt enī vel ptes etherogeneę / sq̄ hmōi multa te hñt vt integritia vnū q̄ est res fectio spūalis: a cui⁹ formali vnitate vnū sacrm ōr eucharistia / significās ⁊ cotp⁹ ⁊ sāguinē christi sub specie cibi ꝛpotus. Quocirca nō est hic rehrēda res aliū extrinseca / q̄ integret velut q̄dā; tertia res ex corpore et sanguine christi sub spēbus panis ⁊ vini: sicut dom⁹ integrat ex suis ꝑtib⁹. Sz ad finē respicien dū est: ex vnitate finis ꝑpij / q̄ est spūalis refectio / vnitas sumitur sacrī: sicut ex vnitate refectōis corpalis sumit vnitas pādū aut cene. Nec ista significatio pacem dēs se hz ad huius sacri rōnēm: corpus sub specie cibi / ⁊ sanguis sub spē potꝰ / significāt patei ⁊ potatū: ac p hoc vtrūq; simul / velut pfectū alimentum / signum est totale perfecte refectionis spiritualis.

¶ Super arti. 3ᵐ.

Iulius vt lonat.

¶ In corpore ꝓio distinctio ponit bimēbris. 1° rādetur ḡlito inꝛta vtrūq; mēb: ū. Distinctio est. Duo sunt in sacro eucharistie. s. sacrm ⁊ res sacri. Rō: sio ꝛsistit i trib⁹ 2cōnib⁹: ꝙrū. due ꝓme ad 2ᵐ mēbrū / tertia nūt ad ꝓᵐ spectat di sionis mēbrū. Prima pdo ē. Sacrm eucharistie ḡ ad rē sacri / est ō necessitate salutis. Probat. Res sacri est vnitas corpis christi mystici / sine q̄ non pōt esse salus: ergo. Alio ꝓio 2ª ꝓte / declaratur ex siūtudine ecclie ad arcā noe. et siūtudo ꝓbat auctoritate petri apli. scdo ꝓclusio ē. Ad ꝓceptionē sacri eucharistie / pōt hēi res sacri eucharistie / nec hoc salus. Probat 2ª. ꝓtio ex vii regula. Ex voto sacri ꝓt haberi res sacri. 2° ex sūi accisite in baptismo. ℣ / Tertia conclusio est. Sacramentuꝫ eucharistie nō hoc modo est de necessitate salutis sicut baptismus. Probat duplicit: ex duplici. s. diuisitudie eucharistie ad baptismum. Prima consistit in hoc quod per ceptio baptismi est necessaria ad inchoandam vitam spiritualez / perceptio vero eucharistie est necessaria ad consummandam vitaꝫ spiritualē: ergo ille est necessarī ꝓ priciꝑ / hec vt finis. s. in voto. Sed a consistit in ℏ: baptism⁹ nō ꝓt haberi in voto p alind sacrm / eucharistia pōt hñi in voto p alind sacrm / ergo pueri nō ꝓnt hñe rē sacri baptismi sine ꝓceptione sacri baptismi / possūt aūt hñe rē sacri eucharistie absq; ꝓceptione sacri eucharistie.

¶ Aduerte hic ꝓio / q̄ hāc rōnū pᵃ / q̄ attēdit penes dīam inter hñe sc vt ꝓᵐ⁹ ℏ hñe se vt finis) ad ℏ rēdit / q̄ baptism⁹ (napte nō est nēcius hz actus lem ipsi⁹ ex ꝓhibitionē: qm ꝓᵐ⁹ sm ordinē ḡnis nō cē ꝓᵐ rē. in esse realē exteriori, eucha⁸ hz suapte nā ēnecia hz votū: q̄ finis salut sm se ī iteriōe. Ita q̄ Ifi ōr / q̄ baptism⁹ p se saluat sm eiꝰ ꝓceptionē ⁊ p accīs vt voto: eucharistia aūt nō solū p se saluat cō summādo salutē sm ipsius ꝓceptionē / sed ēt p se saluat vt in voto: q̄ ille ꝓncipū / hec finis rōnez hz. ℣ Aduerte tēo / q̄ sēa rō penes modū hñdi rē sacri attendit: nā ba ptismi res duplr hñt posse se: hz vt pcipiēdo sacrm / vel pcipiēdo sacrm / vel voto tm ꝓpter. Reo aūt ea charistie pōt triplici modo hñi: vel pcipiēdo sacrm / vel p voti ꝓpositū / vel p oño sacramētū. Et hic vltim⁹ modus hñdi vocat q̄dā accōmodatiōne hñe rē sacri eucharistie p votū ecclesie: sicut ndes pueroꝝ vocatur fides eccle. Sequēdo aūt ꝓtēs tē ſmonis / vocat hñe rē sacramēti eucharistie in mitio: q̄m sacrm bis ptismi initiū est spūlis vite. ℣ Aduerte tertio q̄ in ḡa no ēs absolute etiā de ipso sacramēto eucharistie: nā et ipsi⁹ sacramentum eucharistie nō est ad salutem necessarium sicut sacramentū baptismi: imanifeste hñ q̄ simpliciter absolute loquendo / non est necessariū ad salutem. Et hoc arteſſatur patrum / sine baptismi sacramento non est salus: et cum solo baptismi sacramento datur ianua eterna.

℣ Aduerte quarto / quod inferius in. q. 80. tractandum. est de communione infantium baptizatos / discutietur. et

Arum / an licita sit: vbi etiam an debita eisdem fideo nunc pertransimus.

Ad quarto / quinto / ⁊ sexto / articulis / nihil occurrit scribendum.

tu mutaberis in me. Potest aūt a ꝙquis / in christuꝫ mutari / ei incorporari voto mentis, etiam sine huius sacramenti perceptione. Et ideo non est simile. ¶ Ad tertium dicendum, quod baptismus est sacramentuꝫ mortis ⁊ passionis christi. ꝓout homo regeneratur in christo virtute passionis eius: sed eucharistia est sacramentū passiōis christi: ꝓout homo perficit in vnione ad christum passuꝫ. Unde sicut baptismus ōr sacrm fidei q̄ est fundamentum spūalis vite, ita eucharistia ōr sacrm charitatis, que est vinculum perfectionis: vt dicitur col. 3.

1.q. 79. a. 2. ad 1ᵐ. Et. 4. di. 8. q. 1. ā. 1. q. 3.

¶ Utrum conueniēter ℏ sacrm plurib⁹ nōibus noletur. Ar. 4.

Ad quartū Sic ꝓceditur. Videtur qō incōueniēnter hoc sacramentum pluribus nominibus nominetur. Nomina enī debent respondere rebus. Sed hoc sacramentum est vnum: vt dictum est. Ergo non debet pluribus nominibus nominari. ¶ ℘. Species non notificatur conueniēter per id quod est commune tot generi. Sed eucharistia est sacramētū no. le. ℘ib⁹ aūt sacris cō est. q. in eis ꝑfert gra: qō significat nomē eucharistie, qō est idez qō bona gra. ℘ia ēt sacra, remediū nobis afferunt in via: ꝓnis vite: qō ꝓtinet ad rōnē viatici. In oib⁹ ēt sacris sit aliquid sacrū: qō pertinet ad rōnem sacrificij. Et ꝓ ola sacra sibi ꝓnuncē cōicat fideles: qō signat hoc nomē synaxis in greco, vel cōio in latino. Ergo hec nōia nō ꝙuenienter adaptant huic sacro. ¶ ℘. ℘ Hostia vr eē idez qō sacrificium. Sicut ergo non ꝓprie dicitur sacrificium, ita nec

Sed contra (ꝓprie dicitar hostia.

Est. quod vius fidelium habet.

Rñdeo Dom. q̄ ℏ sacrm hz tripliciē significationē. Una quidē rel spectu ꝓteriti: inquantū. l. est cōmemoratiuū ꝓdūce passionis, que fuit verū sacrificiū, vt supra dictuꝫ est. Et sm hoc noiatur sacrificiū. ¶ Aliā aūt significationem hz respectu rei ꝓfitis. s. ecclesiastice vnitatis: cui⁹ holes aggregātur p hoc sacrm. Et sm hoc noiat cōio vel synaxis, dicit enī dam. 4. lib. q̄ dicit cōio, q̄ cōicamus per ipsam chr̄o, ⁊ q̄ participam⁹ eius carne ⁊ deitate, ⁊ q̄ cōicamus ⁊ vnimur adinuicem per ipsaz. ℣ Tertiā significationē hz respectu futuri: inquantum. s. hoc sacrm est prefiguratiuū fruitionis dei, que erit in patria. Et sm hoc ōr viaticū: q̄ hic ꝓhebet nobis viā illuc perueniendi. Et sm ℏ etiā dicit eucharistia. i. bona gratia: q̄ gratia dei vita eterna (vt ōr rom. 6.) vel q̄ realiter continet christum, q̄ est plenus gratia. Dicitur ēt in greco metalepsis. i. assumptio: q̄ vt dama. dicit per hoc filij deitatem assumimus.

Ad ꝓmū Ergo dom. q̄ nihil ꝓhibet idē plurib⁹ nomi nib⁹ noiari, hz diuersas ꝓpetates vel effect⁹.

¶ Ad secundum dom. q̄ id qō est cōe oibus sacris attribuitur antonomatice ei ꝓpter eius excellentiaz. ¶ Ad 3ᵐ dz, q̄ hoc sacrm ōr sacrificiū, inquātum repreſentat ipsam passionez christi. Dicitur aūt hostia, inquantum continet ipsam christuz, q̄ est hostia salutaris. vt dicitur ephe. 5.

¶ Utrū institutio huius sacri fuerit conueniens. Arti. 5.

1.q. 74. ar. 4. cō. ⁊ ad 1. et q. 80. ā. 8. 1. Et 4. di. 8. q. 1. ā. 3. et. 1. cor. 11. le. 4. co. 4. Et le. 5. co. 1. fi.

Ad quintū Sic ꝓceditur. Ur q̄ nō fuerit cō uenies institutio istius sacri. Ut est phs dicit in. 2. de gñatione, ex eisdem nutrimur ex quib⁹ sumus. Sed per baptismū q̄ est spūalis regeneratio, accipimus esse spūale: vt dio. dicit 2. c. eccl. hierar. Ergo per baptismū etiā nutrimur. Nō ergo fuit ꝓnecessariū instituere hoc sacrm, quasi spūale nutrimētū. ¶ ℘. Per hoc sacrm hoies ℘christo vniūtur sicut mēbra capiti. Sed christus est caput omniū hoim. etiā qui fuerunt ab initio mundi vsq; ad cenam dñi. ¶ ℘. ℘ Hoc sacrm ōr esse memoriale ꝓdūce passionis: sm illud Luc. 22. hoc facite in meā cōmemorationē. Sz memoria est ꝓteritoꝝ. Ergo hoc sacrm nō debuit institui ante xpi passionē. ¶ ℘. Per baptismū aliqs ordinat ad eucharistiā, q̄ nō nisi baptizatis dari dz. Sed baptismus institut⁹ fuit post christi passionē ⁊ resurrectionē: vt ꝓz Mat. vlt. Ergo incōueniēnter hoc sacrm fuit ante passionem christi institutum.

Sed ℘ Est, qō hoc sacrm est institutuꝫ a ℘christo, De quo dicitur Mar. 7. bene omnia fecit.

Rñdeo Dom. qō cōueniēter hoc sacrm institutum fuit in cena: in qua. s. xpō vltimo cum suis discipulis fuit cōuersatus. ℣ Primo quidē rōne ꝓmētie hui⁹ sacri. Cōtinetur enī ipse christus in eucharistia sicut in sacro. Et ideo qñ ipse christus in ꝓpria specie a discipulis discessurus erat, in sacrali specie seipsum eis reliquit: sicut in absentia imperatoris exhibetur veneranda eius imago. Unde euse. emissenus dicit, quia corpus assumptū ablaturus erat ab oculis, ⁊ illaturus sideribus: necesse erat vt die cene sacrm corporis ⁊ sanguinis sui cōsecraret nobis, vt coleretur iugiter per mysterium, qō semel offerebatur in ꝓtium. ℣ Scdo, quia sine fide passionis christi nūq̄ potuit esse salus: sm illud ro. 3. quem ꝓposuit deus ꝓpitatorem per fidē in sanguine ipsius. Et ideo oportuit oīe apud holes esse aliqd repsentatiuū ꝓdūce passiōis. Cui⁹ in veteri qdē tesō ꝓcipuū sacrm erat agn⁹ paschalis, vñ ⁊ apl's dicit. 1. cor. 5. pascha nostrū immolatus est christus. Successit autē eius nouo tesō eucharistie sacrm: qō est rememoratiuum preterite passionis, sicut ⁊ illud fuit prefiguratiuū future. Et ideo cōueniens fuit, vt imminente passione, celebrato priori sacro, nouum sacrm institueret. Unde leo papa dicit, qō vt vmbre cederent corpori, antiqua obseruātia nouo excludit⁹ sacro. hostia in hostiā transit, sanguine sanguis aufertur, ⁊ legalis festiuitas dum murat. impletur. ℣ Tertio, quia ea que vltimo dicūtur, maxime ab amicis recedētibus, magis memorie cōmendantur: ꝓsertim quia tūc magis inflāmatur affectus ad amicos. Ea vero ad q̄ magis afficimur, ꝓfundius animo imprimūtur. Quia igit (vt bñs alex. papa dicit) nihil in sacrificijs maius esse potest q̄ corpus ⁊ sanguis christi, nec vlla oblatio hac potior est: ideo vt in maiore nerationē haberetur, dominus in vltimo discessu suo a discipulis, hoc sacramentum instituit. Et hoc est qō Augu. dicit in lib. responsionū ad ianuarium. Saluator, quo vehemētius cōmendaret mysteriū hui⁹ altitudinē, vltimū hoc voluit infigere cordibus ⁊ memorie discipuloꝝ. a qib⁹ ad passionē, digressurus erat.

Ad ꝓmū Ergo dom. q̄ ex eisdē nutrimur ex q̄b⁹ sumus. Nā ea ex qbus sumus, nobis aduenīūt per gñonē: eadē aūt inquātū ex eis nutrimur, nobis aduenīūt per māducationē. Un ⁊ sicut per bap^m regñamur in christo. ita p eucharistiā māducamur christi. ¶ Ad 2ᵐ dom. q̄ eucharia est sacrm ꝓfectū ꝓdūce passiōis. tamē ꝓtinēs ipm christū passum. Et ideo nō potuit institui afi incarnationē: hz tūc hebāt locū sacra, que erāt tm prefiguratiua ꝓdūce passiōis. ¶ Ad 3ᵐ dom. q̄ sacrm istud fuit institutū in cena, vt l futurū esset memoriale ꝓdūce passionis. ea pfecta. Un signanter dicit, hoc quotiēscūq; feceritis, de futuro loquēs. ¶ Ad 4ᵐ dom. q̄ institutio rsidet ordini intētionis. Sacrm aūt eucharistie q̄uis sit posterius baptismo in perceptione. est tm prius in intētione. Et ideo debuit prius institui. ℣ Uel pōt dici qō baptismus tā erat aliqlr institutus in ipso christi bap^mo. Un ⁊ iam alīq ipso christi baptismo erant baptizati. vt legit Ioan. 3.

1.q. 80. ar. 10. ad 2ᵐ. Et. 4. di stin. 7. q. 3. ar. 1. q. 2. et di. 1. q. 3. ar. 1. q. 3. ad 1ᵐ.

¶ Utrū agnus paschalis fuerit ꝓcipua figura huius sacri. Arti. 6.

Ad ꝛtū Sic ꝓcedit. Uidet qō agnus paschalis nō fuerit ꝓcipua figura huius sacri. Christus enī ōr sacerdos sm ordinē melchisedech. ꝓp hoc q̄ melchisedech gessit figurā sacrificij christi, offerēs panē ⁊ vinū. Sed exitio sīlitudinis facit q̄ vnum ab alio denoletur. Ergo videt q̄ oblatio melchisedech, fuerit potissima figura huius sacri. ¶ ℘. Trāsitus maris rubri fuit figura baptismi: sm illud ꝓme co. 10. oēs baptizati sunt in nube et in mari. Sed imolatio agni paschalis precessit transitū maris rubri, quē subsecutū est māna, sicut eucharistia sequit baptismū. Ergo māna est expressio: figura huius sacramēti q̄ agnus paschalis. ¶ ℘. Potissima virtus huius sacramenti est, q̄ introducit nos in regnū celoꝝ. sicut q̄ddā viaticum. Sed hoc maxime prefiguratū fuit in sacramēto expiationis, qñ pontifex intrabat semel in anno cū sanguine in scā sanctoꝝ sicut apostolus probat hēb. 9. Ergo videtur, q̄ illud sacrificiū fuerit expressio: figura huius sacramēti q̄ agnus paschalis.

Sed contra Est, quod apostolus dicit ꝓme co. 5. pasca nostrū immolatus est christus: ita q̄ epulemur in azimis syncerita⁹ ⁊ veritatis.

Rñdeo Dom. q̄ in hoc sacro tria ꝓsiderare possumus. s. id qō est sacrm tm, qō est panis ⁊ vinum: ⁊ id qō est res ⁊ sacrm. s. corpus christi verū: ⁊ q̄ est res tm. s. effect⁹ huius sacri. Quātū igit ad id qō est sacramētū tm, potissima figura fuit huius sacramēti oblatio melchisedech. q̄ obtulit panē et vinū. Quantū aūt ad ipm christū passum, q̄ cōtinet in hoc sacramēto, figure eius fuerūt omnia sacrificia veteris testamēti: precipue sacrificiū expiatiōis, qō erat solēnissimū. Quātū autē ad effectum, fuit ꝓcipua eius figura māna: qō habebat in se omnis saporis suauitatem (vt dicitur sap. 16.) sicut ⁊ gratia huius sacramenti quantū ad omnia reficiat mētem. ℣ Sed agnus pa-

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Sup.q.74.ar.1.

NAr,pio l'rilione ad fm/habes quid sentiat author de casu illo:si alicubi nō inueniretur vinum/an esset solus panis cōsecrādus. Tenet ēm pārtem negatiuā:eo q perfectio sacri pponēda est reliquis necessitatibus. Unde z inferius et dicitur/q pfectio sacri tā te est necessitatis/vt ēt bis in eadem missa quādoq oporteat sumere corpus xpi.

¶ Super arti.2.

NOtādo art. aduerte/q aliud est loqui de determinata ēntitate materie/et aliud de pntia eiusdē.in ifa liquidez dr non esse determinatam quantitatem/sz non dicitur similiter de presentia. Et hoc pquanto dictū fit:vt nō putetur idem aut similē iudiciuz de presentia et de quantitate.nā in vtraq; formis eucharistie mentio fit de pntia p pronomen hoc seu hicz p:opteres opz pntez esse materiā cōsecrādam. De quantitate vero non fit mentio, quāuis locus sit dubitatiōi quo ad quātitatem vini:quia de quātitate eius fit mētio in forma cōsecrationis/dum dicitur/hic est calix: oportet enim vinum contineri in calice: ac p hoc quantitatem eius calicem non excedere. Sed hoc non cogit: qm pōt sacerdos hfe cotam se multos calices plenos/z simul eō consecrare/sicut simul consecrat multas hostias. Unde ex qntitate calicis nō habetur determinata quantitas.

4.di.xj. q.2,art. 3.q.1.2.2 Et.4.5. c.61,et 68, Et.1.cor. xj.lect.5. 59.2.4.5.

scalis quantū ad hectria', prefigurabat hoc sacramētū. Quātū ēm ad primū,qz māducabatur cum panib' azimis:fm illud exo.12. edēt carnes,z azimos panes. Quātū vero ad scōz,qz imolabat ab oi multitudie filioz israel 14a luna qō fuit figura passiōis christi:qui ppter innocentiā dicit agnus. Quātum vō ad effectū,qz per sanguinē agni pascalis,protecti sunt filij israel a deuastante angelo,z educti de egyptiaca seruitute. Et ēntū ad hoc pontur precipua figura huius sacramēti agnus pascalis:qz fm omnia tpm replentat. ¶ Et p hoc pz rnsio ad obiecta.

¶ De mā eucharie ēntū ad spēm. Nō. 74.

QEnde dum est de maria huius sacramēti. Et primo spē materie.secūdo de cōuersione panis z vini in corp' christi. tertio de mō exercidi corp' christi in hoc sacramēto, qrto de accīntib' panis z vini,q in hoc sacro remanent. ¶ Circa primū qrunt.8. Primo, vtrū panis z vinū sint mā hui' sacri.Scōo, vtrū ad mām hui' sacri,requrat determinata ēntitas. Tertio,vtrū mā hui' sacri sit panis triticeo', qrto, vtrū sit panis azimus,vel fermēt'. Quinto,vtrū mā hui' sacri sit vinum de vite. Sexto. vtrū sit admiscenda aq. Septimo. vtrū aq sit de necitate hui' sacri. Octauo. de ēntitate aque que apponitur.

¶ Utrū mā hui' sacri sit panis z vinū. Arti.1.

AD primū Sic procedit. Uidet qō materia huius sacramēti nō sit panis z vinū. Hoc est sacramēto perfectius dz repiesentare passionē christi q̄ sacramēta ve.le. Sz carnes agnoū,q erant materie sacroū ve.le. expressius repsentant passionē christi q̄ panis z vinū. Ergo materia hui' sacramēti magis debet esse carnes agnoū q̄ panis et vinum. ¶ p. Hoc sacrm est vbiq; celebrandū. Sz in multis terris nō inuenitur panis, z in aliquib' nō inuenit vinū. Ergo panis et vinū nō sunt cōuenies materia hui' sacramēti. ¶ p. Hoc sacrm cōpetit panis z infirmis. Sz vinū nocet q̄busdā infirmis. Ergo videtur, q vinū nō debeat eē materia hui' sacri. ¶ Sed ꝓtra Est. q alexā. papa dicit, in sacramentoum oblationibus, panis tantum et vinum aqua permixtum, in sacrificium offerantur.

Rñdeo Dicēdū. q circa mām hui' sacri aliqui multipliř errauerūt. Quidā eni q dixr artotyrite(vt aug. dic in li. de hereslib') offerūt panē z caseū in hoc sacro: dicentes a pmis hoibus: oblatiōes de fructibus terre z ouium fuisse celebratas. ¶ Alij ño.f. cataphrygę z pepuziani, de infantis sanguine, qué de toto eius corpe minuto pfictionum vulnerib' extorquēt, quasi eucharistiam suā cōficere phibentur, miscētes eū farine, panēq indefacientes. f Quidam ño. qui dicunt aquarij, aquā solam sub specie sobrietatis in hoc sacramēto offerūt. f Hēs aūt hi errores z silles, excludunt, per hoc q̄ christus hoc sacrm sub spē panis et vini instituit: vt pz math. 26. Unde panis et vinū sunt materia cōueniēs hmōi sacramēti. ¶ Et hoc rōnabiliter. Primo q̄dē ēntū ad vsum sacri,q ē māducatio. Sicut.n. aq assumit i sacro baptismi ad vsum spūalis ablutiōis,qz corpalis ablutio cōiter fit in aqua: ita panis z vinū quib' hoines reficiunt, assumuntur in hoc sacramento ad vsum spiritualis manducationis. f Scōo quantū ad passionē christi:in qua sanguis est a corpore separatus. Et ideo in hoc sacro,qō est memoriale dominice passiōis, seorsum sumit panis vt sacrm corporis, z vinū vt sacrm sanguinis. f Tertio quantū ad effectū consideratum in vnoquoq; sumētū: quia vt amb. dicit sup epistolā ad cor. hoc sacrm valet ad tuitionē anime z corporis. Et ideo corp' xpi sub specie panis, p salute corporis: sanguis vero sub spē vini pro salute aīe offert: sicut ex leui. 17. q̄ aīa carnis in sanguine est. f Quarto quātū ad effectū rei' totius ecclesie, q̄ constituit ex diuersis fidelib': sicut panis conficit ex diuersis granis, z vinū fluit ex diuersis vuis: vt dicit glo. sup illud prime cor. 10. multi vnū corpus sumus ꝛc.

Ad primū Ergo dōm. q̄ hz carnes animaliū occisoū, expressius repiesentēt christi passionem: tñ minus cōpetunt ad cōmunē vsum huius sacri. z ad ecclesiasticam vnitatē significandā. ¶ Ad 2m dōm. q̄ licet non in oibus terris nascatur triticū vel vinū tamē de facili ad omnes terras deferri potest: quantū sufficit ad vsum huius sacramenti. f Nec propter defectum alterius est vnum tm sine altero consecrandum: quia non esset perfectum sacramentū. ¶ Ad 3m dōm. q̄ vinū in modica quantitate sumptum, non potest multum egrotanti nocere. f Et tamen si nocumentum timeatur, non est necesse quod omnes accipientes corpus christi, etiam accipiant sanguinem: vt infra dicetur.

¶ Utrum requiratur determinata quantitas panis z vini, ad materiam huius sacramenti.

Articulus secundus.

AD scōm Sic procedit. Uidetur q̄ requrat determinata quātitas panis z vini ad materiā huius sacri. Effectus eni gratie, non sunt minus ordinati, q̄ effectus nature. Sed sicut dicit in. 2. de aīa, oim natura constantiū, positi' est terminus z ratio magnitudinis z augmēti. Ergo multo magis in hoc sacramento (quod dicitur eucharistia i. bona gratia) requiritur determinata quantitas panis z vini. ¶ p. Ministris ecclesie non est a christo data potestas ad ea que pertinent ad irrisionem fidei z sacramentoum eius. fm illud prime. cor. 10. scōm potestatem quam dedit nobis deus in' edificationem, et non in destructionem. Sed hoc esset ad irrisionem sacramēti, si sacerdos vellet consecrare totum panem qui venditur in foro et totum vinum quod est in cellario. Ergo hoc facere non pōt. ¶ p. Si aliquis baptizetur in mari, non tota aqua maris sanctificatur per formam baptismi. sed solum aqua illa qua corpus baptizati abluitur. Ergo nec in hoc sacramento, superflua quātitas panis z vini consecrari potest.

Sed ꝫ Est. q̄ multū opponit pauco, z magnū puo. Sz nulla est ita pua quantas panis aut vini, q̄ non possit cōsecrari. Ergo ēt nulla ē ita magna. q̄ cōsecrari nō possit.

Rñdeo Dōm. q̄ q̄dā dixerūt q̄ sacerdos nō posset cōsecrare imēnam quātitatē panis aut vini: puta totū panē q̄ vēdit in foro. aut totū vinū q̄ est in dolio. f Sz hoc non vr esse verū: qm oib' hūanis mān. rō determinationis mēsumit ex ordine ad finē, sicut mā serre est ferrū, vt sit apta sectioni. Finis aūt huius sacri est vsus fidelīū. Unde opz q̄ quantitas mē huius sacri determinet per cōparationē ad vsum fidelīū. Non aūt pōt esse q̄ determinet ad vsum fidelīū qui nunc occurrunt: alioqn sacerdos paucos parrochianos hns, non posset cōsecrare multas hostias. Unde relinquitur, q̄ materia huius sacramēti determinet per cōparationē ad vsum fidelīū absolute. Numerus aūt fidelīū est indeterminatus. Unde non potest dici, q̄ quantitas materie huius sacramenti sit determinata.

Ad primū Ergo dōm. q̄ cumulsibet rei nāle mā accipit determinatā quātitatē per cōparationē ad formā determinatā. Sz numer' fidelīū, ad quos vsum ordinatur hoc sacramētū, non est determinat'. Unde nō est simile. ¶ Ad 2m dōm. q̄ potestas ministroz ecclesie ad duo ordinat. Primo q̄dem ad effectū propriū. 2o ad finem effectus. 2m autē non tollit ēm. Unde si sacerdos intēdat cōsecrare corpus xpi p non tollit ēm. Unde si sacerdos intēdat cōsecrare corpus xpi p aliquē malū finē, puta vt irrideat vel veneficia faciat, propter aliquē malū finē peccat: nihilomin' th̄ p̄ter potestatē propter intentionē mali finis peccat: nihilomin' th̄ p̄ter potestatē sacramen sibi datam, perficit sacrm. ¶ Ad 3m dōm. q̄ baptismi sacramen num perficit in vsu materie: z ideo p formā baptismi non plus de aqua sanctificat, q̄ quantum venit in vsum. Sed hoc sacramētū perficitur in consecratione materie. Et ideo non est simile.

4.di.xj. qō.2. ar. 1.q.3.

¶ Super articulum tertium.

IStulus vt sonat.

¶ In hoc ii. magna est qō. z satis obscura ō mā eucharistie q̄ ad panē: hz.n. multas difficultates. z varias opiones. f Est siqdē difficultas pūa (quā tractat author' ista) pp diuersitatē frumēt oz. est z alia difficultas cōparādo panē ad pastā. Et albert' qdem magn' in. 4. sen. di. 12. 13 panē ex spelta esse materiam eucha ristie (quem sequitur petrus de pal.) similiter ex ze amydo panem confectum. posse consecrari. Author vero tam circa amydum quam circa speltam opinatur contrarium sed apponit silignem panē. quez albertus negare videtur. De pasta quo q̄ sto tno ts parte negatiuam / ponendo tamen pastā esse eiusdem spēi cum pane. f Quia autem inter tot varia tenendum sit ad rationes opoꝛtet deducere.

4.di.xj. q.2.ar.2 q.1.1 di. 29.q.1.ii 2.q.3.ad 2m. Et.4.3. c.18. Et 1.co.xj. t.7.pus.

¶ Tria sunt fundamēta ex dis' pcedit. Primum est vnitas speciſica mās. Credit tur.n. eiusdēs spēi de here essemās in hoc sacro/sicut z in cereis immenit/z hic inferk q̄ ex solis illis frumētis q̄ sunt eiusdem spēi cū tritico/pōt confici panis pro hoc sacro. Et p hanc viā pcessisse vident author' in ista/scotus/duran. z petr' de pa. habetq; via hec difficultat annexā ex illa. ponē/ginat sibi fille fm speciem: qm hac vtik ad discernēdum distincta spē a tritico. f Aliud fundamēntum est Simum huic/q̄ quāto ponit sufficere genus. primum ad triticum/etiā q̄ frumentū q̄s ē generis/sufficit ad conficiendū panem pro sacramēto. Et hac via processit albert'/ponens th̄ solum duas frumēti spēs/scz triticum z spelcam. Habetq; fundamēntum aliqđ in euāgelij verbis: quibus dns se cōparat grano frumēti. f Tertium demum fundamēntum (qđ magnifacit petrus de pal.) est quoddam quarūdam ecclesiarū / q̄ cōsecrant panem cōfectū ex spelta / qđ etiā tangit author in litera: dū in scōo argumēto obijcēdo affert / qđ de spelta in quibusdam locis panis cōficitur ad vsum huius sacramēti. ¶ Ad que quidem fundamēta si libere respiciamus / nullā cogēm inuenīt hr erationē / nisi vltimū. ppter authoritatez spūssancti gubernātis ecclesiā / nā ob silles particulares cōsuetudines / ve nerabiliter sustinēt theologi plures sacerdotes cōsecrare eandē hostiam: vt inferius patebit. ¶ Quocirca ex his que fūt colligēdo vniuersale / quū experientia pbatum apparet / ex tritico / et siligine / z ex spelta panē cōfici pro sacro / alia via incedendum esse reor: scz ex parte prime materie ex qua panis nō determinatus ad talē vel talē materiā remotam / qualis est triticū / spelta / far ꝛc. sed panis absolute / hoc est sine determinatiōe aliqua: ita q̄s ex quibus. cūq; tanq; ex materia transeūte panis cōficiatur / dūmodo sit vere panis absq; determinatione aliqua / pōt cōsecrari. f Dico aūt absq; determinatione aliqua: qm ex vsu / vbiq; hoc discerni videt / alteri' aliqui dē rānis est panis qui sequēti vsu sine additione aliqua vocat panis / alteri' vero rationis sunt qui / appellātur panes cū additione / scz panis ordeaceus / panis miliaceus / panis castaneaceus z hmōi / isti eī sunt panes cū additione / qui ideo cū additione pferūtur / vt intelligātur nō panes / sed panes rales: sicut etiā vinum ex pomis granatis / eadē rōne non dr vinum / sed vinū de malogranatis. Isti inquā panes rales nō possunt cōsecrari: qz nō sunt vere panes: sed a similitudine veri panis / panis nomē receperūt / sz illi q̄ absolute sunt panes / quos sine additiōe aliqua voca

Utruz requrat ad mām huius sacri. q̄ sit panis triticeus. Articu. 3.

AD tertiū Sic pcedit. Ur q̄ nō requirat ad mām huius sacri. q̄ sit panis triticeus. Illo oc.n. sacrm est rememoratiuū dnice passionis. Sed magis videtur esse consonum dominice passioni panis ordeaceus, qui est asperior. z ō quo ēt xps dixit turbasi monte (vt dr Jo.6.) q̄s panis triticeus. Ergo panis triticeus nō ē ppria mā hui' sacri. ¶ p. Figura est signū spēi in naturalib' reb'. Sz q̄dā frumēta sunt q̄ hnt simile figurā grano tritici. sicut far, z spelta. ō qua ēt i ghusdam locis panis pficit ad vsum hui' sacri. Ergo panis triticeus nō ē ppria mā hui' sacri. ¶ p. Permixtio spēm soluit. Sz vix inuenitur farina triticea, q̄ alterius frumēti pmixtione si hēat, nisi forte de electis granis studiose fiat. Nō q̄ vr q̄ panis triticeus sit ppria mā h' sacri. ¶ p. Illo q̄ ē corruptū, vr esse alteri' spēi. Sz aliq; pficiunt ex pane corrupto q̄ tā non vr esse panis triticeus. Ergo vr q̄ talis panis non sit ppria mā h' sacri.

Sed contra Est. q̄ ih̄s sacro cōi nemur chr̄o, qui se grano frumēti cōparat Joā. 12. dicens, Nisi granū frumēti cadēs in terrā mortuū fuerit ipm solū manet. Ergo panis fruméti (sine triticeus) est materia huius sacramenti.

Rñdeo Dōz. q̄ sicut dr̄m ē, ad vsum sacroz assumit talis mā, q̄ cōius apud hoies in talē vsum venit. Inter alios autez panes cōius hoies vtunt panegem significat, que ita data erat. vt in ea vitale aīe alimentū corporalibus sacris obseruaret, vel ipsum populū nondū expoliatum carnali desiderio, qō tanq; palea cordi eī inherebat. Hoc autē sacrm primet ad statum iugum xpi. z ad veritatē iam manifestatam. z ad pplm spūalē. Uñ nō esset mā queniens huius sacri. panis ordeaceus. ¶ Ad scōm dōm. q̄ gñans gñat sibi sile in specie. Fit tñ aliqua dissimilitudo gñantis ad genitū quātū ad accīntia, vel ppter mām vel ppter debilitatē virtutis gñatiue. Et ideo siqua frumēta sunt que ex semine tritici gñari pōt (sicut ex grano tritici seminato in malis terris, nascitur siligo) ex tali frumēto panis pfectus, pōt esse mā hui' sacri. Mō tñ nōvr hr locz neqz in ordeo, neqz in spelta, neqz etiā in farre, qō inter oia est grano tritici simili'. Similitudo aūt figure in talibus magis vr significare. ppinquitatē q̄ identitatē spēi: sicut ex similitudine figure manifestat q̄ canis z lupus sunt ppinque spēi, nō aūt eiusdem. Uñ ex talibus frumētis, q̄ nullomō pōt ex semine grani gñari, nō pōt confici panis. q̄ sit debita materia hui' sacri. ¶ Ad tertium dōm. q̄ modica pmixtio non soluit spēm: quia q̄ est modicū, quodāmō assumit a plurimo. Ideo si sit modica admixtio alteri' frumēti ad multo maioꝛ ēntitatem tritici, poterit exinde cōfici panis, q̄ est materia hui' sacri. Si vero sit magna permixtio (puta ex equo vel quasi) talis pmixtio spēm mutat. vñ panis exinde pfect', nō erit debita materia hui' sacri. ¶ Ad quartū dōm. q̄ aliquādo est tanta corruptio panis, q̄ soluit spēs panis: sicut cū ptinuitas soluit, z sapoꝛ, z color, z alia accīntia mutant. vñ ex tali mā nōn pōt confici corpus christi. Aliquando vero non est tanta corruptio que spēm soluat, sz est aliqua dispositio ad corruptionē: quod declarat aliqualis imutatio sapoꝛis. Et ex tali pane potest confici corpus christi: sed peccat conficiens propter irreuerentiam sacramenti. f Et q̄ amydū est ex tritico corrupto. nō vr q̄ panis ex eo cōfectus, possit fieri corpus xpi. cuius q̄dā ziuum dicant.

mus paneo) nō hnt vr ex aliqs / sacro fieri inhabilis. f Et si his adūreris / q̄ vna eadē re homogenea pōt nāli ex diuersarū specierū reb' vt mā trāseūte gñari (vt re sal sanguis) q̄ gñat ex nutrimēntis tot specierū / carne / vino / pane / pisce relictis cibis) appebit / q̄ suba panis eiusdē spēi pōt gñari ex multis diuersarū specierū granis / tanq; ex mā trāseūte: grana si quidē sunt mā trāsiēs respectu panis / multo magis ēt farine. f Et fm hoc

4. di. xj. q. 2. ar. 3. q. 1. 2. 2 Et. 4. 5. c. 61, et 68, Et. 1. cor. xj. lect. 5. 59. 2. 4. 5.

triticū ponit propria mā panis sacrabilis: non q̄ solū sit illius mā, sed q̄ est pncipalis z apō oēs certa et īdubitata mā. Et sic soluunt z̄ suetudines omniū ecclesiarum.

¶ Nec opz igredi oīa difficultates inextricabiles de silliis die specifica inter generāoz genitū: quib' ēt dicendū est q̄ ex equo gñant mulū neutri silem in spē / sz in gne. f Nec negat fm hoc / vnū' spēi cē māz primā in hoc sacro: nā panis vni' pōnit spēi. Nec opz etiā ad frumēti gen' reuerte re: quū frumentū ptineat sub se ēt ordenz: quū significet ola spi cata habētia aristas. ¶ Uñ ex silitudine ex 8dis dni cōparātis se grano frumēti argumētū efficax sumi nō pt: vltra hoc q̄ theotemata symbolica nō ē argumētatiua: vt dio. dixit. f Apparet ēt ex his rōnabil' z fm ar. eo q̄ solui oēs difficultates accītes ire / z tpi ola pōnāt. f Et p̄terea hoc ex vino: nā vnus oēs nōvr fir eius de spē ciei. cui' signū ē / q̄ fm ēlz ex ēlz nasci pt / iz diuersāz ppagationū sunt multe eaz: tñ vinū ex ībus cunqz vuis z̄ fas / vni' pōnit spēi. f Et hec sint dicta cōparādo panē ad mām remota.

¶ Cōparādo vero ad mām pximā due rōnes / diuersas ichcēntes difficul' r / occurrūt. Pria est de sēdētate seu diuersitate inter panē z pastam. f Obscura sic dēt vr dria inter panē z pastam crudā. reputat eīs scotus probabile esse / q̄ nō dīant specie: qr decoctio non facit nisi exhalationem humoris aquei / q̄ mixtio nō est ibi nisi intrapositio: z ex pane fit pasta / si mica digitis cōpimatur. f Oppositum aūt rōnabil' videtur: qm decoctio applicando actiua passiuis / spēm panis facit / sicut maturatio de agresta faciendo vuā / facit de agresta vinū. Arg. cūm in cōfectione panis / nō cōcurrit nisi applicādo actiua passiuis: vr patet ex hoc q̄ forma panis est forma salis. Qđ cōiuncturapud fideles / ex hoc quod panis transiūbatur in corpus christi / z ac tidentibus remanentibus non remanet panis: qui remaneret cum reliquis accīntibus si accīs figuraret. f Uñ z falsū est / quod dum pasta decoquitur in clibano / fiat sola euaporatio humidi: decoctio enim digerit et generat panem. Mixtione aūt aut iuxtapone nulla opus est nouā: sz prima mixtio farine cū aqua (ex' quibus cōfecta est pasta tanq; ex elementis materia transeunte / decoctione digeritur / z ad terminū deducitur / panem facit. f Nec admitto ex pane fieri pastam: sed micā mollem silem paste. f Acceptabilius aūt apparet hec positio / contemplāti diuersitatem specificam inter agrestam / vinū z acetum ex eisdem vuis / ob diuersum caloris causalitatem. agrestia enim est succus crudus / vinū vero succ' digestus: acetum autem addit excellinam supercalefactionem. Ut testatur experientia: dum vinum expositum calori aceſcit: z cupientes de cetero bonum habere / ad loca calida dolium transferunt. Ex his enim apparet ex sola caloris differentia ex parte actiui / specificum progressum posse fieri ex parte materie / licet non semper fiat: non enim differt specie pirum coctum a piro crudo.

f L. iuersi vero coquendi modi (scilicet vel assando vel elixando) speciem

Universidad de Deusto
Biblioteca

variare si ysit panis tiḋem eiusḋ vt lasgana/aut fris.⁹ (quod nō legim⁹ i veteri lege offerebant) aut ai ꝓs/vt panis in ciliano/z subcine
4.di.13. q. 9.ar. 2.q.3. Et. 4.ℨ. c.68. Et epul. 1.2.61. Et toan. 13.co.2. ris/z hostia eiusḋem speciē q̄ ad substātia/solaq; accidētali forma differre vid⁹. Uerū in ꝓpositō videtur vtrunq; parū pendendū: ita q̄ nec ex diuersitate specifica nec ex identitate specifica sufficiēs rō habeat. Sed credēdo q̄ nec pasta nec panis nisi aliquē cōsecrabilis: rationē aliunde sumētes/dicimus q̄ sicut in sacramento baptismi aqua a chysto est instituta/ita in eucharistia panis. z quemadmodum ibi aqua intelligitur nō soluz in ꝺbus aque/sed etiaz q̄ sit sub forma aque (z ꝓpterea aqua in forma grādinis aut niuis nō est mā baptismal)ita per panez intelligendum est panis z ꝑm in ꝺbus z ꝑm formā panis. Et per hoc excludunt quecunq; constant ex pasta cruda: z sit quecunq; constans ex pasta cocta. Nec est nō habere formā panis (dato q̄ panes sint) vsus tollatur humanus/quo his nō vtimur vt pane/sed potius hec comedim⁹ cum pane: ex hoc ipso profitentes distinctionem horum a pane. ℣ Assato autem pane/solo vtimur vt pane: z propterea credidim ipsum soluz esse consecrabile, materia enim hec pauca habet assertiones vnde z author in litera opinatur loquitur/quum excludit speltam z amydum. De quo adhuc indudice lis est. z mihi videtur dōs vt supra: scz qō si panis consectus ex eo ē absolute panis/potest consecrari. ℣ Nec obstat corruptio tritici, dicentibus aliis triticum non corumpit tunc/sed abijt et deperijt z alterari, alius autem q̄ corruptio, nihil officit: quoniam non est corruptio simpliciter/sed corruptio que est via ad generationem panis. Quam oportere intervenire ꝓbatur ex eo quod triticum est materia transiēs respectu panis et panis.

¶ Utrum hoc sacramentum debeat confici ex pane azimo. Articu.4.

Ad quartū Sic ꝓceditur. Aꝑ hoc sacrm nō debeat confici ex pane azimo. Debemus.n. in hoc sacro imitari istōnē xp̄i. Sed xp̄s vt hoc sacrm instituisse in pane fermentato: q̄ sicut legitur exo.12. iudei ꝑm legem incipiebant vti azimis in die pasce/q̄ celebratur 14.ª luna/xp̄s aūt istituit hoc sacramentum in cena. q̄uam celebrauit ante diem festū pasce: vt hꝫ ioan.13. Ergo z nos debemus hoc sacrm celebrare in pane fermentato. ¶ ℣. Legalia nō sunt obseruāda tēpore gre. Sed vti azimis, fuit quedā legalis cerimonia: vt pz exo.12. Ergo in hoc sacramento gre. nō debemus azimis vti.

¶ ℣. Sicut supra dictū est. eucharistia est sacrm charitatis, sicut baptismus fidei: vt supra dictum est. Sz fermentū: charitatis signi ficatur ꝑ fermentum: vt pz in glo. sup illud matth.13. Sile est regnū celoꝝ fermento ꝛc. Ergo hoc sacrm ḋz cōfici de pane fermentato. ¶ ℣. Azimū z fermētatū. sūt accidētia panis. nō variātia eius spēm. Sed in materia baptismi nulla discretio adhibet circa ꝺdiaz accidentiū aque: puta si sit salsa vel dulcis, calida vel frigida. Ergo in hoc sacro aliqua discretio adhiberi nō ḋz, vtrū panis sit azimꝰ vel fermentatus.

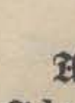
Sed contra Est. q̄ extra de celebratione missaꝝ. c. literas. punitur sacerdos qui in pane fermentato z scypho ligneo missarū solennia celebrare presumpsit.

Rñdeo Dōm. q̄ circa materiaz hui⁹ sacramenti duo possunt cōsiderari. s. quid sit necessarium, z quid cōueniēs. Necessariū q̄dē est. vt sit panis triticeus (sicut dictū est) sine quo nō perficitur sacrm. Nō est aūt de necessitate sacri. q̄ sit azimus vel fermentatus: q̄ in vtroq; q̄ cōficit potest. ¶ Cōueniēs aūt est. vt vnus/sq; seruet ritū sue ecclesie in sacri celebratione. Super hoc aūt sunt diuerse ecclesiarum consuetudines. Dicit eñ bēs greg. in registro, Romana ecclesia offert azimos panes ꝓpterea q̄ dñs sine vlla cōmixtione suscepit carnem: sed certe ecclie offerūt fermentatū, ꝓ eo q̄ verbuz ꝑfio indutū est carne (sicut fermētū miscet farine. Uñ sicut peccat ꝑbyter in ecclia latinoꝝ. celebrās de pane fermentato, ita peccaret ꝑbyter grecus in ecclesia grecoꝝ celebrās de pane azimo: quia si peruerteret ecclie sue ritū. ¶ Et tñ ꝓsuetudo de pane azimo celebrādi. rōnabilis est.

¶ Primo q̄dē ꝓp institutionē xp̄i: q̄ hoc sacramentum instituit ꝓma die azimoꝝ (vt hꝫ matth.26.z mar.14.z luc.22.) q̄ua die nichil fermentatū in domib⁹ iudeoꝝ esse debebat: vt hꝫ exo.12. ℣ Scdo. q̄ panis est ꝓprie sacrm corporis chyristi (quod sine corruptione conceptum est) magis quam diuinitatis ipsius: vt infra patebit. ℣ Tertio. q̄ hꝫ magis cōpetit sinceritati fidelium, que requirit ad vsum huius sacri: ℣m illud prime cor.5. pasca nostrū immolatus est chyristꝰ, itaq; epulemur in azimis syncerita⁹is z veritatis.

℣ Habet tñ hec consuetudo grecoꝝ aliquam rationem: z ꝓpter significationem quā tangit grego. z in detestationem hereseos nazareoꝝ: qui legalia euangelio miscebant.

¶ Sup arti.4.

Ad 2m

Ad primū Ergo dōm. q̄ sicut legitur exo.12. solēnitas paschalis incipiebat in ℣ vesperis 14.ᵉ lune z tunc xp̄s post immolationē agni paschalis, hoc sacramentū instituit. Unde hec dies a Jo. dicitur precedere sequentē diē pasce. z a tribus aliis euangelistis dicit ꝓma dies azimoꝝ: q̄n fermentātū in domibus iudeoꝝ nō inueniebat: vt dictū est. Et de hoc supra notatū est plenius in tractatu dominice passionis. ¶ Ad scōm dōm. q̄ cōficientes ex azimo nō intēdūt cerimonias legis obseruare, sed cōformare se institutioni chyristi. Et ideo nō iudaizāt. aliōquin z celebrantes in pane fermentato iudaizarēt: q̄ iudei panes ꝓmitiarū, fermentatos offerebant. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ fermentū significat charitatē ꝓpter aliquē effectū: quia. ℣. panē facit lapidiosē et maloē. Sed corruptionē signiat ex ipsa ratione sue spēi. ¶ Ad quartū dōm. q̄ q̄ fermentū ḋz aliq̄d corruptiōis, z ex pane corrupto non pōt confici hoc sacrm/vt dictum est. Nō magis attēdit circa panem, ꝺsia azimi z fermētati. ℣ circa aḋ baptismi. ꝺsia calidi z frigidi. Posset eñ tanta esse corruptio fermenti. q̄ ex eo nō posset confici sacrm.

¶ Utrum vinum vitis sit propria materia huius sacramenti. Articu.5.

Ad quintū Sic procedit. Uidet quod nō sit ꝓpria materia huius sacri vinū vitis. Sicut enī aqua est materia baptismi, ita vinum est materia huius sacri. Sed in qualibet aqua pōt fieri baptismus. Ergo in quolibet vino (pura malonū granatoꝝ vel moroꝝ rum, aut huiusmodi) pōt confici hoc sacrm, ꝑsertim cū in q̄ḋā terris vites nō crescant. ¶ ℣. Acetū est quedam spēs vini q̄ de vite sumitur: vt ℣ isid. dicit. Sed de aceto nō pōt cōfici hoc sacrm. Ergo vt q̄ vinum nō sit ꝓpria materia huius sacri. ¶ ℣. Sicut de vite sumit vinū depuratū, ita ēt agresta z mustum. Sed de his nō vt posse confici hoc sacrm: ℣m illud q̄ in sexta synodo legitur. Didicim⁹. q̄ in q̄ḋā ecclesijs sacerdotes sacrificio oblatiōis cōiungunt vuas. z sic simul vtrūq; populo dispēsant: precipimus igitur, vt nullus sacerdos hoc vltra faciat. Et iulius papa reprehēdit quoḋā. q̄ expressum vinū in sacramento dominici calicis offerūt. Ergo videtur q̄ vinū vitis nō sit propria materia huius sacramenti.

Sz cōtra Est. q̄ sicut dōs se cōparauit grano frumēti, ita ēt se cōparauit viti. dicēs Jo.15. ego sum vitis vera. Sz solus panis de frumēto. est materia huius sacri: vt dictū est. Ergo solū vinum de vite. est ꝓpria materia huius sacramenti.

¶ Sup arti.5.

Ad 2m applica ad ꝓpositū z vide vnā nō esse cōsecrabilem: q̄ nō continet vinum sub forma portabili/sed mā ducabili.

Rñdeo Dōm. q̄ de solo vino vitis, potest cōfici hoc sacrm. Primo quidem ꝓpter institōnem chyristi: q̄ in vino vitis hoc sacrm instituit: vt patet ex eo q̄ ipse dicit Matth.26. circa institutionem huius sacri. nō bibā ammodo de hoc genimine vitis. ℣ Scdo. q̄ sicut dictū est. ad materiam sacrorum assumitur id q̄ propie z cōiter hz talem speciem. Propie aūt vinū dicitur q̄ de vite sumitur: alij vero liquores. vt nū dicuntur ℣m quādam similitudinē ad vinū vitis. ¶ Tertio. q̄ vinum vitis magis competit ad effectum huius sacramenti: qui est spūalis letitia: q̄ scriptū est. q̄ vinum letificat cor hominis.

¶ Ad primum

Ad primū Ergo dicēdū. q̄ illi liquores non dicunt propie vinū. hꝫ ℣m similitudinē. Pōt aūt verū vinū ad terras illas deferri. in q̄bus vites nō crescūt. quātū sufficit ad hoc sacramētū. ¶ Ad ℣m dōm. q̄ vinū fit acetū ꝑ corruptionē vi⁹ nō sit reditus de aceto in vinum: vt vī.8. meta. Et ideo sicut de pane totaliter corruptō pōt ꝓficī hoc sacramētū, ita nec de aceto. Pōt tñ cōfici de vino acescēti. sicut z de pane qui est in via ad corruptionē: hz peccet cōficiēs. vt ꝓtius dictū est. ¶ Ad tertiū dicēdū. q̄ agresta est in via q̄ñationis: z ideo nōdū hz spēm vini. z ꝓp hoc de ea nō pōt cōfici hoc sacramētū. ¶ Mustum aūt tā hz spēm vini: nā eius dulcedo attestat digestioni. q̄ est cōpletio a nā li calore: vt dicit m. 4. meteo. 7. ideo de musto pōt cōfici hoc sacramētū. Non tñ debēt vue integre huic sacramēto misceri: q̄ iā esset ibi aliq̄d ꝑeter vinū. ¶ Prohibetur etiā ne mustū statim expressum de vua in calice offeratur: quia hoc est indecens propter impuritatē musti. Pōt tñ in necessitate fieri. dicitur eñ ab eodem iulio papa, si necesse fuerit, botrus in calice prematur.

¶ Utrum aqua sit vino permiscenda. Articulus.6.

4.di.11. q.1. Et.1.c. 13.f.6.c. 5.

Ad primū Sic procedit. Uidetur q̄ aqua nō sit vino permiscēda. Sacrificiū enī christi figurat⁹ fuit per oblationē melchisedech. qui genē.14. nō legitur obtulisse nisi panē z vinū. Ergo videtur q̄ in hoc sacramēto nō debeat adiungi aqua.

¶ Preterea. Diuersoꝝ sacramētoꝝ diuerse sunt materie. Sed aqua est mā baptismi. Ergo nō debet assumi ad materiā huius sacri. ¶ ℣. Panis z vinum sunt materia huius sacramenti. Sed pani nichil adiungitur. Ergo nec vino debet aliquid adiungi.

Sed cōtra Est. q̄ alex. papa scribit. In sacrificijs oblationibus. q̄ inter missaꝝ solēnia dño offerūtur. panis tātū z vinū aq̄ permixtū. in sacrificium offerantur.

Rñdeo Dicēdū. q̄ vino q̄ offertur in hoc sacramēto. ḋz aq̄ misceri. Primo q̄dē pp institōnē. pbabilr. n. credit⁹ q̄ dñs hoc sacramentū instituerit in vino aq̄ permixto. ℣m morē illius terre. Unde z ꝓuer.9 dicitur. bibite vinum q̄ miscui vobis. ¶ Scdo q̄ hoc conuenit repesentationi ꝺ dñice passiōis. Unde dicit alex. papa. Nō ḋz in calice ḋñi. aut vinū solū, aut aq̄ sola offerri. sed vtrūq; permixtum: q̄ vtrūq; ex latere eius in passione sua ꝓfluxisse legitur. ¶ Tertio. q̄ hoc cōuenit ad significādū effectū huius sacramēti. q̄ est vnio populi chyristiani ad chyristum: q̄ vt iulius papa dicit. videmus in aqua populi intelligi. in vino vero ofiḋi sanguinē chyristi: ergo cum in calice vino aq̄ miscetur. chyristo populus adunat⁹. ¶ Quarto. q̄ hoc cōpetit ad virtutē sacramēti. Per hoc enī efficit⁹ vt fideles introitus ad vitā eternā. vnde am⁹ dicit in li. de sacramētis. redūdat aqua in calicē. z salit in vitam eternam.

Ad primū Ergo dicēdū. q̄ sicut am⁹ dicit ibidē. sicut sacrificiū chyristi significatū est per oblationē melchisedech. ita etiā significatū est per aquā que in heremo fluxit de petra: ℣m illud prime cor.10. bibebāt aūt de spirituali: consequente eos petra. ¶ Ad scōm dicēdū. q̄ aqua assumitur in baptismo ad vsum ablutionis. In hoc aūt sacramento assumit ad me. ¶ Ad tertiū dicendum. q̄ panis ex aqua z farina cōficitur. ¶ Utrū permixtio aque. sit de necessitate huius sacri. Articu.7.

1.q.83. ar.6.ad 4m/z Sen. Et.4.di 8.q.1.a.1. Et.1.c. 13.f.6.c. 5.

Ad primū Sic procedit. Uidet q̄ per mixtio aque. sit de necessitate huius sacramēti. Dicit eñ cipria. ad cecilū. Sic cauētur. q̄ūo nec corpus dñi potest esse farina sola. nisi vtrūq; misceatur. q̄ scilicet farina z aqua fuerit adunatum. Sed admixtio aque ad farinam. est de necessitate huius sacramenti. Ergo pari ratione admixtio aque ad vinū. ¶ Preterea. In passione dñi cuius hoc sacramentū est memoriale, sicut de latere eius exiuit sanguis. ita z aqua. Sed vinū quod est sacramentum sanguinis. est de necessitate huius sacramēti. Ergo pari ratione z aqua. ¶ Preterea. Si aqua non esset de necessitate huius sacramēti. nō referret que cuq; aqua huic sacramēto apponeret. z ita posset apponi aqua rosacea. vel quecunq; alia hmōi aqua. Quod nō ḋz vsus ecclesie. Aqua ergo est de necessitate huius sacramenti.

Sed ꝫ Est. q̄ cipria. dicit. si aliq̄s de antecessoribus nostris. vel ignoranter. vel simplr nō obseruauit. vt. s. aquā vino misceret in sacro. pōt simplicitati eius venia concedi. Sz nō esset si aq̄ esset de necessitate sacri. sicut est vinū vel panis.

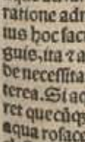
Rñdeo Nō ergo aque admixtio. est de nēcitate sacri. Dicēdū. q̄ iudicium de signo. sumēdū est ex eo q̄ significatur. Appositio aūt aque ad vinū refertur ad significādā participationē huius sacramēti a fidelibus. quārū ad hoc. q̄ per aquā mixtā vino. significat populus aduna⁹ chyristo: vt dictū est. Sz z hoc ipsum q̄ de latere chyristi pēdētis in cruce aqua. ꝓfluxit. ad idē referri ꝓt: q̄ per aquaz significat ablutio peccatoꝝ. q̄ fiebat per passionem chyristi. Dicit aūt est autē supra. q̄ hoc sacramētū perficit in cōsecratione materie. vsus autē fidelium nō est de necessitate sacramēti. hꝫ est aliquid cōsequēs ad sacramentū. Et ideo ꝑ hoc est. q̄ appositio aque. nō sit de necessitate sacri.

¶ Super arti.7 m. 32 arti cu. septimo circa aquaz er qua fit panis pro sacramento/vide rationē litere in calce articuli/ad probandum q̄ oportet esse aquam veram z naturalem: z suscipe illam vt rationabilem. An autē sit necessaria cogitatione opto est. et ratio est eadem cum superi⁹ dicta de diuersis speciebus granorum componentium panes: quia enim ad sacramentū sufficit. q̄ sit verus panis/si panis verus pōt fieri ex aqua artificiali (puta rosacea) consequens est q̄ non est de necessitate sacra menti aqua naturalis. An autem panis confectus ex farina z aquā rosacea/esset verus panis/experientia comprobandū est. videndo/in quo differret ab aliis panibus. nā si solo odore rosarū differre apparet/crederem ipsum eiusḋez esse speciei cum aliis: quum aqua nō sit pa essentialis panis/sed materia transiens emsdem. Non enim permanet aqua ℣m scipsam in pane: sed panis est tertia res resultās ex commixtione farine z aque per passe decoctionē. Nō est autem remotū/diuersarum speciērum res posse esse materiam transeuntem respectu alicuius vnius eiaz homogenei: vt patet de hꝫ ex ḋbus generatur sanguis.

4.di.17. q.2.ā.4 q.4.ℨ Et.1.c. 13.f.6.c. 5.

¶ Et hec etiam sufficiant pro octauo articulo.

¶ Super articu.8.

Ad primū Sic procedit. Uidet q̄ opporteat aquā in magna quātitate apponi. Sicut enī sanguis de latere chyristi sensibiliter fluxit. ita z aqua. vnde dicitur ioan.19. q̄ vidit. testimoniū perhibuit. Sed aqua nō posset sensibiliter esse in hoc sacramento. nisi in magna quātitate poneretur. Ergo videtur q̄ aqua debeat apponi in magna quātitate. ¶ Preterea. Parua aqua multo vino admixta. corrumpitur. Quod autē corruptus est. iam non est. Ergo idē est apponere parū de aqua in hoc sacramento. z nichil apponere. Sed non licet nichil apponere. Ergo non licet parū apponere. ¶ Preterea. Si sufficeret parū apponere. per cōsequens esset sufficiens. q̄ gutta aque in totum dolium proiceretur. Sed hoc videtur ridiculum. Ergo nō sufficit. q̄ parua quantitas apponatur.

Sed contra Est. q̄ extra de celebratione missaꝝ

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super questionio. 75. arti. 1.

Extra de cele. mis. ca. cum marthe.

Als ✠ corpus christi.

AN corpore cõlo clara est. Et de ipsa tria dicunt. p̃mo q̃ sola fide tenet. scõo q̃ est cõueniens: 7 affert triplex cõueniẽtia. tertio recitat errot quorundã dicẽtiũ oppositũ: 7 ex verbis christi 7 cõfessione berẽarij de cõse. dist. 2. ergo berẽarius cõfutatur. ¶ Circa primũ 7 sequẽtium articulorũ doctrinã ac materiã pro claritate 7 ampliori intellectu discutiendã est. Et de ipsa tria dicunt. p̃mo q̃ sola fide tenet. scõo q̃ est cõueniens: 7 affert

Universidad de Deusto
Biblioteca

disciplinas vti nec̃io ⁊ cõtingẽri, poli ⁊ impoli fm pprium or.dinẽ sui ẽntis. Et ppea q̃ nouitas couersionis fm sacrale or.dinẽ a deo ĩstituti ⁊ ab ecclia explicatu, ẽ nec̃ia ad nouitatẽ cõtinẽtie: dm est simplr et absolute, q̃ couersio sacralis ẽ nec̃ia ad cõtinẽtiã corpis xpi sub spẽ panis. Prodeat ãt nec̃itas fm or.dinẽ sacrale ex .§. dictis. ex qb⁹ appet nẽ h⁹ sacri: li. n. pcur reret per accõs, non oportuisset doc. pulcros ẽ p ipsa labo rare nec licuisset sacro cõilio ipam pro põne cõfectionis sacri redd̃ees. n. q̃ sunt p accõs: vt detm est) a doctrina repellnt. Cõfat ãt, q̃ si pmissio pcurrit: nec̃io pcurrit: vt nouũ ere citati i posteriorib⁹ analetic. hec de ho.

¶ Quo ad .3. Ut mihi cõsentlr hẽ se ad h sacrm sic fieri ad factũ ee: ita th vt nõ reãras h olmo dã similẽ. Sz ea rõne mouet: qi sacrm no. le. efficiũt q̃ significãt: ac p h hoc pri. h est corp⁹ meũ q̃ efficiũt vtrãq; nouitatẽ: sez cõuersionis ⁊ tinẽtie (vt exposite dictas) aut cõcilij autoritas tẽstat, ⁊ hõs est vt eadẽ xpi verba significẽt vtrãq; nouitatẽ: alioquin pla efficeret q̃ hõ significarent: imo esset ẽt q̃ hõ significarent. Intelligẽdo ãt cõuersionẽ hẽ se ad h eẽ corp⁹ xpi sic fieri ad fem ee optime intelligimus hoc xpi significare vtrãq; nouitatẽ: explicãdo poste riorẽ vt in tertio. Sic essi in nãlib⁹ dño h ẽ lumẽ nouũ: significat illuminatio ⁊ illumi

1 arti. 6. co. 1. q. 1. 77. ar. 1. 4. 5. Et. 4. di 13. q. 1. a. 2. q. 2. 1. 2 di. 11. q. 1. a. 1. ar. 1. q. 3. Et. 4. 3 c. 63. pn. Et quo. 7. ar. 9. Et quo. 9. arti. 5. ad. 3. Et. 1. cor 23. l. 4. co. 2. 6. et lectu. 5. co. 5.

natũ esse vt in terminos: ita in salnatorio xpi obiit xtuẽ hñtib⁹ factis cõuersionis panis in corp⁹ xpi (cõuersiõs inquã vnientis corp⁹ xpi et accñtia panis ad vnũ sacrm: significatur ⁊ cõuersio panis in corp⁹ xpi: ⁊ corpus xpi cõtineri sub accñtib⁹ panis vt in termino. ⁊ hic verba xpi vtrũq; significant ⁊ vtrũq; efficiũt. ¶ Sna dek ãt rõnabiliꝫ h dicit: ex corp⁹ huic dicto ola cõsonãt dicta scrõ ⁊ sacrorũ cõciliorũ. Et hinc facile soluunt oboes: manifestio: q̃ fit de trina cõis: vt patere põt applicãdo. hec de 3o.

¶ Quo ad .4m. circa aliorũ opiniones duo sunt adnertẽda. Primũ ẽ, q̃ oẽs vsq; fugisse verã trãsubationẽ panis in corpus xpi: qi nõ vt intelligibil' abs; aliqua nonitate in suba xpi. Scõm est, q̃ duplr excessus appet in eis. Aliter recurrẽdi ad pote fm diuam potẽtiã: quũ debuissent suaui tractatu discurrere fm potẽtiã sacrorũ eorũq; ordinẽ. ⁊ ex h excessu orta est illa repulsa opinionis toã. parisiẽsis de assumptione paneitatis ad vnit. nẽ hypostasis xpi: quã a plurib⁹ doctorib⁹ recitatã videre potes si vis. Aliter excessus est, nimis metie do res fidei fm lumẽ hũani ingenij sibi pñtia: ex h eis trãsubationez euitarũt: quũ multo melius ac pspicacius sensissent si magr̃m sen. sequnti cũ admiratiõe illã fissime tenuissent. ¶ Nũc ad pñs articulũ redeamus quo cõclusum est corp⁹ xpi faciter esse in h sacro: dicente ipso h ẽ corp⁹ meũ: ⁊ vtiã dixim⁹ in h oõs fideles cõueniũt: ⁊ modꝰ quo ẽ in disputatione vertit. Scotus putauit corp⁹ chri absq; depditione, ppriũ loci acquirere quãdã pñtiã ad spẽs panis: ⁊ pñtia ẽ q̃dã respect⁹: ẽ si de gñe. vbi Durã. putauit corp⁹ xpi absq; recessu a ppio loco esse pñs accñtibus dictis: licut angelus est pñs corpori puncto nã ẽ moueat ipsum: dãte deo xpi corpi fm subam immem or.dinẽ ad ac cidẽtia panis cõuersi in ipm: nõ minus ẽ si absq; ẽntitate pura suba esset. ¶ Sed neutra harũ opinionũ sufficies apparet, ad veritãdũ id qd̃ cõiter fatemur, s. fumẽdo hostiam cõsecratã, sumere nos veruz ẽ corpus: sed solũ esset verũ nos sumere accñtia pñtia corpi christi. Patet ex hoc sequela primo rõne: qz sumẽ vnũ pñs alteri, non opz sumere alterũ. Deinde, ppto exemplo scõe opinionis: qz sumẽs panem cui est pñs angelus: nõ ppea sumit angelũ. ⁊ silr quo ad primas opinionem: qz sumẽs panẽ locatũ etiã si inde nõ moueret: nõ ppea sumeret locũ eius: ⁊ th iter panẽ ⁊ eius locũ ẽ mutua pñtia. Nõ vt ergo sufficiter saluari ẽntas huius, ex h solũ q̃ ponit simpler xpi corpus pñtia ad accñtia panis: quibus verũ sit corpus xpi esse illic pñs. ¶ Uñ conuenientius cum augu. ⁊ gre. recitatis a magistro sen. dicimus

tibi sunt: si intellexisti carnaliter, etiam sic spi ritus ⁊ vita sunt. sed tibi non sunt.

¶ Utrum in hoc sacramẽto remaneat suba panis ⁊ vini post consecrationẽ. Artl. 2.

Dscõm sacro remaneat suba panis ⁊ vi nt post consecrationẽ. Dicit ẽim dam. in. 4. li. Quia cõsuetudo ẽ hoõus cõsedere panẽ, ⁊ vinũ bibere. cõiunga uit eos diuinitatẽ, ⁊ fecit ea corp⁹ ⁊ sanguinem suũ: ⁊ ita panis cõicatiõis nõ panis simplex est. sed vnit⁹ diuinitati. Sed contingatio est rerũ actu exñtiũ. Ergo panis ⁊ vinũ simꝰ sunt ĩ h sacro cũ corpe ⁊ sanguine xpi. ¶ Ꝫ. Inter eccliẽ sacra dz esse cõformitas. Sz in aliis sacrõ suba mãe manet: sicut in baptiso in suba aũ, ⁊ in cõfirmatiõe suba chrismat. Ergo ⁊ in h sacro suba panis ⁊ vini manet.

¶ Ꝫ. Panis ⁊ vinũ assumunt in hoc sacro, mẽ ⁊ signant ecclasticã vnitatẽ: qut vnus panis fit ex multis granis ⁊ vnũ vnũ ex multis racemis: vt apgu dicit in lib. de symbolo. Sed hoc ptinet ad ipas subam panis ⁊ vini. Ergo suba panis ⁊ vini remanet in h sacro.

Sed cõtra est. q̃ ambr. dicit in. de sacrõ. Ex figura panis ⁊ vini videat: tũ nihil aliud q̃ caro xpi ⁊ sanguis post cõsecrationem credenda sunt.

Rñdeo dõm. q̃ duo potuerũt post cõsecrationẽ in suba panis ⁊ vini in h sacro remanẽ. Sz hoc põ stare nõ pr. Pmo q̃dẽ: q̃ p hãc põnẽ tollit veritas huius sacr̃t: ad quã ptinet vt verũ corp⁹ xpi in hoc sacro existat. q̃ dẽdit nõ est ãs cõsecratiõnẽ. Nõ ãsit aliq̃d põt ee alicubi vbi prius nõ erat, nisi vel p loci mutationẽ, vel p alterius

ex corpe xpi ⁊ accñtib⁹ panis cõtare vnũ sacrm: non pcise sicut ex signo ⁊ signato, sed quodã ineffabili mõ: qui a sacro cõi, latera, vocat⁹ est ex cõtinẽte ⁊ cõtento, quo ẽt nole appellauit eũ magr̃ sen. q̃d, modum autor in hac lra in ratione ad arg⁹ appellauit spãlẽ ⁊ modum propriũm huic sacro. ¶ Ostendit ãt huius cõuenictia ex ipsis vbi verbis: nã ⁊ forma sacri, hoc est corpus meũ. i. cõtentũ sub hac specie

ẽst corp⁹ meũ (vt cõiter exponit) mõstrat corpus xpi cõtineri sub accñtibus ipsis: pcertim q̃ ly h non demõstrat hoc suz simꝰ ⁊ abꝰc: ꝫ vt cõnotat ipsius cõtinẽtiã sub ipsis accñtib⁹. Cõ cõuincit ex eo q̃ opz durãtib⁹ accñtibus sp ificari contẽtum sub his accñtib⁹ eẽ corp⁹ xpi. ¶ Ex aliis ãt vbis dñi ioã. 6. vba q̃ loquntur sunt vob⁹ spus ⁊ vita sut: appet spãlr continuatio de carnio xpi cũ accñtib⁹ panis. Intelligeras ãt sicdẽ discipuli xpi carnẽ cõmedendã. ac p h moze iterceden. te mõvelcumur sicdẽ carnib⁹ nill mortuis Saluator ãt ait vtrũ q̃ erroẽ abstulit, dicẽdo q̃ spus ⁊ vita sunt. vita ꝫ mortem: spus ꝫ carnẽ. i. carnalẽ mom acti apte dixisset: dcã mea sic intelligite: q̃ vina mea caro spãlr vobis offeret in cibus. Merito demũ mod⁹ ille, ppinis ⁊ hnic sacro, nõ solũ pp dif ferẽtiã a cetis sacris ꝫ ea qi toto vniuerso non appet. vnus aliquis mod⁹ huic filis: pp qõ eũ admiratiõe ⁊ veneratiõe fateamur defectũ co

gnitiõis nostre circa hoc. ¶ Super articulum secundum.

Ꝫ corpore recitat opinionem affirmatiuã: ⁊ reprobat eam quatuor rõnibus. ¶ Circa primã rõnem: multa obiciuntur contra illã maiorẽ: nõ põt aliquid esse/vbi prius non erat: nisi vel p loci mutationẽ vel p alterius cõuersionẽ in ipsum. Arguitur em ꝫ ipsum ꝫ. prio ꝫ ipam absolute. 2o ꝫ ipsam applicatã ad hãc mãm. 3o ꝫ pfectam illius. ¶ Sco. in primis in. 4. sen. di. 10. q. 1. ꝫ. 4. ⁊ dis. 13. q. 2. multiplr obiecit. Durã. quoq; in. 13. distin. 4. obiecit.

¶ Quadruplr ergo ꝫ maiorẽ vlr intellectã arguit. Prio a durã. quia deus posset creare nouũ celũ supra vltimã nũc sphẽrã: ⁊ tũc vltima nũc sphera incipet ee vbi prius nõ erat absq; hoc q̃ moueret: ⁊ absq; hoc q̃ aliq̃d cõuerteret in ipsam: falsa est ergo maioz assumpta. ¶ 2o ab vtroq; q̃: deus posset facere corpus suũ esse pñs sacro altaris sic mul cũ suba panis (quũ hoc nõ implicet ꝫ dictionẽ) ⁊ tãc corp⁹ xpi in ciperet esse sub sacro absq; motu locali ⁊ absq; cõuersione in ipsum. Assumptũ, pbat a scoto: q̃ nõ ee, maioz repugnãtia corp⁹ xpi esse simul cũ suba panis q̃ sub ẽntitate eius: q̃ non magis repugnat suba subẽ q̃ suba ẽntitati quo ad talẽ simultatẽ. ¶ 3o a sco. q̃ de facto ẽntitas corpis xpi ⁊ alia eius incipiũt esse in hoc sacro absq; hoc q̃ aliq̃d cõuertat in ipsas. ¶ Et si gloset maioz arctãdo ipsam ad id q̃ primo incipit esse alicubi: ⁊ dicẽdo q̃ nõ hꝫ locũ in his que incipiunt esse alicubi cõomitãter. Ꝫ instat scot⁹ 2ª. Prio: q̃ ex hoc bapco q̃ nõ est, ppria mutatio: nec ppria formalis rõ nec pcisa ad esse alibi ⁊ immora localiter/cõuersio alicuius in ipsam. Scõo/q̃: alias est pñtia alenohic ⁊ alia pñtia corpis: q̃ aliud ⁊ aliud est fundam: sed pñtia ale non habeẽ q̃ cõuersionẽ in ipsam nec ꝑ motũ locale: ergo maioz est falsa.

¶ 4o. Deus põt facere in creatura aliq̃d sine eo q̃ nõ est sibi rõ cẽndi nec aliquo mõ de essentia eius: ꝫ nec cõuersio nec sacrm est formal' rõ corpi xpi cẽndi hic: nec aliq̃ mõ de ẽntia eius: ꝫ deus põt facere corpus xpi esse hic sine vtroq; istorũ. Probat minoꝛ: cõuersio nõ est ratio formalis essendi: nec vt pñs: q̃ pter̃t corpe xpi existe hic. nec vt preterita: q̃ tũc deus nõ posset subtrahere hinc corp⁹ xpi: sicut nec preterita: q̃ tũc deus nõ posset facere corpus xpi ee hic. nec vt pñs: q̃ pter̃t cõuersio. Silr nec sacrales species: q̃ nõ sunt in corpe q̃ nõ pter̃t cõuersio. Silr nec sacrales species corpori christi. ¶ Quinto pone xpi: nec p eas aliquid inest formaliter corpori christi. ¶ Contra hoc arguitur ex alio capite: ex hoc ꝫ/q̃ corpus xpi immotũ potest simul esse in diuersis locis localiter. Sed de hoc alibi. ¶ Circa applicationem vero maioris ad hanc materiam, tripliciter arguit. Primo abun

tan. Corp⁹ xpi esse in sacro: nõ est esse alicubi/q̃ nõ est esse in loco: ms le ẽ applicabl illa maioz de vbi ⁊ alicubi ad eẽ i sacro. ¶ Sedo a sco. Sentiũ eẽ i loco corrupti/est vez pp mãm cõem vtriq; ppea. n. ignis i cipit eẽ vbi erat aer̃ per ouersus i ignẽ: qz ex mã q̃ fuit aeris remanẽte ibi dẽ ⁊ fofa ignis fit ppõe ibidẽ. Jn ppõsito ãt qz nõ remanet mã panis, nõ hꝫ locũ maioz, dicẽs q̃ p ouersionẽ corp⁹ xpi ẽ vbi erat panis.

¶ Tertio ab eodẽ ⁊ dura. q̃ aliũ ẽ loq̃ de ouersione absolute: ⁊ aliud de ouersione in pezãs. Hã q̃ ouertit in pezãtes: trahit ad 2ones p existẽtis. ⁊ nõ eꝫ. ergo sequit q̃ pãis est vbi ẽ corp⁹ chri: ⁊ nõ cõuerso.

¶ Cõtra pfeitatẽ, h ẽ necitatẽ ouersionis ad exñtiã corpis xpi in hoc sacro (q̃ ꝫ ipoõe fit corp⁹ xpi nõ motũ locali: recipe eẽ i h sacro absq; cõuersione alic⁹ puta panis) multiplr arguit. ¶ Palo a scoto. Per nullã mutationẽ hẽ pie illud q̃ est aliud ⁊ posteri⁹ suo p se termino: ꝫ pñtia corpis xpi hic. i. in hoc sacro ẽ q̃d aliud ⁊ posteri⁹ corpe xpi: q̃ est ppius terius trãsubationis: ẽ p ouersionẽ panis in corp⁹ xpi nõ hẽ p se hmõi pñtia. ¶ Sedo/ꝛ supponit deũ posse facere corpus xpi pñs hostie manẽte suba panis, q̃d ꝑbat: qz nouitas posteriozis ñ inferẽtia nitatẽ priozis ex. 8. phy. vbi ponit mot⁹ local' in celo sine mutatiõe fm formã absolutã. Arguit ẽ sic. Sine mutatione subali põt esse noua pñtia corpis xpi ad panẽ: ẽ opz dare aliquã mutationẽ ad hmõi pñtiaz: ẽ hmõi pñtia nõ hẽ p ouersionẽ. Et ꝑbat sequla: qz termin⁹ vnꝰ rõnis cumfmodi est pñtia/nõ, ppriẽ p se est terius duaz mutationũ distinctaz fm gen⁹. ¶ Et si dicat inde sco, corp⁹ xpi posse esse pñs cũ suba panis sine mutatione sbali: tũ nũc de facto sit pñs ẽ sbalẽ mutationẽ panis in corp⁹ xpi/ꝛ nõ p aliã. Ꝫ. Jn corp⁹ xpi pri⁹ factũ pñs panis: posset deus ouertere panẽ: qz nõ esset magis Ꝫ dictio tũc q̃ nũc: ergo talis ouersio vel non faceret corpus xpi presens/vel fieret presens posthꝫ fuit pñs: ⁊ sic eadẽ presentia terminaret duas dictas mutationes.

¶ Weinde extẽdunt argumẽtatiões/ad h q̃ ouersio nihil facit ad pñtiã corpis xpi in sacro. ¶ Et arguit prio sic. Deꝰ posset ouertere panẽ in corp⁹ xpi vt hãs eẽ in celo: qz nõ est ibi maior Ꝫ dictio q̃ in ouersione ẽ nũc ponit: ꝫ tũc nõ hẽret corp⁹ xpi sub tpẽ panis ex ipsa ouersione: ẽ nec nũc. ¶ Sedo. Si panis quãꝰ ouerteret in corp⁹ xpi quãtũ (ita q̃ suba in suba ⁊ quãtitas in quãtitatẽ) terẽt tũc corp⁹ xpi quãtũ non hẽret vbi circũscriptiue/q̃ fuit circũscriptiue panis quãti/ẽ nũc h ꝫ vbi diffinitiue sub specie panis. Et ꝑbat sequla: qz ita se hñt suba ẽ subtans quãtitatib⁹ ad loca diffinitiue/sicut subẽ quãte ad loca circũscriptiue ac p h q̃ facit ouersio sube in suba ad vbi diffinitiue/ẽ facit ad vbi circũscriptiue ouersio subẽ quãte in suba quãtẽ. ¶ Tertio. Si p ouersionẽ fit terminꝰ ad q̃dẽ vbi fuit terius a quo/ẽ modꝰ essendi vtriusq; erit silis/ille saltẽ modꝰ q̃ põt esse cõis vtriq: ꝫ panis erat h q̃ntitas etiue: ẽ corp⁹ xpi erit hic q̃ntitatiue q̃ est inconueniẽs. ¶ Quarto arguit dura. Sicut se hꝫ suba ad subam/sic se hꝫ q̃ntitas ad q̃ntitatẽ, ꝫ li ẽntitas panis ouerteret in ẽntitatẽ corpis xpi/ẽ pp h ẽntitas corpis xpi fieret vbi fuit ẽntitas panis: ẽ nõ pp ouersionẽ corp⁹ xpi fit vbi erat panis. ¶ Reliq̃ argumẽta q̃ ꝫ hãc eadẽ authoritis rõnẽ ex alio capite militãt: h est ex suppõne/q̃ vnũ corp⁹ põt esse simul localr in diuersis locis/cũ rõnib⁹ ꝑbatibus ipsam suppõnẽ. iõ pro nũc omitto: qz ꝑtat corpus xpi nõ esse in sacro localr: hinc. n. hmõi qõ a. ppositio remota appet. fiet ãt de hoc qõ spãliꝫ. hec igitur sunt q̃ ꝫ primã litere rõnẽ obiciuntur. ¶ Ad euidẽtiã hoꝝ/ꝑmittẽdũ est/q̃ nõ est hic qõ de diuina potẽtia: nõ. n. ad hũc tractatũ hec spectat qõ: ꝫ hrim⁹ q̃d instantaus ordo cãꝫ. hẽat. Uñ quũ dz in ifa impoſe est. ꝛc. nõ est sermo de impoſi dit⁹ fm diuinã potẽtiã absolute: ꝫ fm potẽtiã ordinatã: fm quã attẽdit⁹ posse vel impoſe in eccia mysteriis. ¶ Uñ ad obta ꝫ authoris pio põnẽ maioꝛ absolute ⁊ vlr intellectã/rñdẽdo dz: q̃ duo prima argumẽta qz educãt de poli/dũ de divina po⁹ absolute loquunt/nõ multũ ẽt ꝫ authoꝛ. Prima tñ obio de vltima sphera ꝑter hoc/ꝛ deficit. primo qz maioꝛ litere manifeste loqtur de locis ꝑfectibus: obio ãt creat ista q̃ nũc est suprema/ꝑpriẽ loquẽdo esset in eodẽ loco in q̃ nec est: ꝛ varietas ãt esset de loco imaginario in locũ re. ãl'/ꝛ de loco potẽtiali in locmo ãt litere est de loco vono totalr/ꝛ nõ fm q̃d. ¶ Ad tertiũ ꝛo dicit vbi prius nõ fuit/nisi p ouersionẽ in ipm aut aliq̃d sibi realr̃ ẽquiuz, ẽt p h excludit prima instãtia scoti: dõo q̃ cõuersio est ppria mutatio afferẽs pñtiã, ppriẽ termini primo/ꝛ ẽsecto. illi 2comitãter: ic. n. nulla fit exceptio ab illa maioꝛe: ꝫ oeclar vim ouersionis extẽdere se ad pñtiã nõ solũ ppriẽ termini/ꝫ 2comitãtiũ illũ. ¶ Ad scdam ãt instãtiã/negaf aliã esse pñtiã aie/ꝛ aliã corpis in h sacramento: ea dẽ. n. nũero q̃ pñs. Uñ falsus est esse aliud ⁊ aliud fundamẽtũ pñtie in aia ⁊ corpe: sicut etiã aia mea est in h loco/q̃: corp⁹ meũ est hic/ꝛ a corporis pñtia in loco denoiaf aia mea pñs: nec opz ponere aliã propriã in aia mea pñtiã ad locũ hũc. ¶ Ad tertiũ dz: q̃ maioꝛ est diminuta: dz. n. addi nec necio ouersiõ. Et vltra ẽ minoꝛ est etiã diminuta q̃tũ ad cõuersionẽ: q̃m ouersio pñtie ad 2uersionẽ/nec est vt ad pñtẽ/nec vt ad ẽtẽtiã, ꝫ vt ad viã in ipsam: hꝫ. n. se vt factũ esse in terio ad fieri. Aliud ãꝫ q̃s addit de spẽbus/diminutũ est: dak. n. tertiũ. ſ. q̃ sub illis corpus xpi hꝫ pñtiã/quã sine illis hẽ ẽ intelligibile: q̃ implicat ꝫ dictionẽ. Uñ si corp⁹ xpi esset sacrale sine aliquo sensibili signo/integraret ẽ nõ integraret sacrm: ꝛ silr ẽ ẽtinerẽt sub signo sensibili ⁊ nõ ẽtinerẽt: ꝛ silr esset pñs sensibili signo ⁊ nulli sensibili signo esset pñs. Et tenẽt seqle ex de rõne sacri est sensibile signũ: ac p hoc sacrale esse intelligi nequt absq; sensibili signo. ¶ Ad obta ãt ꝫ applicationẽ dicte maioris ad hãc mãm rñdẽdo dz ad primũ: q̃ triplr deficit. Primo/qz in litera nõ fabulamur q̃ esse in sacro sit esse alicubi: vt ꝑz intuẽti. Secõ/qz licuit

ꝑbox. moze latẽtes reo p comũtãtia accñtia declarat: cõstat ãt/q̃ esse in sacro est esse valde latẽs: verificãs locũ eũdẽ de sacro: ⁊ exñte sub sacro. Licuit igit vt, ppõne de vbi ⁊ alicubi, p maioze: ⁊ sub sumere ẽ esse in, sacro tanq̃ verificãte vbi ⁊ alicubi de corpe xpi exñte in sacro. Et hic pz tertiũ q̃. f. vere ẽmis p accõs, q̃ esse in sacro acq̃rit nouũ vbi (puta altare) q̃d est locꝰ spẽz. ¶ Ad 4m vero dz: q̃ formaliꝫ loquendo mã inquãtũ remanẽs ibidẽ sub vtroq; termino: facit q̃ genitũ sit in loco corrupti: ⁊ ex ꝫ hꝫ q̃ q̃dãq; quãtũ remanẽs alicubi sub vtroq; termino: sufficit ad hoc q̃ genitũ sit in loco corrupti. Et qz sic cõtingit in ꝑpositõ nã eadẽ nũero spẽs panis quãta ibidẽ remanet sub vtroq; termino) ideo sufficiẽter hẽ vñ corpus xpi sit in loco panis ouersi in ipm ẽnus mã nulla cõis remãserit: spẽs. n. quãta remanẽs exhalet mãe q̃ ad hoc. ¶ Ad tertiũ ãt dz: q̃ in hac mirabili trãsubatione ꝛ curruit due rõnes. s. rõ ouersionis ⁊ rõ ꝑxitio. ⁊ ꝑ quãto innenit in h sacro rõ cõuersionis: ẽ id q̃d erat panis suba ex̃t suba corporis xpi/hẽm⁹ iuxta genẽrabilẽ regulã ouersoꝝ in nãm aliã corpus xpi esse vbi erat panis: ⁊ hẽ est q̃s litera sonat: q̃ ignis incipit esse alicubi q̃ id q̃d est ibi cõuertit in ignẽ. Et h est dz: ⁊ expedit ad manuducẽdũ intellimicꝫ si solũ attẽderet q̃ ex pane hic exñte fit corp⁹ xpi (ita q̃ ptẽtũ sub accñtibus panis/ac ẽsistit suba hẽ integrã nãm xpi corpis ꝑ ouersionẽ in ipm) facile intelligeret corpus xpi esse vbi erat panis ouersus in xpi corp⁹: sicut ignis est vbi erat lignũ cõuersum in ignẽ. Sz qz rõni ouersionis adiungit rõ ꝑxitis xpi corpis impediri vr q̃ dictũ est hẽ ex rõne ouersionis: qm ipm ꝑxus trahere videt ad se q̃d̃ ouertit in ipm. ¶ Uerũtn opz in hmõi mirabilib⁹ holem esse pñsabilẽ: ꝛ 2cept⁹ nostros sacris adẽre mysteriis: ꝛ nõ eꝫ. Et ppea dicim⁹ q̃ ex rõne ouersionis hẽmus corpus xpi esse vbi fuit panis: h. n. vt ex. ẽ. dictis pz/ẽa ecclie ẽ sacrorũ doctoꝝ tradicit auctas. Ex rõne vero ꝑxitis xpi corpis absq; additione mutatiõeꝝ alicꝫ in ipsũ/subam/hẽm⁹ nõ q̃ panis ꝛ id q̃d fuit panis: est vbi est corpus xpi: q̃ est ipm corp⁹ xpi vez. q̃d est in celo. Et ex hac ꝑte ꝑcedẽdũ est: q̃ ouersum acq̃rit 2dones eius in q̃ est 2uersum: nec põt hic inconueniẽs aliqꝫ inferri. ¶ Ad obta ꝫ necessitatẽ conersionis ad corpus xpi esse in sacro: rñdẽdo dz ad primũ: q̃ (vt. ſ. dixim⁹) duplr de cõuersione panis in corp⁹ xpi: loq̃ possumꝰ. h est vel absolute vel sacrali. Et si sit sermo de ouersione absolute: ẽ sic ad videre necẽsarium ẽ ⁊ sic arguẽtes fere oẽs de ouersione loquunt. Et ꝑea absolute: ꝫ de ouersione sacrali intelligẽda est cõis doctrina: hec. n. necessaria est ad verificãdũ sacrm eucharistie. ¶ Uñ ad primũ obtonem scoti (q̃ est maximũ eius fundamẽtũ) dz q̃ ꝫ maioꝛ ẽt minoꝛ est falsa. Maioꝛ: q̃dẽ: q̃m in nãlib⁹ videm⁹/q̃ ꝑ eadẽ mutationẽ hẽ ꝑ se nõ solũ suba ꝑ se primo termin⁹ sed cõmitãs passio: nã ꝑ vnã ẽadẽ ẽntio nẽ hẽ ꝑ se terra ⁊ eius grauitas: ⁊ silr ignis ⁊ ei⁹ leuitas: intãtũ q̃ grauia ⁊ leuia dñr ad ari, moueri ꝑ se a gñante, ⁊ silr ꝑ eadẽ mutationem hẽ suba sortis ⁊ eius filiatio qui sortes gñat. Falsa est ẽ maioꝛ in absolutis ⁊ relatiuis. Minoꝛ ãt vniuoce loquẽdo de ouersiõe/nõ est vr sic ẽ. q̃ vera: ꝑ tãto: qz ly ꝛ quẽstionis absolute termin⁹ ꝑpositus est solũmõ corp⁹ xpi: ouersionis tñ sacralis ꝑpriꝰ ⁊ ꝑ se termin⁹ est corpus xpi verificãs xpi verbũ: h est corpus meũ: sic. n. (vt ex supius dictis apparet) ab ecclesia ⁊ priscis doctoꝝ doctis sumus. ¶ Et qz incognitũ nobis est dã ad dit sup: ꝛa corp⁹ xpi: ly verificãs h est corpus meũ q̃m vires hũani intellectus excedit q̃o corp⁹ xpi est in sacro h. nõ ꝑ triuolꝫ molestiõs potius q̃ rõnabilib⁹ argumẽtis h̃nde sunt oboes: nã ꝫ h fieret: ex eo q̃ corp⁹ xpi in h sacro nõ est ꝑ se vnũ: ꝫ aggregatũ ꝑ accñs: ⁊ silia. Sufficiat nobis addificatib⁹ in hac via credere eccle ⁊ doctoribꝰ priscis q̃ sic est. ¶ Uerũtn nõ aliqñ dcte humani intellectus: sc. ito merito frivola hec dicit: q̃ manifeste ẽstat terrã ẽ grauitatẽ nõ cõtinere vnũ ꝑ se (vt ꝑ oẽs diuersoꝝ ꝑdicãm⁹ toꝝ) ⁊ tñ ꝑ eadẽ hñt mutationẽ. Posset q̃s alr solui dicta scoti rõ: si gñando illũ essendi medũ nole relatiuo (puta cõtineri sub spẽ panis) ⁊ vbo/q̃ ouersio sacralis in hoc differt a cõuersione absolute: q̃ sacralis cõuersio est in corpus xpi non solũ fm ſ. ẽ. sz vt cõsecꝫ inter ipm ⁊ accñtia panis respectus ꝛ ẽtiã ẽntis: ita q̃ cõuersio sacralis hꝫ vim illatiuã ex pane corporis xpi cũ relatione cõẽtiã sub accñtibus panis. ¶ Et fm hoc ad rõnẽ scoti dom esset, q̃ duo sunt gña rerũ: q̃dã. n. sunt q̃ fm se ex suo gñe ꝑ se primo fiũt ⁊ sunt, et hec apud ari. sunt sola cõpolita: vt ꝑz. 7. meta. Quedã vero sunt q̃ (vt ari. vtar) sunt ⁊ nõ sunt absq; hoc q̃ gñenk vel corrũpant: ẽ exercitii vocabulo loquẽdo. absq; hoc q̃ hãt. ⁊ he sunt forme ocꝫ: ꝛ ẽcipue relationes: q̃ regulariꝫ alioꝝ factionẽ ꝛ sequunk. Quocirca dato q̃ maioꝛ scoti sit vera loquẽdo de primo gñe ꝛ: falsa th est misce do alia gña simul: q̃m falsa est de relonib⁹ cõcomitãtib⁹, ppriũ mutatiõis terminũ: q̃. ⁊ vlr falsa est de 2sequẽtib⁹ ppriũ mutatiõis terminũ: q̃. h. ꝑ 2co mitãtiũ ꝫ sit aliud ⁊ posteri⁹ ppriũ mutatiõis terminoꝝ: q̃ eadẽ ẽ mutationẽ ꝑ se scõo hñi pot: quis nõ hẽatur ꝑ illã ꝑ se primo. Et sequẽdo hec: ẽ in ppõsito q̃ cõuersio sacralis q̃ se primo terminat ad corpus xpi: inferẽdo ꝑ se scõo cõtinẽtiã corpis xpi sub accñtibus panis: q̃ cõtinẽtia ꝫ sit aliud ẽ ꝑsterius rpi corpore: est th necẽsario necẽssitate sacri ꝑis corpus xpi vt terminũ cõuersionis sacralis. ¶ Antecq̃ ãt rñdeat aliis argumẽtis: qz superius declaratas mutationes duas supponit: ꝑmõstrãdũ est q̃d sentiẽdũ sit de his mutationibus. Scito igitur recolẽdo antedicta: ꝓpliẽ oplonẽ de eis esse posse. altero qne est scilt: ponit duas in hoc sacro mutatiões inter se venire. prima est cõuersio panis ẽ corp⁹ xpi: cuius est ꝫ corpus xpi de nõ ꝑnte seu nõ cõtẽto sit pñs seu ꝛtẽtũ ẽ ꝑ se pñs. Alta ꝛo oplo ẽ: q̃ nõ ẽ hic nisi vna solamutatio/ẽ ex ꝑte sit corp⁹ xpi: ꝫ ad istã mutationẽ sequit vtriq; relatiões ẽntiãb⁹ sicdẽ pãis ex hac mutatiõe ser̃to ẽtinẽtio ⁊ corpe xpi ex eadẽ mutaõe ser̃to ẽtẽ: ⁊ sic ẽ mutatio fuisse ad tagẽdũ corpus xpi faciter ẽtineri sub spẽ panis. ¶ Postrãt ãt multiplr rõnabili

Universidad de Deusto
Biblioteca

ras hꝫ opinionis sit cū destructiõe alteri⁹. quū ex ħ/q̄ ponas nõ ē ponēda sine necessitate: ac p ħ quū vna mutatio hic sufficiat: ñ sūt ponēde due. Tū qz fm̄ phorū doctrinā relones sūt cōsequntie ad mutationes absolutas: ergo ñ p alas ppias mutatiões. Tū qz tā ecclie q̄ prisco⁹ xpi cōnerī sub spē panis. Que doctrina ñ ꝑficarēt/nisi forte p

accõs ꝑ alterueniret
Hñe mutationes: quia
hñe mutaões sunt:
ppria p accõs se hꝫ fer.
qõ ēt a duersarij fatē
tur. Sz tūc se⁹ maxime
inconueniēs/q̄ tā ec
clia q̄ prisci doc. la
bora uerūt ad reddē
dam rõnē p accõs: q̄
ab arte e doctria re
fecāda ē. Dicamus
igit/q̄ vna sola hꝫ in
tervenit mutatio: ille
rõ nouitatē cõtinē
tie. C An ät sacrālis
cõuersiõis mutatio
lferat i vtroq; exmo
relones reales cõti
nētie actiue ⁊ passi
ue: vt solū ex pte cor
poris xpi sit relo rea
lis ad spēs q̄ntez
sb spēb⁹ ipsius realis qti
nētie relo ad corp⁹
xpi ꝓsurgit: ex q̄ cor
pus xpi cointelligit
referri ad spēs vt cōtēti ad cōtinēs: nõ qz ipm referat ad spēs: sed qz
spēs referunt ad ipm/sicut de⁹ realr hz dño creature: nõ qz ipse refe-
ratur ad creaturā ferūā/sz qz creatura refert ad ipm: ñ facile dicerīs:
qz ignot⁹ ē mod⁹ q̄ corp⁹ xpi cōtinet sub spē panis. C Cū hoc ñ obꝰ
cōcludeꝫ ita ē hꝫ vnā solā mutationē: vt affirmādo vnicā/ꝑpicuasita
interuenire in ħ sacrō vnicā mutationē i actu/vt nō neget ē pkos in
po⁸ⁿ: ñ nālī ant sacrāli sz dina absolu⁹: ħ ē q̄ id qđ de facto fit ꝑ vnicā
mutationē: posset de⁹ facere p plēs mutatiões: posset ꝑ. mutare panē
in corp⁹ xpi vna mutatione: ⁊ facere corp⁹ xpi cētēti sub spē panis
alia mutatione. Sz qm̄ hꝫ ad po⁸ⁿ absolutā de⁹ respicit simplr ⁊ ab-
alia mutatione. Sz qm̄ hꝫ ad po⁸ⁿ absolutā de⁹ respicit simplr ⁊ ab-
solute loquēdo vnicā dicto interuenire mutationē. C Et hec dicta de
his mutationib⁹ actu vel po⁸ⁿ i ordine ad relones: nõ alr dicta intelli-
ge/q̄ cōsiderādo eē sacrale corpis xpi relatiue fm relones cōtēti rēō
tinētis: nā fm rēlōge altius est q̄ hmōi relatiua significēt. ⁊ magis re
uerenter ac eminētius de illo sentiꝫ ⁊ dz: quū de illo fm se sentimus/
⁊ dicimus q̄ se hꝫ ad cōuersionē vt factū esse in termino ad fieri: vt su
perius explicauimus. C Cōicando tā in cōsideratione respectiua cū
aduersarijs (ne figere diffi⁹ videamur) his ꝑmissis ad 1ᵐ scoti dz
admisso ꝑsupposito/q̄ ꝑ sūa ppia nihil vꝫ: vtpote inferēs a posi logi-
co necessariū dū dicit pōt esse/ergo opz. Et p ħ pꝫ/q̄ sa ꝑsūa dicens/
ergo hmōi ꝑtia nō habeꝫ q̄ cōuertione: nō inferꝫ ex ꝑtio añcedēte.
Et ad ꝓbationē dz/q̄ termin⁹ vnius rōnis: cuiusmodi est ꝑtia: non
est terminus q̄ se vnarū mutationū: qz nō interuenit nisi vna mutatio
cuius p po⁸ⁿ vnius posset eē termin⁹ vnarū mutationū: sibi quidē
cōsequntie/accēdit ät fm se. C Ad 3ᵐ ät ꝑ bonā rñsione de scō vel
po⁸ⁿ dz ħ q̄ si panis cōuerterel i xpi corp⁹ ꝑius pāis fcih: corp⁹ xpi eēt
duplici vinculo pñs: ħ ē ex vi cōuersionis sacrāl: ⁊ ex vi priotis actio
nis dine olpo⁸. Ūñ nihil aliud sequit/nisi q̄ hmōi ꝑtia pōt ꝓ dina
olpotētiam terminare dnaꝫ mutaꝫ: q̄ grat⁹ cōcessū fuit. C Ad ob-
iecta dicendū ꝙ efficacia cōuersiōis ad ꝑtiā corpis xpi i sacro/rñdēdo
q̄ cōdōnales (vt i ꝓcēdēti fecim⁹ rñsione dz/q̄ si deus cōuerteret pa-
nē in corp⁹ xpi vt hñs eē in celo: ñ eēt cōuersio cuiꝰ rōnis cū ista sa
crali: ac p ħ nō ēad ꝓpm̄ ꝺcēd inde sequēt. C Et p idē rñdet ad 2ᵐ.
in q̄ sunt mlti alij defect⁹: puta q̄ corp⁹ xpi nūc de scō acq̄rit vbi diffi
nitiuū sube panis: ⁊ q̄ sūa subta ꝑtitati hz sūū vbi diffinitiue ꝑter
vbi q̄ circūscriptiue. Hꝫ subo seclusa ꝑtitate ⁊ tualiꝫ cōtactu: nusq̄ ē:
⁊ esse corp⁹ xpi sub sacro/nō est esse alicubi. C Ad 3ᵐ negaꝫ sequla: qz
volūtarie afferꝫ. C Ad 4ᵐ/q̄s est burā. ħ. q̄ arg⁹ a sicut/sepe claudi
cat: ⁊ in ꝓpōsito nihil vꝫ. Et rō ē: qz nō eēt cōuersio cuiꝰcūq; rōnis eum
ista sacrali si ꝑtitatē cōuerterel in ꝑtitatē: ⁊ ꝓptereā nō est mirum si
aliud in de sequerel/⁊ aliud sequit hinc. C Cōtra secūm rōnē ille. ſ. si
suba panis remaneret: nō eēt verū q̄ rpō dixit: ħ ē corp⁹ meū ⁊c. sed
fuisset potius dm/ħ est corp⁹ meū. Cōtra hāc inq̄ rōnē scotus ⁊ du
rā. arguit. C Scotus quidē: qz tñc ly hoc/nō demōstraret subam pa-
nis: sed cētētū sub pane: sicut mō demōstr nō accitia: ſ cētētū sub ac-
cidēt⁹, ⁊ vtrūq; eēt verū, ħ ē corp⁹ meū. C Durandus ño: qz indefinite verificaꝫ pro vno solo: ac phoc si esset ibi panis
⁊ corp⁹ xpi: posset red di ognutio vera pro solo corpore christi. C Ad
ħ dicit/q̄ ſitas enūciationis ꝓprie sigīantiū: ex cōi cōsensu ꝓprie in
telligētium/⁊ terminis vtētium ꝓprie/pēdet: ⁊ nō ēt exēdendū ad ād
site vel ille posset eādē enūciationē applicare. Cōstat aūt/q̄ ꝓprie lo
quēdo ⁊ itelligēdo quū dz a q̄cūq; dicat siue sacrālr siue nō sacrālr ꝛ

est corpus meū: ly hoc/demonstrat hanc substantiā. qđ ꝓz ex hoc/q̄ si
aliquis demonstrādo seipsum dicat: ħ est corp⁹ meū: signaꝫ apō oēs
intelligētes/q̄ ħ suba ē corp⁹ meū. C Et ad ħ suffragat rō: fm quā ta
lia sunt suba enūciationis/ꝙ hmōi ꝑmittit ꝑdicatū ⁊ ꝓpea qz ꝑdicatū ē
suba (nā corp⁹ meū signaꝫ subam) identitas ꝑdicati cū subo signata p
ly ħ cogit ly ħ ad demſandā hāc subaꝫ vt ꝓpō sit. ꝓpter ꝙ. Et hic ex-

cludit q̄ i hac ꝓpō-
ne ly hoc nō demſat
accia: ſ subaꝫ ſsac
cētib⁹, ⁊ ad ħ suffra-
gat/q̄ ly ħ ē ꝓnomē
demſatiuū sube apō
grāmaticos. C Rur-
sus. ly ħ qđemſat ſi
vage aut indefinite
ſs singulr: ño absolu
te ꝑtū super certo
sen⁹/ōmſato/ bmōa
re ſs singlarē subaꝫ ſb
ilius accētib⁹ exīte.
Et si quidē vna fal-
sa subsistat: sola bmōa
tur: si vo mītē ſsīnt
oēs q̄ mom̄ vnī⁹ sin-
gulis demſant: fm
cōem itellz ꝓpōsq;
singlariter nolūz ac
ꝓnolūm: vt ꝑs i exēplo allato. nā me dicēte/
ħ ē corp⁹ meū: signi
fico hāc sbam cōphē
dētē carneo⁹ neruo⁹
⁊ ossa eē corp⁹ meū.
ex ħb⁹ seq̄ ꝙ si rema
neret suba panis cū
corpe xpi: ir ħ ē mfa
ret hāc subam comphendētē panē ⁊ corp⁹ xpi ꝑ mom̄ vnī⁹ singlaris
sube. ⁊ lic ꝓpō eēt falsa. ꝓpter loquēdo: qz sigīaret panis subam esse
corpus xpi: q̄ cōstat eē falsū. C Ūñ ad scoti obonē/dz q̄ nō ē variāda
demſo quā facit ly ħ in ista enūciatione sacrali: ex alīq hypothesi: sed
ſsāda ē i ꝓpuetate sue demſonis. fm quā ly ħ nō signīcat cētētū sub ħ
panez: ſ signīat hāc subam/q̄. ſ. cōtinet sub ħis accētib⁹: hec. n. suba ē
corp⁹ xpi. Et nō ſster dico hec suba ⁊ nō dico hic panis: qz ꝓ dicti est/
demſat hec suba sine q̄litate. C Ad burā. ño/dz q̄ chimericū est singu
lare facere indefinitū. ⁊ ꝑterea eēt abuti vocabulis: ops ēt. fm ꝓpria
indicare. C Cōtra tertiā rōnē ille (si ſs esset alia suba q̄ corpis xpi: cō
trariaret veneratiōni eucharistie) obstat scotus: qz nūc est ibi aliqua
creatura (puta spēs sacrāl) ⁊ tñ adoratio eucharistie refert ad xpm: ⁊
nō ad sen⁹ cētinēs: ꝙ eodē mō si remaneret panis/adoraret xpo cō-
tentus sub pane quāto ⁊ qualis vt in signo. C Ad hoc dz/q̄ rō ille stat so
lida: qm̄ q̄cūq; suba alia a xpo: ħ tali veneratiōi ꝙ veneramur eucharī
stiam: nā adoram⁹ simplr ⁊ absol⁹ subam exīte sub illis accētib⁹, cō-
stat ät hmōi adoratiōi ħ tiari quācūq; alīā subam esse sub illis accēti-
bus. Sed arguētes talīter in ħ: qñ diuertät ab adoratiōe ꝙ nūc fit ad
eā ꝙ tūc fieret si esset ēt ibi suba panis: autor ät er adoratione quā de
facto et hibem⁹ eucharistie: infert nō esse ibi aliā subam a xpo. C Ūñ
ad arg⁹m sco. cōcesso toto/dz q̄ nō ꝓpugnaꝫ rō ille: qz ad adorationē
que posset fieri diuertit: ⁊ nō sūtit in adoratiōe ꝙ de facto fit/q̄ adora-
mus subam cōtētā sub his spēb⁹. Qō tūc nō fieret nisi partialr: puta
alīs subam cōtētā adorādo/distinguēdo inter subam panis ⁊ sub⁹
xpi: cōstat esse nūc absq; distōne aliqua subam ibi contentam adorari

Sab ecclesia. C Super articulum tertium.
Nō corpore ar. ꝓtio recitaꝫ opīo distinctiua. scō tractat pri⁹
distīctionis ꝑs. 3ᵒ tractat relūz ꝑs. 4ᵒ tractanꝫ ambe sūt
cōclndēdo opinionē eē falsaꝫ. ꝓmū satis ꝓz in ſſa. Sed eē
2ᵐ ſ. q̄ panis seu vinū ꝑ cōsecratiōne resolvit in ꝓtectē mām: au-
tor ꝓcedit vtēs implicite hac distōne. hāc resolonē fieri in ꝓtectem
mām: ꝑt intelligi 2ᵃ: vel in mām ꝓmā: vel in elemēta manētia vl egre
dientia. ꝓptercea ꝓtio improbat ꝑm membrū. ſ. q̄ ista resolo non fit
in mām ꝓmā: qz mā nō ꝑt eē sine forma. C Ubi scito/q̄ qz opinio ista
ponit resolonē pura⁊/qm̄ nulli⁹ meminit ghonis: quum nūc ponat
ghanus/si ponit resolonē i mām ꝓmā: ponit ꝛñr mām ꝓmā sine for-
mā: qđ est impoſe fm cōs 2ᵃᵉ⁊ po⁸ⁿ dei ordinariā: dcēd ät de pōt fm
po⁸ⁿ dei absolutā: qm̄ ħ est eē ꝓpe in q̄ sacro/
po⁸ⁿ dei absolutā: qm̄ ħ est eē ꝓpe in q̄ sacro/
dcēd de⁹ ꝑ facere. Ūñ nō opz alr hic rūdere scoto: ⁊ cōtinue digredi
de gne i gnō. C Postea excludit auctor 1ᵐ membrū. ſ. resolonem ieri in
elemēta. Et ꝓ⁹ in elemēta manētia: qz sub spēb⁹ facti nihil remanet
nisi corp⁹ ⁊ sanguis xpi. Scō in cētra egredientia: qz egressus fieret
per motū localem: ⁊ sic sensu ꝓcederet. Et ytragz exclusis optima est,
C Rursus impugnat autor hmōi ꝓtentem mām ex alijs capitib⁹ ⁊
primo manentē: ex ħ/q̄ nō ē dare aliqđ instās in q̄ sit ibi ꝓtās mā.
Qō ꝑbat/ ex eo q̄ vltō instāti ē ibi corp⁹ xpi: ⁊ ħ ꝑs q̄ nō est dare aliqđ instāns in q̄ sit
vltō instāti ē ibi corp⁹ xpi: ⁊ ħ ꝑs q̄ nō est dare aliqđ instāns in q̄ sit
ibi ꝓtās mā. C Et scito/q̄ autor claritati studēs: nō fuit solicit⁹ vt
loqueret ꝓprie: vt ad oīdus intelligeret. ex eo tñ ghonis/ad exerci-
tatio in ꝓpria rē ipam intelligi voluit mo⁊e ꝓprio: scīebat eīm nō dari
vltimū instāns ghonis. Et ꝓprio more dcm fuit: in toto tpe cōsecratio-
nis ē ibi suba ꝓtis: ⁊ i terio illi⁹ ē corp⁹ xpi: ⁊ terius ē ꝑm esse corpis

xpi in sacro/⁊ primū nō eē panis. sicut in terio ghonis est primuz esse
rei genite ⁊ primū nō eē rei corrupte. Et si sic autho⁊ dixiſſ⁊ pauci ītel
lexissēt ipſ⁊. C Scō ipugnat ꝓtectē mām in motu ⁊ brevitatis gra si
mul ipugnat tā motū localē siue panis sine mā⁊/q̄ motū resolonis:
qđ vtrobiq; vna⁊ eadē ē rō ex motu supta. Et tē rō talis. Ex hmōi mo
tu regrederet/aut iciret i ītāti terminate ꝑsecrationē/aut an illū ītāns.

Si iciret ītāti ter-
minate ꝑsecrōis q̄ in illo
instanti corp⁹ xpi fit
sub hostia: ⁊ iu eodē
fit panis icipiēs mo
uerī motu locali vel
resolonis) seqrēt qđ
sīl eēnt corpus xpi ⁊
suba panis. Cū ät pa-
nis i illo ītāti eēt/ ꝑ
bat ex eo q̄ mot⁹ ici
pit ꝑ negōnē ꝑtis: ⁊
ponē ꝑ futuro: hoc ē
qz vez. eēt dicere: pa
nis nūc ñ movet⁊ im
mediate post ħ mo-
vebit. Et qz mot⁹ nō
fit ītāti/sz pus mo
bile relinqt vnā qtē
ꝑ alīā/secrēt vltēri
ꝑter simultatē ītāta
neā ꝓtectā simplitas
ꝛpol⁊: ⁊ sic ēs alīq̄ qte
hostie eēt sit ꝛpe cor-
pus xpi cū sūa ꝑtis.
⁊ad vtz hāc rel ꝑtit
se vt author i ira ex
plicūs grē hostie. Si
ño hmōi mot⁹ icipi-
at aī terminū ꝑsecra
tionis: tūc qnū inter ꝙ
liber ītāntia sit tpe in
termedū. ī ꝙ fiet ītē
mot⁹/⁊ i ꝙ mot⁹ reli-
quet successiue ptes
hostie: ſcītur ꝙ i illo
tpe ꝙ aliq̄ hostie ꝑs
relicta ē: neq; erit sūa
panis q̄ tā ꝓtinuā li-
tā reliqt/ neq; corp⁹
xpi ꝙs añ instans qđ
tertiat totū ħ tpo me-
diū nō est subhostia.

†Cōsecrationē

†Vel q̄ in ꝓtectē mām resolua-
tur.

C Et vide nouitie/ex cōtextu ītē hāc argu⁹m induci excludēdo rñ-
sionē: dicētē fieri resolonis vl egressus motū/paulati deserēdo ptes
hostie. Et si posuissent resolonis motū fieri successiue qđē⁊ p ptes inte
limas tm: ita q̄ i terio tota simul hostia deserta eēt. cōtingit. n. inquit
ari. totū sil coagulari: tūc militat pcedēs arg⁹m ꝙ ꝓtectā mā nūqꝫ eēt
sub hostia. Et si ħ affirmat: succurrit posterne due rōnes. ſ. q̄ tollit
cōuersio ⁊ q̄ ponit effectū sine cā. C Quo ad 3ᵐ/de altero distinctionis
membro. ſ. annihilaꝫ: improbat: qz tollit verā cōuersionē sube panis
in corp⁹ xpi: ac ꝙ tollit modūz corp⁹ xpi ē in ħ sacro. ⁊ in ħ cōueni-
ra sacri neutrū horū effectuū significat. C Circa rñsionē ad 3ᵐ/ad-
ten⁊ panē ꝙuis p accīs redigi an nihilū. duo potissima vꝫ hīc fun
dat⁊ in q. 4. ꝛ/di. C primū ē: qz inuenit ꝙ trāsit⁹ p se ab eē panis ad
nō eē panis: ⁊ ab⁹ trāsit⁹ ⁊ nō ꝑtia corpis xpi ħ ad ꝑtiaz ipsi⁹ hic.
latio: ꝙ ⁊ mō formalr ē annihilatio: qz rō ei⁹ ñ variat ꝓ illud ꝙ p ac-
hic pño: ol eodē mō se hꝫ ēt ħ panis q̄ corp⁹ xpi ħ tū ad oēm cōdō-
eēt annihilatū: ē annihilatū: ergo panis redigit in nihilū. ꝓtia ꝓpō
manifesta est: qz si panis eēt annihilat⁊/nec forꝫ nec mā ei⁹ maneret
codē aūt mō nec nāc manet. C Ad hoz ⁊ sūū cuidētia: doctrina scō-
rū patrū resumēda ē. Amb. siqdē de sacrīs: ⁊ hꝫ in decretis de conse.,
dist. 2. in. c. reuera: ⁊ clarius in. c. panis ē/docet vñ figmēta hec ⁊ sūia
ehdunk: dicēs. Si tāta vis ē in sermone dñi iesu vt inciperet esse q̄ nō
erat: tūc magis operatorius est vt sint q̄ erāt ⁊ in aliud commutent.
⁊ sic qđ erat panis: iam corp⁹ xpi est. qz sermo xpi creaturā mutat ⁊c.
C Ubi no. primo ly vt sint q̄ erāt ⁊ in aliud commutent: hinc ēm manī-
feste habes amb. dicere q̄ sunt q̄ erāt ⁊ i aliud sunt cōmutata. Et hic
apparet figmētū esse: dicere q̄ q̄ erāt ⁊ i aliud sūt cōmutata nihil sūt:
nā si sunt vt amb. asserit sic⁊ q̄ nō sunt nihil. C Scō nō declarationez
⁊ sensum ꝓtio dicti: dū immediate subdit: ⁊ sic q̄ erat panis tā cor-
pus xpi est: hinc ēm appet quāta ꝓspicacia hec viderit amb. dum nō
dixit q̄ panis est post cōsecrationē: nec dixit q̄ panis q̄ fuit est corpus
xpi: sed dixit q̄ id qđ erat panis tā est corp⁹ xpi. ⁊ ly id qđ demōstrat
⁊ refert subīātiam: qsi suba est q̄ est cōmutata in corp⁹ xpi. C Unde
non aliunde ēs ex amb. doctrina excludēda sunt ⁊ defecta figmen-
ta hec. ſ. falsum est igit qđ ꝓtio assumſ a scō. interuenire hic transitus
per se ab esse panis ad non esse panis: nā ꝓ se terminus ad quē ē esse

corpis xpi (est. n. ꝙuersio ista ītermedios ꝓltinuos ꝓ se ꝓtio) ħ est ab eē
panis ad corp⁹ xpi) ⁊ ad illā ꝓ se ꝓtio terminū ad quē nō sequtur sola
negatio eē panis/sz sequtur affirmatio seu pōsitio⁹ qđ sunt panis. Sūt enī
post cōsecrationē ꝓpōnes iste ūbe ħe. ſ. pānis nō ē⁊ id qđ fuit panis est
qz ē corp⁹ xpi. C Ad argumētū ergo dz/q̄ falsum assumit seu ꝛppō-
nit. ſ. inueniri hic mutationē seu trānitū ꝓ se ab eē pānis ad no eē illi⁹.

C Ad 5m aūt dz/qđ
cōdōnalis assumpta
est falsa. Et ad ꝓbatio-
nē illius. ſ. q̄z nūc
nec remanet mā pas
nis nec forma⁊: sūt
eēt ñ annihilaret. Ñā
detur negādo q̄ sūt
eēt ñ annihilaret: qñ
plus redrīt ād anni-
hilationē sine ꝙ se si
ne ꝓ accīs: ergo ſ. si
de q̄ id qđ erat illud sit
mō nihil/seu non sit
aliqđ. cuius ītuitꝰ ꝓ
posito inesse: nā ꝑm
ꝑio. id qđ erat pānis
corpus xpi. C Ubi
ad claritatē doctrie/
obsua caute varieta
tē veraz. ꝓpōnī. ⁊ ꝛpē
exꝑlariter dicat/ qñ
aer nālr ꝙuertitur in
ignē/sz vere sūt iste
tres entitates post
cōuertionē aeris in
ignē. ſ. aer nō est aer
ñ aliqđ aer ē nihil:
qz tū mā q̄ fuit aeris
mō ē mā ignis/falsa
ē ista ꝛta/aer ē annī-
hilat⁊. Et sūt in ꝓpo
sito ꝙuo alia fuit ve
re sūt post cōuertio
nē tres. ſ. pantiēs
est/panis nō est aliq̄
d/pānis est nihilūsal
sa aūt est ista ꝛta/sz id
qđ erat pānis nō ē ali
qđ seu ēs nihil: ergo
sua ꝛdictoria est ve-
rissima. ſ. id qđ erat
panis est corpus xpi

J. ā. 6. co
⁊. ā. ſ. ē
⁊ ad 3m,
Et. 4. di.
ſ. q. 1. ā.
1. q. 2. ad
1m ⁊ q. 3
ad 3m ⁊
ar. 3. q. 1.
ꝓ to. Et
4. ſ. ē.
62.
Et ſſi.
arti. xj.
Et opᵘ.
2. ca. 8.
Et. 1. co
rin. xj. le.
4. co. 6.
⁊ lec. 5.
co. 3.

C Utrū pānis possit ꝙuerti i corp⁹ xpi. Ar. 4.

Ad quartū Sic ꝓce-
dit. Ūñ q̄
pānis nō possit ꝙuerti in corpus
xpi. C Ouersio. n. q̄dā mutatio ē.
Sz i oi mutatiõe opz esse ſub⁹
qđ pu⁹ ē ꝓtētia. ⁊ ꝓstea ē in actu: vt. n. ħz
z. phy. mot⁹ ēact⁹ exītis i ꝓtētia. Nō ē aūt
dare aliqđ ſub⁹m sube panis ⁊ corpis xpi: q̄
de rōne ſsē est. q̄ fit nō in ſso: vt vꝫ i ꝓdica-
mētis. Nō ꝙ pōt eē q̄ tota suba, panis ꝙuer-
tat i corp⁹ xpi. C Ꝓ. Forma illi⁹ in qđ aliq̄d
cōuertit. de nouo icipit eē i mā ei⁹ qđ i ipm
cōuertit: sicut cū aer ꝙuertit i ignē ꝓtus nō
exīte. forma ignis icipit ħ nouo eē i mā aeꝛ;
⁊ sīl cū cib⁹ ꝙuertit i holeꝛ⁊ pus nō exīte. for
ma holeꝛ icipit eē ħ nouo i mācib. Sz ꝙ ꝓtio
cōuertit i corp⁹ xpi: necesse ē q̄ forma corpis
xpi. de nouo icipiat eē i mā pānis. qđ ē falsū.
C Ꝓ. Ea q̄ sunt fm se diuersa, nūq̄ vnū eoꝝ fit al-
terꝝ: sicut albedo nūq̄ fit nigredo, sz ſbm al-
bedis fit ſbs nigredinis: vt dz i ꝓio phy. Sz si
cut due fo⁹ sunt ſbs ħ sz se diuerse (vtpote pnci-
pia formal; dīe exīstes) ita due māe signate
ſbt ħz se diuerse, vtpote exīstes ꝑn⁹ mās distō-
nis. Ergo ñ ꝑt eē, q̄ ħ mā pānis, fiat ħ mā ꝙ i
diuiduak corp⁹ xpi. Et tta nō pōt eē, q̄ suba
huius panis cōuertat in ſbam corporis xpi.

Sz ꝛ Est, q̄ euse. emiſſ. dicit. Nouū ti-
di⁊ impossibile esse non debet, q̄
in xpi sub⁹m terrena ⁊ mortalia ꝙuertūtur.

Rñdeo Dicēdū, q̄ sicut supra dictū
est, cū in hoc sacro sit, verum

ideo falsissimū est panē sine ꝓ se sine ꝓ accīs redigi in nihil. Ūñ si pa-
nis annihilaret in hoc sacramēto/nō oi eodē mō se hꝫ aberet ħ q̄ nunc se
hꝫ: qz nūc sic se hꝫ ad esse ⁊ nō esse/q̄ ita nō est q̄ id qđ erat panis est
res realissima. ſ. corpus xpi: si aūt esset redactus in nihilū, ita panis ñ
esset/q̄ id qđ erat panis nulla res esset. ꝓcul sint ergo a patrū do-
ctrina hmōi figmēta. C Circa verba authoꝛis in hac rñsione ad tertiū
caue ne fallaris: putans authoꝛē amb. cōtrariū. vel me exposuisse me
ꝓto vocabulo ambroſij verbū dū in hac litera dz q̄ post cōsecrationez
hec est falsa: scā panis est aliq̄d. ⁊ amb. dicēte/ad qđ erat panis est ali
q̄d. ſ. corpus xpi. ego exposui q̄ ly id qđ/demōstrat ⁊ refert sbam: qñ
scā q̄ erat panis est corpus xpi. qz mutata est in corpus xpi. Diuersi-
mode fidē ſbe noie author⁊ nos vſi sumus: nā author⁊ ſbe noie xpi
est loco nois specifici panis/supponēdo panē esse ſbam. Et secūt hoc
author⁊ vt ꝑseruaret se ab accidētibus panis: ita q̄ panē ponit in obli
quo/⁊ distinguit ſbam panis cōtra accīdētia panis: ac si diceret/post
cōsecrationē hec est falsa/panis est aliq̄d. Nos aūt ſbe nomine abso-
lute vtimur: abstrahēdo a ſditate differentiarū: ⁊ ꝓptereā vtimur pa-
ne in recto: dicētes: scā q̄ erat panis. Quā subam ambroſius ꝓ rela
tiuū ſbe significanti/dicēs. ⁊ sic qđ erat panis tā est corpus xpi: qz ser-
mo xpi creaturā mutat: ⁊ sic ex pane fit corpus xpi: qz dici ꝙ
ly qđ erat panis: referat accidentia panis remanētia: qz illa non sunt
corpus xpi: nec sunt mutata in corpus xpi. quoū virtūe amb. dicit de
eo qđ erat panis. ſ. qđ erat panis est corp⁹ xpi: qz mutatū est in corpus
xpi virtute sermonis xpi. hāc eodē modo sumptā subsītiā saluator
significauit ac demonstrauit per ly hoc/dicēs hoc est corpus meū: est
enim pro⁊ prissimus sen⁹/hec subsītia est corpus meū: vt inferius
amplius patebit.

C Super arti. ſ. tū.
Iuſtinus intelligitur de cōuersione subali q̄ panis subalr sū
ptus transubstantiatur in corpus xpi.
C In corpore tractantur duo quo ad conuertionem.
C Quo ad primū: ex repetitione supradictorū ac ꝑcisse ꝛ-
concluditur conuersio. C Quo ad 2m/duo de hac conuer-
sione dīr. primū est: q̄ nō est silla cōuersionibus nālibus: ſ si est oino sin-
gnālis. fm est q̄ sola dī virtute sit. ⁊ primū dcē autoritatibus amb. ⁊
chrysō. ꝓbat. fm aūt simul cū primo rōne ꝓbat. C Ubi scito: distinguī
cōuersionē in formalē ⁊ subsītialē. ⁊ nāles appellari formales nō ea
rōne qz forma ꝙuertit in formā: ſ qz fm depditionē vni⁹ fore ⁊ accīs
tionē alteri⁹ dz totū cathegorice ꝙuerti in totū: vt quū dicim⁹ q̄ aer cō
uertit⁊ in ignē. C onersio aūt subalis appellaꝫ: q̄ totū ēt ſyncathegori
ce ꝙuertit in totū: puta si aer sic ꝙuerteret i ignē: q̄ ēt ꝓto, centiales

Universidad de Deusto
Biblioteca

aeris cõuerterent i ptes essentiales ignis. Et talē esse hāc cõuersionē
untor ponēs hinc manifestat dr̃iam inter cõuersionē ista ⁊ nāles ⁊ ex
dria inter actū infin̄m ⁊ actū fini⁹. p̃cedit ad. ph̃m q agēs creatū qr ex
finito agit actu/ad solūs fōrales cõuersiões se ert̃ edit: ne ẽ at qr ex ins
fīto agit actu/ad totūc a se ert̃ edit: ac p̃ h ad cuersionē subalē. Et ide
inferē/q h cõuersio nec cõtinet sub gñe nāt̃ mot⁹ seu mutatiois. nec
nomē alit⁹ suscipit
coꝝ⁹ xp̃i. nec incipiat ibi ee de novo p motū
localē: cū et nec coꝝ⁹ xp̃i sit ibi sicut in loco
(vt ex dictis p̃z) nec esse c̃ dicere q̃ incipiat ibi
ee p cõuersionē sube panis i ipm. Hoc tū cō
uersio nō ẽ filis cõuersiō: b⁹ nālib⁹: ⁊ ẽ olno
supnālis, sola dei vtute effecta. Ūñ am. b. die
in li. de sacris. Ut q̃ ꝑter nāe ordinē virgo
gñault. ⁊ h q̃d cõficim⁹ coꝝ⁹ ex ꝑgine ẽ dā
ẽ ꝓris nāe ordinē in xp̃i coꝛpe. cū ꝑter nām
sit ipse dñs iesus ptus ex ꝑgine. Et sup illd
Joā. 6. Vba q̃ ego locut⁹ sū vob. i. de h sacro,
spūs ⁊ vita sūt. dicit chry. i. solualia sunt. nihil
hītia carnale, neq; ostam nāle: sed erua sunt
ab oī tali nēcitate q̃ in terra. ⁊ a legib⁹. q̃ hic
posite sūt. Mani⁹ est. n. q̃ oē agēs agit in
quātū ẽ actu. Mōlz aūt agēs creatū ẽ deter
minatū in suo actu: cū sit determinat⁹ q̃silis ⁊
spēi. ⁊ tō cuiuslz agētis creati actio ferē super
aliquē deteriatū actū. Deteriatio aūt cuiuslz
rei tū ẽ actualis. ẽ p ei⁹ fōmā. Ūñ nullū agēs
nāle seu creatū. ꝑt agere nisi ad imitationez
fōmē: ꝓp h ois cõuersio q̃ fit ex legēs nāe.
ẽ fōral. Sz bō ẽ act⁹ infinit⁹. Cui⁹ i. ꝑticipatiō
pductiua: ꝓp ee p
duct̃ua: ꝓp ee p
duct̃ua: ꝓp ee p
aluck terius ad que
⁊ h ꝑt subdimdi in
productiuā termini
ym ee ibale vt ex ee
accēptale: ñle ꝓsuit
h/vt dr̃imus ꝑ. de
pal. sine assertiõe tñ.
Tertia est addu⁹a
teri ad que illo vbi
erat terius a q̃ ⁊ in
hāc declinat ꝛo. Jn q̃ ym ⁊ itatē nulla ẽ trāsubatio nulla cõuersio: q
ponit ꝑnē redigi in nihil: ⁊ sola vox cõuersiois ⁊ trāsbatois cū or
dine successiõis coꝛpis xp̃i ad locū ꝓnis affirmat. Relicta aūt trāsba
tiõe ꝓductiua: tāgit nō hīte i h sacro locū: mitt sco. ꝑbare primā esse
impossi⁹: ꝓ dein de ex⁹m ee rōnabile. Arguit igit ad ꝓbalitatē trāsub
tiois ꝑ eē credim⁹ ve i h sacro saluari. Nā ẽ termin⁹ none actionis
ꝓprie dicte nisi ꝑ illā actionē accipiat ee subale vel accēptale. hm q ẽ
formal⁹ termin⁹ illi⁹ actiois: ⁊ coꝛpⁿ xp̃i. ꝑsio ꝛc. nullū ee accipit in
sua ꝑa ꝑ hmōi trālbationē: ⁊ coꝛpⁿ xp̃i hm sūam nō ẽ termin⁹ no
nā actiois trāsbatiue panis i ipm. Minor supponit clars. Maior. ꝛo
ꝑbr ꝛ. ꝓ. ꝓ. q̃ nullū ee accipit ꝑ illā: nō vt intelli⁹ quo sit ibi aliq̃d
termin⁹ realē actionē sbalē ꝛc. ꝛo. q̃ ẽt silr⁹ dei terminās eternā gño
nē: ꝑ illā accipit ee: ⁊ ꝑsonā ee: ⁊ deū ee. Tertia ẽt trāsbationē pba
dille ee i ꝓpolito. pbat. q̃ eo mō termin⁹ ꝓprie cõuertit i terminū po
steriorē: q̃ termin⁹ posterior succedit termino ꝓpter sed termin⁹ poste
riorē: ⁊ q̃ termin⁹ posterior succedit termino ꝓpter sed termin⁹ poste
riorē. ⁊ ꝓ. ꝓ. coꝛpⁿ ñ succedit hm ee simplr: sz hm ee ꝓnis ẽ termino ꝓxi
mi. pani ꝑenti: ergo nec panis cõuertit nec trāsit i coꝛpⁿ xp̃i nisi hm ee
hic ꝓnis pani ꝑsenti. Sz ꝓ. ꝛo. solꝫne harū obonū: ⁊ amplioꝝ notitia tā
occulti mysterij: non ꝓhibēda fuit. alterū ex ꝓhia: alterū ex ambr. Ex
physicis sic dē hēm⁹ / q̃ quū de ẽ sbali mutan⁹ ter ꝓpositoꝝ ter⁹ os est
termo: ꝛpm ibāt mutatiois in q̃ subāl mutatio fit ẽt ẽ fcā ẽ: ẽ primū ee
terminī ad. que ⁊ ꝓmū ee terminī a q̃. Verb. g. quū aer ꝛuertit in ignē
instāns illd ⁊ ignis fit ẽt ⁊ fact⁹ ẽ: ẽ hm esse ignis: q̃ ignis tūc ẽ ⁊ imme
ñ illō tūc erat. Ex hoc. n. fit ñcēt. ꝓspicaciter cõsideratis/hēmo
actionē trāsūtiuā circa panē ẽ fari ⁊ i panē terminari: h mōstr⁹ / q̃ in
instāti cõuersiois panis i coꝛpⁿ xp̃i. q̃ erat panis vt sic. i. hm ee panis
hz rōnē terminī a q̃. ⁊ rursus q̃s erat panis q̃s ⁊ ẽ coꝛpⁿ xp̃i vt intis
pies ee coꝛpⁿ xp̃i: hz rōnē terminī ad quē: ita q̃ termin⁹ ad quē/non
est coꝛpⁿ xp̃i absol⁹: ⁊ ẽ q̃ erat panis esse coꝛpⁿ xp̃i: vt ꝓ exponēdo
ꝓ illo instāti q̃ ista trāsbatio fit ẽt ⁊ fcā est. Ex falsitate fidē ẽ illud
corpus xp̃i nūc ẽ ⁊ unme⁹ ñ b nō erat: h⁹ q̃ coꝛpⁿ xp̃i absol⁹ ⁊ nō est
termin⁹ hui⁹ trāsbatiōis: ex eo aūt q̃ ista ẽ ⁊ ẽ q̃ erat panis nūc ẽt
coꝛpⁿ xp̃i. ⁊ unme⁹ ñ ẽ q̃ erat panis non erat coꝛpⁿ xp̃i: manifeste
h⁹ / q̃ termin⁹ ad quē actiois ⁊ mutatiois h⁹ ẽ ẽ q̃ erat panis esse de
nono coꝛpⁿ xp̃i: sicut ex virtute ist⁹ altera. ſ. b q̃ erat panis nūc ẽ ẽt
panis ⁊ immediate añ erat panis: h⁹ ẽ terminū a q̃ ẽ ẽ q̃ erat panis
sub eē panis. Ubi videre potes / in eo q̃ ẽt panis añ ꝑsecrationem
efficaciā h⁹ ꝑsecrationē seu dīnā actionē ẽtū ad vim. vtinsq; terī. ſ.
a q̃ ⁊ ad quē: q̃si actio q̃ersiua acēnit ei q̃ erat panis ẽ coꝛpⁿ xp̃i/
cõuertēdo id. i coꝛpⁿ xp̃i: ⁊ ad b cõcomitat dependitio teri a q̃. q̃ sit
cõuertit ⁊ q̃uersum ẽ i coꝛpⁿ xp̃i/ desinit ee panis. Et hinc sufficiēdo
cõ ere potes q̃ nō oꝛ. ꝓp nonā hāc actionē nūquātā aliquā effici
in subā corpis xp̃i: q̃ q̃ erat panis de nouo ẽ coꝛpⁿ xp̃i: nō ꝓ mutatio
nē coꝛpis xp̃i/ sed ꝓ mutationē panis in coꝛpⁿ xp̃i. Et ad ampliorē
fi. ciū intellectū cõsolationē/habem⁹ nō solū dictas enūciatiões
n̄ uiter veras. sū se tenētes ex ꝑte panis: sed habem⁹ redūdanté seu
re. ultātem aliā. ꝓnem nouiter verā quasi ex ꝑte coꝛpis xp̃i. est. panis
de nouo vera hec. ſ. coꝛpⁿ xp̃i ẽ id q̃ erat panis. Nec hāc ego somnia
bi: sed ex. ꝓpone dñi amb. ꝓ cõuersionē simplicē illā habem⁹, dic⁹ ⁊
esm amb. q̃ erat panis est coꝛpⁿ xp̃i: silr⁹ optime ꝓ cõuersionē simplicē/
ergo coꝛpⁿ xp̃i est q̃ erat panis: ⁊ silr⁹ cõsequēter loquēdo/q̃ cor
pus xp̃i est q̃d erat ista panis. Quo sit vt admirabilē ꝓfunditē nouam
in xp̃i corpe ex h sacro fateamur. q̃ñ añ instōnē h⁹ sacri ista erat falsa
corpus xp̃i est q̃ erat panis: q̃ sua cõuertēs erat falsa/q̃ erat panis:
est coꝛpⁿ xp̃i: post cõsecrationem ⁊ o corporis xp̃i fuerūt ambe vere.
sed cõuersionē totius entis. vt. ſ. tota subā h⁹
cõuertat⁹ i totā subam illā. Et h agit diuina
virtute ih sacro: nā tota sba panis cõuertit i
totā sbam corpis xp̃i. ⁊ tota subā vini. in totā
subam sanguis xp̃i. Añ hec cuersio nō ẽ for
malis. sed subal. sicut cõtinet iter spēs mot⁹
nālis. sed ꝓpie nole potest dici transubatio.

Ad primū

Ergo dōz. q̃ obiō pec
dit de mutatione fōrali:
q̃ fore ꝓpriū ẽ. i nō vel subto ee. Nō aūt h⁹
locū cōuersiōis totī⁹ sbe. Ūñ cū hec cuersio
subalis: ꝓpter quēdā ordinē sb⁹ ⁊. Ubi una
cōuertit in alterā. ẽ sicut i sbo in virtuq; subā
sicut ordo ⁊ numer⁹. Ad scm dom. q̃ illa
obiō ꝓcedit de cõuersione formali seu muta
tione: q̃ ꝓpter sicut dcm est. fōmā ee in mā vel
subo. Nō aūt h⁹ locū i cõuersiõe totius sbe:
q̃ nō ẽ accepe aliq̃d subin. Ad 3m dom. q̃
virtute agētis ifiniti nō ꝓt fōma in fōmam
mutari. nec materia in materiam. Sed virtu
te agentis infiniti/q̃ h⁹ actionem in totum
ens ꝓt talis cõuersio fieri: q̃ virtute fōme ⁊
vt q̃z māe est cõtinuā entis. ⁊ id q̃ est entita
tis in vna. ꝓt actor entis conuertere in tā q̃
est entitatis in altera. sublato eo per q̃d ab
illa distinguebatur.

uersiuā panis in corpus xp̃i. Unde sōcessa maiore/ad minoꝛē dom
est q̃ male assumit: aut supponit coꝛpⁿ xp̃i absolute ee terminū actu
nis vt ꝓxe dictū. Nec obstat q̃ sepissime dr̃. repetit infinities/q̃ h
cõuersio h⁹ panē ꝓ o termino a quo ⁊ coꝛpⁿ xp̃i ꝓ o termino ad. quē
q̃m dr̃imus tā a h⁹ terminos absolute ꝓferimus: cū grano ih sa
lis ab eruditis intelligendos. vt ex ꝓximis. Ad 4m dom. scoti ꝓ
transubatione ad ductiua facile rñdetur negādo minoꝛē: q̃m coꝛpus
xp̃i succedit panī: ⁊ hm ee simplr. i. subalē: ꝓ hic. i. sub accēptū
panis. Nec obstat dictis q̃ autoꝛ in. 4. sen. dis. xj. q. 1. a. 4. vt loqꝛ
re hmōi. ꝓpōnes quid⁹ vsi sum⁹ inter impietatas. Nā duplr ꝑt inci
cari ⁊ eraminari ꝓpō ista/q̃ erat panis ẽ coꝛpⁿ xp̃i ꝓpio ad exprimẽ
dā cõuersionē hāc. scdo ad exprimẽdā cõuersionis hui⁹ ꝓpios ter
minos. Et si quidē ad exprimẽdā mutationē ẽ ẽt cõuersio assumatur
infra latitudinē gñis mutatiois itelligēda ⁊ ꝓpea ly q̃ sonat sub
vnū ⁊ idē sub duob⁹ successiue terminis: sz pane ẽ coꝛpe rēi manet
re: q̃ in ꝓposito nō nisi mere sophe⁹ aut rōne ꝑcēsū remanēti⁹ fūdica
tur. ⁊ sic ab autoꝛe inter impietatas cõputat ibidē/ vbi de cõuersiõe
loquit. Si vero hec ꝓpō ad exprimēdos terminos cõuersiōis hui⁹
assumat⁹: tūc ꝓpō ẽ ⁊ vna. ꝓpria. Et q̃ sit ita/ vr ex ipsa ei⁹ exp̃one q̃
autoꝛ cā ibi in rñsone ad pi⁹. exponit de ipsis terminis: dicēs. vbi
amb. est et ponēdū. q̃s erat panis ẽ coꝛpⁿ xp̃i. i. q̃s ſub spēe⁹ panis:
ꝓ o fuit panis ⁊ postea coꝛpⁿ xp̃i. Ubi vides autoꝛē exponēdo/asser
rere de ly q̃s est sub spē panis/ꝓ ꝓ fuisse panē ⁊ postea coꝛpⁿ xp̃i
nihil esse aliud signat amb. ꝛo. q̃ ꝓ o de terminis cõuersiōis intellecta:
dicēdo. q̃ erat panis est coꝛpⁿ xp̃i: vt ꝓ intuēti. Ob ẽt sit ꝓpria. ⁊ ꝓ
ꝓ: q̃ exp̃o ab autoꝛe data est ꝓpria. ⁊ exrōne pb⁹: q̃ ly q̃s est relatiū
num idēticatis sube: ⁊ sufficit ex refert eandē subam referēdo ſubam
eadē sine ẽtate: sic em cõtingit I. ꝓ⁹. illud est idē refert ly q̃ ꝓdo
q̃ erat panis est coꝛpⁿ xp̃i: q̃ demōstrat q ly h ꝓdo h est coꝛpⁿ mcl.
Stant ergo solida ⁊ ꝓpie dicta q̃ ex amb. dirim⁹: q̃m ad terminos cõ
uersionis exprimēdos vsi sum⁹ auēte dicta. ⁊ ad h idē amb. ad ſtam
loquutus est: vt ꝓ eius tertiū intuenti.

In rsponsione ad tertium / aduerte dici in illa duo. ſ. rationē con
uertibilitatis totalis/de qua est sermo/vnius rei in aliam: ⁊ modū q̃
sit huiusmodi cõuersio. Et q̃si eximia ac latētia sūt hec/nec ab oī
concessa: ꝓ. o declarāda sunt amb⁹: deinde conferēdo ea ſm eā ab oī
opinionib⁹ Nō igit cõuertibilitatis assignat illa cōcatio in ea q̃ entitatis in
entis: mod⁹ aūt subdit/⁊ est/q̃ pōt actor entis id q̃ est entitatis in
vna re conuertere in id q̃ est entitatis in altera: sublato eo per quod
vna re conuertere in id q̃ est entitatis in altera: sublato eo per quod
ab ea distinguebatur. Ubi circa rationē conuertibilitatis: doctius
esto interpres: plures vitando errores ex ipso verbo/cōio natura en
tis. Errareq; primo/si p eōem naturam entis intelligeres eni cōissime
sumptā. cōe deo ⁊ creaturis. ⁊ manifesta esset erroris ratio: q̃ hinc se
queret conuertibilitatē etiam posse esse inter rē creatā ⁊ increatā: q̃
quere! conuertibilitatē etiam posse esse inter rē creatā ⁊ increatā: q̃
Errares quoq; si p eōem entis nām intelligeres gradū aliq̃ sen
nām aliquā supra specificas gñicas/q̃ rerū nāe: nā vt 82. 4. meta. idez
est homo ⁊ ens homo: ⁊ sic de alijs. Nō em se hīt ens ⁊ hīt ens ⁊ hīt sicut aial ⁊
hōmal aial ⁊ hō. q̃as sonant/ nāq̃ significāt: sc⁹ rōnalitatis ⁊ aialita
tis. cuius aūt ⁊ homo vnam tm nām signant: eam. ſ. quā signat homo

nālis. Si h metas⁹ relinquentes negocio/ qm ad ꝓpos⁹ nō refert
vtro m⁹ dicere/ dicim⁹: q̃ p nām entis intelligit autoꝛ ens eōe solis
creatis. q̃d nolle nāe in ista appellatiõe est: q̃a hmōi ens ẽ m aukotis do
ctrinā ẽm nāo generā ⁊ ꝑtū dissimil. Et p h differt ab entē increato:
m q̃ eē ñ dīmit nā aliq̃s: ⁊ ipm eē in seipo sibistēs vocat nā dei vbi
tas ⁊ de⁹. Et sicut rō cõuertibilis⁹ tot⁹ vni⁹ rei i totā alterā rē/ cõca
tio eaꝛ⁹ i nā entis/ eōis oib⁹ creatis⁹ ñm. ⁊ hinc hōes ſm autoꝛē/ q̃ ſm to
talē cuersionē h⁹ creatē ꝑt p dīnā oipo⁹ cõuertim ꝑ cūcta alias
creaturā: q̃ creaturē/ oib⁹ eōis. ẽ hmōi ent⁹ nā. Circa modū quoq;
cõuersiōis cautū oꝛ cē lectoꝛē. Errareē siqdē ꝓpio: si iteligeret ꝓ mo
dū dimissiōis seu sepatiois vni⁹ nāe ab altera: sicut atalitas sepat a rō
nalitate oī. ſi. tal. sine rōne. Et silr errareē si iteligeret ꝓ mo⁹ abstra
ctiois: sicut res una ⁊ eadē ſm potē rōnē abstrahit a seipa fz rōnē po
test rotē: sicut color albꝰ incōtū color: abstrahit a seipo incōtū albꝰ. Et
ꝑ rō erroris vtrobiq; / ex h q̃ neutro mō panis cõuerteret in corpus
xp̃i: fz solū nā ent⁹ imeētā i panē ꝓuerteret i coꝛpⁿ xp̃i / nō solū entitatem
panis in entitatē corpis xp̃i cõuerti: fz panē ꝓuerti in coꝛpⁿ xp̃i. Ūñ li
cere ꝓba q̃ supficieter⁹ sauere vident deū reprobato sensui. cū sonāt:
id q̃d est entitatis in vna re ꝓt actoꝛ entis ꝓuertere i id q̃d ẽ entitatis
i altera/ sublato eo p q̃d ab illa distinguebat: itelliḍa sūt sicut tota res
puta panis ꝓuertat i tota rē puta coꝛpⁿ xp̃i. hoc ei ipotāt illa ꝓba: id
q̃d ẽ entitatis i vna i id q̃d ẽ entitatis i altera: nā tota res ẽ entitatis i
vna ⁊ tota res est entitatis i altera. Q̃d ẽt subdit / inducs eo p q̃d ab
illa distinguebat. p̃cludūt ad dīam. ꝓp q̃ distinctiui a cōi nā ẽtis sub
lectū ẽ. Sz hmōi dīa nō ꝓsūnt i hoc/ q̃ entitas rei puta panis ꝓuerta
tur i entitatē alteri⁹ rei puta coꝛpis xp̃i/ panis ꝛo ꝓpriū ꝓsumūt⁹ ꝓ
q̃d spē distinguit ab altera re / puta coꝛpe xp̃i nō ꝓuertat⁹ i alterā rē pu
ta coꝛpⁿ xp̃i. fz tollat nō ꝑsruādo ipz in eē. Sz ꝓsūt hmōi dīa in hr
o. dū tota res q̃ ẽ ab illa distinguebat: ⁊ illa q̃ ẽ entitatis in altera
tur/ formalis ꝛo rō. ꝓpriū ꝓsumūt⁹ ⁊ distinctiui panis nō fainat. post cō
uersionē. n. panis in coꝛpⁿ xp̃i/ pānis entitas cōuersa entitas q̃dā est: pa
nis ꝛo ꝓuersus pānis nō ẽ sic. n. fitiecal/ q̃ ſi ꝓuersio ẽt⁹ in entitatē
sublato eo p q̃d distinguebat. p̃cludē ẽ. n. actū dictū fuisset/ q̃ ꝓuersio fit
p totā q̃dē rei ꝓuersionē i totā rē alterā: fz iter rōnes seu q̃dēnes q̃la
les cōes/ vl ꝓpias disparatas est q̃ res ꝓuersa ꝛc. ſm cōia ſūt fainat
q̃ itez suscipit eoūdē p̃dicationē/ ſm ꝛo ꝓpria nō subit eoūdē p̃dī
cationē. hoc. n mō itelligit sublatū id p q̃d distinguebat/ ⁊ tota rē cō
uerti in tota rē: ita q̃ nihil eius ẽm se remaneat aut nihūl decidat.

Et si itez: q̃ si tota res totalr ꝓuertit in totā aliā rē/ frustra audit
labotamt ad distinguēdū i reb⁹ ꝓuertibilib⁹ nāz entis i q̃ ꝓcūit: q̃
prūs distinctiuis rez. ꝛc. Ridet nō frustra/ ſtzutilr authoꝛ labotasse ad
reddēdā rōnē ꝓuertibilitat⁹ totāl supnāl ꝓportiōalr ad rōnē ꝓuersio
nis/ sbal nāl. Duplr ridēt nāli ꝓuersiōe lucra: sez vl p modū q̃gñatiōis
sicut quū aer ꝓuertit i nouū ignē. vl p modū aggñatiōis: sicut quū ali
mēta ꝓuertit i sbaz ei⁹ q̃ nutrit. cōis rō vtriq; ꝓuersiōi ẽ ꝓueniēta in
mā. ⁊ dīa i fōmis q̃b⁹ fiebat distiō: ⁊ ipa ꝓuersio ẽ ꝓueniēta in
net/ ⁊ fōa rei q̃ ꝓuertit nō remāet. Ūñ vt ꝓportiōalr de totali ꝓuersiõe
rēt/ ⁊ ꝓstitutiua spe⁹ ⁊ db⁹ distīguūt. ⁊ rursꝰ ꝓsunt nāz i q̃ reo q̃ ꝓuer
tit cōcat cū altera. remāere i illa alfa ñ i seipa: q̃ sic ñ ꝓuerteret i alte
rā rē: fz i sbi sire. Et ꝓpea dr̃ salnari rōnē fōrale ei⁹/ specificū. Et dīkin
etiā ista ꝓuerti q̃ nec ipse nec i suo silī remāeat: ⁊ ꝓpea auferri dr̃. nō
tera. vt ꝓuersio supnāl ꝓpōtōalr ꝓuersiōb⁹ nālib⁹ sit mōstrata. alia vt
neträda/ saltē cogitāda/ vt nō ipolia crisūmēt. Et h ꝑ exp̃one ipe sint
quācūq; aliā occurrūt/ petꝰ de palābigu⁹/ ⁊ durādꝰ/ obstāq; māsefte
ssnt authoris sic soluit a durā. dicēte q̃ ex h nō ꝑt ꝑuertere nisi cōcā
guit multipl⁹. primo. Cōuersū manet in eo i q̃ ꝓuersū est: ergo nō ꝑt i
hiltōe. Cōsequntia ẽt ꝓbat ex eo q̃ ñ manet i eo actu: q̃ tūc nō ẽt cō
uerti i lapidē aut ẽ. nisi diceret illa absurditas ab aliq̃ repiobata
plicat ẽ dictionē⁹ ob⁹ nāis. ẽ ipo silis. sine disparatis. Tertio. Si vn⁹ an
gel⁹ posset ꝓuerti i alū/ sēcret q̃ angel⁹ posset desinere eē sine annihi
latiōe: ꝓ ẽ ſm: q̃ angel⁹ nō ꝑt incipe eē nisi p creationē/ igr nec ꝑt des
tia/ q̃ coꝛpⁿ posse mutari i ſpm aut naturā i coꝛpoꝛē: nec alius sensil
cētis. Illa sola iter se trāsmutari ꝑnt q̃ hīt vni⁹ materie eoem sbam.
Deide idē durā. l. 4. 5 arguit sp̃r. ꝛ ꝓuersionē māe in mām/ q̃ au
ctoꝛ i dictis pōt. Arguit ꝛ sic. Si mā ꝓuerteret in mām: ꝓuersio fie
ret. p b. q̃ mā desineret eē in se ⁊ eēt i suo silī. ſ. mā alterꝰ in quā ꝓuer
tit. Sz hoc nō ꝑt dr̃i: q̃ sic ꝓuersio nō differret ab annihilatione:
cōuersione. Et rursus sēcret ſm b: q̃ nō dicerē⁹ in mā vnius magis cō
uerti in mām alterius determinati q̃ in mām cuiuscūq; alterī⁹: q̃ nūq
ttera positū. ſ. q̃ totū ꝓuertit in totū: ita q̃ mā in mām: ⁊ forma in for
mā conuertunt. Primo: q̃ ex hac ꝓne sequtur ſbam panis vere anni

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super art. 5.

3.art.2. ad.3. 1.q.76 ar.1.ad 3.Et.4. di.12.q.1.ad 1.et.1.ad.1. 2.ad.2. fin. 13. q.1.ar.1. q.2. et.1.cor. 3.lec.3. co.2.fi.2 co.6.

HEc hoc art. et reliquis ceusq; quo solu notanda occurrunt. Primū est in arti. 6. ad primū: q forma panis est forma substantialis: spēdiffereās a patia sm quhoze: dum dicit: q ars producit formā subalez panis virtute ignis: decoquētis mām ex farina z aqua confectā. ¶ Persuadet ēt sic esse: qr ex fide tenem⁹ cōuersionē solius sbe panis i substantiā corpis chri: si enim forma panis esset accīs: nō p se: sz per aliud. l. subm cōuerteret panis i corpus chri. Et rursus nihil phiberet facta p̄secratione/remanere formam panis cū ceteris accīdentibus remanentibus: qō constat esse falsū. ¶ In rūsione ad 3m ejusdē 6.ar. occurrit 3m: qō est ex scoto in. 4. sen ten. distin. xj. qō. 1. 3 hāc sam: ponētē formā panis cōuerti in aiam chri sm q̄ dat esse corpori. ¶ Arguitur dupliter. Si hostia p̄secrata a chro i cena / fuisset triduo mortis sernata: per mānsisset eadē res pcōcēta sub hostia: z pmansisset eadē forma corpis chri ꝑticuena illud corpus: sed aia chri non permansit in cōstitutēdo corpus illud: qr fuit separata a corpe: z̄ uersio nō fuit facta in aiam chri. Ois sunt clara. Et prima ꝑtia pz ex eo q̄ res p̄mo cōtēta est corp⁹ chri. ¶ Preterea. Cōuersio realis dz fieri in rē realem vt realē sed aia intellectiua vt dat esse corpori distinguēdo ℨ cē aia tum: nō est quid realē vt reale: sed potiꝰ vt ratio: sicut cōe nō est aliqd ꝑter singularia: ergo ista conuersio nō est in aiam chri sub tali ratione. ¶ Ad hoc dz: q̄ quia corpus chri vnum z idem est qō continet sub hostia z qō ē sm se: eadem est ista de identitate corpis chri in rerum natura z in sacro: non enim opz magis seruare identitatez corpis chri i sacro ip̄s in rerū natura. Et ꝓpterea dicitur ad quol. 9. assumpta cōdōnalēr. 5. ad 3. Et. 1. ta fuisset illo triduo co. 13. li. eadem triplici identitate numerali: scilz

1.q.77. 3.1.1.6. co.Et.4 di.13.q. 1.a.1.q. 3.Et di. 12.qō.1. ar.1.q.3. co2.Et ꝓpterea dicitur ad quol. 9. ar.5.ad 3. Et. 1. co.13.li. 4.fin.

¶ Utrum in hoc sacramento remaneant accidentia panis z vini. Art. 5.

ADquintū sic ꝓcedit. Uidet q̄ in hoc sacro nō remaneāt accidentia panis z vini. Remoto em ꝑtiū: remouet z posteriꝰ. Sed suba est naliter ꝑtiū accīs: vt probat 7. meta. Cū igitur facta cōsecratione non remaneat suba panis in hoc sacro, videt qō non possint remanere accīsia ei⁹. ¶ Ꝑ. In sacro vertatis non dz esse aliqua deceptio. Sed per accīsia iudicamus de suba. Uidet ergo q̄ decipiat humanū iudiciū: si remanētibus accīsibus, suba panis non remaneat. Nō ergo hoc est cōueniēs huic sacro. ¶ Ꝑ. Quanuis fides nostra non sit subiecta rōni non tñ est ꝓtra rationē: sed supra ipam: vt in principio huius operis dictū est. Sed rō nostra habet oīum a sensu. Ergo fides nostra nō dz esse cōtra sensus. Est aūt cōtra sensum dum sensus iudicat esse panē, z fides credit esse subam corpis chri. Non ergo hoc est cōueniens huic sacro, q̄ accidētia panis subtra sensibus maneant, z suba panis nō maneat.

¶ Ꝑ. Illud qō manet ꝑ uersione factā: vī esse subm mutatōis. Si ergo accīsia panis manent cōuersione facta: vī q̄ ipsa accīsia sint conuersionis subm. Qō est impoīe: nā accīsis non est accidens. Non ergo in hoc sacro debent remanere accidentia panis et vini.

Sed ꝓtra Est. q̄ aug. dicit in lib. sententiarum, prosperi: nos in specie panis z vini quam videmus, res inuisibiles id est carnē z sanguinē honoramus.

Rñdeo Dicendū, q̄ sensu apperti: cōsecratione, ofa accīsia panis z vini remanere. ℨ Qō quidē rōnabiliter per diuinā prouidētiā fit. Primo quidē, quia non est cōsuetū hominib⁹: sed horribile carnem hominis comedere: z sanguinē bibere. Et ideo proponuntur nobis caro z sanguis christi sumenda: sub speciebus illorum, que frequentius in vsum hominis veniūt scz panis z vini. ℨ Secundo, ne hoc sacrm ab infidelib⁹ irrideatur: si sub spē propria dominū nostrū manducemus. ℨ Tertio: vt dum inuisibiliter corpus z sanguinē domini nostri sumimus, hoc proficiat ad meritum fidei.

Ad primū Ergo dicendū, q̄ sicut dictū est in lib. de causis: effectus plus dependet a causa prima q̄ a cā secunda. Et ideo virtute dei qui est cā ꝑma oīum, fieri ꝑt vt remaneant posteriora ꝓ tribus subtātis. ¶ Ad 2m dicendum, q̄ in hoc sacro nulla est deceptio: sunt enim ibi secundū rei veritatem accidentia q̄ sensibus diiudicantur: intellectus aūt cui⁹ est ꝓpriuz obm suba (vt dictū in tertio de aia) per fidē a deceptione preseruat. ¶ Et sic ꝓz rñsio ad tertiū. Nam fides nō est cōtra sensum: sz est de eo ad qō sensus nō attingit. ¶ Ad 4ūm dicendū, q̄ hec cōuersio nō ꝓprie dz subm: vt dictū est. Sed tñ accidentia que remanēt, habent aliquam similitudinem subiecti.

¶ Utrum facta consecratione remaneat in hoc sacro forma substantialis panis. Ar. 6.

Ad sextū Uidet q̄ fctā consecratione remaneat in hoc sacro forma subalis panis. Dicrum est enī, q̄ facta cōsecratione remanēt accīsia. Sed cū panis sit qōdā artificiale: etiam forma eius est accīs. Ergo remanet fctā cōsecratione. ¶ Ꝑ. Forma corꝓtis chriſti est aīa: dicit enī in scdo de aīa, q̄ anima est actus corporis phyſici: potētia vitam habentis. Sed non pōt dici q̄ forma subalis panis cōuertatur in aiam. Ergo vī q̄ remaneat facta cōsecratione. ¶ Ꝑ. Ꝓpria operatio rei sequit formā subalem eius. Sed illud qō remanet in hoc sacro, nutrit, et omnem operationez facit quā faceret panis existens. Ergo forma substantialis panis remanet in hoc sacramēto facta cōsecratione.

Sz ꝓtra Forma subalis panis est de suba panis. Sed suba panis conuertit in corp⁹ chri: sicut dictū est. Ergo forma substantialis panis nō manet.

Rñdeo Dicēdū, q̄ quidā posuerūt, q̄ fcā cōsecratione nō solum remanent accīsia panis: sed etiā forma subalis eius. Sed hoc esse nō pōt. Primo quidē: qr si forma subalis panis remaneret, nihil de pane ꝑueniret in corpus chri: nisi sola mā. Et ita seqret q̄ nō cōuerteret in corp⁹ chri totū: sed in eius mām. Qō repugnat forme sacri, qua dicit: hoc est corp⁹ meū. ℨ Secdo, quia si forma subalis panis remaneret: aut remaneret i mā: aut a materia separata. Primum aūt esse nō pōt: si remaneret in mā panis, tūc tota suba panis remaneret, qō est ꝰ dicta. In alia aūt mā remanere nō posset: quia ꝓpria forma nō est nisi in ꝓpria mā. Si aūt remaneret a mā separata, iam eēt forma intelligibilis actu: z etiā intelligēs nam oēs forme a mā separate sunt tales. ℨ Tertio eēt inconueniens huius sacro. Nā accīsia panis in hoc sacro remanēt: vt sub eis videat corpus chri imō aūt sub ꝓpria specie: sicut supra dictum est. Et ideo dicendum est, q̄ forma substantialis panis non remanet.

Ad primū Ergo dōm. q̄ nihil prohibet arte fieri aliquid cuius forma non est accīs: sed forma ꝑticularis: sicut arte pōt produci rane z serpētes. Talē enim formā non ꝓducit ars virtute propria, sed virtute naturalīū ꝓncipiorū. Et hoc mō producit formā subalem panis virtute ignis: decoquentis mām ex farina z aqua cōfectā.

¶ Ad 2m dōm. q̄ aīa est forma corpis, dāo ei totū ordinē esse perfecti. l. esse z esse corporeum: z esse aiatū: z sic de aliis. Conuertitur igitur forma panis i formā corporis chriſti: secundū q̄ dat esse corpori: eum: nō aūt sm q̄ dat esse aiatū talī aia. ¶ Ad tertiuz dōm. q̄ operationū panis, quedā cōsequunt ipsum ratione accidentiū: sicut immutare sensum. Et tales operationes inueniunt in specieb⁹ panis post cōsecrationē, ꝓpter ipsa accīsia: que remanēt. ℨ Quedā aūt operationes cōsequūtur panem, vel rōne māe, sicut q̄ ꝑuertatur in aliqd vel ratione forme subalis: sic est operatio ꝓpria huius sacri, qua dicit: hoc est corp⁹ meū. ℨ Sed cō, quia si forma subalis panis remaneret: aut remaneret i mā: aut a materia separata. Primum aūt esse nō pōt: si remaneret in mā panis, tūc tota suba panis remaneret, qō est ꝰ dicta. In alia aūt mā remanere nō posset: quia ꝓpria forma nō est nisi in ꝓpria mā. Si aūt remaneret a mā separata, iam eēt forma intelligibilis actu: z etiā intelligēs nam oēs forme a mā separate sunt tales. ℨ Tertio eēt inconueniens huius sacro. Nā accīsia panis in hoc sacro remanēt: vt sub eis videat corpus chri imō aūt sub ꝓpria specie: sicut supra dictum est. Et ideo dicendum est, q̄ forma substantialis panis non remanet.

Ad primū Ergo dōm. q̄ nihil prohibet arte fieri aliquid cuius forma non est accīs: sed forma ꝑticularis: sicut arte pōt produci rane z serpētes. Talē enim formā non ꝓducit ars virtute propria, sed virtute naturalīū ꝓncipiorū. Et hoc mō producit formā subalem panis virtute ignis: decoquentis mām ex farina z aqua cōfectā.

¶ Ad 2m dōm. q̄ aīa est forma corpis, dāo ei totū ordinē esse perfecti. l. esse z esse corporeum: z esse aiatū: z sic de aliis. Conuertitur igitur forma panis i formā corporis chriſti: secundū q̄ dat esse corpori: eum: nō aūt sm q̄ dat esse aiatū talī aia. ¶ Ad tertiuz dōm. q̄ operationū panis, quedā cōsequunt ipsum ratione accidentiū: sicut immutare sensum. Et tales operationes inueniunt in specieb⁹ panis post cōsecrationē, ꝓpter ipsa accīsia: que remanēt. ℨ Quedā aūt operationes cōsequūtur panem, vel rōne māe, sicut q̄ ꝑuertatur in aliqd vel ratione forme subalis: sic est operatio ꝓpria huius sacri, qua dicit: hoc est corp⁹ meū. ℨ Sed cō, quia ꝓpria forma nō est nisi in ꝓpria mā. Si aūt remaneret a mā separata, iam eēt forma intelligibilis actu: z etiā intelligēs nam oēs forme a mā separate sunt tales. ℨ Tertio eēt inconueniens huius sacro. Nā accīsia panis in hoc sacro remanēt: vt sub eis videat corpus chri imō aūt sub ꝓpria specie: sicut supra dictum est. Et ideo dicendum est, q̄ forma substantialis panis non remanet.

Ad septimū Sic ꝓceditur. Uī q̄ ista ꝑuersio nō fiat in instanti: sed sit successiua. In hac enim cōuersione ꝓtius est substantia panis, et postea substantia corporis Christi. Non ergo vtrunq; est in eodem instanti: sed in duobus instantibus. Sed interquelibet duo instantia est tempus medium. Ergo oportet q̄ hec conuersio fiat secundū successionem temporis, qō est inter ultimum

3.d.3.q.3.co rin.1.1.q 78.a.2. 1.5.co. Et.4.di 13.q.1 a.2.co. 1.a.3.q. 2.p.to. Et.4.5

et VIII. 158

instās quo est ibi panis, z primū instans quo est ibi corpus xpi. ¶ Ꝑ. In omni cōuersione est fieri z factū esse. Sed hec duo nō sunt simul: qr qō sit nō est. qō aūt factū est iā est. Ergo in hac cōuersione est ꝓtius z posterius. Et ita oportet q̄ nō sit instātanea sed successiua. ¶ Preterea. Amb. dicit in lib. de sac. q̄ illud sacramentum, chriſti sermone conficitur. Sed sermo chriſti successiue ꝓfertur. Ergo hec conuersio fit successiue.

Sed cōtra Est. q̄ hec conuersio perficit virtute instituta: cuius est subito operari.

Rñdeo Dōm. q̄ aliqua mutatio est instātanea triplicitra tione. Uno qdez mō ex ꝑte forme, q̄ est terminus mutatiōis. Si enī sit aliq̄ forma. q̄ recipiat magis z mins, succesīue acquirit sbito: sicut sanitas. Et iō q̄ fofa subalis nō recipit magis z mins, inde est q̄ subito sit ei⁹ introductio in mā. ¶ Alio mō ex ꝑte sbti q̄ qnqs successiue ꝑparat ad susceptionē forme: z ideo aqua successiue calefit. ¶ Sñ vero ipm sbm est i vltima dispōne ad formā, subito recipit ipsam: sicut diap hanū subito illuminat. ℨ 3° mō ex ꝑte agēntis, q̄ est infinite virtutis. Uī statim pōt mām ad formā disponere: sicut dr mar. 7. q̄ cū xp̄o dixisset, effeta: qō est adapertre. statim apte sunt aures hois, z solutū est vinculū lingue eius. ℨ Et his trib⁹ rōnib⁹ hec cōuersio est instātanea. Ꝓtio quidē, qr suba corpis xp̄i ad quā terminat ista cōuersio, nō suscipit magis nec⁹ minus. scdo qr in hac cōuersione nō est aliquod subm qō successiue preparetur. tertio q̄ agitur dei virtute finita.

Ad primū Ergo dōm. q̄ quidā nō simplr cōcedūt. qō inter quelibet duo instātia sit ꝑs mediū. Dicūt em q̄ hoc dz locū in duob⁹ instātib⁹ q̄ referunt ad eūdē motū. nō aūt m duob⁹ instātib⁹ q̄ referunt ad diuersa. vī iter instāta qō mēsurat finē quietis, z aliud instās qō mēsurat ꝓncipiū mot⁹ non est ꝑs mediū. Sed in hāc opinionē qō mēsurat ꝓncipiū mot⁹ vel ē pluralitas motū, nō accipit sm quoscq; mot⁹. sed sm primū motū celi, qui est mēsura oīs mot⁹ z quietis. ℨ Et ideo alij dicūt in tpe qō mēsurat motū dependēt ex motu celi. Sunt autez quidā mot⁹, ex motu celi nō dependētes, nec ab eo mēsurati: sicut in ꝓia ꝓte dicti est de motib⁹ angeloꝝ. vī inter duo instātia illis motib⁹ z̄ndēta, nō est ꝑs mediū. Sed hoc nō hz locū in ꝓposito: qr cūius ista cōuersio sm se nō habeat ordinē ad motū celi: cōsequit tñ, platione verboꝝ, quā necesse est motu celi mēsurari. z iō necesse est inter qlz duo instātia circa ista cōuersionē signata, esse tpis mediū. ℨ Quidā ergo dicūt, q̄ instās in quo vltimo ē panis, z instās in quo ꝓio est corp⁹ xp̄i, sunt quidē duo ꝑ cōparationē ad tpis mēsurās. sicut cū due linee se cōtingūt. sunt duo puncta ex ꝑte duarū linearū, vnū aūt punctū ex ꝑte loci cōtinētis. Sed hoc nō est sufficiēs, qr in nea z ꝓcr⁹ corpib⁹, hz solū extrinseca, sicut corpib⁹ locus. ℨ Uī opposita eēnt sil in mā diuersitas rōnis nō variat aliqd ex ꝑte rei. sacerdotē ꝓferunt: ita q̄ vltimū instās, platiōis verboꝝ. ē primū instātia panis, cui⁹ tpis nō est accipe alio⁹ instās, primo ꝓcedentes. 6. phyſi. Et ideo est qdē dare primū instās in q̄ est corp⁹ chri: nō est aūt dare vltimū instās. in q̄ sit ista panis, sz est dare vltimū tpis. Et idē est in mutatiōibus nālib⁹ vt ꝑz ꝑ phm in octauo z factū esse: sicut simul est illuminari z illuminatū esse. Dr. n. in tēruū dōm. q̄ ista cōuersio (sicut dictū est) fit in vltimo instāti ꝓcramentoꝝ formis. Et iō nō seqtur q̄ ista cōuersio sit successiua.

4.di.xj. q.1.a.4

¶ Utrū hec sit falsa, ex pane fit corpus chriſti. Art. 8.

ADoctauū Sic ꝓcedit. Uī q̄ hec sit falsa, ex pane sit corpus chri. q̄ hec cōuersio vī eē miraculosior ē creatio mūdi. in q̄ tñ nō dr. q̄ nō ens conuertit in ens. Ergo vī q̄ et hec sit falsa: ex pane fit corp⁹ chriſti. ¶ Ꝑ. Illud ex quo fit aliquid, potest esse illud. Sed hec est falsa, panis potest esse corpus chriſti. Ergo z hec est falsa, ex pane fit corpus chriſti.

Sed ꝓtra Est. q̄ amb. dicit in lib. de sacramētis, Ubi accedit cōsecratio. de pane fit corpus chriſti.

Rñdeo Dicēdū. q̄ hec conuersio panis in corpus chriſti, ē tū ad aliquid cōuenit cū creatione z cū transmutatione nāli, z ē tū ad aliquid differt ab vtroq;. Est. n. cōe his tribus ordo terminorum. l. vt post hoc sit hoc (in creatione. n. est esse post nō esse in hoc sacramēto, corpus chriſti post ſbam panis: in trāsmutatione nāli albū post nigrū vel tignis post aerē) z q̄ ꝑdicti termini nō sint simul. ¶ Conuenit ār conuersio de. q. tūc loq̄mur. cū creatione: qr in neutra earū est aliq̄ cōe ſbm vtriq; extremoꝝ. cuius ꝑtium apparet in omni transmutatione nāli. ℨ Conuenit vero hec cōuersio cū trāsmutatione nāli in duob⁹: hz nō sit. ꝑmo quidē, qr in vtraq; vnū extremoꝝ trāsit i aliud (sicut panis in corp⁹ chri: z aer in ignē) nō aūt nō ens conuertit in ens. Alr tñ hoc accidit vtrobiq; nā in hoc sacro tota suba panis trāsit in totum corpus chri: sed in transmutatione nāli: mā vnius suscipit formā alterius, ꝓtioli forma deposita. Secdo conuenit ūtin hoc, q̄ vtrobiq; remanet aliquid idem, qō nō accidit in creatione. Differēret tñ: nam in trāsmutatione nāli remanet eadē mā vel ſbm, in hoc aūt sacro remanēt eadē accīsia. ℨ Et ex his pōt accipi qualr differēter in talibus loqui debeamus. Qz enī in nullo ꝓdictoꝝ trīū, extrema sunt simul. iō in nullo eoꝝ pōt vnū extremū de alio ꝓdicari p verbū substantiuū ꝓsentis tpis: non enī dicim⁹, non ens est ens: vel panis est corpus chri: vel aer est ignis, vel albū est nigrum. Propter ordinē vero extremoꝝ possumus vti in oībus hac ꝓpōne ex. que ordinē designat: possum⁹ enī vere z ꝓprie dicere, q̄ ex ente fit ens, z ex pane corp⁹ Christi, z ex aere ignis: vel ex albo nigrum. Quia vero in creatione vnum extremoꝝ non transit in alterum, nō possumus in creatione vti verbo conuersionis. vt dicamus q̄ non ens conuertitur in ens. Quo tamen verbo vti possumus in hoc sacramento, sicut z in transmutatione naturali. Sed quia in hoc sacramento tota ſba in totam ſbam muratur: propter hoc hec conuersio ꝓprie trāsſubstātiatio vocat. ¶ Rursus quia huius couersionis nō est accipere aliquod subiectū, ea que verificātur in conuersione nāli rōne ſbti, nō sunt cōcedēda in hac conuersione. Et primo quidē manifestū est, q̄ potentia ad oppositū, consequitur ſbm: rōne cuius dicimus, q̄ albū pōt esse nigrū. et aer pōt esse ignis: licet hec nō sit ita ꝓpria sicut prima. Nā ſbm albi (in quo est potentia ad nigredinē) est tota substātia albi, non enim albedo est pars eius: subiectuz autem forme aeris est pars eius: vnde cum dicitur: aer potest esse ignis: verificatur ratione partis q̄ synecdochē. Sed in hac cōuersione, z similiter in creatione, quia nullum est subiectū, non dicitur q̄ vnū extremū possit esse aliud: sicut q̄ nō ens possit esse ens: vel q̄ panis possit esse corpus chriſti. Et eadem rōne non potest ꝓprie dici, q̄ de nō ente fiat ens: vel q̄ de pane fiat corpus chriſti: quia hec ꝓpositio de. designat causam consubstantialem: que quidem cōsubstātialitas extremoꝝ, in transmutationibus naturalibus attenditur penes conuenientiam in subiecto. Et simili ratione nō conceditur, q̄ panis erit corpus chriſti, vel q̄ fiat corpus Chriſti: sicut neq; conceditur in creatione q̄ non ens erit ens: vel quod non ens fiat ens: quia hic modus loquendi verificatur in transmu-

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super.q.76.articulum primum.

Nitrnlo ꝓmi ar.1y tot⁹ chr̃s importat ci⁹ diuinitatẽ z hũanitatẽ:aiam z corp⁹:partes q̃ corpis oẽs. ¶ In corpe eiꝰdẽ ar.bubiũ occurrit ex ourã.i.4.sen.dt.10.q.2.ꝑtra hãc ꝓponẽ cõem arguẽte.ſ.Si aliq̃ dno sunt realr ꝓiũcta:vbicũq̃ ẽ vnũ realr:op3 ẽ reliquũ eẽ.Solnit em ꝓmo cã:dicẽs eẽ verã de existia in loco locatr: non aũt de

tationib⁹ nãlibus rõne ſtbi: puta cũ dicim⁹ q̃ albũ fit nigrũ,vel albũ erit nigrũ.ſ.Quia tñ in hoc sacro:fcã ꝓuerſiõe:aliq̃d idem manet.ſ.accſtia panis(vt supra dcm est)fz quã dã ſilitudinẽ alique harũ locutionũ ꝓtr̃ ꝓcedi.ſ.q̃ panis sit corpus Chr̃i: vel panis erit corp⁹ chr̃i,vel de pane fit corp⁹ chr̃i. Ut nomine panis nõ intelligat ſba panis.ſz in vtl hoc q̃ſ sub ſpẽb⁹ panis cõtinet:ſub q̃b⁹ pu⁹ cõtinet ſba panis,z postea corpus chr̃i.

Ad ꝓmũ Ergo dõz.q̃ illud er q̃ aliq̃d fit.q̃uq̃ q̃dẽ importat simul fm cũ vno extremoꝝ trãsmutationis:sicut cũ dr: ex albo fit nigrũ:z sic etiã dici põt:hoc fit illud.i. albũ fit nigrũ. Quq̃ fz importat ſolũ oppolitũ vel extremũ:sicut cũ dr:ex mane fit dies:z sic nõ concedit q̃ ḧ fiat illud.i.q̃ mane fiat dies. Et ita ẽt in propoſito:ly ꝓuie dicat,q̃ ex pane fiat corpus chr̃i:nõ tñ propie dr,q̃ panis fiat corp⁹ chr̃i nisi fm quãdã ſilitudinẽ,vt dictũ est. ¶ Ad fm dz,q̃ illud er q̃ fit aliq̃d, q̃uq̃ ertt illud pp fm q̃ ſ ipostat. Et tñ cũ hui⁹ uerſiois ſ fit aliq̃d fm:nõ ẽ ſilis rõ. ¶ Ad ter tiũ dm q̃ in hac cõuerſiõe ſunt plura difficilia ꝯ tu creatiõe:in q̃ ḧ ſolũ difficile ẽ,q̃ aliq̃d fit ex nihilo:q̃ tñ ꝓtinet ad ꝓpriũ modũ produ ctionis ꝓme cãe.q̃ nihil aliũ ꝓsupponit. Sz remanet ſba panis z vini ꝑfcio: put ligſtatur p̃ ꝑba fourne:q̃ sunt effectiua in ḧ sacro:ſic ẽt in ceteris:puta cũ dr.hoc ẽ corp⁹ meũ.vl hic est sanguis me⁹.ſ.Exnãli aũt ꝓcom⁹tãtia cl hoc sacro: illud q̃ realr est cõiũctũ ei in q̃ dicta uerſio terminat. Si em aliqua duo sunt realr conjuncta, vbicunq̃ est vnũ realr, op3 z aliud esſe. Sola em opatiõe aie discernuntur:que realiter sunt conjuncta.

remaneat in hoc sacro, quando miraculose apparet sub ſpecie pueri vel carnis.

¶ Utrũ tot⁹ chr̃s ꝓtineat sub ḧ sacro. Ar.1.

Ad ꝓmũ Sic procedit. Ur q̃ non tot⁹ chr̃s cõtineatur sub hoc sacro. Chr̃s em icipit ẽe in hoc sacro p cõuerſionẽ panis z vini:sicut dictũ est. Sz manifestũ est,q̃ panis z vinum nõ ꝑsit conuerti, neq; in diuinitatẽ chr̃i, neq; in eius aiam. Cũ ergo chr̃s existat ex tribus ſubstantijs.ſ.diuinitate,aia z corpe (vt supra habitũ est) vꝰ q̃ totus chr̃s nõ ſit sub hoc sacramẽto. ¶ Ꝫ. Chr̃s est in hoc sacro. fm q̃ cõpetit refectioni fidelũ, q̃in cibo z potu cõ ſiſtit:sicut supra dictũ est. Sz dñs dicit Joã. 6.caro mea vere est cibus,z sanguis me⁹ vere est potus. Ergo ſolũ caro z sanguis chr̃i cõtinet in ḧ sacro. Sũt aũt multe alie ꝑtes corporis Chr̃i: puta neruli:ossa z alia hmõi. Nõ ergo tot⁹ chr̃s ꝓtinet sub hoc sacro. ¶ Ꝫ. Corpus maioris ẽtitatis nõ ꝑt totũ cõtineri sub minoris ẽtitatis mẽſura. Sz mensura panis z vini consecrati:est multo minor q̃ ꝓpria mẽſura corpis chr̃i. Non ꝑt ergo esse q̃ totus chr̃stus sub hoc sacro ꝓtineat.

Sed cõtra Est.q̃ amb dicit in li. de offic⁹s. Jn illo sacramento Chr̃stus est.

Rndeo Dõm.q̃ olno neẽe est ꝓfiteri fz fidẽ catholicã,q̃ tot⁹ chr̃stus sit in hoc sacro. Sciẽdũ tñ,q̃ aliq̃d chr̃i est in ḧ sacro dupl̃r. Uno mõ q̃ſi ex vi sacr̃i: alio mõ ex nãli ꝯcomitãtia. ſ. Ex vi q̃dẽ sacri est sub ſpẽbus hui⁹ sacr̃i,id in q̃b directe cõuertit ſba panis z vini ꝑfcio: put ligſtatur p̃ ꝑba fourne:q̃ sunt effectiua in ḧ sacro:ſic ẽt in ceteris:puta cũ dr.hoc ẽ corp⁹ meũ.vl hic est sanguis me⁹. ſ. Exnãli aũt ꝯcomitãtia ẽt hoc sacro: illud q̃ realr est cõiũctũ ei in q̃ dicta uerſio terminat. Si em aliqua duo sunt realr conjuncta, vbicunq̃ est vnũ realr ter, op3 z aliud esſe. Sola em opatiõe aie discernuntur:que realiter sunt conjuncta.

Ad ꝓmũ Ergo dõm.q̃ q̃ cõuerſio panis z vini non terminat ad diuinitatẽ vel aiam chr̃i,ꝯ ſis est q̃ diuinitas vel aia chr̃i nõ ſit in hoc sacro ex vi sacr̃i sz ex reali cõcomitãtia. Quia em diuinitas corpus assumptũ numq̃ deposuit: vbicunq̃ est corpus chr̃i necesse est z ei⁹ diuinitatẽ esse. videtur in hoc sacro neẽe est esse diuinitatem chr̃i concomitantẽ ei⁹ corp⁹. Jam in symbolo ephesino legit. Participes efficimur corporis z sanguinis chr̃i:nõ vr cõem carnem ꝓcipientes:nec viri ſcstificati z verbo conjuncti

ad affect⁹ dim̃ſion⁹ ſilis:nõ extẽdit ad extẽſionẽ dim̃ſionũ: ſicut extẽdebat ꝓ illas ſuba panis ex hoc q̃ afficiebat illius vt ſubm ipsarum. ¶ Cõclude ergo z tenc/q̃ ſubam ꝓ modũ ſube ẽxistere in aliq̃: ẽ ſbam indiuisibilr esse in illo. Et nõ dico ſubam esse indiuisibilẽ:ſed ſubam esse indiuisibiliter in illo:hoc est ſubam ſe hr̃e ad illud indiuisibiliter.z nõ quantitatiue seu diuisibiliter:hoc est coextẽſe:sicut quãtitas locati coextendit ẽtitati loci.

¶ Super arti.2.

Ra.1.ar.circa id q̃s in calce corpis dr:ſi ent erat in rei ẽtate chimera potius quã dubitatio ex ſco.in di.10.q.4.4.ſ sen.or currit,tenẽte q̃ non sequit̃ sim⁹ nec̃lio:ſi corpus rpi hz ꝓtes ꝓprietates suas ſb nõ facr̃ali: q̃ hẽat eas sub exr̃tia nãli. Et intm ꝓcedit/ q̃ ponit q̃ an incarnatiõnẽ ẽbi dei potuit ita ẽe enchar̃a fuisse sicut z nũc:z ḧ fã ẽtũ ad ſignationes q̃ ẽtũ ad rẽ ſignata z contentam. Et rurſ⁹.ſi corp⁹ ẽt annihilaret fm ſuã ẽe nãle: enchar̃a th vere posset manere ẽt ẽtũ ad rẽ cõtẽtã:ſi th corp⁹ rpi corrũperet corruptiõe nãli: puta q̃ forma corporeitatis separaret a mã ꝓtia) nõ remaneret enchar̃a quo ad rẽ cõtentã. Et fundamẽtum scoti ſ:q̃ exr̃tia alicuius ẽ indifferẽs ad duos modos.ſ.nãle et sacr̃ale:ergo põt hr̃i sub vno sine altero. Et ſi dicat inquit ſco.q̃ maior ꝓpositio intelligit q̃ neuter modus depẽdet ab altero:modꝰ aũt sacr̃alis depẽdet a nãli. Sz exr̃entia sub mõ nãli nõ est de essentia exr̃tie sub mõ sacr̃ali/ q̃ ponit q̃ an incarnatione ẽbi dei potuit ita ẽe enchar̃a fuisse sicut z nũc:z ḧ fã ẽtũ ad ſignationes q̃ ẽtũ ad rẽ ſignata z contentam. Et rurſ⁹.ſi corp⁹ ẽt annihilaret fm ſuã ẽe nãle: enchar̃a th vere posset manere ẽt ẽtũ ad rẽ cõtẽtã:ſi th corp⁹ rpi corrũperet corruptiõe nãli: puta q̃ forma corporeitatis separaret a mã ꝓtia) nõ remaneret enchar̃a quo ad rẽ cõtentaz. Et fundamẽtum scoti ſ:q̃ exr̃tia alicuius ẽ indifferẽs ad duos modos.ſ.nãle et sacr̃ale:ergo põt hr̃i sub vno sine altero. Et ſi dicat inquit ſco.q̃ maior ꝓpositio intelligit q̃ neuter modus depẽdet ab altero:modꝰ aũt sacr̃alis depẽdet a nãli. Sz exr̃entia sub mõ nãli nõ est de essentia exr̃tie sub mõ sacr̃ali/ q̃ ponit q̃ an incarnatione ẽbi dei potuit ita ẽe enchar̃a fuisse sicut z nũc:z ḧ fã ẽtũ ad ſignationes q̃ ẽtũ ad rẽ ſignata z contentam. Et rurſ⁹.ſi corp⁹ ẽt annihilaret fm ſuã ẽe nãle: enchar̃a th vere posset manere ẽt ẽtũ ad rẽ cõtẽtã:ſi th corp⁹ rpi corrũperet corruptiõe nãli: puta q̃ forma corporeitatis separaret a mã ꝓtia) nõ remaneret enchar̃a quo ad rẽ cõtentaz. Et fundamẽtum scoti ſ:q̃ exr̃tia alicuius ẽ indifferẽs ad duos modos.ſ.nãle et sacr̃ale:ergo põt hr̃i sub vno sine altero. Et ſi dicat inquit ſco.q̃ maior ꝓpositio intelligit q̃ neuter modus depẽdet ab altero:modꝰ aũt sacr̃alis depẽdet a nãli. Sz exr̃entia sub mõ nãli nõ est de essentia exr̃tie sub mõ sacr̃ali/ q̃ ponit q̃ an incarnatione ẽbi dei potuit ita ẽe enchar̃a fuisse sicut z nũc:z ḧ fã ẽtũ ad ſignationes q̃ ẽtũ ad rẽ ſignata z contentam. Et rurſ⁹.ſi corp⁹ ẽt annihilaret fm ſuã ẽe nãle: enchar̃a th vere posset manere ẽt ẽtũ ad rẽ cõtẽtã:ſi th corp⁹ rpi corrũperet corruptiõe nãli: puta q̃ forma corporeitatis separaret a mã ꝓtia) nõ remaneret enchar̃a quo ad rẽ cõtentaz. Et fundamẽtum scoti ſ:q̃ exr̃tia alicuius ẽ indifferẽs ad duos modos.ſ.nãle et sacr̃ale:ergo põt hr̃i sub vno sine altero. Et ſi dicat inquit ſco.q̃ maior ꝓpositio intelligit q̃ neuter modus depẽdet ab altero:modꝰ aũt sacr̃alis depẽdet a

ſ.q.75. a.1.ad.5 Et.4.di ſtinc.10. ar.1. Et ḣl.7. ar.3. Et 10.6. lec.6.ſi.

ſq̃.78. ar.6.ad 2m.q. 79.ar.1. ad.2. Et.q.90 artic.12. ad.3. Et.4.d. 13.q.2. ar.1.q.1. ad 5cd3. Et30.6. 1.c.2. Et.1.co. 1.lec.6. in.2.

nãli. Sz exr̃tia sub mõ nãli nõ est de essentia exr̃tie sub mõ sacr̃ali/ q̃ ponit q̃ an incarnatione ẽbi dei potuit ita ẽe enchar̃a fuisse sicut z nũc:z ḧ fã ẽtũ ad ſignationes q̃ ẽtũ ad rẽ ſignata z contentam. Et rurſ⁹.ſi corp⁹ ẽt annihilaret fm ſuã ẽe nãle: enchar̃a th vere posset manere ẽt ẽtũ ad rẽ cõtẽtã:ſi th corp⁹ rpi corrũperet corruptiõe nãli: puta q̃ forma corporeitatis separaret a mã ꝓtia) nõ remaneret enchar̃a quo ad rẽ cõtentaz. Et fundamẽtum scoti ſ:q̃ exr̃tia alicuius ẽ indifferẽs ad duos modos.ſ.nãle et sacr̃ale:ergo põt hr̃i sub vno sine altero. Et ſi dicat inquit ſco.q̃ maior ꝓpositio intelligit q̃ neuter modus depẽdet ab altero:modꝰ aũt sacr̃alis depẽdet a nãli. Sz exr̃entia sub mõ nãli nõ est de essentia exr̃tie sub mõ sacr̃ali/ q̃ ponit q̃ an incarnatione ẽbi dei potuit ita ẽe enchar̃a fuisse sicut z nũc:z ḧ fã ẽtũ ad ſignationes q̃ ẽtũ ad rẽ ſignata z contentam. Et rurſ⁹.ſi corp⁹ ẽt annihilaret fm ſuã ẽe nãle: enchar̃a th vere posset manere ẽt ẽtũ ad rẽ cõtẽtã:ſi th corp⁹ rpi corrũperet corruptiõe nãli: puta q̃ forma corporeitatis separaret a mã ꝓtia) nõ remaneret enchar̃a quo ad rẽ cõtentaz.

¶ Et ſpẽbus ꝓtinet:q̃ ſpẽs erant etiã ante consecrationẽ.ex q̃ est virt⁹ hui⁹ sacr̃i. Si ergo nihil ꝓtinet sub vna ſpẽ q̃ nõ ꝓtineat sub alia, fz tot⁹ chr̃s ꝓtinet sub vtraq̃ .vꝰ q̃ altera illaz ſupꝑfluat in hoc sacro. ¶ Ꝫ. Dictũ est,q̃ sub nosꝰ carnis oẽs alie ꝑtes corpis cõtinentur:sicut ossa,neruli,z alia hmõi. Sz sanguis est vna ꝑtiũ humani corpis:sicut ꝑz p ari. in li.de aiali. Si ḡ sanguis chr̃i cõtinet sub ſpẽ panis,sicut ꝓtinent ibi alie ꝑtes corporis,nõ deberet seorsum sanguis consecrari, sicut neq; seorsum ꝓcerar aliq̃ alia pars corpis. ¶ Ꝫ. Cõ ita sacr̃ũ est,sterũ fieri nõ ꝓtest. Sz corpus chr̃sti tã incepit esse in hoc sacro ꝑ cõsecrationẽ panis. Ergo nõ põt ẽe q̃ de nouo incipiat ẽe ꝑ cõsecrationem vini. Et ita sub ſpẽ vini nõ cõtinebit corpus chr̃sti,z per ꝯſis nec totus chr̃stus. Non ergo sub vtraq̃ specie totus chr̃stus continetur.

Sed ꝓtra Est.q.1.co.1.ſuper illud.z calicẽ, dicit gl. q̃ sub vtraq̃ ſpẽ.ſ.panis z vini:idem sumit. Et ita videt sub vtraq̃ specie totus Chr̃s esse.

Rndeo Dõm, certissime tenẽdũ eẽ, q̃ sub vtraq̃ ſpẽ sacr̃i totus est chr̃s:alr tñ z alr. Nã sub ſpẽb⁹ panis est quidẽ corp⁹ chr̃i ex vi sacr̃i,sanguis aute ex reali cõcomitãtia:sicut supra dcm est de alia z diuinitate chr̃sti. Sub ſpẽbus vero vini, est quidẽ sanguis chr̃i ex vi sacr̃i,corp⁹ aũt rpi ex reali cõcomitãtia:sicut aia z diuinitas:eo q̃ nunc sanguis chr̃i nõ est ab eius corpore separatus:sicut fuit tẽpore passionis z mortis. Unde si nunc fuisset hoc sacr̃m celebratum sub ſpẽbus panis, fuisset corpus chr̃i sine sanguine,et sub ſpẽbus vini:sanguis sine corpore:sicut erat in rei veritate.

Ad ꝓmũ Ergo dõm.q̃ ẽjus totus chr̃sti⁹ sit sub vtraq̃ ſpẽ nõ tñ frustra. Nã ꝓmo quidẽ hoc valet ad repitãdã passionẽ chr̃i:in qua seorsum fuit sanguis a corpore ſeparatus:ꝛſi z in forma consecrationis sanguinis,sit mẽtio de eius effusione.

¶ Utrum totus rpus cõtineatur sub vtraq̃ specie huius sacramenti. Artı.2.

Ad scdm Sic procedit. Uidet q̃ non tot⁹ rpus cõtineat.li.hoc ẽst sacr̃s ad salutẽ fidelium ordinatur, non virtute specierum, sed virtute eius quod sub

sco.nõ valet.q̃ respect⁹ depẽdet ab aliq̃ nec est de essentia ei⁹ nec cã ei⁹:depẽdet ẽm a termino seu ad terminũ:z nõ põt ẽe sine termino q̃ nec ẽ de ẽntia ei⁹ nec cã ei⁹. Et sic ẽ fmo de toto ḣ.ſ.re exr̃te seu re ꝓnte:tũc fm ẽ aliꝰ ꝓ ꝓ ꝓte:q̃ de ẽntia rei ꝓntis facr̃i ẽ ꝓamet res ꝓnis.ſ.corp⁹ rpi hñs suũ ẽ nãle. ¶ Et quũ Ꝫ ḣ sophisticẽ instãt si corpus rpi hñs suũ ẽ nãle ẽt res enchar̃istie:ergo ibi modũ cẽndi nãle i. exr̃entiuũ:clarissima ꝑz rñsio/q̃ mutat res ꝓnis modũ ꝓntie. Est ſicdẽ res ꝓnis enchar̃istie modꝰ ꝓi nãlis:ſz modꝰ ꝓntie nõ ẽ modꝰ ille nãlis:ſz modꝰ sacr̃alis. Et ꝓpea dicim⁹,q̃ ẽ de ẽntia rei ꝓntis:z nõ dicim⁹ q̃ ẽ de ẽntia modi ꝓntie. ¶ Ad 3m dz/q̃ corp⁹ rpi verũ i suo ẽ nãli: ẽ eucharistia z facr̃s z res sacr̃i:vt ꝑz in magro sen. 4.li.di.8.z ang. ibidẽ allegato. ¶ Ad 4m sustinẽdo rñsionẽ recitatã:dz q̃ termin⁹ seu funct⁹m re⁹ ꝓntie q̃ corp⁹ rpi in ẽ in nãli. ¶ Et ad ꝓbnẽ i oppm: dz q̃ omittit manifeste sophisma figure dictionis:q̃uerẽdo a re ad modũ rei:ḣ ẽ a re ꝓnte ad modũ ꝓntie:a re ꝓtea ad modũ q̃ ꝓtinet. Exr̃ta em corpis rpi in suo mõ nãli:ẽ res ꝓmo ꝓtea z figta: dicẽte ch⁹o: ḣ ẽ corp⁹ meũ:dbo em corp⁹ meũ/sine addit̃one aliꝰ: peuldubio fiũt corp⁹ suũ in hoc eẽ nãli. Modꝰ aũt q̃ ꝓtinet:nõ ẽ res figta nec̃ cẽta i hoc sacro:ſz modꝰ ꝓtinẽdi. Et ꝓpter nõ valere argumẽtũ:corp⁹ chr̃i nõ cõtinet mõ nãli,i.exr̃entiuo:q̃ res ꝓtea nõ ẽ ipse modꝰ nãlis z exr̃entia corpis chr̃i:vt ꝑz. ¶ Et hinc manifestũ ẽ/chimer sẽk:q̃ ãi incarnationem chr̃i potuerit dr̃e esse hoc sacr̃m sicut nũc:dato em q̃ dr̃ potuisset effice:e sub accñtib⁹ panis eum dr̃ respectũ ꝓntie q̃ nũc fieri dr:nulla tñ res inueniret ꝓpterea ꝓnis:q̃ nec corp⁹ chr̃i q̃ nõ erat:nec alia res. Et ꝓpterea falsa fuisset hec ꝓpositio/hoc est corp⁹ meũ:nulla em alia veritatis eius rõ assignatur nisi quia hoc est corp⁹ illud q̃ ẽt in celo:ita q̃ illud q̃ ẽt in celo:veraciter cõtinetur sub specie panis: ac per hoc si corpus chr̃i quod est in celo in ſcipso annihilaretur:nullum remaneret fundamentũ veritatis huius/hoc est:corpus meum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

sup articuli tertiū. ꝛ Sedō hoc est cōueniens vsui hui⁹ sacr̄is: vt seorsum exhibeat fidelib⁹ corp⁹ xp̄i in cibū ꝛ sanguis in potū. ¶ Tertio quantū ad effectum: sm q̄ supra dictū est, q̄ corp⁹ exhibet pro salute corporis, ꝛ sanguis pro salute aie.

¶ Ad secundū dicendū, q̄ in passione xp̄i, cuius hoc sacr̄m est memoriale, non fuerunt alie partes corpis abinuicez separate, sicut sanguis: sed corp⁹ indissolutū permansit: sm q̄ legit exo. 12. nec os illius confringetis &c. Et ideo in hoc sacro seorsum cōsecratur sanguis a corpe: nō autē aliqua alia ps ab alia.

¶ Ad tertiū dōm. q̄ sicut dictū est, corpus xp̄i nō est sub spē vini ex vi sacr̄i sed ex reali concomitantia. Et nō p cōsecrationē vini, non fit ibi corpus xp̄i per se, sed concomitanter.

¶ Utrum sit totus xp̄s sub qualibet parte speciei panis vel vini. Arti. 3.

4.di.10, dc n̄ā sua intrinseca est divisibilis: ꝛ quātitas corpis xp̄i nō pōt cōparari ad quātitatē hostie indiuisibiliter: hoc est vt sit tota sub toto ꝛ tota sub qualibet parte.

¶ Sedō. Ubicūq; est suba I se realiter: ibi ē substantialit: q̄ iste mod⁹ ē ab ea ī separabilis: ꝛ sīl vbicūq; est q̄titas in se realiter ibi ē quātitatiue: q̄ iste mod⁹ ē īseparabilis a q̄titate: non ē ē xp̄i q̄titas p modū sube in hoc sacro.

¶ Circa rōnē 3o in ōtrā reddītā: q̄ sez ex vi sacr̄i sola corporis xp̄i sb̄a cōtinet sub hostia: q̄titas aūt cōmitāter: scot⁹ 1.4. sen. di. 10. q. 1. impiobando occurrit: sic arguēs. Uniūsq; rei ne sit p̄⁹ mens⁹ terminus quātitatiuus siue sedō: si tñ est ibi: hz ppriates suas q̄ sibi necessario ꝛ nāliter cōueniunt: q̄ q̄titas corpis xp̄i sit ut p⁹ terminus quātitatiuus. Cōsequentia clara: ꝛ añs p̄bat dupl̄r: sez exēplo ī rōe. Exēplū est: q̄ si deus vel nā cāet subz q̄titatis cōmitta q̄ q̄titas cōmitet sb̄am: nihilominus q̄titas hēbit suū modū nāle. vñ apparet q̄ cōcomitantia non mutat modū nāleꝫ q̄titatis cōcomitātis. Rō vero ē: q̄ diuersa hītudo a d agēs (sez p̄maria vl secdaria: mediata vel imediata) non variat nām rei dum tñ p̄ducatur: ergo nec carebit q̄titas suo modo nāli, ppter hoc ſſ q̄ nō est p̄⁹ mens⁹ terminus quātitatiuus: dum tñ sit ibi realiter siue p̄mo siue concomitanter per illam p̄uerſionē.

¶ Duran. vero alia p̄ma cōtra hāc ratiōem facit: dicēs q̄ nō ē ibi q̄titas dimēsiua corpis xp̄i: sed ē ibi sb̄a corpis xp̄i sine q̄titate dimēsiua. Et ad rōnē in ōtrā dicit: q̄ sb̄a corpis xp̄i ē ibi sine q̄titate dimēsiua ex vi sacr̄i, q̄titas aūt dimēsiua ex vi realis concomitantie: corpus xp̄i sic est in hoc sacro per modū sube. ī. per modum quo suba est sub dimēsionib⁹: nō aūt per modū dimensionū. ī. nō per modū illū quo q̄titas dimensiua alicuius corporis, est sub q̄titate dimensiua loci. Manifestū est aūt, q̄ nāliter tota est sub qualibet parte dimensionatę sub quibus continet: sicut sub qualibet pte aeris est tota natura aeris, ꝛ sub qualibet pte panis est tota nā panis. Et hoc indifferenter sine sint dimensionea actu diuise (sicut cū aer diuidit: vel panis secatur) vel etā sint actu indiuise, diuisibiles vero potentia. Et ideo manifestū est, q̄ totus xp̄s est sub qualibet parte spēi panis: etiā hostia integra manēte, ꝛ nō solū cū frāgit: sicut q̄dā dicūt: ponētes exēplū de imagine q̄ apparet in speculo, q̄ apparet una in speculo integro, speculo autē fracto apparēt singule i singulis partib⁹. Nō quidē non est simile: q̄ multiplicatio hmōi imaginū, accidit in speculo fracto p̄ter diuersas reflexiones ad diuersas p̄tes speculi: hic aūt nō est nisi vna consecratio, propter quam corpus christi est in hoc sacro.

Ad p̄mū Ergo dōm. q̄ numer⁹ sequit diuisiones. Et ō quandiu q̄titas manet indiuisa actu, nec̄ suba alicuius rei est pluries sub dimēsionibus p̄priis, nec̄ corp⁹ xp̄i sub dimēsionibus panis: ꝛ p̄ cōsequens nec̄ infinities: sed totiēs in quot partes diuidit. ¶ Ad ſm dōm. q̄ illa determinata distātia partiū i corpe organico, fundat super q̄titate dimensiua: ipsa aūt nō sūbe p̄cedit ens ā q̄titatē dimensiuā. Et q̄ cōuersio subē panis, directe terminat ad subam corpis xp̄i, ſm cui⁹ mo⁹ ppue ꝛ directe est in hoc sacro corp⁹ xp̄i, talis distantia partiū est quidē in, ipso corpe xp̄i vero: sed nō ſm hāc distantiā cōparat ad hoc sacr̄m. sed ſm mo⁹ sue subē: sicut dictū est.

¶ Ad tertiū dōm. q̄ rō illa, procedit de nō corporis quā hz ſm quantitatē dimēsiuā. Dictū est autem. q̄ corpus xp̄i cōparat ad hoc sacramentū, non rōne quantitatis dimensiue: sed ratione sue subē: sicut dictum est.

¶ Utrum tota quantitas dimensiua corporis Christi sit in hoc sacramento. Arti. 4.

Ad quartū Sic procedit. Uidet q̄ nō tota q̄titas dimēsiua corpis xp̄i sit i hoc sacro. Dictū est enim, q̄ totū corpus chusti cōtinet sub qualibet parte hostie consecrate. Sed nulla q̄titas dimēsiua tota cōtinetur in aliquo toto, ꝛ in qualibet pte ei⁹. Ergo est impole q̄ tota quātitas dimēsiua corporis xp̄i cōtineat in hoc sacramento.

¶ Ꝑ. Impole est duas q̄ātitates dimensiuas esse simul, etiam si vna sit separata ꝛ alia in corpore nāli: vt p̄z per p̄m i. ꝛ. meta. Sed in hoc sacro remanet q̄titas dimēsiua panis: vt sensu apparet. Nō ergo est ibi q̄titas dimensiua corporis xp̄i. ¶ Ꝑ. Si due q̄ātitates dimensiue inequales, iuxta se ponantur: maior extenditur vltra minorē. Sed q̄titas dimensiua corporis xp̄i, est multo maior q̄ quantitas dimensiua hostie cōsecrate: ſm omnē dimēsionē. Si ergo i hoc sacro sit quantitas dimensiua corpis xp̄i cū q̄titate dimensiua hostie: quantitas dimensiua corporis xp̄i extenderet vltra quantitatez hostie. Que tamen nō est sine suba corporis christi. Ergo suba corporis xp̄i erit in hoc sacro etiā preter spēs panis. Quod est inconueniens: cū suba corpis xp̄i nō sit in hoc sacramento: nisi per consecrationem panis: vt dictum est. Impole ergo videt. q̄ tota quantitas dimensiua corpis xp̄i sit in hoc sacro.

Sz ctra Quātitas dimensiua corporis alicui⁹, nō sepat ſm eē a ſba ei⁹. Sz in hoc sacro ē tota ſba corporis xp̄i: vt supra habitū ē. Ergo tota quātitas dimensiua corpis xp̄i est in hoc sacro.

Rñdeo Dōm. q̄ (sicut supra dictū ē) dupl̄ aliquid xp̄i est in hoc sacro. Uno mō ex vi sacr̄i: alio mō ex reali cōcomitantia. Ex vi quidez sacr̄i quantitas dimensiua corporis xp̄i non est in hoc sacro. Ex vi enim sacr̄i est in hoc sacro illud in q̄s directe conuersio terminat. Conuersio aūt que fit i hoc sacro, directe terminat ad ſbam corporis xp̄i: nō aūt ad dimensiones eius. Quod p̄z ex hoc, q̄ quantitas dimēsiua panis remanet facta consecratione, sola suba panis transeunte. Et tamen suba corporis xp̄i, realr nō denudat a sua q̄titate dimēsiua: ꝛ ab alijs accſtib⁹, ide ē q̄ ex vi realis cōcomitātie, est in hoc sacro tota quantitas dimensiua corporis christi, ꝛ omnia accidentia eius.

Ad p̄mū Ergo dōm. q̄ modus essendi cuiuslibet rei determinat ſm id q̄ est ei p se, nō aūt ſm id q̄ est ei p accidēs: sicut corpus est in visu ſm q̄ est albū, nō aūt ſm q̄ est dulce. Iz idē corpus sit albū ꝛ dulce, vnde ꝛ dulcedo est in visu ſm modū albedinis, non ſm modū dulcedinis.

¶ Quia igitur ex vi huius sacramēti est in alta ri suba corporis xp̄i, q̄titas aūt dimensiua eius est ibi cōcomitanter ꝛ quasi p accidēs, ideo q̄titas dimēsiua corporis christi est in hoc sacro, nō ſm p̄pium modū (vt. ī. sit tota toto, ꝛ singule ptes in singulis ptib⁹) sed per modū sube, cuius nā est tota in toto, ꝛ tota in qualibet pte. ¶ Ad ſcōm dōm. q̄ duę q̄titates dimēsiue nō p̄nt nāliter simul esse in eodē ta q̄ vtraq; sit ibi ſm p̄pium modū q̄titatis dimēsiue. In hoc aūt sacro q̄titas dimēsiua panis est ſm p̄pium modū. ī. ſm commensurationem quandā: non aūt q̄titas dimensiua corporis christi, sed est ibi per modum sube, vt dcm̄ est. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ q̄titas dimēsiua corporis christi nō est in hoc sacro ſm modū commensuratiōis. qui est p̄pius q̄titatis: ad quē pertinet q̄ maior q̄titas extendatur vltra minorem: sed est ibi per modum ſubē dictum.

¶ Utrum corpus Christi sit in hoc sacramento sicut in loco.

Articulus quintus.

Ad quintū Sic procedit. Uidet q̄ corpus xp̄i sit in hoc sacro sicut in loco. Esse em̄ in aliquo diffinitiue vel circūscriptiue, est pars eius q̄ est ei in loco. Sed corpus xp̄i sit videt esse diffinitiue in hoc sacro (q̄ ita est vbi sunt species panis vel vini. q̄ non est in alio loco altaris) videt etiā ibi esse circūscriptiue: q̄ ita continetur superficie hostie cōsecrate. q̄ nec excedit nec excedit. Ergo corpus xp̄i est in hoc sacramento sicut in loco.

¶ Ꝑ. Locus speciē panis nō est vacuus (natura em̄ nō patit vacuum) nec est ibi ſba panis. vt supra habitū est. sed est ibi solū corpus xp̄i. q̄ corp⁹ xp̄i repler locū illi⁹. Sz oē q̄ replet locū aliquē. est in eo localiter. Ergo corpus xp̄i est in hoc sacro localr. ¶ Ꝑ. Si cut dcm̄ est, in hoc sacro est corpus xp̄i cuz sua q̄titate dimēsiua, ꝛ cū oib⁹ suis accſtibus. Sz esse in loco, est accſis corporis: vñ ꝛ vbi cōnumerat mn. nouē genera accſitiuz. Ergo corpus xp̄i est in hoc sacro localiter.

Sed ꝫ Est. q̄ opz locū ꝛ locatuz esse equalia: vt patet per p̄m in 4. phys. Sed locus vbi est hoc sacramētū, est multo minor q̄ corpus xp̄i. Ergo corp⁹ chusti non est in hoc sacro sicut in loco.

Rñdeo Dicēdū, q̄ (sicut iam dictum est) corpus chusti nō est in ꝫ sacro ſm p̄pium modū q̄titatis dimēsiue, Iz magis ſm modū subē. Dē aūt corpus locatū est in loco ſm modū q̄titatis dimensiue, inquātū. ī. cōmēsurat loco ſm suā q̄titatem dimēsiuā. Alī relinquit, q̄ corp⁹ xp̄i nō est in ꝫ sacro sicut in loco, Sz p modū subē: eo. ī. mō q̄ ſba corporis xp̄i in ꝫ sacro. ſbe panis. vñ sicut ſba panis non erat sub suis dimensionibus locatr. sed per modū subē. ita nec ſba corporis xp̄i. Nō tñ ſba corpis christi est ſm illas dimensiones, sicut erat ſba panis. Et ō ſba panis rōne suaꝝ dimēsionū localr erat ibi: q̄ cōparabat ad locū illū mediantibus p̄priis dimēsionibus. Suba aūt corpis xp̄i cōparat ad locū illū mediantibus dimēsionibus alienis: ita q̄ ecōuerso dimēsiones p̄priē corpis chusti cōparant ad locū illū mediātē ſba, q̄ est ꝫ rōnē corpis locati. Alī nullomō corpus christi est in hoc sacro localr.

Ad p̄mū Ergo dicēdū, q̄ corp⁹ xp̄i nō est in hoc sacramēto diffinitiue: q̄ sic nō esset alibi q̄ in hoc altari vbi cōficitur hoc sacramētū: cū tñ sit ī celo in⁹ ppria spē, ꝛ in multis alijs altaribus sub specie sacramēti. ¶ Silr etiā p̄z, q̄ nō est in hoc sacramēto circūscriptiue: q̄ nō est ibi ſm cōmensurationē ppriē q̄titatis vt dictū est. ¶ Nō aūt nō est extra superficiez sacramēti, nec est in alia pte altaris, nō ptinet ad hoc q̄ sit ibi diffinitiue vel circūscriptiue: ꝫ ad ꝫ q̄ cepit ibi esse p cōsecrationē ꝛ cōuersionē panis ꝛ vini: vt supra dictū est. ¶ Ad ſm dōm. q̄ locus ille in quo est corp⁹ xp̄i nō est vacu⁹: nec̄ tñ, p̄pe est repler⁹ ſba corpis xp̄i. q̄ nō est ibi localr, sicut dictū ē. Sz est repletus spēb⁹ sacramētoꝝ: q̄ hñt replere locū, vel ppter, nām dimēsionū: vel saltē miraculose: sicut ꝛ miraculose subsistūt p modū subq̄titie. ¶ Ad tertiū dōz, q̄ accidētia corpis xp̄i sunt in hoc sacro (sicut supra dictū est) ſm realē concomitantiā. Et ideo illa accidētia corporis xp̄i, sunt in hoc sacro que sunt ei intrinseca. Esse autem in loco, est accidens per comparationem ad extrinsecū continens. Et ideo non oportet q̄ chusius sit in hoc sacramento sicut in loco.

¶ Utrum corpus Chusti sit mobiliter in hoc sacramento. Arti. 6.

Ad sextū Sic procedit. Uidet q̄ corpus chusti sit mobiliter ꝫ hoc sacro. Dicit em̄ pbs in. 2. cop. q̄ mouentibus nobis, mouentur ea que in nobis sunt. ¶ Quod quidem est verum etiā de spāli ſba ale. Sed chus est in hoc sacramento: vt supra habitū est. Ergo mouetur ad motū ſpāle. ¶ Ꝑ. Ueritas dz rīdere figure. Sed de agno paschali, qui erat figura huius sacr̄i, nō remanebat q̄cq̄ vsq; mane: sicut p̄cipitur exo. 12. Ergo nec̄ etiā si hoc sacr̄m referuet in crastinū, erit ibi corp⁹ chusti. Et ita nō est immobiliter i hoc sacro.

¶ Ꝑ. Si corp⁹ chusti remaneat sub hoc sacro etiā in crastino, pari rōne remanebit ꝛ p totum sequens tp̄s: non enim pōt dici q̄ desinat ibi esse cessantibus speciebus: q̄ esse corporis chusti nō dep̄dēt a spēb⁹ illis. Nō aūt remanet sub hoc sacro chus p totū tēpus futurū. Uel ergo q̄ statim in crastino, vel post modicum tēpus, desinat esse sub hoc sacro. Et ita videt q̄ chus mobiliter sit in hoc sacro.

Sed ctra Impole est idē eē mobilem ꝛ quietū: q̄ sic ꝫdictoria verificarentur de eodem. Sed corp⁹ chusti in celo quietum residet. Non ergo est mobiliter in hoc sacramento.

Rñdeo Dōm. q̄ cum aliq̄d est vnuz subiecto ꝛ multiplex ſm esse nihil prohibet ſm aliquid moueri, ꝛ ſm aliquid immobile permanere: sicut corpori est aliud esse albū ꝛ aliud esse magnū: vnde potest moueri ſm albedinez, ꝛ permanere immobile ſm magnitudinē. Chustō autem nō est idē esse ſm se, ꝛ esse sub ꝫ sacro: q̄ p hoc q̄ dicim⁹ ipm esse sub hoc sacro, signatur ꝫdam habitudo eius ad hoc sacr̄m. Sed ꝫ igit

Alias 4. dis. non ponitur hic ex eo

4.di.10. ā.1.q.3. Et di.12 q.3.ar.3. qō.2.ad tertiū. Et.4.ꝫ c.67. Et ql.4 arti.8. col.ii.

4.di.10. ā.1.q.3. ꝛ 4. ꝛ dist.12. q.1.ar.2 q.1. col. Et.4.ꝫ c.63.64 ꝛ.67. Et ql.7. ā.8.col.

arti.6. col.1 ad m. Et.4.di 8.art.1. q.5.6. 7.8. ꝛ ar.4.q. 2.ad.2. ꝛ.4.ꝫ c.4.ſ. ſ.ſ. Simol. 2.q.2. q.1.

Alias ꝫ diuidi.

Universidad de Deusto
Biblioteca

esuer sione panis in sbam corpis xpi: de hinc die xpi ad h sacrm: vt supi⁹ fecim⁹. ¶ Nec ppea putes explicatū eē modū q̄ xp̄o est i h sacrō: nā explanatio hmōi est p cōia valde, s., per relationē seu habitudinē: nescitur aūt res alia nisi p̄ p̄pria cognoscat. ¶ Circa pcedētē illā, corpus xpi ad motū hostie mor⁹ accidēs: duplr occurrit obio. p̄ma ex diuā. opināte opp̄m in li. 4. sen. di. 10. q. 3. Sēda ex sco. eadē di. 9. q. 6. opināte nō p̄ motū, sed cōtra motore. ¶ Argut⁹ p̄ diuā. corp⁹ christ⁹ in vltimo mouer aī motū hostie: nec p se nec p accidēs: qr corpus christ⁹ hostia nō sunt vnū p̄m sūm: nec se hñt vt cōtinēs et cōtentū: nec hñt colligationē vel cōtactū. Et qr corp⁹ xpi exīs in celo locatr: fit de nouo exīstēs in hoc sacrō absq; motu locali: tam per se q̄ p accīs: ergo a fortiori exīstens in hoc sacrō non mouet ad motū hostie. ¶ Scot⁹ autē putat⁹ corp⁹ christ aī motū hostie moueri quidē p accīs: sed non nisi immediate a deo: probat hoc vltimū hac ratione. Q̄si aliqua cōiunguntur p̄cise p actū volūtatis cōtingenter se hñtia: illā cōiunctionē mouī vnū illorum p̄m se sit mobile oīno impropōtionatum et reliquus proportionatū: illō mouens nō eadē motiōe potest mouere vtrūq; cōiunctoꝝ. Probatur ista rōne et exemplo. Nō est: qr si mouet vnū q̄ est fidi p̄portionatū: non ppea mouet p accīs reliquum: qr reliquū non est p̄ns illi motoi sicut actus potentie aut eōuerso: nec simpr ex alīq; alia necitate nāli: licut grane est p̄ns nauī vel currui cui innitit: et pp̄ simul mo⁹ cū illo. Sed est p̄ns sola voluntate: q̄ p̄t nō vel le cōiunctionē illā fākte tñ morīe alteri⁹. Exemplū est. Si angelus volūtarie faceret se esse p̄ntē lapidi: si moueo lapidē: non propterea moueo angelū: qui non est per se mobilis a virtute mea: nec per accīdēs in p̄positō: qr nec forma nec pars est lapidis mobilis p se a me: vnde angelus in termino motus lapidis p propriā suā actionē esset ibi vbi est lapis: et nō p actū meum. Et tūc sub sumit minor. Sed corp⁹ Christi est p̄ns spēi sacrali tñ per actus volūtatis ale: ergo ꝛc. ¶ Ad euidētiā horū: vt mihi q̄ cū duran. nulla sit q̄ō p̄m rē: sed forte in solis verbis. Si enim p̄specialē ex vna parte p̄tinctio facta in litera de duplici esse corporis christi: vel in se vel in sacrō: et dictū esse q̄ corp⁹ xpi in se nō mouet neq; p se neq; p accīdēs: q̄ p̄m esse in sacrō mouet nō p se sed p accīs: et si cū his simul̄ perspecta fuerit vis rōnū durā. manifestū erit: q̄ nulla est diuersitas in sentētia: q̄m ad hoc tendūt argumēta: q̄ corp⁹ xpi p̄m se nō mouet per accīs aī motū hostie: q̄ō author⁹ fatet. ¶ Uerū si dā cōtendat his argumētis christi corp⁹ p̄m nullī cē moueri per accīs aī motū hostie facile inuenīet rñsionē: dōo ad p̄mū: q̄ inter corp⁹ christi et hostiā est col ligatio p̄m esse sacrale: ista q̄ se hñt vt veraciter cōtentū et cōtinēs: vt patet extra de sum. trī. et fī. cath. ca. firmiter. ¶ Ad 2m negāt sequela: qr ad rem aīāis nec est opus motu: nec cōcomitat motiō: sed ad motus sacri cōcomitatur mot⁹ rei que est sacrm p̄m esse sacrale: per accīdēs tamen. ¶ Ad 3co. autē directe loquēte de christi corpe vt est in sacro: dr q̄ rō aut implicat cōtra dictoria aut subsumit falsum. ¶ Ad cuius intellectū aduerte duo assumi a 3co. s., cōiunctionē inter aliqua duo et rōnem coniunctionis: scilicet actū volūtatis contingenter se habentes, Et oportet alterū duoꝝ sequētiū scotū dicere: vel p̄iunctionē illā nullis nexum ponere inter coniuncta vitra actū volūtatis cōingenter se hñtem: aut aliqnē nexum inter illa ponere cātum a tali actu volūtatis. non potest dici primū: quia ipsemet 3co. ponit p̄iunctionē illam actu volūtatis volitam contingenter: et minor: etiam esset falsa: vt patet. Et similiter exemplū de angelo: quia p̄sentia angeli ad lapidē et corporis christi ad sacrm: nō est formaliter per actū volūtatis. Oportet ꝑ intelligi: q̄ cōiunctio addūt nexū quēdā iter cōiūcta: et tunc appet aut iplicari. Dicto ria (puta q̄ sit nexus aliūs inter duo creati: et q̄ ille nexus nullomō cōiūgat illa nisi p̄ se per actū volūtatis: q̄ō nō ē intelligibile) aut minor est falsa: q̄ iter corp⁹ christi et hostiā ē cōiunctio sacrālis: q̄ ī effective sit a solo deo: in 3co. et cōiūcta corpis christi cū hostia nāli necitate sacri. Nā ex vi sacri q̄ se hī esse sacrale corporis christi in hostia et cē sacrale conuenit corp⁹ christi et hostiaꝛ nō qr volitā: ī q̄ in se est tale. ¶ Ad ertīm aūt de āgelo: dr q̄ ī angelus posset subtrahere p̄ntiā suā a lapide: si tamē illā nō subtrahit/ mouēte me lapidē et trāsferente illū in domū angelus mor: non a se/ sed ad motū lapidis: qr angelus nō est vbi erat lapis. ¶ Et ad excludēdas fugas/ pone casum q̄ angel⁹ fecerit se p̄sentem lapidi voluntate illius p̄sentie cōtinuande p vnā horam tñ, et stante casu forma conditionalē. Si angelus factus p̄ns lapidi dormiret p tres horas/ et ego mouerem lapidē illum p duas horas/ in fine motus angelus esset vbi ē lapis et non per actū angeli: ergo per motū lapidis a me. ¶ Et quā uis hec sufficerent ad dicta scoti: facis tamen potest responderi/ dicēdo maiorem posse fore habere locum quando vtrunq; cōiunctoꝝ est per se mobile: puta qr ambo sunt corpora: sed quoniā duoꝝ cōiunctoꝝ alterū tm est mobile p̄m se/ alter uero nō nisi per accīdes mobile est: maior nullū habet locū: q̄m non potest de eis dici q̄ vnū est mobile improportionatū et alterū mobile proportionatū. Sic autem inuenitur in proportionā hostia est mobilis secundū se: esse autem sacramentale: sen christi corp⁹ scīm esse sacramentale in hostia/ non est mobile per se: sed solū per accīs: vt in litera hac dicit author⁹: et cōiter omnes fatent: dū dicūt esse q̄dā esse relatiū: respectus eiꝰ nō nisi p accīdes possunt moueri localiter. ¶ Et hinc apparet q̄d obm est ad exemplū de angelo: q̄m duo moueo lapidem: moueo per accīs p̄ntiā inter lapidē et angelū et similiter dū moueo hostiam consecratam: moueo p̄sentiā inter hostiā et corpus christi: ita q̄ translata hostia de altari in plateam: transfertur etiam christi: ita q̄ translata hostia de altari in plateam: transfertur etiam p̄sentia: quia corp⁹ christi de p̄sente in altari fit p̄s in platea: absq; hoc q̄ corpus christi in se moueatur. Et similiter angelus fieret p̄ns hoc q̄ corpus christi in se moueatur. Et similiter angelus fieret p̄ns in domo ad quā trālatus est lapis: nō q̄ ipse angelus fieret de nouo alia me: sed quia transferendo lapidem: transiuit p̄sentiam eius in lapide.

¶ Super articulum septimum.

Ar. 7.

Ad septimū Sic p cedit̄ Ut q̄ corp⁹ christi, put est in hoc sacrō, possit videri ab aliquo oculo, saltē glorificato. Oculꝰ em̄ noster impedit a visione corporis christi in hoc sacrō existentis, ꝓpter species sacrales ipsum circūuelātes. Sz oculus glificatus nō p̄t ab aliquo ipedirī, q̄n corpora q̄libet videat, put sunt. Ergo oculus glificat⁹ p̄t videre corp⁹ christi prout est in hoc sacrō. ¶ P. Corpa glosa sanctoꝝ, erūt figurata corpi claritatis christi: vt dr̄ phil. 3. Sz oculus christi videt seipm̄, put est in h sacrō. Ergo pari rōne q̄libet alius oculus glificat⁹ p̄t ipm̄ videre. ¶ P. Sancti in resurrectione erunt equales angelis: vt dr̄ luc. 20. Sz angeli vidēt corp⁹ christi, put est in h sacrō: q̄ et demones inuenūnt huic sacrō reuerētiā exhibere, et ipsū timere. Ergo pari rōne oculus glificatus p̄t christm̄ videre prout est in hoc sacrō.

Sed ctra. Nihil idem erūs, p̄t simul ab eodē videri l diuersis spēbus. Sed oculus glificat⁹ semper videt christū prout est in sua spē: Isa. 33. regem in decore suo videbūt. Ergo videtur q̄ non videat christum prout est sub specie huius sacramenti.

Rndeo D. cendū, q̄ duplex est oculꝰ s., corporalis, ꝓpie dictus: et intellectualis, q̄ per similitudinē dr̄. ¶ A. nullo aūt oculo corpali corp⁹ christi p̄t videri, put est in hoc sacrō. Primo dicē, q̄ corp⁹ visibile p sua accīdia immutat medīū. Accīdia aūt corpis christi sunt in hoc sacrō mediante subta. s., q̄ accīdia corpis christi nō hñt immediatā hitudinē, neq; ad h sacrm, neq; ad corpa que ibm circūstāt. Et nō p̄t immutare medium, vt sic ab aliq̄ corpali oculo videri p̄t sit. ¶ Secō, q̄ sic. 3. dcm est, corp⁹ christi est i h sacrō p modū sbe. Suba aūtem quātū hmōi, nō est visibilis oculo corpali: neq; subiacet alicui sensui, ſz nec ēt nec imaginationi: ſz soli intellectui, cui⁹ obm est q̄d est: vt dr̄ in. 3. de aīa. Et ideō ꝓpter loqndo, corp⁹ christi ſz mo dō essendi quē hz in h sacrō, neq; sensu neq; imaginatione p̄cepibile est: ſz solo intellu, qui dr̄ oculus spūalis. ¶ Sed circa hāc diuersimode a diuersis intellectibus. Quia enim illus tamen potest responderi/ dicēdo maiorem posse fore habere locum quando vtrunq; cōiunctoꝝ est per se mobile: puta qr ambo sunt corpora: sed quoniā duoꝝ cōiunctoꝝ alterū tm est mobile p̄m se/ alter uero nō nisi per accīdes mobile est: maior nullū habet locū: q̄m non potest de eis dici q̄ vnū est mobile improportionatū et alterū mobile proportionatū. Sic autem inuenitur in proportionā hostia est mobilis secundū se: esse autem sacramentale: sen christi corp⁹ scīm esse sacramentale in hostia/ non est mobile per se: sed solū per accīs: vt in litera hac dicit author⁹: et cōiter omnes fatent: dū dicūt esse q̄dā esse relatiū: respectus eiꝰ nō nisi p accīdes possunt moueri localiter. ¶ Et hinc apparet q̄d obm est ad exemplū de angelo: q̄m duo moueo lapidem: moueo per accīs p̄ntiā inter lapidē et angelū et similiter dū moueo hostiam consecratam: moueo p̄sentiā inter hostiā et corpus christi: ita q̄ translata hostia de altari in plateam: transfertur etiam christi: ita q̄ translata hostia de altari in plateam: transfertur etiam p̄sentia: quia corp⁹ christi de p̄sente in altari fit p̄s in platea: absq; hoc q̄ corpus christi in se moueatur. Et similiter angelus fieret p̄ns hoc q̄ corpus christi in se moueatur. Et similiter angelus fieret p̄ns in domo ad quā trālatus est lapis: nō q̄ ipse angelus fieret de nouo alia me: sed quia transferendo lapidem: transiuit p̄sentiam eius in lapide.

¶ Super articulum septimum.

N corpe ar. multa occurrūt notāda et dubitāda. In p̄mis circōnes ꝑclonis p̄me: ſcz corp⁹ christi p̄m ee q̄ hz i sacrō/ nō ē visibile oculo corpali aduertēdū ē/ q̄ hz 3co. I vlti. q. di. 1. a. 4. sen. Ipugnet multas rōnes q̄ asserunt p, hāc ꝑclonē: qr tñ neutrā istaꝝ q̄ in hac asserunt improbatimo potī⁹ vtraq; quodāmō vtik/ 2 sēda q̄dē se tenēte et pte visibil⁹ vt termin⁹ est visibilis/ expīle vtik. prīa q̄ſ videratē visibile lequātū cā est visibilis q̄dāmō vtik). Jō ad̄ndū a p̄tis opis. ꝓpositō dupr̄ sē fendere rones alias q̄ hic nō ponūt. ¶ In sēda rone aduerte diligēter terminos: vt nō fluctues/ quasi ꝑia i authoris doctrina inenies. dū alibi dicit eum auer. sbam. pticulare p̄cipi a cogitatiua: hic vero dicit a solo intellectu sbam cognosci. Nec loqt̄ de sba i cōi sed de sba singulari: qr loqt̄ur de corpore xpi vt est in h sacrō: cōstat q̄ corp⁹ xpi est q̄dā singulare/ et modum essendi in hoc sacrō/ et res singulares. ¶ Utrūq; siquidē est verū. illud q̄dē de sba idiuiduali sm mās signatā ītitatē ſbiālē de sba mātiali dual⁹ vt hz modum essendi pure sbe. i. sbe. lequātū sbe: vt p̄s ex fide⁹ declatis de mō sbe. Et ppea hic dicit sba aūt inquātū hu⁹ismodi/ subiacet solum intellectui ꝛc. ¶ Circa sēdam ptē hui⁹ ar. in qua agit de visibe intellectuali/ aduerte/ dici quatuor. primū q̄ corp⁹ xpi sm ee in hoc sacrō nō vt ab intellectu viatoris hois. sm q̄ nec ēt ab intellectu angelico nāli. tertiū q̄ p̄dictoꝝ rō/ qt iste modus essendi est penit⁹ supnaturalis: ac q̄ hoc p̄m se in 3co. argnit in. 4. sen. di. 10. q. 8. ar. ptio. ꝛtra p̄m intēdēs. ¶ tā intellect⁹ ageuchariſtia. ſ. Prio: qr intellect⁹ se hīo ad intelligibilia sicut ipsa sūt i se in intelligibilia/ intelligit ꝑ ea sbam q̄ quēcūq; modū el⁹ ſz nullus mod⁹ subiacens ibilib⁹. ¶ Secō, totū ens creatū ē oīm ꝓportionatū tali intellectui q̄ nō ꝑdēret intelligendo a tū ad cognitionē tā abstractinā q̄ intuitiuā: si ergo q̄libet ens p̄t abstractiue cognosci a tali intellectu q̄ nō est sibi p̄pe ordinatus ad actum. ¶ Tertio, virtē potens cognoscere oīm intuitiue dū ē p̄ns/ p̄t cognoscere eiꝰ absentiā dū est absens: ſz talis intellect⁹ p̄t cognoscere p̄ntiā p̄ās q̄n ē p̄ns: ergo p̄t cognoscere eiꝰ absentiā q̄n ē absens. ergo eadē rōne p̄t cognoscere p̄ntiā sbe. corti: ergo mod⁹ accīdentalis ipsi⁹ corpis nō impedit q̄n sit oīm intuibile eidē intellectui. ¶ Quarto. Alia p̄t nouit nāli: se esse. obiectiue ē ī p̄ns nouit naturaliter se ē in eucharistia ī tra nāli⁹ p̄t nosse exīstā corp⁹ to sui tbi. q̄ ē tbi cui⁹ ē exīstia: ſz xpa ē nāli cognoscibil⁹ a tali intellectu creato: ergo ꝛ q̄ſz ei⁹ exīstia. probat maior: qtnō p̄alīs modus ip̄proportionalī excedere illi⁹ tudo nō ē min⁹ supnaturalis q̄ exīstia corpis xpi ī eucharistia. Alia. pbat q̄ sba ipsi⁹ bti ē excellēti⁹ cognoscibile q̄ ei⁹ bitudo. ¶ Cōtra tertiū vero xpi in eucharistia. Bīus nō distīguit a nō bto nisi videndo oīm bticū vt sic/ et q̄ ī cludūt in eo vt sic ſz corp⁹ xpi est in eucharistia nō ē oīm bticū vt cū/ vt p̄s nec ictus in obto brifico. Q̄ō. pbat: qr eq̄ ēntialr p̄tinet ad oēs eq̄ p̄tinet ad veritatē fidei credere vitatē vni⁹ articuli sicut alteri⁹: sicut obo brifico nō claudit graz infundi tali baptizato aut suscipiēti sacrm pnle: ergo ꝛc. ¶ Cōtra quartū argut ibidē 3co. q̄ nāle et supnaturale nō pernātr fiat/ posīq; ſca ē nāli cognoscit. ¶ Et p̄mā assumptū: q̄ supnaturale et nāturale p̄t se hīe sicut ipsectū et p̄fectus. puta accīs et sba. ¶ Et tū angeli naturaliter cognēscit eos/ ſz illos q̄ ponūt in ange. nāli rōne cognoscendi eos spēi entis. ¶ Ad euidētiā horū/ ſlibādū ē/ q̄ pua distātia in principio/ magna valde appet in pncipatis. Et hinc ē/ q̄ ex diuersa opio ne circa modū intelligendi/ tot rones emanāt. Opinātes q̄ſdē intellectū nō alligatū phātasmati itelligere p motionē ab ipīis reb⁹ q̄ intelligi dīr/ ſle quēter opinātes intellect⁹ abstractos ītueri res p̄ntes sicut videm⁹ corpalr colores p̄ntes. Tenētes aūt cū p̄patetico⁹ p̄tis/ intellect⁹ abstractos mouerī tantū a seipīis sen suis ſbīs. vt ēt a ſuptoib⁹ eor. q̄n ab aliq̄ iferio⁹ intellect⁹ p̄nt intellect⁹ abstractos cognoscere dcā cognoscunt naturaliter. et p̄ sba p̄nā solā/ q̄ nos credim⁹ in solo deo verificari) aut per sba p̄cta ſpēbus intelligibilib⁹ inditis. aut etiā vt dōnādā placuit/ p extendere/ nisi ad ea q̄ naturalr relucēt in his que sunt apud intellectum abstracti. Et q̄ſi hec nō sunt nisi p̄tinētia ad nāle ordinē vniuersi/ q̄m solē res pertinētes ad opa ſcz dierū fuerūt p̄ducte a deo in mentibus angelicis ꝛ in rerū natura/ q̄n vidit deus cūcta que fecerat/ ꝛ erāt valde bona/ q̄uecunq; nō ad nature sed gratie ordinem per se spectant ex imuntur a naturali cognitione angelor⁹ p̄m hāc vīā. Sēdm quā ēt nāle ꝛ supnaturale sunt ꝛ drie entis ꝛ drie modi sacrēdi. nā oculi dati ceco nato/ ꝛ vinuz facti in nuptijs/ differebāt ab alijs oculi ꝛ vinis p̄m nāle ꝛ supnaturale q̄ ad modū fiendi tm̄ⁱz charitas/ ꝛ incarnatio xpi/ ꝛ xpm esse sub sacrō/ ꝛ lumen glie/ ꝛ ista/ dr̄nt a p̄ntib⁹/ naturalib⁹ ꝛ aliis q̄ ēntia nālia vocam⁹/ penes supnaturale ꝛ naturale quantū ad ipsa ēntia. sunt eīi hec ex imo ge nere supernaturalia ētia: qr milli p̄t entī esse aut fieri ꝑnālia: vt alibi declarauimus. ¶ Dis pcludētia ad p̄mū 3co, dr̄ falsam esse mio: ē. i. intellectus abstractum hīe se ad oē intelligibile: ſz ordi nātelligibilitatis. Ih n. p̄s ē falsū. q̄ n ī sic se hz ad p̄mū intelligibile q̄ ē deus. tuz qr q̄ſz intellect⁹ abstra ctus⁹ intelligit/ ꝛ q̄ est ipse p se/ ꝛ q̄ est infra se p modū sui. Ad nihilomīn⁹ q̄ſz intellect⁹ abstract⁹ videat corpus xpi/ n ppea sequit̄ essendi ē excellentio ille nō est p̄ns: qualis est intellectus āgelic⁹ nāli. ¶ Ad quartū de alia xpi/ dr̄/ negādo aliam xpi cognitiōe naturali intueri modū q̄ corp⁹ xpi est in h sacrō: sicut cognitiōe nāli nō intuet⁹ myſteriū incarnatiōis. Un author dicit hic/ q̄ modus essendi in hoc sacrō ē penit⁹ supnālis/ nō nīli a supnā li intellectu vel ipsi⁹ gr̄ie/ ꝓpriāe ē in se itelligibilis. Et hec rñsio solidit⁹ vr. ¶ Ad quītū ſa p̄z ex dictis/ q̄ nō rōne excellētie ſz rōne absentie seu nō p̄ntie exīstia in sacrō latet/ ꝛ tñ corp⁹ xpi p̄z. ¶ Ad sextū negā assumptū. actū beatificū vni⁹ bti videri naturali cognitiōe ab altero. Et rō ē iepe dicta: nō pp excellētiā cognoscibilis/ sed pp absentiā: qr nāli⁹ cognitio cōtenta est spectātibus ad ordinem naturale: actus autem beatificus spectat ad ordinē supnaturalē. ¶ Ad obta. ſz visionē hui⁹ facti p actū bificiꝫ rñdēdo distīgnit/ q̄ de actu bitico possum⁹ dupliciter loq. Ut pcise ſz nec essaria ad tudinē/ ꝛ sic pcludūtio vera est/ q̄ actū bificī nō videri xpi corp⁹ in sacrō/ nec myſteriū incarnatiōis imo nec aliq̄d q̄ scit deus/ scia visiōis: vt p̄z ex eo q̄ si vnū tm̄ intellectū de⁹ crealet/ ꝛ ille videret deum/ esset pcludubio btus/ ꝛ nihil hoz sciret q̄ ad sciam visiōis spectant q̄ nihil horū fuisset/ esset aut futurū esset. Ut de actu bitico loqmur sm q̄ de facto diuina largitas illū vltauit seu ertēdit. ꝛ sic visio btū ertēdit se ad multa alia q̄ nō sunt simpliciter necessaria cognitu ad btitudinē. Inter q̄ opinamur esse myſteriū incarnatiōis ⁊ eucharistie/ ea rōne qt sunt difficillima ī ter ola creata credēda: ac p hoc a mērit⁹ fidelīū valde desiderat⁹ ut videant: hoc itaq; aūt fortiatiua est fidelīū vt fidelīū desideriorū⁹ tā arduo rū. ¶ Et 3co. q̄ndē in p̄io sentū loc. vī/ ꝛ nō in 3co: q̄m rō sua in p̄io tātū sentū militat: ꝛ plurīes reperīt necessitatē ad tinēdum. Un nō ozaliter rñdere. ¶ Ad obiecta dem̄ de supnaturalitate/ rñdet obo/ q̄ nāle ꝛ supnaturale sunt drie q̄ſz solū ſz remediū ad agēa/ q̄ſz nō sunt drie entis. Et ppea falsum est/ q̄ō q̄ ens posīq; scīm esse nāle. de aliquo esse ē verū ac de aliquo nō: vt supra dixim⁹. ¶ Et ad cōfirmationē de drīa ipfecti ⁊ pfectionis. dr̄ q̄ est imptinēs: q̄m nō ē q̄ō de ꝛpfectiōe vel ipfectiōe/ ſz de nāliter vel supnaturaliter. ¶ Ad vltimā cōfirmationē/ dr̄ q̄ angeli nō sunt indite spēi oīm spērū: sed earū tm̄ q̄ ad nālem ordinē vniuersi spectāt. Et ppea fidem/ spem ꝛ charitatem nō q̄ naturalē cognitionē in ꝓpio genere nouerunt/ nisi habentes illas in seipīis/ vtpote ad eos spectantes. ¶ In responsione ad p̄m/ intellige dīam inter oculū corporalem christi ꝛ corporalem oculum aliorum sanctoꝝ: nō respectu visibili⁹ p se/ q̄m in corpore ar. tam dictū erat modū essendi xpi corporis in hoc sacrō esse inuisibilem 3ologz intellectu ituibilē/ sed respectu visibil⁹ actūs. Jta q̄ rōs dicit corporalī. oculo videre seipm̄ sub hoc sacrō/ ar. sic seipsum videt/ vt patim intellectu videat suū essendi modū i sacrō: sicut post resurrectionez dicemur videre deū corpalibus oculis/ vt in. q. 12. prime par. aut hoc declarauit. ¶ Super arti. 8.

Ar. 8.

In ar. 8. aduerte circa veras apparētias ex miraculo i hoc sacrō

Universidad de Deusto
Biblioteca

quod distinguendus videtur quod de magnis[ne] speciei appentis. Nam si res[i] apparens fuerit tam imagnarum/dissimiliu/ vt tint incōpotes tbe conuerse: puta si consecrato modico vino in fundo calicis/ vt fieri consueuit/ apparebit et permaneat totus calis magn[i] plenus spē sanguinis) tunc non videtur remanere verus christi sanguis ꝓ illis speciebus: quoniam nō manent dimēliones vini conuersi. Et in ꝯ casu species sanguinis sigt christi sanguinem verum continers sub sacramento/ et non contineri sub seipsa. Si vero dimensiones non sint ita in veritate extense q̄[m] afficerent conuersam ſbam sibi subesset/ sentiendum est vt litera tradit: quoniam tā diu manet veritas sacramēti/quādiu manet panis aut vini si subesset: cōstat aūt q̄ hmōi manent dimensiones ille sine ſbto/ manet corpus aut sanguis chri. Vñ quū tam externe dimēliones imutātur/ imutatio nō est solum accitalis/ sed ſbalis: aut hoc ꝰt loqtur/ q̄n mutatio est solum in accitib[9]. ℣. Et si ḡratur/ q̄ adoratiōe veneradus esset hmōi sanguis miraculos[9]/ dicendū videt idem esse iudicium de ipso et de veste Christi.

℣ Super q. 77.

In q. istā/ accitibus eucharistie omissa tanta opionū varietate: (vt solicitor rōnabiliorē via apparet: no tādū ꝑtri/ dopliē cē opinionem de modo essendi istoꝝ accitiuꝝ sine ſbo. ℣ prima opinio est/ accitia ista cē sine ſbo / per solā cōseruationē a deo sine ſbto: ita q̄ cum prius hērent duo. s. esse in ſbto / et vtrūq; cōseruabatur a deo: posset desinēte deo cōseruare hy in ſbo/ et cōseruāte cē q̄ hēbāt / ipsa sūt sine ſbo. Et hāc opinionē sequit scot. in. 12. dist. 4. Altera aūt opinio est vitra cōseruationē addi nouā actionem dinā conferentē accitib[9] hīs nouū modū essendi. s. per modū ſbie. ℣ hāc opinionē sequit diu[s] tho. in hac q̄one: vbi cū collarum cē dimēliones hēre ſbe ꝓprietatē / actū/ ordinē/ atq; virtutem. ℣ Et vt plenius q̄ ꝺ

cūq; est corpus christi, vel est ibi sub specie propria, vel specie sacramenti. Sed quando tales apparitiones fiunt, manifestum est q̄ non est ibi christus sub specie propria (quia i hoc sacramēto tot[9] christ[9] ꝓtinet, q̄ ꝑmaet integer in forma q̄ ascēdit in celū: cū tū id q̄ miracolose appet i hoc sacramento, q̄nq; videatur vt q̄da pua caro, q̄nq; aūt vt pu[s] puer) manif[m] est cē q̄ nō cē ibi sub spē sacrā, que cē species panis vel vini. Ergo videt q̄ corp[9] christi nullo[9] sit ibi. ℣ ℟. Corp[9] christi incipit esse in hoc sacro per consecrationē a conuersionem: vt supra dictū est. Sz caro z sanguis miraculose apparens, nō sūt ꝓsecrata nec conuersa in verū corp[9] z sanguinem xpi. Nō ē sub his spēb[9] ē corp[9] vl sanguis christi.

Sed ꝓtra Est, q̄ tali apparitiōe facta, cadē reuerētia exhibetur ei quod appet, q̄ etiaz ꝓpio exhibebat. Quod quidem non fieret, si vere nō cēt ibi ꝓpe, cui reuerētā latrie exhibem[9]. Ergo ēt tali apparitione facta, christ[9] est sub hoc sacro.

Rñdeo Dom, q̄ duplr cōtingit talis apparitio, qua quandoq; in hoc sacro miraculose videtur caro aut sāguis, aut etiam aliqs puer. Quādoq; n. hoc contingit ex pte videntium: quoꝝ oculi immutantur tali immutatione, ac si expresse viderent exteri[9] carnē vel sanguinē vel puerū, nulla tamen immutatione facta ex parte sacramenti. Et hoc ꝺ̄ videtur cōtingere, quando vni videtur sub specie carnis vel pueri, aliis ramen videtur sicut z prius sub specie panis: vel quādo eidē ad hoz videt, sub specie carnis vel pueri, z postmodum sub specie panis. Nec hoc tamē pertinet ad aliquam deceptionē, sicut accidit in magorū ꝓstigijs: quia talis spēs diumitius tenmak in oculo, ad aliquam veritatem figurā dā, ad hoc. s. quod manifestet vere corpus christi esse sub hoc sacro. sicut etiaz christus absq; deceptione appuit discipul eunthibus in emaus. Dicit enim aug. in lib. de questionibus euang. quod cum fictio nostra referatur ad aliquam significationem, nō ē mendacium. sed aliq̄ figura veritatis. Et quia ꝓ hunc modum nulla imutatio fit ex parte sacramēti, manifestuz est quod nō debuit xp̄s esse sub hoc sacramento tali apparitione facta.

℣ Quādoq; vero cōtingit talis apparitio non per solam imutationē videntiū, sed speciei que videtur, realiter exterius existe. Et hoc ꝺ̄ dez videt esse, quando sub tali spē ab omnibus vt. z nō ad hoā. sed plonguz tps ita permanet. ℣ Et in hoc casu quidam dicūt quod ē ꝓpria species corporis christi: nec obstat quod q̄nq; non videt ibi totus chr̄s, sed aliqua ps carnis, vel etiā vī nō in spē inueni li, sed in effigie pueri li, quia in ptāre corpis gloriosi ē, q̄ videat ab oculo nō ḡlificato, vl secundum totū vl ēm ptē, z ī effigie vel ꝓpa vel, alienā: vt infra dicēt. ℣ Sz hoc vī esse inconueniens. ꝓpo ꝺ̄ q̄ corp[9] christ nō pōt in propria spē videri nisi i vno loco. i q̄ diffinitiue continetur. Vñ cū videat i ꝓpria spē z adoretur in celis, sub ꝓpa spē nō vī i hoc sacramento. ℣ 2°, q̄ corp[9] gloriosum q̄ apparet vt vult, post apparitionem cum voluerit disparet sicut dicitur luc. vlt. q̄ dns ex oculis discipulorum euanuit. Hoc aūt q̄ sub spē carnis in hoc sacramento appet, diu ꝓmanet, ḡnimo legitur q̄nq; esse iclusus, z multorum epōpoꝝ ꝑsilio in pride reseruatū, quod nephas cēt de chr̄o sentire fz ꝓpria speciem. ℣ Et ꝺ̄ dom est, quod manentibus

dimēliōib[9] quo ꝓus fuerāt, fit miraculose q̄ dā immutatio circa alia accitia (puta figurā z colorem z alia h[9]) vt videat caro vl sāguis aut etiaz puer. Et sic ꝓus dcm est. hoc non ē deceptio: q̄ fit in figurā cuiusdā veritatis scilicet ad ostendū per hāc miraculosam appitionē, q̄ i sacro ē vere corp[9] z sāguis christi. Et sic pz q̄ remanēt[9] dimēliones, q̄ sunt fundamēta alioꝝ accitiuꝝ, vt infra dicetur, remanet ꝑfecte corp[9] christi i hoc sacro.

Ad ꝓmuz Ergo dicendum, quod facta tali apparitiōe species sacramentales q̄nq; q̄dē totaliter manēt i seipsis. quandoq; aūt ꝑz id q̄ ē ꝓncipale i eis: vt dcm ē. ℣ Ad secundum dicendum, q̄ in h[9] appitiōib[9] (sic dcm ē) nō vī ꝓpria spēs christi: sz spēs miraculose formata vel in oculis intuentium, vel ētm ipsis sacramētalib[9] dimensionibus: vt dcm est. ℣ Ad 3[m] dom, q̄ dimensiones panis z vini consecrati manent, immutatione circa eas miraculose facta quantum ad alia accitia: vt dictum est.

℣ De accidentibus remanentibus in hoc sacramento. ℣ ℟. 77.

Deinde cōsideranduest de accidentib[9] remanentib[9] i hoc sacro. Et circa hoc q̄runt. 8. Primo vtrū accitia q̄ remanēt, sint sine ſbto. 2. vtrū q̄ntitas dimēliua sit ſbuz alioum accitiū. 3. Tertio vtrū huiusmodi accitia possint immutare aliq̄d corp[9] extrisecū. 4. Quarto vtrū possint corrūpi. 5. Quinto vtrū ex eis possit aliq̄d generari. 6. Sexto vtrū possint nutriri. 7. Septimo de fractione panis consecrati. 8. Octauo vtrum vino consecrato possit aliquid permisceri.

℣ Primo vtrū accidentia remaneant sine subiecto in hoc sacramento. Arti. 1.

Ad primū Sic ꝓcenditur. Vī q̄ accidētia nō remaneāt in hoc sacro sine ſbto. Nihil. n. inordinatū aut fallax dz esse i hoc sacro veritatis. Sed accitia esse sine ſbto, ē inordinatum ordinē quem deus nature indidit, vī ēt ad ꝺ̄ndā fallaciā ptinere: cū accitia nāliter sint signa nāe subiecti. Ergo i hoc sacro nō sūt accitia sine ſbto. ℣ ℟. Fieri non pōt ēt miraculose q̄ diffō rei ab ea sepef, vl quod vni rei cōueniat diffō alteri[9] rei (puta q̄ hōmanens hō. sit animāl irrationale) ad hoc enim sequerentur contradictoria esse sil: hoc enim quod signāt nomen rei est, diffō vt dicitur in. 4. meta. Sed ad diffōnem accitis ptinet q̄ sit in subiecto, ad diffōnē vo subsbiā tie, quod per se subsistat nō in subiecto. Nō ergo pōt miraculose fieri q̄ in hoc sacro sint accitia sine ſbto. ℣ ℟. Accīs individuat ex subiecto. Si ergo accidentia remanent i hoc sacramento sine subiecto, non erunt individua, sz vniuersalia. Quod patet ēe falsum: quia sic nō essent sensibilia, sed intelligibilia tantum. ℣ ℟. Accidentia per consecrationem huius sacramenti, non adipiscūtur aliquam compositionem. Sed ante consecrationē nō erant cōpōsita, neq; ex materia z forma, neq; ex quo est z quō est. Ergo ēt post consecrationes non sunt composita alterō horū modorū. Quod ē inconueniēs: q̄ sic essent simplicioa q̄m angeli: cum tamen hec accidentia sint sensibilia. Non ergo accidentia remanent in hoc sacro sine subto.

intelligatur/ manifestemus ex differētijs seu differētijs inter has opiniones. ꝓmo quo ad esse: nām quū accidens in ſbto non sit quod est/ sed quo est ex sola cōseruatione accītis in suo esse non cōseruato ſbto/ non acquirit actionē nouum modum essendi: sz perdit porem modum figūm per ly in: definit esse actualiter inherens. Sed vbi cessat actualiter inherere/ sed acquirit nouum essendi modum. vt q̄ prius fuerat quo est/ nō sit q̄ est z hic est modus essendi ſbe. Et huic ꝺ̄ne annectitur altera: q̄ cōseruatio sola accidentium sine ſbto/ est velut violenta: hoc ē q̄ si fieret absq; actiue 2°/ esset violenta: quēadmodū si lapis absq; aliq̄ fulcimēto sola agēte fortiter sustineret in loco suo. Et tō violenter est: q̄ accīs cum suo esse separā ab esse sustinetur vt prius erat. sz vt quo est. ex q̄ non acquirit aliud essendi modum. Sz si accīs cuz nō esset ꝑ modū ſbe/ sternat sine ſbto: nāl conseruat in suo nāli esse/ sto essendi mō. ℣ Secundo dīnt quo ad esse ſbm: nā ex sola cōseruatione accidentiū sine ſbto/ dimēliones nō sūt plus ſbm alio: sz accidentiū q̄ ꝑ erāt: plus āt erāt solū recte ptinē accidentiuz. z nō sustentatine eorum dē: post separationez igit tā dimēliōes q̄ reliq̄ accidētia remanēt sine ſbto sustentate. Et iter dimēliones z alia accidētia ē in teresse/ q̄ accidēs alia retinēt ſbm receptiuū. s. ipsas dimēliones/ ipa vo quātitas caret etiā receptiuo. Sz vbi quātitas collata ponit modo ſbe ipa q̄dē nec sustentatiuo eget/ q̄m est per modū ſbe/ relinq̄z. ℣ accidentiū ipsa est receptiuū z sustentatiua receptiuū aliens ex se. sustentatiuū vo ex accīsio modo ſbe. ℣ Tertio vtrū ſbm actionē aut solā cōseruationē nō sūt vnū substantie z per modum substantie: sed modus essendi ꝑ moduz substantie cō stituit actionem vt q̄ respectu omnis possibilis cuius ibi saluat actualitet quo. ℣ 4°. vtrū q̄ ad pas-

sionē seu potētiā passiuā: ꝺ̄ si collat[9] ponit modo ſbe/ collata ꝓnter ponit vio atq; potētia ſbe/ vt posīt. i. inde fieri q̄dā posset ex ſba si cēt. ℣ Os rōnabiliorē aūt sit opio ponēs ꝓferri dimēliōib[9] modū virtus ſbe ex vtrob[9] apprt. primo q̄ sic falsāt nāle os q̄ ad sēsuz apparēt mutatiōes a nālib[9] agētib[9] circa eucharistiā. nō supposito ꝺ̄ vno miraculo. q̄nq; sūt māliter sa lua fierēt in ſba: q̄m supponi vice ſbe/ quātitas. i. ḥns modū/ vini ꝓpriet[at]q; rūe. Secō appet: q̄ nō ē hic affirmāduz miraculū q̄d non sequat ex cōsecratiōe/ z panis tas miraculorū peligēs est potiꝰ multitudo: sed sic ponēdo/ vnū solū miraculū ponit/ q̄ ēt cōsecrationi est annexū. Sā ad sensum cōcin cit/ q̄ ex ſpēbus illis educibilis est de potētia ad actū ꝑ agēs naturale raritas: q̄ ñ est educibilis de pos dimēliōnū z reliquorū accītū ibi existētiū nisi sicut medio: q̄m cōstat raritatē educi de potētia māe puis cabilis sub ampliori b[9] dimensionib[9]. Ex eo ēt q̄ ibi nō ē materia nisi ꝑ accīs. Vñ sequit aliō vice materie/ opz dicere aut hmōi spēs nō ēt raritatibiles/ aut ꝑ agēs naturale educi raritatē de potētia ad actū absq; alio. Et hoc ꝺ̄ videtur. Sz nec hoc ēt ꝑt. ꝓpio q̄dē. q̄ aer nō est huiusmodi accidētū susceptiuū. ℣ Sēo q̄ huiusmodi accītia nō sūt vnū sba est aer: q̄ntumo ad motū harū spērū. aer depelli. ℣ Tertio. q̄ accītia nō trāseūnt de ſbto in ſbm: vt. s. idē accīs nūero q̄d ꝓpio fuit i vno ſbto. post modū fiat i alio. accīs. n. nūero accipit a subiecto: vñ nō ꝑt cē. q̄ idē nūero manens. sit q̄nq; in hoc, q̄nq; in illo ſbto. ℣ Quarto. q̄ cū aer nō ꝓducat accītis[9] ꝓpriꝰ. simul hz z accītia ꝓpa z aliena. Nec ꝑt dici q̄ hoc fiat miraculose ꝑtute cōsecratiōis: q̄ verba ꝑse cratiōis hoc nō signāt: q̄ tū nō efficiunt nisi suū sigtū. ℣ Et tō relinquit. q̄ accidētia in ꝰ sacro manēt sine ſbto. Vō q̄dē ꝑtute diuina fieri ꝑt. Cū eīs effect[9] magis depēdeat a cā ꝓpia q̄m a cā scḍa. de[9] q̄ est ꝓpia cā ſbe z accidētis. ꝓ suā infinitā ꝑtutē cōseruare ꝑt ēe esse accīo. subtracta ſba ꝓ quā cōseruabat esse sicut ꝓ ꝓpriā cām. sicut etiā alios effect[9] naturalū cārū pōt ꝓducere sine naturalibus causis: sicut humanū corp[9] formauit in vtero virginis sine viri li semine.

Ad primū Ergo dom, q̄ nihil phibet aliq̄d esse ordinatū ſbm ſpāle puilegiū grē: vt pz in resuscitatione mortuoꝝ: z in illuminatiōe cecoꝝ. prout etiā in reb[9] humanis q̄dā aliq̄b[9] cōcedunt ex ſpāli puilegio ꝑter legē cōem. Et ita ēt lz sit ꝑter cōem nām ordinē, q̄ accīs sit in ſbto: ex ſpāli tū rōne ſbm ordinē grē, accītia sunt in hoc sacro sine ſbto. ꝓ rōnes supra inducte. ℣ Ad 2m dom, q̄ cū eius nō sit gen[9], ḥ ipm q̄d est cē. nō pōt cē essentia ſbe vel accītis. Nō est ergo diffō ſbe. eius p se sine subiecto. nec diffinitio accītis, eius in subiecto: sz q̄dtan sen eēntie ſbe cōpent hīe cē nō i ſbto. Jn ḥ aūt sacro nō dak accītib[9], q̄ ex vi sue eēntie nō sint i ſbto. lz ex diuina virture sustētāte. Et iō nō desinūt cē accītia: q̄ nec ꝺ̄ separā ab eis diffō accītis, nec cōpēt eis diffinitio ſbe. ℣ Ad tertiū dom, q̄ huiusmodi accītia acq̄runt esse indiuiduū in ſba panis z vini: qua cōuersa in corp[9] z sanguinem xpi, remanent virtute diuina accidētia in illo esse indiuiduato q̄d prius habebāt. Unde sunt singularia z sensibilia.

lia perfecta ꝓ propagationē opinamur q̄z dari ꝓportionalia mēbra: puta in carentib[9] corde aliquid ꝓportionale loco cordis. creditmus q̄z lumen effici vim astri illius in quo recipitur/ puta lune. tenent multi/ vt infra patebit/ accītia ꝓpria esse vires ipsas ſbarū. Et quib[9]/ si aduerterim[9] quantitatē esse rē ꝓpriā z quasi ꝓportionalis nature cū materia) nō appebit impole aut a rōne alienū, q̄ ipsamet res q̄ est quātitas fiat vice materie/ s fit de suppleat materie ossiū/ velut q̄dāz ꝓportionale materie sicut ꝓportionale cordi fuit ossiū cordis. Nec oz aliā entitatē ḥre: q̄m sicut accītia fluētia a ꝓncipue essentialibus ſbe/ ex hoc ipso q̄ a ꝓncipiis illis fluūt/ sunt nō solū accītia (puta calor) z sunt vis z virtus ſbe: ita q̄ ꝑt. ꝓducere ſbam. (vt infra ꝓpius patebit) ḥuis quisq; sentiat ꝓpium: ita quātitas eucharistie ꝑt fortiri a supma omnia ſba rū vt ipsamet q̄ntitas fit vice ſbe re. mnto est vehementior efficacie est ītimior ꝓ actio q̄ dcḍa fluentia a ꝓncipue ſbalibus ſbis. hīc est ergo modo facilime ablq; multiplicatiōe tā miraculosa accidētia entitatū/ sal tem apparētia circa accidētia enthari stie inter agendu z et patiendum. ℣ Quibus ꝑlibatis/ ad singula deſcēdendo/ per ſpice in ꝓlo ar. hu[ius] ḥre in rñdeo ad quartū/ primū q̄d dicit[m] s. q̄ accīs trāsit de q̄ est in q̄ est/ z est deinceps cōpositum ex q̄ est z quo est. Perspice ſbo in artic. 2. in rñdeo ad primuz/ quātitatē trāsire de subto medio in recipiēdo in subiectū in sustentādo. perspice tertio I ar. 3. in rñdeo ad tertiū / id q̄ dixim[us] de accidētibus fluētib[9] a ſbstantia. ℣ Sz occurrit in hoc loco duo intolerabilia scoto in. 12. di. 4. Primū est/ q̄ forma ſbalis geniti/ non fit immediate a fo[a] ſubstantiali generātis: ḥ ē/ q̄ qualitates agūt in virtute formē ſubstātialis/ ꝓducendo substātiā. Et ico. dē lōgū circa hec. ꝓcessi facit. Ego aūt q̄ de facto tracto/ z hmōi disputatio nō est necessaria ad facti notitiam/ pertīs eundu z censeo: declarando tamē sensum quthoris quem noluit forte intelligere scotus: quoniam si illum intellexisset/ non sic arguisset.

℣ Quum dicim[s] quālitates agere in virtute form[ar] substātialis

Universidad de Deusto
Biblioteca

non sommianus rez aliam absolutaz aut respectiuam/sed ipsam qualitat em esse virtutem /sicut dicimus semen esse virtutem generatis. Et propterea sicut conseruato semine semen bonis ghat bonē/z semen hominis generat hominē/ proculdubio in virtute hominis a quo fluxit(sol enim z homo ghnant hominem: vt dicitur. 2. phy.)z tamen non opponet semen illud subordinari defuncto homini/ita quod referat ad illum aut moueatur ab illo:sat est eniz seruari sicut fluxit ab illo/ita qualitas vini conuerti in sanguinē christi/quia erat virtus vini/si pro quia cōseruatur sicut erat productiua est vini: conuerteret eniz gut tam aḡ in vinum nō minus qnaz si sba vini subesset. Nec oportet subordinari vino conuerso nec moueri ab illo:sed dicitur agere in virtute illi⁹/ quia est virtus que fluxit ab ipso. S⁹ hec metaphysicis resolutionibus reseruem⁹. Reliqua ḡ supza diximus in ar. 5.1.8. cle hntur.

Alias ✠ nō habetur ly se paratus

¶Super artm. 4.m. In arti. 4. vbi de corruptiōe horum accidētiū agitur/ perspice caute author⁹ loqui de eoz accītiū corruptione per modum ter⁹. Et ḥ tam quuz corūpunk quasi ad corruptionem sbti/ ḥ est sicut corūperent ad corruptionē sbti) ḥ quuz corūpuntur directe seu per se/ḥ est ppiciendo clara reddetur ḥa tam in corpe ḡ in rōsione ad pm. Vbi separationē for⁹ a mā/ḡsi per accīs in ter⁹ corruptionis ponit: qt annectit dicta separationi sui ēe in mā. hinc enim sur-
4. d. 12. q. 1. Ā. 2. q. 1. ✠. 2. git/ qz qz esse illud ēt sequeretur ā mā ieparatū corruptibile vt pus qz retinet nām potē/ vt terminare corruptionez possīt sine separatiōe forme a materia/que non est/et similiter quia hmōi esse sic separatur ✠ separatum conseruat vt ppriū erat ✠ forme subiecto/puta pani vel vino/ita pōt esse terminative corrumpi ḡsi ad corruptionē sbti sicut pus: vt in corpe ā. dicitur

Ad primū Ergo dōm. q accīs p se non pōt esse sbm alterius accītis:qz per se nō est. Secōm ꝺ q ē in alio,vnum accīs vt ēē sbm alteri⁹,inquātū vnuz accīs recipit in sbto,alio mediante, sicut superficies dicitur ēē sbz colois. Vñ ḡsi accidenti detur diuinit⁹ vt p se sit,pōt ēt p se alteriꝰ accītis sbm ēē. ¶Ad 2ᵐ dōm. qō alia accītia etiam sm q erāt i sba panis,indiuidua bank mediante qātitate dimēsiua: sicut dcm est. Et ideo potius quantitas dimēsiua ē subiectū alio z accītiū remanentiū hoc sacro,quaz ecōuerso. ¶Ad tertiū dōz, q rarū z dēfū,sūt q̄dā ḡlitates ꝺsites corpa ex hoc q hnt mlt⁹ vel parū de mā sub dimē sionibus: sīē ēt ois alia accītia ꝺsequunt ex pncipijs substātie. Et iō sīē subtracta substātia,dina ✠tute cōseruantur alia accītia,ita subtracta mā,dina ✠tute ꝺseruanḳ ḡlitates mām ꝺsites:sīē rarū z dēfuz. ¶Ad quartū dōm. q qātitas mathematica nō abstrahit a mā intelligibili,sed a mā sensibili: vt ḅ 7. meta. Vtcūk ār mā sensibilis ex hoc quod subiḡitur sensibilibus qualitatibus. Et iō manifestuz est. q quantitas dimensiua que remanet i hoc sacrāmēto sine subiecto,non est quantitas mathematica.

¶Utrū species que remanēt in hoc sacro, possint imutare aliqd extrinsecū. Arti. 3.

Ad tertiū Sic procedit. Uñ q spēs q remanent in hoc sacro,non pōt sint imutare aliqd extrinsecuz. Probatur enim. 7. phy. quod forme que sūt in mā,fiunt a formis que sunt in materia,nō aūt a formis q̄ sūt sine mā:ea qō sīle agit in sibi sīle. Sz spēs sacrales sūt species sine materia:qz remanēt sine subiecto. vt ex dictis patet. Non ḡ pōt immutare materiam exteriorem inducēdo aliquā formā. ¶ Ꝺ. Cessante actione principal agentis,neēe est quod cesset actio instrumentaliter quiescēte fabro nō mouet martell⁹. Sz oēs forme accītales, agūt instrumentaliter in ✠tute for⁹ substātialis tāḡ principalis agē-

tis. Cū ḡ in ḥ sacro non remaneat forma sbalis panis z vini(sicut supra habitū est)vt q forᵉ accītales remanētes,agere non possint ad imutationez exteriorem mām. ¶ Ꝺ. Nihil agit vltra suam spēz:q effect⁹ ꝺ pōt ēē potior cā. Sz spēs sacrales oēs sūt accīᵃ. Nō ḡ pōt exteriorē mām imutare,ad min⁹ ad formam sbalem.

Sed ꝺtra Est. q si nō possent imutare exteriora corpa,nō possent sentiri. Sentit eniz aliqd q hoc,quod immutatur sensus a sensibili: vt dicitur. 2. de anima.

Rñdeo Dōm. q q vnūqōq agit inquantū est ens actu, ꝺsitō ē q vnūqōq sīle. Sz ḥ ad ēē,ita se habeat ad agere. Qz igit ꝺm p̄dicta,spēs⁹ sacrales⁹ datū est diuina ✠tute. vt remaneant in suo esse qō hēbant, sba panis z vini exīste,ꝺsitō est q etiā remaneāt in suo agere. Et iō oēm actionē q̄ poterāt agē sba panis z vini exīste,pōt ēt agere sba panis z vini tranleūte in corp⁹ z sāguinē xpi. Vñ nō ēou"" q pōt imutaf exteriora corpa.

Ad primū Ergo dōm. q spēs sacrales ḥ sint for⁹ sine mā exīstes: retinēt tñ idē ēē q hēbāt ꝺsitō in materia. Et ideo ꝺm suū esse ꝺsimilant formis que sunt in mā.

¶Ad secundum dōm. q ita actio for⁹ accītalis dependet ab esse ꝺse. Et ideo sicut diuina virtute dak spēs⁹ sacrales⁹ vt possint esse sine sba,ita datur eis vt possint agere sine forma sbali,virtute deinqua eo sicut a primo agente dependēt ois actio forme z sbalis z accītalis. ¶Ad tertium dōm. q imutatio que est ad formā sbalē, non fit a forma sbali immediate,ḥ mediātibus ḡlitatib⁹ actiuis et passiuis,que agunt in virtute forme sbalis. Hec aūt ✠tus instrumentalis conseruatur in spēb⁹ sacrales⁹ diuina ✠tute,sicut z pri⁹ erat. Et ideo possunt agere ad formā sbales instituēndas. Per quem modū aliquid potest agere vltra suā speciem:nō quasi virtute propria,sed virtute principalis agentis.

J.Ā.5.co. Et.4.q. 12.q.1. 2.q.5.et 4.3.c. 66.

¶Utrum species sacramentales possint corrumpi. Arti. 4.

Ad quartū Sic proceditur. Uñ q spēs sacramentales corūpi nō possint. Corruptio enim accidit ꝺ pēationem forme a materia. Sz mā panis non remanet in hoc sacro:sicut ex supradictis pz. Ergo h⁹ spēs nō pōt corrūpi. ¶ Ꝺ. Nulla for⁹ corūpit nisi ꝙ accīs, corrupto subito,vnde forme per se subsīstentes,incorruptibiles sunt:sicut patet in substātijs spūalibus. Sed spēs sacrales sunt forme sine sbto,ḡ corrumpi non pōt. ¶ Ꝺ. Si corrūpunk,aut hoc erit nāl⁹ aut miraculose. Sed non naturaliter(qz nō est ibi assignare aliqd corruptiōis subiectū,quod maneat corruptione terminata)similiter etiam nec miraculose:qz miracula que sunt in hoc sacro,sunt ✠tute consecrationis,per quam spēs sacrales cōseruank,non est autem idem cā ꝺseruationis z corruptionis. Ergo nullo modo species sacramentales corumpi possunt.

Sed cōtra Est. q sensu deprehenditur hostias consecratas putrefieri z corumpi.

Rñdeo Dicendum. q corruptio est motus ex esse in nō esse. Dictum est aūt supza. q spēs sacrales retinent idem esse qō pus hēbāt ibā panis z vini exīste. Et iō sīē cē horum accītiū poterat corrūpi sūa panis z vini exīste,sta etiam potest corūpi illa substantia abeūte. ✠ Poterāt aūt h⁹ accītia p corūpi 2ᶜ. Uno⁰ p se,alio⁰ p accīs. Per se q̄dē sīē p alterationē ḡlitatū,z augmentum vel diminutionem qātitatis. Nō q̄dē p modū augmēti vel diminutiōis q̄ inuenīk in solis corpib⁹ aiatis(ḡsia non sunt substantia panis z vini)sz per additionē vt diuisionē. Nā sicut ḅ. 3. meta. per diuisionem vna dimensio corūpit z fiunt due,p additionē aūt ecōuerso ex duab⁹ fit vna. Et p hūc modū manifeste pōt corūpi hmōi accītia post ꝙsecrationē:qz z ipsa quantitas dimēsiua remanēs pōt diuisionē z additionē recipe,z cū sit subiectū ḡlitatū sensibiliū(sicut deinceps ēt) pōt etiā esse subiectū alterationis eaz. puta si alteretur color aut sapor panis aut vini. ✠ Alio mō poterāt corūpi per accīdēs,per corruptionē subiecti. Et ḥ mō pōt corūpi etiaz post cōsecratio nē. Quis enim subiectū nō remaneat,remanet tñ esse qō habebat. Quius enim subiectū nō remaneat,remanet tñ esse qō habebat hmōi accītia in subiecto,qō q̄dē est ꝓpium z cōsequens subiecto. Et iō hmōi eē pōt corūpi a ꝺtio agēte,sicut corūpebat subsātia panis vl vini,que etiā nō corūpebat nisi ꝓcedente alteratione circa accīdētia. ✠ Distinguendum tñ est inter vtrāq; pterationē circa accīdētia. ✠ Distinguendum tñ est quod sanguis succedat in dictaz corruptionum:qz cū corpus xpi z sanguis succedāt in ḥ sacro substātie panis z vini,si fiat talis immutatio ex parte ac cidentiū,que non sufficiesset ad corruptionem panis z vini,propter talem immutationem non desinit corpus z sanguis xpi esse sub hoc sacramēto,siue fiat immutatio ex parte qualitatis:

¶Super articulum.5.

Ad. 5. In q̄ fere oia supradicta ꝓtinent/aduerte in rñsione ad tertiū/tres eē opiones ꝺ mō q̄ in instāti ghonis noue sbe ex spē bus sacrālib⁹ fit mā:vel ꝙ creationē/vl ꝙ reqtationē/vel ꝙ cōuersionē. Et multi q̄dē tenēt q ꝙ creationē redit mā. rō affert a pe tro de pal. qz nullū fit ppes opus nouū. q̄ḅ. nō fuerit factū:in opibus ser dierū:mā creatio antiquū op⁹ est/z conti nue admisceť in ghone hois. Author⁹ aūt hec via nō placet: vt ps in corpore arti. qz ex ipsa ꝙsecratiōe nō est vt mā creet vel re creet. Et ppea tz aliā viā. ſ. q ꝙ modū conuersiōis seu trāsitionis qātitas trāsit i materiā:ita q virtus pmi miraculi, datū est qātitati vt fit vicemateria durāte facto/z in terminosa cremēti/ḥ ē in pti⁹ nē sacri/sit de materia,quē admodū i po liticis ꝓcepa vnico impio cōstitueret⁹ ali quē ꝓconsulē vnice cōsule/ita q i obitu consulis sit ꝓsul. Nec ps⁹ tus sentire author⁹/q agēnāle facīat de dimēsionibus materiaz. ḥ em sūtū est:q̄n agens naturale nō facit pti mū sbm sue actiōis: tz supponit illud. Sz ḡpicieā est q̄ agēs naturale agit i vice materiā/disponēdo illā tāḡ si eēt mā ad formā sbe ghandē:et hoc vsq; ad ihāo⁹ghonis:exclusiue. In in stāti aūt ghonis q̄ē pmū nō esse facti/dimēsio/actiōe dina ✠ tute pmi miraculi trāsit in materiā/dispositā ꝙ forma illa acti ꝓfuisset:z sic i eo dē instanti naturale agēs introduciť i illaz formā sbalē cū qātitate sūb post immediate aī illū exīti. Esse inueniēt ꝓsonare ola relig⁹ ghoni⁹ natu ralibus:mā naturale agēs ghando z agit in/ quātū vsq; ad in stāns ghonis/z in illā ti ghonis attigit nu dā essentiā materie/ educendo de sūa for mā sbalem/z generā do compositū de ghe sbe/corūpēdo⁹ vi cepank:vt sic sp ghatio vni⁹ fit corruptio alterius/ z cō. Ultra aūt rōnē allatam ab author⁹ in promptu est alia rō. Sez qz ides ḅ esse patiens z qō passum est in ghone sbalimam eadē ma teria est q̄ disponit ad formā ignis/z q̄ recipit illam. Sed se cundū alias opinio nes nō est idem qō patitur z qō passum est: nec patitur spēs sacralis/z passum de fortis venit ꝙ creatio nem vel reparationē.

puta cū modicū immutatur color aut sapor panis vel vini/siue ex pte quantitatis: sicut cū diuidit panis aut vinū tales ptes,q̄ ad h⁹ huc eis possit saluari nā panis aut vini. ✠ Si ꝺo fiat tāta imutatio q̄ fuisset corrupta substātia panis aut vini. nō remanēt corp⁹ z sanguis xpi sub ḥ sacro. Et ḥ tā ex parte qlitatū:sicut cū tā immutatur color z sapor et alie qualitates panis z vini,q nullomō possent cōpati nām panis aut vini. Sine etiam ex pte qātitatis ꝺputa si pulueriseť panis, vel vinum in tam minutas ✠ partes diuidatur,vt tā nō remaneat spēs panis vel vini.

Ad primū Ergo dōm. q ad corruptionē septimet q̄ auferat esse rei. vnde inquātū esse alicuius forme est in materia,cōsequens est qō p corruptionē separeť forma a mā. Si ḥ ꝺo h⁹ ēē nō esset in mā. sīle tñ ei qō est in mā,posset p corruptionē auferri etiā mā non exīstēte:sicut accidit in ḥ sacro,vt ex dictis pz. ¶ Ad 2ᵐ dōm. q spēs sacrales ḥ sint forme nō in mā: hñt tñ esse qō pri⁹ in mā habebāt. ¶ Ad tertiū dōm. q corruptio illarū speciērū nō est miraculosa,sed nālis. Presupponit tñ miraculū qō est factū in ꝙsecratione. ſ. q illę spēs sacrales retineāt esse sine subiecto qō prius habebāt in subiecto:sicut z cecus miraculose illuminatus,naturaliter videt.

¶Utrū ex speciēb⁹ sacralibus aliqd possit generari. Arti. 5.

Ad quintū Sic proceditur. Uñ q ex speciēb⁹ sacralib⁹ nihil possit gnari. Qō em gnak, ex aliq̄ mā gnak: ex nihilo em nihil generak. Quis ex nihilo fiat aliqd q creationē. Sz speciēb⁹ sacralib⁹ nō subest aliq̄ mā nisi corpus xpi. qō est incorruptibile. Ergo vt q ex speciebus sacralib⁹ nihil possit gnari. ¶ Ꝺ. Ea q nō sunt vni⁹ gñis, nō pñt ex lege accīs z sūba differūt gñe. Cū ḡ spes sacrales sint accītia. videť qō ex eis nō possit aliqua suba gnari. ¶ Ꝺ. Si ex eis generet aliqua suba. illa suba nō erit sine accidēte. Et ergo ex speciēb⁹ sacralib⁹ generet aliqua substātia corporea,ꝺpz qō ex accidēte gene retur substantia et accidens, duo. ſ. ex vno. Quod est impossibile. Ergo impossibile est substātia corporea generetur.

Sed ꝺ Est. qō ad sensum videri pōt ex speciēb⁹ sacralibus aliqd gnari: vel cineres, si cōburank. vel vermes, si putrefiant, vel pulueres, si conterantur.

Rñdeo Dōm. q cū corruptio vnius sit gñatio alteri⁹ (vt ḅ in principio de gñatione) necesse est q ex spēb⁹ sacralib⁹ aliquid generet. cū corūpank: vt dictū est. Nō em sic corūpūtur vt oino dispereāt, quasi in nihilū redigātur: sed manifeste aliquid sensibile eis succedit. ✠ Quo autez ex eis aliquid generari possit, difficile est videre. Manifestū est enim qō ex corpore et sanguine Christi que ibi veraciter sunt, nō generatur aliquid, cuz sint incorruptibilia. Si aūt sūba panis aut vini remaneret in hoc

Secundum hanc aūt viā idē est patiens z qō passum est: nam patiēs est dimensio vt vicemā/z qō passum est/est ipsamet dimensio iam vera materia. ✠ Ad rōnem aūt pio altera opinione dōm est/qō ꝺm istam viā minus ponitur de nouitate: imo ponit res similima miraculo transformationis: qm trāsitus dimēsionis vicemateriē in veram materiā facillimus est/vt pote de vno propotionali in aliud: z vt dictū est nō ē opus nouus/ supposita trāsubstatione panis in corpus xpi. Prenalet aūt nostra hec opio ex alio capite in ſa allata: qz. ſ. nihil ponit qō ex vi pmi miraculi nō fiat. z hoc potissimū erat cōsiderādū. Nec fallaris in refutatiōe aliarū opionū dum in corpe huius ar. legis multa asserta ipositā q ꝺm author⁹ doctrinā pōt per diuinā oipotētiā ne ri. opz sīc dē memorē esse cōsuetudinis author⁹: cōsueuit sic dē in quolz gñe loc⁹ iudicare z asserere ḥ opteres quū tractet hic de facto/ possibile vel impoſe censet z asserit ꝺm ordinem facalem: vt ēt supe rius diximus. scōm quē ordinē dicit q annihilarū nō potest redire: z fīt z corp⁹ xpi non pōt conuerti in sbam panis z vini. Nō sic ergo solicitus⁹ vt respondeas obiectionib⁹ author⁹ q̄ tradicat sibi/aut q abbreuiet diuinaz oipotētiam/tāḡ dicentē in potētia conuersiua corpis xpi in panē docuit eū author superius posse deū conuertere qō cūq; ens creatum in qōcūq; aliud creatū propter communionem in entitate creata ꝛc.

Alias ✠ sīle mā panis mānet gis ḥ de nouo creata ꝛc.

¶ Circa p̄dicta sup est adhuc dubium. a sco. tractatū circa refactionem spēcum sacraliū: an. ſ. noua illa qātitas ptícula que p rarefactionem fit/sit nāliter a nāli agēte. Appet em ḥ impoſe tum ex pte actionis: qz nulla actio nālis agentis est sine sbto: hmōi aūt actio qua fit nova qātitas/est sine sbto. Tū ex parte rei acte: qz nullum agens naturale producit formam sine sbto oino: quantitas autem illa oino caret sbto. Tū ex pte ordinis z qz tota raritas est per se terminus illius alterationis. hīo pto propriis sbto totam qātitatē/ḥ tam qātitatē/ḥ tam pars partē: ergo tota raritas ꝓsupponit totam quantitatem: ergo illa quantitas est pri⁹ naturaliter maior. ḥ ista raritas sit

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſubducta: non est ergo quantitas illa ab agente naturali. Tuz ex parte agentis naturalis: quia agens naturale/naturaliter requirit patiens vt conueniam materiale recipiuam forme seu actus qui fit: nō est ergo absq; miraculo nouo quod a gens naturale agat ſine materia/aut cuz vicemateria.

4.dist.12. q.2.ā.2. q.5.Et 4.5.ca. 66. Et 2.co.51. lec.4.ſſi.

Et concludit ſcotꝰ/ oportere dicere/ vel quod quantitas iſta non ſit ab agēte creato/vel q̄ agens creatum poſſit agere ſine paſſo in quod agat: quoniam hoc ſecunduz videtur deſtruere fun-ꝯ phīe naturaliū/ſi ꝑm̄ declinat. Qui autem authoꝝ veſtigia ſectantis vtrū ꝙ facile euitandum apparet: tenendo ꝙ huiuſmodi extenſio quantitatis ſic ab agēte naturali ſit quē admodum fieret ſi cōuerſa ſbātia ſubeēt. Ubi ſcito et phīa pipate-ꝯ/ꝙ nō omne ꝙ ḡnꝝ est z ḡnꝝ nō est: hz ſuū ꝓpriū fieri: q̄dam enim ſunt et non ſunt ablq; ꝙ ḡnentur z corrumpant: qm̄ cōſequunt ḡnōē z corruptionē aliquoꝝ z de eoꝝ nūo est noua ḡntitatis ꝓ ū ꝓ rarefactionē fit. Cū eīm vinum rarefit/ rarefaciens ḡnat raritatē: z nulla alia actiōe ſterneniē te raritas i-ꝑ fert ſecū extēſionē quātitatis/ z nō ſi ibi due actiones/ſcīz vna producat raritatē z altera extēdat quatitatē: et ꝓpea quātitas nouaeſt ablq; ū ḡ fiat ꝑm vertua phīam. Et ſili mō ſpēs vini in eucharistia/ſi a lole vel ſigne rarefiāt: extendet quātitas ꝙ ſequitur ones a rarefaciente.

¶ Ad ꝑm aūt obiectū in oppom: iam patet ꝑ rnſio/q̄ nulla eſt opus actione ſine ſbto: q̄m ſola rarefactio ſufficit/ rarefactio aūt eſt ſbēme in quātit-ꝯ/in ꝙ eſt raritas. Ad 2.ām ꝙ o eadē radice rñdet/ q̄ ſcz forꝝ ḡ. fit ab agēte nāli/ fiat in ſbto: q̄ſ th ꝙſequit ex actione agētis nalis/ eundē ꝑt modū ēndi hīe quē hz ſbz in q̄ tale agens agit. Et ꝓpea ſi quātitas ḡ rarefactiōe extendit ē ibi/ nouaēt ꝓticula. erit i ſbto. Et ſit: ſi quantitas ḡ rarefactione extenditur nō est in ſto ſed cīrcūſcēſum. partitas tamē dimēſiua ſupplet vicēmāe, vt dictū est. ¶ Ad ſecundum dōm, q̄ ille ſpēs ſacramentales ſūt q̄dē accidētia, hīt tñ ſcīuz z vim ſubſtantie: vt dictū est. ¶ Ad tertium dicendum, q̄ quātitas dimēſiua panis z vini retinet nāz ꝓpriā: z accipit miraculoſe vīz z ꝓpietatem ſubſtantie. Et iō pōt rāſtrei vtrumqz. i. in ſubſtantiam z dimenſionem.

Articulus VI.

¶ Utrū ſpēs ſacrales poſſint nutrire. Ar. 6.

Videt q̄ ſpecies ſacrales ſi poſſint nutrire. Dicit enim amb. in li. de ſacris. Non iſte panis ē q̄ vadit in corpus, ſz panis vite eterne, q̄ alentē ſubſtātiā fulcit. Sed oē qđ nutrit, vadit in corp⁹. Ergo panis iſte nō nutrit. Et eadē rō est de vino. ¶ Ꝑ. Sicut dī. 2. de gīone. ex eisdem nutrimur ex q̄b⁹ sumus. Spēs aūt ſacrales ſunt accīdia. ex q̄bus homo nō ꝓſtat: nō eīm accidens est pars ſubſtantie. Ergo vī quod ſpecies ſacramentales nutrire non poſſint. ¶ Ꝑ. Pb⁹. 2. de anima dicit, quod alimētū nutrit ꝓout est ſubſtantia q̄dā auget aūt. ꝙ ut est aliquid quantū. Sed ſpecies ſacrales nō ſunt ſbātia. Ergo nō poſſunt nutrire.

Sed ꝯtra Est, q̄ ap. 1. co. 11. loq̄ns de ꝑ ſacō dicit, alius q̄dē eſurit, alius aūt ebꝝ⁹ est. Ubi dicit glo. qđ notat illos q̄ post celebrationē ſacri miſterij z ꝓsecrationē panis z vini. ſuas oblationes vendicabāt. z alijs nō cōicātes, ſoli ſumebāt. ita vt inde ēt inebriarent. Nō quidē nō poſſet ꝛtigere ſi ſacrales ſpēs nō nutrirent. Ergo ſpecies ſacramentales nutriūt.

Rñdeo Dicendum, q̄ hec q̄ō diffinitatem non hz̄ precedenti queſtione ſoluta. Ex ꝺ eīm (vt dī. 2. de aīa) cibus nutrit, q̄ cōuertit in ſubſtātiam nutriti. Dictum est aūt, q̄ ſpēs ſacrales pōſſ ꝙuerti i ſubſtantiam alīquā que ex eis gñat. Per eādem aūt rōnē pōſſ ꝙuerti in corp⁹ humanū, per quā pōſſ ꝙuerti i cineres vel in vermes. Et ideo manifeſtum ē q̄ nutriūt. ſ. Nō aūt quidam dīt, q̄ nō vere nutriūt, q̄ſi in corp⁹ humanū ꝙuertunt. ſed reficiūt z ꝓfortāt q̄dā ſenſuū imutatiōe (ſic hō ꝓfortat ex odore cibi, z imebriat ex odore vini) ad ſenſuz ꝑz esse falſum. Talis, n. refectio nō diu ſufficit hoī, cui⁹ corp⁹ ꝙ ꝓtinuā dep̄ditionē reſtauratione indiget: z tū hō diu ſuſtentari poſſet, ſi hoſtias z vinū ſacratū ſumeret i magna ḡntitate. ſſ Silr ēt nō pōt ſtare quod q̄dam dicūt, q̄ ſpēs ſacrales nutriūt ꝙ formaz ſubſtātiale panis z vini que remanet, tū q̄ non remanet, vt ſupra habitū est, tū q̄ nō est actius forme nutrire: ſz magis māe: que accipit formā nutrit, recedēte forma nutrimēti. Unī dicit in. 2. de aīa, q̄ nutrimētū in ꝙ⁹ est diſſimile. in ſiue autem ſimile.

Ad ꝑmū Ergo dōm, q̄ facta conſecratione duplr pōt dici panis i hoc ſacō. Uno modo ipſe ſpēs panis que retinēt nomē ꝑtis ſubſtātie: vt grego. dicit i homi. paſcali. Alio modo pōt dici panio. ipſum corpus chſti: q̄ō est panis myſticus de celo deſcēdēs. ſſ Unde. ergo cū dicit, quod iſte panis nō trāſit i corp⁹, accipit. panem 2⁰⁰: q̄. ſ. corp⁹ chſti nō cōuertit in corpus hoīs. ſz reſicit mētē ei⁹, nō ār loqtur de pane ꝑ⁰⁰ dcō. ¶ Ad ſecundum dōz, q̄ ſpēs ſacrales erſi non ſint ea ex q̄b⁹ corpus hoīs ꝓſtat. tū in ea ꝙuertunt: ſicut dcīm est. ¶ Ad 3ᵐ dōz, q̄ ſpēs ſacrales q̄uis nō ſint ſubſtātia, hſit tamen ꝛtutē ſubſtantie: ſicut dcīm ē.

¶ Utrum ſpecies ſacramentales franganꝫ in hoc ſacramento. Arti. 7.

Ad ſeptimū Sic pcedit. Uidetur q̄ ſpecies ſacramētales nō franganꝫ in ꝫ ſacro. Dicit. n. ꝑbs. 4. mereo, q̄ corpa dicunk frangibilia ꝓp determinatā diſpoīem ꝓtoz. Quod nō ꝑtattribuit ſacrali⁹ ſpēbus. Ergo ſacrales ſpēs nō pōſſ frāgi. ¶ Ꝑ. Fractionem ſeq̄t ſonus. Sz ſpēs ſacrales ſi ſunt ſonabiles: dicit eīm ꝑbs. 2. de aīa, q̄ ſonabile est corpus durum hīs ſuperficiē lenē. Ergo ſpecies ſacramentales nō frāgūtur. ¶ Ꝑ. Eīmdem videtur eē, māducari, frāgi z maſticari. Sed verū corp⁹ chſti est q̄ māducat. ſm illū Jo. 6. q̄ māducat me, ꝯ carnē z bibit meum ſanguinem. ꝙ corp⁹ chſti est q̄ frangitur z maſticat. Unī z ꝓfeſſiōe berengarij dicitur. Cōſentio ſcīe romāe eccleſie. z corde z ore ꝓfiteoz panē z vinū q̄ in altari ponuntur, poſt ꝓsecrationē vez corpus z ſanguinem chſti eē z in veritate manibus ſacerdotum tractari, frangi, z fideliū dentiꝫ atteri. Non ergo fractio debet attribui ſacramentalibus ſpeciebus.

Sed ꝯtra Est, q̄ fractio fit ꝑ diviſionē quātī. Sed nullū quantū ibi diuidit, niſi ſpēs ſacrales: q: neq; corp⁹ chſti, q̄ est ieo: ruptibile, neq; ſbſtātia panis, que nō maner, neq; ſbſtātia vini. ✠ Ergo ſpecies ſacramentales franganꝫ.

Rñdeo Dicendū, q̄ apud antiquos ḡca ꝫ multiplex fuit opio. Quidam. n. dixerūt, q̄ nō erat in ꝫ ſacro fractio ſecundum rei veritatē, ſz ſolū ſz aſpectū inuentiuz. Sed ꝫ nō pōt ſtare: q: in ꝫ ſacro veritatio ſenſuz non decipit circa ea quoz iudiciū ad ipm ꝓtinet inter q̄ est fractio, per quā ex vno fiūt multa: q̄ q̄dē ſūt ſenſibilia cōmunia, vt ꝑz ii. de aīa. ſſ. Alij alij dixerūt, q̄ erat q̄dē ibi vera fractio ſine ſubiecto exiſte. ✠ Sz hoc ēt ſenſui ꝛdictē. appz. n. in hoc ſacro aliq̄d q̄ntū ꝑ⁹ vnū exiſtens, poſtea in multa ptitū: q̄ō q̄dē opz eē ſubiectū fractionis. ſſ Nō aūt pōt dici, q̄ ipm corp⁹ chſti verū frāgat. ꝑ q̄dē, q: est ieo: ruptibile z ipaſſibile. Scōo q: est totū ſub q̄libet ꝑte (vt ſupra habitū ē) q̄ō q̄dē ē ẑ rōne ei⁹ q̄ō frāgit. Unī relinquit, quod fractio ſit ſicut i ſubiecto in quātitate dimenſiua panis, ſicē z alia accīdia. Et ſicut ſpecies ſacramentales ſūt ſacrz corpis chſti veri, ita fractio huiuſmodi ſpēz ē ſacrz diſcē paſſionis, q̄ fuit in corpore chriſti vero.

Ad ꝑmū Ergo dicendum, q̄ ſīc in ſpeciebus ſacramentalib⁹ remanet raꝛ z denſiuz (vt ſupra dcīm est) ita etiaz remanet ibi porositas, z ꝙ ꝑ hīs frangibilitas. ¶ Ad ſecundum dōm, q̄ denſitatem ſequitur duritia. Et iō ex quo in ſpēbus ſacramentalibus remanet denſitas, cōſequēs est q̄ remaneat ibi duritia, z ꝙ ꝑ hīs ſonabilitas. ¶ Ad tertium dōm, q̄ illud q̄ō manducatur in ꝓpa ſpecie, ſ̄ꝑmmet frāgit z maſticatur in ſua ſpēcie. Corp⁹ aūt chſti ſi manducatur in ſua ſpē, ſz ipſe ſacrali. Unde z ſuper illud Jo. 6. caro nō ꝓdeſt q̄cq̄. dicē aug. hoc est ītelligēdū ſm illos q̄ carnaliꝫ itelligebant: carnez q̄ppe ſic ītellexerūt, quo in cadauere dilaniantur aut in macello venditur. Et ideo ipm corp⁹ chſti nō frāgit niſi ſecundum ſpeciem ſacralē. Et hoc mō ītelligēda est confeſſio berengarij: vt fractio z attritio dentium, referatur ad ſpeciem ſacramentalem, ſub qua vere est corpus chriſti. cula quoq; nona erit ſine ſubiecto z viceſtantiecta quoniam ſb̄tias ēt patiens in huiuſmodi alteratione, nec intelligas ꝙ ticulam quantitatis nouam eſſe ſine ſubiecto ex nouo miraculo/vel ex hoc q̄ō continuatur ẑn⁹ ꝓtect ſienti: ſed ex hoc q̄ō educitur de potentia dimenſionis vicemateriē/ipſa vicemateria permanente. Et vi liquides primi miraculi ſicut datum ē ẑn⁹ non ſolum ſuſtinere preſentia accīdā/ ſed etiaz omnia poſſibilia educi de ſubſtantia. conuerſa/ipa manente ita datum eſſe oportet/vt ſeparata exiſtat quantitas cuncta extenſa. quanta ad ſuam ſubſtantiam ſi ſubeēt. Uñ ſi ſpēs vini intantū rareferet vt vini ſba tantaz ertēſionē nō ſuſtineret deſineret ſac̄m z noua ſba generaretur. ſſ Ad 3ᵐ dī, q̄ oēs nāe eſt multiplex/ſicuta multiplex cā ꝛ ge n⁹/et ꝑpea iz quantitas ſiue noua ſiue antiq̄ ſit ꝑm ordinē eē mālis ꝓt raritate/ vt recipiens ꝙuo ſit receptoꝛ/in q̄ ordinē cōe mālis: naz ſimplr et abſt loquēdo extenſio quāritat. ꝓppo uit rarefactionē/ ſicut ꝙnās ad aq̄ leōē. Et rurſus ſimplr et abſt ꝙm est q̄ raritas que fit/quum ſit fert ſecū receptiuum ſui. i. matoꝛ quātitatē: z ꝫ ſiue rarefactio fiat in mera ſba ſiue in vicē ſb̄a. ſſ Ad 4.am dī: ſm ēt q̄ op⁹ fit nouo miraculo ad ꝫ q̄ agēs nāle nātī agat in' vicē ſm ſeu mām: nihil n. refert ex pte agētis an ſb̄ā ſit verū ſm aut aliq̄d equalens: q̄m de ꝑdcō equipollentib⁹ eadē est rō: et idē est iudiciuz. ſſ Ad 5.um dī, q̄ ſicut ſpēs q̄ntū ſpectat ad ſenſū nāle nātī agēs in nāle nātī recipiēs cōcurrunt: ſic ſubintelligit vel aliq̄d ēqpollens: q̄ſi vt dcīm ē. par est rō ēt iudiciū ſ̄ ēqpollentis. ſſ Et ꝫ de tota hac qōne dicta ſufficiant

✠ Alius ꝫ ꝓt ly ēt ſtente.

4.d.12. q.1.ā1. 2. q.6. Et quol. 10. ar. 3.

8.1.ad 1ᵐ. 2. dī. 12. q.1.ā 3. q.1.ā.1. 4.d.3. 1.67. Et opus. 3. c.8. Et 1. co. 21. lec. 5. in fi.

4.d.12. q.1.ā.2. q.3.

¶ Utrū aliq̄s liquoꝛ possit vino cōſecrato cōmiſceri. Arti. 8.

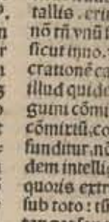
Ad octauū Sic pcedit. Uī q̄ vino ꝓsecrato nō possit aliq̄s liquoꝛ miſceri. Dē eīm q̄ō gmiſcet alicui, recipit qualitatē ipſi⁹. Sed nullus liquoꝛ pōt recipe qualitatē ſpēi⁹. Sed nullus liquoꝛ pōt recipe qualitatē ſpēi⁹ ſpērū: q: accidētia illa ſunt ſine ſbto, vt dictū est. Ergo videtur ꝙ nullus liquoꝛ possit permiſceri ſpēbus ſacramentalibus vini. ¶ Ꝑ. Si aliq̄s liquoꝛ gmiſceatur illis ſpēbus, opz q̄ ex his fiat aliq̄d vnū. Sz nō pōt fieri aliq̄d vnū neq; ex liquore (q̄ est ſba) z ſpēb⁹ ſacralibus, q̄ ſunt accīdia, neq; ex liquore et ſanguine chſti, q̄ rōne ſue ieoꝛruptibilitatis neq; additionem recipit neq; diminutionē. Ergo nullus liq̄s pōt admiſceri vino conſecrato. ¶ Ꝑ. Si aliq̄s liquoꝛ admiſceat vino cōſecrato, vī q̄ō ēt ipſum efficiatur cōſecratū: ſicut aqua q̄ admiſcet aque bñdicte, efficit bñdicta. Sz vinū ꝓsecratū est vere ſanguis chſti. Ergo ēt liquoꝛ gmixt⁹ esſet ſanguis chſti. Et ita aliquid fieret ſanguis chſti alr q̄ ꝑ ꝓsecrationē, q̄d est icōueniēs. Nō ergo vino ꝓsecrato pōt aliq̄s liquoꝛ gmiſceri. ¶ Ꝑ. Si duoꝛ vnū totaliter corrūpak. nō erit mixtio: vt dī in ꝓio de gīone. Sz ad gmixtionē cuiſcūq; liquoꝛis, vī corrūpi ſpēs ſacralis vini. ita q̄ ſub ea deſtruat esſe ſanguis chſti. tū q̄ magnū z paruū ſunt dīse q̄ntitatis, z diuerſificant ipſam, ſicut albū z nigrū colorē. tū etiā q̄ liquoꝛ ꝑ mixtus, cū nō habeat obſtaculū, vī vndiq; diffundi ꝑ totū. z ita deſinit ibi eſſe ſanguis chſti, qui nō est ibi ſimul cū alia ſba. Non ergo aliq̄s liquoꝛ pōt permiſceri vino conſecrato.

Sed cōtra Est, q̄ ad ſenſum pz. aliū liquoꝛē vino permiſceri posse poſt ꝓsecrationē, ſicut z aſſis. Dictū est eīm ſupra, q̄ ſpēs ſ hoc ſacro remanentes, ſicut ad piſcunk ātute ꝓsecratiōz modū eēndi ſbe. ita q̄d ageret vel paterek ſba ſi ibi pñs exiſteret. Manifeſtū est aūt mixtiōis diuerſus eē effect⁹, z ꝑm formā liquoꝛis, z ꝑm q̄ntitatē. Si eīm gmiſceret aliq̄s liquoꝛ in tāta q̄ntitate q̄ poſſet diffundi per totū vinū. totū fieret gmixtū. Mō aūt est cōmixtū ex duobus ſuis neutrū miſcibiliū est: ſed vtrūqz traſlet in q̄dā tertiū ex his cōpoſitum. Unī ſequeretur q̄ vinū ꝓius exiſs nō remaneret: ſz ſi liquoꝛ gmixtus eſſet alterius ſpeciei, puta ſi permiſceretur aqua, ſolueretur ſpecies vini, z eſſet liquoꝛ alterius ſpecei. Si autem eſſet eiuſdem ſpēi liquoꝛ adiunctus (puta ſi vinum permiſceretur vino) remaneret quidem eadem ſpēs, ſed nō remaneret idem numero vinum, q̄ declarat diuerſitas accidentium: puta ſi vnum vinum eſſet album, z aliud rubeum. ſſ Si vero liquoꝛ ad quem ſit totum, nō fieret totum vinum permixtum, ſed aliqua pars eius. Que quidem non remaneret eadem numero propter permixtionem extranee materie: remaneret tamen eadem ſpecie, non ſolum ſi paruus liquoꝛ permixtus eſſet eiuſdem ſpeciei. ſed ēt ſi eēt alterius ſpēi: q: gutta aq̄ multo vino gmixta, trāſit in ſpēz vini: vt dī in ꝫ de gīone. Manifeſtū est aūt ex ꝓdictis, q̄ corp⁹ z ſanguis chſti remanēt i hoc ſacro, q̄ diu ille ſpēs manēt eedē numeris cuiuſcūq; ꝓ ptingat ad totū vinū ꝓsecratū, z fiat permixtio liq̄ris alterius numero, z nō remanebit ibi ſanguis chſti. Si vero fiat totū. ſed vſq; ad aliquā partē ſpērum. deſinet eſſe ſanguis chriſti ſub illa parte vini conſecrati, remanebit tamen ſub alia.

Ad ꝑmū Ergo dōz, q̄ ino. 3. dicit in q̄dā decre. q̄ ipa accīdia vinū app⁹ videnk afficere: q: ſi aq̄ fuerit appoſita, vini ſapoꝛem aſſumit. contingit igitur accīdia mutare ſbz, ſicut z ſbm contingit accīdia permutare. Cedit q̄ppe natura miraculo, z virtus ſupra conſuetudinem operatur. ſſ Hoc tamen non est ſic intelligendum, quaſi idem numero accīdis quod ꝑius fuit in vino ante conſecrationem, poſtmodum fiat in vino appoſito: ſed talis permutatio fit per actionem. Illā immutando afficiūt liquoꝛē appoſitū. ¶ Ad 2ᵐ dōz, q̄ liquoꝛ appoſitus vino cōſecrato, nullo⁰ miſcet ſbe ſanguinis chriſti: miſcet tñ ſpēbus ſacralib⁹. Ita tñ q̄ pmixtiōe facta, corrūpūt ꝓdicte ſpēs, vel in toto vel in ꝑte: ſm modū quo ſupra dictum est, q̄ ex ſpecieb⁹ illis pōt aliq̄d gñari. Et ſi q̄dez corrūpank in toto, nulla tam remanet ſſtio: q: tam totuz erit vnifoꝛme. Si aūt corrūpank in parte, erit q̄dem vna dimenſio ſm ꝓtinuitatē quātitatis, nō tamē vna ſm modū eſſendi: quia vna pars eius erit ſine ſbto. alia erit in ſbto. ſicut ſi aliq̄d corp⁹ ꝓſtituak ex duobus metallis. erit vnū corpus ſm rōnē quātitatis nō tñ vnū ſm ſpēm nāe. ¶ Ad 3ᵐ dōm, q̄ō ſicut ipſe. 3. dicit in pcedētibus, ſi post cōſecrationē calicis aliud vinū mittat in calicē, illud quidem nō trāſit in ſanguinē. neq; ſanguis cōmiſceretur. ſed accīdibus priorib⁹ vini cōmixtū, corpi q̄ō ſub eis latet. vndiq; circūfundit. nō madidās circūſuſum. ſſ Uel qui dem intelligēdū est, q̄ nō fit tāta pmixtio liquoꝛis extranei, q̄ ſanguis chſti deſinat eſſe ſub toto: tūc eīm ōr vndiq; circūfundi, nō q̄ tangat ſanguinem chſti ſm eius propriās dimēſiōes, ſed ſm dimēſiōes ſacrales, ſub quibus cōtinet. Hec est ſille de aqua bñdicta: q: illa benedictio nullā imutationē facit circa ſbam aq̄ ſicut facit conſecratio vini. ¶ Ad quartū dōm, q̄ quidā poſuerūt q̄ quātuncū q̄ parua ſit extranei liquoꝛis gmixtio, ſba ſanguinis chſti deſinit eſſe ſub toto: z hoc rōne inducta. Que tñ nō cogit: q: magnum et paruū diuerſificant quātitatē dimēſiuā, nō quātū ad eius eſſentiā. ſed quātū ad determinationem mēſure. Silr enā liquoꝛ appoſitus adeo pōt eſſe paruus, q̄ ſua paruitate impediturꝛ diffundatur ꝑ totū. z nō ſolū dimenſionibus, que licet ſint ſine ſbto, tamē obſtāt alteri liquoꝛi, ſicut z ſba ſi ibi adeſſet ſm ea que ꝓmiſſa ſunt.

¶ De forma huius ſacramēti. Qō. 78.

Einde conſideraū dū ē de forma huiꝰ ſacri. ¶ Et circā hoc q̄runk. 6. Primo q̄ ſit forma huius ſacramēti. Secūdo, vtrū ſit cōueniēs forma cōſecratiōis panis. Tertio, vtrum ſit conueniens forma cōſecratiōis ſanguinis. Quarto, de virtute vtriuſq; forme. Quinto, de veritate locutionis. Sexto, de cōparatione vnius forme ad aliam.

¶ Utrū hec ſit forma huiꝰ ſacri, hoc eſt corpus meū, z hic est calix ſanguis mei. Ar. 1.

Ad primū Sic pcedit. Uī q̄ hec nō ſit forma huius ſacri. ꝫ est corpus meuz, z hic est calix ſanguis mei. Illa enim verba videntur ptinere ad formā huius ſacri. q̄ bus xp̄s corpus ſuū z ſanguinē cōſecrauit. Sed xp̄s ante bñdixit panē acceptuz, z poſtea dixit, accipite z comedite, hoc est corp⁹ meū (vt habek matth. 26.) z ſilr fecit de calice. Ergo ꝑdicta verba nō ſunt forma huius ſacri. ¶ Ꝑ. Euſebius emiſſenus dicit, q̄ inutilibilis ſacerdos viſibiles creaturas i ſuuz corpus cōuertit. dicēs, accipite z comedite, hoc est corpus meū. Ergo totum hoc vī ptinere ad formam huius ſacri. ſſ Et eadem rō est de verbis pertinentibus ad ſanguinem.

¶ Ꝑ. In forma baptiſmi exprimitur perſona miniſtri z actus eius, cum dicitur, ego te baptizo. Sed in ꝓmiſſis verbis nulla fit mētio de perſona miniſtri, nec de actu ei⁹. Ergo nō est conueniens forma ſacramenti.

¶ Preterea. Forma ſacramenti ſufficit ad perfectionem ſacramenti: vnde ſacramentū baptiſmi quandoq; perfici pōt ſolis verbis forme ꝓlatis, omnibus aliis ꝓtermiſſis. Si ergo predicta verba ſunt forma huius ſacramēti, videk quod aliquādo poſſit hoc

¶ Super q. 78. tres primos artī.

Circa primos articulos qōnis 8. tractandū occurrit diuisiō de verbis necēſſa ad cōſecrationē ſacramēti. Et omiſſis articulis hinc z inde plana incedendo videbim⁹ ē ḡrecos z latinos nō cōuenire in ꝛbis cōſecratiōis ſacramēti. Nā vt dicrā. refert z nos certificati ꝙ ſumus / ſ̄uoꝛ dictiones hz forma nrā ꝛbus caret eccīa greca. ſ. calix eterni/ myſteriuz fidei. ſſ Et quū in eccīa greca tot illustres ſcti z doctores ſtomerint/ quoꝛ diuitādā nullo pacto ē de ſufficiētia illiꝰ forme: ſcz hic ē ſanguis meꝰ nouī teſtī/ q̄ pro vobis z ꝑ multis effundet. in remiſſionē pecc̄oꝛ. hinc enim ſufficienter ꝓbak non ola ſbus vtimur, in forma cōſecrationis ſanguis eſſe de necessitate ſacri. ſſ Et ſi diligēti⁹ pſcrutati fuerimus/ clarū ꝙ fiet q̄ illa ſba/ꝙ ꝓ vobis z ꝓ multis ꝛc. nō ſunt de neceſſitate ſacri. Cū ex eo ꝓbak/ ꝙ paulus apoſt. ꝑtime ad cor. xi. exꝑſſe dicit ꝛhm dixiſſe ſ̄ est corpus meum qđ ꝓ vobis tradetur; z eccīa greca vtitur hac forma in cōſecratione corꝑis/ hoc est corpus meū qđ ꝓ vobis frāgit in remiſſionē pecc̄oꝛ. romana aūt eccīa in cōſecratiōe corꝑis ꝛbictam adiunctionē dictaz a xp̄o omittit. Ex ꝙ ſcā appet manifeſte/ qđ hmōi additio ſcī a xp̄o z qua vtunk greci/ nō est de neceſſitate ſacri. ac per hoc eadē rōne in cōſecratione ſanguinis illa adiunctio/ ꝙ ꝓ vobis ꝛc. nō est de neceſſitate ſacramēti: eadē eſt est rō in vtraq; forma. ad vim cōſecratiōis. ſ. quia nō ſit eadē rō ꝙ ad cōueniētia explicāde ꝛbuſ⁹: q: cōuenientius explicatur virtus paſſiōis xp̄i in cōſecratione ſanguis ꝙ corꝑis: vt in litera tertij articuli authoꝛ declarat.

4.d.8. q.2.ā.2. q.3.

¶ Quum autem ex vſu eccīe grece in conſecratione ſanguinis habeamus/ qđ non omnia que nos dicimus ſint neceſſaria ad conſecratio-

Universidad de Deusto
Biblioteca

nē ꝛ et vsu ecclesie latine in ꝓsecratiõe corpis hꝫamus/q̃ non ola qua tũc chr̃s dixit fũt nec̃ia ad ꝓsecrationẽ:opꝫ ad aliq̃s solidũ tũm recurrere/ sup q̃s fũdarꝫ possit certitudo discretiua ꝟboꝝ ad ꝓsecrationẽ nec̃ioꝝ a ñ nec̃ijs ad illaꝫ. Et quũ hoc sit cõis illa maxia:sacr̃alia ꝟba signt q̃ efficiũt ex vi sacri/que vr ꝑs discurrẽdo ꝑ ola sacra/verissima ac solidissima comprobat:iõ ab hac regla nõ declinãdo ad dexterã aut ad sinistrã/ueniemꝰ

n ō esse necessaria ad consecrationem sanguinis nisi quatuor verba hec/hic est sanguis meꝰ. ℣ Et licet scotus cuꝫ multis aliis dubitet mꝫ tamẽ nulla apparet dubitandi ratio probabilis/sed indubie sentiendum est vt dixiꝰ. Preter predicta fuit quoq; est sententia hec/ aut̃ouitate beati amb. in lib. de sacra. /quã hẽs de cõsecratione di. 2. c. pasnis/ꝫ magistri sen. in 8. d. 4. vbi etiam addũẽ beatũ amb. Uerba autem litere tertij articuli in quibus auctor videtur sonare oppositum/veritcantur distinguendo quod verba aliqua esse de substantia forme contingit dupliciter primo quod sine illis non sit forma: alioꝰ q̃ sine illis nõ est fo. ꝓfecta. ai 2o sensu verificant verba ire-nõ autẽ in pꝰ. Ad ꝫ in ꝛsione ad 2.m einãde ar. quũ argutũ cẽt q̃ non sunt maioꝛ efficacie verba q̃ ꝓferunt in ꝓsecratione panis q̃ ea q̃ ꝓferunt in ꝓsecrationevini ꝛc. rñdeo ad ꝓfectionem ꝓueniẽtie recurrit/ ℣re potiꝰ fiat a ꝺditio in ꝓsecratiõe sanguis:non negando cẽlẽ efficaciã in ꝟbis vtriusq̃ foꝝ sigñatꝫ q̃ efficitur. Nõ ꝺq̃ in ira allata. ſ. deterꝰ ꝑdicati ptinẽt ad integritatẽ loquutionis: ꝛ intelligi pōt/pꝰ q̃ sine hmõi determinationibꝰ non sit integra loquutio integritate enũtiatiõis/ꝛ sic ꝓpositũ solũ illud pronomen meus est de integritate enũtiatiõis quum dicit/hic est sanguis meus. Alioꝰ q̃ ipse peterꝰ nõ hñt integrũ sensum sine placẽ enũtiatiõe/q̃ sic verificat rõ in ꝓpoꝰ q̃ ad omnia adiuncta: q̃ꝫ ꝓstat q̃ ꝺbo nonꝫ eterni testi mysterium fidei qui pro vobis ꝛc. integra nõ fit loquutio sine ꝓcedẽti enũtiatione/ hic ẽ sanguis meꝰ. Et huiꝰ integritatis signa sit q̃ in ira asserunt duo. q̃m q̃ sacerdos eodẽ ritu ꝛ mõ ola hec ꝓfert/sm q̃ luc. 22. interponunt verba sequẽtia ꝟbis primis.

sacramẽtũ perficiꝫ his solis verbis ,platis.ꝛ olbus aliis pretermissis que in missa dñr. Nõ tñ vr esse falsum:q̃ vbi verba alia ꝑter mitterẽtur. ꝑdicta ꝟba acciperenk ex ꝑsona sacerdotis ,pferẽtis,in cuius corpus ꝛ sanguinem panis ꝛ vinum non conuertuntur. Non ergo predicta verba sunt forma huiꝰ sacramenti.

Sed ꝓtra Est,q̃ amb. dicit in lib. de sacris. Consecratio fit verbis ℣mernonibus dñi ihesu:nã ꝓ reliq̃ omnia que dñr,laus deo referk,ofone petitur ꝓo populo,ꝓo regibus,ꝓ ceteris. Ubi autem sacramentum conficitur.iam non suis sermonibus sacerdos vtitur,sed vtitur ꝛmonibus christi. Ergo sermo christi hoc conficit sacramentum.

Rñdeo Dicendum,q̃ hoc sacr̃m ab alijs sacramentis differt in duobus,ꝑ q̃dẽ quãtuꝫ ad hoc,q̃ hoc sacr̃m perficitur in cõsecratione mãe:alia ℣o sacramenta ꝓficiunk in vsu mãe ꝓsecrate. ſ 2o quia in alijs sacris consecratio mãe cõsistit solũ in q̃dam bñdictiõe,ex qua mã ꝓsecrata accipit instrumentaliter quãdã spiritualem virtutem,que ꝙ ministrũ q̃ est instr̃m aiatũ, potest ad instra maiata ꝓcedere. Sz in hoc sacramento ꝓsecratio mãe ꝓsistit in q̃dã miraculosa conuersione ſbe.que a solo deo ꝓfici potest. Uñ minister in hoc sacro ꝓficiẽdo nõ hz aliũ actũ nisi ꝓlationẽ verboꝝ. ¶ Et quia forma dz esse ꝓuentes rei,iõ forma huius sacr̃i differta fomitꝫ alioꝝ sacroꝝ in duobus. Prio q̃dẽ,q̃ fome alioꝝ sacroꝝ important vsum mãe,puta baptizatiõẽ vel confignationem:hz forma huiꝰ sacr̃i importat solam ꝓsecrationẽ mãe,q̃ in transsubstãtiatiõe cõsistit:pura cũ dr,hoc est corpꝰ meum. vel hic est calix sanguis mei. ſ 2o,q̃ forme alioꝝ sacroꝝ ꝓferunk ex ꝑsona ministri. Siue ꝑ modũ exercentis actũ sicut cum dr ego te baptizo,vel ego te confirmo. Siue ꝑ modum imperantis:sicut in sacramento ordinis dicitur,accipe potestatem ꝛc. Siue ꝑ modum deprecantis,sicut cum in sacramẽto extreme ℣nctionis dicitur per ipsam intercessionem ꝛc. Sed forma huius sacramẽti proferk q̃si ex ꝑsona ipsius christi loquẽtis:vt detur intelligi,q̃ minister in ꝑfectionẽ huiꝰ sacr̃i nihil agit,nisi quod profert verba christi.

Ad ꝓmũ Ergo dicendum,q̃ circa hoc est multipler opinio.

Quidam enim dixerunt,q̃ chr̃s qui habebat potestatez excellentie in sacris,ablq; forma verborum hoc sacramentuꝫ perfecit ꝛ postea verba protulit,sub ꝙbus alij postmodum consecrarent. Qꝰ videnk,sonare ꝟba ihno.3.dicentis. Sane dici potest,q̃ ꝛps virtute diuina confecit,ꝛ postea formam ex ꝓssit sub qua posteri benedicerent. Sz cõtra hoc expresse sunt verba euãgelij:i ꝙbus dicit.q̃ chr̃s bñdixit,que quidem bñdictio aliꝙbus verbis facta est. Uñ ꝓdicta verba aliꝙbus verbis facta est. Uñ ꝓdicta verba inno.sunt opinatiue magis dicta q̃ determinatiue. ſ Quidam aũt dixerunt,q̃ bñdictio illa facta est,ꝙbusdã alijs verbis nobis ignotis. Sed nec hoc stare potest:q̃ bñdictio consecrationis nunc ꝑficitur per imita

ſ At sãs ꝓdat exp̃nes has posse ꝓuenire ℣ꝟbis/ꝛ nõ intẽtioni auctoris/q̃ vr ex ꝓpoco docẽ opp̃m. meminerit pō me ab auctore didicisse post aug. talẽ exhibere alioꝝ lectoꝝ ℣ẽ meoꝝ exopto. In vltimo sic̃ dẽ ꝓcedẽtis q̃nis arꝰ auctoꝛ ꝟba inocẽ. certũ de celebratione missaꝝ in ca. quinq; marthe. ad vez. sensus trahit:nõ curãs ꝺ intẽtione opinãtis accho migrat de soto i sẽ. Aduertat ꝺelde auctoꝛ si opp̃m sensit/opinatiue loquutuꝫ:

tionem ꝛ eorum que tunc acta sunt. Unde si tunc per hec verba non est facta cõsecratio, nec modo fieret. ſ Et ideo alij dixerunt,q̃ illa benedictio eisdem etiã verbis facta est, quibus modo fit,sed chr̃s ea bis prulit. Primo quidem secrete ad ꝓsecrãdũ:scõo manifeste ad instruendus. Sed nec hoc stare potest:q̃ sacerdos cõsecrat ꝓferens hec verba,non vt a chr̃o in occulta benedictiõe dicta,sed vt publice ꝓlata. Unde cuꝫ nõ habeant vim huiusmodi verba nisi ex chr̃i ꝓlatione,videtur q̃ ẽt chr̃s mãifeste ea ꝓferẽs consecrauerit. ſ Et ideo alij diverſir.q̃ euãgeliste non semper eũdẽ ordinẽ in recitãdo seruauerunt,quo res sunt geste:vt patet p aug. in li. De consensu euangelistarum. Unde intelligendum est ordinem rei geste sic exprimi posse,accipiens panem benedixit, dicens,hoc est corpus meum. ꝛ deinde fregit ꝛ dedit discipulis suis. Sed idez sensus haberi pōt etiã verbis euangelij non mutatis:nam hoc participium dicẽs,cõcomitantiam quandam importat verboꝝ ꝓlationi ad ea que precedunt. Nõ aũt opꝫ ꝙ hec cõcomitantia intelligaꝫ solum respectu vltimi verbi ꝓlati:quasi christus nunc ista verba ꝓmlerit quando dedit discipulis suis. Sz potest intelligi cõcomitãtia respectu totius precedentis:vt sit sensus,dum benediceret, ꝛ frangeret,ꝛ daret discipulis suis,hec verba dixit,accipite ꝛc. ¶ Ad secundum dicendum,quod in bis verbis accipite ꝛ comedite,intelligitur vsus materie consecrate:quia non est de necessitate huius sacramenti(vt supra habitum est)ꝛ ideo nec hec verba sunt de substantia forme. ¶ Quia tamen ad quandam perfectionem sacramẽti pertinet materie consecrate vsus(sicut operatio non est ꝓma sed secunda perfectio rei):ideo per omnia ista verba exprimitur tota ꝑfectio huius sacramenti. Et hoc modo eusebius intellexit his verbis confici sacramentum,q̃ tum ad ꝓmam ꝛ secundam perfectionem ipsius. ¶ Ad tertium dicendum,quod in sacramento baptismi minister aliquem actum exercet circa vsuꝫ materie,qui est de essentia sacramenti:quod non est in hoc sacramento. Et ideo non est similis ratio. ¶ Ad quartum dicendum,quod quidam dixerunt hoc sacramentum perfici non posse,predictis ꝟbis prolatis,ꝛ alijs pretermissis,precipue q̃ sunt in canone misse. Sed hoc patet esse falsum,tum ex verbis ambro.supra inductis: tum etiam quia canon misse non est idem apud omnes,nec secundum omnia tempora sed diuersa sunt a diuersis apposita. ſ Unde dicendum est,quod si sacerdos sola verba predicta proferet cum intentione conficiendi hoc sacramentum, perficeretur hoc sacramentum: quia intentio faceret vt hec verba intelligerentur quasi ex persona christi prolata,etiam si verbis precedentibus hoc non recitaretur. ſ Gratter tamen peccaret sacerdos sic conficiens hoc sacramentum: vtpote ritũ ecclesie non seruans. Nec est simile de baptismo,quod est sacramentum necessitatis:defectum autem huius sacramenti potest supplere spiritualis mandatio,sicut aug. dicit.

ſ Alia recitatio.

3. q. 60. ã. 8. cõ. 2. q. 75. ã. 2. cõ. 2. ſ. q. 83. ã. 4. ad 1m 3. q. 84. ã. 3 cor. Ar. 4. d. 8. q. 2. ã. 1. q. 1. ꝛ 2ã. 4. q. 5. Ar. 1. so. 1. ſ. 10. 4.

¶ Utr̃ ℣ sit ꝓuentes fois ꝓsecraꝰ ꝓlo. hoc ẽ corpꝰ meũ. Ar. 2.

Adscõm Sic ꝓcedit. Uñ q̃ hec nõ sit ꝓuentes forma consecratiõis panis, hoc est corpus meũ. Per formã.n. facit dz exprimi sacramẽti effectus. Sed effectus q̃ fit in ꝓsecratione panis,est ꝓuersio ſbe panis in corpus chr̃i.q̃ magis exprimik ꝑ hoc verbũ fit.q̃ ꝑ hoc verbũ ẽ. Ergo i forma cõsecrationis deberet dici,hoc fit corpꝰ meũ. ¶ ℣. Amb. dicit in li. de sacris. Sermo chr̃i hoc ꝓficit sacr̃m:q̃s sermo chr̃i hic quo facta sunt ola,iussit dñs ꝛ facta sunt celi ꝛ terra. Ergo ꝛ forma huiꝰ sacr̃i cõuenientioꝛ eẽt ꝑ ℣bũ impatiũ. vt dicereꝫ hoc sit corpꝰ meus. ¶ ℣. Per subiectũ huius locutionis ꝛpotak illud quod ꝓuertik,sicut ꝑ ꝓdicatũ ipotak ꝓuersionis terminus. Sed sicut est determinatuz id in qõ fit ꝓuersio(non.n. fit ꝓuersio nisi in corpꝰ chr̃i)ita est determinatũ id qõd ꝓuertik:nõ.n. ꝓuertik in corpꝰ chr̃i nisi panis. Ergo sicut ex ꝑte ꝑdicati ponik nomẽ.ita ex ꝑte subiecti dz poni nomen,vt dicatur,hic panis est corpus meum. ¶ ℣. Sicut id in qõ terminak ꝓuersio,est determinate nãe(q̃ ẽ corpꝰ)ita ẽt est determinate ꝓlone. Ergo sicut ad determinãdũ naturaz dr corpus,ita ad determinãdũ ꝓsonã deberet dici,hoc est corpꝰ chr̃i. ¶ ℣. In verbis forme nõ dz poni aliq̃d qõd nõ sit de substãtia eiꝰ. Inconueniẽter ẽ additur i q̃busdã libris hec cõiunctio enim,que non est de substantia forme.

Sed cõtra Est,q̃ dominus hac forma in cõsecrãdo est vsus:vt ꝓ matth. 26.

Rñdeo Dom,q̃ hec est cõueniens forma cõsecratiõis panis. Dem est enim q̃ hec cõsecratio cõsistit i cõuersione ſbe panis in corpus chr̃i. Opz aũt formã sacr̃i sigñare id qõ in sacro efficitur. Uñ ꝛ forma cõsecratiõis panis dz sigñare ipsam cõuersionẽ panis in corpꝰ chr̃i. In qua tria cõsideranꝫ. f. ipsa cõuersio,ꝛ terminus a quo,ꝛ terminus ad quẽ. ſ Cõuersio aũt ꝑt considerari dupliciter. Uno modo vt in fieri:aliomodo vt in facto esse. Nõ aũt debuit sigñari ꝓuersio in hac forma vt in fieri,sed vt in facto esse. Prio q̃dẽ:q̃ hec ꝓuersio nõ est successiua (vt supra dictũ est) sed instantanea. In hmõi aũt mutationibus fieri,nõ est nisi fcm esse. Sc̃do,q̃ ita se hñt forme sacr̃ales ad sigñificãdũ effectũ sacr̃i. sic̃ se hñt forme artificiales ad rep̃sentãdũ effectũ artis. Forma aũt artificialis, est sic̃ tudo vltimi effect̃,in quẽ ferk intẽtio artificis:sicut forma artis i mẽte edificatoris, est forma domus edificate ꝓncipꝰ. edificatiõis aũt ꝓ cõsequẽs. Uñ ꝛ i hac forma dz exprimi cõuersio vt i fcõ esse.ad q̃s ferk intẽtio. ſ Et q̃ ipsa cõuersio exprimik in hac forma vt in fcõ esse,necesse est extrema.q̃ cõuersiõis significenk vt se hñt in facto esse ꝓuersiõis. Tunc aũt terminus ad quẽ,hz ꝓpriam nam sue subẽ: sed terminus a quo,nõ manet ꝑm suã subam,hz solũ ꝑm accñtia,q̃bus sensui subiacet,ꝛ ad sensum determinari potest. Uñ conueniẽter termin̄ cõuersiõis a quo.exprimik ꝓ pronomen demõstratiuũ relatum ad accñtia sensibilia q̃ manent:terminus aũt ad quẽ.exprimik ꝓ nomen significãs naturã eiꝰ in q̃ fit ꝓuersio. Nõ q̃dẽ est totũ corpꝰ xp̃i.ꝛ nõ sola caro eiꝰ:vr dictũ ẽ. Uñ hec forma est conuenientissima:hoc est corpus meum.

Ad ꝓmũ Ergo dom,q̃ fieri nõ est vltim̄ effect̃ huius ꝓsecrationis,hz factũ esse:vt dictuꝫ est. Et ideo ꝛ potiꝰ exprimi dz in forma. ¶ Ad scõm dom,q̃ sermo dei operaꝰ est in creatiõe rerũ,q̃ ẽt opak in hac ꝓsecratiõe:alr ꝛ aliter. Naz hic opak effectiue ꝛ sacr̃alr. ſ. ꝑm vim sigñtionis, ꝓ verbũ substãtiuũ indicatiui modi ꝛ ꝑsentis tꝑis. ſ Sz in creatione rerũ opatus est solũ effectiue:q̃ dẽ efficiẽtia est ꝓ imperiũ sue sapiẽtie. Et iõ in creatione rerũ exprimik sermo diuinus ꝓ verbũ imperatiui modi:ꝑm illud gen. 1. fiat lux.ꝛ fcã est lux. ¶ Ad tertiũ dom,q̃ terminus a quo,in ipso facto esse ꝓuersionis,nõ retinet nam sue subẽ,sicut terminus ad quẽ. Et iõ nõ est de substãtia eiꝰ. Inconueniẽter ẽ additur i q̃busdã libris hec cõiunctio enim,que non est de substantia forme.

Sed cõtra Est,q̃ ecclesia ab apostolis instructa, vtitur hac forma in consecratione vini.

Rñdeo Dom,q̃ circa hãc formã ẽ duplex opinio. Quidam.n. dixerũt,q̃ de subia forme huiꝰ est hoc solũ qõd dr,hic est calix sanguinis mei, nõ aũt ea q̃ sequunk. Sz ꝟ videtur inconueniens:q̃ ea que sequunk.sunt q̃dã determinationes predicati.i. sanguinis xp̃i. vnde ptinent ad integritatem eiusdem ꝓlocutionis. ¶ Et ꝓp hoc sicut alij melius dicũt.ola sequentia sunt de subia forme vsq; ad hoc qõd postea sequitur. hoc quo tienscũq; fecerittis:qõd pertinet ad vsum huius sacr̃i. vñ non est de subia forme. Et inde est qõd sacerdos eodez ritu ꝛ modo.f. tenẽdo calicem in manibus,ola hec verba profert. Luc. ẽt. 22. interponuntur verba sequentia verbis ꝓmissis.cũ dicitur,hic calix nouũ testamentum est in meo sanguine. ſ Dom est ergo, q̃ ola predicta verba sunt de subia forme. Sed per ꝓma verba cũ dicitur,hic est calix sanguinis mei,significatur ipsa cõuersio vini in sanguinẽ.eo modo quo dictũ est in forma cõsecrationis panis. Per verba autem sequẽtia designatur virtus sanguinis effusi in passiõe,que operatur in hoc sacro. ſ Que q̃dez ad tria ordinatur. Primo quidem ꝛ principaliter ad adipiscendaz eternam hereditatem:ꝑm illud heb. 10. habemus fiduciam in introitu sc̃orũ ꝑ sanguinẽ eius. Et ad hoc designãdũ dr. nouiꝛ eterni testi. Sc̃do ad iustitiã gre,que est ꝑ fidẽ,ꝑm illud ro. 3. quẽ ꝓposuit deus propitiatorẽ per fidẽ in sanguine eius:vt sit ipse iustus iustificãs eũ qui ex fide est iesu christi. Et quãtum ad hoc subdit,mysterii fidei. Tertio aũt ad remouẽdum impedimẽta vtriusq; ꝓdicto. ſ. pctã:ꝑm illud heb. 9. sanguis xp̃i emũdabit cõscientias nras ab opibus mortuis.i. a peccatis. Et quãtũ ad hoc subditur:qui pro vobis ꝛ pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

Als ✠ nõ habetur hy eiusdẽ.

Ad ꝓmũ Ergo dom,q̃ cũ dr. hic est calix sanguinis mei:est locutio figurativa. Et pōt ꝓprie intelligi. Uno mõ ꝑm metonymiã qua ponitur cõtinens ꝓ cõtento: vt sit sensus,hic est sanguis meus cõtẽtus in calice,de q̃ fit hic mentio.q̃ sanguis christi in hoc sacro cõsecratur inquãtũ ẽ potus fidelibꝰ,qõd nõ ꝛportak in rõne sanguinis,ꝛiõ oportuit hoc designari per vas huic vsui accõmodatũ. ſ Alio mõ pōt intelli-

4. hiſ. 8. q. 2. ã. 2. q. 1. 2. Et. 3. q. 10. 11. hic. 6. cor. 3. q. 1. 3.

¶ Super arti. 4.

Arti. 4. circa 2ez. q. 3. de ista ꝟbo. sacrāti notāda sunt. An est/ sō est/ cui⁹ ē factiua/ qñ est/ q̄liter est. Utrūtē hec ꝟba ꝛsecratiōis in sub opinione ponat: li pserim⁹ th doctrinā i gnali pcilio tradita sub euge. 4. determinata hec qō vī. Nam iter alia legit ibi/ sacerdos in pona xpi loquēs/ hoc est sacrū nā ipse⁹ ꝟbo⁹ ꝟtute suba panis i corp⁹ xpi ⁊ suba vini in sanguinē ꝟuertunt. Ubi clare vides ꝟtutē ꝟbo⁹ assertam a sacro pcilio. Ut autē supdiximus de ꝟtute sacrō⁹/ sic pari nec dicimus de ꝟtute hoc⁹ ꝟbo⁹/ q̄ nō est qualitas aliq̄ supaddita/ vt res q̄da distincta realr ab ipsa oone significate/ is est ipsa oō signo vt ultrā dei ad ꝛsecrationez. Ita q̄ oō ipsa/ puta h̄ ē corp⁹ meū/ sm se q̄dē nō est aliud q̄ enunciatio signo h̄ ē corpus meū: ꝫ vt ostensa pta a xpo i instrm ad ꝛsecrationē istā/ est nō soluꝫ enūciatio significāo ꝫ instrūtalr efficiēs/ q̄ est hec ꝟtus/ sed ⁊mo est esse ꝟtutē. Et q̄ virtus aduētitia/ q̄litatis rōnem ac nomē induit/ nō ꝟlitas ⁊quū tū sm rē nihil aliud sit q̄ oō esse instrm dei: q̄ nihil aliud est q̄ debuiti oō ne instrāli ad talē effectū. Sicut enī⁹ oīs creatura est in potentia obtali ad ꝟ q̄ de ea fiat q̄dā dēpulsit: ita est ēt in po⁹ obdictiali ad ꝟbū sit in fr⁹ dei ad q̄dēq̄ facīēdā de⁹ filia vti voluerit. Et sicut deus in sacro baptismi q̄ xpi baptismū dedisse ꝟtutē aqe inchoatiue dicim⁹/ nulla th filiras supaddita ꝓpter ea est aqa/ ⁊ postmodū cōplete dak ꝟtus aq̄ in actuali baptismo/ q̄ hoc q̄ xpo baptizato vtik filia aq̄: ita in ꝓposito verba ista potⁱ ꝟ alia ab ipso xpo sctificata sūt inchoatiue/ cōplete aūt vim sortiūt quū xps p sacerdotes illa pfert ad cōfectionez hui⁹ sacrī/ talis enim vsus ꝟbo⁹ est ꝟstitutus instrūtalis efficax ad ꝛficiendū ꝟtutē sacrī. Et hec oīa fere verba ex diuersis scripture locis accipi possunt. Nam qō ⁊o. hic est calix. Luc. 22. ⁊ pme coun. 11. Matth. aūt. 26. ⁊o. hic est sanguis meus noui testamēti. q̄ pro multis effundet in remissionem pctoꝝ. Quod aūt addit eterni. et iterū. mysterium fidei. ex traditione dñi habet. que ad ecclīā per apl̄os puenit: sm illud. 1. coun. 11. ego accepi a dño. q̄ et tradidi vobis.

¶ Utrū p̄dictis ꝓbis formarū insit aliqua vis creata. effectiua cōsecrationis. Arti. 4.

Ad quartū dicit. Sic pceditur. Ut q̄ p̄dictis verbis formarū non insit aliqua vis creata. effectiua cōsecrationis. Dicit em dāma. in. 4. li. fola virtute spūssancti fit cōuersio panis in corp⁹ xpi. Sed virtus spūl. l. est hoīi verboꝝ. cōficit hoc sacrm. ¶ ꝫ. Opera miraculosa nō fiūt aliqua ꝟtute creata. sed sola ꝟtute diuina: vt in prima parte habitū est. Sed cōuersio panis ⁊ vini in corp⁹ et sanguinē xpi. est opus nō minus miraculosum. q̄ creatio rerū. vel etiā formatio corporis xpi in vtero virginali. Que q̄dē nulla ꝟtute creata fieri potuerūt. Ergo neq̄ hoc sacrm cōsecratur aliqua virtute creata dictoꝝ verboꝝ. ¶ ꝫ. Predicta verba nō sunt simplicia. sed ex multis cōposita. nec simul sed successiue ꝓferūtur. ¶ Cōuersio aūt predicta (vt supra dictū est) fit in instanti. vñ opꝫ q̄ fiat per simplicem virtutem. Non ergo fit per virtutem horum verboꝝ.

Sed ꝫ Est. q̄ amb. dicit in lib. de fide. Si tāta est vis in sermone dñi iesu. vt incipiat esse q̄ nō erat. q̄to magis o patronus est. vt sint q̄ erant et in aliud cōmutentur. Et sic q̄ erat panis ante ꝛsecrationē iam corpus xpi est post ꝛsecrationem: q̄ sermo Christi creaturam imitat.

Rñdeo Dōm. q̄ q̄dā direxunt nullam ꝟtutē creatā esse nec in p̄dictis ꝟbis ad trāssubstātiationē faciēdā. nec etiā in aliis sacrīs. ſcilicet in ꝓpis sacrīs ad inducēdos sacrīs effectus. Nō (sicut supra habitū est) ⁊ dictis scrōum repugnat. ⁊ deo rogat dignati sacrīs no. le. Uñ cū hoc sacrm sit pre ceteris dignus (sicut supra dictū est) ꝫ ꝟbis est q̄ in verbis formalibus huⁱ⁹ sacri sit quedā virtus creata ad cōuersionē huius sacri faciendā. instrūmētalis th. sicut ⁊ in aliis sacrīs: sicut supra dictū est. Cum enim hec verba ex persona Christi proferantur ex eius mandato. cōsequuntur virtutem instrumentalem a Christo: sicut et cetera eius facta vel dicta habēt instrumentaliter salutiferam virtutem: vt supra dictum est.

Ad primū Ergo dōm. q̄ cū dī: sola ꝟtute spūssancti panem in corpus Christi conuerti. non excludit virtus instrumentalis. que est in forma huius sacramenti: sicut cum dicitur. solus faber facit cultellum. non excludit virtus martelli. ¶ Ad scōm dōm. q̄ opa miraculosa. nulla creatura potest facere quasi agens principale. potest tamē ea facere instrumentaliter: sicut ipse tactus manus xpi sanauit leprosum. Et per hūc modū verba Christi cōuertunt panez in corpus Christi. Quod quidē fieri non potuit in cōceptione corporis Christi qua corpus christi formabat. vt aliq̄d a corpore christi ꝓcedēs habēret instrūmētalē virtutem ad ipsius corporis formationē. In creatione etiam nō fuit ꝛcie in oratione qua vtit: nec opꝫ aliquā superapponere quasi latē. Et hoc exemplo in artificialib⁹ videtur manifestari: naꝫ manno assumi pōt ⁊ de facto assumitur a multis artib⁹ in instrumētū: nec opꝫ artem sitō: nam aut fabrilē aut musicā/ aliquā qualitatē supaddere manui quū illa vtitur: ⁊ ex hoc ipso q̄ ars vtitur manu/ manus est quedāmodo simplex ⁊ quodammodo composita (quoniam ex multis ptialib⁹ sighatis nibus ꝑgrit/ ⁊ simpler esse signat/ sc⁹ ⁊ esse corp⁹ chri/ absq̄ rōnis/ admittionis/ informationis/ adiunctionisue mō quocunq; ita virtus ista ex pte oonis significatis est quedā mō compositā: ex pte autez effectus ⁊ simplex in ira in responsione ad tertium.

Lartī. 8 cor. Et 4. d. 1. q. 1. ar. 4. q. 2. Et 11. d. 3. q. 3. ⁊ d. 10. in expo. lit. ad. 6 et. 8.

4. d. 8. q. 2. a. 1. q. 4.

¶ Super arti. 5ᵐ.

Ad 5. ⁊ illudem q̄stio tres difficultates tā q̄dē sunt. 1ᵒ de ista re. 2ᵒ de ꝫsignatiōe. 3ᵒ de demōne. De enūciatiōis igit huius sacrālis hoc ē corp⁹ meū/ veritate sc⁹ alīq̄d ēē certum et aliq̄d in q̄nez verti. Nā certū ē ipsam in q̄z instanti ipis quo ē eis verā vel falsam: q⁹ aut sic ē/ ⁊ est vera: aut nō sic ē/ ⁊ est falsa. Jn dubiis aūt ⁊ti tur an prius nā ēē cōuersio sit/ sit vera aut falsa. Et est nō dubiū: q⁹ sacrālis hec oō est q̄uersiua: ac p ꝫ prius nā est ꝫ q̄uersio que est finis effect⁹ ⁊ propteres dubitat an in illo post nāe sit vera vel falsa. Et sc⁹. d. 8. dī. 4. dēclinauit in opinionē tertiā. q⁹ nec vt vera necꝛ falsa ꝫ vt neutra. sc⁹ hy. Author aūt in ꝫ articulo tā in cet. ꝫ in rōnione ad tertiū/ ⁊ ꝫ qō oratio ista vt sva practice tñ seu consalr in illo priori nāe cōcurrit. De intellectu sic dē speculatiuo solo intelligēdū est. q⁹ ab eo qō res est vel nō est/ oō ⁊ vera vel falsa. nā ꝫ. de vtroq; intellectu verificēt. qō ab eo qō res est vel non est/ oō ⁊ vera vel falsa formaliter: practicus th intellō prius ꝫ res sit/ est ver⁹ practice seu consalr: quia non presupponit sed facit rem esse vnde denominal vere formaliter.

¶ Circa ꝫsignationē istā oō q̄uenire in ꝫ qnod oratio ⁊ sui terminatione tantum ꝫ significationem sit⁹ ꝫ tutem sacramentalē sortitur. Cum ꝫ stant supradicta: alioquin non tota oratio esset instrumentum dei/ aut instrumentum ⁊ actu sine vi instrūmētali esset per aliquod temp⁹. Et sicut significatio huius oationis est quodammodo simplex ⁊ quodammodo composita (quoniam ex multis ptialib⁹ sighatis nibus ꝑgrit/ ⁊ simpler esse signat/ sc⁹ ⁊ esse corp⁹ chri/ absq̄ rōnis/ admittionis/ informationis/ adiunctionisue mō quocunq; ita virtus ista ex pte oonis significatis est quodā mō compositā: ex pte autez effectus ⁊ simplex in ira in responsione ad tertium.

¶ Utrum p̄dicte locutiones sint vere. Ar. 5.

Ad quintū cedit. Videtur q⁹ p̄dicte locutiones non sint vere. Cum. n. dī. h ē corpus meum. ly h. est demōstratiū ſbe. Sed secundum p̄dicta qñ pfert hoc pronomen hoc. ad hoc est ibi suba pātis. q⁹ trāssub stantiatio fit in vltimo instāti. plationis verboꝝ. Sed hec est falsa. panis est corp⁹ xpi: ergo ⁊ hec est falsa. h est corpus meū. ¶ ꝫ. Hoc pronomen hoc. facit demōstrationem ad sensum. Sz ſpes sensibiles q̄ sunt in hoc sacramento. neq; fūt ipm corpus xpi neq; accitia corporis chri. Ergo hec locutio nō fit esse vera. h ē corpus meū. ¶ ꝫ. Hec verba (sc⁹ dēm est) sua significatione efficiūt q̄uersionem panis in corpus xpi. Sz cā effectiua p̄intelligitur effectui. Ergo significatiohoum verboꝝ p̄intelligit q̄uersiō panis in corpus xpi. Sz añ q̄uersionē hec ē falsa. hoc est corpus meū. Ergo simpliciter ē iudicanda quod sit falsa. ¶ Et eadē rō est de hac locutione: hic. est calix sanguinis mei ⁊c.

Sed ꝛtra Est. q⁹ hec verba proferuntur ex ꝑsona christi. Aut de se dicit Joā. 14. ego sum veritas.

Rñdeo Dicendū. quod circa h multipliciter fuit opinio. Quidam enim direxunt q⁹ in hac locutiōe. hoc est corpus meum. hec dictio hoc. importat demōstrationem vt conceptam. ⁊ nō vt exercitā: q⁹ tota ista locutio sumitur materialiter. cuⁱ⁹ rei tantum proferatur. Decitat enim sacerdos christum dixisse. hoc est corp⁹ meuz. Sz hoc stare non potest: q⁹ sm hoc. h ꝺba hec ñ applicarentur ad materiaz corporalē pñtē. Et ita nō ꝓficeretur sacrm: dicit. n. aug. sup Jo. accedit ver bū ad elemētū. ⁊ fit sacrm. Et pterea ex hoc. totalr non cuitatur difficultas huⁱ⁹ qōnis: q⁹ eedē rōnes manēt circa primam plationem. q̄da ꝛps hec verba ptulit. quare manifestum est. q⁹ nō materialr. sc⁹ ñ ꝛsignatiue sumebant. Et ꝛō dōm est. q⁹ etiā qñ proferunt a sacerdote. significatiue. ⁊ nō tñ materialr sumunt. Nec obstat q̄ sacerdos ea recitando proferat. quasi a christo dicta: q⁹ ꝓpter infinitā virtutē xpi. sicut ex contactu carnis sue. vis regliatiua peruenit nō solū ad illas aquas q̄ xpm tetigerunt. sed ad oēs ybis terrarū. per oia futura secula. ita etiā ex. platione ipsius xpi. hec verba virtutem ꝛsecratiuā sunt consecuta a quocūq; sacerdote dicātur. acsi christus ea ꝓnialr ꝓferret. ¶ Et ꝛō alij dixerūt. q⁹ hec dictio hoc. in hac locutione facit demōstrationē. nō ad sensum. sed ad intellectum: vt sit sensus. hoc est corpus meum. i. significatus ꝓ hoc. est corpus meum. Sed nec hoc stare pōt: q⁹ cuz in sacramentis. hoc efficiatur q̄ significat. non fieret per hanc formam. vt corpus xpi sit in hoc sacramento sm veritatē. sed solum sicut in signo. Quod est hereticuz: vt supra

Universidad de Deusto Biblioteca

dictum est. ¶ Et ideo alij direxunt. q⁹ hec dictio hoc. facit demōstrationē ad sensum. ꝫ intelligitur hec demōstratio. non pro illo instanti locutionis quo proferꝫ hec dictio. sed pro vltimo instanti locutionis: sicut cum aliquis dicit. nunc taceo. hoc aduerbiū nunc. facit demōstrationē pro instāti immediate sequēti locutionē. est enim sensus. statim his verbis dictis. taceo. Sed nec hoc stare pōt: q⁹ sm hoc. huius locutionis esset sensus. corpus meū est corpus meū. Quod pdicta locutio nō facit: q⁹ hoc fuit ēt ante plationē verboꝝ: vñ nec hoc predicta locutio significat. ¶ Et ideo aliter dōm est. q⁹ sicut predictum est. hec locutio habet virtutē factiuaz conuersionis panis in corp⁹ xpi. Et ꝛō cōparatur ad alias locutiones q̄ habēt solū vim significatiuā. ⁊ nō factiuā. sicut cōparāt cōceptio intellectus practici. q̄ est factiua rei. conceptioni intellectus nostri speculatiui. que est accepta a rebus: nam voces sunt signa intellectuū sm pbm. Et ꝛō sicut conceptio intellectus practici nō ꝓsupponit rē cōceptā. sed facit eam. ita veritas huius locutionis nō ꝓsupponit rem significatā. sed facit eam. sic ergo sm hz verbū dei ad res factas p verbū. ¶ Hec aūt cōuersio nō fit successiue. sed in instāti: sicut dictū est. Et ꝛō oportet quidē intelligere predictā locutionē sm vltimū instans plationis verboꝝ: nō tñ ita q⁹ ꝓsupponatur ex pte subi tā q̄ est terminus conuersionis. s. quod corpus christi sit corpus xpi. neq; ēt illud quod fuit ante conuersionez. s. panis: sed tā q⁹ cōtentū sub his ſbōibus. q⁹ prius erat panis sit corpus xpi. ¶ Et ideo signāter nō dicit dñs. hic panis est corpus meū. q⁹ esset sm intellectū scōe opinionis: neq; hoc corpus meū est corp⁹ meū. quod esset sm intellectū tertie. Sed in generali. hoc est corpus meuz. nullo noie appōsito a parte subiecti. sed solo ꝓ noie. q⁹ significat substantiam in cōmuni. sine qualitate. i. forma determinata.

Ad primū Ergo dōm. q⁹ hec dictio hoc. demōstrat subsām tiam: sed ablq; determinatione ꝓprie nature: sicut dictū est. ¶ Ad sm dōm. q⁹ hoc pronomen hoc. nō demōstrat ipsa accitia: sed substāriam sub accitibus cōtentam. q⁹ ꝓpter quam plationem. qđa ꝛps hec verba ptulit. quare manifestum est. q⁹ nō materialr. sc⁹ ñ ꝛsignatiue sumebant. ¶ Et ꝛō dōm est. q⁹ etiā qñ proferunt a sacerdote. significatiue. ⁊ nō tñ materialr sumunt. Nec obstat q̄ sacerdos ea recitando proferat. quasi a christo dicta: q⁹ ꝓpter infinitā virtutē xpi. sicut ex contactu carnis sue. vis regliatiua peruenit nō solū ad illas aquas q̄ xpm tetigerunt. sed ad oēs ybis terrarū. per oia futura secula. ita etiā ex. platione ipsius xpi. hec verba virtutem ꝛsecratiuā sunt consecuta a quocūq; sacerdote dicātur. acsi christus ea ꝓnialr ꝓferret. ¶ Et ꝛō alij dixerūt. q⁹ hec dictio hoc. in hac locutione facit demōstrationē. nō ad sensum. sed ad intellectum: vt sit sensus. hoc est corpus meum. i. significatus ꝓ hoc. est corpus meum. Sed nec hoc stare pōt: q⁹ cuz in sacramentis. hoc efficiatur q̄ significat. non fieret per hanc formam. vt corpus xpi sit in hoc sacramento sm veritatē. sed solum sicut in signo. Quod est hereticuz: vt supra

Ad quintū Sic pceditur. Videtur q⁹ p̄dicte locutiones non sint vere. Cum. n. dī. h ē corpus meum. ly h. est demōstratiū ſbe. Sed secundum p̄dicta qñ pferꝫ hoc pronomen hoc. ad hoc est ibi suba pātis. q⁹ trāssub stantiatio fit in vltimo instāti. plationis verboꝝ. Sed hec est falsa. panis est corp⁹ xpi: ergo ⁊ hec est falsa. h est corpus meū. ¶ ꝫ. Hoc pronomen hoc. facit demōstrationem ad sensum. Sz ſpes sensibiles q̄ sunt in hoc sacramento. neq; fūt ipm corpus xpi neq; accitia corporis chri. Ergo hec locutio nō fit esse vera. h ē corpus meū. ¶ ꝫ. Hec verba (sc⁹ dēm est) sua significatione efficiūt q̄uersionem panis in corpus xpi. Sz cā effectiua p̄intelligitur effectui. Ergo significatiohoum verboꝝ p̄intelligit q̄uersiō panis in corpus xpi. Sz añ q̄uersionē hec ē falsa. hoc est corpus meū. Ergo simpliciter ē iudicanda quod sit falsa. ¶ Et eadē rō est de hac locutione: hic. est calix sanguinis mei ⁊c.

Sed ꝛtra Est. q⁹ hec verba proferuntur ex ꝑsona christi. Aut de se dicit Joā. 14. ego sum veritas.

Rñdeo Dicendū. quod circa h multipliciter fuit opinio. Quidam enim direxunt q⁹ in hac locutiōe. hoc est corpus meum. hec dictio hoc. importat demōstrationem vt conceptam. ⁊ nō vt exercitā: q⁹ tota ista locutio sumitur materialiter. cuⁱ⁹ rei tantum proferatur. Decitat enim sacerdos christum dixisse. hoc est corp⁹ meuz. Sz hoc stare non potest: q⁹ sm hoc. h ꝺba hec ñ applicarentur ad materiaz corporalē pñtē. Et ita nō ꝓficeretur sacrm: dicit. n. aug. sup Jo. accedit ver bū ad elemētū. ⁊ fit sacrm. Et pterea ex hoc. totalr non cuitatur difficultas huⁱ⁹ qōnis: q⁹ eedē rōnes manēt circa primam plationem. qđa ꝛps hec verba ptulit. quare manifestum est. q⁹ nō materialr. sc⁹ ñ ꝛsignatiue sumebant. Et ꝛō dōm est. q⁹ etiā qñ proferunt a sacerdote. significatiue. ⁊ nō tñ materialr sumunt. Nec obstat q̄ sacerdos ea recitando proferat. quasi a christo dicta: q⁹ ꝓpter infinitā virtutē xpi. sicut ex contactu carnis sue. vis regliatiua peruenit nō solū ad illas aquas q̄ xpm tetigerunt. sed ad oēs ybis terrarū. per oia futura secula. ita etiā ex. platione ipsius xpi. hec verba virtutem ꝛsecratiuā sunt consecuta a quocūq; sacerdote dicātur. acsi christus ea ꝓnialr ꝓferret. ¶ Et ꝛō alij dixerūt. q⁹ hec dictio hoc. in hac locutione facit demōstrationē. nō ad sensum. sed ad intellectum: vt sit sensus. hoc est corpus meum. i. significatus ꝓ hoc. est corpus meum. Sed nec hoc stare pōt: q⁹ cuz in sacramentis. hoc efficiatur q̄ significat. non fieret per hanc formam. vt corpus xpi sit in hoc sacramento sm veritatē. sed solum sicut in signo. Quod est hereticuz: vt supra

Ad secundū Ergo dōm. q⁹ hec dictio hoc. demōstrat subsām tiam: sed ablq; determinatione ꝓprie nature: sicut dictū est. ¶ Ad sm dōm. q⁹ hoc pronomen hoc. nō demōstrat ipsa accitia: sed substāriam sub accitibus cōtentam. q⁹ ꝓpter quam plationem. qđa ꝛps hec verba ptulit. quare manifestum est. q⁹ nō materialr. sc⁹ ñ ꝛsignatiue sumebant. ¶ Et ꝛō dōm est. q⁹ etiā qñ proferunt a sacerdote. significatiue. ⁊ nō tñ materialr sumunt. Nec obstat q̄ sacerdos ea recitando proferat. quasi a christo dicta: q⁹ ꝓpter infinitā virtutē xpi. sicut ex contactu carnis sue. vis regliatiua peruenit nō solū ad illas aquas q̄ xpm tetigerunt. sed ad oēs ybis terrarū. per oia futura secula. ita etiā ex. platione ipsius xpi. hec verba virtutem ꝛsecratiuā sunt consecuta a quocūq; sacerdote dicātur. acsi christus ea ꝓnialr ꝓferret. ¶ Et ꝛō alij dixerūt. q⁹ hec dictio hoc. in hac locutione facit demōstrationē. nō ad sensum. sed ad intellectum: vt sit sensus. hoc est corpus meum. i. significatus ꝓ hoc. est corpus meum. Sed nec hoc stare pōt: q⁹ cuz in sacramentis. hoc efficiatur q̄ significat. non fieret per hanc formam. vt corpus xpi sit in hoc sacramento sm veritatē. sed solum sicut in signo. Quod est hereticuz: vt supra

Ad tertiū dicendum. q⁹ p̄dicta verba q̄ bus fit cōsecratio. sacrālr opant. Sm vis cōuersiua que est in formis hoꝝ sacramētoū ꝓsequitur significationē. q̄ ꝛ plationē vltime dictionis terminatur. Et ꝛō in vltimo instanti plationis verboꝝ. predicta verba cōsequuntur hāc virtutez in ordine tamen ad precedentia. Et hec virtus est simplex rōne simplicis significatiōis in ipsis verbis existens plationis. sit quedam compositio.

¶ Utrum p̄dicte locutiones sint vere. Ar. 5.

Ad quintū Sic procedit. Videtur q⁹ p̄dicte locutiones non sint vere. Cum. n. dī. h ē corpus meum. ly h. est demōstratiū ſbe. Sed secundum p̄dicta qñ pferꝫ hoc pronomen hoc. ad hoc est ibi suba pātis. q⁹ trāssub stantiatio fit in vltimo instāti. plationis verboꝝ. Sed hec est falsa. panis est corp⁹ xpi: ergo ⁊ hec est falsa. h est corpus meū. ¶ ꝫ. Hoc pronomen hoc. facit demōstrationem ad sensum. Sz ſpes sensibiles q̄ sunt in hoc sacramento. neq; fūt ipm corpus xpi neq; accitia corporis chri. Ergo hec locutio nō fit esse vera. h ē corpus meū. ¶ ꝫ. Hec verba (sc⁹ dēm est) sua significatione efficiūt q̄uersionem panis in corpus xpi. Sz cā effectiua p̄intelligitur effectui. Ergo significatiohoum verboꝝ p̄intelligit q̄uersiō panis in corpus xpi. Sz añ q̄uersionē hec ē falsa. hoc est corpus meū. Ergo simpliciter ē iudicanda quod sit falsa. ¶ Et eadē rō est de hac locutione: hic. est calix sanguinis mei ⁊c.

Sed ꝛtra Est. q⁹ hec verba proferuntur ex ꝑsona christi. Aut de se dicit Joā. 14. ego sum veritas.

Rñdeo Dicendū. quod circa h multipliciter fuit opinio. Quidam enim direxunt q⁹ in hac locutiōe. hoc est corpus meum. hec dictio hoc. importat demōstrationem vt conceptam. ⁊ nō vt exercitā: q⁹ tota ista locutio sumitur materialiter. cuⁱ⁹ rei tantum proferatur. Decitat enim sacerdos christum dixisse. hoc est corp⁹ meuz. Sz hoc stare non potest: q⁹ sm hoc. h ꝺba hec ñ applicarentur ad materiaz corporalē pñtē. Et ita nō ꝓficeretur sacrm: dicit. n. aug. sup Jo. accedit ver bū ad elemētū. ⁊ fit sacrm. Et pterea ex hoc. totalr non cuitatur difficultas huⁱ⁹ qōnis: q⁹ eedē rōnes manēt circa primam plationem. qđa ꝛps hec verba ptulit. quare manifestum est. q⁹ nō materialr. sc⁹ ñ ꝛsignatiue sumebant.

Universidad de Deusto
Biblioteca

q̄ dictis istis duab⁹ dictiōib⁹/hō est/vt fomeḳ ꝓpō de tertio adiacente/ nullⁱ⁹ intellā hꝰ tā ⟨sti q̄ copule. Sz variabil⁹ vtriusq; sensus iuxta varietatē ꝓdicati: vt ꝓz fomādo duas ꝓpōnes/q̄z vna sit/hō ē alb⁹/z altera/hō ē ipse/clare em̄ hꝛis lūt z rōm z copulā ꝓdicatū expectare: itu q̄ varietas ꝓdicati varietatē ⟨duit z i tota ofone z i ⟨sto z copula: vt ꝓz discurrēti. Et sīl⁹ ofo ista/hō est corꝑ meū: ly ħ nō demōstrat tūc quū ꝑfect/neq; ly ē sūgit aut ꝓsignat tūc quū ꝛ ꝑfect/copōnē seu oīs tionē iter ly ħ z corꝑus xp̄i. Ut ex ħ cōsuincit/q̄ fides subiungēdo non apponeret corꝑ meū/ly ħ ꝓiō aut ly ꝓnomē/enunciatio non esset falsa: q̄z tū vtrāq; oporteret eē falsa: si ly est sīgnificasset tūc quū ꝓferebat ꝓiunctionē inter ħ z corꝑ xp̄i. Z ꝏ quēdo igit de q̄si ofone seu ꝙdicto copla sīgit aut ꝓsignat/sentiendū est q̄ tūc ꝓma sīgit aut ꝓsignat quū ꝓiofo itegrab⁹/z ħ nō ex intētiōe ꝓferētis/sed ex vi ipi⁹ ofonis: vt patere pōt ex dictis. Nec istud q̄ sīgnat aut ꝓsignat ꝓofone seu copula ꝑbalē: sed est q̄ adiacēs seu mēsurāo sīgnoné et ꝓsignationē attēdit esse ſm mēsurā ofonis significātis z ꝓsignantis: vt ꝓz in ofonib⁹ de ꝑterito. Et vt hoc cōcludam⁹/istū q̄ sēs ex ꝑte mensure seu durationis enūciatiōis significantis z cōsignificātis: illō ꝛo q̄ q̄ ꝓ copula seu ofone ꝛ ꝓsignatur/se tz ex ꝑte mēsure seu durationi rei sīgte/z ꝓpter ea clare ꝓz/ħ duo q̄ maxie abinuicē posse distare/ſtum distat mēsura itegre ofonis o mēsura rei sīgte. Et hinc ꝓz/cōe eē oi enūtiatiōi sīgre z ꝓsigni ficare tūc quū itegra tur: q̄. nunc ꝓmo est ofo/z ꝓ hoc tūc ꝓmo sīgt et ꝓsīgt. Sz sicut ofones differūt iter se ⟨tū ad res sīgtas/ita et differūt ⟨tū ad q̄si seu tpa ꝓsīgra. Et hec in cōi dicta/si ꝓspexeris/ambiguitato ꝓ q̄s discurrit sotus enarēcēt. F De-

obis per augue.

sine sanguine, ꝛ q̄ ē icōueniēs. ¶ ꝑ. Unū sacr̄m, vnū hz cōplemētū: vñ hz in baptismo sint tres imersiōes, nō tñ ꝑ imersio cōseq̄t suū effectū q̄ ſq; tertia fuerit terſata. Sz to tū ħ sacr̄m est vnū: vt supra dictū est. Ergo ꝛ hꝰ q̄ ħ ꝓnomē/enunciatio non esset falsa: ꝛ tñ vtrāq; oporteret eē falsa: si ly est sīgnificasset tūc quū ꝓferebat ꝓiunctionē inter ħ z corꝑ xp̄i. Z ꝏ quēdo igit de q̄si ofone seu ꝙdicto copla sīgit aut ꝓsignat/sentiendū est q̄ tūc ꝓma sīgit aut ꝓsignat quū ꝓiofo itegrab⁹/z ħ nō ex intētiōe ꝓferētis/sed ex vi ipi⁹ ofonis: vt patere pōt ex dictis. Nec istud q̄ sīgnat aut ꝓsignat ꝓofone seu copula ꝑbalē: sed est q̄ adiacēs seu mēsurā o ſīgnionē et ꝓsignationē attēdit esse ſm mēsurā ofonis significātis z cōsignificātis: vt ꝓz in ofonib⁹ de ꝑterito. Et vt hoc cōcludam⁹/istū q̄ sēs ex ꝑte mensure seu durationis enūciatiōis significantis z cōsignificātis: illō ꝛo q̄ q̄ ꝓ copula seu ofone ꝛ ꝓsignatur/se tz ex ꝑte mensure seu durationi rei sīgte/z ꝓpter ea clare ꝓz/ħ duo q̄ maxie abinuicē posse distare/ſtum distat mēsura itegre ofonis o mēsura rei sīgte. Et hinc ꝓz/cōe eē oi enūtiatiōi sīgre z ꝓsīgnificare tūc quū itegra tur: q̄. nunc ꝓmo est ofo/z ꝓ hoc tūc ꝓmo sīgt et ꝓsīgt. Sz sicut ofones differūt iter se ⟨tū ad res sīgtas/ita et differūt ⟨tū ad q̄si seu tpa ꝓsīgra. Et hec in cōi dicta/si ꝓspexeris/ambiguitato ꝓ q̄s discurrit sotus enarēcēt. F De-

Ad primū Ergo dōm, q̄ ex hac rōne videnḳ fuisse decepti illi q̄ ꝓdictā positionē poluerūt. Vñ ſtelligēdū est, q̄ ꝓ facta ꝓsecratione panis, est q̄dē corꝑ xp̄i ibi ex vi sacr̄i, z sanguis ex realī cōcomitātia: ſz postmodū ꝓ ꝓsecrationez vini, sit ibi ecōuerſo sanguis xp̄i ex vi sacr̄i, corꝑ aūt ex realī ꝛcomitātia. Ita q̄ totus xp̄s est sub vtrāq; ſpē: sicut supra dictū est.

¶ Ad scām dōm, q̄ ħ sacr̄m est vnū perfectiōe), sicut supra dictū est) unc̄tiō. l. ꝓsituit

sscendēdo aut ad ꝓpositū, aduertēdū est q̄ cōtingit ista duo q̄ſz ex ꝑte mēsure sīgtionis z ex ꝑte mēsure rei sīgte) coincidere in vnū z idem q̄ita q̄ illud idē tūc tit q̄si oratio sīgtā ꝓsignificat/z q̄si significatū cōsignificat esse. Contingit aūt hoc in ꝓposito ex rōne in litera reddita/ qi. l. oratio ista/hoc est corꝑs meū/est ꝙuersiua panis in corꝑ xp̄i in instāti: et oratio ista sīgt ꝙuersionē ipiam vt in termino. Ex re siquidē significata/ habēt q̄ ly est cōsignificat istā ꝙuersionis panis in corꝑ xp̄i/seu (et in idē redit) quo ꝓtimo hoc est corꝑ xp̄i/z q̄si ad instāſ coincidit cū instāti quo hec oratio integrat/ō ꝛo ħ bene/ q̄ ofo ista orationē intelligere ſm vltimū instāſ ꝓlationis. Et q̄m ꝓsignificare instans ꝙuersionis cōuenit huic orationi ex nā sua q̄a est oratio sacramēt⁹ alis sua factiua ꝙuersiōis seu ꝙuersiua panis in corꝑ xp̄i: ideo ex ꝑtute sermonis talis. l. sacramentalis conuertisui/hz hec oratio q̄ cōsignificet instāns conuersionis.

¶ Circa demonstrationē ꝛo quā facit ly hoc quum dr/hoc est corꝑs meū/licet varia ꝛba dicātur: q̄m in litera dr demōstrari cōtentum in q̄dā subistīs ſpecieb⁹, scotus autē specificādo dicit demōstrari indiuiduū entis: q̄ ly hoc/quārum est er se/demōstrat indiuiduū vniuersalissimū/vt pote de quo possint ola inquiri/mihi/ħ videtur q̄ demōstret indiuiduū sube. l. hanc subam. F. Et quidē q̄ mente distract⁹/si quo ad alios actus deuote ac non vniuersale sed singulare aliq̄ est tam q̄ conuertitur in corpus xp̄i/ q̄s de quo enūtiatur corpus xp̄i. Cū ꝛo sit indiuiduū sube/ꝑbat, tū ex eo q̄ ly hoc est ꝓnomē demōstrativū sube/ tum ex eo q̄ hec demōstratio ꝛz

Articulus I.

esse certa. Demōstrādo aūt hāc subam/demōstratio est certissima: q̄m hec suba est corpus xp̄i. Sz si demōstraret individuū entis/demonstratio res maneret ambigua/imo magis falsa appareret q̄ vera: nā ly hoc ens posset demōstrare tā accns q̄ subam: quū vtrūq; sit hoc ens/z magis apparet demōstrari accns/ꝑter demōstrationē fieri monstrādo individuū sube/demōstratio est simplicior, z purior: nō egens glosīs/nec apposita ante sensus hostia/z dō/hec suba est corpus meū/nō opz ad glosſas recurrere/cū est illud q̄ est cōuertſum in corꝑ xp̄i: aut cū est illud q̄ dic adoramus/et ymōi. Et aūt ſnia hec ē authoris: nā exꝑsse dicit in ꝛnsione ad primū et cōm/q̄ ly hoc demōstrat subam sine qualitate. l. sine determinatiōe alicui⁹ ꝓprie nāe: puta panis aut corꝑis xp̄i. Et hoc idē intendit/ dō q̄ demōstrat ꝑtentū in q̄ſti sub istīs ſpecieb⁹: sciuit em̄ q̄ nō demōstrat⁹ ꝑ alīq̄s sed circūloquut⁹ est ſndiuiduum cōiotis seu q̄ſtioniosab accīs nb⁹ distincti ac sub ēt⁹ ꝓtēti. dank em̄ idi uidua mag⁹ et min⁹ ꝙtia/sicut dank natu re magis z min⁹ vni uersales: est em̄ intelligere ioꝛē i ꝑticamēto ſbe ee nō solū hūc hoiez: ſz hoc aial: hoc vīū: hoc corꝑs: ꝛ hāc subam. Et sic ħ suba demōstrata q̄ ly hoc: est ꝑtēta sub istīs accidēt⁹bus in q̄ſti. l. cōiter se hās ad panē z corꝑs xp̄i: ꝛ quāto ab vtroq; abstrāhens do significat. F. Ad rōnē aūt scoti: dr q̄ ly ꝓn nomen loco eius pōt poni hoc: sit idiuiduū entis cōmissi mi analogice etiā ad entia rōnis: q̄ tñ certitudo demonstrate rei ꝑpōderat (q̄m ad ꝓpuam certāq; notiā sacr̄i hui⁹ ſpectat res demōstrata) rō il la ad cōia nolmi deo posſtūdia est: ne in ambiguo nos demōstratio relinquat: sed certos demonstratio reddat: q̄ hec sub-

J. art. 4. conm. et 4. di. 12. q. 2. ar. 2. ꝛ. 3. ad. 2.

Ad primū Sic ꝓcedit. Ut q̄ per hoc sacr̄m nō ꝓferat gra. Hoc em̄ sacr̄m est nutrimētū ſpuale. Nutrimētū aūt nō dr, nisi viuēti. Cū g̃ vita ſpualis sit ꝛ gratia, nō cōperit hoc sacr̄m nisi hñti gratiā. Nō g̃ ꝙ hoc sacr̄m ꝓferat gra, vt ꝓmo habeaf. ſile ē nec ad hoc ꝙ augeak: q̄ augmētū ſpuale ꝓtinet ad sacr̄m ꝓfirmationis, vt dictū est. Nō g̃ ꝙ hoc sacr̄m gra ꝓferk.

¶ ꝑ. Hoc sacr̄m ꝓfert vt q̄dā ſpualis refectio. Sz refectio ſpualis magis vt ꝓtinet ad vsum gre q̄ ad gre collationē. Ergo videf q̄ ꝙ hoc sacr̄m gra nō cōferatur. ¶ ꝑ. Sicut supra dictū est, in hoc sacro corꝑs xp̄i offerf ꝙ salute corꝑis, sanguis aūt ꝙ salute ale. Sz corꝑs nō est sub ꝛ gratie, h̄ala: vt in scda ꝑte habitū est. Ergo ad min⁹ quātum ad corꝑus ꝙ hoc sacr̄m gra non cōferatur.

Sed ꝛ Est. q̄ dīs dicit Jo. 6. panis quē ego dabo, caro mea est ꝙ mūdi vita. Sed vita ſpualis est ꝙ gratiā. Ergo per hoc sacr̄m gratia confertur.

Rñdeo Dicendum, quod effect⁹ huius sacr̄amenti debet considerari, primo quidem et principaliter ex

stantia est corpus Christi.

¶ Super questionem. 79.

Circa effectus eucharistie in nobis: aduertendum est q̄ in litera ponuntur numero sex. l. adeptio glorie: collatio gratie: remissio peccati mortalis: remissio peccati venialis remissio pene ꝙ per cātis debite: et preseruatio a peccando. De quibus duo declaranda sunt. l. tempus et modus: cum quibus etiam simul declarabitur subiectum. ¶ De tempore quidem aliquod clarum est: ex aliquod ambiguum. Nam de primo effectu. l. vita eterna: cōstat tempus exequutionis non opottere esse tempus sumptionis eucharistie: sumpta siquidem longe ante eucharistia: contingit effectum eterne vite indsequi: iuxta verbū dominī: qui manducat hunc panem: viuet in eternum. De aliis vero effectibus in dubium vertitur: an vnum z idem sit tempus quo sumitur hoc sacramentum: et quo in exequutionem ponuntur illi effectus: et postea sigillatim declarandi sunt. ¶ Secūdo igitur effectus qui est gratia gratum faciens: tres ramos habet: ꝓnt tripliciter contingit conferri gratiam: faltem vel de nouo acquirere ipsam vitam gratie: vel ꝓsupposita gratia: acquirere de nouo augmentum gratie: vel acquirere de nouo actualem delectationem ac refectionem ſpiritualem secundum vitam gratie: hec enim tria comprehenduntur sub vno effectu eucharistie. Quum dicitur quod confert gratiam. Potest siquidem intelligi: quod confert gratiam habitualem: vel primam: vel augmentando

primā/aut gram actualē ſpualis refectiōis ac delectatiōis in actu charitatis. Et q̄ ꝑam gram sumptio hui⁹ sacr̄i nō ꝓ se ꝓfert/ſz accns/ħ ē ꝓp tingētē sumētis disponē/q̄m p se ſtrāhit sumētē viuū/ꝑa aūt gra mortuo dat: iō tpo pō gre q̄ accns ꝓsideraf/z vt coincidere cū tpe sumptiōis: nā si ens in pcō mortali sibi icognito q̄n sumit ħ sacr̄m/nō refuscitaf ad vitā/nō appet ꝛre deinceps ex ꝛtute h⁹ sacr̄i refuscitabit. Intelligo aūt hāc materia per eo q̄ in ħ sacrāmēto ꝓtinek, q̄ē chr̄s. Qui sicut in mūdū visibiliꝛ venies, ꝓtulit mundo vitam gre (ſm illud Ioan. 1. gra z veritas ꝑ iesum chr̄m facta est) ita in hoiez sacramentaliter veniens, vitā gre opak: ſz illud Ioā. 6. q̄ manducat me, viuet ꝑ me. Vñ z cirsl. dīc. vi uificatiuū dī ꝑbū, vnīes seipm̄ ꝓprie carni, fecit ipsam vīuificatiuā, decebat q̄ ē unīt⁹ q̄ dammodo vnīt corꝑib⁹ ꝑ sacrā ei⁹ carnē z pretiosum sanguinē: q̄ accipim⁹ i būdictionem vīuificatiuā in pane z vino. F. Secūdo consideratur ex eo q̄ ꝑ hoc sacr̄m repſtak, quod ē passio chr̄i: sic. ō. dcm̄ ē. Et iō effect⁹ quem passio chr̄i fecē i mundo, h̄ sacr̄m facit in homine. Vñ sup illud Ioā. 19. ꝓtinuo exiuit sāguis z aqua, dic chry. Vt hinc suscipiūt pun ctum sacra mysteria, cuz accesseris ad tremendum calicē, vt ab ipsa bibitur⁹ chr̄i costa, ita accedas. Vñ z ꝑe domin⁹ dic matth. 26. hic est sāguis me⁹, q̄ ꝓ vobis effundet i remissionez pcōꝝ. F. Tertio ꝓsideraf effect⁹ huius sacr̄i ex mō quo tradit h⁹ sacr̄m, q̄ tradit ꝰ q̄ modū cibi z pot⁹, dicēte dño/caro mea ꝛe ē cib⁹/z sanguis me⁹ ꝛe ē pot⁹) nō auget/sicut nec nutrit nisi q̄ modū nutrimēti: hz sine actu vitali nutriti tā cib⁹ q̄ pot⁹ nec nutrit nec auget: vt ꝓz in alimēto corꝑali: q̄ sine opatiōe vitali ſpualio aie q̄ nutrit/cib⁹ ſile nec nutrit nec auget. Nec tas q̄ ex eode sūdamēto / ex 4. k. tā allata ē. Hec obīt. efficacie hui⁹ rō nis/q̄ ꝓtenetictis in mor⁹ articulo dat⁹ h sacr̄/tū q̄ sacri effect⁹ ex his q̄ ꝓ se cōcurrūt / ꝓsideraō⁹ ac iudicādus ē/z nō ex his q̄ ī casu accidūt/ rū q̄ ꝓtenetictio cōstat dari viatici non ad p̄m z ꝓpriū eucharistie effectū: cū est actual refectio ſpūs ꝛ ꝓfirmet nec ad nutrīcā nec ad augēdū. I hac vita gram tū q̄ ꝓtenetictis dat viatici non p vitā eternā/ et pp pugnationes demonium: iurta illud amb. recedānt pcul a pos ꝓntie tue. F. Alr ꝓintelligunk ꝛba ista de ꝓceptiōe himali: vt sit sensus. q̄ talis distract⁹ nō actualr sed habitualr ꝓcipit esse ctū himalē seu augmētū gre ſpualis: sic habituali⁹ māducatiōnē ſpualē hz ista q̄ māducās himalr/ ista. l. hūs: hīuz quo ꝓt ſpualē māducationē actualr hīe/ħ est hūs do charitatē) sumēs h sacr̄m absq; actuali deuotiōe sēcq̄t augmētū gre ex hoc nō ipedīt. q̄ tñ posset alīunde impediri: puta ex tam paruo deuotiōe vt nō sufficiat disponere ad augmentum gre. Et hec expolitio amplectēda vī q̄ſt quo ad rē ola cōsonāt. q̄ ad expōnē vero nolum nulla sit extotio/ sed applicatio cōtoiis teri ad ꝓncipe ꝛ supp⁹, ꝛz ħ ꝛpo augmēti colcidit cū tpe sūptiōis, posſt ꝛ 4.⁰ forte

esse non potest, ex oib⁹ ꝓmissis manifestū est q̄ hoc sacramentum gratiam confert.

Ad primū q̄ dōm, q̄ ħ sacr̄m ex ipso ꝛtute hz gram ꝛre rēdi: nec aliqs hz gram añ suscꝑtionē huius sacr̄i, vel nisi ex aliq̄ voto ipsi⁹, vel ꝑ seipm̄, sicut adulti, vel voto ecclie, sic puuli: sic supra dictū ē. Un ex efficacia ꝛtutis ipsi⁹ ē, q̄ ēt ex voto ipsi⁹ aliqs gram ꝛsequak, p quā ſpualr vīuificef. Restat igit vt cū ipm̄ sacr̄z realr sumik, q̄ gra augeak, z vita ſpualis pfi ciak. Alr tñ q̄ ꝑ sacr̄m ꝓfirmatiōis, in q̄ augek z ꝓficit gra ad ꝓfitendū ꝛ exteriores ipugnatiōes inimicoꝛ xp̄i. Per h aūt sacr̄m augef gra. z ꝓficit ſpualis vita, ad h q̄ hō i seipso perfect⁹ existat per cōiunctionem ad deū. ¶ Ad scām dōm, q̄ hoc sacr̄m cōferꝛ gratia ſpaliter cū ꝛtute charitatis. Usi dama. cōparat hoc sacramentū carboni, quem isa. vidit isa. 6. carbo. n. lignū simplex nō est, ꝛz vnitū igni, ita z panis cōionis nō simplex panis ē, ꝛz vnīt⁹ diuinitati. Sicut gre. dicit in hom. pente. amor dei nō est otiosus: magna esn opak ſi est. Et iō q̄ hoc sacr̄m quātū ē ex sui ꝛtute, nō solū habitus gre ꝛ ꝛtutis conferf, ꝛz ēt excitak in actū: ſm illud scīe cor. 5. charitas xp̄i urget nos. Et inde ē q̄ ex ꝛtute huius sacr̄i aia ſpualiter reficik, q̄ h̄ q̄ aia ſpualr delectak, z q̄dāmō inebriak dulcedie bonitatis dine: ſm illud cant. 5, cōedite amici z bibite, z inebriamini charissimi. ¶ Ad tertū dr̄, q̄ q̄ sacra opank saluté quā signi ficāt, iō ſm quādā assimilationē dr, q̄ in hoc sacro corꝑ offerī ꝓ salute corꝑis, z anguis ꝓ salute aie quāuis vtrūq; ad saluté vtriusq; opek: cū subvtroq; tot⁹ sit xp̄s: vt supra dictū est. Et ly corꝑ nō sit ꝛmediatū subiectum gre, ex ea tñ redūdat effectus gre ad corꝑ⁹ dī in ꝓsti mēbra nra exhibem⁹ arma iusti tie, deo (vt habetur ro. 6.) z in futuro. corꝑus nr̄m sortietur incorruptionē z gliam anime.

tū charitatis/qñ tñ ad hoc erit dispositus. Et ſm hūc sensum tps augmē ti charitatis/ eīt q̄n sumēs est dispositus ad augmētū/siue ħ sit tpe sumptionis/siue post. Minor ħ tñ dispōnez require ad augmētū charitatis ex hoc sacro ꝑ ad augmētū sine sacro: vt hēatur rō ſtutis sacralis: z ꝑtim hui⁹ sacr̄i in quo ē ipse xp̄s. Fouet aūt hūc sensum z q̄ author itēdit ponere ſbiū inter refectionē ſpualē cōsistētē i opōne/z augmētū habit⁹ quo ad impediri a pctō veniali. Et sic salvat dr̄ia/q̄ refectio ſpualis ista tollit per distractionē q̄ndā ex hac sumptiōe habedit: augmētū ꝛo habit⁹ hūdz relinquit post/sicut z vita eterna. F. Tertius aūt sensus ꝓfitit in declatiōe terminoꝝ: ꝛbo q̄ duob⁹ exhibus p se, ꝓtio hui⁹ sacr̄i effectib⁹ (sc̄z opatione z habitu) author vtriusq; latitudis q̄s ꝓcipuū esn noiauit. Et in latitudine q̄dē opationū noiauit ſpualē refectionē cū sua delectatiōe: in latitudine ꝛo habitualiū donoꝝ noiauit augmentū gre seu charitatis. vt sic loq̄ref⁹ de hoc sacro ſm suā ꝓfectionē/docēdo ea q̄ ipsi⁹ sūt ꝛtēn⁹ aut alteraut vtriusq; eoꝝ cōfert. Et sic pactualē māducationē audit nō intelligit q̄dāq; actualē deuotionē/sed illā solā q̄ refectio ſ. ſpualē delectatio aie est. Et ſm hūc sensum plana sunt ola: cōsonāt dictis in. 4. sen. F. habent siq̄dē se hī duo effect⁹ inter se nō vt nēcium ꝓnionē hūte: sed alter sine altero ex sacro hoc hr̄i pōt. Refectio siquidē ſpualis delectatiōis absq; augmēto himali gre in ꝛpo sunt q̄n sumpsit hoc sacr̄m: augmētū ꝛo himal gre ex hoc sacro in valde multis credim⁹ cōtingere/q̄ digne ad hoc sacr̄z deuote accedūt/z tñ exptes sunt ſpualis dulcedinis: ita vt ſpōsū voz ad celestē ꝑem sit: ecce tot annis seruio tibi/z nūq̄ dedisti mihi hedū vt cū amicis meis epularer. Nō igit, docet hec litera/q̄ sumēs absq; omni actuali deuotiōe cōsequit augmentū gre: sed q̄ sumēs absq; actuali refectiōe delectatiōis ſpualis z hoc ex culpa sua venialī: amī nō est ex defectu sacr̄i. Sic inquā sumēs sic mente distract⁹/si quo ad alios actus deuote accedit/habitualē augmentū gre ex hoc nō ipedīt. q̄ tñ posset alīunde impediri: puta ex tam paruo deuotiōe vt nō sufficiat disponere ad augmentum gre. Et hec expolitio amplectēda vī q̄ſt quo ad rē ola cōsonāt. q̄ ad expōnē vero nolum nulla sit extotio/ sed applicatio cōtoiis teri ad ꝓncipe ꝛ supp⁹, ꝛz ħ ꝛpo augmēti colcidit cū tpe sūptiōis, posſt ꝛ 4.⁰ forte

Universidad de Deusto
Biblioteca

erponi locus ille de augmẽto rituali extẽsiuo: ita q̃ sacr̃m ℌ fit extẽsiuus gr̃e ad actꝰ exhortatiuos spũs/ꝛ ℌ ipm̃ sit gr̃a sacrãdo/quã in alia p modũ hic sacr̃m ℌ efficiat ẽt i mẽte distractis ex pctõ veniali. ℭ De tpe ãt actus gr̃e q̃ hõi offert i ℌ sacro/nulla ãbigutas ẽ ḥ sit tps sumptõis sacr̃i: rũ em̃ pus rpo excitat mẽtẽ dispolitã ad sui feruẽtẽ amorẽ/ꝛ eos ad ioniã dã dulcedine sue pñtie. Sz pfectoꝛ est solidus hic cib⁹/eoꝛ q̃ p ꝛsuctudinẽ ꝛc. ℣ Tps ãt remissionis peti mortalis coincidit cũ tpe sumptionis: vt patere ꝓt ex supradictis: qm̃ coincidit cũ tpe actualis seruoris charitatis. Et sic tps remissionis penalis denotat̃ actualẽ deuotionẽ aliq̃ remittit: pena em̃ qñ remittit ex ℌ sacro nõ vt sacr̃z iz vt sacrificium: est/ tpe ipsi⁹ sacrificij remittit/qm̃ tũc deo sacrificat. Preseruatio vero mũ a peccãdo: effect⁹ est sacr̃i a tpe ihptionis inchoãdo/ꝛ iuxta sumẽtiõ coopationẽ pi⁹ vel min⁹ durat/si cut ẽt pseruatio q̃ fit p nutrimẽtũ corpale vnũ ꝛ idẽ/ in diuersis dispõnis hoib⁹ diuersimode innenit/ vno magis sumente inde vires ℌ alio ꝛc. Hec de tpe. ℭ Supest vt de mõ eorũdem effectuũ dicat/ modus q̃ effect⁹ isti in ata ab ℌ sacro fiũt/ est q̃ oẽ reliq̃ mediãte primo fiunt. Primꝰ ãt effectꝰ est actualis exercitatio charitatis: et mediãte ℌ reliq̃ effectus pueniũt. ℓ Ois triplr̃ appet. primo ex cõib⁹: q̃ naturaliter dispõnalis creatura ḥz vt rõnali⁹ iustificet̃ et pficiat̃. Rõnalr̃ ãnt pfici/est nõ p modũ dormiẽtis ḥz p modũ vigilãtis (ℌ est rõne actualr̃ vtẽtis) mutari ꝛ pfici: vt ptz ex doctri. in. 2. li. habita de iustificatione impij/ꝛ iustificatione magdalene/latronis et pauli/semp em̃ dona sua saluator interueniẽtib⁹ opationib⁹ pñtũ illa largit⁹ est. Et de magdalena q̃dẽ opatio fidei ꝛ charitatis apparet: dicente dño: dimissa sunt ei pcta multa qm̃ dilexit multum: ꝛ iterũ fides tua te saluũ fecit. Latronis fides specialr̃ actũ videm⁹/memẽto mei dñe/cũ veneris in regnũ tuũ. Paulꝰ fidei obediẽtie/deuotionis/q̃ ẽa pferẽtẽ audiumꝰ/dñe q̃d me vis facere/ Et q̃b⁹ oib⁹ ꝓz/q̃ nõ solũ dũ regit/ iz ẽt dũ miraculose gnerauit hoies ad denũ/actualis opatio interiora hois interuenit. ℓ Scdo appet idẽ ex ꝓximo ḥz sacr̃i/qz sacr̃m ℌ vnificat animã vt cib⁹: cib⁹ ãt vt sic nõ vnit̃ur nisi viuẽtẽ/opatione aliq̃ vitali/cibo vtẽtẽ. Si em̃ circa cibũ corpotalẽ nullã ḥret alal opationẽ vitalẽ int⁹/inutilis esset cib⁹ tali alali: imo nõ esset cib⁹ nisi remote seu in poꝰ: qm̃ cib⁹ mꝛ ẽ oĩm opationũ pcẽtiue gẽratiue est. ℓ Tertio appet ḥ idẽ discurrendo sigillatim ꝓ ipso effect⁹/ eu charitãa sicdẽ sacrãl⁹ sumpta ab hoie/ℌ sm̃ corporali pũita intus in hoie ponẽs/ex qte q̃dẽ sui ꝓ primo ꝓtactu aie ḥz exercitationẽ charitatis/ ac actualẽ vnionẽ seu trãsformationẽ aie amãtis in ihm̃ amatũ. ex qte vero aie primꝰ ꝓtact⁹ est ipsa mãducatio actualis/q̃ est act⁹ charitatis: et magnã latitudinẽ ḥz intra latitudinẽ actuũ charitatis ꝛ gradũ illoꝝ/ ex rẽdit se vsq; ad actũ iib. arb. q̃ tãdẽ charitate gñat̃/ita vt vera ꝓtitio sit. ℓ Mediãte ãt actuali mãducatione spũali/effect⁹ relinq̃ fiũt ab ℌ sacro. Et de vita q̃dẽ eterna/ꝛba dñi testant̃/dicẽtis/q̃ mãducat hũc panẽ/ vinet in eternũ. De prima ãt ro gratia ꝛ remissione peti mortalis (q̃ ℌ accẽs fit ab hoc sacro) ex eo ptz/q̃ nisi inchoatiue salte mãducaret carẽs gratia/illam nõ ꝙsequeret: ab⁹ em̃ nõ nisi mãducatus vinificat. vñ ꝛ author in littera tertũ ar. de hoc loquẽs inq̃t/deuote ꝛ reuerẽter accẽs ꝙsequẽt ꝓ hoc sacr̃m gratiã charitatis/q̃ ꝓtritionẽ pficiet/vbi tres opationes intereuenire ponit deuotionẽ/reuerẽtiã ꝛ cõtritionẽ/q̃. nouã charitate infotmat et fit cõtritio. De augmẽto ro habitualis gratie/ꝛ ex nũc dictis tã cõib⁹ q̃ ppriis/ꝛ ex sup⁹i⁹ discussis/satis patere arbitror/nõ est em̃ intelligibile cibũ augere ab⁹ actuali deuotiõe: quã ab⁹ actuali mãducatione ẽt

Questionis LXXIX.

Articulus II.

℣ Utrum effectus huius sacramẽti sit ademptio gloie. Arti. 2.

AD scõm vſ q̃ effect⁹ hui⁹ sacr̃i nõ sit ademptio gl̃ie. Effect⁹ em̃ ꝓportionat̃ sue cãe. Sz ℌ sacr̃m cõperit viatoribꝰ: vñ: ꝛ viaticũ ỽi. Cũ igit viatores nõdũ sint capaces gl̃ie, vt q̃ ℌ sacr̃m non causar adeptionẽ gloue. ℭ Ꝑ. Posita cã sufficiẽti ponit̃ effect⁹. Sz multi accipiũt hoc sacr̃m q̃ nũq̃ pueniẽt ad gloriã: vt ps ꝙ Aug. 21. de ci. dei. Nõ g hoc sacr̃m est cã adeptionis gl̃ie. ℭ Ꝑ. Manducõ efficit a minoꝛ: q̃ nihil agit vltra suã speciẽ. Sz mn⁹ est accipe rpm̃ sub spẽ aliena, q̃ fit in hoc sacro. q̃ frui eo in specie propria, q̃ pertinet ad gloriam. Ergo hoc sacramentum nõ causat adeptionem gloie.

Sed ℌ Est. q̃ ỽi Jo. 6. si q̃s manducauerit ex hoc pane, viuet in eternũ. Sed vita eterna est vita gloie. Ergo effectus huius sacr̃i est adeptio gloie.

℟ Ndeo Dõm. q̃ in ℌ sacro põt ꝓsiderari ꝛ id ex quo ḥz effectus, scz ipse rpus primus ꝛ passio eius reputata, ꝛ id q̃ q̃ ḥz effectum. i. vsus sacr̃i ꝛ spẽs eius. Et q̃tũ ad vtrũq; cõperit huic sacro. q̃ causet adeptionẽ vite eterne. Nã ipse rpus p suam passionẽ aperuit nobis aditũ vite eterne: ḥz illo heb. 9. nouũ testi mediatoꝛ: ẽ. vt morte intercedẽte. q̃ vocati sunt. accipiãt repromissionẽ eterne hẽditatis. Vñ ꝛ in forma huius sacr̃i ỽi. ℌ ic est calix sanguinis mei. nouꝰ ꝛ eterni testi. Sic ergo ẽtã refectio cibi spũalis. ꝛ vnitas signata p spẽs panis ꝛ vini. ḥsir q̃dẽ in pñti. ḥz implectẽ: pfecte aũt in statu gl̃ie. Vñ Aug. 6ᵗ sup illud Jo. 6. caro mea vere ẽ cib⁹. ℭ Cũ cibo⁊ potu id apperãt hoies, vt nõ esuriãt neq; sitiãt. ḥ veraciter non ꝑsit nisi ille cib⁹ ꝛ pot⁹: q̃ eos a q̃b⁹ sumit. immortales ꝛ incoꝛruptibiles facit in societate scrõum: vbi pax erit ꝛ vnitas plena atq; perfecta.

Articulus III.

℣ Utrum effectus huius sacramẽti sit remissio peccati mortalis. Arti. 3.

AD tertiũ vſ q̃ effect⁹ hui⁹ sacr̃i sit remissio peti mortalis. Dr̃ em̃ i q̃dam collecta. sit hoc sacr̃m ablutio sceleruũ. Sz scelera dicunt̃ pcã mortalia. Ergo per hoc sacr̃m pcã mortalia abluuntur. 4. di. 9. ar. 3. q. 2 co. fi. et di. 12, q. 2. art. 2. q. 2.

ℭ Ꝑ. Hoc sacr̃m agit in ℌ trute passiõis xpi, sicut ꝛ baptism⁹. Sed per baptismũ dimittũtur pcã mortalia: vt supra dictũ est. Ergo et p hoc sacr̃m ꝑtinz cũ in forma hui⁹ sacr̃i dicat̃. q̃ p multis effundetur in remissionẽ pcõꝝ. ℭ Ꝑ. Per hoc sacr̃m gratia cõfert: vt dictũ est. Sed p gratiã iustificatur hõ a pctis mortalibus: ℌ m illud rom. 3. iustificati gratis per gratiam ipsius. Ergo per hoc sacramentum remittuntur pcã mortalia.

℟ Ndeo Dicendũ, quod virtus huius sacramenti potest considerari dupliciter. Uno modo ḥz se, ꝛ sic hoc sacr̃m ḥz ỽtutẽ ad remittẽdũ q̃cũq; pcã ex passione chr̃i. q̃ est fons ꝛ cã remissiõis peccatoꝝ. ℓ Alio⁰ põt ꝓsiderari p cõparationẽ ad eũ q̃ recipit ℌ sacr̃m: put in eo inuenitur vel nõ inuenit ipedimẽtũ percipiendi hꝰ sacr̃i effectũ. ℭ Quicũq; ãt ḥz ꝓscias pcti mortalis, ḥz se ipedimẽtũ percipiẽdi effectũ hꝰ sacr̃i, eo quod nõ est ꝓuenies susceptoꝛ hꝰ sacr̃i, tũ q̃ nõ vnit̃ spũalr̃, ꝛ ita nõ ḥz spuale nutrimentũ suscipe, q̃d nõ est nisi vnẽtis, tũ q̃ non ꝑt vniri chr̃o. q̃d ℌ sit p ℌ sacr̃m; dũ est in affectu peccãdi mortalr̃. Et tõ vt ỽ. in lib. de eccls dogmatib⁹. si mẽs in affectu peccãdi ẽ grauat magis eucharistie pceptiõe q̃ purificatur. Vñ ℌ sacr̃m in eo q̃ ipm̃ percipit in ꝓscia pcti mortalis. non opat remissionẽ peccati. ℭ Põt tñ ℌ sacr̃m opari remissionez peccati 1ʳ. Uno⁰ ñ ꝙceptũ actu. ḥz voto: sicut cuꝫ q̃s puus iustificat a pctõ. ℓ Allo⁰ ẽ; perceptus ab eo q̃ est in pctõ mortali. cui⁹ ꝓsciam ꝛ affectũ nõ ḥz. Fone. n. ℌ nõ fuit sufficiẽtr contritus: ḥz deuote ꝛ reuerẽter accedẽs. conseq̃t p ℌ sacr̃m gr̃am charitatis. q̃ contritionem perficiet. ꝛ remissionem peccati.

Ad primum Ergo dicendũ, q̃d petimus vt hoc sacramentum sit ablutio scelerum: vel eorum quorum conscientiam non habemus (scõm illud psal. ab occultis meis mũda me dñe) vel vt ꝓtrito in nobis perficiat̃ ad scelerum remissionez: vel ẽt vt nobis robur detur ad scelera vitãda. ℭ Ad 2ᵐ dz. q̃ baptismus ẽ spũalis gño: q̃ ẽ mutatio de nõ ẽ spũali i esse spuale. ꝛ dat̃ p modum ablutiõis. Et tõ q̃tũ ad vtrũq; nõ incõuenienter accedit ad baptismũ. qui ḥz ꝓsciam peccati mortalis. Sed p hoc sacr̃m hõ sumit in se chr̃m p modum spũalis nutrimẽti. q̃d nõ cõpetit mortuo in pctis. Et tõ nõ est silis rõ. ℭ Ad tertiũ dõm. q̃ gr̃a est sufficiens cã remissionis pcti mortalis: nõ tñ actu remittit pctm mortale. nisi cũ primo dr̃ pctõi. Sic ãt nõ datur in hoc sacro. Unde ratio nõ sequitur.

℣ Utrum per hoc sacramentum remittantur peccata venialia. Arti. 4.

AD quartũ Sic. peccatum dr̃. Uſ q̃ p hoc sacr̃m nõ remittant pcta venialia. ℌoc est sacr̃m, vt augu. dicit sup Jo. est sacr̃m charitatis. Sz venialia pcta nõ stant charitati: vt in ſcda parte habitũ est. Cũ g ḥz tollatur p sui ỽtũ, videt̃ q̃d pcta venialia per hoc sacr̃m non remittant. ℭ Ꝑ. Si pcta venialia p hoc sacr̃m remittant̃, qua rõne remittit vnũ, remittunt̃ ꝛ oia. Sed non vſ q̃d oia remittãtur: q̃ sic frequẽter aliquis esset ablq; oi pctõ veniali. Sed q̃d dr̃ 1. Jo. 1. si dixerim⁹ q̃ pctm non habem⁹, ipsi nos seducim⁹. Nõ ẽ per hoc sacr̃m remittitur aliq̃d pctm veniale. ℭ Ꝑ. Cõtraria mutuo se expellũt. Sed pcta venialia nõ ꝓhibẽt a pceptiõe hui⁹ sacr̃i; dr̃ em̃ Aug. sup illud Jo. 6. q. 87. ar. 3. con. et 4. di. 12. q. 2. ar. 1. q. 1. con. et ar. 2. q. 1. p eorum.

℟ Ndeo Dõm. q̃ hoc sacr̃m simul est sacrificium ꝛ sacr̃m. Sz rõne sacrificij ḥz inq̃tũ offertur rõne ãt sacramẽti inq̃tũ sumit. Et tõ effectũ sacr̃i ḥz in eo q̃ sumit: effectũ ãt sacrificij in eo q̃ offert. vel in his ꝓ quib⁹ offert. ℓ Si igitur cõsideret vt sacr̃m. ḥz effectũ duplicit̃. Uno mõ directe: ex vi sacr̃i. allo mõ quasi ex quadã cõcomitãtia: sicut ꝛ circa cõtinẽtia sacri dcm est. Ex vi q̃dẽ sacri directe ḥz illũ effectũ ad q̃d est institutũ. Nõ est ãt institutũ ad satisfaciẽdũ. sed ad spũalẽ nutriẽdum ꝓ vnionẽ ad xpm ꝛ ad mẽbra eius: sicut ꝛ nutrimẽtũ vnitur nutrito. Sed q̃ hec vnitas sit ꝓ charitatẽ. ex cui⁹ feruoꝛe aliq̃s cõsequitur remissionẽ nõ solũ culpe sed etiã pene: inde est quod ex ꝓfitì ꝓ quãdã ꝓcomitãtiã ad principalẽ effectũ. hõ consequit remissionẽ pene. nõ q̃dẽ totius. sed sm̃ modum sue deuotiõis ꝛ

℣ In responsione ad secundum eius dẽ ar. dubium occurrit de veritate differentie posite inter suscipientem baptismum ꝛ suscipientem eucharistiam/quo ad hoc q̃ est effectui non esse in peccato mortali. Et ẽ ratio dubij: q̃ vtroq; dicꝫ suscipiens cum conscientia. ꝛ affectu peccati mortalis/in digne suscipit/ nec gratiam tunc consequitur: imo de nouo peccat ꝑ peccato sacrilegij/membrum christi ipse se sacramento fingens.

ℓ Ad hoc dicitur q̃d differentia saluatur ex parte sacramenti ꝛ ex parte suscipientis. Ex sacramento quidem/q̃ sacr̃m est quoddam sacrificium ex proprio vim ḥz rationem nutrimenti/ac per hoc conueniẽs vnio et nõ mortuis/baptismus autẽ ex ꝓpria rõne ḥz rõnem regenerationis ꝛ ablutionis: generatio ãt nõ ꝓsupponit/ ḥz sãt ens ꝛ viuum: ꝛ similiter ablutio nõ ꝓsupponit mũdum/sed mũdat. Et propterea ex propriis consideratis hec sacra/suscipiẽtes disoures habent eucharistia q̃dez vinnz: baptismus nõ vinnz ꝛ immundus/ꝛ hec differentia in litera dr̃. q̃d sine huius sacri voto primo nõ habetur gratia. Et similẽ est hoc ei q̃d dño dicit/nisi mãducaueritis carnem filij hominis ꝛ biberitis eius sanguinẽ non habebitis vitam in vobis. Sequitur enim dño de manducatione spirituali in voto seu in habitu/ in quo continetur manducatio spiritualis actualis in voto.

℣ Si vero consideretur vim̃ sacramenti huius quo nobis sacramentalis ter tungitur/sic prima gratia non est effectus huius sacramenti nisi per accidens/ex parte subiecti: vt predictum est/quia datur per modum sacramenti: quod quia non est nisi viuentio/non facit primam gratiã qua primo habetur vita spiritus/sed ꝓsupponit illam. Unde in artic. 5. ad tertium/ author loquens de prima gratia dicit/ sic autem non datur in hoc sacramento.

ℭ Super articulum tertium.

℟ N arti. 3. in responsione ad primum. Nota nouitie trium expositionum ibi aliarum secundam differre a prima in hoc/ q̃d perfecto contritionis refertur ad scelera cognita/in prima autem ad occulta: quo ad vtrãq; enim petitur ablutio per contritionem perfectam.

ℭ In arti. 4. valde notabilia sunt. ꝓpter quod oblatio eucharistie ex sui ḥz ritiale sufficit ad satisfa. ctõem ꝓ omni pena. Sc̃dm est/ q̃d hec oblatio sit satisfactoria offerentib⁹ vel pro quibus offertur/ sm̃ quantitatem illius deuotionis.

ℓ Ex primo dicto habes/ q̃d vna missa ex parte sui est satisfactoria pro penis oĩm peccatoꝝ. tam vniuersitatis q̃ motiuoꝝ: qm̃ vt sic/est valoris infiniti/quoniã Christus offertur. Ex secundo autẽ dicto habes q̃d vna missa non perdit vim satisfactionis tñ de ꝓ pro imo offerẽte/ex hoc q̃ pro scõ/tertio/ quarto/ quinto/ꝛc. offertur: sicut quantitas deuotionis vnius nihil tollit de quãtitate deuotionis alteri⁹. alias ✝ quem.

ℓ Unde arguẽdi instruendiq; simul fuit holes/ignoãter petentes vel erigẽtes ꝓ ſna elemosyna ꝛ tam sibi missam dari/aut ꝓ defunctis: nihil em̃ minus ipse habebit si mille alij petant eandẽ missaz pro defunctis/ & alijs defunctis/ & si pro ipso solo celebrari dicat: imo ex hinõi ideatione sit petẽtis/ dãnũ videtur incurrere q̃ minus sibi prodesset. ℓ Dissuluus antẽ fuit hic scribere⁹ de hac re/ nisi in primo ꝙlibeto nõ tam edito/ dissuse hec dictas declarata fuisset ex authoritate huius litere cum multis aliis ꝛc. Et ℌ de q. 79. sufficiant. 4. di. 4. q. 2. art. 1. q. 2. ad 3. ꝛ di. 12. q. 2. art. 2. q. 3.

Universidad de Deusto
Biblioteca

fernonis. ℣ Jnq̃tũ ꝓ eo est sacrificiũ, hz vim satisfactiuã. Sz in satisfactione magis attẽdit affect⁹ offerẽtis q̃ ẽntas oblatõis. Vñ e dns dicit luc. 21. de vidua q̃ obtulit duo era, q̃ pl⁹ oĩb⁹ misit. ¶Huius g̃ hec oblatio ex sui quãtitate sufficiat ad satisfaciẽdũ pro oĩ pena: tñ fit satisfactoria illis pro quib⁹ offert, vel etiã offerentibus, ꝑm quãtitatem sue deuotionis, z non pro tota pena.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ sacr̃m baptismi directe ordinat ad remissionẽ pene z culpe, nõ ante eucharistia: q; baptism⁹ dat hoi quasi cõmoriẽti xp̃o, eucharistia aũt quasi nutriẽdo z pficiendo per xp̃m. Vñ non est sillis ratio. ¶Ad scõm dõm, q̃ alia sacrificia z oblationes nõ operant remissionẽ totius pene, neq; quãtũ ad quãtitatẽ oblati: sicut hoc sacrificiũ, neq; quãtum ad deuotionẽ hominis: ex qua cõtingit q̃ etiã hic nõ tollitur tota pena. ¶Ad tertium dõm, q̃ hoc q̃ tollitur pars pene z non tota pena per hoc sacr̃m, non cõtingit ex defectu virtutis Christi: sed ex defectu deuotionis humane.

¶Utrũ per hoc sacr̃m preseruetur hõ a pctis futuris. Arti. 6.

4. dist. 12 q. 2. art. 2. qõ. 2. ad. 1. 2 dist. 4. 5. q. 2. ar. 3 q. 1. ad. 3

Ad sertũ Sic, pcedit. Vñ qõ p hoc sacr̃m non ꝓseruet hõ a pctis futuris. Multi em digne sumẽtes hoc sacr̃m, postea in pctũ cadũt. Nõ nõ accideret si ℔ sacr̃m ꝓseruaret a pctis futuris. Non ẽ effect⁹ hui⁹ sacri est, a pctis futuris ꝓseruare. ¶ꝑ. Eucharistia est sacr̃m charitatis: vt supra dictũ est. Sed charitas nonvꝭ ꝓseruare a peccatis futuris: q; semel habita põt amitti p pctm: vt in scõa parte habitũ est. Ergo vꝭ, q̃ nec hoc sacr̃m ꝓseruet hominẽ a pctõ. ¶ꝑ. Augo pcti in nobis est lex pcti, q̃ est in membris nostris: vt ptz per apl̃m ro. 7. Sed mitigatio fomitis, q̃ est lex peccati, nõ ponit effect⁹ hui⁹ sacri, sed magis baptism. Ergo ꝓseruare a peccatis futuris, nõ est effectus huius sacri.

Sed ꝫ Est, qõd dns dicit Jo. 6. Hic est panis de celo descendens, vt siquis ex ipso mãducauerit, non moriat. Nõ quidẽ manifestũ est, nõ intelligi de morte corporali. Ergo intelligit, q̃ hoc sacr̃m ꝓseruet a morte spiritali, q̃ est pctm. ℣

Alio ℣ q̃ est ꝓpe garum.

Rñdeo Dõm, q̃ pctm est quedã spiritalis mors alie. Vñ ꝫ nõ ꝓseruat aliq̃s a pctõ futuro, quo ꝓseruat corpus a morte futura. Nõ quidẽ fit dupl̃r. Uno mõ inquãtũ natura hois interi⁹ roborat ꝫ interiora corruptiua, z sic ꝓseruatur a morte per cibũ z medicinã. Alio mõ ꝑ hoc q̃ munit ꝫ exteriores impugnationes, z sic ꝓseruatur per arma quib⁹ munit corpus. ℣ Utroq; aũt mõ hoc sacr̃m ꝓseruat a pctõ. Nã primo quidem ꝑ hoc q̃ xp̃o cõiungit ꝑ gratiã, roborat spiritalem vitã hois, tangẽs spiritalis cibus z spiritalis medicina: ꝑm illud psal. panis cor hois ꝫfirmet. z Aug. dicit sup Jo. securus accede, panis est, nõ venenũ. ℣ Alio mõ inquãtũ est quoddã signũ passionis xp̃i per quã victi sunt demones, repellit omnem demonum impugnationem. Vñ Chry. dicit super Jo. vt leones flammam spirãtes, sic ab illa mensa discedimus terribiles effecti diabolo.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ effectus hui⁹ sacri recipit in hoie ꝫ hois ꝫditionẽ: sicut ꝫtingit de qualibet cã actiua, q̃ ei⁹ effectus recipit in mãtẽ ꝑm modus materie. Ille õ aũt in statu vie, est hui⁹ cõditionis, q̃ liberũ arbitriũ ei⁹ põt flecti in bonũ et malũ. Vñ licet hoc sacr̃m quãtũ est de se habeat virtutẽ preseruatiuã a pctõ: non tñ aufert hoi possibilitatẽ peccãdi. ¶Ad scõm dõm, q̃ etiã charitas quãtũ est in se, ꝓseruat hominẽ a pctõ: ꝑm illud ro. 13. dilectio ꝓximi, malũ non opat. Sed ex mutabilitate liberi ar. ꝫtingit, q̃ aliq̃s post habitã charitatem, peccat. sicut z post susceptionẽ huius sacri. ¶Ad tertium dõm, q̃ licet hoc sacr̃m non directe ordinetur ad diminutionez fomitis, diminuit tñ fomitem ex quadam ꝓpria, inquãtum auget charitatẽ: q; sicut Aug. dicit in li. 83. q. augmẽtum charitatis est diminutio cupiditatis. Directe autem confirmat cor hominis in bono: per q̃ etiam ꝓseruatur homo a peccato.

¶Utrum hoc sacr̃m prosit aliis ꝙ̃ sumentibus. Arti. 7.

8. q. 78. art. 3. ad 8, 2 phti q. art. 5. con. et 4. di. 12. q. 2. 8. 2. q. 2. ad. 4. et dist. 4. 5. q. 2. ar. 3. q. 1. ad. 5 et Jo. 6 lec. 6. 8.

Ad septimũ Sic, pcedit. Vñ qõ h sacr̃m nõ, pst nisi sumẽti. Hoc em sacr̃m est vnius gñis cum aliis sacr̃is: vtpote aliis cõdiuisum. Sed alia sacra nõ, plunt nisi sumẽtib⁹: sicut effectũ baptismi non suscipit nisi baptizatus. Ergo nec hoc sacr̃m, pdest aliis nisi sumẽti. ¶ꝑ. Effect⁹ hui⁹ sacri est adeptio gre z gloue, z remissio culpe ad minus venialis. Si g̃ hoc sacr̃m haberet effectũ in aliis ꝙ̃ in sumẽtib⁹, posset ꝓtingere q̃ aliq̃s adipisceretur z gratiã z gloriã z remissionẽ culpe, absq; actione z passione ꝓpria, alio sumẽte vel offerente hoc sacr̃m. ¶ꝑ. Multiplicata cã, multiplicatur effect⁹. Si ergo hoc sacr̃m, pdesset aliis ꝙ̃ sumẽtibus, sequeret q̃ magis ꝓ desset alicui si multi sumerent hoc sacr̃m, multis hostijs in vna missa cõsecratis. Nõ non hz ecclesie ꝯsuetudo, vt ꝛ. multi cõicẽt pro alicui⁹ salute. Nõ ergo videt q̃ hoc sacr̃m ꝓsit illi sumenti.

Sed ꝫ Est, q̃ in celebratione hui⁹ sacri sit ꝓ multis alijs deprecatio. Nõ frustra fieret, nisi hoc sacr̃m alijs prodesset. Jl hoc ergo sacramentũ nõ solũ sumentibus prodest.

Rñdeo Dõm, qõ (sicut pu⁹ dictũ est) hoc sacr̃m nõ solũ est sacr̃m, sed etiã est sacrificiũ. Jnquãtũ enim in vt ꝺ̃ eph. 5. hz rõnẽ sacrificij: inquãtũ vero in hoc sacro rꝛaditur inuisibilis gratia sub visibili spẽ, hz rõnem sacri. ℣ Sic g̃ hoc sacramẽtũ sumẽti⁹ quidẽ, pdest, z ꝓ modũ sacri, z ꝓ modũ sacrificij: q; pro oibus sumẽtib⁹ offertur. Dicitur em in canone misse, quotquot ex hac altaris participatione, sacrosanctũ filij tui corpus z sanguinẽ sumpserimus, oi benedictione celesti z gra repleamur. ℣ Sed alijs q̃ nõ sumũt, pdest q̃ modũ sacrificij, inquantum pro salute eoꝝ offertur. Vñ z in canone misse dr. Memento dñe famulorꝝ famularumq; tuarũ, ꝓ quib⁹ tibi offerimus vel qui tibi offerũt hoc sacrificiũ laudis, ꝓ se suisq; oibus, ꝓ redemptione animarũ suarum, pro spe salutis z incolumitatis sue. ℣ Et vtrũq; modum proficiẽdi, dns expressit, dicẽs Mat. 26. z Luce 22. qui pro vobis. ſ. sumentibus. et pro multis. ſ. alijs effunderetur in remissionem peccatorum.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ hoc sacr̃m ꝓ alijs hz q̃ꝺ est sacrificiũ. Et ideo non est simlio rõ. ¶Ad scõm dõm, q̃ sicut passio xp̃i, ꝓdest quidẽ oibus quãtũ ad sufficientiã, z ad remissionẽ culpe z adeptionẽ gratie z gloie, sed effectũ nõ hz nisi in illis q̃ passioni xp̃i cõiunguñ ꝑ fidẽ et charitatẽ: ita z hoc sacrificiũ qõ est memoriale dñice passionis, nõ hz effectũ nisi in illis q̃ coniungũtur huic sacr̃o per fidẽ z charitatem. Vñ z Aug. dicit ad renatũ, q̃s offerat corpus xp̃i nisi, ꝑ hoc qui sunt mẽbra xp̃i. Unde z in cano. misse nõ oratur pro his qui sunt extra eccleſiã. Illis tñ prodest plus vel minus ꝑm modum deuotionis eoꝝ. ¶Ad tertiũ dõm, q̃ sumptio petinet ad rõnem sacri, sed oblatio pertinet ad rõnem sacrificij. Et ideo ex hoc q̃ aliquis sumit corpus xp̃i, vel etiã plures, nõ accrescit alijs aliquod iuuamentũ. Sili etiã ex hoc q̃ sacerdos plures hostias consecrat in vna missa, non multiplicatur effectus huius sacri: quia non est nisi vnum sacrificiũ. Nihil enim plus est virtutis in multis hostijs consecratis q̃ in vna: cũ sub omnibus z sub vna sa multas hostias cõsecratas sumat, participabit maiorem effectum sacri. ℣ Jn plurib⁹ vero missis multiplicatur sacrificij oblatio. Et ideo multiplicatur effectus sacrificij z sacramenti.

¶Utrũ p veniale pctm impediãt effectus huius sacri. Arti. 8. 4. dist. 13 q. 2. ar. 1 q. 3. ar. 2 q. 1. ad 2.

Ad octauũ Sic, pcedit. Vñ qõ p venialepctm nõ impediãt effect⁹ huius sacri. Dicit em Aug. sup illud Jo. 6. pfes vestri mãducauerũt mãna ꝛc. Panẽ celestẽ spiritalẽ mãducate, innocẽtiã ad altare portate, pctã etsi sũt quotidiana dicunt, spiritalẽ mãducationẽ nõ impediũt. Sed spiritaliter mãducantes, effectũ hui⁹ sacri ꝓcipiũt. Ergo pctã venialia non impediunt effectũ hui⁹ sacri. ¶ꝑ. Jllud sacr̃m non est minoris virtutis q̃ baptismus. Sz effectũ baptismi (sicut supra dictũ est) impedit sola fictio. Ad quã nõ pertinet pctã venialia: q; sicut sap. 1. dr spiritꝰ sanctus discipline effugiet fictum. Qui tñ per pctã venialia nõ fugatur. Ergo neq; effectũ huius sacri impedit peccata venialia. ¶ꝑ. Nihil q̃ remouetur per actionem alicuius cause potest impedire eius effectum. Sed peccata venialia tolluntur per hoc sacr̃m. Ergo non impediunt eius effectum.

Sed ꝫ Est, q̃ dam. dicit in. 4. li. Jgnis eius q̃ in nobis est desiderij, assumens eam q̃ ex carbone. ſ. ex hoc sacro ignitionem, cõburat nostra peccata, z illuminet corda nostra, vt participatione diuini ignis, ignuamur z deificemur. Sz ignis nostri desiderij vel amoris impeditur per peccata venialia: que impediunt feruorem charitatis, vt in scõa parte habitũ est. Ergo pctã venialia impediunt effectũ huius sacramenti.

Rñdeo Dicẽdũ, q̃ pctã venialia dupl̃r accipi possunt. Uno mõ ꝓout sunt preterita: alio mõ ꝓout sunt actu exercita. ℣ Primo quidẽ modo pctã venialia nullo modo impediunt effectũ huius sacri. Potest enim contingere q̃ aliquis post multa pctã venialia cõmissa, deuote accedat ad hoc sacramẽtum, z plenarie huius sacramenti consequat effectum. ℣ Secũdo autẽ modo peccata venialia non ex toto impediunt huius

huius sacri effectũ, sed in pte. Dictũ est em, q̃ effectus huius sacramẽti nõ solũ est adeptio habitualis gratie vel charitatis: sed etiã q̃dã actualis refectio spiritalis dulcedis. Que q̃dẽ impeditur si aliq̃s accedat ad hoc sacr̃m, per peccata venialia mente distracta. Non autẽ tollitur augmentũ habitualis gr̃e vel charitatis.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ ille q̃ cũ actu venialis petit ad hoc sacramẽtũ accedit, habitualẽ q̃dẽ mãducatiſpiritaliter, ſnõ actualẽ. Et ſõ habitualẽ effectũ huius sacri pcipit, nõ aũt actualẽ. ¶Ad ꝑm dõm, q̃ baptismus nõ ita ordinat ad actualẽ effectũ. ſ. fervoꝛẽ charitatis, sicut hoc sacr̃m. Nam baptismus est spiritalis regnio: ꝓ quã acq̃ritur prima pfectio, q̃ est habitus vel forma. Hoc aũt sacramẽtũ est spiritalis mãducatio, que habet actualẽ delectationẽ. ¶Ad tertiũ dicendũ, q̃ illa rõ procedit de venialibus ꝑteritis, q̃ per hoc sacramẽtũ tolluntur.

¶De vsu siue sumptione huius sacramẽti in cõmuni. Qõ. 80.

Deinde Cõsiderandũ est de vsu siue sumptione huius sacri. Et primo q̃dẽ in cõi. secõ, quio xp̃s est vsus hoc sacro. ¶Circa primũ q̃runtur. 12. Primo, vtrũ sint duo modi mãducãdi hoc sacramẽtũ. ſ. sacramẽtaliter z spiritaliter. Secõ, vtrũ soli hoi conueniat mãducare spiritaliter hoc sacramẽtũ. Tertio, vtrũ solus hois iusti, sit mãducare sacramẽtaliter. Quarto, vtrũ peccatores mãducãs sacramẽtaliter, peccet. Quinto, de quantitate huius peccati. Sexto, vtrũ peccatores accedens ad hoc sacramẽtũ, sit repellẽdus. Septimo, vtrũ nocturna pollutio impediat hominẽ a sumptione huius sacramẽti. Octauo, vtrũ sit solũ a ieiunio sumẽdũ. Nono, vtrũ sit exhibẽdũ nõ hiantibus vsum rationis. Decimo vtrũ sit quotidie sumẽdũ. Undecimo, vtrũ liceat percipere corpus sine sanguine. Duodecimo, vtrum liceat percipere corpus sine sanguine.

Lar. 2. et 601. 4. di. 8. ar. 1. q. 1. ad 1m. 2. q. 3. p 3. Jo. 6. 1. co. 1. 2. co. 17. 6. Ep opus. 59. c. 17. 18. 29. et 2.

¶Utrũ distingui dẽant duo modi mãducãdi corpus xp̃i. Ar. 1.

A primũ Sic, pcedit. Videt q̃ nõ debeãt distingui duo modi mãducandi corpus xp̃i. ſ. sacr̃l⁹ z spiritaliter. Sicut. n. baptism⁹ est spiritalis regnio (ꝑm illud Jo. 3. nisi q̃s renatus fuerit ex aq̃ z spiritu sco ꝛc.) ita etiã hoc sacr̃m est spiritalis eius vtiꝺ dns de hoc sacro loquẽs dicit Jo. 6. verba q̃ ego locutus sum vobis, spiritus z vita sunt. Sz circa baptismũ non distinguit duplex modus sumẽdi. ſ. sacramẽtalis z spiritalis. Ergo neq; circa hoc sacramẽtũ dz hec distinctio adhiberi. ¶ꝑ. Ea q̃ꝛ vnũ est ꝓ q̃ alterũ nõ debẽt abinuicẽ diuidi: q; vnũ ab alio spẽm trahit. Sz sacr̃alis mãducatio ordinat ad spiritalẽ sicut ad finẽ. Nõ ergo dz sacr̃alis mãducatio ꝑ spiritalẽ diuidi. ¶ꝑ. Ea quoꝝ vnũ nõ põt esse sine altero nõ debẽt ꝑ se diuidi. Sz videt q̃ nullus possit mãducare spiritũ spiritaliter mãducasse. frustra etiã esset sacr̃alis mãducatio, si sine ea spiritalis esse posset. Non igitur cõueniẽter distinguitur circa hoc sacramẽtũ duplex mãducatio. ſ. sacr̃alis z spiritalis.

Sed cõtra Est, q̃ super illud prime cor. xj. q̃ manducat z bibit indigne ꝛc. dicit gl. Duos dicimus esse modos manducandi: vnũ sacr̃alẽ, z aliũ spiritualem.

Rñdeo Dicendũ, q̃ in sumptione huius sacramenti duo sunt cõsiderãda. ſ. ipsum sacramẽtũ, z effectus ipsius. de quoũ vtroq; iã supra dictũ est. Perfectus igitur modus sumẽdi hoc sacr̃m, est q̃n aliq̃s ita hoc sacr̃m suscipit q̃ pcipit ei⁹ effectũ. Cõtingit aũt q̃nq; (sicut supra dictũ est) q̃ aliq̃s impedit a pcipiẽdo effectu huius sacri. Et talis sumptio huius sacri est imꝑfecta. ℣ Sicut igit ꝑfectꝰ ꝫ imꝑfectũ diuidit. ita sacr̃alis mãducatio, q̃ quã sumit solũ sacr̃m sine effectu ipsius, diuidit ꝫ spiritalẽ mãducationẽ: per quã q̃s percipit effectũ huius sacramẽti, quo spiritaliter homo xp̃o cõiungitur per fidem z charitatem.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ etiã circa baptismũ z alia huiusmodi sic distinctio adhibetur. Nã q̃dã suscipiunt tñ sacramẽtũ: q̃dã vero sacramẽtũ z rẽ sacramenti. Jn hoc ei⁹ differt, q; cũ alia sacramẽta perficiant in vsu materie, pcipere sacramẽtũ, est ipsa perfectio sacramẽti: hoc aũt sacramẽtũ pficit in cõsecratione materie, z ideo vterq; vsus est ꝫ hoc sacramẽtũ. Jn baptismo etiã z aliꝭ sacris character imꝑimitibus, illi q̃ accipiũt sacramẽtũ, recipiũt aliquẽ spiritalẽ effectũ. ſ. characterez, qõ nõ accidit in hoc sacramẽto. Et ideo magis in hoc sacramento distinguitur vsus sacramẽtalis a spiritali. q̃ in baptismo. ¶Ad ꝑm dicẽdũ, q̃ sacramẽtalis mãducatio ꝑtingit ad spiritalẽ nõ diuiditur ꝫ spiritalẽ, ſz includitur ab ea. Sz illa sacramẽtalis mãducatio ꝫ spiritalẽ diuiditur, q̃ effectũ non cõsequit: sicut imperfecti, qõ nõ ꝑtingit ad perfectionẽ speciei, diuiditur cõtra perfectũ. ¶Ad tertiũ dõm, q̃ (sicut supra dictũ est) effect⁹ sacramenti põt ab aliquo pcipi. si sacramẽtũ hẽat in voto, quãuis si acciꝑiat in re. Et ideo sicut aliq̃ baptizat̃ baptismo flaminis pp desideriũ baptismi, aliq̃s baptizat̃ baptismo aq̃ ita etiã aliq̃ mãducans spiritaliter hoc sacramẽtũ anteq̃ sacramẽtaliter sumãt. ¶Sz hoc cõtigit dupl̃r. Uno mõ pp desideriũ sumẽdi ipsum sacramẽtũ. Et hõ mõ dr baptizari z mãducare spiritaliter z nõ sacramẽtaliter, illi q̃ desiderãt sumere hec sacramẽta tã instituta. Alio mõ pp figurã: sicut dicit apl̃s prime cor. x. q̃ anteq̃ patres baptizati sunt in nube et in mari, z q̃ spiritalẽ escã manducauerũt, z spiritalẽ potũ biberũt. Nec tñ frustra adhibetur sacramẽtalis mãducatio: quia plenius inducit sacramenti effectũ ipsa sacramenti susceptio q̃ꝫ solum desiderium: sicut supra circa baptismum dictum est.

¶Utrũ solus hois sit hoc sacramẽtũ spiritaliter sumere. Arti. 2. 4. di. 9. ar. 2. q. 3 z. 3. Et. 1. co. 53. 1. 7. c. 3.

Ad ꝺ̃z Sic, pcedit. Videt q̃ nõ solꝰ hois sit hoc sacramẽtũ spiritaliter sumere. ſz etiã angelorꝝ. Quia sup illud psal. panẽ angelorꝝ mãducauit hõ. dicit gl. i. corpus xp̃i, q̃ est vere cibus angelorꝝ. Sz hoc nõ esset si angeli spiritaliter christũ nõ manducarẽt. Ergo angeli spiritaliter xp̃m mãducãt. ¶ꝑ. Aug. dicit super Jo. hunc cibũ z potũ societatẽ vult intelligi corporis z membrorũ suorũ, que ẽ est ecclesia in predestinatis. Sz ad istã societatẽ nõ solũ pertinẽt hoies, sed etiã sancti angeli. Ergo sancti angeli spiritaliter mãducãt. ¶Preterea. Aug. in lib. de verbis dñi dicit. Spiritaliter mãducandus est xp̃s, qm ipse dicit, q̃ mãducat meã carnẽ z bibit meũ sanguinẽ, in me manet z ego in eo. Sed hoc cõuenit non solum hominibus, sed etiaz sanctis angelis: in quibus per charitatẽ est xp̃s. z ipsi in eo. Ergo videt q̃ spiritualiter mãducare, non solum sit hominum, sed etiam angelorum. Alꝭ ℣ q̃

Sed ꝫ Est, q̃ aug. dicit super Jo. panẽ de altari spiritaliter manducare, innocentiam ad altare portare. Sz angelorum non est accedere ad altare, tanq̃ aliquid inde sumpturi. Ergo angelorum non est spiritualiter manducare.

Rñdeo Dicẽdũ, q̃ in hoc sacramẽto cõtinet ipse xp̃s: nõ q̃dẽ in spẽ ꝓpria, ſz in spẽ sacramẽti. Dupl̃r ergo cõtingit mãducare spiritaliter ipsum xp̃m. Uno modo ꝓout in sua specie cõsistit. Et hoc modo angeli mãducãt spiritaliter xp̃m: in quãtũ ei⁹ vnimur fruitione charitatis perfecte, z visione manifesta (quẽ panẽ expectamus in patria) nõ ꝑ fidẽ, sicut nos ei⁹ vnimur. ¶Alio mõ cõtingit spiritaliter mãducare xp̃m, ꝓout est sub specie huius sacramẽti: inquãtũ. ſ. aliq̃s credit in xp̃m cũ desiderio sumẽdi hoc sacramẽtũ. Et hoc non solũ est spiritaliter mãducare xp̃m, sed etiã spiritaliter mãducare hoc sacramẽtũ, qõ non cõpetit angelis. Et ideo licet angeli spiritaliter manducent christũ non tñ conuenit eis spiritualiter manducare hoc sacramentum.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ sumptio xp̃i sub hoc sacro, ordinat sicut ad finẽ ad fruitionẽ ꝑsie, q̃ angeli eo fruũtur. Et q; ea q̃ sunt ad finẽ, dertiuanꝝ a fine. inde est q̃ ista mãducatio xp̃i qua cũ sumimus sub sacramẽto, quodãmõ derivatur ab illa mãducatione qua angeli fruũtur xp̃o in patria. Et ideo dicit homo mãducare panẽ angelorꝝ: q; primo z principaliter est angelorꝝ. q̃ eo fruunt in spẽ ꝓpria: sic. sidarto aũt est hoium, q̃ xp̃m sub sacramẽto accipiũt. ¶Ad ꝫm dõm, q̃ ad societatẽ corporis mystici pertinent q̃dẽ z hoies z angeli: ſz hoies per fidẽ, angeli aũt per manifestã visionẽ. Sacramẽta aũt ꝓportionantur fideꝭ: per quã veritas videtur in speculo z in enigmate. Et ideo ꝓprie loquẽdo nõ angelis, ſz hominibus cõuenit mãducare spiritaliter hoc sacramẽtũ. ¶Ad tertiũ dõm, q̃ christus manet in hominibus ꝑm pfectũ statum per fidẽ: sed in angelis beatis est per manifestam visionẽ. Et ideo non est simile: sicut dictum est.

¶Utrũ solus hõ iustus possit xp̃m sacramẽtaliter mãducare. Ar. 3. 4. di. 9. ar. 2. q. 1 z. 2. tar. 3. q. 3. c. fi. 2 dist. 12. q. 1. ar. 2. q. 2 co.

Ad tertiũ Sic, pcedit. Videt q̃ nullus possit mãducare xp̃m sacramẽtaliter nisi hõ iustus. Dicit. n. aug. in lib. de remedio pnie. Ut q̃d paras dentẽ z vẽtrẽ, crede z mãducasti. credere em in eũ, hoc est panẽ viuũ mãducare. Sz peccator nõ credit in eũ: q; nõ hz fidẽ formatã, ad quã pertinet credere in deũ: vt in scõa parte habitũ est. Ergo peccator nõ põt mãducare hoc sacramẽtũ, qõ est panis viuus. ¶ꝑ. Hoc sacramentũ maxime dicit esse sacramẽtũ charitatis: vt supra dictũ est. Sed sicut infideles ꝓtiuant fideꝭ: ita oẽs pctores ꝓtiuant charitate. Infideles aũt nõ vñr posse sacramẽtaliter sumere hoc sacramẽtũ: cũ in forma huius sacramẽti dicat⁹ mysteriũ fidei. Ergo pari rõne neq; aliq̃s pctor põt corpus xp̃i sacramentaliter manducare. ¶ꝑ. Pctor magis est abominabilis deo q̃ꝫ creatura irrõnalis: dicitur enim

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Sup. q. 80. art. 4.

QUo ḡnis 80. arti. 4. dubiū occurrit an cōtritus nō aūt confessus de pēō mortali habita copia confessoris idonei: sumēs eucharistiā peccet mortaliṫ. Et ē rō dubij. qr cōtet⁹ habita copia cōfessoris teneṫur confiteri mortale contritū aī sumptionē eucharistie: nō tñ cōtet⁹ assitur ꝙ teneaṫ sub peccato mortali.

¶ Ad hui⁹ ḡnis difficultatē aperiendā: sciendū est/ꝙ teneri sub vinculo pcī mortalis vel nō sic teneri ad cōfessionē hi⁹ aī eucharistiā: opz accipere vel ex iure diuino: vel ex rōne nāli/vel ex iure positiuo. Et ab vtlo inchoando: ins positi nuz nullū appet pcīs confessionē aī sumptionē eucharistie. Nō aūt ex nāli discursu a doctorib⁹ sacris allata ad hꝰ ē: qr pticibutio enchariste spectat ad ministros ecclie ac ꝙ sumptus eucharistiā/oz ex mūdi⁹ iudicio ecclie. Quā quidē rōnē ipsimet doctores sacri non tāti faciūt: vt nēcio ipaz cōcludere vlcāt: nuz dicūt ipam hꝰe locū nō simplr. ⁊ absolute: sed qñ adest copia cōfessoris. Et reneraṫ nō ista non cogit: nec ius statuit. aīm facile solui pōt. vbo ꝙ supplurus p ministros ecclie eucharistiā dz ee mūdi⁹ iudicio ministroū vel iudicio dñi ipoz. ministroz. cōtritus aūt mūdi⁹ iudicio det: mēbrūm est formatū et militāṫ ecclie. ¶ Ex dicto vero iure ꝓcepti. ℞ nō appet: quin potiꝰ insinuat oppm⁹: dū. ad cor. xj. aplūs dicit/ꝓbet aūt sic ꝑm hoc: ⁊ sic de pane illo edat. Ubi duo dicit. ꝓmo ꝙ hō ꝓbet seipm: qō pertinet ad cōtritionē: ⁊ nō dicit ꝙ ꝓbet a cōfessore. Et ḡnis loc⁹ ab auctoritate negatiue pa. aut nihil valeaṫ: ex scō tñ dicto affirmatiuo vī negatio ista haberi. habiū gitē est ⁊ sic de pane illo edat: ℞ est subiūctū mōstrat sufficere ad sumēdā eucharistiā ꝙ homo ꝓbet seipz. Ītā si ꝓbare seipz non sufficeret: apō non subiunxisset documentuz disponis in psal. de hole pcōre. hō eū in honore eēt. nō intellexit. comparaṫ⁹ est iumētis insipientibus. ⁊ similis factus est illis. Sz animal brutum (puta mus aut canis) nō pōt sumere hoc sacramētum: sicut etī nō potest sumere baptismū. Ergo videt ꝙ pari rōne nec⁹ peccatores hoc sacramentū māducēt.

Sed ꝯtra Est. ꝙ sup illud Joā. 6. pres vī manducauerūt manna in deserto, ⁊ mortui sunt. dicit augl. multi de altari accipiūt. ⁊ accipiendo moriūtur: vñ dicit apls. iudicium sibi manducat ⁊ bibit. Sed nō moriunt sumendo nisi pcōres. Ergo peccatores corpus christi sacramētaliter manducant. ⁊ non solum iustī.

Rñdeo Dom. qr eīrea ℞ quidā antiq errauerūt dicētes ꝙ corpus xpi nec etiā sacraliter a peccatoribus sumit: sed ḡ cito labiꝰ peccatoris contingeṫ. tam cito sub spē buꝰ sacramētalibus desinit esse corpus xpi. Sed hoc est erroneū. Derogat enī veritati hui⁹ sacri: ad quā ꝓtinet/ sicut. ℞. dictū est) ꝙ manentib⁹ spēbus corp⁹ xpi sub eis eē nō desinat. Species aūt manēt. ḡ dñs suba panis maneret si ibi adesset: vt. ℞. dictū est. Manducātī et aūt ꝙ suba panis assūpta a peccatore, nō statim esse desinit: sed manet ḡdiu ꝙ caloꝛ nālē digerat. Uñ tādiu corp⁹ xpi sub spēbus sacralibus manet a pcōibus sumptis. Uñ dom est, ꝙ peccatoꝛ sacraliter corpus xpi māducare poteſt, ⁊ nō solū iust⁹.

Ad ꝓmū Ergo dom. ꝙ silla ybla fūkia sūt intelligēda de spuali māducatiōe: ḡ peccatoꝛib⁹ nō conuenit. Et ō ex ꝓdicto intellu hoiū verboum vī predictus errōr ꝓcessisse: dū nesciebāt distinguere inter corpalē ⁊ spualē manducationē.

¶ Ad scām dom. ꝙ etiam si infidelis sumat spēs sacrales, corp⁹ xpi sub sacro sumit. Uñ manducat xpm sacraliṫ: si ly sacraliṫ, determinet verbū ex ꝓte mādūcati. Si aūt ex ꝓte mādūcantis, tūc ꝓprie loquēdo nō mādūcat sacraliter: qr non vult eo qō accipit vt sacro. sed vt simplici cibo. Nisi forte infidelis intēderet recipere illō qō eccla cōfert. Iz nō hēret fidem verā circa alios articulos, vel ēt ēē sacrām.

¶ Ad tertū dom. ꝙ ēt si mus vel canis hostiaz cōsecratā māducet. suba corpis xpi nō desinit eē sub spēbus, ḡdiu spēs ille manēt: hoc ē ḡdiu suba panis maneret. sicut etiā si ꝓsiceret ex iumēto. Uñ nō sacraliter, sed per accīs corpus xpi māducat: sicut māducat. ille qui sumeret hostiā cōsecratā, nesciēs eaz esse cōsecratā. Et qr id qō est ꝑ accīs, nō cadit in diuisione alicuius gñis. ideo hic mod⁹ manducādi corpus xpi. non ponitur tertius preter sacramentalem ⁊ spiritualem.

¶ Utrum peccatoꝛ sumēs corpus xpi sacramentaliter, peccet. Arti. 4.

AD quartū Sic, pceditur. Uq peccatoꝛ sumēs corp⁹ xpi sacramentaliṫ, nō peccet. Non em est matoris dignitatis xp̄s sub spē sacri ḡ sub spē ꝓpria. Sed peccatores tangētes corp⁹ xpi sub specie ꝓpria nō peccabant. quinetiā veniā pcōiū consequebant: sicut legitur luce. 7. de muliere peccatrice. ⁊ math. 14. 8i. quicunq; tetigerūt fimbriam ve stimēti eius salui facti sunt. Ergo nō peccāt. sed magis salutē cōsequunt. sacramentū corporis xpi sumēdo. ¶ ℞. Illoc sacramentū sic ꝛalit. est quedā spūalis medicina. Sed medicina datur infirmis ad salutē: ℞m illō mat. 9. nō est opus valēti⁹ medicus ꝛz male habētibus. Infirmi aūt vel male hītes spūaliṫ, sunt pcōres. Ergo ℞ sacrm absq; culpa sumere pñt †. ¶ ℞. Illoc sacrm cū in se xpm contineat. est de maximis bonis. Maxima aūt bona (℞m aug. in li. de libe. arb.) sunt quib⁹ nullus male pōt vti. Nullus aūt peccat. nisi per abusum alicuius rei. Ergo nullꝰ peccatoꝛ sumēs hoc sacrm peccat. ¶ ℞. Sicut ℞ sacrm sentit gustu ⁊ tactu. ita ⁊ visu. Si ergo petōr ex eo ꝙ sumit hoc sacrm peccet, vī ēt ꝙ peccaret videndo. Uñ pz esse sm cū eccla obꝰ hoc sacrm videndū ⁊ adorandū ꝓponat. Ergo peccatoꝛ nō peccarer ℞ ꝙ māducat ℞ sacramentum. ¶ ℞. Cōtingit aliqz ꝙ aliquis peccatoꝛ nō hz cōscientiā sui peccati. nec tñ talis peccare vī corpus xpi sumendo. qr ℞m hoc oēs peccarēt qui sumūt: quāli periculose exponēres: cū apls dicat vñe cor. 4. nihil mihi cōscius sum, sed nō in hoc iustificatus sum. Nō ergo vī ꝙ peccatoꝛ cedat in culpā, si hoc sacramentum sumat.

Sed ꝯtra Est. ꝙ apls dicit ꝓme cor. xj. qui māducat ⁊ bibit indigne. iudiciū sibi māducat ⁊ bibit. i. condēnationē. Dicit aūt gl. abiādē ꝙ indigne māducat ⁊ bibit. qui in crimine est vel irreuēter tractat. Ergo qui est in peccato mortali. si hoc sacramentū accipiat. damnationem acquirit. mortaliter peccans.

Rñdeo Dom. qr in hoc sacro sicut in aliis. id qd est sacrm. est signū eius qō est res sacri. Duplex aūt est res huius sacramēti: sicut supra dictū est. Una quidem que est significata ⁊ cōtenta. s. ipe xp̄s: alia aūt est significata ⁊ nō contēta. s. corpus xpi mysticū. qō est societas sanctoꝝ. Quicunq; ergo hoc sacrm sumit. ex hoc ipso significat se eē ꝛpo vnitū. ⁊ mēbris eius incorporatū. Nō quidē fit per fidē formatā: quam nullus hz cū pctō mortali. Et ideo manifestū est. qr quicūq; cū peccato mortali hoc sacrm sumit. falsitatē in hoc sacramēto cōmittit: ⁊ ideo incurrit sacrilegium. tanquaz sacregnēti violatoꝛ. ꝓpter hoc mortaliter peccat.

Ad ꝓmū Ergo dom. qr xp̄s in ꝓpria spē apparens. non spūalis vnionis ad ipm. sicut exhibet sumendus in hoc sacro. Et ideo pcōres cū in ꝓpria specie tangentes. nō incurrebāt crimē falsitatis circa diuina. sicut peccatores sumētes hoc sacrm. ℞ Et ꝑterea xp̄s adhuc gerebat similitudinē carnis peccati: ⁊ ideo cōuenienter se peccatoꝛib⁹ tāgendū exhibebat. Sed remota similitudine carnis peccati ꝑ gloriam resurrectionis, se tangi ꝓhibuit a muliere. que defectū fidei circa ipm patiebaṫ: ℞m illō Jo. 10. noli me tāgere. nondū em ascendi ad patrē meū. s. in corde tuo vt aug. exponit. Et ideo peccatores qui defectum fidei formate patiuntur circa xp̄m. repellunt a contractu huius sacramenti. ¶ Ad scām dom. qr non quelibet medicina competit ℞m quemlibet statum infirmitatis. Nā medicina que datur ad liberatis a febre, ad conformationem, nō competit ad liberatis a febre, ad cōformationem. Et sic. i. probato seipso de pane illo edat ⁊c. ¶ Quoties videt mihi ex ℞ apostoli documēto ⁊ ex rōne ē subiūcta da/qō cōtritus sumēs xpm cū charitia nō peccat mortaliṫ ēt ꝓfessionis habita copia. Ratio aūt me mouēs ē: qr cōstat actū istū ḡ est cōtritū de pcō mortali si cōfesso sumere eucharistiā: ñ esse ex suo gñe pcm mortale. Qđ ex eo euidenter probat/ qr si esset mortale ex suo gñe: in nullo casu esset licitus: vt ꝓz discurrēdo ꝙ oēs act⁹ qui ex suo gñe sut pcā mortalia: cōstat aūt actū istū esse qñq; licitū: vt oēs fatent: qñ scz deest copia confessoris. Amplius duo ꝓcīdūt ꝓceptis ⁊ vtroq; affirmatiue: ac ℞ Bambob⁹ obligantib⁹. Ītū ē ex nā sua solū tpe necessitatis: ꝓspicimus manifestū ꝺ tam in hoc q; sumptio eucharistie determinat tps necessariū respectu ꝓcepti cōtritionis: ⁊ non determinat tps necīū respectu ꝓcepti confessionis: nō sūptio eucharistie herigit absolutā necītate vt ꝓbet seipsum hō ꝙ cōtritionē: ⁊ nō herigit absolutā necītate vt ꝓbet hō a cōfessore. Ergo cōfessio aī cōionē nō ē ꝓcepto qr tūc nō ē tps necitatis absolute: nec fit tps necessitatis ex tñ ꝓpone eucharistie: sicut ex eadē fit tps necītatis reī contritionis. Ex ℞ igit. qđ absolute loquēdo cōtritū absq; confessione peccati mortalis sumere eucharistiā: nō est ex suo gñe peccatū mortale: non est sacrilegiū seu mortale peccatū sacrilegū nisi accedētis peccatū est ex ꝑte ꝓpter hoc. qr ipse nō habet copia ꝓfessoris quam ꝑtinet ex gñe suo accīs se habeat ad actū. tñ nō fiat accīs mortalis aut ex mortali nō mortalis: opz eē iudicium de humanis actib⁹ ex his que sunt ꝓ se sumēda. Et confirmaṫ: qr immittere se sacris actibus sacrilegis/ qui sacrilegi essent si in peccato mortali exercerentur cū contritione sola peccatorum mortaliū non est peccatū mortale: sufficit em sacerdoti ministrātī sacramentū ꝓnle aut baptismi extreme vnctionis aut viatici/ sola contritione suscipere etiam alia sacramēta cū sola cōtritione/ nullibi videt ꝓhibitū: et qđ patrū auctoritate nō est sanctū. nō est in pertinacia ꝓcipiēdū. ¶ Et iz ex his sic credendū esset: cōsilēdū tñ oib⁹ est/ vt hīta cōfessionis cōmoditate nō soluz ꝓbet seipm homo: sed clauibus ecclie seipsum subiiciat antēqs ꝺ pane illo edat. ⁊ de calice bibat: qp hoc est ecclesia ꝙsuluit ꝓfessionē ad quā singuli tenent semel in anno/in q̄dragesima facere: vt mundi nō solū apud deum sed etiā ꝑm iudicium ministroū ecclie adeu charistiā fideles accedant in pasca.

¶ Super arti. quātū.

HAnc articu. 5. cuiusdē qōnis / duriꝰ occurrit in 4. sen. dis. 9. q. 2. a. 2. obiectis ꝙ rōnē ⁊ cōclusionē auctoris/ in hoc ꝙ dicit sacrilegiū indigne cōicantib⁹ esse grauius peccatū olbus peccatis ī sunt ꝑ puras creaturas. ¶ Et ℞ cōclusionē quidē dicit. satis grauiter dicit. plus peccare irreuerenter sūmēdo eucharistiaz ī minus occidendo primū. Cōtra rōnez aūt: qr ꝓz ꝓ dicto/ dicēdū sicut se hz obz ad obiectū ita se hz actus ad actū: nō est necessaria qā acti⁹ sunt diuersi⁹ ī rōnis. hz soluqñ sunt vnius rōnis grauius est. n. cōtumelia delonorare principē ℞ quemlibet priuatū. ¶ Et hz cōclusionē quidē dicit. satis grauiter dicit. plus peccare irreuerenter sūmēdo eucharistiaz ī minus occidendo primū. Cōtra rōnez aūt: qr ꝓz ꝓ dicto/ dicēdū sicut se hz obz ad obiectū ita se hz actus ad actū: nō est necessaria qā acti⁹ sunt diuersi⁹ ī rōnis. hz soluqñ sunt vnius rōnis grauius est. n. cōtumelia delonorare principē ℞ quemlibet priuatū.

¶ Ad hoc dz/ ꝙ ꝓpō est necessaria inuti. ꝙ actibus intellectus vt in litera exponitur. ⁊ cōiter etiaz intelligit: sez de grauitate peccatoꝝ ex ꝓpio gñe: hoc. n. ex obiecto vnde habet speciē actus: penitatur. Et veritas eius patet/ ex eo ꝙ dicimus maius esse peccatuz ℞m suū genus ꝺ blasphemiam dei ℞ homicidium: ⁊ tamen illi actus sunt diuersarū rationum. ⁊ ad hoc possent multa exēpla adduci. sicc grauc videtur sapiētibus/ maius esse peccatum ℞m suū genus ꝺ sacrilegium ℞ simplex homicidiū/ qđ

noceret si daretur adhuc febricitantibus. Ita etiam baptismus ⁊ penitentia sunt quasi medicine purgatiue: que dantur ad tollendā febrē peccati. Hoc aūt sacramentū est medicina cōfortatiua: ḡ nō dz dari nisi liberatis a peccato. ¶ Ad tertiū dicēdū. ꝙ maxima bona intelligit aug. virtutes alē. quibus nullus male vtiṫ ēsi principio male vtūs. Utiṫ tñ eis aliqs male. quasi obiectis mali vsus: vt ꝓz in his q̄ de virtutibus supbiūt. Ita ⁊ hoc sacrāmentum quātū est ex se, nō est principiū mali vsus. sed obiectū. Uñ aug. dicit. Multi indigne accipiūt corpus xpi: ꝙ qō docemur ḡ cauēdū sit male accipere bonū. Ecce em ꝑ bonū factū est malū: dū male accipit bonū: sicut ecōtra apostolo per malū factū est bonū. cum bene accepit malū. s. cū stimulū sathane patiēter portauit. ¶ Ad quartū dicēdū. ꝙ per vsum nō accipit ipsum corpus christi. sed solū sacramētū eius: qz. s. nō pertingit vsus ad substantiā corporis xpi. sed solū ad spēs sacrales: vt supra dictū est. Sz ille ḡ manducat. nō solū sumit spēs sacramētales. ℞ etiam ipsum xpm. ḡ est subeis. Et ideo a visione corporis xpi nullus prohibetur. qui sit sacramētū christi cōsecutus. s. baptismū. Non baptizati aūt non sunt admittēdi etiā ad inspectionē huius sacri: vt paret per dicta. in li. ec. hier. Sed ad māducationē nō sunt admittendi, nisi soli illi. qui nō solū sacraliṫ ℞ etiā realiṫ sunt christo cōiuncti. ¶ Ad qū tūdicēdū. ꝙ hoc ꝙ non hz aliqs cōscientiā sui peccati. pōt cōtingere dupliṫ. Uno modo per culpā suā: vel qr per ignorātiā turis. ḡ non excusat, reputat nō esse peccatū qō est peccatū (puta si aliqs fornicatoꝛ reputaret simpliciē fornicationē nō esse peccatū mortale) vel qr negligēs est in examinatione suī ipsius: ℞ id qđ apostolus dicit ꝓme cor. xj. ꝓbet aūt seipsum homo, ⁊ sic de pane illo edat ⁊ de calice bibat. Et sic nihilominus peccat peccatoꝛ: sumēs corpus christi. Iz nō habeat cōsciam peccati. qr ipsa ignorātia est ei peccatū. ¶ Alio modo pōt cōtingere sine culpa ipsius: puta cuz voluit de peccato. sed nō est sufficienter contritus. Et in tali casu nō peccat sumendo corpus christi: qr homo per certitudinē scire nō potest virū sit vere cōtritus. Sufficit enim si in se signa cōtritionis inueniat: puta si doleat de preteritis, ⁊ ꝓponat cauere de futuris. Si vero ignoret hoc qđ fecit. esse actū peccati. pp ignorātiā facti. que excusat/ puta si accessit ad nō suā. quā credebat esse suā/ non est ex hoc dicēdus peccatoꝛ. Silr etiā si totaliter est peccatum oblitus. sufficit ad eius deletionem generalis contritio: vt infra dicetur. Unde iam non est dicendus peccatoꝛ.

Arti. 5.

4. sen. q. 17. a. 3. q. 1. ꝛ. 3. arti. 3. q. 1. ꝛ. 2. ad 3.

¶ Utrum accedere ad hoc sacramentum cū conscientia peccati. sit grauissimum omnium peccatoum.

AD quintū Sic procedit. Uidet ꝙ accedere ad hoc sacramētū cū cōscia peccati, sit grauissimū omniū peccatoū. Dicit enim apostolus ꝓme cor. xj. quicūq; māducauerit panē, ⁊ biberit calicē dñi indigne, reus erit corporis ⁊ sanguinis dñi. glo. i. abidē. Hoc est, ac si christū occiderit. punief. Sz peccatū christū occidētū. videt fuisse grauissimum. Ergo ⁊ hoc peccatū quo aliqs cū cōscia peccati ad mēsam xpi accedit. videt esse grauissimū. ¶ ℞. Hiero. dicit in q̄dā epla. Quid tibi cū femidē labijs filiū dei osculaṫis. cuius osculatus es labia ✝ meretrisco tu da osculo filiū hois tradis. Et sic videt fornicatoꝛ ad mēsam xpi accedēs. peccare sicut iudas peccauit. cuius peccatum fuit grauissimū. Sed multa alia peccata sunt grauioza. q̄ peccatum fornicationis. ⁊ ꝓcipue peccatū infidelitatis. Ergo cuilibet peccatoꝛ ad mēsam christi accedētis peccatū est grauissimum.

Alia ✝ ꝓ hum.

¶ ℞. Magis est abominabilis deo immūditia spiritualis q̄ corporalis. Sz siqs ꝓiceret corp⁹ xpi in lutū vel sterq̄liniū. grauissimū peccatū. qō est immūditia spūalis. Ergo hoc pcm est grauissimū.

Sed ℞ Est. ꝙ super illud Jo. 15. si nō venissem, ⁊ locutus eis non fuissem, peccatum non haberent. dicit augu. hoc intelligendum esse de peccato infidelitatis, quo tenēṫur cuncta peccata. Et ita videtur hoc peccatum non esse grauissimum. sed magis peccatum infidelitatis.

Rñdeo Dicēdū. ꝙ (sicut in scōa ꝑte habitū est) duplr aliquid peccatū pōt dici grauius alio. Uno modo per quod antēditur ex parte obiecti. Et ℞m hoc. quāto id cōtra qō peccatur est maius: tāto peccatū est grauius. Et qr divinitas christi est maioꝛ humanitate ipsi⁹. ⁊ ipla humanitas est potioꝛ q̄ sacramēta humanitatis. inde est ꝙ grauissima peccata sunt que committuntur in ipsam diuinitatē: sicut est peccatū in fidelitatis et blasphemie. Secundario autem sunt grauia peccata, que committunt in humanitatē xpi. Unde ⁊ matth. 12. 8i. Qui dixerit verbū ℞ filiū hois, remittetur ei: qui aūt dixerit verbū ℞ spūscī, nō remittetur ei, neq; in hoc seculo, neq; in futuro. Tertio aūt loco sunt peccata q̄ cōmittunt cōtra sacra. q̄ ꝑtinēt ad humanitatē xpi. Et post hoc sunt alia peccata ℞ puras creaturas. ⁊ per accīs aūt vnū peccatum est grauius alio ex gte peccātis: puta pcm q̄ est exigno rantia vel infirmitate. est leuius pcō q̄ est ex cōtemptu vel ex certa scīa. Et eadē rō est de aliis circunstātijs. Et ℞m hoc illud peccatū in quibusdā pōt esse grauius: sicut i his qui ex actuali cōtemptu. cū cōscia pcī ad ℞ sacra accedunt. in quibusdā vero min⁹ graue: puta in his qui ex quodā timore ne deprehendant in peccato. cū conscientia peccati ad hoc sacramentum accedūt. Sic ergo patet ꝙ hoc peccatum est multis aliis grauius ℞m suam speciem: non tñ est omnium grauissimum.

Ad ꝓmū Ergo dom. ꝙ pcm inclinis gne sumētū hoc sacrm. comparaṫ pcō occidentiū xpm. ℞m sillogistandē/ qr vtrūq; cōmittunt ℞ corpus xpi) nō tñ ℞m criminis ēxitatē. Pcm em occidentiū xpm. fuit multo grauius. Primo quidem. qz illud pcm fuit ℞ corpus xpi. in spē ꝓpria: hoc aūte peccatū est ℞ corpus xpi in spē sacri. Scōo qz illud peccatū. pcessit ex imēnse nocēdi xpo. non aūt hoc pcm. ¶ Ad scām dom. ꝙ fornicatoꝛ accipiēs corp⁹ xpi. comparaṫ inde xpo sicut osculāti. quantū ad similitudinem criminis (qz vterq; ex signo charitatis xpm offendit) nō tñ ēqtum ad criminis ēxitatē: sicut etiam paius dictū est. ℞ Sed etsi criminis silitudo nō minus competat aliis peccatoꝛib⁹ q̄ fornicatoribus. Nam ⁊ per alia pcā mortalia agitur contra charitatē xpi. cuius signū est hoc sacramētum. ⁊ tāto magis quāto pcā sunt grauioza. Scōm quid tñ pcm fornicationis magis reddit hoiem ineptū ad ꝓceptionē hui⁹ sacramēti: ingēstū. s. hoc pcm ꝑ os manducātis. Et ideo ⁊ pcm infidelitatis. qō funditus ꝑ separat hominem ab ecclesie vnitate. simplr citer loquendo. maxime hominē ineptū reddit ad suscēptionē huius sacramētī: qō est sacramentū ecclesiastice vnitatis: vt supra dcm est. Uñ ⁊ grauius peccat infidelis accipiens hoc sacramentū q̄ fidelis peccatoꝛ: ⁊ magis cōtēnit xpm ℞m q̄ est sub hoc sacrāmēto. pter sertum si non credat xpm vere sub hoc sacro esse. qz qui aūt est in se. diminuit sanctitatē huius sacramēti. vel tollit christi operātis i hoc sacramēto: qō est cōtēnere ipsum sacrz in seipso. Fidelis aūt qui cū cōscia peccati sumit, cōtēnit hoc sacramētū. nō i seipso, sz quātū ad vsuz. idigne accipiēs. Uñ ⁊ apls ꝓme ad cor. xj. assignāo rōnē huius pcī dicit. non diiudicāo corpus dñi. i. nō discernēs ipm ab aliis cibis. qō maxime facit ille, q̄ non credit christū esse sub hoc sacramēto. ¶ Ad tertiū dicēdū. ꝙ ille q̄ ꝓiceret hoc sacramētū in lutū. multo grauiꝰ peccaret. q̄ ille qui cū conscientia peccati mortalis ad hoc sacramētū accedit. ¶ Primo quidē. qz ille hoc faceret ex intentione iniuriā faciēdi huic sacramento: qō nō imēdit peccatoꝛ. indigne corp⁹ christi accipiendo. ¶ Secūdo qz homo peccatoꝛ cū paꝛ est gratie. vnde etiā magis est aptus ad suscipiēdum hoc sacramētū q̄ quecunq; alia irrationalis creatura. Unde maxime, inordinate vteretur hoc sacramento, qui

Universidad de Deusto
Biblioteca

meditigat homicidiū eē grauius aliq̄de.s.ex damno vite illato ꝛ aliis huiusmodi. ¶ Super articulum sextum.

ARg.6.aduerte duriꝰ.i lib.4.dist.9.ar.vlt limitare dēm autorio hic.s.occultis pcōibꝰ petētibꝰ nō ꝑt sacrā cōio denegari. Vtilingui eēt de sacerdote curato:seu eiꝰ vicario seu curam gerēte:ꝛ sīt de tpe gnāl cōionis aut infirmitate:vl tpe

[illegible] putat;q nō gerē tē cura siarū debere negare cōionē:ex eo q nō tenet illā cōicare ēt cū ista curati: curatū aūt extra ꝓpria ecclīa cōionis ꝑsona soluē sine scādalo fīnegare cōionē debere. Vtili aūt videt q̄ls cauta sit dictō duraꝝ.vt petēs cōionē nō exequat sacrilegiū q̄ intēdit:debitū fīn nullū video negādi occulto pcōit publice se cōioni ingerēntine sit sacerdos curatus siue nō mō ffet paratus i altari cōicās q̄cūq. Et vō ē q̄ xpi actio ofa ꝑ instructio cōstat aliq̄ dicta non tenebat tue ad cōicādū apostolos:ꝛ ō ipsi modicū supsedēdo potuisset sine scandalo euitare inde:īstituēdo sacrīm poꝰ datas intica buccellā/qua supta exiuit forias. Et cōfr.q.xi.nudas ſ petijt cōiogē:ꝛ tamē dīno aplicū ehoīm cōicāsaīpm cū certis iuitauit dicēs cōedite seu bibite ex hoc oēs. ¶ Quōcūq; duraꝝ. dictō locū hꝰ vī q̄ aꝑte cōiā aliis tñ peteret aliēs vt sacerdos vellet celebrare ꝛ ipm cōicare: tūc.n.q̄ tenet cōicare illi occultū petēte dz ſ sine scādalo pt: sui negare ministeriū Dico aūt sine scādalo:q̄ si nego i dānū ꝛgeret fame ipius petēt:ꝑ ex rō i ſ casu:ꝛ i casu q̄ staret par ad cōicādū:posset.n.ne act negoiꝰ sue ꝛtraheret fame primi/cōicare ei ꝓxre liquēdo ibi pcōi eu rā sumet. ¶ Ite cōdē ar.caute nō i nullo casu dādā aut accipiēdā ēe hostiā nō ꝓsecratā ꝑ illo loco cōionis. Dico aūt b:q̄ ēt sciente tā cōicātre ꝙ accipiēte hostiā n ēe ꝓsecratā:pp pticos idiffricte adorāt vel adorare pōt quālz hostiā ꝙ deferri vel dari ꝓspicūt illicitū ē:nā si nulꝰ ēēt oio: pōo nō fingeret accipiens se cōicare sed abstineret olo. ¶ In rīsione ad.1.eiusdē ar.nō q̄ decreta illa q̄ corꝰ xpi quasi ad exāiationē ordinaff fuerīt p ecclīa vlra cā:ſ fuit cōcilū ꝓ ſ ſ:vt ꝓ.2.q.4.app ga ſ ē mix. ſi errauit

Alex. ꝙ singulis missa celebrari ꝓ ſ cōicari.

proficeret ipsum canibus ad manducādum, vel qui proficeret in lutum conculcandum. ¶ Vtrum sacerdos debeat denegare corꝑ Christi peccatori petenti.

Articulus sextus.

AD sextū Sic ꝓceditur. Videt q̄ sacerdos debeat denegare corꝑ xpi petēti petēti. Nō est facilis cōtra xpi ꝓceptū, ꝓpter vitādū scādalū. vl infamiā alicui⁹. Sed dño ꝓcepit matt.7. Nolite sctm dare canib⁹. Marie aūt dat sctm canib⁹, cū hoc sacrīm petōibus exhibet. Ergo neq; ꝓpter vitādū scādalū neq; ꝓpter vitādū infamiā alicui⁹, dz hoc sacrīm petōi petēti dari. ¶ Ꝑ. De duob⁹ malis minus est eligēdum. Sed min⁹ malū ēē videt, si petōi infamet, vl ēt si ei hostia nō cōsecrata det: q̄ si sumēte corꝑ xpi mortaliter peccet. Ergo hoc pot⁹ ēē eligēdū, q̄ vel infamet peōi petēs corꝑ xpi, vl ēē q̄ det ei hostia nō cōsecrata. ¶ Ꝑ. Corꝑ xpi interdū dat suspectis de crie, ad eos q̄ male stationē. legit ēni i decr.1.q.4. Sepe cōtigit, vt in monasteriis mōachoꝝ, furta ꝓpter rēturs:deinde statum ꝙ vt q̄ suspecti de talib⁹ expurgare se dēt: missa ab abbate celebret, nō ab aliquo ex ꝓprijs⁹? Sed expleta missa, cōo cōicēt i hōra: Corꝑ xpi sit tibi hodie ad pbām, ei⁹. Si ergo aut ꝓbr vtero aliq̄s maleficiū fuerit inuentus, ꝙ singulis missas celebrare dēt cōicare, ꝛ de singulis sibi imputatis, innocēs se ꝛfūdere. Sed pcōies occultos nō opz manifestari: q̄ si frontē verecundie abiecerit, liberius peccabit: vt Augustī dicit in lib. de verbis domini. Ergo peccatoribus occultis non est corpus christi dandum: etiā si petant.

Sed cōtra Est. q̄ super illud ps. mānducauerūt et adorauerūt oēs pingues terre. dicit aug. Non prohibebat dispensator pingues terre. i. peccatores, mensam domini manducare.

Rndeo Dīm, q̄ circa petōres distinguēdum est. Quidā enī sunt occulti. quidā vero manifesti. i. q̄ cuidēetiam factis sicut publici vsurarij, aut publici raptores: vel ēt p aliq̄s iudicū, ecclīa sticū vel secularē. Manifestis ergo pcōib⁹ nō dz etiaz petēntibus sacra cōio dari. Vñ cyp. scribit ad quēdam. Ꝓio dilectione tua cōsulēdū me existimasti: quid mihi videat. de histrionib⁹, et mago illo q̄ apud vos cōstitut⁹ adhuc in artis sue bācecore ꝓfiterat. an talib⁹ sacra cōio cū ceteris xpianis debeat dari. puto nec malestati dine. nec euāgelice discipline cōgruere vt pudor ꝛ honor ecclīe, tā turpi ꝛ inhonesti cōtagione fedetur. ſ Si vero nō sunt manifesti/ pcōres. sed occulti. nō pōt eis petēti⁹ sacrīm cōio denegari. Cū ēn quilz xpianus ex hoc ipso q̄ est baptizat⁹, sit admittus ad dñicam mēsam. nō pōt ei ius suū tolli, nisi ꝓ aliqua causa manifesta. Vnde sup illud ꝓbe cor, 5, si is qui frater nōiatur inter vos. ꝛc. dicit gl. aug. nos a cōione quenq; ꝓhibere nō possumus, nisi aut ꝑ confessum, aut in aliquo iudicio, ecclesiastico vel seculari notatū atq; cōuictū. ſ Pōt tñ sacerdos qui est conscius criminis, occulte manete pcōit occultū, vel ēt in publico q̄ndo oēs, ne ad mēsam dñi accedāt anteqū de pcīs penitēt ꝛ ecclie reconcilient. Nā ꝓpter pnām ꝛ reconciliationē. ēt publicis pcōibus nō est cōio denegāda: precipue in articulo mortis. Vnde in cōcilio charraginēsi legit. Sectarios atq; hystriones. ceteros q; huiusmodi ꝓsonis vel ꝓpositis conuersis ad deum, reconciliatio non negetur.

Ad primū Ergo dīs. q̄ scā ꝓhibent dari canib⁹. i. peōribus manifestis. Sed occulta non ꝑt publice puniri, sed sunt dīno iudicio reseruanda. ¶ Ad scām dīm. q; ls peius sit p cōi occulto, peccare mortaliter fumēdo corꝑ xpi, q̄s infamari: tñ sacerdotī ministrāti corpus xpi, peius est peccare mortaliter infamādo inuste pcōīē occultū q̄s q̄ ille mortaliter peccet: q; nullus dz pcīa mortale cōmittere, vt aliū liberet a pcō. Vñ aug. dicit in li. cōnū sup gen. periculosissime admittit hec cōpēsatio, vt nos faciamus aliq̄d mali, ne alius grauius malū faciat. Pcōi tñ occulto potius deberet eligere infamari q̄s indigne ad mēsā dñi accedere. Fīlis ostia tñ ſ ꝓsecrata nullomō dz dari loco qui credit ēē hostiā ꝓsecratā, sine alios ꝓfrēs, sine ēt ipsum sumentem: q; vt aug. dicit, nemo carnē xpi mānducet, nisi prius adorit. Vñ extra de celebratiōe missarū. c. de hoīe. 61. Lxis q̄ pro tanto grauius tñ offendere. q̄ fraudulēter aliud ꝓsumpserit sumere. ¶ Ad tertiū dīm. q; decreta illa sunt abrogata ꝑ ꝓia decreta romanoꝝ pontificū. Dicit enī stephanus papa. Ferri cādelis vel aque feruētis examinatiōe, cōfessionē extoꝛqri a quolz. sacri canones nō cōcedūt. Spōtanea enī confessiōe, vel testiū appabatiōe, publicata delicta cōmissa sunt regimini nro iudicare: incerta vero ꝛ incognita, illi sunt relinquēda, qui solus nouit corda filioꝝ hoīum. Et idē habet extra de purgatiōib⁹. c. ex quarum.

Alius ꝓ decret.

In oibus enī talib⁹ esse vī dei tētatio. vñ sine pcō fieri nō ꝑt. Et grauius videret si m hoc sacro, q̄d est institutū ad remediū salutis, aliquis incurreret ꝛ iudicium mortis. Vnde nullo mō corpus xpi dz dari alicui suspecto de crimine, quasi ad examinationem.

2.26.q5. 15.q.1. ca.4.01. 9.dī.4 q.2. et pari. 2.28.ar 3.ad.6.

¶ Circa nocturna pollutio aliquē ipediat a sūptiōe hꝰ sacri. Ar.7.

AD septimū Sic ꝓcedit. Vī q; nocturna pollutio nō impediat aliquē a sumptione corꝑis xpi. Nullus enī impedit a sumptiōe corꝑis xpi, nisi ꝓp pcīa. Sed nocturna pollutio accidit sine pcō, dicit enī aug. 12. sup gen. ad lit. Ipsa phātasia q̄ fit in cogitatiōe fermocinātis. cū expōit sua discernat. ꝓnūcio mouet caro. ꝛ sequit ꝙ cū motū seq̄ solercū h dubito cogitatū est. Ergo nocturna pollutio nō impedit holem a sumptiōe huius sacri. ¶ Ꝑ. Greg. dicit in epla ad aug. ep̄m angelo. Sicut sua cōtugē nō cupidine voluptatis rapt⁹. sed tñ creādoꝝ liberoꝝ gra vtit, ille ꝓfecto siue de ingressu eccle siue de sumēdo corꝑis dñici mysterio, suo ē iudicio reliquēdus: q; ꝓhibent⁹ nō b nō dz accipe. q̄ in igne posit⁹ nescit ardere. Et q̄ ps ꝙ carnal pollutio ēt vigilātis si sit sine pcō, nō. ꝓhibet holem a sūptiōe corꝑis xpi. Multo igit⁹ min⁹ ꝓhibet nocturna pollutio dominicus. ¶ Ꝑ. Nocturna pollutio vī solā immūditiā corꝑalē hre. Sed alie immūditie corꝑales. q̄ ſm legē impediebāt ab ingressu scōꝝ. in no. le. nō impediūt a sumptiōe huius sacri: sicut de muliere pariēte, vel mēstruata, vel fluxū sanguinis patiente. scribit b⁹ greg. aug. anglorū epo. Ergo vī q; neq; etiā nocturna pollutio impediat holem a sumptiōe huius sacri. ¶ Ꝑ. Pcīa venialis nō impedit holem a sumptiōe huius sacri, sed nec ēt pcīa mortale post penitētiā. Sed dato q; nocturna pollutio ꝓcuerit ex aliq̄ pcō ꝓcedēti, siue crapule, siue turpitū cogitationū, plerūq; tale pcīa est veniale: ꝛ si aliq̄s sit mortale, ꝑt cōtingere q; de mane penitet, ꝛ pcīa sua cōfitet. Ergo vī q; nō debeat impediri a sūptiōe huius sacri. ¶ Ꝑ. Grauius pcīa est homicidiū q̄s fornicatio. Sed si aliquis de nocte somniet se homicidiū ꝓpetrare, aut furtum aut q̄cunq; aliud pcīa nō pp hoc impedit a sumptione corꝑis xpi. Ergo vī q; multominus fornicatio somniata cū pollutione subsequente, impediat a sumptione huius sacramenti.

Sed cōtra Est. q̄ leui. 15, 61, vir de quo egrediet semē coit⁹, immūd⁹ erit vsq; ad vesperū. Sz immūdus nō ꝑs aditꝰ ad sacra. Ergo vī q; pp pollutionē nocturnā aliq̄s impediat a sumptiōe huius sacri. q̄ est maximū sacrīm.

Rndeo Dīm. q; circa pollutionē nocturnā duo ꝑt cōsiderari. Vnū quidē rōne cui⁹ ex necessitate impedit holem a sūptiōe huius sacri. Aliud aūt rōne ei⁹ nō ex necessitate impedit holem: sed ex q̄dā cōgruētia. ¶ Ex necessitate q̄dē ipedit holez

ceptione solū pcīa mortale. Et quātus nocturna ipsa pollutio ſm se cōsiderata, peccatū mortale esse nō possit: nihilominus tñ rōne sue cāe q̄ndz hz peccatū mortale annexū. ¶ Et isō cōsideranda est cā pollutionis nocturne. Q̄ndq; n. ꝓuenit a cā extrinseca spūali. s. ex demonū illusione: q̄ sicut in prima ꝓte hui⁹ ēt. phātasmata cōmouere ꝑt. ex quo ꝛ appetitione pollutio iterū subsequitur. Q̄ndq; vero ꝓuenit pollutio ex cā intrinseca ipūali. s. ex pcēdentibus cogitationibus. Aliq̄n aūt ex cā intrinseca corpali. vel ex suppfluitate siue debilitate nāe. siue etiā ex supfluitate cibi vel pot⁹. ¶ Quelz aūt hanc trīū cāz pōt ꝛ sine peccato ꝛ cū pcō, venialiter mortali exīstere. Et si q̄dē sit sine pcō vel cū pcō venali, nō ex necessitate impedit sumptionē huius sacri: ita. s. q; hō sumēdo sine reus corpis ꝛ sanguis dñi. Si vero sit cū pcō mortali, impedit ex necessitate. Illusio. n. demonū q̄ndq; ꝓuenit ex pcēdēti negligētia ꝑparatiōis ad deuotionē ✠: q̄ ꝑt ēē mortale ꝛ venialē pcīa. Q̄ndq; ꝓuenit ex sola mētua demonū, volentiū impedire hoiez a sumptiōe huius sacri. Vñ legit in collationibus patrū, q̄ cū q̄dā frater paterēt pollutionē sp in festis in q̄b⁹ erat cōicādū sentiens cōgrū q̄ nulla cā ab ipso pcesserat. decreuerūt q̄ pp hoc a cōione nō cessaret. ita cessauit illusio demonū. ¶ Silr ēt pcēdentes cogitatiōes lasciue, q̄ndq; ꝑt esse olim sine peccato: puta cū aliq̄s cū lectionis vel disputationis cogit de talibus cogitare. Et si hoc sit sine cōcupiscētia ꝛ delectatione, nō erūt cogitationes immūde. Iz honeste. ex ꝙbus tñ pollutio seq̄ pōt: sicut pz ex autoritate aug. supra. i ducta. Q̄ndq; vō pcēdentes cogitatiōes sunt ex cōcupiscētia ꝛ delectatione. ꝛ si adsit cōsensus, erit pcīa mortale: si aūt desit, erit venialē. ¶ Silr ex cā corpali vt q̄ndq; ex infirmitate nāe. vñ ꝛ q̄dā etiā in vigilando absq; pcō fluxū semis patiunt. Vel etiā si sit ex supfluitate nāe: sicut. n. ꝛingit sanguinē fluere absq; pcō, ita ꝛ semen q̄ est supfluitas sanguis. Sm phm. Q̄ndq; vō est cū pcō: puta cū ꝓuenit ex supfluitate cibi vel pot⁹. ꝛ hoc ēt pōt esse pcīa venialē vel mortale. Iz frequentius peccatū mortale accidat circa turpes cogitationes pp facilitatē ꝙsensus q̄ circa sumptionē cibi ꝛ pot⁹. Vñ e gre. scribēs au. anglorū epo dicit, cessandū esse a cōione q̄n ex turpib⁹ cogitationib⁹ ꝓuenit: nō aūt q̄n ꝓuenit ex supfluitate cibi vel pot⁹, ꝑtim si necessitas assit. Sic igit ex cā pollutiōis ꝑsiderari pōt. vtrum nocturna pollutio ipediat ex necessitate sumptionē huius sacri. ¶ Ex q̄dā vero cōgruētia ipedit q̄ndq; ad duo. q̄z vnū sp accidit. s. q̄dā feditas corpalis: cū q̄ pp reuerētiā sacri, nō decet ad altare accedere (vñ ꝛ volētes rāgere aliq̄d sacrū, manꝰ lauāt) nisi forte talis immūditia sit ꝓpetua vel diuturna: sicut est lepra, vel fluxus sanguis, vel aliq̄d hmōi. Aliud aūt est euagatio mentis: q̄ seq̄tur pollutiones nocturnā ꝓcipue q̄n cū turpi imaginatiōe ꝓtingit. Hoc tñ ꝑdere mētū q̄d ex congruitate ꝓuenit, posset poni dz pp aliquā necessitatē ꝓpter vt gre. dicit. cū forasse aut festus dies exigit, aut exhibere mīsterū, p eo q; sacerdos alius deest, ipsa necessitas compellit.

Alius ꝓ devotionē ꝛ ofonem.

Ad primū Ergo dīm, q; ex necessitate q̄dē nō impedit hō a sumptiōe huius sacri nisi pp pcīa mortalis. ex q̄dā cōuenientia pōt hō impedi ꝛ pp alias cās. sicut dictū est. ¶ Ad ſm dicēdū, q; coitus ꝛiugalis si sit sine pcō (puta si sumptionē huius sacri, nisi sicut dictū est de pollutione nocturna q̄ accidit sine pcō. s. pp immūditiā corpalē ꝛ mētis distractionez. Rōne cuius hiero. ēt sup matth. Si panes ꝓpōnis ab his q; vro res tetigerāt, comedi nō poterāt, quanto magis panis q̄ de celo descēdit, nō pōt ab his q̄ cōiugalib⁹ pauloante vacauere ꝓpiari b⁹ ✠ violari atq; ꝓfanari nō q; nuptias cōdemnio: ſz q; eo tpe q̄ carnes agni mānducarent iussus. vacare carnalibus opibus non debemus. Sz q; hoc ſm cōgruitatē ꝛ nō ſm necessitatē est intelligēdū, grego. dicit, q; ralis est suo iudicio relinquendus. Si vero nō amor ꝓcreande sobolis, sed voluptas dñatur in opere (vt ibidē greg. subdit) tūc ꝓhiberi dz ne accedat ad hoc sacrīm. ¶ Ad tertiū dicēdū, q; sicut greg. dicit in epla supradicta ad aug. anglorū epm. in veteri testō aliq̄ polluti dicebantur figualr. q̄d populus no. leg. spūaliter intelligit. Vñ hmōi corpales immūditie si sint ꝓpetue vel diuturne, nō ipediūt sumptionē huius sacri salutaris, sicut impediebāt accessum ad sacra figuralia. Si vero ero transeant (sicut immūditia pollutionis nocturne) ex q̄dā cōgruentia impedīt sumptionē huius sacri, q̄ illō die quo hoc accidit. Vñ ꝛ deu. 22. dī. si fuerit inter vos homo q̄ nocturno pollut⁹ fōrtō, egredief extra castra, ꝛ nō reuertet priusq̄ ad vesperā lauet aq̄. ¶ Ad q̄rtū dīm, q; ꝛz p cōtritionē ꝛ cōfessionē auferat reat⁹ culpe nō tñ auferūtur corporalis immūditia. ꝛ distractio mentis ex pollutione consecuta. ¶ Ad quintū dicēdū, q; somniū homicidij nō

Alius ꝓ hefere copulatis.

Alius ꝓ modus.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super articulum primum.

Mo. Ff 5 roman.

Ad primum dicendum quod Augustinus in sermone de verbis Apostoli ad Corinthios loquitur de peccatis venialibus quae inducunt ad mortalia, quae scilicet sunt peccata carnis, quae ex infirmitate humana contingunt, quae tamen non sunt peccata carnis secundum quod Apostolus loquitur ad Galatas, quia non sunt ex habitu peccandi, sed ex infirmitate humana. Et ideo non sequitur quod sint mortalia.

Ad secundum dicendum quod Augustinus loquitur de peccatis venialibus quae sunt ex habitu peccandi, quae scilicet sunt ex habitu peccandi, quae scilicet sunt ex habitu peccandi, quae scilicet

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ We communione sub vtraq; specie. Q̄ tripler.

Circa cōionem sub vtraq; specie/ tripler questio perspicaciter discutienda ꝓpter nonitate es: scilicet de necessitate: de vtilitate: z de congruentia.

¶ An cōio sub vtraq; specie sit in precepto. Q̄.1.

Queritur hic primo an cōio sub vtraq; specie sit precepto. Et cui⁹ rei ꝓbis dñi Jo. 6. nisi manducaueritis carnē filij hominis z biberitis eius sanguinē: nō habebitis vitā in vobis: vtraq; sacri spēm et ad ifantes baptizatos extēdit: dogmatizādo q; si infanto nō posset sacrale panē sumere: dōret panis cōtrit⁹ cū sanguine ifusus: z si ꝓptam eiectū eāt. Et illud Jo. 6. dicit: nisi manducaueritis carnē filij hominis z biberitis eius sanguinē: nō habebitis vitā in vobis: vtraq; sacri spēm et ad ifantes baptizatos extēdit: dogmatizādo q; si infanto nō posset sacrale panē sumere: dōret panis cōtrit⁹ cū sanguine ifusus: z si ꝓptam eiectū eāt. Et illud Jo. 6.

Universidad de Deusto
Biblioteca

quoꝝ neutrū ē de necessitate salutis: ḡuis eorū cōcēpt⁹ ēt dānabil⁹. Et sic er hiꝰ ⁊ vbis dñi nō hr̄ ꝓceptū sumēdi subvtraq; spē: ⁊ḷ q; sumen tes sumāt in sui memoriā: hoc est ſi ſpiritu⁹: in ipsius memoriam su mam⁹: iuxta ecclie exp̄one. hec q̄tiēscūq; fecerit/ i mei memoriā facie tis. ℣.22. q; pot⁹ q; ꝓcipiat ꝙ hec dñi ꝙba ipꝫ op⁹/nō ꝓpea ar⁹cūm vt get: q̄m ly ḡ nō ꝫmōstrat vtrūq; op⁹ q; chr̄s legr̄ fecisse. ⁊ḷ fecrare ⁊ tra dē sumēdā. Et rō ē: q; ſi ly h ꝫmōstraret vtrūq; op⁹ vt ꝓceptū a dño: se ḡret q; ḡlz celebrās teneret sub ꝓcepto dñi ad tradēdū h̄ sacr̄ alijs. qō oluz ecclia: pias aureo offēdit: quū ꝫtet multos ſctos sacerdotes exp̄tes cura alioꝝ. ⁊ i monasteriis ⁊ ex̄ sepe celebrasse ⁊ nūq; traditū sc: q̄tidie sic ſtat ab innumeris sacerdotib⁹ rr̄eph̄ēsibilit. Et ꝫ h no tr̄ hinc ꝓceptū traditiōis sub vtraq; spē: ac p h nō hr̄ hinc ꝓceptū iusci piēdi ab alijs sub vtraq; spē. nā nō celebrās sūptio traditionē ꝑsup ponit: quū null⁹ taliū sumat nisi sibi tradita eucharistiā. ¶ Tertio ꝺ q; dato q; ly hoc demōstraret oē op⁹. ſ. ꝓfecrare: sumere ⁊ trādere sub vtraq; spē: ⁊ q; itelligat ꝓcipi oē hmōi op⁹: adhuc argumētū nō cogit: q̄m quū ꝓceptū hoc ſit affirmatiuū: ⁊ ꝓcepta affirmatiua obligēt ſp/ ſz nō ꝑ semp: sed ꝓ tpe necessitatis: ꝺns ēt vt ex hoc dñi ꝓcepto sacer dotes nō teneant trādere sub vtraq; spē nisi necessitas cōicandi sub vtraq; spē aduenerit: ac ꝙ hoc ſi hmōi necēitas alicubi nūq; iteruenit: nunq; sacerdos reus violāri ꝓcepti ēt. Et q; innumeris ch̄ri ecclesijs ro. ecclīa imitātib⁹ nūq; ꝛtigit alicui nō celebrāti necēitas cōicādi sub vtraq; spē (q̄n docēte ſpū. ſ. ꝛtēti sunt cōione sub spē panis) iō nullus sacerdos in hmōi ecclesijs reus ēt violati ꝓcepti dñici. ¶ 4.o ꝺ ex ip so ordine text⁹ euāgelic⁹ ꝙ h dñi ꝓcptū nullidi luemk a dño traditū nisi reū sacri ſb spē panis tm: itꝰ q; ly h nihil demḟat de ptinētib⁹ ad calicē. ⁊ ppea ex isto ꝓcepto argumētū ſūptū ſi efficax ēt: gladi⁹ ē go liath: q̄m hinc sequit q; ⁊ la panis ſcti cōio ꝓcepta ēt tradēda. ¶ Et ꝓ bat qꝺ dicim⁹/ ꝺmo ex auctē euāgelij: foliꝰ. n. inter euāgelistas lucas ꝙba hec posuit i ca. 22. Ubi exp̄sse refert dñs an ꝓsecrationē calicis ꝑ h ꝓsecrationē panis dixisse/ h facite i meū cōmemorationē. Sc̄do auctē pauli apl̄i. 1. ad cor. xi. vbi refert dñs dixisse: accipite ⁊ comedite: h est cor⁹ meū qꝺ ꝑ vobis tradet: h facite i meā cōmemorationē: post ꝓsecra tionē ēt calicis lucas de h nihil refert: pauł ēt apls refert chr̄s dixisse: h facite ḡtiēsc̄q; bibentes: i meā cōmemorationē. Ubi ex ipsa diuersi tate ꝙborꝫ a paulo narratoꝝ: manifeste appet q; de sacro sb spē panis dñs dixit absolute hoc facite i meā cōmemorationē: de qua ēt sacro sub spē vini nō dixit absolute hoc facite: ſz dixit q; h facerēt ḡtiēsc̄q; biberēt i suā ꝛmemorationē. Ubi meridiana luce clari⁹ ꝓz; q; nō ꝓcip i tur bibere: ſz q; ḡtiēsc̄q; bibim⁹: i suā cōmemorationē hoc faciam⁹. Et hic sequit q; ſi ex h ꝓcepto dñi hoc facite i meā cōmemorationē/ efficax argumētū ad cōione ꝓpli ſumit: op̄te sedḗ absq; vlla ꝛtrouersia q; nō ē ꝓcepta cōio ꝓpli nisi sub spē panis. ¶ Et ꝛfirmat ista ſctus ex eo q; i numero singlari ꝺz ḡ facite: ⁊ non dixit hec facite: ſi ḗ ꝓpm⁹ eccl⁹a volēs vtrāq; ſigre spēm sacr̄: explicat i numero pl̄i dicēs: hec ḡtiēsc̄q; que fecerit/: i mei memoriā faciēt. ¶ Ad tertiū argumētū ꝺz; cedēdo q; tā ꝑfectio sacri i ꝓsecratiōe ḡ ꝑfectio eiusdē i vsu: ē sub ꝓcepto: ⁊ ḡ pp allatā obḡctiōem rōnē. ſ. q; sacr̄ ḡ ſuapte nā ē pp vsū: ⁊ ꝑfectio sa cramēti ē pp ꝑfectionē vsus. Uñ ⁊ ḡrāde sacrilegiū cē dix it gelasi⁹: di cramēti ē pp ꝑfectionē vsus. Uñ ⁊ ḡrāde sacrilegiū cē dix it gelasi⁹: di videre mysteriū hoc ḡ ad vsū: ſz nō ꝙpea argumētū hic ſūptū viget nidere mysteriū hoc ḡ ad vsū: ſz nō ꝙpea argumētū hic ſūptū viget ad vsū vtriusq; spēi i cōione ppli. Et rō ē: q; ꝑfectio sacri ſm vsum: nō dependēt nisi a p ſe ꝛcurrēte ad sacr̄z illū: quēadmodū ceteraꝝ rez ꝑ fectiōes nō attēdūt ꝛz ea ḡ fūt p accēs: ſz i ordie ad ea ḡ ꝛcurrūt p se: aliodꝫ nūq; res aliꝰ suā ꝑfectionē h⁹ sacri tā ꝓsecrādo ḡ vtēdo. Tū ex eo q; ppli cōio sufficit ad ꝑfectionē sacri tā ꝓsecrādo ḡ vtēdo. Tū ex eo q; ppli cōio post ꝫsummatū sacrificiū ateq; sacr̄z tā ḡ ad ꝓsecrationē ḡ ḗ ad oblatio nē ⁊ vsum suꝑuenit: sacerdos. n. ꝑ seipm ꝑcēt hec oia: qō ēt suꝑuenit videre mysteriū hoc ḡ ad vsū: ſz nō ꝙpea argumētū hic ſūptū viget ad vsū vtriusq; spēi i cōione ppli. Et rō ē qꝺ ꝑfectio sacri ſm vsum: nō dependēt nisi a p ſe ꝛcurrēte ad sacr̄z illū: quēadmodū ceteraꝝ rez ꝑ fectiōes nō attēdūt ꝛz ea ḡ fūt p accēs: ſz i ordie ad ea ḡ ꝛcurrūt p se: aliodꝫ nūq; res aliꝰ suā ꝑfectionē h⁹ sacri tā ꝓsecrādo ḡ vtēdo. ¶ Et confirmat: q; pot⁹ sacr̄alis ſigr̄ potū ſpūalē: regula aūt gālis ēt/ q; sacr̄ales act⁹ sunt instr̄a aut ḡſi instr̄a diume ⁊ tutis. ¶ Et ꝛfirmatur rursus ex eo q; ſi ſigr̄tus esset⁹ ꝑ sumptionē eucha⁹ nō ꝓsumit in sumentē: dicim⁹ q; hoc nō ēt ex defectu sacri quin ꝛferret qꝺ ſigr̄et: ſi cut ⁊ cetera sacra ꝛferūt qꝺ ſignt/ ſz ex indispōne sumētis: hec ēm oia attestant q; hmōi sacr̄alib⁹ chr̄s vtił vt instr̄is: qꝺ erat assumptū. Cō ſtat ēm hec. ſ. ꝑm panis ⁊ vini seu mādūcatiōne ⁊ ꝺbitionē sacrales diuersarū ēe rōnū: sicut diuersarū sunt rōnū in cē nāli. ¶ Tertio ex ef fectu ꝺns. Utił⁹ ēst comedere spūal⁹ ⁊ bibere spūal⁹: sacr̄m h: ḡ ille spūal⁹ comedet tm. Et ſi dicat q; comedere spūal⁹ ⁊ bibere spūal⁹: ſi icē. ſ. Tū qꝺ comedere spūal⁹ ēst act⁹ itell⁹: ytpote spectās ad fidē ⁊ ꝑplationē: iuxta illū ecci. 15. cib⁹ uit illū pane vite ⁊ itell⁹: ⁊ illū aug. crede ⁊ mādūcasti. Bibere ꝺo ē act⁹ affectiue ptis: ytpote spectās ad dulcedinē charitatis ⁊ delectationē spūs: iuxta illud: ⁊ vinū letificat cor⁹ hois: ⁊ rursus: torrente voluptatis tue potabis eos. ¶ Et cōfirma tur hoc ex ipsa diuersitate signoꝝ: diuersa eſt signa sacr̄alia opotet diuersa quoq; habere significata. Et ꝓpterea qꝺ mādūcare ⁊ bibere sunt diuersa signa sacramentalia: conſequens ēst vt diuersa quoq; habeant sigr̄ata: si ēst idem sigrent: alterū ſuperfluum esset in signdo. ¶ Quarto arguit ducēdo ad inconueniēs. Sacerdos celebrās sumpto sacro sub spē panis: ḡrit an postea sumēdo sub spēcie vini aliqd ſpūalis ptitis ſpūalis acḡrat aut nihil. Si ḓicat q; acḡrit aliqd ſpūalis ptilitat⁹ intus in ala/ h⁹ intētū. ſ. q; vtił⁹ ē sumere sub vtraq; spē ḡ ſub alt era tm. ¶ Si ḓicat q; nihil ſpūalis fructꝰ acquirit ex calice: sequit q; pot⁹ ille sacr̄alis nō ꝛfert sacer dotū qꝺ sigr̄t: q; quū instructoꝝ sit as ista nō ꝓ ueniat ex pte sacri: q̄m calix ille ē calꝛxite ſi solū ꝛtētu⁹ ſz collatiu⁹/ nec ꝓueniat ex pte sacerdotis (q̄m ſupponim⁹ tm digne celebrare) ꝓ nō ēt q; nō nili temere ⁊ volūtarie negat fructꝰ sūptiōis ſb scḃa spē. ¶ Et author in litera hui⁹. 12. ar. in calce dic cētis. pōt ēt a ꝓpto corpus sine sanguine sumi: nec exinde sequit aliqd detrimētū: quia sacerdos in persona oim sangninem offert ⁊ sumit: ⁊ sub vtraq; specie totus chr̄s continet. Ubi clare vides dictum: nec exinde sequi tur aliquod detrimentū: qꝺ falsum esset si damnum spirituale fructꝰ populus incurreret sumendo corpus ⁊ non sumendo calicem.

¶ Ad euidētia ſritat⁹ q̄nis huiꝰ/ ṫria agēda ſūt. pīo declarāde sunt dnera dicēcs difficultatis. 2.o ꝑsequemur ꝓmā. ¶ Quo ad ꝓmū sciēdū ē: q; qꝺ sacra noue legis cōferūt qꝺ signt: iō ī duplici ꝛsideruēr̄t locari ghe: quatenꝰ. n. ꝛferūt/ locant ī ghe cāe ī sffalis aut ḡſi instr̄alis: ḡten⁹ ꝺo signt/ locant ī gne signi sensi bilis. Et ppea de sacr̄is a ⁊ loc ꝛtingit. Ut vt hāt rōnē cāe: vt hāt rō nē signi. Cūm. n. de ſtute sacr̄oꝝ ē sermo: ad cālitatē sacri ſpectatur: ſtus. n. cālitatē fonat. Et ſitr̄ quū de sacr̄ali medicina ē sermo: ad cā litatē quoq; ſpectat: liter ca⁹ em medicina locat. Et dicit er quōpe et ficacia aut effectu alicui⁹ sacri agit: ad cālitatē ſpectat. Uñ ꝛ ḗ ḡſtio aut ḡſtione sacri est sermo: clare liquet q; sacr̄m ḡſtii tractat.

¶ Duab⁹ igit ī sacro mutatis ꝛdēmb⁹ (ſz q; ē cā ⁊ q; ē signū: q; ꝛfert ⁊ q; sigr̄ difficultas in ꝓpto. ē q̄ne ex vtraq; ortū. Uñ ex eo q; dicēs calix nō minor ḫz ſtute q; sacra hostia/ nec min⁹ nat⁹ ēst ꝛferre ḡ sa cra hostia ꝛfert: rōni ꝛsentaneū ēst quēadmodū sacre hostie ex⁹ pto pulꝫ fructū ſpūs in ala edentis: ita sacri calicis potus ꝓpriū habeat fructū ſpūs in ala bibētis: ac ꝑ h duplr fructꝰ vtriusq; mōstrat sūptio nē sacri sub vtraq; spē ḡ sub altera tm. Sitr̄ qꝺ nō min⁹ dñicus calix cum eius potu sacr̄ali sigr̄ interiorez fructū spūs ḡ sacra hostia cum eius esu sigr̄ interiorē spūs fructū: ꝺns ēst/ vt sicut donū spūs sigr̄um esu sacre hostie ab⁹q; dubio acquirit: ita donū spūs sigr̄i potu sacri calicis ab⁹q; dubio hēatur a digne bibēte. ⁊ sic ex multiplicato dono iuxta diuersitatē signi: vtiliꝰ cōcludit cōicare sub vtraq; spē ḡ sub altera tm. ¶ Ortē ergo tota huius qōnis difficultas ex diuersitate sa cr̄alis cāe vel sacr̄alis signi aut vtriusq;. ¶ Quo ad 2m/ vt clare ap pareat hitas: ⁊ cognoscat q; ḓ in encha⁹ sacro ē cā ⁊ aūo cāt/ declaran da ꝑ ordinē sunt tria. ꝓm est/ q; cāno nō est virt⁹ aliq; in sacro aut ḓna assistētia: sed est res cōtēta in encha⁹. 2m est/ q; hmōi res cōtēta cāno non est minus res cōcomitāter cōtēta ḡ res cōtēta ex vi cōuersionis. 3m ē/ q; res ꝓtēta in ḫ sacro ēst ab⁹q; aliquo sensibili instro. primū ho rū (sc̄z q; res cāno sen ꝛferēs spūalē fructū in sumptiōe eucha⁹ ē res cōtēta in eucha⁹) ab oḓ⁹ est cōfessum: q; cōtinent rp̄m realr̄ ꝛtineri sb hoc sacro: ipse. n. rp̄s ꝑfect⁹ deus ⁊ ꝑfect⁹ hō est largitor oīs fructus gr̄e: ⁊ res ꝓtēta sub hoc sacro. Et hinc ab⁹q; ꝛtroversia hr̄/ q; nō oꝑs recurrere in vsu huius sacr̄i qꝺ ſtutē aliquā in sacro positā ꝑ modū intētionis aut ad diuinā assistētiā: sicut in aliorū sacrorū vsu ⁊ i hui⁹ sacr̄i ꝓsecratiōe recurrit. Singulare ēst. n. in ḫ sacro in quo solo rps a ꝓsecratiōe sepal⁹: q; ꝑm fontē gr̄e ꝑtitalr̄ hēat vt rē in sacro cōtentā ⁊ ex hac singlari excellentia ꝓuenit/ vt sicut ꝑ seipm in seipso fons gr̄e sub sacro cōtinet: ita ꝑ seipm ꝓferat sacr̄i fructū. ¶ 2m aut: ſz q; non minus ad cōsecrādū fructū hui⁹ sacr̄i ꝛcurrit res ꝓtēta cōcomitan ter ḡ vnꝑ ter ḡ res ꝓtēta ex vi sacri seu cōuersiōis: declarat recolēdo q; vnꝑ res alīq; cōtinet sub ḫ sacro. Uel ex vi sacri seu conuersionis. ē tic sub hostia ꝛtinet corpus xp̄i tm: ita q; nec sanguis nec alia necessitas sic hostia ꝛtinet corpus xp̄i tm: ita q; nec sanguis nec alia necessitas sic cōtinetur sub hostia. ⁊ sitr̄ in calice ex vi sacri solus sanguis continet ita q; nec xp̄i corpus nec alia necessitas sic ꝛtinet sub specie vini. Uel ita q; nec xp̄i corpus nec alia necessitas sic ꝛtinet sub specie vini. Uel ita q; nec xp̄i corpus nec alia nec de

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſtudiū ad ſenſibile ſignū ⁊ ꝯ ch̄m ⁊ ꝯtinet apponit. ¶ Oſt aūt comedere ⁊ bibere ſp̄aliter ꝺicit ſūt: māducatio dñi ⁊ ſanguinis ei⁹. ſ. ſacramentalis. Vnde Io. 6. dr ter vnū ⁊ eūdē fructū attribuit mā ducationi carnis ſue ⁊ potui ſanguinis ſui. ꝓmo quidē dicit: niſi māducaueritis carnē filij hois ⁊c. ſecūdo quī dicit: q̄ manducat meā carnē ⁊c. tertio quī dicit: q̄ māducat meā carnē ⁊ bibit meū ſanguinē, in me manet ⁊ ego in illo. Ubi ꝓ. ſ. ꝑ ſemp vnic⁹ māducationi ⁊ potui apponit ēt ſuct⁹. ꝓmo vita i nobis. ſecūdo vita eterna. tertio mālio in ch̄o ⁊ ego. ¶ Ad inſtātia aūt ꝑ māducare ēct⁹ itellis ⁊ bibere act⁹ affect⁹ ꝛ dicēt q̄ hec ſunt ꝛ ſm quēdā appropriatione: ⁊ nō ſm ꝓpie dicte. Et ꝓ hāc viā ꝗ ꝑfia nā ⁊ via tā māducare q̄ bibere ſp̄aliter ſpectat ad credere ⁊ ch̄m: q̄ act⁹ quī fit fidei formate: ⁊ intellis ⁊ affect⁹ ē: in ꝑfia aūt fruitio biā vtriuſq; q̄ ꝓ ſe ꝓfecto ē. In cui⁹ ſignū quī dicētū eſt: ꝙ cibar et illū pane vite ⁊ intellis: ſubiūctū ē: ⁊ ah̄ ſapie potauit ⁊ ſm̄ ſtrat: ſapia ad inte⁹ ꝓtinēs ⁊ ch̄m ⁊ pot⁹. Et ſimilr nō ſolū dictū ē: torrēte voluptat⁹ tue potabis eos: ſz inebriabūr ab vbertate dom⁹ tue: vbi nō vbertas dom⁹ q̄ voluptas ad potū relata eſt: vt mōſtr ꝛ ek idēitas cibi ⁊ pot⁹. ¶ Ad cōfirmatiōē ꝙ do diuerſitate ſignoꝝ dicit: ꝙ nō ꝙ ꝺiuerſio ſignis ſenſibilib⁹ rādere diuerſa ſignata intelligibilia. Nec ꝓpter ꝙ ꝙ multa ſigna vnum ⁊ idē ſignatū ſignt: aliq̄ ſup̄fluit: tū q̄ ina dequate ſingula repſentant illō intelligibile: tū q̄ ſapiēter diuīa ꝓuidētia hmōi ſigna inſtituit ad nr̄am eruditionez: exercitationē̄ hūiliationē̄ cōſummitatē ⁊c. ¶ Ad vltimā cōfirmatiōē ꝺo de

Ad pmũ Ergo dñs, q̃ illa ẽ rõ hyla, ad oñẽdẽdũ q̃ iudas corp⁹ xpi nõ sumpsit. Nõ tñ cogit: q̃ xps loq tur discipulis: a quoũ collegio iudas se se pauit: nõ aũt xps eũz exclusit. Et tõ xps ẽcclũ est in se: etiã cũ iuda vinũ in regno dei bibit: sed hoc cõmunũ ipse iudas repudiauit. ¶ Ad 3m dñm, q̃ xps nõa erat iude inuitas sicut deo: nõ aũt erat sibi nota q̃ modum quo hoib⁹ innotescit. Et tõ xps iudã nõ repulit a cõione: vt daret exẽplũ. tales pctõres occultos nõ esse ab alijs pctõibus expellẽdos. ¶ Ad tertiũ dñm, q̃ sine dubio iudas sub pane intincto corpus xpi nõ sumpsit: sed simplicẽ panẽ. Significatur aũt hoc per assis, vt aug. ibidẽ dicit, p panis intinctionẽ fictio iude: vt enim inficiant nonnulla tinguñt. Si aũt bonũ aliquid hic signãt tinctio (scz dulcedinẽ bonitatis diuine: q̃ panis ex intinctiõe sapidior reddit) idẽ bonũ ingratũ, nõ immerito est secuta dãnatio. Et ꝑpter hãc ingratitudinẽ id qõ est bonũ, fcm̃ est ei malũ: sicut accidit circa sumẽtes corp⁹ xpi indigne. ¶ Et sicut aug. ibidẽ dicit, Intelligendũ est, q̃ dñs iam ante distribuerat ꝺ̃ discipulis suis sacrm corpis z sanguinis sui: vbi z ipse iudas erat, sicut luc. narrat. Ac deinde ad hoc ventũ est: vbi ꝑm narrationẽ Jo. dñs per bucellã tinctã atq; porrectã, suũz exprimit proditorem.

4.dist.13. q.3.ar.3. z dist.12. q.1.ar.3. q.1.col.

¶ Utr̃ xps sũpserit z discipul' dederit corp⁹ suũ ipassibile. Ar.3.

A D tertiũ Sic ꝓcedit. Ut q̃ xps sumpsit suũ im passibile. Q: sup illud mat.17. trãsfiguratꝰ ẽ añ eos: dicit q̃dã gl. Illud corp⁹ q̃d habuit q̃ nãm. dedit discipulis in cena nõ mortale z passibile. ſ Et leui. 2. sup illud: si oblatio ma fuerit de sartagine: dicit gio. Crux super oia fortis carnẽ xpi q̃ aũ passionẽ nõ videbatur esse ulapta; post aptã fecit. Sed xps dedit corpus suũ vt aptũ ad manducandũ. Ergo dedit tale q̃le habuit post passionẽ. i. passibile z immortale. ¶ ꝑ. Omne corp⁹ passibile, q̃ cõtactũ z maducationez patif. Si ergo corp⁹ xpi erat passibile, ꝑ contactũ z comestionẽ discipulorũ, passum fuisset. ¶ ꝑ. Verba sacralia nõ sunt mõ maioris virtutis, q̃si ꝑferunt a sacerdote in persona xpi, q̃z tũc q̃ fuerũt plaga ab ipso xpo. Sz nũc ꝑtute xpi dictũ sacrali, in alia ri ꝑferat corp⁹ xpi ipassibile z immortale. Ergo multo magis tũc.

Sz ꝓtra Est, q̃ sicut ipse, 3. dicit: tale corp⁹ tũc dedit discipulis q̃le habuit. si habuit aũt corp⁹ passibile z mortale. Ergo corpus passibile z mortale discipulis dedit.

Rñdeo Dñm, q̃ hugo de. s. vic. posuit, q̃ xps aũ passionem diuersis tpibus ꝺ̃ mos: dotes corporis glõficati assumpserit. s. subtilitatẽ in natiuitate, q̃si exiuit de clauso vtero virginis: agilitatẽ: q̃si ambulauit siccis pedib⁹ super mare: claritatẽ in transfiguratione: impassibilitatẽ in cena, q̃ corpus suũz discipulis tradidit manducãdũ. Et sm hoc dedit discipulis suis corpus suũ impassibile z immortale. ſ Sed q̃cq̃d sit de alijs (de quib⁹ supra dictũ ẽ q̃d sentiri debeat) circa impassibilitatẽ nõ immortalitatẽ nõ est dubium. Manifestũ est enim q̃d corp⁹ Christi erat q̃n discipulis tũc in propria spẽ videbat: z in spẽ sacri sumebat. Non aũt erat impassibile sm q̃ in propria spẽ videbatur: quinimo erat passioni paratũ. Nõ nec ipsum corp⁹ xpi q̃n in spẽ sacri dabat: impassibile erat. Impassibile tñ mõ erat sub spẽ sacri q̃n ille erat passibiles sicut immortaliter q̃n in se erat visibile. Sicut enim visio requirit cõtactum corpis q̃n vr, ad circumstãs medũ visionis, ita passio requirit cõtactũ corporis quod patitur: ad ea que agunt. Corp⁹ autem Christi sm q̃ est sub sacro (vt supra dictum est) non cõparatur ad ea que circumstant mediãtibus propijs dimensionibus: quib⁹ corpora se tãgunt: sed mediantib⁹ dimensionibus specierum panis et vini. Et ideo species ille sunt que patiuntur z videntur, non autem ipsum corpus Christi.

Ad pmũ Ergo dñm, q̃ xps dicit nõ de disse corp⁹ suũ mortale q̃ passibile: q̃ nõ dedit mortali z passibili mõ. Cruz aũt fecit carnẽ xpi aptã mãducationi: inquãtũ hoc sacrm repesentat passionẽ xpi. ¶ Ad 4m dñm, q̃ rõ illa procederet, si corpus xpi sicut erat passibile, ita passibili mõ fuisset sub sacro. ¶ Ad tertiũ dñm, q̃ (sicut supra dictũ est) accõitia corpus xpi sunt in hoc sacro ex reali cõcomitãtia, nõ aũt ex vi sacri. ex q̃ est ibi sub ꝺ̃ corpis xpi. Et ideo virꝰ verboũ sacraliũz ad hoc se extendit, vt sit sub sacramento corpus xpi scilicet quibuscunq; accidentibus: realiter in eo existentibus.

4.dist.x. q.2.q.1. cõ.z dist. 4.q.3.ñ. 1.z.4. 5.c.44.

¶ Utrũ si hoc sacrm tpe mortis xpi fuisset seruatum vel consecratum, ibi moreret. Artí.4.

D quartũ Sic ꝓcedit. Ut q̃ si hoc sacrm tpe mortis xpi fuisset seruatum in pixide: vel ab aliquo aplõrũ consecratũ: non ibi moreret. Mors enim xpi accidit per eius passionem. Sed xps impassibilis mortalis tunc erat in hoc sacro. Ergo non poterat mori in hoc sacro. ¶ ꝑ. gn morte xpi separatꝰ fuit sanguis eius a corpore. Sed in hoc sacro simul est corp⁹ xpi z sanguis. Ergo xps in hoc sacro nõ moreret. ¶ ꝑ. Mors accidit per separationem aiẽ a corpore. Sed in hoc sacro continet' nam corpus quã anima xpi. Ergo in hoc sacro nõ poterat xps mori.

Sed cõtra Est, q̃ idem xpi⁹ qui erat in cruce fuit et in sacramento. Sed in cruce moriebatur. Ergo z in sacramento conseruato moreretur.

Rñdeo Dñm, q̃ corp⁹ xpi tũ in suba: est in hoc sacro z in propria spẽ: sz nõ eodẽ mõ. Nã in propria spẽ contingit circumstãtia corpa per ꝓpias dimẽsiones: nõ aũt ꝓt est in hoc sacro: vt supra dictũ est. Et ideo q̃cq̃d ꝓtinet ad xpm sm q̃ in se est ꝓpt attributa z in ꝓpria spẽ z in sacro exiti: sicut viuere, mori, dolere, afatũ vel inafatũ esse, ꝛc. hmõi. Quecũq; ꝺ̃ conuenũt ei p cõpationez ad corpa extrinseca, pñt ei attribui in ꝓpria spẽ exiti, nõ aũt pur est in sacro: sicut irrideri, cõspui, crucifigi, flagellari, ꝛc. hmõi. Nã z q̃dã metrice dixerũt. Deride seruato poteris sociare dolorẽ Jmmatũ: sed nõ illatus conuenit illi.

4.dist.9. q.1.ar.1. q.1. et dist.10. q.1.ar.1. et dist.11. q.1.ar.3. q.3. et dist.12. q.1.ar.1. q.1.co.2. et ar.2.ad 2m.

Ad pmũ Ergo dñs, q̃ (sicut dictũ ẽ) passio pcuit corpi passio q cõparationẽ ad agẽs extrinsecũ. Et tõ xps sm q̃ ẽ sub ꝺ̃ sacro, pati nõ põt: põt tñ mori. ¶ Ad 3m dñm, q̃ (sicut supra dictũ est) sub spẽ panis est corpus xpi ex vi consecrationis: sanguis aũt sub spẽ vini. Sed nũc quidẽ qñ realis sanguis xpi nõ est separatꝰ ab eius corpe: ex reali concomitãtia et sanguis xpi est sub spẽ p.mis simul cũ corpe. z corp⁹ sub spẽ vini simul cũ sanguine. Sz si tpe passionis xpi, qñ realis sanguis fuit separatꝰ a corpe xpi, fuisset hoc sacrm cõsecratũ: sub spẽ panis fuisset solũ corp⁹. z sub spẽ vini fuisset solũ sanguis. ¶ Ad tertiũ dñm, q̃ (sicut supra dictũ est) alia xpi est in hoc sacro ex reali cõcomitãtia: q̃ nõ est sine corpe nõ aũt ex vi ꝓfectionis. Et ideo si tũc fuisset hoc sacrm cõsecratũ vel peractũ, q̃n aia erat a corpe realiter separata: nõ fuisset aia christi sub hoc sacro nõ ꝓpter defectum virtutis verboz̃um: sed propter aliam dispositionem rei.

¶ De ministro huius sacramenti. Questio.82.

Linde Cõsiderandũ ẽ de ministro huius sacri. ¶ Et circa hoc ſ mittur 10. Primo, vtrũ cõsecrare ꝺ̃ sacrm sit ꝓprium sacerdotis. Sc̃o, vtrũ plures sacerdotes simul possint eãdẽ hostiã cõsecrare. Tertio, vtrũ dispẽsatio huꝰ sacri ꝓtineat ad solũ sacerdotẽ. Quarto, vtrũ liceat sacerdoti cõsecrãti a cõione abstinere. Quinto, vtrũ sacerdos petẽs possit ꝓficere hoc sacrm. Sexto, vtrũ missa malo sacerdotis minꝰ valeat q̃ boni. Septimo, vtrũ heretici scismatici vel excõicati possint conficere hoc sacrm. Octauo, vtrũ degradati. Nono, vtrum peccent: a talibus cõionem recipientes. Decimo, vtrum liceat sacerdoti omnino a celebratione abstinere.

4.dist.13. q.1.ar.1. q.2.

¶ Utrũ cõsecratio huius sacri sit ꝓpria sacerdotis. Artí.1.

D primũ Sic ꝓcedit. Videt q̃ cõsecratio huius sacri nõ sit ꝓpria sacerdotis. Dictũ est enim supra, q̃ hoc sacrm conseratur virtute verboz̃um que sunt forma huius sacramẽti. Sed illa verba non miutantur, siue dicant a sacerdote, siue a quocũq; alio. Ergo videtur q̃ nõ solus sacerdos, sed etiã ꝺ̃ aliquis possit hoc sacrm consecrare. ¶ ꝑ. Sacerdos hoc sacrm cõficit in ꝑsona xpi. Sed laicus fcm̃ est vnitus xpo per charitatẽ. Ergo videt q̃ etiam laicus possit hoc sacramentũ cõficere. Nã z xps, dicit sup matth. q̃ omnis fatuus est sacerdos. ¶ ꝑ. Sicut baptismus ordinatur a dño ad hominis salutem ita z hoc sacrm: sicut ex supra dictis patet. Sed etiã laicus potest baptizare vt supra dictũ est. Non ergo est ꝓprium sacerdotis conficere hoc sacramentũ. ¶ ꝑ. Hoc sacramẽtũ perficit in consecratione materie. Sed aliqua materiaz consecrare, scilicet chrisma z oleum sanctum: z oleum benedictum: pertinent ad solũ episcopũ: quare si tamẽ consecratio non est tante dignitatis, sicut cõsecratio eucharistie, in qua est totus Christus. Ergo non est ꝓprium sacerdotis: sed solius episcopi hoc sacramentũ conficere.

Sed cõtra Est, q̃ ut ido, dicit in quadã epistola: z habetur in decre. dist. 25. Ad presbyteruz pertinet sacramentum corporis z sanguinis dñi ut altari dei ꝓficere.

Rñdeo Dñm, q̃ (sicut supra dictũ est) hoc sacramentũ est tante dignitatis, q̃ nõ conficit nisi in ꝑsona xpi. Quicunq; autẽ aliquid agit in ꝑsona alterius: opz̃ hoc fieri per

Et quo. 3.ar.3. ad.1. Et 10.6. lec.6.ſ. 1.col. 23.lec.6. co.1.ſin.

4.dist.13. q.2.ar.2. q.1.ad tertium. Et dist.15. q.1.ar.3. q.1.ſ. 2.

¶ Sup.q.82.arti.2. Sz art.2.q. 82.cõ pluritates simul cõcelebrãtis, durãdus occurrit in.4.dist.13. Hiius valde huic ꝓpositi: z rõnib⁹ tangẽtib⁹ ꝓtea. Putat.n.q̃ cõsecratio ista ẽ ꝓiculosa: z magis est abolẽda q̃s seruãda. Cõstat aũt rõnem in ꝑa ab autore allatã ab innocẽtio sumptã: de cõcentatione apl̃oz̃ esse xpo: q̃z cõcenauerint: nõ tñ cõcelebrauerũt. Cõstat aũt applicationẽ olum verboz̃ ad vnũ inꝑãs: q̃z vir aut nunq̃s fuit põt: q̃ oẽs simul proferãt. Nec recipit ꝑalem rõnem. Et ideo hꝫ spuale sacerdotium ad offerendũ spuales hostias: de quib⁹ dr in psal. sacrificiũ deo spũs cõtribulatus: 17.co.12. exhibeat, corpa vestra hostiaz viuẽtem. Nã z pale pe. 2. dr. sacerdotium scñi, offerre spuales hostias. ¶ Ad tertiũ dñm, q̃ peptio huꝰ sacri nõ est tãte necessitatis, sicut peptio baptismi: vt ex supradictis pz. Et ideo hꝫ in necessitatis articulo laic⁹ possit baptizare, nõ tñ poterit hoc sacrm conficere.

¶ Ad quartũ dñm, q̃ epi accipit ꝓtem vt agat in ꝑsona xpi sup corp⁹ eius mysticũ. i. sup eccleſiã. Quã quidẽ ꝓtẽ nõ accipit sacerdos in sua cõsecratione: hꝫ possit eam hre ex epi cõmissione. Et ideo ea q̃ nõ ꝓtinẽt ad dispõnem corpis mystici, nõ reseruant epi: sicut cõsecratio huꝰ sacri. Ad 4m vero ptinet tradere nõ solũ pplo, sed et sacerdotibus ea ex quib⁹ pfit, ꝓpijs officijs vti. Et q̃ bñdictio chrismatis z olei sancti, z olei infirmoz̃, z aliorũ q̃ cõsecrant, puta altaris ecclesie vestiũ, z vasoũ, ꝑstat quandã idoneitatẽ ad sacra pficienda, q̃ pertinẽt ad offiũ sacerdotum: ideo tales cõsecrationes epi reseruant tanq̃s principi totius ecclesiastici ordinis.

¶ Utrum plures sacerdotes possint vnam z eandem hostiam consecrare. Artí.2.

A D scm Sic ꝓcedit. Videt q̃ ꝑtes sacerdotes nõ possint vnã z eandẽ hostiã consecrare. Dictũ est enim supra, q̃ plures nõ ꝑnt simul vnũ baptizare. Sed non minoꝛ vis est sacerdotis consecrãtis q̃z hominis baptizantis. Ergo etiã nõ ꝑnt simul plures vnã hostiam cõsecrare. ¶ Preterea. Nõ põt fieri per vnũ superfluẽ fit per multos. In sacris aũt nihil dz esse superfluũ. Cũ ergo vnus sufficiat ad cõsecrãdũ, videt q̃ plures nõ possint vnam hostiã cõsecrare. ¶ ꝑ. Sicut dicit augu. super Jo. hoc sacrm est sacramẽtum vnitatis. Sed hꝫ vnitati esse videt multitudo. Ergo nõ videt cõueniens esse huic sacro, q̃ plures sacerdotes eandem hostiam consecrent.

Sed contra Est, q̃ sm consuetudinem quarundam ecclesiarum, sacerdotes cũ de nouo ordinantur, concelebrant epo ordinanti.

Rñdeo Dicẽdũ, q̃ (sicut dictũ est) sacerdos cũ ordinat, cõstituit in gradu eoz̃ q̃ a dño acceperũt ꝓtẽ cõsecrãdi in cena. Et tõ sm ꝓsuetudinẽ ẽcclie, sicut apli christo cenãti, q̃ cenauerũt, ita noui ordinati, epo ordinãti cõcelebrant. Nec ꝓp hoc iterat ꝓsecratio sup eãdẽ hostiã: q̃ sicut inno. 3. dicit, olum intentio debet ferri ad idem instans consecrationis.

Ad pmũ Ergo dñm, q̃ christus nõ legit simul baptizasse cum apostolis q̃s imũrit eis offiũ baptizandi. Et ideo nõ est similis ratio. ¶ Ad 2m dicẽdũ, q̃ si q̃libet sacerdotũ operaretur in virtute ꝓpria superfluerẽt alij celebrãtes, vno sufficiẽter celebrãte. Sed q̃ sacerdos nõ consecrat nisi in ꝑsona christi, multi aũt sunt vnũ in christo, ideo nõ refert vtrũ per vnũ aut ꝑ multos hoc sacramẽtũ ꝓsecretur: nisi q̃ ordo ritũ ecclesie seruari. ¶ Ad tertiũ dñm, q̃ eucharistia est sacrm vnitatis ecclesiastice, que attendit sm hoc q̃ multi sunt vnũ in christo.

¶ Utrum dispensatio huius sacramẽti pertineat solum ad sacerdotem. Artí.3.

A D tertiũ Sic ꝓcedit. Videt q̃ nõ ptineat solũ ad sacerdotẽ dispẽsatio huius sacramẽti. Sãguis enim christi nõ minus ptinet ad hoc sacramẽtũ q̃z corpus. Sed sanguis christi dispẽsatur per diacones: vñ z beatus laurẽ. dixit beato sixto, experire vtrum idoneus ministrum elegeris, cui cõmisisti dñici sanguinis dispensationem. Ergo z pari rõne dispẽsatio corpis christi nõ pertinet ad solos sacerdotes. ¶ ꝑ. Sacerdotes cõstituunt ministri sacroũ. Sed hoc sacrm pficit in cõsecratione mãeria nõ in vsu, ad quẽ pertinet dispensatio. Ergo videt q̃ nõ pertineat ad sacerdotẽ corpus dñi dispẽsare. ¶ ꝑ. Dio. dicit in lib. eccl. hier. q̃ hoc sacrm hꝫ ꝓfectiuaz virtutem sicut z christma. Sed signare christmate baptizatos nõ pertinet ad sacerdotẽ: sed ad epm. Ergo etiaz dispẽsare hoc sacrm pertinet ad episcopum: non ad sacerdotem.

Sed ꝓtra Est, q̃ dr de cõse. dist. 2. Peruenit ad notitiam nostram, q̃ quidam presbyteri laico aut femine corpus dñi tradunt ad deferendũ infirmis: vnde cõstituit synodus ne talis presumptio viterius fiat: sed presbyter per semetipsum infirmos communicet.

Rñdeo Dicendũz, q̃ ad sacerdotem pertinet dispẽsatio corporis christi: ꝓpter tria. ſ Primo quidẽ, q̃z (sicut dictũ est) ipse consecrat in ꝑsona xpi. Ipse autem christus sicut consecrauit corp⁹ suũ in cena: ita z aliꝭ sumẽdũ dedit. Unde sicut ad sacerdotem pertinet cõsecratio corporis christi: ita ad eũ pertinet dispensatio. ſ Secundo, quia sacerdos constituit medius inter deum z populum. Unde sicut ad eũ pertinet dona populi deo offerre, ita ad eũ pertinet dona sanctificata diuinit⁹, populo tradere. ſ Tertio, quia in reuerentiam huius sacramenti: a nulla re contingitur nisi consecrata. Unde z corporale z calix consecrãtur, z similiter manus sacerdotis, ad tangendũ hoc sacramentũ. Unde nulli alij tãgere licet, nisi in necessitate: puta si caderet in terram, vel in aliquo alio necessitatis casu.

Ad pmũ Ergo dñz, q̃ diaconus q̃si propinquus ordini sacerdotali, aliquid participat de eius officio: vt scilicet dispenset sanguinẽ: nõ aũt corpus, nisi in necessitate iubente epo vel presbytero. ſ Primo ꝺ̃dẽ: q̃ sanguis christi continetur in vase: vnde nõ oportet q̃ tangatur a dispẽsante: sicut tangitur corpus dñi christi. ſ Sc̃o quia sanguis designat redemptionem a christo in populum deriuatam: vnde z sanguini admiscetur aqua: que signãt populuz. Et quia q̃t aut hoc in ꝑa ex innocẽtio. 3. ꝺ̃ꝑsse fatagit ad saluãdũ verba ꝓlata nõ simul: dum dicit q̃ non reiterat cõsecratio sup eadẽ materia ꝓp intẽtionẽ oiuz ad vnũ istũ. Ubi nisi supponeret vnũ punc z alterum post ꝓsecrationis verba dicere: vanꝰ esset labor z recursus ad intẽtionẽ q̃ eodẽ instãtiue hꝫ. n. q̃si ꝑferunt: nulla est q̃z reiteratio. Tũ quia statutũ hoc est quodammõ impolse: q̃m quãtulacũq; minima momẽta verba vnius ꝓferentis añ alter terminaret: in reiteratione supfluitatẽ q̃ incideret: q̃si vt patet ex supradictis in ipãti fit cõsecratio seu cõuersio. ¶ Et sci to: q̃ oẽs referre intẽtionẽ suã ad instans vnũ quo epus consecrat: saluat quidẽ q̃ nõ formaliꝭ sit reiteratio cõsecrationis supra mãa eadẽ (q̃ non ex intentione hac dicunt verba vt iteret cõsecratiõe) sed non excludit q̃n sit iteratio ꝓsecrationis mãrz q̃. piatio exterior: cõsecratiua superaddit ur a post dictũbus si duber cõcelebrat: vt supponũt. ¶ Quo circa videretur mihi si fas est: alꝭ dñz: distinguẽdo lter id qõ est de facto: z id qõ ẽ de poti. Et dicendo q̃ de poti ita pñt plures sacerdotes eãdẽ hostiã consecrare sicut pñt plures simul vnũ baptizare: q̃uoliber abluente et hꝫ dicente: de facto autem sacerdotes nouos non consecrare: sed ex cõsuetudine dicere tantum verba consecrationis cum reliquo canonẽ ista q̃ solus episcopus z dicit z consecrat: alij vero dicunt tantum: et non consecrant. Moneoꝛ autem ad hoc: tum quia ista hanc viam nullo ẽ opus miraculoꝛ: tum quia ecclesia non adoꝛat tam hostiam quam calicem donec per epi: copuz fuerit consecratio facta: cuius oppositum deberet fieri quando aliquis de ordinatis prenenit episcopuz. ¶ Nec parui pendẽda sunt verba pontificalis romani

Universidad de Deusto
Biblioteca

antiq: dicit̃s de nouiter ordinatis prezbyteris: dicant oia q̃ sunt i missali: sicut si celebrarent. Insinuat̃ em̃ hic/ q̃ ipsi nõ celebrãt: ac p hoc nõ cõcelebrant epo: sed dicũt fm̃ totũ canonẽ. Unde i nouis pontificalib⁹ statutis illud p̃cipitat̃ apposit̃ v⁹ ex cõi opione sequẽtis exponẽ innocẽtiu. 3. q̃ interpatus ẽ illã canonis p̃lationẽ q̃ ab ordinatis fieri cõsueuit: esse concelebrationẽ: sup hoc enim p̃supposito doctores loquntis sunt sine descendẽdo fine repzehẽden do. ¶ Ex q̃b⁹ olbus tutiorẽ partẽ eligendo: uno in fctõ seruãda sunt: p̃mũ est circa plationẽ exteriorem/ q̃ quilibet ordinatus seruet ritum illius ecclesie ubi o tum canonem. fm est circa intẽtionem/ q̃s non hẽat determinate intẽtionẽ ofecrandi: z silr nõ hẽat determinate intentionem non cõsecrãdi: sed hẽat intentionẽ debitam: hoc est proponat apud se: intẽdo dicere cũ ea intẽtione qua debeo dicere. Sic enim tutissima via o3 ordinati incedũt: z soli epi relinquunt intentionẽ determinatã ad cõsecrãdũ: nullaq; relinquit difficultatibus q̃: dũ dubijs eruitibus actib⁹ tutior ps electa est. Dis em̃ seruatis/ satisfit vtriq; opioni. f. tenentiũ q̃ ordinati cõelebrãt/ z tenẽtiũ q̃ ordinati nõ cõcelebrãt: f. t dñt tm̃. ¶ Ethec guidez de ordinatis pbyteris. De consecratis autẽ epis secus dõm obscũ dubio est: qm̃ romanũ pontificale antiquũ expresse h3: q̃ cõsecratoi pontifici celebrãti d3 cõsecrãt⁹ cõcelebrare. Et sub dik/ q̃ legat z faciat ois que sunt in canone misse: de his enim dõm est/ q̃ de facto ambo cõsecrãt eãdem mãm simul: quoniã in eodem altari mutuo se expectantes cõcelebrant: q̃s nõ cõtinet difficultatem aut q̃li impoñtatẽ cõtingit i multitudine pbyteroũ q̃ simul ordinant.

¶ Super arti. 4.

In calce. 4. s. aduerte: sacerdotes posse dẽz de2 filio iterũ ofecrare: sumere: qñ sub-

ẽ. q. 80. a. 12. Et 4. di. 12. q. 3. ar. 1. q. 2.

diaconi sunt inter sacerdotẽ et pplm̃. magis cõuenit diaconibus dispẽsatio sanguinis q̃m dispẽsatio corpis. ¶ Ad 3m̃ dõm̃, q̃ eiusdẽ est. hoc sacr̃m dispẽsare z cõsecrare, ratione iam dicta. ¶ Ad tertiũ dõ3, q̃ sicut diacon⁹ in aliquo participat illuminatiuã virtutem sacerdotis, inquãtũ dispensat sanguinẽ: ita sacerdos participat pfectiuã dispensationez epi: inquantũ dispẽsat hoc sacr̃m, quo perficitur homo fm̃ se p comparationẽ ad chr̃m. Alie aũt perfectiones q̃bus homo pficit p comparationem ad alios, epo reseruantur.

¶ Utrum sacerdos consecrans, reneatur sumere hoc sacramentum. Arti. 4.

AD quartũ Sic proceditur. Uidet̃ q̃ sacerdos ofecrãs nõ teneatur sumere hoc sacr̃m. In aljs em̃ consecrationibus, ille qui cõsecrat mãm, nõ vtitur ea: sicut epis cõsecrans chr̃isma, non linitur eodẽ. Sed hoc sacr̃m consistit in consecratione mãe. Ergo sacerdos perficiens hoc sacr̃m, non necesse habet vti eodem: sed põt licite assumptione eius abstinere. ¶ p̃. In aljs sacris minister non prebet sacr̃m sibi ipsi: nullus em̃ baptizare potest seipsum: vt supra dictũ est. Sz sicut baptism⁹ ordinate dispẽsatur: ita z hoc sacramentum. Ergo sacerdos pficiens hoc sacr̃m: non dz ipsum sumere a seipso. ¶ p̃. Contingit quandoq; q̃ miraculose corpus chr̃i in altari apparet sub specie carnis, z sanguis sub spẽ sanguinis. Que nõ sunt apta ci bo z potui: unde (sicut supra dictũ est) ,ppter hoc sub alia specie traduntur: ne sint horori sumentibus. Ergo sacerdos conseerans: non semper tenetur sumere hoc sacramẽtũ.

Sz contra Est. q̃ in cõcilio toletano legitur, z habetur de cõse. di. 2. c. relatũ. Modis omnib⁹ tenendũ est: vt quotiẽscunq; sacrificans corp⁹ chr̃i z sanguinem dñi nostri Jesu chr̃i in altari immolat: totiens perceptionis corporis z sanguinis chr̃isti participem se prebeat.

Rñdeo Dicendũ, q̃ (sicut supra dictũ est) eucharistia nõ solum est sacr̃m: sed etiam sacrificiũ. Quicunq; autez sacrificium offert, debet sacrificij fieri particeps: quia exterius sacrificiũ q̃ offertur. signum est interioris sacrificij: quo q̃s seipm̃ offert deo: vt aug. dicit 10. de ciu. dei. Uñ per hoc q̃ participat sacrificio, ostendit ad se sacrificium interius pertinere. ℣ Similr etiaz per hoc q̃ sacrificiũ populo dispẽsat: ostẽdit se esse dispensatorẽ diuinoũ: q̃ũ ipse primo debet esse particeps: sicut dio. dicit in lib. eccle. hie. Et ideo ipse ante sumere dz q̃m populo dispenser. Unde et in predicto ca. legitur. Quale est sacrificiũ, cui nec ipse sacrificans particeps esse dinoscitur. Per hoc autez fit particeps, q̃ de sacrificio sumit: fm illud apostoli. 1. cor. 10. nonne qui edunt hostias: participes sunt altaris? Et ideo necesse est q̃ sacerdos quotiẽscunq; consecrat, sumat integre hoc sacramentum.

Ad pmũ Ergo dõm, q̃ consecratio chr̃isматis vel cuiuscunq; alterius mãemon est sacrificium, sicut consecratio eucharistie. Et ideo nõ est similis rõ.

¶ Ad 3m dz, q̃ sacr̃m baptismi perficitur in ipso vsu mãe. Et ideo nullus potest baptizare seipsum: quia in sacro non põt esse idem agens z patiens. Unde nec in hoc sacro sacerdos cõsecrat seipsum sed panem z vinũ. In qua consecratione perficitur sacr̃m: vtus autem sacramenti est consequenter se habens ad hoc sacr̃m. Et ideo non est simile. ¶ Ad tertiũ dõm, q̃ si miraculose corp⁹ chr̃isti in altari sub specie carnis appareat, aut sanguis sub specie sanguinis: non est sumendum. Dicit enim hiero. super leui. De hac quidem hostia que in Chr̃isti cõmemoratione mirabiliter fit edere licet: de illa vero quã Chr̃istus in ara crucis obtulit: secũdum se nulli edere licet. Nec propter hoc sacerdos transgressor efficitur: quia ea que miraculose fiunt: legibus non subduntur. Consulendum tamen esset sacerdoti, quod iterato corpus et sanguinem dominj consecraret: et sumeret.

¶ Utrum malus sacerdos eucharistiã consecrare possit. Ar. 5.

AD quintũ Sic procedit. Uidet̃ q̃ malus sacerdos eucharistiã cõsecrare non possit. Dicit em̃ hiero. sup soph. Sacerdotes q̃ eucharistie seruiũt, z sanguinẽ dñi populis diuidũt simple agunt in lege Chr̃i, putantes eucharistiam precãtis facere verba nõ vtã: z necessariã esse solennẽ oratonẽ: z non sacerdotis merita: de quibus dicit: sacerdos in quacunq; fuerit macula: nõ accedat offerre oblationes dño. Sed sacerdos peccator cũ sit miraculosus, nec vitam habet nec meritu huic cõuenientia sacro. Ergo sacerdos petõr nõ põt consecrare eucharistiam. ¶ p̃. Dam. dicit in. 4. lib. q̃ panis z vinũ per aduentum sancti spũs: supernãliter transit in corp⁹ z sanguinẽ dñi. Sed gelasius papa dicit (sicut habek in decre. 1. q. 1. c. sacrosctã) quo ad diuini mysterij cõsecrationẽ: celestis spũs inuocatus aduenet: si sacerdos qui eũ adesse deprecatur, criminosis plenus actionib⁹ cõprobet. Ergo p malũ sacerdotẽ nõ põt eucharistia cõsecrari. ¶ p̃. Hoc sacr̃m sacerdotis bñdictione cõsecrat. Sed bñdictio sacerdotis petõis nõ est efficax ad cõsecrationẽ huius sacr̃i: cũ scriptũ sit mala. 2. maledicã bñdictionib⁹ vr̃is: z dio. dicit in epla ad demophilũ monachũ, perfecte cecidit a sacerdotali ordine: qui nõ est illuminat⁹: z audax q̃dẽ numũ mihi vr̃ talis, sacerdotalib⁹ magnũ apponẽs: z audet immundas infamias (nõ em̃ dicam orationes) super diuina symbola chr̃isti exonitter enunciare.

Sed ctra Est. q̃ aug. dicit in li. de corpe dñi. Intra ecclesiam catholicã, i mysterio corpis z sanguinis dñi, nihil a bono mal⁹, nihil a malo min⁹ pficit sacerdote: q̃ nõ in merito cõsecrãtis: is in q̃bo pficit creatoris z virtute sp̃ũsci.

Rñdeo Dicendũ. q̃ (sicut supra dictũ est) sacerdos cõsecrat hoc sacr̃m nõ p̃prute ,ppria, sed sicut minister Chr̃i: in cuius persona consecrat hoc sacr̃m. Non autem ex hoc ipso desinit aliquis minister esse Chr̃isti q̃ est malus: habet em̃ dominus bonos z malos ministros seu seruos. Unde math. 24. dominus dicit, Quisputas est fidelis seruus z prudens ꝛc. z post ea subdit: si autem dixerit malus ille seruus in corde suo ꝛc. Et apostolus dicit. 1. corin. 4. Sic nos existimet homo vt ministros Chr̃isti: z tamen postea subdit: nihil mihi conscius sum: sed non in hoc iustificatus sum. Erat ergo certus se esse ministrum Chr̃isti, tamen non erat certus se esse iustum. Potest ergo aliquis esse minister Chr̃isti: etiam si iustus non sit. ℣ Et hoc ad excellentiam Chr̃isti pertinet: cui sicut vero deo seruiunt non solum bona, sed etiam mala, que per ipsius prouidentiam in eius gloriam ordinantur. Unde manifestum est, q̃ sacerdotes etiam si non sint iusti: sed peccatores, possunt eucharistiam consecrare.

Ad pmũ Ergo dicendum, q̃ hiero. per illa verba improbat errorem sacerdotum, qui credebant se digne posse eucharistiam consecrare: ex hoc solo q̃ sunt sacerdotes: etiam si sint peccatores. Quod improbat hiero. per hoc q̃ maculosi ad altare accedere prohibentur. Non tamen remouetur, quin si accesserint, sit verum sacrificium quod offerunt.

¶ Ad secundum dicendũ, q̃ ante illa verba gela sius papa premittit. Sacrosancta religio: que catholicam continet disciplinã, tantam sibi reuerentiam vendicat: vt ad eam quilibet nisi pura conscientia nõ audeat puenire. Et quo manifeste apparet eius intentionis esse, q̃ peccatot sacerdos nõ debet ad hoc sacramentum accedere. Unde per hoc quod subdit: quomodo celestis spiritus aduocatus aduenjet: intelligi oportet q̃ nõ aduenit ex merito sacerdotis: sed ex virtute Chr̃isti, cuius verba profert sacerdos. ¶ Ad tertium dicendũ, q̃ sicut eadem actio, inquantum fit ex prava intentione ministri potest esse mala: bona aũt inquantũ fit ex bona intentione dñi: ita benedictio sacerdotis peccatoris, inquãtum ab ipso indigne fit: est maledictione digna (z quasi infamia siue blasphemia, z non oratio reputatur) inquantum autez profertur ex persona Chr̃isti, est facta z efficax ad sanctificandũ. Unde signanter dicitur: maledicam benedictionibus vestris.

¶ Utrum

¶ Utrum missa mali sacerdotis minus valeat, q̃m missa sacerdotis boni. Arti. 6.

4. di. 13. q. 1. ar. 2. q5.

AD sextũ Sic procedit. Uidet̃ q̃ missa sacerdotis mali nõ minus valeat q̃m missa sacerdotis boni. Dicit em̃ Greg. in registro, sheu in q̃ magnũ laqueũ incidunt. q̃ diuina z occulta mysteria, plus ab aljs sanctificata posse fieri credũt: cũ vnus ideq; s. l. ea mysteria occulte atq; inuisibiliter operãdo sanctificet. Sed hec occulta mysteria celebrantis in missa. Ergo missa mali sacerdotis non minus valet q̃m missa boni. ¶ p̃. Sicut baptismus traditr a ministro in virtute Chr̃isti, qui baptizat, ita z hoc sacr̃m in p̃sona xp̃i p̃secrat. Sed nõ melior baptismus datur a meliori ministro: vt supra dictũ est. Ergo etiã neq; melior missa est, q̃ celebrãt a meliori sacerdote. ¶ p̃. Sicut merita sacerdotũ differũt p bonũ z melius, ita etiã differũt p bonum z malum. Si ergo missa melioris sacerdotis est melior: sequit̃ q̃d missa mali sacerdotis sit mala. Quod est inconueniens: q; malitia ministrorũ nõ põt redundare in xp̃i mysteria: sicut Aug. dicit in li. de baptismo. Ergo neq; missa melioris sacerdotis est melior.

Sed ℣ Est. q̃d habetur in decretis. 1. q. 1. Quanto sacerdotes fuerint digniores, tanto facilius in necessitatibus pro quibus clamant, exaudiuntur.

Rñdeo Dom, q̃ in missa duo est p̃sideranda. s. ipm sacr̃m, q̃d est p̃ncipale: z ofones q̃ in missa fiunt p vitis z mortuis. Quãtũ ergo ad sacr̃m, nõ minus valet missa sacerdotis mali q̃m boni: q; vtrobiq; idẽ p̃ficit sacr̃m. ℣ Sed etiã q̃ fit in missa, põt p̃sideranti dupl̃r. Uno mõ inquãtũ hz efficaciã ex deuotione sacerdotis orantis. Et sic nõ est dubiũ, q̃d missa melioris sacerdotis magis est fructuosa. ℣ Alio mõ inquãtũ ofo in missa, p̃fertur a sacerdote in persona totius ecclesie, cuius sacerdos est minister. Quod quidẽ ministerio etiã in pctõibus manet: sicut supra dictũ est de ministerio Chr̃isti. Unde etiã quãtũ ad hoc est fructuosa non solũ oratio sacerdotis pctõis in missa: sed etiam oẽs eius orationes, quas facit in ecclesiasticis offic̃is in quibus gerit personã ecclesie. Licet orationes eius priuate nõ sint fructuose: fm illud Prouer. 28. q̃ declinat aures suas ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis.

Ad pmũ Ergo dõm, q̃ greg. loquit̃ ibi quãtũ ad scitatẽ diuini sacri. ¶ Ad 2cm̃ dõm, q̃ i sacro baptismi non fiunt solẽnes ofones pro oibus fidelibus, sicut in missa. Et ideo quãtũ ad hoc nõ est simile. Est aũt silr quãtuz ad effectũ sacri. ¶ Ad tertiũ dõm, q̃ p virtutẽ sp̃ũsancti (q̃ p vnitatem charitatis cõicat inmicẽ bona mẽbror xp̃i) fit q̃ bonũ puatũ q̃ est in missa sacerdotis boni. est fructuosum aliis. Malũ autem puatũ vnius hois non potest alteri nocere, nisi per aliquem consensum: vt Aug. dicit in lib. contra parmenianum.

¶ Utrũ heretici, scismatici, z excõicati possint p̃secrare. Arti. 7.

4. di. 13. q. 1. ar. 2. q3. et in expo. lit. pn̄o. 1di. 18. q5. 1. ar. 2. q3 ad. 2. et di. 19. q. 1. ar. 2. q3. ad. 1 Et quol. 12. a. 16

AD septimũ Sic procedit. Uidet̃ q̃ heretici, scismatici z excõicati, eucharistiã p̃secrare nõ possint. Dicit em̃ Augu. q̃d extra ecclesiã catholicã nõ est locus veri sacrificij. Et leo papa dicit, et hꝫ in decretis. 1. q. 1. Alr. s. q̃ in ecclesia. q̃ corp⁹ xp̃i est, nec rata sunt sacerdotia, nec vera sacrificia. Sed heretici, scismatici z excõicati sunt q̃ ab ecclesia separati. Erigo nõ possunt verũ sacrificium p̃ficere. ¶ p̃. Sicut ibidẽ legit, inno. pa. dicit, Arrianos ceteraso; eiusmodi pestes, q; laicos eorũ sub imagine pñe suscipimus, nõ videnẽ clerici eoz cũ sacerdotij aut cuiuslibẽ mysterij suscipiẽdi dignitate esse: quib⁹ soluz baptisma ratũ esse permittimus. Sed nõ põt aliquis cõsecrare eucharistiam, nisi sit cũ sacerdotij dignitate. Ergo heretici z ceteri hmõi nõ possunt eucharistiã cõsecrare. ¶ p̃. Ille q̃ est extra ecclesiã, non videt̃ aliq̃d posse agere in persona totius ecclesie. Sed sacerdos cõsecrans eucharistiã, hoc agit in p̃sona totius ecclesie: q̃ꝫ p3 ex hoc, q̃d oẽs orationes ꝓponit in persona ecclesie. Ergo videt̃ q̃ illi q̃ sunt extra ecclesiã sc̃z heretici, scismatici z excommunicati, non possint consecrare eucharistiam.

Sed ℣ Est. q̃d Aug. dicit in. 2. ℣ parmeniani. Sicut baptismus in eis, s. hereticis, scismaticis z excõicatis, ita ordinatio mãsit integra. Sed ex vi ordinatiõis sacerdos potest consecrare eucharistiam. Ergo heretici, scismatici et excommunicati, cum in eis maneat ordinatio integra, videtur q̃ possint consecrare eucharistiam.

Rñdeo Dõm. q̃d q̃dã dixerũt q̃ heretici, scismatici z excõicati, q; sunt extra ecclesiã, nõ possunt cõficere hoc sacr̃m. Sed in hoc decipiũtur: q; sicut Augu. dicit in. 2. ℣ parmenianũ, aliud est aliq̃d olno non hꝫe, aliud aũt nõ recte hꝫe: z silr etiã est aliud nõ dare, z aliud nõ recte dare. Illi igit̃ q̃ intra ecclesiã ꝓstituti, receperũt prãẽ cõsecrandi eucharistiã in ordinatione sacerdotij, recte q̃dẽ habẽt prãtem: sed nõ recte ea vtũtur, si postmodũ q̃ hereẽm aut scisma vel excõicationem ab ecclesia separẽtur. Qui aũt sic separati ordinãtur, nec recte hñt ptãtez, nec recte vtunt̃. ℣ Q̃ rñvtriq; prãtẽ habeãt, p3 q̃ hoc. q̃ (sicut Aug. ibidẽ dt) cũ redeunt ad vnitatẽ ecclesie, nõ reordinant: hz recipiunt in suis ordinib⁹. Et q; p̃secratio eucharistie est acr̃s p̃ris ordinis ptãtẽ. illi q̃ sunt ab ecclesia separati q̃ hereẽm aut scisma vel excõicationẽ, p̃sit q̃dẽ p̃secrare eucharistiã. q̃ ab eis cõsecrata verũ corpus z sanguinẽ Chr̃isti q̃tinet: non tñ hoc recte hoc faciũt, is peccant facientes. Et ideo fructũ sacrificij non percipiunt: q̃ est sacrificium spirituale.

Ad pmũ Ergo dõm, q̃d auctoritates ille z silez intelligẽde sunt cũtũ ad hoc q̃ nõ recte extra ecclesiã sacrificiũ offert. Uñ extra ecclesiã nõ põt esse spũale sacrificiũ, q̃d est verũ veritas fructus. hz sit verũ veritate sacri: sicut etiã supra dictũ est, q̃ petõr sumit corp⁹ xp̃i sacraliter. hz nõ spũaliter. ¶ Ad 3cm̃ dõm, q̃ sicut baptism⁹ p̃mittit esse ratus hereticis z scismaticis, q; p̃sit licite baptizare in articulo necessitatis. In nullo aũt casu licite p̃sit eucharistiam p̃secrare, vel alia sacra conferre.

¶ Ad tertium dõm, q̃ sacerdos in missa in ofonib⁹ q̃dẽ loquit̃ in p̃sona ecclesie, in cuius vnitate p̃sistit. Sed in p̃secratione sacri loquitur in p̃sona xp̃i, cui⁹ vicẽ in hoc gerit per ordinis ptãtem. Et ideo is sacerdos ab vnitate ecclesie pcisus, missam celebret, q; ptãtem ordinis nõ amittit, cõsecrat verum corpus z sanguinem Chr̃isti: sed quia est ab ecclesie vnitate separatus, orationes eius efficaciam non habent.

¶ Utrum sacerdos degradatus possit hoc sacramentum conficere. Arti. 8.

4. di. 13. q. 1. ar. 1. q. 4. 1 q. li. 12. ar. 16.

AD octauũ Sic procedit. Uidet̃ q̃ sacerdos degradat⁹ nõ possit hoc sacr̃m p̃ficere. Nullus em̃ pficit hoc sacr̃m nisi p ptãtem p̃secrãdi quã hz. Sz degradatus nõ hz ptãtem p̃secrãdi. Iz habeat prãtẽ baptizãdi: vt dicit̃ canõ. 1. q. 1. c. q̃dã. Ergo vr̃ q̃ pbyter degradat⁹ non possit eucharistiã p̃secrare. ¶ p̃. Ille q̃ aliq̃d dat, põt etiã auferre. Sz eps dat pbyteros ptãtem p̃secrãdi ordinãdo ẽũ. ¶ p̃. Sacerdos per degradationez aut amittit ptãtem p̃secrãdi, aut solam executionẽ. Sed nõ solã executionẽ: q; sic non plus amitteret degradatus q̃m excõicatus, qui etiã executione caret. Ergo videtur q̃d amittat potestatẽ cõsecrãdi. Et ita videtur q̃d non possit conficere hoc sacramentum.

Sed ℣ Est. q̃ Aug. in. 2. ℣ parmenia num, p̃bat. q̃d apostate a fide non carẽt baptismate, per hoc q̃ per pententiã redeuntib⁹ nõ restituitur, z ideo amitti nõ posse iudicatur. Sed silr degradatus si recõcilietur, nõ est iterũ ordinandus. Ergo non amisit potestatem consecrandi. Et ita sacerdos degradatus potest conficere hoc sacramentum.

Rñdeo Dõm, q̃d ptãs consecrandi eucharistiã, pertinet ad character sacerdotalis ordinis. Character

specie carnis aut sanguinis sacr̃m appareret/ non teneri in ad hoc: q̃stio actor⁹ miraculi sacerdotem a lege sumẽdi absoluit. Et pterea author i litera patius libertatez sacerdotis dixit: deindẽ cõsiliũ dedit.

¶ Super arti. 6.

In arti. 6. circa illud: ofo a sacerdote malo plara in persona totius ecclesie/ est fructuosa/ duo sunt adnotẽda. Primum q̃ minus bñ q̃ intenda tur: nã intendit non solum q̃ est fructuosa/ sed etiã q̃d nõ est min⁹ fructuosa quo ad alios q̃m boni sacerdotis. Et ratio in litera innuit: q̃ minꝰ fieriũ in persona ecclesie nõ est min⁹ fructuosum q̃m ministerium in persona ꝓpi: minister autem christi sine bon⁹ sine malo/ eque sanctificat: igitur minister ecclesie sine bon⁹ sine malo eque impetrat. Alterum est q̃ sco. in q̃one vltima. 13. di. slin. 4. sen. in oppositam partez declinat/ ea ratione/ quia meritum q̃ sit esse in celebratione misse vt missa est/ non est abstractũ sicut idea platonis: ergo ops q̃ sit realiter aliq̃s meritũ ergo totius ecclesie vel alicuius mẽbri/ sed non est totius ecclesie nisi quia alicuius partis: nõ est aũt partis male et mortue in toto/ sicut eẽt partis vine. i. existentis z operãtis in charitate: ergo in missa non est tantũ meritũ cuiuscũq; q̃ est mali sicut q̃ est boni.

¶ Ad hoc dz/ q̃d si rõ ista contra equalem valotem misse inquãtum in persona ecclesie oratur afferẽ/ solueda est: dicendo q̃d meritũ ecclesie nõ est abstractũ/ sed ipsius ecclesie ratione partium tñarũ vinarum in ipsa/ et nõ rationis illi⁹ partis sue mortue q̃ ministrat tunc.

Et quum dz/ pars mortua nõ meretur sicut viua/ verum est quo ad meritũ ex persona propria: sed secus est quo ad meritum ex persona ecclesie. Cum quo stat/ q̃ parte viua ministrante melior sit simpliciter missa: quia vndicq; tunc concurrit meritum/ scilicet ex persona ecclesie/ et ex persona propria.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super arti. nono. Nar. 9. ad nerte dispu tationes / inuestigationes ¶ canones ꝺ participantibus in sacramentorum perceptione ¶ ceteris diuinis cum excommunicatis / suspesis ꝛc. hodie vacare / propter statutum in concilio constantiensi: quo cessum est omnibus christifidelibus participare cum excommunicatis ꝛc. nisi in duobus casibus scilicet si fuerint nominatim denuntiati / vel notorie percusserint clericum: vt refert archiepiscopus floren. li. 3. parte summe sue ti. 18.

¶ Super artic. 10m. Q arti. 10. scito duas esse difficultates. prima est an sacerdoti liceat totaliter a celebratione abstinere / ¶ hec bene soluitur in litera negatiue. Exigit siquidez recta ratio / quum potentia sit propter actum / ¶ gratia sit propter vsum / vt commoditate oblata cessantes ꝺ omni impedimento / homo quandoq; potestia gratiaq; in his que ad deum sunt / ꝺ tatur. ſ Altera difficultas est / an peccatū huiusmodi omissionis sit peccatum mortale. Et est / ratio dubij: quia nec omne preceptum affirmatiuū nec omne preceptum negatiuum obligat ad mortale / nec apparet qua ratione charitati contrarietur talis omissio: quāuis appareat quod contrarietur feruori charitatis: ex negligentia enim quadam q̄ in se ponit charitatis consistere videt / talis prouenit omissio. ¶ Breuiter apparet mihi peccatum ℔ esse secundum se venniale: vtpote oppositum non ipsi charitati / ſz eius feruori. Attestatur autem huic sententie diuersitas opinionum de licita vel illicita hac omissione: parum enim a licito discedere videtur / quod creditum est a doctoribus esse licitum.

§. q. 64. a. 9. ad 2. m. 23 m. Et. 4. d. 23. q. 1. a. 3. q. 3.

autez quilibet, q̄ cū q̄dā ꝓsecratione datur, indelebilis est: vt supra dictum est, sicut ¶ q̄runcunq; rerū ꝓsecrationes ꝓpetue sunt, nec amitti, nec reiterari ꝑsit. ſ Unde manifestuz est, quod potestas ꝓsecrādi nō amittit ꝑ degradationem. Dicit enim aug. in 2° ꝑtra permenianum, Utrumq; ſ. baptisma ¶ ordo sacramentum est: ¶ quadam ꝓsecratione vtrūq; hominibus datur, illō cū baptizat, istud cū ordinatur, ideoq; non licet a catholicis vtrūq; iterari. Et sic patet, q̄ sacerdos degradat⁹ potest conficere hoc sacramentum.

Ad primū Ergo dōm, q̄ canō ille non loquit assertiue, sed inquisitiue: sicut ex circūstātia ire hēi potest. ¶ Ad secundum dōm, q̄ epūs nō dat ptā tē sacerdotalis ordinis ꝓpa ꝛrtute, ſz ministrāt, sicut minister dei. Cuius effect⁹ ꝑ hoiez tolli ꝑ potest: ſz illō matth. 12. Quos deus iunxit, homo nō sepet. Et ideo epūs nō pōt hanc ptātem auferre: ſi ē nec ille q̄ baptizat. ꝑ auferre characterē baptismalem. ¶ Ad 3ᵐ dōz, q̄ excōicatio est medicinalis. Et ideo excōicatio non aufertur executio sacerdotalis potestatis q̄ſi in ꝓpriū, sed ad correctionez vſq; ad tempus. Degradatis autem aufertur executio quasi in perpetuum condēnatis.

¶ Utruz liceat ab excōicatis, vel hereticis, seu peccatoribus, cōionem recipere ¶ eoruz missam audire. Arti. 9.

Ad nonū Sic, ꝓcedit. Uſ q̄ alijs licite posſit cōionē recipe a sacerdote⁹ hēticis vel excōicatis, vel etiam pctōrib⁹, ¶ ab eis missam audire. Sicut enim aug. ꝛra petilianū dicit, Nec in bōle bono, nec in homine malo aliquid dei fugiat sacramenta. Sed sacerdotes quamuis sint peccatores ¶ hētici vel excommunicati, verum cōficiūt sacrz. Ergo videtur quod nō sit vitāduz ab eis cōionez accipere vel eoz missam audire. ¶ ℞. Corpus christi vez, figuratiuū ē corpis mystici: sicut supra dictum est. Sz a ꝓdictis sacerdotibus verum corp⁹ xpi ꝓsecrat. Ergo vſ q̄ illi qui sunt de corpe mystico, possint eoz sacrificijs cōicare. ¶ ℞. Multa peccata sunt grauiora quam fornicatio. Sed non est prohibitum audire missas sacerdotum fornicatorum.

Sed ꝛra Est, q̄ canō dicit. 32. di. Nullⁿ missaz audiat sacerdotis, quem indubitanter scit habuisse concubinaz nō hſe. Et grego. dicit in. 4. dial. q̄ pſ perfidus arrianū epm misit ad filiuz, vt de eius manu sacrilege ꝓsecrationis cōionem perciperet: sed vir deo dedit⁹ arriano epō veniēti exprobrauit vt debuit.

Ad primū Ergo dōm, q̄ sicut Ambr. ibidē dicit, Una hostia, quam ſ. xps obtulit, ¶ nos offerimus exēplū est illius. Sicut esū q̄ vbiq; cōfert. vnū est corpus ¶ non multa corpora, ita ¶ vnū sacrificiū. ¶ Ad scōm dōm, q̄ sicut celebratio huius sacri est imago repesentativa passionis Christi, ita altare est representationis crucis ipsius, in qua Christus immolatus est. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ per eādē rōnem etiā sacerdos gerit imaginem Christi, in cuius persona et virtute verba ꝓnuntiat ad consecrandum: vt ex supradictis patet. Et ita quodammodo idem est sacerdos et hostia.

¶ Utrū cōuenienter sit determinatum xps celebrationis. Ar. 2.

Ad scōm Sic, ꝓcedit. Uſ q̄ incōuenienter sit determinatū xps celebrandōrum huius myſterij. Hoc enī sacrm est representatiuuz dōice passionis: vt dictū est. Sz cōmemoratio dōice passionis fit in ecclesia semel in anno, dicit enī Aug. sup psal. 21. Quotiescunq; pascha celebratur, nunquid toties xps occiditur? ſz tñ annuersaria recolatio representat q̄ olim factū est: ¶ sic nos facit moueri, tanq̄ videam⁹ in cruce pendentem dōm. Ergo hoc sacrm non dz celebrari nisi semel in anno. ¶ ℞. Passio Christi cōmemorat in ecclesia sexta feria ante pascha, non autem festo natalis. Cū ergo hoc sacrm sit cōmemoratiuū dōice passionis, videt inconueniens esse, q̄ in die natalis alter celebretur hoc sacrm, in parasceue autē totaliter intermittit.

stie. Quis quidē, ꝓpter impossibilitatē executionis: sicut si puerur oculis aut digitis, aut vsu lingue. Quis autē ꝓpter periculum: sicut ptz de eo q̄ patitur morbū caducū, vel etiā quācunq; alienationē mentis. Quis ꝓpter abominationē: sicut ptz de leproso, qui non dz publice celebrare. Potest tñ missam dicere occulte, nisi lepra adeo inualuerit, q̄ deformosionem membrorum, eum ad hoc reddiderit impotentem.

¶ De ritu huius sacramenti. Questio. 83.

Alias ꝺ apparatus dicuem.

Deinde Cōsideradū est de ritu huius sacri. ¶ Et circa hoc quernk. 6. Primo, vtrū in celebratione huius myſterij xps immolet. Secō, de tpe celebrationis. Tertio, de loco ¶ aliis q̄ ptinent ad apparatū huius celebrationis. Quarto, de his q̄ in celebratione huius mysterij dicūtur. Quinto, de his que circa celebrationem huius myſterij fiunt. Sexto, de defectib⁹ qui circa celebrationem huius sacramenti occurrunt.

¶ Utrum in hoc sacramento Christus immoletur. Arti. 1.

Iarti. 2. col. 1 ad 3. et. 2.

A primū Sic, ꝓcedit. Uſ q̄ in celebratione huius sacri xps nō immolet. Dicit enī heb. 10. q̄ xps vna oblatione ꝓsummauit in sempiternuz sanctificatos. Sed illa oblatio fuit ei⁹ immolatio. Christ⁹ ergo nō immolat in celebratione huius sacri. ¶ ℞. Immolatio xpi facta est in cruce, in qua tradidit semetipm oblationē ¶ hostiā deo in odorem suauitatis: vt dr ephe. 5. Sed in celebratione huius myſterij xps non crucifigitur. Ergo nec immolatur. ¶ ℞. Sicut Aug. dicit in. 4. lib. de tri. in immolatione Christi idē est sacerdos ¶ hostia. Sed in celebratione huius sacri non est idem sacerdos ¶ hostia. Ergo celebratio huius sacramenti non est Christi immolatio.

Sed ꝛ̄ Est, q̄ Aug. dicit li. li. ſuiaz. ꝓseri. Sed immolatus est in semetipso xps, ¶ tñ quidē immolat in sacro. **Rñdeo** Dōm, q̄ duplici rōne celebratio huius sacri dr immolatio xpi. Primo qdē: q̄ sicut dicit Augu. ad simplicius, solent imagines, earū rerū noīb⁹ appellari, quaꝛ ima gines sunt: sicut cū intuētes tabulā aut parietē pictū dicim⁹, ille cicero est, ¶ ille salustius. Celebratio aūt huius sacri, sicut supra dictū est, imago q̄dā est representatiua passionis xpi, q̄ est vera ei⁹ immolatio. Et ideo celebratio huius sacri dr xpi immolatio. Unde Ambr. dicit sup epl̄az ad heb. In xpo semel oblata est hostia ad salutē sempiternā potēs. q̄d ergo nos, nōne ꝓ singulos dies offerim⁹? sed ad recordationē mortis eius ꝛ Alio modo quātum ad effectū passionis xpi: q̄. ſ. per hoc sacrm participes efficimur fructus dōice passionis. Unde in quadaz dominicali oratione secreta dr, quoties huius hostie cōmemoratio celebrat. opus nre redēptionis exercet. ſ Quantū igitur ad primū modū, poterat dici Christus immolari etiā in figuris ve. te. Unde Apoc. 13. dr, quoꝛ nomina non sunt scripta in lib. vite agni, qui occisus est ab origine mundi. Sed quātum ad scōm modum propium est huic sacramento, q̄ in eius celebratione Christus immoletur.

Alias ✠ Christi.

Ad primū Ergo dōm, q̄ sicut Ambr. ibidē dicit, Una est hostia / quam. ſ. xps obtulit, ¶ nos offerimus / ¶ nō multe, q̄ semel oblatus est xps. Hoc autē sacrificium exēplū est illius. Sicut esū q̄ vbiq; cōfert. vnū est corpus ¶ non multa corpora, ita ¶ vnū sacrificiū. ¶ Ad scōm dōm, q̄ sicut celebratio huius sacri est imago repesentativa passionis Christi, ꝓut ꝓ scelebrationum crucis ipsius, in qua Christus immolatus est. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ per eādē rōnem etiā sacerdos gerit imaginem Christi, in cuius persona et virtute verba ꝓnuntiat ad consecrandum: vt ex supradictis patet. Et ita quodammodo idem est sacerdos et hostia.

4. Sent. d. 12. q. 3. a. 2. q. 1. ¶ 2. d. 23. q. 1. a. 2. q. 1.

Alias ✠ ipedit.

¶ Utrū in celebratione huius sacri ecclesia dz imitari institutionē xpi. Sed xps ꝓsecrauit hoc sacrm hora serotina. Ergo videtur q̄ hora tali debeat hoc sacrm celebrari. ¶ ℞. Sicut hſ de ꝓsec. di. 1. leo papa scribit diuersorum alexādrino epō. q̄ in prima parte diei missas celebrare lz. Sz dies incipit a media nocte: vt supra dictū est. Ergo videt q̄ etiā post mediā noctē liceat celebrare. ¶ ℞. In quadā dñicali oratione secreta dr. Cōcede nobis dñe q̄s hec frequentare mysteria. Sed maior erit frequētia, si etiā pluribus horis in die sacerdos celebret. Ergo videtur q̄ non debeat prohibere sacerdos plures celebrare in ꝺse.

Sed in cōtrariū Est consuetudo, quam seruat ecclesia ſm canonum statuta. **Rñdeo** Dōm, q̄ (sicut dictū est) in celebratiōe huius myſterij attēditur repsentatio dñice passiōis, ¶ proꝓtio fructus eius. Et ſm vtrūq; oportuit determinare xps apturz celebratiōi huius sacri. ſ. ¶ vt in eis fructu dñice passionis quotidie indigemus, ꝓpter quotidianos defectus, quotidie in ecclia regulariter hoc sacrm offert. Uñ ¶ dñs nos petere docet Luc. 11. panē nrm quotidianū da nobis hodie. Nō exponēs Aug. in li. de verbis dñi, dicit. Si quotidianus est panis, cur post annū illum sumas, quēadmodū greci in oriēte facere consueuerūt? accipe quotidie, q̄d quotidie tibi ꝓsit. ſ Quia vero dñica passio celebrata est a tertia hora vſq; ad nonam: ideo regulariter in illa parte diei, solēniter hoc sacramētum in ecclesia celebratur.

Ad primū Ergo dōm, q̄d in ℔ sacrō recolit passio xpi ſm q̄d ei⁹ effectus ad fideles deriuat. Sed tpe passionis recolit passio xpi solū ſm hoc q̄d in ipso capite nostro fuit ꝓfecta. Nō q̄dē sacrō est semel: quotidie aūt fructū dñice passionis fideles ꝓcipiūt. Et ideo illa cōmemoratio fit semel in anno, hoc aūt quotidie ¶ ꝓpter fructū ¶ ꝓpter imaginem memoriam. ¶ Ad scōm dōm, q̄d veniente veritate cessat figura. Illoc aūt sacrm est figura quedā ¶ exēplū dñice passionis: sicut dictū est. Et ideo in die quo ipsa passio dñi recolit, put real⁹ gesta est, nō celebrat ꝓsecratio huius sacri. Ne tñ ecclesia ea etiā die sit sine fructu passionis, ꝓ hoc sacrm nobis exhibito, corpus xpi ꝓsecratum in die ꝓcedēti reseruat sumēdum in illo die. Non autē sanguis, ꝓpter periculū, ¶ q̄ sanguis spālius est imago dñice passionis: vt supra dictū est. Nec verū est q̄d dicit, q̄ ꝓmissionē particule corporis Christi in vinū, cōuertat vinum in sanguinē: hoc enī aliter fieri nō pōt, ꝙ ꝓ consecrationē sacram sub debita forma verboꝝ. ſ. In die aūt natiuitatis plures misse celebrant, ꝓpter triplicē xpi natiuitatē. Quarū vna est eterna, q̄ quātum ad nos est occulta. Et ideo vna missa cātat in nocte: in cuius introitu dr, dñs dixit ad me, filius meus es tu, ego hodie genui te. Alia aūt est tpalis sed spūalis: qua. ſ. xps oritur tanq̄ lucifer in cordibus nostris: vt dr. 2. pe. 1. Et ꝓpter hoc cātatur missa in aurora: in cuius introitu dr, lux fulgebit hodie sup nos. Tertia est xpi natiuitas tpalis ¶ corporalis: ſm quā visibilis nobis ꝓcessit ex vtero virginali, carne indutus. Et ob hoc cātatur tertia missa in clara luce: in cuius introitu dr, puer natus est nobis. ¶ Licet ecōuerso possit dici q̄d natiuitas eterna ſm se est in plena luce: et ob hoc in euāgelio tertie misse fit mētio de natiuitate eterna. Scōm aūt natiuitatē corporalē, ad literā natus est de nocte, in signū q̄ veniebat ad tenebras infirmitatis nostre. Uñ ¶ in missa nocturna dr euāgelium de corporali xpi natiuitate. ſ Sicut etiā ¶ aliis diebus in q̄b⁹ occurrit pcipi. dei ✠ beneficia, vel recolēda, vel expetēda, plures misse celebrātur in die: puta vna ꝓ festo, ¶ alia pro teipsis, vel pro mortuis. ¶ Ad tertiū dōm, q̄d (sicut dictum est supra) xps voluit vltimo hoc sacrm discipulis tradere, vt fortius eoz cordib⁹ imprimeret. Et ideo post cenam in fine diei hoc sacrm consecrauit, ¶ discipulis suis tradidit. ſ. Ad nobis tñ celebratur hora dñice passionis. ſ. diebus festis in tertia, q̄n crucifixus est linguis iudeoꝝ (vt dr Mar. 15.) ¶ q̄n spiritum sanctum descēdit super discipulos, vel diebus ꝓ festis in sexta, q̄n crucifixus est manibus militum: vt habetur Jo. 19. vel diebus festis nonam in nona, quando voce magna clamās emisit spiritum: vt dr Mat. 27. ſ Potest tñ tardari, maxime q̄n sunt ordines faciendi, ¶ precipue in sabbato sancto: tum propter prolixitatem officij, tum quia ordines pertinent ad diem dñicam: vt habetur in decre. di. 75. c. q̄a patrib⁹. Possunt tñ misse celebrari in prima parte diei propter aliquam necessitatem: vt dr de conse. dist. 1. c. necesse est ꝛc. ¶ Ad quartum dicēdum, q̄d regulariter missa debet celebrari in die, ¶ nō in nocte: quia ipe Christus est plenus in hoc sacrō: qui dicit Joā. 9. me opz operari opera eius qui misit me donec dies est, venit nox quando nemo potest operari,

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Sup.q.83.ar.3. Ad arti.3.q. 83. ad 3m. Dubium oc currit de ꝓ ture sacrificio ecclesie et altorum ꝓnciatoꝝ cōsecrationis/an sit solum ex parte nostri/ꝙ inde concipimus reuerentiam ac deuotionem/an ex parte rei/et sit ex parte rei/an sit in ipsis rebus virtus aliqua spiritualis/an sola diuina assistētia: et an generali modo tantum an ꝑsit q̄dāmō diuina ibi virtus assistat.

¶Ad hoīm cuidentiam sciendum est/q̄ sunt in hac re modi dicēdi duo extremi. ꝙ Alter quod huiusmodi cōsecrationes ab ecclesia adinuente/ex parte tantum nostra se tenent: ita quod deuotio nostra est que effectus diuine virtutis prouocat apparere ibi magis quam alibi: quoniaz deus nullo speciali modo est in his post consecrationem quo prius non erat. Et rō est: quia consecrationes ille sunt hūana opa/nihil ꝓferentes rei ꝓsecrate ꝺm rem. ꝙ Alter/q̄ g hmōi cōsecrationes adipiscunt consecrate reo ipsalem virtutem inchoatiue: in hoc ipso scilicet dicuntur dignā pticipari speciali modo. Consecrationes siquidem ecclesiastice non sunt humana nisi opa: sed sunt efficaces ex christi sacerdotio: a quo sicut per scripturaz efficaciaz hñt sacramētales opationes/quib ipso immediate sunt instituta sacra/alia participāti in ministrio suo efficaciam prebet cōsecrationibus que ad ipsis fiunt. Ita q̄ ex christi sacerdotio diffuso ꝙ participato in nobis res cōsecrate habiles redduntur ad ecclesiā in nobis renouandā et deuotionez sicut aq̄ ex tacta carnis ꝙi reddite sūt habiles ad baptismuz. et hmōi habilitas potest spūalis virtus inchoatiue. Et hic apparet/q̄ deus q̄ ante consecrationem erat quamdiu in mūdo fuit. lux suz mundi. Ita tamen q̄ ꝑn̄m diei accipitaꝝ nō a media nocte: nec etiam ab ortu solis. i. q̄n ibi sol ap paret supterrā, ita q̄n incipit apparere aurora: tunc ein quodāmō ibi sol oriꝝ. inquātū claritas radiorum eius apparet. Ita et mar. 16. dicitur, q̄ mulieres venerūt ad monumētū orto iam sole: cuz tñ venerit cū adhuc tenebre essent ad monumentum, vt ibi Joan. 20. Sic eniz hanc contrarietatem soluit aug. i lib. de ꝑsen. euan. ¶ Specialiter tñ in nocte natalis dominī missa celebrat, ꝓpter hoc q̄ dominus in nocte natus est: vt ibi de ꝑse. di. 1. c. nocte &c. Et similiter ēt in sabbato sctō circa noctis principium. ꝓpter hoc q̄ ibi nocte surrexit. i. cuz adhuc tenebre eēnt ante manifestum solis ortū. ¶Ad 5m̄ dicz. quod sicut hī de consc. di. 1. ex decreto alexā. pape: sufficit sacerdoti vnam missaz in die vna celebrare: quia christ semel passus est, et totum mundum redemit: et valde felix est, q̄ vnā digne celebrare potest. Quidaz tñ ꝓ defunctis vnā facūt, alteraz de die. si nec sit. Qui vero ꝓ pecunia aut ad hlationēs̄ seculari um, vna die ꝓsumunt ꝑles celebrare missas, non estimo euadere damnationem.

¶Et extra de cele. mis. dic̄ ino. 3ꝰ q̄ excepto die natiuitatis dominice/nisi cui necessitatis suadeat) sufficit sacerdoti semel in die vnam missam solummodo celebrare.

¶Utrum oporteat hoc sacm celebrari in domo et vasis sactis. Arti. 3.

4.d.13. q.1.a.2. q.5.et di. 24.q.2. a.2.ad 9m.

Ad tertiū Sic procedit. Uī q̄ non oporteat ꝟ sacramētū celebrari in domo et vasis sactis. Hoc enim sacm est repsentati uum dominice passionis. Sz christus nō é passꝰ in domo. Sz extra portā ciuitatis: secundum illud heb. vlt. iesus. vt sanctificaret per suuz sanguinem ppluz, extra portā passus é. Ergo videtur q̄ hoc sacm nō debeat celebrari in domo: sed magis sub dio. ¶ Ꝫ. In celebratione hui sacri dz ecclesia imitari morē christi et apłoz. Sz dñs in q̄ pcio xps hoc sacramentuz ꝓfecit, nō fuit ꝓsecrata: Sz fuit q̄dam cōe cenaculū. a q̄dā pfamilias ꝓpatri: vt hī luc. 22. Negik etiam act. 2. q̄ apostoli erant pdurātes vnanimiter i templo, et frangentes circa domos panē, et sumebāt cibuz cū exultatiōe. Ergo nec modo opz domos esse ꝓsecratas. in q̄bus hoc sacm celebrat. ¶ Ꝫ. Nihil frustra in ecclesia fieri debet q̄ spūsco gubernatur. Sed frustra vī adhiberi consecratio ecclesie. vel altaris, et hmōi rebus inanimatis, que nō sunt susceptiue alicuius virtutis. Incōueniēter igit hmōi ꝓsecrationes in ecclesia fiāt. ¶ Ꝫ. Solum dīa opa debent recoli cū q̄dā solēnitate: ꝺm illud ps. in operibus manuū tuaz exultabo. Sz ecclesia vel altare ope humano ꝓsecrat. sic et calix, et ministri, et alia huiusmodi. Sz horuz cōsecrationes nō recolunt celebrī ecclia. Ergo neq; ꝓsecratio ecclesie vel altaris, cū solennitate recoli dz. ¶ Ꝫ. Ueritas dz rñ dere figure. Sed in ve. te. q̄ gerebat figuram non. fiebat altare. sed lapidib̄ sectis: ibi enim exo. 20. Altare ō terra, facietis mihi: q̄ si altare lapideum feceris mihi. nō edificabis illud de sectis lapidib̄. Exo. etiam. 27. mandatur fieri altare de lignis setthim vestitis ere, vel ēt auro, vt habetur exo. 25. Ergo videtur inconueniēter obseruari in ecclia quod altare fiat solū de lapide. ¶ Ꝫ. Calix cuz patena repsentet sepulchrū christi, q̄ fuit excisuz in petra: vt i euāgelijs habetur, Ergo calix dz de petra fieri, et nō solū de argēto vel auro vel stanno. ¶ Ꝫ. Sicut aurum ꝓtiosius est inter mās valoꝝ. ita pāni serici ꝓtiosiores sūt inter alios pānos. Ergo sicut calix sit de auro. ita pallę altaris debēt de serico fieri, et nō solū de pāno lineo. ¶ Ꝫ. Dispensatio sacroꝝ. et ordinatio eoūdem, ad ministros ecclesie ptinet. sic dispēsatio regis tpalis subiacet ordinatiōi ꝓncipis secularis. vī. et apłs dic̄. 1. co. 4. sic nos existimet hō. vt ministros christi, et dispensatores mysteriorum dei. Sz si circa dispēsationē regis tpalis aliq̄d fiat ꝑ statuta ꝓncipis. hoc irritū. Ergo si hec que dicta sūt. conuenienter sūt statuta ꝑlatos ecclie. vī. q̄ sine his corpꝰ christi ꝓficī nō possit. Et sic vī sed q̄ verba christi nō sint sufficiētia ad hoc sacm ꝓficiendum. Qō est inconueniens. Non ergo vī q̄ conueniens fuisse, q̄ circa celebrationē ei hoc sacri statuerent.

Sed ꝓtra Est. q̄ ea q̄ ꝓ ecclesiam statuunt. ab ipso christo ordinant: qui dicit math. 18. vbicūq; fuerint duo vel tres congregati in nomine meo. ibi sum in medio eoꝝ.

Alio. ꝓca cuerat si dcitū sic ne indes sium.

Alio. ꝓca ceruis

Rñdeo Dicendum. quod in his que circa sanctum hoc sacramentum. duo considerantur. Quoꝝ vnuz pertinet ad repsentationem eoꝝ que circa dominicam passionem sunt acta. Aliud autem pertinet ad reuerentiam huius sacri. in quo christus ꝺm veritatez ꝓtinet, et non solum in figura. Unde et consecrationes adhibent his rebus q̄ veniunt in vsum huius sacri: tum ꝓpter sacri reuerentiam: tum ad repsentādū effectuz sacri ✠ qui ex passione christi ꝓuenit: ꝺm illud heb. vl. iesus vt sanctificaret per suum sanguinem populum &c.

Ad ꝓmū Ergo dicendum. q̄ regulr hoc sacm celebratur in domo, per quam significatur ecclesia (ꝺm illud ꝓme tñi. 3. vt scias quomodo oporteat te in domo dei conuersari. que est ecclesia dei viui) extra ecclesiā enim non est locus veri sacrificij: vt aug. dicit. Et q̄ ecclia nō erat concludenda sub finibus gētis iudaice. Sz erat in vniuerso mūdo fundanda. Ideo passio christi nō est celebrata intra ciuitatē iudeoꝝ sed sub dio: vt sic totus mundus se haberet ad passionez christi vt domus. Et tamen vt dicit de ꝑse. di. 1. ca. cōcedimus: in tenere positis si ecclesia defuerit. sub dio seu in tentorio. si tabula altaris consecrata ceteraq; sacra misteria ad id officium pertinentia ibi affuerint. missarum solennia celebrari concedimus.

¶Ad secundum dicendum. quod domus in qua hoc sacm̄ tuz celebrat ecclesiaz significat. sicut et ecclesia nominatur. que conuenienter consecratur: tum ad repsentandam sanctificationem. quam ecclesia consecuta est per passionem christi: tum etiam ad significandā sanctitatez. que requiritur in his qui hoc sacramentum suscipere debent. ꝙ Per altare autez significatur ipse christus: de quo dicit apostolus heb. vl. per ipsum offeriꝰ hostiam laudis deo. Unde et consecratio altaris: significat sanctitatem christi: de qua dicitur luce. 1. quod exte nascetur sanctum. vocabitur filius dei. Unde de conse. di. 1. dicitur, Altaria placuit non solum vnctione chrismatis. sed etiaz sacerdotali benedictione sacrari. ꝙ Et ideo regulariter nō licet celebrare hoc sacramentuz nisi in domibus consecratis. Unde sicut habetur de conse. di. 1. nullus presbiter missas celebrare presumat. nisi in consecratis ab episcopo locis. Propter quod etiam quia sacri non sunt de ecclesia. nec alij infideles. ideo eadem di. legitur ecclesias in qua mortuorum cadauera infidelium ✠ sepeliuntur sanctificare non licet: sed si apta videtur ad consecrandum. ineuntis eiusdē corporibus. et rasis parietibus vel tignis eius loci, reedificetur: sed si hec consecrata prius fuerit. missas in ea celebrare licet. tamen si fideles fuerunt qui in ea sepulti sunt. ꝙ Propter necessitatem tamen potest hoc sacramentum gagi in domibus non consecratis, vel violatis: sed tñ de cōsensu epi. Unde in eadem di. legitur. Missarum solennia non vbiq; sed in locis ab episcopo consecratis. vel vbi ipse permiserit. celebranda esse cōsemus. Non tamen sine altari portatili cōsecrato. vnde in eadē di. legit. Concedimus si ecclesie fuerint incense vel combuste. in capellis cuz tabula cōsecrata. missas iterum celebrari. Quia n. sanctitas christi fons est totius ecclesiastice sanctitatis. ꝺ in

necessitate sufficit ad peragēdū hoc sacm altare sanctificatū. Propter q̄ ēt nūq̄ ecclia sine altari ꝓsecrat: tñ sine ecclia q̄q; cōsecrat altare cū reliquijs sctoꝝ. quoꝝ vita abscōdita est cum xpo in deo. Uñ in eadē di. legit. Placuit vt altaria in q̄b⁹ nulluz corpus aut reliquie martyꝝ cōdite ꝓbant. ab epis q̄ eisdem locis ꝑsunt. si fieri pōt euertant. ¶Ad tertiū dōm. q̄ ecclesia et altare et alia hmōi malata ꝓsecrant. nō q̄ sint gfe susceptiua. sz q̄ ex ꝓsecratione adipiscunt quādā spūalē ꝟtutē. ꝑ quā apta reddunt diuino cultui: vt. i. holes deuotionē quādā exinde percipiāt. vt sint parationes ad diuina. nisi hoc ꝓpter irreuerētiā impedia tur. Uñ et. 2. Wach. 3. dī. Uere dei virtus q̄dā est in loco: mā ipse q̄ hz in celis habitationē. visitator et aditurꝰ est loci illi⁹. Et inde est q̄ hmōi ante ꝓsecrationē emūdant et exorcizant: vt exinde virtus inimici pellat. Et eadē rōne ecclesie q̄ sanguinis effusione. aut cuiuscūq; semine pollute fuerint. reconciliant: q̄ ꝑ q̄s ibi cōmissum. apparet ibi aliqua opatio inimici. Propter q̄ ēt in eadē dist. legit. Ecclesias arrianoꝝ. vbicūq; inueneritis catholicas. eas duntaxat ꝓecibꝰ et oratiōibꝰ absq; vlla mora ꝓsecrate. Uñ et q̄dā ꝓbabiliter dicunt q̄ per ingressum ecclesie ꝓsecrate hō ꝓsequit remissionē peccatoꝝ venialiū. sicut et per asperssionē aque benedicte: inducētes q̄ in psal. dī. bñdixisti dñe terrā tuā. remisisti iniquitatē plebis tue. Et iō. ꝓpter ꝟtutē que ex ꝓsecratione ecclesie acq̄rit. ꝓsecratio ecclie nō iterat. Uñ in eadē di. ex cōcilio niceno legit. ecclesijs semel deo cōsecratis. non dz iterū ꝓsecratio adhiberi. nisi aut ab igne exuste. aut sanguinis effusione. aut cuiuscūq; semine pollute fuerint: q̄ sicut infans a qualicūq; sacerdote in nole pa. 2 fi. 2. f. semel baptizat⁹ non dz iterū baptizari, ita nec locus deo dicatus. est iterū ꝓsecrandus. nisi propter causas quas superiꝰ notauimus: si tñ fidē sctē trinitatis tenuerint q̄ ꝓsecrauerūt. alioq̄n q̄ sunt extra ecclesiā. ꝓsecrare nō ꝑsit. Sz si cut in eadē dist. legit. Ecclesie vel altaria q̄ ambigua sunt de cōsecratione ꝓsecrent. ꝙ Propter ꝟ etiā q̄ aliquā spūalē ꝟtutē adipiscunt per ꝓsecrationē. in eadē di. statutū legit. Digna ecclesie dedicate. nō debēt ad aliud opus iungi. nisi ad aliā ecclesiā. vel igni cōburēda vel ad. ꝓfectū in monasterio fratrib⁹: in laicoū aūt opa nō debēt admitti. Et ibidē legitur, Altaris palla, cathedra, candelabrū, et velū. si fuerint vetustate cōsumpta, incendio denī: cineres quoq; eoꝝ in baptisterio inferantur, aut in pariete aut in fossis pauimētoꝝ sacteṇ, ne introeuntiū pedib⁹ inquinētur. ¶Ad quartū dōm. q̄ q̄ ꝓsecratio altaris repsentat sctam xpi. ꝓsecratio ꝺo domus scitatē totī⁹ ecclesie. ideo quantitatis recolitur cū scitate et solēnitate cōsecratio ecclesie vel altaris q̄ altoꝝ. que ꝓsecrant. Propter q̄ etiā octo dieb⁹ solēnitas dedicationis agitur. ad significādā beatā resurrectionē christi et mēbroꝝ ecclesie. ꝙ Nec est opus sol⁹ hois cōsecratio ecclie et altaris: cū habeat spiritualē ꝟtutē. Uñ de ꝑse. di. eadē dī. Solēnitates dedicationū ecclesiarū per singulos annos solēniter sunt celebrāde. Qō aūt octo dieb⁹ encenia sint celebrāda in li. regū perfecta dedicatione tēpli, reperies. l. 3. regū. 8. ¶Ad quintum dōm. q̄ sicut legitur de ꝑse. di. 1. altaria sī non sint lapidea, christmatis vnctione nō ꝓsecrentur. Qō quidē cōpetit. 2 sīgtioni huiꝰ sacri: tum q̄ altare figit xpm. dī. aūt prime cor. 10. petra aūt erat xps: tum etiā q̄ corpus xpi in sepulchro lapideo fuit reconditū. Cōpetit etiā quo ad vsum sacri. Lapis esñ 2 solidus est. et de facili pōt inueniri vbiq; q̄ nō erat necessariū in veteri lege, vbi fiebat in vno loco altare. Qō aut mādatur altare fieri de terra, vel de lapidib⁹ infectis. fuit ad idolatriā remouendā. ¶Ad sextū dōm est. q̄ sicut in distinctione eadē di. c. vasa: quondam sacerdotes nō aureis. sed ligneis calicibus vtebātur. Tepheritanus aūt papa patenis vitreis missas celebrari cōstituit. Deinde vbanus oia fecit argētea. Postmodū aūt statutum est. vt calix dñi cum patena, siue ex auro oino siue ex argento fiat, vel saltez stanneus calix habeatur. De ere aūt aut aricalco nō fiat: q̄ hoc vini virtute eruginē parit. pariterq; vomitū ꝓuocat. Nullus aūt in ligneo seu vitreo calice ꝓsumat missam cātare: q̄. i. lignum potosum est. et sanguis cōsecratus in eo remaneret: vitrū aūt fragile est. et posset fractionis periculū imminere. et eadē ratio est de lapide. Et ideo ꝓpter reuerētiā sacri statuit. est. vt ex ꝑdictis materijs calix fiat. ¶Ad septimū dōm. q̄ vbi potuit sine periculo fieri. ecclesia statuit circa hoc facm id q̄ expressi⁹ repsentat passionē xpi. Nō erat aūt tantū periculū circa corp⁹. q̄ ponit in corporali. sicut circa sanguinē. qui cōtinetur in calice. Et ideo licet calix nō fiat de petra: corporale tñ fit de panno lineo. quo corpus christi fuit inuolutuz. Unde in epla sī luestri papę in eadē di. legitur, Cōsulto omnū statuim⁹, vt sacrificium altaris non in serico pāno aut intincto. quilibꝫ celebrare missam ꝑsumat: sed in pāno lineo ab epo cōsecrato. sicut corpus christi in syndone linea et munda sepultū fuit. ꝙ Cōperit etiā pannus lineus ꝓpter sui mūditiā. ad significandā cōscientie puritatē. et ꝓpter multiplicē laborem quo talis pānus ꝑparatur. ad significandā christi passionē. ¶Ad octauū dōm. q̄ dispēsatio sacroꝝ ptinet ad ministros ecclesie: sed cōsecratio eoꝝ est ab ipso deo. Et ideo ministri ecclesie nō habēt aliq̄d statuere circa formam cōsecrationis: sed circa vsum sacri et modū celebrandi. Et ideo si sacerdos verba cōsecrationis ꝓferat super materia debita cum intentione cōsecrādi, absq; oibus ꝺdictis. i. domo et altaris, calice et corporali cōsecratis, et ceteris hmōi per ecclesiā institutis, consecrat quidem in reiveritate corpus christi: peccat tamen graviter, ritum ecclesie non seruans.

¶Utrū cōnenīēter ordinētur ea que circa ꝟ sacm dñi. Arti. 4.

4.d.1.q 1.ar.5.q 1.ad.2. Et di.8. in expo. lit. Et di.13 in expo. lit.ꝑn⁹. Et di.15 q.4.ar. 3.qo.1. cot. et.1.thi. 2.lect.1. co.7.pncipio.

Adquartū Sic ꝓcedit. Uī q̄ inconueniēter ordinentur ea que circa hoc sacramentū dicūtur. Hoc enim sacm verbis xpi consecratur: vt amb. dicit in li. de sacris. Nō ergo debēt aliqua alia in hoc sacro dici q̄ verba xpi. ¶ Ꝫ. Uerba xpi nobis ꝓ euāgelij innotescūt. Sed quedā dicūtur circa cōsecrationē huius sacri que in euāgelijs nō ponuntur: nō ein legitur in euāgelio q̄ christus in cōsecratione hui⁹ sacri, oculos ad celū leuauerit, similiter etiā in euāgelijs dī. accipite et comedite, nec ponitur oēs: cū in celebratione hui⁹ sacri dicatur, elevatis oculis in celum, et iterū, accipite et manducate ex hoc oēs. Inconueniēter ḡ hmōi ✠ba dicūtur in celebratione huius sacri. ¶ Ꝫ. Sia sacra ordinātur ad salutē fidelium. Sed in celebratione alioꝝ sacroꝝ nō fit cōis oratio ꝓ salute fidelium defunctoꝝ. Ergo inconueniēter fit in hoc sacro. ¶ Ꝫ. Baptismus dī specialiter fidei sacramentū. Ea ergo q̄ pertinēt ad instructionē fidei, magis debēt circa baptismū tradi q̄ circa hoc sacm, sicut doctrina apłica et euāgelica. ¶ Ꝫ. In oi sacro exigitur deuotio fidelium. Non ergo magis in hoc sacro oēs in alijs deberet excitari deuotio fidelium ꝑ laudes diuinas et ꝙ admonitiones: puta cum dī. sursum corda. ¶ Ꝫ. Minister huiꝰ sacri est sacerdos: vt dictuz est. Omnia ergo que in hoc sacro dicūtur a sacerdote dici deberēt, et nō quedā a ministris. quedā a choro. ¶ Ꝫ. Hoc sacm ꝙ certitudinē operatur virtus diuina. Superflue ergo sacerdos petit huiꝰ sacri perfectionē. cū dicit. quā oblationē tu deus in oibꝰ &c. ¶ Ꝫ. Sacrificiū no. le. multo est excellētius q̄ sacrificiū antiquoꝝ patrū. Inconueniēter ergo sacerdos petit ꝙ hoc sacrificium habeatur sicut sacrificium abel, abrahe et melchisedech. ¶ Ꝫ. Corpus christi. sicut non incepit esse in hoc sacro per locimutationem (vt supra dictum est) ita etiam nec esse desinit. Inconueniēter ergo sacerdos petit. iube hoc perferri per manus sancti angeli tui in sublime altare tuum.

Sed ꝫ Est. q̄ dī. de ꝑse. di. 1. Jacob⁹ frater dñi ꝺm carnē, et basilius cesariēsis epūs ediderūt ✠ misse celebrationē. Ex quoꝝ auctoritate ꝑz conuenienter singula circa ꝟ dici.

alia ✠ inscriptu ris addi derūt no bis.

Rñdeo Dōm. q̄ q̄: in hoc sacro totū mysteriū nre salutis cōprehendit. ideo pie ceteris sacris cū maiori solēnitate agitur. Et q̄ scriptū est eccle. 4. custodi pedē tuuz ingrediens domū dñi. 2 eccle. 18. ante orationē ꝑpara animam tuā. ideo ante celebrationē huius mysterij, primo quidē ꝓmittitur ꝑparatio quedā. ad digne agēda ea q̄ sequunt. Cui⁹ ꝑparatiōis prima pars est laus diuina. q̄ fit in introitu: ꝺm illud ps. sacrificiū laudis honorificabit me, et illic iter quo ostendam illi salutare dei. Et sumitur hoc vt plurimꝰ de psal. vel saltē cū psal. cātat: q̄ vt dio. dicit. 3. c. ecc. hierar. psalmi cōprehendūt per modum laudis. q̄d̄d in sacra scriptura ꝓtinetur. Scda pars continet cōmemorationē pīs miserie: dū misericordia petitur dño, Kyrie eleyson ter quidē ꝓ eo per sona patris. ter autē. ꝙ per sona filij cū dī. christe eleyson. et ter ꝓ eo ꝑsona ꝑsperi, cū subdit Kyrie eleyson: ꝺ triplicē miseriā. ignorantie, culpe et pene: vel ad significandū q̄ oēs ꝑsone sunt in se inuicē. Tertia aūt pars cōmemorat celestē gloriā. ad quā tendimus post ꝑsentē vitā et miseriam. dicēdo, gloria in excelsis deo: que cātatur in festis. in quibus cōmemoratur celestis gloria. intermittitur autē in officijs luctuosis. que ad cōmemorationē miserie pertinēt. Quarta aūt pars ptinet orationē quā sacerdos ꝙ populo facit. vt digni beāmur tātis mysterijs. ꝙ Scdo aūt ꝓmittitur instructio fidelis populi: q̄ hoc sacm est mysterium fidei: vt supra habitum est. Que quidem instructio dispositiue quidem fit per doctrinā ꝓphetarum et apostoloꝝ. que in ecclesia legitur per lectores et

Universidad de Deusto
Biblioteca

subdiacones. Post quam lectionem cantat a choro graduale, quod significat ꝓfectū vite: z alia, qđ significat ſpūales exultationes: vel tractus in officijs luctuoſis. q̄ ſignificat ſpūalē gemitum: hec enim ſequi debent in ppō p̄dicta doctrina. Perfecte autem ppō instruit p doctrinā chriſti in euangelio ꝑtentā, que a ſummis ministris legitur. ſ. a diaconib⁹. Et q̄ chriſto credim⁹ tanquam diuine veritati(ꝛ illud Jo. 8. Si veritatē dico vobis quare non creditis mihi?) lecto euangelio symbolū fidei cantatur. in quo ppō ostendit. ſe p fidē. chr. doctrie assentire. Cantatur aūt hoc symbolū in festis. de q̄bus fit aliq̄ mētio. in symbolo. ſicut in festis chriſti z bte ꝙgis z apostolorum (q̄ hanc fidē fundauerunt) z aliis hmōi. ¶ Sic igit ppō ꝑparato z instructo, consequenter accedit ad celebrationē z myſterij. qđ q̄dē z offert vt ſacrificium. z ꝓsecrat z sumit vt ſacrm. Uſi primo pagit oblatio: ſecundo ꝓsecratio māe oblate: z⁹ eiusdē ꝓceptio. F Circa oblationē z⁹ duo agunt. ſ. laus ppli in cantu offertorij: (per q̄ ſignificatur letitia offerentium) z oratio ſacerdotis. q̄ petit vt oblatio populi ſit deo accepta (vñ 2. 1. paralip. 29. dicit. Dauid ego in ſimplicitate cordis mei letus obtuli vniuerſa hec. z populum tuum q̄ hic reperi tuo eſt. vidi cū mgēti gaudio tibi offerre donaria) z poſtea orat dicens. dñe deus cuſtodi hāc volūtatem. F Deinde circa ꝓsecrationē. que ſupnāli ſtrute agit. ꝓmo excitatur ppō ad deuotionē in ꝑfatione. vñ z monet iurſum corda hīe ad dñm. Et iō finita ꝑfatione ppō deuote laudat diuinitatem chriſti. cū angelis dicens. ſanctus ſcūs. z humanitatem cum pueris dicēs. bñdict⁹ q̄ venit. Deinde ſacerdos ſecreto cōmemorat. primo q̄dē. p q̄b⁹ hoc ſacrificium offert. ſ. pro vſi ecclesia. z pro his q̄ in ſublimitate ſūt ꝓſtituti. 1. ti. 2. z ſpecialiter ſi dz. q̄ offerūt vel pro q̄b⁹ offert. Scdo commemorat ſanctos. quorum patrocinia imploratpro ꝑdicto. cum dicit. cōſecrantes z memoriam venerātes ꝛc. Tertio petitionē ꝓcludit cuz dicit. vt hec oblatio pro quibus offert ſalutaris. F Deinde accedit ad ipſaz ꝓsecrationē. in qua ꝓmo petit ꝓsecratiōis effectū. cū dicit. quā oblationem tu de⁹ ꝛc. Scdo ꝓsecrationē pagit p verba ſaluatoris. cum dicit. q̄ pridie ꝛc. Tertio excusat ꝓesumptionem p obedientiā ad mandatum chriſti. cū dicit. z memores. Quarto petit hoc ſacrificium pactū. eſſe deo acceptū. cū dicit. ſupra q̄. ꝓpitio ꝛc. Quinto petit huius ſacrificij z ſacramenti effectū. Primo q̄dem quātū ad ipſos ſumentes. cū dicit. ſupplices te rogamus. Secundo quātum ad mortuos. q̄ iam ſumere nō ꝑſit. cum dicit memento etc. dñe ꝛc. Tertio ſpāli quātū ad ipſos ſacerdotes offerentes. cū dicit. nobis quoq; pctōrib⁹ ꝛc. ¶ Deinde agitur de perceptione ſacri. z ꝓmo ꝑparat populus ad ꝓcipiendū. Primo quidem p oſonē cōem totī⁹ ppli (q̄ eſt oſo dñica. in qua petim⁹ panem quotidianū nobis dari) z etiaz primatā: quaz ſpāli ſacerdos pro populo offert. cuz dicit. libera nos q̄ſumus dñe ꝛc. Secundo ꝑparat ppō p pacē: que dat dicēdo. agnus dei. eſt enim hoc ſacramentum vnitatis z pacis: vt ſupra dictum eſt. In miſſis tamen defunctorum. in q̄bus ſacrificium offert. nō pro pace ꝓsentī. ſz pro requie mortuorum pax intermittit. F Deinde ſequit ꝓceptio ſacerdotis. p ipſius ꝓceptē ſacerdote. z poſtmodum alijs dāte: q̄ vt dio. dicit. 3. c. ec. hierar. ille q̄ alijs diuina tradit. ꝓmo dz ipſe perticipe eſſe. F Ultimo aūt tota miſſe celebratio in gratiarum actione terminat. ppō exultante pro ſumptione myſteriorū. q̄ ſignificat cantus poſt cōmunionem. z ſacerdote p orationes gras offerente. ſicut z xp̄o celebrata cena cū diſcipulis hymnum dixit: vt dī matt. 26.

Ad ꝓmū Ergo dñm. q̄ ꝓsecratio ſolis verbis chriſti cōficitur. Alia vero neceſſe eſt addere ad ꝓparationem populi ſumentis: ſicut deū eſt. ¶ Ad 2ᵐ dcm. q̄ ſicut dī Jo. vlt. multa ſunt a dño facta vel dicta. que euangeliſte non ſcripſerunt. Inter que fuit hoc. q̄ dñs in cena oculos leuauit in celum: q̄d tamē eccleſia ex traditione apl̄oꝝ habuit. Rōnabile enim videtur. vt qui in ſuſcitatione lazari (vt hī Jo. xi.) z in oratione quam pro diſcipulis fecit Jo. 17. oculos leuauit ad patrē in hunc facti inſtione multo magis hoc fecerit. tāḡ in re potiori. Quod aūt dī. māducate z comedite. nō dīct quātum ad ſenſum: hec multum refert quid dicat. ꝑſertim cū verba illa non ſint de forma. vt ſupra dcm eſt. Quod aūt addit oēs. intelligit in vobis euāgelij. ſed nō exprimat: q̄ ipſe dixerat Jo. 6. niſi māducaueritis carnem filij hoīs. nō hēbitis vitā i vobis. ¶ Ad 3ᵐ dcm. q̄d eucharistia eſt ſacramentum totius eccleſiaſtice vnitatis. Et iō ſpecialiter in hoc ſacro magis q̄ in alijs dz fieri mētio de oībus que pertinent ad ſalutē totī⁹ eccleſie. ¶ Ad 4.ᵐ dcm. q̄ inſtructio fidei eſt duplex. Una que fit nonter imbuēdis. ſ. catheczizmis. z talis inſtructio ſit p̄ baptiſmū. Alia aūt eſt inſtructio qua inſtruitur fidelis populus q̄ cōicat huic myſterio. z talis inſtructio fit in hoc ſacramento. Et tñ ab hac inſtructōe nō repelluntur ēt cathecumini z infideles. Uñ ꝛ de ꝙle. di. 1. Epūs nullūz prohibeat ingredi eccleſiā z audire verbum dei: ſiue gētil ſiue hereticum. ſiue iudeū vſq; ad miſſam cathecuminoꝝ. ibi ſz ꝛtinetur. inſtructio fidei. ¶ Ad quintum dcm. q̄ in hoc ſacro z maior devotio requiritur q̄m i alijs ſacris (pp hoc q̄ in hoc ſacro totus chriſtus ꝓtinetur) z ēt cōior. q̄a in hoc ſacro requirit devotio totius ppli. pro quo ſacrificiū offert. z nō ſolū papiēt. vt ſacrm. ſicut in alijs ſacramentis. Et iō vt cyprian. dicit ſacerdos ꝑfatiōe ꝑmissa. parat fratrū mētes. dicendo. ſursuz corda: vt dum rīdet plebs. habemus ad dñm. admoneatur nihil aliud ſe cōgitare debere. ¶ Ad 5ᵐ dcm. q̄ in hoc ſacro (ſicut deū eſt) ſumuntur ea q̄ ꝓtinent ad ppm. Quoz quedam chorus totaliter ꝓsequit: que ſcilicet toti ppō inſpirant. Quedā vero ppō ꝓsequit. ſacerdote inchoante. q̄ perſonam dei gerit: in ſignum q̄ talia peruenerunt ad populum ex reuelatione dīna: ſicut fides z gloria celestis. Et iō ſacerdos inchoat ſymbolum fidei. z gl̄ia in excelsis deo. F Quedam vō dīr per miniſtros: ſicut doctrina veteris z noui testamenti. in ſignū q̄ p miniſtros a deo miſſos. eſt doctrina hec populo annuntiata. F Quedā vō ſacerdos ſolus. p ſequitur: que. ſ. ad ꝓmū offīū ſacerdotis ꝓtinēt. vt. ſ. dona z preces offerat pro populo. ſicut dī heb. 5. In his tñ quedā dicit publice. ſ. que pertinent ad ſacerdotē z ad ppl̄z: ſicut ſunt oīones cōes. Quedam vero pertinent ad ſolū ſacerdotez: ſicut oblatio z ꝓsecratio. z iō que circa hec ſunt dicenda. occultē a ſacerdote dīr. In virtūz tamen excitat attentionē ppli. dicendo. dñs vobiſcum: z expectat aſſenſuz dicētis. amen. Et iō ēt in his que ſecrete dicuntur. publice ſmittit. dñs vobiſcum: z ſubūngit. p oīa ſecula ſeculorum. F Uel ſecrete aliq̄ facerdos dicit. in ſignū. q̄ circa chriſti paſſionē diſcipuli nō niſi occulte cōfitebant chriſtum. ¶ Ad ſeptimum dcm. q̄ efficacia verboz ſacrificuz ipeditī pōt per intentionem ſacerdotis. F Nec tñ eſt icōueniēs q̄ a deo petamus id quod certiſſime ſcimus ipm facturū: ſicut chriſtus Jo. 17. petit ſuā clarificationē. Nō tñ ꝛ ibi ſacerdos orat vt conſecratio impleat. ſed vt nobis fiat fructuoſa. Uñ ſignanter dicit: vt nobis corpus z ſanguis fiat. Et hoc ſignificant verba que ꝓmittit dicens. Hanc oblationē facere dignetis. bñdictā ſz aug. 1. per quam bñdicamur. ſ. p gr̄am: aſcriptā. 4. p quā in celo aſcribamur: ratam. ſ. per quā de vijcerib⁹ chriſti eſſe ceſſeamur: rōnabilem. ſ. p quam a beſtiali ſenſu exuamur: acceptabilē. vt q̄ nobis ipſis diſpliceamus. p hāc acceptabiles eius vnico filio ſimus. ¶ Ad octauum dcm. q̄ ꝛs hoc ſacrz ex ſetpſo ꝓferat olīb⁹ antiquis ſacrificijs: tñ ſatrificia antiquorum fuerunt deo acceptiſſima ex cor̄ deuotione. Petit ergo ſacerdos. vt ſic hoc ſacrificiū acceptetur deo ex deuotione offerentiū. ſicut illa accepta fuerunt deo. ¶ Ad nonum dcm. q̄ ſacerdos non petit nec ꝑ q̄ ſpēs ſacramentales deferant in celū. nec p corpus chriſti vez. q̄ ibi eſſe non deſinit. Sz petit hoc ꝑ corpe myſtico (q̄d. 1. h ſacrō ſignificatur) vt. ſ. oīones ſacerdotis z ppli. angelus aſſiſtens diuinis myſterijs. deo repreſentet: ſm illud apoc. 8. aſcēdit fumus incēſorum de oblationibus ſcōz de manu angeli. F Sublime aūt altare dei dicitur vel ipſa eccleſia triūphāns. in qua trāſferri petimus: vel ipſe deus cuius participationem petimus: de hoc enim altari dicitur exo. 20. non aſcendes ad altare meum per gradus. i. in firmitate gradus nō facies. F Uel p. angelum intelligitur ipſe chriſtus. q̄ eſt magni conſilij angelus: q̄ corpus ſuū myſticum. deo ꝓſentat. z eccleſie triūphāti. Et ꝓp hoc ēt mīa nominatur: q̄ p angelū ſacerdos ꝓces ad deū mittit. ſicut ꝓpria miſſa diaconus in feſtiuis diebus ppli. licentiat dicens. ite miſſa eſt. i. hoſtia ad deum per angelum: vt ſcz ſit deo accepta.

¶ Utrum ea que in celebratione huius ſacramēti agūtur. ſint conuenientia.

Arti. 5.

4. ſ. d. 12. i. exposi. Et opuſ. 65 c. 5. Et opuſ. 66. p. 10.

A Dquintū Sic proceditur. Uidetur q̄ ea que in celebratione huius ſacramēti agūtur. nō ſint conuenientia. Hoc enī facrz ad nouum teſtīm ꝓtinet: vt ex forma ipſius apparet. In nouo aūt teſtō non ſunt obſeruāde cerimonie ve. te. ad quas ꝓtinebat q̄ ſacerdos z miniſtri aqua lauabāt̄. q̄n accedebant ad offerendū: legitur enim exo. 30. lauabunt aaron z filij eius manus ſuas ac pedes. q̄n ingreſſuri ſūt tabernaculum teſtimonij. z q̄n acceſſuri ſunt ad altare. Non eſt ergo conueniēs. q̄ ſacerdos lauet manus ſuas inter miſſaꝝ ſolēnia.

¶ Ꝓ. Ibidē dñs mādauit q̄ aaron adoleret incēſum ſuaue fragrans ſuper altare. qđ erat ante ꝓpitiatoriuz. Quod etiā pertinebat ad cerimonias ve. te. Inconueniēter ergo in miſſa ſacerdos thurificatione vtit. ¶ Preterea. Ea q̄ in ſacris eccleſie aguntur nō ſunt iterāda. Inconueniēter igit ſacerdos multotiēs iterat cruciſignationes ſuper hoc ſacrm. ¶ Ꝓ. Apoſtolus dicit heb. 7. ſine vlla cōtradictione. qđ minus eſt. a maiori bñdicitur. Sed chriſtus q̄ eſt in hoc ſacro. poſt cōſecrationem eſt multo maior ſacerdote. Inconuenienter igitur ſacerdos poſt cōſecrationē. benedicit hoc ſacramētū cruciſignādo. ¶ Ꝓ. In ſacro eccleſie nihil debet fieri qđ ridiculoſum videatur. Uidetur aūt ridiculoſum geſticulationes facere. ad quas pertinere videtur. q̄ ſacerdos q̄nq; brachia extēdit. manus iungit. digitos complicat. z ſeipſum inclinat✠. Ergo hoc nō dz fieri in hoc ſacro. ¶ Ꝓ. Ridiculoſum enā videt. q̄ ſacerdos multotiēs ſe ad populū vertit. z multotiēs populū ſalutet. Nō ergo debēt hec fieri in celebratione huius ſacri.

¶ Ꝓ. Apls. 1. cor. 1. pro inconuenienti hz. q̄ chriſtus diuisus ſit. Sz poſt cōſecrationē chriſtus eſt in hoc ſacramento. inconueniēter ergo hoſtia frāgit a ſacerdote. ¶ Ꝓ. Ea q̄ in hoc ſacro agūtur paſſionē chriſti repſitant. Sz in paſſione chriſti corpus fuit diuiſum in locis q̄nq; vulnerū. Ergo corpus chriſti in q̄nq; partes frangi deberet magis q̄ in tres. ¶ Ꝓ. Totū corpus chriſti in hoc ſacro ſeorſum cōſecrat reſeruantur. z non ſtatim ſumuntur. ¶ Ꝓ. Sacerdos pluraliter loquitur audiētibus. cū dicit. dñs vobiſcū. z gratias agamus. Sed inconueniēs videtur pluraliter loqui vni ſoli. z maxime minori. Ergo inconueniens videtur. q̄ ſacerdos vno tā tum miniſtro ꝑſite celebret miſſam. Sic igitur videtur q̄ inconueniēter aliqua agantur in celebratione huius ſacramenti.

Sed in cōtrū Eſt eccleſie cōſuetudo. Que errare nō pōt: utpote ſpiritu ſancto inſtructa.

Reſpondeo dicēdū. q̄ (ſicut ſupra dictum eſt) in ſacris duplex aliq̄d ſignificatur. ſ. res bis. z factis. ad hoc q̄ ſit perfectio: ſignificatio. Significantur aūt verbis in celebratione huius ſacramenti. q̄dā pertinēcia ad paſſionē chriſti. que repſitatur in hoc ſacramento: vel etiā ad corpus myſticū. qđ ſignificatur in hoc ſacramento. z quedam pertinēcia ad vſum huius ſacramenti. qui debet eſſe cum deuotione z reuerentia. Et ideo in celebratione huius myſterij quedam aguntur ad repſentandam paſſionem chriſti. vel etiam diſpoſitionē corporis myſtici: z q̄dam agūtur pertinēcia ad deuotionem z reuerētiam huius ſacramenti.

Ad ꝓmū Ergo dñm. q̄ ablutio manuz ſit in celebratione miſſe. ꝓpter reuerentiā huius ſacramēti. Et hoc duplr. Primo q̄dē: ne aliqua ꝓtiola tractare nō cōſueti nus. niſi manibus ablutis. vñ indecens videt. q̄ ad tāctum ſacramētū aliq̄s accedat manibus etiā corporaliter inq̄natis. ¶ Secūdo ꝓpter ſignificationē: q̄ vt dio. dicit. 3. c. eccl̄ hierar. extremita tū ablutio. ſignificat emūdatiōnē etiā a minimis peccatis: ſm illud Jo. 13. q̄ lot⁹ eſt. nō indiget niſi vt pedes lauet. Et talis emūdatio requitur ab eo qui accedit ad hoc ſacrm. Quod etiā ſignificatur per confeſſionē. que fit ante introitū miſſe. Et hoc idem ſignificabat ablutio ſacerdotū in veteri lege: vt ibidē dionys. dicit.

¶ Nec tñ eccleſia hoc ſeruat ranq̄ cerimoniale veteris legis ꝓceptū. ſed quaſi ab eccleſia inſtitutū. ſicut q̄dā ſm ſe cōuenies. Et ideo non eodē modo obſeruatur ſicut tūc ꝓtermittitur enim pedū ablutio. z ſeruatur ablutio manuū q̄ pōt fieri magis in ꝓptu. z que ſufficit ✠ ad ſignificandā ꝓfectā mūdatione. Cū enim manus ſint organū organoꝝ (vt dicitur tertio de aīa) ola opa attribuunt manibus: vnde in ꝑſal. 25. lauabo inter innocētes manus meas. ¶ Ad ſm dicēdū. q̄ etiā thurificatione nō vtimur q̄ſi ceremoniali ꝓcepto legis. ſed ſicut eccleſie ſtatuto. Uſi nō eodē mō utimur. ſicut in lege veteri erat ſtatutū. ¶ Pertinet aūt ad duo. primo q̄dē ad reuerētiā huius ſacramēti: vt. ſ. per bonū odorē poſſet. ꝓpellaſ liquid corporaliter prauū odoris in loco fuerit. q̄d poſſet. ꝓuocare horroꝛē. ¶ Scdo pertinet ad repſentandū effectū gratie qua ſicut bono odore chriſtus plenus fuit (ſm illud geſi. 27. ecce odor filij mei. ſicut odor agri pleni) z a chriſto deriuatur ad fideles officio miniſtroū: ſm illud. 2. cor. 2. odorem notitie ſue ꝑgit per nos in oī loco. Et ideo ordinē thurificato altari. per quod chriſtus deſignat. thurificanḋ oēs per ordinem. ¶ Ad tertiū dicēdum. q̄ ſacerdos in celebratione miſſe vtit cruciſignatione. ad exprimendā paſſionē chriſti: que ad crucem eſt terminata. ¶ Eſt aūt paſſio chriſti q̄buſdā quaſi gradibus peracta. Hā primo fuit chriſti traditio. q̄ facta eſt a deo. iuda z iudeis: q̄d ſignificat trina cruciſignatio. ſuper illa verba. hec dona. hec munera. hec ſancta ſacrificia illibata. ¶ Scdo fuit chriſti vēditio. Eſt aūt vēditus ſacerdotibus ſcribis z phariſeis. Ad qđ ſignificandū fit ēterū trina cruciſignatio ſuper illa verba. benedicerā. aſcriptā. ratam. Uel ad oſidēdū ꝓtiū vēditionis. ſcz triginta denarios. Additur autē z duplex ſuper illa verba. vt nobis corpus z ſanguis ꝛc. ad deſignandā perſonā iude vēditoris z chriſti vēditi. ¶ Tertio autem fuit ꝑſignatio paſſionis chriſti facta in cena. Ad qđ deſignandū fiunt tertio due cruces. vna in cōſecratione corporis. alia in cōſecratione ſanguinis. Ubi vtrobiq; dicitur. benedicat. ¶ Quarto aūt fuit ipſa paſſio chriſti. Unde ad repliēndū q̄nq; plagas chriſti. fit quarto q̄nuplex cruciſignatio ſuper illa verba. hoſtiā puram. hoſtiā ſanctā. hoſtiā immaculatā. panē ſanctū vite eterne. et calicē ſalutis perpetue. ¶ Quinto repſitatur extenſio corporis z effuſio ſanguinis. z fructus paſſionis per trinam cruciſignationē. que fit ſuper illis verbis. corpus z ſanguiné ſumpſerimus. oī benedictione ꝛc. ¶ Sexto repſentat triplex oratio quam fecit in cruce. Una pro perſecutoribus. cū dixit. pater ignoſce illis. Secūda ꝓ liberatione a morte. cū dixit deus meus deus meus. vt q̄d dereliqſti me. Tertia permet ad adeptionē gloriē. cum dixit. pater in manus tuas cōmēdo ſpīm meū. Et ad hoc ſignificandū fit trina cruciſignatio ſuper illa verba. ſanctificas. viuificas. benedicis ꝛc. ¶ Septimo repſitant tres hore q̄bus pepēdit in cruce ſcz a ſexta vſq; ad horā nonā. Et ad hoc ſignificandū fit ēterū trina cruciſignatio ad illa verba per ipſum. z cū ipſo. z in ipſo.

¶ Octauo aūt repſentatur ſeparatio aie a corpore p duas cruces ſubſequenter extra calicē factas. ¶ Nono aūt repſitat reſurrectio tertia die facta. per tres cruces q̄ fiūt ad illa verba. pax domini ſit ſemper vobiſcū. ¶ Pōt aūt breuius dici. q̄ cōſecrato humus ſacramēti. z acceptatio huius ſacrificij. z fructus ipſius ꝓceditex virtute crucis chriſti. Et ideo vbiq; fit mentio de aliquo horū. ſacerdos cruciſignatione vtit. ¶ Ad quartū dicēdū. q̄ ſacerdos poſt cōſecrationē non vtitur cruciſignatione ad benedicēdū z conſecrandū. ſz ſolū ad cēmorandā virtutē crucis z mōdū paſſionis chriſti. vt ex dictis patet. ¶ Ad quintū dicēdū. q̄ ea q̄ ſacerdos in miſſa facit. nō ſunt ridiculoſe geſticulationes: ſunt enim ad aliq̄d repſentandū. Nō enim ſacerdos brachia extēdit poſt cōſecrationē. ſignificat extēſionē brachioꝝ chriſti in cruce. Leuat etiā manus oīando. ad deſignandū q̄ oratio eius dirigitur ꝓ populo ad deū: ſm illud treū. 3 leuemus corda noſtra cuz manibus ad dīm in celos. z exo. 17. 02. q̄ cū leuaret moyſes manus. vincebat iſrael. Quod aūt manus inter dū iungit. z ſe inclinat. eſt ſuppliciter z humiliter oātis: z deſignat humilitatē z obedientiā chriſti ex qua paſſus eſt. ¶ Digitos aūt iungit poſt cōſecrationē. ſ. policē cum indice. quibus corpus chriſti cōſecratum teri gerat: vt ſiqua particula digitis adheſerit. non diſpergatur. qđ ꝓtinet ad reuerētiam ſacramenti. ¶ Ad ſextum dicendū. q̄ quinquies ſe ſacerdos vertit ad populū. ad ſignificandū q̄ dominus die reſurrectionis quinquies ſe manifeſtauit: vt ſupra dictū eſt in tractatu de reſurrectione chriſti. Saluitat autem ſepties populū ſcilicet quinq; vicibus q̄bus ſe cōuertit ad populū: z bis q̄n ſe nō cōuertit (ſ. cū ante ꝑfationē dicit. dñs vobiſcū. z cum dicit. pax dñi ſit ſemper vobiſcū) ad deſignādū ſeptiformē gratiā ſpīritus ſancti. Ep̄s aūt celebrās in feſtis. in prima ſalutatione dicit. pax vobis: q̄d poſt reſurrectionē diſcipulis dixit dīs: cuius perſonā repreſentat precipue epūs. ¶ Ad ſeptimū dicēdū. q̄ fractio hoſtie tria ſignificat. Primo q̄dē ipſam diuiſionē corporis chriſti. que facta eſt in paſſione. Secūdo diſtinctionem corporis myſtici: ſm diuerſos ſtatus. Tertio diſtributionē gratiarū. precēdentium ex paſſione chriſti: vt dionys. dicit. 3. c. eccl̄. hierar. Unde talis factio nō inducit diuiſionē. ¶ Ad octauū dicēdū. q̄ ſicut legit⁹ papa dicit (z habetur de conſec. di. 2.) triforme eſt corpus dñi. Paros oblata ✠ in calicē miſſa. corpus chriſti quod iam reſurrexit. monſtrat. ſ. ipſum chriſtum. z beatā virginem. vel ſiqui alij ſancti cum corpoibus iam ſunt in gloria. Paros comeſta. ambulans adhuc ſuper terram: quia ſcilicet viuentes in terra. ſacramento vtunt ✠ z paſſionibus cōterunt. ſicut z panis comeſtus conteritur dentibus. Paros in altari vſq; ad finem miſſe remanens. corpus in ſepulchro: quia vſq; in finem ſeculi. corpora ſanctorū in ſepulchris

Alia ✠ ſ. ſacrat.

Alias ✠ q̄ mia ſola ſufficit.

Alias ✠ oblata.

Alias ✠ vtiunt.

Universidad de Deusto
Biblioteca

erunt: quoꝝ tñ aie sunt vel in purgatorio vel in celo. ℣ hoc tñ ritus nō seruat̄ m̄ō: vt. l. vna pars seruet vsq; in finē misse. pp̄ periculum. Manet tñ eadē significatio partiū. Quā quidā metice expresserūt dicētes, Hostia diuidit in partes, iuncta beatos. Plene, sicca notat viuos, seruata sepultos. ℣ Quidā rñdēt, q̄ paro in calicē missa, significat eos q̄ viuūt in hoc mūdo: pos aūt extra calicē seruata significat plene btōs. s. ḡtiā ad aiam ꝛ corp⁹ paros aūt comesta, significat ceteros. ¶ Ad nonū dōz, q̄ p calicē duo pñt significari. Vno mō ipm passio xpi, que repsitat in hoc sacrō. Et sm hoc p parte in calicē missa, significāt illi qui adhuc sunt participes passionū xpi. ℣ Alio mō pōt significari fructus btā: q̄ ēt in hoc sacrō pficiunt. Et tō illi quoꝝ corpora tā sunt in plena diuturnitate, significant p partē in calicē missā. ℣ Et est notandū, q̄ paros in calicē missa, nō dz ppō dari in suppleméum cōionis: q̄ panē intinctū nō poterit xpōs nisi tunc pditoꝝ. ¶ Ad decimum dōm. q̄ vinū rōne sue humiditat̄ ē ablutiuū. Et tō sumit post sumptionem huius sacrī. ad abluendū os, ne aliq̄ remaneant, q̄ pertinet ad reuerētiam sacrī. Vñ extra de celebratione missarū, ca. ex parte. Sem̄ p sacerdos vino os perfundere debet, postq̄ totū percepit eucharistie sacrām. nisi cū eodē die aliā missam debuerit celebrare, ne si forte vinū per fusionis acciperet, celebrationem aliam impediret. Et eadē rōne perfundit vino digitos, quib⁹ corpus xpi tetigerat. ¶ Ad vndecimū dōm est. q̄ veritas ḡtiā ad aliquā⁹ dz rñdere figure: q̄. l. nō dz paros hostie cōsecrate, de qua sacerdos ꝛ ministri vel etiā ppl's cōicat, in crastinum reseruari. Vñ vt habet de cōse. dist. 2. clemens papa statuit, q̄ tanta holocausta in altari offerant, quanta ppl's sufficere debeant. q̄ si remanserint, in crastinū nō reseruētur sed cū timore ꝛ tremore clerici⁹ diligētia cōsumant. Quia tñ ḥ sacrām quotidie sumendū ē st (nō aūt agnus paschalis quotidie sumebat) ideo opz alias hostias cōsecratas pro infirmis cōservare. Unde in eadē dī. legitur, Presbyter eucharistiam semp habeat paratam: vt q̄s quis infirmatus fuerit: statim eū cōicet, ne sine cōne moriatur.

¶ Ad duodecimū dōm, q̄ in solēni celebratiōe misse, plures debent adesse. Vñ si forte papa dicit, vt habetur de conse. dist. 1. Hoc quoq; statutū est, vt nullus presbyter extra missarū solemnia celebrare presumat, nisi duob⁹ vel tribus, subiq; fidelib⁹, qbe tertius habeatur: q̄ cū pluraliter ab eo dī, diss vobiscū, ꝛ illud in secretis, orate pro me, apertissimo cōsentit vt ipsius fidelium salutationi. Vñ ꝛ ad ma tozē solēnitatē, ibidē statutū legit, q̄ epō cum pluribus, missarū solemnia peragat. ℣ In missis tñ priuatis sufficit vnū habere ministrū, qui gerit personaz totius populi cathol'ci: ex cuius persona sacerdos pluraliter respondet.

¶ Utrum possit sufficienter occurri defectibus circa celebrationem huius sacrām̄ti occurrētibus, statuta ecclesie obseruādo.

4. dist. 13. ḥ̄ expo.

Articulus Secundus.

Ad secūdū Sic, p̄cedit. Vñ q̄ non possit sufficienter occurri defectib⁹, q̄ circa celebrationē huius sacrī occurrūt statuta ecclesie obseruādo. Contingit enim quādoq; q̄ sacerdos, ante consecrationem vel post, moritur, vel alienat̄, vel aliqua alia infirmitate impeditur, ne sacramentum sumere possit, ꝛ missam perficere. Ergo videtur q̄ non possit ripleri statutum ecclesie, quo precipitur q̄ sacerdos consecrans, sub sacrificio communicet. ¶ Preterea. Contingit quandoq; q̄ sacerdos ante cōsecrationē vel post, recolit se aliquid comedisse vel bibisse vel etiā alicui pcō mortali subiacere, vel etiā excōicationi, cuius pius memoriam nō habebat. Necesse est ergo, q̄ ille qui est in tali articulo cōstitutus, peccet mortal'r, cōtra statutū ecclie faciēs, siue sumat, siue nō sumat. ℣ Cōtingit q̄q;, q̄ in calicē musca vel aranea, vel aliq̄ alal venenosum cadit post cōsecrationē, vel etiam cognoscit sacerdos calici venenū esse immissum ab aliquo maleuolo causa occidēdi ipsum. In quo casu si sumat, videt mortal'r peccare, se occidēdo vel deum tentādo, sil'r si nō sumat peccat, cōtra statutū ecclesie faciens. Ergo videt esse ppl'exus, ꝛ subtectus necessitati peccandi, q̄d est inconueniens. ¶ Preterea. Cōtingit q̄q;, q̄ per negligentiam ministri, aut aqua nō ponitur in calice, aut etiā nec vinū, ꝛ hoc sacerdos aduertit. Ergo in hoc ēt casu videt esse ppl'exus, siue sumat corpus sine sanguine (quasi imperfectum faciēs sacramentū?) siue nō sumat nec corpus nec sanguinem. ¶ Preterea. Contingit quandoq;, q̄ sacerdos nō recolit se dixisse verba consecrationis, vel etiam alia que in celebratione huius sacramenti dicuntur. Uidetur ergo peccare in hoc casu, siue reiteret verba super eandem materiam, que forte ḥ̄ dixerat, siue vtatur pane ꝛ vino non consecratis quasi consecratis. ¶ Preterea. Contingit quandoq; pp̄ frigus, q̄ sacerdoti dilabit hostia in calicē, siue ante fractionē siue post. In hoc ē ria sacrī pnle: ex qua cū forma cōstituit sacrām. an. s. ḥ sacrām habeat materiā ex qua cōstituit. Et monet hoc dubiū pp sco. in. 4. di. 16. q. 1. dicēs, tm ḥui⁹ sacrī nullū gtem esse actū penitētie: sed sacrām̄tum hoc essentialr cōsistere in absolutione: ita q̄ sm eum sacrām̄tū pnie non cōstituit ex materia ꝛ forma ℣ cōem doctrinā in pnia di. 4. sent. imo ℣ doctrinā sacri cōcilii sub ēgenio. 4. vbi dicit q̄ oia sacra cōstant ex reb⁹ tanḡ mā. ℣ verbis tanḡ forma: ꝛ spāliter de sacro pnie dz eadem ḡsit mā sunt actus penitentis.

¶ Hec rō sco. valet s. q̄z nullus act⁹ penitentis est aliquid sn̄le sacerdotio: qm̄ suppenit ḥ rō sacrī hoc cōsistere cēsentiter in sola absolutione. ¶ Quocirca se quēdo ꝛ cōem ꝛ sacri cōcilij doctrinā, dicendū est sacrām pe nitētie cōstare ex ℣bis absolutionis vt forma: ꝛ actu seu actibus penitētis vt suā proxima. Nec alia quereda ēt de hoc ratio nisi authoritas vtraq; iam adducta ꝛ cōsonātia: q̄z sex cōsonant conditiones sacrī huic toti constituto ex actu penitentis ꝛ absolutione ꝛ in significādo ꝛ in causando: ꝛ in passiua institōne diuina.

¶ Sēm est circa rē huius sacrī, que. s. ē ꝛ res ꝛ sacrām. an. s. sit interior pnia: an ornatus aliquis. Et quoniam magna vr altercatio de ornatu nec intentionis mee est scribere ad. Idcirco dicendū aliꝰ: dimissa vnicuiq; phabilitate sue opinionis: dicam ad sm̄ antoꝛes ꝛ rōnem rectā videt sentiendum. ¶ De sacramentis nil aliud sentiendum est nisi quod accepimus: ex acceptis autem tam ex parte causalitatis attribute sacramento ḥ ex pte rei et sacramenti: ḥ etiā ex parte subiecti dispo nendi ad gratiam: vt timū sacramenti effectum: nec necessario nec probabiliter ornat⁹ ponitur. Nam causalitas sacramenti sufficienter saluatur respectu gratie: etiam si nihil aliud causaret: res vero ꝛ sacramentum sufficienter saluatur hic per interiorem penitentiam. ¶ Dispositio autem ad gratiam (que tamen tantum pondus habet a ponentibus ornatum) tripliciter monstratur aliena ab ornatu. Primo ex parte gratie: quoniam gratia non est talis forma in anima: vt egeat alia forma predisponente ad ipsam. Fallax siquidē imago. Secundo ex parte dispositionis: debet pius ornari. Nullam siquidem talem dispositionem gratia exigit: vt patet in infantibus baptizatis: quibus infundit gratia absq; aliqua alia forma predisponente. Necobstat charactes: quoniam vt ex supradictis patet: character non ponitur vt dispositio ad gratiam: quod ejus subiectum quod est intellectus tantum: vt de se patet. Secundo ex parte adultorum: quibus tantum confertur sacramentum penitentie. Nam in adultis dispositio ad gratiā est propinqua actus ipsius adulti: iuxta illud qui creauit te sine te: non saluabit te sine te: iuxta supradicta in secundo li. de iustificatione impij. Tertio de parte penitentis: penitens enim apponere dz. Iter ū cōseranda simul cū sanguine. Qō tō dico: q̄ si diceret sola ℣ba cōsecrationis sanguinis, nō seruarēt debit⁹ ordo cōsecrādi: ꝛ sicut ēt in predicto. c. toleranti cōcilij, pfecta videri nō pōt sacrificia, nisi pcō ordine cōpleant. Si tō inciperet a cōsecratione sanguinis, ꝛ repeteret oia ℣ba ꝛ sia, nō cōpeteret nisi adesset hostia cōsecrata: cū ūverbis illis occurrāt quedā vba ꝛ fieda non solum circa sanguinē, sed ēt circa corpus. Et dz in fine iterū sumere hostiā cōsecratā ꝛ sanguinē, nō obstāte ēt si patus sumpserit aquā que erat in calice: q̄ ceptū de pfectiōe sacrī maioris ē pōderis q̄ pceptū q̄ hac sacrām a ieiunis sumat: vt. s. dcīm ē. ¶ Ad 5m dōm, q̄ ḥ sacerdos non recolat se dixisse aliq̄ eoꝝ q̄ dicere debuit, nō tñ dz ex hoc mēte ptubari: tion. n. q̄ multa dicit, recolit eoꝝ q̄ dixit: nisi forte aliquis in vbo ap̄hēderit sub rōne ℣ boni: sic. n. aliq̄d efficit memorabile. Vñ si aliquis attēte cogiter illud q̄d dicit, nō tñ cogitet se dicere illud, nō multū postea recolit se dixisse. Sic. n. fit aliq̄d oīm memorie. inq̄bus accipit sub rōne pteriti: sīlē dz in ll. de memoria. ℣ Si tñ sacerdos probabiliter cōster se aliq̄ omisisse: sīlē nō sunt de necessitate sacrī, non existimo q̄ pp ḥ debat resumere, immutādo ordinē sacrificij: sī dz vlterius pceder. Si ḥo certificet se omisisse aliq̄d eoꝝ q̄ sūt de necessitate sacrī. s. formas cōsecratiōis: cū hostia cōsecratiōis sit de necessitate sacrī, sīlē ꝛ mā: idez vī faciendū q̄ dcīm ē in defectu mā: vt. s. resumat a hostia cōsecratiōis, ꝛ cetera p ordinez reiteret enī. ne mutet ordo sacrificij. ¶ Ad 6m dōm, q̄ fractio hostie cōsecrate, ꝛ q̄ vna sola ps mittat̄ i calicē, respicit corp⁹ mysticū, sīlē admixtio aq̄, sīgt pplm. Et tō hoīes ptermittio si facit ipsectiōez sacrificij: vt pp ḥ sit neēe aliq̄d reiterare circa celebrationē huius sacrī.

¶ Ad 7. dōm, q̄ (sicut legit de conse. dist. 2. ex decreto pī pape) si p negligentiā aliquid de sangule stillauerit in tabulā terre adheret, lingua lambet̄, ꝛ tabula radet̄. Si ḥo nō fuerit tabula, terra radet̄, ꝛ igni consumet̄, ꝛ cinis ītra altare ḍdet: ꝛ sacerdos q̄dragīta dieb⁹ penitet. Si āt sup altare stillauerit calix, forbeat miser stillā: ꝛ trib⁹ dieb⁹ penitet. Si sup linthea: altaris, ꝛ ad aliud stilla p uenerit. decē dieb⁹ penitet. Si vsq; ad terti, nouē dieb⁹ penitet. Si vsq; ad 4m, vigi ti dieb⁹ penitet: ꝛ liteamia q̄ stilla tetigerit trib⁹ vicib⁹ lauet minister calice subt⁹ posi tet: ꝛ aq̄ ablutōis sumat, ꝛ iuxta altare recondatur. Posset ētiā sumi in potū a ministro, nisi pp abominationē dimitteret. Quidā aūt vl terī⁹ ptē illā linteaminū incidūt ꝛ cōburunt:

Questionis LXXXIIII. Articulus I. 174

¶ Tractatus de penitētia. ℚ. 84.

In primis duob⁹ ar. tria dicenda occurrūt. Primū de materia sacrī pnie: ex qua cū forma cōstituit sacrām. an. s. ḥ sacrām habeat materiā ex qua cōstituat. Et monet hoc dubiū pp sco. in. 4. di. 16. q. 1. dicēs, tm ḥui⁹ sacrī nullū gtem esse actū penitētie: sed sacrām̄tum hoc essentialr cōsistere in absolutione: ita q̄ sm eum sacrām̄tū pnie non cōstituit ex materia ꝛ forma ℣ cōem doctrinā in pnia di. 4. sent. imo ℣ doctrinā sacri cōcilii sub ēgenio. 4. vbi dicit q̄ oia sacra cōstant ex reb⁹ tanḡ mā. ℣ verbis tanḡ forma: ꝛ spāliter de sacro pnie dz eadem ḡsit mā sunt actus penitentis.

¶ Hec rō sco. valet s. q̄z nullus act⁹ penitentis est aliquid sn̄le sacerdotio: qm̄ suppenit ḥ rō sacrī hoc cōsistere cēsentiter in sola absolutione. ¶ Quocirca se quēdo ꝛ cōem ꝛ sacri cōcilij doctrinā, dicendū est sacrām pe nitētie cōstare ex ℣bis absolutionis vt forma: ꝛ actu seu actibus penitētis vt suā proxima. Nec alia quereda ēt de hoc ratio nisi authoritas vtraq; iam adducta ꝛ cōsonātia: q̄z sex cōsonant conditiones sacrī huic toti constituto ex actu penitentis ꝛ absolutione ꝛ in significādo ꝛ in causando: ꝛ in passiua institōne diuina.

¶ Sēm est circa rē huius sacrī, que. s. ē ꝛ res ꝛ sacrām. an. s. sit interior pnia: an ornatus aliquis. Et quoniam magna vr altercatio de ornatu nec intentionis mee est scribere ad. Idcirco dicendū aliꝰ: dimissa vnicuiq; phabilitate sue opinionis: dicam ad sm̄ antoꝛes ꝛ rōnem rectā videt sentiendum. ¶ De sacramentis nil aliud sentiendum est nisi quod accepimus: ex acceptis autem tam ex parte causalitatis attribute sacramento ḥ ex pte rei et sacramenti: ḥ etiā ex parte subiecti dispo nendi ad gratiam: vt timū sacramenti effectum: nec necessario nec probabiliter ornat⁹ ponitur. Nam causalitas sacramenti sufficienter saluatur respectu gratie: etiam si nihil aliud causaret: res vero ꝛ sacramentum sufficienter saluatur hic per interiorem penitentiam. ¶ Dispositio autem ad gratiam (que tamen tantum pondus habet a ponentibus ornatum) tripliciter monstratur aliena ab ornatu. Primo ex parte gratie: quoniam gratia non est talis forma in anima: vt egeat alia forma predisponente ad ipsam. Fallax siquidē imago. Secundo ex parte dispositionis: debet pius ornari. Nullam siquidem talem dispositionem gratia exigit: vt patet in infantibus baptizatis: quibus infundit gratia absq; aliqua alia forma predisponente. Necobstat charactes: quoniam vt ex supradictis patet: character non ponitur vt dispositio ad gratiam: quod ejus subiectum quod est intellectus tantum: vt de se patet. Secundo ex parte adultorum: quibus tantum confertur sacramentum penitentie. Nam in adultis dispositio ad gratiā est propinqua actus ipsius adulti: iuxta illud qui creauit te sine te: non saluabit te sine te: iuxta supradicta in secundo li. de iustificatione impij. Tertio de parte penitentis: penitens enim apponere dz. Iter ū cōseranda simul cū sanguine. Qō tō dico: q̄ si diceret sola ℣ba cōsecrationis sanguinis, nō seruarēt debit⁹ ordo cōsecrādi: ꝛ sicut ēt in predicto. c. toleranti cōcilij, pfecta videri nō pōt sacrificia, nisi pcō ordine cōpleant. Si tō inciperet a cōsecratione sanguinis, ꝛ repeteret oia ℣ba ꝛ sia, nō cōpeteret nisi adesset hostia cōsecrata: cū ūverbis illis occurrāt quedā vba ꝛ fieda non solum circa sanguinē, sed ēt circa corpus. Et dz in fine iterū sumere hostiā cōsecratā ꝛ sanguinē, nō obstāte ēt si patus sumpserit aquā que erat in calice: q̄ ceptū de pfectiōe sacrī maioris ē pōderis q̄ pceptū q̄ hac sacrām a ieiunis sumat: vt. s. dcīm ē. ¶ Ad 5m dōm, q̄ ḥ sacerdos non recolat se dixisse aliq̄ eoꝝ q̄ dicere debuit, nō tñ dz ex hoc mēte ptubari: tion. n. q̄ multa dicit, recolit eoꝝ q̄ dixit: nisi forte aliquis in vbo ap̄hēderit sub rōne ℣ boni: sic. n. aliq̄d efficit memorabile. Vñ si aliquis attēte cogiter illud q̄d dicit, nō tñ cogitet se dicere illud, nō multū postea recolit se dixisse. Sic. n. fit aliq̄d oīm memorie. inq̄bus accipit sub rōne pteriti: sīlē dz in ll. de memoria. ℣ Si tñ sacerdos probabiliter cōster se aliq̄ omisisse: sīlē nō sunt de necessitate sacrī, non existimo q̄ pp ḥ debat resumere, immutādo ordinē sacrificij: sī dz vlterius pceder. Si ḥo certificet se omisisse aliq̄d eoꝝ q̄ sūt de necessitate sacrī. s. formas cōsecratiōis: cū hostia cōsecratiōis sit de necessitate sacrī, sīlē ꝛ mā: idez vī faciendū q̄ dcīm ē in defectu mā: vt. s. resumat a hostia cōsecratiōis, ꝛ cetera p ordinez reiteret enī. ne mutet ordo sacrificij. ¶ Ad 6m dōm, q̄ fractio hostie cōsecrate, ꝛ q̄ vna sola ps mittat̄ i calicē, respicit corp⁹ mysticū, sīlē admixtio aq̄, sīgt pplm. Et tō hoīes ptermittio si facit ipsectiōez sacrificij: vt pp ḥ sit neēe aliq̄d reiterare circa celebrationē huius sacrī.

¶ Ad. 7. dōm, q̄ (sicut legit de conse. dist. 2. ex decreto pī pape) si p negligentiā aliquid de sangule stillauerit in tabulā terre adheret, lingua lambet̄, ꝛ tabula radet̄. Si ḥo nō fuerit tabula, terra radet̄, ꝛ igni consumet̄, ꝛ cinis ītra altare ḍdet: ꝛ sacerdos q̄dragīta dieb⁹ penitet. Si āt sup altare stillauerit calix, forbeat miser stillā: ꝛ trib⁹ dieb⁹ penitet. Si sup linthea: altaris, ꝛ ad aliud stilla p uenerit. decē dieb⁹ penitet. Si vsq; ad terti, nouē dieb⁹ penitet. Si vsq; ad 4m, vigi ti dieb⁹ penitet: ꝛ liteamia q̄ stilla tetigerit trib⁹ vicib⁹ lauet minister calice subt⁹ posi tet: ꝛ aq̄ ablutōis sumat, ꝛ iuxta altare recondatur. Posset ētiā sumi in potū a ministro, nisi pp abominationē dimitteret. Quidā aūt vl terī⁹ ptē illā linteaminū incidūt ꝛ cōburunt:

Articulus I.

Ad primū Sic p̄cedit. Uī q̄ pnia non sit sacrām. Dic, cīs dicit ꝛ hf in decre. 1. q. 1. Sacra sunt baptismus, chrisma, corp⁹ ꝛ sanguis christi: que ob id sacra dicunḳ, q̄ sub tegumento corporalis rez diuina virtus secretius operatur salutem. Dz hoc nō contingit in pnia: q̄ non adhibentur aliqne corporales res. sub quib⁹ pnia virt⁹ operatur salutē. Ergo pnia no ē sacrām. ¶ P̄. Sacra eccle a ministris christi exhibēt. Sm illō 1. cor. 4. sic

Alio. Sa crificiū.

4. dist. 14 q. 1. ar. 1. q. 1. Et dist. 2. q. 1. ar. 3. q. 2 col.

Alio. Sacrificiū.

Onsequenter Considerādum est de sacro pnie. Circa q̄ p̄mo cōsiderā dum est de ipa pnia, secundo, de effectu ipsi⁹, tertio de partibus eius. 4° de susciptentibus hoc sacrām. quinto de pāte ministroꝝ que ad claues ptinet. sexto de solemnitate hui⁹ sacrī. ¶ Circa p̄mū duo cōsiderāda sunt. p̄mo de pnia sm q̄ est virt⁹.

¶ Circa p̄mū querunt 10. P̄mo vtr̄ pnia sit sacrām. Secūdo de ,ppia mā ei⁹. tertio de forma ipsi⁹. quarto vtrū impō man⁹ requirat ad hoc sacrām. quinto vtrū ḥ sacrām sit de necessitate salutis. sexto de ordine ei⁹ ad alia sacra. septimo de institōne ei⁹. octauo de duratiōe ipsi⁹. nono de ptinuitate ei⁹. 10. vtrū possit iterari.

¶ Utrum penitentia sit sacrām. Arti. 1.

Ad primū Sic p̄cedit ur. Uī q̄ pnia non sit sacrām. Dic, cīs dicit ꝛ hf in decre. 1. q. 1. Sacra sunt baptismus, chrisma, corp⁹ ꝛ sanguis christi: que ob id sacra dicunḳ, q̄ sub tegumento corporalis rez diuina virtus secretius operatur salutem. Dz hoc nō contingit in pnia: q̄ non adhibentur aliqne corporales res. sub quib⁹ pnia virt⁹ operatur salutē. Ergo pnia no ē sacrām. ¶ P̄. Sacra eccle a ministris christi exhibēt. Sm illō 1. cor. 4. sic

dum interiorem actum penitentie. Sic em excitando ꝛ perficiendo: sa cit de attrito contritum: dum mediante sacro vtitur etiam interiori actu penitentie ad remissionem peccatoꝝ: per hoc enim fit interior penitentia actus rei ꝛ sacramenti. Et per hoc apparet q̄ sacrām significat ꝛ causat interiorem pniam: ꝛ interior penitentia sic cāta significat et causat remissionē peccatorum: sunt enim hec instrumenta subordinata principali agēti: deo. s. sicut baculus quo moueo lapidem: est instrumentū subordinatū alteri instrumento: puta manui: quo moueo baculum ꝛc. ¶ Tertio est. q̄ author scipso doctor, quū in quarto sen. putasset solā formā in sacro pnie habere esse tātē: sicut in sacro eucharistie: verificasset q̄ totū sacrām cōpositū ex mā ꝛ forma cāt rōne ptis: scilicet forme: hoc in loco aliter sentit: vt expressius declarat inferiꝰ in articu. vltimo. quest. 8. scilicet quod totum sacramentum penitentie

Universidad de Deusto
Biblioteca

cō positū. s. ex mā et forma. i. ex actu penitentis z absolutione (sit cū ex his vnum sacramentū) cōstat remissionem pctōrū ratione vtriusq; ptis: principalius q̄dem rōne forme: secundario aūt ratione materie: hoc est actuū penitentie vt sūt ordinant ecclia nib⁹ ecclesie: hoc est q̄ actu penitentis ex hoc ipso q̄ aqua assumit ad baptizandū: vtit illa dens vt ptē mātī sui instrumenti ad regenerandū filios suos.

¶ Super Artic. 3.

Ad tertiū dēm. i re spōdēo ad obiectum circa formā absolutionis aduerte: q̄ hz forma absolutionis cōstat in illis duobus verbis. i. absoluo te: vt in ifa dicit⁹: z hr ec cōcilio florē. sub exgenis. 4. nihilominus liquis alijs verbis vteret (puta remitto tibi pctā) sacrāmētū esset perfectum. ¶ Quod rō ne z authoritate mā stratur. Rōne quidē: quia virtus sacrālis non est a deo obligata ita his verbis: ḡn sit etiā collata equipollentibus. Authoritas āt sumitur primo ex euangelio: q̄ dns instituendo confessores dixit: quoscūq; remiseritis pctā: remittunt eis. sed o ex authore i hac litera: cōparāte istas duas formas. s. per absoluere vel remittere (quarū vtraq; ex verbis dñi sumitur) z dicente q̄ illa q̄ fit per absoluere est magis congrua: q̄ magis congruit verbis dñi dū de virtute clauiū loq̄bat: dria aūt scōz magis vel minus cōgruū: non tollit virtutem sacri. Accedit ad hoc sco. in. 4. dis. 14. q. 4. qui tñ forte nimis late loquutus est: dicēs q̄ sufficit q̄ exprimat actⁿ sentētie absolutionis.

¶ In rūsione ad. 4. vbi dr q̄ aplis nō ē data potestas vt sanarēt infirmos ꝛc. in telige req̄rit: nō em est cōcessum aplis vt regulr sanarēt ex potestate infirmoꝝ: ḡtis hoc fuerit eis ḡ cessum. Et hoc sufficit ad differentiā in litera intentam in

Alias ✠ actⁿ humani sē sibiles.

nos existimet homo vt ministros Chri, z dispensatores mysteriorū dei. Sed penitentia non exhibetur a ministris chri: sed interius a deo hoib⁹ ispirat: ꝑm illud hiere. 31. postq̄ convertisti me, egi pniam. Ergo vt q̄ pnia non sit sacrm. ¶ Ꝑ. In sacris de quib⁹ tam supra dixim⁹, est aliq̄d qđ est sacrm tm: aliq̄d q̄ est res z sacrm. aliquid vero qđ est res tantū: vt ex premissis ꝑz. Sed hoc nō inuenit in penitentia. Ergo pnia non est sacrm.

Sed ꝓtra Est, q̄ sicut baptismus adhibet ad purificādū a pctō. ita z pnia. Ūñ z petr⁹ dixit simoni ac. 8, penitentiam age ab hac nequitia tua. Sz baptismus est sacramentum: vt supra habitum est. Ergo pari ratione et penitentia.

Rñdeo Dōm, q̄ sicut gre, dicit in ca. ō. detō, Sacrm est in aliq̄ celebratione, cū res gesta ita fit, vt aliq̄d significue accipiam⁹, qđ sancte acci plendū est. Manifestū est aūt, q̄ in pnia ita res gesta fit, q̄ aliq̄d scīm sigītur, tam ex parte pctōrū penitentis, ḡ ex pte sacerdotis absoluentis: nazpctōr penitēs, p ea q̄ facit z dicit, ostēdit cor suū a pctō recessisse: sīl⁹ etiā sacerdos per ea que agit z dicit circa penitētē, significat op⁹ dei remittentis peccata. Unde manifestum est q̄ penitentia q̄ in eccīa agit, est sacrm.

Ad ꝑmū Ergo dōm, q̄ nōie corpalis exteriores act⁹ sensibles: q̄ ita se hñt in hoc sacrō sicut aq̄ in baptismo. vel chrisma in cōfirmatione. Est aūt attēdēdū, q̄ in illis sacris in q̄b⁹ cōferť excellēs gra, q̄ supabundat omnē facultatē hūani actⁿ, adhibef aliq̄ corpalis mā exteri⁹: sicut i baptismo, vbi fit plena remissio pctōrū, z q̄ tū ad culpā z q̄tū ad penā: z in cōfirmatione, vbi dat plenitudo spūs. s. z in extrema vnctione: vbi confert perfecta sanitas spūalis: q̄ pueniūt ex virtute chri: q̄si ex quodā extrinseco principio. Ūñ sīgnt actⁿ hūani sunt in talib⁹ sacris, nō sunt de essentia sacrorū: sed dispositiue se hñt ad sacrā. ✠ In illis aūt sacris, q̄ hñt effectū corresp̄dētē hūanis actib⁹, ipsi actⁿ humani sunt loco mā: vt accidit i pnia z mīmonio. Sicut etiā i medicis corpalib⁹ q̄dā sunt res exteri⁹ adhibite: sicut ēplastra z electuaria: q̄dā vero sunt actus sanandoꝝ: puta exercitationes quedā. ¶ Ad ꝫm dōm, q̄ in sacris q̄ hñt corpalē mām: op⁹ q̄ illa mā adhibeat a ministro eccīe q̄ gerit plonā chri, in signū q̄ excellentia virtutis in sacrō op antis est a Chro, ḡn sacro aūt pnie (sicut dictū est) sunt actus humani. p mā: q̄. pueniūt ex inspiratione interna. Ūñ mā nō exhibeť a ministro, sz a deo interius opante. Sz cōplementū sacri exhibet minister, dū penitētē absoluit. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ etiā in pnia est aliq̄d qđ est sacramētū tm. l. act⁹ exteri⁹ exercit⁹. rā p pctōrem penitētē. ḡ etiā p sacerdotē absoluētē: res aūt z sacrm. est pnia interior: pctōres aūt tm z nō sacrm. est remissio pcti. ¶ Quoniz primū totū simul sumptū est cā secundi: primum aūt z scōm. sunt quodāmodo cā tertij.

¶ Utrū pctā sint ꝓpria mā hui⁹ sacri. Ar. 2.

Ad primū Sic ꝓcedit. Ūñ q̄ pctā fi sint ꝓpria mā hui⁹ sacri. Mā em in alijs sacris p aliq̄ ẏba plata scrificatur. z scrificata effectū sacramēti opāť. Pctā aūt non ꝓfit scrificari, z sīlanť effectui sacri, q̄ est gra remittēs pctā. Ergo pctā nō sūt mā ꝓpria hui⁹ sacri. ¶ Ꝑ. Augu. dicť i li. de pnia, Nullꝰ pōt inchoare nouā vitam, nisi cū veteris vite peniteat. Sz aduersatarē vite pertinēt nō solū pctā: sed etiā penalitates ꝓtis vite. Nō ergo pctā sunt propria mā pnie. ¶ Ꝑ. Pctōrū qđā est originale, qđā mortale, qđā venale. Sz penitētie sacrm nō ordinat⁹ ad originale pctm, q̄ tollitur per baptismū, neq; ꝫ pctm mortale, q̄ tollit per cōfessionē pctōris, nec etiā ad venale, q̄ tollit per tonsionem pctōris, z per aquam benedictā, z alia hmōi. Ergo pctā non sunt propria materia penitentie.

Sed cōtra Est, q̄ apostol⁹ dicit 2. cor. 12. Nō egerunt penitentiam super immunditia z fornicatione z impudicitia, quam gesserunt.

Rñdeo Dōm, q̄ duplex est mā. s. ꝓxima z remota: sicut statue ꝓxima mā est metallū, remota vero aqua. Dictū est aūt, q̄ mā ꝓxima huius sacri sunt actus penitentis: cuiꝰ mā sunt pctā, de q̄bus dolet, z q̄ cōfitet⁹ z ꝑ q̄bus satisfacit. Ūñ relinquitur q̄ remota mā pnie: sunt peccata, non acceptā da: sed detestanda z destructa.

Ad primū Ergo dōm, q̄ nō illa ꝓcedit de ꝓxima mā sacramēti. ¶ Ad ꝫm dōm, q̄ vetus z mortalis vita est oīs pnie, nō rōne pene: sed rōne culpe ānexe. ¶ Ad tertiū dōz, q̄ pnia q̄dāmō est de quolibet pcō: sī gñeno tñ eodē modo. Nam de pctō actuali mortali: est pnia propriez principaliter. Propie quidē, q̄ propie dicimur penitere de his q̄ nr̄a voluntate cōmisimus. Principal⁹ aūt, q̄ ad deletionē pcī mortalis: hoc sacrm est ꝓncipal⁹ institutum. ✠ De pctīs aūt venialib⁹ est quidē pnia propie, inquantū sunt nr̄a volūtate tcta. Non tñ ꝓtra hec ꝓncipal⁹ est hoc sacrm instituti. ✠ De pctō vero originali pnia nec ꝓncipal⁹ est (q̄z ẏ ipsum nō ordinat hoc sacrm: sed magis baptismus) nec etiā ꝓpie: q̄ pctm originale nō est nostra voluntate peractū: nisi forte inquantū volūtas ade reputatur nr̄a: ꝑm modum loquendi, q̄ ap̄los dicit rom. 5. in quo omnes peccaverunt. Inquantū tamē large accipitur penitentia pro quacunq; detestatione rei preterite, potest dici pnia de pctō originali: sicut loquit aug. in lib. de penitentia.

¶ Utrum hec sit forma huius sacramenti: ego te absoluo. Arti. 3.

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Ūñ qđ hec, non sit forma huius sacri: ego te absoluo. Forme enim sacramentoꝝ ꝓficiūť in cōsecratione chri z ecclesie vsu: hñr. Sed chr⁹ nō legit hāc formā instituisse, neq; etiā in cōi vsu hr: quinimo in quibusdā absolutionib⁹ q̄ in ecclesia publice fiunt (sicut in pumā z cōpletorio: z in cena domini) absoluēs nō vtitur oratione indicatiua, vt dicat, ego vos absoluo: sed oratione deprecatiua, cum dicit, misereat⁹ vestri omnipotens deus: vel absolutionē z remissionem tribuat vobis omnipotens deus. Ergo hec non est forma huius sacri, ego te absoluo.

¶ Ꝑ. Leo papa dicit, q̄ indulgentia dei nisi supplicationibus sacerdotū nequit obtineri. Loquitur autem de indulgentia dei que prestatur penitentibus. Ergo forma huius sacramenti dz esse per modū deprecationis.

¶ Ꝑ. Idem est absoluere a pctō, qđ peīa remittere. Sed solus deus peccatuz remittit: quia etiam solus interius hominē a peccato mundat: vt Augustꝰ dicit super Joan. Ergo videtur q̄ solus deus a peccato absoluat. Non ergo debet sacerdos dicere, ego te ab-

soluo, sicut non dicit, ego tibi peccata remitto. ¶ Ꝑ. Sicut dñs dedit ptātem discipulis absoluendi a pctīs, ita ēt, dedit eis ptātem curandi infirmitates, z vt demonia ejicerent, z vt languores sanarent: vt habetur matth. 10. z luc. 9. Sed sanādo ifirmos ap̄li non vtebantur his verbis, ego te sano, sz sanet te dñs ihesus xp̄s: sicut petrus dixit paralytico: vt habetur act. 9. Ergo videtur q̄ sacerdotes habentes potestatem apostolis a christo traditam non debeant vti hac forma verborum, ego te absoluo. sed absolutionem tribuat tibi deus: q̄ p hec verba sacerdos absolonē nō significat fieri, sed petit vt fiat. Ꝓmittit tñ ēt in sacramēt⁹ absolone talis ofo, ne ipediat effectus sacri ex pte penitentis: cuius actus mālr quodāmō se habēt in hoc sacrō, nō aūt in baptismo vel in cōfirmatōe. ¶ Ad ꝫm dōm, q̄ verbū leonis est intelligendū, ḡtū ad deprecationē q̄ne, ꝓmittit absoloni. Nō aūt remouet ḡn sacerdotes absolui. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ solus deus p auctem z a pctō absoluit, z pctm remittit. Sacerdotes tñ vtrūq; faciunt p ministeriū: in q̄tū. l. verba sacerdotalia in hoc sacrō instituť⁹ opant⁹ in virtute dīna: sicut ēt in alijs sacramētis. Nā ꝛ̄mo dīna ē q̄ iteri⁹ opať in oīb⁹ sacrālib⁹ signis: vt rūq; nā matth. 16. dixit petro, q̄cūq; soluer is sup terrā ꝛc. et Jo. 20. dixit discipulis, quoz remiseritis pctā, remittunť eis. Jō tñ sacerdos pot⁹ dicit, ego te absoluo, ḡ ego tibi pctā remitto: q̄ hoc magis ꝛ̄gruit verbis, q̄ dño dixit. Ꝑtrē clauiū ostendēs, p quas sacerdotes absoluūt. ¶ Ut tñ sacerdos sicut minister absoluit, ꝓnitēter apponit aliq̄d q̄ ꝓtineat ad primā au ētem dei. l. vt dicat, ego te absoluo, in no. p. z. f. l. vel p Ꝑtrē passiōis xp̄i, vel au ēte dei sicut dio. exponit. 7. c. eccl. hie. ¶ Ut tñ hoc nō est determinatū ex ẏbis xp̄i sicut in baptismo, talis appō relinq̄t arbitrio sacerdotis. ¶ Ad quartū dōm, q̄ aplis nō est data ptās vt ipsi sanarēt infirmos: h ad eoz ofoneū ifirmi sanarenť. Est aūt eis collata ptās opandi mīst⁹aliter sue ministerialr i sacris. Et tō magis ꝓfit in formis sacrālib⁹ exꝑmere actū suum ḡn in sanationibus infirmitatū. Jn quib⁹ tñ nō semp mō deprecatiuo vtebatur, ḡ q̄nq; mō indicatiuo z patiuo: sicut act. 3. legit, q̄ petr⁹ dixit claudo, q̄ habeo hoc tibi do, in noie ihesu xp̄i nazareni surge z ābula. ¶ Ad quītū dōm, q̄ illa exp̄o, ego te ab absoluo, i. ab-

solutum ostendo, ḡtum ad aliquid quidē vera est: nō tñ est perfecta: sacra. n. no. le. nō solū significāt, sed ēt faciunt q̄ significāt. Ūñ sicut sacerdos baptizando aliquē, ostendit hominē interi⁹ ablutū p verba z facta, z nō solū significatiue. sz ēt effectiue: ita ēt cū dicit, ego te absoluo, ostendit hoiem absolutū nō solum significatiue, sed ēt effectiue. Nec tñ loquit quasi de re incerta: q̄ sicut alia facta no. le. hñt de se certū effectū ex ꝑsure passiōis xp̄i, sz possit ꝑdicti ex pte recipientis: ita ēt z in hāc sacrō. Ūñ aug. dicit in li. de adul. ꝓiu. Nō est turpis nec difficilis post parata z purgata adulteria recōciliatio ꝓtugij, vbi p claues regni celoz nō dubitat fieri remissio pctōz. vñ nec sacerdos indiget sp̄iali reuelatiōe sibi facta: sz sufficit ḡnalis reuelatio fidei. q̄ quā renuntiť pctā. Ūñ reuelatio fidei dī petro fcā fuit. se. r. Esset aūt perfectio: expō. ego te absoluo. i. sacrm absolutionis tibi impendo.

¶ Utrū iposito manuū sacerdotis req̄rat ad h sacrm. Art. 4.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Ūñ q̄ ipō manuū sacerdotis req̄ratur ad hoc sacramentū. Dr. n. mar. vlt. sup egros manus iponēt, z dñi hēbūt. Ægri aūt spūaliť sunt pctōres, q̄ recipiūt bonā hitudinē p hoc sacrm. Ergo in hoc sacrō est manus impō facienda. ¶ Ꝑ. In sacrō pnie recūgat hō sp̄iritum amissum: vñ ex ꝑsona penitētis dr in ps. redde mihi letitiā salutaris tui. z spū ꝓncipali confirma me. Sz spūs cītis dat p impōnē manuū: legit⁹ em act. 8. q̄ ap̄li imponebāt manus sup illos, et accipiebāt spūm scm. z Matt. 19. dr, q̄ impositi sunt illi manus, vt eis manus imponeret. Ergo in hoc sacrō est facienda manus impositio. ¶ Ꝑ. Verba sacerdotis in hoc sacrō nō sunt maioris efficacie ḡ in alijs sacris. Sz in alijs sacris nō sufficiť ẏba ministri, nisi aliquē actū exerceat: sicut in baptismo simul cū hoc q̄ sacerdos dicit, ego te baptizo, requirit corporalis ablutio. Ergo etiā simul cū hoc q̄ sacerdos dicit, ego te absoluo, opz q̄ aliquem actum exerceat circa penitentem, imponēdo ei manus.

Sed ꝫ Est, q̄ cū dño dixit petro, quodcūq; soluerīs sup terrā ꝛc. nulla mentionē de manū impositione fecit: neq; etiā cū oīb⁹ ap̄lis simul dixit, quoz remiseritis pctā, remittunť eis. Nō ergo ad hoc sacrm requirit impositio manuū.

Rñdeo Dōm, q̄ impō manuū in sacris eccīe fit ad desīgnādū aliquē copiosum gre effectū: quo illi q̄b⁹ manū imponunť, quodāmō p quādā sīlitudinē cōtinuant ministris, in q̄b⁹ copia gre eē dz. Et ō manū impō fit in sacrō cōfirmatōis, in q̄ ofert plenitudo spūsancti: z in sacrō ordinis, in quo ꝓfertur quedā excellētia ptātis in diuinis mysterijs. Ūñ 2. 2. ad tim. 1. dr, resuscites gratiā dei, q̄ est in te p impositionē manuū mearum. Sacrm aūt penitētie nō ordinatur ad cōsequēdam aliquā excellētiam gratie, sed ad remotionez pctōz. Et ideo ad hoc sacramētum nō requiritur manuum impositio, sicut etiā nec ad baptismum: in quo tñ fit plenior remissio peccatorum.

Ad primū Ergo dōm, q̄ illa manū impō nō est sacrālis, ꝫ ordinat ad miracula ꝓficienda: vt. s. q̄ ꝓtactū manus hois scrificati, et corporalis infirmitas tollatur. Sicut ēt legit de dño Mar. 6, q̄ infirmos manib⁹ iposītis curauit: z Mat. 8. legit q̄ leprosum mūdauit p contactū. ¶ Ad scōm dōm, q̄ nō q̄liter acceptio spūs. s. req̄rit manus impōnē: q̄ ēt in baptismo accipit hō spm. s. nec tñ fit ibi manū impō. Sed acceptio spūsancti cū plenitudine, req̄rit manus impōnē: q̄ ꝓtinet ad cōfirmationē. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ in sacris q̄ ꝓficiunť in vsu materie, minister hz aliquē actū corporalē exercere circa eū q̄ suscipit sacrm: sicut in baptismo z cōfirmatione z extrema vnctione. Sed hoc sacrm nō ꝓsistit in vsu alicuⁿ mātē exterius apposite: sed loco mātē se hñt ea q̄ sunt ex parte penitentis. Ūñ sicut in eucharistia sacerdos sola ꝓlatione verborū sup mā ꝓficit sacrm. ita ēt sola verba sacerdotis absolutōis sup penitētē, ꝓficiūt absolutionis sacrm. Et si aliq̄s actus corporalis esset ex parte sacerdotis necessarius, nō minus cōpeteret crucesignatio, q̄ adhibetur in eucharistia, ḡ manus impositio: in signū q̄ per sanguinē crucis Christi remittūr pctā. Et tamen nō est de necessitate huius sacramenti: sicut nec de necessitate eucharistie.

¶ Utrum hoc sacramentū sit de necessitate salutis. Arti. 5.

Ad quintū Sic ꝓcedit. Ūñ q̄ hoc sacrm non sit de necessitate salutis. Quia sup illud psal. q̄ seminant in lachrymis ꝛc. dicit gl. Nolt esse tristis. si adhuc tibi bona voluntas vñ mentis par. Sed tristitia est de rōne pnie: ꝫm illō 2. cor. 7. q̄ ꝫm deū est tristitia, penitētiam in salutem stabilē operatur. Ergo bona volūtas sine penitētia sufficit ad salutē. ¶ Ꝑ. c. 71.

4. dist. 22. q. 2. a. 2. q. 2. ex. 3. Et opp. 12.

Al'as ✠ actⁿ humani sē sibiles.

8. q. 65. ar. 1. coll. 2 arti. 2. ad. 4. et arti. 4. col.

et 4. di. 14. q. 2. ar. 5. 2 in pn⁹. exp. lit. et 4. ꝫ. c. 71.

Universidad de Deusto
Biblioteca

rt confessorem dicere Joanni / absolvo te. ꝛ videat differētiam ꝙ absolutio petri est virtute clavis: ꝙ deus non dixerit absolvo te / nisi etiam vere intus absolueretur. Absolutio vero Joānis est ꝛ significatur certa ex parte confessoris tantum: ꝙ tacta absolutionis impendit: quia sacramenta liter absolvit. ꝙ interpotest impedimentū inventire ex fictione penitentis.

¶ Super artic. 7m.

In articulo illud ꝙ penitētia est de iure naturali quo ad dolorem ꝛ doloris remedium / ꝛ aliquod signum doloris. Adnerte quod dupliciter possunt accipi verba intelligi. ꝓ primo simpliciter ꝛ absolute vt sonant. Et sic magnā habentes difficultatē / si nō sunt falsa: tū ꝙ si peccatum non fuit scandalosum seu manifestum alijs / nulla apparet ratio naturalis ad signa doloris. Tū quia, abstrahendo a documētis fidei: dolor seu tristitia de ꝑterito peccato nullā videtur habere rationē remedij ꝛ propterea superflua videretur dolere de malis peccatis. Accedit ad hec ꝙ difficile est nosse quid homo infra intus nature solum stādo: cognoscere de abolitione peccati / per aliud ꝙ per cessationē a peccando. / Alio autem modo / intelligunt suppolita in homine cognitione fidei: ita ꝙ suppolita fidei / non ex fide sed ex ratione naturali: prouenit ꝙ homo doleat de peccatis ꝙ commissio / ꝙ quod dolorem in remedium assumat / et ꝙ aliquod signū doloris ostēdat. quāuis hoc tertiū intelligendum sit sicut de exterioꝛi religionis cultu videtur ꝙ in cōmuni sit de iure nature. Dicatur. n. naturalis ratio homini fideli vt doleat de offensa creatoꝛis. Et quia nullus aliud ex nobis nisi ex remedium nisi cor humiliatuꝛ / ideo humiliatuꝛ / ideo humilitatē in remedium doloris / hoc est ꝓpter peccati dolendi / queraſ.

4.dist.2. q.1.ar.3. ad 3m. Et dist. 14. q.1. artic. 2. q.4. Et dist 16.q.4. ar. 1.q.1 ad 1m.

prouer. 10. Ōt, vniuersa delicta operit charitas. ꝛ infra. 15. ꝙ miam ꝛ fidē purgātur pcā. Sz hoc sacrm nō, nisi ad purgandū pcā. ꝙ hsido charitatē ꝛ fidē ꝛ miam. pt qsq; saluē cōsecꝛ, etiā sine pnie sacro. ¶ ꝓ. Sacra ecclesie initiū hnt ab institōne xpi. Sz sicut legitur Jo. 8. xp̄s mulierem adulteram absoluit absq; pnia. Ergo vī ꝙ pnia nō sit de necessitate salutis.

Sz cōtra Est, ꝙ dns ōt luc. 13. Si pniam non habueritis, omnes simul peribitis.

Rñdeo Dōm. ꝙ aliq̄d est necessariū ad salutē dupl'r. Uno° absolute, aliomō ex suppōne. Absolute q̄dē necessariū ē ad salutē illud sine q̄ nullus salutem cōsecꝛ ꝑ: sicut gra xpi. ꝛ sacrm baptismi ꝙ q̄s aliq̄s in xpo renascit. Ex suppōne aūt est necessariū sacrm pnie. Ad q̄dē est necessariū nō oib', sz pcō subiacentibus. Ōt em. 2. para. vl. Et tu deus iustoꝛ nō posuisti pniaz iustis. abrā, ysaac ꝛ iacob. his q̄ tibi nō pcecuerūt. Pcm aūt cū cōsūmati fuerit, gnāt mortē: vt ōt Jaco. pio. Et tō necessariū ē ad salutē pcōis, ꝙ pcm remoueat ab eo. Ad ō dē nō ꝑt fieri sine pnie sacro: in q̄ ogat virt° passiōis xpi ꝙ absolonē sacerdotis simul cū ope penitētis. q̄ coopat gr̄e ad destructionē pcī: sicut em dicit aug. sup Jo. q̄ creauit te sine te, nō iustificabit te sine te. Ūñ ps ꝙ sacrz pnie est necessarium ad salutē post pctm: sicut medicatio corpalis postq̄ homo i morbum periculosa inciderit.

Ad pmū Ergo dōm. ꝙ gl. illa vī ex intelligēda de eo cui adest bona voluntas sine interpollatiōe. q̄ fit ꝙ pcm: talis em nō hz tristitie cāz. Sz ex q̄ bona voluntas tollitur ꝙ pcm. nō ꝑt restitui sine tristitia: qua q̄s doleꝛ de pcō ꝑterito: q̄ pertinet ad pniam. ¶ Ad scm dōm. ꝙ ex quo aliq̄s pcm incurrit, charitas, fides ꝛ misericordia nō liberāt holez a pctō sine pnia. Requirit em charitas, ꝙ hō doleat de offensa in amicū cōmissa, ꝛ ꝙ amico hō studeat satisfacere. Nedrit ēt ipsa fides. vt per ꝑturē passionis xpi. q̄ in sacris eccle opatur. q̄rat iustificari a pctis. Requirit ēt ꝛ ipsa mia ordinata, vt homo subueniat penitendo sue miserie, quaz ꝙ pctm incurrit: sm illud prouer. 14. miseros facit pplos' pctm. Ūñ eccli. 30. Ōt, miserere aie tue placens deo. ¶ Ad tertiū dōm. q̄d ad prātē excellentie q̄ soluꝰ xp̄s habuit (vt supra dictū est) ꝓtinuit q' xp̄o effectū sacri pnie, q̄ est remissio pctoꝝ. cōtulit mulieri adultere sine exteriori penitētie sacro: iz nō sine interiori pniaquā ipse in ea ꝙ gratiam est operatus.

¶ Utruz penitētia sit scā tabula post naufragium.

Artic. 6.

Ad sextū Sic ꝓcedit. Ūñ ꝙ pnia fit scā tabula post naufragiū. Dī sup illud Jsa. 3. pctm suum quasi sodoma pdicauerunt. dicit glo. scā tabula post naufragium est pecata abscondere. Pnia autem nō abscondit pctā: iz magis ea revelat. Ergo pnia nō est scā tabula. ¶ ꝓ. Fundamentū in edificio, nō iz scōm sed primū locū. Pnia aūt in spūali edificio est fundamentum: sm illud heb. 6. non rursus iacientes fundamentum pnie ab operibus mortuis. vñ ꝛ precedit ipsum baptismū: sm illud act. 2. pniam agite ꝛ baptizetur vnusq̄sq; vestrum. Ergo pnia non debet dici scā tabula. ¶ ꝓ. Alia sacra sunt quedam tabule id est remedia contra peccatum. Sed penitētia non tenet sm locū inter sacra. Iz magis quartū: vt ex supra dictis pz. Ergo pnia non dz dici scā tabula post naufragium.

Sz cōtra Est, ꝙ hiero. dicit, ꝙ scā tabula post naufragium est penitentia.

Rñdeo Dōm. ꝙ id q̄d est ꝑ se nāliter ꝓtius est eo q̄d est per accidens: sicut ꝛ sulba ꝓior est accidēte. Sacramēta aūt quedā per se ordinātur ad salutē hoīs: sicut baptisma⁹ qui est spūalis generatio: ꝛ cōfirmatio, que est spūale augmentum: ꝛ eucharistia, que est spirituale nutrimētū. Pnia aūt ordinatur ad salutez hois quasi ꝙ accēs, supposito quod ā. l. ex digeret: indigeret rō baptismo ꝛ cōfirmatione ꝛ eucharistia. Si firmaret: indigeret aūt homo ꝑ se ad vitā, gnatione, augmēto, cōfertur ꝛ conseruatur ꝑ sacra predicta. Unde ꝛ metaphoice seuntibus. est vt conseruentur in naui integra: sm aūt remedū mare transeunti post nauem fractam, vt quis tabule adhereat. Ita etiam primum remedium in mari huius vite, est ꝙ homo integritatē seruet: sm aūt remedium est si ꝑ peccatum integritatem perdiderit, quod per pniam redeat.

Ad pmū Ergo dōm. q̄s absconderе ꝑtā contingit dupl'r. Uno modo dū ipsa peccata fiūt. Est aūt peius peccare publice q̄m occulte: tū q̄ pctō publico⁹ ꝙ ex maiori cōtēptu peccat: tū ēt q̄ peccat cū scādalo alioꝝ. Et tō q̄dā remedia est in peccatis, ꝙ aliq̄s i occulto peccet. Et hz hoc dicit glo. ꝙ scā tabula post naufragiū est pecata abscondere. Pnia autem nō abscondit pctā: iz magis ea revelat. Ergo pnia nō est scā tabula. ¶ ꝓ. Fundamentū in edificio, nō iz scōm sed primū locū. Pnia aūt in spūali edificio est fundamentum: sm illud heb. 6. non rursus iacientes fundamentum pnie ab operibus mortuis. vñ ꝛ precedit ipsum baptismū: sm illud act. 2. pniam agite ꝛ baptizetur vnusq̄sq; vestrum. Ergo pnia non debet dici scā tabula. ¶ ꝓ. Alia sacra sunt quedam tabule id est remedia contra peccatum. Sed penitētia non tenet sm locū inter sacra. Iz magis quartū: vt ex supra dictis pz. Ergo pnia non dz dici scā tabula post naufragium.

Sz cōtra Est, ꝙ hiero. dicit, ꝙ scā tabula post naufragium est penitentia.

Rñdeo Dōm. ꝙ id q̄d est ꝑ se nāliter ꝓtius est eo q̄d est per accidens: sicut ꝛ sulba ꝓior est accidēte. Sacramēta aūt quedā per se ordinātur ad salutē hoīs: sicut baptisma⁹ qui est spūalis generatio: ꝛ cōfirmatio, que est spūale augmentum: ꝛ eucharistia, que est spirituale nutrimētū. Pnia aūt ordinatur ad salutez hois quasi ꝙ accēs, supposito quod ā. l. ex digeret: indigeret rō baptismo ꝛ cōfirmatione ꝛ eucharistia. Si firmaret: indigeret aūt homo ꝑ se ad vitā, gnatione, augmēto, cōfertur ꝛ conseruatur ꝑ sacra predicta. Unde ꝛ metaphoice seuntibus. est vt conseruentur in naui integra: sm aūt remedū mare transeunti post nauem fractam, vt quis tabule adhereat. Ita etiam primum remedium in mari huius vite, est ꝙ homo integritatē seruet: sm aūt remedium est si ꝑ peccatum integritatem perdiderit, quod per pniam redeat.

Ad pmū Ergo dōm. q̄s absconderе ꝑtā contingit dupl'r. Uno modo dū ipsa peccata fiūt. Est aūt peius peccare publice q̄m occulte: tū q̄ pctō publico⁹ ꝙ ex maiori cōtēptu peccat: tū ēt q̄ peccat cū scādalo alioꝝ. Et tō q̄dā remedia est in peccatis, ꝙ aliq̄s i occulto peccet. Et hz hoc dicit glo. ꝙ scā tabula post naufragium est pecata abscondere. Pnia autem nō abscondit pctā: iz magis ea revelat. Ergo pnia nō est scā tabula. ¶ ꝓ. Fundamentū in edificio, nō iz scōm sed primū locū. Pnia aūt in spūali edificio est fundamentum: sm illud heb. 6. non rursus iacientes fundamentum pnie ab operibus mortuis. vñ ꝛ precedit ipsum baptismū: sm illud act. 2. pniam agite ꝛ baptizetur vnusq̄sq; vestrum. Ergo pnia non debet dici scā tabula. ¶ ꝓ. Alia sacra sunt

¶ Utruz ꝑ sacrm fuerit cōuenienter in no. le. institutum. Artī. 7.

Ad septimū Sic ꝓcedit. Ūñ ꝙ hoc sacramentum non fuerit convenienter institutum in no. le. Ea enim que sunt de mere naturali, institutione nō indigēt. Sed penitere de malis que quis gessit, est de iure naturali: non enim pōt aliq̄s bonū diligere, q̄n ꝑ Jūo doleat. Ergo pnia non fuit conuenienter instituta in no. le. ¶ ꝓ. Illud ꝙ fuit in vet. le. instituendum ñ fuit in nova. Sz ēt i vet. le. fuit pnia: vñ ꝛ dns cōqueritur hieri. 8. dicēs, nullus est q̄ agat pniam sup pctō suo, dicens, q̄d fecit? Ergo pnia, nō debuit instrui in no. le. ¶ ꝓ. Pnia consequenter se hz ad baptismū: cum sit secunda tabula, vt supra dictum est. Sed penitentia videtur a domino instituta ante bap^m: nā in pun° pdicationis sue dixisse dns legitur matth. 4. pniam agite, appropinquauit enim regnū celoꝝ. Ergo ꝑ sacrm non fuit convenienter institutū in no. le. ¶ ꝓ. Sacra no. le. institutionē hnt a xp̄o: ex cuius virtute operantur, vt supra dictū ē. Sz xp̄s non vī instituisse hoc sacrm, cum ipse non sit visus eo, sicut alijs sacramentis que ipse instituit. Ergo hoc sacramentuz nō fuit conuenienter institutum in noua lege.

Sed ꝛtra Est, quod dicit dns luc. vl. Oportebat xp̄m pati, ꝛ resurgere a mortuis die tertia, ꝛ predicari in nole eius pniam ꝛ remissionem pcōz in omnes gētes.

Rñdeo Dicendum, ꝙ (sic sup dctm ē) ī ꝑ sacro actº penitentis se hz ex fide mā: id aūt qđ ē ex re facere dotis qui opat vt minister xp̄i. se hz vt fokale ꝛ cōpletiuū sacri. Ūñ ꝛo etiam in alijs sacris ꝑcipit a nā. vt aq̄ vel ab arte, vt panis: sed quod talis mā ad sacrm assumat. institōne id̄get ꝑ determinate. Sed fokā sacri ꝛ virtus ipsius totaliter ex institōne xp̄i. ex cuius passione ꝓcedit virtus sacramentoꝝ. ꝓ Sic ergo huiº sacri materia ꝓcer̄isit a nā. ex nāli. n. rone hō mouet ad penitendum de malis que fecit, sed quod hoc vel illo mō hō pniaz agat. est ex institutione diuina. Unde ꝛ dns in pun° pdicatiōis sue id̄rit hominibus, vt non solū penitere, iz ēt pniam agere: significās

determinatos modos actuū q̄ requirunt ad ꝑ sacrm. ꝓ Sed id q̄ ptinet ad offiū ministroꝝ determinauit matt. 16. vbi dixit petro, tibi dabo claues regni celoꝝ ꝛc. ꝓ Efficacia aūt hui⁹ sacri ꝛ ouginē ꝓtuis est. manifestauit post resurrectionē suā. vl. vbi dixit, q̄ oz ꝑdicari i nole eius pniam ꝛ remissionē pcōz i oēs gētes ꝑmissio de passione ꝛ resurrectione: ex ꝓtute. n. xpi ꝛ Jesu chri patientis ꝛ resurgēs ꝑ sacrz efficacia hz ad remissionē pctoꝝ. Et sic pz conuenienter hoc sacrm in noua lege institutum fuisse.

Ad pmū Ergo dōm. ꝙ de iure nāli ē ꝙ aliq̄s peniteat de malis que fecit, q̄tū ad ꝑ q̄ doleat se fecisse ꝛ doloris remedium ḡrat ꝑ aliquē modū. ꝛ ꝙ ēt aliū signa doloris ostendat. sic ꝛ ninuite fecerūt: vt ione. 3. legit. In q̄b° tm aliquid fuit adiunctū fidei, quā ꝓceperāt ex pdicatione ione: vt. s. hoc agerēt sub spe venie ꝑ side a deo: sm illud q̄ ibi legit. quis scit si cōuertat ꝛ ignoscat deus, ꝛ reuertat a furoꝛe ire sue, ꝛ nō pibimus? Sed sic alia q̄ sunt de iure nāli, determinationē acceperunt ex institōne legis dīne (vt i 2ª pte dctm ē) ita ēt ꝛ penitētia.

¶ Ad secundum dōm. ꝙ ea que sunt iuris nāl, diuersi^{ce} determinationem accipiūt i veteri ꝛ in no. le. ꝓ ꝙ ꝓgruit ipsectioi ve teris legis, ꝛ imperfectioni noue. Ūñ ꝛ pnia i veteri lege aliquā determinationem habuit. q̄tū q̄dē ad doloꝛē, vt ēēt magis i cor de, quaz i exteriouꝝ signis: sm illud iohel. 2. scindite corda vestra, ꝛ nō vestimēta vra. Quātū aūt ad remediū doloris q̄rēdū, vt aliquo mō mīstrio dei pcā sua ꝓiterent. ad min° in gnali. Ūñ dominus leui. 5. dicē. Ata q̄ peccauerit ꝙ ignoscātā, offeret arietē immaculatum de gregib⁹ sacerdoti. iuxta mēsurā estimationē ois peccati: q̄ orabit ꝓ eo ꝙ neſcies fecerit, ꝛ dimittet ei. In ñ. n. ipso quod oblatione faciebat aliq̄s ꝓ pcō suo, quodāmō sumpcīs sacerdoti cōfitebat: ꝛ sm ꝑ oz, puer. 28. q̄ abscōdit scelera sua non dirigetur: q̄ aūt ꝓfessus fuerit. ꝛ reliq̄rit ea, misericordiā consequetur. ꝓ Nondū autē erat istituta ꝓtio cladū, q̄ a passione xp̄i derivatur: ꝛ ꝓ ꝙ nōdū erat istitutū, q̄ aliq̄s doleret de peccato cū ꝓposito subiciēdi se ꝓ cōfessionē ꝛ satisfactionē clauibus ecclesie, sub spe ꝓfide venie ꝑtute passionis xp̄i. ¶ Ad tertium dōm. q̄ sic̄s recte cōsideret, ea q̄ dns dixit de neēcitate baptismi loā. 3. tpe ꝑcesserūt ea q̄ dixit mat. 4. de necessitate penitentie: nā id q̄ dixit nicodemo de bap^{mo}, fuit añ incarcerationem ioan. de quo postea subdit, q̄s baptizabat: illud vero q̄ de penitētia dixit matth. 4. fuit post incarcerationē ioā. ꝓ Si tamē ꝓius ad penitentiam idurisset hās ad bap^m, hō iō ēēt. q̄ ēt añ baptismum reqrit q̄dam pnia: sicut ꝛ petrus dicit act. 2. pniam agite, ꝛ baptizēt vnusquisq; vrm. ¶ Ad quartum dōm. q̄ xp̄s nō est visus bap^{mo} quē ipse istituit: iz est baptizatus bap^{mo} ioā. vt supra dctm ē. Sz nec ēt actiue visus ē tāto ministerio: q̄ ipse nō baptizabat communiter. iz discipuli eiº: vt ōt ioā. 4. Quis credendum sit, q̄ discipulos suos baptizauerit: vt aug. dicit ad celeucianum. ꝓ Usus aūt hº sacri ab eo istituti nullo° sibi cōperabat. Hec ejus ad hoc q̄ ipse peniteret. i quo pctō nō fuit, neq; q̄tuz ad hoc q̄ ꝑ sacrm alijs ꝓberet: q̄ ad ostēdā misericordiā ꝛ ꝓtutē suā. effectū huius sacri sine sacro ꝓbebat: vt supra dictum est. Sacrm aūt eucharistie ꝛ ipse sumpsit ꝛ alijs dedit: tum ad cōmendandā excellētiam huius sacri: tuz quia hoc sacrm est memoriale sue passionis. in qua Chūstus ꝑ sacerdos ꝛ hostia.

¶ Utrum penitētia debeat durare vsq; ad finem vite. Articulus 8.

1. arti. 5. ad 1. Et 4. dist. 17. q. 2. ar. 4. q. 2. ad 2.

¶ Super ar. 8. 2. 9.

Octauū Sic ꝓceditur. Ūñ ꝙ pnia nō debeat durare vsq; ad finē vite. Pnia em ordinat ad deletionē pcī. Sz penitēs statim ꝓsequit remissionez pctoꝝ: sm illud ezec. 18. si impius egerit pniaz ab oib⁹ pctis suis q̄ opat est, vita viuet ꝛ nō morief. Ergo nō opz vlteri⁹ pniam ꝓtendi. ¶ ꝓ. Penitētiam agere, pertinet ad statum incipientium. Sed hō de hoc statu dz ꝓcedere ad statum ꝓficientiū, ꝛ vlterius ad statū perfectoꝝ. Ergo nō dz hō penitētiam agere vsq; ad finem vite. ¶ ꝓ. Sicut in alijs sacris hō dz seruare statuta ecclesie, ita ꝛ in hoc sacramento. Sed sm canones determinata sunt tempora penitendi: vt. l. ille qui hoc vel illud peccatum commiserit, tot annis peniteat. Ergo videtur q̄ non sit penitentia extendenda vsq; ad finem vite.

negative, nō licuisset ꝓnōe reddere si eis placeret ei pec asse ꝛc. naz potuisset vici q̄s nec displicet nec hz actuz placēdi sed nō ꝑz peccasse. ꝓ Et hic habes / q̄ sufficit ad necessariā pniam post habitā cōtritionem / q̄s non placeat peccasse / necesse opus erit re in actum displicentie nouc.

Sed ꝛtra Est, ꝙ Aug. dicit in lib. de penitētia, quid restat nobis nisi dolere in vita? vbi enim dolor finitur, deficit penitentia. Si vero penitentia finitur, quid derelinquitur de venia?

Rñdeo Dōm. ꝙ duplex est pnia. i. interior ꝛ exterior. Interior q̄dē pnia est, qua q̄s dolet de pctō cōmisso. Et talis pnia dz durare vsq; ad finem vite. Semper em dz hoi displicere q̄ peccauit: si em ei placeret peccasse. tū ex ꝛ tpo pctīs incurreret, ꝛ fructū venie ꝑderet. Displicentia aūt doloꝛē causat in eo q̄ est susceptus* dolo ris: qualis est hō in hac vita. Post hāc vitā aūt sancti nō sunt susceptiui doloris. Ūñ displicebūt eis pctā ꝑterita sine oī tristitia: sm illud Jsa. 65. obliuioni tradite sunt angustie priores. ꝓ Penitētia ꝛo exterior est, qua q̄s exteriora signa doloris ostēdit. et ꝛ hortemur pctā sua cōfiteri sacerdoti absolutōi ꝛ iuxta eius arbitrium satisfacit. Et talis penitētia nō opz q̄ duret vsq; ad finem vite: sed vsq; ad determinatū tēpus sm mēsuram peccati.

Ad primū Ergo dōm. ꝙ vera pnia non solū removet pctā ꝑterita: sed ēt ꝑseruat holez a pctis futuris. Quis igit hō in ꝓmo institūtere ꝓpe, remissionē ꝓsequatur ꝑteritoꝝ pctoꝝ: opz tū in hoc ꝑseuerare pniam. ne iterū incidat in pctm. ¶ Ad scm dōm. q̄ agere pniaz interioꝛe sil' ꝛ exterioꝛe, ꝓtinet ad statū incipientiū: q̄. l. de nouo redeūt a peccato. Sed pnia interior hz locū ēt in proficientibus? ꝛ perfectis: sm illud ps. ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymaz. Unde ꝛ ipse paulus dicebat pme cor. 15. nō sum dignus vocari apls. qm ꝑsecutus sum ecclesiam dei. ¶ Ad tertiū dz. q̄ illa 4. dist. 1. q. 1. art. 4. q. 1. tpa ꝓfiguntur penitētibus quātū ad actionē exteriorem pnie.

¶ Utrū pnia possit esse continua.

Artī. 9.

Ad nonū Sic ꝓcedit. Ūñ ꝙ pnia nō possit esse cōtinua. ꝓ. n. hiere. 31. ꝙ sciat vox tua a ploratu, ꝛ oculi tui a lachrymis. Sz hoc esse nō posset si pnia cōtinuaret. q̄ cōsistit in ploratu ꝛ lachrymis. Ergo pnia nō pōt cōtinuari. ¶ ꝓ. De quolz bono ope dz homo gaudere: sm illud ps. seruite dño in letitia. Sz agere pniam est, bonū opus: ergo de hoc ipso dz hō gaudere. Sz nō ꝑt hō simul gaudere ꝛ tristari: vt pz per pbm in 9. ethi. ergo nō pōt esse ꝙ penitens cōtinue tristetur de peccatis ꝑteritis, q̄ ptinet ad rōnē penitētie. Ergo pnia nō pōt esse cōtinua. ¶ ꝓ. 2. ad cor. 2. apls dicit consolamini. i. penitētē, ne forte abundantiori tristitia absorbeat q̄ hmōi est. Sz cōsolatio depellit tristitiā, q̄ ptinet ad rōnē pnie. Ergo pnia nō dz esse cōtinua.

Sed cōtra Est, ꝙ aug. dicit in lib. de pnia, Dolor in penitentia continue custodiatur.

Rñdeo Dōm. ꝙ penitere dr dupliciter. i. sm actū ꝛ scōm hitū. Actu q̄dē impoſe est ꝙ hō ꝓtinue peniteat q̄ necesse est ꝙ actus penitētie siue interioꝛ siue exterioꝛ interpolletur ad min⁹ sōno, ꝛ alijs q̄ ad necessitatē corpis ptinent. ꝓ Aliomō dr penitere sm habitū. Et sic opz ꝙ homo cōtinue peniteat: ꝛ quātū ad hoc ꝙ hō nunq̄ aliq̄d cōtrariū pnie faciat. ꝙ q̄ habitualis dispō penitētis tollat. ꝛ quātū ad hoc. ꝙ dz hō in ꝓposito gerere ꝙ semper sibi ꝑterita pctā displiceant.

Ad primū Ergo dōs. ꝙ ploratus ꝛ lachrymē ad actū exteriorē pnie ꝓtinent. q̄ nō solū nō dz esse cōtinuus. sed nec ēt opz ꝙ duret vsq; ad finē vite: vt dictum est. Ūñ ꝛ signāter ibi subditur. q̄ est merces operi tuo. Est aūt merces operis penitētis, plena remissio peccati, ꝛ quantum ad culpam ꝛ quantum ad penam: post cui° cōsecutionē nō est necesse ꝙ homo vlterius exteriorem pniam agat. Per hoc tū non excluditur continuitas pnie, qualis dicta est. ¶ Ad sm dōs. ꝙ de doloꝛe gaudio dupliciter loqui possumus. Uno modo sm q̄ sunt passiones appetitus sensitiui. Et sic nullo modo ꝑt esse simul: eo quod sunt oino ꝛie. vel ex ꝛte obiti (puta cum sunt de eodem) vel saltem ex parte motus cordis: nā gaudiū est cū dilatatiōe cordis, tristitia ꝛo cū cōstrictione. Et hoc mō loquitur ꝓbs in 9. ethi. ꝓ Aliomodo possumus loq̄ de gaudio ꝛ tristitia sm ꝙ cōsistunt in simplici actu volūtatis, cui aliquid placet vel displicet. Et sm hoc non possunt habere ꝛietatem nisi ex ꝛparte obiti: puta cū sunt de eodem ꝛ sm idem. Et sic non possūt simul esse gaudiū ꝛ tristitia: q̄ nō potest simul idem sm idem placēre ꝛ displicere. Si vero gaudium ꝛ tristitia sic accepta non sint de eodem secundum idem, sed vel de diuersis, vel de eodem ꝛy di-

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super. q. 85. ar. 2.

uersa, sic nō est ꝑfectas gaudij z tristitie. Ui nihil ꝓhibet hoiem simul gaudere z tristari: puta si videamus iustuz affligi, simul plz nobis eius iustitia, z displiceret ei⁹ afflictio. Et hoc mō simul pōt alicui⁹ displicere q̄ peccauit, z placere q̄ hoc ei displicet cū spe veniē: ita q̄ ipsa tristitia sit mā gaudij. Unde z aug. dicit in li. de pnia. Semp doleat penitēs, de dolore gaudeat. ℣ Si tñ tristitia nullo modo cōpateretur sibi gaudiuz, per hoc nō tolleretur habitualis ꝺiunctas pnie, sed actual. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ ꝼm ꝓbm in. 2. ethi. ad ꝼtutē ꝑtinet tenere medium in passionibus. Tristitia aūt q̄ in appetitu sensitiuo penitētis consequit er displicentia volūtatis, passio quedā est. Uñ moderāda est ꝼm virtutem, z eius superfluitas est vitiosa: q̄ inducit in desperationem. Q̄d significat apls ibi dem dicens. ne maior tristitia absorbeatur que eiusmodi est. Et sic cōsolatio, de qua ibi apostolus loquitur, est moderatiua tristitie: nō aūt totaliter ablatiua.

4. d. 14. q. 1. a. 4. q. 3. ꝛ ar. 5. q. 2. Et hēb. 6. col. 3.

¶ Utrū sacr̄m pnie debeat iterari. Arti. 10.

Ad decimū Sic procedit. Uī q̄ sacr̄m pnie non debeat iterari. Dicit em apls hēb. 6. impossibile est eos q̄ semel sunt illuminati z gustauerūt celeste donū, z participes sunt facti spūs. s. z ꝓlapsi sunt renouari rursus ad pniam. Sed q̄cūq; penituerunt sunt illuminati. z acceperunt donū spūs. s. Ergo quicūq; peccat post pniam, nō pōt iterato penitere. ℣ Amb. dicit in lib. de pnia. Semel ruunt q̄ septus a gelū a pniam putāt. q̄ iurrant in xpo. nā si vere pniam agerent. ite randam postea nō putarēt: q; sicut vnū ē baptisma. ita vna est pnia. Sz baptism⁹ nō iteratur. ergo nec pnia. ℣ Miracula quib⁹ dño infirmitates corpales sanauit. signt sanationes spialiū infirmitatū. q̄b⁹. s. holes liberauit a pcis. Sz nō legit q̄ dñs aliquē ecciam bis illuminauerit. vel q̄ aliquē leprosū bis mūdauerit. aut q̄liquē mortuū bis suscitauerit. Ergo vī q̄ nec alicui peccatori bis p pniam venia largiatur. ℣ Greg. dicit in homel. quadragesime. Pnia ē afflicta pec cata deflere. z fienda iterū nō cōmittere. Et Ysi. dicit in li. de sūmo bono. Irrisor ē z non penitens. q̄ adhuc agit q̄ penitet. Si ergo aliq̄s vere penitear. nō iterū peccabit. Ergo nō pōt eē q̄ pnia iterat. ℣ Sicut baptismus hz efficaciā ex passiōe xpi ita z pnia. Sz baptism⁹ nō iterat pp vnitatem passionis z mortis xpi. Ergo pari rōne nec pnia iterat. ℣ Gre. dicit. q̄ facilitas venie. incētiuz delinquēdi. Et sic videret delectari in peccatis. q̄d eius bonitati nō congruit. Non ergo pōt pnia iterari.

Sed cōtra Est. q̄ hō inducit ad misericordiaz exēplo dñe: ꝼm illud luc. 6. estote misericordes sicut z pr misericors ē. Sz dñs hāc miam discipulis suis ꝺponit. vt sepē remittāt fratribus cōtra se peccāt⁹. vñ sicut ōr matth. 18. petro q̄renti. quotiēs peccabit in me frater meus. z dimittā ei. vsq; septies. respōdit iesus nō dico tibi vsq; septies. sed vsq; septuagiessepties. Ergo ēt deus sepius q̄ pniaz venia peccantib⁹ prebet: ꝑsertim cum doceat nos petere. dimitte nobis debita nostra. sicut z nos dimittimus debitoribus nostris.

Rñdeo Dōm. q̄ circa pniam q̄dā errauerūt. dicentes nō posse hoiem p pniam sepe cōsequi veniā peccatorū. Quoz q̄daz. s. nouatiani hoc intm ertēderūt: vt diceret post pumā pniam q̄ agit in baptismo. peccanti nō posse p pniam ire rato restitui. Alij vero fuerūt heretici (vt aug. dicit in li. de pnia) q̄ post baptismū dicebāt quidē esse vtile pniam. nō tñ pluries. sed semel tñ. ℣ Uident aūt hmōi errores ex duob⁹ ꝓcessisse. Primo quidē ex eo q̄ errabant circa rōnē vere pnie. Cū em ad veram pniam charitas requirat (sine qua nō delent pcā) credebāt q̄ charitas semel hīta nō possit amitti. z p ꝺns pnia si sit vera. nūq̄ per pctm tollat. vt sic sit necesse eā iterari. Sed hoc ꝓprobatum est in scīa gre: vbi ofium est. q̄ charitas semel hābita pp libertatē arbitrij pōt amitti. z p ꝺns post veraz pniam potest aliquis peccare mortaliter. ℣ Secōo ex eo q̄ errabāt circa estimationē gratie. Putabāt em eam adeo graue esse pctm q̄d alioꝺ cōmittit post veniā impetratā. q̄ nō sit posse ipsuz remitti. „In quo quidē errabant: z ex pte pcti. q̄d ēt post remissionē cōsecutam pōt esse z grauius z leuius q̄ fuerit priuū pctm remissum) z multo magis cōtra infinitatem ꝺine misericordie. que ꝺsuperat oēm numerū z magnitudinem pcōz: ꝼm illud ps. miserere mei deus scōm magnā misericordiam tuā. z ꝼm multitudinē miserationū tuaz dele iniq̄tatem meā. Uñ reprobat verbū chayn. dicētis genē. 4. maior est iniquitas mea. q̄z vt veniā merear. Erīo misericordia dei peccantibus. p pniam veniā ꝑbet absq; vllo termino: vñ ꝺ para. vlt. īmēsa z inuestigabilis misericordia z missiōis tue sup malitiā hominū. Uñ manifestū est q̄ pnia pluries est iterabilis.

Ad primū Ergo dōm. q̄ q̄ apud iudeos erāt ꝼm legē q̄dā lauacra instituta. in q̄bus pluries se abluebāt: ipis purgabāt, credebāt aliq̄ iudeoz q̄ ērp lauacrum baptismi. aliq̄s pluries purificari posset. Ad q̄s excludendu, apls scribit hebreis, q̄ ipossibile ē eos. q̄ semel sūt illuminati. s. p baptismū. rursum renouari ad pniam. s. p baptismū: ꝺest lauacrū regnonis z renouationis spūs. s. vt ꝺ. ad tit. 3. ꝺr rōnem assignat. ex hoc q̄ ꝺ baptismū hō ꝛpo conformat. vñ subdit rursus crucifigentes sibimetipsis filiū ꝺei. ¶ Ad ꝼm dōm. q̄ amb. loquitur de pnia solēni: q̄ in eccīa nō iteratur. vt infra dicetur.

¶ Ad tertiū dō. q̄ sicut aug. dicit in li. de pnia. multos cecos z in diuerso tpe dñs illuminauit. z multos debiles confortauit. ofidens in diuersis illis eidē sepe pcā dimittit: vt quē priuus sana uit leprosum. alio tpe illuminet cecum. iō em tot sanauit cecos. claudos z artidos. ne ꝺsperet de se pctōr. Iō nō scribit aliquē nisi semel sanasse. vt quilibet timeat tunge pctō. medicum se vocat. z nō sanis. sed male hītibus opportunū. Sz qualis hic medicus. q̄ malū iteratū nesciret curare: medicorū est centies infirmum. centies curare: qui ceteris minor esset. si alios posset ignorare. ¶ Ad quartū dōm. q̄ penitere ē afflicta pctā ꝺplere. z flē da nō cōmittere: sc̄z simul dū flet. vel actu vel ꝓposito. Ille em est irrisor z nō penitēs. q̄ simul dū penitet agit q̄ ꝺpenitet. vel ꝓponit iterū se facturum q̄ gessit. vel ēt actualr peccat eodē vel alio genere peccati. ¶ Uz aūt aliq̄s postea peccat. vel actuvel ꝓposito. nō excludit q̄n pnia pnia vera fuerit: nunq̄ em veritas priorus actus excluditur per actū ꝑtū subsequētē. Sicut enim vere cucurrit qui postea sedet. ita vere penituit qui postea peccat. ¶ Ad quintū dōm. q̄ baptismus hz virtutē ex passiōe xpi. sicut quedā spialis gra cum spirituali morte precedentis vite. Statutū autem est hominibus semel mori z semel nasci. Erīo semel tñ debet homo baptizari. Sed pnia hz virtutē ex passiōe xpi. sicut spialis medicatio: q̄ frequenter iterari potest.

¶ Ad sextum dōm. q̄ ꝼm aug. in lib. de pnia. cōstat ꝺeo multus displicere peccata: qui semper presto est ea ꝺstruere. ne soluat quod creauit. nec corumpatur quod amauit. s. per desperationem.

De sacramento penitentie secundum qō est virtus. Quest. 85.

Deinde Considerandum est de penitentia ꝼm quod est virtus. Et circa hoc queruntur. 6. Primo. virum penitentia sit virtus. Secundo. virum sit virtus spectalis. Tertio. sub qua specie virtutis contineatur. Quarto. ꝺ subiecto eī⁹. Quito. de cā ipsī⁹. Sexto. de ordine eī⁹ ad alias ꝼtutes.

4. dist. 24. q. 11. a. 1. q. 2. 2 ar. 3 q. 1. cor. 13 ad. 2. et q. 2. a. 4.

Utrum penitentia sit virtus. Arti. 1.

Ad primum Sic proceditur. Uidetur q̄ penitentia non sit virt⁹. Posita enī est q̄dam sacr̄m alioꝺ sacrīs connumeratum: scilicet baptismus. confirmatio. eucharistia. extrema vnctio. ordo. matrimoniū. Sed penitentia nō ponit inter sacr̄m. Ergo nō est virtus. ℣ Penitentia ꝺsistit in actu ꝺsideratiuo. Sed virtus ꝺsistit in actu appetitiuo. Ergo penitentia

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super arti.3.

I.ar.4. col. Et.4.d. 24.q.1. arti.1.q. 4.ad 4. 2.q.5. R 80. 2 di.15. q.1.ar.1. q.1.ad 4.

IN artic.3. tria aduersa occurrūt. primus est de actu pnie an cōtineat sub cōmutatiua iustitia. sm est an sistat in cōmutatiua iustitia. tertiū an reddat eā simpliciter/vel sm acceptationē dei tm. ¶ Et primū q̄dem pz sco. q̄ l.4. sen. di.14. q.2. posuit actū pnie actū iustitie punitiue: q̄ distinguit ꝙ iustitiā cōmutatiuam. tenuit. n. penitēt vt ministrū iudicis punire se/vt culpa ordinet p pena: ac p hoc quū actꝰ iudicio sit vindicare/seu velle infligere penā. p̄ quo q̄ est actꝰ iustitie vindicatiue/dē actꝰ eritin penitēte/tāq̄ exigente ꝙ seipm vindicetur a iudice statuto. ¶ Scōm vo pdictum motū ē pp durā. dist. 14. arti. 2. vbi ponit pniam ee idē q̄ iustitia cōmutativa: qr ordinat hoies ad alterū. deū ꝛ rōe debiti pp offensam. ¶ Tertiuz ār mouet pp seo. vbi d.q.3. tenēte q̄ esse nā rei posset recedi/sto q̄ pena eēt effectus culpe: vt sic culpa sufficienter ordinet ꝙ pena. ¶ Ad hoz eui dentia notādū ē primo q̄ authoꝛ losē de penitētia vt est recōpensatiua deo/tā p culpa q̄ p pena. scotus vo solā pene rōnē habuit: nec potuit penitētia ad recōciliādū deū offensum/nisi solū mō ad puniēdā culpam cōmissam. ¶ Vñ admerte scdo/q̄ author posuit penitētē vt alterū extremum respectu dei. sco. vo potuit penitētē vtro q̄ extremo: dū ponit ipm ex vna gīe vt ministrū iudicis vindicātis/ꝛ ex altera pte ponit ipm vt reū. q̄

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super.q.85.ar.2.

NO art.2.q.86.circa illud/offensa directe opponit gre: ei⁹ rōnē,ex hoc ens ōr aliōs alteri ee offensus/ q repellit eus a gra sua. Dubiū occurrit,tū qz falsus est offensas directe opponz gre:qnū offensa sit in volūtate/gra aūt ſm authorē m essentia/aliō ens est directe oppō/siue ꝓuatina siue Ziua: quū vtraq; reqrat/rōnitatē sub

¶ De effectu penitētie ꝯtum ad remissionem peccatorum mortalium. ¶ Q. 86.

OEinde Cōsideradū ē de effectu pnie.Et ꝓmo ꝯtū ad remissionē peccatoꝝ mortaliū.Scdo ꝯtū ad remissionē pcōū venialiū. tertio ꝯtū ad redditum ꝯtum ad restōnē virtutū. ¶ Circa ꝑmum ꝙrunt.6. Primo vtrū ola peccata mortalia ꝓ pniam auferant.Scdo vtrū possint sine pnia tolli.tertio vtrū vnus possit remitti sine alio. quarto vtrū pnia auferat culpā remanente reatu.quinto vtrū remaneāt reliquie pcōz. sexto vtrū auferre pcm̄,sit effectus penitentie inquantū est ꝑtus.an inquātū est sacrm̄.

¶ Utr̄ ꝓ pniaz ola pcā remoueant. Arti.1.

3.q.87. arti.1. et.4.di. 24.q.2. A.1.q.1. Et di.16 q.1.arti. 2.q.1. Et.3.7. c.156. Etopus. 3.c.146

APrimū Sic ꝑcdit qz ꝓ pniam nō ola pcā remouentur. Dicit em̄ apls heb.12. q Esau nō inuenit pnie locū,ꝯ̄ꝫ cū lachrymis inquisisset eā.gl.i.nō inuenit locuz venie ꝛ bñdictionis per pniam.Et.2.mach. 9.Et deantiocho.Orabat sceleste deū,a quo nō erat miam cōsecutur⁹. Nō ergo vt ꝙ ꝓ pniam omnia pcā tollant. ¶ ℣. Aug.dicit in li.de sermone dñi in mōte,q tāta labeo est filiꝰ peti.f.cū post agnitionē dei ꝙ gram Christi,oppugnat aliqs fraternitatē,ꝛ aduersus ipam gram.iniudie facit⁹ agitat,vt deꝑcādi humilitatē subtrē non possit,ēt si pcm̄ suū mala ꝓscia agnoscere ꝛ annūciare cogatur. Nō ergo omne pcm̄ pōt ꝓ pniam tolli. ¶ ℣. Dñs dicit Matt.12.q dixerit ꝛ spiꝰ scō verbū,nō remittet ei neqz i ꝫ scdo neqz in futuro. Nō ergo omne pcm̄ remitti pōt ꝓ pniam.

Sed cōtra Est.q dicit Eze. 18. Omniū iniquitatum eius quas operatus est.non recordabor.

Rndeo Dicendū,q ꝫ q aliqs pcm̄ per pniam tolli nō possit.pōt cōtingere dupl̄r.Uno modo qz aliqs de pctō penitere nō posset:alio modo qz pnia nō posset delere pcm̄.f Prīo qdē mō nō pōt ꝓ pniam delere pcm̄ q pnia auferat culpā remanente reatu.quinto vtrū remaneāt reliquie pcōz. sexto vtrū auferre pcm̄,sit effectus penitentie inquantū est ꝑtus.an inquātū est sacrm̄.

¶ Utr̄ ꝓ pniaz ola pcā remoueant. Arti.1.

APrimū Sic ꝑcdit qz ꝓ pniam nō ola pcā remouentur. Dicit em̄ apls heb.12. q Esau nō inuenit pnie locū,ꝯ̄ꝫ cū lachrymis inquisisset eā.gl.i.nō inuenit locuz venie ꝛ bñdictionis per pniam.Et.2.mach. 9.Et deantiocho.Orabat sceleste deū,a quo nō erat miam cōsecutur⁹. Nō ergo vt ꝙ ꝓ pniam omnia pcā tollant. ¶ ℣. Aug.dicit in li.de sermone dñi in mōte,q tāta labeo est filiꝰ peti.f.cū post agnitionē dei ꝙ gram Christi,oppugnat aliqs fraternitatē,ꝛ aduersus ipam gram.iniudie facit⁹ agitat,vt deꝑcādi humilitatē subtrē non possit.ēt si pcm̄ suū mala ꝓscia agnoscere ꝛ annūciare cogatur. Nō ergo omne pcm̄ pōt ꝓ pniam tolli. ¶ ℣. Dñs dicit Matt.12.q dixerit ꝛ spiꝰ scō verbū,nō remittet ei neqz i ꝫ scdo neqz in futuro. Nō ergo omne pcm̄ remitti pōt ꝓ pniam.

Sed cōtra Est.q dicit Eze. 18. Omniū iniquitatum eius quas operatus est.non recordabor.

Rndeo Dōm,q ꝫ q aliqs pcm̄ per pniam tolli nō possit.pōt cōtingere dupl̄r.Unomō qz aliqs de pctō penitere nō posset:aliomō qz pnia nō posset delere pcm̄.f Prīo qdē mō nō pōt ꝓ pniam delere pcm̄ inquantū ē culpa. ꝫ solū displicet eis pena quā patit̄ur.Nōne cuius aliqs pniam ꝫ infructuosam hñt: ſm illō sap.5.pniam agētes.ꝛ ꝓ angustia spūs gemētes.Unde talis pnia nō est cū spe venie:ꝫ cū desperatiōe.Tale aūt nō pōt esse aliqs pcm̄ hominis viatoris:cuiꝰ liberū arbitriū flexibile est ad bonū ꝛ ad malū. Uñ dicere q aliqs pcm̄ sit in hac vita,de quo ꝙ penitere nō possit erroneū est. Primo qdē,qz hoc tolleret libertas arbitrij.Scdo,qz ꝓ hoc derogaret virtuti gre:ꝓ quā moueri pōt cor cuiuslibz ꝙ pctōis ad penitētiā:ſm illō ꝓuer.21.cor regis in manu dei.ꝛ quocūqz voluerit vertet illud.f Qd aūt secūdo mō nō possit ꝓ veraz pniam aliqs pcm̄ remitti, est etiā erroneū. Primo qdē,qz repugnat dīne mie:de qua ℣. Johel.2.q benign⁹ ꝛ misericors ē,ꝛ patiēs, ꝛ multe mie, et prestabilis sup malitia. Uincereturq eīs quod ămō de⁹ ab hoīe,si hō pcm̄ vellet deleri,qd deus delere nō vellet.Scdo quia hoc derogaret virtuti passiōis Christi: per qz ꝑ penitentia operat̄, sicut ꝛ cetera sacramēta:cū scriptū sit ꝓ me Jo.2,ipse est ꝓpitiatio ꝓ pctis nostris,nō solū nr̄is,ꝫ etiaz totius mundi.f Unde simpliciter dicendum est,q omne peccatum in hac vita, per penitentiam veram deleri potest.

Ad ꝓmū Ergo dicendū,q Esau non vere penituit. Qz patet ex hoc q dixit,venient dies luctus patris mei,ꝛ occidam iacob fratrem meum.

¶ Similiter etiam nec antiochus vere penituit:dolebat eīs de culpa preterita nō ꝓpter offensam dei.sed ꝓpter infirmitatem corporalē qua patiebat.

¶ Ad ꝫm dōm,q ꝫ lud verbū aug.sic intelligendū est. Tota est labes illius peccati,vt deꝑcādi hūilitatem subire non possit.f.de facili: ſm q vt illū non posse sanari,q nō pōt de facili sanari. Potest tñ hoc fieri ꝓ diuine gre virtutē:q etiā interdū in ꝓfundū maris conuertit, vt dicitur in psalmo.

¶ Ad tertiū dicendū,q illud verbū vel blasphemia ℨ spūsscm est finalis in pnia: vt aug.dicit in li.de verbis dñi.Que penitus ir remissibilis est:qz post finē huius vite non est remissio peccatoꝝ.f Uel ſi intelligāt per blasphemiā spūsscī,pcm̄ qō fit ex certa malitia,vel etiā ipsa blasphemia spūsscī.dicit nō remitti.f.de facili:qz tale peccatū nō hz in se causam excusationis.Uel qz ꝓ tali peccato punitur aliquis ꝛ in hoc seculo ꝛ in futuro vt in secunda parte expositum est.

¶ Utr̄ sine pnia pcm̄ remitti possit. Ar.2.

ADscōm Sic ꝑcdit, qz ꝓ sine penitentia peccatū remitti possit. Nō.n.est minor virtus dei circa adultos qm̄ circa pueros. Sz pueris peccata dimittit sine penitentia. Ergo etiā ꝛ adultis. ¶ ℣. Deus ſtrute suā sacramēris ſ alligauit. Sz pnia ē qdā sacrz. Ergo ſtrute dīna pōt pcā sine pnia dimitti.

¶ Preterea.Malos est misericordia dei q̄m misericordia hominis. Sz homo interdū remittit offensaz suā hoi etiā nō penitēti. Uñ ꝛ ipe dñs mādat matth.5.diligite inimicos vestros.benefacite his qui oderūt vos. Ergo multo magis deus dimittit offensam suam hominibus non penitentibus.

Sz cōtra Est.q dñs dicit hiere.18. Si pniam egerit gēs illa a malo quod fecit,agam ꝛ ego pniam super malo qd cogitaui vt facerem ei. Et sic ecōtrario videt,q ſ homo penitentiam nō agat,q deus ei non remittat offensam.

Rndeo Dicēdum,q impossibile est peccatū actuale mortale sine penitentia remitti,loquendo de penitentia q̄ est virtus. Cū em̄ peccatū sit dei offensa, eo modo deus peccatum remittit,quo remittit offensam in se commissam. Offensa aūt directe opponitur gratie:ex hoc enim dicit aliqs alteri esse offensus,q repellit eū a gratia sua. Sicut autem habitum est in secunda pre.hoc interest inter gratiam dei ꝛ gratiam hominis,q gratia hominis non causat,sed presupponit bonitatem veram vel apparentem in homine grato:sed gratia dei causat eius. Uel de poli ſm potentiā ordinariā vel de poli ſm potentiā absolutā. Et ſi ēdem sit ℞mo de poli ℨ potestā ordinariā/nulla relinq̄tur difficultas: diuersa opinio: oēs em̄ fatemur / qs qui creauit te sine te nō saluabit te sine te. Sz ſi de poli absolute sit sermo / accedit qō cū sco.tractata a nobis supius in cōmentariis sup pniaz 2.q.111.ar.2.ꝛ io nec ꝑ petendam hanc difficultatem puto: sed pro presenti propositio sufficit verificare ea ꝙ in litera dr̄ ſm possibile vel impossibile penes potentiā ordinariam.

¶ In eodem ar.respondet in ꝓtio ad primū,q quanto ad oēm remissionē peccatorum actualium/actualis immutatio voluntatis cōferēs attributū penitentie etiam in baptismo.

Dubiū occurrit: qm falsum hoc videt:qz ꝓpositum emēde in ꝙ ratio formalis penitētie dicit ꝑfectere nō hz locū i adulto ꝑfecte ꝑ baptismū ple nā remissionē oīum peccatoꝝ.ꝛ ꝫ ſ vt dō. docuit/baptiſm̄ ola cōdonat/nullūqz inctum re.requirit.

J.arti.3. col.2.4. 87.ar.2. col.Et 4.di.14 q.1.ā.3. 2 di.16. q.1.ā.2. q.1.

¶ Ad hoc dr̄,q ba ptiſm̄ nō ꝓpponit ꝫ affert secum actuz ꝓnie virtutis ꝑfectū qm̄ sicut baptiſmus datur in remissionē peccatoꝝ:ita q baptizatur: suscipit illū in remissionē peccatoꝝ:ac ꝓhoc in ipa suscepcione baptiſmi subijciendo se illi ꝛ fatetur se peccasse ꝛ detestat priores vitam mutando illi:ꝛ subijcit se deo vt nouum xpi mēbrum.Et qz hoc totū eligit in remissionem peccatoꝝ:euidēter cōstat interuenire in baptiſmo ꝓpositū emē de non future,ſ ꝑsentis que magis vocātur ac electio emē de dicenda est:eligere ſ sic dem hec m remissionē peccatoꝝ: est eligere emēdā ꝓ peccatis quo ad culpā.ꝛ quo ad pnā ratione ꝛ ꝛ difficij quā tū est baptiſma Nō igit̄ est intelligendū baptiſmū ois cōdonare hic q̄ nulli acrū in adulto requirat:sed sic q oportuno⁹ act⁹ secū affert: nec eget admiculo alieno.Et hic est optimus mod⁹ omnia condonandi.

¶ Super arti.4.

IN arti.4. cuius dē.q.m rationē ad primū/pro quanto ibi dicitur q remissio peccato mortali remanet inordinata cōuersio ad cōmutabile bonū,ꝓ q debetur reatus pene tpalis, Aduerte sentētiā hāc intelligi dē possibili ꝛ quo ad inordinationem: nō em̄ necesse est remanere hmōi cōuersionē,ſ ꝑ pōt simul toti tolli. Et ſitr̄ dato q non totū ſit subla tū nō est necesse remanere ipsam ꝑuersionez,sed inordinationē: que fuit ipsi⁹ cōuersionis. Pōt em̄ q peccato auarricie ꝑ luct:aū remissionem peccati dimisso auaritie actibus ꝛ inclinationibus in oppositos actus cōuerti. ꝛ tūc apparet q adhuc nēte gra remittēte pēn pōtis auaritie/nō remanet cōuersio illi⁹ habitualis ad cōmutabile bonū:ſ in ordinatio ipsi⁹ incursa/ꝓ pena tpalē ordinanda.Rōne ſ q dēlitu inordinatiōis remanet reat⁹ pene tpalis tādiu ſ q culpabilis illa inordinatio ordinata sufficiēter fuerit per penam.

3.q.67. art.1.ad tertiū.ꝛ q.69.ā. 10.ad tertium. Et.4.di 18.q.2. arti.1. Ltro.11. lect.4. co.4. Et heb. 6.co.4.

dei cāt bonitatē in hoīe grato,eo ꝙ bona volūtas dei,q̄ in nomīe gratie itelligit̄,est cā oīs boni creati. Uñ pōt cōtingere ꝙ homo remittat offensam q̄ offensus est alicui,absq; aliq̄ immutatiōe voluntatis ei⁹,nō ſ aūt cōtingere pōt,ꝙ deus remittat offensaz alicui absq; immutatione volūtatis eius. Offensa aūt peccati mortal̄, pcdit ex hoc ꝙ volūtas hois est auersa a deo ꝙ cōuersionē ad aliq̄d bonū cōmutabile. Uñ reqrit ad remissionē diuine offense, ꝙ volūtas hois sic immutet̄,vt cōuertatur ad deū cū detestatione cōuersionis ꝑdicte ꝛ ꝓposito emēde qō ꝓtinet ad rōnē pnie, ſm ꝙ est virtus.Et io impoſe est ꝙ peccatū alicui remittat sine pnia.ſm q̄ est virtus.Sacrm̄ aūt pnie(sicut supra dctm est)ꝑficit ꝓ offiū sacerdotis ligātis ꝛ soluētis:sine q̄ pōt deus pctā remittere sicut remisit xp̄s mulieri adultere:vt legitur Jo.8.ꝛ peccatri ci:vt legit luce.7.Quibus tñ nō remisit peccata sine virtute penitētie,nā sicut grego.dicit in homel.per gratiaz traxit mtus.f.ad penitentiam,quā per misericordiam suscepit fouo.

Ad ꝓmū Ergo dōm,q in ꝑuerisnō est nisi pctā originale:qō nō cōsistit in actuali deordinatione voluntatis,ꝫ in q̄dā habitali deordinatione inhærent in sēa pte habitū est.Et tō remittit eis pctā cū habituali immutatione ꝓ infusionem gratie ꝛ virtutū:nō aūt cū actuali.Sz adulto,in quo sunt actualia pctā,q̄ cōsistūt in deordinatione actuali voluntatis,nō remittūtur pctā etiā in baptiſmo sine actuali immutatione volūtatis:qō fit ꝙ pniam. ¶ Ad scōm dōm,q rō illa ꝓcedit de pnia ſm qō est sacramentum. ¶ Ad tertiū dicēdū,q misericordia dei est maioris ℞mutis qꝫ misericordia hois:in hoc q̄ immutat volūtatē hois ad penitēdū,quod misericordia hominis facere nō potest.

¶ Utr̄ possit per pniam vnū pctm̄ sine alio remitti. Arti.3.

ADtertiū Sic ꝑcdit, qz ꝓ possit ꝓ pniaz vnū pctm̄ sine alio remitti.Dr̄ el amos.4.Pluit sup vnā ciuitatē ꝛ sup alterā ciuitatē nō pluit:para vna cōpluta est.ꝛ ꝓ sup qua nō pluit aruit.Qō exponēs greg.sup eze.dicit,Cū ille q ꝓ rumū odit,ab alio vitiꝫ se corrigit:vna eaḋēq; ciuitas ex parte cōpluit:ꝛ ex parte arida manet:qz sunt q̄ cū q̄dā vitia resecant:in aliꝫ grauiter perdurāt.Ergo pōt vnū peccatū ꝓ pniam dimitti sine alio. ¶ ℣. Amb.dicit sup beati immaculati in via,Prima cō solatio est,qz nō obliuiscitur misereri deus seba ꝓ punitionē,vbi essi fides desit, pena satisfacit ꝛ releuat.Pōt ergo aliqs releuari ab aliquo peccato.manēte peccato infidelitatis. ¶ ℣. Eorū que nō necesse est esse simul,vnū pōt auferri sine alio.Sz peccata/vt in seba pte habitū est,nō sunt cōnexa,ꝛ ita vnū eoū pōt esse sine alio.Ergo etiā vnū eoū pōt remitti sine alio ꝓ pniam. ¶ ℣. Peccata sunt debita q̄ nobis relaxari petimus,cū dicimus in oratione dñica.Dimitte nobis debita nostra ꝛc.Sz homo qlīz dimittit vnū debitū sine alio.Ergo etiā deus ꝓ pniam dimittit vnū peccatū sine alio. ¶ ℣. Per dilectionē dei relaxant̄ hoibus peccata: ſm illud hiere.31.in charitate ꝑpetua dilexi te,ideo attraxi te miserans.Sed nihil ꝓhibet quin deus diligat hominē q̄ſdā ad vnū ꝛ sit ei offensus quantū ad aliud:ficut peccatorem diligit quātuz ad naturam:odit aūt quantū ad culpam.Ergo videtur possibile ꝙ deus ꝓ pniam remittat vnum peccatum sine alio.

Sed ꝫ Est.q aug.dicit in li.de pniaſ Sūt plures quos permanet peccasse,ꝫ nō oīno,referātes sibi q̄dā in qb̄ delectent:nō ala duertētes dīm simul mutū ꝛ surdū a demonio liberaſe,per hoc docēs nos nūq̄ nisi de omnibus sanari.

Rndeo Dicēdū,q impoſe est ꝓ pniam vnū peccatū sine alio remitti.Primo qdē,qz peccatū remittitur in quātū tollit dei offensa ꝓ gratiā.Uñ in secūda pte habitū est,q nullū peccatū pōt remitti sine gratia.Dē aūt peccatū mortale ꝓ naf gratie,ꝛ excludit eā.Uñ impoſe est ꝙ vnū peccatū sine alio remittat. ¶ Scdo qz (sicut oīum est)peccatū mortale nō pōt simul ne vera pnia remitti:ad quā pertinet deserere peccatū inq̄tū est ℨ bonū. Qō qdē est cōe oibus peccatis mortalibus. Ubi aūt est eadē ratio,ꝛ idē effectus. Uñ nō pōt esse vere penitēs,q̄de vno peccato peniteat,ꝛ nō de alio. Si.n.displiceret ei illud peccatū qz est cōtra deū super ola dilectū/qō reqrit̄ur ad rōnē vere penitētie/se q̄retur ꝙ de oibus peccatis peniteret.Unde sequitur ꝙ impossibile sit vnū peccatū per penitētiā remitti sine alio. ¶ Tertio,qz hoc esset ℨ ꝓfectionē miser icordie dei cuius perfecta sunt opera vbicūqz dr̄ deus.ℨ.Unde cuius misereꝫ,totaliter misereꝫ.Et hoc ēt q̄ſ aug.dicit in lib.de penitēta qdā impietas infidelitatis est alicui⁹ qui tutus ꝛ iustitia est dimidiam sperare veniam.

Ad primū Ergo dicēdū,q illud verbū greg. nō est intelligēdū quātū ad remissionē culpe,ꝫ quā

¶ Ad tertiū dicendū,q ille q plura peccata cōsensit cōmittere,deserit vnus, nō tñ aliud.Qō qdē fit auxilio diuino,Qō tñ nō pertingit vsq; ad remissionem culpe.

¶ Ad scōm dicēdū,q in verbo illo Amb.fides nō pōt accipi q̄ creditur in xp̄m: quia vt aug.dicit sup illud Jo.15.ſi nō venissem,ꝛ locutus eis nō fuissem,pctm̄ nō haberēt.f.infidelitatis.Hoc em̄ est peccatū q̄ tenent cuncta peccata.Sz accipitur fides ꝓ cōscientia qz interdū per penas q̄s ꝙs patiēter sustinet cōsequitur remissionē peccati,cuius cōscientiā nō hz. ¶ Ad tertiū dicēdū,q peccata q̄s uis nō sint cōnexa quātū ad cōuersionē ad bonū cōmutabile:sunt tñ cōnexa quātū ad auersionē a bono incōmutabili:in qua cōtinent̄ oia peccata mortalia.Et ex hac parte habent rationem offense,quā oportet per penitentiam tolli. ¶ Ad quartum dicendū,q debitū exteriores rei(puta pecunie)nō cōtrariatur amicitie,ex qua debitū remittit:ideo pōt vnū dimitti sine alio.Sz debitum culpe cōtrariatur amicitie ꝛ ideo vna culpa vel offensa nō remittitur sine altera.ridiculosum enim videretur,q etiā ab hoie aliqs veniam peteret de vna offensa ꝛ nō de alia. ¶ Ad ꝗntum dicēdū,q dilectio q̄ deus diligit hois nām, nō ordinat ad bonus gloue.a q̄ impedit homo ꝙ q̄lz peccatū mortale.Sz dilectio gratie.ꝓ quā fit remissio peccati mortalis,ordinat hoiem ad vitā eternā:ſm illud ro.5.gratia dei vita eterna.Unde nō est similis rō.

¶ Utrum remissa culpa per pniam,remaneat reatus pene. Ar.4.

ADquartū Sic pcdit. Uidet q remissa culpa per penitētiam,nō remaneat reatus pene.Remota em̄ cā,remouetur effectus.Sed culpa est cā reatus pene:ideo em̄ est aliqs dignus pena,qz culpā cōmisit. Ergo remissa culpa,non pōt remanere reatus pene. ¶ Preterea.Sicut apostolus dicit ro.5.donū xpi est efficaciꝰ q̄ſ peccatum. Sz peccādo homo simul incurrit culpā ꝛ pene reatū.Ergo multomagis per donū gratie,simul remittitur culpa ꝛ tollitur pene reatus. ¶ Preterea.Remissio peccatoꝝ fit in penitentia per virtutem passionis:ſm illud ro.3.quem ꝓposuit deus ꝓpitiatorē per fidē in sanguine ipsius,ꝓpter remissionē precedentium delictoꝝ.Sed passio christi est sufficienter satisfactoria ꝓ omnibus peccatis:vt supra habitū est.Nō ergo post remissionē culpe,remanet aliquis reatus pene.

Sz cōtra Est.qō.1.reg.12.dicit, qō cū dauid penitens dixisset ad nathan,peccaui domino:dixit nathan ad illum dominus quoq; transtulit peccatum tuum,non morieris:verumtamen filius qui natus est tibi,morte morietur.Qō fuit in penam precedentis peccati:vt ibidem dicitur.Ergo remissa culpa,remanet reatus alicuius pene.

Respondeo Dicendum,qō (sicut in secunda parte habitum est)in peccato mortali sunt duo: scilicet auersio ab incommutabili bono,et conuersio ad commutabile bonum inordinata.Ex parte ergo auersionis ab incommutabili bono,consequitur peccatum mortale reatus pene eterne:vt qui contra eternum bonum peccauit,in eternum puniatur. Ex parte aūt cōuersionis ad bonū cōmutabile,ꝛ ꝗtū est inordinata cōsequitur peccatuz

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super ar. 6.

Ad arti. 6. ¶ Circa sc̃d̃ q. p quanto remissio culpe ponit effect⁹ pñe fm q est virt⁹ virtutis seu ꝓtuosus actus, dubium occurrit: qm hoc vt repugnare antedictis ab authore. Nã si remissio culpe est effect⁹ penitentie vt est act⁹ virtuosus, opz q sit effect⁹ nõ solius gr̃e, sed gr̃e libertatis arb. qm act⁹ hmõi virtuosus libertatis arbitrij actus est. Oppositũ aũt dixit author in hac eadẽ q. art. 4. ad 3m. bene do de remissiõe culpe r de plena absolutione q vtrũq; efficit a gr̃a. Nã 3 pmũ a gr̃a sola, fm ex gr̃a r libe. arbitrio. Si em est a sola gr̃a vt distinguit 3 liberũ arbitrij sequit q nõ sit a gr̃a r a libertate arbitrij actu virtuoso.

¶ Ad hoc dr̃ q dicẽdũ alij forte sonient distinguẽdo i pposito ẽ ocurrũ libe. arbitrij actiue vel pure passiue/act⁹ libe. arbitrij in iustificatiõe ipij cõcurrẽtes sine in deũ sine i peccatũ sunt vere act⁹ nõ solũ liberi arbitrij, 3 a libero arbitrio. Quauis em ois dispõnẽs ad vina sapientia (que creauit me sine me: nõ passiue/ qm creatio i me terminata est/ sed sine me cooperante: non saluat me sine me cooperãte: mouet per gr̃az suã liberũ arbitriũ ad obsequendũ gr̃e: p hoc q vtik illa fm illã opando. Et ꝓpterea act⁹ liberi arbitrij tã respectu dei q respectu pcti in iustificatiõe ipij numeri. sunt effect⁹ gr̃e opantis/ r ñ ponũt i nũerũ cũ ipsa gr̃a opãte. r ꝓpea dictio exclusiua a dicta gr̃e non excludit hmõi act⁹ liberi arbitrij; vtpote suos effect⁹: quũ el dr̃ sola cõ facit h: ñ excludẽs ꝑ ẽ kaciat illõ me diãte aliõ suo effectũ.

¶ Et hũc cẽ sensum authoris/ appz i cal ce h⁹ arti. vbi dr̃: op act⁹ pñe virtut⁹ 3 q sine eo non possit fieri remissio culpe/ inquantũ est ꝑ separabilis effect⁹ gr̃e. Nec obstant allegata in oppositũ quoniã ibi loquitur de gratia vt distinguit contra liberum arbitrium absolute r

§. art. 4. ad. 3. et. 4. di. 14. q. 2. ar. 1. q. 3. Et. 1. co. 71. lec. 7. co. 1. fi.

montale reat⁹ alicuius pene: q ordinatio culpe nõ reducit ad ordinẽ instituẽtis nisi p penã. Justũ est em vt q̃ volũtati sue plus sidulsit ꝯ debuit, 3 voluntatẽ suã aliq̃d pattak: sic em erit eq̃litas. Nã apõe. 18. dr̃, ꝑtũ glorificauit se r in delitijs fuit, ñ date illi tormẽtũ r luctũ. Quia si cõuersio ad bonũ cõmutabile est finita, nõ 3z ex hac parte peccatũ q̃ debeat ei pena eterna. Nã si sit inordinata cõuersio ad bonuz cõmutabile sine auersione a deo (sicut est in peccatis venialib⁹) nõ debetur peccato pena eterna, sed tpalis. Nã igit per gr̃az remittit culpa tollit auersio aĩe a deo, inquãtũ p gr̃am aia deo cõiũgit: vsi r ꝑ ois simul tollit reat⁹ pene eterne, põt tamen remanere reatus alicuius pene tẽporalis.

Ad pmũ Ergo dicẽdũ, q culpa mortalis vtrũq; 3z, ex auersione a deo r cõuersione ad bonũ creatũ. Sz (sicut in scõa pte habitũ est) auersio a deo est ibi sicut formale, cõuersio aũt ad bonũ creatũ, est ibi sicut materiale. Remoto aũ tẽ formali cuiuscũq; rei, tollit spẽs: sicut remoto rõnali, tollit spẽs humana. Et ideo ex hoc ipso 9z culpa mortalis remitti, q̃ p gr̃az tollit auersio meritũ a deo simul cũ reatu pene eterne. Remanet tñ illud q̃ est mãle, f. inordinata cõuersio ad bonũ creatũ: pro qua debeẽ reat⁹ pene tpalis. ¶ Ad 3m dõm. q̃d (sicut in scõa pte habitũ est) ad gr̃am ptinet opãri in hoie, iustificando ipm a peccato, et cooꝑari hoi ad recte operãdũ. Remissio igit tur culpe z reat⁹ pene eterne, ptinet ad gr̃az opantẽ, sed remissio reat⁹ pene tpalis ptinet ad gr̃am cooperãtẽ: inquãtũ. Lhõ cũ auxilio diuine gr̃e patiẽter penas tolerando, absoluit ẽt a reatu pene tpalis. Sicut igit pu⁹ est effect⁹ gr̃e opantis q̃ gr̃e cooꝑantis, ita ẽt pu⁹ est remissio culpe z pene eterne, q̃ plena absolo a pena tpali: vtrũq; em est a gr̃a, sed ꝑmũ a gr̃a sola, fm ex gr̃a r libero arbitrio.

¶ Ad tertium dõm. q̃ passio Xpi de se sufficiẽs est ad tollendũ oẽm reatũ pene, nõ soluz eterne, 3z ẽt tpalis: ex fm modũ quo hõ participat virtutẽ passionis Christi, percipit etiã absolutionẽ a reatu pene. In baptismo autẽ hõ ꝓticipat totaliter virtutem passiõis Christi (vtpote per aquã r spũm Christo 3mortuus⁹ peccato, r in eo regñatus ad nouã vitã) r ideo in baptismo hõ 3sequit remissionẽ reat⁹ totius pene. In pnia vo 3sequit virtutẽ passionis Xpi fm modũ, ꝓut oz actuũ: q sũt mõ pnie, sicẽ aũ baptismi: vt. 6. dicũ ẽ. Et ideo nõ statim p ꝑmũ actũ pnie q̃ remittit culpa, soluit reatus totius pene: 3z cõpletis oib⁹ pnie actibus.

¶ Utrũ remissa culpa mortali, tollant oẽs reliquie peccati. Ar. 5.

Ad quintũ Sic pcedit. Uf q̃ remissa culpa mortali, tollãtur oẽs reliquie peccati. Dicit em augu. in li. de pnia. Nunq̃ dñs aliquẽ sanauit, quẽ oino nõ liberauit: totum em holem sanauit in sab bo: r cooꝑ⁹ ab ifirmitate, r aiam ab oi cõtagiõe. Sz reliqe peccati ptinẽt ad infirmitatẽ pcti. Ergo non vidẽtur q̃ remissa culpa, remaneant reliqe pcti. ¶ Ꝑ. Scõm dio. 4. c. de di. no. bonũ est efficaci⁹ ꝯ malũ: q̃ malũ nõ agit nisi ꝑtute boni. Sz hõ peccãdo sit totã ẽfectiõẽ pcti icurrit. Ergo multo magis penitẽdo liberat ẽa ab oib⁹ pcti reliquijs. ¶ Ꝑ. Opus dei efficacius est ꝯ op⁹ hoio. Sz p exercitiũ hũanoz opez ad bonũ, tollunt reliquie peccati contrariq. Ergo multo magis tolluntur p r remissionem culpe, que est opus dei.

Sed ꝫ Est, q̃ Mar. 8. legit. q̃ cecus illuminat⁹ a dño. ꝑt mo restitutus est ad imperfectũ visum (vñ ait, video homines velut arbores ambulãtes) deinde restitut⁹ est ꝑfecte, ita vt videret clare oia. Illuminatio aũt cecꝰ signãt liberationem pctõis. Posti pmã g̃a remissionẽ culpe, q̃ pctõ restituit ad vitã spũalẽ, adhuc remanẽt in eo aliq̃e reliquie pcti preterit. Alia ꝑ post pñitentia ergo r.

Rñdeo Dõm. q̃ pcm mortale ex parte cõuersionis inordinate ad bonũ cõmutabile, quãdã dispõnẽ causat in aĩa, vel ẽt habitũ. Si act⁹ frequẽter iteret. Sicut aũt dcm est, culpa peccati mortalis remittit. Iquãtũ tollit ꝑ gr̃az auersionẽ mẽ remanere potest id q̃ est ex pte auersionis inordinate: cũ hac missa culpa. remaneant dispõnes ex ꝓcedẽtib⁹ actib⁹ causate: q̃ dicunt peccati reliquie. Remanẽt tñ debilitate r diminute: sicut etiã q hoi nõ dormiens. Et hoc magis ꝑ modũ dispõnis ꝯ ꝑ modum habituum: sicut etiã remanet fomes post baptismum. Alia q hoi nõ dormiẽt magis ꝑ modũ dispõnis ꝛc.

Ad pmũ Ergo dõm. q̃ deus totũ hoiem ꝑfecte curat. Sed q̃nq; subito: sicut socrus petri statim restituit ꝑfecte sanitati, ita vt surgẽs ministrare illis: vt legit Luc. 4. Q̃nq; aũt successiue: sicut dictum est de ceco illuminato Mar. 8. Et ita etiã spũaliter q̃nq; tãta cõmotione 9uertit cor hois, vt subito ꝑfecte cõlequatur sanitatẽ spiritualẽ, nõ solũ remissa culpa, sed sublatis oibus peccati reliquijs: vt p3de magdalena Luc. 7. Nunq̃ aũt primo remittit culpã ꝑ gr̃am opantem, et postea per gratiã cooperantẽ successiue tollit peccati reliquias.

¶ Ad scõm dõm. q̃ pcm etiã q̃nq; statim inducit debilẽ dispositionẽ: vtpote p vnũ actũ causatam. Nunq̃ autẽ fortiorem, causatam per multos actus. ¶ Ad tertiũ dõm. q̃ vno actu humano non rolluntur omnes reliquie peccatiq: vt dicit in prædicamẽtis. praxis ad meliores exercitationes deductus, ad modicum aliquid proficiet vt melior sit. Multiplicato aũt exercitio, ad hoc peruenit vt sit bonus virtute acquisita. Illoc autem multo efficacius facit diuina gratia, siue vno siue pluribus actibus.

¶ Utrum remissio culpe sit effectus penitentie. Ar. 6. 4. dist. 14. q. 2. ar. 2. q. 2.

Ad ꝛtiũ Sic procedit. Uf q̃ remissio culpe nõ sit effect⁹ pnie fm q̃ ẽ ꝑs. Dicit em pnia virt⁹. Sz q̃ est ꝓncipiũ hũani act⁹. Sed hũan⁹ act⁹ nõ opat ad remissionẽ culpe, q̃ ẽ effect⁹ gr̃e operãtis. Ergo remissio culpe nõ ẽ effect⁹ penitẽtie fm q̃ est virtus. ¶ Ꝑ. Quedã alie virtutes sunt excellentiores penitentia. Sed remissio culpe non dicit effectus alicuius alterius virtutis. Ergo etiam non est effectus penitentie fm q̃ ẽ virtus. ¶ Ꝑ. Remissio culpe non est nisi ex virtute passionis Christi: fm illud Hebr. 9. sine sanguinis effusione nõ fit remissio. Sed penitentia inquantum est sacramentum, operatur in virtute passionis Christi, sicut r cetera sacramenta: vt ex supradictis patet. Ergo remissio culpe non est effectus penitentie inquantũ est virtus, sed inquantum est sacramentum.

Sed cõtra Illud est ꝓprie causa alicuius, sine quo esse nõ potest: omnis enim effectus ꝓpẽ dit a sua causa. Sed remissio culpe põt esse a deo sine penitentie sacramento, non autem sine penitentia fm q̃ est virtus: vt supra dictum est. vnde r ante sacramenta noue le. penitentibus deus peccata remittebat. Ergo remissio culpe est precipue effect⁹ penitentie fm q̃ est virtus.

Rñdeo Dõm. q̃ pnia est virtus fm q̃ est ꝓncipiũ quorũdam actuũ humanorũ. Actus aũt humani qui sunt ex parte peccatoris, materialiter se hñt in sacro pnie, vnde aute sacramentũ producit effectum suũ non solũ virtute forme, sed etiã virtute materie: ex vtroq; eorũ est vnũ sacrũ, vt supra habitũ est. Nã sicut remissio culpe fit in baptismo, nõ solum virtute forme sed etiã virtute materie. f. aque: ꝓncipaliter tñ virtute forme, ex qua r ipsa aqua virtutẽ recipit: ita etiã r remissio culpe est effect⁹ pnie, ꝓncipal⁹ q̃dẽ ex virtute clauiũ quas hñt ministri, effect⁹ pnie, ꝓncipal⁹ q̃dẽ ex virtute clauiũ quas hñt ministri, ex quoz pte accipit id q̃ est formale in hoc sacro: vt supra dictũ est) scõdario aũt ex vi actuũ penitentis, pertinentiũ ad virtutẽ penitentie: tamen prout hi actus aliqualiter ordinantur ad claues ecclesie. Et sic pz, q̃ remissio culpe est effectus pnie fm q̃ est virtus, principaliter tamen fm q̃ est sacramentum.

Ad pmũ Ergo dõm. q̃ effectus gr̃e operantis est iustificatio impij: vt in scõa pte dictum est. In qua vt ibidẽ dictum est, non solũ est gr̃e infusio r remissio culpe: 3z etiã motus liberi arb. in deum, q̃ est actus fidei formate, r motus liberi arbi. vt est effectus ipsius gr̃e. Uñ oppositio mõ vñr se hẽre act⁹ liberi arbitrij r gr̃a penes opantẽ r coopantẽ: nã in gr̃a opante liber. arbitrij se hyt coopans, in gr̃a vo coopante liber. arbitrij se hz q̃si vt operãs: r ꝓpea cohumeraf gratie. ¶ Sup. q. 87. ar. 3m.

In ꝓlo ar. q. 87. vbiũ dupler occurrit. Primũ circa 3z: vbi dr̃ exigit ad remissionẽ pcti mortalis vt hõ actualẽ singulaꝛ mortalia ꝛa tẽ

testet. Videtur enim hoc falsum tñ q̃ detestatio vltis sufficit ad gr̃am: alioqn. nõ posset hõ pctõr subito ingemiscẽdo cõse q̃ gratiam: quũ non possit homo tã subito memorari singula pctã. Tum q̃ detestari singula mortalia aut intelligitur singulat aut in vli. 3z singulr nõ põt intelligi: quũ ridiculũ videat etiã in cõfessione de singulis sigillatim cõfiteri. Si aũt intelligitur vlr/ sectur q̃ nõ erit opus re memorari singula.

Ꝑ Iterum dubiũ est circa illud. f. virtualẽ dispositionẽ a nõ sufficit ad remissionẽ peccati mortal⁹ nisi quã tũ ad oblita. Uf em hoc esse falsum: qm ex Domini sentẽtia/ dimissa sunt peccata multa/ qm vilerit multũ. cõfiat ex ꝑ dilectio nõ est nisi virtualis dispositionis.

¶ Ad hoz enidẽtia duplici vtẽdũ est distinctione. prima de remissione peccatorũ dupliciter: hoc est plena vel quo ad culpã tm/ r regulr vel ex spãli gr̃a. Scõa ẽ de dispositionis peccati formali vel virtuali/ ex formali gñali vel vniuersali. Locaf ãt dispositia formalis ẽ, formaliter ẽ dispositia: q̃ põt dupliciter contingere. f. vt sit vniuersalis/ cõprehendẽs. f. oia peccata cõmissa cũ vera voluntate ab oibus r singulis abstinendi. Et hoc põt esse i memor⁹: r est cõtritio sufficiẽs ad remissionem infinitorũ peccatorũ mortaliũ: q̃ sufficit ad gratiam habendã. Ꝑtũ est ex pte hominis: iuxta illud eze ch. in quacunqs hora ingemuerit peccator, et talis dispositia videt fuisse in latrone: r credito accidere creditur his qui vere cõuertuntur ad deũ post multa crimina. Alio aũt modo contingit dispositia formalis quũ homini displiceat se peccasse ita q̃ oia r singula sua peccata in gñali sibi displiceãt, r vellet in ea amplius nõ incidere/ non tamẽ peruenit ad hoc q̃ vere vult seu ꝓponit amplius nõ incidere. r hec nõ sufficit ad remissionem peccati mortalis. ¶ Uirtualis aũt dispositia vocatur/ q̃ non est formaliter displicẽtia/ sed est formaliter aliud actus: puta dilectio vel spes vt ex eo nata sit sed displicentia pẽitẽa q̃ si tũc occurrat per memoria peccati/ ex vi illius actus sequeretur formalis displicentia peccati. Et sic omnis actus dilectionis dei ex charitate procedẽs/ potest dici virtualiter displicentia peccati mortalis.

¶ Ad 2m dr̃ q̃ verba authoris vera sunt de peccati mortalis remissione plena r regulari: qm̃ regulariter fit remissio peccati mortalis quo ad culpam r oẽm penã/ nisi homo quãtũ in se est detestetur singula mortalia: sicut in singulis plus sibi indulsit ꝯ debuit. ¶ Quum autẽ queritur an de singulis sigillatim ꝛc, respõdetur q̃ hoc potest dupliciter intelligi. Uel q̃ quilibet peccato sigillatim debeatur sua ꝓpria detestatio: ita q̃ quot fuerũt peccata/ tot oporteat esse detestationes r satisfactiones. Et hoc est ridiculũ asserere: quũ nec etiam cõtendo oporteat tot esse actus in cõfitendo quot sunt peccata: cõtingit em̃ vnico actu cõfiteri mille fornicationes. Uel q̃ quodlibet peccatũ terminet detestationẽ seu satisfactionẽ. Et hic est sensus litere: ita q̃ sicut in cõfessione dum peccator dicit/ peccaui millies i fornicatione/ iste vnic⁹ confessionis act⁹ terminatur actualiter ad singulas mille fornicationes: ita quoad actus interiores dũ peccatori displicent mille fornicationes/ actualiter detestatur singulas illo vno et eodem actu. Et ad ꝯ seruit inquisitio diligens ad rememorãdũ/ cuius littera meminit: nõ oblita seu nõ occurrentia pcta in scripsis/ sicut actualiter nõ ãfuerunt ante mẽtem peccatoris ita nec actualiter terminãt detestationẽ seu displicẽtiã. et hec nõ actualis terminatio supplet quoad plenã remissionẽ ex vniuersali displicentia/ detestatione/ ac satisfactione: que virtualiter includeret satisfactionem/ q̃ debetur huiusmodi non occurrentibus.

¶ Ad secũdũ dubiũ dicit/ q̃ author loquitur de plena remissione r regulariter: qm̃ plena remissio regulariter exigit contritionem r confessionẽ singulorum. vbi opz adesse displicentiaz formalem/ r non solum virtualem. Magdalene aũt displicentiam formalem licet non legamus/ 3z virtualem tantũz in actu dilectionis et fidei: lachrymet amẽ formali displicentie attestãtur. In cuius signum quum post resurrectionem lazari pedes domini iterum vngeret r capilis tergeret/ lachrymẽ nõ effuderũt quia iã peccatrix nõ erat.

Dominus aũt exigit ꝓncipalem actum qui est causa displicentie formalis/ ꝑ causa remissionis adducens/ nõ excludit primum actum displicentie formalis: cuius si ex spãli dono dei sola displicentia virtualis affuisset sufficienter saluaretur concursus penitentie implicite r virtualiter.

¶ In responsione ad secundum/ aduerte idem esse iudicium de dormiente occiso ꝓ christo vel baptizato quod intelligo secundum merita secundarum causarum. Nam si quis iuste dormitum cum ꝓposito dicendi mane mendacium officiosum/ r interim dormiens occideretur ꝓ Xpo: crediderim ego ex diuina largitate etiã illius peccati plenissimam remissionem per martyrium consequi: ꝓsimili per baptismũ illius remissionem non consequeretur, ꝑpter voluntatẽ actualiter actualitate virtuali peccato inherentem.

¶ In responsione ad tertium/ circa materiam argumenti/ scilicet peccatum veniale opponi feruori charitatis: duranduꝰ. in. 4. sen. distin. 16. q. 1. articu. 2. occurrit/ dicens hoc esse falsum. ¶ Tum quia nec formaliter nec consequutiue opponitur feruori charitatis. Et q̃non sol

Universidad de Deusto
Biblioteca

maliter, probat qz nec mortale peccatū opponitur formaliter charitati qm cōsistit vtrūq; in ordinatione actꝰ cui formaliter opponitur ordinatio actus. Cō vero nec ꝓsequitiue, ꝓbat ex dicta iter mortale & veniale in hoc qz mortale nō stat cū charitate, & ideo opponit cōsequitiue oppositū illi. Tū qz charitatis feruor non deiect veniale sine dispōne, sola aūt dispōne sine tali feruore illis deiect. ¶ Ad hoc dz, q̄ argumentū supponit vnū falsum, scz peccatū mortale nō oppont formaliter charitati. nam licet charitati habituali peccatū mortale nō opponatur formaliter, tñ qz actus non opponit̄ formaliter habitui, sed demeritorie: qz peccans mortaliter, meretur puari charitate, habitu. idē in mortale peccatū quatenꝰ vitio opponit bono actus, est inimicitie ad deū formaliter opponit amicitie ad deū. Et ꝓpterea sicut actualis inimicitia opponit̄ formaliter actuali amicitie, ita peccatū mortale opponit formaliter actui charitatis, qui & actualis amicitia ad deū. Unde ꝓ dictum actus, vel mortalis ꝑmo importat deordinationem ad finē respectu diuine amicitie: qz hic primo dz rōnem peccati mortalis, vt patet ex hoc fruit, pena huic sibi debita, & secundario dz deordinationem respectu mortalis ordinis, ac ꝑ hoc ordinatio cui formaliꝰ opponit̄ mortale peccatū est ordinatio amicitie diuine: quā constat esse charitatez. Quocirca peccatuz venialeqnō in hoc differt a mortali, q̄ mortale est ꝑna diuinam amicitiam, venale aūt est ꝑter illaz, bene dictū est ab authore qō opponitur feruori charitatis, ꝙ quanto retardat affectus hominis ab hiis q̄ sunt prompte amicitie officia.

¶ Et quum obijcitur, q̄ compatiatur secū aliquez feruoꝝ charitatis: respōdetur q̄ licet compatiatur secū aliquez feruoꝝ, non tamē omnē. in cuiꝰ signū feruoz patrie nullum compatitur veniale. ¶ Et si insistatur, quis est ille feruoz in hac vita, q̄ non compatitur secum venialeꝫ respōdetur, q̄ est ille qui virtualiter claudit in se displicentiam

d. q. 65, ar. 1. ad 6. & 8. et q. 85.

¶ Utrū ad remissionē venialiū peccatorū, requiratur gratie infusio. Arti. 2.

Sic ꝓcedit. Ad scōm ꝙ videt̄ ad remissionē venialiū peccatorū requirat̄ gr̄e infusio, effectꝰ enim non est sine propria causa. Sed ꝓpria cā remissionis ꝓcedit̄ est gr̄a non enim ex meritis, ꝓpriis petā hois remittunt̄r. vñ & ephe. 2. deus q̄ diues est in mia, ꝓpter nimiā charitatē suā q̄ dilexit nos, cū essemus mortui ꝑcis, cōuiuificauit nos in Xpo, cuiꝰ gr̄a saluati estis. Ergo peccata venialia non remittunt̄ sine gr̄e infusione. ¶ ꝑ. Peccata venialia nō remittunt̄ sine pna. Sed in penitētia infundit gratia, sicut & in alijs sacris no. le. Ergo pcā venialia nō remittunt̄ sine gr̄e ifusione. ¶ ꝑ. Pcīa venialia maculā quādā aīe ifert. Sz macula nō auferꝫ nisi ꝑ gr̄az q̄ est spūalis aīe decor. Ergo vī q̄ peccata venialia non dimittant̄ sine gr̄e infusione.

Sed cōtra Est, q̄ pcīa venialia adueniēs, nō tollit gr̄az, neq; ēt diminuit eā: vt in scḋa pte habitū est. Ergo ꝑ rōne ad hoc q̄ pcīa venialia remittantur, nō requiritur noue gr̄e infusio.

Rñdeo Dicēdū, q̄ vnūquodq; tollit ꝑ suū oppositū. Pcīa aūt venialia nō stant habituali gr̄e vel charitati: sz retardat actū eiꝰ, inquātum nimis inhęret hiis rōnem peccati mortalis, vt patet ex hoc fruit, pena huic sibi debita, & secundario dz deordinationem ad finē respectu diuine amicitie: qz hic primo dz rōnem peccati mortalis, vt patet ex hoc fruit, pena huic sibi debita, & secundario dz deordinationem respectu mortalis ordinis, ac ꝑ hoc ordinatio cui formaliꝰ opponit mortale pcīm est ordinatio amicitie diuine: quā constat esse charitatez. Quocirca peccatuz venialeqnō in hoc differt a mortali, q̄ mortale est ꝑna diuinam amicitiam, venale aūt est ꝑter illaz, bene dictū est ab authore qō opponitur feruori charitatis, ꝙ quanto retardat affectus hominis ab hiis q̄ sunt prompte amicitie officia.

¶ Et quum obijcitur, q̄ compatiatur secū aliquez feruoꝝ charitatis: respōdetur q̄ licet compatiatur secū aliquez feruoꝝ, non tamē omnē. in cuiꝰ signū feruoz patrie nullum compatitur veniale. ¶ Et si insistatur, quis est ille feruoz in hac vita, q̄ non compatitur secum venialeꝫ respōdetur, q̄ est ille qui virtualiter claudit in se displicentiam

d. q. 65, ar. 1. ad 6. & 8. et q. 85.

Ad primū Ergo dicendum, q̄ ēt remissio peccatoꝝ venialiū est effectꝰ gr̄e, per actū. f. quē de nouo elicit: nō aūt p aliq̄d habituale de nouo acq̄situm. ¶ Ad scm dicendum, q̄ pcīa venialia nūq; remittunt̄ sine aliquali actu pnie virtutis explicito. f. vel implicito: vt supra dctm est. Pōt tñ remitti pcīa venialia sine pnie sacro, q̄ in absolutione sacerdotis formaliꝰ pcīa: vt supra dictū est. Et tñ nō sequit̄ q̄ ad remissionem venialis pcī requiratꝰ gr̄e infusio: qz tñ sit in q̄libet actu ꝑnie. ¶ Ad tertiū dcm, q̄ sicut i corpe ꝑfecto ēt macule dupler no mō ꝑ ꝓpationē eiꝰ q̄s rectificat ad decorē, puta debiti coloris aut debite ꝓportiōis membroꝝ, alio mō ꝑ supinductionē alicuiꝰ ꝑfectionis decorē, puta lucis aut pulcritudinis, ita & ale inducit macla vno mō ꝑ ꝓpationē decoris gr̄e ꝑ pcīm mortale, alio mō ꝑ simulationē affectꝰ iordinatā ad aliq̄d spūale: & ꝑ hoc ꝑ pcīm veniale. Est tñ ad tollendā maculā pcī mortalis requisit infusio gr̄e: sic ad tollendā maculā venialis pcī, requirit aliqs actꝰ, pcedens ex gr̄a, per quā remouetur inordinata adhesio ad rem tēporalē. ¶ Utrum venialia peccata remittant̄ ꝑ aspersionē aque benedicte &c. hmōi ar. 3.

3. ad 3 et. 4. di. 16. q. 2. 2. q. 1. ad 3. 4. di. 16. q. 2. 3. q. 1. q. 1. q. mal. q. 7. ar. 11. cor. 2 ad 14. & ar. 12. cor. & ad. 1.

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Ꝙ videt̄ q̄ venialia pcā si remittant̄ ꝑ aspersionē aque benedicte, vel ꝑ alia huiusmodi sacramentalia, q̄ ipsa remittant̄ ex opere operato, sicut & sacramenta noue legis. Sed ꝓpria cā remissionis pctoꝝ est gr̄a non enim ex meritis ꝓpriis petā hois remittunt̄r. vñ & ephe. 2. deus q̄ diues est in mia, ꝓpter nimiā charitatē suā q̄ dilexit nos, cū essemus mortui ꝑcis, cōuiuificauit nos in Xpo, cuiꝰ gr̄a saluati estis. Ergo peccata venialia non remittunt̄ sine gr̄e infusione. ¶ ꝑ. Peccata venialia nō remittunt̄ sine pna. Sed in penitētia infundit gratia, sicut & in alijs sacris no. le. Ergo pcā venialia nō remittunt̄ sine gr̄e ifusione. ¶ ꝑ. Pcīa venialia maculā quādā aīe ifert. Sz macula nō auferꝫ nisi ꝑ gr̄az q̄ est spūalis aīe decor. Ergo vī q̄ peccata venialia non dimittant̄ sine gr̄e infusione.

Sed cōtra Est, q̄ aug. dicit i lib. de penitentia, q̄ ꝓ leuibus peccatis pectora nostra tundimus, & dicim⁹ dimitte nobis debita nostra. Et ita videtur q̄ tunsio pectoris & oratio dñica causent remissionē venialiū peccatorum. Et eadem ratio videtur esse de alijs.

Rñdeo Dcm, q̄ sicut dictum est, ad remissionē venialis pcī non requirit noue gr̄e infusio: sed sufficit aliquis actꝰ ꝓcedēs ex gr̄a, q̄ aliquis detestet peccatū veniale, vel explicite vel saltē implicite: sicut cū aliq̄s feruēter mouet̄ in deū. Et ideo tripliciter rōne aliqua causant remissionem venialiū peccatoꝝ. Uno mō inquātū in eis infunditur gratia: q̄ per infusionē gratie tolluntur venialia peccata, vt supra dictum est. Et hoc modo per eucharistiam & extremam vnctionem, & vniuersaliter per oīa sacra, in quibus cōfertur gr̄a, peccata venialia remittuntur. Sed̄o inquantū sunt cū aliquo motu detestationis peccatoꝝ. Et hoc modo cōfessio gr̄alis, tunsio pectoris, & oīa dicta, opant̄ ad remissionem venialiū pcōrū. nā in oratione dñica petim⁹, dimitte nobis debita nra. ¶ Tertio modo inquantū sunt cum aliquo motu reuerētie in deum, & ad res diuinas. Et hoc modo benedictio epi, eopalis, aspersio aque benedicte, quelibet sacramentalis vnctio, oratio in ecclesia dedicata, & si aliqua alia sunt hmōi, operantur ad remissionem venialium peccatorum.

Ad primū Ergo dicendum, quod omnia ista causant remissionem peccatoꝝ venialiū, inquantum inclinant animā ad motum pnie: qui est detestatio peccatoꝝ, vel implicite vel explicite. ¶ Ad scm dcm, q̄ omnia ista quantum est de se, operāntur ad remissionē omnīū peccatorum venialium. ꝓsert tamen impedit̄ remissio quantum ad aliqua peccata venialia, quib⁹ mens actualiter inhęret: sicut & ꝑ fictionē interdū impeditur effectus baptismi. ¶ Ad tertiū dcm, q̄ ꝑ predicta tolluntur quidem peccata venialia quantū ad culpam, tum virtute alicuius satisfactionis: tum etiam virtute charitatis, cuius motus ꝑ predicta excitantur. Non aūt ꝓ quodlibet peccatoꝝ semp tollit̄ totus reatus pene: qz sic, qui esset omino immunis a peō mortali, aspersio aque benedicte, & epi benedictio, & alia huiusmodi sacramentalia, tollerent totum reatum pene debitum pro venialibus. Et similiter oratio dñica, & alia huiusmodi, quę sunt ex charitate, si ꝓcederent ex charitate feruenti, q̄ deleret totum reatum pene debitum pro venialibus. Sed hoc nullus dicit. Relinquit̄ ergo q̄ ꝓ quolibet peccato veniali remittit̄ aliq̄ pena, secundum q̄ ꝓportionatur actui charitatis, qui tollit culpam. Et ideo ꝓportionatur ei pena purgatorii, secundum iudicium dei iusti.

3. ad 3 et. 4. di. 16. q. 2. 2. q. 4 et di. 17. q. 3. 3. q. 1. ad. 2. 1. q. 1. ad. 3. 2. q. 1. ad. 3. 7. ar. 12.

¶ Super arti. quartū.

In ar. 4. in corpore aduertēte rōne mouētē authore nō sequit̄ q̄ pcīm sit ex pte pene, nisi ex pte culpe: qz nulla culpa a deo remittit̄ nisi per virtutē gratie, q̄s li duran, aduertere voluisset, aut saltē nō ꝓtulisset hāc rationē, aut cessāsset ab obijciendo. Ipse. n. in. 4. sen. di. 16. q. 1. ar. 2. cōtra hanc doctrinā obijcit tripliciter. ¶ Primo: qz culpa venialis consistit in deordinatione voluntatis, q̄ tollitur per debitam ꝓpriā ꝓfectionē cui⁹ q̄ in debite placuit. ¶ Secūdo: qz puer nō baptizatus in originali erubescit peccatū, q̄ punit̄ pena eterna ꝓ peccato venialis, q̄n pena tēporalis ꝑ pena tēporalis, & ꝑ pena eterna ꝓ peccato venialis. ¶ Tertio, ꝑ opera bona facta extra charitatē poterit aliq̄s tm oēs mereri de congruo aliq̄s bonū tpale: ergo expiatione pene tpalis debite peccato venialis. ¶ Ad hec dcīm est, q̄ culpa peccati venialis non tollit̄ solūmō rectitudinē actus vo luntarij, sz & ordinez ad actualē obiectionē dei. est. n. impedimētū feruoris charitatis: & ex hac ꝑte ꝓ rōne cuiusdā offense dei. Et ꝓpterea dato, q̄ fiktōn in peccato mortali, ꝑsistit reparare rectitudinē venialis peccati (puta qz ex mēdace iocose vel ociose habituat̄ & est ad veritatē dicēdam etiā iocose & ociose: & nō ꝓptera remissionē ꝑsequit̄ & ꝑte culpe & aliq̄ modo deū offendit: qñ nulla offēsa sine gratia a deo dimittit̄r. Nec dispōnē illa q̄ in hoc ponit: sufficit ad remissionē culpe: qz nō est deo accepta sine gr̄a: vt in littera dicit & ꝑsal. et aplō. glo. beatꝰ vir cui nō imputat iniqm̄ peccatū &c. ¶ Ad secūdū dcīm q̄ si casus accideret, peccatū illud veniale eternaliter puniret ꝑ accidens: hoc est rōne status: qz esset in statu in q̄ semper maneret culpa: manēte aūt culpa in eternū, vt etiā pena esse eterna: vt ipsemet dixerat in codē lib. ap̄pro bat. ¶ Ad tertiū dicitur q̄ ꝑ id est de pena: negandū est̄ q̄ per bona opera facta extra charitatē possit aliq̄s mereri de congruo remissionē culpe: ꝓpterea argumentum non militat contra ꝓtem doctrinā.

¶ Super. q. 88. arti. primum.

In ar. primo, q. 88. circa illud. homo secundo peccāo per hoc ipso videtur grauius peccare q̄ primo peccauerat, dubiū occurrit: nā falsum videtur secūdū peccatū esse grauius primo, imo totū oppositū: qm primū peccatū est causa & innocētia: sed̄m aūt addit sorde sorditiarum illud q̄ sordidius est sordescat adhuc. Cōstat aūt maioris ingratitudinis esse peccare ꝑ beneficiū innocentie ex quo aggrauatur primū peccatū, q̄ contra beneficium expectationis ad ꝓniam, ex quo aggrauatur secūdū peccatum. ¶ Ad hoc dicit, q̄ nō est hic sermo cōparatiuus peccatoꝝ penes gr̄a ingratitudinis, ꝓtinētie, & ſſi virtualis ꝓtionis peccati in posteriori, nō simpliciter sm̄ q̄d: hoc est sm̄ aliquā certā spāle rationē: puta q̄ posterius peccatū est cōtra sustinētē indignū sustineri. Et ideo cū hac doctrina stat

¶ Ad hoc quidē dicendū est, ad remissionē venialiū duo ex pte cāe, & duo ex pte effectus. Exigit. n. ad remissionē venialiū ex pte cāe, & q̄ homo sit in gra, & q̄ actualiter odiat illa. Et primū q̄dē habes ab authore in arti. vlt. huius. q. qz sola gra dei est remissiua pcī. 2m aūt habet in ar. ꝓcedēti: & pluries repetit̄ i hac qōne. Et qm primū pōt esse sine scḋo, ideo gratia cōpatit secū pcā venialia. Secūdū aūt qō nō pōt esse sine primo nō sic accipiendum est, q̄si dlz actus charitatis de leui venialia: qm ꝙ esse saltem, ex eo ꝓ bak q̄ segret peccata venialia regulariter ꝑ leri sine displicentia actuali & virtuali, multi, n. sunt actus charitatis neutrā displicentiā annexā habentes, vt sunt actꝰ nō feruentes religiosi &c. ab habēte charitatē elicit. Intelligēdū est ergo, q̄ ad deletionē venialium vltra hitū gr̄e requirit actus charitatis vir tualiter vel formaliter inferēs displicentiam venialiū: vt ex primo ar. q. huius hr̄e potes. Et ppea q̄ndq; remissiua dīr pcōr venialiū, ad dictā displicentiā cōducit: vt ꝑ ea inducēdo ꝑ illa tria q̄ in tertio articulo ꝑ hr̄ant remissiua venialiū. nā i tertio subintelligit displicentia virtualis in scḋo displicentia formalis, in primo aūt displicentia formal' cōtra vī si gratia infundit, aut virtualis si gratia auget. ¶ Ex gr̄e aūt effectꝰ cōsideratur primo remissio culpe et scḋario remissio pene. Et culpa q̄dē remittit scḋm authore in tertio ad tertiū, tū virtute alterius satisfactionis, tū virtute charitatis cui⁹ actus excitatur. Qs sic intelligo. q̄ satisfactione aliquā intelligo aliquē illorū actuū quos pnie virtus deo reddit ꝑ recōpēsationē peccati q̄ ad culpā: puta displicentia seu dolorē, cōfessionē interiorē, vel subiectionē, vel aliq̄d hmōi. Et tū exacta rectitudo pnie i remissione culpe venialis, qualis de remissione mortaliū fuerit ꝓ pena descripta est. Pene vero remissio iuxta ꝙtitatē feruoris in ista eadē ꝙtificatur ab authore, & dñ. ita tñ vt per feruorē intelligas nō solū feruorē actus elicit̄ a charitate, sz & actꝰ imperatꝰ ab eadē puta displicentie seu detestationis peccati: iuxta feruorē cuiuslibet alterius eorum quicūq; sit ille, plus vel minus remittit̄ pena venialium.

¶ Ad obiectionē in oppositū, dz q̄ ex littera nō sequit̄r id qō obijcit̄. dō inferꝫ: sz solūmō ꝙ detestatio peccati & actꝰ charitatis interuenientes in infusione gr̄e delent venialia. Cōstat aūt q̄ detestatio q̄ assequit̄ infusionē gr̄e, nō est displicentia quę talis, & tāta vt diuine mereat ꝓtiam gratie. Et sīl actus charitatis seu fidei fōmate in deū, nō est quicūq; charitatis actus, sz ex tali actu tāto conatu, puncto vt diuine ad fit infusio gr̄e: in hmōi. n. detestatione pcī & motu in deū, ꝑtinente sal & virtualē detestatio & venialiū gramꝰ q̄ dispoſuerūt ad mortalia, & venialiū q̄ impedierit accessum ad hāc mutationē vertere excelli. Et cōuter ꝑtinente ēt vī dolor de offensa dei i cōi, in q̄ claudit̄ detestatio venialiū i gr̄e. raro. n. vel nūq; accidere vī accitū ad sacra vt doleāt ꝑcise de mortali peccato: cōiter. n. i cōi peccatoꝝ dolor occurrit

¶ Utrum peccata dimissa redeant per sequens peccatum. Arti. 1.

Ad primū Sic ꝓcedit. Ꝙ videt̄ q̄ ꝑ pcā dimissa, redeāt per sequēs pcīm. Dicit. n. aug. in lib. de baptismo. Redire dimissa pcā vbi firma charitas nō est, aptissime dīs in euāgelio docet in illo seruo, a q̄ dimissum debitum dīs petijt, eo q̄ ille conseruo suo debitū nolebat dimittere. Sz firma charitas tollit̄ ꝙ q̄libet pcīm mortale. Ergo ꝑ q̄dz sequēs mortale pcīm redesit pcā quo ꝑ pniam dimissa. ¶ ꝑ. Super illud luc. 17. reuertar in domū meā vñ exiui. dicit beda, Timēdū est ille ver sicul⁹ nec nō exponēdus, ne culpa qua in no bis extincta credebamus, q̄ incuriā nos vacātes oppumat. Il hoc aūt nō erit nisi redierit. Ergo culpa ꝑ pniam dimissa redit. ¶ Preterea. Exe. 18. dīs dicit. Si auerterit se iust⁹ a iustitia sua, & fecerit iniquitatem: oēs iustitie eius q̄s fecerat nō recordabunt. Sz inter alias iustitias quas fecit ētā ꝓcedēs pnia, timet: cū supra dictū sit pniaz esse partē iustitie. Ergo ꝑ positis pcīs peccat. nō imputat ei pie cedens pnia, per quā cōsecutus est veniam peccatoꝝ. Redeūt ergo illa pcā. ¶ Preterea. Peccata preterita per gratiā tenuntur: vt patet per apostolum ro. 4. inducentem illud ꝑ. beati quoꝝ remisse sunt iniquitates & quorum tecta sunt peccata. Sed per peccatum mortale sequens, gratia tollitur. Ergo peccata que fuerant prius commissa, remanent detecta. Et ita videtur q̄ redeant.

Sed cōtra Est, q̄ apostolus dicit ro. 11. Sine penitētia sunt dona & vocatio dei. Sed peccata penitentis sunt dimissa per donum dei. Ergo per peccatū sequens nō redeūt dimissa peccata, quasi deus de dono remissionis pentear. ¶ ꝑ. Aug. dicit in lib. responsionū ꝓ posperi. Qui recedit a christo, & alienat⁹ a gratia, finit hanc vitam: quid nisi in perditionē vadit? sed non in id quod dimissum est recidit, nec ꝓ originali peccato dānabitur.

Rēspondeo Dicendum, q̄ sicut supra dictum est, in peccato mortali sunt duo: scilicet auersio

Primo vtrū peccata per penitētiā dimissa,

Finde Cōsideradū est de remissione ꝓ q̄ pniaz dimittunt̄. ¶ Et circa hoc ḡnt. 4.

I. q. 190. 3. 4. ad tertium. Et. 4. di. fin. 16. q. 2. 3. 1. 2. 3.

Universidad de Deusto
Biblioteca

a deo.z cõuersio ad bonũ creatũ. Quicq̃d aũt est ex parte auersionis in pcõ mortali, ꝑm se cõsideratũ est cõmune oibus peccatis mortalibus: qz q̃ quodlibet pcũ mortale homo auertit a deo. Unde z per ois macula que est per priuationem gr̃e, z reat⁹ pene eterne, cõia sunt oibus peccatis mortalibus. ℭ Et ꝑm hoc intelligitur id qõ dicit Jaco. 2. qui offendit in uno, factus est omniũ reus. Sed ex parte cõuersionis, pcã mortalia sunt diuersa, z interdũ cõtraria. Unde manifestũ est, q̃ ex parte cõuersionis, peccatũ mortale sequẽs nõ facit redire pcã mortalia prius abolita: alioquin sequeret q̃ homo per peccatũ prodigalitatis reduceret in habitũ vel dispositionẽ auaritie prius abolute. Et sic ꝛrium esset causa sui ;;;: qõ est impossibile. ℭ Sed considerãdo in peccatis mortalibus id qõ est ex parte auersiõis absolute, per peccatũ mortale sequens redit illud qõ fuerat in pluribus peccatis ante dimissionem: inquãtum per peccatũ mortale sequẽs, homo priuat gratia z fit reus pene eterne, sicut z prius erat. Rerum q̃ auersio in peccato mortali, ex conuersione quodãmodo caulatur, recipiunt ea que sunt ex parte auersionis quod imodo diuersitatẽ per cõparationẽ ad diuersas conuersiones: sicut ad diuersas causas: ita q̃ sit alia auersio, z alia macula, z aliꝰ reatus, prout ꝓsurgit ex alio z alio actu peccati mortalis. ℭ Et hoc modo in questionem vertit, vtrum macula z reatus pene eterne ꝑm q̃ causabant ex actibus peccatorum prius dimissoũ, redeãt per peccatum mortale sequens. Utrubidam igitur visum est, q̃ simpliciter etiam hoc modo redeant. Sed hoc nõ potest esse: q̃ opus dei per opus hominis irritariꝝ nõ potest. Remissio aũtẽ peccatorum priorum, fuit opus diuine misericordie. Unde nõ potest irritari per sequens peccatũ hois: ꝑm illud ro. 3. nũquid incredulitas illorum, fidem dei euacuauit ℭ Et ideo alij ponẽtes peccata redire, dixerunt q̃ deus non remittit peccata: penitẽti postmodum peccaturo ꝑm prescientiã, sed solũ ꝑm ꝓsentem iustiã. prescit enĩ se ꝓ his peccatis esse eternaliter puniturũ, z tamẽ per gratiã facit eũ ꝓsentialiter iustũ. Sed nec hoc stare potest: q̃ si causa absolute ponat, z effectus ponitur absolute. Si igitur non absolute fieret, per gratiã z gratie sacramenta peccatorũ remissio, sed cũ quadam cõditione in futurũ dependente, sequeret q̃ gratia z gratie sacramenta nõ essent sufficiens causa remissionis peccatorũ. Quod est erroneum: vtpote de organo gratie dei. Et ideo nullo modo potest esse, q̃ macula z reatus precedentiũ peccatorũ, redeant ꝑm q̃ ex talibus actibus causabantur. ℭ Contingit autem q̃ sequens actus peccati, virtualiter continet reatum prioris peccati: inquantũ. s. aliquis homo scõo peccans, ex hoc ipso videtur grauius peccare q̃ prius peccauerat: ꝑm illud ro. 2. Ꝑm duritiam tuam z cor impenitens thesaurizas tibi ꝛam in die ire. ex hoc scz solo q̃ cõtinetur dei bonitas, que ad penitentiam expectat. Multo autem magis cõtinetur dei bonitas si post remissionem prioris peccati, scõo peccatũ itereꝛ: quanto maius est beneficium peccatum remittere, q̃ peccatorem sustinere. ℭ Sic igitur per peccatuz sequens penitentiã, redit quodãmodo reatus peccatorum prius dimissorum: non inquantum causabatur ex illo peccatio prius dimisso. sed inquãtum causatur ex pcõ vltimo perpetrato: qõ aggrauatur ex peccatis priorib⁹. Et hoc non est peccata dimissa redire simplr. sed redire ꝑm quid: inquãtũ. s. virtualiter in peccato sequenti continentur.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ illud verbum aug. videt esse intelligendũ de reditu peccatorũ quãtũ ad reatũ pene eterne in se consideratum: qz. s. post priam peccans, incurrit reatum pene eterne, sicut z prius. Non tamẽ omnino ꝓpter eandem rationẽ. Uñ aug. in lib. de rẽsionibus ꝓperi, cum dixisset, q̃ non in id qõ remissum est recidit, nec pro originali peccato damnat: subdit qui tñ ea mente afficitur, que ei ꝓpter peccata dimissa debebat: qz. s. incurrit mortem eternã, quã meruerat ꝓ pcã preterita. ℭ Ad scõm dõm, q̃ in illis verbis non intẽdit dicere beda, q̃ culpa prius dimissa hoiem opprimat per reditum reatus preteriti: sed per iterationem actus. ℭ Ad tertiũ dicendum, q̃ per sequens peccatũ, iustitie priores obliuioni tradũtur inquãtum erant meritorie vite eterne: nõ tñ inquantũ erãt impeditiue peccati. Unde si aliquis peccet mortaliter postq̃s restituit debitum, nõ efficitur reus quasi debitũ non reddidisset. Et multo minus traditur obliuioni pnia prius acta quantum ad remissionem culpe: cum remissio culpe magis sit opus dei q̃ hois. ℭ Ad quartũ dõm, q̃ gratia simpliciter tollit maculam z reatũ pene eterne. Legit autem actuꝰ peccati preteritos: ne. s. ꝓpter eos deus hominem gratia priuet, z reum habeat pene eterne. Et quod gratia semel facit, perpetuo manet.

ℭ Utrũ peccata dimissa, redeant per ingratitudinẽ q̃ ꝑticulariter est sciõm odiũ fraternum, apostasiam a fide, contemptum confessionis z doloꝛem de penitentia habita. Arti. 2.

Ad secundũ Sic ꝓcedit. Uñ q̃ peccata dimissa nõ redeant ꝓ ingratitudinẽ. q̃ ꝑticulariter est ꝑm q̃tuoꝛ gñia peccatoꝝ scz ꝑm odium fraternũ apostasiã a fide: cõtemptus cõfessionis, z doloꝛem de pnia habita, ꝑm q̃ quidã metrice dixerunt. Fratres odit, apostata fit, spernit q̃ fateri. Peccado, quãto grauius est peccatũ qõ quis ;ꝺ deum cõmittit post beneficium remissionis peccatoꝝ. Sed quedã alia pcã sunt his grauiora: sicut blasphemia contra deũ, z pcm in spm̃ sanctum. Ergo videt q̃ peccata dimissa nõ redeant magis ꝑm ingratitudinẽ cõmissam ꝑm hec peccata q̃ ꝑm alia. ℭ ꝑ. Rabanus dicit, Hec ꝑ seruũ tradidit deus tortoꝛibus, quoadusq̃ redderet vniuersum debitum. q̃ non solũ peccata que post baptismũ homo egit reputabunt ei ad penã, sed z originalia q̃ in baptismo sunt ei dimissa. Sed etiã peccata venialia inter debita cõputanꝝ. ꝑ quibus dicim⁹, dimitte nobis debita nostra. Ergo ipsa etiã redeũt per ingratitudinem. Et pari rõne vr. q̃ per peccata venialia redeant peccata prius dimissa, z nõ solũ per peccata pctoꝝ. ℭ ꝑ. Lanto est maioꝛ ingratitudo, quãto post maius beneficium acceptum aliquis peccat. Sed beneficium dei est etiã ipsa innocẽtia, qua peccatuz vitamus: dicit enĩ aug. in. 10. confes. O vite tue deputo quecũq̃ peccata non feci. Maius autem donũ est innocentia q̃ etiam remisso omniũ peccatoꝝ. Ergo non minus est ingratus deo qui peccat post innocentiam, q̃ qui peccat post penitentiam ni. Erit a videtur q̃ per ingratitudinem que fit ꝑm peccata predicta, non maxime redeant peccata dimissa.

Sed cõtra Est. q̃ gr̃e, dicit. 18. moral. Ex dictis euangelicis cõstat, q̃ si quid in nos delinquit ex corde non dimittimus, z illud rursus exigitur, qõ nobis iam per penitentiã dimissuz fuisse gaudebamus. Et ita propter odiũ fraternum specialiter peccata dimissa redeunt ꝑm ingratitudinem. Eadem ratio videtur de aliis.

Rñdeo Dõm. q̃ sicut supra dictũ est) peccata dimissa, q̃ penitentiã redire dicunt, inquãtum reatus eoꝝ ratione ingratitudinis, virtualiter continet in peccato sequenti. ℭ Ingratitudo aũt ꝓtest cõmitti dupliciter, vno modo ex eo q̃ aliquid sit ;ꝺ bñficium. Et hoc modo q̃ omne pcm mortale quo deus offenditur, reddit homo ingratus deo, qui peccata remisit. Et sic ꝓ quolibet pctũ mortale sequẽs, redeũt pcã pri⁹ dimissa ꝛõne ingratitudinis. Alio mõ cõmittitur ingratitudo nõ solum faciẽdo ;ꝺ ipsum bñficiũ, sed etiã faciendo ;ꝺ formam beneficij ꝓsti. Que quidẽ forma si attendaꝝ ex parte bñfactoris, est remissio debitoꝝ. Unde ;ꝺ hanc formam facit, qui fratri petenti veniã nõ remittit: sed odium tenet ℭ Si aũt attendatur ex parte penitentis, qui recipit hoc beneficium, inuenit ex parte eius duplex motus liberi arb. Quoꝝ primus est motꝰ lib. ar. in deũ, qui est actꝰ fidei formate. Et ;ꝺ hoc facit hõ apostatãdo a fide. Scõs autem est motus liberi ar. in peccatum, qui est actus penitẽtie. Ad quẽ primo ꝓtinet (vt supra dictũ est) q̃ hõ detestet peccata ꝓterita. et cõtra hoc facit ille qui de ꝛer se penituisse. Scõo pertinet ad actũ pñie, vt penitens ꝓponat se subijcere claubus eccl̃ie per cõfessionẽ ꝑm illud psal. dixi cõfitebor a deuersum me iniusticias meas dño, z tu remisisti impietatẽ peccati mei. Et ;ꝺ hoc facit ille, qui cõtenit cõfiteri ꝑm q̃ ꝓposuerat. Et ideo dicit q̃ spãliter ingratitudo horũ peccatorum, facit redire peccata prius dimissa.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ hoc nõ ꝺr spãliter de illis peccatis, qui sint ceteris grauioꝛa: ꝛ q̃ directꝰ opponunt beneficio remissionis peccatoꝝ. ℭ Ad ꝑm dõm. q̃ ꝑtia pcã venialia z ipsum originale redeũt modo predicto, sicut z peccata mortalia, inquantũ cõtinent dei beneficium, quo hec pctã sunt remissa. Non tamẽ per peccatũ veniale aliquis incurrit ingratitudinem: q̃ homo peccando venialiter, nõ facit cõtra deum, sed ꝓter ipsum. Et ideo ꝓ peccata venialia, nullo mõ peccata dimissa redeũt. ℭ Ad tertiũ dõm. q̃ beneficium aliq̃ ;ꝺ ꝓsari dupliciter. Uno mõ ex q̃ntitate ipsius beneficii. Et ꝑm hoc innocẽtia est maius dei beneficiũ q̃ pnia: que ;ꝺ secũda tabula post naufragiũ. ℭ Alio modo põt ꝓsari beneficiũ ex ꝓte recipientis, qui minus est dignus, z sic magis fit sibi gratia. vnde z ipe magis est ingratus si cõtenat. Et hoc modo beneficiũ remissionis culpe, est maius, inquãtum ꝓstatur totaliter indigno, z ideo ex hoc sequitur maioꝛ ingratitudo.

q̃ primum peccatuz fuerit ex ꝓpria specie grauius puta blasphemia dei, secundo existente peccato gule. z ꝑm rationem ingratitudinis: puta q̃ ꝑm fuit ;ꝺ bñficiũ innocentie / ꝑm aũt ex ꝛ is issimum ex sua specie mortale esset / semp haberet hanc aggrauantem circũstantiã ingratitudinis ex priore pctõ cõsurgentẽ / q̃ est ;ꝺ hoc bñficiũ expectationis indigne ex priore commisso pctõ: ꝑm hanc enim circumstantiam grauius est ꝑm peccatũ q̃ ꝑmã. Et hinc author ad similẽ gratuitatem ꝑm similes circumstantias ꝓcedit in, litera. peccatũ enim post penitẽtiam (vt in. 4. patet articulo) non oporteret eẽ grauius aduꝛsus deum peccato dimisso: sed semp est grauius ꝑm quid / ꝑ est ꝑm hanc circumstãtiã / qua est ;ꝺ eũ qui remisit priora peccata: ꝑm hãc enim circumstantiã pctũ post priam contingit esse grauius ad duo beneficia / verum est quod ceteris paribꝰ quãto beneficium maius est beneficio / tanto ingratitudo maioꝛ est ingratitudine. Et ꝓpterea tanto peccatum post penitentiam est secundum ingratitudinis circũstantiã grauius: quãto contra maius est

1. dist. 22. q. 1. a. 4. q. 3.

4. dist. 22. q. 1. ar. 2.

ℭ Utrum per ingratitudinem pcĩ sequẽtis, cõsurgat tantus reatus, quãtus fuerat peccatorum prius dimissorum. Arti. 3.

Ad tertiũ Sic ꝓcedit. Uñ q̃ ingratitudinẽ pcĩ sequẽtis, cõsurgat tantus reatus, quantus fuerat peccatoꝝ prius dimissoꝝ. Et ꝑm magnitudinem pctĩ est magnitudo beneficij, quo pctũ dimittit, z per ;ꝺ magnitudo ingratitudinis, qua hoc bñficiũ cõtẽnit. Sed ꝑm quantitatẽ ingratitudinis, est quãtus reatus cõsequẽtis. Ergo tãtus est reatus qui cõsurgit ex ingratitudine sequẽtis peccati, quãtus fuit reatꝰ oĩm pcõꝝ ꝓcedentiũ. Sed ꝓ Magis peccat q̃ deũ offendit, q̃ ꝛ offendit hoiem. Sed seruꝰ manumissus ab aliquo dño, reducit in eandem seruitutẽ a qua prius fuit liberatus, vel etiã in grauiorẽ. Ergo multo magis ille qui cõtra deũ peccat post liberationẽ a pctõ, reducitur in tñ reatũ pene ;ꝺ prius habuerat. ℭ ꝑ. Matth. 18. dr. q̃ tratus dño tradidit eũ (cui replicantur pctã dimissa, ꝓpter ingratitudinẽ) tortoꝛibus quoadusq̃ redderet vniuersum debitũ. Sed hoc nõ esset, nisi cõsurgeret ex ingratitudine tantus reatus ;ꝺ fuit oĩm preteritoꝝ peccatoꝝ. Ergo equalis reatus per ingratitudinẽ redit.

Sed cõtra Est. q̃ dicit deute. 25. Ꝓ to mẽsura pctĩ erit ꝑuus peccato nõ cõsurgit magnus reatꝰ. Sz ;ꝺ q̃ peccatũ mortale sequẽs, est multo minus quolibet pctõꝝ prius dimissoꝝ. Non ergo ex peccato sequẽti redit tantus reatus ;ꝺ fuit peccatoꝝ prius dimissoꝝ.

Rñdeo Dõm. q̃ quidã dixerũt, q̃ ex pcõ sequẽti, ꝓpter ingratitudinem consurgit tantus reatus quãtus fuit reatus peccatoꝝ prius dimissoꝝ sup reatum ꝓpriũm huiꝰ peccati. Sed hoc nõ est necessariũm: q̃ sicut supra dictũ est, reatus precedẽtiũ peccatoꝝ nõ redit ꝓ peccatũ sequẽs, inquãtũ sequebat ex actibꝰ ꝓteritoꝝ ;ꝺ inquãtũ cõsequit actũ sequẽtis pcĩ. Et ideo opꝛ q̃ ;ꝺ tas reatus redeuntis sit ꝑm grauitatẽ pcĩ subsequẽtis. Sed aũt ;ꝺ attingere, q̃ grauitas pctĩ subsequentis adequet grauitati oĩm pcõꝝ ꝑcedentiũ. Sed hoc nõ semper est necesse: siue loquamur de grauitate eius quã hz ex sua specie / cum q̃ñs peccatum sequens sit fornicatio simpler, peccata vero ꝓterita fuerũt, adulteria vel homicidia seu sacrilegia) siue etiã loquamur ꝺ grauitate quã habet ex ingratitudine annexam. Non enim opꝛ q̃ quãtus ingratitudinis sit absolute equalis quantitati bñficij suscepti, cuius quantitas attenditur scõm quãtitatem peccatoꝝ prius dimissoꝝ: contingit enim q̃ contra idem beneficiũ vnus est multũ ingratus, vel ꝑm intensionem cõtentus beneficij, vel ꝑm grauitatem culpe cõtra bñfactorem cõmisse: alius aũt parum, vel quia minus contemnit, vel quia minus contra benefactorem agit. Sed proportionaliter ;ꝺ tas ingratitudinis adequat quantitati beneficij: supposito enim equali cõtemptu bñficij, vel offensa benefactoris, tanto erit grauioꝛ ingratitudo, quãto beneficium fuit maius. Unde manifestũ est, q̃ non est necesse q̃ ꝓpter ingratitudinem, semp per pctũ sequẽs redeat tantus reatus, quantus fuit precedẽtium pctoꝝ: sed necesse est q̃ proportionaliter quanto peccata prius dimissa fuerũt pluꝛa z maioꝛa, tanto redeat maioꝛ reatus per qualecunq̃ sequens peccatum mortale.

Ad primũ Ergo dicendũ. q̃ bñficiũ remissionis culpe recipit quantitatem absolutam ꝑm quantitatem peccatorum prius dimissoꝝ. Sed pctũ ingratitudinis non recipit quantitatẽ absolutam ꝑm quantitatẽ beneficij, sed ꝑm quantitatem contemptus vel offense: vt dictũ est. Et ideo ratio non sequitur. ℭ Ad secundũ dicendũ. q̃ etiã seruus manumissus non reducitur in priorem seruitutẽ ꝓ qualicũq̃ ingratitudine: sed ꝓ aliqua graui. ℭ Ad tertiũ dr. q̃ illi cui peccata dimissa replicãtur ꝓpter subsequentem ingratitudinem, redit vniuersum debitum, inquantum quantitas peccatorum precedentium proportionaliter inuenitur in ingratitudine subsequenti: non autem absolute, vt dictum est.

ℭ Utrũ ingratitudo, ratione cuius sequẽs peccatum facit redire peccata prius dimissa sit speciale peccatum. Arti. 4.

Ad quartũ Sic ꝓcedit. Uñ q̃ ingratitudo, ratione cuius sequens peccatũ facit redire peccata prius dimissa sit speciale peccatum. Retributio enim gratiarum pertinet ad cõtrapassum, quod requiritur in iustitia: vt patet per ꝓphm. 5. ethi. Sed iustitia est specialis virtus. Ergo in gratitudo est speciale peccatum. ℭ Preterea. Tullius in 2. rheto. ponit q̃ gratia est specialis virtus. Sz ingratitudo opponitur gratie. Ergo ingratitudo est speciale peccatum. ℭ Preterea. Specialis effectus a speciali causa procedit. Sed ingratitudo habet specialem effectum scilicet q̃ facit aliqualiter redire peccata prius dimissa. Ergo ingratitudo est speciale peccatum.

Sed contra Illud quod consequitur omnia peccata, non est speciale peccatum. Sed per qõcũq̃ peccatuz mortale aliquis efficitur deo ingratus: vt ex premissis patet. Ergo ingratitudo non est speciale peccatum.

Rñdeo Dicendũ. q̃ ingratitudo peccãtis qñq̃ est spãle peccatũ: quandoq̃ autem non, sed est circũstãtia generaliter cõsequẽs oẽ peccatum mortale qõ cõtra deum cõmittitur. Peccatum enim speciem recipit ex intẽtione peccantis, vnde vt ꝓbs dicit. 5. ethi. ille q̃ mechatur vt furetur, magis est fur q̃ mechus. ℱ Si igitur aliquis peccator in contemptum dei z suscepti beneficij aliquod peccatum cõmittat, illud peccatum trahitur ad speciem ingratitudinis. Et hoc modo ingratitudo peccantis est speciale pctũ. ℱ Si vero aliquis intendens aliqõ peccatũ cõmittere (puta homicidium aut adulterium) nõ retrahatur ad hoc ꝓpter hoc q̃ pertinet ad dei contemptũ, ingratitudo nõ erit speciale peccatum: sed trahetur ad speciem alterius peccati sicut circumstantia q̃dam. Et autem aug. dicit in lib. de natura z gratia, non omne peccatũ est ex contemptu. z tñ in omni peccato deus contemnitur in suis preceptis. Unde manifestum est, q̃ ingratitudo peccantis q̃ñs est speciale peccatum, sed non semper. ℭ Et per hoc patet responsio ad obiecta. Nam prime rationes cõcludunt quod ingratitudo secundum se sit quedam species peccati. Ultima autem ratio concludit, q̃ ingratitudo ꝑm q̃ inuenitur in oi peccato, non sit speciale peccatum.

ℭ Super arti. 3.

In arti. 3. circa ꝺs. q. intellige notuitie ingratitudinẽ nõ hñe q̃ntitatem ex q̃ntitate bñficij / ꝑm habeat ex illo speciez: sicut nec odium habet q̃ntitatez ex obiecto odio habito. nõ enim opꝛ tantũ esse odium quantum est odibile: cõingit esse vnum z idem plus z minus odio haberi. Et similiter non oportet tantum esse amorem quantũ est amatuz: est enim aliquid plus amabile quam ametur. et sic de aliis. Quantificat autẽ ingratitudo ex beneficio (vt in litera dicitur) proportionaliter, z hoc est dicere quod si comparentur due ingratitudines ad duo beneficia / verum est quod ceteris paribꝰ quãto beneficium maius est beneficio / tanto ingratitudo maioꝛ est ingratitudine. Et ꝓpterea tanto peccatum post penitentiam est secundum ingratitudinis circũstantiã grauius: quãto contra maius est

22. q. 3. 107. art. 2. ad 1. Et. 4. dist. 22. q. 1. arti. 3. ad 3.

beneficium remissionis peccatoꝝ. Et q̃ bñficiũ remissionis quantificatur secundum peccata dimissa / ideo tãto grauius quis post penitentiam peccat quanto maioꝛ peccatoꝛ prius fuit; z ceteris paribus quanto plures dimissa sibi peccata fuerunt.

ℭ Super artic. 4.

In arti. 4. circa ꝺs. q. aduerte notuitie / ingratitudinem de qua ẽ sermo / non esse speciale peccatum / non solum ea ratione q̃ ipsa z peccatum puta fornicatio post penitentiam / non constituunt duo peccata scilz ingratitudinis et fornicationis: sed ea potius rõne / quia huiusmodi ingratitudinis circumstãtia nõ apponit circa peccatum post penitentiam deformitatẽ alterius speciei ob ipso peccato iam ingratitudo ista trahitur ad speciẽ peccati quod circũstat / puta fornicationis si peccatum post penitentiam est fornicatio, et sic de aliis. Simile est enim de similibus cõsequẽtibus ad omnia peccata mortalia: puta odio dei z cõtemptu diuini preceptꝝ, quilibet eẽ peccãs mortaliter / interpretatiue z contemnit diuinum preceptum qõ transgreditur / et in odium inimicitie diuine / charitati oppositum incidit. Ne tamen circũstantie ad eandẽ pertinent speciem peccati in qua est peccatũ cuius sint circumstantie z non trahunt peccatũ in speciem odij diuini: speciem ;inobedientie prout ꝑm se hec sunt specialia peccata ad quas tamen species traherent siquis ex dei odio z contẽptu precepti fornicaret.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Sup. q. 89. art. 1.

Mō. 89. quattuor notāda occurrunt. Primum in art. primo ad 3m: vbi dicitur q̄ contrariō se habet vt vltima dispositio ad gratiam cōsequēdā. Sciendū est enī vniuersaliter sumi contritionem vel p̄o ipso actu nudo: vel p̄o ipso actu informato charitate. Perfectus siquidē dolor de peccatis commissis cum voluntate satisfaciendi ꝛc. contritio dicitur. formata quidem si charitate vestita consideretur: absolute vero si nuda inmatur. Et sic nude cōsiderant eā author / quum dicit quod est vltima dispositio ad gratiam. formata autem charitate cōsideratur / quum describitur q̄ est dolor charitate informatus. ¶ Secundum notandum est in. 2. artic. in calce cor. vbi dicitur / ea dem ratio est de virtutibus que ex gratia cōsequuntur. Posset siquidem hoc dupliciter intelligi. vel referendo singulas virtutes ad singulas p̄o eis dispositiones in resurgēte: vel referendo quantitatem virtutum ad quantitatem gratie. Et primo quidem intellectu sensus esset: quod resurgēs a peccato recuperat aliquam infusam virtutem maiorem / aliquam minorem / si ad vnas magis se disposuit quam ad alias: sicut recuperat gratiam maiorē vel minorem prout magis vel minus se disponit ad illam. Iuxta secundum vero intellectum sensus esset / q̄ recuperās gratiam minorem recuperat etiā virtutes minores. et si recuperat gratiam equalem deperdite: recuperat etiaz virtutes equales: / si maiorem / maiores. Quicquid autem de veritate primi dicti fm se sit: presenti tamen litere secundus solus sensus consonat: quoniam in ea redditur ratio qua re est eadez ratio de gratia / virtutibus. Et ratio que redditur est sequela virtutum ex gratia: ex hoc enī q̄ virtutes consequūt ad gr̄az: absq; scrupulo ambiguitatis cuiusq; deducit

¶ De recupatione status p primam. Mō. 89.

Deinde cōsiderādū est de recuperatione virtutum per penitentiam. ¶ Et circa hoc querunt. 6. Primo, vtrum per pniam restituant virtutes. Secō, vtrum restituantur in equali quantitate. Tertio, vtrum restituatur penitēti equalis dignitas. Quarto, vtrum opera virtutum per peccatum sequens mortificentur. Quinto, vtrum opera mortificata per peccatum, per penitentiam reuiuiscant. Sexto, vtrum opera mortua. i. absq; charitate facta, per pniam viuificent. ¶ Circa p primam virtutes restituunt. Art. 1.

3. q. 152. art. 3. ad 3m. Et. 4. di stin. 14. q. 2, 3, 2.

Ad primū Sic procedit. Videtur q̄ per primam virtutes nō restituantur. Nō esset possent virtutes amisse, per penitentiam restituī, nisi penitētia virtutes causaret. Sed penitentia cum sit virtus, non potest esse causa omnium virtutū: p̄sertim cum quedam virtutes sint naturaliter priores penitentia scz fides, spes, ꝛ charitas: vt supra dictum est. Ergo per penitentiam non restituuntur virtutes. ¶ Preterea. Penitentia in quibusdā actibus penitentis consistit. Sed virtutes gratuite non causantur ex actibus nostris: dicit enī Aug. in li. de libero arbi. q̄ virtutes deus in nobis sine nobis operatur. Ergo vt detur q̄ per penitentiam non restituant virtutes. ¶ Preterea. Habens virtutē, sine difficultate ꝛ delectabiliter actus virtutū operatur. vnde p̄bo dicit in primo ethi. q̄ nō est iustus, qui non gaudet iusta operatione. Sz multi penitentes adhuc difficultatem patiūtur in operando actus virtutum. Non ergo per penitentiam restituuntur virtutes.

Sed contra Est. q̄ luc. 15, pater māducauit filio suo penitenti fatolā primā. Que fm amb. est amictus sapientie. Qui ā simul consequunt oēs virtutes: fm illud sap. 8, sobrietatē ꝛ iustitiaz docet, prudentiam et virtutem, quibus vtilius nihil est in vita hominibus. Ergo per penitentiam omnes virtutes restituuntur.

Rñdeo Dom, q̄ per pniam remittūtur peccā: vt dictū est. Remissio aut̄ peccātū non p̄t esse nisi per infusionem gr̄e. Unde relinquit q̄ per penitentiaz homini gr̄a infundat. Ex gr̄a autem consequuntur omnes virtutes gratuite, sicut ex essentia anime fluunt omnes potentie: vt in secunda parte habitum est. Unde relinquit, q̄ per penitentiā omnes virtutes restituant.

Ad primū Ergo dicendū, q̄ eodē modo pnia restituit virtutes, per quē modū est causa gratie: vt iam dictum est. Est aut̄ causa gratie, inquantū est sacramentū. Inquantū est virt⁹, est magis gratie effectus. Et ideo non opz q̄ penitentia fm q̄ est virtus, sit causa oīm aliarum virtutum: sed q̄ habitus pnie, simul cum habitibus aliarū virtutū, per sacramentū pnie causentur. ¶ Ad fm dom, q̄ in sacō pnie, actus humani se habent māliter: sed formalis vis huius sacramenti depēdet ex virtute clauiū. Et ideo virt⁹ clauiū effectiue causat gr̄am ꝛ virtutes, instrumēaliter tm: sed actus penitentis se habet vt vltima dispositio ad gr̄am consequendam. i. cōtritio: alia vero sequentes actus pnie, procedūt iam ex gratia ꝛ virtutibus. ¶ Ad tertiū dicēdum, q̄ (sicut supra dictū est) quicq̄ post primū actū pnie, qui est contritio, remanēt quedā reliquie peccatoū. i. dispōes ex prioribus actibus peccatoū causate, ex quibus p̄stat difficultas quedā penitenti, ad operandum opera virtutū. Sed quantū est ex ipsa inclinatione charitatis ꝛ aliarū virtutum, penitens opera virtutis delectabiliter ꝛ sine difficultate operatur: sicut si virtuosus, per accidēs difficultatem pateretur in executione actus virtutis, p̄pter somnum, aut aliquam corporis indispositionem.

¶ Utrum post pniam resurgat hō in equali virtute. Art. 2.

Ad scōm Sic procedit. Videt q̄ post pniam resurgat hō in equali virtute. Dicit enī ap̄s⁹ rom. 8. diligentibus deum oīa cooperant in bonū. Ubi dicit glo. aug. q̄ hoc adeo verū est, vt si qui horū deuiarent ꝛ exoriretur. hoc ipsum eis deus faciat in bonum proficere. Sed hoc non esset, si homo resurgeret in minori virtute. Ergo videtur q̄ nunq̄ penitens resurgat in minori virtute. ¶ P. Ambro. dicit, q̄ penitētia res optima est que omnes defectus reuocat ad perfectum. Sed hoc non esset, nisi virtutes in equali quantitate recuperarentur. Ergo per penitentiam semper recuperatur equalis virtus. ¶ Preterea. Super illud gen. primo, factum est vespere ꝛ mane dies vnus, dicit glo. Vespertina lux est a qua quis cecidit, matutina in qua resurgit. Sed lux matutina est maior vespertina. Ergo aliquis resurgit in maiori gratia vel charitate quam prius habuerit. ¶ Ps etiam videtur per id quod apostolus dicit rom, 5. vbi abundauit delictum superabundauit ꝛ gratia.

3. dist. 31. q. 1. a. 4. q. 1. ad 2m, et. 4. di. 14. q. 1. ar. 5. q. 1. ad 3. Et di. 19 q. 1. ar. 3. q. 2. ad 2m, et di. 37. q. 1. a. 2. ad. 4.

Sed contra. Charitas p̄ficit vel p̄fecta. est maior q̄ charitas inchoata. Sz q̄dā aliquis cadit a charitate proficiēte, resurgit aut̄ in charitate incipiēte. Ergo semper resurgit homo in minori virtute.

Rñdeo Dicendū, q̄ sicut dictū est, motus liberi arb. qui est in iustificatione impii, est vltima dispositio ad gratiam. Unde in eodē instanti est gr̄e infusio cū predicto motu liberi arbi. vt in secūda parte habitū est. In quo quidē motu cōprehenditur actus p̄ter vt supra dictū est. Manifestū est aut̄, q̄ forme que possunt recipere magis ꝛ minus, intēduntur ꝛ remittuntur fm diuersam dispositionem subiecti: vt in secunda parte habitum est. ¶ Et inde est, q̄ fm q̄ motus liberi arbi. in pnia est intensior vel remissior. fm hoc penitens consequitur maiorem vel minorem gratiā. Contingit aut̄ intensionē motus penitētis q̄nq̄ proportionatā esse maiori gr̄e quā illa a qua ceciderat per peccatum. q̄nq̄ vero equali. q̄nq̄ vero minori. Et ideo penitens q̄nq̄ resurgit in maiori gr̄a. q̄nq̄ aut̄ in equali. q̄nq̄ etiā in minori. Et eadē rō est de virtutibus q̄ ex gr̄a consequuntur.

Ad primū Ergo dicendus, q̄ non oībus diligentibus deū cooperat in bonū hoc ipsum q̄ p peccm a dei amore cadunt. q̄d p̄z in his qui cadūt. et nunq̄ resurgunt, vel qui resurgunt, iterū casuri. Sed his tm q̄ fm propositū vocati sunt sancti. i. predestinatis: qui quotiēscunq̄ cadāt, finaliter tm resurgunt. ¶ Cedit ergo eis in bonū hoc q̄ cadūt, non q̄ semper in maiori gr̄a resurgāt: sed q̄ resurgūt in permanētiori gr̄a. Non q̄dē ex parte ipsius gr̄e (q̄ quāto gr̄a est maior, tanto deficit permanētior) sed ex parte hois: qui tāto stabilius in gr̄a permanet, quāto est cautior ꝛ humilior. Unde ꝛ glo. ibidē subdit, q̄ hō proficit eis in bonū, q̄ cadūt, q̄ humiliores redeunt atq; doctiores. ¶ Ad 3m dom. q̄ penitentia quantū est de se. hz virtutē reparandi defectus ad p̄fectū. ꝛ etiā p̄mouendi in viterioē statū. Sed hoc q̄nq̄ impedit ex parte hois q̄ remissius mouet in deū, ꝛ in detestationem pcti: sicut etiā in baptismo aliqui adulti consequunt maiorem vel minorem gratiā, fm q̄ diuersimode se disponunt. ¶ Ad tertiū dom, q̄ assimilatio illa vtriusq; gr̄e ad lucem vespertinam ꝛ matutinam, fit p̄pter similitudinem ordinis: q̄ post lucē vespertinā sequunt tenebre noctis, post lucē aūt matutinā sequit lux diei: nō aūt p̄pter similitudinē maioris vel minoris quātitatis. ¶ Illud etiā verbū ap̄li intelligit de gr̄a Xp̄i: que superat oēm abundantiā humanoū peccatoū. Nō aūt est verū in oībus, q̄ quanto abundantius peccauit, tanto abūdantiorem gr̄am cōsequat. pēlata q̄ntitate habituali⁹ gr̄e. Est tm supabundans gr̄a qua ītō ad ipsam gr̄e rationē: q̄ magis gratis bificiū remissionis magis peccatoū confert. Quātus q̄nq̄ abundanter peccantes habundanter doleant ꝛ sic abūdantior⁹ habitū gratie ꝛ virtutum cōsequūtur: sicut p̄z in magdalena. ¶ Ad 4m vero q̄ in ☧ obijcitur dom, q̄ vna ꝛ eadem gr̄a maior est, p̄ficiens q̄ incipiens. Sed in diuersis hoc non est necesse. vnus enim incipit a maiori gratia quam alius habeat in statu profectus: sicut

Alis ✠ nobis habundanter peccantes.

Alis ✠ magistrum.

q̄ ad maiorem gratiam sequuntur ma iores virtutes / ꝛ ad minorem minores. ¶ Tertio aduertēdū est in. 3. ar. in cor. vbi de irregularitate homicidij ex defensione cōmissi ran gitur. Distinguendum siquidem est de defensione. Nam quedam est necessitatis ad homicidiū: quum quis sciliceꝛ non potest aliter se defendendo suaz vitā adhibere inualorem nisi occidat illum, ꝛ hec non inducit irregularitatem per nouā iuraz / condita sc licet post transitum beati Tho. vt patet in. 6. de homicidio. ca. vnico. Defensio autem non vigens ad homicidium / et olim ꝛ nunc irregularem constituit: et de hac ꝛ ista intelligendus est.

3. dist. 5. ad 3m, Et. 3. di. 11. q̄. 1. artic. 4.

¶ Quarto aduertēdum est in. 5. arti. in cor. tuncto cum responsione ad tertiū q̄ aliud est loqui de opere meritorio / et aliud est loqui de quantitate operis meritorij. Quia effi mortificata crāt reuiuiscunt: quoniam ubi quo reuiuiscūt debita est vita eterna ex vi illoꝰ priorum operum / ꝛ non solum ex vi presentium operum. ita q̄ hoc operatur reuiuiscere / q̄ ex pluribus capitibus debetur huic vita eterna / scilicet ex meritis prioribus et ex meritis posterioribus. Sed quātitas operis meritorij nō semp reuiuiscit similiter: quoniam nō semp recuperat priorem efficaciā / que est p̄ducere hunc ad tantū gradum beatitudinis eternę: vt p̄z in eo qui resurgit in minori gratia / ita q̄ in illa minore decedit, ratio est quia nunq̄ peruenit ad illum beatitudinis gradū quez quātitas priozis meritj debitum sibi fecerat. Et in promptu causa huius non recuiuiscentie est ipsa resurgentis indispositio: sicut enim si non reuixisset a peccato / mortificata merita nō sibi reuiuiscent (q̄ peccatum p̄ptiū impediuisset meritum efficaciā) ita resurgenda a peccō eaz minore tamē gratia

3. dist. 31. q. 1. a. 4. q. 1. ad 2m, et. 4. di. 14. q. 1. ar. 5. q. 1. ad 3. Et di. 19 q. 1. ar. 3. q. 2. ad 2m, et di. 37. q. 1. a. 2. ad. 4.

gre. Et in. 2. dialogoꝝ. Quatenus pfectiores effecturi oēs agnoscerent, bñdictus puer conuersationis gr̄am a quāra pfectione cepisset.

¶ Utrum p penitentiā restituat homo in pristinam dignitatem. Art. 3.

Ad tertiū Sic procedit. Uidet q̄ p pniam nō restituat hō in pristinam dignitatē. Dr super illud amos. 5. virgo Israel cecidit. dicit glo. Non negat posse resurgere, sed nō resurget virgo Israel: quia semel aberrans oues, etsi reportetur humeris pastoris, non habet tantā gloriā quantā que nunq̄ erranit. Ergo per penitentiā non recuperat homo pristinam dignitatem. ¶ P. Iliero. dicit Quicūq̄ dignitatem diuini gradus nō custodiūt, cōtenti siant animā saluare, reuertenim in pristinū gradū difficile est. ¶ Et in no. papa. dicit, q̄ apud niceā cōstituti canones, penitētes etiā ab infimis officijs clericoū excludunt. Non ergo per penitētiā homo recuperat pristinā dignitatē. ¶ P. Ante peccatū p̄t aliquis ad maiorē gradū ascēdere. Non aūt hoc post peccatū cōceditur penitēti: vt dicit Ezech. 44. Leuite qui recesserunt a me, nunq̄ appropinquabunt mihi, vt sacerdotio fungantur. ¶ Et sicut hī in dec. dist. 50. in hilerdensi cōcilio legitur, Illi qui sancto altari deseruiūt, si labuto in fidei carnis fragilitate corruerunt, ꝛ dño respiciēte digne penituerint: officiorum suoꝝ sic locā recipiāt, vt non possint ad altiora officia vitet: asp̄romoueri. Non ergo pnia restituit hominem in pristinam dignitatem.

Sed cōtra Est. q̄ sicut in eadem dist. legit, Sieg. scribēs scōmo. dicit. Post dignā satisfactionem credimus hominem posse redire ad suū honorē. ¶ Et in concilio agathensi legit. Contumaces clerici, prout dignitatis ordo permiserit, ab episcopis coriganturꝛ ita vt cum eos penitentia coercuerit, gradum suum dignitatemq̄ recipiant.

Rñdeo Dom. q̄ hō per peccatū duplicem dignitatem amittit. vnā quantū ad deū, alia vero q̄tū ad ecclesiā. Quantū aūt ad deū: amittit duplicē dignitatē. vnā principalē: qua. s. cōparat⁹ erat inter filios dei per gratiā. Et hanc dignitatem recuperat p̄ pniaz: q̄ō signāt luc. 15. in filio prodigo: cui penitenti pater iussit restitui stolam primā ꝛ annulum ꝛ calciamēta. Alias vero dignitatem q̄ habuit scōariā. Innocētiū: de qua (sicut ibidem legit) gloriabat filius senioꝛ dicēs, ecce tot annis seruio tibi, ꝛ nunquam mandatū tuū preterii. Et hanc dignitatem penitens recuperare nō p̄t. Recuperat tm q̄dq̄ aliquid maius: q̄ vt grego. dicit in homil. de centū oubus, qui errasse a deo se considerant, dāna precedētia lucris sequētibus recōpensant. Wanus ergo gaudiū de eis fit in celo: quia ꝛ dux in p̄elio plus eis militem diligit, qui post fugam reuersus hostē fortiter premit, quā illū qui nunq̄ terga prebuit, ꝛ nunq̄ aliquid fortiter fecit. ¶ Dignitatem aūt ecclesiasticā hō per pctm perdit: q̄ indignum se reddit ad ea q̄ cōpetunt dignitati ecclesiastice exercenda. ¶ Unā quidē recuperare prohibetur. Uno modo q̄ non penitet. vnde ysido. ad missianū ✠ epm scribit sicut in eadē dist. legit. c. dño. Illos ad pristinos gradus redire canones precipiunt, quos pnie peccesit satisfactio, vel confligna peccatoū cōfessio, at̄ p̄tra hi qui a vitio cor-

Alis ✠ pōpas.

ruptionis non emendant, nec gradū honoris, nec gr̄am recipiunt cōionis. ¶ Secūdo, quia pniam negligenter facit. vñ in eadē dica. siquis diaconus, &c. Cū in aliquibus nec compunctio humilitatis, nec instantia orandi appareat. nec ieiunijs vel lectionibus cos vacare videamus: possum⁹ agnoscere si ad pristinos honores redirent. cum quanta negligentia permanerent. ¶ Tertio si cōmisit aliquod peccatū q̄ hz irregularitatem annexam. vnde in ea dist. ex cōcilio martini papę dicitur. Siquis viduam, aut ab alio relictam duxerit, nō admittatur ad clerum. q̄ si irrepserit, deiciat. Similiter si homicidij, aut facto, aut precepto, aut consilio, aut defensione post baptismū conscius fuerit. Sed hoc non est rōne peccati: sed rōne irregularitatis. ¶ Quarto propter scandalū. vnde vt in eadem dist. legitur. c. de hiovero rabanus dicit. Illi qui deprehensi vel capti fuerint publice in periurio, furto, atq; fornicatione, et ceteris huiusmodi crimnibus, fm canonuz sacrorum instituta a proprio gradu decidāt: quia scandalum est populo dei tales personas super se positas habere. Qui autem de p̄dictis peccatis, absconse a se cōmissis, occulte sacerdoti cōfitentur, si se per ieiunia et elemosynas, vigiliasq; sacras oratiōes purgare curauerint, his et gradu, ppio seruato spes venie de mia dei, pmittēda est. Et hoc est qđ dr extra de ūlitate ordinādoꝝ. c. questum. Si crimina ordine iudiciario composita vel alias notoria nō fuerint, p̄ter reos homicidij, post pniam in susceptis vel iam susceptiendis ordinibus impediri nō possunt.

Ad primū Ergo dom, q̄ eadē ratio est de recuperatione virginitatis ꝛ de recuperatione innocentie: que pertinet ad scōariā dignitatem quo ad deum. ¶ Ad scōm dicēdū, q̄ hiero. in verbis illiō dicit esse impossibile. sed esse difficile hominem recuperare post peccatū p̄stinū gradū: q̄ hoc nō cōceditur nisi perfecte penitēti: vt dictū est. ¶ Ad statuta aūt canonū que hoc p̄hibere videntur, rñdet augu. bonifacio scribens, Ut cōstitueretur in ecclesia, ne quisq̄ post alicuius criminis penitentiam, clericatū acciptat, vel ad clericatum redeat, vel in clericatu maneat, non desperatione indulgētie, sed rigore factum est discipline: alioq̄n p̄tra claues ecclesie datas disputabit. de q̄bus dictū est. quecunq; solueritis super terram, soluta erunt ꝛ in celo. Et postea subdit, Nam ꝛ sanctus dauid de criminibus monteris egit penitētiam, ꝛ tamē in honore suo pstitit: ꝛ beatū petrū q̄si amarissimas lachrymas fudit vtiq; dñm negasse penituit. ꝛ tñ apostolus permansit. Sed non ideo putāda est superuacua posteritatis doctoꝝ diligētia: q̄ vbi saluti nihil detrahebat humilitati aliq̄d addiderunt: experti vt credo, aliquos fictas pnias per affectatas honoꝝ potēstas ✠. ¶ Ad tertiū dicēdū, q̄ illud statutum intelligitur de illis q̄ publicam pniam agūt: q̄ postmodū nō possunt ad maiorē prouehi gradū. Nā ꝛ petrus post negationē, pastor oūm christi cōstitutus est: vt p̄z Jo. vlt. Ubi et chry. dicit, q̄ petrus post negōne ꝛ pniam, ostendit se habere maiorē fiduciā ad christū: qui eū in cena nō audebat interrogare, sed ioanni interrogationem cōmisit. huic postea ꝛ p̄epositura fratrū credita est ꝛ nō solum non cōmittit alteri interrogare que ad ipsum pertinent, sz de reliquo ipse pro ioanne magistrum interrogat.

ex hoc ipso indispositus est ad suscipiendum fructum maioris pietatis: ipse esse misericors conat⁹ resurgentia / ꝛ ad maiora nō pgredientis / impedimentū p̄stat esse cacie quantitas magni meriti precedentis. Et facit vt quantitas illa non renuiscat sibi simpliciter ꝛ absolute: cuz quo tñ stat / q̄ renuiscat illi fm quid / hoc est quo ad gaudium accidēs tale: q̄ vt in litera dicitur / plus gaudebit de maiore merito precedēte ✠ de minore q̄s subsequutum est.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Utrū opa virtutū in charitate fctā possint mortificari. Ar. 4.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Uī q opera virtutū in charitate fctā, mortificari nō possint. Quod esn nō est, immutari nō pōt. Sed mortificatio est quedam mutatio de vita in mortem. Cum ergo opera virtutū postq̄ facta sunt, iam non sint, videtur q̄ viterius mortificari non possint. ¶ ℈. Per opera virtutum in charitate facta, homo meretur vitā eternam. Sed subtrahere mercedem merenti, est iniustitia, que non cadit in deum. Ergo non potest esse, q̄ opera virtutum in charitate facta, per peccatum sequens mortificent. ¶ Preterea. Fortius non corrumpitur a debiliori. Sed opera charitatis sunt fortiora quibuslibet peccatis: quia vt dicitur proverb. 10. vniuersa delicta operit charitas. Ergo videtur q̄ opera in charitate facta, per sequens mortale peccatum mortificari non possint.

Sed cōtra Est. q̄ dicitur ezech. 18. Si auerterit se iustus a iustitia sua, omnes iustitie eius quas fecerat, non recordabuntur.

Rñdeo Dīm, q̄ res viua, per mortē gdit operationē vite. Uīs per quandam similitudinē dicuntur res mortificari, qui impediunt a suo ꝓprio effectu vel operatiōe. Effectus aūt operum virtuosoū que in charitate fiunt, est perducere ad vitam eternam. Quod quidem impeditur per peccatū mortale sequēs quod gratiam tollit. Et secundum hoc opera in charitate facta mortificari dicuntur per sequens peccatum mortale.

Ad primū Ergo dicendum, q̄ sicut opera pcedentia transeunt actu, et manent reatu, ita opa in charitate fctā, postq̄ transeunt actu, manent merito in dei acceptatione. Et sm hoc mortificantur, inquantum impedit homo ne consequatur suam mercedem. ¶ Ad 2m dīm, q̄ sine iniustitia pōt merces subtrahi merenti, qñ ipse reddidit se indignum mercede per culpam sequētem. Nam et ea que hō iam accepit, qñq̄ iuste ꝓpter culpā perdit. ¶ Ad tertiū dīm, q̄ non est ꝓpter fortitudinē operū peccati, q̄ mortificantur opera ꝓtus in charitate facta: sz ē ꝓpter libertatē voluntatis, q̄ pōt a bono in malū deflecti.

¶ Utrū opa mortificata p̄ pcīm, per p̄iam reuiuiscant. Arti. 5.

4. dist. 1. q. 2. ar. 3. q. 3. Et dist. 21. q. 1. ar. 1. ad 6m. Et heb. 6. lec. 1. col. 2. et le. 3. colum. 2.

Ad quintū Sic procedit. Uī q̄ opa mortificata p̄ pcīm, p̄ piam non reuiuiscant. Sicut enī per p̄iam subsequentem remittuntur pcā ꝓterita, ita etiā p̄ pcīm sequens mortificantur opera ꝓtus in charitate facta. Sed pcā dimissa per penitētiam, non redeūt: vt supra dctm est. Ergo videtur q̄ etiā opera mortificata, per charitatē nō reuiuiscant. ¶ ℈. Opera dicunt mortificari, ad similitudinem animaliū que moriuntur: vt dictū est. Sed animal mortuū non pōt iterū viuificari. Ergo nec opera mortificata, possunt iterum per penitētiam reuiuiscere. ¶ ℈. Opera in charitate facta, merentur gloriā sm quātitatē gre vel charitatis. Sed qs̄q̄ per p̄iam homo resurgit in minori gra vel charitate. Ergo non cōsequit gloriā sm meritū ꝓtus operū. Et ita vt q̄ opa per pcīm mortificata, nō reuiuiscant.

Sed cōtra Est. q̄ sup illud Joel. 2. reddā vobis annos quos comedit locusta. dicit gl. Non patiar perire verbertatē, quam cū perturbatiōe animi amissitis. Sed illa vbertas est meritū bonoū operum, q̄s fuit perditum per pcīm. Ergo per penitentiā reuiuiscunt opera meritoria ꝓtus facta.

Rñdeo Dicendū, q̄ quidā dixerūt q̄ opa meritoria per pcīm sequens mortificata, nō reuiuiscūt p̄ p̄iaz subsequentē: cōsiderantes q̄ opera illa non remaneant, vt iterū viuificari possint. Sed hoc impedire non pōt quin viuificentur. Non enim habentyim perducendi in vitā eternā (q̄s pertinet ad eorum vitam) solum sm q̄ actu existunt: sed etiā postq̄ actu esse desinunt, sm q̄ remanent in acceptatione diuina. Sic aūt remanent quantum est de se, etiam postq̄ per peccatum mortificant: quia semper deus illa opera ꝓout facta fuerunt, acceptabit, et sancti de eis gaudebunt: sm illud apoca. 2. tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam. Sed q̄ isti qui ea fecit, non sint efficacia ad ducendū in vitā eternā, puenit ex impedimento pcti superuenientis: per quod ipse redditus est indignus vita eterna. Ille aūt impedimentum tollitur per penitentiam, inquātum per eam remittuntur peccata. Unde restat q̄s opera ꝓtus mortificata, per penitentiam recuperent efficaciam perducendi eum qui fecit ea in vitam eternam: quod est ea reuiuiscere. Et ita patet q̄ opera mortificata, per penitentiam reuiuiscunt.

Ad primū Ergo dīm, q̄ opa pcti per p̄iam abolentur sm se ita. s. q̄ ex eis vlterius deo indulgēte, nec macula nec reatus inducatur. Sed opera in charitate facta, non abolenf a deo, in cuius acceptatione remanent: sed impedimentum accipiunt ex parte hois operantis. Et ideo remoto impedimento, q̄s est ex parte hois operantis, deus implet ex pte sua illud q̄s opera merebant. ¶ Ad 3m dīm, q̄ opa in charitate facta non mortificantur sm se (sicut dcm est) sz solū per impedimentum superueniens ex parte operantis. Animalia aūt mouentur secundū se, inquantū primanf principio vite. Et ideo non est simile.

¶ Ad tertiū dīm, q̄ ille qui per p̄iam resurgit in minori charitate, consequitur quidem premium essentiale secundū quantitatem charitatis in qua inuenitur. Habebit tamen gaudiū maius de operibus in ꝓma charitate factis, quam de operibus que in secunda fecit, quod pertinet ad premium accidentale.

4. dist. 14. q. 2. ar. 3. q. 1. Et di. 15 q. 1. ar. 3. q. 4. 5.

¶ Utrū per p̄iam subsequētē, et opa mortua viuificenf. Ar. 6.

Ad sextū Sic ꝓcedit. Uidet q̄ p p̄iaz subsequentē nō sint in charitate fctā) viuificenf. Difficilius enī videf q̄ ad vitā perueniat illud q̄d fuit mortificatum (q̄d nunq̄ fit sm nām) q̄m illud q̄d nunq̄ fuit viuificetur: qī ex non vito, sm nām aliqua viua generant. Sed opera mortificata, p̄ piam viuificant: vt dictum est. Ergo multo magis opera mortua viuificantur. ¶ ℈. Remota causa, remouetur effect⁹. Sed causa quare opa de genere bonoū sine charitate fctā nō fuerunt viua, fuit defectus charitatis et gratie. Sed iste defectus tollit p̄ piam. Ergo p̄ piam opa mortua viuificanf. ¶ ℈. Hier. dicit. Si q̄s videris inter multa mala opa facere peccatorē q̄dē aliqua que iusta sunt, non est tam iniust⁹ deus, vt propter multa mala obliuiscatur paucoum bonoum. Sed hoc maxime videtur quando mala preterita per penitentiam tolluntur. Ergo videtur q̄ post penitentiam deus remuneret priora bona opera in statu peccati facta: q̄s est ea viuificari.

Sed cōtra Est. q̄ apls dicit ꝓme 2. Cor. 13. Si distribuero in cibos pauperū oēs facultates meas, et si tradidero corp⁹ meū ita vt ardeā, charitatē aūt nō habuero, nihil mihi ꝓdest. Hoc aūt nō esset, si falte p̄ piam subsequētē viuificarentur. Non ergo p̄ia viuificat opera ꝓtus mortua.

Rñdeo Dīm, q̄ op⁹ aliq̄s vt mortuū dupl'. Uno modo effective: qī sz est cā mortis. Et sm hoc opa pcti dīr opa mortua: sm illud heb. 9. sanguis Chri emundabit conscientiā nostras ab operibus mortuis. Hoc igit opa mortua non viuificanf per p̄iam, sed magis abolenf: sm illud heb. 6. nō rursus iacientes fundamentū pnie ab operib⁹ mortuis. ¶ Alio modo dicuntur opera mortua priuative. s. q̄: carent vita ſpūali: que est ex charitate, per quā aīa deo coniūgit, ex quo viuit sicut corpus p aiam. Et per hunc modū etiā fides que est sine charitate, dicit mortua: sm illud Jaco. 2. fides sine operib⁹ mortua est. Et per hunc etiā modū oīa opa que sunt bona ex gre, si sine charitate fiant, dīr mortua inquantū. s. non procedūt ex ꝓncipio vite, sicut si dicamus sonū cythare vocē mortuā. ¶ Sic igit differētia motus vite in opibus, est sm cōparationem ad ꝓncipiū a quo procedūt. Opa aūt nō possunt iterū a ꝓncipio ꝓcedere (q̄ trāseunt) nec iterū eadē numero resumi non possunt. Unde impossibile est q̄ opera mortua iterum fiant viua per penitentiam.

Ad primū Ergo dīm, q̄ in reb⁹ nālibus tā mortua q̄m mortificata carēt ꝓncipio vite. Sz opa dicunf mortificata nō ex parte ꝓncipiū ex quo processerunt, sed ex parte impedimēti extrinseci. Mortua aūt dīr ex pte ꝓncipii. Et ideo non est similis rō. ¶ Ad 4m dīz, q̄ opa de gre bonoū sine charitate facta, dīr mortua, ꝓpter defectū charitatis et gre sicut ꝓncipii. Hoc aūt non p̄estaf eis q̄ p̄iam sequētē, vt ex tali ꝓncipio procedāt. Uī rō non sequit. ¶ Ad tertiū dīm, q̄ deus recordaf bonoū q̄ qs facit in statu peccati, non vt remuneret ea in vita eterna: q̄s debef soltis opib⁹ viuis. 1. ex charitate factis. Sed remuneraret ea tali remuneratione: sicut greg. dicit in homil. de diuite et lazaro, q̄ nisi diues ille aliquod bonū egisset, nō in ꝓfundo culo remunerationem accepisset: neq̄q̄ ei abraam dicere et, recepisti bona in vita tua. ¶ Uel etiam hoc potest referri ad hoc q̄ patiet tolerabiliꝰ iudicium. Unde dicit aug. in lib. de patiētia, Non possumus dicere, scismatico melius fuisse vt Christū negādo nihil eorū pateref q̄ passus est cōfitendo: sed existimandū est tolerabiliꝰ ei futurū iudiciū, qñ si Christū negando nihil eorū pateretur, vt illud q̄d aīt apostolus, si tradidero corpus meū ita vt ardeam, charitatem aūt non habuero, nihil mihi prodesf: intelligatur ad regnum celorum obtinendum, non ad extremi supplicij iudicium tolerabiliꝰ subeundum.

¶ Super Questionem. 90.

In q̄ne. 90. in qua de ꝓtib⁹ pnie agit (scz cōtritione, cōfessione et satisfactiōe, sciēdū est varias inueniri de h̄ opiones. Scot⁹ nāq̄ in. 4. sen. di. 16. q. ꝓma tenet q̄ ista tria nullo mō sunt partes sacri pnie. Et fundamētū ei⁹ est: qz apud ipm in codē. 4. di. 14. q. 4. sacm pnie est absolo sacralis. Cui⁹ nulla pars est cōtritio, q̄ est qdā spūalis in anima neq̄ cōfessio: qz nihil est ipsi⁹ pnie sacerdotis, sz est act⁹ rei accusant, scipm. neq̄ satisfactio, que sequit absolutionē sacrālē. Durād⁹ ho in. 4. sen. di. 14. q. 2. ar. ꝓmo, et sacm pnie integrari ex absolone vt forma, cōfessione vt mā, contritionem vo nō ponit eius ptē, sz dispōnē ꝓniā: satisfactionez aūt, p̄ ꝓnte. Author autez vt pz in ista, sz h̄ tria eē ptes pnie sacri ex pte mātē. Et qñ author⁹ via cuiusdā nonizata ē ab vlo sy nodo celebrādo, (vbi sic legimus. 4. sacm est pnia: cui⁹ quasi mā sunt actus penitētis, q̄ in tres distinguunt ptes. Hui⁹ ꝓma ē contritio tricordis et ad qua ꝓtinet vt voleat de pcīs ꝓmissa cum ꝓposito non peccādi de cetero. 2a ē oris confessio: ad q̄m ꝓtinet vt pcōr oia peccata quoz meoriaz h̄z suo sacerdoti ꝓnteat integraliter. 3a est satisfactio ꝓ pcīs, sm arbitriū sacerdotis: q̄ fder ꝓcipue fit p oionē, ieiunū et elemosynā. Forma huius sacri sunt h̄a absolutionis, q̄ sacerdos ꝓfert quum dr, ego te absoluo. hec ibi. Ze sancte matris eccie doctrina mōstrat tā scom q̄s durādi opiones deficere. Et hoc enim q̄s pnie sacm constare dicit ex actibus penitētis vt mā et absolutione vt forma, sequit q̄ sacm penitentie non est sola absolutio sacerdotis, ex hoc vero q̄s actus penitentis qui sunt vt mā sacramēti, distingui dicunt tres partes: scilicet contritionē, cōfessionem et satisfactionē, sequitur q̄ non sola confessio est vt materia in sacramento penitētie. Stat ergo sola authoris doctrina.

4. di. 16 q. 1. ar. 1. q. 1. q. 4.

¶ Super arti. 2.

In ciusdez q. arti. 2. in rñsione ad ꝓmū Dicitur occurrit circa ipsam rñsionem, ꝓ quanto dicit q̄ cōtritio dicit sm essentiā suā est q̄s sacramēti: virtualiter autē ꝓtinet ad exteriorē pnitentiā. i. pars sacramēti inquantū implicat propositū cōfitēdi et satisfaciendi. Scēm enim multorem hanc nō sunt tres sed due ptes pnie: qñ cōtritio vt dictum est, et confessione et satisfactione: non est pars pnie. et sic author⁹ sibylli contrarius inuenitur. ¶ Ad hoc dr, q̄ in contritione plura inueniuntur: inter que vnū est velle recōpēsare ad arbitriū sacerdotis. Et rōne huius ponit ꝓma ps penitētie sacri, tāq̄ initiū ei⁹. ita q̄ actus iste interior sz sm se non spectet ad exteriorē pnias: vt est tn rō et initiū et interioris pnie, ad exteriorem spectat pnias. Sicut in aliis videmus tā bonū q̄ malis q̄ interiores actus ꝓ passioneo vt sunt rones exteriorū ad extrinseca spectant iudicio: aliquis enim indicat offendens ex odio, aliter offendens ex ira etc. ¶ Et ꝓter cōem hanc rōnē spālis in ꝓposito interuenit rō: quare dīa inter recopē satione ꝓpre iustitie et recōpēsationē iustitie et amicitie, facit ꝓ. Recōpensatio iustitie attendit fm equalitatem exteriorē, sive sponte sive iuste fiat recōpensatio aūt iustitie et amicitie nisi spōte fiat a reo, sibylla let: qñ non est reconciliatiua. Et qui ad sacramētū pnie spectat recōpensatio recōciliatiua, ideo ad hoc denotandū inistū ratio eius ponitur velle recōpensare, quod velle qz clarius dicitur in cōtritione, ideo cōtritio ponitur ꝓma pars sacramēti pnie: et dicit in littera de ea q̄ nō fm essentiam sz virtualiter, hoc est vt est initium et ratio recōpēsationis, est pars sacramenti pnie. Auctho⁹ enim ꝓ vita vers ba, inquantū scz implicat ꝓpositū confitendi et satisfaciēdi circūloquitur volūtatem recompēsandi, quā in cor. ar. cōclserat esse ꝓmū ꝓpe penitētie. Ita patet q̄ cōtritio nō solum sm se sed vt est ꝓma pars penitentie, distinguitur a cōfessione et satisfactione: nam voluntas recōpensandi distinguitur a subiectione et ab exequutione.

¶ Et per hec patet responsio ad scos, et duran, vrentes hoc argumento.

¶ In eodez ar. in rōne sposione ad 2m nota

¶ Utrū cōuenienter assignenf partes pnie cōritio, cōfessio et satisfactio. Artic. 2.

Ad scōm Sic procedit. Uidet q̄ inconuenienter assignenf ptes penitentie, contritio confessio et satisfactio. Contritio enim est in corde (sz sic pertinet ad interiorem penitētiam) confessio aūt est in ore, et satisfactio in opere. et sic duo vltima pertinēt ad exteriorē penitētiā. Penitentia aūt interior nō est sacramentū. sed sola pnia exteriores, que sensui subiacet. Non ergo cōuenienter assignātur he partes sacri pnie. ¶ ℈. In sacro no. leg. cōfertur gratia: vt supra habitū est. Sed in satisfactione nō confert aliqua gratia. Ergo satisfactio non est pars sacri. ¶ Preterea. Non est idem fructus rei et pars. Sed satisfactio est fructus penitētie: sm illud lu. 3. facite fructus dignos pnie. Ergo nō est pars pnie. ¶ ℈. Penitētia ordinat ꝓ pcīs. Sed pcīs potest perfici solum in corde, per consensum: vt in sc̄a ꝓte habitū est. Ergo et penitentia. Non ergo pnie debent partes poni confessio oris et satisfactio operis.

Sed cōtra. Uidet q̄ debeant poni plures ptes penitētie. Pars enim hois ponit nō solū corpus q̄s est eius materia, sed etiam aīa q̄ est eius forma. Sed tria ꝓdicta cū sint actus penitētis se habēt sicut mā absoluto aūt sacerdotis se habet per modum forme. Ergo absolutio sacerdotis debet poni ꝑta pars penitētie.

Rñdeo Dicendū, q̄ duplex est pōs vt dicit in. 5. meta. s. pōs essentie, et pars ēntitatis. Partes essentie, sunt naturaliter q̄dē forma et mā, logice aūt est genus et dīa, ille hoc aūt modo q̄libet sacramētū distinguitur in materiam et formā, sicut in partes essentie. Unde et supra dictū est, q̄ sacramenta consistūt in rebus et verbis. Sz quia quantitas se tz ex parte materie, partes quātitatis sunt partes materie. Et hoc modo sacramento penitentie spāliter assignanf ptes (vt dictū est) quātum ad actus penitētis qui sunt materia huius sacramenti. ¶ Dictum est aūt supra q̄ aliomodo fit recōpensatio offense in penitentia, et in vindicatiua iustitia. Nā in vindicatiua iustitia fit recompēsatio sm arbitriū iudicis, nō sm volūtatē offendētis vel offensi. Sz in pnia fit recōpensatio offense sm volūtatem peccātis, et sm arbitriū dei, in quem peccatur: qz hic non querit sola redintegratio equalitatis iustitie (sicut in iustitia vindicatiua) sed magis reconciliatio amicitie, q̄s fit dum offendens recōpensat secundum volūtatem eius que offendit. ¶ Sic igitur requiritur ex parte penitētis, primo q̄ dē voluntas recompensandi, q̄s fit per contritionem. secundo, q̄ se subiiciat arbitrio sacerdotis loco dei: q̄s fit in cōfessione. tertio, q̄ recompenset secundum arbitrium ministri dei: quod fit in satisfactione. Et ideo contritio, confessio et satisfactio, ponuntur partes penitentie.

Ad primū Ergo dīm, q̄ contritio sm essentiā q̄dē est ipse actus, sz ꝓtinet ad interiorē pniam. Uirtualiter aūt ꝓtinet ad exteriorē pniam: inquātum. s.

Universidad de Deusto
Biblioteca

diligenter ꝛ predica doctrinā hanc/ q̄ satisfactio sacrālis augeat gram ēt hoc q̄ ē pars sacri. Et potes hoc itelligere ex differēcia q̄e est inter satisfactionē sacrālē ꝛ nō sacrālē: nā satisfactio sacrālis valet nō solū ꝑm se: sed ēt ex virtute clauiū: satisfactio aūt non sacrālis valet solū ex ꝑte sacrālis/ q̄ a clauib⁹ non emanauit. quocirca plus ꝑ dest vnus ieiunij dies aut vnum psalteriū ex impōne cōfessoris q̄ sine tali impōne. Et hinc sequunt duo. ꝑm q̄ penitentes errant: parua satisfactionē volētes sibi a confessore imponi. ꝛm q̄ confessores minus bene ꝓuident penitentibus paratis ti: dādo eis leuē pniam: ipsa essi ꝓgratio satisfactionis sacrālis virtute clauiū augere nata est gram: ꝛ plus valere ad satisfaciēdū ꝓ peccatis. ¶ In eadem rōne solue da occurrit obiectio dura. in. 4. dist. 16. q. 1. cōtra satisfactionē: q̄ id nō est ꝓ q̄ facti sine quo sacm̄ est cōpletū: vel deficiente vna ꝑte sacri sacm̄ nullū ē: sed sine subsequuta satisfactiōe/ sacm̄ pnie iam fuit verū sacramentū: ꝛc. ¶ Ad hoc dī/ q̄ ꝓs ē dupler essentialis vt integralis. Et sine ꝑte q̄ dē essentiali sacramentum nullum est: sicut nec hō ē si deficiāt aia aut corpus. Sed sine vna parte integrali sacm̄ verū q̄ dē sed imperfectus esse pōt: sicut hō sine manu est verus homo/ sed mācus. Satisfactio aūt non ponitur pars essētialis sacri pnie: sz integralis. est enim pars actuū penitentis q̄ qui sunt vt mā seu pars essentialis sacri: sicut manus est pars corporis humani/ quod est materia et pars essētialis hominis.

¶ Super arti. 3.

Nō ā. 3. eiusdem. q. 1 respōdeō ad ōm: scito q̄ peccata cordis/ oris ꝛ operis/ dupliciter distinguuntur inter se. primo specifice: 2o gradualiter. Nam si sumatur pctm̄ ꝑm suā rōnem cōsummatū/ ꝛ distinguat in peccatū cordis vel oris vel operis: sic est distinctio nō solū specifica/ sz generica. Nā implicat ꝓpoīm ꝓfitēdi ꝛ satisfaciēdi. ¶ Ad ꝑm dom. q̄ satisfactio confert gram̄ ꝓ ut est in ꝓposito. ꝛ auget eā. ꝓ ut est in executione. sicut etiā baptism⁹ in adultis: vt supra dictū ē. ¶ Ad tertiū dz. q̄ satisfactio est pars pnie sacri. fructus aūt pnie virtutis. ¶ Ad q̄rtū dom. q̄ plura requrunt ab bonū/ qđ procedit ex integra cā/ q̄m ad malū qđ procedit ex singularibus defectib⁹. ꝑm Dio. 4. c. de di. no. ¶ Et ideo ꝛ pctm̄ ꝑficiat in cōsensu cordis: ad plectionē tm̄ pnie. requirit ꝛ cōtritio cordis. ꝛ confessio oris. ꝛ satisfactio operis.

¶ Ad ꝟum vero ꝑz solo ꝑ ea q̄ dicta sunt.

¶ Vtrum predicta tria sint partes integrales penitentie. Arti. 3.

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Vī q̄ predicta tria non sint partes integrales pnie. Penitentia enim vt dictum est. contra pctm̄ ordinat. Sed pctm̄ cordis. oris ꝛ operis sunt partes ſtātiue peccati. ꝛ nō partes integrales: quia peccatū de quolibet horū predicatur. Ergo etiam in penitentia contritio cordis. confessio oris. ꝛ satisfactio operis. non sunt partes integrales. ¶ Preterea. Nulla pars integralis in se continet aliam sibi cōdiuisam. Sed contritio continet in se cōfessionem ꝛ satisfactionem in ꝓposito. Ergo non sunt partes integrales. ¶ Preterea. Ex partibus integralibus. simul ꝛ equaliter constituitur totum: sicut linea ex suis partibus. Sed hoc non contingit hic. Ergo predicta non sunt partes integrales penitentie.

Sed ꝺ. Ille dicuntur partes integrales. ex quibus perfectio totī integratur. Sed ex tribus predictis integratur perfectio ipsius penitentie. Ergo sunt partes integrales penitentie.

Rēdeo Dicendum. q̄ quidam dixerunt hec tria esse partes subiectiuas penitentie. Sed hoc non pōt esse: quia singulis partib⁹ sb̄tiuis adest tota virtus totius. ꝛ simul ꝛ equaliter: sicut tota virtus animalis inquantū est aial. saluaf in qlibet spē aialis. que simul ꝛ equaliter diuidūt animal. Sed hoc non est in ꝓposito. ¶ Et ideo alij dixerūt. q̄ sunt partes potentiales. Sed nec hoc verū esse pōt: qr singulis ptib⁹ potentialib⁹ adest totū ꝑm totam essentiam: sicut tota essentia aie adest cuilibet eius potentie. Sz hoc nō est in ꝓposito. ¶ Vñ relinquit q̄ ꝓdicta tria sint ptes integrales pnie. Ad quarū rōnē exigit: vt totū nō assit singulis partib⁹ neq; ꝑm totā virtutē eius. neq; ꝑm totam eius essentiam. sed omnibus simul.

Ad ꝑmū Ergo dom. q̄ pctm̄ qr nō nem mali hz. potest in vno tantū perfici: vt dcm̄ est. Et ideo peccatū qđ in solo corde perficitur. est vna spēs peccati. Alia vero spēs est pctm̄ qđ ꝑficit in corde ꝛ ore. tertia vero species est peccatū qđ perficitur in corde ꝛ opere. Et hm̄ōi peccati partes. q. integrales. sunt qđ est in corde. ꝛ qđ ē in ore. ꝛ qđ est in ope. Et ideo pnie q̄ in his tribus perficitur hec tria sunt ptes integrales. ¶ Ad scm̄ dom. q̄ vna pars integralis potest cōtinere totū. hz nō ꝑm essentiā: fundamentū enim quodāmodo virtute cōtinet totū edificiū. Et hoc modo cōtritio cōtinet virtute totam pniam. ¶ Ad tertiū dom. qđ omnes ptes integrales hīt ordinē quendaz adinuicē. Sed quedā hīt ordinē tm̄ in situ: siue ꝙsequenter se hēant. sicut ptes exercit⁹: siue se tangant. sicut partes acerui: siue etiā colligenf. sicut ptes dom⁹: siue etiā ꝓtinuentur. sicut partes linee. Quedā vero habent insuper ordinē virtutis: sicut ptes aīalis. quarū prima virtute ē cor. ꝛ alie quodam ordine virtutis dependent adinuicem. Tertiomodo ordinanf ordine tpis: sicut ptes tpis ꝛ mot⁹. ¶ Partes igitur pnie habent adinuicē ordinē virtutis ꝛ tēporis. quia sunt actus ꝛ non autem ordinem situs. quia nō hīt positionem.

¶ Vtrum conuenienter diuidatur pnia in penitentiam ante baptismū. pniam mortaliū ꝛ penitentiam venialium. Art. 4.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Vī q̄ inconuenienter diuidat penitentia in penitentiā ante baptismum. penitentiā mortaliū. ꝛ penitentiā venialiū. Pnia enim est secunda tabula post naufragiū: vt supra dcm̄ est. baptismus aūt ꝓma. Illud ergo qđ est ante baptismum. non debet poni spēs pnie. ¶ Ꝑ. Qđ potest destruere maius. pōt etiam destruere minus. Sed mortale est maius pctm̄ q̄m venniale. Illa vero pnia que est de mortalibus. cadē etiā est de venialibus. Nō ergo debent poni diuerse spēs pn⁹. ¶ Ꝑ. Sicut post baptismū peccat venialr ꝛ mortaliter. ita etiaz añ baptismū. Si ergo post baptismū distinguit pnia venialiū et mortaliū. pari rōne dz distingui ante baptismū. Non ergo conuenienter diuiditur penitentia per has spēs.

Sed ꝺ. Est. qđ Aug⁹. in lib. de penitentia. ponit predictas tres penitentie species.

Rēdeo Dicendum q̄ hec diuisio est penitētie ꝑm q̄ est virt⁹. Est autē cōsideranda. q̄ quelibet virtus opatur ꝑm congruentiam tpis. sicut ꝛ ꝑm alias debitas circumstantias. Unde ꝛ virtus pnie actū suum habet in hoc tpe secundū q̄ conuenit noue le. Pertinet aūt ad penitentiā. vt detestetur peccata preterita cū ꝓposito immutandi vitam in melius qđ est quasi penitentie finis. Et quia moralia recipiunt speciem ꝑm finem (vt in secūda parte habitū est) conueniens est. q̄ diuerse species penitentie accipianf ꝑm diuersas immutationes quas penitens intendit. ¶ Est aūt triplex immutatio a penitente intenta. Prima quidem per regenerationem in nouā vitā: ꝛ hec pertinet ad penitentiā que est ante baptismū. Secunda aūt immutatio est per reformationē vite preterite iam corupte. ꝛ hec pertinet ad pniam mortaliū post baptismū. Tertia autem immutatio est in perfectiorem operationem vite: ꝛ hec pertinet ad penitentiam venialium: que remittuntur per aliquez feruentem actum charitatis. vt supra dictum est.

Ad ꝑmū Ergo dicendū. q̄ penitētia que est ante baptismum. nō est sacramentū: sed est actus virtutis disponens ad sacramentū baptismi. ¶ Ad ꝑm dom. q̄ penitentia que delet peccata mortalia. delet etiā venialia: sed nō cōuertitur. Et ideo he due penitentie se habent sicut perfectū ꝛ imperfectū. ¶ Ad tertium dom. q̄ ante baptismū non sunt peccata venialia sine mortalibus. Et quia veniale sine mortali dimitti non potest (vt supra dictum est) ideo ante baptismum non distinguitur penitentia mortalium ꝛ venialium.

¶ Explicit id quod de tertia parte summe sancti tho. aquinatis habetur: qui morte preuentus, eam perficere nequiuit.

¶ Excudebat Joannes Crispinus. Lugduni. Anno dñi Millesimo quingentesimo Quadragesimo. mense Februario.

Regestum.

✠ ✻✻ a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v x y z ꝛ
Omnes sunt quaterni. ꝓeter ✻✠ quinternum.

¶ Finis.

4. di. 16 q. 1. ar. 1. q. 3.

4. di. 16. q. 1. ſ. 2. ꝑ. 2. ſ. min. Et math. 5. co. 2. ſi.

Universidad de Deusto
Biblioteca